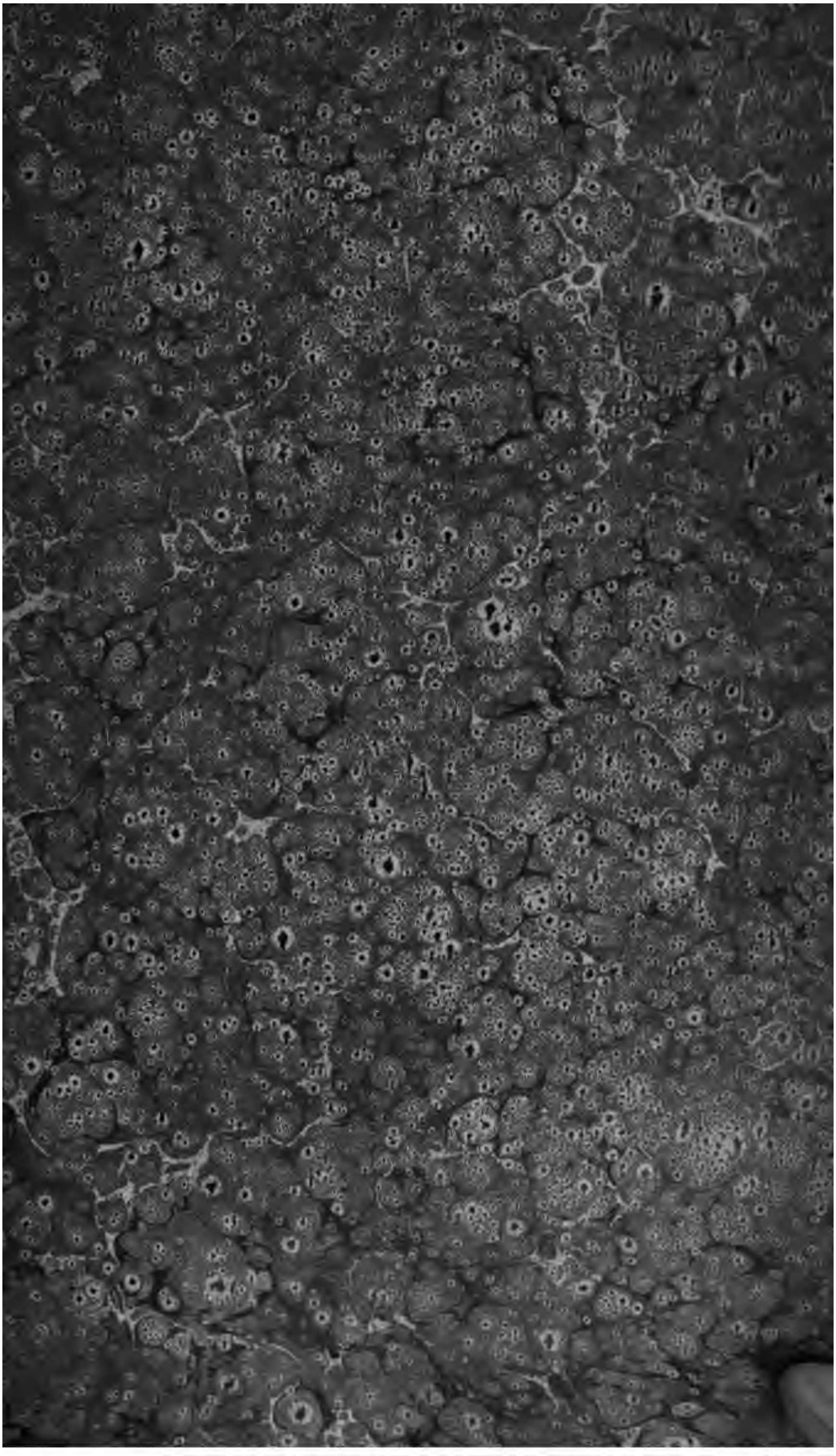

DEMOSTHENIS

QUAE SUPERSUNT

E BONIS LIBRIS A SE EMENDATA

EDIDIT

IOANNES IACOBUS REISKE.

EDITIO CORRECTIOR

CURANTE

GODOFREDO HENRICO SCHAEFERO.

TOMUS SECUNDUS.

LONDINI

APUD BLACK, YOUNG ET YOUNG

MDCCCXXII.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ. 811

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος πατήρ, τελευτῶν ἐπὶ δύο παισί, τῷ τε Δημοσθένει καὶ θυγατρί, ἐπιτρόπους καθίστησι καὶ τῶν παίδων καὶ τῶν χρημάτων τρεῖς, δύο μὲν συγγενεῖς, Ἄφοβόν τε καὶ Δημοφῶντα, ἕνα δὲ φίλον ἐκ παίδων, Θηριππίδην. καὶ Θηριππίδῃ μὲν δίδωσιν ἑβδομήκοντα καρποῦσθαι μνᾶς, ἄχρις ἂν Δημοσθένης εἰς ἄνδρας ἐγγραφῇ, Δημοφῶντι δὲ ἐγγυᾷ τὴν θυγατέρα, προστάξας αὐτὸν προῖκα δύο τάλαντα λαβεῖν, Ἀφόβῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ μὲν γυναῖκα, [812] τῶν δὲ παίδων μητέρα, Κλεοβούλην τὴν Γύλωνος, ἀξιοῖ γήμασθαι, μνᾶς ἐπιδοὺς ὀγδοήκοντα, κεχρῆσθαι δὲ κελεύει τῇ τε οἰκίᾳ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ σκεύεσι μέχρι τῆς Δημοσθένους εἰς ἄνδρας ἐγγραφῆς. οὗτοι τὰ μὲν δοθέντα χρήματα αὐτοῖς εὐθὺς λαμβάνουσι, γαμεῖ δὲ οὔτε Ἄφοβος τὴν γυναῖκα τοῦ τελευτήσαντος, οὔτε Δημοφῶν τὴν θυγατέρα. διαχειρίσαντες δὲ τὴν οὐσίαν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ὥς ὁ ῥήτωρ ἐπιδείκνυσιν, ὀφείλοντες τριάκοντα τάλαντα ἐκτῖσαι ἐπικαρπίας καὶ ἀποδοῦναι, μικρὰ παντελῶς παρέδωκαν εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντι τῷ Δημοσθένει. διὸ πρὸς τὸν Ἄφοβον εἰσελήλυθεν ἐπιτροπῆς δέκα ταλάντων τὴν δίκην λαχών, ἐπειδὴ τρίτος ὢν ἐπίτροπος τὸ τρίτον ὀφείλει τῶν χρημάτων· ἃ καὶ συντίθησιν ὁ ῥήτωρ ἔκ τε τῶν ἀρχαίων καὶ τῆς ἐπικαρπίας κατὰ Ἀφόβου πρός τινας ἀντιῤῥήσεις ἀγομένας ὑπὸ τοῦ Ἀφόβου. οὗτος ὁ λόγος ἐπηγώνισται· ἔχει δὲ καὶ τῶν προειρημένων ἐπανάμνησιν.

813 ΕΠΙΤΡΟΠΙΚΟΙ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Εἰ μὲν ἐβούλετο Ἄφοβος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ δίκαια ποιεῖν, ἢ περὶ ὧν διαφερόμεθα τοῖς γε οἰκείοις ἐπιτρέπειν, οὐδὲν ἂν ἔδει δικῶν οὐδὲ πραγμάτων· ἀπέχρην γὰρ ἂν τοῖς ὑπ' ἐκείνων γνωσθεῖσιν ἐμμένειν, ὥστε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς τουτονὶ διαφοράν· ἐπειδὴ δ' οὗτος τοὺς μὲν σαφῶς εἰδότας τὰ ἡμέτερα ἔφυγε μηδὲν διαγνῶναι περὶ αὐτῶν, εἰς δ' ὑμᾶς τοὺς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ἐπισταμένους ἐλήλυθεν, ἀνάγκη ἐστὶν ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πρὸς ἄνδρας καὶ λέγειν ἱκανοὺς καὶ παρασκευάσασθαι δυναμένους χαλεπόν ἐστιν εἰς ἀγῶνα καθίστασθαι περὶ τῶν ὄντων, ἀπάντων ἄπειρον ὄντα παντάπασι πραγμάτων διὰ τὴν ἡλικίαν· ὅμως δέ, καίπερ πολὺ τούτων καταδεέστερος ὤν, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω καὶ παρ' ὑμῖν τεύξεσθαι τῶν δικαίων, καὶ μέχρι γε τοῦ τὰ γεγενημένα διεξελθεῖν καὶ αὐτὸς ἀρκούντως ἐρεῖν, ὥσθ' ὑμᾶς μήτ' ἀπολειφθῆναι τῶν πραγμάτων μηδὲ καθ' ἕν, μήτ' ἀγνοῆσαι, περὶ ὧν δεήσει
814 τὴν ψῆφον διενεγκεῖν. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετ' εὐνοίας τ' ἐμοῦ ἀκοῦσαι, κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων τοὺς λόγους. ὅθεν δ' οὖν ῥᾷστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν. Δημοσθένης γάρ, ὁ ἐμὸς πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κατέλιπεν οὐσίαν μὲν σχεδὸν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ἐμὲ δ' ἔπτ' ἐτῶν ὄντα, καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε, ἔτι δὲ τὴν ἡμετέραν μητέρα, πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν οἶκον εἰσενηνεγμένην. βουλευσάμενος δὲ περὶ ἡμῶν, ὅτ' ἤμελλε τελευτᾶν, ἅπαντα ταῦτα ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ τε τούτῳ καὶ Δημοφῶντι, τῷ Δήμωνος υἱεῖ, τούτοιν μὲν ἀδελφιδοῖν ὄντοιν, τῷ μὲν ἐξ ἀδελφοῦ, τῷ δ' ἐξ ἀδελφῆς γεγονότοιν, ἔτι δὲ

πειδὴ τῷ Παιανιεῖ, γένει μὲν οὐδὲν προσήκοντι, φίλῳ δ' ιδὸς ὑπάρχοντι. κἀκείνῳ μὲν ἔδωκεν ἐκ τῶν ἐμῶν ἑβδο- 'τα μνᾶς καρπώσασθαι τοσοῦτον χρόνον, ἕως ἂν ἐγὼ εἶναι δοκιμασθείην, ὅπως μὴ δι' ἐπιθυμίαν χρημάτων ' τι τῶν ἐμῶν διοικήσειε, Δημοφῶντι δὲ τὴν ἐμὴν ἀδελ- ιαὶ δύο τάλαντα εὐθὺς ἔδωκεν ἔχειν, αὐτῷ δὲ τούτῳ τὴν α τὴν ἡμετέραν καὶ προῖκα ὀγδοήκοντα μνᾶς καὶ τῇ οἰκίᾳ κεύεσι χρῆσθαι τοῖς ἐμοῖς, ἡγούμενος, εἰ καὶ τούτους ἔτι τέρους ἐμοὶ ποιήσειεν, οὐκ ἂν χεῖρον ἐμὲ ἐπιτροπευθῆναι, ς τῆς οἰκειότητος προσγενομένης. λαβόντες δ' οὗτοι ταῦτα ν σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν χρημάτων, καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν 815 ιν διαχειρίσαντες, καὶ δέκα ἔτη ἡμᾶς ἐπιτροπεύσαντες, τὰ ίλλα πάντα ἀπεστερήκασι, τὴν οἰκίαν δὲ καὶ ἀνδράποδα ια καὶ δέκα καὶ ἀργυρίου μνᾶς τριάκοντα, μάλιστα σύμπαντα εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς, παραδεδώκασι. καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον ἰδικημάτων, ὡς ἂν συντομώτατ' εἴποι τις, τοῦτ' ἔστιν, ὦ ; δικασταί. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας ὅτι τοῦτ' ἦν τὸ κα- ιθὲν, μέγιστοι μὲν αὐτοὶ μάρτυρές μοι γεγόνασιν· εἰς γὰρ υμμορίαν ὑπὲρ ἐμοῦ συνετάξαντο κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴ- μνᾶς πεντακοσίας δραχμὰς εἰσφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεος νωνος καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματα εἰσέφερον. καὶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι τά τ' ἐνεργὰ αὐτῶν καὶ ν ἀργὰ, καὶ ὅσου ἦν ἄξια ἕκαστα· ταῦτα γὰρ μαθόντες ῶς εἴσεσθε, ὅτι τῶν πώποτ' ἐπιτροπευσάντων οὐδένες ἑστερον οὐδὲ περιφανέστερον ἢ οὗτοι τὰ ἡμέτερα διηρπά- πρῶτον μὲν οὖν, ὡς συνετιμήσαντο ὑπὲρ ἐμοῦ ταύτην ἰσφορὰν εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι τούτων μάρτυρας· , ὅτι οὐ πένητα κατέλιπέ με ὁ πατὴρ, οὐδ' ἑβδομήκοντα οὐσίαν κεκτημένον, ἀλλὰ τοσαύτην, ὅσην οὐδ' αὐτοὶ ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν ἠδυνή- ν. καί μοι ἀναγίνωσκε λαβὼν ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ τὸ πλῆθος τῆς οὐ- πεντεκαίδεκα ταλάντων γὰρ τρία τάλαντα τίμημα· ταύτην 816 ἰουν εἰσφέρειν τὴν εἰσφοράν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον εἴσεσθε ὑσίαν αὐτὴν ἀκούσαντες. ὁ γὰρ πατὴρ, ὦ ἄνδρες δικα- κατέλιπε δύο ἐργαστήρια, τέχνης οὐ μικρᾶς ἑκάτερον·

μαχαιροποιοὺς μὲν τριάκοντα καὶ δύο ἢ τρεῖς, τοὺς μὲν ἀνὰ πέντε μνᾶς ἢ καὶ ἕξ, τοὺς δ' οὐκ ἐλάττονος ἢ τριῶν μνῶν ἀξίους, ἀφ' ὧν τριάκοντα μνᾶς ἀτελεῖς ἐλάμβανε τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον· κλινοποιοὺς δ' εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, τετταράκοντα μνῶν ὑποκειμένους, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς αὐτῷ προσέφερον· ἀργυρίου δ' εἰς τάλαντον ἐπὶ δραχμῇ δεδανεισμένον, οὗ τόκος ἐγίγνετο τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου πλεῖον ἢ ἑπτὰ μναῖ. καὶ ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέλιπεν, ὡς καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν· ὧν γίγνεται, τοῦ μὲν ἀρχαίου κεφάλαιον τέτταρα τάλαντα καὶ πεντακισχίλιαι, τὸ δ' ἔργον αὐτῶν πεντήκοντα μναῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων ἐλέφαντα μὲν καὶ σίδηρον, ὃν κατειργάζοντο, καὶ ξύλα κλίνεια εἰς ὀγδοήκοντα μνῶν ἀξίαν, κηκίδα δὲ καὶ χαλκὸν ἑβδομήκοντα μνῶν ἐωνημένα, ἔτι δ' οἰκίαν τρισχιλίων, ἔπιπλα δὲ καὶ ἐκπώματα καὶ χρυσία καὶ ἱμάτια καὶ κόσμον τῆς μητρὸς ἄξια σύμπαντα ταῦτα εἰς μυρίας δραχμάς, ἀργυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οἴκοι κατέλιπε πάντα· ναυτικὰ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἔκδοσιν παρὰ Ξούθῳ, τετρακοσίας δὲ καὶ δισχιλίας ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τῇ Πασίωνος, ἑξακοσίας δ' ἐπὶ τῇ Πυλάδου, παρὰ Δημομέλει δὲ τῷ Δήμωνος
817 υἱεῖ χιλίας καὶ ἑξακοσίας, κατὰ διακοσίας δὲ καὶ τριακοσίας ὁμοῦ τι τάλαντον διακεχρημένον. καὶ τούτων αὖ τῶν χρημάτων τὸ κεφάλαιον πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα καὶ τριάκοντα μναῖ γίγνεται. συμπάντων δ' εἰς τέτταρα καὶ δέκα τάλαντα εὑρήσετε σκοποῦντες. καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς οὐσίας τοῦτ' ἦν τὸ καταλειφθέν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὅσα δ' αὐτῆς διακέκλεπται, καὶ ὅσα ἰδίᾳ ἕκαστος εἴληφε, καὶ ὁπόσα κοινῇ πάντες ἀποστεροῦσιν, οὐκ ἐνδέχεται πρὸς τὸ αὐτὸ ὕδωρ εἰπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη χωρὶς ἕκαστον διελεῖν ἐστιν. ἃ μὲν οὖν Δημοφῶν καὶ Θηριππίδης ἔχουσι τῶν ἐμῶν, τότ' ἐξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς γραφὰς ἀπενέγκωμεν· ἃ δὲ τοῦτον ἔχοντα ἐλέγξουσιν ἐκεῖνοι, καὶ ἔγωγ' οἶδα αὐτὸν εἰληφότα, περὶ τούτων ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. πρῶτον μὲν οὖν ὡς ἔχει τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων. οὗτος γὰρ εὐθὺς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον ᾤκει τὴν οἰκίαν εἰσελθὼν κατὰ τὴν ἐκείνου διαθήκην· καὶ λαμβάνει τά τε χρυσία τῆς μητρὸς καὶ τὰ ἐκπώματα τὰ καταλειφθέντα, (καὶ ταῦτα μὲν ὡς εἰς πεντήκοντα μνᾶς εἶχεν,) ἔτι δὲ τῶν ἀνδραπόδων τῶν πι-

πρασκομένων παρά τε Θηριππίδου καὶ Δημοφῶντος τὰς τιμὰς
ἐλάμβανεν, ἕως ἀνεπληρώσατο τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα
μνᾶς. καὶ ἐπειδὴ εἶχεν, ἐκπλεῖν μέλλων εἰς Κέρκυραν τριήραρ-
χος, ἀπεγράψατο ταῦτα πρὸς Θηριππίδην ἔχοντα ἑαυτόν, καὶ
ὡμολόγει κεκομίσθαι τὴν προῖκα. καὶ τούτων μὲν πρῶτον Δη- 818
μοφῶν καὶ Θηριππίδης, οἱ τούτου συνεπίτροποι, μάρτυρές εἰσιν·
ἔτι δὲ καὶ ὡς αὐτὸς ὡμολόγει ταῦτ᾽ ἔχειν, Δημοχάρης τε ὁ Λευ-
κονοεύς, ὁ τὴν τηθίδα τὴν ἐμὴν ἔχων, καὶ ἄλλοι πολλοὶ μάρ-
τυρες γεγόνασιν. οὐ γὰρ διδόντος τούτου σῖτον τῇ μητρί, τὴν
δὲ προῖκα ἔχοντος, οὐδὲ τὸν οἶκον μισθοῦν ἐθέλοντος, ἀλλὰ
μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων διαχειρίζειν ἀξιοῦντος, ἐποιήσατο
λόγους περὶ τούτων ὁ Δημοχάρης. οὗτος δ᾽ ἀκούσας οὔτ᾽ ἠμ-
φισβήτησε μὴ ἔχειν, οὔτε χαλεπῶς ἤνεγκεν, ὡς οὐκ εἰληφώς,
ἀλλ᾽ ὡμολόγει, καὶ ἔτι μικρὸν ἔφη πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα περὶ
χρυσιδίων ἀντιλέγεσθαι· τοῦτ᾽ οὖν διευκρινησάμενος, καὶ περὶ
τῆς τροφῆς καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιήσειν οὕτως, ὥστ᾽ ἔχειν
μοι πάντα καλῶς. καίτοι, εἰ φανήσεται πρός τε τὸν Δημοχάρην
ταῦθ᾽ ὡμολογηκὼς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, οἳ παρῆσαν, παρά
τε τοῦ Δημοφῶντος καὶ τοῦ Θηριππίδου τῶν ἀνδραπόδων εἰς
τὴν προῖκα τὰς τιμὰς εἰληφώς, αὐτός θ᾽ ἑαυτὸν ἔχειν τὴν προῖκα
ἀπογράψας πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους, οἰκῶν τε τὴν οἰκίαν,
ἐπειδὴ τάχιστα ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, πῶς οὐκ ἐκ πάντων ὁμο-
λογουμένου τοῦ πράγματος εὑρεθήσεται φανερῶς τὴν προῖκα,
τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, κεκομισμένος, καὶ λίαν ἀναιδῶς μὴ λα-
βεῖν ἐξαρνούμενος; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λάβε τὰς μαρτυ-
ρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὴν μὲν τοίνυν προῖκα τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει λαβών. μὴ
γήμαντος δ᾽ αὐτοῦ τὴν μητέρα τὴν ἐμήν, ὁ μὲν νόμος κελεύει
τὴν προῖκα ὀφείλειν ἐπ᾽ ἐννέα ὀβολοῖς, ἐγὼ δ᾽ ἐπὶ δραχμῇ μό- 819
νον τίθημι. γίγνεται δέ, ἄν τις συντιθῇ, τό τ᾽ ἀρχαῖον καὶ τὸ
ἔργον τῶν δώδεκα ἐτῶν μάλιστα τρία τάλαντα. καὶ ταῦτα μὲν
οὕτως ὑμῖν ἐπιδείκνυμι λαβόντα καὶ ἔχειν ὁμολογήσαντα μαρτύ-
ρων ἐναντίον τοσούτων. ἄλλας τοίνυν ἔχει τριάκοντα μνᾶς, τοῦ
ἐργαστηρίου λαβὼν τὴν πρόσοδον· καὶ ἀναισχυντότατ᾽ ἀνθρώ-
πων ἀποστερεῖν ἐπικεχείρηκεν. ἐμοὶ δ᾽ ὁ πατὴρ κατέλιπε τριά-
κοντα μνᾶς ἀπ᾽ αὐτῶν τὴν πρόσοδον· ἀποδομένων δὲ τούτων

τὰ ἡμίσεα τῶν ἀνδραπόδων, πεντεκαίδεκά μοι μνᾶς γίγνεσθαι κατὰ λόγον προσῆκε. Θηριππίδης μὲν οὖν, ἑπτὰ ἔτη τῶν ἀνδραπόδων ἐπιμεληθεὶς, ἕνδεκα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπέφηνε, τέτταρσι μναῖν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἔλαττον ἢ ὅσον προσῆκε λογιζόμενος· οὗτος δὲ, δύ' ἔτη τὰ πρῶτα ἐπιμεληθεὶς, οὐδ' ὁτιοῦν ἀποδείκνυσιν, ἀλλ' ἐνίοτε μὲν φησιν ἀργῆσαι τὸ ἐργαστήριον, ἐνίοτε δ', ὡς αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπεμελήθη τούτων, ὁ δ' ἐπίτροπος Μιλύας, ὁ ἀπελεύθερος ὁ ἡμέτερος, διῴκησεν αὐτὰ, καὶ παρ' ἐκείνου μοι προσήκει λόγον λαβεῖν. ἂν οὖν καὶ νῦν εἴπῃ τινὰ τούτων τῶν λόγων, ῥᾳδίως ἐλεγχθήσεται ψευδόμενος. ἐὰν μὲν οὖν ἀργὸν φῇ γενέσθαι, λόγον αὐτὸς ἀπενήνοχεν ἀναλωμάτων, οὐκ εἰς σιτία τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' εἰς ἔργα, τὸν εἰς τὴν τέχνην ἐλέφαντα καὶ μαχαιρῶν λαβὰς καὶ ἄλλας ἐπισκευὰς, ὡς ἐργαζομένων τῶν δημιουργῶν· ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τριῶν ἀνδραπόδων, ἃ ἦν αὐτῷ ἐν τῷ ἐμῷ ἐργαστηρίῳ, μισθὸν ἀποδεδωκέναι λογίζεται. καίτοι γε, μὴ γενομένης ἐργασίας, οὔτε
820 ἐκείνῳ λαβεῖν μισθὸν, οὔτ' ἐμοὶ τὰ ἀναλώματα ταῦτα λογισθῆναι προσῆκεν. εἰ δ' αὖ γενέσθαι μὲν φήσει, τῶν δ' ἔργων ἀπρασίαν εἶναι, δεῖ δήπου τά γε ἔργα αὐτὸν ἀποδεδωκότα μοι φαίνεσθαι, καὶ, ὧν ἐναντίον ἀποδέδωκε, παρασχέσθαι μάρτυρας. εἰ δὲ μηδὲν τούτων πεποίηκε, πῶς οὐκ ἔχει τὴν πρόσοδον δυοῖν ἐτοῖν τὴν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου, τὰς τριάκοντα μνᾶς, φανερῶς οὕτω τῶν ἔργων γεγενημένων; εἰ δ' αὖ τούτων μὲν μηδὲν ἐρεῖ, Μιλύαν δ' αὐτὰ φήσει πάντα διῳκηκέναι, πῶς χρὴ πιστεύειν, ὅταν φῇ τὰ μὲν ἀναλώματα αὐτὸς ἀνηλωκέναι, πλέον ἢ πεντακοσίας δραχμὰς, λῆμμα δ' εἴ τι γέγονεν, ἐκεῖνον ἔχειν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον ἂν γενέσθαι τούτων, εἰ καὶ Μιλύας αὐτῶν ἐπεμελεῖτο, τὰ μὲν ἀναλώματ' ἐκεῖνος ἀναλῶσαι, τὰ δὲ λήμματα οὗτος λαβεῖν, εἴ τι δεῖ τεκμαίρεσθαι πρὸς τὸν ἄλλον αὐτοῦ τρόπον καὶ τὴν ἀναίδειαν. λάβε οὖν τὰς μαρτυρίας ταύτας καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταύτας τοίνυν ἔχει τὰς τριάκοντα μνᾶς ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ὀκτὼ ἐτῶν· ὃ ἐὰν ἐπὶ δραχμῇ τις τεθῇ μόνον, ἄλλας ὁμοῦ τριάκοντα μνᾶς εὑρήσει. καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ μόνος εἴληφεν· ἃ συντεθέντα πρὸς τὴν προῖκα μάλιστα τέτταρα τάλαντα γίγνεται σὺν τοῖς ἀρχαίοις. ἃ δὲ μετὰ τῶν

ἄλλων ἐπιτρόπων κοινῇ διήρπακε, καὶ ὅσα ἔνια μηδὲ καταλειφθῆναι παντάπασιν ἠμφισβήτηκε, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη ἐπιδείξω καθ' ἕκαστον. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῶν κλινοποιῶν, οὓς κατέλιπε μὲν ὁ πατὴρ, ἀφανίζουσι δ' οὗτοι, τετταράκοντα μὲν μνῶν ὑποκειμένους, εἴκοσι δ' ὄντας τὸν ἀριθμὸν, ἐπιδείξω ὑμῖν, ὡς 821 λίαν ἀναιδῶς καὶ φανερῶς με ἀποστεροῦσι. τούτους γὰρ καταλειφθῆναι μὲν οἴκοι παρ' ἡμῖν πάντες ὁμολογοῦσι, καὶ τὰς δώδεκα μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ πατρὶ γίγνεσθαί φασιν, αὐτοὶ δὲ λῆμμα μὲν παρ' αὐτῶν ἐν δέκα ἔτεσιν οὐδὲν ἐμοὶ γεγενημένον ἀποφαίνουσιν, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. ἀναλώματος δὲ κεφάλαιον εἰς αὐτοὺς οὗτος ὀλίγου δεῖν λογίζεται χιλίας· εἰς τοῦτ' ἀναιδείας ἐλήλυθεν. αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους, εἰς οὓς ταῦτ' ἀνηλωκέναι φησὶν, οὐδαμοῦ μοι παραδεδώκασιν, ἀλλὰ πάντων κενώτατον λόγον λέγουσιν, ὡς ὁ ὑποθεὶς τῷ πατρὶ τἀνδράποδα πονηρότατος ἀνθρώπων πάντων ἐστὶ, καὶ ἐράνους τε λέλοιπε πλείστους καὶ ὑπέρχρεως γέγονε· καὶ τούτων οὐκ ὀλίγους κεκλήκασι κατ' ἐκείνου μάρτυρας. τὰ δ' ἀνδράποδα ὅστις ἐστὶν ὁ λαβὼν, ἢ ὅπως ἐκ τῆς οἰκίας ἐξῆλθεν, ἢ ὡς ἀφείλετό τις, ἢ πρός τινα δίκην ἥττηνται περὶ αὐτῶν, οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν. καίτοι, εἴ τι ἔλεγον ὑγιὲς, οὐκ ἂν κατὰ τῆς ἐκείνου πονηρίας παρείχοντο μάρτυρας, ἧς οὐδὲν προσῆκε φροντίζειν, ἀλλὰ τούτων ἂν ἀντελαμβάνοντο, καὶ τοὺς λαβόντας ἀπεδείκνυσαν, καὶ οὐδὲν ἂν αὐτῶν παρέλειπον. νῦν δ' ὠμότατ' ἀνθρώπων ὁμολογοῦντες καταλειφθῆναι, καὶ λαβόντες ὡς αὑτοὺς, καὶ καρπωσάμενοι δέκα ἔτη τοὺς ἀνθρώπους, ἄρδην ὅλον τὸ ἐργαστήριον ἀφανίζουσι. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὰς μαρτυρίας καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 822

Ὅτι τοίνυν οὐκ ἄπορος ἦν ὁ Μοιριάδης, οὐδ' ἦν τῷ πατρὶ τοῦτο τὸ συμβόλαιον εἰς τἀνδράποδα ἠλιθίως συμβεβλημένον, μεγίστῳ τεκμηρίῳ γνώσεσθε. λαβὼν γὰρ ὡς ἑαυτὸν Ἄφοβος τοῦτο τὸ ἐργαστήριον, ὡς αὐτοὶ τῶν μαρτύρων ἠκούσατε, καὶ δέον αὐτὸν, εἰ καί τις ἄλλος ἐβούλετο εἰς ταῦτα συμβάλλειν, τοῦτον διακωλύειν, ἐπίτροπόν γ' ὄντα, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τοῖς ἀνδραπόδοις τῷ Μοιριάδῃ πεντακοσίας δραχμὰς ἐδάνεισεν, ἃς ὀρθῶς καὶ δικαίως παρ' ἐκείνου κεκομίσθαι ὡμολόγηκε. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν, εἰ ἡμῖν μὲν πρὸς τῷ λῆμμά τι

ἀπ' αὐτῶν μηδὲν γεγονέναι καὶ αὐτὰ τὰ ὑποτεθέντα ἀπόλωλεν, οἷ πρότερον συνεβάλομεν, τῷ δ' εἰς τὰ ἡμέτερα δανείσαντι καὶ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον πράξαντι καὶ οἱ τόκοι καὶ τἀρχαῖα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποδέδονται καὶ οὐδεμία ἀπορία γέγονεν· ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Σκέψασθε τοίνυν, ὅσον ἀργύριον οὗτοι παρὰ τοὺς κλινοποιοὺς κλέπτουσι· τετταράκοντα μὲν μνᾶς, αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον, δέκα δ' ἐτῶν τὸ ἔργον αὐτῶν, δύο τάλαντα· δώδεκα γὰρ μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον αὐτῶν ἐλάμβανον. ἆρα μικρόν τι καὶ ἐξ ἀφανοῦς; πόθεν; καὶ παραλογίσασθαι ῥᾴδιον; ἀλλ' οὐ φανερῶς οὑτωσὶ μικροῦ δεῖν τρία τάλαντα ταῦτα ἀνηρπάκασιν; ὧν κοινῇ διαπεφορημένων, τὸ τρίτον δήπου μέρος παρὰ τούτου μοι προσήκει κεκομίσθαι. καὶ μήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ
823 τὰ περὶ τοῦ ἐλέφαντος καὶ σιδήρου τοῦ καταλειφθέντος παραπλήσιά πως τούτοις πεποιήκασιν· οὐδὲ γὰρ τοῦτον ἀποφαίνουσι. καίτοι κεκτημένον μὲν τοσούτους κλινοποιούς, κεκτημένον δὲ μαχαιροποιούς, οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ καὶ σίδηρον καὶ ἐλέφαντα καταλιπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη ταῦτά γ' ὑπάρχειν. τίνα γὰρ ἂν εἰργάζοντο, τούτων μὴ ὑπαρξάντων; τὸν τοίνυν πλέον ἢ πεντήκοντα ἀνδράποδα κεκτημένον καὶ δυοῖν τέχναιν ἐπιμελούμενον, ὧν θάτερον ἐργαστήριον εἰς τὰς κλίνας ῥᾳδίως δύο μνᾶς τοῦ μηνὸς ἀνήλισκεν ἐλέφαντος, τὸ δὲ μαχαιροποιεῖον οὐκ ἔλαττον ἢ τοσοῦτον ἕτερον σὺν σιδήρῳ, τοῦτον οὔ φασι καταλιπεῖν οὐδὲν τούτων· εἰς τοῦτ' ἀναιδείας ἐληλύθασιν. ὅτι μὲν οὖν οὐ πιστὰ λέγουσι, καὶ ἐκ τούτων αὐτῶν ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν. ὅτι δ' ἐκεῖνος κατέλιπε τοσοῦτον τὸ πλῆθος, ὥστε μὴ μόνον ἱκανὸν εἶναι κατεργάζεσθαι τοῖς ἑαυτοῦ δημιουργοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ βουλομένῳ προσωνεῖσθαι τῶν ἄλλων, ἐκεῖθεν φανερόν, ὅτι αὐτός τε ἐπώλει ζῶν καὶ Δημοφῶν καὶ οὗτος, τοῦ πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἀπεδίδοντο τοῖς βουλομένοις. καίτοι πόσον τινὰ χρὴ τὸν καταλειφθέντα νομίζειν εἶναι, ὅταν φαίνηται τηλικούτοις τε ἐργαστηρίοις ἐξαρκῶν καὶ χωρὶς ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων πιπρασκόμενος; ἆρ' ὀλίγον; ἀλλ' οὐ πολλῷ πλείω τῶν ἐγκεκλημένων; λάβε τοίνυν τὰς μαρτυρίας ταυτασὶ καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 824

Τούτου τοίνυν τοῦ ἐλέφαντός ἐστι πλέον ἢ τάλαντον, ὃν οὔτε αὐτὸν οὔτε τὸ ἔργον μοι ἀποφαίνουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἄρδην ἀφανίζουσιν ὅλον. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τὸν λόγον, ὃν ἀποφέρουσιν, ἐξ ὧν αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσιν, ἐπιδείξω ὑμῖν τρεῖς μὲν ὄντας αὐτοὺς πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα ἐκ τῶν ἐμῶν ἔχοντας, ἰδίᾳ δ' ἐκ τούτων Ἄφοβον τρία τάλαντα καὶ χιλίας εἰληφότα, τά τ' ἀναλωμένα χωρὶς τούτων πλείω τιθεὶς καὶ ὅσα ἐκ τούτων ἀπέδοσαν ἀφαιρῶν, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι οὐ μικρᾶς ἀναιδείας τὰ ἐγχειρήματ' αὐτῶν ἐστι. λαβεῖν γὰρ ἐκ τῶν ἐμῶν ὁμολογοῦσιν, οὗτος μὲν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς χωρὶς ὧν ἔχοντ' αὐτὸν ἐγὼ ἐπιδείξω νῦν, Θηριππίδης δὲ δύο τάλαντα, Δημοφῶν δ' ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα μνᾶς. τοῦτο δέ ἐστι πέντε τάλαντα καὶ πεντεκαίδεκα μναῖ. τούτου τοίνυν ὃ μὲν οὐκ ἀθρόον ἐλήφθη, σχεδόν εἰσιν ἑβδομήκοντα μναῖ καὶ ἑπτὰ, ἡ πρόσοδος ἡ ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων· ὃ δ' εὐθὺς ἔλαβον οὗτοι, μικροῦ δέον τέτταρα τάλαντα· οἷς τὸ ἔργον ἂν προσθῆτε ἐπὶ δραχμῇ μόνον τῶν δέκα ἐτῶν, ὀκτὼ τάλαντα εὑρήσετε σὺν τοῖς ἀρχαίοις καὶ χιλίας γιγνομένας. τὴν μὲν τοίνυν τροφὴν ἀπὸ τῶν ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ μνῶν λογιστέον τῶν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου γιγνομένων· Θηριππίδης γὰρ ἑπτὰ μνᾶς ἐδίδου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς ταῦτα, καὶ ἡμεῖς τοῦτο λαβεῖν ὁμολογοῦμεν. ὥστε, ἑβδομήκοντα μνᾶς ἐν τοῖς δέκα ἔτεσιν εἰς τροφὴν τούτων ἡμῖν ἀνηλωκότων, 825 τὸ περιὸν τὰς ἑπτακοσίας προστίθημι αὐτοῖς, καὶ τούτῳ πλείω εἰμὶ τεθεικώς. ὃ δέ μοι δοκιμασθέντι παρέδοσαν, καὶ ὅσον εἰς τὴν πόλιν εἰσενηνόχασι, τοῦτο ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάντων καὶ τοῦ προσόντος ἀφαιρετέον ἐστίν. ἀπέδοσαν μὲν τοίνυν οὗτος καὶ Θηριππίδης μίαν καὶ τριάκοντα μνᾶς, εἰσφορὰς δ' εἰσενηνοχέναι λογίζονται δυοῖν δεούσας εἴκοσι μνᾶς· ἐγὼ δ' ὑπερβαλὼν καὶ τοῦτο ποιήσω τριάκοντα μνᾶς, ἵνα πρὸς ταῦτα μηδ' ἀντειπεῖν ἔχωσιν. οὐκοῦν, ἂν ἀφέλητε τὸ τάλαντον ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάντων, ἑπτὰ τὰ λειπόμενά ἐστι· καὶ ταῦτ' ἐξ ὧν αὐτοὶ ὁμολογοῦσι λαβεῖν τούτους ἔχειν ἐστὶν ἀναγκαῖον. τοῦτο τοίνυν, εἰ καὶ τἄλλα πάντα ἀποστεροῦσιν ἀρνούμενοι μὴ ἔχειν, ἀποδοῦναι προσῆκεν, ὁμολογοῦντάς γε λαβεῖν ταῦτα ἐκ τῶν ἐμῶν. νῦν δὲ τί ποιοῦσιν; ἔργον μὲν οὐδὲν ἀποφαίνουσι τοῖς χρήμασιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἀρχαῖα πάντα ἀνηλωκέναι φασὶ σὺν ταῖς ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα μναῖς, Δημοφῶν δὲ καὶ προσοφείλοντας ἡμᾶς ἐνέγραψε.

ταῦτ' οὐ μεγάλη καὶ περιφανὴς ἀναισχυντία; ταῦτ' οὐχ ὑπερβολὴ δεινῆς αἰσχροκερδείας; τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ δεινόν, εἰ μὴ ταῦτα δόξει τηλικαύτας ὑπερβολὰς ἔχοντα; οὗτος τοίνυν τὸ καθ' αὑτὸν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς λαβεῖν ὁμολογῶν ἔχει καὶ αὐτὰς καὶ τὸ ἔργον τῶν δέκα ἐτῶν, μάλιστα τρία τάλαντα καὶ χιλίας. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐν τοῖς λόγοις τοῖς τῆς ἐπιτροπῆς
826 τὸ λῆμμα τοῦθ' ἕκαστος ὁμολογῶν λαβεῖν ἅπαν ἀναλωκέναι λογίζεται, λάβε τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων ἱκανῶς μὲν ὑμᾶς μεμαθηκέναι, καὶ ὅσα κλέπτουσι, καὶ ὅσα κακουργοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον ἔγνωτ' ἄν, εἴ μοι τὰς διαθήκας, ἃς ὁ πατὴρ κατέλιπεν, οὗτοι ἀποδοῦναι ἠθέλησαν. ἐν γὰρ ἐκείναις ἐγέγραπτο, ὥς φησιν ἡ μήτηρ, ἃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ ἅπαντα, καὶ ἐξ ὧν ἔδει τούτους λαβεῖν τὰ δοθέντα, καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσι. νῦν δ' ἀπαιτοῦντος ἐμοῦ, καταλειφθῆναι μὲν ὁμολογοῦσιν, αὐτὰς δ' οὐκ ἀποφαίνουσι. ταῦτα δὲ ποιοῦσι τό τε πλῆθος οὐ βουλόμενοι καταφανὲς ποιῆσαι τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν, ὃ διηρπάκασιν οὗτοι, τάς τε δωρεὰς ἵνα μὴ δοκῶσιν ἔχειν, ὥσπερ οὐκ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐλεγχθησόμενοι ῥᾳδίως. λάβε δ' αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας, ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναντο, καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὗτος διαθήκην μὲν γενέσθαι φησὶν, καὶ τὰ δύο τάλαντα Δημοφῶντι, καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς τούτῳ δοθῆναι, μαρτυρεῖ. τὰς δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἃς Θηριππίδης ἔλαβεν, οὐ προσγραφῆναί φησιν, οὐδὲ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθὲν, οὐδὲ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσιν· οὐ γὰρ αὐτῷ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. λάβε δὴ τὴν τούτου ἀπόκρισιν.

827 ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὗτος αὖ τὴν μὲν διαθήκην γενέσθαι φησὶ, καὶ τὸ ἀργύριον ἐκ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς κηκίδος ἀποδοθῆναι τῷ Θηριππίδῃ, ὃ ἐκεῖνος οὔ φησι, καὶ τὰ δύο τάλαντα τῷ Δημοφῶντι. περὶ

δὲ τῶν αὐτῷ δοθέντων γραφῆναι μέν φησιν, οὐχ ὁμολογῆσαι δ' αὐτὸς, ἵνα μὴ δοκῇ λαβεῖν. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας οὐδ' οὗτος ἀποφαίνει καθόλου τὸ καταλειφθὲν, οὐδὲ τὸ μισθοῦν τὸν οἶκον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τούτῳ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. δῆλον τοίνυν ἐστὶν οὐδὲν ἧττον τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων, καίπερ ἀφανιζόντων τούτων τὴν οὐσίαν, ἐκ τῶν διαθηκῶν, ἐξ ὧν τοσαῦτα χρήματα ἀλλήλοις φασὶ δοθῆναι. ὅστις γὰρ ἐκ τεττάρων ταλάντων καὶ τρισχιλίων τοῖς μὲν τρία τάλαντα καὶ δισχιλίας προῖκα δέδωκε, τῷ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καρποῦσθαι, φανερὸν δήπου πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ διπλασίας ἧς ἐμοὶ κατέλιπε ταῦτ' ἀφεῖλεν. οὐ γὰρ δήπου τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητα ἐβούλετο καταλιπεῖν, τούτους δὲ, πλουσίους ὄντας, ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι ἐπεθύμησεν, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομένων Θηριππίδῃ τε τοσοῦτον ἀργύριον καὶ Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα, οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συνοικήσειν, καρποῦσθαι ἔδωκεν, ἵνα δυοῖν θάτερον διαπράξαιτο, ἢ διὰ τὰ διδόμενα βελτίους αὐτοὺς εἶναι περὶ τὴν ἐπιτροπὴν προτρέψειεν, ἢ, εἰ κακοὶ γίγνοιντο, μηδεμιᾶς συγγνώμης παρ' ὑμῶν τυγχάνοιεν, εἰ τοσούτων ἀξιωθέντες τοιαῦτ' εἰς ἡμᾶς ἐξαμαρτάνοιεν. οὗτος τοίνυν καὶ αὐτὸς πρὸς τῇ 828
προικὶ καὶ τὰς θεραπαίνας λαβὼν καὶ τὴν οἰκίαν οἰκῶν, ἐπειδὴ δεῖ λόγον αὐτὸν δοῦναι τούτων, τὰ αὑτοῦ πράττειν φησί· καὶ εἰς τοσοῦτον αἰσχροκερδείας ἦλθεν, ὥστε καὶ τοὺς διδασκάλους τοὺς μισθοὺς ἀπεστέρηκε, καὶ τῶν εἰσφορῶν ἔστιν ἃς οὐ κατέθηκεν, ἐμοὶ δὲ λογίζεται. λάβε δὴ καὶ ταύτας αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειε πάντα διηρπακότα καὶ μηδὲ τῶν μικρῶν ἀπεσχημένον, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνὺς μετὰ τοσούτων μαρτύρων καὶ τεκμηρίων τὴν μὲν προῖκα λαβεῖν ὁμολογήσαντα καὶ ἔχειν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἀπογράψαντα, τὸ δ' ἐργαστήριον κεκαρπωμένον αὐτὸν καὶ τὴν πρόσοδον οὐκ ἀποφαίνοντα, τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν πεπρακότα καὶ τὰς τιμὰς οὐκ ἀποδεδωκότα, τὰ δ' ὡς ἑαυτὸν λαβόντα καὶ ταῦτ' ἠφανικότα, ἔτι δὲ παρὰ τὸν λόγον, ὃν αὐτὸς ἐπέδωκε, τοσαῦτα κλέπτοντα, πρὸς δὲ τούτοις τὴν διαθήκην ἠφανικότα, τὰ ἀνδράποδα πεπρακότα καὶ τἄλλα οὕτω πάντα διῳκηκότα, ὡς

οὐδ' ἂν οἱ ἔχθιστοι διοικήσαιεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν. ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ λέγειν, ὡς ἀπὸ τῶν χρημάτων χρέα τε πάμπολλα ἐκτέτικεν ὑπὲρ ἐμοῦ Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ τοῖς συνεπιτρόποις, καὶ ὡς πολλὰ τῶν ἐμῶν λάβοιεν, οὐδέτερον ἔχων ἐπιδεικνύναι τού-
829 των. οὔτε γάρ, ὡς ὀφείλοντά με κατέλιπεν ὁ πατὴρ, ἐν τοῖς γράμμασιν ἀναπέφηνεν, οὔθ', οἷς ἀποδεδωκέναι ταῦτ' ἔφη, παρέσχηται μάρτυρας, οὔτ' αὖ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρημάτων εἰς τοὺς συνεπιτρόπους ἐπανέφερεν, ὅσονπερ αὐτὸς φαίνεται λαβών, ἀλλὰ πολλοῖς ἐλάττω χρήμασιν. ἐρωτηθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ ταῦτά τε καθ' ἕκαστον, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν αὑτοῦ πότερον ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν ἢ τἀρχαῖα ἀναλίσκων διῴκηκε, καὶ πότερον οὕτως ἐπιτροπευθεὶς ἀπεδέξατ' ἂν τοῦτον τὸν λόγον παρὰ τῶν ἐπιτρόπων, ἢ τἀρχαῖ' ἀπολαβεῖν ἂν ἠξίου σὺν τοῖς ἔργοις τοῖς γεγενημένοις, πρὸς μὲν ταῦτ' ἀπεκρίνατο οὐδὲν, προὐκαλεῖτο δ' ἐθέλειν ἐπιδεῖξαί μοι τὴν οὐσίαν δέκα ταλάντων οὖσαν, εἰ δέ τι ἐλλείποι, αὐτὸς ἔφη προσθήσειν. κελεύοντος δέ μου πρὸς τὸν διαιτητὴν ἐπιδεικνύναι ταῦτα, οὐκ ἐπέδειξεν, οὐδ' ὡς οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν, (οὐ γὰρ ἂν αὐτοῦ κατεδιῄτησε,) μαρτυρίαν δ' ἐνεβάλετο τοιαύτην, περὶ ἧς πειράσεταί τι λέγειν. ἐὰν μὲν οὖν καὶ νῦν ἔχειν με φῇ, τίνος παραδόντος, ἐρωτᾶτε αὐτὸν, καὶ καθ' ἕκαστον παρασχέσθαι μάρτυρας ἀξιοῦτε. ἐὰν δ' εἶναί μοι φῇ, τοῦτον τὸν τρόπον καταλογιζόμενος τὰ παρ' ἑκατέρῳ τῶν ἐπιτρόπων, διπλασίοις ἐλάττω φανήσεται λέγων, ἔχοντα δ' οὐδὲν μᾶλλον ἀποφαίνων. ἐγὼ γάρ, ὥσπερ καὶ τοῦτον τοσαῦτ' ἔχοντ' ἐξήλεγξα, οὕτω κἀκείνων ἑκάτερον οὐκ ἐλάττω τούτων ἔχοντα ἐπιδείξω. ὥστ' οὐ τοῦτ' αὐτῷ λεκτέον, ἀλλ' ὡς ἢ αὐτὸς ἢ οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν. εἰ δὲ μὴ τοῦτ' ἐπιδείξει, πῶς χρὴ ταύτῃ τῇ προκλήσει προσέχειν ὑμᾶς
830 τὸν νοῦν; οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἔχοντά με ἐπιδείκνυσι. πολλὰ τοίνυν ἀπορηθεὶς πρὸς τῷ διαιτητῇ περὶ πάντων τούτων καὶ καθ' ἕκαστον ἐξελεγχόμενος, ὥσπερ νῦν παρ' ὑμῖν, ἐτόλμησε ψεύσασθαι πάντων δεινότατον, ὡς τέτταρά μοι τάλαντα ὁ πατὴρ κατέλιπε κατορωρυγμένα καὶ τούτων κυρίαν τὴν μητέρα ἐποίησε. ταῦτα δ' εἶπεν, ἵν', εἰ μὲν καὶ νῦν αὐτὸν προσδοκήσαιμι ἐρεῖν, ἀπολογούμενος περὶ αὐτῶν διατρίβοιμι, δέον ἕτερα αὐτοῦ με κατηγορεῖν πρὸς ὑμᾶς, εἰ δ' ὡς μὴ ῥηθησομένων παραλίποιμι, νῦν αὐτὸς εἴποι, ἵνα δοκῶν εἶναι πλούσιος ἧττον ὑφ' ὑμῶν ἐλεοίμην. καὶ μαρτυρίαν μὲν οὐδεμίαν ἐνεβάλετο τού-

των ὃ ταῦτ' εἰπεῖν ἀξιώσας, ψιλῷ δὲ λόγῳ χρησάμενος, ὡς πιστευθησόμενος ὑπ' ἐκείνων. καὶ ὅταν μὲν ἔρηταί τις αὐτὸν, εἰς τί τῶν ἐμῶν τοσαῦτα χρήματ' ἀνήλωκε, χρέα φησὶν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκτετικέναι, καὶ πένητα ἐνταυθοῖ ζητεῖ ποιεῖν· ὅταν δὲ βούληται, πλούσιον, ὡς ἔοικεν, εἴπερ καὶ τοσοῦτον ἀργύριον ἐκεῖνος οἴκοι κατέλιπεν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγειν οἷόν τε αὐτὸν, ἀλλ' ἀδύνατόν τι γενέσθαι τούτων, ἐκ πολλῶν ῥᾴδιον μαθεῖν. εἰ μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἄλλα ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ταῦθ' οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφραζε· μανία γὰρ δεινὴ τὰ κεκρυμμένα εἰπεῖν μηδὲ τῶν φανερῶν μέλλοντα ἐπιτρόπους καταστήσειν. εἰ δ' ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείρισε, τούτων δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν, οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν ἔδωκεν, αὐτὴν δ' ἐκείνην ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτῳ γυναῖκ' ἔδω- 831 κεν· οὐ γὰρ ἔχει λόγον, σῴζειν μὲν τὰ χρήματα διὰ τῆς ἐμῆς μητρὸς ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων καὶ αὐτῆς καὶ τῶν χρημάτων κύριον ποιεῖν. ἔτι δὲ, τούτων εἴ τι ἦν ἀληθὲς, οἴεσθ' οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν, δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὃς τὴν μὲν προῖκα αὐτῆς ἤδη, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἔχων, ὡς συνοικήσων αὐτῇ, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρ' ἔγημε, τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθ' αὐτὸν κἂν ἐπιδραμεῖν, ὥστε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτῶν κύριον; ἢ τὴν μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συνῄδεσαν ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς διήρπασεν, ὧν δ' οὐκ ἠμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες, ἀπέσχετ' ἂν, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; οὐκ ἔστι ταῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τὰ μὲν χρήμαθ', ὅσα κατέλιπεν ὁ πατὴρ, πάντα τούτοις παρέδωκεν· οὗτος δ', ἵν' ἧττον ἐλεηθῶ παρ' ὑμῖν, τούτοις τοῖς λόγοις χρήσεται. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατηγορεῖν, ἓν δὲ περὶ πάντων κεφάλαιον εἰπὼν πάσας αὐτοῦ διαλύσω τὰς ἀπολογίας. τούτῳ γὰρ ἐξῆν μηδὲν ἔχειν τούτων τῶν πραγμάτων μισθώσαντι τὸν οἶκον κατὰ τουτουσὶ τοὺς νόμους. λάβε τοὺς νόμους καὶ ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΙ.

Κατὰ τούτους τοὺς νόμους Ἀντιδώρῳ μὲν ἐκ τριῶν ταλάντων καὶ τρισχιλίων ἐν ἓξ ἔτεσιν ἓξ τάλαντα καὶ πλεῖον ἐκ- 832

τοῦ μισθωθῆναι παρεδόθη, καὶ ταῦθ' ὑμῶν τινὲς εἶδον· Θεογένης γὰρ ὁ Προβαλίσιος, ὁ μισθωσάμενος αὐτοῦ τὸν οἶκον, ἐν τῇ ἀγορᾷ ταῦτα τὰ χρήματα ἐξηρίθμησεν. ἐμοὶ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων ἐν δέκα ἔτεσι πρὸς τὸν χρόνον τε καὶ τὴν ἐκείνου μίσθωσιν πλεῖον ἢ τριπλάσια κατὰ τὸ εἰκὸς προσῆκον γενέσθαι, τοῦτο διὰ τί οὐκ ἐποίησεν, ἐρωτᾶτ' αὐτόν. εἰ μὲν γὰρ βέλτιόν φησιν εἶναι μὴ μισθωθῆναι τὸν οἶκον, δειξάτω μὴ διπλάσια μηδὲ τριπλάσιά μοι γεγενημένα, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖά μοι ἀποδεδομένα πάντα. εἰ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων ἐμοὶ μὲν μηδ' ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδεδώκασιν, ὁ δὲ καὶ προσοφείλοντά με αὐτῷ ἀπέγραψε, πῶς ἀποδέξασθαί τι προσήκει τούτων λεγόντων; οὐδαμῶς δήπουθεν. τοσαύτης τοίνυν οὐσίας μοι καταλειφθείσης, ὅσην ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ τοῦ τρίτου μέρους πρόσοδον αὐτῆς φερούσης πεντήκοντα μνᾶς, ἐξὸν τούτοις, ἀπληστοτάτοις οὖσι χρημάτων, καὶ εἰ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον ἠβούλοντο, ἀπὸ μὲν τούτων τῶν προσιόντων, ἐῶντας, ὥσπερ εἶχε, κατὰ χώραν, ἡμᾶς τε τρέφειν καὶ τὰ πρὸς τὴν πόλιν διοικεῖν καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν περιεγίγνετο ταῦτα προσπεριποιεῖν, τὴν δ' ἄλλην οὐσίαν ἐνεργὸν ποιήσασιν, οὖσαν ταύτης διπλασίαν, αὐτοῖς τε, εἰ χρημάτων ἐπεθύμουν, μέτρια ἐξ αὐτῶν λαβεῖν ἐμοί τε σὺν τοῖς ἀρχαίοις ἐκ τῶν προσόδων τὸν οἶκον μείζω ποιῆσαι, τούτων μὲν οὐδὲν ἐποίησαν, ἀποδόμενοι
833 δ' ἀλλήλοις τὰ πλείστου ἄξια τῶν ἀνδραπόδων, τὰ δὲ καὶ παντάπασιν ἀφανίσαντες, ἐμοῦ μὲν ἀνεῖλον καὶ τὴν ὑπάρχουσαν πρόσοδον, σφίσι δ' αὐτοῖς οὐ μικρὰν ἐκ τῶν ἐμῶν κατεσκευάσαντο, διαλαβόντες δὲ καὶ τἆλλα αἰσχρῶς οὕτω πάντα πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα τῶν χρημάτων μηδὲ καταλειφθῆναι κοινῇ πάντες ἀμφισβητοῦσιν, ὡς πεντεταλάντου δὲ μόνον τῆς οὐσίας οὔσης, ἐκ τοσαύτης τοὺς λόγους ἀπενηνόχασι, πρόσοδον μὲν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἀποφαίνοντες, τὰ δὲ κεφάλαια φανερὰ ἀποδεικνύντες, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα οὕτως ἀναιδῶς ἀνηλῶσθαι φάσκοντες, καὶ οὐδ' αἰσχύνονται ταῦτα τολμῶντες. καίτοι τί ποτ' ἂν ἔπαθον, ὑπ' αὐτῶν εἰ πλείω χρόνον ἐπετροπεύθην; οὐκ ἂν ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν. ὅπου γάρ, δέκα ἐτῶν διαγενομένων, παρὰ μὲν τῶν οὕτω μικρὰ κεκόμισμαι, τῷ δὲ καὶ προσοφείλων ἐγγέγραμμαι, πῶς οὐκ ἄξιον ἀγανακτεῖν; δῆλον δὲ παντάπασιν· εἰ γὰρ κατελείφθην μὲν ἐνιαύσιος, ἓξ ἔτη δὲ προσεπετροπεύθην ὑπ' αὐτῶν, οὐδ' ἂν τὰ μικρὰ ταῦτα παρ' αὐτῶν ἀπέλαβον. εἰ γὰρ ἐκεῖνα ἀνήλωται ὀρθῶς, οὐδὲν ἂν τῶν νῦν παραδοθέντων ἐξήρκεσεν εἰς ἕκτον ἔτος,

ἀλλ' ἢ παρ' αὐτῶν ἂν με ἔτρεφον, ἢ τῷ λιμῷ περιεῖδον ἀπολ-
λύμενον. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν, εἰ ἕτεροι μὲν οἶκοι, ταλαν-
τιαῖοι καὶ διτάλαντοι καταλειφθέντες, ἐκ τοῦ μισθωθῆναι δι-
πλάσιοι καὶ τριπλάσιοι γεγόνασιν, ὥστε ἀξιοῦσθαι λειτουργεῖν,
ὁ δ' ἐμὸς, τριηραρχεῖν εἰθισμένος καὶ μεγάλας εἰσφορὰς εἰσφέ-
ρειν, μηδὲ μικρὰς δυνήσεται διὰ τὰς τούτων ἀναισχυντίας; τί-
νας δ' οὗτοι λελοίπασιν ὑπερβολὰς εἰπεῖν, οἳ καὶ τὴν διαθήκην
ἠφανίκασιν, ὡς λήσοντες, καὶ τὰς μὲν σφετέρας αὐτῶν οὐσίας 834
ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν διῳκήκασι καὶ τἀρχαῖα τῶν ὑπαρχόντων ἐκ
τῶν ἐμῶν πολλῷ μείζω πεποιήκασι, τῆς δ' ἐμῆς οὐσίας, ὥςπερ
τὰ μέγιστα ὑφ' ἡμῶν ἀδικηθέντες, ὅλον τὸ κεφάλαιον ἀνῃρή-
κασι; καὶ ὑμεῖς μὲν οὐδὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ἁμαρτανόντων ὅταν τι-
νὸς καταψηφίσησθε, οὐ πάντα τὰ ὄντα ἀφείλεσθε, ἀλλ' ἢ γυ-
ναῖκας ἢ παιδί' αὐτῶν ἐλεήσαντες μέρος τι κἀκείνοις ὑπελείπετε.
οὗτοι δὲ τοσοῦτον διαφέρουσιν ὑμῶν, ὥστε καὶ δωρεὰς παρ'
ἡμῶν προσλαβόντες, ἵνα δικαίως ἐπιτροπεύσωσι, τοιαῦτ' εἰς
ἡμᾶς ὑβρίκασι, καὶ οὐδ' ᾐσχύνθησαν, εἰ μὴ ἠλέησαν τὴν ἐμὴν
ἀδελφὴν, εἰ δυοῖν ταλάντοιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀξιωθεῖσα μηδε-
νὸς τεύξεται τῶν προσηκόντων, ἀλλ' ὥσπερ ἔχθιστοί τινες, ἀλλ'
οὐ φίλοι καὶ συγγενεῖς καταλειφθέντες, οὐδὲν τῆς οἰκειότητος
ἐφρόντισαν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὁ πάντων ταλαιπωρότατος πρὸς ἀμ-
φότερα ἀπορῶ, ταύτην θ' ὅπως ἐκδῶ καὶ τἄλλ' ὁπόθεν διοικῶ.
προσεπίκειται δ' ἡ πόλις ἀξιοῦσα εἰσφέρειν· δικαίως. οὐσίαν
γὰρ ἱκανὴν πρὸς ταῦτα κατέλιπέ μοι ὁ πατήρ· τὰ δὲ χρήματα
τὰ καταλειφθέντα οὗτοι πάντ' εἰλήφασι. καὶ νῦν κομίσασθαι
τἀμαυτοῦ ζητῶν εἰς κίνδυνον καθέστηκα τὸν μέγιστον. ἐὰν γὰρ
ἀποφύγῃ με οὗτος, ὃ μὴ γένοιτο, τὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσω μνᾶς
ἑκατόν. καὶ τούτῳ μὲν, ἐὰν καταψηφίσησθε, τιμητὸν, καὶ οὐκ
ἐκ τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐμῶν ποιήσεται τὴν ἔκτι-
σιν· ἐμοὶ δ' ἀτίμητον τοῦτ' ἔστιν. ὥστ' οὐ μόνον ἔσομαι τῶν
πατρῴων ἐστερημένος, ἀλλὰ καὶ προσητιμωμένος, ἐὰν μὴ νῦν 835
ὑμεῖς μ' ἐλεήσητε. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ
ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, μνησθέντας καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ὅρ-
κων, οὓς ὀμόσαντες δικάζετε, βοηθῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια, καὶ
μὴ περὶ πλείονος τὰς τούτου δεήσεις ἢ τὰς ἡμετέρας ποιήσα-
σθαι. δίκαιοι δ' ἔστ' ἐλεεῖν, οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων,
ἀλλὰ τοὺς παραλόγως δυστυχοῦντας, οὐδὲ τοὺς ὠμῶς οὕτως
τἀλλότρια ἀποστεροῦντας, ἀλλ' ἡμᾶς τοὺς πολὺν χρόνον ὧν ὁ
πατὴρ ἡμῖν κατέλιπε στερουμένους, καὶ πρὸς ὑπὸ τούτων ὑβρι-

ζομένους καὶ νῦν περὶ ἀτιμίας κινδυνεύοντας. μέγα δ᾽ ἂν οἴομαι στενάξαι τὸν πατέρ᾽ ἡμῶν, εἰ αἴσθοιτο τῶν προικῶν καὶ τῶν δωρεῶν ὧν αὐτὸς τούτοις ἔδωκεν, ὑπὲρ τούτων τῆς ἐπωβελίας τὸν αὐτοῦ υἱὸν ἐμὲ κινδυνεύοντα, καὶ ἄλλους μέν τινας ἤδη τῶν πολιτῶν οὐ μόνον συγγενῶν, ἀλλὰ καὶ φίλων ἀνδρῶν ἀπορούντων θυγατέρας παρὰ σφῶν αὐτῶν ἐκδόντας, Ἄφοβον δὲ μηδ᾽ ἣν ἔλαβε προῖκ᾽ ἐθέλοντα ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτ᾽ ἔτει δεκάτῳ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Πολλὰ καὶ μεγάλ᾽ ἐψευσμένου πρὸς ὑμᾶς Ἀφόβου, τοῦτ᾽ αὐτὸν ἐξελέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ᾽ ᾧ μάλιστα ἠγανάκτησα τῶν ῥηθέντων. εἶπε γάρ, ὡς ὁ πάππος ὤφειλε τῷ δημοσίῳ, καὶ
836 διὰ ταῦθ᾽ ὁ πατὴρ οὐκ ἐβούλετο μισθωθῆναι τὸν οἶκον, ἵνα μὴ κινδυνεύσῃ. καὶ τὴν μὲν πρόφασιν ποιεῖται ταύτην, ὡς δ᾽ ὀφείλων ἐτελεύτησεν ἐκεῖνος, οὐδεμίαν παρέσχετο μαρτυρίαν· ἀλλ᾽ ὡς μὲν ὤφειλεν, ἐνεβάλετο τηρήσας τὴν τελευταίαν ἡμέραν, ταύτην δ᾽ εἰς τὸν ὕστερον λόγον ὑπελείπετο, ὡς διαβάλλειν τὸ πρᾶγμα ἐξ αὐτῆς δυνησόμενος. ἐὰν οὖν ἀναγνῷ, προσέχετ᾽ αὐτῇ τὸν νοῦν· εὑρήσετε γάρ, οὐχ ὡς ὀφείλει μεμαρτυρημένην, ἀλλ᾽ ὡς ὤφειλε. τοῦτ᾽ οὖν ἐξελέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ᾽ ᾧ φρονεῖ μάλιστα· ὃ καὶ ἡμεῖς ἀμφισβητοῦμεν. εἰ μὲν οὖν τότ᾽ ἐξεγένετο καὶ μὴ τῷ χρόνῳ τοῦτ᾽ ἐνηδρεύθημεν, παρεσχόμεθ᾽ ἂν μάρτυρας, ὡς ἐξετίσθη τὰ χρήματα καὶ πάντ᾽ αὐτῷ διελέλυτο τὰ πρὸς τὴν πόλιν· νῦν δὲ τεκμηρίοις μεγάλοις ἐπιδείξομεν, ὡς οὔτ᾽ ὤφειλεν, οὔτ᾽ ἦν κίνδυνος ἡμῖν οὐδείς, φανερὰ κεκτημένοις τὰ ὄντα. πρῶτον μὲν γὰρ Δημοχάρης, ἔχων ἀδελφὴν τῆς ἐμῆς μητρός, θυγατέρα δὲ Γύλωνος, οὐκ ἀποκέκρυπται τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ χορηγεῖ καὶ τριηραρχεῖ καὶ τὰς ἄλλας λειτουργίας λειτουργεῖ, καὶ οὐδὲν τῶν τοιούτων δέδοικεν. ἔπειτ᾽ αὐτὸς ὁ πατὴρ τήν τ᾽ ἄλλην οὐσίαν καὶ τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας φανερὰς ἐποίησεν, ἃς οὗτοι γραφῆναί τε ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ᾽ ἀλλήλων καταμαρτυροῦσιν. ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς Ἄφοβος μετὰ τῶν συνεπιτρόπων τῇ πόλει τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων χρημάτων ἐμφανὲς ἐποίησεν, ἡγεμόνα με

τῆς συμμορίας καταστήσας οὐκ ἐπὶ μικροῖς τιμήμασιν, ἀλλ' ἐπὶ
τηλικούτοις, ὥστε κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς πεντακοσίας 837
εἰσφέρειν· καίτοι τούτων εἴ τι ἦν ἀληθές, οὐδὲν ἂν αὐτῶν ἐποίη-
σεν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα εὐλαβήθη. νῦν δὲ καὶ Δημοχάρης καὶ
ὁ πατὴρ καὶ αὐτοὶ οὗτοι φαίνονται φανερὰ ποιοῦντες καὶ οὐδένα
τοιοῦτον κίνδυνον δεδιότες. πάντων δ' ἀτοπώτατόν ἐστι, λέγοντας,
ὡς ὁ πατὴρ οὐκ εἴα μισθοῦν τὸν οἶκον, τὴν μὲν διαθήκην μη-
δαμοῦ ταύτην ἀποφαίνειν, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι τἀκριβές, τηλικαύ-
την δ' ἀνελόντας μαρτυρίαν οὕτως οἴεσθαι δεῖν εἰκῇ πιστεύεσθαι
παρ' ὑμῖν. ἀλλ' ἐχρῆν, ἐπειδὴ τάχιστ' ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ,
εἰσκαλέσαντας μάρτυρας πολλοὺς παρασημήνασθαι κελεῦσαι τὰς
διαθήκας, ἵν', εἴ τι ἐγένετο ἀμφισβητήσιμον, ἦν εἰς τὰ γράμ-
ματα ταῦτ' ἐπανελθεῖν καὶ τὴν ἀλήθειαν πάντων εὑρεῖν. νῦν
δ' ἕτερα μὲν παρασημήνασθαι ἠξίωσαν, ἐν οἷς πολλὰ τῶν κα-
ταλειπομένων οὐκ ἐγέγραπτο, ὑπομνήματα δ' ἦν, αὐτὴν δὲ τὴν
διαθήκην, δι' ἧς τούτων ὧν ἐσημήναντο γραμμάτων καὶ τῶν
ἄλλων ἁπάντων χρημάτων ἐγίγνοντο κύριοι καὶ τοῦ μὴ μισθοῦν
τὸν οἶκον τῆς αἰτίας ἀπελέλυντο, ταύτην δ' οὐκ ἐσημήναντο,
οὐδ' αὐτὴν ἀπέδοσαν. ἄξιόν γε πιστεύειν αὐτοῖς, ὅ τι ἂν περὶ
τούτων λέγωσιν. ἀλλ' ἔγωγε οὐκ οἶδ' ὅ τι τοῦτ' ἔστιν· Οὐκ εἴα
μισθοῦν τὸν οἶκον οὐδ' ἐμφανῆ τὰ χρήματα ποιεῖν ὁ πατήρ,
πότερον ἐμοὶ ταῦτα ἢ τῇ πόλει; φαίνεσθε μὲν γὰρ τοὐναντίον
ἐκείνῃ μὲν φανερὰ ποιήσαντες, ἐμοὶ δὲ παντάπασιν ἀφανῆ πεποιη-
κότες, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀποφαίνοντες, ἐξ ὧν τιμησάμενοι τὰς
εἰσφορὰς εἰσεφέρετε. δείξατε γὰρ ταύτην τὴν οὐσίαν τίς ἦν, 838
καὶ ποῦ παρέδοτέ μοι καὶ τίνος ἐναντίον. τὰ μὲν γὰρ δύο
τάλαντα καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἀπὸ τῶν τεττάρων ταλάν-
των καὶ τρισχιλίων ἐλάβετε· ὥστ' οὐδὲ ταῦθ' ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὸ
δημόσιον ἐτιμήσασθε, ὑμέτεραι γὰρ ἦσαν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρό-
νοις. ἀλλὰ μὴν ἔκ γε τῆς οἰκίας καὶ τῶν τεττάρων καὶ δέκα
ἀνδραπόδων καὶ τῶν τριάκοντα μνῶν, ἅ μοι παρεδώκατε,
τὴν εἰσφορὰν οὐχ οἷόν τε γενέσθαι τοσαύτην, ὅσην ὑμεῖς συν-
ετάξασθε πρὸς τὴν συμμορίαν. ἀλλ' ἀνάγκη μεγάλη τὰ κατα-
λειφθέντα, πολλῷ πλεῖον' ὄντα τούτων, πάντα ὑμᾶς ἔχειν ἐστίν·
ἃ φανερῶς ὅτι διηρπάκατε ἐξελεγχόμενοι τοιαῦτα πλάττεσθαι
τολμᾶτε. καὶ τοτὲ μὲν εἰς ἀλλήλους ἀναφέρετε, πάλιν δ' εἰληφέ-
ναι κατ' ἀλλήλων μαρτυρεῖτε· φάσκοντες δ' οὐ πολλὰ λαβεῖν
μεγάλων ἀναλωμάτων λόγους ἀπενηνόχατε· πάντες δὲ κοινῇ με
ἐπιτροπεύσαντες ἰδίᾳ μετὰ ταῦτα ἕκαστοι μηχανᾶσθε. καὶ τὴν

μὲν διαθήκην ἠφανίκατε, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι περὶ πάντων τὴν ἀλήθειαν, φαίνεσθε δ' οὐδέποτε ταὐτὰ περὶ ἀλλήλων λέγοντες. λάβε δὴ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς πάσας ἐφεξῆς, ἵνα μνησθέντες καὶ τῶν μεμαρτυρημένων ἀκριβέστερον διαγνῶσι περὶ αὐτῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦθ' οὗτοι πρὸς πεντεκαιδεκαταλάντους οἴκους συνετιμήσαντο ὑπὲρ ἐμοῦ, μνῶν δ' οὐδ' ἑβδομήκοντα ἀξίαν μοι παραδεδώκασι τὴν οὐσίαν τρεῖς ὄντες. λέγε τὰς ἐφεξῆς.

839 ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταύτην τὴν προῖκα, ἣν οἵ τε συνεπίτροποι καταμαρτυροῦσιν αὐτὸν λαβεῖν ἄλλοι τε, πρὸς οὓς ἔχειν ὡμολόγησε, ταύτην οὔτε αὐτὴν οὔτε τὸν σῖτον ἀποδέδωκε. λάβε ἄλλας καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Δύο ἔτη τὸ ἐργαστήριον διοικήσας Θηριππίδῃ μὲν ἀποδέδωκε τὴν μίσθωσιν, ἐμοὶ δὲ, δυοῖν ἐτοῖν λαβὼν τὴν πρόσοδον τριάκοντα μνᾶς, οὔτε αὐτὰς οὔτε τὸ ἔργον ἀποδέδωκε. λάβε ἑτέραν καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ταῦτα τἀνδράποδα ὡς αὐτὸν λαβὼν οὗτος καὶ τἄλλα τὰ μετὰ τούτων ὑποτεθέντα ἡμῖν, ἀνάλωμα μὲν εἰς αὐτὰ τοσοῦτον λελόγισται, λῆμμα δὲ ἀπ' αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν, καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠφάνικεν, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ προσέφερον. λέγ' ἑτέραν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Τοῦτον τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν σίδηρον πεπρακὼς οὐδὲ καταλειφθῆναί φησιν, ἀλλὰ καὶ τούτων τὴν τιμὴν ἀποστερεῖ με, μάλιστα τάλαντον. λέγε ταυτασί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦθ' οὗτος τρία τάλαντα καὶ χιλίας ἔχει χωρὶς τῶν ἄλλων, τοῦ μὲν ἀρχαίου πέντε τάλαντα, ἃ [οὗτος] εἴληφε· σὺν

δὲ τοῖς ἔργοις, ἐὰν ἐπὶ δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, πλέον ἢ δέκα τάλαντα ἔχει. λέγε τὰς ἐφεξῆς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦθ' οὗτοι γραφῆναι μὲν ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων μαρτυροῦσιν. οὗτος δὲ καὶ μεταπεμφθῆναι φάσκων ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν εἰσελθεῖν 840 μὲν οὔ φησιν ὡς τὸν μεταπεμψάμενον οὐδ' ὁμολογῆσαι περὶ τούτων οὐδενός, Δημοφῶντος δ' ἀκοῦσαι γραμματεῖον ἀναγιγνώσκοντος, καὶ Θηριππίδου λέγοντος, ὡς ἐκεῖνος ταῦτα διέθετο * * * * καὶ προεισεληλυθὼς καὶ ἅπαντα διωμολογημένος πρὸς τὸν πατέρα, ὅσαπερ ἐκεῖνος γράψας κατέλιπεν. ὁ γὰρ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ᾔσθετο τὴν νόσον οὐκ ἀποφευξούμενος, συγκαλέσας τούτους, τρεῖς ὄντας, καὶ συμπαρακαθισάμενος Δήμωνα τὸν ἀδελφόν, τὰ σώματα ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἐνέθηκε, παρακαταθήκην ἐπονομάζων, τὴν μὲν ἀδελφὴν Δημοφῶντι καὶ δύο τάλαντα προῖκα διδοὺς εὐθύς, καὶ γυναῖκ' αὐτῷ ταύτην ἐγγυῶν, ἐμὲ δὲ πᾶσι κοινῇ μετὰ τῶν χρημάτων παρακατατιθέμενος, καὶ ἐπισκήπτων μισθῶσαί τε τὸν οἶκον καὶ συνδιασῶσαί μοι τὴν οὐσίαν, διδοὺς ἅμα Θηριππίδῃ τε τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ τούτῳ τήν τ' ἐμὴν μητέρα ἐγγυῶν ἐπὶ ταῖς ὀγδοήκοντα μναῖς κἀμὲ εἰς τὰ τούτου γόνατα ἐντιθείς· ὧν οὗτος, ὁ πάντων ἀνθρώπων ἀνοσιώτατος, οὐδενὸς λόγον ἑαυτῷ δέδωκε, κύριος τῶν ἐμῶν γενόμενος ἐπὶ τούτοις, ἀλλὰ τὰ χρήματά με πάντα ἀπεστερηκὼς μετὰ τῶν συνεπιτρόπων ἐλεεῖσθαι νῦν ὑφ' ὑμῶν ἀξιώσει, μνῶν οὐδ' ἑβδομήκοντα ἄξια τρίτος αὐτὸς ἀποδεδωκώς, εἶτα καὶ τούτοις αὐτοῖς πάλιν ἐπιβεβουλευκώς. ὡς γὰρ τὰς δίκας ταύτας ἔμελλον εἰσιέναι κατ' αὐτῶν, ἀντίδοσιν ἐπ' ἐμὲ παρεσκεύασαν, ἵν', εἰ μὲν ἀντιδῴην, μὴ ἐξείη μοι πρὸς αὐτοὺς ἀντιδικεῖν, ὡς καὶ τῶν δικῶν τούτων τοῦ ἀντιδόντος γινομένων, εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιοίην, ἵν' ἐκ βραχείας 841 οὐσίας λειτουργῶν παντάπασιν ἀναιρεθείην. καὶ τοῦτ' αὐτοῖς ὑπηρέτησε Θρασύλοχος ὁ Ἀναγυράσιος. ἐγὼ δὲ τούτων οὐδὲν ἐνθυμηθεὶς ἀντέδωκα μέν, ἀπέκλεισα δέ, ὡς διαδικασίας τευξόμενος. οὐ τυχὼν δὲ ταύτης, τῶν χρόνων ὑπογύων ὄντων, ἵνα μὴ στερηθῶ τῶν δικῶν, ἀπέτισα τὴν λειτουργίαν, ὑποθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τἀμαυτοῦ πάντα, βουλόμενος εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν τὰς πρὸς τουτουσὶ δίκας. ἆρ' οὐ μεγάλα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἠδίκη-

μαι, μεγάλα δ', ὅτι δίκην ζητῶ λαβεῖν, νῦν ὑπ' αὐτῶν βλάπτομαι; τίς δ' οὐκ ἂν ὑμῶν τούτῳ μὲν φθονήσειε δικαίως, ἡμᾶς δ' ἐλεήσειεν, ὁρῶν τῷ μὲν πρὸς τῇ οὐσίᾳ τῇ παραδοθείσῃ πλεῖον ἢ δεκαταλάντῳ τὴν ἐμὴν τοσαύτην οὖσαν προσγεγενημένην, ἡμᾶς δὲ μὴ μόνον τῶν πατρῴων διημαρτηκότας, ἀλλὰ καὶ τῶν νῦν παραδοθέντων διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπεστερημένους; ποῖ δ' ἂν τραποίμεθα, εἴ τι ἂν ἄλλο ψηφίσαισθε ὑμεῖς περὶ αὐτῶν; εἰς τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν; ἀλλὰ τῶν ὑποθεμένων ἐστίν. ἀλλ' εἰς τὰ περιόντ' αὐτῶν; ἀλλὰ τούτου γίγνεται, τὴν ἐπωβελίαν ἐὰν ὄφλωμεν. μηδαμῶς, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ γένησθε ἡμῖν τοσούτων αἴτιοι κακῶν, μηδὲ τὴν μητέρα κἀμὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀνάξια παθόντας περιΐδητε· οὓς ὁ πατὴρ οὐκ ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσι κατέλιπεν, ἀλλὰ τὴν μὲν ὡς Δημοφῶντι συνοικήσουσαν ἐπὶ δυοῖν ταλάντοιν προικί, τὴν
842 δ' ἐπὶ ὀγδοήκοντα μναῖς τούτῳ, τῷ σχετλιωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων, ἐμὲ δ' ὑμῖν διάδοχον ἀνθ' αὑτοῦ τῶν λειτουργιῶν ἐσόμενον. βοηθήσατε οὖν ἡμῖν, βοηθήσατε καὶ τοῦ δικαίου καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἕνεκα καὶ ἡμῶν καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ τετελευτηκότος, σώσατε, ἐλεήσατε, ἐπειδὴ οὗτοι, συγγενεῖς ὄντες, οὐκ ἠλέησαν. εἰς ὑμᾶς καταπεφεύγαμεν. ἱκετεύω, ἀντιβολῶ πρὸς παίδων, πρὸς γυναικῶν, πρὸς τῶν ὄντων ὑμῖν ἀγαθῶν· οὕτως ὄναισθε τούτων. μὴ περιΐδητέ με, μηδὲ ποιήσητε τὴν μητέρα, καὶ τῶν ἐπιλοίπων ἐλπίδων εἰς τὸν βίον στερηθεῖσαν, ἀνάξιον αὑτῆς τι παθεῖν. ἣ νῦν μὲν οἴεται τυχόντα με τῶν δικαίων παρ' ὑμῖν ἀποδέξεσθαι καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐκδώσειν· εἰ δ' ὑμεῖς ἄλλο τι γνώσεσθε, ὃ μὴ γένοιτο, τίνα οἴεσθε αὐτὴν ψυχὴν ἕξειν, ὅταν ἐμὲ μὲν ἴδῃ μὴ μόνον τῶν πατρῴων ἀπεστερημένον, ἀλλὰ καὶ προσητιμωμένον, περὶ δὲ τῆς ἀδελφῆς μηδ' ἐλπίδα ἔχουσαν, ὡς τεύξεταί τινος τῶν προσηκόντων διὰ τὴν ἐσομένην ἀπορίαν; οὐκ ἄξιος, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐγὼ δίκης ἐν ὑμῖν μὴ τυχεῖν, οὔθ' οὗτος τοσαῦτα χρήματ' ἀδίκως κατασχεῖν. ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ καὶ μήπω πεῖραν εἰλήφατε, ποῖός τις ἂν εἰς ὑμᾶς εἴην, ἐλπίζειν προσήκει, μὴ χείρω τοῦ πατρὸς ἔσεσθαι· τούτου δὲ πεῖραν ἔχετε. ὥστε σαφῶς ἴστε, ὅτι πολλὴν οὐσίαν παραλαβὼν οὐ μόνον οὐδὲν πεφιλοτίμηται πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τἀλλότρια ἀποστερῶν ἐπιδέδεικται. ταῦτ' οὖν σκοποῦντες καὶ τἆλλα μνησθέντες, ᾗ δίκαιόν ἐστι, ταύτῃ διαψηφίσασθε. πίστεις δ' ἔχετ'
843 ἱκανάς, ἐκ μαρτύρων, ἐκ τεκμηρίων, ἐκ τῶν εἰκότων, ἐξ ὧν οὗτοι λαβεῖν ὁμολογοῦσιν ἀθρόα τἀμά· ταῦτα δ' ἀνηλωκέναι φα-

σιν, οὐκ ἀνηλωκότες, ἀλλ' αὐτοὶ πάντ' ἔχοντες. ὧν ἐνθυμουμένους χρὴ ποιήσασθαί τινα ἡμῶν πρόνοιαν, εἰδότας, ὅτι ἐγὼ μὲν τἀμαυτοῦ δι' ὑμῶν κομισάμενος εἰκότως λειτουργεῖν ἐθελήσω, χάριτας ὀφείλων, ὅτι μοι δικαίως ἀπέδοτε τὴν οὐσίαν, οὗτος δ', ἐὰν αὐτὸν ποιήσητε τῶν ἐμῶν κύριον, οὐδὲν ποιήσει τούτων. μὴ γὰρ οἴεσθε αὐτὸν ὑπὲρ ὧν ἤρνηται μὴ λαβεῖν, ὑπὲρ τούτων ὑμῖν λειτουργεῖν ἐθελήσειν, ἀλλ' ἀποκρύψεσθαι μᾶλλον, ἵνα δικαίως ἀποπεφευγέναι δοκῇ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΥ.

Κρινόμενος τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος ἐξῄτει παρὰ Δημοσθένους Μιλύαν εἰς βάσανον, εἰδὼς οὐ δοθησόμενον. οὐ γὰρ ἐδίδου Δημοσθένης φάσκων, οὐκ οἰκέτην, ἀλλ' ἐλεύθερον εἶναι τὸν Μιλύαν, ἐλευθερωθέντα ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὅτε ἐτελεύτα, καὶ εἰς τούτου πίστιν ἄλλα τε παρεχόμενος καὶ δὴ καὶ μαρτυρίαν Στεφάνου, ὡς ἐμαρτύρησε πρὸς τοὺς δικαστὰς φάσκων, ὡμολογηκέναι Ἄφοβον ἐπὶ τοῦ διαιτητοῦ, ἐλεύθερον εἶναι Μιλύαν. ἁλοὺς δὴ τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος ψευδομαρτυριῶν Στεφάνῳ δικάζεται· ὑπὲρ οὗ τοῦτον τὸν λόγον ὁ Δημοσθένης λέγει, καὶ τἀληθῆ
φάσκων αὐτὸν μεμαρτυρηκέναι, καὶ πρὸς τούτῳ δεικνὺς, ὡς 844
οὐδὲν ἐκ ταύτης τῆς μαρτυρίας Ἄφοβος ἐβλάβη, ἀλλὰ δι' ἑτέρους ἥλω μάρτυρας, οἷς οὐκ ἐπισκηψάμενος δῆλός ἐστιν ἠδικηκώς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΥΠΕΡ ΦΑΝΟΥ ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

Εἰ μὴ, καὶ πρότερόν μοι δίκης γενομένης πρὸς Ἄφοβον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συνῄδη πολλῷ τούτων μείζω καὶ δεινότερ' αὐτοῦ ψευσαμένου ῥᾳδίως ἐξελέγξας διὰ τὴν περιφάνειαν τῶν ἀδικημάτων, θαυμαστῶς ἂν ἴσως εὐλαβούμην, μὴ καὶ νῦν οὐ δυνηθῶ δεῖξαι, πῇ παρακρούσεταί ποθ' ἕκαστα ὑμῶν αὐτῶν. νῦν

δὲ, σὺν θεοῖς εἰπεῖν, ἄνπερ ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθε ἡμῶν ἀκροα-
ταὶ, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω μηδὲν ἧττον ὑμᾶς τὴν ἀναίδειαν τὴν τούτου
γνώσεσθαι τῶν πρότερον δικασάντων. καὶ ταῦτ' εἰ μὲν ἐδεῖτο
λόγου τινὸς ἢ ποικιλίας, ἔγωγε κατώκνουν ἂν τὴν ἐμαυτοῦ κα-
ταμεμφόμενος ἡλικίαν· νῦν δ' ἁπλῶς δεῖ διδάξαι καὶ διηγήσα-
σθαι τὰ τούτῳ πεπραγμένα περὶ ἡμῶν. ἐκ δὲ τούτων οἴομαι
πᾶσιν ὑμῖν εὔγνωστον ἔσεσθαι, πότερός ποθ' ἡμῶν ἐσθ' ὁ πο-
νηρός. οἶδα μὲν οὖν, ὅτι τὴν δίκην οὗτος εἴληχε ταύτην, οὐχὶ
τῷ τὰ ψευδῆ τινὰ αὐτοῦ καταμεμαρτυρηκέναι ἐξελέγξειν πιστεύων,
ἀλλ' ἡγούμενος διὰ τὸ μέγεθος τοῦ τιμήματος τῆς δίκης, ἣν
845 ὦφλεν, ἐμοὶ μὲν ἂν γενέσθαι τινὰ φθόνον, αὐτῷ δ' ἔλεον. καὶ
διὰ ταῦτα περὶ τῆς γεγενημένης δίκης νῦν ἀπολογεῖται, περὶ
ἧς τότε οὐδὲν ἔσχε δίκαιον εἰπεῖν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ,
εἰ μὲν ἐπεπράγμην Ἄφοβον τοῦτον τὴν δίκην, ἢ μηδὲν ἤθε-
λον μέτριον συγχωρεῖν, ἠδίκουν μὲν οὐδ' ἂν οὕτως, τὰ παρ'
ὑμῖν γνωσθέντα πραττόμενος αὐτόν· ὅμως δ' ἂν εἶχέ τις εἰπεῖν,
ὡς λίαν ὠμῶς καὶ πικρῶς ὄντα συγγενῆ τοῦτον ἐκ τῆς οὐσίας
ἁπάσης ἐκβέβληκα. νῦν δὲ τοὐναντίον ἐστίν· οὗτος μὲν ἐμὲ
τῶν πατρῴων ἁπάντων μετὰ τῶν συνεπιτρόπων ἀπεστέρηκε, καὶ
οὐδ' ἐν ὑμῖν φανερῶς ἐξελεγχθεὶς οἴεται δεῖν οὐδὲν τῶν με-
τρίων ποιεῖν, ἀλλὰ διασκευασάμενος τὴν οὐσίαν, καὶ παραδοὺς
τὴν μὲν οἰκίαν Ἀφόβῳ, τὸν δ' ἀγρὸν Ὀνήτορι, πρὸς μὲν ἐκεί-
νους δίκην καὶ πράγματ' ἔχειν ἐμὲ πεποίηκεν, ἐκ δὲ τῆς οἰ-
κίας αὐτὸς τὰ σκεύη λαβὼν καὶ τἀνδράποδα ἐξαγαγὼν καὶ τὸν
λάκκον συντρίψας καὶ τὰ θυρώματ' ἀποσπάσας καὶ μονονοὐκ
αὐτὴν τὴν οἰκίαν ἐμπρήσας Μέγαράδ' ἐξῴκηκε, κἀκεῖ μετοίκιον
τέθεικεν. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον διὰ ταῦτα τὰ ἔργα τοῦ-
τον μισήσαιτε, ἢ ἐμοῦ τινὰ ἀνεπιείκειαν καταγνοίητε. περὶ μὲν
οὖν τῆς αἰσχροκερδείας τῆς τούτου καὶ μιαρίας ὕστερόν μοι δο-
κεῖ διεξελθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ νῦν δ' ὡς ἐν κεφαλαίοις ἀκηκόα-
τε· περὶ δὲ τῶν μεμαρτυρημένων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὡς ἔστιν
ἀληθῆ, περὶ ὧνπερ οἴσετε τὴν ψῆφον, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν
ὑμᾶς. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δικαίαν δέησιν, ἐξ
846 ἴσου ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. τοῦτο δ' ἐστὶ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν
ὁμοίως· ὅσῳ γὰρ ἂν ἀκριβέστερον τὰ πεπραγμένα μάθητε, το-
σούτῳ δικαιοτέραν καὶ εὐορκοτέραν θήσεσθε περὶ αὐτῶν τὴν
ψῆφον. ἐπιδείξω δὲ τοῦτον οὐ μόνον ὡμολογηκότα, εἶναι τὸν
Μιλύαν ἐλεύθερον, ἀλλὰ καὶ φανερὸν τοῦτ' ἔργῳ πεποιηκότα,
καὶ πρὸς τούτοις ἐκ βασάνου περὶ αὐτῶν πεφευγότα τοῦτον τοὺς

ἀκριβεστάτους ἐλέγχους, καὶ οὐκ ἐθελήσαντ' ἐκ τούτων ἐπιδεῖξαι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀεὶ πανουργοῦντα καὶ μάρτυρας ψευδεῖς παρεχόμενον καὶ διακλέπτοντα τοῖς αὑτοῦ λόγοις τὴν ἀλήθειαν τῶν πεπραγμένων, οὕτω μεγάλοις καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις, ὥσθ' ὑμᾶς πάντας εἴσεσθαι σαφῶς, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἀληθῆ λέγομεν, οὗτος δ' οὐδὲν ὑγιὲς εἴρηκεν. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν, ὅθεν καὶ ὑμεῖς ῥᾷστ' ἂν μάθοιτε, κἀγὼ τάχιστ' ἂν διδάξαιμι. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, [Δήμωνι καὶ] Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ καὶ τούτῳ δίκας ἔλαχον ἐπιτροπῆς, ἀποστερηθεὶς ἁπάντων τῶν ὄντων. γενομένης δέ μοι τῆς δίκης πρὸς τοῦτον πρῶτον, ἐπέδειξα σαφῶς τοῖς δικάζουσιν, ὥσπερ ὑμῖν ἐπιδείξω, πάνθ', ὅσα ἡμῖν κατελείφθη χρήματα, ἀπεστερηκότα τοῦτον μετ' ἐκείνων, οὐ καταψευδομαρτυρησάμενος. τεκμήριον δὲ μέγιστον· μαρτυριῶν γὰρ πλέον ἢ πάνυ πολλῶν τῶν ἁπασῶν ἀναγνωσθεισῶν ἐπὶ τῇ δίκῃ, καὶ τούτων τῶν μέν, ὡς ἔδοσάν τι τούτῳ τῶν ἐμῶν, καταμαρτυρουσῶν, τῶν δ', ὡς παρῆσαν κομιζομένῳ, τῶν δ', ὡς πριάμενοι παρὰ τούτου τούτῳ τὰς τιμὰς διέλυσαν, οὐδ' ἧστινι τούτων τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκήψατο, οὐδὲ τετόλμηκε διώκειν, ἀλλ' 847
ἢ ταύτην μίαν οὖσαν, ἐν ᾗ δραχμὴν οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι μεμαρτυρημένην. καίτοι τό γε τίμημα τῶν χρημάτων, ὧν ἀπεστερήμην, οὐκ ἐκ ταύτης συντιθεὶς ἐλογιζόμην τοσοῦτον, (οὐ γὰρ ἔνεστ' ἀργύριον,) ἀλλ' ἐξ ἐκείνων καθ' ἕκαστα τιθείς, αἷς οὗτος οὐκ ἐπεσκήψατο. ὅθεν οἱ τότ' ἀκούσαντες οὐ μόνον αὐτοῦ κατέγνωσαν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιγεγραμμένων ἐτίμησαν. τίνος οὖν ἕνεκ' ἐκείνας μὲν εἴασε, τῇδε δὲ ἐπεσκήψατο; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω. τῶν μαρτυριῶν ὅσαι μὲν αὐτοῦ χρήματ' ἔχειν κατεμαρτύρουν, ᾔδει σαφῶς, ὅτι τοσούτῳ μᾶλλον ἐξελεγχθήσεται ταῦτ' ἔχων, ὅσῳ πλείων λόγος δοθήσεται καθ' ἓν περὶ ἑκάστου. τοῦτο δ' ἤμελλεν ἐν τῇ τῶν ψευδομαρτυριῶν ἔσεσθαι κρίσει. ὃ γὰρ τότ' ἐν μικρῷ μέρει τινὶ τοῦ παντὸς ὕδατος μετὰ τῶν ἄλλων κατηγορήσαμεν, νῦν πρὸς ἅπαν τὸ ὕδωρ αὐτὸ καθ' αὑτὸ διδάξειν ἠμέλλομεν. ἀποκρίσει δ' ἐπισκηψάμενος ἐνόμιζεν, ὥσπερ τόθ' ὡμολόγησεν, οὕτω πάλιν ἔξαρνος γενέσθαι· ταῦτα δ' ἐφ' ἑαυτῷ γενήσεσθαι. διὰ ταῦτα τήνδε διώκει. βούλομαι δὴ ταύτην, ὡς ἔστιν ἀληθής, ἐπιδεῖξαι σαφῶς πᾶσιν ὑμῖν, οὐκ ἐξ εἰκότων οὐδὲ λόγων πρὸς τὸ παρὸν μεμηχανημένων, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρὰ πᾶσιν ὑμῖν δόξαντος, ὡς ἐγὼ νομίζω, δικαίου. σκοπεῖτε δ' ἀκούσαντες. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τῆς μαρτυρίας τῆς ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένης εἰδὼς ὄντα μοι τὸν ἀγῶνα καὶ

περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμᾶς οἴσοντας ἐπιστάμενος, ᾠήθην δεῖν μηδὲν ἄλλο τούτου πρότερον ἢ τοῦτον προκαλούμενος ἐξε-
848 λέγξαι. καὶ τί ποιῶ; παραδοῦναι παῖδα ἤθελον αὐτῷ γράμματα ἐπιστάμενον βασανίζειν, ὃς παρῆν, ὅθ' ὡμολόγει ταῦθ' οὗτος, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἔγραφεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν κελευσθεὶς κακοτεχνεῖν, οὐδὲ τὸ μὲν γράφειν, τὸ δ' ἀφαιρεῖν ὧν οὗτος εἰρήκει περὶ τούτων, ἀλλ' ἁπλῶς ὑπὲρ τοῦ πάντα τἀληθῆ καὶ τὰ τούτῳ ῥηθέντα γράψαι. καίτοι τί κάλλιον ἦν τοῦ τὸν παῖδα στρεβλοῦντα ἐξελέγξαι ψευδομένους ἡμᾶς; ἀλλὰ συνῄδει πάντων μάλιστ' ἀνθρώπων, ὅτι τἀληθῆ μεμαρτύρηται· διόπερ ἔφυγε τὴν βάσανον. ἀλλὰ μὴν οὐχ εἷς οὐδὲ δύο ταῦτ' ἴσασιν, οὐδ' ὑπὸ μάλης ἡ πρόκλησις γέγονεν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ πολλῶν παρόντων. καί μοι κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστι σοφιστὴς καὶ σφόδρ' ἑκὼν τὰ δίκαια ἀγνοεῖν προσποιούμενος, ὥστε ψευδομαρτυριῶν διώκων, καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμῶν μελλόντων οἴσειν καὶ ὀμωμοκότων, περὶ τῆς μαρτυρίας μὲν ἔφυγε τὴν βάσανον, περὶ οὗ μάλιστα προσῆκεν αὐτῷ τὸν λόγον ποιεῖσθαι, περὶ δ' ἄλλων φησὶν ἐξαιτεῖν· ψευδόμενος. καίτοι πῶς οὐχ ὑπερφυές, αὐτὸν μὲν δεινὰ πεπονθέναι φάσκειν, εἰ τὸν ἐλεύθερον ἐξαιτῶν, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω, μὴ παρέλαβε, τοὺς δὲ μάρτυρας οὐ δεινὰ πάσχειν νομίζειν, τὸν ὁμολογουμένως δοῦλον περὶ ὧν ἐμαρτύρησεν ἐκδιδόντος, οὐκ ἐθέλοντος τούτου παραλαβεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἔνεστιν εἰπεῖν, ὡς περὶ μέν τινων ὧν αὐτὸς βούλεται σαφὴς ἡ βάσανος, περὶ δ' αὖ τινῶν οὐ σαφής. ἔτι
849 τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταύτην τὴν μαρτυρίαν ἐμαρτύρησεν ἀδελφὸς ὁ τουτουῒ πρῶτος Αἴσιος, ὃς νῦν μὲν ἔξαρνός ἐστι, τούτῳ συναγωνιζόμενος, τότε δ' ἐμαρτύρησε ταῦτα μετὰ τῶν ἄλλων, οὔτ' ἐπιορκεῖν οὔτ' εὐθὺς παραχρῆμα δίκην ὀφλισκάνειν βουλόμενος· ὃν οὐκ ἂν δήπου, ψευδῆ μαρτυρίαν εἰ παρεσκευαζόμην, ἐνέγραψα ἂν εἰς τοὺς μάρτυρας, ὁρῶν μὲν Ἀφόβῳ χρώμενον μάλιστ' ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰδὼς δὲ συνεροῦντ' αὐτῷ τὴν δίκην, ἔτι δ' ἐμαυτοῦ ὄντα ἀντίδικον· οὐ γὰρ ἔχει λόγον τὸν ἑαυτοῦ διάφορον καὶ τούτου ἀδελφὸν μὴ ἀληθινῆς μαρτυρίας ἐγγράψαι μάρτυρα. τούτων τοίνυν εἰσὶ μὲν πολλοὶ μάρτυρες, ἔτι δ' οὐκ ἐλάττω τεκμήρια τῶν μαρτύρων. πρῶ-

τὸν μὲν γάρ, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ταῦτα μὴ ἐμαρτύρησεν, οὐκ ἂν νῦν ἔξαρνος ἦν, ἀλλὰ τότ' εὐθὺς ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομένης, ἡνίκα μᾶλλον ἂν αὐτὸν ἢ νῦν ὠφέλει. δεύτερον δ' οὐκ ἂν ἡσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ δίκην ἂν μοι βλάβης ἔλαχεν, εἰ ψευδομαρτυριῶν ὑπόδικον αὐτὸν ἐποίουν κατ' ἀδελφοῦ· οὐ προσῆκον, ἐν ᾗ καὶ περὶ χρημάτων καὶ περὶ ἀτιμίας ἄνθρωποι κινδυνεύουσιν. ἔτι δὲ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν ἐξῄτησεν ἄν με τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας, ἵν', εἰ μὴ παρεδίδουν, μηδὲν ἂν δίκαιον λέγειν ἐδόκουν. νῦν δὲ τοσοῦτον τοῦ ποιῆσαί τι τούτων ἐδέησεν, ὥστ' οὐδ' ἐμοῦ παραδιδόντος, ἐπειδὴ ταῦτ' ἔξαρνος ἐγένεθ', οὗτος παραλαβεῖν ἠθέλησεν· ἀλλ' ὁμοίως φαίνονται καὶ περὶ τούτων φεύγοντες τὰς βασάνους. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἔν τε τοῖς μάρ- 850
τυσι μεμαρτυρηκὼς Αἴσιος οὐκ ἠρνήθη ταῦτα ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, τούτῳ παρεστηκώς, τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομένης, ἐμοῦ τ' ἐκδιδόντος τὸν παῖδα περὶ ἁπάντων τούτων βασανίζειν αὐτοῖς, οὐκ ἠθέλησε παραλαβεῖν, καθ' ἕκαστον ὑμῖν παρέξομαι τοὺς μάρτυρας. καί μοι κάλει δεῦρ' αὐτούς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὃ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων τῶν εἰρημένων οἴομαι μέγιστον ὑμῖν ἐρεῖν σημεῖον τοῦ ταῦτ' ἀποκρίνασθαι τοῦτον, βούλομαι διεξελθεῖν. ἐπειδὴ γὰρ ἐξῄτει με τὸν ἄνθρωπον ταῦθ' ὡμολογηκώς, ἃ μεμαρτύρηται, βουλόμενος καὶ τοῦτ' αὐτὸν ἐξελέγξαι τεχνάζοντα, τί ποιῶ; προσκαλοῦμαι κατὰ Δήμωνος εἰς μαρτυρίαν, ὄντος αὐτῷ θείου καὶ κοινωνοῦ τῶν ἀδικημάτων, καὶ συγγράψας ταῦτ' ἐκέλευον μαρτυρεῖν, ἃ νῦν διώκει τῶν ψευδομαρτυριῶν. οὗτος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἀπηναισχύντει· τοῦ δὲ διαιτητοῦ κελεύοντος μαρτυρεῖν, ἢ ἐξομνύειν, ἐμαρτύρησε πάνυ μόγις. καίτοι εἴ γ' ἦν δοῦλος ἄνθρωπος καὶ μὴ προωμολόγητο πρὸς τοῦδ' ἐλεύθερος εἶναι, τί μαθὼν ἐμαρτύρησεν, ἀλλ' οὐκ ἐξομόσας ἀπηλλάγη τοῦ πράγματος; ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τούτων ἤθελον παραδοῦναι τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὴν μαρτυρίαν, ὃς τά τε γράμματ' ἔμελλε γνώσεσθαι τὰ ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον ἐμνημόνευεν ἀκριβῶς μαρτυρήσαντα ταῦτα. καὶ ταῦτ' ἤθελον, οὐχὶ μαρτύρων ἀπορῶν, οἳ παρῆσαν, [ἦσαν γάρ,] ἀλλ' ἵνα μὴ τούτους αἰτιῷτο μαρτυρεῖν τὰ ψευδῆ, ἀλλὰ τὸ πιστὸν ἐκ τῆς βασάνου τούτοις ὑπάρχοι. καίτοι πῶς ἄξιόν ἐστι καταγνῶ- 851

ναι τῶν μαρτύρων διὰ τοῦτο, οἳ μόνοι τῶν πώποτ' ἠγωνισμένων δίκην ἐν ὑμῖν τὸν διώκοντ' αὐτὸν αὐτοῖς μάρτυρα τούτων ἐπιδεικνύουσι γεγενημένον. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λάβε τὴν πρόσκλησιν καὶ τὴν μαρτυρίαν.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Τηλικαῦτα τοίνυν δίκαια φυγὼν οὗτος καὶ ἐκ τοσούτων τεκμηρίων ἐπιδεικνύμενος, ὅτι συκοφαντεῖ, τοῖς μὲν αὐτοῦ μάρτυσιν ἀξιοῖ πιστεύειν ὑμᾶς, τοὺς δ' ἐμοὺς διαβάλλει καί φησιν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν. βούλομαι δὴ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. οἶδ' οὖν, ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε, τοὺς ψευδομαρτυροῦντας ἢ κέρδεσι δι' ἀπορίαν ἐπαιρομένους ἢ δι' ἑταιρείαν ἢ καὶ δι' ἔχθραν τῶν ἀντιδίκων ἐθέλειν ἄν τι τοιοῦτον ποιῆσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲ δι' ἓν ἂν εἶεν ἐμοὶ μεμαρτυρηκότες. οὔτε γὰρ ἑταιρείᾳ· πῶς γάρ; οἵ γε μήτε ἐν ταῖς αὐταῖς διατριβαῖς, μήτε καθ' ἡλικίαν, μὴ ὅτι ἐμοί τινες αὐτῶν, ἀλλ' οὔτε σφίσιν αὐτοῖς εἰσίν· οὔτ' ἔχθρᾳ τούτου· φανερὸν γὰρ καὶ τοῦτ' ἔστιν· ὁ μὲν γὰρ ἀδελφὸς καὶ σύνδικος, Φάνος δ' ἐπιτήδειος καὶ φυλέτης, Φίλιππος δ' οὔτε φίλος οὔτ' ἐχθρός· ὥστ' οὐδὲ ταύτην ἄν τις ἐπενέγκοι δικαίως τὴν αἰτίαν. καὶ μὴν οὐδὲ δι' ἀπορίαν ἄν τις φήσειε· πάντες γὰρ κέκτηνται τοσαύτην οὐσίαν, ὥστε καὶ λειτουργεῖν ὑμῖν προθύμως καὶ τὰ προσταττόμενα ποιεῖν. χωρὶς δὲ τούτων οὔτ' ἀγνῶτες ὑμῖν, οὔτ' ἐπὶ τὰ χείρω γιγνωσκόμενοι, μέτριοι δ' ὄντες ἄνθρωποι. καίτοι εἰ μήτ' ἄποροι μήτ' ἐχ-
852 θροὶ τούτου μήτε ἐμοὶ φίλοι, πῶς χρὴ κατὰ τούτων λαβεῖν τὴν ὑποψίαν, ὡς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα. ταῦτα τοίνυν οὗτος εἰδώς, καὶ πάντων μάλιστα ἐπιστάμενος τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας αὐτούς, ὅμως συκοφαντεῖ, καὶ φησὶν οὐ μόνον οὐκ εἰπεῖν ταῦτα, ἃ πῶς τις ἂν μᾶλλον ἐξελέγξειεν εἰρηκότα; ἀλλὰ καὶ δοῦλον εἶναι τὸν ἄνθρωπον τῷ ὄντι. βούλομαι δὲ διὰ βραχέων εἰπὼν πρὸς ὑμᾶς ἐξελέγξαι καὶ τοῦτ' αὐτὸν ψευδόμενον. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τούτων ἠθέλησα τούτῳ παραδοῦναι βασανίζειν τὰς θεραπαίνας, αἳ τελευτῶντος τοῦ πατρὸς μνημονεύουσιν ἀφεθέντα τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι τότε. καὶ πρὸς τούτοις ἡ μήτηρ κατ' ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς, οἳ μόνοι παῖδές ἐσμεν αὐτῇ, δι' οὓς κατεχήρευσε τὸν βίον, πίστιν ἠθέλησεν ἐπιθεῖναι παραστησαμένη, τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀφεῖναι τὸν πατέρα, ἡνίκ' ἐτελεύτα, καὶ νομίζεσθαι παρ' ἡμῖν τοῦ-

τον ἐλεύθερον· ἣν μηδεὶς ὑμῶν νομιζέτω καθ' ἡμῶν ποτ' ἂν ὀμνύναι ταῦτ' ἂν ἐθέλειν, εἰ μὴ σαφῶς ᾔδει τὰ εὔορκα ὀμουμένη. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω καὶ τοῦτο ἦμεν ἕτοιμοι ποιεῖν, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τοσαῦτα τοίνυν δίκαια λέγειν ἐχόντων ἡμῶν καὶ καταφεύγειν εἰς τοὺς μεγίστους ἐλέγχους ἐθελόντων περὶ τῶν μεμαρτυρημένων, πάντα ταῦτα φυγὼν οὗτος οἴεται περὶ τῆς γεγενημένης δίκης διαβάλλων καὶ κατηγορῶν ἐμοῦ τοῦ μάρτυρος ὑμᾶς πείσειν καταψηφίσασθαι, πάντων, οἶμαι, πρᾶγμα κατασκευάσας ἀδικώτατον καὶ πλεονεκτικώτατον. αὐτὸς μὲν γὰρ μάρτυρας ψευδεῖς παρεσκεύασται περὶ τούτων, συγχορηγὸν ἔχων Ὀνήτορα 853
τὸν κηδεστὴν καὶ Τιμοκράτην· ἡμεῖς δ' οὐχὶ προειδότες, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς μαρτυρίας ἡγούμενοι τὸν ἀγῶν' ἔσεσθαι, τοὺς περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς χρημάτων μάρτυρας οὐ παρεσκευάσμεθα νῦν. ὅμως δὲ, καίπερ οὕτω τούτου σεσοφισμένου, τὰ πράγματ' αὐτὰ διεξιὼν οἴομαι ῥᾳδίως ὑμῖν ἐπιδείξειν δικαιότατ' ἀνθρώπων τοῦτον ὠφληκότα τὴν δίκην, οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ἐκώλυον βασανίζειν, οὐδ' ὅτι τοῦτον ἐλεύθερον ὡμολόγησεν, οἱ δὲ μάρτυρες οἵδε ἐμαρτύρησαν, ἀλλ' ὅτι πολλὰ τῶν ἐμῶν ἐξηλέγχθη λαβὼν, καὶ τὸν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσε, τῶν νόμων κελευόντων καὶ τοῦ πατρὸς ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. ταῦτα μὲν γὰρ ἦν πᾶσιν ἰδεῖν, οἱ νόμοι καὶ τὸ πλῆθος ὧν οὗτοι διηρπάκεισαν χρημάτων· τὸν Μιλύαν δ' οὐδ' ὅστις ἐστὶν οὐδεὶς ᾔδει. γνώσεσθε δ' ἐκ τῶν ἐγκεκλημένων, ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχοντ' ἐστίν. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δίκην ἔλαχον τούτῳ ἐπιτροπῆς, οὐχ ἓν τίμημα συνθεὶς, ὥσπερ ἄν τις συκοφαντεῖν ἐπιχειρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐγγράψας, καὶ πόθεν λαβὼν, καὶ πόσον τὸ πλῆθος, καὶ παρὰ τοῦ, καὶ οὐδαμοῦ τὸν Μιλύαν παρέγραψα ὡς εἰδότα τι τούτων. ἔστιν οὖν τοῦ μὲν ἐγκλήματος ἀρχή· Τάδ' ἐγκαλεῖ Δημοσθένης Ἀφόβῳ· ἔχει μου χρήματ' Ἄφοβος ἀπὸ ἐπιτροπῆς ἐχόμενα, ὀγδοήκοντα μὲν μνᾶς, ἣν ἔλαβε προῖκα τῆς μητρὸς κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ πατρός. τοῦτο πρῶτόν ἐστι τῶν χρημάτων, ὧν ἀπεστερῆσθαί φημι. τοῖς δὲ μάρτυσι τί μεμαρτύρηται; μαρτυροῦσι παραγενέσθαι πρὸς τῷ διαιτητῇ Νοθάρχῳ, ὅτε Ἄφοβος ὡμολόγει Μι- 854
λύαν ἐλεύθερον εἶναι, ἀφεθέντα ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους πατρός.

σκοπεῖτε τοίνυν παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τις ἂν ὑμῖν ἢ ῥήτωρ ἢ σοφιστὴς ἢ γόης οὕτω θαυμάσιος δοκεῖ γενέσθαι καὶ λέγειν δεινός, ὥστ' ἐκ ταυτησὶ τῆς μαρτυρίας διδάξαι τιν' ἀνθρώπων, ὡς ἔχει τὴν προῖκ' Ἄφοβος τῆς μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ. καὶ τί λέγων; Ὦ πρὸς Διός, ὁμολογεῖς εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον; καὶ τί μᾶλλον ἔχω τὴν προῖκα; οὐδὲν ἂν δήπου διὰ τοῦτό γε δόξειεν. ἀλλὰ πόθεν τοῦτ' ἐπεδείχθη; πρῶτον μὲν Θηριππίδης, ὢν αὐτῷ συνεπίτροπος, κατεμαρτύρησε δοῦναι· δεύτερον δὲ Δήμων, θεῖος ὤν, καὶ τῶν ἄλλων οἱ παρόντες ἐμαρτύρησαν, σῖτον τῇ μητρὶ δώσειν ὁμολογεῖν τοῦτον, ὡς ἔχοντα τὴν προῖκα. καὶ τούτοις οὐκ ἐπεσκήψατο, δηλονότι τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας εἰδώς. ἔτι τοίνυν ἡ μήτηρ ἠθέλησε πίστιν ἐπιθεῖναι κατ' ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς παραστησαμένη, λαβεῖν τὴν προῖκα τοῦτον τὴν ἑαυτῆς κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην. ταύτας τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς πότερ' αὐτὸν ἔχειν φῶμεν, ἢ μή; καὶ πότερον διὰ τούσδε ὄφλειν τοὺς μάρτυρας, ἢ διὰ τούσδε; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι διὰ τὴν ἀλήθειαν. ταύτας τοίνυν δέκ' ἔτη κεκαρπωμένος καὶ οὐδὲ δίκην ὄφλων ἀποδοῦναι τετολμηκὼς δεινὰ πεπονθέναι φησὶ καὶ διὰ τούσδε τοὺς μάρτυρας ὠφληκέναι. καίτοι γ' οὐδεὶς τούτων αὐτὸν ἔχειν ταύτην ἐμαρτύρησε. περὶ τοίνυν τῆς ἐκδόσεως καὶ τῶν κλινοποιῶν καὶ τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ καταλειφθέντος ἡμῖν ἐλέφαντος καὶ τῆς προικὸς τῆς ἀδελφῆς, ἣν οὗτος καθυφῆκεν
855 ὑπὲρ τοῦ καὶ αὐτὸς ἔχειν ὅσα βούλοιτο τῶν ἐμῶν, ἀκούσατε καὶ σκοπεῖσθ', ὡς δικαίως τ' ὤφληκε καὶ οὐδὲν ἦν Μιλύαν περὶ τούτων βασανιστέον. περὶ μὲν γὰρ ὧν καθυφῆκας, νόμος ἐστὶ, διαῤῥήδην ὃς κελεύει σε ὁμοίως ὀφλισκάνειν, ὥσπερ ἂν αὐτὸς ἔχῃς. ὥστε τί τῷ νόμῳ καὶ τῇ βασάνῳ; περὶ δ' αὖ τῆς ἐκδόσεως, ἐπικοινωνήσαντες τῷ Ξούθῳ, καὶ διανειμάμενοι τὰ χρήματα, καὶ τὰς συγγραφὰς ἀνελόντες, καὶ πάνθ' ὃν τρόπον ἐβούλεσθε κατασκευάσαντες, καὶ διαφθείραντες τὰ γράμμαθ', ὡς ὑμῶν εἷς Δήμων κατεμαρτύρει, φενακίζετε καὶ τουτουσὶ παρακρούεσθαι ζητεῖτε. περὶ τοίνυν τῶν κλινοποιῶν, εἰ σὺ λαβὼν ἀργύριον καὶ πολλὰ ἰδίᾳ κερδάνας ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς δανείζων, ὃν καὶ τοὺς ἄλλους προσῆκε κωλύειν, εἶτ' ἀφανεῖς πεποίηκας, τί σοι ποιήσουσιν οἱ μάρτυρες; οὐ γὰρ οὗτοί γε μεμαρτυρήκασιν, ὡς ὁμολογεῖς ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς δανείζειν καὶ λαβεῖν τἀνδράποδα ὡς σαυτόν, ἀλλ', ἐν τῷ λόγῳ ταῦτα γέγραφας σύ, συγκατεμαρτύρησαν δὲ οἱ μάρτυρες. ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τοῦ ἐλέφαντος καὶ τοῦ σιδήρου πάντας ἐγώ φημι τοὺς οἰκέτας εἰδέναι τοῦτον πω-

λοῦντα, καὶ παραδοῦναι καὶ τότε καὶ νῦν ἤθελον αὐτῷ τού-
των ὅντινα βούλοιτο λαβὼν βασανίζειν. εἰ τοίνυν φήσει με,
τὸν εἰδότα οὐκ ἐθέλοντα ἐκδοῦναι, τοὺς οὐκ εἰδότας ἐκδιδόναι,
πολὺ δήπου μᾶλλον αὐτῷ παραλαβεῖν φανήσεται προσῆκον. εἰ
γάρ, οὓς ὡς εἰδότας ἐξεδίδουν ἐγώ, μηδὲν ἔχειν ἔφασαν τούτων
αὐτόν, ἀπήλλακτο δήπουθεν ἂν τῆς αἰτίας. ἀλλ' οὐχὶ τοιοῦτόν
ἐστιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν ἐξηλέγχθη πολλῶν καὶ τὴν τιμὴν κεκο-
μισμένος. διόπερ τοὺς ὁμολογουμένως δούλους παραβὰς τὸν ἐλεύ- 856
θερον ἠξίου βασανίζειν, ὃν οὐδ' ὅσιον παραδοῦναι, τὸ πρᾶγ-
μα οὐκ ἀγαγεῖν εἰς ἔλεγχον ζητῶν, ἀλλὰ μὴ παραλαμβάνων βου-
λόμενός τι δοκεῖν λέγειν. περὶ τοίνυν τούτων πάντων, πρῶτον
μὲν περὶ τῆς προικός, εἶθ' ὑπὲρ ὧν καθυφῆκεν, εἶθ' ὑπὲρ
τῶν ἄλλων ἀναγνώσεται τούς τε νόμους καὶ τὰς μαρτυρίας, ἵν'
εἰδῆτε.

ΝΟΜΟΙ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων ἂν γνοίητε, ὅτι δεινὸν οὐδ'
ὁτιοῦν πέπονθε, τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἐκδόντος ἐμοῦ βασανίζειν,
ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἰ σκέψαισθε. θῶμεν γὰρ δή, τὸν Μι-
λύαν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ στρεβλοῦσθαι, καί, τί μάλιστ' ἂν αὐτὸν
εὔξαιτο λέγειν, σκοπῶμεν. οὐχ, ὅτι τῶν χρημάτων οὐδ' ὁτιοῦν
οἶδε τοῦτον ἔχοντα; καὶ δὴ λέγει. διὰ τοῦτ' ἄρ' οὐκ ἔχει; πολ-
λοῦ γε καὶ δεῖ· τοὺς γὰρ εἰδότας καὶ παρόντας μάρτυρας πα-
ρεσχόμην ἐγώ. τεκμήριον δὲ καὶ πίστις ἐστίν, οὐκ εἴ τίς τι μὴ
οἶδε τοῦτον ἔχοντα, (πολλοὶ γὰρ ἂν εἶεν,) ἀλλ' εἴ τις οἶδε.
καταμαρτυρησάντων τοίνυν τοσούτων σου μαρτύρων, τίνι τῶν
ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκήψω; δεῖξον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις δεῖξαι.
καίτοι πῶς οὐ σαφῶς σὺ σαυτὸν ἐξελέγχεις, ὅτι ψευδῆ δεινὰ
πεπονθέναι φάσκων καὶ τὴν δίκην ἀδίκως ὠφληκέναι, τὸν ἄν-
θρωπον οὐ παραλαβών, ὃς τοὺς ταῦτα μαρτυρήσαντας ἔχειν σε
καὶ λαβεῖν, περὶ ὧν ὡς οὐ καταλειφθέντων σὺ τὸν Μιλύαν
ἐξῄτεις, ἀφῆκας τῶν ψευδομαρτυριῶν; οὓς πολὺ κάλλιον ἦν,
εἴπερ ἠδίκησο, διώκειν. ἀλλ' οὐκ ἠδικημένος συκοφαντεῖς. πολ-
λαχόθεν μὲν οὖν ἄν τις ἴδοι τὴν σὴν πονηρίαν, μάλιστα δ', εἰ 857
περὶ τῆς διαθήκης ἀκούσειε. τοῦ γὰρ πατρός, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, τὰ καταλειφθέντα πάντα ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, καὶ
τὸν οἶκον ὅπως μισθώσωσι, ταύτην μὲν οὐκ ἀπέδωκεν, ἵνα μὴ
τὸ πλῆθος εὕροιμι ἐγὼ τῶν χρημάτων ἐξ αὐτῆς, ὁμολόγει δὲ

κατεστῆσθαι ταῦθ', ἃ μάλιστα οὐχ οἷόν τ' ἦν ἐξ ἀρχῆς γενέσθαι διὰ τὴν περιφάνειαν. ἦν δὲ ταῦθ', ἃ γεγράφθαι φησὶν ἐν τῇ διαθήκῃ, δύο μὲν τάλαντα Δημοφῶντα λαβεῖν εὐθὺς, τὴν δ' ἀδελφὴν, ὅταν ἡλικίαν ἔχῃ· τοῦτο δ' ἤμελλεν εἰς ἔτος δέκατον γενήσεσθαι· τοῦτον δ' ὀγδοήκοντα μνᾶς καὶ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν, καὶ τὴν οἰκίαν οἰκεῖν· Θηριππίδην δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς λαβόντα καρπώσασθαι, ἕως ἐγὼ ἀνὴρ γενοίμην. τὰ δ' ἄλλα, ὅσ' ἐμοὶ χωρὶς τούτων κατελείφθη, καὶ τὸ μισθοῦν τὸν οἶκον ἠφάνιζεν ἐκ τῆς διαθήκης, οὐ συμφέρειν ταῦτα νομίζων αὐτῷ ἐπιδειχθῆναι παρ' ὑμῖν. ἐπειδὴ τοίνυν ὡμολογεῖτο ὑπ' αὐτοῦ τούτου, τὸν πατέρα ἡμῶν τελευτῶντα τοσοῦτον ἀργύριον τούτων ἑκάστῳ δοῦναι, τεκμήριον οἱ δικάζοντες τότε τὰς ὁμολογίας ἐποιήσαντο ταύτας τοῦ πλήθους τῶν χρημάτων. ὅστις γὰρ ἀπὸ τῶν ὄντων τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας προῖκα καὶ δωρεὰν ἔδωκε, φανερὸν ἦν, ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ διπλασίας ἧς ἐμοὶ κατέλιπε ταῦτ' ἀφεῖλεν. οὐ γὰρ ἂν ἐδόκει τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητα βούλεσθαι καταστῆσαι, τούτους δὲ, πλουσίους ὄντας, ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομένων Θηριππίδῃ τε τὰς
858 ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα, οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συνοικήσειν, καρποῦσθαι δοῦναι. ταῦτα δὴ τὰ χρήματα οὐδαμοῦ παραδοὺς ἐφαίνετο, οὐδ' ἐλάττω μικροῖς, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀνηλωκέναι, τὰ δ' οὐ λαβεῖν ἔφη, τὰ δ' οὐκ εἰδέναι, τὰ δὲ τὸν δεῖν' ἔχειν, τὰ δ' ἔνδον εἶναι, [τὰ δὲ πάντα μᾶλλον, ἢ ὅπου παρέδωκεν, εἶχε λέγειν. περὶ δὲ τοῦ καταλειφθῆναι τὰ χρήματ' ἔνδον βούλομαι σαφῶς ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον. τοῦτον γὰρ τὸν λόγον καθῆκεν, ἐπειδὴ τὰ χρήματα μὲν πολλὰ πέφηνεν ὄντα, οὐκ εἶχε δ' ἐπιδεῖξαι ταῦθ' ὡς ἀποδέδωκεν, ἵνα ἐξ εἰκότων οὐδὲν προσῆκον ἡμῖν φανῇ κομίζεσθαι τά γ' ὄντα παρ' ἡμῖν. εἰ μὲν οὖν ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἆλλα ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ἐκεῖν' οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφραζεν. ὥστε πόθεν ἴσασιν; εἰ δ' ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείρισε, τῶν δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν, οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν παρέδωκεν, αὐτὴν δὲ ταύτην ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτῳ γυναῖκ' ἠγγύησεν. οὐ γὰρ ἔχει λόγον, σῶσαι μὲν τὰ χρήματα δι' ἐκείνης ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων ταύτης κἀκείνων κύριον ποιεῖν. ἔτι δὲ, τούτων εἴ τι ἀληθὲς ἦν, οἴεσθε οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός;

ὃς τὴν μὲν προῖκα τῆς μητρὸς αὐτὸς ἤδη, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἔχων, ὡς αὐτῇ συνοικήσων, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρα ἔγημε δι' αἰσχροκέρδειαν, ἵνα πρὸς αἷς εἶχε παρ' ἡμῶν ἑτέρας ὀγδοήκοντα μνᾶς λάβοι παρ' ἐκείνου· τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθε αὐτὸν κἂν ἐπιδραμεῖν, ὥστε γενέσθαι μετ' 859 ἐκείνης αὐτῶν κύριον; ἢ τὴν μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συνῄδεσαν ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς διήρπακεν, ὧν δ' οὐκ ἠμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες, ἀπέσχετ' ἄν, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα, ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κατωρύττετο, ὅτε εἰς τὰς τούτων χεῖρας ἦλθεν· οὗτος δ' οὐκ ἔχων νῦν εἰπεῖν, ὅπου τι τούτων ἀπέδωκεν, ἵν' εὔπορος εἶναι δοκῶν μηδενὸς τύχω παρ' ὑμῶν ἐλέου, τούτοις χρῆται τοῖς λόγοις. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατηγορεῖν· οὐκ ἐνδέχεται δέ μοι, τῷ μάρτυρι τοῦ κινδύνου περὶ τῆς ἐπιτιμίας ὄντος, περὶ ὧν αὐτὸς ἠδίκημαι λέγειν, ἀλλὰ βούλομαι πρόκλησιν ὑμῖν ἀναγνῶναι. γνώσεσθε γὰρ ἐξ αὐτῆς ἀκούσαντες, τὰ μεμαρτυρημένα ὡς ἔστιν ἀληθῆ, καὶ τὸν Μιλύαν ὅτι νῦν μὲν περὶ πάντων φησὶν ἐξαιτεῖν, τὸ δὲ πρῶτον ὑπὲρ τριάκοντα μόνον μνῶν ἐξῄτει, καὶ προσέτι ζημιοῦται κατὰ τὴν μαρτυρίαν οὐδέν. ἐγὼ γάρ, πανταχῇ τοῦτον ἐξελέγξαι βουλόμενος καὶ τὰς τέχνας αὐτοῦ καὶ τὰς πανουργίας ἐμφανεῖς ὑμῖν καταστῆσαι πειρώμενος, ἠρόμην αὐτόν, πόσα εἴη τὰ χρήματα τὸ πλῆθος, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ὡς εἰδότα ἐξῄτησεν· οὗτος δὲ ψευδόμενος περὶ πάντων ἔφησε. Περὶ μὲν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, τούτου παραδώσω σοι τὸν ἔχοντα τἀντίγραφα, ὥς σύ με προὐκαλέσω. προομόσαντος δέ μου, τὸν ἄνθρωπον ὡς ὡμολόγησας ἐλεύθερον εἶναι καὶ 860 κατὰ Δήμωνος ἐμαρτύρησας, ἂν ἀπομόσῃς τἀναντία τούτων κατὰ τῆς θυγατρός, ἀφίημί σοι πάνθ', ὑπὲρ ὧν ἂν ἐξαιτήσας φανῇς τὸ πρῶτον, βασανιζομένου τοῦ παιδός. καὶ τοσούτῳ σοι γενέσθω τὸ τίμημα ἔλαττον ὧν ὦφλες, καθ' ὃ τὸν Μιλύαν ἐξῄτησας, ἵνα μηδὲν ζημιωθῇς παρὰ τοὺς μάρτυρας. ταῦτ' ἐμοῦ προκαλεσαμένου πολλῶν παρόντων, οὐκ ἂν ἔφη ποιῆσαι. καίτοι ὅστις αὐτὸς αὑτῷ ταῦτ' ἔφυγε δικάσαι, πῶς ὑμᾶς χρὴ τοὺς ὀμωμοκότας τούτῳ πειθομένους καταγνῶναι τῶν μαρτύρων, ἀλλ' οὐ τοῦτον τὸν ἀναισχυντότατον πάντων ἀνθρώπων εἶναι νομίζειν; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐ τοίνυν ἐγὼ μὲν ταῦτ' ἕτοιμος ἦν, οἱ δὲ μάρτυρες οὐ τὴν αὐτὴν ἐμοὶ γνώμην εἶχον, ἀλλὰ κἀκεῖνοι παραστησάμενοι τοὺς παῖδας, ὑπὲρ ὧν ἐμαρτύρησαν, πίστιν ἐπιθεῖναι ἠθέλησαν κατ' ἐκείνων. ὁ δ' [οὔτ' αὐτοῖς] οὔτ' ἐκείνοις οὔτ' ἐμοὶ δοῦναι τὸν ὅρκον ἠξίωσεν, ἀλλ' ἐπὶ λόγοις μεμηχανημένοις καὶ μάρτυσιν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν εἰθισμένοις τὸ πρᾶγμα καταστήσας ἐλπίζει ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν. λάβε οὖν αὐτοῖς καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐξελέγξειε συκοφαντουμένους ἡμᾶς καὶ καταμεμαρτυρημένον τἀληθῆ καὶ τὴν δίκην δικαίως ὠφλημένην, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνὺς οἰκέτην τὸν τὴν
861 μαρτυρίαν γράφοντ' οὐκ ἐθελήσαντα τοῦτον βασανίζειν περὶ αὐτῶν τῶν μεμαρτυρημένων, Αἴσιον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταῦτα μεμαρτυρηκότα, ἅ φησιν εἶναι ψευδῆ, τοῦτον αὐτὸν ταὐτὰ τοῖς μάρτυσιν, οὓς διώκει, μεμαρτυρηκότα μοι κατὰ Δήμωνος, ὄντος αὐτῷ θείου καὶ συνεπιτρόπου, τὰς θεραπαίνας οὐκ ἐθελήσανθ' ὑπὲρ τοῦ τὸν ἄνθρωπον ἐλεύθερον εἶναι βασανίζειν, τὴν μητέρα τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν περὶ τούτων ἐπιθεῖναι καθ' ἡμῶν ἐθέλουσαν, τῶν ἄλλων οἰκετῶν οὐκ ἐθέλοντα τοῦτον παραλαμβάνειν οὐδένα τῶν πάντ' εἰδότων μᾶλλον, ἢ Μιλύας, τῶν μαρτύρων, αἳ κατεμαρτύρουν χρήματ' ἔχειν αὐτὸν, οὐδενὶ τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκημμένον, τὴν διαθήκην οὐκ ἀποδιδόντα, οὐδὲ τὸν οἶκον μισθώσαντα, τῶν νόμων κελευόντων, πίστιν ἐπιθεῖναι, προομνύντος ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων, ὥστ' ἀφεῖσθαι τοῦτον τῶν χρημάτων, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ἐξήτησεν, οὐκ οἰηθέντα δεῖν; μὰ τοὺς θεοὺς, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι τοῦτ' ἀκριβέστερον, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον. οὕτω τοίνυν φανερῶς τῶν τε μαρτύρων καταψευδόμενος καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων μηδὲν ζημιούμενος καὶ τὴν δίκην δικαίως ὠφληκὼς ὅμως ἀναισχυντεῖ. καὶ εἰ μὲν μὴ καὶ παρὰ τοῖς αὐτοῦ φίλοις καὶ παρὰ τῷ διαιτητῇ προεγνωσμένος ἀδικεῖν τούτους ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, ἧττον ἂν ἦν ἄξιον θαυμάζειν· νῦν δ', ἐπιτρέψαι με πείσας Ἀρχένεῳ καὶ Δρακοντίδῃ καὶ Φάνῳ τούτῳ, τῷ νῦν ὑπ' αὐτοῦ φεύγοντι τῶν ψευδομαρτυριῶν, τούτους μὲν ἀφῆκεν, ἀκούσας αὐτῶν, ὅτι, εἰ

μεθ᾽ ὅρκου ταῦτα διαιτήσουσι, καταγνώσονται τὴν ἐπιτροπήν, ἐπὶ τὸν κληρωτὸν δὲ διαιτητὴν ἐλθὼν καὶ οὐδὲν ἔχων ἀπολύσασθαι 862 τῶν ἐγκεκλημένων ὦφλε τὴν δίαιταν. οἱ δικασταὶ δ᾽ ἀκούσαντες, εἰς οὓς ἐφῆκε, ταὐτὰ καὶ τοῖς τούτου φίλοις καὶ τῷ διαιτητῇ περὶ αὐτῶν ἔγνωσαν, καὶ δέκα ταλάντων ἐτίμησαν· οὐ μὰ Δί᾽ οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ὡμολόγησεν εἶναι ἐλεύθερον, (τοῦτο μὲν γὰρ οὐδὲν ἦν,) ἀλλ᾽ ὅτι, πεντεκαίδεκα ταλάντων οὐσίας μοι καταλειφθείσης, τὸν μὲν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσε, δέκα δ᾽ ἔτη μετὰ τῶν συνεπιτρόπων διαχειρίσας, πρὸς μὲν τὴν συμμορίαν ὑπὲρ παιδὸς ὄντος ἐμοῦ πέντε μνᾶς συνετάξατ᾽ εἰσφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματα εἰσέφερον, χρόνον δὲ τοσοῦτον τὰ χρήματα ταῦτα ἐπιτροπεύσας, ὑπὲρ ὧν τηλικαύτην αὐτὸς εἰσφορὰν ἠξίωσεν εἰσφέρειν, ἐμοὶ μὲν τὸ καθ᾽ αὑτὸν οὐδ᾽ εἴκοσι μνῶν ἄξια παρέδωκε, μετὰ δ᾽ ἐκείνων ὅλα τὰ κεφάλαια καὶ τὰς ἐπικαρπίας ἀπεστέρησε. θέντες οὖν οἱ δικασταὶ τοῖς πᾶσι χρήμασιν, οὐκ ἐφ᾽ ὅσῳ μισθοῦσι τοὺς οἴκους, τόκον, ἀλλ᾽ ὃς ἦν ἐλάχιστος, εὗρον τὸ σύμπαν πλέον ἢ τριάκοντα τάλαντα αὐτοὺς ἀποστεροῦντας. διὸ τούτῳ τῶν δέκα ταλάντων ἐτίμησαν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ 863
ΕΞΟΥΛΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Ἄφοβος, μέλλοντος αὐτῷ Δημοσθένους τὰς τῆς ἐπιτροπῆς δίκας λαγχάνειν, ἔγημεν Ὀνήτορος ἀδελφὴν ἐκδοθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ Τιμοκράτους, τοῦ προτέρου ἀνδρὸς, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐπίκληρον λαμβάνειν ἤμελλε. μετὰ δὲ ταῦτα Ὀνήτωρ, ἤδη φεύγοντος Ἀφόβου τὴν τῆς ἐπιτροπῆς δίκην, ὡς ὁ ῥήτωρ ἀποδείκνυσι, πλασάμενος ἀπόλειψιν τὴν ἀδελφὴν παρ᾽ ἑαυτὸν ἀπήγαγεν. ἐπεὶ δὲ Ἄφοβος ἑάλω, ἐπὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸν ῥήτορα ἀφικνούμενον καὶ εἰς τὰ χωρία εἰσιόντα ἐξήλασεν Ὀνήτωρ, φάσκων, τῆς ἀδελφῆς εἶναι τὰ χωρία εἰς τὴν προῖκα ἀποτιμηθέντα. διόπερ ἐξούλης αὐτῷ δικάζεται ὁ Δημοσθένης, ὡς ἐκ τῶν Ἀφόβου πρότερον, νῦν δὲ ἑαυτῷ γεγενημένων ἐξεληλαμένος, φάσκων, οὐκ εἰληφέναι τὴν προῖκα Ἄφοβον, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα μόνον·

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐξ ἀρχῆς μὲν τοίνυν ὡμολογήκασι, μὴ δοθῆναι τὴν προῖκα μηδὲ γενέσθαι κύριον αὐτῆς Ἄφοβον. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων, ὅτι τούτων ἕνεκ' ἂν εἵλοντο ὀφείλειν αὐτὸν μᾶλλον, ἢ καταμῖξαι τὴν προῖκα εἰς τὴν οὐσίαν τὴν Ἀφόβου, τὴν οὕτω διακινδυνευθήσεσθαι μέλλουσαν. οὔτε γὰρ δι' ἀπορίαν οἷόν τ' εἰπεῖν ὡς οὐκ εὐθὺς ἐξέδοσαν· Τιμοκράτει τε γάρ ἐστιν
867 οὐσία πλέον ἢ δέκα ταλάντων, Ὀνήτορί τε πλέον ἢ τριάκοντα, ὥστ' οὐκ ἂν διὰ τοῦτό γ' εἶεν οὐκ εὐθὺς δεδωκότες· οὔτε κτήματα μὲν ἦν αὐτοῖς, ἀργύριον δ' οὐκ ἔτυχε παρὸν, ἡ γυνὴ δ' ἐγήματο· διὸ πρᾶξαι ταῦτ' ἠναγκάσθησαν οὐχ ἅμα τὴν προῖκα διδόντες. ἀργύριόν τε γὰρ οὗτοι δανείζουσιν ἄλλοις οὐκ ὀλίγον, συνοικοῦσάν τε ταύτην. ἀλλ' οὐ χηρεύουσαν, παρὰ Τιμοκράτους ἐξέδοσαν· ὥστε οὐδ' ἂν ταύτην τὴν σκῆψιν εἰκότως αὐτῶν τις ἀποδέξαιτο. καὶ μὴν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, κἀκεῖνο πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε, ὅτι τοιοῦτο πρᾶγμα συναλλάττων ὁστισοῦν ἕλοιτ' ἂν ἑτέρῳ μᾶλλον ὀφείλειν ἢ κηδεστῇ τὴν προῖκα, μηδὲ ἀποδοῦναι· μὴ διαλυσάμενος μὲν γὰρ γίγνεται χρήστης ἄδηλος, εἴτ' ἀποδώσει δικαίως, εἴτε μὴ, μετὰ δὲ τῆς γυναικὸς τἀκείνης ἀποδοὺς οἰκεῖος καὶ κηδεστής· ἐν οὐδεμιᾷ γάρ ἐστιν ὑποψίᾳ τὰ δίκαια πάντα ποιήσας. ὥσθ' οὕτω τοῦ πράγματος ἔχοντος, καὶ τούτων οὐδὲ καθ' ἓν ἂν εἶχον ὀφείλειν ἀναγκασθέντων οὐδὲ βουληθέντων ἄν, οὐκ ἔστ' εἰπεῖν ἄλλην πρόφασιν, δι' ἣν οὐκ ἀπέδοσαν, ἀλλ' ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν δοῦναι τὴν προῖκ' οὐκ ἐπίστευσαν. ἐγὼ τοίνυν ὁμολογουμένως οὕτω ταῦτ' ἐλέγχων, ὡς οὐδ' ὕστερον ἀπέδοσαν, οἴομαι ῥᾳδίως ἐπιδείξειν ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων, ὥσθ' ὑμῖν γενέσθαι φανερὸν, ὅτι, κἂν εἰ μὴ ἐπὶ τούτοις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διὰ ταχέων ἀποδοῦναι τἀργύριον εἶχον, οὐκ ἄν ποτ' ἀπέδοσαν, οὐδ' ἂν προεῖντο· τοιαύτας ἀνάγκας εἶχεν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα. δύο μὲν γὰρ ἦν ἔτη μεταξὺ τοῦ συνοικῆσαί τε τὴν γυναῖκα καὶ φῆσαι τούτους πεποιῆσθαι τὴν
868 ἀπόλειψιν. ἐγήματο μὲν γὰρ ἐπὶ Πολυζήλου ἄρχοντος Σκιροφοριῶνος μηνός· ἡ δ' ἀπόλειψις ἐγράφη Ποσειδεῶνος μηνὸς ἐπὶ Τιμοκράτους. ἐγὼ δ' εὐθὺς μετὰ τοὺς γάμους δοκιμασθεὶς ἐνεκάλουν καὶ λόγον ἀπῄτουν, καὶ πάντων ἀποστερούμενος τὰς δίκας ἐλάγχανον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος. ὁ δὲ χρόνος οὗτος ὀφειλῆσαι μὲν ἐνδέχεται κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἀπο-

δοῦναι δ' οὐκ ἔχει πίστιν. ὃς γὰρ διὰ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς ὀφείλειν εἵλετο καὶ τὸν τόκον φέρειν, ἵνα μὴ κινδυνεύοι ἡ προὶξ μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας, πῶς οὗτος ἂν ἀπέδωκεν ἤδη τὴν δίκην φεύγοντος, ὅς, εἰ καὶ τότ' ἐπίστευσε, τηνικαῦτ' ἂν ἀπολαβεῖν ἐζήτησεν; οὐκ ἔνεστι δήπουθεν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀλλὰ μὴν ὡς ἐγήματο μὲν ἡ γυνὴ καθ' ὃν ἐγὼ λέγω χρόνον, ἀντίδικοι δ' ἡμεῖς ἤδη πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ κατέστημεν, ὕστερον δ', ἢ ἐγὼ τὴν δίκην ἔλαχον, τὴν ἀπόλειψιν οὗτοι πρὸς τὸν ἄρχοντ' ἀπεγράψαντο, λάβε μοι καθ' ἕκαστον ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ τοίνυν τοῦτον τὸν ἄρχοντα Κηφισόδωρος, Χίων. ἐπὶ τούτων ἐνεκάλουν δοκιμασθείς· ἔλαχον δὲ τὴν δίκην ἐπὶ Τιμοκράτους. λάβε μοι ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀνάγνωθι δὲ καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τῶν μεμαρτυρημένων, ὅτι τὴν προῖκ' οὐ δόντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διασώζειν Ἀφόβῳ τὴν οὐσίαν ταῦτα τολμῶσι πράττειν. οἱ γὰρ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ καὶ ὀφειλῆσαι, καὶ ἀποδοῦναι, καὶ οὐ κομίσασθαι, καὶ τὴν γυναῖκ' ἀπο- 869
λιπεῖν, καὶ τὸ χωρίον ἀποτιμήσασθαί φασι, πῶς οὐ φανερὸν, ὅτι προστάντες τοῦ πράγματος τὰ γνωσθένθ' ὑφ' ὑμῶν ἀποστερῆσαί με ζητοῦσιν. ὡς δὲ καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος καὶ Τιμοκράτης καὶ Ἄφοβος ἀπεκρίναντο οὐχ οἷόν τ' ἀποδεδόσθαι τὴν προῖκα, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τούτων ἕκαστον ἠρόμην πολλῶν ἐναντίον μαρτύρων, Ὀνήτορα μὲν καὶ Τιμοκράτην, οἵτινες εἶεν μάρτυρες, ὧν ἐναντίον τὴν προῖκ' ἀπέδοσαν, αὐτὸν δ' Ἄφοβον, οἵτινες παρῆσαν, ὅτ' ἀπελάμβανε. καί μοι πάντες ἀπεκρίναντο καθ' ἕκαστον, ὅτι οὐδεὶς μάρτυς παρείη, κομίζοιτο δὲ λαμβάνων καθ' ὁποσονοῦν δέοιτ' Ἄφοβος παρ' αὐτῶν. καίτοι τῷ τοῦτο ὑμῶν πιστὸν, ὡς, ταλάντου τῆς προικὸς ῥύσης, ἄνευ μαρτύρων

᾿Ονήτωρ καὶ Τιμοκράτης Ἀφόβῳ τοσοῦτον ἀργύριον ἐνεχείρισαν; ᾧ μὴ ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον, ἀλλ᾿ οὐδὲ μετὰ πολλῶν μαρτύρων ἀποδιδοὺς εἰκῇ τις ἂν ἐπίστευσεν, ἵν᾿, εἴ τις γίνοιτο διαφορά, κομίσασθαι ῥᾳδίως παρ᾿ ὑμῖν δύνηται. μὴ γὰρ ὅτι πρὸς τοῦτον τοιοῦτον ὄντα, ἀλλ᾿ οὐδὲ πρὸς ἄλλον οὐδ᾿ ἂν εἷς οὐδένα τοιοῦτον συνάλλαγμα ποιούμενος ἀμαρτύρως ἂν ἔπραξεν. ἀλλὰ τῶν τοιούτων ἕνεκα καὶ γάμους ποιοῦμεν, καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους παρακαλοῦμεν, ὅτι οὐ πάρεργον, ἀλλ᾿ ἀδελφῶν καὶ θυγατέρων βίους ἐγχειρίζομεν, ὑπὲρ ὧν τὰς ἀσφαλείας μάλιστα σκοποῦμεν. εἰκὸς τοίνυν καὶ τοῦτον, ὥνπερ ἐναντίον ὀφείλειν ὡμολόγησε καὶ τὸν τόκον οἴσειν, τῶν αὐτῶν τούτων παρόντων διαλύσασθαι
870 πρὸς Ἄφοβον, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπεδίδου τὴν προῖκ᾿ αὐτῷ· τοῦτον μὲν γὰρ τὸν τρόπον πράξας ὅλου τοῦ πράγματος ἀπηλλάττετο, μόνος μόνῳ δ᾿ ἀποδιδοὺς τοὺς ἐπὶ ταῖς ὁμολογίαις παραγενομένους ὡς κατ᾿ ὀφείλοντος ἂν αὐτοῦ μάρτυρας ὑπελείπετο. νῦν τοίνυν τοὺς μὲν ὄντας οἰκείους καὶ βελτίους αὐτῶν οὐκ ἠδύναντο πεῖσαι τὴν προῖκ᾿ ἀποδεδωκέναι σφᾶς μαρτυρεῖν, ἑτέρους δ᾿ εἰ παρέχοιντο μάρτυρας μηδὲν γένει προσήκοντας, οὐκ ἂν ἡγοῦνθ᾿ ὑμᾶς αὐτοῖς πιστεύειν. ἔτι δ᾿ ἀθρόαν μὲν φάσκοντες δεδωκέναι τὴν προῖκ᾿ ᾔδεσαν, ὅτι τοὺς ἀπενεγκόντας οἰκέτας ἐξαιτήσομεν, οὓς, μὴ γεγενημένης τῆς δόσεως, παραδοῦναι μὴ θέλοντες ἠλέγχοντ᾿ ἄν· εἰ δ᾿ αὐτοὶ μόνοι μόνῳ τοῦτον τὸν τρόπον δεδωκέναι λέγοιεν, ἐνόμιζον οὐκ ἐλεγχθήσεσθαι. διὰ τοῦτο τοῦτον εἵλοντο ἐξ ἀνάγκης ψεύδεσθαι τὸν τρόπον. τοιαύταις τέχναις καὶ πανουργίαις, ὡς ἁπλοῖ τινὲς εἶναι δόξαντες, ἡγοῦνται ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν, ἁπλῶς οὐδ᾿ ἂν μικρὸν ὑπὲρ τῶν διαφερόντων, ἀλλ᾿ ὡς οἷόν τε ἀκριβέστατ᾿ ἂν πράξαντες. λάβε τὰς μαρτυρίας αὐτοῖς, ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναντο, καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Φέρε δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν γυναῖκα ὑμῖν ἐπιδείξω λόγῳ μὲν ἀπολελοιπυῖαν, ἔργῳ δὲ συνοικοῦσαν Ἀφόβῳ. νομίζω γάρ, ἂν ταῦτ᾿ ἀκριβῶς μάθητε, μᾶλλον ὑμᾶς τούτοις μὲν διαπιστήσειν, ἐμοὶ δ᾿ ἀδικουμένῳ τὰ δίκαια βοηθήσειν. μάρτυρας δὲ τῶν μὲν ὑμῖν παρέξομαι, τῶν δ᾿ ἐπιδείξω μεγάλα
871 τεκμήρια καὶ πίστεις ἱκανάς. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετὰ τὸ γεγράφθαι παρὰ τῷ ἄρχοντι ταύτην τὴν γυναῖκ᾿ ἀπο-

λελοιπυῖαν καὶ τὸ φάσκειν Ὀνήτορα ἀντὶ τῆς προικὸς ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον, ὁρῶν Ἄφοβον ὁμοίως ἔχοντα καὶ γεωργοῦντα τὴν γῆν καὶ τῇ γυναικὶ συνοικοῦντα, σαφῶς ᾔδειν, ὅτι λόγος ταῦτα καὶ παραγωγὴ τοῦ πράγματός ἐστι. βουλόμενος δ' ἐμφανῆ ποιῆσαι ταῦτα πᾶσιν ὑμῖν, ἐλέγχειν αὐτὸν ἠξίουν ἐναντίον μαρτύρων, εἰ μὴ φάσκοι ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ παρεδίδουν οἰκέτην εἰς βάσανον, ὃς συνῄδει πάντ' ἀκριβῶς· ὃν ἔλαβον κατὰ τὴν ὑπερημερίαν ἐκ τῶν Ἀφόβου. οὗτος δέ μου ταῦτ' ἀξιώσαντος περὶ μὲν τοῦ συνοικεῖν Ἀφόβῳ τὴν ἀδελφὴν ἔφυγε τὴν βάσανον, ὡς δ' οὐκ ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν, οὐκ ἠδύνατ' ἀρνηθῆναι διὰ τὴν περιφάνειαν, ἀλλὰ προσωμολόγησεν. οὐ μόνον δ' ἐκ τούτων ἦν ῥᾷστον γνῶναι, ὅτι καὶ συνῴκει τῇ γυναικὶ καὶ τὸ χωρίον ἐκέκτητο ἔτι, πρὶν γενέσθαι τὴν δίκην, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ὄφλων διεπράξατο περὶ αὐτῶν. ὡς γὰρ οὐκ ἀποτετιμηκὼς, ἀλλ' ἐμῶν ἐσομένων κατὰ τὴν δίκην, ἃ μὲν οἷόν τ' ἦν ἐξενεγκεῖν, ᾤχετο λαβὼν, τοὺς καρποὺς καὶ τὰ σκεύη τὰ γεωργικὰ πάντα πλὴν τῶν πιθακνῶν, ὃ δ' οὐχ οἷόν τ' ἦν ἀνελεῖν, τὴν γῆν, ἐξ ἀνάγκης ὑπέλιπεν, ὥστ' ἐγγενέσθαι τούτῳ νῦν αὐτῆς τῆς γῆς ἀμφισβητεῖν. καίτοι δεινὸν, τὸν μὲν λέγειν, ὡς ἀπετιμήσατο τὸ χωρίον, τὸν δ' ἀποτετιμηκότα φαίνεσθαι γεωργοῦντα, καὶ φάσκειν μὲν ἀπολελοιπέναι τὴν ἀδελφὴν, ὑπὲρ αὐτῶν δὲ τούτων φανερὸν εἶναι φεύγοντα τοὺς ἐλέγχους· καὶ τὸν μὲν οὐ συνοικοῦντα, ὡς οὗτός φησι, καὶ τοὺς καρποὺς καὶ 872
τὰ ἐκ τῆς γεωργίας πάντ' ἐξενεγκεῖν, τὸν δ' ὑπὲρ τῆς ἀπολελοιπυίας πράττοντα, ὑπὲρ ἧς ἀποτετιμῆσθαί φησι τὸ χωρίον, φαίνεσθαι μηδ' ὑπὲρ ἑνὸς τούτων ἀγανακτοῦντα, ἀλλ' ἡσυχίαν ἔχοντα. ταῦτ' οὐ περιφάνεια πολλή ἐστι; ταῦτ' οὐχ ὁμολογουμένη προστασία; φήσειέ γ' ἄν τις, εἰ διαλογίζοιτο ὀρθῶς ἕκαστα αὐτῶν. ὡς τοίνυν ὡμολόγει μὲν ἐκεῖνον γεωργεῖν, πρὶν γενέσθαι τὴν δίκην ἐμοὶ πρὸς αὐτὸν, ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ συνοικεῖν τὴν ἀδελφὴν οὐκ ἠθέλησε ποιήσασθαι τὴν βάσανον, ἡ δὲ γεωργία ἐξεσκευάσθη μετὰ τὴν δίκην πλὴν τῶν ἐγγείων, λάβε τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐμοὶ τοίνυν τοσούτων ὑπαρχόντων τεκμηρίων, οὐχ ἥκιστ' αὐτὸς ἔδειξεν Ὀνήτωρ, ὅτι οὐκ ἀληθινὴν ἐποιήσατο τὴν ἀπόλειψιν. ᾧ γὰρ προσῆκε χαλεπῶς φέρειν, εἰ τὴν προῖκα δοὺς,

ὥς φησιν, ἀντ' ἀργυρίου χωρίον ἀμφισβητούμενον ἀπέλαβεν, οὗτος, οὐχ ὡς διάφορος οὐδ' ὡς ἀδικούμενος, ἀλλ' ὡς οἰκειότατος πάντων, τὴν πρὸς ἐμὲ δίκην αὐτῷ συνηγωνίζετο, κἀμὲ μὲν συναποστερῆσαι μετ' ἐκείνου τῶν πατρῴων ἐπεχείρησε, καθ' ὅσον αὐτὸς οἷός τε ἦν, ὑφ' οὗ κακὸν οὐδ' ὁτιοῦν ἦν πεπονθώς, Ἀφόβῳ δ', ὃν ἀλλότριον εἶναι προσῆκε νομίζειν, εἴ τι τούτων ἀληθὲς ἦν ὧν νῦν λέγουσι, καὶ τἀμὰ πρὸς τοῖς ἐκείνου περιποιεῖν ἐζήτησε, καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καί, κατεγνωσμένης ἤδη τῆς δίκης, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ δικαστήριον ἐδεῖτο ἱκετεύων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀντιβολῶν καὶ δάκρυ-
873 σι πλείων ταλάντου τιμῆσαι, καὶ τούτου αὐτὸς ἐγίγνετ' ἐγγυητής. καὶ ταῦθ' ὁμολογούμενα μέν ἐστι πολλαχόθεν· οἵ τε γὰρ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τότε δικάζοντες καὶ τῶν ἔξωθεν παρόντων πολλοὶ συνίσασιν· ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι. καί μοι λάβε ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τεκμηρίῳ μεγάλῳ γνῶναι ῥᾴδιον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ συνῴκει καὶ οὐδέπω καὶ τήμερον ἀπολέλοιπεν. αὕτη γὰρ ἡ γυνή, πρὶν μὲν ὡς Ἄφοβον ἐλθεῖν, μίαν ἡμέραν οὐκ ἐχήρευσεν, ἀλλὰ παρὰ ζῶντος Τιμοκράτους ἐκείνῳ συνῴκησε, νῦν δ' ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἄλλῳ συνοικοῦσ' οὐδενὶ φαίνεται. καίτοι τῷ τοῦτο πιστόν, ὡς τότε μέν, ἵνα μὴ χηρεύσειε, παρ' ἀνδρὸς ὡς ἄνδρα ἐβάδιζε, νυνὶ δ', εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπολέλοιπε, τοσοῦτον ἂν χρόνον χηρεύουσ' ἠνείχετο, ἐξὸν ἄλλῳ συνοικεῖν, τοῦ τε ἀδελφοῦ κεκτημένου τοσαύτην οὐσίαν, αὐτή τε ταύτην ἔχουσα τὴν ἡλικίαν; οὐκ ἔχει ταῦτ' ἀλήθειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πιστήν, ἀλλὰ λόγοι ταῦτ' εἰσί· συνοικεῖ δ' ἡ γυνὴ φανερῶς, καὶ οὐδὲ κρύπτεται τὸ πρᾶγμα· παρέξομαι δ' ὑμῖν Πασιφῶντος μαρτυρίαν, ὃς ἀῤῥωστοῦσαν αὐτὴν θεραπεύων ἑώρα παρακαθήμενον Ἄφοβον ἐπὶ τούτου τοῦ ἄρχοντος, ἤδη τούτῳ ταυτησὶ τῆς δίκης εἰληγμένης. καί μοι λάβε τὴν Πασιφῶντος μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἐγὼ τοίνυν εἰδώς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μετὰ τὴν δίκην τοῦτον εὐθὺς ἀποδεδεγμένον τὰ ἐκ τῆς οἰκίας τῆς Ἀφόβου χρή-

κτα, καὶ κύριον τῶν τ' ἐκείνου καὶ τῶν ἐμῶν ἁπάντων γεγε-
ημένον, καὶ συνοικοῦσαν αὐτῷ τὴν γυναῖκα σαφῶς ἐπιστάμε- 874
ις, τρεῖς θεραπαίνας ἐξήτησα αὐτόν, αἳ συνοικοῦσάν τε τὴν
υναῖκ' ᾔδεσαν καὶ τὰ χρήματα ὅτι παρὰ τούτοις ἦν, ἵνα μὴ
γοι μόνον, ἀλλὰ καὶ βάσανοι γίγνοιντο περὶ αὐτῶν. οὗτος
', ἐμοῦ προκαλεσαμένου ταῦτα καὶ πάντων τῶν παρόντων δί-
κια λέγειν με ἀποφαινομένων, οὐκ ἠθέλησεν εἰς τοῦτο τἀκρι-
ς καταφυγεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἑτέρων τινῶν ὄντων περὶ τῶν τοι-
ύτων σαφεστέρων ἐλέγχων, ἢ βασάνων καὶ μαρτύρων, οὔτε
ἰρτυρας παρεχόμενος, τὴν προῖκα ὡς ἀποδέδωκεν, οὔτ' εἰς
ισάνους ἐκδιδοὺς τὰς συνειδυίας περὶ τοῦ συνοικεῖν τὴν ἀδελ-
ὴν, ὅτι ταῦτ' ἠξίουν, ὑβριστικῶς πάνυ καὶ προπηλακιστικῶς
ὐκ εἴα με αὐτῷ διαλέγεσθαι. τούτου γένοιτ' ἂν τις σχετλιώ-
ρος ἄνθρωπος ἢ μᾶλλον ἑκὼν τὰ δίκαια ἀγνοεῖν προσποιούμε-
ς; λάβε δ' αὐτὴν τὴν πρόκλησιν καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ὑμεῖς τοίνυν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ βάσανον ἀκριβεστάτην
ισῶν νομίζετε, καὶ ὁπόταν δοῦλοι καὶ ἐλεύθεροι παραγένων-
ι, δέῃ δ' εὑρεθῆναι τὸ ζητούμενον, οὐ χρῆσθε ταῖς τῶν ἐλευ-
έρων μαρτυρίαις, ἀλλὰ τοὺς δούλους βασανίζοντες οὕτω ζητεῖ-
τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν τῶν πεπραγμένων· εἰκότως, ὦ ἄνδρες
κασταί. τῶν μὲν γὰρ μαρτυρησάντων ἤδη τινὲς οὐ τἀληθῆ
ιρτυρῆσαι ἔδοξαν, δούλων δὲ βασανισθέντων, οὐδένες πώποτ'
ηλέγχθησαν, ὡς οὐκ ἀληθῆ τὰ ἐκ τῆς βασάνου εἶπον. οὗτος
τηλικαῦτα δίκαια φυγὼν καὶ σαφεῖς οὕτως καὶ μεγάλους 875
ἐγχους παραλιπὼν, Ἄφοβον παρεχόμενος μάρτυρα καὶ Τιμο-
ράτην, τὸν μὲν, ὡς ἀποδέδωκε τὴν προῖκα, τὸν δ', ὡς ἀπεί-
ηφεν, ἀξιώσει πιστεύεσθαι παρ' ὑμῖν, ἀμάρτυρον τὴν πρὸς
ύτους πρᾶξιν γεγενῆσθαι προσποιούμενος· τοσαύτην ὑμῶν εὐή-
ειαν κατέγνωκεν. ὅτι μὲν τοίνυν οὔτ' ἀληθῆ οὔτ' ἀληθείαις
οικότα λέξουσι, καὶ ἐκ τοῦ ἐξ ἀρχῆς αὐτοὺς ὁμολογεῖν τὴν
ροῖκα μὴ δοῦναι, καὶ ἐκ τοῦ πάλιν ἄνευ μαρτύρων ἀποδεδω-
έναι φάσκειν, καὶ ἐκ τοῦ τὸν χρόνον μὴ ἐγχωρεῖν, ἀμφισβη-
ουμένης ἤδη τῆς οὐσίας, ἀποδοῦναι τἀργύριον, καὶ ἐκ τῶν
ἄλλων ἁπάντων ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαί μοι νομίζω.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Παραλελειμμένα τινὰ ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ διὰ τούτου προστίθησιν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπισημαίνεται, καὶ δὴ καὶ πρὸς τινας ἀντιῤῥήσεις ἵσταται. περὶ δὲ τῶν λόγων τούτων προειρήκαμεν, ὅτι πολλοί φασιν αὐτοὺς ὑπὸ Ἰσαίου συντεθῆναι, τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες εἶναι διὰ τὴν ἡλικίαν, οἱ δέ γε, εἰ μὴ τοῦτο, διωρθῶσθαί γε ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου· ἐοίκασι γὰρ τοῖς ἐκείνου λόγοις. θαυμαστὸν δ' οὐδὲν, εἰ τὸν διδάσκαλον ἐμιμήσατο, καὶ μηδέπω πρὸς τὸ τέλειον ἥκων ἐπὶ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα μετῄει τέως.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΟΝΗΤΟΡΟΣ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ὃ παρέλιπον ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ τεκμήριον οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἔλαττον τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα τούτους Ἀφόβῳ, τοῦτο πρῶτον εἰπὼν, μετὰ τοῦτο καὶ περὶ ὧν οὗτος ἔψευσται πρὸς ὑμᾶς ἐξελέγχειν αὐτὸν πειράσομαι. οὗτος γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸ πρῶτον, ὅτε τῶν Ἀφόβου διενοεῖτο ἀμφισβητεῖν, οὐχὶ τάλαντον ἔφη τὴν προῖχ', ὥσπερ νυνὶ, ἀλλ' ὀγδοήκοντα μνᾶς δεδωκέναι, καὶ τίθησιν ὅρους, [ἀλλ'] ἐπὶ μὲν τὴν οἰκίαν δισχιλίων, ἐπὶ δὲ τὸ χωρίον ταλάντου, βουλόμενος μὴ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ κᾀκείνην διασώζειν αὐτῷ. γενομένης δέ μοι τῆς δίκης πρὸς αὐτὸν, ἰδὼν, ὡς διάκεισθ' ὑμεῖς πρὸς τοὺς λίαν ἀναιδῶς ἀδικοῦντας, ἔννους γίνεται καὶ δεινὰ πάσχειν ἡγήσατο δόξειν ἐμὲ τοσούτων χρημάτων ἀπεστερημένον, εἰ μηδ' ὁτιοῦν ἕξοιμι τῶν Ἀφόβου λαβεῖν, τοῦ τἀμὰ ἔχοντος, ἀλλ' ὑπὸ τούτου κωλυόμενος φανερὸς γενήσομαι. καὶ τί ποιεῖ; τοὺς ὅρους ἀπὸ

τῆς οἰκίας ἀφαιρεῖ καὶ τάλαντον μόνον εἶναι τὴν προῖκά φησιν, ἐν ᾧ τὸ χωρίον ἀποτετιμῆσθαι. καίτοι δῆλον, ὅτι, τοὺς ἐπὶ τῆς οἰκίας ὅρους εἰ δικαίως ἔθηκε καὶ ὄντως ἀληθεῖς, δικαίως καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ χωρίου τέθεικεν· εἰ δ' εὐθὺς ἀδικεῖν βουλόμενος ψευδεῖς ἔθηκεν ἐκείνους, εἰκὸς καὶ τούτους οὐκ ἀληθεῖς ὑπάρχειν. τοῦτο τοίνυν οὐκ ἐξ ὧν ἐγὼ δεδήλωκα λόγων 877
δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος διεπράξατο· οὐδ' ὑφ' ἑνὸς γὰρ ἀναγκασθεὶς ἀνθρώπων αὐτὸς ἀνεῖλε τοὺς ὅρους, ἔργῳ φανερὸν ποιήσας, ὅτι ψεύδεται. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, ὅτι· τὸ μὲν χωρίον καὶ νῦν οὗτός φησιν ἀποτετιμῆσθαι ταλάντου, τὴν δ' οἰκίαν ὡς προσωρίσατο δισχιλίων, καὶ πάλιν, ὅτι τοὺς ὅρους ἀνεῖλε, γενομένης τῆς δίκης, τοὺς εἰδότας ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. καί μοι λάβε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Δῆλον τοίνυν, ὅτι δισχιλίων μὲν ὡρισμένος τὴν οἰκίαν, ταλάντου δὲ τὸ χωρίον, ὡς ὀγδοήκοντα μνᾶς δεδωκὼς ἔμελλεν ἀμφισβητήσειν. μεῖζον οὖν ἄν τι γένοιτο τεκμήριον ὑμῖν τοῦ μηδὲν ἀληθὲς λέγειν τοῦτον, ἢ εἰ φανείη μὴ ταὐτὰ νῦν λέγων τοῖς ἐξ ἀρχῆς περὶ τῶν αὐτῶν; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν δοκῇ τούτου μεῖζον εὑρεθῆναι. σκέψασθε τοίνυν τὴν ἀναίδειαν, ὅς γ' ἐν ὑμῖν ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἀποστερεῖ με ὅσῳ πλείονος ἄξιόν ἐστι ταλάντου, καὶ ταῦτ' αὐτὸς τιμήσας οὐκ ἄξιον εἶναι πλείονος. τί γὰρ βουλόμενος δισχιλίων προσωρίσω τὴν οἰκίαν, ὅτε τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἐνεκάλεις, εἴγε τὸ χωρίον ἄξιον ἦν πλείονος, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τούτῳ καὶ τὰς δισχιλίας ἐτίθεις; ἢ ὅταν μέν σοι δοκῇ πάντα τὰ Ἀφόβου διασώζειν, τότε τὸ χωρίον ἔσται ταλάντου μόνον ἄξιον, καὶ τὴν οἰκίαν ἐν δισχιλίαις προσέξεις, ἥ τε προὶξ ὀγδοήκοντα μναῖ γενήσονται, καὶ ἀξιώσεις ἔχειν ἀμφότερα, ὅταν δέ σοι μὴ συμφέρῃ, τἀναντία πάλιν ἡ μὲν οἰκία ταλάντου, διότι νῦν ἐγὼ ταύτην ἔχω, τοῦ δὲ χωρίου τὸ περιὸν οὐκ ἐλάττονος ἢ δυοῖν ἄξιον, ἵν' ἐγὼ 878
βλάπτειν τοῦτον, οὐκ ἀποστερεῖσθαι δοκῶ; ὁρᾷς, ὡς ὑποκρίνῃ μὲν δεδωκέναι τὴν προῖκα, φαίνῃ δὲ κατ' οὐδ' ὅντινοῦν τρόπον δεδωκώς; τὰ γὰρ ἀληθῆ καὶ μὴ κακουργούμενα τῶν πραγμάτων ἁπλῶς, οἷ' ἂν ἐξ ἀρχῆς πραχθῇ, τοιαῦτ' ἐστί· σὺ δὲ τοὐναντίον ἐξελέγχῃ πράξας εἰς τὴν καθ' ἡμῶν ὑπηρεσίαν. ἄξιον τοίνυν καὶ τὸν ὅρκον, ὁποῖόν τιν' ἂν ὤμοσεν, εἴ τις ἔδωκεν, ἐκ

τούτων ἰδεῖν. ὃς γὰρ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔφη τὴν προῖκ' εἶναι, εἰ τότ' αὐτῷ τις ἔδωκεν, ὀμόσαντι ταῦτ' ἀληθῆ λέγειν, κομίσασθαι, τί ἐποίησεν ἄν; ἢ δῆλον ὅτι ὤμοσε; τί γὰρ καὶ λέγων οὐ φήσει τότ' ἂν ὀμόσαι, νῦν γε τοιαῦτ' ἀξιῶν; οὐκοῦν, ὅτι γ' ἐπιώρκησεν ἄν, ἑαυτὸν ἐξελέγχει· νῦν γὰρ οὐκ ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἀλλὰ τάλαντον δεδωκέναι φησί. τί μᾶλλον ἂν οὖν εἰκότως τις αὐτὸν ἐκεῖνα ἐπιορκεῖν ἢ τάδ' ἡγοῖτο; ἢ τίνα τις δικαίως ἂν ἔχοι περὶ τούτου διάνοιαν, τοῦ ῥᾳδίως οὕτως ἑαυτὸν ἐξελέγχοντος ὄντ' ἐπίορκον; ἀλλὰ νὴ Δί' ἴσως οὐχὶ πάντ' αὐτῷ τοιαῦτα πέπρακται, οὐδὲ πανταχόθεν δῆλός ἐστι τεχνάζων, ἀλλὰ καὶ τιμώμενος φανερὸς γέγονεν ὑπὲρ Ἀφόβου ταλάντου, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ὑμῖν ἀποδώσειν ἐγγυώμενος. καίτοι σκέψασθε, ὅτι τοῦτ' ἔστι τεκμήριον οὐ μόνον τοῦ τὴν γυναῖκα συνοικεῖν Ἀφόβῳ καὶ τοῦτον οἰκείως ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα. τίς γὰρ ἀνθρώπων ἠλίθιός ἐστιν οὕτως, ὥς ἀργύριον δοὺς τοσοῦτον, ἔπειθ' ἓν λαβὼν χωρίον ἀμφισβητούμε-
879 νον εἰς ἀποτίμησιν σὺν οἷς πρότερον ἐζημίωτο, τὸν ἀδικήσαντα, ὡς δίκαιόν τι ποιήσαντα, καὶ τοῦ τῆς δίκης ὀφλήματος προσεγγυήσασθαι; οὐδέν' οἶμαι. καὶ γὰρ οὐδὲ λόγον τὸ πρᾶγμ' ἔχον ἐστὶ, τὸν αὐτὸν αὐτῷ μὴ δυνάμενον κομίσασθαι τάλαντον, τοῦτον ἄλλῳ τινὶ φάσκειν ἀποτίσειν, καὶ ταῦτ' ἐγγυᾶσθαι. ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτῶν τούτων ἐστὶ δῆλον, ὅτι τὴν μὲν προῖκα οὐ δέδωκεν, ἀντὶ δὲ πολλῶν χρημάτων τῶν ἐμῶν οἰκεῖος ὢν Ἀφόβῳ ταῦτ' ἀπετιμᾶτο, κληρονόμον τῶν ἐμῶν τὴν ἀδελφὴν μετ' ἐκείνου καταστῆσαι βουλόμενος. εἶτα νῦν παρακρούσασθαι ζητεῖ καὶ φενακίζει λέγων, ὡς πρότερον τοὺς ὅρους ἔστησεν, ἢ ἐκεῖνον τὴν δίκην ὀφλεῖν. οὐ πρότερόν γε, ἢ παρὰ σοί, εἴγε νῦν ἀληθῆ λέγεις· δῆλον γὰρ, ὅτι καταγνοὺς ἀδικίαν αὐτοῦ ταῦτ' ἐποίεις. εἶτα καὶ γελοῖον τοῦτο λέγειν, ὥσπερ οὐκ εἰδότων ἡμῶν, ὅτι πάντες οἱ τὰ τοιαῦτ' ἀδικοῦντες σκοποῦσι, τί λέξουσιν. οὐδεὶς δὲ πώποτ' ὦφλε σιωπῶν οὐδ' ἀδικεῖν ὁμολογῶν, ἀλλ' ἐπειδὰν, οἶμαι, μηδὲν ἀληθὲς λέγων ἐξελεγχθῇ, τότε γιγνώσκεται, ὁποῖός ἐστιν. ὅπερ καὶ οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ πάσχειν. ἐπεὶ, φέρε, πῶς ἐστὶ δίκαιον, ἐὰν μὲν πλείονος, πλεῖον, ἐὰν δὲ ἐλάττονος, ἔλαττον; ἢ πῶς ἐστὶ δίκαιον, τῆς ἀδελφῆς τῆς σῆς μηδέπω καὶ τήμερον ἄλλῳ συνοικούσης μηδ' ἀπηλλαγμένης Ἀφόβου, μηδὲ τὴν προῖκα δεδωκότος τούτῳ σοῦ, μηδ' ὑπὲρ τούτων εἰς βάσανον μηδ' εἰς ἄλλο δίκαιον μηδὲν καταφυγεῖν ἐθέλοντος, ὅτι σὺ στῆσαι φῇς ὅρους, σὸν εἶναι τὸ χω-

ρίον; ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς οἶμαι. τὴν γὰρ ἀλήθειαν σκεπτέον,
οὐχ ἅ τις ἑαυτῷ παρεσκεύασεν ἐξεπίτηδες εἰς τὸ λέγειν τι δο- 880
κεῖν, ὥσπερ ὑμεῖς. ἔπειτα τὸ δεινότατον· εἰ καὶ δεδωκότες ἦτε ὡς μάλιστα τὴν προῖκα, ἣν οὐ δεδώκατε, τίς ὁ τούτων αἴτιος; οὐχ ὑμεῖς, ἐπεὶ εἰς τἀμὰ ἔδοτε; οὐχ ὅλοις ἔτεσι πρότερον δέκα τἀμὰ λαβὼν εἶχεν ἐκεῖνος, ὧν ὦφλε τὴν δίκην, ἢ κηδεστήν σοι γενέσθαι; ἢ σὲ μὲν δεῖ κομίσασθαι πάντα, τὸν δὲ καὶ καταδικασάμενον, καὶ δι' ὀρφανίαν ἠδικημένον, καὶ προικὸς ἀληθινῆς ἀπεστερημένον, ὃν μόνον ἀνθρώπων οὐδὲ τῆς ἐπωβελίας ἄξιον ἦν κινδυνεύειν, ἠναγκάσθαι τοιαῦτα παθεῖν, κεκομισμένον μηδ' ὁτιοῦν, καὶ ταῦτ' ἐθέλοντα ποιεῖν ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τι τῶν δεόντων ἐβούλεσθε πράττειν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Δανεισάμενος παρὰ Δήμωνος, ἑνὸς τῶν Δημοσθένους συγγενῶν, ἔμπορός τις Πρῶτος ὄνομα, ἐπρίατο τοῦ ἀργυρίου σῖτον ἐν Συρακούσαις, καὶ τοῦτον ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας ἐπὶ νεώς, ἧς Ἡγέστρατος ἐναυκλήρει. Ἡγέστρατος δὲ καὶ Ζηνόθεμις, πρὸς ὃν ἐστιν ἡ παραγραφή, Μασσαλιῶται μὲν ἦσαν τὸ γένος, κα-
κούργημα δὲ τοιοῦτον ἐν Συρακούσαις ἐκακούργησαν, ὡς ὁ ῥή- 881
τωρ φησίν. ἐδανείσαντο χρήματα· ταῦτα δὲ εἰς μὲν τὴν ναῦν οὐκ ἐνέθεντο, λάθρα δὲ εἰς τὴν Μασσαλίαν ἀπέστειλαν, ἀποστερῆσαι τοὺς δανείσαντας βεβουλευμένοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐγέγραπτο ἐν τῷ συμβολαίῳ, εἰ πάθοι τι ἡ ναῦς, μὴ ἀπαιτεῖσθαι αὐτοὺς τὰ χρήματα, ἐσκέψαντο καταδῦσαι τὴν ναῦν. νύκτωρ οὖν ἐν τῷ πλῷ κατελθὼν ὁ Ἡγέστρατος διέκοπτε τοῦ πλοίου τὸ ἔδαφος· φωραθεὶς δὲ καὶ φεύγων τοὺς ἐπιβάτας εἰς τὴν θάλασσαν εἰσπίπτει καὶ παραχρῆμα ἀπόλλυται. ὁ τοίνυν Ζηνόθεμις, ὁ κοι-

νωνὸς, ὥς φησιν ὁ ῥήτωρ, τοῦ Ἡγεστράτου, μόλις σωθείσης εἰς Ἀθήνας τῆς νεὼς, ἠμφισβήτει τοῦ σίτου, λέγων εἶναι τὸν σῖτον Ἡγεστράτου, ἐκεῖνον δὲ παρ' ἑαυτοῦ δανείσασθαι χρήματα. ἐνστάντων δὲ αὐτῷ τοῦ τε Πρώτου καὶ τοῦ Δήμωνος, ἀμφοτέροις ἔλαχε δίκην ἐμπορικήν. καὶ τὸν Πρῶτον ἐξ ἐρήμης ἑλὼν ἑκόντα, ὥς φησι Δημοσθένης, καὶ συγκακουργοῦντα, εἰσάγει καὶ τὸν Δήμωνα δεύτερον εἰς τὸ δικαστήριον. ὁ δὲ παραγράφεται, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, νόμον παρεχόμενος τὸν διδόντα τοῖς ἐμπόροις τὰς δίκας εἶναι περὶ τῶν Ἀθήναζε καὶ τῶν Ἀθήνησιν συμβολαίων· Ζηνοθέμιδι δέ φησι μηδὲν συμβόλαιον εἶναι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ μὲν ἀγὼν ἐστι παραγραφικός· ὁ δὲ λόγος, ὡς τῆς εὐθυδικίας τοῦ πράγματος εἰσηγμένης, οὕτως εἴρηται περὶ τοῦ μὴ Ζηνοθέμιδος εἶναι τὸν σῖτον, ἀλλὰ τοῦ Πρώτου, ᾧ Δήμων ἐδάνεισε τὸ ἀργύριον. οὐ γὰρ βούλεται δοκεῖν ῥήματι τοῦ νόμου μόνον ἰσχυρίζεσθαι κατὰ
882 τὸ πρᾶγμα ἀδικῶν, ἀλλὰ δείκνυσιν, ὡς θαῤῥεῖ μὲν καὶ τῇ εὐθείᾳ, ἐκ περιουσίας δὲ αὐτῷ καὶ παραγραφὴν ὁ νόμος δίδωσι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ.

Ἄνδρες δικασταὶ, βούλομαι παραγεγραμμένος, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, περὶ τῶν νόμων πρῶτον εἰπεῖν, καθ' οὓς παρεγραψάμην. οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰς δίκας εἶναι τοῖς ναυκλήροις καὶ τοῖς ἐμπόροις τῶν Ἀθήναζε καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων, καὶ περὶ ὧν ἂν ὦσι συγγραφαί· ἂν δέ τις παρὰ ταῦτα δικάζηται, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. τούτῳ τοίνυν Ζηνοθέμιδι πρὸς μὲν ἐμὲ ὅτι οὐδὲν ἦν συμβόλαιον οὐδὲ συγγραφὴ, καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν τῷ ἐγκλήματι· δανεῖσαι δέ φησιν Ἡγεστράτῳ τῷ ναυκλήρῳ, τούτου δὲ ἀπολομένου ἐν τῷ πελάγει, ἡμᾶς τὸ ναῦλον σφετερίσασθαι. καὶ τουτὶ τὸ ἔγκλημά ἐστιν. ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου τήν τε δίκην οὐκ εἰσαγώγιμον οὖσαν μαθήσεσθε καὶ τὴν ὅλην ἐπιβουλὴν καὶ πονηρίαν τουτουῒ τοῦ ἀνθρώπου ὄψεσθε. δέομαι δ' ὑμῶν

ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ ἄλλῳ τινὶ πώποτε πράγματι
τὸν νοῦν προσείχετε, καὶ τούτῳ προσέχειν. ἀκούσεσθε γὰρ ἀν-
θρώπου τόλμαν καὶ πονηρίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἄνπερ ἐγὼ τὰ 883
πεπραγμένα αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς πολλάκις εἰπεῖν δυνηθῶ· οἴομαι
δέ. Ζηνόθεμις γὰρ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὢν ὑπηρέτης
Ἡγεστράτου τοῦ ναυκλήρου, ὃν καὶ αὐτὸς ἔγραψεν ἐν τῷ ἐγ-
κλήματι ὡς ἐν τῷ πελάγει ἀπώλετο, (πῶς δ', οὐ προσέγραψεν,
ἀλλ' ἐγὼ φράσω,) ἀδίκημα τοιουτονὶ μετ' ἐκείνου συνεσκευάσα-
το. χρήματα ἐν ταῖς Συρακούσαις ἐδανείζοντο οὑτοσὶ καὶ ἐκεῖ-
νος. ὡμολόγει δ' ἐκεῖνος μὲν πρὸς τοὺς τούτῳ δανείζοντας,
εἴ τις ἔροιτο, ἐνεῖναι σῖτον ἐν τῇ νηῒ τούτῳ πολύν· οὑτοσὶ δὲ
πρὸς τοὺς ἐκείνῳ, τὸν γόμον οἰκεῖον ἔχειν αὐτὸν τῆς νεώς.
ὢν δὲ ὁ μὲν ναύκληρος, ὁ δὲ ἐπιβάτης, ἐπιστεύοντο εἰκότως
ἃ περὶ ἀλλήλων ἔλεγον. λαμβάνοντες δὲ τὰ χρήματα οἴκαδε ἀπέ-
στελλον εἰς τὴν Μασσαλίαν, καὶ οὐδὲν εἰς τὴν ναῦν εἰσέφερον.
οὐσῶν δὲ τῶν συγγραφῶν, ὥσπερ εἰώθασιν ἅπασαι, σωθείσης
τῆς νεὼς ἀποδοῦναι τὰ χρήματ', ἵν' ἀποστερήσαιεν τοὺς δα-
νείσαντας, τὴν ναῦν καταδῦσαι ἐβουλεύσαντο. ὁ μὲν οὖν Ἡγέ-
στρατος, ὡς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπῇραν δυεῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν πλοῦν, κα-
ταβὰς τῆς νυκτὸς εἰς κοίλην ναῦν διέκοπτε τοῦ πλοίου τὸ ἔδα-
φος· οὑτοσὶ δ', ὡς οὐδὲν εἰδώς, ἄνω μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβα-
τῶν διέτριβε. ψόφου δὲ γενομένου, αἰσθάνονται οἱ ἐν τῷ πλοίῳ,
ὅτι κακόν τι ἐν κοίλῃ νηῒ γίνεται, καὶ βοηθοῦσι κάτω. ὡς δ'
ἡλίσκετο ὁ Ἡγέστρατος καὶ δίκην δώσειν ὑπελάμβανε, φεύγει
καὶ ἐκδιωκόμενος ῥίπτει ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλατταν, διαμαρτὼν
δὲ τοῦ λέμβου διὰ τὸ νύκτα εἶναι ἀπεπνίγη. ἐκεῖνος μὲν οὖν
οὕτως, ὥσπερ ἄξιος ἦν, κακὸς κακῶς ἀπώλετο, ἃ τοὺς ἄλλους 884
ἐπεβούλευσε ποιῆσαι, ταῦτα παθὼν αὐτός. οὑτοσὶ δ' ὁ κοινω-
νὸς αὐτοῦ καὶ συνεργὸς τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἐν τῷ πλοίῳ
παρὰ τἀδικήματα, ὡς οὐδὲν εἰδώς, ἀλλ' ἐκπεπληγμένος καὶ αὐ-
τός, ἔπειθε τὸν πρωρέα καὶ τοὺς ναύτας εἰς τὸν λέμβον ἐμβαί-
νειν καὶ ἐκλείπειν τὴν ναῦν τὴν ταχίστην, ὡς ἀνελπίστου τῆς
σωτηρίας οὔσης καὶ καταδυσομένης τῆς νεὼς αὐτίκα μάλα, ἵν',
ὅπερ διενοήθησαν, τοῦτ' ἐπιτελεσθείη, καὶ ἡ ναῦς ἀπόλοιτο,
καὶ τὰ συμβόλαια ἀποστερήσαιεν. ἀποτυχὼν δὲ τούτου, καὶ τοῦ
παρ' ἡμῶν ἐμπλέοντος ἐναντιωθέντος καὶ τοῖς ναύταις μισθοὺς,
εἰ διασώσαιεν τὴν ναῦν, μεγάλους ἐπαγγειλαμένου, σωθείσης εἰς
Κεφαληνίαν τῆς νεώς, διὰ τοὺς θεοὺς μάλιστά γε, εἶτα καὶ
διὰ τὴν τῶν ναυτῶν ἀρετήν, πάλιν μετὰ τῶν Μασσαλιωτῶν,

τῶν τοῦ Ἡγεστράτου πολιτῶν, μὴ κατακλεῖν Ἀθήναζε τὸ πλοῖον ἔπραττε, λέγων, ὡς αὐτός τε καὶ τὰ χρήματ' ἐκεῖθέν ἐστι, καὶ ὁ ναύκληρος εἴη καὶ οἱ δεδανεικότες Μασσαλιῶται. ἀποτυχὼν δὲ καὶ τούτου, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν τῇ Κεφαληνίᾳ γνόντων Ἀθήναζε τὴν ναῦν κατακλεῖν, ὅθενπερ ἀνήχθη, ὃν οὐδ' ἂν εἰς ἐλθεῖν ᾤετο δεῦρο τολμῆσαι, τοιαῦτά γε ἐσκευωρημένον καὶ πεποιηκότα, οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἀναιδείᾳ καὶ τόλμῃ, ὥστ' οὐκ ἐλήλυθε μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ σίτου τοῦ ἡμετέρου ἀμφισβητήσας ἡμῖν δίκην προσείληχε. τί οὖν πότ' ἐστι τὸ αἴτιον, καὶ τῷ ποτ' ἐπηρμένος οὗτος καὶ ἐλήλυθε καὶ τὴν δίκην εἴληχεν, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ἄνδρες
885 δικασταί, ἀχθόμενος μὲν νὴ τὸν Δία καὶ θεούς, ἀναγκαζόμενος δέ. ἔστιν ἐργαστήρια μοχθηρῶν ἀνθρώπων συνεστηκότων ἐν τῷ Πειραιεῖ, οὓς οὐδ' ὑμεῖς ἀγνοήσαιτε ἰδόντες. ἐκ τούτων ἕνα, ἡνίχ' οὗτος ἔπραττεν, ὅπως ἡ ναῦς μὴ καταπλευσεῖται δεῦρο, πρεσβευτὴν ἐκ βουλῆς τινὰ λαμβάνομεν γνώριμον αὐτωσί, ὅτι δ' ἦν τοιοῦτος, οὐκ εἰδότες, ἀτύχημα οὐδὲν ἔλαττον, εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν, ἀτυχήσαντες, ἢ τό γε ἐξ ἀρχῆς πονηροῖς ἀνθρώποις συμμῖξαι. οὗτος ὁ πεμφθεὶς ὑφ' ἡμῶν, (Ἀριστοφῶν ὄνομα αὐτῷ,) ὃς καὶ τὰ τοῦ Μικκαλίωνος πράγματα ἐσκευώρηται, (ταῦτο γὰρ νῦν ἀκούομεν,) ἠργολάβηκεν ἑαυτὸν καὶ κατεπήγγελται τουτῳΐ, καὶ ὅλως ἐστὶν ὁ πάντα πράττων οὗτος· ὁδὶ δὲ ἄσμενος δέδεκται ταῦτα. ὡς γὰρ διήμαρτε τοῦ διαφθαρῆναι τὸ πλοῖον, οὐκ ἔχων ἀποδοῦναι τὰ χρήματα τοῖς δανείσασι (πῶς γάρ, ἅγε ἐξ ἀρχῆς μὴ ἐνέθετο;) ἀντιποιεῖται τῶν ἡμετέρων, καὶ φησὶ τῷ Ἡγεστράτῳ ἐπὶ τούτῳ τῷ σίτῳ δεδανεικέναι, ὃν ὁ παρ' ἡμῶν ἐπιπλέων ἐπρίατο. οἱ δὲ δανεισταὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐξηπατημένοι, ὁρῶντες ἑαυτοῖς ἀντὶ τῶν χρημάτων ἄνθρωπον πονηρὸν χρήστην, ἄλλο δ' οὐδέν, ἐλπίδας ἔχοντες, ὑπὸ τούτου παρακρουσθέντων ὑμῶν, ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀπολήψεσθαι τὰ ἑαυτῶν, ὃν ἴσασι ψευδόμενον ταῦτα καθ' ἡμῶν, τούτῳ συνδικεῖν ἀναγκάζονται τοῦ συμφέροντος εἵνεκα τοῦ ἑαυτῶν. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα, ὑπὲρ οὗ τὴν ψῆφον οἴσετε, ὡς εἰπεῖν ἐν κεφαλαίῳ, τοιοῦτόν ἐστι. βούλομαι δὲ τοὺς μάρτυρας ὧν λέγω πρῶτον ὑμῖν παρασχόμενος, μετὰ ταῦτα δὴ καὶ τἆλλα διδάσκειν. καί μοι λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 886

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀφίκετο δεῦρο τὸ πλοῖον, γνόντων τῶν Κεφαλλήνων, ἀντιπράττοντος τούτου, ὅθεν ἐξέπλευσε τὸ πλοῖον, ἐνταῦθα καὶ καταπλεῖν αὐτὸ, τὴν μὲν ναῦν οἱ ἐπὶ τῇ νηῒ δεδανεικότες ἐνθένδε εὐθέως εἶχον, τὸν δὲ σῖτον ὁ ἠγορακὼς εἶχεν· ἦν δ' οὗτος ὁ ἡμῖν τὰ χρήματ' ὀφείλων. μετὰ ταῦτα οὗτος ἧκεν ἔχων τὸν παρ' ἡμῶν πεμφθέντα πρεσβευτὴν, τὸν Ἀριστοφῶντα, καὶ ἠμφισβήτει τοῦ σίτου, φάσκων Ἡγεστράτῳ δεδανεικέναι. Τί λέγεις, ἄνθρωπε; εὐθέως ὁ Πρῶτος, (τοῦτο γὰρ ἦν τοὔνομα τῷ τὸν σῖτον εἰσαγαγόντι, τῷ τὰ χρήμαθ' ἡμῖν ὀφείλοντι,) σὺ χρήματα δέδωκας Ἡγεστράτῳ, μεθ' οὗ τοὺς ἄλλους ἐξηπάτηκας, ὅπως δανείσηται, καίτοι πολλάκις λέγοντας, ὅτι τοῖς προεμένοις ἀπολεῖται τὰ χρήματα; σὺ οὖν ταῦτ' ἀκούων αὐτὸς ἂν προήκω; ἔφη καὶ ἀναιδὴς ἦν. Οὐκ οὖν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἀληθῆ λέγεις, τῶν παρόντων τις ὑπέλαβεν, ὁ σὸς κοινωνὸς καὶ πολίτης, ὁ Ἡγέστρατος, ὡς ἔοικεν, ἐξηπάτηκέ σε, καὶ ὑπὲρ τούτων αὐτὸς αὑτῷ θανάτου τιμήσας ἀπόλωλε. Καὶ ὅτι γ', ἔφη τις τῶν παρόντων, ἁπάντων ἐστὶ συνεργὸς οὗτος ἐκείνῳ, σημεῖον ὑμῖν ἐρῶ. πρὸ γὰρ τοῦ διακόπτειν ἐπιχειρῆσαι τὴν ναῦν τίθενται πρός τινα τῶν συμπλεόντων οὗτος καὶ Ἡγέστρατος βιβλίον συγγραφήν. καίτοι, εἰ μὲν εἰς πίστιν δέδωκας, τί πρὸ τοῦ κακουργήματος ἂν τὰ βέβαια ἐποιοῦ; εἰ δ' ἀπιστῶν ἐτύγχανες, τί οὐχ, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δίκαια ἐλάμβανες ἐν τῇ γῇ; τί ἂν τὰ πολλὰ λέγοι τις; ἦν γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν πλέον ἡμῖν ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' ἀντείχετο τοῦ σίτου. ἐξῆγεν αὐτὸν ὁ Πρῶ- 887
τος, καὶ ὁ κοινωνὸς τοῦ Πρώτου, Φέρματος· οὑτοσὶ δ' οὐκ ἐξήγετο, οὐδ' ἂν ἔφη διαῤῥήδην ὑπ' οὐδενὸς ἐξαχθῆναι ἂν, εἰ μὴ αὐτὸν ἐγὼ ἐξάξω. μετὰ ταῦτα προὐκαλεῖτο ὁ Πρῶτος αὐτὸν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὴν τῶν Συρακουσίων, κἂν μὲν ἐωνημένος τὸν σῖτον ἐκεῖνος φαίνηται, καὶ τὰ τέλη κείμενα ἐκείνῳ, καὶ τὰς τιμὰς ὁ διαλύων ἐκεῖνος, τοῦτον πονηρὸν ὄντα ἠξιοῦμεν ζημιοῦσθαι, εἰ δὲ μὴ, καὶ τὰ διάφορα ἀπολαβεῖν, καὶ τάλαντον προσλαβεῖν, καὶ τοῦ σίτου ἀφιστάμεθα. ταῦτ' ἐκείνου προκαλουμένου καὶ λέγοντος, καὶ ἡμῶν, οὐδὲν ἦν πλέον, ἀλλ' ἦν αἵρεσις, ἢ τοῦτον ἐξάγειν ἡμᾶς, ἢ ἀπολωλεκέναι σωθέντα καὶ παρόντα τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν. ὁ γὰρ αὖ Πρῶτος διεμαρτύρετο ἐξάγειν βεβαιοῦν ἀναπλεῖν ἐθέλειν εἰς τὴν Σικελίαν· εἰ δὲ, ταῦτ' ἐθέλοντος αὐτοῦ, προησόμεθ' ἡμεῖς τούτῳ τὸν σῖτον, οὐ-

δὲν αὐτῷ μέλειν. καὶ ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, καὶ οὔτ᾽ ἂν ἐξαχθῆναι ἔφη, εἰ μὴ ὑπ᾽ ἐμοῦ, οὔτε ἃ προὐκαλεῖτο περὶ τοῦ ἀναπλεῖν ἐδέχετο, ἥν τε τῷ πλοίῳ τὴν συγγραφὴν ἔθετο, λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν οὔτ᾽ ἐξάγεσθαι ἤθελεν ὑπὸ τοῦ Πρώτου, οὔτ᾽ εἰς τὴν Σικελίαν ἀναπλεῖν ἐπὶ τὰ δίκαια, προειδώς τε ἅπαντα ἐφαίνετο, ἃ ὁ Ἡγέστρατος ἐκακούργει, λοιπὸν ἦν ἡμῖν τοῖς ἐνθένδε μὲν πεποιημένοις τὸ συμβόλαιον, παρειληφόσι δὲ τὸν σῖτον παρὰ τοῦ δικαίως ἐκεῖ πριαμένου, ἐξάγειν τοῦτον. τί γὰρ ἂν καὶ ἄλλο ἐποιοῦμεν; οὔπω γὰρ τοῦτό γε οὐδεὶς ἡμῶν
888 τῶν κοινωνῶν ὑπέλαβεν, ὡς ὑμεῖς γνώσεσθέ ποτ᾽, εἶναι τούτου τὸν σῖτον, ὃν καταλιπεῖν οὗτος ἔπειθε τοὺς ναύτας, ὅπως ἀπόλοιτο τοῦ πλοίου καταδύντος. ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι σημεῖον τοῦ μηδὲν προσήκειν αὐτῷ. τίς γὰρ ἂν τὸν ἑαυτοῦ σῖτον ἔπειθε προέσθαι τοὺς σώζειν βουλομένους; ἢ τίς οὐκ ἂν ἔπλει δεξάμενος τὴν πρόκλησιν εἰς τὴν Σικελίαν, οὗ ταῦτα ἦν ἐλέγξαι καθαρῶς; καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ᾽ ἐμέλλομεν ὑμῶν καταγνώσεσθαι, ὡς εἰσαγώγιμον τούτῳ ψηφιεῖσθε τὴν δίκην περὶ τούτων τῶν χρημάτων, ἃ κατὰ πολλοὺς τρόπους οὗτος ἔπραττεν ὅπως μὴ εἰσαγώγιμα δεῦρ᾽ ἔσται· πρῶτον μέν, ὅτε αὐτὰ καταλιπεῖν τοὺς ναύτας ἔπειθεν, εἶθ᾽, ὅτ᾽ ἐν Κεφαληνίᾳ μὴ δεῦρο πλεῖν τὴν ναῦν ἔπραττε. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν γένοιτο, εἰ Κεφαλῆνες μέν, ὅπως τοῖς Ἀθηναίοις σωθῇ τὰ χρήματα, δεῦρο πλεῖν τὴν ναῦν ἔκριναν, ὑμεῖς δ᾽, ὄντες Ἀθηναῖοι, τὰ τῶν πολιτῶν τοῖς καταποντίσαι βουληθεῖσι δοῦναι γνοίητε, καὶ ἃ μὴ καταπλεῖν ὅλως οὗτος δεῦρο ἔπραττε, ταῦτ᾽ εἰσαγώγιμα τούτῳ ψηφίσαισθε; μὴ δήπου, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. λέγε δή μοι, τί παραγέγραμμαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Λέγε δή μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν δικαίως ἐκ τῶν νόμων παρεγραψάμην, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, ἱκανῶς οἴομαι δεδεῖχθαι. τέχνην δ᾽ ἀκούσεσθε τοῦ σοφοῦ τοῦ ταῦτα πάντα συντεταχότος, τοῦ

Ἀριστοφῶντος. ὡς γὰρ ἐκ τῶν πραγμάτων ἁπλῶς οὐδὲν ἑώ-
ρων δίκαιον αὐτοῖς ἐνόν, ἐπικηρυκεύονται τῷ Πρώτῳ καὶ πεί-
θουσι τὸν ἄνθρωπον ἐνδοῦναι τὰ πράγμαθ' αὐτοῖς· πράττον- 889
τες μέν, ὡς ἔοικε, καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῦτο, ὡς ἡμῖν νυνὶ φανερὸν
γέγονεν, οὐ δυνάμενοι δὲ πεῖσαι. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ὁ Πρῶτος,
ἕως μὲν ᾤετο τὸν σῖτον κέρδος ἐλθόντα ποιήσειν, ἀντείχετο
τούτου, καὶ μᾶλλον ᾑρεῖτο αὐτός τε κερδᾶναι καὶ ἡμῖν τὰ δί-
καια ἀποδοῦναι, ἢ κατακοινωνήσας τούτοις τῆς μὲν ὠφελείας τού-
τους ποιῆσαι μερίτας, ἡμᾶς δ' ἀδικῆσαι. ὡς δέ, δεῦρο ἥκον-
τος αὐτοῦ καὶ περὶ ταῦτα πραγματευομένου, ἐπανῆκεν ὁ σῖτος,
ἄλλην εὐθέως ἔλαβε γνώμην. καὶ ἅμα (εἰρήσεται γάρ, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, πᾶσα πρὸς ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια) καὶ ἡμεῖς οἱ δε-
δανεικότες προσεκρούομεν αὐτῷ καὶ πικρῶς εἴχομεν, τῆς τε ζη-
μίας ἐφ' ἡμᾶς ἰούσης τῆς ἐπὶ τὸν σῖτον, καὶ συκοφάντην ἀντὶ
χρημάτων αἰτιώμενοι τοῦτον ἡμῖν κεκομικέναι. ἐκ τούτων οὐδὲ
φύσει χρηστὸς ὢν ἄνθρωπος δηλονότι ἐπὶ τούτους ἀποκλίνει
καὶ συγχωρεῖ τὴν δίκην ἔρημον ὄφλειν, ἣν οὗτος αὐτῷ λαγχά-
νει τότε, ὅτε οὔπω ταὐτὰ ἐφρόνουν. εἰ μὲν γὰρ ἀφῆκε τὸν
Πρῶτον, ἐξελήλεγκτ' ἂν εὐθέως ἡμᾶς συκοφαντῶν· ὄφλειν δὲ
παρὼν ἐκεῖνος οὐ συνεχώρει, ἵν', ἐὰν μὲν αὐτῷ ποιῶσιν ἃ ὡμο-
λογήκασιν· εἰ δὲ μή, τὴν ἔρημον ἀντιλάχῃ. ἀλλὰ τί ταῦτα; εἰ
μὲν γάρ, ἃ γέγραφεν οὗτος εἰς τὸ ἔγκλημα, ἐποίει, οὐκ ὄφλειν
ἂν δίκην δικαίως, ἀλλ' ἀποθανεῖν ὁ Πρῶτος ἔμοιγε δοκεῖ. εἰ
γὰρ ἐν κακοῖς καὶ χειμῶνι τοσοῦτον οἶνον ἔπινεν, ὥστε ὅμοιον
εἶναι μανίᾳ, τί οὐκ ἄξιος εἴη παθεῖν; ἢ εἰ γράμματ' ἔκλεπτεν
ἢ ὑπανέῳγεν; ἀλλὰ ταῦτα μὲν αὐτοὶ πρὸς ἑαυτοὺς ὑμεῖς ὅπως
ποτὲ ἔχῃ διακρινεῖσθε. τῇ δ' ἐμῇ δίκῃ μηδὲν ἐκείνης πρόσα- 890
γε. εἴ τί σε ἠδίκησεν ὁ Πρῶτος ἢ λέγων ἢ ποιῶν, ἔχεις, ὡς
ἔοικε, δίκην. οὐδεὶς ἡμῶν ἐκώλυσεν, οὐδὲ νῦν παραιτεῖται.
εἰ δὲ σεσυκοφάντηκας, οὐ περιεργαζόμεθα νὴ Δία, ἀλλ' ἐκπο-
δών ἐστιν ἄνθρωπος· διά γε ὑμᾶς, ἵνα τάς τε μαρτυρίας τὰς
ἡμετέρας λίπῃ, καὶ νῦν ὑμεῖς ὅ τι ἂν βούλησθε λέγητε κατ'
αὐτοῦ. εἰ μὴ γὰρ δι' ὑμῶν ἔρημος ἐγίγνετο ἡ δίκη, ἅμα ἂν
αὐτὸν προσεκαλοῦ καὶ κατηγγύας πρὸς τὸν πολέμαρχον. καὶ εἰ
μὲν κατέστησέ σοι τοὺς ἐγγυητάς, μένειν ἠναγκάζετ' ἄν, ἢ σὺ
παρ' ὧν λήψει δίκην ἑτοίμους εἶχες· εἰ δὲ μὴ κατέστησεν, εἰς
τὸ οἴκημα ἂν ᾔει. νῦν δὲ κοινωσάμενοι τὸ πρᾶγμα, ὁ μὲν διὰ
σοῦ τὴν γεγονυῖαν ἔνδειαν οὐκ ἀποδώσειν ἡμῖν οἴεται, σὺ δ'
ἐκείνου κατηγορῶν τῶν ἡμετέρων κύριος γενήσεσθαι. τεκμήριον

δέ· ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν κληρεύσω, σὺ δ' οὔτε κατηγγύησας, οὔτε νῦν κλητεύσεις. ἔτι τοίνυν ἑτέρα τις ἐστὶν ἐλπὶς αὐτοῖς τοῦ παρακρούσεσθαι καὶ φενακιεῖν ὑμᾶς. αἰτιάσονται Δημοσθένην, καὶ ἐκείνῳ ἐμὲ πιστεύοντα φήσουσιν ἐξάγειν τουτονὶ, ὑπολαμβάνοντες τῷ ῥήτορα καὶ γνώριμον εἶναι ἐκεῖνον πιθανὴν ἕξειν τὴν αἰτίαν. ἐμοὶ δ' ἐστὶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Δημοσθένης οἰκεῖος γένει· καὶ πάντας ὑμῖν ὄμνυμι τοὺς θεοὺς, ἦ μὴν ἐρεῖν τἀληθῆ. προσελθόντος δ' αὐτῷ μου καὶ παρεῖναι καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντος, εἴ τι ἔχοι, Δήμων, ἔφη, ἐγὼ ποιήσω μὲν, ὡς ἂν σὺ κελεύῃς, (καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη,) δεῖ μέντοι καὶ τὸ
891 σαυτοῦ καὶ τοὐμὸν λογίσασθαι. ἐμοὶ συμβέβηκεν, ἀφ' οὗ περὶ τῶν κοινῶν λέγειν ἠρξάμην, μηδὲ πρὸς ἓν πρᾶγμα ἴδιον προσεληλυθέναι, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας αὐτῆς τὰ τοιαῦτα ἐξέστηκα. * * * * * * *

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ὁ παραγραφόμενος τὴν δίκην ἰδίᾳ μέν τινα συμβόλαια πρὸς Ἀπατούριον ἔχων ἄφεσιν ἐπ' ἐκείνοις καὶ ἀπαλλαγὴν ἐποιήσατο, νῦν δὲ ὑπὲρ Παρμένοντος ἐγκαλεῖται καὶ ἀπαιτεῖται χρήματα. ὁ γὰρ Παρμένων πολίτης μὲν ἦν τοῦ ἐμπόρου τοῦ Ἀπατουρίου Βυζάντιος, φυγὴν δὲ ἐκ τῆς πατρίδος κατεδεδίκαστο. φίλῳ δὲ κατ' ἀρχὰς τῷ Ἀπατουρίῳ χρώμενος, ὕστερον προσκρούσας εἰς δίκας ἦλθε, καὶ ἐδίωκε τὸν Ἀπατούριον πληγῶν τε καὶ βλάβης· κἀκεῖνος αὖθις τῷ Παρμένοντι δίκην ἀντέλαχεν. ὁ μὲν οὖν Ἀπατούριος ἑνὶ διαιτητῇ τὸ πρᾶγμα ἐπιτραπῆναί φησιν Ἀριστοκλεῖ, κἀκεῖνον καταγνῶναι τοῦ Παρμένοντος. διόπερ ἐπὶ τοῦτον ἥκει τὸν νῦν παραγραφόμενον τὴν δίκην, ἐγγυητὴν τοῦ Παρμένοντος γεγενῆσθαι φάσκων. ὁ δὲ οὐδὲν τούτων ὁμολογεῖ, ἀλλὰ πρῶτον μέν φησι, τρισὶν αὐτοὺς ἐπιτρέψαι διαιτηταῖς, οὐχ ἑνὶ τῷ Ἀριστοκλεῖ, ἔπειτα ἐγγυητὴν τοῦ Παρμένοντος ἐν ταῖς συνθήκαις Ἄρχιππον γραφῆναι, κἀκείνας δὲ ἀφανισθῆναι τὰς συνθήκας κακουργίᾳ τοῦ Ἀπατου-

ρίου, πείσαντος τὸν Ἀριστοκλέα τὸν ἔχοντα αὐτὰς μὴ κομίζειν
εἰς μέσον, ἀλλὰ λέγειν, ὡς ἀπολώλεκε τὸ γραμματεῖον καθεύ- 892
δων ὁ παῖς, ἑτέρας δὲ οὐκέτι γραφῆναι συνθήκας, οὐδὲ ἐπι-
τραπῆναι τὸ πρᾶγμα διαιτητῇ, τῆς μὲν πρότερον ἀναιρεθείσης
τῇ τῶν συνθηκῶν ἀπωλείᾳ, δευτέρας δὲ οὐκέτι συμβαθείσης αὐ-
τοῖς· τὸν δὲ Ἀριστοκλέα παρὰ πάντα τὰ δίκαια κατὰ τοῦ Παρ-
μένοντος ἀποφήνασθαι, οὐκέτ' ὄντα διαιτητήν, καὶ ταῦτα ἀπο-
δημοῦντός τε τοῦ Παρμένοντος κατὰ συμφορὰν μεγάλην καὶ
ἀπηγορευκότος αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. ταῦτά τε οὖν ὁ τὴν δίκην
φεύγων προτείνεται τὰ δίκαια καὶ παραγράφεται τὸν ἀγῶνα,
λέγων, ἐπὶ μὲν τοῖς γενομένοις αὐτῷ πρὸς Ἀπατούριον συμβο-
λαίοις ἄφεσιν ὑπάρξαι, ὕστερον δὲ οὐδὲν ἔτι γεγενῆσθαι συμ-
βόλαιον, περὶ δὲ τῶν τοιούτων τοὺς νόμους μὴ διδόναι δικά-
ζεσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ.

Τοῖς μὲν ἐμπόροις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς ναυκλήροις
κελεύει ὁ νόμος εἶναι τὰς δίκας πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ἐάν τι
ἀδικῶνται ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἢ ἐνθένδε ποι πλέοντες ἢ ἑτέρωθεν δεῦ-
ρο, καὶ τοῖς ἀδικοῦσι δεσμὸν ἔταξε τοὐπιτίμιον, ἕως ἂν ἐκτίσωσιν,
ὅ τι ἂν αὐτῶν καταγνωσθῇ, ἵνα μηδεὶς ἀδικῇ μηδένα τῶν ἐμ-
πόρων εἰκῇ. τοῖς δὲ περὶ τῶν μὴ γενομένων συμβολαίων εἰς
κρίσιν καθεσταμένοις ἐπὶ τὴν παραγραφὴν καταφεύγειν ἔδωκεν
ὁ νόμος, ἵνα μὴ συκοφαντῶνται, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς τῇ ἀλη- 893
θείᾳ ἀδικουμένοις τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ναυκλήρων αἱ δίκαι
ὦσι. καὶ πολλοὶ ἤδη τῶν φευγόντων ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς παρα-
γραψάμενοι κατὰ τὸν νόμον τοῦτον καὶ εἰσελθόντες εἰς ὑμᾶς
ἐξήλεγξαν τοὺς δικαζομένους ἀδίκως ἐγκαλοῦντας καὶ ἐπὶ τῇ προ-
φάσει τοῦ ἐμπορεύεσθαι συκοφαντοῦντας. ὁ μὲν οὖν μετὰ τού-
του μοι ἐπιβεβουλευκὼς καὶ τὸν ἀγῶνα τουτονὶ κατεσκευακώς,
προϊόντος τοῦ λόγου, καταφανὴς ὑμῖν ἔσται. ἐγκαλοῦντος δέ
μοι Ἀπατουρίου τὰ ψευδῆ καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζομένου,
καὶ ὅσα μὲν ἐμοὶ καὶ τούτῳ ἐγένετο συμβόλαια, πάντων ἀπαλ-

λαγῆς καὶ ἀφέσεως γενομένης, ἄλλου δὲ συμβολαίου οὐκ ὄντος ἐμοὶ πρὸς τοῦτον οὔτε ναυτικοῦ οὔτ' ἐγγαίου, παρεγραψάμην τὴν δίκην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι κατὰ τοὺς νόμους τουτουσί.

Ν Ο Μ Ο Ι.

Ὡς τοίνυν παρὰ τοὺς νόμους τούτους εἴληχέ μοι τὴν δίκην Ἀπατούριος καὶ τὰ ψευδῆ ἐγκέκληκεν, ἐκ πολλῶν ὑμῖν τοῦτ' ἐπιδείξω. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολὺν ἤδη χρόνον ἐπὶ τῆς ἐργασίας ὢν τῆς κατὰ θάλατταν μέχρι μέν τινος αὐτὸς ἐκινδύνευον, οὔπω δ' ἔτη ἐστὶν ἑπτά, ἀφ' οὗ τὸ μὲν πλεῖν καταλέλυκα, μέτρια δ' ἔχων τούτοις πειρῶμαι ναυτικοῖς ἐργάζεσθαι. διὰ δὲ τὸ ἀφῖχθαι πολλαχόσε καὶ διὰ τὸ εἶναί μοι τὰς διατριβὰς περὶ τὸ ἐμπόριον γνωρίμως ἔχω τοῖς πλείστοις τῶν πλεόντων τὴν θάλατταν· τούτων δὲ τοῖς ἐκ Βυζαντίου καὶ πάνυ οἰκείως χρῶμαι διὰ τὸ ἐνδιατρῖψαι αὐτόθι. ἔχοντος δέ μου
894 οὕτως, ὡς ἐγὼ λέγω, κατέπλευσαν δεῦρο τρίτον ἔτος οὗτός τε καὶ πολίτης αὐτοῦ Παρμένων, Βυζάντιος μὲν τὸ γένος, φυγὰς δ' ἐκεῖθεν. προσιόντες δ' ἐμοὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ οὗτος καὶ Παρμένων ἐμνήσθησαν περὶ ἀργυρίου. ἔτυχε δὲ οὑτοσὶ ὀφείλων ἐπὶ τῇ νηΐ τῇ αὑτοῦ τετταράκοντα μνᾶς, καὶ οἱ χρῆσται κατήπειγον αὐτὸν ἀπαιτοῦντες, καὶ ἐνεβάτευον εἰς τὴν ναῦν εἰληφότες τῇ ὑπερημερίᾳ. ἀπορουμένῳ δ' αὐτῷ μνᾶς μὲν δέκα ὁ Παρμένων ὡμολόγησε δώσειν· τριάκοντα δὲ μνᾶς ἐδεῖτό μου οὑτοσὶ συνευπορῆσαι, αἰτιώμενος τοὺς χρήστας ἐπιθυμοῦντας τῆς νεὼς διαβεβληκέναι αὐτὸν ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἵνα κατάσχωσι τὴν ναῦν εἰς ἀπορίαν καταστήσαντες τοῦ ἀποδοῦναι τὰ χρήματα. ἐμοὶ μὲν οὖν οὐκ ἔτυχε παρὸν ἀργύριον, χρώμενος δ' Ἡρακλείδῃ τῷ τραπεζίτῃ ἔπεισα αὐτὸν δανεῖσαι τὰ χρήματα λαβόντα με ἐγγυητήν. ἤδη δὲ τῶν τριάκοντα μνῶν πεπορισμένων, ἔτυχε προσκεκρουκώς τι τούτῳ ὁ Παρμένων· ὡμολογηκὼς δ' εὐπορήσειν αὐτῷ δέκα μνᾶς, καὶ τούτων δεδωκὼς τὰς τρεῖς, διὰ τὸ προειμένον ἀργύριον ἠναγκάζετο καὶ τὸ λοιπὸν διδόναι. αὐτὸς μὲν οὖν διὰ τοῦτ' οὐκ ἐβούλετο ποιήσασθαι τὸ συμβόλαιον, ἐμὲ δ' ἐκέλευε πρᾶξαι, ὅπως αὐτῷ ὡς ἀσφαλέστατα ἕξει. λαβὼν δ' ἐγὼ τὰς ἑπτὰ μνᾶς παρὰ τοῦ Παρμένοντος καὶ τὰς τρεῖς, ἃς προειλήφει οὗτος παρ' ἐκείνου, ἀνθομολογησάμενος πρὸς τοῦτον ὠνὴν ποιοῦμαι τῆς νεὼς καὶ τῶν παίδων, ἕως ἀποδοίη τάς τε δέκα μνᾶς, ἃς δι' ἐμοῦ ἔλαβε, καὶ τὰς τριάκοντα, ὧν κατέστη-

σεν ἐμὲ ἐγγυητὴν τῷ τραπεζίτῃ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε 895 τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὸν μὲν τρόπον τοῦτον ἀπήλλαξε τοὺς χρήστας Ἀπατούριος οὑτοσί. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ μετὰ ταῦτα τῆς τραπέζης ἀνασκευασθείσης καὶ τοῦ Ἡρακλείδου κατ' ἀρχὰς κεκρυμμένου, ἐπιβουλεύει οὑτοσὶ τούς τε παῖδας ἐκπέμψαι Ἀθήνηθεν καὶ τὴν ναῦν ἐξορμίσαι ἐκ τοῦ λιμένος· ὅθεν ἐμοὶ πρὸς τοῦτον ἡ πρώτη διαφορὰ ἐγένετο. αἰσθόμενος γὰρ ὁ Παρμένων ἐξαγομένων τῶν παίδων ἐπιλαμβάνεται καὶ τὴν ναῦν κατεκώλυσεν αὐτὸν ἐξορμίζειν, καὶ μεταπεμψάμενος ἐμὲ λέγει τὸ πρᾶγμα. ὡς δ' ἤκουσα, τοῦτον μὲν ἀνοσιώτατον ἡγησάμην εἶναι τῷ ἐπιχειρήματι, ἐσκοπούμην δέ, ὅπως αὐτός τε ἀπολυθήσομαι τῆς ἐγγύης τῆς ἐπὶ τὴν τράπεζαν καὶ ὁ ξένος μὴ ἀπολεῖ, ἃ δι' ἐμοῦ τούτῳ ἐδάνεισε. καταστήσας δὲ φύλακας τῆς νεώς, διηγησάμην τοῖς ἐγγυηταῖς τῆς τραπέζης τὴν πρᾶξιν, καὶ παρέδωκα τὸ ἐνέχυρον, εἰπὼν αὐτοῖς, ὅτι δέκα μναῖ ἐνείησαν τῷ ξένῳ ἐν τῇ νηΐ. ταῦτα δὲ πράξας, κατηγγύησα τοὺς παῖδας, ἵν', εἴ τις ἔνδεια γίγνοιτο, τὰ ἐλλείποντα ἐκ τῶν παίδων εἴη. καὶ ἐγὼ μέν, ἐπειδὴ ἔλαβον τοῦτον ἀδικοῦντα, διωρθωσάμην ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ ξένου. ὁ δ', ὥσπερ ἀδικούμενος, ἀλλ' οὐκ ἀδικῶν, ἐμέμφετό μοι καὶ ἠρώτα, εἰ οὐχ ἱκανόν μοι εἴη αὐτῷ ἀπολυθῆναι τῆς ἐγγύης τῆς πρὸς τὴν τράπεζαν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀργυρίου τοῦ Παρμένοντος τὴν ναῦν κατεγγυῷ καὶ τοὺς παῖδας, καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπου φυγάδος ἀπεχθανοίμην αὐτῷ. ἐγὼ 896 δὲ τὸν πιστεύσαντα ἐμαυτῷ τοσούτῳ ἔφην ἧττον ἂν περιϊδεῖν, ὅσῳ φυγὰς ὢν καὶ ἀτυχῶν ἠδικεῖτο ὑπὸ τούτου. πάντα δὲ ποιήσας καὶ εἰς ἅπασαν ἀπέχθειαν τούτῳ ἐλθών, μόλις εἰσέπραξα τὸ ἀργύριον, πραθείσης τῆς νεὼς τετταράκοντα μνῶν, ὅσουπερ ἡ θέσις ἦν. ἀποδοθεισῶν δὲ τῶν τριάκοντα μνῶν ἐπὶ τὴν τράπεζαν καὶ τῶν δέκα [μνῶν] τῷ Παρμένοντι ἐναντίον πολλῶν μαρτύρων, τάς τε συγγραφὰς ἀνειλόμεθα, καθ' ἃς ἐδανείσθη τὰ χρήματα, καὶ τῶν συναλλαγμάτων ἀφεῖμεν καὶ ἀπηλλάξαμεν ἀλλήλους, ὥστε μήτε τούτῳ πρὸς ἐμέ, μήτ' ἐμοὶ πρὸς τοῦτον πρᾶγμ' εἶναι μηδέν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐμοὶ μὲν οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον πρὸς αὐτὸν συμβόλαιον γέγονεν. ὁ δὲ Παρμένων ἐδικάζετο τούτῳ τῶν τε πληγῶν ὧν ἔλαβεν ὑπὸ τούτου, ὅτε τῶν παίδων ἐξαγομένων ἐπελάβετο, καὶ ὅτι τοῦ εἰς Σικελίαν πλοῦ διὰ τοῦτον κατεκωλύθη. ἐνεστηκυίας δὲ τῆς δίκης, δίδωσιν ὁ Παρμένων ὅρκον τούτῳ περί τινων ἐγκλημάτων· καὶ οὗτος ἐδέξατο, ἐπιδιαθέμενος ἀργύριον, ἐὰν μὴ ὀμόσῃ τὸν ὅρκον. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Δεξάμενος τοίνυν τὸν ὅρκον, εἰδὼς, ὅτι πολλοὶ αὐτῷ συνείσονται ἐπιορκήσαντι, ἐπὶ μὲν τὸ ὀμόσαι οὐκ ἀπήντα, ὡς δὲ δίκῃ λύσων τὸν ὅρκον προσκαλεῖται τὸν Παρμένοντα. ἐνεστηκυιῶν δ' αὐτοῖς τῶν δικῶν, πεισθέντες ὑπὸ τῶν παρόντων
897 εἰς ἐπιτροπὴν ἔρχονται. καὶ γράψαντες συνθήκας ἐπιτρέπουσιν ἑνὶ μὲν διαιτητῇ κοινῷ Φωκρίτῳ πολίτῃ αὐτῶν, ἕνα δ' ἑκάτερος παρεκαθίσατο, οὗτος μὲν Ἀριστοκλέα Οἰῆθεν, ὁ δὲ Παρμένων ἐμέ· καὶ συνέθεντο ἐν ταῖς συνθήκαις, εἰ μὲν τρεῖς ὄντες ὁμογνώμονες γενοίμεθα, ταῦτα κύρια εἶναι αὐτοῖς, εἰ δὲ μὴ, οἷς οἱ δύο γνοίησαν, τούτοις ἐπάναγκες εἶναι ἐμμένειν. συνθέμενοι δὲ ταῦτα, ἐγγυητὰς τούτων ἀλλήλοις κατέστησαν, οὗτος μὲν ἐκείνῳ τὸν Ἀριστοκλέα, ὁ δὲ Παρμένων τούτῳ Ἄρχιππον Μυῤῥινούσιον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐτίθεντο τὰς συνθήκας παρὰ τῷ Φωκρίτῳ· εἶτα, κελεύσαντος τοῦ Φωκρίτου παρ' ἄλλῳ τινὶ θέσθαι, τίθενται παρὰ τῷ Ἀριστοκλεῖ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν ἐτέθησαν αἱ συνθῆκαι παρὰ τῷ Ἀριστοκλεῖ, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο Φωκρίτῳ καὶ Ἀριστοκλεῖ καὶ ἐμοὶ, οἱ εἰδότες ταῦτα μεμαρτυρήκασιν ὑμῖν. δέομαι δὲ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ μετὰ ταῦτα πραχθέντ' ἀκοῦσαί μου· ἐντεῦθεν γὰρ ἔσται φανερὸν ὑμῖν, ὅτι συκοφαντοῦμαι ὑπὸ τουτουῒ Ἀπατουρίου. ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθετο ὁμογνώμονας ὄντας ἐμὲ καὶ τὸν Φώκριτον, καὶ ἔγνω καταδιαιτήσοντας ἡμᾶς ἑαυτοῦ, λῦσαι βουλό-

μενος τὴν ἐπιτροπὴν διαφθεῖραι τὰς συνθήκας ἐπεχείρησε μετὰ
τοῦ ἔχοντος αὐτὰς, καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸ διαμφισβητεῖν, ὡς αὐτῷ
διαιτητὴς εἴη ὁ Ἀριστοκλῆς, τὸν δὲ Φώκριτον καὶ ἐμὲ οὐδενὸς
κυρίους ἔφη εἶναι, ἀλλ᾽ ἢ τοῦ συνδιαλῦσαι. ἀγανακτήσας δὴ
τῷ λόγῳ ὁ Παρμένων ἠξίου τὸν Ἀριστοκλέα ἐκφέρειν τὰς συν-
θήκας, οὐ πόῤῥω φάσκων εἶναι τὸν ἔλεγχον, εἴ τι κακουργοῖτο 898
περὶ τὰ γράμματα, γεγραφέναι γὰρ αὐτὰ οἰκέτην ἑαυτοῦ. ὁμο-
λογήσας δ᾽ ἐξοίσειν τὰς συνθήκας ὁ Ἀριστοκλῆς, ἐμφανεῖς μὲν
οὐδέπω καὶ τήμερον ἐνήνοχεν, εἰς δὲ τὴν ἡμέραν τὴν συγκειμέ-
νην ἀπαντήσας εἰς τὸ Ἡφαιστεῖον προὐφασίζετο, ὡς ὁ παῖς
περιμένων αὐτὸν ἀπολωλεκὼς εἴη τὸ γραμματεῖον καθεύδων.
ὁ δὲ ταῦτα συγκατασκευάζων ἐστὶν Ἐρυξίας ὁ ἰατρὸς, ὁ ἐκ Πει-
ραιῶς, οἰκείως ἔχων τῷ Ἀριστοκλεῖ, ὅσπερ καὶ ἐμοὶ τοῦ ἀγῶ-
νος αἴτιός ἐστι διαφόρως ἔχων. καὶ ὡς ἐσκήψατο ἀπολωλεκέ-
ναι ὁ Ἀριστοκλῆς, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐντεῦθεν τοίνυν τὸ μὲν τῆς ἐπιτροπῆς ἐλέλυτο, ἠφανι-
σμένων τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν διαιτητῶν ἀντιλεγομένων. ἐπι-
χειροῦντες δὲ γράφειν ἑτέρας συνθήκας, περὶ τούτων διηνέχθη-
σαν, οὗτος μὲν ἀξιῶν τὸν Ἀριστοκλέα, ὁ δὲ Παρμένων τοὺς
τρεῖς, οἷσπερ καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο. οὐ γραφει-
σῶν δ᾽ ἑτέρων συνθηκῶν, τῶν δ᾽ ἐξ ἀρχῆς ἀφανισθεισῶν, εἰς
τοῦτ᾽ ἦλθεν ἀναιδείας ὁ ἠφανικὼς τὰς συνθήκας, ὥστε εἷς ὢν
ἀποφανεῖσθαι ἔφη τὴν δίαιταν. παρακαλέσας δ᾽ ὁ Παρμένων
μάρτυρας ἀπεῖπε τῷ Ἀριστοκλεῖ μὴ ἀποφαίνεσθαι παρὰ τὰς
συνθήκας καθ᾽ αὑτοῦ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν. καὶ ὧν ἐναν-
τίον ἀπεῖπεν, ἀκούσατε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν τῷ μὲν Παρμένοντι συνέβη συμφορὰ
δεινὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί. οἰκοῦντος γὰρ αὐτοῦ ἐν Ὀφρυνίῳ 899
διὰ τὴν οἴκοθεν φυγὴν, ὅτε ὁ σεισμὸς ἐγένετο ὁ περὶ Χεῤῥό-
νησον, συμπεσούσης αὐτῷ τῆς οἰκίας, ἀπώλοντο ἡ γυνὴ καὶ οἱ
παῖδες. καὶ ὁ μὲν πυθόμενος τὴν συμφορὰν ᾤχετο ἐνθένδε
ἀποπλέων· ὁ δ᾽ Ἀριστοκλῆς, διαμαρτυραμένου τοῦ ἀνθρώπου
ἐναντίον μαρτύρων μὴ ἀποφαίνεσθαι καθ᾽ αὑτοῦ ἄνευ τῶν συν-

διαιτητῶν, ἀποδημήσαντος τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν συμφοράν, ἐρήμην κατ' αὐτοῦ ἀπεφήνατο τὴν δίαιταν. καὶ ἐγὼ μὲν καὶ ὁ Φώκριτος ἐν ταῖς αὐταῖς συνθήκαις γεγραμμένοι, ὅτι ἠμφισβήτησεν οὗτος μὴ εἶναι ἡμᾶς διαιτητὰς αὐτῷ, ἐφύγομεν τὸ διαιτῆσαι· ὁ δ', οὐ μόνον ἀμφισβητηθεὶς, ἀλλὰ καὶ ἀποῤῥηθὲν αὐτῷ, οὐδὲν ἧττον τὴν ἀπόφανσιν ἐποιήσατο· ὃ οὐδ' ὑμῶν οὔτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ὑπομεῖναι ἂν [τις] ποιῆσαι οὐδείς. ἃ μὲν οὖν περὶ τὴν ἀφάνισιν τῶν συνθηκῶν καὶ περὶ τὴν γνῶσιν τῆς διαίτης Ἀπατουρίῳ καὶ τῷ διαιτητῇ πέπρακται, ἐάν ποτε σωθῇ ὁ ἠδικημένος, δίκην παρ' αὐτῶν λήψεται. ἐπειδὴ δ' εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν Ἀπατούριος ἀναιδείας, ὥστε καὶ ἐμοὶ δικάζεται ἐπιφέρων αἰτίαν, ὡς ἀνεδεξάμην ἐκτίσειν, εἴ τι καταγνωσθείη τοῦ Παρμένοντος, καὶ φησὶν ἐγγραφῆναι εἰς τὰς συνθήκας ἐμὲ ἐγγυητὴν, ὥσπερ προσήκει τοιαύτην αἰτίαν ἀπολύσασθαι, πρῶτον μὲν ὑμῖν μάρτυρας παρασχήσομαι, ὡς οὐκ ἠγγυησάμην ἐγὼ τὸν Παρμένοντα, ἀλλ' Ἄρχιππος Μυῤῥινούσιος, ἔπειτα πειράσομαι καὶ ἐκ τεκμηρίων τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί. πρῶτον μὲν οὖν τὸν χρόνον
900 ἐμαυτῷ ἡγοῦμαι μάρτυρα εἶναι τοῦ μὴ ἀληθὲς τὸ ἔγκλημα εἶναι. ἡ μὲν γὰρ ἐπιτροπὴ τούτῳ πρὸς τὸν Παρμένοντα τρίτον ἔτος γέγονε καὶ ἡ γνῶσις τοῦ Ἀριστοκλέους, αἱ δὲ λήξεις τῶν δικῶν τοῖς ἐμπόροις ἔμμηνοί εἰσιν ἀπὸ τοῦ Βοηδρομιῶνος μέχρι τοῦ Μουνυχιῶνος, ἵνα παραχρῆμα τῶν δικαίων τυχόντες ἀνάγωνται. εἰ δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἐγγυητὴς ἦν τοῦ Παρμένοντος, διὰ τί πρῶτον μὲν οὐκ εὐθὺς, τῆς γνώσεως γενομένης, ἐπράττετο τὴν ἐγγύην; οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γ' αὐτῷ ἔνι εἰπεῖν, ὡς διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ φιλίαν ὤκνει μοι ἀπέχθεσθαι. αὐτὸς γὰρ εἰσεπέπρακτο ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἔχθραν τὰς χιλίας δραχμὰς τὰς τοῦ Παρμένοντος, καὶ ὅτ' ἐξώρμιζε τὴν ναῦν, ἐπιβουλεύων ἀποδρᾶναι καὶ ἀποστερῆσαι τὸ ἐπὶ τὴν τράπεζαν χρέος, ἐκωλύθη ὑπ' ἐμοῦ. ὥστε, εἰ ἦν ἐγγεγυημένος ἐγὼ τὸν Παρμένοντα, οὐκ ἂν τρίτῳ ἔτει ὕστερον, ἀλλ' εὐθὺς τότε εἰσέπραττεν ἄν με τὴν ἐγγύην. ἀλλὰ νὴ Δία εὐπόρως διέκειτο, ὥστ' ἐνεδέχετο αὐτῷ καὶ ὕστερον ἐπ' ἐμὲ ἐλθεῖν, τότε δ' ἀσχόλως εἶχε περὶ ἀναγωγὴν ὤν. ἀλλὰ δι' ἀπορίαν ἐξειστήκει τῶν ἑαυτοῦ καὶ τὴν ναῦν ἐπεπράκει. εἰ δ' ἄρ' ἐμποδών τι αὐτῷ ἐγεγόνει τοῦ μὴ εὐθὺς τότε δικάσασθαι, διὰ τί πέρυσιν ἐπιδημῶν, μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ' οὐδ' ἐγκαλέσαι μοι ἐτόλμησε; καίτοι προσῆκεν, εἰ ὁ μὲν Παρμένων ὠφλήκει αὐτῷ τὴν δίκην, ἐγὼ δ' ἐγγυητὴς ἦν, προσ-

ἐλθεῖν αὐτόν μοι ἔχοντα μάρτυρας καὶ ἀπαιτῆσαι τὴν ἐγγύην, εἰ μὴ προπέρυσιν, ἐν τῷ ἐξελθόντι ἐνιαυτῷ, καὶ εἰ μὲν αὐτῷ ἀπεδίδουν, κομίσασθαι, εἰ δὲ μή, δικάζεσθαι. τῶν γὰρ τοιούτων ἐγκλημάτων πρότερον τὰς ἀπαιτήσεις ποιοῦνται ἅπαντες, ἢ 901
δικάζονται. οὐκ ἔστι τοίνυν ὅστις μαρτυρήσει παραγενέσθαι, ὅπου οὗτος ἢ πέρυσιν ἢ προπέρυσιν ἐδικάσατό μοι ἢ λόγον ὁντινοῦν ἐποιήσατο πρὸς ἐμὲ περὶ ὧν νυνί μοι δικάζεται. ὅτι δ' ἐπεδήμει πέρυσιν, ὅτε αἱ δίκαι ἦσαν, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λάβε δή μοι καὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει τὰς ἐγγύας ἐπετείους εἶναι. καὶ οὐκ ἰσχυρίζομαι τῷ νόμῳ, ὡς οὐ δεῖ με δίκην δοῦναι, εἰ ἐνεγγυησάμην, ἀλλὰ μάρτυρά μοί φημι τὸν νόμον εἶναι τοῦ μὴ ἐγγυήσασθαι καὶ αὐτὸν τοῦτον· ἐδεδίκαστο γὰρ ἄν μοι τῆς ἐγγύης ἐν τῷ χρόνῳ τῷ ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένῳ.

ΝΟΜΟΣ.

Γενέσθω τοίνυν καὶ τοῦτο ὑμῖν τεκμήριον τοῦ ψεύδεσθαι Ἀπατούριον. εἰ γὰρ ἐνεγγυησάμην ἐγὼ τούτῳ τὸν Παρμένοντα, οὐκ ἔστιν ὅπως τούτῳ μὲν ὑπὲρ ἐκείνου ἀπηχθανόμην, πρόνοιαν ποιούμενος, ὅπως μὴ ἀπολεῖ, ἃ δι' ἐμοῦ τούτῳ συνέβαλλεν, αὐτὸς δ' ἐμαυτὸν περιεῖδον ἂν ὑπ' ἐκείνου πρὸς τοῦτον ἐν ἐγγύῃ καταλειπόμενον. τίνα γὰρ ἐλπίδα ἔσχον, τοῦτον ἀποσχήσεσθαί μου, ὃν αὐτὸς ἠναγκάκειν ἐκείνῳ τὰ δίκαια ποιῆσαι; καὶ τὴν ἐγγύην αὐτὸν εἰσπράξας τὴν εἰς τὴν τράπεζαν πρὸς ἀπέχθειαν τί προσεδόκων ὑπὸ τούτου αὐτὸς πείσεσθαι; ἄξιον δὲ καὶ τοῦτ' ἐνθυμηθῆναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἄν ποτε ἔξαρνος ἐγενόμην, εἰ ἐνεγγεγυήμην· πολὺ γὰρ ὁ λόγος ἦν μοι ἰσχυρότερος ὁμολογοῦντι τὴν ἐγγύην ἐπὶ τὰς συνθήκας ἰέναι, καθ' ἃς καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο. ὅτι μὲν γὰρ τρισὶν ἐπετράπη διαιτηταῖς, μεμαρτύρηται ὑμῖν· ὁπότε δὲ μὴ ἔγνωσται ὑπὸ τῶν τριῶν, τί βουλόμενος ἠρνούμην ἂν τὴν ἐγγύην; μὴ γὰρ γενο- 902
μένης τῆς γνώσεως κατὰ τὰς συνθήκας, οὐδ' ἂν ἔτι τῆς ἐγγύης ὑπόδικος ἦν. ὥστε οὐκ ἄν ποτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, παραλιπὼν τὴν οὖσάν μοι ἀπολογίαν, εἰ ἐνεγγυησάμην, ἐπὶ τὸ ἀρνεῖσθαι ἀπῆλθον. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο μεμαρτύρηται ὑμῖν,

ὅτι, ἐπειδὴ ἠφανίσθησαν αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τούτων, ἐζήτουν ἑτέρας γράφεσθαι οὗτος καὶ ὁ Παρμένων, ὡς ἀκύρων αὐτοῖς ὄντων τῶν πρότερον ὡμολογημένων. καίτοι, ὁπότε περὶ τῆς μελλούσης γνώσεως γενήσεσθαι ἑτέρας ἐνεχείρουν συνθήκας γράφεσθαι, ἐπειδὴ αἱ ὑπάρχουσαι ἀπώλοντο, πῶς ἐνῆν, μὴ γραφεισῶν συνθηκῶν ἑτέρων, ἢ δίαιταν γενέσθαι ἢ ἐγγύην; περὶ αὐτοῦ γὰρ τούτου διενεχθέντες οὐκ ἔγραψαν ἕτερα γράμματα, ὁ μὲν ἀξιῶν ἕνα διαιτητὴν αὐτῷ εἶναι, ὁ δὲ τρεῖς. ὁπότε δ' αἱ μὲν ἐξ ἀρχῆς συνθῆκαι ἠφανίσθησαν, καθ' ἃς ἐμέ φησι γενέσθαι ἐγγυητήν, ἕτεραι δὲ μὴ ἐγράφησαν, πῶς ὀρθῶς ἂν μοι δικάζοιτο, καθ' οὗ μὴ ἔχει παρασχέσθαι συνθήκας; ἀλλὰ μὴν καὶ ὡς ἀπηγόρευσεν ὁ Παρμένων τῷ Ἀριστοκλεῖ καθ' αὑτοῦ μὴ γιγνώσκειν ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν, μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὅταν δὴ ὁ αὐτὸς ἠφανικὼς φαίνηται τὰ γράμματα, καθ' ἃ ἔδει τὴν δίαιταν γενέσθαι, καὶ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν παρὰ τὴν ἀπόῤῥησιν φῇ δεδιῃτηκέναι, πῶς ἂν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ πιστεύσαντες δικαίως ἐμὲ ἀπολέσαιτε; σκέψασθε γὰρ τοῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταί. εἰ μὴ ἐμὲ νυνί, ἀλλὰ τὸν Παρμένοντα ἐδίωκεν
903 Ἀπατούριος οὑτοσί, εἰσπράττων τὰς εἴκοσι μνᾶς, ἰσχυριζόμενος τῇ Ἀριστοκλέους γνώσει, ὁ δὲ Παρμένων παρὼν ἀπελογεῖτο ὑμῖν καὶ μάρτυρας παρείχετο, τοῦτο μέν, ὅτι οὐ μόνῳ τῷ Ἀριστοκλεῖ, ἀλλὰ τρίτῳ ἐπέτρεψεν, εἶθ', ὅτι ἀπεῖπεν αὐτῷ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν καθ' αὑτοῦ μὴ ἀποφαίνεσθαι, καὶ ὅτι, ἀπολομένης αὐτῷ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ, [καὶ] ἐπὶ τηλικαύτην συμφορὰν ἀπάραντος οἴκαδε, ὁ τὰς συνθήκας ἠφανικὼς ἐρήμην αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ κατέγνω τὴν δίαιταν, ἔστιν ὅστις ἂν ὑμῶν, ταῦτα τοῦ Παρμένοντος ἀπολογουμένου, τὴν οὕτω παρανόμως γνωσθεῖσαν δίαιταν κυρίαν ἔγνω εἶναι; μὴ γὰρ ὅτι γε ἀμφισβητουμένων ἁπάντων, ἀλλ' εἰ ἦσαν μὲν αἱ συνθῆκαι, ὡμολογεῖτο δ' εἷς εἶναι ὁ διαιτητὴς Ἀριστοκλῆς, μὴ ἀπεῖπε δὲ ὁ Παρμένων αὐτῷ καθ' αὑτοῦ μὴ διαιτᾶν, ἀλλὰ συνέβη, πρὶν ἢ τὴν ἀπόφανσιν γενέσθαι τῆς διαίτης, ἡ συμφορὰ τῷ ἀνθρώπῳ, τίς οὕτως ὠμός ἐστιν ἀντίδικος ἢ διαιτητής, ὃς οὐκ ἂν ἀνεβάλετο εἰς τὸ ἐπιδημῆσαι τὸν ἄνθρωπον; εἰ δ' ὁ Παρμένων εἰς λόγον καταστὰς πανταχοῦ δικαιότερ' ἂν φαίνοιτο λέγων τούτου, πῶς ἂν ὀρθῶς ἐμοῦ καταγιγνώσκοιτε, ᾧ τὸ παράπαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τουτονὶ μηδὲν συμβόλαιόν ἐστιν; ὅτι μὲν οὖν ἐγὼ μὲν ὀρθῶς τὴν παραγραφὴν πεποίημαι, Ἀπατούριος δὲ τὰ ψευδῆ μοι ἐγκέκληκε, καὶ

παρὰ τοὺς νόμους τὴν λῆξιν πεποίηται, ἐκ πολλῶν οἴομαι ἐπιδεδεῖχθαι τοῦτο ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. τὸ δὲ κεφάλαιον πρὸς ἐμὲ οὐδ' ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπατούριος, ὡς συνθῆκαί τινες αὐτῷ εἰσίν· ὅταν δὲ λέγῃ ψευδόμενος, ὡς ἐν ταῖς πρὸς 904
τὸν Παρμένοντα συνθήκαις ἐνεγράφην ἐγγυητής, ἀπαιτεῖτε αὐτὸν τὰς συνθήκας. καὶ ἐνταῦθ' αὐτῷ ἀπαντᾶτε, ὅτι πάντες ἄνθρωποι, ὅταν πρὸς ἀλλήλους ποιῶνται συγγραφάς, τούτου ἕνεκα σημηνάμενοι τίθενται παρ' οἷς ἐὰν πιστεύωσιν, ἵν', ἐάν τι ἀντιλέγωσιν, ᾖ αὐτοῖς ἐπανελθοῦσιν ἐπὶ τὰ γράμματα ἐντεῦθεν τὸν ἔλεγχον ποιήσασθαι περὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου· ὅταν δ' ἀφανίσας τις τἀληθὲς λόγῳ ἐξαπατᾶν πειρᾶται, πῶς ἂν δικαίως πιστεύοιτο; ἀλλὰ νὴ Δία, (τὸ ῥᾷστον τοῖς ἀδικεῖν καὶ συκοφαντεῖν προῃρημένοις,) μαρτυρήσει τις αὐτῷ κατ' ἐμοῦ. ἐὰν οὖν ἐπισκήψωμαι αὐτῷ, πόθεν τὴν ἀπόδειξιν ποιήσεται τοῦ ἀληθῆ μαρτυρεῖν; ἐκ τῶν συνθηκῶν; τοῦτο τοίνυν μὴ ἀναβαλλέσθω, ἀλλ' ἤδη φερέτω ὁ ἔχων τὰς συνθήκας. εἰ δ' ἀπολωλέναι φησὶ τότε, πόθεν ἐγὼ λάβω τὸν ἔλεγχον καταψευδομαρτυρηθείς; εἰ μὲν γὰρ παρ' ἐμοὶ ἐτέθη τὸ γραμματεῖον, ἐνῆν ἂν αἰτιᾶσθαι Ἀπατουρίῳ, ὡς ἐγὼ διὰ τὴν ἐγγύην ἠφάνικα τὰς συνθήκας· εἰ δὲ παρὰ τῷ Ἀριστοκλεῖ, διὰ τί, εἴπερ ἄνευ τῆς τούτου γνώμης ἀπολώλασιν αἱ συνθῆκαι, τῷ μὲν λαβόντι αὐτὰς καὶ οὐ παρέχοντι οὐ δικάζεται, ἐμοὶ δ' ἐγκαλεῖ, μάρτυρα παρεχόμενος κατ' ἐμοῦ τὸν ἠφανικότα τὰς συνθήκας, ᾧ προσῆκεν αὐτὸν ὀργίζεσθαι, εἴπερ μὴ κοινῇ μετὰ τούτου ἐκακοτέχνει; εἴρηταί μοι τὰ δίκαια, ὅσα ἠδυνάμην· ὑμεῖς οὖν κατὰ τοὺς νόμους γιγνώσκετε τὰ δίκαια.

905 ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΛΟΓΟΥ.

Φορμίων ἔμπορος δανείζεται παρὰ Χρυσίππου μνᾶς εἴκοσι πλέων εἰς Βόσπορον· ἀφικόμενος δὲ ἐκεῖσε κατέλαβεν ἀπρασίαν τῶν φορτίων ὧν ἐκόμιζε. διόπερ, τοῦ ναυκλήρου Λάμπιδος ἀποπλεῖν βουλομένου Ἀθήναζε καὶ κελεύοντος αὐτὸν ἐνθέσθαι τῇ νηῒ τὰ ἀγοράσματα τῶν χρημάτων τῶν παρὰ Χρυσίππου, (τοῦτο γὰρ ἔφραζεν ἡ συγγραφή,) οὔτε φόρτον τινὰ ἐνέθετο οὔτε ἀργύριον, ἀλλ' ἔφη πρὸς τὸν Λάμπιν ἀδυνάτως ἔχειν ἐν τῷ παρόντι ποιῆσαι ταῦτα, μικρὸν δ' ὕστερον ἐφ' ἑτέρας ἐκπλευσεῖσθαι νεὼς ἅμα τοῖς χρήμασιν. ἡ μὲν οὖν τοῦ Λάμπιδος ναῦς ἀναχθεῖσα διαφθείρεται, καὶ μετ' ὀλίγων ὁ Λάμπις ἐν τῷ λέμβῳ σώζεται· καὶ ἀφικόμενος Ἀθήναζε μηνύει Χρυσίππῳ τὸ εὐτύχημα τοῦ Φορμίωνος, ὡς ἀπελείφθη τε ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ εἰς τὴν ναῦν οὐδὲν ἐνέθετο. ὁ δὲ Φορμίων καταπλεύσας ὕστερον καὶ τὸ ἀργύριον ἀπαιτούμενος τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἔφη Χρύσιππος, καὶ ὀφείλειν ὡμολόγει, καὶ ἀποδώσειν ὑπισχνεῖτο, ἔπειτα, ὡς ἀποδεδωκὼς Λάμπιδι, μηδὲν ὀφείλειν ἔλεγε· τὴν γὰρ συγγραφὴν κελεύειν, παθούσης τι κατὰ θάλατταν τῆς νεώς, ἀπηλλάχθαι τοῦ ὀφλήματος τὸν Φορμίωνα. ἔλαχεν οὖν δίκην αὐτῷ ὁ Χρύσιππος· ὁ δὲ συνεγράψατο. καὶ Λάμπις ἐμαρτύρησε παρὰ τῷ διαιτητῇ, ὡς ἀπειληφὼς εἴη παρὰ Φορμίωνος ἐν Βοσπόρῳ τὰ χρήματα καὶ ἀπολωλεκὼς μετὰ τῶν ἄλ-
906 λων ἐν τῇ ναυαγίᾳ. πρότερον δὲ τἀναντία τούτων εἰρήκει πρὸς Χρύσιππον, ὡς οὐδὲν ὁ Φορμίων εἰς τὴν ναῦν ἐντέθεικεν. ἐλεγχόμενος δὲ ἐπὶ τούτοις ὁ Λάμπις ἐξεστηκέναι τότε ἔφησεν, ὅτε ἐκεῖνα πρὸς τὸν Χρύσιππον ἔλεγε. τούτων ἀκούσας ὁ διαιτητὴς καὶ μηδὲν ἀποφηνάμενος εἰς τὸ δικαστήριον τὸ πρᾶγμα πέπομφε. καὶ ὁ ἀγὼν ὀνόματι μέν ἐστι παραγραφικός, τῷ δὲ ἀληθεῖ παρὰ τὴν εὐθεῖαν γίγνεται. εὖ γὰρ καὶ ὁ ῥήτωρ κατ' ἀρχὰς ἐπισημαίνεται, ὡς οὐκ ἔστιν ὅλον παραγραφὴ τὸ λέγειν πεποιηκέναι πάντα κατὰ τὰ συγκείμενα, ἀποδιδόναι τὰ χρήματα

Λάμπιδι, κελευούσης τοῦτο τῆς συγγραφῆς καὶ ἀφεικυίας ἐπὶ τοιούτῳ πάθει τὸ ὄφλημα. ταῦτα γάρ ἐστι τὴν εὐθυδικίαν ἀγωνιζομένου καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις ἐγκλήμασιν ἀπαντῶντος, ἀλλ' οὐκ ἀναιροῦντος τὸν περὶ αὐτῶν ἀγῶνα καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δίκης. παραγραφὴν δὲ, φησὶν, ὁ νόμος δίδωσι περὶ τῶν μὴ γινομένων ὅλως Ἀθήνησι μηδὲ εἰς Ἀθήνας συμβολαίων. τετήρηται δὲ ἐν τῷ λόγῳ ταὐτὸν, ὅπερ καὶ περὶ τῶν κατὰ Νεαίρας, ὅτι μὴ ὑφ' ἑνὸς εἴρηται προσώπου. ἀλλ' ἑκατέρου διαστολὴ φανερὰ, ἐνταῦθα δὲ συγκέχυται. δοκεῖ δὲ ἔμοιγε ἐντεῦθεν ὁ δεύτερος λέγειν· Ἀκούσας τοίνυν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Θεόδοτος πολλάκις καὶ νομίσας τὸν Λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν. δῆλον δὲ, ὅτι κοινωνοί τινές εἰσιν οἱ πρὸς τὸν Φορμίωνα ἀγωνιζόμενοι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ 907

Ο ΠΡΟΣ ΦΟΡΜΙΩΝΑ ΥΠΕΡ ΔΑΝΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Η·

ΥΠΕΡ ΧΡΥΣΙΠΠΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ.

Δίκαια ὑμῶν δεησόμεθ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀκοῦσαι ἡμῶν μετ' εὐνοίας ἐν τῷ μέρει λεγόντων, γνόντας, ὅτι ἰδιῶται παντελῶς ἐσμὲν, καὶ πολὺν χρόνον εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον εἰσαφικνούμενοι καὶ συμβόλαια πολλοῖς συμβαλόντες οὐδεμίαν πώποτε δίκην πρὸς ὑμᾶς εἰσήλθομεν οὔτ' ἐγκαλοῦντες οὔτ' ἐγκαλούμενοι ὑφ' ἑτέρων. οὐδ' ἂν νῦν, ἀκριβῶς ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὑπελαμβάνομεν ἀπολωλέναι τὰ χρήματα ὑπὸ τῆς νεὼς τῆς διαφθαρείσης, ἃ ἐδανείσαμεν Φορμίωνι, οὐκ ἄν ποτ' ἐλάχομεν τὴν δίκην αὐτῷ· οὐχ οὕτως ἡμεῖς ἀναίσχυντοί ἐσμεν οὐδ' ἄπειροι τοῦ ζημιοῦσθαι. πολλῶν δ' ἡμᾶς κακιζόντων, καὶ μάλιστα τῶν ἐν Βοσπόρῳ ἐπιδημησάντων ἅμα Φορμίωνι, οἵπερ τοῦτον ᾔδεσαν οὐ συναπολέσαντα τὰ χρήματα τὰ ἐν τῇ

νηΐ, δεινὸν ἡγούμεθ' εἶναι τὸ μὴ βοηθῆσαι ἡμῖν αὐτοῖς ἀδικουμένοις ὑπὸ τούτου. περὶ μὲν οὖν τῆς παραγραφῆς βράχύς ἐστιν ὁ λόγος· καὶ γὰρ οὗτοι οὐ τὸ παράπαν τὸ συμβόλαιον ἐξαρνοῦνται μὴ γενέσθαι ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ, ἀλλ' οὐκέτι εἶναί φασι πρὸς ἑαυτοὺς οὐδὲν συμβόλαιον· πεποιηκέναι
908 γὰρ οὐδὲν ἔξω τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένων. οἱ μέντοι νόμοι, καθ' οὓς ὑμεῖς δικασταὶ κάθησθε, οὐχ οὕτω λέγουσιν· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν μὴ γενομένων ὅλως συμβολαίων Ἀθήνησι μηδ' εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον παραγράφεσθαι δεδώκασιν, ἐὰν δέ τις γενέσθαι μὲν ὁμολογῇ, ἀμφισβητῇ δὲ, ὡς πάντα πεποίηκε τὰ συγκείμενα, ἀπολογεῖσθαι κελεύουσιν εὐθυδικίαν εἰσιόντα, οὐ κατηγορεῖν τοῦ διώκοντος. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε ἐλπίζω καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος δείξειν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην οὖσαν. σκέψασθε δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί ὁμολογεῖται παρ' αὐτῶν τούτων, καὶ τί ἀντιλέγεται· οὕτω γὰρ ἂν ἄριστα ἐξετάσαιτε. οὐκοῦν δανείσασθαι μὲν τὰ χρήματα ὁμολογοῦσι, καὶ συνθήκας ποιήσασθαι τοῦ δανείσματος, φασὶ δ' ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον Λάμπιδι τῷ Δίωνος οἰκέτῃ ἐν Βοσπόρῳ. ἡμεῖς τοίνυν οὐ μόνον τοῦτο δείξομεν, ὡς οὐκ ἀποδέδωκεν, ἀλλ' ὡς οὐδ' ἐξῆν αὐτῷ ἀποδοῦναι. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ βραχέα τῶν ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι ὑμῖν. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐδάνεισα Φορμίωνι τούτῳ εἴκοσι μνᾶς, ἀμφοτερόπλουν εἰς τὸν Πόντον, ἐπὶ ἑτέρᾳ γ' ὑποθήκῃ, καὶ συγγραφὴν ἐθέμην παρὰ Κιττῷ τῷ τραπεζίτῃ. κελευούσης δὲ τῆς συγγραφῆς ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν τετρακισχιλίων φορτία ἄξια, πρᾶγμα ποιεῖ πάντων δεινότατον. εὐθὺς γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ ἐπιδανείζεται λάθρα ἡμῶν παρὰ μὲν Θεοδώρου τοῦ Φοίνικος τετρακισχιλίας πεντακοσίας δραχμὰς, παρὰ δὲ τοῦ ναυκλήρου Λάμπιδος χιλίας.
909 δέον δ' αὐτὸν καταγοράσαι φορτία Ἀθήνηθεν μνῶν ἑκατὸν δεκαπέντε, εἰ ἤμελλε τοῖς δανεισταῖς πᾶσι ποιήσειν τὰ ἐν ταῖς συγγραφαῖς γεγραμμένα, οὐ κατηγόρασεν ἀλλ' ἢ πεντακισχιλίων καὶ πεντακοσίων δραχμῶν σὺν τῷ ἐπισιτισμῷ. ὀφείλει δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ πέντε. ἀρχὴ μὲν οὖν αὕτη ἐγένετο τοῦ ἀδικήματος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὔτε γὰρ τὴν ὑποθήκην παρέσχεν, οὔτε τὰ χρήματ' ἐνέθετ' εἰς τὴν ναῦν, κελευούσης τῆς συγγραφῆς ἐπάναγκες ἐντίθεσθαι. καί μοι λάβε τὴν συγγραφήν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Λάβε δὴ καὶ τὴν τῶν πεντηκοστολόγων ἀπογραφὴν καὶ τὰς μαρτυρίας.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐλθὼν τοίνυν εἰς τὸν Βόσπορον, ἔχων ἐπιστολὰς παρ' ἐμοῦ, ἃς δέδωκ' αὐτῷ ἀπενεγκεῖν τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ παραχειμάζοντι ἐκεῖ καὶ κοινωνῷ τινι, γράψας ἐν τῇ ἐπιστολῇ τό τε ἀργύριον, ὃ ἐδεδανείκειν, καὶ τὴν ὑποθήκην, καὶ προστάξας, ἐπειδὰν τάχιστ' ἐξαιρεθῇ τὰ χρήματα, ἐξετάζειν καὶ παρακολουθεῖν, τὰς μὲν ἐπιστολὰς οὐκ ἀποδίδωσιν οὗτος, ἃς ἔλαβε παρ' ἐμοῦ, ἵνα μηδὲν εἰδείησαν ὧν ἔπραττεν οὗτος, καταλαβὼν δ' ἐν τῷ Βοσπόρῳ μοχθηρὰ τὰ πράγματα διὰ τὸν συμβάντα πόλεμον τῷ Παρεισάδῃ πρὸς τὸν Σκύθην καὶ τῶν φορτίων ὧν ἦγε πολλὴν ἀπρασίαν ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ ἦν· καὶ γὰρ οἱ δανεισταὶ εἴχοντο αὐτοῦ οἱ τὰ ἑτερόπλοα δανείσαντες. ὥστε, τοῦ ναυκλήρου κελεύοντος αὐτὸν κατὰ τὴν συγγραφὴν ἐντίθεσθαι τὰ ἀγοράσματα τῶν ἐμῶν χρημάτων, εἶπεν οὗτος ὁ νῦν φάσκων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον, ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα· ἄπρατον γὰρ εἶναι τὸν ῥῶπον. καὶ ἐκεῖνον 910
μὲν ἐκέλευεν ἀνάγεσθαι, αὐτὸς δ', ἐπειδὰν διάθηται τὰ φορτία, ἐφ' ἑτέρας νεὼς ἔφη ἐκπλεύσεσθαι. καί μοι λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὗτος μὲν ἐν τῷ Βοσπόρῳ κατελέλειπτο· ὁ δὲ Λάμπις ἀναχθεὶς ἐναυάγησεν οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου. γεγεμισμένης γὰρ ἤδη τῆς νεώς, ὡς ἀκούομεν, μᾶλλον τοῦ δέοντος, προσανέλαβεν ἐπὶ τὸ κατάστρωμα χιλίας βύρσας· ὅθεν καὶ ἡ διαφθορὰ τῇ νηῒ συνέβη. καὶ αὐτὸς μὲν ἀπεσώθη ἐν τῷ λέμβῳ μετὰ τῶν ἄλλων παίδων τῶν Δίωνος, ἀπώλεσε δὲ πλέον ἢ τριακόσια σώματα ἐλεύθερα χωρὶς τῶν ἄλλων. πολλοῦ δὲ πένθους ἐν τῷ Βοσπόρῳ ὄντος, ὡς ἐπύθοντο τὴν διαφθορὰν τῆς νεώς, εὐδαιμόνιζον τὸν Φορμίωνα ἅπαντες τουτονί, ὅτι οὔτε συνανήχθη οὔτ' ἐνέθετο εἰς τὴν ναῦν οὐδέν. συνέβαινε δὲ παρά τε τῶν ἄλλων καὶ παρ'

αὐτοῦ τούτου ὁ αὐτὸς λόγος. καί μοι ἀνάγνωθι ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Αὐτὸς μὲν τοίνυν ὁ Λάμπις, ᾧ φησὶν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον, (τούτῳ γὰρ προσέχετε τὸν νοῦν,) προσελθόντος αὐτῷ ἐμοῦ, ἐπειδὴ τάχιστα κατέπλευσεν ἐκ τῆς ναυαγίας Ἀθήναζε, καὶ ἐρωτῶντος ὑπὲρ τούτων, ἔλεγεν, ὅτι οὔτε χρήματα ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν οὗτος κατὰ τὴν συγγραφὴν, οὔτε τὸ χρυσίον εἰληφὼς εἴη παρὰ τούτου ἐν τῷ Βοσπόρῳ [τότε]. καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων.

911

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπεδήμησε Φορμίων οὑτοσὶ σεσωσμένος ἐφ' ἑτέρας νεὼς, προσῄειν αὐτῷ ἀπαιτῶν τὸ δάνειον. καὶ οὗτος κατὰ μὲν ἀρχὰς οὐδεπώποτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶπε τὸν λόγον τοῦτον, ὃν νῦν λέγει, ἀλλ' ἀεὶ ὡμολόγει ἀποδώσειν. ἐπειδὴ δ' ἀνεκοινώσατο τοῖς νῦν παροῦσιν αὐτῷ καὶ συνδικοῦσιν, ἕτερος ἤδη ἦν καὶ οὐχ ὁ αὐτός. ὡς δ' ᾐσθόμην αὐτὸν διακρουόμενόν με, προσέρχομαι τῷ Λάμπιδι λέγων, ὅτι οὐδέν μοί ποιεῖ τῶν δικαίων Φορμίων οὐδ' ἀποδίδωσι τὸ δάνειον, καὶ ἅμα ἠρόμην αὐτὸν, εἰ εἰδείη, ὅπου ἐστὶν, ἵνα προσκαλεσαίμην αὐτόν. ὁ δ' ἀκολουθεῖν μ' ἐκέλευεν ἑαυτῷ, καὶ καταλαμβάνομεν πρὸς τοῖς μυροπωλίοις αὐτόν· κἀγὼ κλητῆρας ἔχων προσεκαλεσάμην αὐτόν. καὶ ὁ Λάμπις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρὼν προσκαλουμένῳ μοι οὐδαμοῦ ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς ἀπείληφε παρὰ τούτου τὸ χρυσίον, οὐδ', ὃ εἰκὸς ἦν, εἶπε· Χρύσιππε, μαίνῃ· τί τοῦτον προσκαλεῖ; ἐμοὶ γὰρ ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον. ἀλλὰ μὴ ὅτι ὁ Λάμπις οὐκ ἐφθέγξατο, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς οὑτοσὶ οὐδὲν ἠξίωσεν εἰπεῖν, παρεστηκότος τοῦ Λάμπιδος, ᾧ νῦν φησὶν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον. καίτοι εἰκός γ' ἦν αὐτὸν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· Τί με προσκαλεῖ, ὦ ἄνθρωπε; ἀποδέδωκα γὰρ τούτῳ τῷ παρεστηκότι τὸ χρυσίον· καὶ ἅμα ὁμολογοῦντα παρέχειν τὸν Λάμπιν. νυνὶ δ' οὐδ' ἕτερος αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν εἶπεν ἐν τοιούτῳ καιρῷ. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν κλητήρων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 912

Λάβε δή μοι καὶ τὸ ἔγκλημα, ὃ ἔλαχον αὐτῷ πέρυσιν· ὅ ἐστιν οὐδενὸς ἔλαττον τεκμήριον, ὅτι οὐδέπω τότ' ἔφησε Φορμίων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον Λάμπιδι.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Τοῦτο τὸ ἔγκλημα ἔγραφον ἐγὼ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν σκοπῶν ἀλλ' ἢ ἐκ τῆς ἀπαγγελίας τῆς Λάμπιδος, ὃς οὐκ ἔφασκεν οὔτε τὰ χρήματα ἐντεθεῖσθαι τοῦτον, οὔτε τὸ χρυσίον ἀπειληφέναι. μὴ γάρ οἴεσθέ με οὕτως ἀπόπληκτον εἶναι καὶ παντελῶς μαινόμενον, ὥστε τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γράφειν ἔγκλημα, ὁμολογοῦντος τοῦ Λάμπιδος ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον, ὑφ' οὗ ἤμελλον ἐξελεγχθήσεσθαι. ἔτι δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο σκέψασθε· αὐτοὶ γὰρ οὗτοι παραγραφὴν δόντες τῆς δίκης πέρυσιν οὐκ ἐτόλμησαν ἐν τῇ παραγραφῇ γράψαι, ὡς ἀποδεδώκασι Λάμπιδι τὸ χρυσίον. καί μοι λέγε ταύτην τὴν παραγραφήν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδαμοῦ γέγραπται ἐν τῇ παραγραφῇ, ὡς ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον Φορμίων Λάμπιδι, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ διαῤῥήδην γράψαντος εἰς τὸ ἔγκλημα, ὃ ἠκούσατ' ἀρτίως, ὅτι οὔτε τὰ χρήματ' ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν, οὔτ' ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον. τίνα οὖν ἄλλον χρὴ περιμένειν ὑμᾶς μάρτυρα, ὅταν τηλικαύτην μαρτυρίαν παρ' αὐτῶν τούτων ἔχητε; μελλούσης δὲ τῆς δίκης εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, ἐδέοντο ἡμῶν ἐπιτρέψαι τινί. καὶ ἡμεῖς ἐπετρέψαμεν Θεοδότῳ ἰσοτελεῖ κατὰ συνθήκας. καὶ ὁ Λάμπις μετὰ ταῦτα νομίσας αὐτῷ ἀσφαλὲς ἤδη εἶναι πρὸς διαιτητῇ μαρτυρεῖν ὅ τι βούλοιτο, με- 913
ρισάμενος τὸ ἐμὸν χρυσίον μετὰ Φορμίωνος τούτου, ἐμαρτύρει τἀναντία οἷς πρότερον εἰρήκει. οὐ γὰρ ὅμοιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα ἐμβλέποντα τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν καὶ πρὸς διαιτητῇ· παρ' ὑμῖν μὲν γὰρ ὀργὴ μεγάλη καὶ τιμωρία ὑπόκειται τοῖς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσι, πρὸς δὲ τῷ διαιτητῇ ἀκινδύνως καὶ ἀναισχύντως μαρτυροῦσιν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἀγανακτοῦντος δέ μου καὶ σχετλιάζοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῇ τόλ-

μη τοῦ Λάμπιδος καὶ παρεχομένου πρὸς τὸν διαιτητὴν τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν, ἥνπερ καὶ νῦν πρὸς ὑμᾶς παρέχομαι, τῶν ἐξ ἀρχῆς προσελθόντων αὐτῷ μεθ᾽ ἡμῶν, ὅτι οὔτε τὸ χρυσίον ἔφη ἀπειληφέναι παρὰ τούτου, οὔτε χρήματ᾽ αὐτὸν ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν, οὕτως ὁ Λάμπις κατὰ κράτος ἐξελεγχόμενος τὰ ψευδῆ μαρτυρῶν καὶ πονηρὸς ὢν ὡμολόγει μὲν εἰρηκέναι ταῦτα πρὸς τοῦτον, οὐ μέντοι γε ἐντὸς ὢν εἰπεῖν αὐτοῦ. καί μοι ἀνάγνωθι ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀκούσας τοίνυν ἡμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁ Θεόδοτος πολλάκις καὶ νομίσας τὸν Λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν οὐκ ἀπέγνω τῆς δίκης, ἀλλ᾽ ἐφῆκεν ἡμᾶς εἰς τὸ δικαστήριον· καταγνῶναι μὲν γὰρ οὐκ ἠβουλήθη διὰ τὸ οἰκείως ἔχειν Φορμίωνι τούτῳ, ὡς ἡμεῖς ὕστερον ἐπυθόμεθα, ἀπογνῶναι δὲ τῆς δίκης ὤκνει, ἵν᾽ αὐτὸς μὴ ἐπιορκήσειεν. ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ πράγματος λογίσασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς, ὁπόθεν ἤμελλεν οὗτος ἀποδώσειν τὸ χρυσίον. ἐνθένδε μὲν γὰρ ἐξέπλει, οὐκ
914 ἐνθέμενος εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα καὶ ὑποθήκην οὐκ ἔχων, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς χρήμασιν ἐπιδανεισάμενος, ἐν Βοσπόρῳ δ᾽ ἀπρασίαν τῶν φορτίων κατέλαβε καὶ τοὺς τὰ ἑτερόπλοα δανείσαντας μόλις ἀπήλλαξε. καὶ οὗτος μὲν ἐδάνεισεν αὐτῷ δισχιλίας δραχμὰς ἀμφοτερόπλουν, ὥστ᾽ ἀπολαβεῖν Ἀθήνησι δισχιλίας ἑξακοσίας δραχμάς· Φορμίων δέ φησιν ἀποδοῦναι Λάμπιδι ἐν Βοσπόρῳ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι στατῆρας Κυζικηνούς, (τούτῳ γὰρ προσέχετε τὸν νοῦν,) δανεισάμενος ἐγγείων τόκων. ἦσαν δὲ ἔφεκτοι οἱ ἔγγειοι τόκοι· ὁ δὲ Κυζικηνὸς ἐδύνατο ἐκεῖ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ δραχμὰς Ἀττικάς. δεῖ δὴ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅσα φησὶ χρήματ᾽ ἀποδεδωκέναι. τῶν μὲν γὰρ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι στατήρων γίγνονται τρισχίλιαι τριακόσιαι ἑξήκοντα· ὁ δὲ τόκος ὁ ἔγγειος ὁ ἔφεκτος τῶν τριάκοντα μνῶν καὶ τριῶν καὶ ἑξήκοντα πεντακόσιαι δραχμαὶ καὶ ἑξήκοντα· τὸ δὲ ξύμπαν κεφάλαιον γίγνεται τόσον καὶ τόσον. ἔστιν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἢ γενήσεταί ποτε, ὃς ἀντὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν τριάκοντα μνᾶς καὶ τριακοσίας καὶ ἑξήκοντα ἀποτίνειν προείλετ᾽ ἂν καὶ τόκον πεντακοσίας δραχμὰς καὶ ἑξήκοντα δανεισάμενος, ἃς φησιν ἀποδεδωκέναι Φορμίων Λάμπιδι, τρισχιλίας ἐννακοσίας εἴκοσιν; ἐξὸν δ᾽ αὐτῷ ἀμφοτερόπλουν

Ἀθήνησιν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, ἐν Βοσπόρῳ ἀποδέδωκας τρισὶ καὶ δέκα μναῖς πλέον; καὶ τοῖς μὲν τὰ ἑτερόπλοα δανείσασι μόλις τὰ ἀρχαῖα ἀποδέδωκας, οἳ συνέπλευσάν σοι καὶ προσήδρευον, τούτῳ δὲ τῷ μὴ παρόντι οὐ μόνον τἀρχαῖα καὶ τοὺς τόκους ἀπεδίδους, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτίμια τὰ ἐκ τῆς συγγραφῆς 915 ἀπέτινες, οὐδεμιᾶς σοι ἀνάγκης οὔσης; κἀκείνους μὲν οὐκ ἐδεδίεις, οἷς αἱ συγγραφαὶ ἐν Βοσπόρῳ τὴν πρᾶξιν ἐδίδοσαν τοῦ δανείου, τούτου δὲ φῂς φροντίζειν, ὃν ἐξ ἀρχῆς, [ὥς φασιν,] εὐθὺς ἠδίκεις οὐκ ἐνθέμενος τὰ χρήματ' εἰς τὴν ναῦν κατὰ τὴν συγγραφὴν Ἀθήνηθεν; καὶ νῦν μὲν εἰς τὸ ἐμπόριον ἥκων, οὗ τὸ συμβόλαιον ἐγένετο, οὐκ ὀκνεῖς ἀποστερεῖν τὸν δανείσαντα, ἐν Βοσπόρῳ δὲ πλείω τῶν δικαίων φῂς ποιεῖν, οὗ δίκην οὐκ ἔμελλες δώσειν; καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ τὰ ἀμφοτερόπλοα δανειζόμενοι, ὅταν ἀποστέλλωνται ἐκ τῶν ἐμπορίων, πολλοὺς παρίστανται ἐπιμαρτυρόμενοι, ὅτι τὰ χρήματα ἤδη ἐπικινδυνεύεται τῷ δανείσαντι, σὺ δὲ σκήπτῃ μάρτυρι αὐτῷ τῷ συναδικοῦντι, καὶ οὔτε τὸν παῖδα τὸν ἡμέτερον παρέλαβες ἐν Βοσπόρῳ ὄντα οὔτε τὸν κοινωνὸν, οὔτε τὰς ἐπιστολὰς ἀπέδωκας αὐτοῖς, ἃς ἡμεῖς ἐπεθήκαμεν, ἐν αἷς ἐγέγραπτο παρακολουθεῖν σοι οἷς ἂν πράττῃς; καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί οὐκ ἂν πράξειεν ὁ τοιοῦτος, ὅστις γράμματα λαβὼν μὴ ἀποδέδωκεν ὀρθῶς καὶ δικαίως; ἢ πᾶς οὐ φανερόν ἐστιν ὑμῖν τὸ τούτου κακούργημα ἐξ αὐτῶν ὧν ἔπραττε; καίτοι, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, προσῆκέ γε τοσοῦτον χρυσίον ἀποδιδόντα καὶ πλεῖον τοῦ δανείσματος περιβόητον ποιεῖν ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ παρακαλεῖν πάντας ἀνθρώπους, πρῶτον δὲ τὸν παῖδα τὸν τούτου καὶ τὸν κοινωνόν. ἴστε γὰρ δήπου πάντες, ὅτι δανείζονται μὲν μετ' ὀλίγων μαρτύρων, ὅταν δ' ἀποδιδῶσι, πολλοὺς παρίστανται μάρτυρας, ἵν' ἐπιεικεῖς δοκῶσιν εἶναι περὶ τὰ συμβόλαια. σοὶ δ' ἀποδι- 916 δόντι τό τε δάνειον καὶ τόκους ἀμφοτέρους, ἑτεροπλόῳ τῷ ἀργυρίῳ κεχρημένῳ, καὶ προστιθέντι ἑτέρας τρισκαίδεκα μνᾶς πῶς οὐχὶ πολλοὺς ἦν παραληπτέον μάρτυρας; καὶ εἰ τοῦτ' ἔπραξας, οὐδ' ἂν εἷς σοῦ μᾶλλον τῶν πλεόντων ἐθαυμάζετο. σὺ δ' ἀντὶ τοῦ πολλοὺς μάρτυρας τούτων ποιεῖσθαι πάντας ἀνθρώπους λανθάνειν ἐπειρῶ, ὥσπερ ἀδικῶν τι. καὶ εἰ μὲν ἐμοὶ τῷ δανείσαντι ἀπεδίδους, οὐδὲν ἔδει μαρτύρων, τὴν γὰρ συγγραφὴν ἀνελόμενος ἀπήλλαξο ἂν τοῦ συμβολαίου· νῦν δ' οὐκ ἐμοὶ, ἀλλ' ἑτέρῳ ὑπὲρ ἐμοῦ ἀποδιδοὺς, καὶ οὐκ Ἀθήνησιν, ἀλλ' ἐν Βοσπόρῳ, καὶ τῆς συγγραφῆς σοι κειμένης Ἀθήνησι καὶ πρὸς

ἐμὲ, καὶ, ᾧ τὸ χρυσίον ἀπεδίδους, ὄντος θνητοῦ καὶ πέλαγος τοσοῦτον μέλλοντος πλεῖν, μάρτυρα οὐδέν' ἐποιήσω οὔτε δοῦλον οὔτ' ἐλεύθερον; Ἡ γὰρ συγγραφή με, φησὶ, τῷ ναυκλήρῳ ἐκέλευεν ἀποδοῦναι τὸ χρυσίον. μάρτυρας δέ γ' οὐκ ἐκώλυε παραλαβεῖν οὐδὲ τὰς ἐπιστολὰς ἀποδοῦναι. καὶ οἶδε μὲν πρὸς σὲ δύο συγγραφὰς ἐποιήσαντο ὑπὲρ τοῦ συμβολαίου, ὡς ἂν σοι μάλιστ' ἀπιστοῦντες· σὺ δὲ μόνος μόνῳ φῂς δοῦναι τῷ ναυκλήρῳ τὸ χρυσίον, εἰδὼς κατὰ σοῦ κειμένην Ἀθήνησι συγγραφὴν πρὸς τοῦτον. λέγει δὲ πῶς ἡ συγγραφή; σωθείσης τῆς νεὼς αὐτὸν ἀποδοῦναι κελεύει τὰ χρήματα, καὶ γὰρ ἐνθέσθαι τἀγοράσματα εἰς τὴν ναῦν κελεύει σε· εἰ δὲ μὴ, πεντακισχιλίας δραχμὰς ἀποτίνειν. σὺ δὲ τοῦτο μὲν τῆς συγγραφῆς οὐ παραλαμβάνεις, παραβεβηκὼς δ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ τὰ χρήματα
917 οὐκ ἐνθέμενος ἀμφισβητεῖς πρὸς ἓν ῥῆμα τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ, καὶ τοῦτο ἀνῃρηκὼς αὐτός. ὁπότε γὰρ ἐν τῷ Βοσπόρῳ φῂς μὴ τὰ χρήματ' ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν, ἀλλὰ τὸ χρυσίον τῷ ναυκλήρῳ ἀποδοῦναι, τί ἔτι περὶ τῆς νεὼς διαλέγῃ; οὐ γὰρ μετέσχηκας τοῦ κινδύνου διὰ τὸ μηδὲν ἐνθέσθαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥρμησεν ἐπὶ ταύτην τὴν σκῆψιν, ὡς ἐντεθειμένος τὰ χρήματα εἰς τὴν ναῦν· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐκ πολλῶν ἔμελλεν ἐξελεγχθήσεσθαι ψευδόμενος, ἔκ τε τῆς ἀπογραφῆς τῆς ἐν Βοσπόρῳ παρὰ τοῖς ἐλλιμενισταῖς καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐπιδημούντων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, τηνικαῦτα μεταβαλλόμενος συνίσταται μετὰ τοῦ Λάμπιδος, καὶ φησὶν ἐκείνῳ τὸ χρυσίον ἀποδεδωκέναι, ἐφόδιον μὲν λαβὼν τὸ τὴν συγγραφὴν κελεύειν, οὐκ ἂν ἡγούμενος δ' ἡμᾶς εὐπόρως ἐξελέγξαι, ὅσα μόνοι πρὸς αὐτοὺς οὗτοι πράξειαν. καὶ ὁ Λάμπις, ὅσα μὲν εἶπε πρὸς ἐμὲ, πρὶν ὑπὸ τούτου διαφθαρῆναι, οὐκ ἐντὸς ὢν αὑτοῦ φησιν εἰπεῖν· ἐπειδὴ δὲ τὸ χρυσίον τοὐμὸν ἐμερίσατο, τότε ἐντὸς εἶναί φησιν αὑτοῦ καὶ πάντ' ἀκριβῶς μνημονεύειν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐμοῦ μόνου κατεφρόνει Λάμπις, οὐδὲν ἂν ἦν θαυμαστόν· νῦν δὲ πολλῷ δεινότερα τούτου πέπρακται αὐτῷ πρὸς πάντας ὑμᾶς. κηρύγματα γὰρ ποιησαμένου Παρεισάδου ἐν Βοσπόρῳ, ἐάν τις βούληται Ἀθήναζε εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον σιτηγεῖν, ἀτελῆ τὸν σῖτον ἐξάγειν, ἐπιδημῶν ἐν τῷ Βοσπόρῳ Λάμπις ἔλαβε τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ σίτου καὶ τὴν ἀτέλειαν ἐπὶ τῷ τῆς πόλεως ὀνόματι· γεμίσας δὲ
918 ναῦν μεγάλην σίτου ἐκόμισεν εἰς Ἄκανθον, κἀκεῖ διέθετο προσκοινωνήσας τούτῳ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων χρημάτων. καὶ ταῦτ'

ἔπραξεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἰκῶν μὲν Ἀθήνησιν, οὔσης δ' αὐτῷ γυναικὸς ἐνθάδε καὶ παίδων, τῶν δὲ νόμων τὰ ἔσχατα ἐπιτίμια προτεθεικότων, εἴ τις οἰκῶν Ἀθήνησιν ἄλλοθί ποι σιτηγήσειεν ἢ εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον, ἔτι δ' ἐν τοιούτῳ καιρῷ, ἐν ᾧ ὑμῶν οἱ μὲν ἐν τῷ ἄστει οἰκοῦντες διεμετροῦντο τὰ ἄλφιτα ἐν τῷ Ὠιδείῳ, οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ ἐν τῷ νεωρίῳ διελάμβανον κατ' ὀβολὸν τοὺς ἄρτους καὶ ἐπὶ τῆς μακρᾶς στοᾶς τὰ ἄλφιτα καθ' ἡμίεκτον μετρούμενοι καὶ καταπατούμενοι, καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τήν τε μαρτυρίαν καὶ τὸν νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΝΟΜΟΣ.

Φορμίων τοίνυν τούτῳ χρώμενος κοινωνῷ καὶ μάρτυρι οἴεται δεῖν ἀποστερῆσαι τὰ χρήμαθ' ἡμᾶς, οἵ γε σιτηγοῦντες διατετελέκαμεν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, καὶ τριῶν ἤδη καιρῶν κατειληφότων τὴν πόλιν, ἐν οἷς ὑμεῖς τοὺς χρησίμους τῷ δήμῳ ἐξετάζετε, οὐδενὸς τούτων ἀπολελείμμεθα. ἀλλ' ὅτε μὲν Ἀλέξανδρος εἰς Θήβας παρῄει, ἐπεδώκαμεν ὑμῖν τάλαντον ἀργυρίου· ὅτε δ' ὁ σῖτος ἐπετιμήθη πρότερον καὶ ἐγένετο ἑκκαίδεκα δραχμῶν, εἰσαγαγόντες πλείους ἢ μυρίους μεδίμνους πυρῶν διεμετρήσαμεν ὑμῖν τῆς καθεστηκυίας τιμῆς, πέντε δραχμῶν τὸν μέδιμνον, καὶ ταῦτα πάντες ἴστε ἐν τῷ Πομπείῳ διαμετρούμενοι· πέρυσι δ' εἰς τὴν σιτωνίαν τὴν ὑπὲρ τοῦ δήμου τάλαντον ὑμῖν ἐπεδώκαμεν ἐγώ τε καὶ ὁ ἀδελφός. καί μοι ἀνάγνωθι τούτων τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 919

Ἀλλὰ μήν, εἴγε τι δεῖ καὶ τούτοις τεκμαίρεσθαι, οὐκ εἰκὸς ἦν ἐπιδιδόναι μὲν ἡμᾶς τοσαῦτα χρήματα, ἵνα παρ' ὑμῖν δόξαν ἔχωμεν, συκοφαντεῖν δὲ Φορμίωνα, ἵνα καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐπιείκειαν ἀποβάλωμεν. δικαίως ἂν οὖν βοηθήσαιτε ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπέδειξα γὰρ ὑμῖν οὔτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ φορτία ἐνθέμενον τοῦτον εἰς τὴν ναῦν ἁπάντων ὧν ἐδανείσατο Ἀθήνηθεν τῶν τ' ἐν τῷ Βοσπόρῳ πραθέντων τοὺς τὰ ἑτερόπλοα δανείσαντας μόλις διαλύσαντα, ἔτι δ' οὔτ' εὐποροῦντα οὔθ' οὕτως ὄντ' ἀβέλτερον, ὥστ' ἀντὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν τριάκοντα μνᾶς καὶ ἐννέα ἀποδοῦναι, πρός τε τούτοις,

ὅτι ἀποδοῦναί φησι τὸ χρυσίον Λάμπιδι, οὔτε τὸν παῖδα παραλαβόντα τὸν ἐμὸν οὔτε τὸν κοινωνὸν, ἐπιδημοῦντα ἐν Βοσπόρῳ, οὔτε τὸν Λάμπιν. ἐμοὶ δὲ Λάμπις αὐτὸς μαρτυρῶν φαίνεται, ὡς οὐκ ἀπείληφε τὸ χρυσίον, πρὶν ὑπὸ τούτου διαφθαρῆναι. καίτοι, εἰ καθ' ἓν ἕκαστον οὕτως ἐδείκνυε Φορμίων, οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἄλλως ἄμεινον ἀπελογήσατο. ὑπὲρ δὲ τοῦ τὴν δίκην εἰσαγώγιμον εἶναι ὁ νόμος αὐτὸς διαμαρτύρεται κελεύων τὰς δίκας εἶναι τὰς ἐμπορικὰς τῶν συμβολαίων τῶν Ἀθήνησι καὶ εἰς τὸ τῶν Ἀθηναίων ἐμπόριον, καὶ οὐ μόνον τῶν Ἀθήνησιν, ἀλλὰ καὶ ὅσ' ἂν γίνηται ἕνεκα τοῦ πλοῦ τοῦ Ἀθήναζε. λάβε δή μοι τοὺς νόμους.

Ν Ο Μ Ο Ι.

Ὡς μὲν τοίνυν γέγονέ μοι τὸ συμβόλαιον πρὸς Φορμίων' Ἀθήνησιν, οὐδ' αὐτοὶ ἔξαρνοί εἰσι, παραγράφονται δὲ τὴν δίκην ὡς οὐκ εἰσαγώγιμον οὖσαν. ἀλλ' εἰς ποῖον δικαστήριον
920 εἰσέλθωμεν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ μὴ πρὸς ὑμᾶς, οὗπερ τὸ συμβόλαιον ἐποιησάμεθα; δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ μὲν ἕνεκα τοῦ πλοῦ τοῦ Ἀθήναζε ἠδικούμην τι, εἶναί μοι παρ' ὑμῖν τὸ δίκαιον λαβεῖν παρὰ Φορμίωνος, ἐπειδὴ δὲ τὸ συμβόλαιον ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἐμπορίῳ γέγονε, μὴ φάσκειν τούτους παρ' ὑμῖν ὑφέξειν τὴν δίκην. καὶ ὅτε μὲν Θεοδότῳ τὴν δίαιταν ἐπετρέψαμεν, ὡμολόγησαν εἶναι καθ' αὐτῶν ἐμοὶ τὴν δίκην εἰσαγώγιμον, νυνὶ δὲ τἀναντία λέγουσιν ὧν πρότερον αὐτοὶ συγκεχωρήκασιν, ὡς δέον παρὰ μὲν Θεοδότῳ τῷ ἰσοτελεῖ ὑποσχεῖν αὐτοὺς δίκην ἄνευ παραγραφῆς, ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ Ἀθηναίων δικαστήριον εἰσερχόμεθα, μηκέτ' εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. ἐνθυμοῦμαι δ' ἔγωγε, τί ἄν ποτε εἰς τὴν παραγραφὴν ἔγραψεν, εἰ Θεόδοτος ἀπέγνω τῆς δίκης, ὅπου νῦν, γνόντος τοῦ Θεοδότου ἀπιέναι ἡμᾶς εἰς τὸ δικαστήριον, οὔ φησι τὴν δίκην εἶναι εἰσαγώγιμον παρ' ὑμῖν, πρὸς οὓς ἐκεῖνος ἔγνω ἀπιέναι. πάθοιμι μέντ' ἂν δεινότατα, εἰ οἱ μὲν νόμοι τῶν Ἀθήνησι συμβολαίων κελεύουσι τὰς δίκας εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὑμεῖς δ' ἀπογνοίητε τῆς δίκης, ὀμωμοκότες κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. τοῦ μὲν μὴν δανεῖσαι ἡμᾶς τὰ χρήματα αἵ τε συνθῆκαι καὶ αὐτὸς οὗτός ἐστι μάρτυς, τοῦ δ' ἀποδεδωκέναι οὐδείς ἐστι μάρτυς ἔξω τοῦ [illegible] τοῦ συναδικοῦντος. καὶ οὗτος μὲν εἰς ἐκεῖνον [illegible] τὴν ἀπόδοσιν, ἐγὼ δ' εἴς τε τὸν Λάμπιν αὐ-

τὸν καὶ τοὺς ἀκούσαντας αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔφη ἀπειληφέναι τὸ
χρυσίον. τούτῳ μὲν οὖν τοὺς ἐμοὺς μάρτυρας ἔξεστι κρίνειν,
εἰ μή φησιν ἀληθῆ μαρτυρεῖν αὐτούς· ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω, τί χρή- 921
σομαι τοῖς τούτου μάρτυσιν, οἵ φασιν εἰδέναι τὸν Λάμπιν μαρ-
τυροῦντα ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον. εἰ μὲν γὰρ ἡ μαρτυρία ἡ
τοῦ Λάμπιδος κατεβάλλετο ἐνταῦθ', ἴσως ἂν ἔφασαν οὗτοι δί-
καιον εἶναι ἐπισκήπτεσθαί με ἐκείνῳ· νῦν δ' οὔτε τὴν μαρτυ-
ρίαν ταύτην ἔχω, οὑτοσί τε οἴεται δεῖν ἀθῷος εἶναι οὐδὲν βέ-
βαιον ἐνέχυρον καταλιπὼν ὧν πείθει ὑμᾶς ψηφίσασθαι. πῶς
δ' οὐκ ἂν εἴη ἄτοπον, εἰ, αὐτοῦ Φορμίωνος ὁμολογοῦντος δα-
νείσασθαι, φάσκοντος δ' ἀποδεδωκέναι, τὸ μὲν ὁμολογούμενον
ὑπ' αὐτοῦ τούτου ἄκυρον ποιήσετε, τὸ δ' ἀμφισβητούμενον
κύριον ψηφιεῖσθε, καὶ ὁ μὲν Λάμπις, ᾧ οὗτος σκήπτεται μάρ-
τυρι, ἔξαρνος γενόμενος τὸ ἐξ ἀρχῆς, ὡς οὐκ ἀπείληφε τὸ χρυ-
σίον, νῦν τὰ ἐναντία μαρτυρεῖ, ὑμεῖς δὲ γνόντες, ὡς ἀπείληφ'
ἐκεῖνος, οὐκ ἐστὲ μάρτυρες τοῦ πράγματος, καί, ὅσα μὲν εἶπε
μετὰ τῆς ἀληθείας, μὴ χρῆσθε τεκμηρίῳ, ἃ δ' ἐψεύσατο τὸ
ὕστερον, ἐπειδὴ διεφθάρη, πιστότερα ταῦθ' ὑπολαμβάνοιτε εἶ-
ναι; καὶ μήν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολὺ δικαιότερόν ἐστι τοῖς
ἐξ ἀρχῆς ῥηθεῖσι τεκμαίρεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς ὕστερον τεκταινο-
μένοις. τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἐκ παιδεύσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀληθείας
ἔλεγε, τὰ δ' ὕστερον ψευδόμενος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ.
ἀναμνήσθητε δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδ' αὐτὸς ὁ Λάμ-
πις ἔξαρνος ἐγένετο, ὡς οὐκ εἴη εἰρηκώς, ὅτι οὐκ ἀπείληφε
τὸ χρυσίον, ἀλλ' εἰπεῖν μὲν ὡμολόγει, οὐ μέντοιγ' ἐντὸς ὢν
αὑτοῦ εἰπεῖν. οὐκοῦν ἄτοπον, εἰ τῆς ἐκείνου μαρτυρίας τὸ μὲν
πρὸς τοῦ ἀποστεροῦντος πιστῶς ἀκούσεσθε, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν 922
ἀποστερουμένων ἄπιστον ἔσται παρ' ὑμῖν. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες
δικασταί. ὑμεῖς γάρ ἐστε οἱ αὐτοὶ οἱ τὸν ἐπιδεδανεισμένον ἐκ
τοῦ ἐμπορίου πολλὰ χρήματα καὶ τοῖς δανεισταῖς οὐ παρασχόντα
τὰς ὑποθήκας θανάτῳ ζημιώσαντες, εἰσαγγελθέντα ἐν τῷ δήμῳ,
καὶ ταῦτα πολίτην ὑμέτερον ὄντα καὶ πατρὸς ἐστρατηγηκότος.
ἡγεῖσθε γὰρ τοὺς τοιούτους οὐ μόνον τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀδι-
κεῖν, ἀλλὰ καὶ κοινῇ βλάπτειν τὸ ἐμπόριον ὑμῶν· εἰκότως. αἱ
γὰρ ἐμπορίαι τοῖς ἐργαζομένοις οὐκ ἀπὸ τῶν δανειζομένων, ἀλλ'
ἀπὸ τῶν δανειζόντων εἰσί, καὶ οὔτε ναῦν οὔτε ναύκληρον οὔτ' ἐπι-
βάτην ἔστ' ἀναχθῆναι, τὸ τῶν δανειζόντων μέρος ἂν ἀφαιρεθῇ.
ἐν μὲν οὖν τοῖς νόμοις πολλαὶ καὶ καλαὶ βοήθειαί εἰσιν αὐτοῖς·
ὑμᾶς δὲ δεῖ τοὺς ἐπανορθοῦντας φαίνεσθαι, καὶ μὴ τοῖς πονη-

ροῖς συγχωροῦντας, ἵν᾽ ὑμῖν ὡς πλείστη ὠφέλεια παρὰ τὸ ἐμπόριον ᾖ. ἔσται δ᾽, ἐὰν διαφυλάττητε τοὺς τὰ ἑαυτῶν προϊεμένους, καὶ μὴ ἐπιτρέπητε ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τοιούτων θηρίων. ἐγὼ μὲν οὖν ὅσαπερ οἷός τ᾽ ἦν εἴρηκα, καλῶ δὲ καὶ ἄλλον τινὰ τῶν φίλων, ἐὰν κελεύητε.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΛΟΓΟΥ.

Ἀνδροκλῆς δανείσας χρήματα Ἀρτέμωνι Φασηλίτῃ τὸ γένος, ἐμπόρῳ, τελευτήσαντος ἐκείνου, πρὶν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον,
923 εἰσπράττει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Λάκριτον τὸν σοφιστήν, δύο προβαλλόμενος δίκαια, ὅτι τε παρόντος Λακρίτου καὶ ἀναδεξαμένου τὸ ἀργύριον ἐδάνεισε τῷ Ἀρτέμωνι καὶ ὅτι κληρονόμος ἐστὶ τῶν Ἀρτέμωνος Λάκριτος. ὁ δὲ τῆς μὲν κληρονομίας ἀφίστασθαί φησι, παραγράφεται δὲ τὴν δίκην λέγων, μηδὲν ἑαυτῷ πρὸς Ἀνδροκλέα συμβόλαιον εἶναι μηδὲ συγγραφὴν μηδεμίαν· πάντως δὲ καὶ τὸ ἀναδέχεσθαι ἔξαρνος γίνεται, οὐδὲ γὰρ ἂν τοῦτο ὁμολογῶν ἠγνωμόνει πρὸς τὴν ἔκτισιν. οὐκ ὀρθῶς δέ τινες ἐνόμισαν τὸν λόγον μὴ γνήσιον εἶναι, ἀμυδροῖς ἀπατηθέντες τεκμηρίοις. τὸ μὲν γὰρ τῆς φράσεως ἀνειμένον οὐκ ἀπρεπὲς ἰδιωτικοῖς ἀγῶσι, τὸν δὲ Δία τὸν ἄνακτα κατὰ τὴν τοῦ προσώπου τοῦ ὑποκειμένου συνήθειαν δῆλός ἐστιν ὠνομακώς. πρὸς δὲ τὴν παραγραφὴν ἀσθενέστερον ἀπήντηκε διὰ τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρόν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΛΟΓΟΣ.

Οὐδὲν καινὸν διαπράττονται οἱ Φασηλῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἅπερ εἰώθασιν. οὗτοι γὰρ δεινότατοι μέν εἰσι δανείζεσθαι χρήματ' ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἐπειδὰν δὲ λάβωσι καὶ συγγραφὴν συγγράψωνται ναυτικήν, εὐθὺς ἐπελάθοντο καὶ τῶν συγγραφῶν καὶ τῶν νόμων, καὶ ὅτι δεῖ ἀποδοῦναι αὐτούς, ἃ ἔλαβον, καὶ οἴονται, ἐὰν ἀποδῶσιν, ὥσπερ τῶν ἰδίων τι τῶν ἑαυτῶν 924 ἀπολωλεκέναι, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἀποδοῦναι σοφίσματα εὑρίσκουσι καὶ παραγραφὰς καὶ προφάσεις, καί εἰσι πονηρότατοι ἀνθρώπων καὶ ἀδικώτατοι. τεκμήριον δὲ τούτου· πολλῶν γὰρ ἀφικνουμένων εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, πλείους δίκαι εἰσὶν ἑκάστοτε αὐτῶν τῶν Φασηλιτῶν ἢ τῶν ἄλλων ἁπάντων. οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοί εἰσιν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, χρήματα δανείσας Ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ κατὰ τοὺς ἐμπορικοὺς νόμους εἰς τὸν Πόντον καὶ πάλιν Ἀθήναζε, τελευτήσαντος ἐκείνου, πρὶν ἢ ἀποδοῦναί μοι τὰ χρήματα, Λακρίτῳ τούτῳ εἴληχα τὴν δίκην ταύτην κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους τούτους, καθ' οὕσπερ τὸ συμβόλαιον ἐποιησάμην, ἀδελφῷ ὄντι τούτῳ ἐκείνου καὶ ἔχοντι πάντα τὰ Ἀρτέμωνος, καὶ ὅσ' ἐνθάδε κατέλιπε, καὶ ὅσα ἦν αὐτῷ ἐν τῇ Φασήλιδι, [καὶ] κληρονόμῳ ὄντι τῶν ἐκείνου ἁπάντων, καὶ οὐκ ἂν ἔχοντος τούτου δεῖξαι νόμον, ὅστις αὐτῷ δίδωσιν ἐξουσίαν ἔχειν μὲν τὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ διῳκηκέναι, ὅπως ἐδόκει αὐτῷ, μὴ ἀποδοῦναι δὲ τἀλλότρια χρήματα, ἀλλὰ λέγειν νῦν, ὅτι οὐκ ἔστι κληρονόμος, ἀλλ' ἀφίσταται τῶν ἐκείνου. ἡ μὲν τουτουῒ Λακρίτου πονηρία τοιαύτη ἐστίν. ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου περὶ τοῦ πράγματος τουτουΐ· κἂν ἐξελέγξω αὐτὸν ἀδικοῦντα ἡμᾶς τε τοὺς δανείσαντας καὶ ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον, βοηθεῖτε ἡμῖν τὰ δίκαια. ἐγὼ γάρ, ὦ

ἄνδρες δικασταί, αὐτὸς μὲν οὐδ' ὁπωστιοῦν ἐγνώριζον τοὺς ἀνθρώπους τούτους· Θρασυμήδης δ' ὁ Διοφάντου υἱός, ἐκείνου τοῦ Σφηττίου, καὶ Μελάνωπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπιτήδειοί μοι εἰσί, καὶ χρώμεθα ἀλλήλοις ὡς οἷόν τε μάλιστα. οὗτοι προσῆλθόν μοι μετὰ Λακρίτου τουτουΐ, ὁπόθεν δή ποθεν ἐγνωρισμένοι τούτῳ, (οὐ γὰρ οἶδα,) καὶ ἐδέοντό μου δανεῖσαι χρήματ' εἰς τὸν Πόντον Ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ καὶ Ἀπολλοδώρῳ, ὅπως ἐνεργοὶ ὦσιν, οὐδὲν εἰδώς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδ' ὁ Θρασυμήδης τὴν τούτων πονηρίαν, ἀλλ' οἰόμενος εἶναι ἐπιεικεῖς ἀνθρώπους, καὶ οἰοίπερ προσεποιοῦντο καὶ ἔφασαν εἶναι, καὶ ἡγούμενος αὐτοὺς ποιήσειν πάντα, ὅσαπερ ὑπισχνοῦντο καὶ ἀνεδέχετο Λάκριτος οὑτοσί. πλεῖστον δ' ἄρ' ἦν ἐψευσμένος, καὶ οὐδὲν ᾔδει, οἵοις θηρίοις ἐπλησίαζε τοῖς ἀνθρώποις τούτοις. κἀγὼ πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θρασυμήδους καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ Λακρίτου τουτουΐ ἀναδεχομένου μοι πάντ' ἔσεσθαι τὰ δίκαια παρὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν αὐτοῦ, ἐδάνεισα μετὰ ξένου τινὸς ἡμετέρου Καρυστίου τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου. βούλομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς συγγραφῆς ἀκοῦσαι ὑμᾶς πρῶτον, καθ' ἣν ἐδανείσαμεν τὰ χρήματα, καὶ τῶν μαρτύρων τῶν παραγενομένων τῷ δανείσματι· ἔπειτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐπιδείξομεν, οἷα ἐτοιχωρύχησαν οὗτοι περὶ τὸ δάνειον. λέγε τὴν συγγραφήν, ἔπειτα τὰς μαρτυρίας.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Ἐδάνεισαν Ἀνδροκλῆς Σφήττιος καὶ Ναυσικράτης Καρύστιος Ἀρτέμωνι καὶ Ἀπολλοδώρῳ Φασηλίταις ἀργυρίου δραχμὰς τρισχιλίας Ἀθήνηθεν εἰς Μένδην ἢ Σκιώνην καὶ ἐντεῦθεν εἰς Βόσπορον, ἐὰν δὲ βούλωνται, τῆς ἐπ' ἀριστερὰ μέχρι Βορυσθένους καὶ πάλιν Ἀθήναζε, ἐπὶ διακοσίαις εἰκοσιπέντε τὰς χιλίας, ἐὰν δὲ μετ' ἀρκτοῦρον ἐκπλεύσωσιν ἐκ τοῦ Πόντου ἐφ' Ἱερόν, ἐπὶ τριακοσίαις τὰς χιλίας, ἐπὶ οἴνου κεραμίοις Μενδαίοις τρισχιλίοις, ὃς πλευσεῖται ἐκ Μένδης ἢ Σκιώνης ἐν τῇ εἰκοσόρῳ, ἣν Ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποτιθέασι δὲ ταῦτα, οὐκ ὀφείλοντες ἐπὶ τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον, οὐδ' ἐπιδανείσονται. καὶ ἀπάξουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου ἀν[illegible]θέντα πάλιν Ἀθήναζε ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἅπαντα. σω[illegible] τῶν χρημάτων Ἀθήναζε, ἀποδώσουσιν οἱ δανεισά-

μενοι τοῖς δανείσασι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφὴν ἡμερῶν εἴκοσιν ἀφ' ἧς ἂν ἔλθωσιν Ἀθήναζε ἐντελὲς, πλὴν ἐκβολῆς, ἣν ἂν οἱ σύμπλοι ψηφισάμενοι κοινῇ ἐκβάλωνται, καὶ ἄν τι πολεμίοις ἀποτίσωσι, τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων ἐντελές. καὶ παρέξουσι τοῖς δανείσασι τὴν ὑποθήκην ἀνέπαφον κρατεῖν, ἕως ἂν ἀποδῶσι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφήν. ἐὰν δὲ μὴ ἀποδῶσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ, τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν ἐξέστω ὑποθεῖναι καὶ ἀποδόσθαι τῆς ὑπαρχούσης τιμῆς. καὶ ἐάν τι ἐλλείπῃ τοῦ ἀργυρίου, ὃ δεῖ γενέσθαι τοῖς δανείσασι κατὰ τὴν συγγραφὴν, κατὰ Ἀρτέμωνος καὶ Ἀπολλοδώρου ἔστω ἡ πρᾶξις τοῖς δανείσασι καὶ ἐκ τῶν τούτων ἁπάντων καὶ ἐγγείων καὶ ναυτικῶν πανταχοῦ, ὅπου ἂν ὦσι, καθάπερ δίκην ὠφληκότων καὶ ὑπερημέρων ὄντων, καὶ ἑνὶ ἑκατέρῳ 927 τῶν δανεισάντων καὶ ἀμφοτέροις. ἐὰν δὲ μὴ εἰσβάλωσι μείναντες τὴν ἐπὶ Κυνὶ ἡμέρας δέκα ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἐξελόμενοι ὅπου ἂν μὴ σῦλαι ὦσιν Ἀθηναίοις, καὶ ἐντεῦθεν καταπλεύσαντες Ἀθήναζε, τοὺς τόκους ἀποδιδόντων τοὺς πέρυσι γραφέντας εἰς τὴν συγγραφήν. ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ ἀνήκεστον, ἐν ᾗ ἂν πλέῃ τὰ χρήματα, σωτηρία ἔστω τῶν ὑποκειμένων· τὰ δὲ περιγενόμενα κοινὰ ἔστω τοῖς δανείσασι. κυριώτερον δὲ περὶ τούτων ἄλλο μηδὲν εἶναι τῆς συγγραφῆς.

Μάρτυρες· Φορμίων Πειραιεὺς, Κηφισόδοτος Βοιώτιος, Ἡλιόδωρος Πιτθεύς.

Λέγε δὴ καὶ τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀρχενομίδης Ἀρχεδάμαντος Ἀναγυράσιος μαρτυρεῖ, συνθήκας παρ' ἑαυτῷ καταθέσθαι Ἀνδροκλέα Σφήττιον, Ναυσικράτην Καρύστιον, Ἀρτέμωνα, Ἀπολλόδωρον Φασηλίτας, καὶ εἶναι παρ' ἑαυτῷ ἔτι κειμένην τὴν συγγραφήν.

Λέγε δὴ καὶ τὴν τῶν παραγενομένων μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Θεόδοτος ἰσοτελὴς, Χαρῖνος Ἐπιχάρους Λευκονοεὺς, Φορμίων Κηφισοφῶντος Πειραιεὺς, Κηφισόδωρος Βοιώτιος, Ἡλιόδωρος Πιτθεὺς, μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτ' ἐδάνειζεν Ἀνδρο-

κλῆς Ἀπολλοδώρῳ καὶ Ἀρτέμωνι ἀργυρίου τρισχιλίας δραχμάς, καὶ εἰδέναι τὴν συγγραφὴν καταθεμένους παρὰ Ἀρχενομίδῃ Ἀναγυρασίῳ.

Κατὰ τὴν συγγραφὴν ταύτην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐδάνει-
928 σα τὰ χρήματα Ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ, κελεύοντος τούτου καὶ ἀναδεχομένου, ἅπαντ᾽ ἔσεσθαί μοι τὰ δίκαια κατὰ τὴν συγγραφήν, καθ᾽ ἣν ἐδάνεισα, τούτου αὐτοῦ γράφοντος καὶ συσσημηναμένου, ἐπειδὴ ἐγράφη. οἱ μὲν γὰρ ἀδελφοὶ οἱ τούτου ἔτι νεώτεροι ἦσαν, μειράκια κομιδῇ· οὑτοσὶ δὲ Λάκριτος Φασηλίτης, μέγα πρᾶγμα, Ἰσοκράτους μαθητής, οὗτος ἦν ὁ πάντα διοικῶν καὶ ἑαυτῷ με τὸν νοῦν προσέχειν ἐκέλευεν. αὐτὸς γὰρ ἔφη ποιήσειν μοι τὰ δίκαια ἅπαντα καὶ ἐπιδημήσειν Ἀθήνησι, τὸν δ᾽ ἀδελφὸν τὸν αὑτοῦ Ἀρτέμωνα πλευσεῖσθαι ἐπὶ τοῖς χρήμασι. καὶ τότε μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτ᾽ ἐβούλετο τὰ χρήματα λαβεῖν παρ᾽ ἡμῶν, καὶ ἀδελφὸς ἔφη εἶναι καὶ κοινωνὸς τοῦ Ἀρτέμωνος, καὶ λόγους θαυμασίως πιθανοὺς ἔλεγεν. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τοῦ ἀργυρίου, τοῦτο μὲν διενείμαντο καὶ ἐχρῶντο ὅ τι ἐδόκει τούτοις, κατὰ δὲ τὴν συγγραφὴν τὴν ναυτικήν, καθ᾽ ἣν ἔλαβον τὰ χρήματα, οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἔπραττον, ὡς αὐτὸ τὸ ἔργον ἐδήλωσεν. οὑτοσὶ δὲ Λάκριτος ἁπάντων ἦν τούτων ὁ ἐξηγητής. καθ᾽ ἕκαστον δὲ τῶν γεγραμμένων ἐν τῇ συγγραφῇ ἐπιδείξω τούτους οὐδ᾽ ὁτιοῦν πεποιηκότας ὑγιές. πρῶτον μὲν γὰρ γέγραπται, ὅτι ἐπ᾽ οἴνου κεραμίοις τρισχιλίοις ἐδανείζοντο παρ᾽ ἡμῶν τὰς τριάκοντα μνᾶς, ὡς ὑπαρχούσης αὐτοῖς ὑποθήκης ἑτέρων τριάκοντα μνῶν· ὥστε εἰς τάλαντον ἀργυρίου τὴν τιμὴν εἶναι τοῦ οἴνου καθισταμένην σὺν τοῖς ἀναλώμασιν, ὅσα ἔδει ἀναλίσκεσθαι εἰς τὴν κατασκευὴν τὴν περὶ τὸν οἶνον· τὰ δὲ τρισχί-
929 λια ταῦτα κεράμια ἄγεσθαι εἰς τὸν Πόντον ἐν τῇ εἰκοσόρῳ, ἣν Ὑβλήσιος ἐναυκλήρει. γέγραπται μὲν ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἧς ὑμεῖς ἀκηκόατε. οὗτοι δ᾽ ἀντὶ τῶν τρισχιλίων κεραμίων οὐδὲ πεντακόσια κεράμια εἰς τὸ πλοῖον ἐνέθεντο· ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ ἠγοράσθαι αὐτοῖς τὸν οἶνον, ὅσον προσῆκε, τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο ὅ τι ἐδόκει τούτοις, τὰ δὲ κεράμια τὰ τρισχίλια οὐδ᾽ ἐμέλλησαν οὐδὲ διενοήθησαν ἐνθέσθαι εἰς τὸ πλοῖον κατὰ τὴν συγγραφήν. ὅτι δ᾽ ἀληθῆ λέγω ταῦτα, λάβε τὴν μαρτυρίαν τῶν συμπλεόντων ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ τούτοις.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἐρασικλῆς μαρτυρεῖ κυβερνᾶν τὴν ναῦν, ἣν Ὑβλήσιος ἐναυκλήρει, καὶ εἰδέναι Ἀπολλόδωρον ἀγόμενον ἐν τῷ πλοίῳ οἴνου Μενδαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα, καὶ οὐ πλείω· ἄλλο δὲ μηδὲν ἀγώγιμον ἄγεσθαι ἐν τῷ πλοίῳ Ἀπολλόδωρον εἰς τὸν Πόντον. Ἱππίας Ἀθηνίππου Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ συμπλεῖν ἐν τῇ Ὑβλησίου νηῒ διοπτεύων τὴν ναῦν, καὶ εἰδέναι Ἀπολλόδωρον τὸν Φασηλίτην ἀγόμενον ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ Μένδης εἰς τὸν Πόντον οἴνου Μενδαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα, ἄλλο δὲ μηδὲν φορτίον. Πρὸς τοῖσδ' ἐξεμαρτύρησεν Ἀρχένης Μνησωνίδου Ἀχαρνεὺς, Σώστρατος Φιλίππου Ἱστιαιόθεν, Φιλτιάδης Κτησίου ἐκ Ξυπετέων, Διονύσιος Δημοκρατίδου Χολλίδης.

Περὶ μὲν δὴ τοῦ πλήθους τοῦ οἴνου, ὅσον ἔδει αὐτοὺς ἐνθέσθαι εἰς τὸ πλοῖον, ταῦτα διεπράξαντο, εὐθὺς ἐντεῦθεν ἀπὸ 930 τοῦ πρώτου γεγραμμένου παραβαίνειν ἀρξάμενοι καὶ μὴ ποιεῖν τὰ γεγραμμένα. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐστιν ἐν τῇ συγγραφῇ, ὅτι ὑποτιθέασι ταῦτ' ἐλεύθερα καὶ οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες, καὶ ὅτι οὐδὲ ἐπιδανείσονται ἐπὶ τούτοις παρ' οὐδενός. ταῦτα διαῤῥήδην γέγραπται, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὗτοι δὲ τί ἐποίησαν; ἀμελήσαντες τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένων, δανείζονται παρά τινος νεανίσκου ἐξαπατήσαντες, ὡς οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες· καὶ ἡμᾶς τε παρεκρούσαντο καὶ ἔλαθον δανεισάμενοι ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις, ἐκεῖνόν τε τὸν νεανίσκον τὸν δανείσαντα ἐξηπάτησαν, οὐκ ἐπ' ἐλευθέροις τοῖς χρήμασι δανειζόμενοι. τοιαῦτα τούτων ἐστὶ τὰ κακουργήματα. ταῦτα δὲ πάντ' ἐστὶ τὰ σοφίσματα Λακρίτου τουτουΐ. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐπεδανείσαντο [τὰ] χρήματα παρὰ τὴν συγγραφὴν, μαρτυρίαν ἀναγνώσεται ὑμῖν αὐτοῦ τοῦ ἐπιδανείσαντος. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἄρατος Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ δανεῖσαι Ἀπολλοδώρῳ ἕνδεκα μνᾶς ἀργυρίου ἐπὶ τῇ ἐμπορίᾳ, ἣν ἦγεν ἐν τῇ Ὑβλησίου νηῒ εἰς τὸν Πόντον, καὶ τοῖς ἐκεῖθεν ἀνταγορασθεῖσι, καὶ μὴ εἰδέναι αὐτὸν δεδανεισμένον παρὰ Ἀνδροκλέους ἀργύριον· οὐ γὰρ ἂν δανεῖσαι αὐτὸς Ἀπολλοδώρῳ τὸ ἀργύριον.

Αἱ μὲν πανουργίαι τοιαῦται τῶν ἀνθρώπων τούτων εἰσί. γέγραπται δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ, ὦ ἄνδρες δικασταί,

ἐπειδὰν ἀπόδωνται ἐν τῷ Πόντῳ ἃ ἦγον, ἀνταγοράζειν πάλιν
931 χρήματα καὶ ἀντιφορτίζεσθαι, καὶ ἀπάγειν Ἀθήναζε τὰ ἀντιφορτισθέντα, καὶ ἐπειδὰν ἀφίκωνται Ἀθήναζε, ἀποδοῦναι εἴκοσιν ἡμερῶν ἡμῖν τὸ ἀργύριον δόκιμον, ἕως δ' ἂν ἀποδῶσι, κρατεῖν τῶν χρημάτων ἁπάντων ἡμᾶς, καὶ ἀνέπαφα πάντα παρέχειν τούτους, ἕως ἂν ἀπολάβωμεν. γέγραπται μὲν ταῦτα οὑτωσὶ ἀκριβῶς ἐν τῇ συγγραφῇ. οὗτοι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνταῦθα καὶ μάλιστα ἐπεδείξαντο τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἀναίδειαν τὴν ἑαυτῶν, καὶ ὅτι οὐδὲ μικρὸν προσεῖχον τοῖς γράμμασι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀλλ' ἡγοῦντο εἶναι τὴν συγγραφὴν ἄλλως ὕθλον καὶ φλυαρίαν. οὔτε γὰρ ἀντηγόρασαν οὐδὲν ἐν τῷ Πόντῳ, οὔτε ἀντεφορτίσαντο, ὥστε ἄγειν Ἀθήναζε. ἡμεῖς δ' οἱ δανείσαντες τὰ χρήματα, ἡκόντων αὐτῶν τούτων ἐκ τοῦ Πόντου, οὐκ εἴχομεν ὅτου ἐπιλαβοίμεθα οὐδ' ὅτου κρατοῖμεν, ἕως [ὅτου] κομισαίμεθα τὰ ἡμέτερα αὐτῶν· οὐδ' ὁτιοῦν γὰρ εἰσήγαγον εἰς τὸν λιμένα τὸν ὑμέτερον οὗτοι. ἀλλὰ πεπόνθαμεν καινότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐν γὰρ τῇ πόλει τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν, οὐδὲν ἀδικοῦντες οὐδὲ δίκην ὠφληκότες οὐδεμίαν αὐτοῖς, σεσυλήμεθα τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ὑπὸ τούτων, Φασηλιτῶν ὄντων, ὥσπερ δεδομένων σύλων Φασηλίταις κατ' Ἀθηναίων. ἐπειδὰν γὰρ μὴ ἐθέλωσιν ἀποδοῦναι ἃ ἔλαβον, τί ἂν ἄλλο τις ἔχοι ὄνομα θέσθαι τοῖς τοιούτοις, ἢ ὅτι ἀφαιροῦνται βίᾳ τὰ ἀλλότρια; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἀκήκοα πώποτε πρᾶγμα μιαρώτερον, ἢ ὃ οὗτοι διαπεπραγμένοι εἰσὶ περὶ ἡμᾶς, καὶ ταῦθ' ὁμο-
932 λογοῦντες λαβεῖν παρ' ἡμῶν τὰ χρήματα. ὅσα μὲν γὰρ ἀμφισβητήσιμά ἐστι τῶν συμβολαίων, κρίσεως δεῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί· τὰ δὲ παρ' ἀμφοτέρων ὁμολογηθέντα τῶν συντιθεμένων, καὶ περὶ ὧν συγγραφαὶ κεῖνται ναυτικαί, τέλος ἔχειν ἅπαντες νομίζουσι, καὶ χρῆσθαι προσήκει τοῖς γεγραμμένοις. ὅτι δὲ κατὰ τὴν συγγραφὴν οὐδ' ὁτιοῦν πεποιήκασιν, ἀλλ' εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀρξάμενοι ἐκακοτέχνουν καὶ ἐπεβούλευον μηδὲν ὑγιὲς ποιεῖν, ὑπό τε τῶν μαρτύρων καὶ αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν ἐξελέγχονται οὑτωσὶ καταφανῶς. ὃ δὲ πάντων δεινότατον διεπράξατο Λάκριτος οὑτοσί, δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι· οὗτος γὰρ ἦν ὁ πάντα ταῦτα διοικῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἀφίκοντο δεῦρο, εἰς μὲν τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐ καταπλέουσιν, εἰς Φωρῶν δὲ λιμένα ὁρμίζονται, ὅς ἐστιν ἔξω τῶν σημείων τοῦ ὑμετέρου ἐμπορίου. καὶ ἔστιν ὅμοιον εἰς Φωρῶν λιμένα ὁρμίσασθαι, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἰς Αἴγιναν ἢ εἰς Μέγαρα ὁρμίσαιτο· ἔξεστι γὰρ ἀποπλεῖν ἐκ τοῦ λιμένος

τούτου, ὅποι ἂν τις βούληται, καὶ ὁπηνίκ' ἂν δοκῇ αὐτῷ. καὶ τὸ μὲν πλοῖον ὥρμει ἐνταῦθα πλείους ἢ πέντε καὶ εἴκοσιν ἡμέρας· οὗτοι δὲ περιεπάτουν ἐν τῷ δείγματι τῷ ἡμετέρῳ. καὶ ἡμεῖς προσιόντες διελεγόμεθα καὶ ἐκελεύομεν τούτους ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ἂν ὡς τάχιστ' ἀπολάβοιμεν τὰ χρήματα. οὗτοι δ' ὡμολόγουν τε καὶ ἔλεγον, ὅτι αὐτὰ ταῦτα περαίνοιεν.. καὶ ἡμεῖς τούτοις προσῆμεν, καὶ ἅμα ἐπεσκοποῦμεν, εἴ τι ἐξαιροῦνται ποθὲν ἐκ πλοίου ἢ πεντηκοστεύονται. ἐπειδὴ δ' ἡμέραι τε ἦσαν συχναὶ ἐπιδημοῦσι τούτοις, ἡμεῖς τ' οὐδ' ὁτιοῦν εὑρίσκομεν οὔτε ἐξῃρημένον οὔτε πεπεντηκοστευμένον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ 933
τούτων, ἐνταῦθ' ἤδη μᾶλλον προσεκείμεθα ἀπαιτοῦντες. καὶ ἐπειδὴ ἠνωχλοῦμεν αὐτοῖς, ἀποκρίνεται Λάκριτος οὑτοσὶ, ὁ ἀδελφὸς Ἀρτέμωνος, ὅτι οὐκ ἂν οἷοί τ' εἴησαν ἀποδοῦναι, ἀλλ' ἀπόλωλεν ἅπαντα τὰ χρήματα. καὶ ἔφη Λάκριτος δίκαιόν τι ἔχειν λέγειν περὶ τούτων. καὶ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἠγανακτοῦμεν μὲν ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, πλέον δ' οὐδὲν ἦν ἀγανακτοῦσιν ἡμῖν· τουτοισὶ γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν ἔμελεν. οὐδὲν δὲ ἧττον ἠρωτῶμεν αὐτοὺς, ὅντινα τρόπον ἀπολωλότ' εἴη τὰ χρήματα. Λάκριτος δ' οὑτοσὶ ναυαγῆσαι ἔφη τὸ πλοῖον παραπλέον ἐκ Παντικαπαίου εἰς Θευδοσίαν· ναυαγήσαντος δὲ τοῦ πλοίου, ἀπολωλέναι τὰ χρήματα τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἑαυτοῦ, ἃ ἔτυχεν ἐν τῷ πλοίῳ ἐνόντα· ἐνεῖναι δὲ τάριχός τε καὶ οἶνον Κῷον καὶ ἄλλ' ἄττα. καὶ ταῦτα πάντα ἔφασαν ἀντιφορτισθέντα μέλλειν αὐτοὶ ἄγειν Ἀθήναζε, εἰ μὴ ἀπώλετο ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ ἃ μὲν ἔλεγε, ταῦτ' ἦν. ἄξιον δ' ἀκοῦσαι τὴν βδελυρίαν τῶν ἀνθρώπων τουτωνὶ καὶ τὴν ψευδολογίαν. πρός τε γὰρ τὸ πλοῖον τὸ ναυαγῆσαν οὐδὲν ἦν αὐτοῖς συμβόλαιον, ἀλλ' ἦν ἕτερος ὁ δεδανεικὼς Ἀθήνηθεν ἐπὶ τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν Πόντον καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ πλοίῳ, (Ἀντίπατρος ὄνομα ἦν τῷ δεδανεικότι, Κιττιεὺς τὸ γένος,) τό, τε οἰνάριον τὸ Κῷον, ὀγδοήκοντα στάμνοι ἐξεστηκότος οἴνου, καὶ τὸ τάριχος ἀνθρώπῳ τινὶ γεωργῷ παρεκομίζετο ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ Παντικαπαίου εἰς Θευδοσίαν, τοῖς ἐργάταις τοῖς περὶ τὴν γεωργίαν χρῆσθαι. τί οὖν ταύτας τὰς προφάσεις λέγουσι; οὐδὲν γὰρ προσήκει. καί μοι λάβε τὴν 934
μαρτυρίαν, πρῶτον μὲν τὴν Ἀπολλωνίδου, ὅτι Ἀντίπατρος ἦν ὁ δανείσας ἐπὶ τῷ πλοίῳ, τούτοις δ' οὐδ' ὁτιοῦν προσήκει τῆς ναυαγίας, ἔπειτα τὴν Ἐρασικλέους καὶ τὴν Ἱππίου, ὅτι ὀγδοήκοντα κεράμια μόνα παρήγετο ἐν τῷ πλοίῳ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

*Ἀπολλωνίδης Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ εἰδέναι δανείσαντα Ἀντίπατρον, Κιττιέα τὸ γένος, χρήματα Ὑβλησίῳ εἰς τὸν Πόντον ἐπὶ τῇ νηΐ, ἣν Ὑβλήσιος ἐναυκλήρει, καὶ τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν Πόντον· κοινωνεῖν δὲ καὶ αὐτὸν τῆς νεὼς Ὑβλησίῳ, καὶ συμπλεῖν ἑαυτοῦ οἰκέτας ἐν τῇ νηΐ· καὶ ὅτε διεφθάρη ἡ ναῦς, παρεῖναι τοὺς οἰκέτας τοὺς ἑαυτοῦ, καὶ ἀπαγγέλλειν ἑαυτῷ, καὶ ὅτι ἡ ναῦς κενὴ διεφθάρη παραπλέουσα εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου. Ἐρασικλῆς μαρτυρεῖ συμπλεῖν Ὑβλησίῳ κυβερνῶν τὴν ναῦν εἰς τὸν Πόντον· καὶ ὅτε παρέπλει ἡ ναῦς εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου, εἰδέναι κενὴν τὴν ναῦν παραπλέουσαν, καὶ Ἀπολλοδώρου αὐτοῦ τοῦ φεύγοντος νυνὶ τὴν δίκην μὴ εἶναι οἶνον ἐν τῷ πλοίῳ, ἀλλὰ παράγεσθαι τῶν ἐκ τῆς Θευδοσίας τινὶ οἴνου Κῷα κεράμια περὶ ὀγδοήκοντα. Ἱππίας Ἀθηνίππου Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ συμπλεῖν Ὑβλησίῳ διοπτεύων τὴν ναῦν· καὶ ὅτε παρέπλει ἡ ναῦς εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου, ἐνθέσθαι Ἀπολλόδωρον εἰς τὴν ναῦν ἐρίων ἀγγεῖον ἓν ἢ δύο, καὶ ταρίχους κεράμια ἕνδεκα ἢ δώδεκα, καὶ δέρματ' αἴγεια, δύο δέσμας ἢ τρεῖς, ἄλλο δ' οὐδέν. Πρὸς τοῖσδ' ἐξεμαρτύρησεν Εὐφίλητος Δαμοτίμου Ἀφιδναῖος, Ἱππίας Τι-
935 μοξένου Θυμαιτάδης, Σώστρατος Φιλίππου Ἱστιαιόθεν, Ἀρχενομίδης Στράτωνος Θριάσιος, Φιλτιάδης Κτησικλέους Ξυπεταιών.*

Ἡ μὲν ἀναίδεια τοιαύτη τῶν ἀνθρώπων τουτωνί ἐστιν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, εἴ τινας πώποτ' ἴστε ἢ ἀκηκόατε ἐκ τοῦ Πόντου οἶνον Ἀθήναζε κατ' ἐμπορίαν εἰσάγοντας, ἄλλως τε καὶ Κῷον. πᾶν γὰρ δήπου τοὐναντίον εἰς τὸν Πόντον οἶνος εἰσάγεται ἐκ τῶν τόπων τῶν περὶ ἡμᾶς, ἐκ Πεπαρήθου καὶ Κῶ, καὶ Θάσιος καὶ Μενδαῖος, καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν πόλεων παντοδαπός· ἐκ δὲ τοῦ Πόντου ἕτερά ἐστιν ἃ εἰσάγεται δεῦρο. κατεχόμενοι δ' ὑφ' ἡμῶν καὶ ἐλεγχόμενοι, εἴ τι περιγένοιτο τῶν χρημάτων ἐν τῷ Πόντῳ, ἀπεκρίνατο Λάκριτος οὑτοσί, ὅτι ἑκατὸν στατῆρες Κυζικηνοὶ περιγένοιντο, καὶ τοῦτο τὸ χρυσίον δεδανεικὼς εἴη ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ Πόντῳ ναυκλήρῳ τινὶ Φασηλίτῃ, πολίτῃ καὶ ἐπιτηδείῳ ἑαυτοῦ, καὶ οὐ δύναιτο κομίσασθαι, ἀλλὰ σχεδόν τι ἀπολωλὸς εἴη καὶ τοῦτο. ταῦτ' ἐστὶν, ἃ ἔλεγε Λάκριτος οὑτοσί. ἡ δὲ συγγραφὴ οὐ ταῦτα λέγει, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἀντιφορτισαμένους ἀπάγειν κελεύει Ἀθήναζε, οὐ δανεί-

ξειν, τούτους ὅτῳ ἂν βούλωνται ἐν τῷ Πόντῳ τὰ ἡμέτερα ἄνευ ἡμῶν, ἀλλ' Ἀθήναζε παρέχειν ἀνέπαφα ἡμῖν, ἕως ἂν [ἡμεῖς] ἀπολάβωμεν τὰ χρήματα, ὅσ' ἐδανείσαμεν. καί μοι ἀναγίγνωσκε τὴν συγγραφὴν πάλιν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Ἐδάνεισαν Ἀνδροκλῆς Σφήττιος καὶ Ναυσικράτης Καρύ-
στιος Ἀρτέμωνι καὶ Ἀπολλοδώρῳ Φασηλίταις ἀργυρίου δραχ-
μὰς τρισχιλίας Ἀθήνηθεν εἰς Μένδην ἢ Σκιώνην καὶ ἐντεῦθεν
εἰς Βόσπορον, ἐὰν δὲ βούλωνται, τὴν ἐπ' ἀριστερὰ μέχρι Βορυ- 936
σθένους καὶ πάλιν Ἀθήναζε, ἐπὶ τόκῳ διακοσίαις εἰκοσιπέντε
τὰς χιλίας, ἐὰν δὲ μετὰ ἀρκτοῦρον ἐκπλεύσωσιν ἐκ τοῦ Πόν-
του ἐφ' Ἱερὸν, ἐπὶ τριακοσίαις τὰς χιλίας, ἐπὶ οἴνου κεραμίοις
Μενδαίοις τρισχιλίοις, ὃς πλευσεῖται ἐκ Μένδης ἢ Σκιώνης ἐν
τῇ εἰκοσόρῳ, ἣν Ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποτιθέασι δὲ ταῦτ',
οὐκ ὀφείλοντες ἐπὶ τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον, οὐδ'
ἐπιδανείσονται. καὶ ἀπάξουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου
ἀντιφορτισθέντα Ἀθήναζε πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἅπαντα.
σωθέντων δὲ τῶν χρημάτων Ἀθήναζε, ἀποδώσουσιν οἱ δανεισά-
μενοι τοῖς δανείσασι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγρα-
φὴν ἡμερῶν εἴκοσιν ἀφ' ἧς ἂν ἔλθωσιν Ἀθήναζε ἐντελὲς,
πλὴν ἐκβολῆς, ἣν ἂν οἱ σύμπλοι κοινῇ ψηφισάμενοι ἐκβάλων-
ται, καὶ ἄν τι πολεμίοις ἐκτίσωσι, τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων ἐν-
τελές. καὶ παρέξουσι τοῖς δανείσασι τὴν ὑποθήκην ἀνέπαφον
κρατεῖν, ἕως ἂν ἀποδῶσι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν
συγγραφήν. ἐὰν δὲ μὴ ἀποδῶσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ, τὰ
ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν ἐξέστω ὑποθεῖναι καὶ ἀποδόσθαι τῆς
ὑπαρχούσης τιμῆς. καὶ ἐάν τι ἐλλείπῃ τοῦ ἀργυρίου, ὃ δεῖ
γενέσθαι τοῖς δανείσασι κατὰ τὴν συγγραφὴν, παρὰ Ἀρτέμω-
νος καὶ Ἀπολλοδώρου ἔστω ἡ πρᾶξις τοῖς δανείσασι καὶ ἐκ
τῶν τούτων ἁπάντων καὶ ἐγγείων καὶ ναυτικῶν πανταχοῦ, ὅπου
ἂν ὦσι, καθάπερ δίκην ὠφληκότων καὶ ὑπερημέρων ὄντων, καὶ
ἑνὶ ἑκατέρῳ τῶν δανεισάντων καὶ ἀμφοτέροις. ἐὰν δὲ μὴ ἐσβά-
λωσι μείναντες τὴν ἐπὶ Κυνὶ ἡμέρας δέκα ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἐξε- 937
λόμενοι ὅπου ἂν μὴ σῦλα ὦσιν Ἀθηναίοις, καὶ ἐντεῦθεν κα-
ταπλεύσαντες Ἀθήναζε, τοὺς τόκους ἀποδόντων τοὺς πέρυσι
γραφέντας εἰς τὴν συγγραφήν. ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ ἀνήκε-
στον, ἐν ᾗ ἂν πλέῃ τὰ χρήματα, σωτηρία ἔστω τῶν ὑποκει-

μένων· τὰ δὲ περιγενόμενα κοινὰ ἔστω τοῖς δανείσασι. κυριώτερον δὲ περὶ τούτων ἄλλο μηδὲν εἶναι τῆς συγγραφῆς.

Μάρτυρες· Φορμίων Πειραιεύς, Κηφισόδοτος Βοιώτιος, Ἡλιόδωρος Πιτθεύς.

Πότερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δανείζειν κελεύει τούτους ἡ συγγραφὴ τὰ ἡμέτερα, καὶ ταῦτ᾽ ἀνθρώπῳ, ὃν ἡμεῖς οὔτε γιγνώσκομεν οὔθ᾽ ἑωράκαμεν πώποτε, ἢ ἀντιφορτισαμένους κομίσαι Ἀθήναζε καὶ φανερὰ ποιῆσαι ἡμῖν καὶ ἀνέπαφα παρέχειν; ἡ μὲν γὰρ συγγραφὴ οὐδὲν κυριώτερον ἐᾷ εἶναι τῶν ἐγγεγραμμένων, οὐδὲ προσφέρειν οὔτε νόμον οὔτε ψήφισμα οὔτ᾽ ἄλλ᾽ οὐδ᾽ ὁτιοῦν πρὸς τὴν συγγραφήν. τούτοις δ᾽ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οὐδὲν ἐμέλησε τῆς συγγραφῆς ταύτης, ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο τοῖς ἡμετέροις ὥσπερ ἰδίοις οὖσιν αὐτῶν· οὕτως εἰσὶν οὗτοι κακοῦργοι σοφισταὶ καὶ ἄδικοι ἄνθρωποι. ἐγὼ δὲ μὰ τὸν Δία τὸν ἄνακτα καὶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας οὐδενὶ πώποτ᾽ ἐφθόνησα, οὐδ᾽ ἐπετίμησα, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδέν, εἴ τις βούλεται σοφιστὴς εἶναι καὶ Ἰσοκράτει ἀργύριον ἀναλίσκειν· μαινοίμην γὰρ ἄν, εἴ τί μοι τούτων ἐπιμελὲς εἴη. οὐ μέντοι γε μὰ Δία οἴομαί γε δεῖν ἀνθρώπους καταφρονοῦντας καὶ οἰομένους δεινοὺς εἶναι ἐφίεσθαι τῶν ἀλλοτρίων οὐδ᾽ ἀφαιρεῖσθαι τῷ λόγῳ
938 πιστεύοντας· πονηροῦ γὰρ ταῦτά γ᾽ ἐστὶ σοφιστοῦ καὶ οἰμωξομένου. Λάκριτος δ᾽ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύων εἰσελήλυθε ταύτην τὴν δίκην, ἀλλ᾽ ἀκριβῶς εἰδὼς τὰ πεπραγμένα ἑαυτοῖς περὶ τὸ δάνεισμα τοῦτο καὶ οἰόμενος δεινὸς εἶναι καὶ ῥᾳδίως λόγους ποριεῖσθαι περὶ ἀδίκων πραγμάτων οἴεται παράξειν ὑμᾶς, ὅποι ἂν βούληται. ταῦτα γὰρ ἐπαγγέλλεται καὶ δεινὸς εἶναι, καὶ ἀργύριον αἰτεῖ, καὶ μαθητὰς συλλέγει, περὶ αὐτῶν τούτων ἐπαγγελλόμενος παιδεύειν. καὶ πρῶτον μὲν τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ ἐπαίδευσε τὴν παιδείαν ταύτην, ἣν ὑμεῖς αἰσθάνεσθε πονηρὰν καὶ ἄδικον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δανείζεσθαι ἐν τῷ ἐμπορίῳ ναυτικὰ χρήματα, καὶ ταῦτ᾽ ἀποστερεῖν καὶ μὴ ἀποδιδόναι. πῶς ἂν γένοιντο πονηρότεροι ἄνθρωποι, ἢ τοῦ παιδεύοντος τὰ τοιαῦτα, ἢ αὐτῶν [τούτων] τῶν παιδευομένων; ἐπειδὴ οὖν δεινός ἐστι καὶ πιστεύει τῷ λέγειν καὶ ταῖς χιλίαις δραχμαῖς, ἃς δέδωκε τῷ διδασκάλῳ, κελεύσατε αὐτὸν διδάξαι ὑμᾶς, ἢ ὡς τὰ χρήματ᾽ οὐκ ἔλαβον παρ᾽ ἡμῶν, ἢ ὡς λαβόντες ἀποδεδώκασιν, ἢ ὅτι τὰς ναυτικὰς συγγραφὰς οὐ δεῖ κυρίας εἶναι, ἢ ὡς δεῖ ἄλλο τι χρήσασθαι τοῖς χρήμασιν, ἢ ἐφ᾽ οἷς ἔλαβον κατὰ τὴν συγγραφήν. τούτων ὅ τι

βούλεται πεισάτω ὑμᾶς. καὶ ἔγωγε καὶ αὐτὸς συγχωρῶ σοφώτατον εἶναι τοῦτον, ἐὰν ὑμᾶς πείσῃ τοὺς περὶ τῶν συμβολαίων τῶν ἐμπορικῶν δικάζοντας. ἀλλ' εὖ οἶδ' ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων οἷός τ' εἴη οὗτος οὔτε διδάξαι οὔτε πεῖσαι. χωρὶς δὲ τούτων, φέρε πρὸς τῶν θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοὐναντίον συμβεβήκει, καὶ μὴ ὁ τούτου ἀδελφὸς ὁ τετελευτηκὼς 939
ἐμοὶ ὤφειλε τὰ χρήματα, ἀλλ' ἐγὼ τῷ τούτου τάλαντον ἢ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἢ πλέον ἢ ἔλαττον, ἆρ' ἂν οἴεσθε Λάκριτον τουτονί, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς αὐτοὺς λόγους λέγειν, οἷσπερ νυνὶ κατακέχρηται, ἢ φάσκειν ἂν αὐτὸν οὐκ εἶναι κληρονόμον καὶ ἀφίστασθαι τῶν τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ οὐκ ἂν πάνυ πικρῶς εἰσπράττειν με, ὥσπερ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων εἰσπέπρακται, εἴ τίς τι ἐκείνῳ τῷ τετελευτηκότι ὤφειλεν ἢ ἐν Φασήλιδι ἢ ἄλλοθί που; καὶ εἴ γέ τις ἡμῶν φεύγων δίκην ὑπὸ τούτου παραγραφὴν ἐτόλμησε παραγράφεσθαι, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, εὖ οἶδ' ὅτι ἠγανάκτει ἂν οὗτος καὶ ἐσχετλίαζε πρὸς ὑμᾶς, δεινὰ φάσκων πάσχειν καὶ παρανομεῖσθαι, εἰ μή τις αὐτῷ τὴν δίκην ψηφιεῖται εἰσαγώγιμον εἶναι ἐμπορικὴν οὖσαν. ἔπειτα, ὦ Λάκριτε, σοὶ μὲν τοῦτο δίκαιον δοκεῖ εἶναι, ἐμοὶ δὲ διὰ τί οὐκ ἔσται; οὐχ ἅπασιν ἡμῖν οἱ αὐτοὶ νόμοι γεγραμμένοι εἰσὶ καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιον περὶ τῶν ἐμπορικῶν δικῶν; ἀλλ' οὕτω βδελυρός τίς ἐστι καὶ ὑπερβάλλων ἅπαντας ἀνθρώπους τῷ πονηρὸς εἶναι, ὥστ' ἐπιχειρεῖ πείθειν ὑμᾶς ψηφίσασθαι, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν ἐμπορικὴν δίκην ταυτηνί, δικαζόντων ὑμῶν νυνὶ τὰς ἐμπορικὰς δίκας. ἀλλὰ τί κελεύεις, ὦ Λάκριτε; μὴ ἱκανὸν εἶναι ἡμᾶς ἀποστερεῖσθαι ἃ ἐδανείσαμεν χρήματα ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον παραδοθῆναι ὑφ' ὑμῶν προσόφλοντας τὰ ἐπιτίμια, ἐὰν μὴ ἐκτίνωμεν; καὶ πῶς οὐκ ἂν δεινὸν εἴη καὶ σχέτλιον καὶ αἰσχρὸν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ οἱ δανείσαντες ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ χρήματα ναυτικὰ καὶ 940
ἀποστερούμενοι ὑπὸ τῶν δανεισαμένων καὶ ἀποστερούντων ἀπάγοιντο εἰς τὸ δεσμωτήριον; ταῦτ' ἐστὶν, ὦ Λάκριτε, ἃ τουτουσὶ πείθεις; ἀλλὰ ποῦ χρὴ δίκην λαβεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τῶν ἐμπορικῶν συμβολαίων; παρὰ ποίᾳ ἀρχῇ; ἢ ἐν τίνι χρόνῳ; παρὰ τοῖς Ἕνδεκα; ἀλλὰ τοιχωρύχους καὶ κλέπτας καὶ τοὺς ἄλλους κακούργους τοὺς ἐπὶ θανάτῳ οὗτοι εἰσάγουσιν. ἀλλὰ παρὰ τῷ ἄρχοντι; οὐκοῦν ἐπικλήρων καὶ ὀρφανῶν καὶ τῶν τοκέων τῷ ἄρχοντι προστέτακται ἐπιμελεῖσθαι. ἀλλὰ νὴ Δία παρὰ τῷ βασιλεῖ; ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν γυμνασίαρχοι, οὐδὲ ἀσε-

βείας οὐδένα γραφόμεθα. ἀλλ' ὁ πολέμαρχος εἰσάξει; ἀποστασίου γε καὶ ἀπροστασίου. οὐκοῦν ὑπόλοιπόν ἐστιν οἱ στρατηγοί; ἀλλὰ τοὺς τριηράρχους καθιστᾶσιν [οὗτοι εἰσάγοντες εἰς τὸ δικαστήριον], ἐμπορικὴν δὲ δίκην οὐδεμίαν εἰσάγουσιν. ἐγὼ δ' εἰμὶ ἔμπορος, καὶ σὺ ἀδελφὸς καὶ κληρονόμος ἑνὸς τῶν ἐμπόρων καὶ τοῦ λαβόντος παρ' ἡμῶν τὰ ἐμπορικὰ χρήματα. ποῖ οὖν δεῖ ταύτην εἰσελθεῖν τὴν δίκην; δίδαξον, ὦ Λάκριτε, μόνον δίκαιόν τι λέγων καὶ κατὰ τοὺς νόμους. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτω δεινὸς ἄνθρωπος οὐδεὶς, ὅστις ἂν περὶ τούτων τῶν πραγμάτων ἔχοι τι δίκαιον εἰπεῖν. οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δεινὰ ἐγὼ πάσχω ὑπὸ Λακρίτου τουτουῒ, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τοῦ ἀποστερεῖσθαι τὰ χρήματα καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ἀφικόμην ἂν τὸ τούτου μέρος, εἰ μή μοι ἡ συγγρα-
941 φὴ ἐβοήθει ἡ πρὸς τούτους καὶ ἐμαρτύρει, ὅτι εἰς τὸν Πόντον ἔδωκα τὰ χρήματα καὶ πάλιν Ἀθήναζε. ἴστε γὰρ δήπου, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν νόμον ὡς χαλεπός ἐστιν, ἐάν τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ πῃ σιτηγήσῃ ἢ Ἀθήναζε, ἢ χρήματα δανείσῃ εἰς ἄλλο τι ἐμπόριον ἢ τὸ Ἀθηναίων, οἷαι ζημίαι περὶ τούτων εἰσὶν, ὡς μεγάλαι καὶ δειναί. μᾶλλον δ' αὐτὸν ἀνάγνωθι αὐτοῖς τὸν νόμον, ἵν' ἀκριβέστερον μάθωσι.

Ν Ο Μ Ο Σ.

Ἀργύριον δὲ μὴ ἐξεῖναι ἐκδοῦναι Ἀθηναίων καὶ τῶν μετοίκων τῶν Ἀθήνησι μετοικούντων μηδενὶ, μηδὲ ὧν οὗτοι κύριοί εἰσιν, εἰς ναῦν, ἥτις ἂν μὴ μέλλῃ ἄξειν σῖτον Ἀθήναζε καὶ τἄλλα τὰ γεγραμμένα περὶ ἑκάστου αὐτῶν. ἐὰν δέ τις ἐκδῷ παρὰ ταῦτ', εἶναι τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἀργυρίου πρὸς τοὺς ἐπιμελητὰς, καθ' ἃ περὶ τῆς νεὼς καὶ τοῦ σίτου εἴρηται, κατὰ ταῦτα. καὶ δίκη αὐτῷ μὴ ἔστω περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἂν ἐκδῷ ἄλλοσέ πῃ ἢ Ἀθήναζε, μηδὲ ἀρχὴ εἰσαγέτω περὶ τούτων μηδεμία.

Ὁ μὲν νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὕτω χαλεπός ἐστιν. οὗτοι δ' οἱ μιαρώτατοι ἀνθρώπων ἁπάντων, γεγραμμένον διαῤῥήδην ἐν τῇ συγγραφῇ, Ἀθήναζε πάλιν ἥκειν τὰ χρήματα, εἰς Χίον ἐπέτρεψαν καταχθῆναι, ἃ ἐδανείσαντο Ἀθήνηθεν παρ' ἡμῶν. δανειζομένου γὰρ ἐν τῷ Πόντῳ τοῦ ναυκλήρου τοῦ Φασηλίτου ἕτερα χρήματα παρά τινος Χίου ἀνθρώπου, οὐ φάσκοντος δὲ τοῦ Χίου δώσειν, ἐὰν μὴ ὑποθήκην λάβῃ πάνθ', ὅσ'

ἣν περὶ τὸν ναύκληρον, καὶ ἐπιτρέπωσι ταῦτα οἱ πρότερον δεδανεικότες, ἐπέτρεψαν ταῦτα ὑποθήκην γενέσθαι τῷ Χίῳ τὰ 942
ἡμέτερα, καὶ κύριον γενέσθαι ἐκεῖνον ἁπάντων. καὶ οὑτωσὶ ἀπέπλεον ἐκ τοῦ Πόντου μετὰ τοῦ Φασηλίτου ναυκλήρου καὶ μετὰ τοῦ Χίου τοῦ δεδανεικότος, καὶ ὁρμίζονται ἐν Φωρῶν λιμένι, εἰς δὲ τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐχ ὡρμίσαντο· καὶ νυνί, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ Ἀθήνηθεν δανεισθέντα χρήματα εἰς τὸν Πόντον καὶ πάλιν ἐκ τοῦ Πόντου Ἀθήναζε εἰς Χίον κατηγμένα ἐστὶν ὑπὸ τούτων. ὅπερ οὖν ἐν ἀρχῇ ὑπεθέμην τοῦ λόγου, [ὅτι] καὶ ὑμεῖς ἀδικεῖσθε οὐδὲν ἧττον τῶν δόντων ἡμῶν τὰ χρήματα. σκοπεῖτε δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, πῶς οὐκ ἀδικεῖσθε, ἐπειδάν τις τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων κρείττων ἐγχειρῇ εἶναι, καὶ τὰς συγγραφὰς τὰς ναυτικὰς ἀκύρους ποιῇ καὶ καταλύῃ, καὶ τὰ χρήματα τὰ παρ' ἡμῶν εἰς Χίον νὴ Δία φαίνηται ἀπεσταλκώς. πῶς οὐκ ἀδικεῖ ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος καὶ ὑμᾶς; ἐμοὶ μὲν οὖν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τούτους ὁ λόγος· τούτοις γὰρ ἔδωκα τὰ χρήματα. τούτοις δ' ἔστω πρὸς τὸν ναύκληρον ἐκεῖνον τὸν Φασηλίτην, τὸν πολίτην τὸν αὑτῶν, ᾧ φασὶ δανεῖσαι τὰ χρήματα ἄνευ ἡμῶν παρὰ τὴν συγγραφήν. οὐδὲν γὰρ ἡμεῖς ἴσμεν, τίνα ἐστὶ τὰ πεπραγμένα τούτοις πρὸς τὸν πολίτην τὸν ἑαυτῶν, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι ἴσασι. ταῦτα ἡγούμεθα δίκαια εἶναι, καὶ ὑμῶν δεόμεθα, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθεῖν ἡμῖν τοῖς ἀδικουμένοις καὶ κολάζειν τοὺς κακοτεχνοῦντας καὶ σοφιζομένους, ὥσπερ οὗτοι σοφίζονται. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, ὑμῖν τε αὐτοῖς τὰ συμφέροντα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι καὶ περιαιρήσεσθε τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων τὰς πανουργίας ἁπάσας, ἃς 943
ἔνιοι πανουργοῦσι περὶ τὰ συμβόλαια τὰ ναυτικά.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ
ΥΠΕΡ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ ΛΟΓΟΥ.

Πασίων ὁ τραπεζίτης, τελευτῶν ἐπὶ δύο παισὶν ἐξ Ἀρχίππης, Ἀπολλοδώρῳ καὶ Πασικλεῖ, Φορμίωνα οἰκέτην ἑαυτοῦ γενόμενον, τετυχηκότα δὲ ἔτι πρότερον ἐλευθερίας, ἐπίτροπον τοῦ νεω-

τέρου τῶν παίδων Πασικλέους κατέλιπε, καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν, παλλακὴν ἑαυτοῦ γενομένην, ἔδωκεν ἐπὶ προικὶ γυναῖκα. Ἀπολλόδωρος οὖν νέμεται πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὴν πατρῴαν οὐσίαν πλὴν τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου· ταῦτα γὰρ Φορμίων ἐμεμίσθωτο παρὰ Πασίωνος εἰς ὡρισμένον χρόνον τινά. καὶ τέως μὲν ἐλάμβανε τὸ ἥμισυ τῆς μισθώσεως ἑκάτερος, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὰ νέμονται· καὶ γίγνεται τὸ μὲν ἀσπιδοπηγεῖον Ἀπολλοδώρου, Πασικλέους δὲ ἡ τράπεζα. ἀποθανούσης γὰρ καὶ τῆς μητρὸς ὕστερον, νειμάμενος καὶ τὴν ἐκείνης οὐσίαν ἐνεκάλει τῷ Φορμίωνι ὡς πολλὰ ἔχοντι ἑαυτοῦ χρήματα. καθίσαντες οὖν ἑαυτοὺς διαιτητάς, ὥς φησι Φορμίων, Ἀπολλοδώρῳ προσήκοντες Νικίας καὶ Δεινίας καὶ Ἀνδρομένης ἔπεισαν Ἀπολλόδωρον διαλύσασθαι πρὸς Φορμίωνα τὰ ἐγκλήματα λαβόντα πεντακισχιλίας. ὁ μὲν οὖν Ἀπολλόδωρος μετὰ ταῦτα πάλιν εἴληχε
944 δίκην Φορμίωνι ἀφορμῆς. ἀφορμὴν δὲ οἱ Ἀττικοὶ καλοῦσιν, ὅπερ ἡμεῖς ἐνθήκην. ὁ δὲ Φορμίων παραγράφεται, νόμον παρεχόμενος τὸν κελεύοντα, περὶ ὧν ἂν ἅπαξ ἀφῇ τις καὶ διαλύσηται, μηκέτι ἐξεῖναι δικάζεσθαι. ἅπτεται μέντοι καὶ τῆς εὐθείας ὁ ῥήτωρ δεικνύς, ὡς οὐκ εἶχεν ἡ τράπεζα χρήματα ἴδια τοῦ Πασίωνος. τοῦτο δὲ πεποίηκεν, ἵνα ἡ παραγραφὴ μᾶλλον ἰσχύῃ, τῆς εὐθείας δεικνυμένης τῷ Ἀπολλοδώρῳ σαθρᾶς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΥΠΕΡ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ.

Τὴν μὲν ἀπειρίαν τοῦ λέγειν, καὶ ὡς ἀδυνάτως ἔχει Φορμίων, αὐτοὶ πάντες ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀνάγκη δ' ἐστὶ τοῖς ἐπιτηδείοις ἡμῖν, ἃ σύνισμεν, πολλάκις τούτου διεξιόντος ἀκηκοότες, λέγειν καὶ διδάσκειν ὑμᾶς, ἵν' εἰδότες καὶ μεμαθηκότες ὀρθῶς τὰ δίκαια παρ' ἡμῶν, ἃ ἂν ᾖ δίκαια καὶ εὔορκα, ταῦτα ψηφίσησθε. τὴν μὲν οὖν παραγραφὴν ἐποιησάμεθα τῆς δίκης, οὐχ ἵν' ἐκκρούοντες χρόνους ἐμποιῶμεν, ἀλλ' ἵν', ἐκ τῶν πραγμάτων ἐὰν ἐπιδείξῃ μηδ' ὁτιοῦν ἀδικοῦνθ' ἑαυτὸν οὑτοσί, ἀπαλλαγή τις αὐτῷ γένοιτο παρ' ὑμῖν κυρία. ὅσα γὰρ

παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ἀνθρώποις ἰσχυρὰ καὶ βέβαια ἄνευ τοῦ
παρ' ὑμῖν ἀγωνίσασθαι, ταῦτα πάντα πεποιηκὼς Φορμίων οὑ- 945
τοσί, καὶ πολλὰ μὲν εὖ πεποιηκὼς Ἀπολλόδωρον τουτονί, πάντα δ', ὅσων κύριος τῶν τούτου κατελείφθη, διαλύσας καὶ παραδοὺς δικαίως, καὶ πάντων ἀφεθεὶς μετὰ ταῦτα τῶν ἐγκλημάτων, ὅμως, ὡς ὁρᾶτε, ἐπειδὴ φέρειν οὐκέτι τοῦτον οἷός τέ ἐστι, δίκην ταλάντων εἴκοσι λαχὼν αὐτῷ, ταύτην συκοφαντεῖ. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἅπαντα τὰ πραχθέντα τούτῳ πρὸς Πασίωνα καὶ Ἀπολλόδωρον ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι· ἐξ ὧν εὖ οἶδ' ὅτι ἥ τε τούτου συκοφαντία φανερὰ γενήσεται καὶ ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ἡ δίκη. γνώσεσθε δ' ἅμα ταῦτ' ἀκούσαντες. πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς συνθήκας, καθ' ἃς ἐμίσθωσε Πασίων τὴν τράπεζαν τούτῳ καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον. καί μοι λάβε τὰς συνθήκας καὶ τὴν πρόκλησιν καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

ΣΥΝΘΗΚΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Αἱ μὲν οὖν συνθῆκαι, καθ' ἃς ἐμίσθωσεν ὁ Πασίων τὴν τράπεζαν τούτῳ καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον ἤδη καθ' ἑαυτὸν ὄντι, αὗταί εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δεῖ δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν, ἐκ τίνος τρόπου προσώφειλε τὰ ἕνδεκα τάλαντα ὁ Πασίων ἐπὶ τὴν τράπεζαν. οὐ γὰρ δι' ἀπορίαν ταῦτ' ὤφειλεν, ἀλλὰ διὰ φιλεργίαν. ἡ μὲν γὰρ ἔγγειος ἦν οὐσία Πασίωνι μάλιστα ταλάντων εἴκοσιν, ἀργύριον δὲ πρὸς ταύτῃ δεδανεισμένον ἴδιον πλέον
ἢ πεντήκοντα τάλαντα. ἐν οὖν τοῖς πεντήκοντα ταλάντοις τούτοις 946
ἀπὸ τῶν παρακαταθηκῶν τῶν τῆς τραπέζης ἕνδεκα τάλαντα ἐνεργὰ ἦν. μισθούμενος οὖν ὅδε τὴν ἐργασίαν ταύτην τὴν τῆς τραπέζης καὶ τὰς παρακαταθήκας λαμβάνων, ὁρῶν, ὅτι, μήπω τῆς πολιτείας αὐτῷ παρ' ὑμῖν οὔσης, οὐχ οἷός τε ἔσοιτο εἰσπράττειν, ὅσα Πασίων ἐπὶ γῇ καὶ συνοικίαις δεδανεικὼς ἦν, εἵλετο μᾶλλον αὐτὸν τὸν Πασίωνα χρήστην ἔχειν τούτων τῶν χρημάτων, ἢ τοὺς ἄλλους χρήστας, οἷς προϊέμενος ἦν. καὶ οὕτω διὰ ταῦτα ἐγράφη εἰς τὴν μίσθωσιν προσοφείλων ὁ Πασίων τὰ ἕνδεκα τάλαντα, ὥσπερ καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὃν μὲν τοίνυν τρόπον ἡ μίσθωσις ἐγένετο, μεμαρτύρηται ὑμῖν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπικαθημένου ἐπὶ τῇ τραπέζῃ. ἐπιγενομένης δὲ ἀῤῥωστίας τῷ Πασίωνι, μετὰ ταῦτα, σκέψασθ', ἃ διέθετο. λάβε τῆς

διαθήκης τὸ ἀντίγραφον, καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνί, καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί, παρ' οἷς αἱ διαθῆκαι κεῖνται.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΔΙΑΘΗΚΗΣ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Πασίων ἐτετελευτήκει ταῦτα διαθέμενος, Φορμίων οὑτοσὶ τὴν μὲν γυναῖκα λαμβάνει κατὰ τὴν διαθήκην, τὸν δὲ παῖδα ἐπετρόπευσεν. ἁρπάζοντος δὲ τούτου καὶ πολλὰ ἀπὸ κοινῶν ὄντων τῶν χρημάτων ἀναλίσκειν οἰομένου δεῖν, λογιζόμενοι πρὸς ἑαυτοὺς οἱ ἐπίτροποι, ὅτι, εἰ δεήσει κατὰ τὰς διαθήκας, ὅσα ἂν οὗτος ἐκ κοινῶν τῶν χρημάτων ἀναλώσῃ, τούτοις ἐξελόντας τὰς ἀντιμοιρίας τὰ λοιπὰ νέμειν,
947 οὐδ' ὁτιοῦν ἔσται περιόν, νείμασθαι τὰ ὄντα ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἔγνωσαν. καὶ νέμονται τὴν ἄλλην οὐσίαν πλὴν ὧν ἐμισθώσατο οὑτοσί· τούτων δὲ τῆς προσόδου τὴν ἡμίσειαν τούτῳ ἀπεδίδοσαν. ἄχρι μὲν οὖν τούτου τοῦ χρόνου πῶς ἔνεστ' ἐγκαλεῖν αὐτῷ μισθώσεως; οὐ γὰρ νῦν, ἀλλὰ τότ' εὐθὺς ἔδει χαλεπαίνοντα φαίνεσθαι. καὶ μὴν οὐδὲ τὰς ἐπιγενομένας μισθώσεις ὡς οὐκ ἀπείληφεν ἔστ' εἰπεῖν αὐτῷ. οὐ γὰρ ἄν ποτε, ἐπειδὴ [τοῦτον τὸν τρόπον] δοκιμασθέντος Πασικλέους ἀπηλλάττετο τῆς μισθώσεως ὅδε, ἀφῆκατ' ἂν αὐτὸν ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ τότ' ἂν παραχρῆμα ἀπῃτεῖτε, εἴ τι προσώφειλεν ὑμῖν. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐνείματο οὗτος πρὸς τὸν ἀδελφὸν παῖδ' ὄντα, καὶ ἀφῆκαν τῆς μισθώσεως καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐγκλημάτων, λάβε ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Εὐθὺς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἀφεῖσαν τουτονὶ τῆς μισθώσεως, νέμονται τὴν τράπεζαν καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον· καὶ λαβὼν αἵρεσιν Ἀπολλόδωρος αἱρεῖται τὸ ἀσπιδοπηγεῖον ἀντὶ τῆς τραπέζης. καίτοι, εἰ ἦν ἰδία τις ἀφορμὴ τούτῳ πρὸς τῇ τραπέζῃ, τί δή ποτ' ἂν εἵλετο τοῦτο μᾶλλον ἢ ἐκείνην; οὔτε γὰρ ἡ πρόσοδος ἦν πλείων, ἀλλ' ἐλάττων· τὸ μὲν γὰρ τάλαντον, ἡ δὲ ἑκατὸν μνᾶς ἔφερεν· οὔτε τὸ κτῆμα ἥδιον, εἰ προσῆν χρήματα τῇ τραπέζῃ ἴδια· ἀλλ' οὐ προσῆν. διόπερ σωφρο-
948 νῶν εἵλετο τὸ ἀσπιδοπηγεῖον οὑτοσί· τὸ μὲν γὰρ κτῆμ' ἀκίνδυνόν ἐστιν, ἡ δ' ἐργασία προσόδους ἔχουσα ἐπικινδύνους ἀπὸ χρη-

μάτων ἀλλοτρίων. πολλὰ δ' ἄν τις ἔχοι λέγειν καὶ ἐπιδεικνύναι σημεῖα τοῦ τοῦτον συκοφαντεῖν ἐγκαλοῦντα Φορμίωνι. ἀλλ', οἶμαι, μέγιστον μὲν ἁπάντων τεκμήριόν ἐστι τοῦ μηδεμίαν λαβεῖν ἀφορμὴν εἰς ταῦτα τουτονὶ τὸ ἐν τῇ μισθώσει γεγράφθαι προσοφείλοντα τὸν Πασίων' ἐπὶ τὴν τράπεζαν, οὐ δεδωκότα ἀφορμὴν τούτῳ· δεύτερον δὲ τὸ τοῦτον ἐν τῇ νομῇ μηδὲν ἐγκαλοῦντα φαίνεσθαι· τρίτον δ', ὅτι μισθῶν ἑτέροις ὕστερον ταῦτα τοῦ ἴσου ἀργυρίου οὐ φανήσεται προσμεμισθωκὼς ἰδίαν ἀφορμήν. καίτοι, εἰ ἣν ὁ πατὴρ παρέσχεν ὑπὸ τοῦδε ἀπεστερεῖτο, αὐτὸν νῦν προσῆκεν ἐκείνοις ἄλλοθεν πορίσαντα δεδωκέναι. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐμίσθωσεν ὕστερον Ξένωνι καὶ Εὐφραίῳ καὶ Εὔφρονι καὶ Καλλιστράτῳ; καὶ οὐδὲ τούτοις παρέδωκεν ἰδίαν ἀφορμήν, ἀλλὰ τὰς παρακαταθήκας, καὶ τὴν [ἀπὸ] τούτων ἐργασίαν αὐτὴν ἐμισθώσαντο, λάβε μοι τὴν τούτων μαρτυρίαν, καὶ ὡς τὸ ἀσπιδοπηγεῖον εἵλετο.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μεμαρτύρηται μὲν τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ τούτοις ἐμίσθωσαν, καὶ οὐ παρέδωκαν ἰδίαν ἀφορμὴν οὐδεμίαν, καὶ ἐλευθέρους τ' ἀφῆκαν, ὡς μεγάλα εὖ πεπονθότες, καὶ οὐκ ἐδικάζοντο οὔτ' ἐκείνοις τότ' οὔτε τούτῳ. ὃν μὲν τοίνυν χρόνον ἡ μήτηρ ἔζη ἡ πάντ' ἀκριβῶς εἰδυῖα ταῦτα, οὐδὲν ἔγκλημα πώποτε ἐποιήσατο πρὸς τουτονὶ Φορμίωνα Ἀπολλόδωρος. ὡς δ' ἐτελεύτησεν ἐκείνη, τρισχιλίας ἐγκαλέσας ἀργυ- 949
ρίου δραχμὰς πρὸς αἷς ἔδωκεν ἐκείνη δισχιλίαις τοῖς τούτου παιδίοις καὶ χιτωνίσκον τινὰ καὶ θεράπαιναν ἐσυκοφάντει. καὶ οὐδ' ἐνταῦθα τούτων οὐδὲν ὧν νῦν ἐγκαλεῖ λέγων φανήσεται. ἐπιτρέψας δὲ τῷ τε τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς πατρὶ καὶ τῷ συγκηδεστῇ τῷ ἑαυτοῦ καὶ Λυσίνῳ καὶ Ἀνδρομένει, πεισάντων τούτων Φορμίωνα τουτονὶ δοῦναι δωρεὰν τὰς τρισχιλίας καὶ τὸ προσὸν καὶ φίλον μᾶλλον ἔχειν τοῦτον, ἢ διὰ ταῦτ' ἐχθρὸν εἶναι, λαβὼν τὸ σύμπαν, πεντακισχιλίας καὶ πάντων ἀφεὶς τῶν ἐγκλημάτων τὸ δεύτερον, εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐλθὼν, πάλιν, ὡς ὁρᾶτε, δικάζεται, πάσας αἰτίας συμπλάσας καὶ ἐγκλήματα ἐκ παντὸς τοῦ πρὸ τούτου, (τοῦτο γάρ ἐστι μέγιστον ἁπάντων,) ἃ οὐδὲ πώποτ' ᾐτιάσατο. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν γνῶσιν τὴν γενομένην ἐν ἀκροπόλει καὶ τὴν μαρτυρίαν τῶν

παραγενομένων, ὅτ' ἀφίει τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων Ἀπολλόδωρος λαμβάνων τοῦτο τὸ ἀργύριον.

ΓΝΩΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀκούετε τῆς γνώσεως, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἣν ἔγνω Δεινίας, οὗ τὴν θυγατέρα αὐτος ἔχει, καὶ Νικίας ὁ τὴν ἀδελφὴν τῆς τούτου γυναικὸς ἔχων. ταῦτα τοίνυν λαβὼν καὶ ἀφεὶς ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων, ὥσπερ ἢ πάντων τεθνεώτων τούτων, ἢ τῆς ἀληθείας οὐ γενησομένης φανερᾶς, δίκην τοσούτων ταλάντων λαχὼν τολμᾷ δικάζεσθαι. τὰ μὲν οὖν πεπραγμένα καὶ γεγενημένα Φορμίωνι πρὸς Ἀπολλόδωρον ἐξ ἀρχῆς ἅπαντ' ἀκηκόατε,
950 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οἴομαι δ', Ἀπολλόδωρον τουτονὶ οὐδὲν ἔχοντα δίκαιον εἰπεῖν περὶ ὧν ἐγκαλεῖ, ἅπερ παρὰ τῷ διαιτητῇ λέγειν ἐτόλμα, ταῦτ' ἐρεῖν· ὡς τὰ γράμματα ἡ μήτηρ ἠφάνικε πεισθεῖσα ὑπὸ τούτου, καί, τούτων ἀπολωλότων, οὐκ ἔχει τίνα χρὴ τρόπον ταῦτ' ἐξελέγχειν ἀκριβῶς. περὶ δὴ τούτων καὶ ταύτης τῆς αἰτίας σκέψασθε, ἡλίκ' ἂν τις ἔχοι τεκμήρια εἰπεῖν, ὅτι ψεύδεται. πρῶτον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τίς ἂν ἐνείματο τὰ πατρῷα μὴ λαβὼν γράμματα, ἐξ ὧν ἤμελλεν εἴσεσθαι τὴν καταλειφθεῖσαν οὐσίαν; οὐδὲ εἷς δήπου. καίτοι δυοῖν δέοντα εἴκοσιν ἔτη ἐστὶν ἐξ ὅτου ἐνείμω, καὶ οὐκ ἂν ἔχοις ἐπιδεῖξαι, ὡς ἐνεκάλεσας πώποτε ὑπὲρ τῶν γραμμάτων. δεύτερον δέ, τίς οὐκ ἄν, ἡνίκα Πασικλῆς ἀνὴρ γεγονὼς ἐκομίζετο τὸν λόγον τῆς ἐπιτροπῆς, εἰ δι' αὐτοῦ τὰ γράμματ' ὤκνει τὴν μητέρα αἰτιᾶσθαι διεφθαρκέναι, τούτῳ ταῦτ' ἐδήλωσεν, ὅπως διὰ τούτου ταῦτα ἠλέγχθη; τρίτον δ', ἐκ ποίων γραμμάτων τὰς δίκας ἐλαγχανες; οὗτος γὰρ πολλοῖς τῶν πολιτῶν δίκας λαγχάνων πολλὰ χρήματα εἰσπέπρακται γράφων εἰς τὰ ἐγκλήματα· Ἔβλαψέ με ὁ δεῖνα οὐκ ἀποδιδοὺς ἐμοὶ τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ ὀφείλοντα αὐτὸν ἐν τοῖς γράμμασι. καίτοι, εἰ ἠφάνιστο τὰ γράμματα, ἐκ ποίων γραμμάτων τὰς δίκας ἐλάγχανες; ἀλλὰ μήν, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τὴν μὲν νομὴν ἀκηκόατε, ἣν ἐνείματο, καὶ μεμαρτύρηταί ὑμῖν· τῶν δὲ λήξεων τούτων ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας. λάβε τὰς μαρτυρίας μοι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 951

Οὐκοῦν ἐν ταύταις ταῖς λήξεσιν ὡμολόγηκεν ἀπειληφέναι τὰ τοῦ πατρὸς γράμματα· οὐ γὰρ δὴ συκοφαντεῖν γε οὐδ' ὧν οὐκ ὤφειλον οὗτοι δικάζεσθαι φήσειεν ἄν. νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλων καὶ πολλῶν ὄντων, ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν οὐκ ἀδικοῦντα Φορμίωνα τουτονί, μέγιστον ἁπάντων εἶναι, ὅτι Πασικλῆς, ἀδελφὸς ὢν Ἀπολλοδώρου τουτουΐ, οὔτε δίκην εἴληχεν, οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ὧν οὗτος ἐγκαλεῖ. καίτοι οὐ δήπου τὸν μὲν παῖδα ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέντα, καὶ οὗ τῶν ὄντων κύριος ἦν, ἐπίτροπος καταλελειμμένος, οὐκ ἂν ἠδίκει, σὲ δέ, ὃς ἀνὴρ κατελείφθης, τέτταρα καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονώς, καὶ ὑπὲρ αὑτοῦ ῥᾳδίως ἂν τὰ δίκαια ἐλάμβανες εὐθύς, εἴ τι ἠδικοῦ. οὐκ ἔστι ταῦτα. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ὁ Πασικλῆς οὐδὲν ἐγκαλεῖ, λάβε μοι τὴν τούτου μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἃ τοίνυν ἤδη καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ταῦτ' ἀναμνήσθητε ἐκ τῶν εἰρημένων· ἡμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένου μὲν διαλογισμοῦ καὶ ἀφέσεως τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου τῆς μισθώσεως, γεγενημένης δὲ διαίτης καὶ πάλιν ἀφέσεως πάντων, οὐκ ἐώντων τῶν νόμων δίκας ὧν ἂν ἀφῇ τις ἅπαξ λαγχάνειν, συκοφαντοῦντος τούτου καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζομένου, παρεγραψάμεθα ἐκ τῶν νόμων, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. ἵν' οὖν εἰδῆθ', ὑπὲρ οὗ τὴν ψῆφον οἴσετε, τόν τε νόμον ὑμῖν τουτονὶ ἀναγνώσεται καὶ τὰς μαρτυρίας ἐφεξῆς τῶν παρόντων, ὅτ' ἠφίει τῆς μισθώσεως καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐγκλημάτων 952 Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα. λάβε δή μοι τὰς μαρτυρίας ταυτασὶ καὶ τὸν νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε τοῦ νόμου λέγοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τά τε ἄλλα, ὧν μὴ εἶναι δεῖ δίκας, καὶ ὅσα τις ἀφῆκεν ἢ ἀπήλλαξεν· εἰκότως. εἰ γάρ ἐστι δίκαιον, ὧν ἂν ἅπαξ γένηται δίκη, μηκέτ' ἐξεῖναι δικάζεσθαι, πολὺ τῶν ἀφεθέντων δικαιότερον μὴ εἶναι δίκας. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὑμῖν ἡττηθεὶς τάχ' ἂν εἴποι, ὡς

ἐξηπατήθητε ὑμεῖς· ὁ δὲ αὐτοῦ φανερῶς καταγνοὺς καὶ ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας τίν' ἂν ἑαυτὸν αἰτίαν αἰτιασάμενος τῶν αὐτῶν πάλιν εἰκότως δικάζοιτο; οὐδεμίαν δήπου. διόπερ τοῦτο πρῶτον ἔγραψεν ὁ τὸν νόμον θεὶς, ὧν μὴ εἶναι δεῖ δίκας, ὅσα τις ἀφῆκεν ἢ ἀπήλλαξεν. ἃ τῷδε γέγονεν ἀμφότερα· καὶ γὰρ ἀφῆκε καὶ ἀπήλλαξεν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. λάβε δέ μοι καὶ τὸν τῆς προθεσμίας νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ὁ μὲν τοίνυν νόμος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σαφῶς ούτωσὶ τὸν χρόνον ὥρισεν. Ἀπολλόδωρος δ' ουτοσὶ, παρεληλυθότων ἐτῶν πλέον ἢ εἴκοσι, τὴν ἑαυτοῦ συκοφαντίαν ἀξιοῖ περὶ πλείονος ὑμᾶς ποιήσασθαι τῶν νόμων, καθ' οὓς ὀμωμοκότες δικάζετε. καίτοι πᾶσι μὲν τοῖς νόμοις προσέχειν εἰκός ἐσθ' ὑμᾶς, οὐχ ἥκιστα δὲ τούτῳ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· δοκεῖ γάρ μοι καὶ ὁ Σόλων οὐδενὸς ἄλλου ἕνεκα θεῖναι αὐτὸν ἢ τοῦ μὴ συκοφαντεῖσθαι ὑμᾶς. τοῖς μὲν γὰρ ἀδικουμένοις ἱκανὰ τὰ πέντε ἔτη
953 ἡγήσατο εἶναι εἰσπράξασθαι, κατὰ δὲ τῶν ψευδομένων τὸν χρόνον ἐνόμισε σαφέστατον ἔλεγχον ἔσεσθαι· καὶ ἅμα, ἐπειδὴ ἀδύνατον ἔγνω ὂν τούς τε συμβαλόντας καὶ τοὺς μάρτυρας ἀεὶ ζῆν, τὸν νόμον ἀντὶ τούτων ἔθηκεν, ὅπως μάρτυς εἴη τοῦ δικαίου τοῖς ἐρήμοις. θαυμάζω τοίνυν ἔγωγ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τί [ποτ' ἐστὶν, ἃ] πρὸς ταῦτ' ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπολλόδωρος ουτοσί. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ὑπείληφεν, ὡς ὑμεῖς, οὐδὲν ὁρῶντες εἰς χρήματα τοῦτον ἠδικημένον, ὀργιεῖσθ', ὅτι τὴν μητέρ' ἔγημεν αὐτοῦ Φορμίων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτο, οὐδ' αὐτὸν λέληθεν οὐδ' ὑμῶν πολλοὺς, ὅτι Σωκράτης, ὁ τραπεζίτης ἐκεῖνος, παρὰ τῶν κυρίων ἀπαλλαγεὶς, ὥσπερ ὁ τούτου πατὴρ, ἔδωκε Σατύρῳ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτοῦ ποτε γενομένῳ. ἕτερος Σωσικλῆς τραπεζιτεύσας ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Τιμοδήμῳ, τῷ νῦν ἔτ' ὄντι καὶ ζῶντι, γενομένῳ ποτὲ ἑαυτοῦ. καὶ οὐ μόνον ἐνθάδε τοῦτο ποιοῦσιν οἱ περὶ τὰς ἐργασίας ταύτας ὄντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐν Αἰγίνῃ ἔδωκε Στρυμόδωρος Ἑρμαίῳ, τῷ ἑαυτοῦ οἰκέτῃ, τὴν γυναῖκα, καὶ τελευτησάσης ἐκείνης, ἔδωκε πάλιν τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ. καὶ πολλοὺς ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν τοιούτους· εἰκότως. ὑμῖν μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γένει πολίταις, οὐδὲ ἓν πλῆθος χρημάτων ἀντὶ τοῦ γένους καλόν ἐστιν ἑλέσθαι· τοῖς δὲ τοῦτο μὲν δωρεὰν ἢ παρ' ὑμῶν ἢ παρ'

ἄλλων τινῶν λαβοῦσι, τῇ τύχῃ δ' ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ χρηματί-
σασθαι καὶ ἑτέρων πλείω κτήσασθαι καὶ αὐτῶν τούτων ἀξιωθεῖσι
ταῦτ' ἐστὶ φυλακτέα. διόπερ Πασίων, ὁ πατὴρ ὁ σός, οὐ πρῶ-
τος οὐδὲ μόνος, οὐδ' αὑτὸν ὑβρίζων οὐδ' ὑμᾶς τοὺς υἱεῖς, 954
ἀλλὰ μόνην ὁρῶν σωτηρίαν τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασιν, εἰ τοῦτον
ἀνάγκῃ ποιήσειεν οἰκεῖον ὑμῖν, ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, μη-
τέρα δ' ὑμετέραν τούτῳ. πρὸς μὲν οὖν τὰ συμφέροντα ἐὰν
ἐξετάζῃς, καλῶς αὐτὸν βεβουλευμένον εὑρήσεις· εἰ δὲ πρὸς δόξαν
ἢ γένος ἀναίνῃ Φορμίωνα κηδεστήν, ὅρα, μὴ γελοῖον ᾖ σὲ
ταῦτα λέγειν. εἰ γάρ τις ἔροιτό σε, ποῖόν τιν' ἡγῇ τὸν πατέρα
τὸν σαυτοῦ εἶναι, χρηστὸν εὖ οἶδ' ὅτι φήσειας ἄν. πότερον
οὖν οἴει μᾶλλον ἐοικέναι τὸν τρόπον καὶ πάντα τὸν βίον Πα-
σίωνι, σαυτὸν ἢ τοῦτον; ἐγὼ μὲν γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι τοῦτον. εἶθ'
ὅστις ἐστὶν ὁμοιότερος σοῦ τῷ σῷ πατρί, τοῦτον, εἰ τὴν μητέρα
τὴν σὴν ἔγημεν, ἀναίνῃ; ἀλλὰ μὴν ὅτι γε δόντος καὶ ἐπισκή-
ψαντος τοῦ σοῦ πατρὸς ταῦτ' ἐπράχθη, οὐ μόνον ἐκ τῆς δια-
θήκης ἔστιν ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ σὺ μάρτυς
αὐτὸς γέγονας. ὅτε γὰρ τὰ μητρῷα πρὸς μέρος αὐτὸς ἠξίους
νέμεσθαι, ὄντων παίδων ἐκ τῆς γυναικὸς Φορμίωνι τούτῳ, τότε
ὡμολόγεις, κυρίως δόντος τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ κατὰ τοὺς νό-
μους αὐτὴν γεγαμῆσθαι. εἰ γὰρ αὐτὴν εἶχε λαβὼν ἀδίκως ὅδε,
μηδενὸς δόντος, οὐκ ἦσαν οἱ παῖδες κληρονόμοι· τοῖς δὲ μὴ
κληρονόμοις οὐκ ἦν μετουσία τῶν ὄντων. ἀλλὰ μήν, ὅτι ταῦτ'
ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηκας τῷ τὸ τέταρτον μέρος λαβεῖν καὶ
ἀφεῖναι τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων. κατ' οὐδὲν τοίνυν, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον οὐδὲν εἰπεῖν ἔχων ἀναιδεστάτους λόγους
ἐτόλμα λέγειν πρὸς τῷ διαιτητῇ, περὶ ὧν προακηκοέναι βέλτιόν 955
ἐσθ' ὑμᾶς· ἕνα μέν, τὸ παράπαν μὴ γενέσθαι διαθήκην, ἀλλ'
εἶναι τοῦτο πλάσμα καὶ σκευώρημα ὅλον· ἕτερον δ', ἕνεκα τού-
του πάντα ταῦτα συγχωρεῖν τὸν πρὸ τοῦ χρόνον καὶ οὐχὶ δικά-
ζεσθαι, ὅτι μίσθωσιν αὐτῷ ἤθελε φέρειν Φορμίων πολλὴν καὶ
ὑπισχνεῖτο οἴσειν· Ἐπειδὴ δὲ οὐ ποιεῖ ταῦτα, τηνικαῦτα, φησί,
δικάζομαι. ὅτι δὲ ταῦτ' ἀμφότερ', ἐὰν λέγῃ, ψεύσεται καὶ τοῖς
ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένοις ἐναντία ἐρεῖ, σκοπεῖτε ἐκ τῶνδε. ὅταν
μὲν τοίνυν τὴν διαθήκην ἀρνῆται, ἐκ τίνος τρόπου πρεσβεῖα
λαβὼν τὴν συνοικίαν κατὰ τὴν διαθήκην ἔχει, τοῦτ' ἐρωτᾶτε
αὐτόν· οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἐρεῖ, ὡς, ὅσα μὲν πλεονεκτεῖν τόνδ'
ἔγραψεν ὁ πατήρ, κύριά ἐστι τῆς διαθήκης, τὰ δ' ἄλλα ἄκυρα.
ὅταν δ' ὑπὸ τῶν τούτου ὑποσχέσεων ὑπάγεσθαι φῇ, μέμνησθ',

ὅτι μάρτυρας ὑμῖν παρεσχήμεθα, οἳ χρόνον πολὺν τοῦδ' ἀπηλλαγμένου μισθωταὶ τούτοις ἐγίγνοντο τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου. καίτοι τόθ', ὁπηνίκα ἐμίσθωσεν ἐκείνοις, τῷδ' ἐγκαλεῖν παραχρῆμα ἐχρῆν, εἴπερ ἀληθῆ ἦν, ὑπὲρ ὧν τότ' ἀφεὶς νῦν τούτῳ δικάζεται. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ πρεσβεῖά τε τὴν συνοικίαν ἔλαβε κατὰ τὴν διαθήκην καὶ τῷδε οὐχ ὅπως ἐγκαλεῖν ᾤετο δεῖν, ἀλλ' ἐπῄνει, λάβε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα χρήματ' ἔχων ἐκ τῶν μισθώσεων καὶ ἐκ τῶν χρεῶν, ὡς ἀπορῶν καὶ πάντα ἀπολωλεκώς, ὀδύρεται, βραχέα ἡμῶν ἀκούσατε. οὗτος γὰρ ἐκ
956 μὲν τῶν χρεῶν ὁμοῦ τάλαντ' εἴκοσιν εἰσπέπρακται ἐκ τῶν γραμματείων ὧν ὁ πατὴρ κατέλιπε, καὶ τούτων ἔχει πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα· πολλῶν γὰρ τὰ μέρη τὸν ἀδελφὸν ἀποστερεῖ· ἐκ δὲ τῶν μισθώσεων, ὀκτὼ μὲν ἐτῶν, ἃ Φορμίων εἶχε τὴν τράπεζαν, ὀγδοήκοντα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης μισθώσεως· καὶ ταῦτά ἐστι δέκα τάλαντα καὶ τετταράκοντα μναῖ· δέκα δ' ἐτῶν μετὰ ταῦτα, ὧν ἐμίσθωσαν ὕστερον Ξένωνι καὶ Εὐφραίῳ καὶ Εὔφρονι καὶ Καλλιστράτῳ, τάλαντον τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου· χωρὶς δὲ τούτων ἐτῶν ἴσως εἴκοσι τῆς ἐξ ἀρχῆς νεμεθείσης οὐσίας, ἧς αὐτὸς ἐπεμελεῖτο, τὰς προσόδους, πλέον ἢ μνᾶς τριάκοντα. ἐὰν δὲ πάντα συνθῆτε, ὅσα ἐνείματο, ὅσα εἰσεπράξατο, ὅσ' εἴληφε μίσθωσιν, πλέον ἢ τετταράκοντα τάλαντα εἰληφὼς φανήσεται, χωρὶς ὧν οὗτος εὖ πεποίηκε, καὶ τῶν μητρῴων, καὶ ὧν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἔχων οὐκ ἀποδίδωσι πένθ' ἡμιταλάντων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦθ' ἡ πόλις εἴληφε, καὶ δεινὰ πέπονθας πολλὰ καταλελειτουργηκώς. ἀλλ' ἃ μὲν ἐκ κοινῶν ἐλειτούργεις τῶν χρημάτων, σὺ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἀνηλώσατε· ἃ δ' ὕστερον, οὐκ ἔστιν ἄξια μὴ ὅτι δυοῖν ταλάντοιν προσόδου, ἀλλ' οὐδ' εἴκοσι μνῶν. μηδὲν οὖν τὴν πόλιν αἰτιῶ, μηδ' ἃ σὺ τῶν ὄντων αἰσχρῶς καὶ κακῶς ἀνήλωκας, ὡς ἡ πόλις εἴληφε, λέγε. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τό τε πλῆθος τῶν χρημάτων ὧν εἴληφε καὶ τὰς λειτουργίας ἃς λελειτούργηκεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν καθ' ἓν ἕκαστον.
957 λάβε μοι τὸ βιβλίον τουτί, καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνί, καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

ΒΙΒΛΙΟΝ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Τοσαῦτα μὲν τοίνυν χρήματα εἰληφὼς, καὶ χρέα πολλῶν ταλάντων ἔτ' ἔχων, ὧν τὰ μὲν παρ' ἑκόντων, τὰ δ' ἐκ τῶν δικῶν εἰσπράττει, ἃ τῆς μισθώσεως ἔξω τῆς τραπέζης καὶ τῆς ἄλλης οὐσίας, ἣν κατέλιπε Πασίων, ὠφείλετο ἐκείνῳ, καὶ νῦν παρειλήφασιν οὗτοι, καὶ τοσαῦτ' ἀνηλωκὼς, ὅσ' ὑμεῖς ἠκούσατε, οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τῶν προσόδων, μὴ ὅτι τῶν ἀρχαίων, εἰς τὰς λειτουργίας, ὅμως ἀλαζονεύσεται καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ καὶ χορηγίας. ἐγὼ δ', ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐρεῖ, ἐπέδειξα· οἴομαι μέντοι, κἂν εἰ πάντα ταῦτα ἀληθῆ λέγοι, κάλλιον εἶναι καὶ δικαιότερον, τόνδε ἀπὸ τῶν αὑτοῦ λειτουργεῖν ὑμῖν, ἢ τούτῳ δόντας τὰ τούτου, μικρὰ τῶν πάντων μεταχόντας αὐτοὺς, τόνδε μὲν ἐν ταῖς ἐσχάταις ἐνδείαις ὁρᾷν, τοῦτον δ' ὑβρίζοντα καὶ εἰς ἅπερ εἴωθεν ἀναλίσκοντα. ἀλλὰ μὴν περί γε τῆς εὐπορίας, ὡς ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ κέκτηται, καὶ ὧν ἐρωτήσειν ἔφησθα, πόθεν τὰ ὄντα κέκτηται Φορμίων, μόνῳ τῶν ὄντων ἀνθρώπων σοὶ τοῦτον οὐκ ἔνεστιν εἰπεῖν τὸν λόγον. οὐδὲ γὰρ Πασίων, ὁ σὸς πατὴρ, ἐκτήσαθ' εὑρὼν, οὐδὲ τοῦ πατρὸς αὐτῷ παραδόντος, ἀλλὰ παρὰ τοῖς αὑτοῦ κυρίοις Ἀντισθένει καὶ Ἀρχεστράτῳ τραπεζιτεύουσι πεῖραν δοὺς, ὅτι χρηστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἐπιστεύθη. ἔστι δ' ἐν ἐμπορίῳ καὶ χρήμασιν ἐργαζομένοις ἀνθρώποις φιλεργὸν δόξαι καὶ χρηστὸν εἶναι τὸν αὐτὸν θαυμαστὸν ἡλίκον. οὔτ' οὖν ἐκείνῳ ταῦθ' οἱ κύριοι παρέδωκαν, ἀλλ'
αὐτὸς ἔφυ χρηστὸς, οὔτε τῷδε ὁ σὸς πατήρ· σὲ γὰρ ἂν πρότε- 958
ρον τοῦδε χρηστὸν ἐποίησεν, εἰ ἦν ἐπ' ἐκείνῳ. εἰ δὲ τοῦτο ἀγνοεῖς, ὅτι πίστις ἀφορμὴ τῶν πασῶν ἐστὶ μεγίστη πρὸς χρηματισμὸν, πᾶν ἂν ἀγνοήσειας. χωρὶς δὲ τούτων πολλὰ καὶ τῷ σῷ πατρὶ καὶ σοὶ καὶ ὅλοις τοῖς ὑμετέροις πράγμασι Φορμίων γέγονε χρήσιμος. ἀλλ', οἶμαι, τῆς σῆς ἀπληστίας καὶ τοῦ σοῦ τρόπου τίς ἂν δύναιτο ἐφικέσθαι; καὶ δῆτα θαυμάζω, πῶς οὐ λογίζῃ πρὸς σεαυτὸν, ὅτι ἐστὶν Ἀρχεστράτῳ, τῷ ποτε τὸν πατέρα τὸν σὸν κτησαμένῳ, υἱὸς ἐνθάδε, Ἀντίμαχος, πράττων οὐ κατ' ἀξίαν, ὃς οὐ δικάζεταί σοι οὐδὲ δεινά φησι πάσχειν, εἰ σὺ μὲν χλανίδα φορεῖς, καὶ τὴν μὲν λέλυσαι, τὴν δ' ἐκδέδωκας ἑταίραν, καὶ ταῦτα γυναῖκ' ἔχων ποιεῖς, καὶ τρεῖς παῖδας ἀκολούθους περιάγεις, καὶ ζῇς ἀσελγῶς οὕτως, ὥστε καὶ τοὺς ἀπαντῶντας αἰσχύνεσθαι, αὐτὸς δ' ἐκεῖνος πολλῶν ἐνδεής ἐστιν. οὐδὲ τὸν Φορμίων' ἐκεῖνος οὐχ ὁρᾷ. καίτοι, εἰ κατὰ

τοῦτ' οἴει σοι προσήκειν τῶν τούτου, ὅτι τοῦ πατρός ποτ' ἐγένετο τοῦ σοῦ, ἐκείνῳ προσήκει μᾶλλον ἢ σοί. ὁ γὰρ αὖ σὸς πατὴρ ἐκείνων ἐγένετο· ὥστε καὶ σὺ καὶ οὗτος ἐκείνου γίνεσθε ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου. σὺ δ' εἰς τοῦθ' ἥκεις ἀγνωμοσύνης, ὥσθ', ἃ προσήκει σοι τοὺς λέγοντας ἐχθροὺς νομίζειν, ταῦτ' αὐτὸς ποιεῖς τ' ἀνάγκην εἶναι λέγειν, καὶ ὑβρίζεις μὲν σαυτὸν καὶ τοὺς γονέας τεθνεῶτας, προπηλακίζεις δὲ τὴν πόλιν, καὶ ἃ τῆς τούτων φιλανθρωπίας ἀπολαύσας εὕρετο ὁ σὸς πατὴρ, καὶ μετὰ ταῦτα Φορμίων οὑτοσὶ, ταῦτα, ἀντὶ τοῦ κοσμεῖν καὶ περιστέλ-
959 λειν, ἵνα καὶ τοῖς δοῦσιν ὡς εὐσχημονέστατα ἐφαίνετο καὶ τοῖς λαβοῦσιν ὑμῖν, ἄγεις εἰς μέσον, ἐλέγχεις, δεικνύεις, μονονοὺκ ὀνειδίζεις, οἷον ὄντα σε ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι. εἶτ' εἰς τοῦθ' ἥκεις μανίας, (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι;) ὥστ' οὐκ αἰσθάνῃ, ὅτι νῦν ἡμεῖς μὲν ἀξιοῦντες, ἐπειδήπερ ἀπηλλάγη Φορμίων, μηδὲν ὑπόλογον εἶναι, εἴποτε τοῦ σοῦ πατρὸς ἐγένετο, ὑπὲρ σοῦ λέγομεν, σὺ δὲ μηδέποτε ἐξ ἴσου σοι γενέσθαι τοῦτον ἀξιῶν κατὰ σαυτοῦ λέγεις· ἃ γὰρ ἂν σὺ δίκαια σαυτῷ κατὰ τούτου τάξῃς, τὰ αὐτὰ ταῦτα ἥξει κατὰ σοῦ παρὰ τῶν τὸν σὸν πατέρα ἐξ ἀρχῆς κτησαμένων. ἀλλὰ μὴν, ὅτι κἀκεῖνος ἦν τινῶν, εἶτ' ἀπηλλάγη τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ οὗτος ἀφ' ὑμῶν, λάβε μοι ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, ὡς ἐγένετο Πασίων Ἀρχεστράτου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Εἶτα τὸν σώσαντα μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα καὶ πολλὰ παρασχόντα χρήσιμον αὐτὸν τῷ πατρὶ τῷ τούτου. τοσαῦτα δ' αὐτὸν τοῦτον ἀγαθὰ εἰργασμένον, ὅσ' ὑμεῖς ἀκηκόατε, τοῦτον οἴεται δεῖν ἑλὼν τηλικαύτην δίκην ἀδίκως ἐκβάλλειν. οὐ γὰρ ἄλλο γ' ἔχοις οὐδὲν ἂν ποιῆσαι· εἰς μὲν γὰρ τὰ ὄντα εἰ βλέπεις ἀκριβῶς, ταῦθ' εὑρήσεις ὧν ἐστὶν, ἂν, ὃ μὴ γένοιτο, ἐξαπατηθῶσιν οὗτοι. ὁρᾷς τὸν Ἀρχίλοχον τὸν Χαριδήμου; ποτ' εἶχεν ἀγρόν· εἶτά γε νῦν πολλοὶ, πολλοῖς γὰρ ἐκεῖνος ὀφείλων αὐτὸν ἐκτήσατο· καὶ τὸν Σωσίνομον, καὶ τὸν Τιμόδημον, καὶ τοὺς ἄλλους τραπεζίτας· οἳ, ἐπειδὴ διαλύειν ἐδέησεν οἷς ὤφειλον, ἐξέστησαν ἁπάντων τῶν ὄντων. σὺ δ' οὐδὲν οἴει δεῖν σκοπεῖν
960 οὐδ' ὧν ὁ πατὴρ, σοῦ πολλῷ βελτίων ὢν καὶ ἄμεινον φρονῶν πρὸς ἅπαντ', ἐβουλεύσατο. ὃς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, τοσούτῳ τοῦ[illegible] σοῦ πλείονος ἄξιον εἶναι καὶ σοὶ καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς πράγμασιν, ὥστε, ἀνδρὸς ὄντος σου, τοῦτον, οὐ σέ,

ισθώσεων κατέλιπεν ἐπίτροπον, καὶ τὴν γυναῖκα ἔδωκε,
ιν αὐτὸν ἐτίμα· δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οἱ μὲν γὰρ
ραπεζῖται, μίσθωσιν οὐ φέροντες, ἀλλ' αὐτοὶ αὑτοῖς ἐργαζό-
πάντες ἀπώλοντο· οὗτος δὲ, μίσθωσιν φέρων δύο τάλαντα
ιτταράκοντα μνᾶς, ὑμῖν ἔσωσε τὴν τράπεζαν. ὧν ἐκεῖνος
ριν εἶχε, σὺ δ' οὐδένα ποιεῖ λόγον, ἀλλ' ἐναντία τῇ δια-
καὶ ταῖς ἀπ' ἐκείνης ἀραῖς γραφείσαις ὑπὸ τοῦ πατρὸς
ις, διώκεις, συκοφαντεῖς. ὦ βέλτιστε, εἰ οἷόν τε σὲ τοῦτ'
, οὐ παύσῃ καὶ γνώσῃ τοῦθ', ὅτι πολλῶν χρημάτων τὸ
ν εἶναι λυσιτελέστερόν ἐστι; σοὶ γοῦν, εἴπερ ἀληθῆ λέγεις,
τα μὲν τοσαῦτ' εἰληφότι πάντ' ἀπόλωλεν, ὡς φῄς· εἰ δ'
ἐπιεικὴς, οὐδέποτε αὐτὰ ἀνήλωσας. ἀλλ' ἔγωγε μὰ τὸν
ιὶ θεοὺς πανταχῇ σκοπῶν οὐδὲν ὁρῶ, διότι ἄν σοι πει-
ς οὗτοι τουδὶ καταψηφίσαιντο. τί γάρ; ὅτι πλησίον ὄντων
δικημάτων ἐγκαλεῖς; ἀλλ' ἔτεσι καὶ χρόνοις ὕστερον αἰ-
ιλ' ὅτι τοῦτον ἀπράγμων ἦσθα τὸν χρόνον; ἀλλὰ τίς
ἶεν, ὅσα πράγματα πράττων οὐ πέπαυσαι, οὐ μόνον ἰδίας
ιώκων οὐκ ἐλάττους ταυτησὶ, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ συκοφαντῶν
ιων τινάς; οὐχὶ Τιμομάχου κατηγόρεις; οὐχὶ Καλλίππου τοῦ
τος ἐν Σικελίᾳ; οὐ πάλιν Μένωνος; οὐκ Αὐτοκλέους; οὐ 961
ἐου; οὐκ ἄλλων πολλῶν; καίτοι πῶς ἔχει λόγον, σὲ, Ἀπολ-
ιν ὄντα, πρότερον τῶν κοινῶν, ὧν μέρος ἠδικοῦ, δίκην
λαμβάνειν, ἢ τῶν ἰδίων, ὧν νῦν ἐγκαλεῖς, ἄλλως τε καὶ
ιτων ὄντων, ὡς σὺ φῄς; τί ποτ' οὖν ἐκείνων κατηγορῶν
ἴας; οὐκ ἠδικοῦ, ἀλλ', οἶμαι, συκοφαντεῖς νῦν. ἡγοῦμαι τοί-
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντων μάλιστ' εἰς τὸ πρᾶγμα εἶναι τούτων
ιας παρασχέσθαι. τὸν γὰρ συκοφαντοῦντα ἀεὶ τί χρὴ νο-
ποιεῖν νυνί; καὶ νὴ Δία ἔγωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νο-
πάνθ' ὅσα τοῦ τρόπου τοῦ Φορμίωνός ἐστι σημεῖα καὶ
ιύτου δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, καὶ ταῦτ' εἰς τὸ
' εἶναι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ὁ μὲν γὰρ περὶ πάντα ἄδικος
ν, εἰ τύχοι, καὶ τοῦτον ἠδίκει· ὁ δὲ μηδένα μηδὲν ἠδι-
, πολλοὺς δὲ εὖ πεποιηκὼς ἑκὼν, ἐκ τίνος ἂν εἰκότως τρό-
οῦτον μόνον ἂν ἠδίκει τῶν πάντων; τούτων τοίνυν τῶν
ιῶν ἀκούσαντες γνώσεσθε τὸν ἑκατέρου τρόπον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

θι δὴ καὶ τὰς πρὸς Ἀπολλόδωρον τῆς πονηρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἆρ' οὖν ὅμοιος οὑτοσί; σκοπεῖτε. λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀνάγνωθι δὴ καὶ ὅσα δημοσίᾳ χρήσιμος τῇ πόλει γέγονεν οὑτοσί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τοσαῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φορμίων χρήσιμος τῇ πόλει γεγονὼς καὶ πολλοῖς ὑμῶν, καὶ οὐδένα οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ κακὸν οὐδὲν εἰργασμένος, οὐδ' ἀδικῶν Ἀπολλόδωρον τουτονί, δεῖται
962 καὶ ἱκετεύει καὶ ἀξιοῖ σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς συνδεόμεθα οἱ ἐπιτήδειοι ταῦθ' ὑμῶν. ἐκεῖνο δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. τοσαῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήμαθ' ὑμῖν ἀνεγνώσθη προσευπορηκώς, ὅσ' οὔθ' οὗτος οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς κέκτηται. πίστις μέντοι Φορμίωνι παρὰ τοῖς εἰδόσι καὶ τοσούτων καὶ πολλῷ πλειόνων χρημάτων ἐστί· δι' ἧς καὶ αὐτὸς αὑτῷ καὶ ὑμῖν χρήσιμός ἐστιν. ἃ μὴ πρόησθε, μήτ' ἐπιτρέψητε ἀνατρέψαι τῷ μιαρῷ τούτῳ ἀνθρώπῳ, μηδὲ ποιήσητε αἰσχρὸν παράδειγμα, ὡς τὰ τῶν ἐργαζομένων καὶ μετρίως ἐθελόντων ζῆν τοῖς βδελυροῖς καὶ συκοφάνταις ὑπάρχει παρ' ὑμῶν λαβεῖν. πολὺ γὰρ χρησιμώτερα ὑμῖν παρὰ τῷδε ὄντα ὑπάρχει· ὁρᾶτε γὰρ αὐτοὶ καὶ ἀκούετε τῶν μαρτύρων, οἷον ἑαυτὸν τοῖς δεηθεῖσι παρέχει. καὶ τούτων οὐδὲν ἕνεκα τοῦ λυσιτελοῦντος εἰς χρήματα πεποίηκεν, ἀλλὰ φιλανθρωπίᾳ καὶ τρόπου ἐπιεικείᾳ. οὔκουν ἄξιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν τοιοῦτον ἄνδρα προέσθαι τούτῳ, οὐδὲ τηνικαῦτα ἐλεεῖν, ὅτ' οὐδὲν ἔσται πλέον τούτῳ, ἀλλὰ νῦν, ὅτε κύριοι καθέστατε σῶσαι· οὐ γὰρ ἔγωγ' ὁρῶ καιρόν, ἐν τίνι ἂν μᾶλλον βοηθήσειέ τις αὐτῷ. τὰ μὲν οὖν πολλὰ ὧν Ἀπολλόδωρος ἐρεῖ νομίζετ' εἶναι λόγον καὶ συκοφαντίας, κελεύετε δ' αὐτὸν ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ἢ ὡς οὐ διέθετο ταῦθ' ὁ πατήρ, ἢ ὡς ἔστι τις ἄλλη μίσθωσις πλὴν ἣν ἡμεῖς δείκνυμεν, ἢ ὡς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν διαλογισάμενος τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων, ἃ ἔγνω ὁ κηδεστὴς ὁ τούτου καὶ οὗτος αὐτὸς συνεχώρησεν, ἢ ὡς διδόασιν οἱ νόμοι δικάζεσθαι τῶν οὕτω πραχθέντων ἢ τῶν τοιούτων τι δεικνύναι. ἐὰν δ' ἀπορῶν αἰτίας
963 καὶ βλασφημίας λέγῃ καὶ κακολογῇ, μὴ προσέχετε τὸν νοῦν, μηδ'

ὑμᾶς ἡ τούτου κραυγὴ καὶ ἀναίδεια ἐξαπατήσῃ, ἀλλὰ φυλάττετε καὶ μέμνησθε, ὅσ' ἡμῶν ἀκηκόατε. κἂν ταῦτα ποιῆτε, αὐτοί τ' εὐορκήσετε καὶ τοῦτον δικαίως σώσετε ἄξιον ὄντα νὴ τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας. ἀνάγνωθι λαβὼν αὐτοῖς τὸν νόμον καὶ τὰς μαρτυρίας ταςδί.

ΝΟΜΟΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἴομαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. ἐξέρα τὸ ὕδωρ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ
ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Πανταίνετος παρὰ Τηλεμάχου τινὸς ἐργαστήριον ἐν Μαρωνείᾳ μεταλλικὸν, (τόπος δὲ οὗτος τῆς Ἀττικῆς,) καὶ μετὰ τοῦ ἐργαστηρίου τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν οἰκέτας ὠνούμενος δανείζεται παρὰ μὲν Μνησικλέους τάλαντον, παρὰ δὲ Φιλέτου καὶ Πλειστόρος πέντε καὶ τετταράκοντα μνᾶς. καὶ ἦν ὠνητὴς ἐγγεγραμμένος ὁ Μνησικλῆς, καὶ τὰς ὠνὰς εἶχεν αὐτός. ὕστερον δὲ ἀπαιτούμενος τὸ ἀργύριον ὁ Πανταίνετος δευτέρους λαμβάνει δανειστὰς, τόν τε παραγραφόμενον νῦν Νικόβουλον καὶ Εὔεργόν τινα· καὶ τούτοις ὑποθήκην δίδωσι τὸ ἐργαστήριον καὶ τὰ ἀνδράποδα, γραμματεῖον δὲ, οὐχ ὑποθήκης, ἀλλὰ πράσεως γράφεται. καὶ γίνεται πρατὴρ καὶ βεβαιωτὴς τοῖς δευτέροις δανεισταῖς ὁ πρότερος δεδανεικὼς, ὁ Μνησικλῆς, ὁ τὰς ὠνὰς ἔχων. καὶ μισθοῦσι τῷ Πανταινέτῳ τά τε ἀνδράποδα καὶ τὸ ἐργαστή- 964
ριον Εὔεργος καὶ ὁ Νικόβουλος, ὡς δεσπόται δῆθεν γεγονότες αὐτοῦ· τοσούτου δὲ μισθοῦσιν, ὅσον τὸ δάνειον τόκον ἐποίει. ἐδεδανείκεσαν μὲν γὰρ ἑκατὸν πέντε μνᾶς· ἔδει δὲ κατὰ μνᾶν τόκον εἶναι δραχμήν. ἑκατὸν οὖν καὶ πέντε δραχμὰς λαμβάνειν συνέθεντο· καὶ ἦν τοῦτο τῷ μὲν ἔργῳ τόκος, τῷ δὲ ὀνόματι μίσθωσις. τούτων πραχθέντων, ὁ μὲν Νικόβουλος ἀπεδήμησε· παρὰ δὲ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἐκείνου Ἀθήνησι τάδε γίγνεται. ὁ

Εὔεργος, ὁ κοινωνὸς τοῦ δανείσματος, αἰτιώμενος τὸν Πανταίνετον, ὡς οὐδὲν τῶν συγκειμένων ἐθέλοντα ποιεῖν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον κατεῖχεν αὐτοῦ. καὶ δὴ ἀργύριον φυλάξας ἐκ τῶν μετάλλων Πανταινέτῳ κομιζόμενον, ὅπερ ἔμελλεν εἰς τὸ δημόσιον καταβάλλειν, ἀφείλετο τὸν κομίζοντα οἰκέτην βίᾳ. παρὸ καὶ διπλῆν εἰς τὸ δημόσιον κατέβαλεν, ὡς ἔφη, τὴν καταβολὴν ὁ Πανταίνετος, τῆς προσηκούσης προθεσμίας δι᾽ Εὔεργον ἐκπεσών. ἐπὶ τούτοις καὶ δίκην ἔλαχε τῷ Εὐέργῳ βλάβης, καὶ εἷλεν αὐτόν. ὡς δὲ ἐπανῆκε καὶ ὁ Νικόβουλος ἐκ τῆς ἀποδημίας, καὶ δανεισταὶ πολλοί τινες ἀνεφαίνοντο τοῦ Πανταινέτου πρότερον ἀγνοούμενοι, λόγων πολλῶν λεγομένων, πέρας συνέβησαν, ὥστε Νικόβουλον μὲν καὶ Εὔεργον ἀπολαμβάνοντας ἑκατὸν καὶ πέντε μνᾶς ἀποστῆναι τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῶν ἀνδραπόδων, ταῦτα δὲ τοὺς ἑτέρους δανείσαντας ὠνεῖσθαι. πάλιν δὲ οὐκ ἐθελόντων τῶν δανειστῶν ὠνεῖσθαι τὰ κτήματα, εἰ μὴ πρατῆρες αὐτοὶ καὶ βεβαιωταὶ γίγνοιντο Νικόβουλος καὶ Εὔεργος, πείθεται ὁ Νικόβουλος καὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ
965 Πανταινέτου, καθά φησιν, ἀξιούμενος, οὐ πρότερον δὲ ἀνεδέξατο, πρὶν τοῦ Πανταίνετον ἄφεσιν αὐτῷ παντὸς ἐγκλήματος δοῦναι. ὁ δὲ Πανταίνετος ἔδωκε μὲν τὴν ἄφεσιν, καὶ ἐπράθη τὰ κτήματα, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τούτῳ τὴν αὐτὴν ἥνπερ Εὐέργῳ δίκην εἴληχε, μεταλλικὴν ἐπιγραφόμενος τὴν δίκην, ὡς δὴ τῶν τε τὰ μέταλλα ἐργαζομένων εἷς ὢν καὶ περὶ μέταλλον ἠδικημένος ἐγκαλεῖ δὲ τῷ Νικοβούλῳ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων ἀφαιρέσεως τῶν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου κομιζομένων, καὶ περὶ τῆς τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῶν ἀνδραπόδων πράσεως παρὰ τὰς συνθήκας γεγενημένης, καὶ μέντοι καὶ περὶ ἑτέρων τινῶν. ὁ δὲ Νικόβουλος παραγράφεται τὸν ἀγῶνα, καθ᾽ ἕνα μὲν ἐκεῖνον νόμον τὸν κελεύοντα, περὶ ὧν ἂν ἄφεσις καὶ ἀπαλλαγὴ γένηται, περὶ τούτων μηκέτι ἐξεῖναι δικάζεσθαι, καθ᾽ ἕτερον δὲ ἐκεῖνον, ὃς διαῤῥήδην καὶ σαφῶς ὁρίζει, περὶ τίνων δεῖ τὰς μεταλλικὰς δίκας εἰσάγειν· ὧν οὐδὲν πεπονθότα Πανταίνετον ἀτόπως φησὶ μεταλλικὴν δίκην δικάζεσθαι· καὶ μὴν καὶ τρίτον παρέχεται νόμον, ὃς διαιρεῖ, περὶ ποίων ἐγκλημάτων ποῖα χρὴ κρίνειν δικαστήρια καὶ ποίας ἀρχὰς εἰσάγειν τὰς δίκας· Πανταίνετον δέ φησι παρὰ τοῦτον ποιεῖν τὸν νόμον, ποικίλα ἐγκλήματα εἰς ταὐτὸν μίξαντα καὶ περὶ πάντων τῷ μεταλλικῷ δικαστηρίῳ τὴν κατηγορίαν ποιούμενον. τῷ μὲν οὖν περὶ τῆς ἀφέσεως νόμῳ κατ᾽ ἀρχὰς κέχρηται, τοῖς δὲ δύο τοῖς ἑτέροις ἐπὶ τοῦ τέλους, καὶ ἀρχόμενος

ἀπὸ τῆς παραγραφῆς, καὶ λήγων εἰς ταύτην, ἐν δὲ μέσῳ τὴν εὐθυδικίαν πεποίηκεν, ἧς μέγιστον καὶ ἰσχυρότατόν ἐστιν, ὅτι
μηδὲ ἐπιδημῶν ἐτύγχανε τότε Νικόβουλος, ὅτε Πανταίνετος 966
ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς τότε Εὐέργῳ καὶ νῦν Νικοβούλῳ τὴν δίκην εἴληχε.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ.

Δεδωκότων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν νόμων παραγράψασθαι περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας δικάζηται, γεγενημένων ἀμφοτέρων μοι τούτων πρὸς Πανταίνετον τουτονί, παρεγραψάμην, ὡς ἠκούσατε ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, οὐκ οἰόμενος δεῖν ἀφεῖσθαι τοῦ δικαίου τούτου, οὐδ', ἐπειδὰν ἐξελέγξω πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις καὶ ἀφεικότα τοῦτον ἐμαυτὸν καὶ ἀπηλλαγμένον, ἐγγενέσθαι τούτῳ μὴ φάσκειν ἀληθῆ με λέγειν καὶ ποιεῖσθαι τεκμήριον, ὡς, εἴπερ ἐπράχθη τι τοιοῦτον, παρεγραψάμην ἂν αὐτόν, ἀλλ' ἐπὶ ταύτης τῆς σκήψεως εἰσελθών; ἀμφότερα ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἠδίκηκα τοῦτον, καὶ ὡς παρὰ τὸν νόμον μοι δικάζεται. εἰ μὲν οὖν ἐπεπόνθει τι τούτων Πανταίνετος, ὧν νῦν ἐγκαλεῖ, κατ' ἐκείνους ἂν τοὺς χρόνους ἐφαίνετό μοι δικαζόμενος εὐθύς, ἐν οἷς τὸ συμβόλαιον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους ἐγίγνετο, οὐσῶν μὲν ἐμμήνων τῶν δικῶν τούτων, ἐπιδημούντων δ' ἡμῶν ἀμφοτέρων, ἁπάντων δ' ἀνθρώπων εἰωθότων παρ' αὐτὰ τἀδικήματα μᾶλλον ἢ χρόνων ἐγγεγενημένων ἀγανακτεῖν. ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν
ἠδικημένος, ὡς καὶ ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι φήσετε, ἐπειδὰν τὰ 967
πεπραγμένα ἀκούσητε, τῷ κατορθῶσαι τὴν πρὸς Εὔεργον δίκην ἐπηρμένος συκοφαντεῖ, ὑπόλοιπόν ἐστι παρ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδείξαντα, ὡς οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικῶ, καὶ μάρτυρας ὧν ἂν λέγω παρασχόμενον πειρᾶσθαι σώζειν ἐμαυτόν. δεήσομαι δὲ καὶ δίκαια καὶ μέτρια ὑμῶν ἁπάντων, ἀκοῦσαί τέ μου περὶ ὧν παρεγραψάμην εὐνοϊκῶς καὶ προσέχειν ὅλῳ τῷ πράγματι τὸν νοῦν· πολλῶν γὰρ δικῶν ἐν τῇ πόλει γεγενημέ-

νων, οὐδένα πω δίκην οὔτ' ἀναιδεστέραν οὔτε συκοφαντικωτέραν οἴομαι φανήσεσθαι δεδικασμένον ἧς νῦν οὑτοσὶ λαχὼν εἰσελθεῖν τετόλμηκεν. ἐξ ἀρχῆς δ', ὡς ἂν οἷός τε ὦ, διὰ βραχυτάτων ἅπαντα τὰ πραχθέντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐδανείσαμεν πέντε καὶ ἑκατὸν μνᾶς ἐγὼ καὶ Εὔεργος, ὦ ἄνδρες δικασταί, Πανταινέτῳ τούτῳ ἐπ' ἐργαστηρίῳ τε ἐν τοῖς ἔργοις ἐν Μαρωνείᾳ καὶ τριάκοντα ἀνδραπόδοις· ἦν δὲ τοῦ δανείσματος τετταράκοντα μὲν καὶ πέντε μναῖ ἐμαί, τάλαντον δ' Εὐέργου. συνέβαινε δὲ τοῦτον ὀφείλειν Μνησικλεῖ μὲν Κολυττεῖ τάλαντον, Φιλέᾳ δ' Ἐλευσινίῳ καὶ Πλείστορι πέντε καὶ τετταράκοντα μνᾶς. πρατὴρ μὲν δὴ τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῶν ἀνδραπόδων ὁ Μνησικλῆς ἡμῖν γίγνεται· καὶ γὰρ ἐώνητο ἐκεῖνος αὐτὰ τούτῳ παρὰ Τηλεμάχου, τοῦ πρότερον κεκτημένου. μισθοῦται δ' οὑτοσὶ παρ' ἡμῶν τοῦ γιγνομένου τόκου τῷ ἀργυρίῳ, πέντε καὶ ἑκατὸν δραχμῶν τοῦ μηνὸς ἑκάστου· καὶ τιθέμεθα συνθήκας, ἐν αἷς ἥ τε μίσθωσις ἦν γεγραμμένη καὶ λύσις τούτῳ παρ' ἡμῶν ἔν τινι ῥητῷ χρόνῳ. πραχθέντων
968 δὲ τούτων Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἐπὶ Θεοφίλου ἄρχοντος, ἐγὼ μὲν ἐκπλέων εἰς τὸν Πόντον εὐθὺς ᾠχόμην, οὗτος δ' ἐνθάδε ἦν καὶ Εὔεργος. τὰ μὲν δὴ πραχθέντα τούτοις πρὸς αὑτούς, ἕως ἀπεδήμουν ἐγώ, οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν· οὔτε γὰρ ταὐτὰ λέγουσιν, οὔτ' ἀεὶ ταὐτὰ οὗτός γε, ἀλλὰ τοτὲ μέν φησιν ἐκπεσεῖν ὑπ' ἐκείνου βίᾳ παρὰ τὰς συνθήκας ἐκ τῆς μισθώσεως, τοτὲ δὲ αὐτὸν αἴτιον αὑτῷ πρὸς τὸ δημόσιον γενέσθαι τῆς ἐγγραφῆς, τοτὲ δ' ἄλλ' ὅ τι ἂν βούληται, ἐκεῖνος δ' ἁπλῶς, οὔτε τοὺς τόκους ἀπολαμβάνων, οὔτε τῶν ἄλλων τῶν ἐν ταῖς συνθήκαις ποιοῦντος οὐδὲν τούτου, ἐλθὼν παρ' ἑκόντος τούτου λαβὼν ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ, μετὰ δὲ ταῦτ' ἀπελθόντα τοῦτον ἥκειν τοὺς ἀμφισβητήσοντας ἄγοντα, αὐτὸς δ' οὐκ ἐπεξελθεῖν ἐκείνοις, τοῦτον δ' οὐχὶ κωλύειν ἔχειν ὅσαπερ ἐμισθώσατο, εἰ ποιοίη τὰ συγκείμενα. τούτων μὲν δὴ τοιούτους ἀκούω λόγους. ἐκεῖνο δ' οἶδ', ὅτι, εἰ μὲν οὗτος ἀληθῆ λέγει καὶ δεινὰ πέπονθεν, ὥσπερ φησίν, ὑπὸ τοῦ Εὐέργου, ἔχει δίκην οἷς ἐτιμήσατο αὐτός· εἷλε γὰρ αὐτὸν εἰσελθὼν ὡς ὑμᾶς, καὶ οὐ δήπου τῶν αὐτῶν παρά τε τοῦ πεποιηκότος δίκαιός ἐστι δίκην λαβεῖν καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ μηδ' ἐπιδημοῦντος· εἰ δ' ὁ Εὔεργος ἀληθῆ λέγει, σεσυκοφάντηται μέν, ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος, ἐγὼ δ' οὐδ' οὕτω τῶν αὐτῶν φεύγοιμ' ἂν δίκην εἰκότως. ὡς οὖν ταῦτα πρῶτον ἀληθῆ λέγω, τούτων τοὺς μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

"Οτι μὲν τοίνυν καὶ πρατὴρ ἦν ἡμῖν τῶν κτημάτων, ὅσπερ
ἀρχῆς αὐτὸς ἐώνητο, ὁ Μνησικλῆς, καὶ κατὰ τὰς συνθήκας 969
τος ἐμισθώσατο ἡμέτερον ὂν τὸ ἐργαστήριον καὶ τὰ ἀνδρά-
δα, καὶ οὔτε παρῆν ἐγὼ τοῖς μετὰ ταῦτα πρὸς Εὔεργον
ὑτῳ πραχθεῖσιν οὔτ' ἐπεδήμουν ὅλως, ἔλαχέ τε δίκην ἐκείνῳ,
ὶ οὐδὲν ἡμῖν πώποτ' ἐνεκάλει, ἀκούετε τῶν μαρτύρων, ὦ
δρες δικασταί. ἐπειδὴ τοίνυν ἀφικόμην σχεδόν τι πάντ'
ολωλεκὼς, ὅσα ἔχων ἐξέπλευσα, ἀκούσας καὶ καταλαβὼν
ῦτόν μὲν ἀφεστηκότα, τὸν δ' Εὔεργον ἔχοντα καὶ κρατοῦντα
ἐωνήμεθα, θαυμαστὸν ὡς ἐλυπήθην, ὁρῶν τὸ πρᾶγμά μοι
ριεστηκὸς εἰς ἄτοπον. ἢ γὰρ κοινωνεῖν ἔδει τῆς ἐργασίας
ὶ τῶν ἐπιμελειῶν τῷ Εὐέργῳ, ἢ χρήστην ἀντὶ τούτου τὸν
ἔργον ἔχειν, καὶ πρὸς ἐκεῖνον πάλιν μίσθωσιν γράφειν καὶ
μβόλαιον ποιεῖσθαι· τούτων δ' οὐδέτερον προῃρούμην. ἀη-
ς δ' ἔχων οἷς λέγω τούτοις, ἰδὼν τὸν Μνησικλέα, τὸν πρα-
ρα τούτων ἡμῖν γεγενημένον, προσελθὼν ἐμεμφόμην αὐτῷ,
ων, οἷον ἄνθρωπον προὐξένησέ μοι, καὶ τοὺς ἀμφισβητοῦν-
ς, καὶ, τί ταῦτ' ἐστὶν, ἠρώτων. ἀκούσας δ' ἐκεῖνος τῶν
ν ἀμφισβητούντων κατεγέλα, συνελθεῖν δ' ἔφη τούτους βού-
σθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ συνάξειν αὐτὸς ἡμᾶς, καὶ παραινέσειν
ὑτῳ πάντα ποιεῖν τὰ δίκαια ἐμοὶ, καὶ οἴεσθαι πείσειν. ὡς
συνήλθομεν, τὰ μὲν πολλὰ τί δεῖ λέγειν; ἧκον δ' οἱ δεδα-
κέναι φάσκοντες τούτῳ ἐπὶ τῷ ἐργαστηρίῳ καὶ τοῖς ἀνδρα-
δοις, ἃ ἡμεῖς ἐπριάμεθα παρὰ Μνησικλέους. καὶ οὐδὲν ἦν
λοῦν οὐδ' ὑγιὲς τούτων. πάντα δ' ἐξελεγχόμενοι ψευδῆ λέ-
ντες, καὶ τοῦ Μνησικλέους βεβαιοῦντος ἡμῖν, προκαλοῦνται
όκλησιν ἡμᾶς, ὡς οὐ δεξομένους, ἢ κομίσασθαι πάντα τὰ 970
ήματα παρ' αὐτῶν καὶ ἀπελθεῖν, ἢ διαλῦσαι σφᾶς ὑπὲρ ὧν
εκάλουν, αἰτιώμενοι πολλῷ πλείονος ἄξια ἔχειν ὧν ἐδεδώκει-
ν χρημάτων. ἀκούσας δ' ἐγὼ παραχρῆμα, οὐδὲ βουλευσά-
νος, κομίσασθαι συνεχώρησα καὶ τὸν Εὔεργον ἔπεισα. ἐπει-
ὴ δ' ἔδει ἡμᾶς τὰ χρήματα ἀπολαμβάνειν καὶ τὸ πρᾶγμ' εἰς
ῦτο προῆκτο, οὐκ ἔφασαν μετὰ ταῦτα δώσειν οἱ τότ' ἐκεῖνα
ταγγελλόμενοι, εἰ μὴ πρατῆρες γιγνοίμεθ' ἡμεῖς τῶν κτημά-
ων αὐτοῖς, νοῦν ἔχοντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' αὐτό γε
ῦτο· ἑώρων γὰρ ἡμᾶς οἷα ἐσυκοφαντούμεθ' ὑπὸ τούτου. ὡς
ὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι καὶ ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ πρᾶγμ' ἐνταῦθ' εἱστήκει, καὶ τὰ μὲν χρήματα οὐ προΐεντο, οὓς ἐπήγαγεν οὗτος, ἡμεῖς δ' εἰκότως ἐφαινόμεθα ὧν ἐωνήμεθα κρατεῖν, ἱκέτευεν, ἐδεῖτο, ἠντιβόλει, πρατῆρας ἡμᾶς γενέσθαι. ἀξιοῦντος δὲ τούτου καὶ πολλὰ δεηθέντος ἐμοῦ καὶ τί οὐχὶ ποιήσαντος; καὶ τοῦθ' ὑπέμεινα. ὁρῶν δ' αὐτόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κακοήθη, καὶ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς τοῦ Μνησικλέους κατηγοροῦντα πρὸς ἡμᾶς, πάλιν δ' ᾧ φίλος ἦν τὰ μάλιστα, τῷ Εὐέργῳ, τούτῳ προσκεκρουκότα, καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἐγὼ κατέπλευσα, ἄσμενον φάσκοντα ἑωρακέναι με, ἐπειδὴ δὲ ἔδει τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐμοὶ πάλιν δυσκολαίνοντα, καὶ ἅπασι μέχρι τοῦ προλαβεῖν καὶ τυχεῖν ὧν
971 δέοιτο φίλον ὄντα, μετὰ ταῦτα δ' ἐχθρὸν καὶ διάφορον γιγνόμενον, ἠξίουν ἀπαλλαττόμενος καὶ πρατὴρ ὑπὲρ τῶν τούτου τινῶν γινόμενος, πάντων ἀφεθεὶς τῶν ἐγκλημάτων καὶ ἀπαλλαγείς, οὕτω διαλύεσθαι. τούτων δὴ συγχωρηθέντων, οὗτος μὲν ἀφῆκεν ἁπάντων ἐμέ, ἐγὼ δὲ πρατήρ, ὥσπερ ἐδεῖθ' οὗτος, τῶν κτημάτων ἐγιγνόμην, καθάπερ αὐτὸς ἐπριάμην παρὰ Μνησικλέους. κομισάμενος δὲ τὰ ἐμαυτοῦ, καὶ τοῦτον οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικῶν, μὰ τοὺς θεοὺς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο ᾠήθην ἂν δίκην μοι λαχεῖν ποτε τουτονί. τὰ μὲν δὴ γεγενημένα, καὶ περὶ ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον, καὶ δι' ἃ τὴν δίκην συκοφαντούμενος παρεγραψάμην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί. παρασχόμενος δὲ μάρτυρας, οἳ παρῆσαν, ἡνίκα ἀφιέμην ὑπὸ τούτου καὶ ἀπηλλαττόμην, ὡς οὐδ' εἰσαγώγιμος ἐκ τῶν νόμων ἐστὶν ἡ δίκη, μετὰ ταῦτ' ἐπιδείξω. καί μοι λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λέγε δή μοι καὶ τὴν τῶν ἐωνημένων μαρτυρίαν, ἵν' εἰδῆθ', ὅτι τούτου κελεύοντος αὐτὰ ἀπεδόμην οἷς οὗτος ἐκέλευσε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὐ τοίνυν μόνον ἡμῖν εἰσὶν οὗτοι μάρτυρες, ὡς ἀφείμεθα καὶ νῦν συκοφαντούμεθα, ἀλλὰ καὶ Πανταίνετος αὐτός. ὅτε

ϱ λαγχάνων Εὐέργῳ τὴν δίκην εἴασεν ἐμὲ, τότ' ἐμαρτύρει τος, πρὸς ἐμὲ αὐτῷ μηδὲν ἔγκλημα ὑπόλοιπον εἶναι· οὐ γὰρ δήπου τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων παρόντων ἀμφοῖν ὁμοίως ἐγ-λῶν τὸν μὲν εἴασε, τῷ δ' ἐδικάζετο. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐκ σιν οἱ νόμοι περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων πάλιν λαγχάνειν, ομαι μὲν ὑμᾶς καὶ μηδὲν εἰπόντος ἐμοῦ γιγνώσκειν, ὅμως δὲ 972
γε αὐτοῖς καὶ τὸν νόμον τουτονί.

ΝΟΜΟΣ.

'Ακούετε, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς, ἂν ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ τις μηκέτι τὰς δίκας εἶναι. καὶ μὴν ι γ' ἀμφότερ' ἐστὶ πεπραγμένα ταῦτα τούτῳ πρὸς ἡμᾶς, ἠκού-τε τῶν μαρτύρων. ἁπάντων μὲν τοίνυν τῶν ἐν τοῖς νόμοις εἰρημένων οὐ προσήκει δικάζεσθαι, οὐχ ἥκιστα δὲ τούτων. μὲν γὰρ τὸ δημόσιον πέπραχεν, ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν, ὡς ἀδί-ς ἢ οὐ προσήκοντα πέπραχε, καὶ περὶ ὧν ἔγνω τὸ δικαστή-ον, ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἐξαπατηθὲν τοῦτ' ἐποίησε, καὶ περὶ τῶν λων τῶν ἐν τῷ νόμῳ κειμένων καθ' ἑκάστου γένοιτ' ἄν τις ιότως λόγος· ἃ δ' αὐτὸς ἐπείσθη καὶ ἀφῆκεν, οὐκ ἔνι δή-υθεν εἰπεῖν οὐδ' αὐτὸν αἰτιᾶσθαι, ὡς οὐ δικαίως ταῦτ' οίησεν. οἱ μὲν οὖν παρά τι τῶν ἄλλων τούτων δικαζόμενοι ῖς ὑφ' ἑτέρων δικαίοις ὡρισμένοις οὐκ ἐμμένουσιν, ὁ δ' ὧν ἀφῇ πάλιν λαγχάνων τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ. διὸ πάντων μάλιστ' ιον τούτοις χαλεπαίνειν. οὐκοῦν, ὡς μὲν ἀφῆκέ με πάντων, ε ἐγενόμην τῶν ἀνδραπόδων πρατὴρ, ἐπέδειξα· ὅτι δ' οὐκ ἐῶσιν νόμοι τούτων εἶναι δίκας, ἀκηκόατε ἀρτίως ἀναγιγνωσκομέ-ν τοῦ νόμου. ἵνα δ', ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, μή τις οἴηται, ῖς περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν δικαίοις ἂν ἁλισκόμενόν με ι τοῦτο ἀποχωρεῖν, καὶ καθ' ἕκαστον ὧν ἐγκαλεῖ βούλομαι ῖξαι αὐτὸν ψευδόμενον. λέγε δ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, ὅ μοι ικάζεται.

ΕΓΚΛΗΜΑ. 973

"Εβλαψέ με Νικόβουλος ἐπιβουλεύσας ἐμοὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ ῇ ἐμῇ, ἀφελέσθαι κελεύσας 'Αντιγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην τὸ ἀργύριον τοῦ ἐμοῦ οἰκέτου, ὃ ἔφερε καταβολὴν τῇ πόλει τοῦ

μετάλλου, ὃ ἐγὼ ἐπριάμην ἐννενήκοντα μνῶν, καὶ αἴτιος ἐμοὶ γενόμενος ἐγγραφῆναι τὸ διπλοῦν τῷ δημοσίῳ.

Ἐπίσχες. Ταυτὶ πάντα, ἃ νῦν ἐγκέκληκεν ἐμοί, πρότερον τὸν Εὔεργον αἰτιασάμενος τὴν δίκην εἷλε. μεμαρτύρηται μὲν δὴ καὶ ἐν ἀρχῇ μοι τοῦ λόγου πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἀπεδήμουν, ὅτε τούτοις αἱ πρὸς ἀλλήλους ἐγίγνοντο διαφοραί· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐγκλήματος αὐτοῦ τοῦτο δῆλόν ἐστιν. οὐδαμοῦ γάρ, ὡς ἔγωγέ τι πεποίηκα τούτων, ἔγραψεν, ἀλλ' ὑπογράψας, ἐπιβουλεῦσαί με αὐτῷ καὶ τῇ οὐσίᾳ, προστάξαι με φησὶ τῷ παιδὶ ταῦτα ποιεῖν, ψευδόμενος. πῶς γὰρ ἐγὼ προσέταξα, ὅς, ὅτε ἐξέπλεον, τῶν γενησομένων ἐνταῦθ' οὐδ' ὁτιοῦν δήπουθεν ᾔδειν; εἶτα καὶ πόση μωρία, λέγοντα, ὡς ἐπεβούλευον ἀτιμῶσαι καὶ τὰ ἔσχατα πρᾶξαι, οἰκέτῃ με ταῦτα προστάξαι γεγραφέναι, ἃ οὐδὲ πολίτης πολίτην δύναιτ' ἂν ποιῆσαι; τί οὖν ἐστι τοῦτο; οὐκ ἔχων, οἶμαι, κατ' οὐδὲν διὰ τὴν ἀποδημίαν εἰς ἐμὲ τούτων ἀνενεγκεῖν τι, συκοφαντεῖν δὲ βουλόμενος, ὡς προσέταξα, ἐνέγραψεν· οὐδὲ γὰρ λόγος ἦν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐποίησε. λέγε τἀκόλουθον.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ ἐπειδὴ ὦφλον ἐγὼ τῷ δημοσίῳ, καταστήσας Ἀντιγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην εἰς τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν τὸ ἐπὶ Θρασύλλου κύριον τῶν ἐμῶν, ἀπαγορεύοντος ἐμοῦ.

974 Ἐπίσχες. Πάλιν ταυτὶ πάντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐξελεγχθήσεται ψευδόμενος. γέγραφε γάρ, καταστῆσαι μὲν ἐμέ, ἀπαγορεύειν δὲ αὐτόν. ταῦτα δ' οὐχ οἷόν τε τὸν μὴ παρόντα. οὔτε γὰρ ἐγὼ καθίστην ὅ γε ὢν ἐν τῷ Πόντῳ, οὔτ' ἀπηγόρευεν οὗτος τῷ μὴ παρόντι. πῶς γάρ; πῶς οὖν εἰς ἀνάγκην ἦλθε ταῦθ' οὕτω γράψαι; Εὔεργος τότ', οἶμαι, πλημμελῶν ὧν δέδωκε δίκην, συνήθως ἔχων ἐμοὶ καὶ γνώριμος ὤν, κατέστησέ τιν' οἰκέτην οἴκοθεν λαβὼν παρ' ἐμοῦ φυλάττειν ὡς αὐτόν. εἰ μὲν οὖν ἔγραψε τἀληθές, γέλως ἂν ἦν· (τί γάρ, εἰ κατέστησεν Εὔεργος, ἐγώ σε ἀδικῶ;) φεύγων δὲ τοῦτο τοιαῦτ' ἠνάγκασται γράφειν, ἵν' ᾖ πρὸς ἐμὲ αὐτῷ τὸ ἔγκλημα. λέγε τὰ ἐφεξῆς.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Πείσας τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς καθέζεσθαι εἰς τὸν κεγχρεῶνα ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἐμῇ.

Ἐπίσχες. Τουτὶ παντελῶς ἤδη καὶ ἀναιδές ἐστιν· οὐ γὰρ μόνον ἐκ τοῦ προκαλεῖσθαι τούτους παραδοῦναι, τοῦτον δὲ μὴ ἐθέλειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάντων δῆλόν ἐστι ψεῦδος ὄν. τίνος γὰρ ἕνεκ' ἔπειθον; ἵνα νὴ Δί' αὐτοὺς κτήσωμαι; ἀλλ' αἱρέσεώς μοι δοθείσης, ἢ ἔχειν, [ἢ κτήσασθαι,] ἢ κομίσασθαι τὰ ἐμαυτοῦ, εἱλόμην κομίσασθαι, καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται. λέγε δ' ὅμως τὴν πρόκλησιν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ταύτην τοίνυν οὐχὶ δεξάμενος τὴν πρόκλησιν, ἀλλὰ φυγών, σκέψασθε, οἷον εὐθέως μετὰ ταῦτ' ἐγκαλεῖ. λέγε τὸ ἐχόμενον.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ κατεργασάμενος τὴν ἀργυρῖτιν, ἣν οἱ ἐμοὶ οἰκέται εἰργάσαντο, καὶ ἔχων τὸ ἀργύριον τὸ ἐκ ταύτης τῆς ἀργυρίτιδος.

Ἐπίσχες. Πάλιν ταῦτα πῶς ἔνεστ' ἐμοὶ πεπρᾶχθαι τῷ 975
μὴ παρόντι, καὶ περὶ ὧν Εὐέργου κατεδικάσω; λέγε δ' αὐτοῖς τὸ ἔγκλημα ἐφεξῆς.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ ἀποδόμενος τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν καὶ τοὺς οἰκέτας παρὰ τὰς συνθήκας, ἃς ἔθετο πρὸς ἐμέ.

Ἐπίσχες. Τουτὶ πολὺ πάνθ' ὑπερβέβληκε τἄλλα. πρῶτον μὲν γάρ, παρὰ τὰς συνθήκας, φησίν, ἃς ἔθετο πρὸς ἐμέ. αὗται δ' εἰσὶ τίνες; ἐμισθώσαμεν τῶν τόκων τῶν γινομένων τούτῳ τὰ ἡμέτερα ἡμεῖς, καὶ ἄλλο οὐδέν. πρατὴρ μὲν γὰρ ὁ Μνησικλῆς ἡμῖν ἐγεγόνει, τούτου παρόντος καὶ κελεύοντος. μετὰ ταῦτα δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμεῖς ἑτέροις ἀπεδόμεθα ἐφ' οἷσπερ αὐτοὶ ἐπριάμεθα, οὐ μόνον κελεύοντος ἔτι τούτου, ἀλλὰ καὶ ἱκετεύοντος· οὐδεὶς γὰρ ἤθελε δέχεσθαι τοῦτον πρατῆρα. τί οὖν αἱ τῆς μισθώσεως ἐνταῦθα συνθῆκαι; τί τοῦτο, ὦ φαυλότατ' ἀν-

θρώπων, ἐνέγραψας; ἀλλὰ μὴν, ὅτι σοῦ κελεύοντος καὶ ἐφ' οἷσπερ ἐωνήμεθα αὐτοὶ πάλιν ἀπεδόμεθα, λέγε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μαρτυρεῖς τοίνυν καὶ σύ· ἃ γὰρ ἡμεῖς πέντε καὶ ἑκατὸν μνῶν ἐωνήμεθα, ταῦθ' ὕστερον τριῶν ταλάντων καὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων ἀπέδου σύ. καίτοι τίς ἂν καθάπαξ πρατῆρα σ' ἔχων σοὶ δραχμὴν ἔδωκε μίαν; ἀλλὰ μὴν, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἔχων μὲν τοίνυν ἣν ἐπείσθη τῶν αὐτοῦ τιμὴν, δεηθεὶς
976 δέ μου τότε γενέσθαι πρατῆρα καθ' ὃ συνέβαλον ἀργύριον, αὐτὸς δυοῖν ταλάντοιν προσδικάζεται. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐγκλημάτων ἔτ' ἐστὶ δεινότερα. λέγε δή μοι τὸ λοιπὸν τοῦ ἐγκλήματος.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Ἐνταυθοῖ πόλλ' ἄττα καὶ δεινά μοι ἅμα ἐγκαλεῖ· καὶ γὰρ αἰκίαν, καὶ ὕβριν, καὶ βιαίων, καὶ πρὸς ἐπικλήρους ἀδικήματα. τούτων δ' εἰσὶν ἑκάστου χωρὶς αἱ δίκαι, καὶ οὔτε πρὸς ἀρχὴν τὴν αὐτὴν, οὔθ' ὑπὲρ τιμημάτων τῶν αὐτῶν· ἀλλ' ἡ μὲν αἰκία καὶ τὰ περὶ τῶν βιαίων πρὸς τοὺς Τετταράκοντα, αἱ δὲ τῆς ὕβρεως πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὅσα δ' εἰς ἐπικλήρους, πρὸς τὸν ἄρχοντα. οἱ δὲ νόμοι καὶ τούτων διδόασι τὰς παραγραφὰς ἀντιλαγχάνειν, περὶ ὧν οὐκ εἰσὶν εἰσαγωγεῖς. λέγε δ' αὐτοῖς τοῦτον τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Τοῦτο τοίνυν ἐμοῦ παραγεγραμμένου πρὸς τῇ ἄλλῃ παραγραφῇ καὶ οὐκ ὄντων εἰσαγωγέων τῶν θεσμοθετῶν ὑπὲρ ὧν λαγχάνει Πανταίνετος, ἐξαλήλιπται καὶ οὐ πρόσεστι τῇ παραγραφῇ· τὸ δ' ὅπως ὑμεῖς σκοπεῖτε. ἐμοὶ [μὲν] γὰρ, ἕως ἂν ἔχω τὸν νόμον τοῦτον δεικνύναι, οὐδ' ὁτιοῦν διαφέρει· οὐ γὰρ τὸ γινώσκειν καὶ συνιέναι τὰ δίκαια ὑμῶν ἐξαλεῖψαι δυνήσεται. λάβε δή μοι καὶ τὸν μεταλλικὸν νόμον· καὶ γὰρ ἐκ τούτου δεί-

;ειν οἴομαι οὐκ οὖσαν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην, χάριτός τε ὢν ιᾶλλον ἄξιος ἢ τοῦ συκοφαντεῖσθαι. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

Οὗτος σαφῶς ὁ νόμος διείρηκεν, ὧν εἶναι δίκας προσήκει εταλλικάς. οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος, ἐάν τις ἐξείλλῃ τινὰ ἐκ τῆς ργασίας, ὑπόδικον ποιεῖ· ἐγὼ δ' οὐχ ὅπως αὐτὸς ἐξείλλω 977 οὗτον, ἀλλ', ὧν ἄλλος ἀπεστέρει, τούτων ἐγκρατῆ κατέστησα αὶ παρέδωκα, καὶ πρατὴρ ὑπὲρ τούτου δεηθέντος ἐγενόμην. Ναί, φησίν· ἀλλὰ κἂν ἄλλο τι ἀδικῇ τις περὶ τὰ μέταλλα, :αὶ τούτων εἰσὶ δίκαι. ὀρθῶς γ', ὦ Πανταίνετε. ἀλλὰ ταῦτα ί ἐστιν; ἂν ὑφάψῃ τις, ἂν ὅπλα ἐπιφέρῃ, ἂν ἐπικατατέμνῃ ῶν μέτρων ἐντός, ταῦτ' ἐστὶ τἆλλα, ὧν οὐδὲν δήπου πέπραται πρὸς ὑμᾶς ἐμοί· πλὴν εἰ μὴ τοὺς κομιζομένους, ἃ προϊντό σοι, μεθ' ὅπλων ἥκειν νομίζεις. εἰ δὲ ταῦθ' ἡγῇ, πρὸς πάντας τοὺς προϊεμένους σοι τὰ ἑαυτῶν εἰσί σοι δίκαι μεταλλικαί. ἀλλ' οὐ δίκαιον. φέρε γάρ, ὅστις ἂν μέταλλον παρὰ ῆς πόλεως πρίηται, τοὺς κοινοὺς παρελθὼν νόμους, καθ' οὓς αὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν πᾶσι προσήκει δίκας, ἐν ταῖς μεαλλικαῖς δικάσεται; τί δέ, ἂν δανείσηταί τις παρά του; τί δέ, ν κακῶς ἀκούσῃ; ἂν πληγὰς λάβῃ; ἂν κλοπὴν ἐγκαλῇ; ἂν ρεισφορὰν μὴ κομίζηται; ἂν ὅλως ἄλλο τι; ἐγὼ μὲν οὐκ ἴμαι, ἀλλὰ τὰς μεταλλικὰς εἶναι δίκας τοῖς κοινωνοῦσι μετάλλου, καὶ τοῖς ἕτερον συντρήσασιν [εἰς τὰ τῶν πλησίον], καὶ λως τοῖς ἐργαζομένοις τὰ μέταλλα καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ τι τοιοῦσι, τῷ δὲ δανείσαντι Πανταινέτῳ καὶ ταῦτ' ἀπειληφότι λίσχρως καὶ μόλις παρὰ τούτου οὐκ εἶναι δίκην μεταλλικὴν ιροσφθεγκτέον, οὐδ' ἐγγύς. ὡς μὲν οὖν οὔτ' ἠδίκηκα τοῦτον ὐδέν, οὔτ' εἰσαγώγιμος ἐκ τῶν νόμων ἐστὶν ἡ δίκη, ταῦτ' ἂν ις σκοπῶν ῥᾳδίως γνοίη. οὐδὲν τοίνυν δίκαιον ἔχων οὐδὲ ιαθ' ἓν λέγειν ὑπὲρ ὧν ἐγκαλεῖ, ἀλλὰ καὶ ψευδῆ γεγραφὼς 978 ἰς τὸ ἔγκλημα καὶ περὶ ὧν ἀφῆκε δικαζόμενος, τοῦ ἐξελθόνος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηνός, ἐπειδὴ ἔμελλον εἰσιέναι τὴν δίκην, ἤδη τῶν δικαστηρίων ἐπικεκληρωμένων, προσελθὼν καὶ περιστήσας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ἐργαστήριον τῶν συνεστηκότων πρᾶγμα ποιεῖ πάνδεινον. ἀναγινώσκει μοι πρόκλησιν μακράν, ἀξιῶν, ὅν φησιν οἰκέτην ταῦτα συνειδέναι, βασανίζεσθαι, κἂν μὲν ᾖ ταῦτ' ἀληθῆ, τὴν δίκην ἀτίμητον ὄφλειν

αὐτῷ, ἐὰν δὲ ψευδῇ, τὸν βασανιστὴν Μνησικλέα ἐπιγνώμονα τῆς τιμῆς εἶναι τοῦ παιδός. λαβὼν δ' ἐγγυητὰς τούτων παρ' ἐμοῦ, καὶ σημηναμένου τὴν πρόκλησιν ἐμοῦ, (οὐχ ὡς δίκαιον ὄν· ποῦ γάρ ἐστι δίκαιον ἐν οἰκέτου σώματι καὶ ψυχῇ ἢ δύο ὠφληκέναι τάλαντα ἢ μηδὲν τὸν συκοφαντοῦντα ζημιοῦσθαι; ἀλλ' ἐγὼ πολλῷ τῷ δικαίῳ περιεῖναι βουλόμενος συνεχώρουν·) καὶ μετὰ ταῦτα προσκαλεῖται μέν με τὴν δίκην πάλιν, ἐπειδὴ θᾶττον ἀνείλετο τὰς παρακαταβολάς· οὕτως εὐθὺς ἦν δῆλος οὐδ' οἷς αὐτὸς ὡρίσατο δικαίοις ἐμμένων· ἐπειδὴ δ' ἥκομεν πρὸς τὸν βασανιστήν, ἀντὶ τοῦ τὴν πρόκλησιν ἀνοίξας δεῖξαι τὰ γεγραμμένα καὶ κατὰ ταῦτα πράττειν ὅ τι δόξαι, (διὰ γὰρ τὸν θόρυβον τὸν τότε καὶ τὸ μέλλειν καλεῖσθαι τὴν δίκην τοιοῦτον ἦν· Προκαλοῦμαί σε ταυτί. Δέχομαι. Φέρε τὸν δακτύλιον. Λαβέ. Τίς δ' ἐγγυητής; Οὑτοσί. οὐδὲν οὔτ' ἀντίγραφον οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐποιησάμην τοιοῦτον.) ἀντὶ δὴ τοῦ ταῦθ'
979 οὕτως, ὥσπερ λέγω, πράττειν ἑτέραν ἧκεν ἔχων πρόκλησιν ἀξιῶν αὐτὸς βασανίζειν τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἐπιλαβόμενος εἷλκε καὶ ἐνέλιπεν οὐδὲν ἀσελγείας. καὶ ἔγωγ' ἐνεθυμήθην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡλίκον ἐστὶ πλεονέκτημα τὸ μὴ καταπεπλῆχθαι διὰ τὸν βίον. ἐγὼ γὰρ ἐμαυτὸν ταῦτα πάσχειν ἐδόκουν καταφρονούμενος τῷ ἁπλῶς καὶ ὡς πέφυκα ζῆν καὶ δίκην διδόναι παμμεγέθη ταῦτ' ἀνεχόμενος· ὅτι δ' οὖν ἠναγκαζόμην παρ' ἃ ἡγούμην δίκαια εἶναι ἀντιπροκαλεῖσθαι, καὶ τὸν οἰκέτην παρεδίδουν. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὴν πρόκλησιν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Φυγὼν μὲν τοίνυν ταῦτα, φυγὼν δ' ἃ τὸ πρῶτον αὐτὸς προὐκαλέσατο, ἔγωγε ὅ τί ποτ' ἐρεῖ πρὸς ὑμᾶς θαυμάζω. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὑφ' οὗ φησι καὶ τὰ δεινὰ πεπονθέναι, θεάσασθε· οὗτός ἐστιν ὁ Πανταίνετον ἐκβαλών· οὗτός ἐστιν ὁ κρείττων τῶν φίλων τῶν Πανταινέτου καὶ τῶν νόμων. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἐπεδήμουν, οὐδ' αὐτὸς ἐγκαλεῖ. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ δι' ὧν τοὺς πρότερον δικαστὰς ἐξαπατήσας εἷλε τὸν Εὔεργον εἰπεῖν, ἵν' εἰδῆθ', ὅτι καὶ νῦν οὐδὲν οὔτ' ἀναιδείας οὔτε τοῦ ψεύδεσθαι παραλείψει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ περὶ ὧν ἐμοὶ δικάζεται νῦν τὰς αὐτὰς οὔσας ἀπολογίας εὑρήσετε· ὅσπερ ἔλεγχος ἀκριβέστατός ἐστιν ὑπὲρ τοῦ τότ' ἐκεῖνον σεσυκοφαντῆσθαι. οὗτος [illegible]ιάσατό γ' ἐκεῖνον πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις, ἐλθόντ' εἰς

ἀγρὸν ὡς αὐτόν, ἐπὶ τὰς ἐπικλήρους εἰσελθεῖν καὶ τὴν μητέρα
τὴν αὐτοῦ· καὶ τοὺς νόμους ἧκεν ἔχων τοὺς τῶν ἐπικλήρων
πρὸς τὸ δικαστήριον. καὶ πρὸς μὲν τὸν ἄρχοντα, ὃν τῶν τοι- 980
ούτων οἱ νόμοι κελεύουσιν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ παρ᾽ ᾧ τῷ μὲν
ἠδικηκότι κίνδυνος περὶ τοῦ τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, τῷ δ᾽
ἐπεξιόντι μετ᾽ οὐδεμιᾶς ζημίας ἡ βοήθεια, οὐδέπω καὶ τήμε-
ρον ἐξήτασται οὐδ᾽ εἰσήγγειλεν οὔτ᾽ ἐμὲ οὔτε τὸν Εὔεργον ὡς
ἀδικοῦντας, ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ ταῦτα κατηγόρει καὶ δυοῖν
ταλάντοιν εἷλε δίκην. ἦν γάρ, οἶμαι, κατὰ μὲν τοὺς νόμους
προειδότα τὴν αἰτίαν, ἐφ᾽ ᾗ κρίνεται, ῥᾴδιον τἀληθῆ καὶ τὰ
δίκαια ἐπιδείξαντ᾽ ἀποφεύγειν, ἐν δὲ μεταλλικῇ δίκῃ περὶ ὧν
οὐδ᾽ ἂν ἤλπισεν αὐτοῦ κατηγορηθήσεσθαι χαλεπὸν παραχρῆμα
ἔχειν ἀπολύσασθαι τὴν διαβολήν· ἡ δ᾽ ὀργὴ παρὰ τῶν ἐξηπα-
τημένων ὑπὸ τούτου δικαστῶν, ἐφ᾽ ᾧ τὴν ψῆφον οὐκ εἶχον
πράγματι, τούτου κατεψηφίσατο. καίτοι τὸν ἐκείνους ἐξηπατη-
κότα τοὺς δικαστὰς ἆρ᾽ ὀκνήσειν ὑμᾶς ἐξαπατᾷν οἴεσθε; ἢ
πεπιστευκότα εἰσιέναι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ᾽ οὐ τοῖς λόγοις καὶ
τοῖς συνεστῶσι τούτοις [μεθ᾽ ἑαυτοῦ] μάρτυσι, τῷ τ᾽ ἀκα-
θάρτῳ καὶ μιαρῷ Προκλεῖ, τῷ μεγάλῳ τούτῳ, καὶ Στρατοκλεῖ,
τῷ πιθανωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων καὶ πονηροτάτῳ, καὶ τῷ
μηδὲν ὑποστελλόμενον μηδ᾽ αἰσχυνόμενον κλαιήσειν καὶ ὀδυρεῖ-
σθαι; καίτοι τοσούτου δεῖς ἐλέου τινὸς ἄξιος εἶναι, ὥστε μιση-
θείης ἂν δικαιότατ᾽ ἀνθρώπων ἁπάντων ἐξ ὧν πεπραγμάτευ-
σαι· ὅς γε ὀφείλων μνᾶς ἑκατὸν καὶ πέντε καὶ οὐχ οἷός τε ὢν
διαλῦσαι τοὺς ταῦτα συνευπορήσαντας καὶ γενομένους αἰτίους
σοι τοῦ τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς συμβαλοῦσιν ἐξ ἀρχῆς χωρὶς 981
ὧν περὶ αὐτὰ τὰ συμβόλαια ἠδικήκεις καὶ προσατιμῶσαι ζητεῖς.
καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τοὺς δανειζομένους ἴδοι τις ἂν ἐξισταμέ-
νους τῶν ὄντων· σοὶ δ᾽ ὁ συμβεβληκὼς τοῦτο πέπονθε καὶ
δανείσας τάλαντον δύο ὤφληκε συκοφαντηθείς· ἐγὼ δὲ τετταρά-
κοντα μνᾶς δανείσας δυοῖν ταλάντοιν ταυτηνὶ φεύγω δίκην. καὶ
ἐφ᾽ οἷς δανείσασθαι μὲν οὐδεπώποτ᾽ ἠδυνήθης ἑκατὸν μνῶν
πλέον, πέπρακας δὲ καθάπαξ τριῶν ταλάντων καὶ δισχιλίων, εἰς
ταῦτα τέτταρα, ὡς ἔοικεν, ἠδίκησαι τάλαντα. ὑπὸ τοῦ ταῦτα;
ὑπὸ τοῦ οἰκέτου νὴ τὸν Δία τοῦ ἐμοῦ. τίς δ᾽ ἂν οἰκέτῃ παρα-
χωρήσειε πολίτης τῶν ἑαυτοῦ; ἢ τίς ἂν φήσειεν, ὧν δίκην λα-
χὼν ᾕρηκεν οὗτος Εὔεργον, τούτων καὶ τὸν ἐμὸν παῖδα ὑπεύ-
θυνον εἶναι προσήκειν; χωρὶς δὲ τούτων αὐτὸς αὑτὸν οὗτος
ἀφῆκε τῶν τοιούτων αἰτιῶν ἁπασῶν. οὐ γὰρ νῦν ἔδει λέγειν,

οὐδ' εἰς τὴν πρόκλησιν γράφειν, ἐν ᾗ βασανίζειν ἐξῄτει, ἀλλὰ λαχόντα ἐκείνῳ τὴν δίκην τὸν κύριον διώκειν ἐμέ. νῦν δ' εἴληχε μὲν ἐμοί, κατηγορεῖ δ' ἐκείνου· ταῦτα δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι. τίς γὰρ πώποτε τῷ δεσπότῃ λαχὼν τοῦ δούλου τὰ πράγματα ὥσπερ κυρίου κατηγόρησεν; ἐπειδὰν τοίνυν τις αὐτὸν ἔρηται, Καὶ τί δίκαιον ἕξεις λέγειν πρὸς Νικόβουλον; Μισοῦσι, φησίν, Ἀθηναῖοι τοὺς δανείζοντας. Νικόβουλος δ' ἐπίφθονός ἐστι, καὶ ταχέως βαδίζει, καὶ μέγα φθέγγεται, καὶ βακτηρίαν φορεῖ. ταῦτα δ' ἐστὶν ἅπαντα, φησί, πρὸς ἐμοῦ. καὶ ταῦτ' οὐκ αἰσχύνεται λέγων, οὐδὲ τοὺς ἀκούοντας οἴεται μανθάνειν, ὅτι συκοφαντοῦντός ἐστιν ὁ λογισμὸς οὗτος, οὐκ ἀδικουμένου. ἐγὼ
982 δ' ἀδικεῖν μὲν οὐδένα τῶν δανειζόντων οἴομαι, μισεῖσθαι μέντοι τινὰς εἰκότως ἂν ὑφ' ὑμῶν, οἳ τέχνην τὸ πρᾶγμα πεποιημένοι μήτε συγγνώμης μήτ' ἄλλου μηδενός εἰσιν ἀλλ' ἢ τοῦ πλείονος. διὰ γὰρ καὶ τὸ δεδανεῖσθαι πολλάκις, μὴ μόνον αὐτὸς τούτῳ δανεῖσαι, οὐδ' ἐγὼ αὐτὸς τούτους ἀγνοῶ, οὐδὲ φιλῶ· οὐ μέντοι γ' ἀποστερῶ μὰ Δία, οὐδὲ συκοφαντῶ. ὅστις δὲ εἴργασται μέν, ὥσπερ ἐγὼ πλέων καὶ κινδυνεύων, εὐπορήσας δὲ μικρῶν ἐδάνεισε ταῦτα, καὶ χαρίσασθαι βουλόμενος, καὶ μὴ λαθεῖν διαῤῥυὲν αὐτὸν τὸ ἀργύριον, τί τις ἂν τοῦτον εἰς ἐκείνους τιθείη; εἰ μὴ τοῦτο λέγεις, ὡς, ὃς ἂν σοὶ δανείσῃ, τοῦτον δημοσίᾳ μισεῖσθαι προσήκει. λέγε δή μοι τὰς μαρτυρίας, τίς ἐγὼ πρὸς τοὺς συμβάλλοντας ἄνθρωπος καὶ πρὸς τοὺς δεομένους εἰμί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τοιοῦτος, ὦ Πανταίνετε, ἐγὼ ὁ ταχὺ βαδίζων, καὶ τοιοῦτος σὺ ὁ ἀτρέμας. ἀλλὰ μὴν περί γε τοῦ ἐμοῦ βαδίσματος ἢ τῆς διαλέκτου πάντ' ἐρῶ τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετὰ παῤῥησίας. ἐγὼ γὰρ οὐχὶ λέληθα ἐμαυτὸν οὐδ' ἀγνοῶ οὐ τῶν εὖ πεφυκότων κατὰ ταῦτα ὢν ἀνθρώπων, οὐδὲ τῶν λυσιτελούντων ἑαυτοῖς. εἰ γὰρ ἐν οἷς οὐδὲν ὠφελοῦμαι ποιῶν λυπῶ τινάς, πῶς οὐκ ἀτυχῶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος; ἀλλὰ τί χρὴ παθεῖν, ἂν τῷ [δεῖνι] δανείσω; διὰ ταῦτα δίκην προσοφλεῖν; μηδαμῶς. κακίαν γὰρ ἐμοὶ καὶ πονηρίαν οὔθ' οὗτος προσοῦσαν οὐδεμίαν δείξει, οὔθ' ὑμῶν τοσούτων ὄντων οὐδ' εἷς σύνοιδε. τἄλλα δὲ ταῦθ' ἕκαστος ἡμῶν, ὅπως ἔτυχε, πέφυκεν, οἶμαι
983 καὶ φύσει μὲν ἔχοντα μάχεσθαι οὐκ εὔπορόν ἐστιν, (οὐ γὰρ ἂν

ἀλλήλων διεφέρομεν οὐδὲν,) γνῶναι δ' ἰδόντα ἕτερον καὶ ἐπιπλῆξαι ῥᾴδιον. ἀλλὰ τί τούτων ἐμοὶ πρὸς σὲ, Πανταίνετε; [οὐδέν.] πολλὰ καὶ δεινὰ πέπονθας. οὐκοῦν εἴληφας δίκην. οὐ παρ' ἐμοῦ γε; οὐδὲ γὰρ ἠδικήθης οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ. οὐ γὰρ ἄν ποτ' ἀφῆκας, οὐδ', ὅτ' Εὐέργῳ προῃροῦ λαγχάνειν, εἴας ἂν ἐμὲ, οὐδὲ πρατῆρα ἠξίωσας ὑποστῆναι, τόν γε δεινά σε καὶ μεγάλα εἰργασμένον. εἶτα καὶ πῶς ἂν ὁ μὴ παρὼν μηδ' ἐπιδημῶν ἐγὼ τί σε ἠδίκησα; εἰ τοίνυν ὡς οἷόν τε μέγιστ' ἠδικῆσθαι δοίη τις ἂν αὐτῷ, καὶ ἐρεῖν ἅπαντα τἀληθῆ περὶ τούτων νυνὶ, ἐκεῖνό γ' οἴομαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι πολλὰ συμβέβηκεν ἠδικῆσθαί τισιν ἤδη μείζω τῶν εἰς χρήματα γινομένων ἀδικημάτων· καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι καὶ ὕβρεις εἰς ἃ μὴ δεῖ καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἄλλα γίνεται. ἀλλ' ὅμως ἁπάντων τούτων ὅρος καὶ λύσις τοῖς παθοῦσι τέτακται τὸ πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦθ' οὕτω τὸ δίκαιον ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστε, ἂν ἑλών τις ἑκουσίου φόνου καὶ σαφῶς ἐπιδείξας μὴ καθαρὸν μετὰ ταῦτ' αἰδέσηται καὶ ἀφῇ, οὐκέτ' ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν· οὐδὲ γὰρ, ἂν ὁ παθὼν αὐτὸς ἀφῇ τοῦ φόνου πρὶν τελευτῆσαι τὸν δράσαντα, οὐδενὶ τῶν λοιπῶν συγγενῶν ἔξεστιν ἐπεξιέναι· ἀλλ' οὓς ἐκπίπτειν καὶ φεύγειν, ἂν δ' ἁλίσκωνται, καὶ τεθνάναι προστάττουσιν οἱ νόμοι, τούτους, ἂν ἀφεθῶσιν ἅπαξ, ἁπάντων ἐκλύει τῶν δεινῶν τοῦτο τὸ ῥῆμα. εἶθ' ὑπὲρ μὲν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν μεγίστων οὕτως ἰσχύει καὶ μένει τὸ ἀφεῖναι, ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων ἄκυρον ἔσται; μηδαμῶς. οὐ γὰρ, εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ' ὑμῖν τεύξομαι, 984
τοῦτ' ἔστι δεινότατον, ἀλλ' εἰ πρᾶγμα δίκαιον ὡρισμένον ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου νυνὶ καταλύσετε ἐφ' ἡμῶν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΜΑΧΟΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΠΕΙΘΗΝ ΛΟΓΟΥ.

Ναυσίμαχος καὶ Ξενοπείθης ἐπετροπεύθησαν ὑπὸ Ἀριστταίχμου· ἐγγραφέντες δὲ εἰς ἄνδρας ἔλαχον δίκην ἐπιτροπῆς αὐτῷ. εἶτα διελύσαντο λαβόντες τρία τάλαντα καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων. καὶ ὁ μὲν τετελεύτηκε καταλιπὼν παῖδας τέτταρας. τούτοις δὲ μετὰ χρόνον συχνὸν ὁ Ναυσίμαχος καὶ Ξενοπείθης δικάζονται βλάβης, χρήματα ἀπαιτοῦντες ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς. οἱ δὲ παραγράφονται παρατιθέμενοι τὸν νόμον τὸν οὐκ ἐῶντα περὶ ὧν ἄν τις ἄφεσιν δῷ καὶ ἀπαλλαγὴν πάλιν δικάζεσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΜΑΧΟΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΠΕΙΘΗΝ.

Δεδωκότων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν νόμων παραγράφεσθαι περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας πάλιν δικάζηται, γεγενημένων τούτων ἀμφοτέρων τῷ πατρὶ πρὸς Ναυσίμαχον καὶ Ξε-
985 νοπείθην τοὺς εἰληχότας ἡμῖν, παρεγραψάμεθα, ὥσπερ ἠκούσατε ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. δεήσομαι δὲ καὶ δίκαια καὶ μέτρια ὑμῶν ἁπάντων, πρῶτον μέν, εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος, ἔπειτ', ἐὰν ἀδικεῖσθαι δοκῶ καὶ μὴ προσήκοντος ἐγκλήματος φεύγειν δίκην, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ὃ μὲν γὰρ ὑμεῖς ἐπὶ τῇ δίκῃ τίμημα ἀκηκόατε, τριάκοντά εἰσι μναῖ, ὧν δὲ φεύγομεν χρημάτων, τέτταρα τάλαντα. ὄντες γὰρ δύο τέτταρας εἰλήχασι δίκας ἡμῖν, τῶν αὐτῶν χρημάτων ἁπά[illegible] τρισχιλίων ἑκάστην, βλάβης· καὶ νυνὶ πρὸς τριάκοντα

μνῶν ἐπίγραμμα ὑπὲρ τοσούτων χρημάτων εἰς ἀγῶνα καθίσταμεν. τὴν μὲν οὖν συκοφαντίαν τὴν τούτων, καὶ μεθ' ὅσης ἐπιβουλῆς ἐληλύθασιν ἐφ' ἡμᾶς, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων εἴσεσθε. ἀναγνώσεται δὲ πρῶτον μὲν ὑμῖν τὰς μαρτυρίας, ὡς ἀφεῖσαν τὸν πατέρα ἡμῶν ὧν ἐνεκάλεσαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν· κατὰ γὰρ τοῦτο καὶ παρεγραψάμεθα μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. καί μοι λέγε ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ δίκας ἔλαχον τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἀφεῖσαν ταύτας, καὶ τὰ συγχωρηθέντα χρήματα ἔχουσιν, ἀκούετε τῶν μαρτύρων. ὅτι δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων αὖθις δικάζεσθαι, νομίζω μὲν ὑμᾶς ἅπαντας εἰδέναι, κἂν μηδὲν εἴπω περὶ αὐτῶν ἐγώ· βούλομαι δ' ὅμως καὶ τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνῶναι. λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ. 986

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῦ νόμου σαφῶς λέγοντος ἕκαστα, ὧν μὴ εἶναι δεῖ δίκας, ὧν ἕν ἐστιν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις κύριον, περὶ ὧν ἄν τις ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ μὴ δικάζεσθαι; οὕτω τοίνυν καὶ μετὰ πολλῶν μαρτύρων τῆς ἀφέσεως γεγονυίας, καὶ φανερῶς ἀπολύοντος ἡμᾶς τοῦ νόμου, εἰς τοῦτο ἐληλύθασιν ἀναισχυντίας οὗτοι καὶ τόλμης, ὥστε, τεττάρων μὲν καὶ δέκα ἐτῶν γεγενημένων ἀφ' οὗ τὸν πατέρα ἡμῶν ἀφεῖσαν, εἴκοσι δὲ καὶ δυοῖν ἀφ' οὗ τυγχάνουσι γεγραμμένοι, τετελευτηκότος δὲ καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ ἡμετέρου, πρὸς ὃν αὐτοῖς ἐγένοντο αἱ ἀπαλλαγαὶ, καὶ τῶν ἐπιτρόπων, οἳ μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον τῶν ἡμετέρων ἐγένοντο κύριοι, καὶ τῆς ἑαυτῶν μητρὸς, ἥτις ἅπαντα ταῦτα ᾔδει, καὶ διαιτητῶν καὶ μαρτύρων καὶ πάντων τῶν πλείστων, ὡς εἰπεῖν, τὴν ἀπειρίαν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν ἐξ ἀνάγκης ἄγνοιαν τῶν πεπραγμένων ἕρμαιον νομίσαντες αὐτῶν τὰς δίκας ἡμῖν ἔλαχον ταύτας καὶ λόγον οὔτε δίκαιον οὔτ' ἐπιεικῆ τολμῶσι λέγειν. φασὶ γὰρ οὐκ ἀποδόσθαι τὰ πατρῷα ὧν ἐκομίζοντο χρημάτων, οὐδ' ἀποστῆναι τῶν ὄντων, ἀλλ' ὅσα αὐτοῖς κατελείφθη χρέα καὶ σκεύη καὶ ὅλως χρήματα, ταῦθ' αὑτῶν γίγνεσθαι. ἐγὼ δ' οἶδ' ἀκούων, ὅτι τὴν οὐσίαν Ξενοπείθης

καὶ Ναυσικράτης ἅπασαν χρέα κατέλιπον καὶ φανερὰν ἐκέκτηντο μικράν τινα, εἰσπραχθέντων δὲ τῶν χρεῶν, καί τινων σκευῶν πραθέντων, ἔτι δ' ἀνδραπόδων, τὰ χωρία καὶ τὰς συνοικίας ἐπρίαντο οἱ ἐπίτροποι, ἃ παρέλαβον οὗτοι. εἰ μὲν οὖν μηδὲν
987 ἠμφισβητήθη περὶ τούτων πρότερον, μηδ' ὡς οὐ καλῶς διῳκημένων εἰς δίκην ἦλθεν, ἄλλος ἂν ἦν λόγος· ἐπειδὴ δ' ὅλην τὴν ἐπιτροπὴν ἐγκαλέσαντες οὗτοι καὶ δίκας λαχόντες χρήματ' ἐπράξαντο, ταῦτα πάντα ἀφεῖται τότε. οὔτε γὰρ οὗτοι τοῦ ὀνόματος δήπου τοῦ τῆς ἐπιτροπῆς τὰς δίκας ἐδίωκον, ἀλλὰ τῶν χρημάτων, οὔτ' ἐκεῖνοι τοὔνομα τοῦτο ἐωνοῦντο ὧν ἀπέτισαν χρημάτων, ἀλλὰ τὰ ἐγκλήματα. ὅτι μὲν οὖν ὧν πρὸ τῶν ἀπαλλαγῶν εἰσέπραξε χρεῶν ὁ πατὴρ ἢ ὅλως ἔλαβε χρημάτων ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς οὐδενός εἰσι δίκαι τούτοις καθ' ἡμῶν ἀπηλλαγμένοις, ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων καὶ τῆς ἀφέσεως ἱκανῶς πάντας ὑμᾶς ἡγοῦμαι μεμαθηκέναι· ὅτι δ' ὕστερον οὐκ ἔνι τὴν κομιδὴν γεγενῆσθαι τούτων τῶν χρημάτων, (τοῦτο γὰρ πλάττουσιν οὗτοι καὶ παράγουσι,) τοῦτο βούλομαι δεῖξαι. τὸν μὲν γὰρ πατέρ' οὐδ' ἂν αἰτιάσαιντο λαβεῖν· τέτταρσι γὰρ ἢ τρισὶ μησὶν ὕστερον, ἢ διελύσατο πρὸς τούτους, ἐτελεύτησεν· ὡς δ' οὐδὲ Δημάρετον, τὸν καταλειφθέντα ἡμῶν ἐπίτροπον, λαβεῖν οἷόν τε, (καὶ γὰρ τοῦτον ἔγραψαν εἰς τὸ ἔγκλημα,) καὶ τοῦτό ἐπιδείξω. μέγιστοι μὲν οὖν εἰσὶν αὐτοὶ ἡμῖν οὗτοι μάρτυρες· οὐδαμοῦ γὰρ φανήσονται δίκην εἰληχότες ζῶντι τῷ Δημαρέτῳ· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα ἄν τις σκοπῶν αὐτὸ καὶ θεωρῶν ἴδοι οὐ μόνον οὐχὶ λαβόντα, ἀλλ' οὐδ' ἐνὸν αὐτῷ λαβεῖν. ἦν μὲν γὰρ τὸ χρέος ἐν τῷ Βοσπόρῳ· ἀφίκετο δ' οὐδὲ πώποτε εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὁ Δημάρετος. πῶς οὖν εἰσέπραξεν; ἔπεμψε νὴ Δία, εἴποι τις ἄν, τὸν κομιούμενον. σκοπεῖτε δὴ τοῦτο οὑτωσί.
988 ὤφειλεν Ἑρμῶναξ στατῆρας ἑκατὸν παρὰ Ναυσικράτους λαβὼν τούτοις. τούτων ἐπίτροπος καὶ κηδεμὼν Ἀρίσταιχμος ἐγένετο ἑκκαίδεκα ἔτη. οὐκοῦν ἅ γε, τούτων ἀνδρῶν γεγονότων, δι' ἑαυτοῦ διέλυσε χρήματα ὁ Ἑρμῶναξ, οὐκ ἀπέδωκεν, ὅτ' ἦσαν παῖδες· οὐ γὰρ δίς γε ταὐτὰ κατετίθει. ἔστιν οὖν οὕτω τις ἀνθρώπων ἄτοπος, ὥσθ', ἃ τοὺς κυρίους διεκρούσατο μὴ καταθεῖναι τοσοῦτον χρόνον, ταῦτα τῷ μὴ κυρίῳ γράψαντι γράμματα ἑκὼν ἀποδοῦναι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἴομαι. ἀλλὰ μήν, ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὁ μὲν πατὴρ ἐτελεύτησεν εὐθέως μετὰ τὰς διαλύσεις, τῷ Δημαρέτῳ δ' οὐδὲ πώποθ' οὗτοι τούτων τῶν χρημάτων δί-

κην ἔλαχον, οὐδ' ὅλως ἐξέπλευσεν ἐκεῖνος οὐδ' ἀπεδήμησεν ἐκεῖσε, λάβε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὔθ' ὁ πατὴρ μετὰ τὴν ἄφεσιν τὰ χρήματ' εἰσέπραξεν, οὔτ' ἂν ἔδωκεν ἑκὼν οὐδείς, εἴ τινα ἔπεμψεν ὁ Δημάρετος, οὔτ' ἂν ἔπλευσεν αὐτός, οὐδ' ἂν ἀφίκετο ἐκεῖσε, δῆλον ἐκ τῶν χρόνων καὶ τῶν μαρτυριῶν ὑμῖν γέγονε. βούλομαι τοίνυν καὶ ὅλως ψευδομένους αὐτοὺς ὅλον τὸ πρᾶγμα ἐπιδεῖξαι. οὗτοι γὰρ γεγράφασιν εἰς ὃ νῦν ἔγκλημα διώκουσιν, ὀφείλειν ἡμᾶς τὸ ἀργύριον, κομισαμένου τοῦ πατρὸς καὶ παραδόντος αὐτοῖς τοῦτο τὸ χρέος ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἐπιτροπῆς ὀφειλόμενον. καί μοι λέγε αὐτὸ τὸ ἔγκλημα λαβών.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Ἀκούετε γεγραμμένον ἐν τῷ ἐγκλήματι Παραδόντος ἐμοὶ τοῦ Ἀρισταίχμου τὸ χρέος ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἐπιτροπῆς; ὅτε τοίνυν ἐλάγχανον τῷ πατρὶ τῆς ἐπιτροπῆς, τἀναντία ἐγράψαντο 989
τούτων· ὡς γὰρ οὐκ ἀποδόντι λόγον καὶ τοῦτό γ' ἐγκαλοῦντες φαίνονται. λέγε δ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, ὃ τότ' ἔλαχον τῷ πατρί.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Ἐν ποίῳ δὴ λόγῳ νῦν ἐγκαλεῖτε, ὡς παρέδωκεν, ὦ Ξενοπείθη καὶ Ναυσίμαχε; τοτὲ μὲν γὰρ ὡς οὐκ ἀποδιδόντι δίκας ἐλαγχάνετε καὶ χρήματ' ἐπράττεσθε, τοτὲ δ' ὡς παραδόντος διώκετε. εἰ δ' ἐπ' ἀμφότερα ἔσται συκοφαντεῖν ὑμῖν, καὶ τοτὲ μὲν τοῦ μὴ παραδοῦναι χρήματα πράξεσθε, τοτὲ δὲ ὡς παραδόντος διώξετε, οὐδὲν κωλύει καὶ τρίτον τι σκοπεῖν μετὰ ταῦτα, ὅτου πάλιν δικάσεσθε. οἱ νόμοι δ' οὐ ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' ἅπαξ περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν αὐτὸν εἶναι τὰς δίκας. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἀδικοῦνται νῦν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντας ἡμῖν δικάζονται τοὺς νόμους, βούλομαι καὶ τοῦτον ὑμῖν τὸν νόμον εἰπεῖν, ὅστις διαῤῥήδην λέγει, ἐὰν πέντε ἔτη παρέλθῃ καὶ μὴ δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι τοῖς ὀρφανοῖς δίκην περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἐγκλημάτων. καὶ τοῦτον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς, ἐὰν μὴ πέντε ἐτῶν δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι δίκην; Οὐκοῦν ἐλάχομεν, φαῖεν ἄν. καὶ διελύσασθέ γε· ὥστ' οὐκ εἰσὶν αὖθις ὑμῖν δίκαι. ἦ δεινόν γ' ἂν εἴη, εἰ τῶν μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀδικημάτων οὐ δίδωσιν ἔξω πέντ' ἐτῶν τὰς δίκας τοῖς ὀρφανοῖς ὁ νόμος οὐδὲ κατὰ τῶν οὐκ ἀφειμένων ἐπιτρόπων, πρὸς δὲ τοὺς
990 ἐξ ἐκείνων ἡμᾶς περὶ ὧν αὐτοὺς ἀφείκατε εἰκοστῷ νῦν ἔτει δίκην τελέσαισθ' ὑμεῖς. ἀκούω τοίνυν, αὐτοὺς τὰ μὲν παρὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν νόμων δίκαια φευξεῖσθαι, παρεσκευάσθαι δὲ λέγειν, ὡς πολλὰ χρήματ' αὐτοῖς κατελείφθη, καὶ ταῦτ' ἀπεστερήθησαν, καὶ τεκμηρίῳ χρήσεσθαι τούτου τῷ μεγέθει τῶν δικῶν, ἃς ἐξ ἀρχῆς ἔλαχον, καὶ τὴν ὀρφανίαν ὀδυρεῖσθαι, καὶ τὸν τῆς ἐπιτροπῆς λόγον διεξιέναι· καὶ τοιαῦτ' εἶναι, οἷς πεπιστεύκασι καὶ δι' ὧν ὑμᾶς ἐξαπατήσειν οἴονται. ἐγὼ δὲ τῶν μὲν δικῶν τὸ μέγεθος τῶν τότε ληχθεισῶν μεῖζον ἡγοῦμαι τεκμήριον ὑμῖν, ὡς ἐσυκοφαντεῖτο ὁ πατὴρ, εἶναι, ἢ τούτοις, ὡς πολλὰ ἀπεστεροῦντο. ὀγδοήκοντα μὲν γὰρ τάλαντ' ἔχων ἐλέγχειν οὐδεὶς ἂν τρία λαβὼν ἀπηλλάγη· τοσούτων δὲ χρημάτων φεύγων ἐπιτροπῆς οὐδείς ἐστιν ὅστις οὐκ ἂν ἔδωκε τρία τάλαντα τὸν κίνδυνον ὠνούμενος καὶ τὰ φύσει τότε τούτοις πλεονεκτήματα ὑπάρχοντα. καὶ γὰρ ὀρφανοὶ, καὶ νέοι, καὶ ὁποῖοί τινές εἰσιν, ἀγνῶτες ἦσαν· ταῦτα δὲ πάντες φασὶ μεγάλων δικαίων παρ' ὑμῖν ἰσχύειν πλέον. ὅτι τοίνυν οὐδ' ἀνάσχοισθ' ἂν αὐτῶν εἰκότως οὐδὲν περὶ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τοῦτ' οἴομαι δείξειν. εἰ γὰρ ὡς οἷόν τε μέγιστ' ἠδικῆσθαι δοίη τις ἂν αὐτοῖς, καὶ ἐρεῖν πάντα τἀληθῆ περὶ τούτων νυνὶ, ἐκεῖνό γ' οἴομαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι πολλὰ συμβέβηκεν ἠδικῆσθαί τισιν ἤδη μείζω τῶν εἰς χρήματα γιγνομένων ἀδικημάτων· καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι καὶ ὕβρεις εἰς ἃ μὴ δεῖ, καὶ ἄλλα
991 πολλὰ τοιαῦτ' ἀδικήματα γίγνεται. ἀλλ' ὅμως ἁπάντων τούτων ὅρος καὶ λύσις τοῖς παθοῦσι τέτακται τὸ πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦθ' οὕτω τὸ δίκαιον ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστ', ἂν ἑλών τις ἑκουσίου φόνου καὶ σαφῶς ἐπιδείξας μὴ καθαρὸν μετὰ ταῦτα αἰδέσηται καὶ ἀφῇ, οὐκέτ' ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν. εἶθ' ὑπὲρ μὲν ψυχῆς καὶ τῶν μεγίστων οὕτως ἰσχύει καὶ μένει τὸ ἀφεῖναι, ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων ἄκυρον ἔσται; μηδαμῶς. οὐ γὰρ, εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ'

ὑμῖν τεύξομαι, τοῦτ' ἔστι δεινότατον, ἀλλ' εἰ πρᾶγμα δίκαιον, ὡρισμένον ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου, νυνὶ καταλυθήσεται. Οὐκ ἐμίσθωσαν ἡμῶν τὸν οἶκον, ἴσως ἐροῦσιν. οὐ γὰρ ἐβούλεθ' ὁ θεῖος ὑμῶν Ξενοπείθης, ἀλλά, φήναντος Νικίδου, τοὺς δικαστὰς ἔπεισεν ἐᾶσαι διοικεῖν αὐτόν· καὶ ταῦτ' ἴσασι πάντες. Πολλὰ δ' ἥρπασαν ἡμῶν ἐκεῖνοι. οὐκοῦν ἣν ἐπείσθητέ γε τούτων δίκην παρ' αὐτῶν ἔχετε, καὶ οὐ δήπουθεν πάλιν δεῖ λαβεῖν ὑμᾶς παρ' ἐμοῦ. ἵνα δὲ μηδ' οἴησθε εἶναί τι ταῦτα, ἔστι μὲν οὐκ ἴσον (πῶς γάρ;) πρὸς τοὺς πράξαντας διαλυσαμένους τῶν οὐκ εἰδότων κατηγορεῖν. ὅμως μέντοι, ὦ Ξενοπείθη καὶ Ναυσίμαχε, εἰ μεγάλα ὑμῖν καὶ θαυμαστὰ εἶναι τὰ δίκαια ταῦθ' ὑπολαμβάνετε, ἀποδόντες τὰ τρία τάλαντα περαίνετε. ὧν δὲ τοῦ μὴ κατηγορῆσαι τοσαῦτα χρήματα ἐπράξασθε, πρὶν ἂν ταῦτα ἀποδῶτε, σιωπᾶν ἐστὲ δίκαιοι, μὴ καὶ κατηγορεῖν καὶ ἔχειν· ἔσχατον γὰρ δὴ πραγμάτων τοῦτό γε. τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τριηραρχίας ἐροῦσι, καὶ τὰ ὄντα ὡς ἀναλώκασιν εἰς ὑμᾶς. ἐγὼ δ', ὅτι μὲν ψεύσονται, καὶ τὰ πολλὰ ἀπολωλεκότες τῶν ὄντων 992
αὐτοῖς, μικρὰ τῆς πόλεως μετειληφυίας, οὐ δικαίαν οὐδὲ γιγνομένην χάριν ἀξιώσουσι κομίζεσθαι παρ' ὑμῶν, ἐάσω· ἀξιῶ δὲ καὶ αὐτός, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἶναι τοῖς λειτουργοῦσιν ὑμῖν ἅπασι χάριν τινὰ ὑπάρχουσαν παρ' ὑμῶν. τίσι δὲ μεγίστην; τοῖς, ὃ μὲν χρήσιμον τῇ πόλει τοῦ πράγματός ἐστι, ποιοῦσιν, ὃ δ' αἰσχρὸν ἂν ἅπαντες εἶναι φήσαιεν καὶ ὄνειδος, μὴ κατασκευάζουσιν. οἱ μὲν τοίνυν μετὰ τοῦ λειτουργεῖν τὰ σφέτερα αὐτῶν διεφθαρκότες τὴν βλασφημίαν ἀντὶ τῆς χρείας τῇ πόλει καταλείπουσιν· οὐδεὶς γὰρ αὐτὸς αὑτοῦ κατηγόρησε πώποτε, ἀλλ', ὡς ἡ πόλις τὰ ὄντα ἀφῄρηται, λέγει· οἱ δέ, ὅσα μὲν προστάττετε ὑμεῖς, ποιοῦντες προθύμως, τῇ περὶ τἄλλα δὲ σωφροσύνῃ τὰ ὄντα σῴζοντες, οὐ μόνον κατὰ τοῦτ' ἐκείνων πλεονεκτοῖεν ἂν εἰκότως, ὅτι καὶ γεγόνασι χρήσιμοι καὶ ἔσονται, ἀλλ' ὅτι καὶ χωρὶς ὀνείδους ταῦτα παρ' αὐτῶν ὑμῖν γίγνεται. ἡμεῖς μὲν τοίνυν τοιοῦτοι εἰς ὑμᾶς φανούμεθ' ὄντες· τούτους δ' ἐάσω, μή με φῶσι κακῶς αὐτοὺς λέγειν. οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ καὶ δακρύειν καὶ ἐλεεινοὺς αὐτοὺς πειρῶνται ποιεῖν. ἐγὼ δ' ἀξιῶ πρὸς ταῦτα ὑπολαμβάνειν ἅπαντας ὑμᾶς, ὅτι τῶν αἰσχρῶν ἐστί, μᾶλλον δ' οὐδὲ δικαίων, τὰ μὲν ὄντα κατέσθοντας καὶ παροινοῦντας μετὰ Ἀριστοκράτους καὶ Διογνήτου καὶ τοιούτων ἑτέρων ἀνθρώπων αἰσχρῶς καὶ κακῶς ἀναλωκέναι, τὰ δ' ἀλλότρια ὥστε λαβεῖν, δακρύειν νυνὶ καὶ κλαίειν. ἐπ'

993 ἐκείνοις ἐκλαίετ' ἂν οἷς ἐποιεῖτε δικαίως· νῦν δ' οὐ δεῖ δακρύειν, ἀλλ', ὡς οὐκ ἀφήκατε, δεικνύναι, ἢ ὡς εἰσὶν ὧν ἂν ἀφήκατε αὖθις ὑμῖν δίκαι, ἢ ὡς εἰκοστῷ λαγχάνειν ἔτει δίκαιόν ἐστι, τοῦ νόμου πέντε ἔτη τὴν προθεσμίαν δεδωκότος. ταῦτα γάρ ἐστιν, ὑπὲρ ὧν οὗτοι δικάζουσιν. ἐὰν δὲ μὴ δύνωνται ταῦτα [δεικνύναι], ὡς οὐ δυνήσονται, ἡμεῖς ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δεόμεθα, μὴ ἡμᾶς προέσθαι τούτοις, μηδὲ τετάρτην οὐσίαν ἔτι δοῦναι τρεῖς ἑτέρας κακῶς διῳκηκόσιν, ἣν παρ' ἑκόντων ἔλαβον τῶν ἐπιτρόπων, ἣν ὑπὲρ τῶν δικῶν εἰσεπράξαντο, ἣν πρώην ἀφείλοντο Αἰσίου δίκην ἑλόντες, ἀλλ' ἡμᾶς τὰ ἡμέτερα, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, ἐᾶν ἔχειν· ἃ καὶ ὑμῖν ἐστὶν ἐπ' ὠφελείᾳ μείζονι παρ' ἡμῖν ὄντα, ἢ παρὰ τούτοις· καὶ δικαιότερον δήπου τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἐστὶν ἔχειν, ἢ τούτους. οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν, οἴομαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. ἐξέρα τὸ ὕδωρ.

(Hic finiunt οἱ παραγραφικοί. Succedunt alius generis caussae privatae.)

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΛΟΓΟΥ.

Μαντίας, εἷς τῶν πολιτευσαμένων Ἀθήνησι, γήμας γυναῖκα κατὰ τοὺς νόμους ἐκ ταύτης παῖδα ἐκτήσατο τὸν νυνὶ δικαζόμενον. προσῄει δέ τινι Πλαγγόνι κατ' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν, Ἀττικῇ γυναικί. ταύτης δύο υἱεῖς ἀνδρωθέντες ἐδικάζοντο τῷ
994 Μαντίᾳ, ἑαυτῶν εἶναι πατέρα φάσκοντες· ὁ δὲ ἀντέλεγεν. ἔπειτα ἀναλαμβάνει τοὺς παῖδας ἀναγκασθεὶς ἀπὸ ἰδίας προκλήσεως, ἣν ἀπατηθεὶς ἐποιήσατο. προὐκαλέσατο μὲν γὰρ τὴν Πλαγγόνα ὀμόσαι περὶ τῶν παίδων, εἰ ὄντως εἰσὶν ἐξ αὐτοῦ, ὑποσχόμενος, εἰ ὀμόσειεν, ἐμμένειν τῷ ὅρκῳ· προὐκαλέσατο δὲ ἀπατηθεὶς, ὡς οὐ δεξομένης τὸν ὅρκον τῆς γυναικός· ὑπὲρ τούτου γὰρ καὶ μισθὸν αὐτῇ συχνὸν ἐπηγγείλατο. ὡς δέ φησιν ὁ τὸν λόγον λέγων, καὶ ὀμωμόκει ἡ Πλαγγὼν αὐτῷ λάθρα, προ[illegible]μενον τὸν ὅρκον μὴ δέξασθαι. προκαλεσαμένου τοίνυν

παραβᾶσα τὰς συνθήκας δέχεται τὸν ὅρκον. καὶ οὕτω μὲν ἀναγκάζεται τοὺς παῖδας ἀναλαβεῖν· μετὰ δὲ τοῦτο τετελεύτηκεν. ὁ τοίνυν ἐκ τῆς νόμῳ γαμηθείσης γυναικὸς παῖς δικάζεται τῷ ἑτέρῳ τῶν εἰσποιηθέντων περὶ τοῦ ὀνόματος, λέγων, αὐτὸν Βοιωτὸν καλεῖσθαι προσήκειν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ὠνομάζετο, καὶ μὴ Μαντίθεον· τοῦτο γὰρ αὐτῷ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξ ἀρχῆς τε θεῖσθαι τοὔνομα. αὐτόθεν μὲν οὖν δόξειεν ἄν τις φιλοπράγμων καὶ φιλόνεικος, ὑπὲρ προσηγοριῶν διαφερόμενος· ὁ μέντοι λόγος ἱκανὰς ἀποδείξεις παρέχεται τοῦ καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ βλαβερὰν εἶναι τὴν ὁμωνυμίαν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Οὐδεμιᾷ φιλοπραγμοσύνῃ μὰ τοὺς θεούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην ἔλαχον ταυτηνὶ Βοιωτῷ, οὐδ' ἠγνόουν, ὅτι πολλοῖς ἄτοπον δόξει τὸ δίκην με λαγχάνειν, εἴ τις ἐμοὶ ταὐτὸν ὄνομα 995
οἴεται δεῖν ἔχειν, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἦν ἐκ τῶν συμβησομένων, εἰ μὴ τοῦτο διορθώσομαι, ἐν ὑμῖν κριθῆναι. εἰ μὲν οὖν ἑτέρου τινὸς οὗτος ἔφη πατρὸς εἶναι καὶ μὴ τοὐμοῦ, περίεργος ἂν εἰκότως ἐδόκουν εἶναι φροντίζων, ὅ τι βούλεται καλεῖν αὐτὸς ἑαυτόν. νῦν δὲ λαχὼν δίκην τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ καὶ μεθ' ἑαυτοῦ κατασκευάσας ἐργαστήριον συκοφαντῶν, Μνησικλέα τε, ὃν ἴσως γινώσκετε πάντες, καὶ Μενεκλέα, τὸν τὴν Νῖνον ἑλόντα ἐκεῖνον, καὶ τοιούτους τινάς, ἐδικάζεθ', υἱὸς εἶναι φάσκων ἐκ τῆς Παμφίλου θυγατρός, καὶ δεινὰ πάσχειν, καὶ τῆς πατρίδος ἀποστερεῖσθαι. ὁ πατὴρ δέ, (πᾶσα γὰρ εἰρήσεται ἡ ἀλήθεια, ὦ ἄνδρες δικασταί,) ἅμα μὲν φοβούμενος εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιέναι, μή τις, οἷον εἰκός, ὑπὸ πολιτευομένου ἑτέρωθί που λελυπημένος ἐνταυθοῖ ἀπαντήσειεν αὐτῷ, ἅμα δ' ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τῆς τουτουῒ μητρός, ὀμοσάσης αὐτῆς, ἦ μήν, ἐὰν ὅρκον αὐτῇ διδῷ περὶ τούτων, μὴ ὀμεῖσθαι, τούτων δὲ πραχθέντων μηδὲν ἔτι ἔσεσθαι αὐτοῖς, καὶ μεσεγγυησαμένης ἀρ-

γύριον, ἐπὶ τούτοις δίδωσι τὸν ὅρκον. ἡ δὲ δεξαμένη οὐ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἕτερον πρὸς τούτῳ κατωμόσατο ἐκ τοῦ πατρὸς εἶναι τοῦ ἐμοῦ. ὡς δὲ τοῦτ' ἐποίησεν, εἰσάγειν εἰς τοὺς φράτορας ἦν ἀνάγκη τούτους, καὶ λόγος οὐδεὶς ὑπελείπετο. εἰσήγαγεν, ἐποιήσατο, ἵνα τἀμμέσῳ συντέμω, ἐγγράφει τοῖς Ἀπατουρίοις τουτονὶ μὲν Βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτορας, τὸν δ' ἕτερον Πάμφιλον. Μαντίθεος δ' ἐνεγεγράμμην
996 ἐγώ. συμβάσης δὲ τῷ πατρὶ τῆς τελευτῆς, πρὶν τὰς εἰς τοὺς δημότας ἐγγραφὰς γενέσθαι, ἐλθὼν εἰς τοὺς δημότας οὑτοσὶ ἀντὶ Βοιωτοῦ Μαντίθεον ἐνέγραψεν αὑτόν. τοῦτο δ' ὅσα βλάπτει ποιῶν πρῶτον μὲν ἐμέ, εἶτα καὶ ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω, ἐπειδὰν ὧν λέγω παράσχωμαι μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὃν μὲν τοίνυν τρόπον ἡμᾶς ἐνέγραψεν ὁ πατήρ, ἀκηκόατε τῶν μαρτύρων. ὅτι δ', οὐκ οἰομένου τούτου δεῖν ἐμμένειν τοισδί, δικαίως καὶ ἀναγκαίως ἔλαχον τὴν δίκην, τοῦτ' ἤδη δείξω. ἐγὼ γὰρ οὐχ οὕτω δήπου σκαιός εἰμι ἄνθρωπος οὐδ' ἀλόγιστος, ὥστε τῶν μὲν πατρῴων, ἃ πάντα ἐμὰ ἐγίγνετο, ἐπειδήπερ ἐποιήσατο τούτους ὁ πατήρ, συγκεχωρηκέναι τὸ τρίτον νείμασθαι μέρος καὶ στέργειν ἐπὶ τούτῳ, περὶ δ' ὀνόματος ζυγομαχεῖν, εἰ μὴ τὸ μὲν ἡμᾶς μεταθέσθαι μεγάλην ἀτιμίαν ἔφερε καὶ ἀνανδρίαν, τὸ δὲ ταὐτὸν ἔχειν τοῦτον ἐμοὶ ὄνομα διὰ πολλὰ ἀδύνατον ἦν. πρῶτον μὲν γάρ, εἰ δεῖ τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων εἰπεῖν πρότερον, τίν' ἡμῖν ἡ πόλις ἐπιτάξει τρόπον, ἄν τι δέῃ ποιεῖν; ἢ οἴσουσι νὴ Δία οἱ φυλέται τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ καὶ τοὺς ἄλλους; οὐκοῦν Μαντίθεον Μαντίου Θορίκιον οἴσουσί με, ἂν χορηγὸν ἢ γυμνασίαρχον ἢ ἑστιάτορα ἢ ἄλλο τι τῶν ἄλλων φέρωσι. τῷ δῆλον οὖν ἔσται, πότερον σὲ φέρουσιν ἢ ἐμέ; σὺ μὲν γὰρ φήσεις ἐμέ, ἐγὼ δὲ σέ. καὶ δὴ καλεῖ μετὰ τοῦθ' ὁ ἄρχων, ἢ πρὸς ὅντινα ἂν ᾖ ἡ δίκη. οὐχ ὑπακούομεν, οὐ λειτουργοῦμεν. πότερος οὖν ταῖς ἐκ τῶν νόμων
997 ἔσται ζημίαις ἔνοχος; τίνα δ' οἱ στρατηγοὶ τρόπον ἐγγράψουσιν, ἐὰν εἰς συμμορίαν ἐγγράφωσιν, ἢ ἐὰν τριήραρχον καθιστῶσιν; ἤ, ἂν στρατεία τις ᾖ, τῷ δῆλον ἔσται, πότερος ἔσθ' ὁ κατειλεγμένος; τί δέ, ἂν ἄλλη τις ἀρχὴ καθιστῇ λειτουργεῖν, οἷον ἄρχων, βασιλεύς, ἀθλοθέται, τί σημεῖον ἔσται, πότερον καθιστᾶσι; προσπαραγράψουσι νὴ Δία τὸν ἐκ Πλαγγόνος, ἐὰν σὲ

ἐγγράφωσιν· ἐὰν δ' ἐμὲ, τῆς ἐμῆς μητρὸς τοὔνομα. καὶ τίς ἤκουσε πώποτε, ἢ κατὰ ποῖον νόμον προσπαραγράφοιτ' ἂν τοῦτο τὸ παράγραμμα ἢ ἄλλο τι, πλὴν ὁ πατὴρ καὶ ὁ δῆμος; ὧν ὄντων ἀμφοῖν τῶν αὐτῶν, πολλὴ ταραχὴ συμβαίνει. φέρε, εἰ δὲ δὴ κριτὴς καλοῖτο Μαντίθεος Μαντίου Θορίκιος, τί ἂν ποιοῖμεν; ἢ βαδίζοιμεν ἂν ἄμφω; τῷ γὰρ ἔσται δῆλον, πότερον σὲ κέκληκεν ἢ ἐμέ; πρὸς Διὸς, ἐὰν δ' ἀρχὴν ἡντινοῦν ἡ πόλις κληροῖ, οἷον βουλῆς, θεσμοθέτου, τῶν ἄλλων, τῷ δῆλος ὁ λαχὼν ἡμῶν ἔσται; πλὴν εἰ μὴ σημεῖον, ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ, τῷ χαλκείῳ προσέσται· καὶ οὐδὲ τοῦθ' ὁποτέρου ἐστὶν οἱ πολλοὶ γνώσονται. οὐκοῦν σὺ μὲν σεαυτὸν, ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν φήσω τὸν εἰληχότα εἶναι. λοιπὸν εἰς τὸ δικαστήριον ἡμᾶς εἰσιέναι. οὐκοῦν ἐφ' ἑκάστῳ τούτων δικαστήριον ἡμῖν ἡ πόλις καθιεῖ, καὶ τοῦ μὲν κοινοῦ καὶ ἴσου, τοῦ τὸν λαχόντ' ἄρχειν, ἀποστερησόμεθα, ἀλλήλους δὲ πλυνοῦμεν, καὶ ὁ τῷ λόγῳ κρατήσας ἄρξει. καὶ πότερ' ἂν βελτίους εἴημεν τῶν ὑπαρχουσῶν δυσκολιῶν ἀπαλλαττόμενοι, ἢ καινὰς ἔχθρας καὶ βλασφημίας ποιούμενοι; ἃς πᾶσα ἀνάγκη συμβαίνειν, ὅταν ἀρχῆς ἢ τινος ἄλλου πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀμφισβητῶμεν. τί δὲ, ἂν ἄρα (δεῖ γὰρ 998
ἅπανθ' ἡμᾶς ἐξετάσαι) ἅτερος ἡμῶν πείσας τὸν ἕτερον, ἐὰν λάχῃ, παραδοῦναι αὐτῷ τὴν ἀρχὴν οὕτω κληρῶται; τὸ δυοῖν πινακίοιν τὸν ἕνα κληροῦσθαι τί ἄλλο ἐστίν; εἶτ', ἐφ' ᾧ θάνατον ζημίαν ὁ νόμος λέγει, τοῦθ' ἡμῖν ἀδεῶς ἐξέσται πράττειν; πάνυ γε· οὐ γὰρ ἂν αὐτὸ ποιήσαιμεν· οἶδα κἀγὼ, τὸ γοῦν κατ' ἐμέ. ἀλλ' οὐδ' αἰτίαν τοιαύτης ζημίας ἐνίους ἔχειν καλὸν, ἐξὸν μή. εἶεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ πόλις βλάπτεται· ἐγὼ δ' ἰδίᾳ τί; θεάσασθε, ἡλίκα, καὶ σκοπεῖτε, ἄν τι δοκῶ λέγειν· πολὺ γὰρ χαλεπώτερα ταῦτα ὧν ἀκηκόατ' ἐστίν. ὁρᾶτε μὲν γὰρ ἅπαντες αὐτὸν χρώμενον, ἕως μὲν ἔζη, Μενεκλεῖ καὶ τοῖς περὶ ἐκεῖνον ἀνθρώποις, νῦν δ' ἑτέροις οὐδὲν ἐκείνου βελτίοσι, καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐζηλωκότα, καὶ δεινὸν δοκεῖν εἶναι βουλόμενον. καὶ νὴ Δία ἴσως ἐστίν. ἐὰν οὖν, προϊόντος τοῦ χρόνου, τῶν αὐτῶν τι ποιεῖν τούτοις ἐπιχειρῇ, (ἔστι δὲ ταῦτα γραφαὶ, φάσεις, ἐνδείξεις, ἀπαγωγαὶ,) εἶτ' ἐπὶ τούτων τινὶ, (πολλὰ γάρ ἐστι τἀνθρώπινα, καὶ τοὺς πάνυ δεινοὺς ἑκάστοτε, ὅταν πλεονάζωσιν, ἐπίστασθ' ὑμεῖς κοσμίους ποιεῖν,) ἐὰν ὄφλῃ τῷ δημοσίῳ, τί μᾶλλον οὗτος ἐγγεγραμμένος ἔσται ἐμοῦ; ὅτι νὴ Δία εἴσονται πάντες, πότερός ποτε ὦφλεν. καλῶς. ἐὰν δὲ, ὃ τυχὸν γένοιτ' ἂν, χρόνος διέλθῃ καὶ μὴ ἐκτισθῇ τὸ ὄφλημα, τί μᾶλλον

οἱ τούτου παῖδες ἔσονται τῶν ἐμῶν ἐγγεγραμμένοι, ὅταν τοὔνομα καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ φυλὴ καὶ πάντα ᾖ ταὐτά; τί δ', εἴ τις δίκην ἐξούλης αὐτῷ λαχὼν μηδὲν ἐμοὶ φαίη πρὸς αὐτὸν εἶναι, 999 κυρίαν δὲ ποιησάμενος ἐγγεγράφη, τί μᾶλλον ἂν εἴη τοῦτον ἢ ἐμὲ ἐγγεγραφώς; τί δέ, εἴ τινας εἰσφορὰς μὴ θείη; τί δ', εἴ τις ἄλλη περὶ τοὔνομα γίγνοιτο ἢ λῆξις, ἢ δίκη, ἢ δόξα ὅλως ἀηδής; τίς εἴσεται τῶν πολλῶν, πότερός ποτε οὗτός ἐστι, δυοῖν Μαντιθέοιν ταὐτοῦ πατρὸς ὄντοιν; φέρε, εἰ δὲ δίκην ἀστρατείας φεύγοι, χορεύοι δέ, ὅταν στρατεύεσθαι δέῃ; καὶ γὰρ νῦν, ὅτε εἰς Ταμύνας παρῆλθον οἱ ἄλλοι, ἐνθάδε τοὺς Χόας ἄγων ἀπελείφθη, καὶ τοῖς Διονυσίοις καταμείνας ἐχόρευεν, ὡς ἅπαντες ἑωρᾶτε οἱ ἐπιδημοῦντες, ἀπελθόντων δ' ἐξ Εὐβοίας τῶν στρατιωτῶν, λειποταξίου προσεκλήθη. κἀγὼ ταξιαρχῶν τῆς φυλῆς ἠναγκαζόμην κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐμαυτοῦ πατρόθεν δέχεσθαι τὴν λῆξιν· καὶ εἰ μισθὸς ἐπορίσθη τοῖς δικαστηρίοις, εἰσῆγον ἄν με δηλονότι. ταῦτα δ' εἰ μὴ σεσημασμένων ἤδη συνέβη τῶν ἐχίνων, κἂν μάρτυρας ὑμῖν παρεσχόμην. εἶεν. εἰ δὲ ξενίας προσκληθείη; πολλοῖς δὲ προσκρούει, καί, ὃν ἠναγκάσθη τρόπον ὁ πατὴρ ποιήσασθαι αὐτόν, οὐ λέληθεν. ὑμεῖς δ', ὅτε μὲν τοῦτον οὐκ ἐποιεῖτο ὁ πατήρ, τὴν μητέρα ἀληθῆ λέγειν ἡγεῖσθε αὐτοῦ· ἐπειδὰν δ' οὕτω γεγονὼς οὗτος ὀχληρὸς ᾖ, πάλιν ὑμῖν ποτὲ δόξει ἐκεῖνος ἀληθῆ λέγειν. τί δ', εἰ ψευδομαρτυριῶν ἁλώσεσθαι προσδοκῶν ἐφ' οἷς ἐρανίζει τούτοις τοῖς περὶ αὐτὸν ἐρήμην ἐάσειε τελεσθῆναι τὴν δίκην; ἆρά γε μικρὰν ἡγεῖσθε βλάβην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν κοινωνίᾳ τὸν ἅπαντα βίον τῆς τούτου δόξης καὶ τῶν ἔργων εἶναι; ὅτι τοίνυν οὐδ' ἃ διεξελήλυθα ὑμῖν μάτην φοβοῦμαι, 1000 θεωρήσατε. οὗτος γὰρ ἤδη καὶ γραφάς τινας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέφευγεν, ἐφ' αἷς οὐδὲν αἴτιος ὢν ἐγὼ συνδιαβάλλομαι, καὶ τῆς ἀρχῆς ἠμφισβήτει, ἣν ὑμεῖς ἐμὲ ἐπεχειροτονήσατε, καὶ πολλὰ καὶ δυσχερῆ διὰ τὸ ὄνομα συμβέβηκεν ἡμῖν· ἅν, ἵν' εἰδῆτε, ἑκάστων μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμβαίνοντα καὶ τὴν ἀηδίαν τὴν ἐκ τοῦ πράγματος θεωρεῖτε. εἰ τοίνυν μηδὲν ἀηδὲς ἦν [illegible]ούτων, μηδ' ὅλως ἀδύνατον ταὐτὸν ἔχειν ὄνομα ἡμῖν [illegible], οὐ δήπου τοῦτον μὲν δίκαιον τὸ μέρος τῶν ἐμῶν

χρημάτων ἔχειν κατὰ τὴν ποίησιν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτὸν ἀναγκασθεὶς ἐποιήσατο, ἐμὲ δ' ἀφαιρεθῆναι τοὔνομα, ὃ βουλόμενος καὶ οὐδ' ὑφ' ἑνὸς βιασθεὶς ἔθετο. οὐκ ἔγωγε ἡγοῦμαι. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὺς φράτορας οὕτως, ὡς μεμαρτύρηται, ὁ πατὴρ τὴν ἐγγραφὴν ἐποιήσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν δεκάτην ἐμοὶ ποιῶν τοὔνομα τοῦτο ἔθετο, λάβε μοι καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐγὼ μὲν ἦν ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τούτου πάντα τὸν χρόνον, τουτονὶ δὲ Βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτορας, ἡνίκα ἠναγκάσθη, ἐνέγραψεν ὁ πατήρ; ἡδέως τοίνυν ἐροίμην ἂν αὐτὸν ἐναντίον ὑμῶν. εἰ μὴ ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, τί ἂν ἐποίεις πρὸς τοῖς δημόταις; οὐκ ἂν εἴας σεαυτὸν ἐγγράφειν Βοιωτόν; ἀλλ' ἄτοπον δίκην μὲν λαγχάνειν τούτου, κωλύειν δὲ πάλιν. καὶ μὴν εἴ γ' εἴας αὐτὸν, ἐνέγραψεν ἄν σε εἰς τοὺς δημότας, ὅπερ εἰς τοὺς φράτορας. οὐκοῦν δεινὸν, ὦ γῆ καὶ θεοί, φάσκειν μὲν, ἐκεῖνον αὑτοῦ πατέρα εἶναι, 1001
τολμᾷν δ' ἄκυρα ποιεῖν, ἃ ἐκεῖνος ἔπραξε ζῶν. ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ πρᾶγμα ἀναιδέστατον λέγειν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ δεκάτην ἐποίησεν, ὥσπερ ἐμοῦ, καὶ τοὔνομα τοῦτο ἔθετο αὐτῷ, καὶ μάρτυράς τινας παρείχετο, οἷς οὐδὲ πώποτε ὁ πατὴρ ὤφθη χρώμενος. ἐγὼ δ' οὐδένα ὑμῶν ἀγνοεῖν οἴομαι, ὅτι οὔτ' ἂν ἐποίησε δεκάτην οὐδεὶς παιδίου μὴ νομίζων αὑτοῦ δικαίως εἶναι, οὔτε ποιήσας καὶ στέρξας, ὡς ἂν υἱόν τις στέρξαι, πάλιν ἔξαρνος ἐτόλμησε γενέσθαι. οὐδὲ γὰρ, εἴ τι τῇ μητρὶ πρὸς ὀργὴν ἦλθε τῇ τούτων, τούτους γ' ἂν ἐμίσει νομίζων ἑαυτοῦ εἶναι. πολὺ γὰρ μᾶλλον εἰώθασιν, ὧν ἂν αὐτοῖς διενεχθῶσιν ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ, διὰ τοὺς παῖδας διαλλάττεσθαι, ἢ δι' ἃ ἂν ἀδικηθῶσιν ὑφ' αὑτῶν τοὺς κοινοὺς παῖδας προσμισεῖν. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων ἔστιν ἰδεῖν μόνον, ὅτι ψεύσεται, ταῦτ' ἂν λέγῃ, ἀλλὰ καὶ, πρὶν ἡμέτερος φάσκειν συγγενὴς εἶναι, εἰς Ἱπποθοωντίδα ἐφοίτα φυλὴν εἰς παῖδας χορεύσων. καίτοι τίς ἂν ὑμῶν οἴεται τὴν μητέρα πέμψαι τοῦτον εἰς ταύτην τὴν φυλὴν, δεινὰ μὲν, ὥς φησιν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεπονθυῖαν, δεκάτην δ' εἰδυῖαν πεποιηκότα ἐκεῖνον καὶ πάλιν ἔξαρνον ὄντα; ἐγὼ μὲν οὐδέν' ἂν οἴομαι. εἰς γὰρ τὴν Ἀκαμαντίδα ὁμοίως ἐξῆν σοι φοιτᾷν, καὶ ἐφαίνετ' ἂν οὖσα ἀκόλουθος

ἡ φυλὴ τῇ θέσει τοῦ ὀνόματος. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων μάρτυρας ὑμῖν τοὺς συμφοιτῶντας καὶ τοὺς εἰδότας παρέξομαι.

1002 ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὕτω τοίνυν φανερῶς παρὰ τὸν τῆς αὑτοῦ μητρὸς ὅρκον καὶ τὴν τοῦ δόντος ἐκείνῃ τὸν ὅρκον εὐήθειαν πατρὸς τετυχηκὼς καὶ ἀντὶ Ἱπποθοωντίδος ἐν Ἀκαμαντίδι φυλῇ γεγονὼς οὐκ ἀγαπᾷ Βοιωτὸς τουτοισίν, ἀλλὰ καὶ δίκας ἐμοὶ δύ' ἢ τρεῖς εἴληχεν ἀργυρίου πρὸς αἷς καὶ πρότερόν μ' ἐσυκοφάντει. καίτοι πάντας οἴομαι τοῦθ' ὑμᾶς εἰδέναι, τίς ἦν χρηματιστὴς ὁ πατήρ. ἐγὼ δ' ἐάσω ταῦτα. ἀλλ' εἰ δίκαια ὀμώμοκεν ἡ μήτηρ ἡ τούτων, ἐπ' αὐτοφώρῳ συκοφάντην ἐπιδείκνυμι τοῦτον ταῖς δίκαις ταύταις. εἰ γὰρ οὕτω δαπανηρὸς ἦν, ὥστε γάμῳ γεγαμηκὼς τὴν ἐμὴν μητέρα ἑτέραν εἶχε γυναῖκα, ἧς ὑμεῖς ἐστέ, καὶ δύ' οἰκίας ᾤκει, πῶς ἂν ἀργύριον τοιοῦτος ὢν κατέλιπεν; οὐκ ἀγνοῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Βοιωτὸς οὑτοσὶ δίκαιον μὲν οὐδὲν ἕξει λέγειν, ἥξει δ' ἐπὶ ταῦθ', ἅπερ αἰεὶ λέγει, ὡς ἐπηρέαζεν ὁ πατὴρ αὐτῷ πειθόμενος ὑπ' ἐμοῦ, ἀξιοῖ δ' αὐτὸς, ὡς δὴ πρεσβύτερος ὢν, τοὔνομ' ἔχειν τὸ τοῦ πρὸς πατρὸς πάππου. πρὸς δὴ ταῦτα ἀκοῦσαι βέλτιον ὑμᾶς βραχέα. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτον, ὅτε οὔπω συγγενὴς ἦν ἐμοὶ, ὁρῶν ὥσπερ ἂν ἄλλον τινὰ οὑτωσὶ, νεώτερον ὄντα ἐμοῦ καὶ συχνῷ, ὅσα ἐξ ὄψεως, οὐ μὴν ἰσχυρίζομαι τούτῳ· καὶ γὰρ εὔηθες. ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο Βοιωτὸν τουτονὶ, ὅτε ἐν Ἱπποθοωντίδι φυλῇ ἠξίου χορεύειν, οὔπω τοῦ πατρὸς εἶναι φάσκων τοῦ ἐμοῦ υἱὸς, τί σαυτὸν ἔχειν δικαίως ἂν θείης ὄνομα; εἰ γὰρ Μαντίθεον, οὐκ ἂν διά τοῦτό γε φαίης, ὅτι πρεσβύτερος εἶ ἐμοῦ. ὃς γὰρ οὐδὲ τῆς φυ-
1003 λῆς τότε σοι προσήκειν ἡγοῦ τῆς ἐμῆς, πῶς ἂν τοῦ γε πάππου τοῦ ἐμοῦ ἠμφισβήτεις; ἔτι δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν τῶν ἐτῶν ἀριθμὸν οὐδεὶς οἶδεν ὑμῶν· ἐγὼ μὲν γὰρ ἐμοὶ πλείονα, οὗτος δ' ἑαυτῷ φήσει· τὸν δὲ τοῦ δικαίου λόγον ἅπαντες ἐπίστασθε. ἔστι δ' οὗτος τίς; ἀφ' οὗ παῖδας ἐποιήσατο ὁ πατὴρ τούτους, ἀπὸ τούτου καὶ νομίζεσθαι. πρότερον τοίνυν ἐμὲ εἰς τοὺς δημότας ἐνέγραψε Μαντίθεον, πρὶν εἰσαγαγεῖν τοῦτον εἰς τοὺς φράτορας· ὥστ' οὐ τῷ χρόνῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίῳ πρεσβεῖον ἔχοιμ' ἂν ἐγὼ τοὔνομα τοῦτο εἰκό[illegible]. εἶεν. εἰ δέ σ' ἔροιτό τις Εἰπέ μοι, Βοιωτὲ, πόθεν νῦν

ἐν Ἀκαμαντίδι φυλῇ γέγονας καὶ τὸν δῆμον Θορίκιος καὶ υἱὸς Μαντίου, καὶ τὸ μέρος τῶν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθέντων ἔχεις; οὐδὲν ἂν ἄλλο ἔχοις εἰπεῖν πλὴν ὅτι Καὶ ἐμὲ ζῶν ἐποιήσατο Μαντίας. τί τεκμήριον, εἴ τίς σε ἔροιτο, ἢ μαρτύριόν ἐστί σοι τούτου; Εἰς τοὺς φράτοράς με εἰσήγαγε, φήσειας ἄν. τί οὖν σε ἐνέγραψεν ὄνομα; εἴ τις ἔροιτο, Βοιωτὸν ἂν εἴποις· τοῦτο γὰρ εἰσήχθης. οὐκοῦν δεινὸν, εἰ τῆς μὲν πόλεως καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθέντων διὰ τοὔνομα τοῦτο μέτεστί σοι, τοῦτο δ' ἀξιοῖς ἀφεὶς ἕτερον μεταθέσθαι σαυτῷ. φέρ', εἴ σε ὁ πατὴρ ἀξιώσειεν ἀναστὰς ἢ μένειν ἐφ' οὗ σε αὐτὸς ἐποιήσατο ὀνόματος, ἢ πατέρ' ἄλλον σαυτοῦ φάσκειν εἶναι, ἆρ' οὐκ ἂν μέτρια ἀξιοῦν δοκοίη; ταὐτὰ τοίνυν ἐγώ σε ταῦτα ἀξιῶ, ἢ πατρὸς ἄλλου σαυτὸν παραγράφειν, ἢ τοὔνομα ἔχειν, ὃ ἐκεῖνος ἔδωκέ σοι. νὴ
Δί' ἀλλ' ὕβρει καὶ ἐπηρείᾳ τινὶ τοῦτο ἐτέθη σοι. ἀλλὰ πολλά- 1004
κις μὲν, ὅτε οὐκ ἐποιεῖτο ὁ πατὴρ τούτους, ἔλεγον οὗτοι, ὡς οὐδὲν χείρους εἰσὶν οἱ τῆς μητρὸς τῆς τούτου συγγενεῖς τῶν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ἔστι δ' ὁ Βοιωτὸς ἀδελφοῦ τῆς τούτου μητρὸς ὄνομα. ἐπειδὴ δ' εἰσάγειν ὁ πατὴρ τούτους ἠναγκάζετο, ἐμοῦ προεισηγμένου Μαντιθέου, οὕτω τοῦτον εἰσάγει Βοιωτὸν, τὸν ἀδελφὸν δ' αὐτοῦ Πάμφιλον. ἐπεὶ σὺ δεῖξον, ὅστις Ἀθηναίων ταὐτὸν ὄνομα τοῖς αὑτοῦ παισὶν ἔθετο δυοῖν· κἂν δείξῃς, ἐγὼ συγχωρήσω, δι' ἐπήρειάν σοι τοῦτο τοὔνομα θέσθαι τὸν πατέρα. καίτοι εἴ γε τοιοῦτος ἦσθα, ὥστε ποιήσασθαι μὲν σαυτὸν ἀναγκάσαι, ἐξ ὅτου δ' ἀρέσεις ἐκείνῳ τρόπου μὴ σκοπεῖν, οὐκ ἦσθα, οἷον δεῖ τὸν προσήκοντα εἶναι περὶ τοὺς γονέας· οὐκ ὢν δὲ, οὐκ ἐπηρεάζου δικαίως ἄν, ἀλλ' ἀπολώλεις. ἢ δεινόν γ' ἂν εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ νομιζομένων παίδων οἱ περὶ τῶν γονέων ἰσχύσουσι νόμοι, κατὰ δὲ τῶν αὐτοὺς εἰσβιαζομένων ἄκοντας ποιεῖσθαι ἄκυροι γενήσονται. ἀλλ', ὦ χαλεπώτατε Βοιωτὲ, μάλιστα μὲν ὧν πράττεις πάντων παῦσαι, εἰ δ' ἄρα μὴ βούλει, ἐκεῖνό γε πρὸς Διὸς πείθου. παῦσαι μὲν σαυτῷ παρέχων πράγματα, παῦσαι δ' ἐμὲ συκοφαντῶν, ἀγάπα δ', ὅτι σοι πόλις, οὐσία, πατὴρ γέγονεν. οὐδεὶς ἀπελαύνει σε ἀπὸ τουτων· οὔκουν ἔγωγε. ἀλλ' ἐὰν μὲν, ὥσπερ εἶναι φῂς ἀδελφὸς, καὶ τὰ ἔργα ἀδελφοῦ ποιῇς, δόξεις εἶναι συγγενής· ἐὰν δ' ἐπιβουλεύῃς, δικάζῃ, φθονῇς, βλασφημῇς, δόξεις εἰς ἀλλότρια ἐμπεσὼν, ὡς οὐ προσήκουσιν, οὕτω χρῆ-
σθαι. ἐπεὶ ἔγωγ', οὐδ' εἰ τὰ μάλιστα ὁ πατὴρ ὄντα σε αὑτοῦ 1005
μὴ ἐποιεῖτο, οὐκ ἀδικῶ· οὐ γὰρ ἔμοιγε προσῆκεν εἰδέναι, τίνες

εἰσὶν υἱεῖς ἐκείνου, ἀλλ' ἐκείνῳ δεῖξαι, τίνας μοι νομιστέον ἐστὶ ἀδελφούς. ὃν μὲν τοίνυν οὐκ ἐποιεῖτό σε χρόνον, οὐδ' ἐγὼ προσήκονθ' ἡγούμην· ἐπεὶ δ' ἐποιήσατο, κἀγὼ νομίζω. τί τούτου σημεῖον; τῶν πατρῴων ἔχεις τὸ μέρος μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν· ἱερῶν, ὁσίων μετέχεις· ἀπάγει σε οὐδεὶς ἀπὸ τούτων. τί βούλει; ἂν δὲ φῇ δεινὰ πάσχειν καὶ κλαίῃ καὶ ὀδύρηται καὶ κατηγορῇ ἐμοῦ, ἃ ἂν μὲν λέγῃ, μὴ πιστεύετε· οὐ γὰρ δίκαιον, μὴ περὶ τούτων ὄντος τοῦ λόγου [τοῦ] νυνί· ἐκεῖνο δ' ὑπολαμβάνετε, ὅτι οὐδὲν ἔστ' αὐτῷ ἧττον δίκην λαμβάνειν Βοιωτῷ κληθέντι. τί οὖν φιλονεικεῖς; μηδαμῶς. μὴ ἔχε πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἐθελέχθρως· οὐδὲ γὰρ ἔγωγε πρὸς σέ. ἐπεὶ καὶ νῦν, ἵνα μηδὲ τοῦτο λάθῃ σε, ὑπὲρ σοῦ λέγω μᾶλλον ἀξιῶν μὴ ταὐτὸν ἔχειν ὄνομα ἡμᾶς, ἢ ἐμαυτοῦ. εἰ γὰρ μηδὲν ἄλλο, ἀνάγκη τὸν ἀκούσαντα ἐρέσθαι, πότερον, δύ' ἂν ὦσι Μαντίθεοι Μαντίου. οὐκοῦν, ὃν ἠναγκάσθη ποιήσασθαι, σὲ ἐὰν λέγῃ, ἐρεῖ. τί οὖν ἐπιθυμεῖς τούτων; ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν δύο ταυτασὶ μαρτυρίας, ὡς ἐμοὶ Μαντίθεον καὶ τούτῳ Βοιωτὸν ὁ πατὴρ ὄνομα ἔθετο.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Λοιπὸν ἡγοῦμαι τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐ μόνον εὐορκήσετε, ἂν ἃ ἐγὼ λέγω ψηφίσησθε, ἀλλὰ καὶ ὡς οὗτος αὐτὸς αὑτοῦ κατέγνω Βοιωτὸν, ἀλλ' οὐ Μαντίθεον, 006 ὄνομα δικαίως ἂν ἔχειν. λαχόντος γὰρ ἐμοῦ τὴν δίκην ταύτην Βοιωτῷ Μαντίου Θορικίῳ, ἐξ ἀρχῆς τ' ἠντιδίκει καὶ ὑπώμνυτο, ὡς ἦν Βοιωτὸς, καὶ τὸ τελευταῖον, ἐπεὶ οὐκέτι ἐνῆν αὐτῷ διακρούεσθαι, ἐρήμην ἐάσας καταδιαιτῆσαι, σκέψασθε πρὸς θεῶν, τί ἐποίησεν. ἀντιλαγχάνει μοι τὴν μὴ οὖσαν ὁ πρότερον ἑαυτὸν Βοιωτὸν προσαγορεύσας. καίτοι ἐξ ἀρχῆς ἔδει αὐτὸν ἐᾶν τελέσασθαι τὴν δίκην κατὰ Βοιωτοῦ, εἴπερ μηδὲν προσῆκεν αὐτῷ τοῦ ὀνόματος, ὕστερον δὲ μὴ αὐτὸν φαίνεσθαι καὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ ἀντιλαγχάνοντα τὴν μὴ οὖσαν. ὃς οὖν αὐτὸς αὑτοῦ κατέγνω δικαίως εἶναι Βοιωτὸς, τί ὑμᾶς ἀξιώσει τοὺς ὀμωμοκότας ψηφίζεσθαι; ὡς δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν ἀντίληξιν καὶ τὸ ἔγκλημα τουτί.

ΑΝΤΙΛΗΞΙΣ. ΕΓΚΛΗΜΑ.

Εἰ μὲν τοίνυν οὗτος ἔχει δεῖξαι νόμον, ὃς ποιεῖ κυρίους εἶναι τοὺς παῖδας τοῦ ἑαυτῶν ὀνόματος, ἃ λέγει νῦν οὗτος, ὀρθῶς ἂν ψηφίζοισθε. εἰ δ' ὁ μὲν νόμος, ὃν πάντες ἐπίστασθε ὁμοίως ἐμοί, τοὺς γονέας ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον θέσθαι τοὔνομα ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλεῖψαι, ἐὰν βούλωνται, καὶ ἀποκηρῦξαι, (ἐπέδειξα δ' ἐγὼ τὸν πατέρα, ὃς κύριος ἦν ἐκ τοῦ νόμου, τούτῳ μὲν Βοιωτὸν, ἐμοὶ δὲ Μαντίθεον θέμενον,) πῶς ὑμῖν ἔστιν ἄλλο τι πλὴν ἃ ἐγὼ λέγω ψηφίσασθαι; ἀλλὰ μὴν ὧν γ' ἂν μὴ ὦσι νόμοι, [ἀλλὰ] γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ δικάσειν ὀμωμόκατε· ὥστ', εἰ μηδεὶς ἦν περὶ τούτων κείμενος νόμος, κἂν οὕτω πρὸς ἐμοῦ δικαίως τὴν ψῆφον ἔθεσθε. τίς γάρ ἐστιν ὑμῶν, ὅστις ταὐτὸν ὄνομα τοῖς ἑαυτοῦ παισὶ τέθειται 1007
δυοῖν οὖσι; τίς δ', ᾧ μήπω παῖδές εἰσι, θήσεται; οὐδεὶς δήπου. οὐκοῦν, ὃ δίκαιον τῇ γνώμῃ τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παισὶν ὑπειλήφατε, τοῦτο καὶ περὶ ἡμῶν εὐσεβὲς γνῶναι. ὥστε καὶ κατὰ τὴν δικαιοτάτην γνώμην, καὶ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ κατὰ τοὺς ὅρκους, καὶ κατὰ τὴν τούτου προσομολογίαν, ἐγὼ μὲν μέτρια ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δέομαι καὶ δίκαια ἀξιῶ, οὗτος δ' οὐ μόνον οὐ μέτρια, ἀλλ' οὐδ' εἰωθότα γίγνεσθαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΥΠΕΡ ΠΡΟΙΚΟΣ ΜΗΤΡΩΙΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Καὶ οὗτος περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ὁ λόγος εἴρηται. καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα ταὐτά, ἡ Πλαγγὼν, ὁ ὅρκος, ἡ τῶν παίδων ἀναγκαία ποίησις. ἀποθανόντος δὲ τοῦ Μαντίου, οἱ παῖδες ὄντες τρεῖς, Μαντίθεος ὁ ἐκ τῆς νόμῳ γαμηθείσης, καὶ Βοιωτὸς καὶ Πάμφιλος οἱ ἐκ τῆς Πλαγγόνος, ἐνέμοντο τὴν οὐσίαν. φάσκοντος δὲ τοῦ Μαντιθέου, προῖκα ἑαυτῷ μητρῴαν ὀφείλεσθαι, Βοιωτὸς καὶ Πάμφιλος καὶ αὐτοὶ προικὸς ἠμφισβήτουν, ὡς καὶ τῆς Πλαγγόνος εἰσενεγκαμένης εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μαντίου μνᾶς ἑκατόν. συνέδοξεν οὖν αὐτοῖς νείμασθαι

[illegible] πλὴν τῆς οἰκίας, ἵν', ὁποτέρῳ ἂν ἡ μήτηρ [illegible] εἰσενεγκαμένη, τούτοις ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀποδοθῇ
1006 τὸ [illegible], καὶ πλὴν τῶν ἀνδραπόδων, ὅπως οἱ περὶ τὸν [illegible], ἐὰν ἐπιζητῶσί τι τῶν ἔνδον, ἔχωσιν ἔλεγχον. μετὰ δὲ ταῦτα [illegible]εκάλεσαν ἀλλήλοις ὁ μὲν Μαντίθεος ὑπὲρ τῆς μητρῴας οὐσίας, ἐκεῖνοι δὲ ὑπὲρ ἄλλων τινῶν. καὶ ὁ διαιτητὴς Μαντιθέου μὲν ἀπεδιαίτησε, Βοιωτοῦ δὲ κατεδιαίτησεν ἐρήμην. λαγχάνει δὲ Μαντίθεος καὶ εἰς τὸ δικαστήριον αὐτῷ τὴν αὐτὴν δίκην ἀπαιτῶν τὴν προῖκα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΥΠΕΡ ΠΡΟΙΚΟΣ ΜΗΤΡΩΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

Πάντων ἐστὶν ἀνιαρώτατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅταν τις ὀνόματι μὲν ἀδελφὸς προσαγορευθῇ τινῶν, τῷ δ' ἔργῳ ἐχθροὺς ἔχῃ τούτους, καὶ ἀναγκάζηται πολλὰ καὶ δεινὰ παθὼν ὑπ' αὐτῶν εἰσιέναι εἰς δικαστήριον· ὅπερ νῦν ἐμοὶ συμβέβηκειν. οὐ γὰρ μόνον ἀτύχημά μοι ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο, διότι Πλαγγὼν, ἡ τούτων μήτηρ, ἐξαπατήσασα τὸν πατέρα μου καὶ ἐπιορκήσασα φανερῶς, ἠνάγκασεν αὐτὸν ὑπομεῖναι τούτους ποιήσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ δύο μέρη τῶν πατρῴων ἀπεστερήθην, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐξελήλαμαι μὲν ἐκ τῆς πατρῴας οἰκίας ὑπὸ τούτων, ἐν ᾗ καὶ ἐγενόμην καὶ ἐτράφην, καὶ εἰς ἣν οὐχ ὁ πατὴρ αὐτοὺς, ἀλλ' ἐγὼ, τελευτήσαντος ἐκείνου, παρεδεξάμην, ἀποστεροῦμαι
1007 δὲ καὶ τὴν προῖκα τῆς ἐμαυτοῦ μητρὸς, περὶ ἧς νυνὶ δικάζομαι, αὐτὸς μὲν τούτοις δίκας ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν μοι πάντων δεδωκὼς, πλὴν εἴ τινα νῦν ἕνεκα τῆς δίκης ταύτης ἀντειλήχασί μοι συκοφαντοῦντες, ὡς καὶ ὑμῖν ἔσται καταφανὲς, παρὰ δὲ τούτων ἐν ἕνδεκα ἔτεσιν οὐ δυνάμενος τυχεῖν τῶν μετρίων, ἀλλὰ νῦν εἰς ὑμᾶς καταπεφευγώς. δέομαι οὖν ἁπάντων ὑμῶν, [illegible] δικασταί, μετ' εὐνοίας τέ μου ἀκοῦσαι οὕτως, ὅπως [illegible] λέγοντος, κἂν ὑμῖν δεινὰ δοκῶ πεπονθέναι, συγ-

γνώμην ἔχειν μοι ζητοῦντι κομίσασθαι τἀμαυτοῦ, ἄλλως τέ καὶ εἰς θυγατρὸς ἔκδοσιν· συνέβη γάρ μοι, δεηθέντος τοῦ πατρὸς, ὀκτωκαιδεκέτη γῆμαι, καὶ διὰ τοῦτό μοι εἶναι θυγατέρα ἤδη ἐπίγαμον. ὥστ' ἐμοὶ μὲν δικαίως ἂν ἀδικουμένῳ διὰ πολλὰ βοηθήσαιτε, τούτοις δ' εἰκότως ἂν ὀργίζοισθε, οἵτινες, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ δίκαια ποιήσασι μὴ εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, οὐκ αἰσχύνονται μὲν ἀναμιμνήσκοντες ὑμᾶς; εἴ τι ἢ ὁ πατὴρ ἡμῶν μὴ ὀρθῶς διεπράξατο, ἢ οὗτοι εἰς ἐκεῖνον ἥμαρτον, ἀναγκάζουσι δ' ἐμὲ δικάζεσθαι αὐτοῖς. ἵνα δ' ἀκριβῶς εἰδῆτε, ὡς ἐγὼ τούτου αἴτιος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' οὗτοι, ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἂν ἐν βραχυτάτοις δύνωμαι, διηγήσομαι τὰ πραχθέντα. ἡ γὰρ μήτηρ ἡ ἐμὴ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, θυγάτηρ μὲν ἦν Πολυαράτου τοῦ Χολαργέως, ἀδελφὴ δὲ Μενεξένου καὶ Βαθύλλου καὶ Περιάνδρου. ἐκδόντος δ' αὐτὴν τοῦ πατρὸς Κλεομέδοντι τῷ Κλέωνος υἱεῖ καὶ προῖκα τάλαντον ἐπιδόντος, τὸ μὲν πρῶτον τούτῳ συνῴκει· γενομένων δ' αὐτῇ τριῶν μὲν 1010
θυγατέρων, υἱοῦ δ' ἑνὸς Κλέωνος, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ τελευτήσαντος, ἀπολιποῦσα τὸν οἶκον καὶ κομισαμένη τὴν προῖκα, πάλιν ἐκδόντων αὐτὴν τῶν ἀδελφῶν Μενεξένου καὶ Βαθύλλου, (ὁ γὰρ Περίανδρος ἔτι παῖς ἦν,) καὶ τὸ τάλαντον ἐπιδόντων, συνῴκησε τῷ ἐμῷ πατρί. καὶ γίγνομαι αὐτοῖς ἐγώ τε καὶ ἄλλος ἀδελφὸς νεώτερος ἐμοῦ, ὃς ἔτι παῖς ὢν ἐτελεύτησεν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω περὶ τούτων ὑμῖν, πρῶτον τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὴν μὲν τοίνυν μητέρα τὴν ἐμὴν οὕτως ὁ πατήρ μου γήμας εἶχε γυναῖκα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἐμέ τε ἐπαίδευε καὶ ἠγάπα, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς ἅπαντες τοὺς ὑμετέρους παῖδας ἀγαπᾶτε. τῇ δὲ τούτων μητρὶ Πλαγγόνι ἐπλησίασεν ὅντινα δή ποτ' οὖν τρόπον· οὐ γὰρ ἐμὸν τοῦτο λέγειν ἐστί. καὶ οὔπως οὐ πάντα γε ἦν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας κεκρατημένος, ὥστ' οὐδὲ τῆς ἐμῆς μητρὸς ἀποθανούσης ἠξίωσεν αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν παρ' αὑτὸν εἰσδέξασθαι, οὐδὲ τούτους, ὡς υἱεῖς εἰσὶν αὐτοῦ, πεισθῆναι. ἀλλὰ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὗτοι διῆγον οὐκ ὄντες τοὐμοῦ πατρὸς, ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἴσασιν· ἐπειδὴ δ' οὑτοσὶ αὐξηθεὶς καὶ μεθ' ἑαυτοῦ παρασκευασάμενος ἐργαστήριον συκοφαντῶν, ὧν ἡγεμὼν ἦν Μνησικλῆς καὶ Μενεκλῆς ἐκεῖνος,

ὁ τὴν Νῖνον ἑλὼν, μεθύων [οὗτος] ἐδικάζετό μου τῷ πατρὶ, φάσκων υἱὸς εἶναι ἐκείνου, συνόδων γιγνομένων πολλῶν ὑπὲρ
1011 τούτων, τοῦ πατρὸς οὐκ ἂν φάσκοντος πεισθῆναι, ὡς οὗτοι γεγόνασιν ἐξ αὐτοῦ, τελευτῶσα ἡ Πλαγγὼν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, (πάντα γὰρ εἰρήσεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς,) μετὰ τοῦ Μενεκλέους ἐνεδρεύσασα τὸν πατέρα μου καὶ ἐξαπατήσασα ὅρκῳ, ὃς μέγιστος δοκεῖ καὶ δεινότατος παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἶναι, ὡμολόγησε τριάκοντα μνᾶς λαβοῦσα τούτους μὲν τοῖς αὑτῆς ἀδελφοῖς εἰσποιήσειν υἱεῖς, αὐτὴ δ', ἂν πρὸς τῷ διαιτητῇ προκαλῆται αὐτὴν ὁ πατήρ μου ὀμόσαι, ἦ μὴν τοὺς παῖδας ἐξ αὐτοῦ γεγονέναι, μὴ δέξεσθαι τὴν πρόκλησιν· τούτων γὰρ γενομένων οὔτε τούτους ἀποστερήσεσθαι τῆς πόλεως, τῷ τε πατρί μου οὐκέτι δυνήσεσθαι αὐτοὺς πράγματα παρέχειν, τῆς μητρὸς αὐτῶν οὐ δεξαμένης τὸν ὅρκον. συγχωρηθέντων δὲ τούτων, τί ἂν ὑμῖν μακρολογοίην; ὡς γὰρ πρὸς τὸν διαιτητὴν ἀπήντησε, παραβᾶσα ἅπαντα τὰ ὡμολογημένα ἡ Πλαγγὼν δέχεταί τε τὴν πρόκλησιν καὶ ὄμνυσιν ἐν τῷ Δελφινίῳ ἄλλον ὅρκον ἐναντίον τῷ προτέρῳ, ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἴσασι· περιβόητος γὰρ ἡ πρᾶξις ἐγένετο. καὶ οὕτως ὁ πατήρ μου διὰ τὴν αὑτοῦ πρόκλησιν ἀναγκασθεὶς ἐμμεῖναι τῇ διαίτῃ ἐπὶ μὲν τοῖς γεγενημένοις ἠγανάκτει καὶ βαρέως ἔφερε καὶ εἰς τὴν οἰκίαν οὐδ' ὣς εἰσδέξασθαι τούτους ἠξίωσεν, εἰς δὲ τοὺς φράτερας ἠναγκάσθη εἰσαγαγεῖν· καὶ τοῦτον μὲν ἐνέγραψε Βοιωτὸν, τὸν δ' ἕτερον Πάμφιλον. ἐμὲ δ' εὐθὺς ἔπεισε περὶ ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγενημένον τὴν Εὐφήμου θυγατέρα γῆμαι, βουλόμενος παῖδας ἐξ ἐμοῦ γενομένους ἐπιδεῖν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί,
1012 νομίζων δεῖν καὶ πρότερον καὶ ἐπειδὴ καὶ οὗτοι ἐλύπουν αὐτὸν δικαζόμενοι καὶ πράγματα παρέχοντες, ἐμὲ τοὐναντίον εὐφραίνειν ἅπαντα ποιοῦνθ', ὅσ' ἐκείνῳ [χαριεῖσθαι μέλλοιμι, ἐπείσθην αὐτῷ. γήμαντος δέ μου τὸν τρόπον τοῦτον, ἐκεῖνος μὲν, τὸ θυγάτριόν μοι ἐπιδὼν γενόμενον, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἀῤῥωστήσας ἐτελεύτησεν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ζῶντος μὲν τοῦ πατρὸς, οὐκ ᾤμην δεῖν ἐναντιοῦσθαι αὐτῷ, τελευτήσαντος δ' ἐκείνου, εἰσεδεξάμην τε τούτους εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων μετέδωκα, οὐχ ὡς ἀδελφοῖς οὖσιν, (οὐδὲ γὰρ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς λελήθασιν ὃν τρόπον οὗτοι γεγόνασιν,) νομίζων δ' ἀναγκαῖον εἶναί μοι, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ [illegible]η, πείθεσθαι τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις. καὶ οὕτως [illegible] εἰς τὴν οἰκίαν εἰσδεχθέντες, ὡς ἐνεμόμεθα τὰ πα-

τρῷα, ἀξιοῦντος ἐμοῦ ἀπολαβεῖν τὴν τῆς μητρός μου προῖκα, ἀντενεκάλουν καὶ οὗτοι καὶ ἔφασαν, ὀφείλεσθαι καὶ τῇ αὐτῶν μητρὶ τὴν ἴσην προῖκα. συμβουλευσάντων δ' ἡμῖν τῶν παρόντων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἐνειμάμεθα, τὴν δ' οἰκίαν καὶ τοὺς παῖδας [τοὺς διακόνους παῖδας] τοὺς τοῦ πατρὸς ἐξαιρέτους ἐποιησάμεθα, ἵν' ἐκ μὲν τῆς οἰκίας, ὁποτέροις ἂν ἡμῶν φαίνηται ὀφειλομένη ἡ προίξ, οὗτοι αὐτὴν κομίσωνται, ἐκ δὲ τῶν παίδων κοινῶν ὄντων, ἐάν τι οὗτοι τῶν πατρῴων ἐπιζητῶσι, πυνθάνωνται καὶ βασανίζοντες αὐτοὺς καὶ ἄλλῳ ὅτῳ ἂν τρόπῳ βούλωνται ζητοῦντες. ὅτι δὲ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἐκ τουτωνὶ τῶν μαρτυριῶν εἴσεσθε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 1013

Μετὰ ταῦτα τοίνυν οὗτοί τ' ἐμοὶ δίκας ἔλαχον ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν κἀγὼ τούτοις ὑπὲρ τῆς προικός. καὶ τὸ μὲν πρῶτον παραγραψάμενοι Σόλωνα Ἐρχιέα διαιτητήν, τούτῳ ἐπετρέψαμεν δικάσαι περὶ ὧν ἐνεκαλοῦμεν ἀλλήλοις. ὡς δ' οὐκ ἀπήντων οὗτοι, ἀλλ' ἐφυγοδίκουν καὶ χρόνος διετρίβετο συχνός, τῷ μὲν Σόλωνι συνέβη τελευτῆσαι τὸν βίον· οὗτοι δὲ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς λαγχάνουσί μοι τὰς δίκας, καὶ ἐγὼ τούτῳ, προσκαλεσάμενος αὐτὸν καὶ ἐπιγραψάμενος ἐπὶ τὸ ἔγκλημα Βοιωτόν· τοῦτο γὰρ αὑτῷ ὁ πατὴρ ἔθετο τοὔνομα. περὶ μὲν οὖν ὧν οὗτοί μοι ἐδικάζοντο, παρόντος τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος καὶ οὐκ ἔχοντος ἐπιδεῖξαι οὐδὲν ὧν ἐνεκάλουν, ἀπεδιῄτησέ μου ὁ διαιτητής. καὶ οὗτος συνειδὼς αὑτῷ ἀδίκως μοι ἐγκαλῶν οὔτε ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, οὔτε νῦν περὶ ἐκείνων εἴληχέ μοι δίκην οὐδεμίαν, ἀλλὰ περὶ ἄλλων τινῶν, λύσιν τοῖς ἐγκλήμασι τούτοις τὴν δίκην ταύτην οἰόμενος. ἣν δ' ἐγὼ τοῦτον ἐδίωκον τότε περὶ τῆς προικός, ἐπιδημοῦντος τούτου ἐνθάδε καὶ οὐκ ἀπαντήσαντος πρὸς τὸν διαιτητήν, ἐρήμην κατεδιῄτησεν αὐτοῦ. οὗτος δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε ἠντιδίκει τότε παρών, οὔτ' ἔφη με καταδιαιτήσασθαι τὴν δίκην αὐτοῦ· οὐ γὰρ εἶναι Βοιωτὸν αὐτῷ ὄνομα, ἀλλὰ Μαντίθεον. καὶ οὕτως ὀνόματι ἀμφισβητῶν, ἔργῳ τὴν προῖκά με τῆς μητρὸς ἀποστερεῖ. ἀπορῶν δ' ἐγώ, τί ἂν τις χρήσαιτο τῷ πράγματι, οὕτω πάλιν τὴν αὐτὴν δίκην λαχὼν αὐτῷ Μαντιθέῳ ἑνδεκάτῳ ἔτει νῦν εἰς ὑμᾶς καταπέφευγα. ὡς 1014
δὲ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν περὶ τούτων μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἥ τε μήτηρ μου τάλαντον ἐπενεγκαμένη προῖκα, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῶν αὑτῆς, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσι, συνῴκησε τῷ πατρί, καὶ ὃν τρόπον ἐγὼ τούτους εἰσεδεξάμην εἰς τὴν οἰκίαν, τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, καὶ ὅτι ἀπέφυγον αὐτοὺς τὰς δίκας, ἃς μοι ἐνεκάλουν, ταῦτα μὲν πάντα καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν καὶ ἐπιδέδεικται. ἴθι δὴ λάβε καὶ τὸν περὶ τῆς προικὸς νόμον τουτονί.

ΝΟΜΟΣ.

Οὕτω τοίνυν τοῦ νόμου ἔχοντος, οἶμαι τουτονὶ Βοιωτὸν ἢ Μαντίθεον, ἢ ὅ τί ποτ' ἄλλο χαίρει προσαγορευόμενος, δικαίαν μὲν ἀπολογίαν καὶ ἀληθινὴν οὐδεμίαν ἕξειν εἰπεῖν, ἐπιχειρήσειν δὲ τῇ τόλμῃ καὶ τῇ θρασύτητι τῇ ἑαυτοῦ πιστεύοντα περιϊστάναι τὰς αὑτῶν συμφορὰς εἰς ἐμέ, ἅπερ καὶ ἰδίᾳ ποιεῖν εἴωθε λέγων, ὡς, δημευθείσης τῆς Παμφίλου οὐσίας, ὃς ἦν πατὴρ τῆς Πλαγγόνος, τὰ περιγενόμενα χρήματα ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἔλαβεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, καὶ οὕτως ἀποφαίνειν πειρώμενος τὴν μὲν αὑτοῦ μητέρα ἐπενεγκαμένην προῖκα πλεῖον ἢ ἑκατὸν μνᾶς, τὴν δ' ἐμὴν ἄπροικον φάσκων συνοικῆσαι. ταῦτα δὲ διέξεισιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε μαρτυρίαν οὐδεμίαν ἐμβεβλημένος ὑπὲρ τούτων, οὔτ' ἀγνοῶν, ὡς οὐδὲν ὑγιὲς λέγει, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἐν ὑμῖν οὐδείς
1015 πω ἀπέφυγε, ψευδόμενος δὲ καὶ παραγωγὰς λέγων ἤδη τις δίκην οὐ δέδωκεν. ἵν' οὖν μὴ ἐξαπατηθῆτε ὑπ' αὐτοῦ, βέλτιον εἶναί μοι δοκεῖ βραχέα καὶ περὶ τούτου πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐὰν μὲν γὰρ λέγῃ, ὡς ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ οὐκ ἐπηνέγκατο προῖκα, ἡ δὲ τούτων ἐπηνέγκατο, ἐνθυμεῖσθ', ὅτι περιφανῶς ψεύδεται. πρῶτον μὲν γὰρ Πάμφιλος, ὁ πατὴρ τῆς τούτων μητρός, πέντε τάλαντα τῷ δημοσίῳ ὀφείλων ἐτελεύτησε· καὶ τοσοῦτον ἐδέησε περιγενέσθαι τι τοῖς ἐκείνου παισί, τῆς οὐσίας ἀπογραφείσης καὶ δημευθείσης, ὥστ' οὐδὲ τὸ ὄφλημα πᾶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκτέτισται, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ὁ Πάμφιλος ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἐγγέγραπται. πῶς οὖν οἷόν τε τὸν ἐμὸν πατέρα χρήματα λαβεῖν ἐκ τῆς Παμφίλου οὐσίας, ἢ οὐδ' αὐτὸ τὸ ὄφλημα τῇ πόλει ἱκανὴ ἐγένετο ἐκτῖσαι; ἔπειτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθ', ὅτι, εἰ τὰ μάλιστα περιεγένετο τὰ χρήματα ταῦτα, ὥσπερ οὗτοί

φασιν, οὐκ ἂν ὁ ἐμὸς πατὴρ αὐτὰ ἔλαβεν, ἀλλ' οἱ τοῦ Παμφίλου υἱεῖς, Βοιωτὸς καὶ Ἡδύλος καὶ Εὐθύδημος, οἳ οὐκ ἂν δήπου ἐπὶ μὲν τῷ τἀλλότρια λαμβάνειν ὁτιανοῦν ἐποίουν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε, τὰ δ' αὑτῶν τὸν ἐμὸν πατέρα περιεῖδον κομισάμενον. ὅτι μὲν τοίνυν ἥ γε τούτων μήτηρ οὐκ ἐπηνέγκατο προῖκα, ἀλλ' οὗτοι τοῦτο ψεύδονται, ἱκανῶς ὑμᾶς μεμαθηκέναι νομίζω. ὅτι δ' ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐπηνέγκατο, ῥᾳδίως ἐγὼ δείξω. πρῶτον μὲν γὰρ Πολυαράτου θυγάτηρ ἦν, ὃς καὶ ὑφ' ὑμῶν ἐτιμᾶτο καὶ πολλὴν οὐσίαν ἐκέκτητο. ἔπειτα μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὡς καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς τοσαύτην προῖκα ἐπενεγκαμένη Ἐρυ- 1016
ξιμάχῳ συνῴκησε, τῷ Χαβρίου κηδεστῇ. πρὸς δὲ τούτοις φαίνεται ἡ μήτηρ μου τὸ πρῶτον ἐκδοθεῖσα Κλεομέδοντι, οὗ φασι τὸν πατέρα Κλέωνα, τῶν ὑμετέρων προγόνων στρατηγοῦντα, Λακεδαιμονίων πολλοὺς ἐν Πύλῳ ζῶντας λαβόντα μάλιστα πάντων ἐν τῇ πόλει εὐδοκιμῆσαι. ὥστ' οὔτε τὸν ἐκείνου προσῆκεν υἱὸν ἄπροικον αὐτὴν γῆμαι, οὔτε Μενέξενον καὶ Βάθυλλον εἰκός ἐστιν, αὐτούς τε οὐσίαν πολλὴν κεκτημένους καὶ Κλεομέδοντος τελευτήσαντος κομισαμένους τὴν προῖκα, ἀποστερῆσαι τὴν ἀδελφὴν τὴν αὑτῶν, ἀλλὰ προσθέντας ἂν αὐτοὺς ἐκδοῦναι τῷ ἡμετέρῳ πατρί, καθάπερ καὶ αὐτοὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι μεμαρτυρήκασι. χωρὶς δὲ τούτων ἐνθυμήθητε, διὰ τί ἄν ποτε ὁ πατήρ, εἴπερ ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ μὴ ἦν ἐγγυητὴ μηδ' ἠνέγκατο προῖκα, ἡ δὲ τούτων ἠνέγκατο, τούτους μὲν οὐκ ἔφη αὑτοῦ υἱεῖς εἶναι, ἐμὲ δὲ καὶ ἐποιεῖτο καὶ ἐπαίδευεν. ὅτι νὴ Δί', ὡς οὗτοι φασίν, ἐμοὶ χαριζόμενος καὶ τῇ γε ἐμῇ μητρὶ τούτους ἠτίμαζεν. ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἔτι παῖδα μικρὸν ἐμὲ καταλιποῦσα αὐτὴ τὸν βίον ἐτελεύτησεν, ἡ δὲ τούτων μήτηρ Πλαγγών, καὶ πρότερον καὶ μετὰ ταῦτα εὐπρεπὴς τὴν ὄψιν οὖσα, ἐπλησίαζεν αὐτῷ. ὥστε πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἦν, αὐτὸν διὰ τὴν ζῶσαν γυναῖκα, ἧς ἐρῶν ἐτύγχανε, τὸν τῆς τεθνεώσης υἱὸν ἀτιμάζειν, ἢ δι' ἐμὲ καὶ τὴν τετελευτηκυῖαν τοὺς ἐκ τῆς ζώσης καὶ πλησιαζούσης αὐτῷ παῖδας μὴ ποιεῖσθαι. καίτοι οὗτός γ' εἰς τοῦτο τόλμης ἥκει, ὥστε φησί, τὸν πατέρα μου δεκάτην ὑπὲρ αὐτοῦ ἑστιᾶσαι. καὶ περὶ τούτου μόνον Τιμοκράτους καὶ 1017
Προμάχου ἀποδέδεικται μαρτυρίας, οἳ οὔτε γένει προσήκουσί μου τῷ πατρὶ οὐδέν, οὔτε φίλοι ἦσαν ἐκείνῳ. οὕτω δὲ φανερῶς τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν, ὥστε, ὃν, πάντων ὑμῶν εἰδότων, οὑτοσὶ δίκην λαχὼν ἄκοντα ἠνάγκασε ποιήσασθαι αὐτόν, τοῦτον οὗτοι, ὥσπερ κλητῆρες δύο, μόνοι ὄντες, μαρτυροῦσι δεκάτην

γειν, οὐκ οἴομαι ὑμᾶς ἀποδέξασθαι ἂν αὐτόν. ἂν δὲ λέγῃ, ὡς, ἀξιοῦντος αὐτοῦ ἐπιτρέψαι Κόνωνι τῷ Τιμοθέου περὶ ἁπάντων, ἐγὼ οὐκ ἠβουλόμην ἐπιτρέπειν, ἐνθυμεῖσθε, ὡς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς ἐπιχειρήσει. ἐγὼ γάρ, περὶ μὲν ὧν αἱ δίκαι οὔπω τέλος εἶχον, ἕτοιμος ἦν ἐπιτρέπειν καὶ Κόνωνι καὶ ἄλλῳ διαιτητῇ ἴσῳ, ὅτῳ οὗτος βούλοιτο· περὶ δὲ ὧν τρὶς πρὸς τὸν διαιτητὴν ἀπαντήσαντος τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος, ὁ μὲν διαιτητὴς ἀπέγνω μου, οὗτος δὲ τοῖς γνωσθεῖσιν ἐνέμεινεν, ὡς καὶ ὑμῖν μεμαρτύρηται, οὐκ ᾤμην δίκαιον εἶναι ταῦτα πάλιν ἀνάδικα γίνεσθαι. τί γὰρ ἂν ἦν πέρας ἡμῖν τοῦ διαλυθῆναι, εἰ τὰ κατὰ τοὺς νόμους διαιτηθέντα λύσας ἑτέρῳ διαιτητῇ ἐπέτρεψα περὶ τῶν αὐτῶν ἐγκλημάτων, ἄλλως τε καὶ ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι, εἰ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους μὴ ἐπιεικές ἐστι ταῖς διαίταις ἰσχυρίζεσθαι, πρός γε τοῦτον ἁπάντων δικαιότατον ἦν οὕτω προσφέρεσθαι; φέρε γάρ, εἴ τις αὐτὸν ξενίας γράψαιτο λέγων, ὡς διομνύμενος ὁ πατὴρ οὐκ ἔφη τοῦτον υἱὸν αὐτοῦ εἶναι, ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἰσχυρίζοιτο πρὸς ταῦτα, ἢ διότι, τῆς μητρὸς αὐτῶν ὀμοσάσης καὶ τοῦ διαιτητοῦ καταγνόντος, ἠναγκάσθη ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐμμεῖναι τῇ διαίτῃ; οὐκοῦν δεινόν, εἰ οὗτος αὐτὸς κατὰ γνῶσιν διαιτητοῦ
1021 ὑμέτερος πολίτης γεγενημένος, καὶ πρὸς ἐμὲ τὴν οὐσίαν νειμάμενος, καὶ τυχὼν τῶν μετρίων ἁπάντων, ἃς ἐγὼ δίκας τοῦτον ἀπέφυγον παρόντα καὶ ἀντιδικοῦντα καὶ τοῖς γνωσθεῖσιν ἐμμείναντα, ταύτας ἀναδίκους ἀξιῶν γενέσθαι δίκαιόν τι δοκοίη λέγειν ὑμῖν, ὥσπερ, ὅταν μὲν τούτῳ συμφέρῃ, δέον κυρίας εἶναι τὰς διαίτας, ὅταν δὲ μὴ συμφέρῃ, προσῆκον τὴν τούτου γνώμην κυριωτέραν γενέσθαι τῶν κατὰ τοὺς ὑμετέρους νόμους γνωσθέντων· ὃς οὕτως ἐπίβουλός ἐστιν, ὥστε καὶ τὴν δίαιταν ταύτην ἐπιτρέπειν με προὐκαλεῖτο, οὐχ ὅπως ἀπαλλαγῇ πρός με, ἀλλ' ἵν', ὥσπερ καὶ πρότερον ἕνδεκα ἔτη διήγαγε κακουργῶν, οὕτω καὶ τὰ νῦν ἀποδιαιτηθέντα μου λύσας ἐξ ἀρχῆς με συκοφαντῇ καὶ τὴν δίκην ταύτην ἐκκρούῃ. τεκμήριον δὲ τούτου μέγιστον· οὔτε γὰρ τὴν πρόκλησιν ἐδέχετο, ἣν ἐγὼ κατὰ τοὺς νόμους προὐκαλούμην αὐτόν, πρότερόν τε Ξενίππῳ, ὃν οὗτος προὐβάλετο διαιτητήν, ἐπιτρέποντός μου περὶ τῆς τοῦ ὀνόματος δίκης, ἀπηγόρευσεν αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. ὅτι δὲ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἐκ τῆς μαρτυρίας καὶ τῆς προκλήσεως εἴσεσθε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ταύτην τοίνυν τὴν πρόκλησιν οὐ δεξάμενος, ἀλλ' ἐνεδρεύων με καὶ τὴν δίκην ὅτι πλεῖστον χρόνον ἐκκρούειν βουλόμενος κατηγορήσει, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ πατρὸς, λέγων, ὡς ἐκεῖνος ἐμοὶ χαριζόμενος πολλὰ τοῦτον ἠδίκησεν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μάλιστα μὲν, ὥσπερ αὐτοὶ οὐκ ἂν ἀξιώσαιτε κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τῶν ὑμετέρων παίδων, οὕτω μηδὲ τούτῳ ἐπιτρέπετε περὶ τοῦ πατρὸς βλασφημεῖν· 1022
καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν, εἰ αὐτοὶ μὲν πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀποκτείναντας διαλλαγέντες ἐμμένετε ταῖς ὁμολογίαις, ὥσπερ χρὴ τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς ἄνδρας, τούτῳ δὲ πρὸς τὸν πατέρα ζῶντα διαλυθέντι καὶ πολλὰ παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτήσαντι νῦν μνησικακεῖν ἐπιτρέψετε καὶ κακῶς ἐκεῖνον λέγειν. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀλλὰ μάλιστα μὲν κωλύετ' αὐτὸν ταῦτα ποιεῖν· ἂν δ' ἄρα βιάζηται ὑμᾶς καὶ λοιδορῆται αὐτῷ, ἐνθυμεῖσθ', ὅτι αὐτὸς αὑτοῦ καταμαρτυρεῖ, μὴ ἐξ ἐκείνου γεγενῆσθαι. οἱ μὲν γὰρ φύσει παῖδες ὄντες, κἂν πρὸς ζῶντας διενεχθῶσι τοὺς πατέρας, ἀλλ' οὖν τελευτήσαντάς γε αὐτοὺς ἐπαινοῦσιν· οἱ δὲ νομιζόμενοι μὲν υἱεῖς, μὴ ὄντες δὲ γένει ἐξ ἐκείνων, ῥᾳδίως μὲν αὐτοῖς διαφέρονται ζῶσιν, οὐδὲν δὲ φροντίζουσι περὶ τεθνεώτων αὐτῶν βλασφημοῦντες. χωρὶς δὲ τούτων ἐνθυμεῖσθε, ὡς ἄτοπόν ἐστιν, εἰ οὗτος τὸν πατέρα ὡς ἁμαρτόντα εἰς αὐτὸν λοιδορήσει, διὰ τὰ ἐκείνου ἁμαρτήματα ὑμέτερος πολίτης γεγενημένος, κἀγὼ μὲν, διὰ τὴν τούτων μητέρα τὰ δύο μέρη τῆς οὐσίας ἀδίκως ἀφαιρεθεὶς, ὅμως ὑμᾶς αἰσχύνομαι λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον, οὗτος δ', ὃν ἠνάγκασεν αὑτῷ πατέρα γενέσθαι, τοῦτον οὐκ αἰσχύνεται ἐναντίον ὑμῶν ψέγων, ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀμαθίας ἥκει, ὥστε, τῶν νόμων ἀπαγορευόντων μηδὲ τοὺς τῶν ἄλλων πατέρας κακῶς λέγειν τεθνεῶτας, τοῦτον οὗτος, οὗ φησὶν υἱὸς εἶναι, λοιδορήσει, ᾧ προσῆκε καὶ εἴ τις ἄλλος ἐβλασφήμει περὶ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν. 1023
οἶμαι δ' αὐτὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐπειδὰν τῶν ἄλλων ἀπορῇ, κακῶς γέ με ἐπιχειρήσειν λέγειν καὶ διαβάλλειν πειράσεσθαι διεξιόνθ', ὡς ἐγὼ μὲν καὶ ἐτράφην καὶ ἐπαιδεύθην καὶ ἔγημα ἐν τῇ τοῦ πατρὸς οἰκίᾳ, αὐτὸς δ' οὐδενὸς τούτων μετέσχεν. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθ', ὅτι ἐμὲ μὲν ἡ μήτηρ παῖδα καταλιποῦσα ἐτελεύτησεν· ὥστε μοι ἱκανὸν ἦν ἀπὸ τοῦ τόκου τῆς προικὸς καὶ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι· ἡ δὲ τούτων μήτηρ Πλαγγὼν, τρέφου-

σα μεθ' αὑτῆς τούτους καὶ θεραπαίνας συχνάς, καὶ αὐτὴ πολυτελῶς ζῶσα, καὶ εἰς ταῦτα τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν χορηγὸν αὑτῇ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἔχουσα καὶ πολλὰ δαπανᾶν ἀναγκάζουσα, οὐκ ἴσα δήπου τῆς ἐκείνου οὐσίας ἐμοὶ ἀνήλωκεν. ὥστε πολὺ μᾶλλον προσήκει ἐμὲ τούτοις ἐγκαλεῖν, ἢ αὐτὸν ἐγκλήματ' ἔχειν ὑπὸ τούτων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις, εἴκοσι μνᾶς δανεισάμενος μετὰ τοῦ πατρὸς παρὰ Βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου εἰς ὠνήν τινων μετάλλων, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ ἐτελεύτησε, τὰ μὲν μέταλλα πρὸς τούτους ἐνειμάμην, τὸ δάνειον δ' αὐτὸς εἰσεπράχθην· ἑτέρας δὲ χιλίας εἰς τὴν τοῦ πατρὸς ταφὴν παρὰ Λυσιστράτου τοῦ Θορικίου δανεισάμενος ἰδίᾳ ἐκτέτικα. ὡς δ' ἀληθῆ καὶ ταῦτα λέγω, ἐκ τούτων τῶν μαρτυριῶν εἴσεσθε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τοσαῦτα τοίνυν ἐμοῦ ἐλαττουμένου φανερῶς, οὑτοσὶ νυνὶ σχετλιάζων καὶ δεινοπαθῶν καὶ τὴν προῖκά με τῆς μητρὸς ἀπο-
1024 στερήσει; ἀλλ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μὴ καταπλαγῆτε ὑπὸ τῆς κραυγῆς τῆς τούτου. πολὺς γάρ, πολὺς καὶ τολμηρός ἐστιν ἄνθρωπος καὶ οὕτω κακοῦργος, ὥστε, περὶ ὧν ἂν μὴ ἔχῃ μάρτυρας παρασχέσθαι, ταῦτα φήσει ὑμᾶς εἰδέναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃ πάντες ποιοῦσιν οἱ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντες. ὑμεῖς οὖν, ἐάν τι τοιοῦτον τεχνάζηται, μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ, ἀλλ' ἐξελέγχετε, καὶ ὅ τι ἂν μὴ ἕκαστος ὑμῶν εἰδῇ, μηδὲ τὸν πλησίον νομιζέτω εἰδέναι, ἀλλ' ἀξιούτω τοῦτον ἀποδεικνύναι σαφῶς ὑπὲρ ὧν ἂν λέγῃ, καὶ μή, ὑμᾶς φάσκοντα εἰδέναι, περὶ ὧν αὐτὸς οὐδὲν ἕξει εἰπεῖν δίκαιον, περὶ τούτων ἀποδιδράσκειν τὴν ἀλήθειαν. ἐπεὶ καὶ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων ὑμῶν εἰδότων, ὃν τρόπον ἀναγκασθεὶς ὁ πατήρ μου ἐποιήσατο τούτους, οὐδὲν ἧττον δικάζομαι νυνὶ αὐτοῖς καὶ μάρτυρας ὑποδίκους παρέσχημαι. καίτοι οὐκ ἴσος γ' ἡμῖν ἐστιν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' ἐμοὶ μέν, ἐὰν ὑμεῖς νυνὶ ὑπὸ τούτων ἐξαπατηθῆτε, οὐκ ἐξέσται ἔτι δικάσασθαι περὶ τῆς προικός, τούτοις δ', εἴ φασιν ἀδίκως ἀποδιαιτῆσαί μου τὸν διαιτητὴν τὰς δίκας, καὶ τότε ἐξῆν εἰς ὑμᾶς ἐφεῖναι, καὶ νῦν ἐκγενήσεται πάλιν, ἐὰν βούλωνται, παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ἐν ὑμῖν τὸ δίκαιον. καὶ ἐγὼ μέν, ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ὑμεῖς με ἐγκαταλίπητε, οὐχ ἕξω ὁπόθεν προῖκα ἐπιδῶ τῇ θυγατρί· ἧς τῇ μὲν φύσει πατήρ εἰμι, τὴν δ' ἡλικίαν αὐτῆς εἰ ἴδοιτε, οὐκ ἂν θυγατέρα μου, ἀλλ' ἀδελφὴν

εἶναι αὐτὴν νομίσαιτε· οὗτοι δὲ, ἐὰν ὑμεῖς μοι βοηθήσετε, οὐ-
δὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἀποτίσουσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς οἰκίας τὰ ἐμὰ ἐμοὶ 1025
ἀποδώσουσιν, ἣν ἐξειλόμεθα μὲν κοινῇ πάντες εἰς τὴν ἔκτισιν
τῆς προικὸς, οἰκοῦντες δ' αὐτὴν οὗτοι μόνοι διατελοῦσιν. οὔτε
γὰρ ἁρμόττει μοι θυγατέρα ἐπίγαμον ἔχοντι οἰκεῖν μετὰ τοιού-
των, οἳ οὐ μόνον αὐτοὶ ἀσελγῶς ζῶσιν, ἀλλὰ καὶ ὁμοίους αὐ-
τοῖς ἑτέρους πολλοὺς εἰς τὴν οἰκίαν εἰσάγουσιν, οὔτε μὰ τὸν
Δί' ἀσφαλὲς εἶναί μοι νομίζω ζῆν σὺν τοῖς τοιούτοις ἐν τῷ
αὐτῷ. ὅπου γὰρ οὕτω φανερῶς μοι ἐπιβουλεύσαντες εἰς Ἄρειον
πάγον ἀγῶνα κατεσκεύασαν, τίνος ἂν οὗτοι ἢ φαρμακείας ἢ ἄλ-
λης κακουργίας τοιαύτης ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκοῦσιν; οἵ γε πρὸς
τοῖς ἄλλοις (ἀρτίως γὰρ καὶ τοῦτο ἀνεμνήσθην) εἰς τοσαύτην
ὑπερβολὴν τόλμης ἐληλύθασιν, ὥστε καὶ Κρίτωνος μαρτυρίαν
ἐνεβάλοντο, ὡς ἐώνηται τὸ τρίτον μέρος παρ' ἐμοῦ τῆς οἰκίας·
ἣν ὅτι ψευδής ἐστι ῥᾳδίως εἴσεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ οὐχ οὕ-
τω μετρίως ζῇ Κρίτων, ὥστε παρ' ἑτέρου οἰκίαν ὠνεῖσθαι, ἀλλ'
οὕτω πολυτελῶς καὶ ἀσώτως, ὥστε πρὸς τοῖς αὑτοῦ καὶ τὰ τῶν
ἄλλων προσαναλίσκειν· ἔπειτ' οὐ μαρτυρεῖ τούτῳ νῦν, ἀλλ'
ἐμοὶ ἀντιδικεῖ. τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν, ὅτι μάρτυρες μὲν εἰ-
σιν οὗτοι, οἷς μηδὲν μέτεστι τοῦ πράγματος, περὶ οὗ ἡ δίκη
ἐστὶν, ἀντίδικοι δ' οἱ κοινωνοῦντες τῶν πραγμάτων, περὶ ὧν
ἂν δικάζηταί τις αὐτοῖς; ὃ Κρίτωνι συμβέβηκεν. ἔτι δὲ τοσού-
των ὑμῶν ὄντων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων
πολλῶν, ἄλλος μὲν οὐδεὶς αὐτῷ παραγενέσθαι μεμαρτύρηκε,
Τιμοκράτης δὲ μόνος, ὥσπερ ἀπὸ μηχανῆς, μαρτυρεῖ μὲν δε- 1026
κάτην ἑστιᾶσαι τούτῳ τὸν ἐμὸν πατέρα, ἡλικιώτης ὢν τοῦ νυνὶ
φεύγοντος τὴν δίκην, φησὶ δὲ ἅπαντα ἁπλῶς εἰδέναι, ἃ δὴ
τούτοις συμφέρει, μαρτυρεῖ δὲ νυνὶ μόνος Κρίτωνι παρεῖναι,
ὅτε παρ' ἐμοῦ τὴν οἰκίαν ἐωνεῖτο. ὃ τίς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν;
ἄλλως τε καὶ [ὅτι] οὐ περὶ τῆς οἰκίας, πότερα ἐώνηται Κρί-
των αὐτὴν ἢ μὴ, νυνὶ δικάζομαι, ἀλλὰ περὶ προικὸς, ἣν ἐπε-
νεγκαμένης τῆς μητρὸς οἱ νόμοι κελεύουσιν ἐμὲ κομίζεσθαι. ὥσ-
τε, καθάπερ ὑμῖν ἐγὼ καὶ ἐκ μαρτυριῶν πολλῶν καὶ ἐκ τεκμη-
ρίων ἐπέδειξα ἐπενεγκαμένην μὲν τὴν μητέρα μου τάλαντον προῖ-
κα, οὐ κομισάμενον δὲ τοῦτ' ἐμὲ ἐκ τῆς πατρῴας οὐσίας, ἐξαί-
ρετον δ' ἡμῖν γενομένην τὴν οἰκίαν εἰς ταῦτα, οὕτω κελεύετε
καὶ τοῦτον ἐπιδεικνύναι ὑμῖν, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω, ἢ ὡς οὐ
προσήκει μοι κομίσασθαι τὴν προῖκα· περὶ τούτων γὰρ ὑμεῖς
νυνὶ τὴν ψῆφον οἴσετε. ἐὰν δὲ μὴ ἔχων περὶ ὧν φεύγει τὴν

δίκην μήτε μάρτυρας ἀξιόχρεως· παρασχέσθαι μήτ' ἄλλο πιστὸν μηδὲν ἑτέρους παρεμβάλλῃ λόγους κακουργῶν, καὶ βοᾷ καὶ σχετλιάζῃ μηδὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ, ἀλλὰ βοηθεῖτέ μοι τὰ δίκαια, ἐξ ἁπάντων τῶν εἰρημένων ἐνθυμούμενοι, ὅτι πολὺ καὶ δικαιότερόν ἐστι τὴν τῆς ἐμῆς μητρὸς προῖκα τῇ ἐμῇ θυγατρὶ εἰς ἔκδοσιν ὑμᾶς ψηφίσασθαι, ἢ Πλαγγόνα καὶ τούτους πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν οἰκίαν τὴν εἰς τὴν προῖκα ἐξαίρετον γενομένην ἀφελέσθαι ἡμᾶς παρὰ πάντα τὰ δίκαια.

1027 ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΣΠΟΥΔΙΑΝ ΥΠΕΡ ΠΡΟΙΚΟΣ ΛΟΓΟΥ.

Πολύευκτος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, δύο θυγατέρων πατὴρ γίνεται· ὧν τὴν μὲν νεωτέραν Λεωκράτει πρότερον δίδωσιν, εἶτα Σπουδίᾳ, τὴν πρεσβυτέραν δὲ τῷ πρὸς τὸν Σπουδίαν δικαζομένῳ. ὁ μὲν οὖν Πολύευκτος ἐτελεύτησε ταῖς θυγατράσι καταλιπὼν τὸν κλῆρον ἐξ ἴσου. ὁ δὲ τὴν πρεσβυτέραν γήμας φησὶ τετταράκοντα μνᾶς ὁμολογηθῆναι τὴν προῖκα, οὐ μὴν ὅλην εὐθὺς δοθῆναι, ἀλλὰ δέκα μνῶν ὑπολειφθεισῶν, ζῶντά τε ὁμολογεῖν τὸν Πολύευκτον ὀφείλειν αὐτάς, καὶ ὡς ἤμελλε τελευτᾶν, τὴν οἰκίαν τῆς ἄλλης οὐσίας ἐξελεῖν καὶ ταύτην εἰς τὸ χρέος δοῦναι. ὁ δὲ Λεωκράτης ἀξιοῖ καὶ ταύτην εἶναι κοινήν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα πάντα. καὶ τὸ μέγιστον τῶν ἀμφισβητημάτων τῶν ἐν τῷ λόγῳ τοῦτό ἐστι. προσεγκαλεῖ δὲ τῷ Σπουδίᾳ καὶ ἕτερα· φησὶ γάρ, αὐτὸν καὶ τοῦ Πολυεύκτου καὶ τῆς πρεσβυτέρας ὀφείλοντα χρήματα μὴ καταβαλεῖν εἰς τὸ μέσον, δέον τοῦτο ποιεῖν. τοῦ δὲ Σπουδίου κἀκεῖνο λέγοντος, ὡς αὐτὸς τριάκοντα μνᾶς προῖκα εἴληφε, μάλιστα μὲν ἐξεῖναι τῷ Πολυεύκτῳ φησίν, εἰ τῇ ἑτέρᾳ τῶν θυγατέρων ἠβούλετο πλείω προῖκα δοῦναι καὶ μὴ τὴν ἴσην ἀμφοτέραις, ἔπειτα δὲ ἐπιδείκνυσιν, ὡς καὶ τοῦτο Σπουδίας ψεύδεται· τὰς μὲν γὰρ τριάκοντα μνᾶς αὐτὸν ἐν ἀργύρῳ φησὶ λαβεῖν, τὰς δὲ δέκα ἐν ἱματίοις καὶ χρυσίοις, ἃ καὶ πλείονος ἢ δέκα μνῶν εἶναι ἄξια.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ 1028

Ο ΠΡΟΣ ΣΠΟΥΔΙΑΝ ΥΠΕΡ ΠΡΟΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Ἀδελφὰς ἔχομεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, γυναῖκας ἐγὼ καὶ Σπουδίας οὑτοσί, Πολυεύκτου θυγατέρας. ἄπαιδος δ' ἐκείνου τελευτήσαντος ἀῤῥένων παίδων, ἀναγκάζομαι πρὸς τουτονὶ περὶ τῶν καταλειφθέντων δικάζεσθαι. καὶ εἰ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ πᾶσαν σπουδὴν καὶ προθυμίαν ἐποιησάμην βουλόμενος διαλύεσθαι καὶ τοῖς φίλοις ἐπιτρέπειν, ἐμαυτὸν ἂν ᾐτιώμην, εἰ μᾶλλον ᾑρούμην δίκας καὶ πράγματ' ἔχειν, ἢ μικρὰ ἐλαττωθεὶς ἀνέχεσθαι· νῦν δ', ὅσῳ πρᾳότερον ἐγὼ καὶ φιλανθρωπότερον τούτῳ διελεγόμην, τοσούτῳ μᾶλλόν μου κατεφρόνει. καὶ νῦν κινδυνεύω μὲν οὐχ ὁμοίως τούτῳ πρὸς τουτονὶ τὸν ἀγῶν' ἔχειν, ἀλλ' οὗτος μὲν ῥᾳδίως φέρει, πολλάκις εἰθισμένος ἐνταῦθ' εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι, ἐγὼ δ' αὐτὸ τοῦτο φοβοῦμαι, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν οὐ δυνηθῶ δηλῶσαι περὶ τῶν πραγμάτων ὑμῖν. ὅμως δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, προσέχετε τὸν νοῦν. Πολύευκτος γὰρ ἦν τις Θριάσιος, ὃν ἴσως οὐδ' ὑμῶν τινες ἀγνοοῦσιν. οὗτος ὁ Πολύευκτος, ἐπειδὴ οὐκ ἦσαν αὐτῷ παῖδες ἄῤῥενες, ποιεῖται Λεωκράτην τὸν ἀδελφὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικός. οὐσῶν δ' αὐτῷ δύο θυγατέρων ἐκ τῆς τοῦ Λεωκράτους ἀδελφῆς, τὴν μὲν πρεσβυτέραν ἐμοὶ δίδωσι καὶ τετταράκοντα μνᾶς προῖκα, τὴν δὲ νεωτέραν Λεωκράτει. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, διαφορᾶς γενομένης 1029 τῷ Πολυεύκτῳ πρὸς τὸν Λεωκράτην, περὶ ἧς οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λέγειν, ἀφελόμενος ὁ Πολύευκτος τὴν θυγατέρα δίδωσι Σπουδίᾳ τούτῳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἠγανάκτει ὁ Λεωκράτης καὶ δίκας ἐλάγχανε Πολυεύκτῳ καὶ τούτῳ Σπουδίᾳ, καὶ περὶ πάντων ἠναγκάζοντο εἰς λόγον καθίστασθαι. καὶ τὸ τελευταῖον διελύθησαν, ἐφ' ᾧτε κομισάμενον τὸν Λεωκράτην, ἅπερ ἦν εἰς τὴν οὐσίαν εἰσενηνεγμένος, μήτε κακόνουν εἶναι Πολυεύκτῳ, τῶν τε πρὸς ἀλλήλους ἐγκλημάτων ἀπηλλάχθαι ἁπάντων. τίνος οὖν ἕνεχ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταῦτ' εἶπον; ὅτι τὴν προῖκα

οὐ κομισάμενος ἅπασαν, ἀλλ' ὑπολειφθεισῶν χιλίων δραχμῶν καὶ ὁμολογηθεισῶν ἀπολαβεῖν, ὅταν Πολύευκτος ἀποθάνῃ, ἕως μὲν ὁ Λεωκράτης ἦν κληρονόμος τῶν Πολυεύκτου, πρὸς ἐκεῖνον ἦν μοι τὸ συμβόλαιον, ἐπειδὴ δ' ὅ τε Λεωκράτης ἐξεκεχωρήκει, ὅ τε Πολύευκτος μοχθηρῶς εἶχε, τηνικαῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὴν οἰκίαν ταύτην ἀποτιμῶμαι πρὸς τὰς δέκα μνᾶς, ἐξ ἧς διακωλύει με τὰς μισθώσεις κομίζεσθαι Σπουδίας. πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι τοὺς παραγενομένους, ὅτ' ἐνεγγύα μοι Πολύευκτος τὴν θυγατέρα ἐπὶ τετταράκοντα μναῖς, ἔπειθ', ὡς ἔλαττον ταῖς χιλίαις ἐκομισάμην, ἔτι δ', ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ὀφείλειν ὡμολόγει μοι Πολύευκτος καὶ τὸν Λεωκράτην συνέστησε, καὶ ὡς τελευτῶν διέθετο ὅρους ἐπιστῆσαι χιλίων δραχμῶν ἐμοὶ τῆς προικὸς ἐπὶ τὴν οἰκίαν. καί μοι κάλει τοὺς μάρτυρας.

1030 ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἓν μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῦτ' ἔστιν, ὧν ἐγκαλῶ Σπουδίᾳ. καὶ περὶ τούτου τί ἂν ἔτι μεῖζον ἢ ἰσχυρότερον ἔχων εἰς ὑμᾶς κατέστην, ἢ τὸν νόμον, ὃς οὐκ ἐᾷ διαῤῥήδην εἰς ἃ τις ἀπετίμησεν εἶναι δίκας οὔτ' αὐτοῖς οὔτε τοῖς κληρονόμοις; ἀλλ' ὅμως πρὸς τοῦτο τὸ δίκαιον ἥκει Σπουδίας ἀμφισβητήσων. ἕτερον δ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δύο μὲν μνᾶς ἐμαρτύρησεν Ἀριστογένης ἐγκαλεῖν ἀποθνήσκοντα Πολύευκτον ὀφειλομένας αὐτῷ παρὰ Σπουδίᾳ καὶ τὸν τόκον [αὐτῶν]· τοῦτο δ' ἐστὶν οἰκέτου τιμὴ, ὃν ἐωνημένος οὗτος παρὰ Πολυεύκτου τὴν τιμὴν οὔτ' ἐκείνῳ διέλυσεν οὔτε νῦν εἰς τὸ κοινὸν ἀνενήνοχεν· ὀκτακοσίας δὲ καὶ χιλίας, περὶ ὧν οὐδ' ἔγωγ' οἶδα τί ποθ' ἕξει δίκαιον λέγειν. ἦν μὲν γὰρ τὸ ἀργύριον παρὰ τῆς Πολυεύκτου δεδανεισμένος γυναικός· γράμματα δ' ἐστὶν, ἃ κατέλιπεν ἀποθνήσκουσα ἐκείνη· μάρτυρες δ' οἱ τῆς γυναικὸς ἀδελφοὶ, παρόντες ἅπασι καὶ καθ' ἕκαστον ἐπερωτῶντες, ἵνα μηδὲν δυσχερὲς ἡμῖν εἴη πρὸς ἀλλήλους. οὐκοῦν δεινὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ σχέτλιον, ἐμὲ μὲν ἁπάντων ὧν ἢ παρὰ Πολυεύκτου ζῶντος ἦν ἐωνημένος ἢ παρὰ τῆς γυναικὸς εἶχον αὐτοῦ καὶ τόκον τιθέναι καὶ τὴν τιμὴν ἀποδεδωκέναι, καὶ νῦν ἅπερ ὤφειλον πάντ' εἰς τὸ κοινὸν φέρειν, τοῦτον δὲ μήτε τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων φροντίζειν, μήθ' ὧν διέθετο Πολύευκτος μήτε τῶν καταλειφθέντων γραμμάτων, μήτε τῶν συνειδότων,

ἀλλὰ πρὸς ἅπαντα ταῦθ' ἥκειν ἀντιδικήσοντα. λάβε δή μοι
πρῶτον μὲν τὸν νόμον, ὃς οὐκ ἐᾷ τῶν ἀποτιμηθέντων ἔτι δί- 1031
κην εἶναι πρὸς τοὺς ἔχοντας, ἔπειτα τὰ γράμματα τὰ καταλει-
φθέντα, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀριστογένους. λέγε.

ΝΟΜΟΣ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Βούλομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν ἐγκαλῶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς διδάξαι. φιάλην μὲν γὰρ λαβόντες παρὰ τῆς Πολυεύκτου γυναικὸς καὶ θέντες ἐνέχυρα μετὰ χρυσίων, οὐκ ἀνενηνόχασι κεκομισμένοι ταύτην, ὡς ὑμῖν Δημόφιλος ὁ θέμενος μαρτυρήσει· σκηνὴν δ', ἣν ἔχουσιν· οὐδὲ γὰρ ταύτην λαβόντες ἀναφέρουσιν. ἄλλα δὲ πόσα τοιαῦτα; τὸ δὲ τελευταῖον, εἰσενεγκούσης τῆς ἐμῆς γυναικὸς εἰς τὰ Νεμέσια τῷ πατρὶ μνᾶν ἀργυρίου καὶ προαναλωσάσης, οὐδὲ ταύτης ἀξιοῖ συμβαλέσθαι τὸ μέρος. ἀλλ' ἃ μὲν ἔχει προλαβών, τῶν δὲ τὰ μέρη κομίζεται, τὰ δ' οὕτω φανερῶς οὐκ ἀποδίδωσιν. ἵνα τοίνυν μηδὲ ταῦτ' ᾖ παραλελειμμένα, λάβε μοι πάντων αὐτῶν τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν ταῦτ' οὐδὲν
ἀντερεῖ Σπουδίας· οὐδὲ γὰρ ἕξει, καίπερ δεινὸς ὤν· αἰτιάσε-
ται δὲ Πολύευκτον καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ φήσει, ταῦτα
πάνθ' ὑπ' ἐμοῦ πεισθέντας καταχαρίσασθαι, καὶ νὴ Δί' ἕτερ'
ἄττα πολλὰ καὶ μεγάλα βλάπτεσθαι, καὶ δίκην εἰληχέναι μοι·
ταῦτα γὰρ καὶ πρὸς τῷ διαιτητῇ λέγειν ἐπεχείρει. ἐγὼ δ', ὦ
ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν οὐχ ἡγοῦμαι δικαίαν εἶναι τὴν
ἀπολογίαν τὴν τοιαύτην, οὐδὲ προσήκειν, ὅταν τις φανερῶς
ἐξελέγχηται, μεταστρέψαντα τὰς αἰτίας ἐγκαλεῖν καὶ διαβάλλειν· 1032
ἀλλ' ἐκείνων μέν, εἴπερ ἀδικεῖται, δηλονότι δίκην λήψεται,
τούτων δὲ δώσει· πῶς γὰρ ἂν ἐγὼ νῦν ταῖς τούτων διαβολαῖς
ἀντιδικοίην ἀφεὶς ὑπὲρ ὧν ὑμεῖς μέλλετε τὴν ψῆφον οἴσειν;
ἔπειτα θαυμάζω, τί δήποτε, εἴπερ ἀληθῆ καὶ δίκαια εἶχεν
ἐγκαλεῖν, βουλομένων ἡμᾶς τῶν φίλων διαλύειν καὶ πολλῶν
λόγων γενομένων, οὐχ οἷός τ' ἦν ἐμμένειν οἷς ἐκεῖνοι γνοῖεν,
καίτοι τίνες ἂν ἄμεινον καὶ τῶν τούτου καὶ τῶν ἐμῶν ἐγκλη-
μάτων τὰ μηδὲν ὄντα ἐξήλεγξαν τῶν παραγεγενημένων ἅπασι

τούτοις, τῶν εἰδότων οὐδὲν ἧττον ἡμῶν τὰ γενόμενα, τῶν κοινῶν ἀμφοτέροις καὶ φίλων ὄντων; ἀλλὰ δηλονότι τούτῳ ταῦτ' οὐκ ἐλυσιτέλει φανερῶς ὑπ' αὐτῶν ἐξελεγχομένῳ τοῦτον τὸν τρόπον λαβεῖν διάλυσιν. μὴ γὰρ οἴεσθ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς εἰδότας ἅπαντα ταῦτα νυνὶ μὲν ὑποκινδύνους αὐτοὺς καθιστάντας ἐμοὶ μαρτυρεῖν, τότε δ' οὐδ' ὀμόσαντας ἄλλο τι γνῶναι περὶ αὐτῶν. οὐ μὴν ἀλλ', εἰ καὶ μηδὲν τούτων ὑπῆρχεν ἡμῖν, οὐδ' ὣς χαλεπόν ἐστι γνῶναι περὶ αὐτῶν ὁπότεροι τἀληθῆ λέγουσι. περὶ μὲν γὰρ τῆς οἰκίας, εἴ φησιν ὑπ' ἐμοῦ πεισθέντα Πολύευκτον προστάξαι τοὺς ὅρους στῆσαι τῶν χιλίων, ἀλλ' οὐ δήπου καὶ τοὺς μάρτυρας ἔπεισα, ὦ Σπουδία, ψευδῆ μοι μαρτυρεῖν τοὺς παραγενομένους, ὅτ' ἐνηγγύα μοι, τοὺς εἰδότας ἔλαττόν με κομισάμενον, τοὺς ἀκούοντας ὁμολογοῦντος ὀφείλειν ἐμοί, συστήσαντος ἀποδοῦναι, τοὺς τὸ τελευταῖον ταῖς διαθήκαις παραγενομένους· τούτοις γὰρ ἅπασιν οὐκέτι καταχα-
1033 ρίσασθαι ταῦθ' ὑπῆρχεν, ἀλλὰ κινδυνεύειν τὴν ψευδομαρτυρίαν, εἰ μηδὲν τῶν γενομένων μαρτυροῖεν. ἀφῶμεν τοίνυν τοῦτ' ἤδη. πρὸς ἐκεῖνο δὲ τί ἂν λέγοις; ἀκριβῶς γὰρ ὅπως τουτουσὶ διδάξῃς· εἰ δὲ μή, πάντες ὑμεῖς ἀπαιτεῖτ' αὐτόν. ὅτε γὰρ Πολύευκτος διετίθετο ταῦτα, παρῆν μὲν ἡ τούτου γυνή, καὶ δηλονότι τὰς τοῦ πατρὸς διαθήκας ἀπήγγειλεν, ἄλλως τ' εἰ καὶ μηδὲν ἴσον εἶχεν, ἀλλ' ἐν ἅπασιν ἠλαττοῦτο· παρεκλήθη δ' αὐτὸς οὗτος, ὥστε μηδὲ τοῦτ' εἶναι λέγειν, ὡς λάθρα καὶ ἰδίᾳ κρυψάμενοι τούτους ἐπράττομεν ταῦτα. παρακαλούμενος γὰρ ἔφησεν, αὐτὸς μὲν ἀσχολίαν ἄγειν, τὴν δὲ γυναῖκ' ἐξαρκεῖν τὴν αὑτοῦ παροῦσαν. τί ἔτι λοιπόν; ἀπαγγείλαντος Ἀριστογένους αὐτῷ περὶ ἁπάντων τούτων ἀκριβῶς, οὐδ' ἐνταῦθ' οὐδένα φαίνεται λόγον ποιησάμενος, ἀλλ', ἐπιβιοῦντος μετὰ ταῦτα τοῦ Πολυεύκτου πλεῖον ἢ πένθ' ἡμέρας, οὔτ' ἠγανάκτησεν εἰσελθών, οὐδ' ἀντεῖπεν οὐδέν, οὔθ' ἡ γυνή, παροῦσα ἐξ ἀρχῆς ἅπασι τούτοις. ὥστ' οὐκέτι Πολύευκτος αὐτὰ πεισθεὶς ἐμοὶ κατεχαρίζετο, ὡς ἔοικεν, ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοί. ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεμνημένοι σαφῶς, ἐὰν ἄρα τι περὶ αὐτῶν ἐγχειρῇ νυνὶ διαβάλλειν, ἀντίθετε. πρῶτον δ', ἵν' εἰδῆτ' ἀκριβῶς, ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει, τῶν μαρτύρων ἀκούσατε. λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μὲν χιλίων δραχμῶν ὡς δικαίως καὶ προσοφειλομένων ἀπετίμησέ μοι τὴν οἰκίαν ὁ Πολύευκτος, αὐτὸς οὗτός μοι μαρτυρεῖ καὶ ἡ τούτου γυνὴ πρὸς 1034
τοῖς ἄλλοις τούτοις τοῖς μεμαρτυρηκόσι, συγχωροῦντες τότε καὶ οὔτε πρὸς τὸν Πολύευκτον ἀντειπόντες, ἐπιβιοῦντα τοσαύτας ἡμέρας, οὔτε πρὸς τὸν Ἀριστογένην, ἐπεὶ τάχιστ' ἤκουσαν. ἀλλὰ μήν, εἴ γε δικαίως ἀπετιμήθη, μεμνημένοις τοῦ νόμου κατὰ μὲν τοῦθ' ὑμῖν οὐκ ἔστιν ἀποψηφίσασθαι Σπουδίου. σκέψασθε δὲ δὴ καὶ περὶ τῶν εἴκοσι μνῶν, ἃς οὐκ ἐπαναφέρει. καὶ γὰρ ἐνταυθοῖ πάλιν αὐτὸς οὗτος μέγιστος ἔσται μοι μάρτυς, οὐ λόγῳ μὰ Δία, ὥσπερ νῦν, ἀντιδικῶν, (τουτὶ μὲν γὰρ οὐδὲν τεκμήριόν ἐστιν,) ἀλλ' ἔργῳ περιφανεῖ. τί ποιῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί; τούτῳ γὰρ ἤδη προσέχετε τὸν νοῦν, ἵν', ἐὰν ἄρα τολμᾷ τι καὶ περὶ τῆς μητρὸς τῶν γυναικῶν βλασφημεῖν ἢ περὶ τῶν γραμμάτων, εἰδότας ὑμᾶς μὴ δύνηται λέγων ἐξαπατᾶν. ταυτὶ γὰρ τὰ γράμματα κατέλιπε μὲν ἡ Πολυεύκτου γυνή, καθάπερ εἶπον ὀλίγῳ πρότερον· ὁμολογουμένων δὲ τῶν σημείων καὶ παρὰ τῆς τούτου γυναικὸς καὶ παρὰ τῆς ἐμῆς, ἀμφότεροι παρόντες ἀνοίξαντες ἀντίγραφά τ' ἐλάβομεν κἀκεῖνα πάλιν κατασημηνάμενοι παρ' Ἀριστογένει κατεθέμεθα. τοῦτο δή, τοῦτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, μάθετε πρὸς θεῶν. ἐνῆσαν μὲν γὰρ αἱ δύο μναῖ, ἡ τιμὴ τοῦ οἰκέτου, καὶ οὐ τοῦτο μόνον ὁ Πολύευκτος αὐτῷ ἀποθνήσκων ἐγκέκληκεν· ἐνῆσαν δ' αἱ χίλιαι καὶ ὀκτακόσιαι [δραχμαί]. ταῦτα δ' ἀναγνούς, εἰ μὲν μηδὲν αὐτῷ προσῆκε, μηδ' ἀληθῆ τὰ γεγραμμένα ἦν, τί δή ποτ' οὐκ εὐθὺς ἠγανάκτει περὶ αὐτῶν; τί δὲ συνεσημαίνετο πάλιν τὰ μηδὲν ὑγιὲς ἔχοντα μηδ' ἀληθῆ γράμματα; τουτὶ γὰρ οὐδ' ἂν εἷς δή- 1035
που μὴ πᾶσιν ὁμολογῶν τοῖς γεγραμμένοις ποιήσειεν. ἀλλὰ μήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτό γε δεινὸν δήπου, εἰ πρὸς τὰ συγκεχωρημένα ὑπ' αὐτῶν τούτων ἐξέσται νῦν ἀντιλέγειν, καὶ μηδὲν σημεῖον ὑμῖν ἔσται, διότι πάντες ἄνθρωποι πρὸς τὰ μήτ' ἀληθῆ μήτε δίκαια τῶν ἐγκλημάτων οὐ κατασιωπᾶν, ἀλλὰ παραχρῆμα ἀμφισβητεῖν εἰώθαμεν, μὴ ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ἂν ὕστερον ἀντιδικῶσι, πονηροὶ καὶ συκοφάνται δοκοῦσιν εἶναι. ταῦτα μὲν τοίνυν Σπουδίας οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ γιγνώσκων, ἀλλ', οἶμαι, καὶ ἀκριβέστερον, ὅσῳ καὶ πυκνότερον ἐνταυθοῖ παρέρχεται, πᾶσιν ἐναντία τοῖς πεπραγμένοις ἑαυτῷ λέγων οὐκ αἰ-

σχύνεται. καίτοι πολλάκις ὑμεῖς ἓν μόνον σκευώρημα συνειδότες, τούτῳ κατὰ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκαλουμένων ἐχρήσασθε τεκμηρίῳ· τούτῳ δ᾽ ἅπανθ᾽ ὑφ᾽ αὐτοῦ συμβέβηκεν ἐξελέγχεσθαι. καί μοι λάβε τὴν μαρτυρίαν, ὡς ὡμολογεῖτό τε τότε τὰ σημεῖα τῶν γραμμάτων ὑπὸ τῆς τούτου γυναικὸς καὶ νῦν ὑπὸ Σπουδίου κατασημανθέντα κεῖται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Τούτων τοίνυν σαφῶς οὕτως ἀποδεδειγμένων, ἡγοῦμαι μὲν οὐδὲν ἔτι δεῖν πλείω λέγειν· ὁπότε γὰρ καὶ νόμους ἔχω παρασχέσθαι, καὶ μάρτυρας ἁπάντων τῶν εἰρημένων, καὶ τὸν ἀντίδικον αὐτὸν ὁμολογοῦντά μοι, τί δεῖ μακρῶν ἔτι λόγων; ὅμως δ᾽, ἂν ἄρα περὶ τῆς προικὸς ἀγανακτῇ καὶ φάσκῃ πλεονεκτεῖσθαι ταῖς χιλίαις δραχμαῖς, ψεύσεται· οὐδὲν γὰρ ἔχων ἔλαττον ἀμφισβητεῖ πρὸς αὐτάς, ἀλλὰ πλεῖον, ὡς αὐτίχ᾽ ὑμῖν ἔσται
1036 φανερόν. οὐ μὴν ἀλλ᾽, εἰ πάντα ταῦθ᾽ ὡς ἀληθῶς συνέβη, οὐ δήπου δίκαιον ἐμὲ τὴν ὁμολογηθεῖσαν προῖκα μὴ λαβεῖν, εἴπερ ὄφελός τι τῶν νόμων ἐστίν, οὐδέ γε τὸν Πολύευκτον, εἰ τῶν θυγατέρων ἐβούλετο τῇ μὲν ἐλάττω, τῇ δὲ πλείω προῖκ᾽ ἐπιδοῦναι, διακωλυθῆναι νυνί. σοὶ γὰρ αὐτῷ μὴ λαμβάνειν ἐξῆν, ὦ Σπουδία, μὴ προστιθεμένων, ὥσπερ ἐμοί, τῶν χιλίων. ἀλλ᾽ οὐδὲν ἔλαττον εἶχες, ὡς ἐγὼ διδάξω. πρῶτον δ᾽, ἐφ᾽ οἷς ἐξέδοτο, τούτων λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Πῶς οὖν οὐδὲν ἔλαττον ἔχει, φήσει τις, εἰ τούτῳ μὲν ἐν ταῖς τετταράκοντα μναῖς ἐνετιμᾶτο τὰ χρυσία καὶ τὰ ἱμάτια τῶν χιλίων, ἐμοὶ δ᾽ αἱ δέκα μναῖ χωρὶς προσαπεδίδοντο; τοῦτο δὴ καὶ μέλλω λέγειν. ὁ μὲν γὰρ [δὴ] Σπουδίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τοῦ Λεωκράτους ἔχουσαν τὰ χρυσία καὶ τὰ ἱμάτια τὴν γυναῖκ᾽ ἔλαβεν, ὧν ὁ Πολύευκτος προσαπέτισε τῷ Λεωκράτει πλεῖον ἢ χιλίας· ἐγὼ δ᾽, ἅπερ ἔπεμψέ μοι χωρὶς τῆς προικός, ὅσ᾽ ἔχω μόνον, πρὸς τὰ τούτῳ δοθέντα ἐὰν τιθῇ τις, εὑρήσει παραπλήσια χωρὶς τῶν εἰς τὰς χιλίας ἀποτιμηθέντων. ὥστ᾽ εἰκότως ἐν ταῖς τετταράκοντα μναῖς ἐνετιμᾶτο ταῦθ᾽, ἅπερ ἀπετετίκει τῷ Λεωκράτει καὶ πλείω τῶν ἐμοὶ δοθέντων ἦν. καί μοι λάβε πρῶτον μὲν τὴν ἀπογραφὴν ταυτηνί, καὶ λέγε αὐτοῖς

νῦν, ἅπερ ἑκάτερος ἡμῶν ἔχει, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τῶν διαιτητῶν μαρτυρίαν, ἵν' εἰδῶσιν, ὅτι καὶ πολλῷ πλείω χρήματ' ἔχει, καὶ περὶ τούτων ὁ Λεωκράτης ἐνεκάλει, καὶ κατὰ ταῦτα ἔγνωσαν οἱ διαιτηταί. λέγε.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ. 1037

Ἆρ' οὖν οὐ φανερῶς οὗτος μὲν ἔχει τετταράκοντα μνᾶς τὴν προῖκα πάλαι, ἐγὼ δὲ τὰς μὲν τριάκοντα μνᾶς, καθάπερ οὗτος, τὰς δὲ χιλίας οὐ μόνον ὕστερον οὐκ ἐκομισάμην, ἀλλὰ καὶ νυνὶ κινδυνεύω περὶ αὐτῶν ὡς ἀδίκως ἔχων; διὰ ταῦτα μέντοι Σπουδίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς φίλοις οὐκ ἐβούλετο ἐπιτρέψας ἀπαλλαγῆναι τῶν πρὸς ἐμὲ ἐγκλημάτων, ὅτι συνέβαινεν αὐτῷ ταῦτα πάντ' ἐξελέγχεσθαι. πᾶσι γὰρ τούτοις παραγεγενημένοι καὶ σαφῶς εἰδότες οὐκ ἐπέτρεπον ἂν αὐτῷ λέγειν ὅ τι τύχοι· παρ' ὑμῖν δ' οἴεται ψευδόμενος ἐμοῦ τἀληθῆ λέγοντος περιγενήσεσθαι. καίτοι περὶ ὧν ἐγκαλῶ πάνθ' ὑμῖν ἀπέδειξα σαφῶς, ὡς οἷός τ' ἦν αὐτός· τοὺς δ' εἰδότας οὑτοσὶ ἔφευγεν, οὐχ ἡγούμενος ἐνεῖναι παραλογίσασθαι. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὑμεῖς ἐπιτρέπετε αὐτῷ ψεύδεσθαι καὶ διαβάλλειν μεμνημένοι τῶν εἰρημένων· ἴστε γὰρ πάνθ' ὡς ἐγένετο, πλὴν εἴ τι παρέλιπον ἐγὼ πρὸς ὀλίγον ὕδωρ ἀναγκαζόμενος λέγειν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΦΑΙΝΙΠΠΟΝ
ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΔΟΣΕΩΣ ΛΟΓΟΥ.

Ὁ μὲν λόγος οὐκ ἀναφέρεται παρά τινων. εἰς τὸν Δημοσθένην, ὑπόθεσιν δὲ ἔχει ταύτην. ἦν σύνταγμα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις τριακοσίων ἀνδρῶν κατὰ τὸν πλοῦτον ἐξειλεγμένων, οἷς ἀνέκειντο τῶν λειτουργιῶν αἱ μείζονες. νόμος δὲ ἐδίδου τῷ 1038
πεπονηκότι τούτων ὑπεξελθεῖν ἐκ τοῦ συντάγματος, εἴ τινα ἑαυτοῦ πλουσιώτερον σχολάζοντα ἐπεδείκνυε. καὶ εἰ μὲν ὁ προβληθεὶς ὡμολόγει πλουσιώτερος εἶναι, εἰς τοὺς τριακοσίους ἀντι-

καθίστατο· ὁ δὲ ἠμφισβήτει. τὴν οὐσίαν ἀντιδοῦναι. [illegible] εἰς τῶν τριακοσίων [illegible] λέγων καὶ εἶναι [illegible] Φαινίππου [illegible]. καὶ τῆς οὐσίας εἰς ἀντίδοσιν ἥκουσι. περὶ δὲ τούτων ἐγκαλεῖ τῷ Φαινίππῳ, ὡς οὐδὲ τὴν ἀπογραφὴν τῆς οὐσίας ἐδέξατο κατὰ τὸν προσήκοντα χρόνον, ἀλλ' ὕστερον πολλῷ, [illegible] τῶν οἰκημάτων [illegible] ὑπὲρ τοῦ διαφορῆσαι τῶν ἔνδον [illegible] καὶ [illegible] ὀφείλων πολλὰ [illegible].

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΦΑΙΝΙΠΠΟΝ
ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΔΟΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ

Πολλὰ κἀγαθὰ γένοιτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὑμῖν ἅπασιν, ἔπειτα δὲ καὶ Σόλωνι τῷ νομοθετήσαντι τὸν περὶ τῶν ἀντιδόσεων νόμον. εἰ μὴ γὰρ οὗτος ἡμῖν σαφῶς διώρισε, τί πρῶτον δεῖ ποιεῖν τοὺς ἀντιδεδωκότας, καὶ τί δεύτερον, καὶ τἄλλα δ' ἐφεξῆς, οὐκ οἶδ', ὅποι προῆλθεν ἂν ἡ τουτουῒ Φαινίππου τόλμα, ὅπου καὶ νῦν, ἅπαντα ταῦτα προλέγοντος ἡμῖν
1039 τοῦ νόμου, ὅμως οὐδὲν φροντίσας τῶν ἐν αὐτῷ γεγραμμένων δικαίων, ἀντὶ μὲν τοῦ τριῶν ἡμερῶν ἀφ' ἧς ὤμοσε τὴν ἀπόφανσιν δοῦναί μοι τῆς οὐσίας τῆς αὑτοῦ κατὰ τὸν νόμον, ἤ, εἰ μὴ τότε ἐβούλετο, τῇ γε ἕκτῃ δοῦναι τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνός, ἣν δεηθείς μου ἔθετο καὶ ἐν ᾗ ὡμολόγησε δώσειν τὴν ἀπόφανσιν, οὐδέτερα τούτων ἐποίησεν, ἀλλὰ καταφρονήσας ἀμφοτέρων καὶ ἡμῶν καὶ τοῦ νόμου δευτέρῳ μηνὶ ἔδωκε, δυοῖν ἢ τρισὶν ἡμέραις πρότερον τῆς εἰς τὸ δικαστήριον εἰσόδου, τὸν δ' ἄλλον ἅπαντ' ἐκποδὼν ἦν χρόνον, ἀντὶ δὲ τοῦ τὰ σημεῖα ἐᾷν τῶν οἰκημάτων, ἃ παρεσημηνάμην, ἐλθὼν εἰς ἀγρὸν ἀνέῳξε, καὶ τὰς κριθὰς ἐξεφόρησε καὶ τἆλλα, ὥσπερ ἐξουσίαν δεδωκότος αὐτῷ τοῦ νόμου ποιεῖν ὅ τι ἂν βούληται, καὶ μὴ ὡς δίκαιόν ἐστιν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἥδιστ' ἂν μὲν ἐμαυτὸν εἶδον εὐτυχοῦντα ὥσπερ πρότερον τῇ οὐσίᾳ καὶ μένοντα ἐν τοῖς Τριακοσίοις· ἐπειδὴ δέ, τὰ μὲν τῆς κοινῆς ἀτυχίας μετασχὼν τοῖς

ἄλλοις τοῖς ἐργαζομένοις ἐν τοῖς ἔργοις, τὰ δ' ἰδίᾳ μεγάλαις
περιπεπτωκὼς ζημίαις, ἀπολώλεκα τὴν οὐσίαν, καὶ τὸ τελευ-
ταῖον νῦν ἐμὲ δεῖ τῇ πόλει τρία τάλαντα καταθεῖναι, τάλαντον
κατὰ τὴν μερίδα, (μετέσχον γάρ, ὡς μή ποτ' ὤφελον, κἀγὼ
τοῦ δημευθέντος μετάλλου,) ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰς τὴν ἐμὴν τάξιν
πειρᾶσθαι καθιστάναι τὸν οὐ μόνον ἐμοῦ νῦν ὄντα πλουσιώτε-
ρον, ἀλλὰ καὶ πρότερον, καὶ οὐδὲ πώποτε οὐδὲν λελειτουργηκότα
ὑμῖν οὐδ' εἰσενηνοχότα τῇ πόλει. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων,
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἐπιδεικνύω Φαίνιππον τουτονὶ καὶ παρα-
βεβηκότα τὰ ἐν τοῖς νόμοις δίκαια καὶ πλουσιώτερον ὄντα ἐμοῦ, 1040
βοηθῆσαί μοι καὶ τοῦτον εἰς τοὺς Τριακοσίους ἀντ' ἐμοῦ κατα-
στῆσαι· διὰ τοῦτο γὰρ οἱ νόμοι καθ' ἕκαστον ἔτος ποιοῦσι τὰς
ἀντιδόσεις, ὅτι τὸ διευτυχεῖν συνεχῶς τῇ οὐσίᾳ οὐ πολλοῖς τῶν
πολιτῶν διαμένειν εἴθισται. ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμῖν ἅπαντα τὰ γενό-
μενα περὶ τὴν ἀντίδοσιν διηγήσομαι. τοῦ γὰρ Μεταγειτνιῶνος
μηνός, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῇ δευτέρᾳ ἱσταμένου ἐποίουν οἱ
στρατηγοὶ τοῖς Τριακοσίοις τὰς ἀντιδόσεις. ἐν ταύταις ἐκάλεσα
κατὰ τὸν νόμον Φαίνιππον τουτονί. καλέσας δὲ καὶ παραλαβὼν
τῶν οἰκείων τινὰς καὶ φίλων ἐπορευόμην Κυθήραδε εἰς τὴν
ἐσχατιὰν αὐτοῦ. καὶ πρῶτον μὲν περιαγαγὼν τὴν ἐσχατιὰν [αὐ-
τούς], πλέον ἢ σταδίων οὖσαν τετταράκοντα, κύκλῳ ἔδειξα καὶ
διεμαρτυράμην ἐναντίον Φαινίππου, ὅτι οὐδεὶς ὅρος ἔπεστιν
ἐπὶ τῇ ἐσχατιᾷ· εἰ δέ φησιν, εἰπεῖν ἐκέλευον αὐτὸν ἤδη καὶ
δεῖξαι, ὅπως μὴ ὕστερον ἐνταῦθα χρέος γενόμενον ἀναφανή-
σοιτο ἐπὶ τῷ χωρίῳ. ἔπειτα παρεσημηνάμην τὰ οἰκήματα, καὶ
τοῦτον ἐκέλευον εἰς τἀμὰ βαδίζειν. μετὰ δὲ ταῦτα ἠρόμην, ὅπου
ὁ σῖτος εἴη ὁ ἀπηλοημένος. ἦσαν γάρ, νὴ τοὺς θεοὺς καὶ τὰς
θεάς, ὦ ἄνδρες δικασταί, δύο ἅλῳ αὐτόθι, μικροῦ πλέθρου ἑκα-
τέρα. ὁ δὲ ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι ὁ μὲν πεπραμένος εἴη τοῦ σίτου,
ὁ δὲ ἔνδον ἀποκείμενος. τέλος δ', ἵνα μὴ μακρολογῶ, κατα-
στήσας φυλάττειν ἔνδον τινάς, καὶ νὴ Δί' ἀπειπὼν καὶ κωλύ-
σας τοὺς ὀνηλάτας μὴ ἐξάγειν τὴν ὕλην ἐκ τῆς ἐσχατιᾶς, (πρὸς
γὰρ τῇ ἄλλῃ οὐσίᾳ τῇ Φαινίππου, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ αὕτη 1041
πρόσοδος μεγάλη ἐστὶν αὐτῷ, ἓξ ὄνοι δι' ἐνιαυτοῦ ὑλαγωγοῦσι,
καὶ λαμβάνει οὗτος πλέον ἢ δώδεκα δραχμὰς τῆς ἡμέρας,) τού-
τοις ἀπειπών, ὥσπερ λέγω, τῆς ὕλης μὴ ἅπτεσθαι, καὶ ἐπαγ-
γείλας ἐπὶ τὰ ἱερὰ Φαινίππῳ κατὰ τὸν νόμον ἀπαντᾶν, ᾠχόμην
ἀπιὼν εἰς ἄστυ. πρῶτον μὲν οὖν τῶν εἰρημένων τὰς μαρτυρίας
ὑμῖν παρέξομαι· ἔπειτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀκούσεσθε πάσας

τὰς ἀληθείας. τουτονὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Φαίνιππον εὑρήσετε εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀρξάμενον τοῦ μηδὲν δίκαιον ποιεῖν. παρεσημηνάμην τὰ οἰκήματα, τοῦ νόμου μοι διδόντος· οὗτος ἀνέῳξε. καὶ τὸ μὲν ἀφελεῖν τὸ σημεῖον ὁμολογεῖ, τὸ δὲ ἀνοῖξαι τὴν θύραν οὐχ ὁμολογεῖ, ὥσπερ ἂν ἄλλου τινὸς ἕνεκα τὰ σημεῖα ἀφαιροῦντας ἢ τοῦ τὰς θύρας ἀνοῖξαι. ἔπειτα ἀπεῖπον τὴν ὕλην μὴ ἐξάγειν· ἐξῆγεν οὗτος ἁπάσας τὰς ἡμέρας πλὴν ἐκείνης, ἐν ᾗ ἐγὼ ἀπεῖπον. χρέος οὐδ' ὁτιοῦν ὠφείλετο ἐπὶ τῇ ἐσχατιᾷ· νῦν οὗτος ἀποφαίνει πολλά. ἁπλῶς ποιεῖ ὅ τι ἂν βούλοιτο, οὐχ ὅ τι ἂν οἱ νόμοι κελεύουσι. λέγε τὰς μαρτυρίας, πρῶτον μὲν τὰς ὑπὲρ τοῦ μετάλλου, ἔπειτα καὶ τὰς ἄλλας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἃ μὲν τοίνυν εὐθὺς τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὰς ἀντιδόσεις ἤρξατό με Φαίνιππος ἀδικεῖν, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα γεγενημένα οὐκ ἔτ' εἰς ἐμὲ μόνον αὐτῷ ἡμάρτηται, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς νόμους,
1042 ὑπὲρ ὧν ὑμῖν ἅπασι σπουδαστέον ἐστίν. ὀμόσας γὰρ τῇ ἑνδεκάτῃ τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνὸς ἀποφαίνειν ὀρθῶς καὶ δικαίως ἅπασαν τὴν οὐσίαν, τοῦ νόμου διαῤῥήδην λέγοντος τριῶν ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν ὀμόσῃ διδόναι τὴν ἀπόφασιν, ἐδεῖτό μου προσελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου μετὰ Πολυεύκτου τοῦ Κριωέως καὶ ἑτέρων τινῶν, πρῶτον μὲν περὶ διαλύσεως συνελθεῖν ἑαυτῷ· πάντα γάρ μοι τὰ δίκαια ποιήσειν· ἔπειτα τὴν ἀπόφανσιν τῆς οὐσίας ἀναβαλέσθαι μὴ πολλὰς ἡμέρας· οὐ γὰρ ἀγνοεῖν μου τὰ πράγματα. ἡγησάμενος δ' ἐγὼ καὶ μετρίου καὶ ἀπράγμονος εἶναι πολίτου μὴ εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν εἰς τὸ δικαστήριον βαδίζειν, ἐπείσθην, (τί γὰρ δεῖ μακρολογεῖν;) τὴν μὲν σύνοδον ταύτην τὴν περὶ τῶν διαλύσεων τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνὸς ὁμολογῆσαι ποιήσασθαι, τὴν δ' ἀπόφανσιν τῆς οὐσίας τῇ ἕκτῃ φθίνοντος. τυχὼν δὲ τούτων ἀμφοτέρων παρ' ἐμοῦ Φαίνιππος οὐδ' εἰς ἑτέραν τῶν ἡμερῶν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἀνθ' ἑνὸς δύο νόμους ἥκει πρὸς ὑμᾶς παραβεβηκώς, ἕνα μὲν τὸν κελεύοντα τριῶν ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν ὀμόσῃ τὴν οὐσίαν ἀποφαίνειν, ἕτερον δὲ τὸν κελεύοντα κυρίους εἶναι τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίας, ἃς ἂν ἐναντίον μαρτύρων ποιήσωνται. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν, ὅτι ὁμοίως ἥ τε ἐν τῷ

ιφ γεγραμμένη ἡμέρα κυρία ἐστὶ καὶ ἡ ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων
γχωρηθεῖσα; πολλάκις γὰρ παρά τε τοῖς νόμοις γεγραμμένης
ακοστῆς ἡμέρας ἑτέραν ἡμῖν αὐτοῖς συγχωρήσαντες ἐθέμεθα,
ρά τε ταῖς ἀρχαῖς ἁπάσαις καὶ δίκας καὶ κρίσεις ἀναβάλ-
νται τοῖς ἀντιδίκοις οἱ ἄρχοντες, συγχωρησάντων ἐκείνων ἀλ- 1043
λοις· ὧν εἴ τις ἄκυρον ἡγήσαιτο δεῖν εἶναι τὴν πρὸς ἀλλή-
ς ὁμολογίαν, μισήσαιτ' ἂν αὐτὸν ὡς ὑπερβάλλοντα συκο-
ντίᾳ. Φαίνιππος τοίνυν, ὥσπερ τοῦ νόμου προστάττοντος
δὲν ποιεῖν ὧν ἂν ὁμολογήσῃ τις, ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας
' ἧς ὡμολόγησεν ἐπί τε τὰς διαλύσεις ἀπαντήσεσθαι, καὶ
ν ἀπόφανσίν μοι τὴν αὑτοῦ δώσειν, καὶ τὴν παρ' ἐμοῦ λήψε-
αι, οὐδὲ πώποτ' ἀπήντησεν. ἀλλ' ἐγὼ μέν, ἐπειδὴ τοῦτον
ρων οὐ προσέχοντά μοι τὸν νοῦν οὐδὲ τοῖς νόμοις, εἰς τὸ
ρατήγιον ἔδωκα τὴν ἀπόφανσιν· οὗτος δ', ὅπερ καὶ μικρῷ
ότερον εἶπον, πρώην ἔδωκέ μοι βιβλίον, οὐδὲν ἀλλ' ἢ βου-
μενος δοκεῖν μὲν δεδωκέναι τὴν ἀπόφανσιν, μὴ ἔχειν δέ με
ς ἐν αὐτῷ γεγραμμένοις ὅ τι χρήσομαι. χρὴ δ', ὦ ἄνδρες
καστὰί, μὴ τοῖς ἰσχυροτέραν νομίζουσι τῶν νόμων τὴν αὐτῶν
λυρίαν εἶναι, πλέον τούτοις τοῦ δικαίου νέμειν· εἰ δὲ μή,
λλοὺς ποιήσετε τοὺς καταγελῶντας τῶν ἐν τοῖς νόμοις γεγραμ-
νων δικαίων· ἀλλ' ἐκείνοις βοηθεῖν, οἵτινες ἂν τὴν τῶν νόμων
νὴν ὑμετέραν εἶναι νομίζωσι, καὶ τὴν ὑμετέραν ταύτην τὴν
ς τὸ δικαστήριον ὑπὲρ τῶν ἠδικημένων εἶναι νομίζωσι, μὴ
ν ἠδικηκότων. λέγε τῶν ἀρτίως εἰρημένων τὰς μαρτυρίας
ὶ τοὺς νόμους.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΝΟΜΟΙ

Τοιαῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πεπονθὼς ἐγὼ ὑπὸ
Φαινίππου ἀπεγραψάμην πρὸς τοὺς στρατηγοὺς ταύτην τὴν ἀπο-
ραφήν. λέγε.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ. 1044

Πῶς οὖν ἄλλως πρὸς τῶν θεῶν καὶ δαιμόνων, ὦ ἄνδρες
ικασταί, ἐπιδεικνύειν ὑμῖν δεῖ Φαίνιππον ἔνοχον ὄντα τοῖς
ἐγνωσμένοις, ἢ ὅνπερ τρόπον ἐγὼ νῦν ἐπιδεικνύω; ἀλλ' ὅμως
μὲ ἀντεγράψατο Φαίνιππος μὴ δικαίως ἀποφαίνειν τὴν οὐσίαν,
(οὕτω τὸ πρὸς ὑμᾶς ψεύδεσθαι τοῖς τοιούτοις ῥᾴδιόν ἐστι,)

καὶ κατηγορεῖ τοῦ ὅρκου, ὃν ὤμοσα πρὸ τῆς ἀποφάνσεως, λέγων, ὅτι πλὴν τῶν ἐν τοῖς ἔργοις ὑπεσχόμην ἀποφαίνειν τὴν ἄλλην οὐσίαν, ὥσπερ τὸ κατὰ τοὺς νόμους ὀμνύειν, τοῦτ' ἄξιον κατηγορίας ὄν. ὑμεῖς δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες δικασταί, (ὑμεῖς γὰρ ἔθεσθε,) τὸν νόμον, ὃς διαῤῥήδην οὕτω λέγει, τοὺς ἀντιδιδόντας ἀλλήλοις, ὅταν ὀμόσαντες ἀποφαίνωσι τὴν οὐσίαν, προσομνύειν καὶ τόνδε τὸν ὅρκον· Ἀποφαίνω τὴν οὐσίαν τὴν ἐμαυτοῦ ὀρθῶς καὶ δικαίως πλὴν τῶν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς ἀργυρείοις, ὅσα οἱ νόμοι ἀτελῆ πεποιήκασι. μᾶλλον δὲ λέγε τὸν νόμον αὐτόν. μικρὸν μὲν οὖν, ἱκετεύω, ἐπίσχες. ἐγὼ γὰρ καὶ πρότερον προεκαλεσάμην Φαίνιππον, καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίδωμι αὐτῷ δωρεάν, καὶ ἀφίσταμαι μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας καὶ τῶν ἐν τοῖς ἔργοις, ἐάν μοι τὴν ἐσχατιὰν μόνην ἐλευθέραν παραδῷ, ὥσπερ ἦν, ὅτ' ἐγὼ τὸ πρῶτον ἦλθον εἰς αὐτὴν μετὰ μαρτύρων, καὶ ἐὰν, ὃν ἐξῆχεν ἐκ τῶν οἰκημάτων σῖτον καὶ οἶνον καὶ τἆλλα ἀφελὼν ἀπὸ τῶν θυρῶν τὰ σημεῖα, ταῦτα πάλιν εἰς ταὐτὸ καταστήσῃ. καὶ τί λέγεις ἔτι καὶ βοᾷς; πολλὰ ἐκ τῶν ἔργων
1045 τῶν ἀργυρείων ἐγὼ, Φαίνιππε, πρότερον αὐτὸς τῷ ἐμαυτοῦ σώματι πονῶν καὶ ἐργαζόμενος συνελεξάμην· ὁμολογῶ· νυνὶ δὲ πλὴν ὀλίγων ἅπαντ' ἀπολώλεκα. σὺ δ' ἐκ τῆς ἐσχατιᾶς νῦν πωλῶν τὰς κριθὰς ὀκτωκαιδεκαδράχμους καὶ τὸν οἶνον δωδεκάδραχμον πλουτεῖς εἰκότως, ἐπειδὰν ποιῇς σίτου μὲν μεδίμνους πλεῖον ἢ χιλίους, οἴνου δὲ μετρητὰς ὑπὲρ ὀκτακοσίους. ἔτι οὖν τὴν αὐτὴν ἡμᾶς τάξιν ἔχειν δεῖ, μὴ τῆς αὐτῆς τύχης ἡμῖν παρακολουθησάσης νῦν τε καὶ πρότερον; μηδαμῶς· οὐ γὰρ δίκαιον. ἀλλὰ διάδεξαι καὶ σὺ καὶ μετάλαβε μικρὸν χρόνον τῆς τοῦ λειτουργοῦντος τάξεως, ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐν τοῖς ἔργοις ἠτυχήκασιν, ὑμεῖς δ' οἱ γεωργοῦντες εὐπορεῖτε μᾶλλον, ἢ προσῆκεν. ἱκανὸν γὰρ χρόνον δύ' οὐσίας καρπούμενος διατελεῖς, τὴν μὲν τοῦ φύσει πατρὸς, Καλλίππου, τὴν δὲ τοῦ ποιησαμένου σε, Φιλοστράτου τοῦ ῥήτορος, καὶ οὐδὲν πώποτε τουτοισὶ πεποίηκας. καίτοι ὁ μὲν ἐμὸς πατὴρ πέντε καὶ τετταράκοντα μνῶν μόνων ἑκατέρῳ, ἐμοὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ, τὴν οὐσίαν κατέλιπεν, ἀφ' ἧς ζῆν οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν· οἱ δὲ σοὶ πατέρες τοσούτων ἦσαν κύριοι χρημάτων, ὥστε ἑκατέρου τρίπους ἀνάκειται, νικησάντων αὐτῶν Διονύσια χορηγούντων. καὶ οὐ φθονῶ· δεῖ γὰρ τοὺς εὐπόρους χρησίμους αὐτοὺς παρέχειν τοῖς πολίταις. σὺ τοίνυν δεῖξον χαλκοῦν ἕνα μόνον εἰς τὴν πόλιν ἀνηλωκὼς, ὁ τὰς δύο λειτουρ-
νυσίας παρειληφώς· ἀλλ' οὐ δείξεις. ἀποκρύπτεσθαι

γὰρ καὶ διαδύεσθαι καὶ πάντα ποιεῖν, ἐξ ὧν μὴ λειτουργήσῃς τουτοισί, μεμάθηκας. ἀλλ' ἐγὼ δείξω πολλὰ ἀναλωκὼς, ὁ τὴν μικρὰν οὐσίαν παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρός. πρῶτον δέ μοι 1046
τὸν νόμον ἐκεῖνον ἀνάγνωθι, τὸν οὐκ ἐῶντα τῶν ἐν τοῖς ἔργοις οὐδὲν ἀποφαίνειν, καὶ τὴν πρόκλησιν, ἔπειτα τὰς μαρτυρίας, ὡς δύ' οἴκων λειτουργούντων οὑτοσὶ Φαίνιππος κεκληρονόμηκε.

ΝΟΜΟΣ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἓν μόνον ἂν τις ἔχοι δεῖξαι τουτονὶ Φαίνιππον πεφιλοτιμημένον εἰς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἱπποτρόφος ἀγαθός ἐστι καὶ φιλότιμος, ἅτε νέος καὶ πλούσιος καὶ ἰσχυρὸς ὤν. τί τούτου μέγα σημεῖον; ἀποδόμενος τὸν πολεμιστήριον ἵππον καταβέβηκεν ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀντ' ἐκείνου ὄχημα αὐτῷ τηλικοῦτος ὢν ἐώνηται, ἵνα μὴ πεζῇ πορεύηται· τοσαύτης τρυφῆς μεστὸς οὗτός ἐστι. καὶ τοῦτ' ἀπογέγραφέ μοι· τῶν δὲ κριθῶν καὶ τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ τῆς ἐσχατιᾶς γιγνομένων οὐδὲ τὸ δέκατον μέρος. ἄξιόν γε ἀφεῖναι νῦν αὐτόν ἐστιν, ἐπειδὴ χρήσιμός γε καὶ φιλότιμος καὶ τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ σώματι γέγονε; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. καλῶν γὰρ κἀγαθῶν ἐστὶ δικαστῶν, τοὺς μὲν τῶν πολιτῶν ἐθέλοντας, ὅταν εὐπορῶσι, λειτουργοῦντας καὶ ἐν τοῖς Τριακοσίοις ὄντας ἀναπαύειν, ὅταν τούτου δεόμενοι τυγχάνωσι, τοὺς δὲ νομίζοντας ἀπολλύειν, ὅταν εἰς τὸ κοινόν τι δαπανήσωσιν, ἄγειν εἰς τοὺς προεισφέροντας καὶ μὴ ἐπιτρέπειν δραπετεύειν. λέγε πρῶτον μὲν τὴν μαρτυρίαν, ἔπειτα τὴν ἀπόφανσιν αὐτοῦ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΑΠΟΦΑΝΣΙΣ.

Ἔα ταῦτα· καίτοι πολλὰ τῶν ἔνδοθεν ἐκφορήσας, ὦ ἄνδρες δικασταί, Φαίνιππος, ἀνοίξας τὰ παρασεσημασμένα τῶν οἰκημάτων, ὡς ὑμῖν μεμαρτύρηται, καὶ καταλιπὼν ὅσα ἔδοξεν αὐτῷ, 1047
δευτέρῳ μηνὶ τὴν ἀπόφανσιν ἔδωκέ μοι τῆς οὐσίας· ἀλλ' ὅμως ἔα ταῦτα. λέγε δὲ ἐντευθενί· Ἐπὶ τούτοις τάδε ὀφείλω.

ΑΠΟΦΑΝΣΙΣ.

Ἐπίσχες. αὕτη ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡ Ἀριστονόη ἡ τοῦ Φιλοστράτου θυγάτηρ, μήτηρ δὲ τουτουΐ. ταύτῃ χρέος φησὶν ὀφείλεσθαι Φαίνιππος τὴν προῖκα, ἧς οἱ νόμοι κύριον τοῦτον ποιοῦσι, ψευδόμενος καὶ οὐ δικαίως χρώμενος τῇ ἀποφάνσει. διὰ τί γὰρ ἐγώ, Φαίνιππε, μενούσης μοι τῆς μητρὸς ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ζώσης καὶ προῖκα ἐπενεγκαμένης, οὐκ ἀπογράφω τὴν προῖκα χρέος αὐτῇ, οὐδὲ παρακρούομαι τοὺς δικαστάς, ἀλλ' ἐῶ μετέχειν τῶν ἐμαυτοῦ τὴν μητέρα, ἄν τε τὴν Φαινίππου, ἄν τε τὴν ἐμαυτοῦ ἔχω οὐσίαν; ὅτι οἱ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν, ὦ βέλτιστε. σὺ δὲ πάντα ποιεῖς παρὰ τοὺς νόμους. λέγε ἕτερον.

ΑΠΟΦΑΝΣΙΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί. Παμφίλῳ φησὶ καὶ Φιλόλεῳ Ῥαμνουσίοις κοινῇ τάλαντον ὀφείλειν, καὶ Αἰαντίδῃ Φλυεῖ τετρακισχιλίας, καὶ Ἀριστομένει Ἀναγυρασίῳ τέτταρας καὶ δέκα μνᾶς. διὰ τί οὖν, Φαίνιππε, ὅτε μὲν ἐγὼ μάρτυρας ἔχων ἠρώτων σε, εἴ τι ὀφείλοις ἐπὶ τῇ ἐσχατιᾷ, καὶ ἐκέλευον δεῖξαι ὅρον εἴ που ἔπεστι, καὶ διεμαρτυρόμην, ὅπως μή μοι ὕστερον κατεσκευασμένοι δανεισταὶ φανήσονται, τότε μὲν οὐδὲν ἀπέφηνας τῶν χρεῶν, ἐπειδὴ δὲ δευτέρῳ μηνὶ τὴν ἀπόφανσιν ἔδωκάς μοι, τοῦ νόμου κελεύοντος τριῶν ἡμερῶν, νῦν ἥκουσι δανεισταὶ καὶ ὀφειλήματα πλέον ἢ τριῶν ταλάντων; ὅτι, ὦ βέλτιστε, οὐδὲν ἄλλο
1048 κατασκευάζεις ἢ, ὅσονπερ κοινῇ γέγονέ μοι πρὸς τὴν πόλιν ὄφλημα, τοσοῦτον καὶ σοὶ ἰδίᾳ νῦν εἶναι. ὅτι δ', ὦ Φαίνιππε, ψευδῆ καὶ ἐπιωρκηκὼς ἥκεις πρὸς τούτους, ἤδη φανερῶς ἐλέγξω. λαβὲ μοι, γραμματεῦ, τὴν τοῦ Αἰαντίδου καὶ Θεοτέλους μαρτυρίαν, οἷς οὗτος ἀπογέγραφεν ὀφείλονθ' αὐτὸν τετρακισχιλίας δραχμάς, ψευδόμενος καὶ πάλαι ἀποδεδωκώς, οὐχ ἑκών, ἀλλὰ δίκην ὀφλών. λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

[illegible] ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν οὕτω καταφανῶς ἐν [illegible] πεποιημένον τὴν ἀπόφανσιν, καὶ μήτε τῶν [illegible] μηδὲν, οἷς διωρίκασιν, ἐν οἷς δεῖ τὴν

ἀπόφανσιν ποιεῖσθαι χρόνοις, μήτε τῶν ἰδίων ὁμολογιῶν, ἃς ὁμοίως ὑπολαμβάνομεν ἰσχυράς, χωρὶς δὲ τούτων ἀνεῳχότα τὰ σημεῖα τῶν οἰκημάτων, καὶ ἐκπεφορηκότα τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον ἔνδοθεν, πρὸς δὲ τούτοις τὴν ὕλην τὴν τετμημένην πεπρακότα μετὰ τὴν ἀντίδοσιν, πλέον ἢ τριάκοντα μνῶν οὖσαν ἀξίαν, καὶ, τὸ πάντων μέγιστον, χρέα ψευδῆ κατεσκευακότα τῆς ἀντιδόσεως ἕνεκα, τοῦτον δικαίως ψηφιεῖσθε πεποιῆσθαι τὴν ἀπόφανσιν; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. ποῖ γὰρ τραπέσθαι δεήσει διαμαρτόντα τῆς ὑμετέρας γνώμης, ὅταν οἱ πλούσιοι καὶ μηδὲν ὑμῖν πώποτε χρήσιμοι γεγενημένοι, πολὺν καὶ σῖτον καὶ οἶνον ποιοῦντες, καὶ τοῦτον τριπλασίας τιμῆς ἢ πρότερον διατιθέμενοι, πλεονεκτῶσι παρ' ὑμῖν; ὃ μηδαμῶς νυνὶ γενέσθω. ἀλλ', ὥσπερ καὶ κοινῇ πᾶσι βεβοηθήκατε τοῖς ἐν τοῖς ἔργοις ἐργαζομένοις, οὕτω καὶ ἰδίᾳ βοηθήσατέ μοι νῦν. καὶ γάρ, εἰ οἰκέτης ὑμῶν, μὴ πολίτης, ἦν, ὁρῶντες ἂν 1049 μου τὴν φιλεργίαν καὶ τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν ἀνεπαύσατ' ἄν με τῶν ἀναλωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸν δραπετεύοντα τῶν ἄλλων ἤλθετε. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νῦν, ἐπειδὰν ἀποτίσω τὰ τρία τάλανθ' ὑμῖν, ἃ ὦφλον, καὶ ἀναλάβω ἐμαυτόν, πάλιν ἀναπαύσαντες τῶν τεταλαιπωρηκότων ἕτερον ἐπ' ἐμὲ ἥξετε. νῦν δ' ἄφετε, ἱκετεύω πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰ δίκαια εἰρηκὼς δέομαι βοηθῆσαί μοι καὶ μή με περιελαθέντα περιϊδεῖν ὑπὸ τούτων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑΤΟΝ ΥΠΕΡ ΑΓΝΙΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ἁγνίας καὶ Εὐβουλίδης ἦσαν ἀνεψιοί. τούτων δὲ Ἁγνίας ἐτελεύτησεν ἄπαις· ὁ δὲ Εὐβουλίδης θυγατέρα κατέλιπε Φιλομάχην, ἥτις ἐπεδικάζετο τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, ὡς οὖσα ἐγγυτάτω τῷ γένει. ἠμφισβήτουν δὲ αὐτῇ Γλαῦκός τις καὶ Γλαύκων, οὐκ ἀγχιστείᾳ γένους, ἀλλὰ διαθήκαις ἰσχυριζόμενοι· ὧν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ψευδῶν ἐλεγχθεισῶν, παραλαμβάνει τὸν κλῆρον ἡ Φιλομάχη. εἷς ὢν γὰρ ὁ Θεόπομπος, αὐτούς τε τούτους ἡττωμέ-

νους παραλαβὼν καὶ πρὸς τούτοις Εὐπόλεμον, προσεκαλέσατο εἰς διαδικασίαν τοῦ κλήρου τὴν Φιλομάχην· ἐδίδου γὰρ ὁ νόμος τῷ βουλομένῳ προσκαλεῖσθαι τὸν νενικηκότα καὶ ἔχοντα τὸν κλῆρον. κατασκευασθείσης δὲ πρὸς ἀπάτην τῆς δίκης, ὥς φησι
1050 Σωσίθεος, ἐνίκησεν ὁ Θεόπομπος. κἀκεῖνος μὲν ἐτελεύτησεν υἱὸν καταλιπὼν Μακάρτατον, τῇ δὲ Φιλομάχῃ γίγνεται παῖς, ὃν ὠνόμασεν Εὐβουλίδην· καὶ εἰσεποίησεν υἱὸν Εὐβουλίδῃ, τῷ ἑαυτῆς μὲν πατρὶ, ἀνεψιῷ δὲ Ἁγνίου τοῦ τὸν κλῆρον καταλελοιπότος. εἰσποιήσασα δὲ εἰσήγαγεν εἰς τοὺς φράτορας τοῦ Εὐβουλίδου καὶ Ἁγνίου· καὶ οἱ φράτορες ἐδέξαντο ὡς δικαίως εἰσαγόμενον. τούτων δὲ πραχθέντων, ὁ παῖς εἰς διαδικασίαν τοῦ κλήρου προσκέκληται Μακάρτατον τὸν υἱὸν τοῦ Θεοπόμπου. καὶ λέγει τὸν λόγον Σωσίθεος, ὁ φύσει πατὴρ τοῦ παιδός.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΝΙΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Ἐπειδὴ καὶ πρότερον ἀγῶνες ἐγένοντο ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους περὶ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, καὶ οὐδὲν παύονται παρανομοῦντες καὶ βιαζόμενοι, ὥστ' ἐκ παντὸς τρόπου τὰ μὴ προσήκονθ' ἑαυτοῖς ἔχειν, ἀνάγκη ἴσως ἐστὶ τὰ πραχθέντ' ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι. ὑμεῖς τε γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ῥᾷον παρακολουθήσετε ἅπασι τοῖς λεγομένοις, καὶ οὗτοι ἐπιδειχθήσονται, οἷοί εἰσιν ἄνθρωποι, καὶ ὅτι πάλαι ἤδη ἀρξάμενοι οὐδὲν παύονται κακοτεχνοῦντες καὶ οἰόμενοι δεῖν διαπράττεσθαι ὅ τι ἂν ἐπέλθῃ τούτοις. δεόμεθα οὖν ὑμῶν, ὦ ἄν-
1051 δρες δικασταὶ, εὐνοϊκῶς ἀκροᾶσθαι τῶν λεγομένων καὶ παρακολουθεῖν προσέχοντας τὸν νοῦν. πειράσομαι δὲ κἀγὼ διδάσκειν ὑμᾶς, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, περὶ τῶν πεπραγμένων σαφέστατα. τουτουῒ γὰρ τοῦ παιδὸς ἡ μήτηρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, γένει οὖσα ἐγγυτάτω Ἁγνίᾳ τῷ ἐξ Οἴου, ἐπεδικάσατο τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους. καὶ τῶν τότε ἀμφισβητησάντων

αὐτῇ τοῦ κλήρου τουτουΐ, γένει μὲν ὡς ἐγγυτέρω τις εἴη αὐτῶν τῆς γυναικὸς, οὐδ' ἐπεχείρησεν οὐδεὶς ἀντομόσαι· ὡμολογεῖτο γὰρ παρὰ πάντων τῆς γυναικὸς εἶναι ἡ κληρονομία κατὰ τὴν ἀγχιστείαν· διαθήκας δὲ ψευδεῖς ἧκον κατασκευάσαντες Γλαῦκός τε ὁ ἐξ Οἴου καὶ Γλαύκων, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, ὃς ἐκείνοις συγκατεσκεύαξεν ἅπαντα ταῦτα καὶ ἐμαρτύρει τὰς πλείστας μαρτυρίας. αἱ δὲ διαθῆκαι, ἃς τότε παρέσχοντο, ἐξηλέγχθησαν ψευδεῖς οὖσαι· καὶ οὐ μόνον ἡττήθησαν, ἀλλὰ καὶ πονηρότατοι δόξαντες εἶναι ἀπηλλάττοντο ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου. καὶ ἐπιδημῶν τότε Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, [καὶ] τοῦ κήρυκος κηρύττοντος, εἴ τις ἀμφισβητεῖν ἢ παρακαταβάλλειν βούλεται τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου ἢ κατὰ γένος ἢ κατὰ διαθήκας, οὐκ ἐτόλμησε παρακαταβάλλειν, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτῷ ἐδίκασεν, ὅτι οὐδαμόθεν αὐτῷ προσῆκεν οὐδὲν τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου. ἐχούσης δὲ τῆς μητρὸς τοῦ παιδὸς τουτουῒ τὸν κλῆρον, ἐπειδὴ ἐνίκησεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἅπαντας τοὺς ἀμφισβητήσαντας ἑαυτῇ, οὕτως εἰσὶ μιαροὶ οὗτοι καὶ οὐκ οἴονται δεῖν οὔτε τοῖς νόμοις τοῖς
ὑμετέροις πείθεσθαι οὔτε τοῖς γνωσθεῖσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀλ- 1052
λὰ πάντα τρόπον ἐπιχειροῦσιν ἀφελέσθαι πάλιν τὴν γυναῖκα τὸν κλῆρον, ὃν ὑμεῖς αὐτῇ ἐψηφίσασθε, ὥστε συνομόσαντες καὶ συνθήκας γράψαντες πρὸς ἀλλήλους καὶ καταθέμενοι παρὰ Μηδείῳ Ἁγνουσίῳ Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, καὶ Γλαύκων, καὶ Γλαῦκος, ὁ ἡττηθεὶς τὸ πρότερον, καὶ ἕτερόν τινα τῶν ἐπιτηδείων τέταρτον προσλαβόντες, (Εὐπόλεμος ἦν αὐτῷ ὄνομα,) οὗτοι ἅπαντες κοινῇ ἐπιβουλεύσαντες προσεκαλέσαντο τὴν γυναῖκα πρὸς τὸν ἄρχοντα εἰς διαδικασίαν περὶ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, φάσκοντες τὸν νόμον κελεύειν παρὰ τοῦ ἐπιδεδικασμένου καὶ ἔχοντος τὸν κλῆρον προσκαλεῖσθαι, ἐάν τις βούληται ἀμφισβητεῖν. καὶ ἐπειδὴ ἦγεν ὁ ἄρχων εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ἔδει ἀγωνίζεσθαι, τά τε ἄλλα ἦν αὐτοῖς ἅπαντα παρεσκευασμένα εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ τὸ ὕδωρ, πρὸς ὃ ἔδει ἀγωνίζεσθαι, τετραπλάσιον ἡμῶν ἔλαβον. ἐξ ἀνάγκης γὰρ ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τῷ ἄρχοντι ἀμφορέα ἑκάστῳ ἐγχέαι τῶν ἀμφισβητούντων καὶ τρεῖς χοὰς τῷ ὑστέρῳ λόγῳ. ὥστε συνέβαινεν ἐμοὶ, τῷ ὑπὲρ τῆς γυναικὸς ἀγωνιζομένῳ, μὴ ὅτι περὶ τοῦ γένους καὶ τῶν ἄλλων ὧν μοι προσῆκε διηγήσασθαι τοῖς δικασταῖς, ὡς ἐγὼ ἠβουλόμην, ἀλλ' οὐδ' ἀπολογήσασθαί μοι ἐξεγένετο οὐδὲ πολλοστὸν μέρος ὧν κατεψεύδοντο ἡμῶν· πέμ-

πτον γὰρ μέρος εἶχον τοῦ ὕδατος. καὶ τὸ σόφισμα ἦν τοῦτο, αὐτοὺς μὲν ἑαυτοῖς συναγωνίζεσθαι καὶ ὁμολογεῖν ἅπαντα, περὶ
1053 ἡμῶν δὲ λέγειν τὰ οὐδεπώποτε γενόμενα. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιβουλευσάντων καὶ συναγωνιζομένων ἀλλήλοις ἐφ' ἡμᾶς, καδίσκων τεττάρων τεθέντων κατὰ τὸν νόμον, εἰκότως, οἶμαι, οἱ δικασταὶ ἐξηπατήθησαν καὶ ἐστασίασαν ἐν ἀλλήλοις, καὶ παρακρουσθέντες ὑπὸ τῆς παρασκευῆς ἐψηφίζοντο ὅ τι τύχοι ἕκαστος· καὶ αἱ ψῆφοι ὀλίγαις πάνυ ἐγένοντο πλείους, ἢ τρισὶν ἢ τέτταρσιν, ἐν τῷ Θεοπόμπου καδίσκῳ, ἢ ἐν τῷ τῆς γυναικός. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἦν τὰ πραχθέντα, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπειδὴ δ' οὑτοσὶ ὁ παῖς ἐγένετο, καὶ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, οὐκ ὀργισθεὶς ἐγὼ τοῖς γενομένοις, ἀλλ' ἡγούμενος εἰκός τι παθεῖν τοὺς τότε δικάζοντας εἰσῆγον εἰς τοὺς φράτορας τοὺς τοῦ Ἁγνίου Εὐβουλίδην τὸν παῖδα τουτονὶ, ἐκ τῆς θυγατρὸς ὄντα τῆς ἐκείνου, ἵνα μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος. ἐκεῖνος γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὁ Εὐβουλίδης, ὁ τῷ Ἁγνίᾳ γένει ὢν ἐγγυτάτω, μάλιστα μὲν εὔχετο τοῖς θεοῖς υἱὸν αὐτῷ γενέσθαι, ὥσπερ καὶ ἡ θυγάτηρ, ἡ τουτουῒ μήτηρ τοῦ παιδὸς, αὐτῷ ἐγένετο. ἐπειδὴ δὲ τούτου ἀπέτυχε καὶ οὐκ ἐγένετο παῖς ἄῤῥην αὐτῷ οὐδὲ εἷς, μετὰ ταῦτ' ἤδη ἐσπούδαζεν, ὅπως ἐκ τῆς θυγατρὸς εἰσποιηθῇ αὐτῷ υἱὸς εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ἁγνίου καὶ εἰς τοὺς φράτορας εἰσαχθῇ τοὺς ἐκείνου, ἡγούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐκ τῶν ὑπολοίπων τοῦτον εἶναι ἑαυτῷ οἰκειότατον, καὶ οὕτως ἂν μάλιστα τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῶν διασώζεσθαι καὶ οὐκ ἂν ἐξερημωθῆναι. καὶ ἐγὼ ταῦτα ὑπηρέτησ' αὐτῷ, ὁ τὴν Εὐβουλίδου θυγατέρα ἔχων, ἐπιδικασάμενος, ὡς γένει ὢν ἐγγυτάτω, καὶ
1054 εἰσήγαγον τὸν παῖδα τουτονὶ εἰς τοὺς Ἁγνίου καὶ Εὐβουλίδου φράτορας, μεθ' ὧν καὶ Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, ἕως ἔζη, ἐφρατρίαζε. καὶ αὐτὸς οὗτος καὶ οἱ φράτορες, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οἱ τουτουῒ Μακαρτάτου, οἱ ἄριστα εἰδότες περὶ τοῦ γένους, ὁρῶντες αὐτὸν μὲν τοῦτον οὐκ ἐθέλοντα κινδυνεύειν οὐδ' ἀπάγοντα τὸ ἱερεῖον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, εἰ μὴ προσηκόντως εἰσήγετο ὁ παῖς οὑτοσὶ, αὐτοὺς δ' ἀξιοῦντα ἐπιορκεῖν, λαβόντες τὴν ψῆφον, καιομένων τῶν ἱερείων, ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες τοῦ Διὸς τοῦ Φατρίου, παρόντος τουτουῒ Μακαρτάτου, ἐψηφίσαντο τὰ δίκαια, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὀρθῶς καὶ προσηκόντως τὸν παῖδα τουτονὶ εἰσάγεσθαι Εὐβουλίδῃ υἱὸν εἰς τὸν οἶκον τὸν Ἁγνίου. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν φρατόρων τῶν τουτουῒ Μακαρτάτου, υἱὸς ὢν Εὐβουλίδου ὁ παῖς οὑτοσὶ

προσεκαλέσατο Μακάρτατον τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου εἰς διαδικασίαν, καὶ ἔλαχε πρὸς τὸν ἄρχοντα, κύριον ἐπιγραψάμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἑαυτοῦ· ἐμοὶ γὰρ οὐκέτι οἷόν τ' ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, κυρίῳ ἐπιγεγράφθαι, εἰσπεποιηκότι τὸν παῖδα εἰς τὸν οἶκον τὸν Εὐβουλίδου. καὶ ἡ πρόσκλησις ἐγένετο τῷ παιδὶ τούτῳ κατὰ τὸν νόμον, καθ' ὅνπερ καὶ οὗτοι προσεκαλέσαντο τὴν τουτουῒ μητέρα, τὴν νενικηκυῖαν πρότερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ ἔχουσαν τὸν κλῆρον τὸν Ἁγνίου. καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον, καθ' ὃν ἡ πρόσκλησίς ἐστι παρὰ τοῦ ἔχοντος τὸν κλῆρον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δ' ἐπιδεδικασμένου ἀμφισβητῇ τοῦ κλήρου ἢ τῆς ἐπικλήρου, προσκαλείσθω τὸν ἐπιδεδικασμένον πρὸς τὸν ἄρχοντα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων δικῶν. παρακαταβολὰς δ' εἶναι τῷ ἀμφισβητοῦντι. ἐὰν δὲ μὴ προσκαλεσάμενος ἐπιδικάσηται, ἀτελὴς 1055
ἔσται ἡ ἐπιδικασία τοῦ κλήρου. ἐὰν δὲ μὴ ζῇ ὁ ἐπιδικασάμενος τοῦ κλήρου, προσκαλείσθω κατὰ ταὐτὰ, ᾧ ἡ προθεσμία μήπω ἐξήκῃ. τὴν δ' ἀμφισβήτησιν εἶναι τῷ ἄρχοντι, καθότι ἐπεδικάσατο, οὗ ἂν ἔχῃ τὰ χρήματα.

Τοῦ μὲν νόμου ἀκηκόατε. δέομαι δ' ὑμῶν δικαίαν δέησιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐὰν γὰρ ἐπιδείξω Θεοπόμπου, τοῦ πατρὸς τοῦ Μακαρτάτου, γένει ὄντας Ἁγνίᾳ ἐγγυτέρω Εὐβουλίδην τὸν παῖδα τουτονὶ καὶ Φιλομάχην, ἥ ἐστι μήτηρ τῷ παιδὶ, Εὐβουλίδου δὲ θυγάτηρ, καὶ οὐ μόνον γένει ἐγγυτάτω ὄντας, ἀλλὰ τὸ παράπαν οὐδὲ ὄντα οὐδένα ἄνθρωπον ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου ἄλλον ἢ τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς τουτουῒ καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν παῖδα, ταῦτ' ἐὰν ἐπιδείξω, δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, βοηθῆσαι ἡμῖν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον διενοήθην, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, γράψας ἐν πίνακι ἅπαντας τοὺς συγγενεῖς τοὺς Ἁγνίου οὕτως ἐπιδεικνύειν ὑμῖν καθ' ἕκαστον. ἐπεὶ δ' ἐδόκει οὐκ εἶναι ἐξ ἴσου ἡ θεωρία ἅπασι τοῖς δικασταῖς, ἀλλ' οἱ πόῤῥω καθήμενοι ἀπολείπεσθαι, ἀναγκαῖον ἴσως ἐστὶ τῷ λόγῳ διδάσκειν ὑμᾶς· τοῦτο γὰρ ἅπασι κοινόν ἐστι. πειρασόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς, ὡς ἂν μάλιστα δυνώμεθα, διὰ βραχυτάτων ἐπιδεῖξαι περὶ τοῦ γένους τοῦ Ἁγνίου. Βούσελος γὰρ ἦν ἐξ Οἴου, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τούτῳ ἐγένοντο πέντε υἱεῖς, Ἁγνίας καὶ Εὐβουλίδης καὶ Στράτιος καὶ Ἅβρων καὶ Κλεόκρι-

τος. καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦ Βουσέλου υἱεῖς ἄνδρες ἐγένοντο, καὶ διένειμεν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν ὁ πατὴρ ὁ Βούσελος ἅπασι καλῶς καὶ δικαίως, ὥσπερ προσῆκε. νειμάμενοι δὲ τὴν οὐσίαν
6 γυναῖκα ἕκαστος αὐτῶν ἔγημεν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους. καὶ παῖδες ἐγένοντο αὐτοῖς ἅπασι καὶ παίδων παῖδες, καὶ ἐγένοντο πέντε οἶκοι ἐκ τοῦ Βουσέλου οἴκου ἑνὸς ὄντος. καὶ χωρὶς ἕκαστος ᾤκει τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ἔχων καὶ ἐκγόνους ἑαυτοῦ ποιούμενος. περὶ μὲν οὖν τῶν τριῶν ἀδελφῶν τῶν τοῦ Βουσέλου υἱέων καὶ τῶν ἐκγόνων τῶν τούτοις γενομένων τί ἂν ἐγὼ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πράγματα παρέχοιμι ἢ ἐμαυτῷ, ἐξηγούμενος περὶ ἑκάστου; ὄντες γὰρ ἐν ταὐτῷ γένει Θεοπόμπῳ καὶ προσήκοντες ὁμοίως τῷ Ἁγνίᾳ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος, οὐδεὶς αὐτῶν οὔτε πρότερον πώποτ' οὔτε νῦν ἠνώχλησεν ἡμῖν, οὔτ' ἠμφισβήτησεν οὔτε τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου οὔτε τῆς γυναικὸς τῆς ἐπικλήρου, ἣν ἐγὼ ἔχω ἐπιδικασάμενος, ἡγούμενοι οὐδ' ὁτιοῦν προσήκειν ἑαυτοῖς οὐδενὸς τῶν Ἁγνίου. περίεργον δή μοι δοκεῖ εἶναι λέγειν [τι] περὶ τούτων, πλὴν ὅσ' ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἐπιμνησθῆναι. περὶ δὲ Θεοπόμπου, τοῦ πατρὸς τοῦ Μακαρτάτου, καὶ αὐτοῦ τουτουὶ Μακαρτάτου, περὶ τούτων μοι ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης λέγειν. ἔστι δὲ βραχὺς ὁ λόγος, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὥσπερ γὰρ ὀλίγον τι πρότερον ἀκηκόατε, ὅτι τῷ Βουσέλῳ πέντε υἱεῖς ἐγένοντο, τούτων εἷς ἦν Στράτιος, ὁ τουτουὶ πρόγονος Μακαρτάτου, καὶ ἕτερος Ἁγνίας, ὁ τουτουὶ πρόγονος τοῦ παιδός. ἐγένετο δὲ υἱὸς τῷ Ἁγνίᾳ Πολέμων καὶ θυγάτηρ Φιλομάχη, ἀδελφὴ τοῦ Πολέμωνος ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία. τοῦ δὲ Στρατίου ἐγένοντο, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἁγνίου, Φανοστράτη καὶ Χαρίδημος, ὁ τούτου πάππος Μακαρτάτου. ἐρωτῶ δὴ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πότερος οἰ-
7 κειότερός ἐστι καὶ προσήκει μᾶλλον τῷ Ἁγνίᾳ, ὁ υἱός, ὁ Πολέμων, καὶ ἡ θυγάτηρ, ἡ Φιλομάχη, ἢ Χαρίδημος, ὁ υἱὸς ὁ Στρατίου, ἀδελφιδοῦς δ' Ἁγνίου; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι, τὸν υἱὸν καὶ τὴν θυγατέρα οἰκειότερον εἶναι ἑκάστῳ ἡμῶν μᾶλλον, ἢ τὸν ἀδελφιδοῦν. καὶ οὐ μόνον παρ' ἡμῖν τοῦτο νενόμισται, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασι καὶ Ἕλλησι καὶ βαρβάροις. ἐπειδὴ τοίνυν τοῦθ' ὁμολογεῖται, ῥᾳδίως ἤδη τοῖς ἄλλοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρακολουθήσετε καὶ αἰσθήσεσθε τούτους, ὅτι [illegible] καὶ ἀσελγεῖς ἄνθρωποι. τοῦ Πολέμωνος γάρ, τοῦ [illegible] Ἁγνίου, ἐγένετο υἱὸς Ἁγνίας, τὸ τοῦ πάππου τοῦ [illegible] ἔχων τοῦ Ἁγνίου. καὶ οὗτος μὲν ἄπαις ἐτελεύ-

τησεν ὁ Ἁγνίας ὁ ὕστερος. τῆς Φιλομάχης δὲ, τῆς ἀδελφῆς τῆς Πολέμωνος, καὶ Φιλάγρου, (ᾧ ἔδωκεν αὐτὴν ὁ ἀδελφὸς Πολέμων, ἀνεψιῷ ὄντι ἑαυτοῦ, ὁ γὰρ Φίλαγρος υἱὸς ἦν Εὐβουλίδου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἁγνίου,) τοῦ δὴ Φιλάγρου, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Πολέμωνος, ἐγένετο υἱὸς Εὐβουλίδης, ὁ πατὴρ τῆς μητρὸς τουτουῒ τοῦ παιδός. καὶ οὗτοι μὲν υἱεῖς ἐγένοντο Πολέμωνι καὶ τῇ ἀδελφῇ τῇ Πολέμωνος Φιλομάχῃ. τοῦ δὲ Χαριδήμου ἐγένετο, τοῦ υἱέως τοῦ Στρατίου, Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου. πάλιν δὴ ἐρωτῶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πότερος οἰκειότερός ἐστι καὶ προσήκει μᾶλλον Ἁγνίᾳ, τῷ πρώτῳ ἐκείνῳ, ὁ Πολέμωνος υἱὸς Ἁγνίας, καὶ Εὐβουλίδης, ὁ Φιλομάχης υἱὸς καὶ Φιλάγρου, ἢ Θεόπομπος, ὁ Χαριδήμου υἱὸς, Στρατίου δὲ υἱϊδοῦς; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἴπερ καὶ ὁ υἱὸς οἰκειότατός ἐστι καὶ ἡ θυγάτηρ, πάλιν ὁ υἱϊδοῦς καὶ ὁ ἐκ τῆς θυγατρὸς υἱὸς, οὗτοι οἰκειότεροί 1058
εἰσι μᾶλλον, ἢ ὁ τοῦ ἀδελφιδοῦ υἱὸς καὶ ὁ ἐξ ἑτέρου ὢν οἴκου. τῷ μὲν οὖν Θεοπόμπῳ ἐγένετο υἱὸς Μακάρτατος οὑτοσί· τῷ δὲ Εὐβουλίδῃ, τῷ τῆς Φιλομάχης υἱεῖ, ἀνεψιῷ δ' Ἁγνίου ὄντι πρὸς πατρὸς Εὐβουλίδου ἀνεψιοῦ παῖς ὢν Ἁγνίᾳ πρὸς πατρὸς οὑτοσὶ ὁ παῖς, ἐπειδὴ ἡ Φιλομάχη, ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, καὶ ὁ Πολέμων, ὁ πατὴρ ὁ Ἁγνίου, ἀδελφοὶ ἦσαν ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι. τῷ δέ γε Μακαρτάτῳ τῳδὶ, τῷ υἱεῖ τοῦ Θεοπόμπου, οὐδὲν ἐγένετο ἔκγονον, ὅ τι ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ τούτου καὶ τῷ Στρατίου. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, τῷ μὲν παιδὶ τούτῳ ἐστὶν ὄνομα τῶν ἐν τῷ νόμῳ εἰρημένων, καὶ μέχρι ὧν ὁ νόμος κελεύει τὴν ἀγχιστείαν εἶναι· ἀνεψιοῦ γὰρ Ἁγνίου παῖς ἐστίν· ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ Εὐβουλίδης ἀνεψιὸς ἦν Ἁγνίᾳ, οὗ ἐστὶν ὁ κλῆρος. ὁ δέ γε Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, οὐκ ἂν εἶχεν ὄνομα θέσθαι αὑτῷ τῶν ἐν τῷ νόμῳ εἰρημένων οὐδέν· ἐξ ἑτέρου γὰρ οἴκου ἦν τοῦ Στρατίου. οὐ προσήκει δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐδένα ἄνθρωπον τὸν κλῆρον ἔχειν τὸν Ἁγνίου, ἐξ ἑτέρου οἴκου ὄντα, ἕως ἂν τις λείπηται τῶν γενομένων ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου, οὐδ' ἐκβάλλειν βίᾳ· ὅπερ οὗτοι διαπράττονται, γένει τε ἀπωτέρω ὄντες καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ. τοῦτο γάρ ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ᾧ παρεκρούσατο Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου. τίνες οὖν εἰσὶ λοιποί; οἱ ἔτι νῦν ὄντες ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου, Φιλομάχη τε ἡ ἐμὴ γυνὴ, Εὐβουλίδου θυγάτηρ οὖσα, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου, καὶ οὑτοσὶ ὁ παῖς, ὁ εἰσηγμένος

ΑΠΟΦΑΝΣΙΣ.

Ἐπίσχες. αὕτη ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἡ Ἀριστονόη ἡ τοῦ Φιλοστράτου θυγάτηρ, μήτηρ δὲ τουτουΐ. ταύτῃ χρέος φησὶν ὀφείλεσθαι Φαίνιππος τὴν προῖκα, ἧς οἱ νόμοι κύριον τοῦτον ποιοῦσι, ψευδόμενος καὶ οὐ δικαίως χρώμενος τῇ ἀποφάνσει. διὰ τί γὰρ ἐγὼ, Φαίνιππε, μενούσης μοι τῆς μητρὸς ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ζώσης καὶ προῖκα ἐπενεγκαμένης, οὐκ ἀπογράφω τὴν προῖκα χρέος αὐτῇ, οὐδὲ παρακρούομαι τοὺς δικαστὰς, ἀλλ' ἐῶ μετέχειν τῶν ἐμαυτοῦ τὴν μητέρα, ἄν τε τὴν Φαινίππου, ἄν τε τὴν ἐμαυτοῦ ἔχω οὐσίαν; ὅτι οἱ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν, ὦ βέλτιστε. σὺ δὲ πάντα ποιεῖς παρὰ τοὺς νόμους. λέγε ἕτερον.

ΑΠΟΦΑΝΣΙΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί. Παμφίλῳ φησὶ καὶ Φιλόλεῳ Ῥαμνουσίοις κοινῇ τάλαντον ὀφείλειν, καὶ Αἰαντίδῃ Φλυεῖ τετρακισχιλίας, καὶ Ἀριστομένει Ἀναγυρασίῳ τέτταρας καὶ δέκα μνᾶς. διὰ τί οὖν, Φαίνιππε, ὅτε μὲν ἐγὼ μάρτυρας ἔχων ἠρώτων σε, εἴ τι ὀφείλοις ἐπὶ τῇ ἐσχατιᾷ, καὶ ἐκέλευον δεῖξαι ὅρον εἴπου ἔπεστι, καὶ διεμαρτυρόμην, ὅπως μή μοι ὕστερον κατεσκευασμένοι δανεισταὶ φανήσωνται, τότε μὲν οὐδὲν ἀπέφηνας τῶν χρεῶν, ἐπειδὴ δὲ δευτέρῳ μηνὶ τὴν ἀπόφανσιν ἔδωκάς μοι, τοῦ νόμου κελεύοντος τριῶν ἡμερῶν, νῦν ἥκουσι δανεισταὶ καὶ ὀφλήματα πλέον ἢ τριῶν ταλάντων; ὅτι, ὦ βέλτιστε, οὐδὲν ἄλλο
1048 κατασκευάζεις ἢ, ὅσονπερ κοινῇ γέγονέ μοι πρὸς τὴν πόλιν ὄφλημα, τοσοῦτον καὶ σοὶ ἰδίᾳ νῦν εἶναι. ὅτι δ', ὦ Φαίνιππε, ψευδῆ καὶ ἐπιωρκηκὼς ἥκεις πρὸς τούτους, ἤδη φανερῶς ἐλέγξω. λάβε μοι, γραμματεῦ, τὴν τοῦ Αἰαντίδου καὶ Θεοτέλους μαρτυρίαν, οἷς οὗτος ἀπογέγραφεν ὀφείλονθ' αὐτὸν τετρακισχιλίας δραχμὰς, ψευδόμενος καὶ πάλαι ἀποδεδωκὼς, οὐχ ἑκὼν, ἀλλὰ δίκην ὄφλων. λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἔπειτ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν οὕτω καταφανῶς ἐν ἅπασιν ἀδίκως πεποιημένον τὴν ἀπόφανσιν, καὶ μήτε τῶν νόμων φροντίσαντα μηδὲν, οὓς διωρίκασιν, ἐν οἷς δεῖ τὴν

ἀπόφανσιν ποιεῖσθαι χρόνοις, μήτε τῶν ἰδίων ὁμολογιῶν, ἃς ὁμοίως ὑπολαμβάνομεν ἰσχυρὰς, χωρὶς δὲ τούτων ἀνεῳχότα τὰ σημεῖα τῶν οἰκημάτων, καὶ ἐκπεφορηκότα τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον ἔνδοθεν, πρὸς δὲ τούτοις τὴν ὕλην τὴν τετμημένην πεπρακότα μετὰ τὴν ἀντίδοσιν, πλέον ἢ τριάκοντα μνῶν οὖσαν ἀξίαν, καὶ, τὸ πάντων μέγιστον, χρέα ψευδῆ κατεσκευακότα τῆς ἀντιδόσεως ἕνεκα, τοῦτον δικαίως ψηφιεῖσθε πεποιῆσθαι τὴν ἀπόφανσιν; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. ποῖ γὰρ τραπέσθαι δεήσει διαμαρτόντα τῆς ὑμετέρας γνώμης, ὅταν οἱ πλούσιοι καὶ μηδὲν ὑμῖν πώποτε χρήσιμοι γεγενημένοι, πολὺν καὶ σῖτον καὶ οἶνον ποιοῦντες, καὶ τοῦτον τριπλασίας τιμῆς ἢ πρότερον διατιθέμενοι, πλεονεκτῶσι παρ' ὑμῖν; ὃ μηδαμῶς νυνὶ γενέσθω. ἀλλ', ὥσπερ καὶ κοινῇ πᾶσι βεβοηθήκατε τοῖς ἐν τοῖς ἔργοις ἐργαζομένοις, οὕτω καὶ ἰδίᾳ βοηθήσατέ μοι νῦν. καὶ γὰρ, εἰ οἰκέτης ὑμῶν, μὴ πολίτης, ἦν, ὁρῶντες ἂν 1049 μου τὴν φιλεργίαν καὶ τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν ἀνεπαύσατ' ἄν με τῶν ἀναλωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸν δραπετεύοντα τῶν ἄλλων ἤλθετε. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νῦν, ἐπειδὰν ἀποτίσω τὰ τρία τάλανθ' ὑμῖν, ἃ ὦφλον, καὶ ἀναλάβω ἐμαυτὸν, πάλιν ἀναπαύσαντες τῶν τεταλαιπωρηκότων ἕτερον ἐπ' ἐμὲ ἥξετε. νῦν δ' ἄφετε, ἱκετεύω πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τὰ δίκαια ἐψηφικὼς δέομαι βοηθῆσαί μοι καὶ μή με περιελαθέντα περιϊδεῖν ὑπὸ τούτων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑΤΟΝ ΥΠΕΡ ΑΓΝΙΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ἁγνίας καὶ Εὐβουλίδης ἦσαν ἀνεψιοί. τούτων δὲ Ἁγνίας ἐτελεύτησεν ἄπαις· ὁ δὲ Εὐβουλίδης θυγατέρα κατέλιπε Φιλομάχην, ἥτις ἐπεδικάζετο τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, ὡς οὖσα ἐγγυτάτω τῷ γένει. ἠμφισβήτουν δὲ αὐτῇ Γλαῦκός τις καὶ Γλαύκων, οὐκ ἀγχιστείᾳ γένους, ἀλλὰ διαθήκαις ἰσχυριζόμενοι· ὧν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ψευδῶν ἐλεγχθεισῶν, παραλαμβάνει τὸν κλῆρον ἡ Φυλομάχη. εἷς ὢν γὰρ ὁ Θεόπομπος, αὐτούς τε τούτους ἡττωμέ-

ΑΠΟΦΑΝΣΙΣ.

Ἐπίσχες. αὕτη ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἡ Ἀριστονόη ἡ τοῦ Φιλοστράτου θυγάτηρ, μήτηρ δὲ τουτουΐ. ταύτῃ χρέος φησὶν ὀφείλεσθαι Φαίνιππος τὴν προῖκα, ἧς οἱ νόμοι κύριον τοῦτον ποιοῦσι, ψευδόμενος καὶ οὐ δικαίως χρώμενος τῇ ἀποφάνσει. διὰ τί γὰρ ἐγὼ, Φαίνιππε, μενούσης μοι τῆς μητρὸς ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ζώσης καὶ προῖκα ἐπενεγκαμένης, οὐκ ἀπογράφω τὴν προῖκα χρέος αὐτῇ, οὐδὲ παρακρούομαι τοὺς δικαστὰς, ἀλλ' ἐῶ μετέχειν τῶν ἐμαυτοῦ τὴν μητέρα, ἄν τε τὴν Φαινίππου, ἄν τε τὴν ἐμαυτοῦ ἔχω οὐσίαν; ὅτι οἱ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν, ὦ βέλτιστε. σὺ δὲ πάντα ποιεῖς παρὰ τοὺς νόμους. λέγε ἕτερον.

ΑΠΟΦΑΝΣΙΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί. Παμφίλῳ φησὶ καὶ Φιλόλεῳ Ῥαμνουσίοις κοινῇ τάλαντον ὀφείλειν, καὶ Αἰαντίδῃ Φλυεῖ τετρακισχιλίας, καὶ Ἀριστομένει Ἀναγυρασίῳ τέτταρας καὶ δέκα μνᾶς. διὰ τί οὖν, Φαίνιππε, ὅτε μὲν ἐγὼ μάρτυρας ἔχων ἠρώτων σε, εἴ τι ὀφείλοις ἐπὶ τῇ ἐσχατιᾷ, καὶ ἐκέλευον δεῖξαι ὅρον εἴπου ἔπεστι, καὶ διεμαρτυρόμην, ὅπως μή μοι ὕστερον κατεσκευασμένοι δανεισταὶ φανήσωνται, τότε μὲν οὐδὲν ἀπέφηνας τῶν χρεῶν, ἐπειδὴ δὲ δευτέρῳ μηνὶ τὴν ἀπόφανσιν ἔδωκάς μοι, τοῦ νόμου κελεύοντος τριῶν ἡμερῶν, νῦν ἥκουσι δανεισταὶ καὶ ὀφλήματα πλέον ἢ τριῶν ταλάντων; ὅτι, ὦ βέλτιστε, οὐδὲν ἄλλο
1048 κατασκευάζεις ἢ, ὅσονπερ κοινῇ γέγονέ μοι πρὸς τὴν πόλιν ὄφλημα, τοσοῦτον καὶ σοὶ ἰδίᾳ νῦν εἶναι. ὅτι δ', ὦ Φαίνιππε, ψευδῆ καὶ ἐπιωρκηκὼς ἥκεις πρὸς τούτους, ἤδη φανερῶς ἐλέγξω. λάβε μοι, γραμματεῦ, τὴν τοῦ Αἰαντίδου καὶ Θεοτελοῦς μαρτυρίαν, οἷς οὗτος ἀπογέγραφεν ὀφείλονθ' αὐτὸν τετρακισχιλίας δραχμὰς, ψευδόμενος καὶ πάλαι ἀποδεδωκὼς, οὐχ ἑκὼν, ἀλλὰ δίκην ὄφλων. λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἔπειτ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν οὕτω καταφανῶς ἐν ἅπασιν ἀδίκως πεποιημένον τὴν ἀπόφανσιν, καὶ μήτε τῶν νόμων φροντίσαντα μηδὲν, οἳ διωρίκασιν, ἐν οἷς δεῖ τὴν

ἀπόφανσιν ποιεῖσθαι χρόνοις, μήτε τῶν ἰδίων ὁμολογιῶν, ἃς ὁμοίως ὑπολαμβάνομεν ἰσχυράς, χωρὶς δὲ τούτων ἀνεῳχότα τὰ σημεῖα τῶν οἰκημάτων, καὶ ἐκπεφορηκότα τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον ἔνδοθεν, πρὸς δὲ τούτοις τὴν ὕλην τὴν τετμημένην πεπρακότα μετὰ τὴν ἀντίδοσιν, πλέον ἢ τριάκοντα μνῶν οὖσαν ἀξίαν, καί, τὸ πάντων μέγιστον, χρέα ψευδῆ κατεσκευακότα τῆς ἀντιδόσεως ἕνεκα, τοῦτον δικαίως ψηφιεῖσθε πεποιῆσθαι τὴν ἀπόφανσιν; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. ποῖ γὰρ τραπέσθαι δεήσει διαμαρτόντα τῆς ὑμετέρας γνώμης, ὅταν οἱ πλούσιοι καὶ μηδὲν ὑμῖν πώποτε χρήσιμοι γεγενημένοι, πολὺν καὶ σῖτον καὶ οἶνον ποιοῦντες, καὶ τοῦτον τριπλασίας τιμῆς ἢ πρότερον διατιθέμενοι, πλεονεκτῶσι παρ' ὑμῖν; ὃ μηδαμῶς νυνὶ γενέσθω. ἀλλ', ὥσπερ καὶ κοινῇ πᾶσι βεβοηθήκατε τοῖς ἐν τοῖς ἔργοις ἐργαζομένοις, οὕτω καὶ ἰδίᾳ βοηθήσατέ μοι νῦν. καὶ γάρ, εἰ οἰκέτης ὑμῶν, μὴ πολίτης, ἦν, ὁρῶντες ἄν 1049 μου τὴν φιλεργίαν καὶ τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν ἀνεπαύσατ' ἄν με τῶν ἀναλωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸν δραπετεύοντα τῶν ἄλλων ἤλθετε. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νῦν, ἐπειδὰν ἀποτίσω τὰ τρία τάλανθ' ὑμῖν, ἃ ὦφλον, καὶ ἀναλάβω ἐμαυτόν, πάλιν ἀναπαύσαντες τῶν τεταλαιπωρηκότων ἕτερον ἐπ' ἐμὲ ἥξετε. νῦν δ' ἄφετε, ἱκετεύω πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰ δίκαια ἀρηγκῶς δέομαι βοηθῆσαί μοι καὶ μή με περιελαθέντα περιϊδεῖν ὑπὸ τούτων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑΤΟΝ ΥΠΕΡ ΑΓΝΙΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ἁγνίας καὶ Εὐβουλίδης ἦσαν ἀνεψιοί. τούτων δὲ Ἁγνίας ἐτελεύτησεν ἄπαις· ὁ δὲ Εὐβουλίδης θυγατέρα κατέλιπε Φιλομάχην, ἥτις ἐπεδικάζετο τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, ὡς οὖσα ἐγγυτάτω τῷ γένει. ἠμφισβήτουν δὲ αὐτῇ Γλαῦκός τις καὶ Γλαύκων, οὐκ ἐγγιστείᾳ γένους, ἀλλὰ διαθήκαις ἰσχυριζόμενοι· ὧν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ψευδῶν ἐλεγχθεισῶν, παραλαμβάνει τὸν κλῆρον ἡ Φιλομάχη. εἷς ὢν γὰρ ὁ Θεόπομπος, αὐτούς τε τούτους ἡττωμέ-

πτον γὰρ μέρος εἶχον τοῦ ὕδατος. καὶ τὸ σόφισμα ἦν τοῦτο, αὐ-
τοὺς μὲν ἑαυτοῖς συναγωνίζεσθαι καὶ ὁμολογεῖν ἅπαντα, περὶ
1053 ἡμῶν δὲ λέγειν τὰ οὐδεπώποτε γενόμενα. καὶ τοῦτον τὸν τρό-
πον ἐπιβουλευσάντων καὶ συναγωνιζομένων ἀλλήλοις ἐφ' ἡμᾶς,
καδίσκων τεττάρων τεθέντων κατὰ τὸν νόμον, εἰκότως, οἶμαι,
οἱ δικασταὶ ἐξηπατήθησαν καὶ ἐστασίασαν ἐν ἀλλήλοις, καὶ πα-
ρακρουσθέντες ὑπὸ τῆς παρασκευῆς ἐψηφίζοντο ὅ τι τύχοι ἕκα-
στος· καὶ αἱ ψῆφοι ὀλίγαις πάνυ ἐγένοντο πλείους, ἢ τρισὶν ἢ
τέτταρσιν, ἐν τῷ Θεοπόμπου καδίσκῳ, ἢ ἐν τῷ τῆς γυναικός.
καὶ τότε μὲν ταῦτα ἦν τὰ πραχθέντα, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπει-
δὴ δ' οὑτοσὶ ὁ παῖς ἐγένετο, καὶ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, οὐκ ὀρ-
γισθεὶς ἐγὼ τοῖς γενομένοις, ἀλλ' ἡγούμενος εἰκός τι παθεῖν
τοὺς τότε δικάζοντας εἰσῆγον εἰς τοὺς φράτορας τοὺς τοῦ Ἁγνίου
Εὐβουλίδην τὸν παῖδα τουτονί, ἐκ τῆς θυγατρὸς ὄντα τῆς
ἐκείνου, ἵνα μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος. ἐκεῖνος γάρ, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ὁ Εὐβουλίδης, ὁ τῷ Ἁγνίᾳ γένει ὢν ἐγγυτάτω, μά-
λιστα μὲν εὔχετο τοῖς θεοῖς υἱὸν αὐτῷ γενέσθαι, ὥσπερ καὶ ἡ
θυγάτηρ, ἡ τουτουῒ μήτηρ τοῦ παιδός, αὐτῷ ἐγένετο. ἐπειδὴ
δὲ τούτου ἀπέτυχε καὶ οὐκ ἐγένετο παῖς ἄρρην αὐτῷ οὐδὲ εἷς,
μετὰ ταῦτ' ἤδη ἐσπούδαζεν, ὅπως ἐκ τῆς θυγατρὸς εἰσποιηθῇ
αὐτῷ υἱὸς εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ἁγνίου καὶ εἰς
τοὺς φράτορας εἰσαχθῇ τοὺς ἐκείνου, ἡγούμενος, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, ἐκ τῶν ὑπολοίπων τοῦτον εἶναι ἑαυτῷ οἰκειότατον, καὶ
οὕτως ἂν μάλιστα τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῶν διασώζεσθαι καὶ οὐκ
ἂν ἐξερημωθῆναι. καὶ ἐγὼ ταῦτα ὑπηρέτησ' αὐτῷ, ὁ τὴν Εὐβου-
λίδου θυγατέρα ἔχων, ἐπιδικασάμενος, ὡς γένει ὢν ἐγγυτάτω, καὶ
1054 εἰσήγαγον τὸν παῖδα τουτονὶ εἰς τοὺς Ἁγνίου καὶ Εὐβουλίδου φρά-
τορας, μεθ' ὧν καὶ Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου,
ἕως ἔζη, ἐφρατρίαζε. καὶ αὐτὸς οὗτος καὶ οἱ φράτορες, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, οἱ τουτουῒ Μακαρτάτου, οἱ ἄριστα εἰδότες περὶ
τοῦ γένους, ὁρῶντες αὐτὸν μὲν τοῦτον οὐκ ἐθέλοντα κινδυνεύ-
ειν οὐδ' ἀπάγοντα τὸ ἱερεῖον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, εἰ μὴ προσηκόν-
τως εἰσήγετο ὁ παῖς οὑτοσί, αὐτοὺς δ' ἀξιοῦντα ἐπιορκεῖν, λα-
βόντες τὴν ψῆφον, καιομένων τῶν ἱερείων, ἀπὸ τοῦ βωμοῦ
φέροντες τοῦ Διὸς τοῦ Φατρίου, παρόντος τουτουῒ Μακαρτά-
του, ἐψηφίσαντο τὰ δίκαια, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ
προσηκόντως τὸν παῖδα τουτονὶ εἰσάγεσθαι Εὐβουλίδῃ υἱὸν εἰς
τὸν οἶκον τὸν Ἁγνίου. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν φρατόρων
τῶν τουτουῒ Μακαρτάτου, υἱὸς ὢν Εὐβουλίδου ὁ παῖς οὑτοσὶ

προσεκαλέσατο Μακάρτατον τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου εἰς διαδικασίαν, καὶ ἔλαχε πρὸς τὸν ἄρχοντα, κύριον ἐπιγραψάμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἑαυτοῦ· ἐμοὶ γὰρ οὐκέτι οἷόν τ᾽ ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, κυρίῳ ἐπιγεγράφθαι, εἰσπεποιηκότι τὸν παῖδα εἰς τὸν οἶκον τὸν Εὐβουλίδου. καὶ ἡ πρόσκλησις ἐγένετο τῷ παιδὶ τούτῳ κατὰ τὸν νόμον, καθ᾽ ὅνπερ καὶ οὗτοι προσεκαλέσαντο τὴν τουτουῒ μητέρα, τὴν νενικηκυῖαν πρότερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ ἔχουσαν τὸν κλῆρον τὸν Ἁγνίου. καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον, καθ᾽ ὃν ἡ πρόσκλησίς ἐστι παρὰ τοῦ ἔχοντος τὸν κλῆρον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δ᾽ ἐπιδεδικασμένου ἀμφισβητῇ τοῦ κλήρου ἢ τῆς ἐπικλήρου, προσκαλείσθω τὸν ἐπιδεδικασμένον πρὸς τὸν ἄρχοντα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων δικῶν. παρακαταβολὰς δ᾽ εἶναι τῷ ἀμφισβητοῦντι. ἐὰν δὲ μὴ προσκαλεσάμενος ἐπιδικάσηται, ἀτελὴς 1055 ἔσται ἡ ἐπιδικασία τοῦ κλήρου. ἐὰν δὲ μὴ ζῇ ὁ ἐπιδικασάμενος τοῦ κλήρου, προσκαλείσθω κατὰ ταὐτά, ᾧ ἡ προθεσμία μήπω ἐξήκῃ. τὴν δ᾽ ἀμφισβήτησιν εἶναι τῷ ἄρχοντι, καθότι ἐπεδικάσατο, οὗ ἂν ἔχῃ τὰ χρήματα.

Τοῦ μὲν νόμου ἀκηκόατε. δέομαι δ᾽ ὑμῶν δικαίαν δέησιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐὰν γὰρ ἐπιδείξω Θεοπόμπου, τοῦ πατρὸς τοῦ Μακαρτάτου, γένει ὄντας Ἁγνίᾳ ἐγγυτέρω Εὐβουλίδην τὸν παῖδα τουτονὶ καὶ Φυλομάχην, ἥ ἐστι μήτηρ τῷ παιδὶ, Εὐβουλίδου δὲ θυγάτηρ, καὶ οὐ μόνον γένει ἐγγυτάτω ὄντας, ἀλλὰ τὸ παράπαν οὐδὲ ὄντα οὐδένα ἄνθρωπον ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου ἄλλον ἢ τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς τουτουῒ καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν παῖδα, ταῦτ᾽ ἐὰν ἐπιδείξω, δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθῆσαι ἡμῖν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον διενοήθην, ὦ ἄνδρες δικασταί, γράψας ἐν πίνακι ἅπαντας τοὺς συγγενεῖς τοὺς Ἁγνίου οὕτως ἐπιδεικνύειν ὑμῖν καθ᾽ ἕκαστον. ἐπεὶ δ᾽ ἐδόκει οὐκ εἶναι ἐξ ἴσου ἡ θεωρία ἅπασι τοῖς δικασταῖς, ἀλλ᾽ οἱ πόῤῥω καθήμενοι ἀπολείπεσθαι, ἀναγκαῖον ἴσως ἐστὶ τῷ λόγῳ διδάσκειν ὑμᾶς· τοῦτο γὰρ ἅπασι κοινόν ἐστι. πειρασόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς, ὡς ἂν μάλιστα δυνώμεθα, διὰ βραχυτάτων ἐπιδεῖξαι περὶ τοῦ γένους τοῦ Ἁγνίου. Βούσελος γὰρ ἦν ἐξ Οἴου, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτῳ ἐγένοντο πέντε υἱεῖς, Ἁγνίας καὶ Εὐβουλίδης καὶ Στράτιος καὶ Ἅβρων καὶ Κλεόκρι-

πτον γὰρ μέρος εἶχον τοῦ ὕδατος. καὶ τὸ σόφισμα ἦν τοῦτο, αὐτοὺς μὲν ἑαυτοῖς συναγωνίζεσθαι καὶ ὁμολογεῖν ἅπαντα, περὶ
1053 ἡμῶν δὲ λέγειν τὰ οὐδεπώποτε γενόμενα. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιβουλευσάντων καὶ συναγωνιζομένων ἀλλήλοις ἐφ' ἡμᾶς, καδίσκων τεττάρων τεθέντων κατὰ τὸν νόμον, εἰκότως, οἶμαι, οἱ δικασταὶ ἐξηπατήθησαν καὶ ἐστασίασαν ἐν ἀλλήλοις, καὶ παρακρουσθέντες ὑπὸ τῆς παρασκευῆς ἐψηφίζοντο ὅ τι τύχοι ἕκαστος· καὶ αἱ ψῆφοι ὀλίγαις πάνυ ἐγένοντο πλείους, ἢ τρισὶν ἢ τέτταρσιν, ἐν τῷ Θεοπόμπου καδίσκῳ, ἢ ἐν τῷ τῆς γυναικός. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἦν τὰ πραχθέντα, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπειδὴ δ' οὑτοσὶ ὁ παῖς ἐγένετο, καὶ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, οὐκ ὀργισθεὶς ἐγὼ τοῖς γενομένοις, ἀλλ' ἡγούμενος εἰκός τι παθεῖν τοὺς τότε δικάζοντας εἰσῆγον εἰς τοὺς φράτορας τοὺς τοῦ Ἁγνίου Εὐβουλίδην τὸν παῖδα τουτονὶ, ἐκ τῆς θυγατρὸς ὄντα τῆς ἐκείνου, ἵνα μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος. ἐκεῖνος γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὁ Εὐβουλίδης, ὁ τῷ Ἁγνίᾳ γένει ὢν ἐγγυτάτω, μάλιστα μὲν εὔχετο τοῖς θεοῖς υἱὸν αὐτῷ γενέσθαι, ὥσπερ καὶ ἡ θυγάτηρ, ἡ τουτουῒ μήτηρ τοῦ παιδὸς, αὐτῷ ἐγένετο. ἐπειδὴ δὲ τούτου ἀπέτυχε καὶ οὐκ ἐγένετο παῖς ἄῤῥην αὐτῷ οὐδὲ εἷς, μετὰ ταῦτ' ἤδη ἐσπούδαζεν, ὅπως ἐκ τῆς θυγατρὸς εἰσποιηθῇ αὐτῷ υἱὸς εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ἁγνίου καὶ εἰς τοὺς φράτορας εἰσαχθῇ τοὺς ἐκείνου, ἡγούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐκ τῶν ὑπολοίπων τοῦτον εἶναι ἑαυτῷ οἰκειότατον, καὶ οὕτως ἂν μάλιστα τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῶν διασώζεσθαι καὶ οὐκ ἂν ἐξερημωθῆναι. καὶ ἐγὼ ταῦτα ὑπηρέτησ' αὐτῷ, ὁ τὴν Εὐβουλίδου θυγατέρα ἔχων, ἐπιδικασάμενος, ὡς γένει ὢν ἐγγυτάτω, καὶ
1054 εἰσήγαγον τὸν παῖδα τουτονὶ εἰς τοὺς Ἁγνίου καὶ Εὐβουλίδου φράτορας, μεθ' ὧν καὶ Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, ἕως ἔζη, ἐφρατρίαζε. καὶ αὐτὸς οὗτος καὶ οἱ φράτορες, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οἱ τουτουῒ Μακαρτάτου, οἱ ἄριστα εἰδότες περὶ τοῦ γένους, ὁρῶντες αὐτὸν μὲν τοῦτον οὐκ ἐθέλοντα κινδυνεύειν οὐδ' ἀπάγοντα τὸ ἱερεῖον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, εἰ μὴ προσηκόντως εἰσήγετο ὁ παῖς οὑτοσὶ, αὐτοὺς δ' ἀξιοῦντα ἐπιορκεῖν, λαβόντες τὴν ψῆφον, καιομένων τῶν ἱερείων, ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες τοῦ Διὸς τοῦ Φατρίου, παρόντος τουτουῒ Μακαρτάτου, ἐψηφίσαντο τὰ δίκαια, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὀρθῶς καὶ προσηκόντως τὸν παῖδα τουτονὶ εἰσάγεσθαι Εὐβουλίδῃ υἱὸν εἰς τὸν οἶκον τὸν Ἁγνίου. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν φρατόρων τῶν τουτουῒ Μακαρτάτου, υἱὸς ὢν Εὐβουλίδου ὁ παῖς οὑτοσὶ

προσεκαλέσατο Μακάρτατον τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου εἰς διαδικασίαν, καὶ ἔλαχε πρὸς τὸν ἄρχοντα, κύριον ἐπιγραψάμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἑαυτοῦ· ἐμοὶ γὰρ οὐκέτι οἷόν τ' ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, κυρίῳ ἐπιγεγράφθαι, εἰσπεποιηκότι τὸν παῖδα εἰς τὸν οἶκον τὸν Εὐβουλίδου. καὶ ἡ πρόσκλησις ἐγένετο τῷ παιδὶ τούτῳ κατὰ τὸν νόμον, καθ' ὅνπερ καὶ οὗτοι προσεκαλέσαντο τὴν τουτουῒ μητέρα, τὴν νενικηκυῖαν πρότερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ ἔχουσαν τὸν κλῆρον τὸν Ἁγνίου. καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον, καθ' ὃν ἡ πρόσκλησίς ἐστι παρὰ τοῦ ἔχοντος τὸν κλῆρον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δ' ἐπιδεδικασμένου ἀμφισβητῇ τοῦ κλήρου ἢ τῆς ἐπικλήρου, προσκαλείσθω τὸν ἐπιδεδικασμένον πρὸς τὸν ἄρχοντα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων δικῶν. παρακαταβολὰς δ' εἶναι τῷ ἀμφισβητοῦντι. ἐὰν δὲ μὴ προσκαλεσάμενος ἐπιδικάσηται, ἀτελὴς 1055 ἔσται ἡ ἐπιδικασία τοῦ κλήρου. ἐὰν δὲ μὴ ζῇ ὁ ἐπιδικασάμενος τοῦ κλήρου, προσκαλείσθω κατὰ ταὐτά, ᾧ ἡ προθεσμία μήπω ἐξήκῃ. τὴν δ' ἀμφισβήτησιν εἶναι τῷ ἄρχοντι, καθότι ἐπεδικάσατο, οὗ ἂν ἔχῃ τὰ χρήματα.

Τοῦ μὲν νόμου ἀκηκόατε. δέομαι δ' ὑμῶν δικαίαν δέησιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐὰν γὰρ ἐπιδείξω Θεοπόμπου, τοῦ πατρὸς τοῦ Μακαρτάτου, γένει ὄντας Ἁγνίᾳ ἐγγυτέρω Εὐβουλίδην τὸν παῖδα τουτονὶ καὶ Φιλομάχην, ἥ ἐστι μήτηρ τῷ παιδί, Εὐβουλίδου δὲ θυγάτηρ, καὶ οὐ μόνον γένει ἐγγυτάτω ὄντας, ἀλλὰ τὸ παράπαν οὐδὲ ὄντα οὐδένα ἄνθρωπον ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου ἄλλον ἢ τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς τουτουῒ καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν παῖδα, ταῦτ' ἐὰν ἐπιδείξω, δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθῆσαι ἡμῖν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον διενοήθην, ὦ ἄνδρες δικασταί, γράψας ἐν πίνακι ἅπαντας τοὺς συγγενεῖς τοὺς Ἁγνίου οὕτως ἐπιδεικνύειν ὑμῖν καθ' ἕκαστον. ἐπεὶ δ' ἐδόκει οὐκ εἶναι ἐξ ἴσου ἡ θεωρία ἅπασι τοῖς δικασταῖς, ἀλλ' οἱ πόρρω καθήμενοι ἀπολείπεσθαι, ἀναγκαῖον ἴσως ἐστὶ τῷ λόγῳ διδάσκειν ὑμᾶς· τοῦτο γὰρ ἅπασι κοινόν ἐστι. πειρασόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς, ὡς ἂν μάλιστα δυνώμεθα, διὰ βραχυτάτων ἐπιδεῖξαι περὶ τοῦ γένους τοῦ Ἁγνίου. Βούσελος γὰρ ἦν ἐξ Οἴου, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτῳ ἐγένοντο πέντε υἱεῖς, Ἁγνίας καὶ Εὐβουλίδης καὶ Στράτιος καὶ Ἅβρων καὶ Κλεόκρι-

τος. καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦ Βουσέλου υἱεῖς ἄνδρες ἐγένοντο, καὶ διένειμεν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν ὁ πατὴρ ὁ Βούσελος ἅπασι καλῶς καὶ δικαίως, ὥσπερ προσῆκε. νειμάμενοι δὲ τὴν οὐσίαν
1056 γυναῖκα ἕκαστος αὐτῶν ἔγημεν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους. καὶ παῖδες ἐγένοντο αὐτοῖς ἅπασι καὶ παίδων παῖδες, καὶ ἐγένοντο πέντε οἶκοι ἐκ τοῦ Βουσέλου οἴκου ἑνὸς ὄντος. καὶ χωρὶς ἕκαστος ᾤκει τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ἔχων καὶ ἐκγόνους ἑαυτοῦ ποιούμενος. περὶ μὲν οὖν τῶν τριῶν ἀδελφῶν τῶν τοῦ Βουσέλου υἱέων καὶ τῶν ἐκγόνων τῶν τούτοις γενομένων τί ἂν ἐγὼ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πράγματα παρέχοιμι ἢ ἐμαυτῷ, ἐξηγούμενος περὶ ἑκάστου; ὄντες γὰρ ἐν ταὐτῷ γένει Θεοπόμπῳ καὶ προσήκοντες ὁμοίως τῷ Ἁγνίᾳ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος, οὐδεὶς αὐτῶν οὔτε πρότερον πώποτ' οὔτε νῦν ἠνώχλησεν ἡμῖν, οὔτ' ἠμφισβήτησεν οὔτε τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου οὔτε τῆς γυναικὸς τῆς ἐπικλήρου, ἣν ἐγὼ ἔχω ἐπιδικασάμενος, ἡγούμενοι οὐδ' ὁτιοῦν προσήκειν ἑαυτοῖς οὐδενὸς τῶν Ἁγνίου. περίεργον δή μοι δοκεῖ εἶναι λέγειν [τι] περὶ τούτων, πλὴν ὅσ' ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἐπιμνησθῆναι. περὶ δὲ Θεοπόμπου, τοῦ πατρὸς τοῦ Μακαρτάτου, καὶ αὐτοῦ τουτουῒ Μακαρτάτου, περὶ τούτων μοι ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης λέγειν. ἔστι δὲ βραχὺς ὁ λόγος, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὥσπερ γὰρ ὀλίγον τι πρότερον ἀκηκόατε, ὅτι τῷ Βουσέλῳ πέντε υἱεῖς ἐγένοντο, τούτων εἷς ἦν Στράτιος, ὁ τουτουῒ πρόγονος Μακαρτάτου, καὶ ἕτερος Ἁγνίας, ὁ τουτουῒ πρόγονος τοῦ παιδός. ἐγένετο δὲ υἱὸς τῷ Ἁγνίᾳ Πολέμων καὶ θυγάτηρ Φιλομάχη, ἀδελφὴ τοῦ Πολέμωνος ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία. τοῦ δὲ Στρατίου ἐγένοντο, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἁγνίου, Φανοστράτη καὶ Χαρίδημος, ὁ τούτου πάππος Μακαρτάτου. ἐρωτῶ δὴ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πότερος οἰ-
1057 κειότερός ἐστι καὶ προσήκει μᾶλλον τῷ Ἁγνίᾳ, ὁ υἱός, ὁ Πολέμων, καὶ ἡ θυγάτηρ, ἡ Φιλομάχη, ἢ Χαρίδημος, ὁ υἱὸς ὁ Στρατίου, ἀδελφιδοῦς δ' Ἁγνίου; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι, τὸν υἱὸν καὶ τὴν θυγατέρα οἰκειότερον εἶναι ἑκάστῳ ἡμῶν μᾶλλον, ἢ τὸν ἀδελφιδοῦν. καὶ οὐ μόνον παρ' ἡμῖν τοῦτο νενόμισται, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασι καὶ Ἕλλησι καὶ βαρβάροις. ἐπειδὴ τοίνυν τοῦθ' ὁμολογεῖται, ῥᾳδίως ἤδη τοῖς ἄλλοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρακολουθήσετε καὶ αἰσθήσεσθε τούτους, ὅτι εἰσὶ βίαιοι καὶ ἀσελγεῖς ἄνθρωποι. τοῦ Πολέμωνος γάρ, τοῦ υἱέως τοῦ Ἁγνίου, ἐγένετο υἱὸς Ἁγνίας, τὸ τοῦ πάππου τοῦ ἑαυτοῦ ὄνομ' ἔχων τοῦ Ἁγνίου. καὶ οὗτος μὲν ἄπαις ἐτελεύ-

τησεν ὁ Ἁγνίας ὁ ὕστερος. τῆς Φιλομάχης δὲ, τῆς ἀδελφῆς τῆς Πολέμωνος, καὶ Φιλάγρου, (ᾧ ἔδωκεν αὐτὴν ὁ ἀδελφὸς Πολέμων, ἀνεψιῷ ὄντι ἑαυτοῦ, ὁ γὰρ Φίλαγρος υἱὸς ἦν Εὐβουλίδου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἁγνίου,) τοῦ δὴ Φιλάγρου, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Πολέμωνος, ἐγένετο υἱὸς Εὐβουλίδης, ὁ πατὴρ τῆς μητρὸς τουτουῒ τοῦ παιδός. καὶ οὗτοι μὲν υἱεῖς ἐγένοντο Πολέμωνι καὶ τῇ ἀδελφῇ τῇ Πολέμωνος Φιλομάχῃ. τοῦ δὲ Χαριδήμου ἐγένετο, τοῦ υἱέως τοῦ Στρατίου, Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου. πάλιν δὴ ἐρωτῶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πότερος οἰκειότερός ἐστι καὶ προσήκει μᾶλλον Ἁγνίᾳ, τῷ πρώτῳ ἐκείνῳ, ὁ Πολέμωνος υἱὸς Ἁγνίας, καὶ Εὐβουλίδης, ὁ Φιλομάχης υἱὸς καὶ Φιλάγρου, ἢ Θεόπομπος, ὁ Χαριδήμου υἱὸς, Στρατίου δὲ υἱϊδοῦς; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἴπερ καὶ ὁ υἱὸς οἰκειότατός ἐστι καὶ ἡ θυγάτηρ, πάλιν ὁ υἱϊδοῦς καὶ ὁ ἐκ τῆς θυγατρὸς υἱὸς, οὗτοι οἰκειότεροί 1058
εἰσι μᾶλλον, ἢ ὁ τοῦ ἀδελφιδοῦ υἱὸς καὶ ὁ ἐξ ἑτέρου ὢν οἴκου. τῷ μὲν οὖν Θεοπόμπῳ ἐγένετο υἱὸς Μακάρτατος οὑτοσί· τῷ δὲ Εὐβουλίδῃ, τῷ τῆς Φιλομάχης υἱεῖ, ἀνεψιῷ δ' Ἁγνίου ὄντι πρὸς πατρὸς Εὐβουλίδου ἀνεψιοῦ παῖς ὢν Ἁγνίᾳ πρὸς πατρὸς οὑτοσὶ ὁ παῖς, ἐπειδὴ ἡ Φιλομάχη, ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, καὶ ὁ Πολέμων, ὁ πατὴρ ὁ Ἁγνίου, ἀδελφοὶ ἦσαν ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι. τῷ δέ γε Μακαρτάτῳ τῳδὶ, τῷ υἱεῖ τοῦ Θεοπόμπου, οὐδὲν ἐγένετο ἔκγονον, ὅ τι ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ τούτου καὶ τῷ Στρατίου. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, τῷ μὲν παιδὶ τούτῳ ἐστὶν ὄνομα τῶν ἐν τῷ νόμῳ εἰρημένων, καὶ μέχρι ὧν ὁ νόμος κελεύει τὴν ἀγχιστείαν εἶναι· ἀνεψιοῦ γὰρ Ἁγνίου παῖς ἐστίν· ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ Εὐβουλίδης ἀνεψιὸς ἦν Ἁγνίᾳ, οὗ ἐστὶν ὁ κλῆρος. ὁ δέ γε Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, οὐκ ἂν εἶχεν ὄνομα θέσθαι αὐτῷ τῶν ἐν τῷ νόμῳ εἰρημένων οὐδέν· ἐξ ἑτέρου γὰρ οἴκου ἦν τοῦ Στρατίου. οὐ προσήκει δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐδένα ἄνθρωπον τὸν κλῆρον ἔχειν τὸν Ἁγνίου, ἐξ ἑτέρου οἴκου ὄντα, ἕως ἄν τις λείπηται τῶν γενομένων ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου, οὐδ' ἐκβάλλειν βίᾳ· ὅπερ οὗτοι διαπράττονται, γένει τε ἀπωτέρω ὄντες καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ. τοῦτο γάρ ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ᾧ παρεκρούσατο Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου. τίνες οὖν εἰσὶ λοιποί; οἱ ἔτι νῦν ὄντες ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου, Φιλομάχη τε ἡ ἐμὴ γυνὴ, Εὐβουλίδου θυγάτηρ οὖσα, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου, καὶ οὑτοσὶ ὁ παῖς, ὁ εἰσηγμένος

1059 υἱὸς εἰς τὸν οἶκον τὸν Εὐβουλίδου καὶ Ἁγνίου. Θεόπομπος δ', ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, οὐκ ὢν τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου, ἐψεύσατο πρὸς τοὺς δικαστὰς ὑπερμέγεθες ψεῦδος περί τε τῆς Φιλομάχης, τῆς τοῦ Πολέμωνος ἀδελφῆς, τηθίδος δ' Ἁγνίου, ὅτι οὐκ εἴη τῷ Πολέμωνι, τῷ τοῦ Ἁγνίου υἱεῖ, ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία ἀδελφή, καὶ πάλιν προσποιούμενος τοῦ αὐτοῦ οἴκου εἶναι Ἁγνίᾳ, οὐδεπώποτε γενόμενος. ταῦτα δὲ πάντ' ἀδεῶς ἔλεγεν ὁ Θεόπομπος, μάρτυρα μὲν οὐδένα παρεχόμενος, ὅστις ἔμελλεν ὑπεύθυνος ἡμῖν ἔσεσθαι, συνομολογοῦντας δ' αὑτῷ ἔχων τοὺς κοινωνούς, οἳ ἦσαν ἀλλήλοις συναγωνισταὶ καὶ δὴ ἅπαντα ἔπραττον κοινῇ, ὅπως ἀφέλωνται τὴν γυναῖκα, τὴν τουτουῒ μητέρα τοῦ παιδός, τὸν κλῆρον, ὃν ὑμεῖς αὐτῇ ἐψηφίσασθε. βούλομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ ὧν εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς μαρτυρίας παρασχέσθαι, πρῶτον μέν, ὡς ἐνίκησε τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ Φιλομάχη, γένει οὖσα ἐγγυτάτω, ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. ἀναγίνωσκε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ ἐπὶ Νικοφήμου ἄρχοντος, ὅτε ἐνίκησε Φιλομάχη, ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ, τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου τοὺς ἀμφισβητοῦντας αὐτῇ πάντας.

Ὅτι μὲν ἐνίκησε Φιλομάχη, ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ, τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ αὕτη ἐνίκησεν οὐδεμιᾷ παρασκευῇ ἀδίκῳ οὐδὲ συνωμοσίᾳ, ἀλλ' ὡς οἷόν τε δικαιότατα, ἐπιδειξάντων ἡμῶν, ὅτι γένει ἐγγυτάτω ἦν Ἁγνίᾳ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος, ἀνεψιοῦ παῖς οὖσα πρὸς πατρὸς
1060 καὶ ἐκ τοῦ οἴκου οὖσα τοῦ Ἁγνίου. ἐπειδὰν οὖν λέγῃ Μακάρτατος, ὅτι ἐνίκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Θεόπομπος τοῦ κλήρου τούτου, ὑποβάλλετε αὐτῷ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι καὶ ἡ γυνὴ ἐνίκησε πρότερον, ἢ Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατήρ, καὶ ὅτι δικαίως ἐνίκησεν ἡ γυνή, ἐκ τοῦ οἴκου οὖσα τοῦ Ἁγνίου, Εὐβουλίδου θυγάτηρ οὖσα, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου, ὁ δὲ Θεόπομπος ὅτι οὐκ ἐνίκησεν, ἀλλὰ παρεκρούσατο, οὐκ ὢν ἐκ τοῦ οἴκου τὸ παράπαν τοῦ Ἁγνίου. ταῦτα αὐτῷ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑποβάλλετε, καὶ ὅτι τὸν παῖδα τουτονὶ Εὐβουλίδην, τὸν Εὐβουλίδου υἱόν, Ἁγνίου δ', οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος, ἀνεψιοῦ παῖδα πρὸς πατρός, οὔτε Θεόπομπος, ὁ Μακαρ-

τάτου πατὴρ, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐνίκησε. νυνὶ δ' ἐστὶν ὁ ἀγὼν καὶ ἡ διαδικασία περὶ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου τῷ Εὐβουλίδου υἱεῖ τούτῳ, καὶ Μακαρτάτῳ τούτῳ, τῷ Θεοπόμπου υἱεῖ· καὶ ὁπότερος τούτων δικαιότερα λέγειν δόξει καὶ κατὰ τοὺς νόμους μᾶλλον, δῆλον ὅτι τούτῳ ὑμεῖς οἱ δικασταὶ προσθήσεσθε. ἀναγίγνωσκε τὰς μαρτυρίας τὰς ὑπολοίπους· πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ Φιλομάχη, ἡ τοῦ Ἁγνίου τηθὶς, ἀδελφὴ ἦν ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία τῷ Πολέμωνι, τῷ Ἁγνίου πατρί· ἔπειτα τὰς ἄλλας ἁπάσας ἀναγνώσεται περὶ τοῦ γένους.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μαρτυροῦσι δημόται εἶναι Φιλάγρῳ, τῷ Εὐβουλίδου πατρὶ, καὶ Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου, καὶ εἰδέναι Φιλομάχην, τὴν μητέρα τὴν Εὐβουλίδου, νομιζομένην ἀδελφὴν εἶναι Πολέμωνος, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου, ὁμοπατρίαν καὶ ὁμομητρίαν, 1061
καὶ μηδενὸς πώποτ' ἀκοῦσαι, ὡς γένοιτο ἀδελφὸς Πολέμωνι τῷ Ἁγνίου.

ΑΛΛΗ.

Μαρτυροῦσιν Οἰνάνθην, τὴν μητέρα τοῦ πάππου τοῦ ἑαυτῶν Στρατωνίδου, ἀνεψιὰν εἶναι ἐκ πατραδέλφων Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου, καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτῶν, ὅτι Πολέμωνι ἀδελφὸς οὐδεὶς γένοιτο πώποτε, τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου, ἀδελφὴ δὲ Φιλομάχη ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία, ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, τοῦ πατρὸς τῆς Φιλομάχης, τῆς Σωσιθέου γυναικός.

ΑΛΛΗ.

Μαρτυρεῖ συγγενὴς εἶναι καὶ φράτὴρ καὶ δημότης Ἁγνίᾳ καὶ Εὐβουλίδῃ, καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτῶν καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν, ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς ἐγένετο τῷ Πολέμωνι, τῷ πατρὶ Ἁγνίου, ἀδελφὴ δ' ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία Φιλομάχη, ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, τοῦ πατρὸς Φιλομάχης, τῆς Σωσιθέου γυναικός.

ΑΛΛΗ.

Μαρτυρεῖ πάππον εἶναι ἑαυτοῦ Ἀρχίλοχον καὶ ποιήσασθαι ἑαυτὸν υἱὸν, καὶ εἶναι αὐτὸν συγγενῆ Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου, καὶ ἀκούειν Ἀρχιλόχου καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν, ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς πώποτ' ἐγένετο Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου, ἀδελφὴ δ' ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία Φιλομάχη, ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, τοῦ πατρὸς τῆς Φιλομάχης, τῆς Σωσιθέου γυναικός.

ΑΛΛΗ.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Καλλίστρατον ἀνεψιὸν εἶναι ἐκ πατραδέλφων Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου, καὶ Χαριδήμῳ, τῷ πατρὶ τῷ Θεοπόμπου, τὴν δὲ μητέρα τὴν ἑαυτοῦ ἀνεψιοῦ παῖδα εἶναι Πολέμωνι, καὶ λέγειν τὴν μητέρα
1062 τὴν αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς πολλάκις, ὅτι Φιλομάχη, ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, ἀδελφὴ ἦν Πολέμωνος τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία, καὶ ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς πώποτε γένοιτο Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου.

Τὸ πρότερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτε συνώμοσαν ἀλλήλοις οὗτοι καὶ συστάντες ἠγωνίζοντο πολλοὶ ὄντες πρὸς τὴν γυναῖκα, ἡμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὔτε μαρτυρίας ἐγράψαμεν περὶ τῶν ὁμολογουμένων, οὔτε μάρτυρας προσεκαλεσάμεθα, ἀλλ' ᾠόμεθα ταῦτά γε ἀδεῶς ὑπάρχειν ἡμῖν. οὗτοι δὲ τά τ' ἄλλα πολλὰ καὶ ἀναίσχυντα παρεσκευάσαντο εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ ἔμελεν αὐτοῖς οὐδενὸς πλὴν τοῦ ἐξαπατῆσαι ἐν τῷ τότε παρόντι καιρῷ τοὺς δικαστὰς, οἵτινες κατεχρῶντο, ὡς τῷ Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου, τὸ παράπαν οὐδεμία γένοιτο ἀδελφὴ ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία· οὕτως ἦσαν ἀναίσχυντοι καὶ βδελυροὶ, τηλικουτονὶ πρᾶγμα παρακρουόμενοι τοὺς δικαστὰς καὶ οὑτωσὶ περιφανὲς, καὶ ἐσπούδαζον καὶ ἠγωνίζοντο περὶ τούτου μάλιστα. ἡμεῖς δέ γε νυνὶ μάρτυρας ὑμῖν τοσουσουσὶ παρεσχόμεθα περὶ τῆς Πολέμωνος ἀδελφῆς, τηθίδος δ' Ἁγνίου. τούτῳ δ' ὁ βουλόμενος μαρτυρησάτω, ἢ ὡς οὐκ ἦσαν ἀδελφοὶ ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι Πολέμων καὶ Φιλομάχη, ἢ ὅτι οὐκ ἦν ὁ μὲν Πολέμων υἱὸς, ἡ δὲ Φιλομάχη θυγάτηρ Ἁγνίου, τοῦ Βουσέλου υἱέως, ἢ ὅτι ὁ Πολέμων οὐκ ἦν πατὴρ Ἁγνίου, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος, οὐδ' ἡ ἀδελφὴ ἡ Πολέμωνος Φι-

λομάχῃ τηθὶς, ἢ ὡς ὁ Εὐβουλίδης οὐκ ἦν Φιλομάχης υἱὸς οὐδὲ Φιλάγρου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου, ἢ ἐκεῖνο, ὅτι Εὐβου- 1063
λίδου, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου, οὐκ ἔστι θυγάτηρ Φιλομάχη ἡ νυνὶ ἔτι οὖσα, οὐδ' υἱὸς οὑτοσὶ ὁ παῖς, εἰσπεποιημένος κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους εἰς τὸν Εὐβουλίδου οἶκον, ἢ ὡς Θεόπομπος, ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, ἐκ τοῦ οἴκου ἦν τοῦ Ἁγνίου. τούτων ὅ τι βούλεταί τις μαρτυρησάτω αὐτῷ, ἀλλ' εὖ οἶδ', ὅτι οὐδεὶς οὕτω τολμηρὸς ἔσται οὐδ' ἀπονενοημένος ἄνθρωπος. ὡς δὲ μᾶλλον καταφανὲς ὑμῖν ἔσται, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τὸ πρότερον ἀναισχυντοῦντες περιεγένοντο, δίκαιον δ' οὐδὲν ἔλεγον, ἀναγίνωσκε τὰς μαρτυρίας, ὅσαι εἰσὶν ἔτι ὑπόλοιποι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μαρτυρεῖ συγγενὴς εἶναι Πολέμωνι, τῷ Ἁγνίου πατρί, καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτοῦ, ἀνεψιοὺς εἶναι ἐκ πατραδέλφων Πολέμωνι Φίλαγρόν τε, τὸν Εὐβουλίδου πατέρα, καὶ Φανοστράτην, τὴν Στρατίου θυγατέρα, καὶ Καλλίστρατον, τὸν πατέρα τῆς Σωσιθέου γυναικός, καὶ Εὐκτήμονα, τὸν βασιλεύσαντα, καὶ Χαρίδημον, τὸν πατέρα τὸν Θεοπόμπου καὶ Στρατοκλέους. καὶ εἶναί τοῖς τούτου υἱέσι καὶ Ἁγνίᾳ ἐν τῷ αὐτῷ γένει Εὐβουλίδην κατὰ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ, Φίλαγρον, κατὰ δὲ τὴν μητέρα τὴν ἑαυτοῦ, Φιλομάχην, νομιζόμενον ἀνεψιὸν εἶναι Εὐβουλίδην Ἁγνίᾳ πρὸς πατρὸς ἐκ τηθίδος γεγονότα Ἁγνίᾳ τῆς πρὸς πατρός.

ΑΛΛΗ.

Μαρτυροῦσι συγγενεῖς εἶναι Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου, καὶ Φιλάγρῳ, τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου, καὶ Εὐκτήμονι, τῷ βασιλεύσαντι, καὶ εἰδέναι Εὐκτήμονα ἀδελφὸν ὄντα ὁμοπάτριον Φιλάγρῳ, τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου, καὶ ὁπότε ἡ ἐπιδικασία ἦν τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου Εὐβουλίδῃ προσκλαίουσα, ἔτι ζῆν 1064
Εὐκτήμονα, ἐκ πατραδέλφων ἀνεψιὸν ὄντα Πολέμωνι, τῷ πατρὶ Ἁγνίου, καὶ μὴ ἀμφισβητῆσαι Εὐκτήμονα Εὐβουλίδῃ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, μηδ' ἄλλον μηδένα κατὰ γένος τότε.

ΑΛΛΗ.

Μαρτυροῦσι τὸν πατέρα τὸν ἑαυτῶν Στράτωνα συγγενῆ εἶναι Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου, καὶ Χαριδήμῳ, τῷ πατρὶ τῷ Θεοπόμπου, καὶ Φιλάγρῳ, τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου, καὶ ἀκούειν τοῦ ἑαυτῶν πατρός, ὅτι Φίλαγρος λάβοι γυναῖκα, πρώτην μὲν Φιλομάχην, ἀδελφὴν Πολέμωνος, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου, ὁμοπατρίαν καὶ ὁμομητρίαν, καὶ γενέσθαι Φιλάγρῳ ἐκ μὲν τῆς Φιλομάχης Εὐβουλίδην, ἀποθανούσης δὲ Φιλομάχης, ἑτέραν λαβεῖν γυναῖκα Φίλαγρον Τελεσίππην, καὶ γενέσθαι ὁμοπάτριον μὲν ἀδελφὸν Εὐβουλίδῃ Μενεσθέα, ὁμομήτριον δὲ μή· καὶ Εὐβουλίδου ἀμφισβητήσαντος τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου κατὰ γένος, Μενεσθέα μὴ ἀμφισβητῆσαι τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, μηδ' Εὐκτήμονα, τὸν ἀδελφὸν τὸν Φιλάγρου, μηδ' ἄλλον μηδένα κατὰ γένος πρὸς Εὐβουλίδην τότε.

ΑΛΛΗ.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ Ἀρχίμαχον συγγενῆ εἶναι Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου, καὶ Χαριδήμῳ, τῷ πατρὶ τῷ Θεοπόμπου, καὶ Φιλάγρῳ, τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου, καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτῶν, ὅτι Φίλαγρος λάβοι γυναῖκα πρώτην μὲν Φιλομάχην, ἀδελφὴν Πολέμωνος τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου ὁμοπατρίαν καὶ ὁμομητρίαν, καὶ γενέσθαι ἐκ μὲν Φιλομάχης
1065 Εὐβουλίδην, ἀποθανούσης δὲ Φιλομάχης, ἑτέραν λαβεῖν γυναῖκα Φίλαγρον Τελεσίππην, καὶ γενέσθαι Φιλάγρῳ ἐκ Τελεσίππης Μενεσθέα, ὁμοπάτριον μὲν ἀδελφὸν Εὐβουλίδῃ, ὁμομήτριον δὲ μή· ἀμφισβητήσαντος δὲ τοῦ Ἁγνίου κατὰ γένος, Μενεσθέα μὴ ἀμφισβητῆσαι τοῦ κλήρου, μηδ' Εὐκτήμονα, τὸν ἀδελφὸν Φιλάγρου, μηδ' ἄλλον μηδένα κατὰ γένος πρὸς Εὐβουλίδην τότε.

ΑΛΛΗ.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς Καλλίστρατον ἀδελφὸν εἶναι Εὐκτήμονι, τῷ βασιλεύσαντι, καὶ Φιλάγρῳ, τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου, ἀνεψιοὺς δ' εἶναι τούτους Πολέμωνι, τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου, καὶ Χαριδήμῳ, τῷ πατρὶ τῷ Θεοπόμπου, καὶ ἀκούειν τῆς μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ, ὅτι ἀδελφὸς οὐ γένοιτ

Πολέμωνι, τῷ πατρὶ Ἁγνίου, ἀδελφὴ δὲ γένοιτο ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία Φιλομάχη, καὶ ταύτην λάβοι τὴν Φιλομάχην Φίλαγρος, καὶ γένοιτο ἐξ αὐτῶν Εὐβουλίδης, ὁ πατὴρ ὁ Φιλομάχης, τῆς Σωσιθέου γυναικός.

Ἀναγνῶναι μὲν τὰς μαρτυρίας ταύτας ἐξ ἀνάγκης ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μὴ τὸ αὐτὸ πάθοιμεν, ὅπερ τὸ πρότερον, ἀπαράσκευοι ληφθέντες ὑπὸ τούτων. πολὺ δὲ σαφέστερον ἔτι αὐτὸς ἑαυτοῦ Μακάρτατος οὑτοσὶ καταμαρτυρήσει, ὅτι οὔτε Θεοπόμπῳ, τῷ πατρὶ τῷ ἑαυτοῦ, οὔτε αὐτῷ τούτῳ προσήκει οὐδενὸς κληρονομεῖν τῶν Ἁγνίου, γένει ἀπωτέρω ὄντος τοῦ Θεοπόμπου καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἴκου τὸ παράπαν. εἰ γάρ τις ἀνακρίνοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, Οὑτοσὶ τίς ἐστιν ὁ ἀμφισβητῶν τῷ παιδὶ τούτῳ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου; εὖ οἶδ', ὅτι ἀποκρίναιτ' ἄν, ὅτι Μακάρτατος. τίνος ὢν πατρός; Θεοπόμπου. μητρὸς δὲ τίνος; Ἀπολήξιδος, θυγατρὸς Προσπαλτίου, ἀδελφῆς 1066
δὲ Μακαρτάτου τοῦ Προσπαλτίου. ὁ δὲ Θεόπομπος τίνος ἦν πατρός; Χαριδήμου. ὁ δὲ Χαρίδημος τίνος; Στρατίου. ὁ δὲ Στράτιος τίνος; Βουσέλου. οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔστιν ὁ Στρατίου οἶκος, ἑνὸς τῶν Βουσέλου υἱέων, καὶ ἔκγονοι οὗτοι εἰσι Στρατίου, οὓς ὑμεῖς ἀκηκόατε· καὶ ἐνταῦθα οὐδαμοῦ ἐστιν οὐδὲν ὄνομα τῶν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου, ἀλλ' οὐδὲ παραπλήσιον. πάλιν δὴ ἀνακρίνω τὸν παῖδα τουτονί, τίς ὢν ἀμφισβητεῖ Μακαρτάτῳ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου. οὐκ ἂν ἔχοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' οὐδ' ὁτιοῦν ἀποκρίνασθαι ὁ παῖς, ἢ ὅτι Εὐβουλίδης. τίνος ὢν πατρός; Εὐβουλίδου, τοῦ Ἁγνίου ἀνεψιοῦ. μητρὸς δὲ τίνος; Φιλομάχης, ἣ ἦν Ἁγνίᾳ ἀνεψιοῦ παῖς πρὸς πατρός. ὁ Εὐβουλίδης δὲ τίνος ἦν πατρός; Φιλάγρου, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου. μητρὸς δὲ τίνος; Φιλομάχης, τῆς τηθίδος τοῦ Ἁγνίου. ὁ δ' Ἁγνίας τίνος ἦν υἱός; Πολέμωνος. ὁ δὲ Πολέμων τίνος; Ἁγνίου. ὁ δ' Ἁγνίας τίνος; Βουσέλου. οὑτοσὶ ἕτερός ἐστιν οἶκος ὁ Ἁγνίου, ἑνὸς τῶν Βουσέλου υἱέων· καὶ ἐνταῦθ' οὐδ' ὁτιοῦν ἔνεστι τὸ αὐτὸ ὄνομα τῶν ἐν τῷ Στρατίου οἴκῳ ὄντων ἐκγόνων, ἀλλ' οὐδὲ παραπλήσιον, ἀλλ' αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν πορεύονται ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου, τὰ ὀνόματα παρ' ἀλλήλων παραλαμβάνοντες. πανταχῇ δὴ καὶ πάντα τρόπον ἐξελέγχονται ἐξ ἑτέρου οἴκου καὶ ἀπωτέρω γένει ὄντες, καὶ οὐ προσῆκον αὐτοῖς κληρονομεῖν οὐδενὸς τῶν Ἁγνίου. οἷς γὰρ ὁ νομοθέτης δίδωσι τὴν ἀγχιστείαν καὶ τὴν κληρονομίαν, τούτους ἀναγνώσεται ὑμῖν τοὺς νόμους.

7

ΝΟΜΟΙ.

Ὅστις ἂν μὴ διαθέμενος ἀποθάνῃ, ἐὰν μὲν παῖδας καταλίπῃ θηλείας, σὺν ταυτῃσὶ, ἐὰν δὲ μὴ, τούσδε κυρίους εἶναι τῶν χρημάτων. ἐὰν μὲν ἀδελφοὶ ὦσιν ὁμοπάτορες, καὶ ἐὰν παῖδες ἐξ ἀδελφῶν γνήσιοι, τὴν τοῦ πατρὸς μοῖραν λαγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ ἀδελφοὶ ὦσιν, ἢ ἀδελφῶν παῖδες, οἱ ἐξ αὐτῶν κατὰ ταὐτὰ λαγχάνειν· κρατεῖν δὲ τοὺς ἄῤῥενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀῤῥένων, ἐὰν ἐκ τῶν αὐτῶν ὦσι, καὶ ἐὰν γένει ἀπωτέρω. ἐὰν δὲ μὴ ὦσι πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιάδων [παίδων], τοὺς πρὸς μητρὸς τοῦ ἀνδρὸς κατὰ ταὐτὰ κυρίους εἶναι. ἐὰν δὲ μηδετέρωθεν ᾖ ἐντὸς τούτων, τὸν πρὸς πατρὸς ἐγγυτάτω κύριον εἶναι. νόθῳ δὲ μηδὲ νόθῃ μὴ εἶναι ἀγχιστείαν μήτε ἱερῶν μήθ᾽ ὁσίων ἀπ᾽ Εὐκλείδου ἄρχοντος.

Διαῤῥήδην λέγει ὁ νύμος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οἷς δεῖ τὴν κληρονομίαν εἶναι· οὐ μὰ Δί᾽ οὐ Θεοπόμπῳ, οὐδὲ Μακαρτάτῳ, τῷ Θεοπόμπου υἱεῖ, τοῖς μηδὲ τὸ παράπαν οὖσιν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἁγνίου. ἀλλὰ τίνι καὶ δίδωσι; τοῖς ἐκγόνοις τοῖς Ἁγνίου, τοῖς οὖσιν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου ἐκείνου. ταῦτα καὶ ὁ νόμος λέγει, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει. οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ταῦτα μὲν ἔδωκεν ὁ νομοθέτης τοῖς προσήκουσιν, ἕτερα δ᾽ οὐ προσέταξεν, ἀλλὰ πάνυ πολλά ἐστιν, ἃ προστάττει ποιεῖν τοῖς προσήκουσι, καὶ πρόφασιν οὐδεμίαν δίδωσιν, ἀλλ᾽ ἐξ ἀνάγκης δεῖ ποιεῖν. μᾶλλον δὲ λέγε αὐτὸν τὸν νόμον τὸν πρῶτον.

ΝΟΜΟΣ.

Τῶν ἐπικλήρων, ὅσαι θητικὸν τελοῦσιν, ἐὰν μὴ βούληται ἔχειν ὁ ἐγγύτατα γένους, ἐκδιδότω ἐπιδοὺς, ὁ μὲν πεντακοσιο-
1068 μέδιμνος πεντακοσίας δραχμὰς, ὁ δ᾽ ἱππεὺς τριακοσίας, ὁ δὲ ζυγίτης ἑκατὸν πεντήκοντα, πρὸς οἷς αὐτῆς. ἐὰν δὲ μὴ πλείους ὦσιν ἐν τῷ αὐτῷ γένει, τῇ ἐπικλήρῳ πρὸς μέρος ἐπιδιδόναι ἕκαστον. ἐὰν δ᾽ αἱ γυναῖκες πλείους ὦσι, μὴ ἐπάναγκες εἶναι πλέον ἢ μίαν ἐκδοῦναι τῷ γένει, ἀλλὰ τὸν ἐγγύτατα δεῖ ἐκδιδόναι, ἢ αὐτὸν ἔχειν. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃ ὁ ἐγγυτάτω γένους, ἢ μὴ ἐκδῷ, ὁ ἄρχων ἐπαναγκαζέτω ἢ αὐτὸν ἔχειν, ἢ ἐκδοῦναι. ἐὰν δὲ μὴ ἐπαναγκάσῃ ὁ ἄρχων, ὀφειλέτω χιλίας δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἥρᾳ. ἀπογραφέτω δὲ τὸν μὴ ποιοῦντα ταῦτα ὁ βουλόμενος πρὸς τὸν ἄρχοντα.

Ἃ μὲν λέγει ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀκούετε. ὅτε δὲ τῆς ἐπικλήρου ἔδει ἐπιδικάζεσθαι Φυλομάχης τῆς τουτουῒ μητρὸς τοῦ παιδὸς, Ἁγνίου δ' ἀνεψιοῦ παιδὸς οὔσης πρὸς πατρὸς, ἐγὼ μὲν ἧκον φοβούμενος τὸν νόμον καὶ ἐπεδικαζόμην γένει ὢν ἐγγυτάτω· Θεόπομπος δ', ὁ Μακαρτάτου πατὴρ, οὐδὲ προσῆλθε τὸ παράπαν οὐδ' ἠμφισβήτησε διὰ τὸ μηδ' ὁτιοῦν αὐτῷ προσήκειν, καὶ ταῦτ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ ὢν τῇ αὐτῇ. καίτοι πῶς οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἄτοπον εἶναι τῆς μὲν ἐπικλήρου, ἣ ἦν Ἁγνίᾳ ἀνεψιοῦ παῖς πρὸς πατρὸς, ταύτης μὲν μηδενὶ πώποτ' ἀμφισβητῆσαι Θεόπομπον, τὸν δὲ κλῆρον τοῦ Ἁγνίου ἀξιοῦν ἔχειν παρὰ τοὺς νόμους ἅπαντας; τούτων γένοιντ' ἂν ἄνθρωποι ἀναισχυντότεροι καὶ μιαρώτεροι; ἀναγίνωσκε καὶ τοὺς ἑτέρων νόμους.

ΝΟΜΟΙ.

Προειπεῖν τῷ κτείναντι ἐν ἀγορᾷ ἐντὸς ἀνεψιότητος καὶ ἀνεψιοῦ, συνδιώκειν δὲ καὶ ἀνεψιῶν παῖδας, καὶ γαμβροὺς, 1069
καὶ ἀνεψιοὺς, καὶ πενθεροὺς, καὶ ἀνεψιαδοῦς, καὶ φράτορας. ἐὰν δὲ αἰδέσασθαι δέῃ, ἐὰν μὲν πατὴρ ᾖ, ἢ ἀδελφὸς, ἢ υἱεῖς, πάντας, ἢ τὸν κωλύοντα κρατεῖν. ἐὰν δὲ τούτων μηδεὶς ᾖ, κτείνῃ δ' ἄκων, γνῶσι δ' οἱ πεντήκοντα καὶ εἷς, [ἢ οἱ ἐφέται,] ἄκοντα κτεῖναι, αἰδεσάσθων οἱ φράτορες, ἐὰν θέλωσι, δέκα. τούτους δ' οἱ πεντήκοντα καὶ εἷς ἀριστίνδην αἱρείσθων. καὶ οἱ πρότερον κτείναντες ἐν τῷδε τῷ θεσμῷ ἐνεχέσθων. τοὺς δ' ἀπογινομένους ἐν τοῖς δήμοις, οὓς ἂν μηδεὶς ἀναιρῆται, ἐπαγγελλέτω ὁ δήμαρχος τοῖς προσήκουσιν ἀναιρεῖν καὶ θάπτειν καὶ καθαίρειν τὸν δῆμον τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν ἀπογένηται ἕκαστος αὐτῶν. ἐπαγγέλλειν δὲ περὶ μὲν τῶν δούλων τῷ δεσπότῃ, περὶ δὲ τῶν ἐλευθέρων τοῖς τὰ χρήματ' ἔχουσιν. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ χρήματα τῷ ἀποθανόντι, τοῖς προσήκουσι τοῦ ἀποθανόντος ἐπαγγέλλειν. ἐὰν δὲ, τοῦ δημάρχου ἐπαγγείλαντος, μὴ ἀναιρῶνται οἱ προσήκοντες, ὁ μὲν δήμαρχος ἀπομισθωσάτω ἀνελεῖν καὶ καταθάψαι καὶ καθᾶραι τὸν δῆμον αὐθημερὸν, ὅπως ἂν δύνωνται ὀλιγίστου· ἐὰν δὲ μὴ ἀπομισθώσῃ, ὀφειλέτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. ὅ τι δ' ἂν ἀναλώσῃ, διπλάσιον πραξάσθω παρὰ τῶν ὀφειλόντων· ἐὰν δὲ μὴ πράξῃ, αὐτὸς ὀφειλέτω τοῖς δημόταις. τοὺς δὲ μὴ ἀποδιδόντας τὰς μισθώσεις τῶν τεμενῶν τῶν τῆς θεοῦ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν καὶ τῶν ἐπωνύμων ἀτίμους

εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ γένος καὶ κληρονόμους τοὺς τούτων, ἕως ἂν ἀποδῶσι.

70 Ταῦτα πάνθ', ὅσα οἱ νόμοι προστάττουσι ποιεῖν τοὺς προσήκοντας, ἡμῖν προστάττουσι καὶ ἀναγκάζουσι ποιεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί· Μακαρτάτῳ δὲ τούτῳ οὐδὲν διαλέγονται, οὐδὲ Θεοπόμπῳ, τῷ πατρὶ τῷ τούτου· οὐδὲ γάρ εἰσιν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου τὸ παράπαν. πῶς οὖν ἂν τούτοις τι προστάττοιεν; ἀλλ' οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τοὺς νόμους καὶ τὰς μαρτυρίας, ἃς ἡμεῖς παρεχόμεθα, δίκαιον μὲν οὐδ' ὁτιοῦν ἔχει λέγειν, ἀγανακτεῖ δὲ καὶ δεινά φησι πάσχειν, ὅτι τοῦ πατρὸς τετελευτηκότος ἀγωνίζεται. ἐκεῖνο δ' οὐκ ἐνθυμεῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί, Μακάρτατος, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἄνθρωπος ἦν θνητός, καὶ τετελεύτηκε μετ' ἄλλων πολλῶν καὶ νεωτέρων καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλ' εἰ Θεόπομπος τετελεύτηκεν, ὁ τουτουῒ πατήρ, οἱ νόμοι οὐ τετελευτήκασιν, οὐδὲ τὸ δίκαιον οὐ τετελεύτηκεν, οὐδ' οἱ δικασταὶ οἱ τὴν ψῆφον ἔχοντες. ἔστι δ' ὁ νυνὶ ἀγὼν καὶ ἡ διαδικασία, οὐκ εἴ τις ἕτερος ἑτέρου πρότερος ἢ ὕστερος τετελεύτηκεν, ἀλλ' εἰ μὴ προσήκει ἐξελαθῆναι ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου τοὺς οἰκείους τοῦ Ἁγνίου, ἀνεψιοὺς ὄντας καὶ ἀνεψιῶν παῖδας Ἁγνίᾳ πρὸς πατρός, ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ Στρατίου οἴκου καὶ μηδὲν προσηκόντων, ὥστε κληρονομεῖν τῶν Ἁγνίου, ἀλλὰ γένει ἀπωτέρω ὄντων· περὶ τούτου νῦν ἐστιν ὁ ἀγών. ἔτι δὲ σαφέστερον γνώσεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου, ὅτι Σόλων ὁ νομοθέτης σπουδάζει περὶ τοὺς οἰκείους, καὶ οὐ μόνον δίδωσι τὰ καταλειφθέντα, ἀλλὰ καὶ προστάγματα ποιεῖται τὰ δυσχερῆ ἅπαντα τοῖς προσήκουσι. λέγε τὸν νόμον.

1071 ΝΟΜΟΣ.

Τὸν ἀποθανόντα προτίθεσθαι ἔνδον, ὅπως ἂν βούληται. ἐκφέρειν δὲ τὸν ἀποθανόντα τῇ ὑστεραίᾳ, ᾗ ἂν προθῶνται, πρὶν ἥλιον ἐξέχειν. βαδίζειν δὲ τοὺς ἄνδρας πρόσθεν, ὅταν ἐκφέρωνται, τὰς δὲ γυναῖκας ὄπισθεν. γυναῖκα δὲ μὴ ἐξεῖναι εἰσιέναι εἰς τὰ τοῦ ἀποθανόντος, μηδ' ἀκολουθεῖν ἀποθανόντι, ὅταν εἰς τὰ σήματα ἄγηται, ἐντὸς ἑξήκοντ' ἐτῶν γεγονυῖαν, πλὴν ὅσαι ἐντὸς ἀνεψιαδῶν εἰσί· μηδ' εἰς τὰ τοῦ ἀποθανόντος εἰσιέναι, ἐπειδὰν ἐξενεχθῇ ὁ νέκυς, γυναῖκα μηδεμίαν, πλὴν ὅσαι ἐντὸς ἀνεψιαδῶν εἰσίν.

Οὐκ ἐᾷ εἰσιέναι, οὗ ἂν ᾖ ὁ τετελευτηκώς, οὐδεμίαν γυναῖκα ἄλλην ἢ τὰς προσηκούσας μέχρι ἀνεψιότητος, καὶ πρὸς τὸ μνῆμα ἀκολουθεῖν τὰς αὐτὰς ταύτας. Φιλομάχη τοίνυν, ἡ Πολέμωνος ἀδελφή, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου, οὐκ ἀνεψιὰ ἦν Ἁγνίᾳ, ἀλλὰ τηθίς· ἀδελφὴ γὰρ ἦν Πολέμωνος, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου· Εὐβουλίδης δέ, ὁ υἱὸς ταύτης τῆς γυναικός, ἀνεψιὸς ἦν πρὸς πατρὸς Ἁγνίᾳ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος· τοῦ δ' Εὐβουλίδου ἦν θυγάτηρ ἡ τουτουὶ τοῦ παιδὸς μήτηρ. ταύτας κελεύει τὰς προσηκούσας καὶ παρεῖναι τῇ προθέσει τοῦ τετελευτηκότος, καὶ ἐπὶ τὸ μνῆμα ἀκολουθεῖν, οὐ τὴν Μακαρτάτου μητέρα, οὐδὲ τὴν Θεοπόμπου γυναῖκα· οὐδὲ γὰρ προσήκουσιν Ἁγνίᾳ αὗται, ἀλλ' ἦσαν ἐξ ἑτέρας φυλῆς, Ἀκαμαντίδος, καὶ ἐξ ἑτέρου δήμου, Προσπαλτόθεν· ὥστε τὸ παράπαν οὐδ' ᾔσθοντο, ὅτε ἦν τετελευτηκὼς ὁ Ἁγνίας. ὑπεραναίσχυντον δὴ οὗτοι κατασκευάζουσι πρᾶγμα, ὡς ἄρα δεῖ ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας τὰς ἡμετέρας τοῦ μὲν σώματος τοῦ Ἁγνίου, ὅτε ἐτετελευτήκει, κληρονόμους 1072
εἶναι, καὶ ποιεῖν ἅπαντα τὰ νομιζόμενα, ὡς προσήκοντας καὶ γένει ὄντας ἐγγυτάτω, τὸν δὲ κλῆρον οἴεσθαι δεῖν ἔχειν τὸν Ἁγνίου, τοῦ τετελευτηκότος, Μακάρτατον, ἐκ τοῦ Στρατίου ὄντα οἴκου καὶ ἐκ τῆς Ἀποληξίδος, τῆς Προσπαλτίου θυγατρός, Μακαρτάτου δ' ἀδελφῆς. ἀλλ' οὔτε δίκαιον, οὔθ' ὅσιον τοῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀνάγνωθι δή μοι τὰ ἐκ τῆς μαντείας τῆς ἐκ Δελφῶν κομισθείσης παρὰ τοῦ θεοῦ, ἵν' αἴσθησθε, ὅτι ταὐτὰ λέγει περὶ τῶν προσηκόντων τοῖς νόμοις τοῖς τοῦ Σόλωνος.

ΜΑΝΤΕΙΑ.

Ἀγαθῇ τύχῃ. ἐπερωτᾷ ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων περὶ τοῦ σημείου τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ γενομένου, ὅ τι ἂν δρῶσιν Ἀθηναίοις ἢ ὅτῳ θεῷ θύουσιν ἢ εὐχομένοις εἴη ἐπὶ τὸ ἄμεινον ἀπὸ τοῦ σημείου. συμφέρει Ἀθηναίοις περὶ τοῦ σημείου τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ γενομένου, θύοντας καλλιερεῖν Διὶ ὑπάτῳ, Ἀθηνᾷ ὑπάτῃ, Ἡρακλεῖ, Ἀπόλλωνι σωτῆρι, καὶ ἀποπέμπειν Ἀμφιόνεσσι περὶ τύχας ἀγαθᾶς, Ἀπόλλωνι ἀγυιεῖ, Λητοῖ, Ἀρτέμιδι, καὶ τὰς ἀγυιὰς κνισσῆν, καὶ κρατῆρας ἱστάμεν καὶ χορούς, καὶ στεφανηφορεῖν καττὰ πάτρια, θεοῖς Ὀλυμπίοις καὶ Ὀλυμπίαις πάντεσσι καὶ πάσαις δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς ἀνίσχοντας μνασιδωρεῖν καττὰ πατρῷα, ἥρῳ ἀρχηγέτᾳ, οὗ ἐπώνυμοί ἐστε, θύειν καὶ δωροτελεῖν καττὰ

πάτρια, τοῖς ἀποφθιμένοις ἐν ἱκνουμένᾳ ἁμέρᾳ τελεῖν τοὺς ποθήκοντας κατὰ τὰ ἀγημένα.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ταὐτὰ λέγει ὅ τε Σόλων 1073 ἐν τοῖς νόμοις καὶ ὁ θεὸς ἐν τῇ μαντείᾳ, κελεύων τοῖς κατοιχομένοις ποιεῖν τοὺς προσήκοντας ἐν ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις. ἀλλὰ τούτων οὐδὲν ἔμελε Θεοπόμπῳ οὐδὲ Μακαρτάτῳ τούτῳ, ἀλλὰ τοῦτο μόνον, τὸ τὰ μὴ προσήκοντα ἑαυτοῖς ἔχειν καὶ ἐγκαλεῖν, ὅτι, πολὺν χρόνον ἐχόντων ἑαυτῶν τὸν κλῆρον, νυνὶ ἀγωνίζονται. ἐγὼ δ' ᾤμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσήκειν τὸν τἀλλότρια ἀδίκως ἔχοντα οὐκ ἐγκαλεῖν, εἰ πλείω χρόνον εἶχεν, ἀλλὰ χάριν εἰδέναι, μὴ ἡμῖν, ἀλλὰ τῇ τύχῃ, ὅτι πολλαὶ καὶ ἀναγκαῖαι διατριβαὶ ἐγένοντο ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, ὥστε νυνὶ περὶ τούτων ἡμῖν ἀγωνίζεσθαι. οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοί εἰσιν ἄνθρωποι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μέλει αὐτοῖς οὐδὲν οὔτε τοῦ οἴκου ἐξερημουμένου τοῦ Ἁγνίου, οὔτε τῶν ἄλλων, ὅσα παρανομοῦσιν· οἵτινές γε, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, τὰ μὲν ἄλλα τί ἄν τις λέγοι περὶ τούτων; (πολλὰ γὰρ ἂν εἴη λέγειν,) ἓν δὲ μιαρώτατον καὶ παρανομώτατον διαπεπραγμένοι εἰσί, καὶ μάλιστ' ἐνδεικνύμενοι, ὅτι οὐδενὸς αὐτοῖς μέλει πλὴν τοῦ πλεονεκτεῖν. οὐ γὰρ ἔφθη ὁ Θεόπομπος τὴν ἐπιδικασίαν ἡμῖν ποιησάμενος τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου τὸν τρόπον τοῦτον, ὃν ὑμεῖς ἀκηκόατε, καὶ εὐθὺς ἐνεδείξατο, ὅτι τὰ οὐδὲν προσήκονθ' ἑαυτῷ ἔχειν ἐνόμιζεν. ὃ γὰρ ἦν πλείστου ἄξιον ἐν τοῖς χωρίοις τοῖς Ἁγνίου καὶ ἐθαυμάζετο μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν προσχώρων καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, αἱ ἐλαῖαι, ταύτας ἐξώρυττον καὶ ἐξεπρέμνιζον, πλεῖον ἢ χίλια στελέχη, ὅθεν ἔλαιον ὑπέρπολυ ἐγίγνετο. ταύτας οὗτοι ἀπέδοντο ἐκπρεμνίσαντες, καὶ ἀργύριον ὑπέρπολυ ἔλαβον. 1074 καὶ ταῦτ' ἐποίουν οὗτοι, ἐπιδίκου ὄντος τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου κατὰ τὸν νόμον, καθ' ὅνπερ οὗτοι τὴν τουτουῒ μητέρα προσεκαλέσαντο. ὅτι δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐξεπρέμνισαν οὗτοι τὰς ἐλαίας ἐκ τῶν χωρίων ὧν Ἁγνίας κατέλιπε, μάρτυρας ὑμῖν τούτων παρεξόμεθα τούς τε προσχώρους καὶ τῶν ἄλλων οὓς παρεκαλέσαμεν, ὅτ' ἐπεμαρτυρόμεθα. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μαρτυροῦσιν ἀκολουθῆσαι Ἀραφήναδε παρακληθέντες ὑπὸ [illegible]ίου εἰς τοὺς Ἁγνίου ἀγρούς, ἐπειδὴ Θεόπομπος ἐπεδι-

κάσατο τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, καὶ ἐπιδεικνύναι αὐτοῖς Σωσίθεον τὰς ἐλαίας ἐκπρεμνιζομένας ἐκ τοῦ Ἁγνίου ἀγροῦ.

Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν τετελευτηκότα μόνον ὕβριζον ταῦτα διαπραξάμενοι, δεινὰ μὲν ἐποίουν, ἧττον δέ· νῦν δὲ καὶ εἰς ὅλην τὴν πόλιν ταυτὶ ὑβρίκασι καὶ παρανενομήκασι. γνώσεσθε δέ, ἐπειδὰν τοῦ νόμου ἀκούσητε. ἀναγίγνωσκε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τις ἐλαίαν Ἀθήνησιν ἐξορύττῃ, ἐὰν μὴ εἰς ἱερὸν Ἀθηναίων δημόσιον ἢ δημοτικόν, ἢ ἑαυτῷ χρῆσθαι μέχρι δυοῖν ἐλαίαιν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, ἢ ἐπὶ ἀποθανόντα δέῃ χρήσασθαι, ὀφείλειν ἑκατὸν δραχμὰς τῷ δημοσίῳ τῆς ἐλαίας ἑκάστης· τὸ δὲ ἐπιδέκατον τούτου τῆς θεοῦ εἶναι. ὀφειλέτω δὲ καὶ τῷ ἰδιώτῃ τῷ ἐπεξιόντι ἑκατὸν δραχμὰς καθ' ἑκάστην ἐλαίαν. τὰς δὲ δίκας εἶναι περὶ τούτων πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταί εἰσι. πρυτανεῖα δὲ τιθέτω ὁ διώκων τοῦ αὐτοῦ μέρους. ὅτου δ' ἂν καταγνωσθῇ, ἐγγραφόντων οἱ ἄρχοντες, πρὸς οὓς 1075
ἂν ᾖ ἡ δίκη, τοῖς πράκτορσιν, ὃ τῷ δημοσίῳ γίνεται, τοῖς ταμίαις τῶν τῆς θεοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ἐγγράφωσιν, αὐτοὶ ὀφειλόντων.

Ὁ μὲν νόμος οὕτως ἰσχυρός. ἐκεῖνο δ' ἐνθυμεῖσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί ποτ' οἴεσθε ἡμᾶς πάσχειν ἐν τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ ὑπὸ τούτων καὶ ὑπὸ τῆς ὕβρεως τῆς τούτων, ὅπου ὑμῶν, πόλεως τηλικαυτησί, κατεφρόνησαν καὶ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, καί, ἃ διαῤῥήδην ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι μὴ ποιεῖν, οὑτωσὶ καταφρονητικῶς ᾐκίσαντο τὰ χωρία, ἃ κατέλιπεν Ἁγνίας. ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύει μηδ' ἐκ τοῦ αὑτοῦ χωρίου τοῦ πατρῴου ταῦτα ποιεῖν. πολύ γε αὐτοῖς μέλει ἢ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις πείθεσθαι, ἢ ὅπως μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος ὁ Ἁγνίου. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλομαι περὶ ἐμαυτοῦ εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς διὰ βραχέων καὶ ἐπιδεῖξαι, ὅτι οὐχ ὁμοίως τούτοις ἐπιμέλειαν ἐποιησάμην τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου, ὅπως μὴ ἐξερημωθήσεται. καὶ αὐτὸς γάρ εἰμι τοῦ γένους τοῦ Βουσέλου. Ἅβρωνος γάρ, τοῦ Βουσέλου υἱέως, ἔλαβε τὴν θυγατριδῆν Καλλίστρατος, Εὐβουλίδου μὲν υἱὸς ὤν, Βουσέλου δ' υἱϊδοῦς· καὶ ἐκ τῆς Ἅβρωνος θυγατριδῆς καὶ Καλλιστράτου τοῦ ἀδελφιδοῦ τοῦ Ἅβρωνος ἐγένετο ἡ μήτηρ ἡ ἡμετέρα. ἐγὼ δ', ἐπειδὴ ἐπεδικασάμην τῆς τούτου μητρός, καὶ ἐγένοντό μοι

υἱεῖς μὲν τέσσαρες, θυγάτηρ δὲ μία, τὰ ὀνόματα ἐθέμην τούτοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῷ μὲν πρεσβυτάτῳ τὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμαυτοῦ ὄνομα, Σωσίαν, ὥσπερ καὶ δίκαιόν ἐστι, καὶ ἀπέ-
1076 δωκα τῷ πρεσβυτάτῳ τοῦτο τὸ ὄνομα, τῷ δὲ μετὰ τὸν πρεσβύτατον γενομένῳ, τούτῳ ἐθέμην Εὐβουλίδην, ὅπερ ἦν ὄνομα τῷ πατρὶ τῷ τῆς μητρὸς τοῦ παιδὸς τούτου, τῷ δὲ μετὰ τοῦτον Μενεσθέα ἐθέμην, (καὶ γὰρ ὁ Μενεσθεὺς οἰκεῖος ἦν τῆς ἐμῆς γυναικός,) τῷ δὲ νεωτάτῳ ἐθέμην ὄνομα Καλλίστρατον, ὃ ἦν ὄνομα τῷ πατρὶ τῆς ἐμῆς μητρός. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὴν θυγατέρ' ἔδωκα οὐδαμόσε ἔξω, ἀλλὰ τῷ ἀδελφιδῷ τῷ ἐμαυτοῦ, ὅπως, ἐὰν ὑγιαίνωσι, καὶ οἱ ἐκ τούτων ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ὦσιν Ἁγνίᾳ. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον διῴκησα, ὅπως ἂν διασῴζωνται ὅτι μάλιστα οἱ οἶκοι οἱ ἀπὸ τοῦ Βουσέλου. τουτουσὶ δ' ἐξετάσωμεν πάλιν. καὶ πρώτιστον μὲν τὸν νόμον τουτονὶ ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΣ.

Ὁ ἄρχων ἐπιμελείσθω τῶν ὀρφανῶν, καὶ τῶν ἐπικλήρων, καὶ τῶν οἴκων τῶν ἐξερημουμένων, καὶ τῶν γυναικῶν, ὅσαι μένουσιν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἀνδρῶν τῶν τεθνηκότων φάσκουσαι κυεῖν. τούτων ἐπιμελείσθω καὶ μὴ ἐάτω ὑβρίζειν περὶ τούτους. ἐὰν δέ τις ὑβρίζῃ ἢ ποιῇ τι παράνομον, κύριος ἔστω ἐπιβάλλειν κατὰ τὸ τέλος. ἐὰν δὲ μείζονος ζημίας δοκῇ ἄξιος εἶναι, προσκαλεσάμενος πρόπεμπτα καὶ τίμημα ἐπιγραψάμενος, ὅ τι ἂν δοκῇ αὐτῷ, εἰσαγαγέτω εἰς τὴν Ἡλιαίαν. ἐὰν δ' ἁλῷ, τιμάτω ἡ Ἡλιαία περὶ τοῦ ἁλόντος, ὅ τι χρὴ αὐτὸν παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι.

Πῶς ἂν οὖν μᾶλλον ἐξερημώσαιεν ἄνθρωποι οἶκον, ἢ εἴ τινες τοὺς γένει ὄντας ἐγγυτάτω Ἁγνίᾳ, τούτους ἐξελαύνοιεν, ἐξ ἑτέρου οἴκου ὄντες, τοῦ Στρατίου; καὶ πάλιν, εἰ τὸν μὲν κλῆρον ἀξιοῖ ἔχειν τὸν Ἁγνίου, ὡς γένει προσήκων, τὸ δ'
1077 ὄνομα, ὅ ἐστιν αὐτῷ, μὴ ὅτι ἐκ τοῦ Ἁγνίου οἴκου, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τοῦ Στρατίου ἐστὶ, τοῦ ἑαυτοῦ προγόνου, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τῶν ἄλλων ἀπογόνων τῶν Βουσέλου, τοσούτων γενομένων, οὐδενὸς ἔχει τὸ ὄνομα; ἀλλὰ πόθεν δή ἐστι τὸ ὄνομα ὁ Μακάρτατος; ἐκ τῶν πρὸς μητρός· εἰσεποιήθη γὰρ οὗτος εἰς τὸν οἶκον τὸν Μακαρτάτου τοῦ Προσπαλτίου, ἀδελφοῦ ὄντος τῆς μητρὸς τῆς τούτου, καὶ ἔχει καὶ ἐκεῖνον τὸν οἶκον. καὶ οὕτως ἐστὶν ὑβρι-

στῆς, ὥστε, γενομένου αὐτῷ υἱέος, τοῦτον μὲν εἰσαγαγεῖν εἰς τὸν οἶκον τὸν Ἁγνίου υἱὸν τῷ Ἁγνίᾳ ἐπελάθετο, καὶ ταῦτ' ἔχων τὸν κλῆρον τὸν Ἁγνίου καὶ φάσκων πρὸς ἀνδρῶν αὐτῷ προσήκειν, τοῦτον δὲ τὸν υἱὸν τὸν γενόμενον τῷ Μακαρτάτῳ εἰσπεποίηκε τῷ πρὸς μητρὸς εἰς τοὺς Προσπαλτίους, τὸν δὲ Ἁγνίου οἶκον εἴακεν ἔρημον εἶναι τὸ τούτου μέρος, φησὶ δὲ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ Θεόπομπον προσήκειν Ἁγνίᾳ. ὁ δὲ νόμος κελεύει ὁ τοῦ Σόλωνος κρατεῖν τοὺς ἄῤῥενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀῤῥένων· οὗτος δ' οὑτωσὶ ῥᾳδίως κατεφρόνησε καὶ τῶν νόμων καὶ τοῦ Ἁγνίου, καὶ εἰσεποίησε τὸν υἱὸν εἰς τὸν οἶκον τὸν πρὸς μητρός. πῶς ἂν γένοιντο τούτων ἄνθρωποι παρανομώτεροι ἢ βιαιότεροι; οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀλλὰ καὶ μνήματος ὄντος κοινοῦ ἅπασι τοῖς ἀπὸ τοῦ Βουσέλου γενομένοις, (καὶ καλεῖται τὸ μνῆμα Βουσελιδῶν, πολὺς τόπος περιβεβλημένος, ὥσπερ οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον,) ἐν τούτῳ τῷ μνήματι οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ ἀπὸ τοῦ Βουσέλου γενόμενοι κεῖνται, καὶ ὁ Ἁγνίας, καὶ ὁ Εὐβουλίδης, καὶ ὁ Πολέμων, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες τοσοῦτοι ὄντες συγγενεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ Βουσέλου, ἅπαντες οὗτοι κοινωνοῦσι τοῦ μνήματος τούτου· ὁ δὲ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου καὶ ὁ τούτου πάππος οὐ κε- 1078
κοινωνήκασι τοῦ μνήματος τούτου, ἀλλ' αὐτοῖς ἰδίᾳ ἐποιήσαντο μνῆμα ἄπωθεν τοῦ Βουσελιδῶν μνήματος. ἆρα δοκοῦσιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, προσήκειν τι τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου πλὴν τοῦ ἔχειν ἁρπάσαντες τὰ μὴ προσήκοντα; εἰ δ' ἐξερημωθήσεται καὶ ἀνώνυμος ἔσται ὁ οἶκος ὁ Ἁγνίου, καὶ ὁ Εὐβουλίδου, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου, οὐδὲ κατὰ τοὐλάχιστον πώποτ' αὐτοῖς ἐμέλησεν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, βοηθῶ μὲν, ὡς οἷός τ' εἰμὶ, μάλιστα μὲν τοῖς τετελευτηκόσιν ἐκείνοις· οὐ πάνυ δέ ἐστι ῥᾴδιον ταῖς τούτων παρασκευαῖς ἀνταγωνίζεσθαι. παραδίδωμι οὖν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν παῖδα τουτονὶ ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ὑμῖν δικαιότατα δοκεῖ εἶναι. οὗτος εἰσπεποίηται εἰς τὸν οἶκον τὸν Εὐβουλίδου, καὶ εἰσῆκται εἰς τοὺς φράτορας, οὐκ εἰς τοὺς ἐμοὺς, ἀλλ' εἰς τοὺς Εὐβουλίδου καὶ Ἁγνίου καὶ Μακαρτάτου τουτουΐ. καὶ ὅτε εἰσήγετο, οἱ μὲν ἄλλοι φράτορες κρύβδην ἔφερον τὴν ψῆφον, οὑτοσὶ δὲ Μακάρτατος φανερᾷ τῇ ψήφῳ ἐψηφίσατο ὀρθῶς εἰσάγεσθαι Εὐβουλίδῃ υἱὸν τὸν παῖδα τουτονὶ, οὐκ ἐθελήσας ἅψασθαι τοῦ ἱερείου οὐδ' ἀπαγαγεῖν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, ὑπεύθυνον αὑτὸν ποιήσας, ἀλλὰ καὶ τὴν μερίδα τῶν κρεῶν ᾤχετο λαβὼν παρὰ τοῦ παιδὸς τουτουῒ, ὥσπερ

ἀδελφὸς τοῦ τεθνηκότος, ἀμφισβητεῖ τοῦ κλήρου, τὸ μὲν ὅλον ἰσχυριζόμενος ποιήσει, ὡς υἱὸς ποιητὸς ὢν τοῦ Λεωκράτους, φάσκων δὲ εἶναι καὶ συγγενὴς Ἀρχιάδου. ὁ δὲ ὑπὲρ Ἀριστοδήμου λέγων ἐπιδείκνυσι τὴν μὲν τοῦ γένους ἀγχιστείαν Ἀριστοδήμῳ διδοῦσαν τὸν κλῆρον, τὴν δὲ ποίησιν παραπλησίαν οὖσαν. Οὐ γὰρ ζῶν, φησὶν, ὁ Λεωκράτης ἐποιήσατο παῖδα τὸν Λεωχάρητα, καθάπερ [οἱ νόμοι κελεύουσιν, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἐπ᾽ ἀποστερήσει τῆς οὐσίας παρὰ τοὺς νόμους ἡ εἰσποίησις γίνεται. λέγει δὲ τὸν λόγον ὁ τοῦ Ἀριστοδήμου υἱός.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΛΕΩΧΑΡΗΝ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Αἴτιος μέν ἐστι Λεωχάρης οὑτοσὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῦ καὶ αὐτὸν κρίνεσθαι, καὶ ἐμὲ, νεώτερον ὄντα, λέγειν ἐν ὑμῖν, ἀξιῶν κληρονομεῖν ὧν οὐ προσῆκεν αὐτῷ καὶ ὑπὲρ τούτων ψευδῆ διαμαρτυρίαν πρὸς τῷ ἄρχοντι ποιησάμενος. ἡμῖν μὲν γὰρ ἀναγκαῖον ἦν, τοῦ νόμου τὰς ἀγχιστείας τοῖς ἐγγυτάτω 1081
γένει ἀποδιδόντος, οὖσιν οἰκείοις Ἀρχιάδου, τοῦ ἐξ ἀρχῆς καταλιπόντος τὸν κλῆρον, μήτε τὸν οἶκον ἐξερημωθέντα τὸν ἐκείνου περιϊδεῖν, μήτε τῆς οὐσίας ἑτέρους κληρονομήσαντας, οἷς οὐδ᾽ ὁτιοῦν προσήκει· οὑτοσὶ δὲ, οὔτε γένει τοῦ τετελευτηκότος υἱὸς ὢν, οὔτ᾽ εἰσποιηθεὶς κατὰ τοὺς νόμους, ὡς ἐγὼ δείξω, διαμεμαρτύρηκεν οὕτω τὰ ψευδῆ προπετῶς, ἀφαιρούμενος ἡμῶν τὴν κληρονομίαν. δέομαι δ᾽ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, βοηθῆσαι τῷ τε πατρὶ τούτῳ καὶ ἐμοὶ, ἐὰν λέγωμεν τὰ δίκαια, καὶ μὴ περιϊδεῖν πένητας ἀνθρώπους καὶ ἀσθενεῖς καταστασιασθέντας ὑπὸ παρατάξεως ἀδίκου. ἡμεῖς μὲν γὰρ ταῖς ἀληθείαις πιστεύοντες εἰσεληλύθαμεν καὶ ἀγαπῶντες, ἄν τις ἡμᾶς ἐᾷ τῶν νόμων τυγχάνειν· οὗτοι δὲ τῇ παρασκευῇ καὶ τοῖς ἀναλώμασιν ἰσχυριζόμενοι διατετελέκασιν· εἰκότως, οἶμαι. ἐκ γὰρ τῶν ἀλλοτρίων ῥᾳδίως ἀναλίσκουσιν, ὥστε καὶ τοὺς

συνεροῦντας ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τοὺς μαρτυροῦντας τὰ ψευδῆ πολλοὺς πεπορίσθαι. ὁ δὲ πατὴρ οὗτος (εἰρήσεται γάρ) ἅμα τῆς πενίας ἧς ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε καὶ τοῦ ἰδιώτης εἶναι φανερὰς ἔχων τὰς μαρτυρίας ἀγωνίζεται· διατελεῖ γὰρ ἐν Πειραιεῖ κηρύττων· τοῦτο δ' ἐστὶν οὐ μόνον ἀπορίας ἀνθρωπίνης τεκμήριον, ἀλλὰ καὶ ἀσχολίας τῆς ἐπὶ τῷ πραγματεύεσθαι· ἀνάγκη γὰρ ἡμερεύειν ἐν τῇ ἀγορᾷ τὸν τοιοῦτον. ἃ δεῖ λογιζομένους ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι, εἰ μὴ τῷ δικαίῳ ἐπιστεύομεν, οὐκ ἄν ποτ'
082 εἰσήλθομεν εἰς ὑμᾶς. περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων καὶ προϊόντος τοῦ λόγου σαφέστερον ἀκούσεσθε· ὑπὲρ αὐτῆς δὲ τῆς διαμαρτυρίας καὶ τοῦ ἀγῶνος ἤδη νομίζω δεῖν διδάσκειν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τῆς διαμαρτυρίας αὐτῆς Λεωχάρης ἔμελλεν ἀπολογούμενος δείξειν, ὡς ἔστιν υἱὸς γνήσιος Ἀρχιάδου, οὐδὲν ἂν ἔδει πολλῶν λόγων, οὐδ' ἄνωθεν ὑμᾶς ἐξετάζειν τὸ γένος τὸ ἡμέτερον· ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν διαμεμαρτυρημένα ἕτερον τρόπον ἔχει, ὁ δὲ πολὺς τοῦ λόγου τουτοισὶ ἔσται, ὡς εἰσεποιήθησαν, καὶ κατὰ τὴν ἀγχιστείαν γνήσιοι ὄντες δικαίως ἂν τῆς οὐσίας κληρονομοῖεν, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ ταῦτα μικρῷ ἄνωθεν τὰ περὶ τοῦ γένους ὑμῖν διεξελθεῖν· ἐὰν γὰρ τοῦτο σαφῶς μάθητε, οὐ μὴ παρακρουσθῆτε ὑπ' αὐτῶν τῷ λόγῳ. ἔστι γὰρ ὁ μὲν ἀγὼν οὑτοσὶ κλήρου διαδικασία· ἀμφισβητεῖται δὲ παρὰ μὲν ἡμῶν κατὰ γένος ἡ ἀγχιστεία, παρὰ δὲ τούτων κατὰ ποίησιν· ὁμολογοῦμεν δ' ἐναντίον ὑμῶν, δεῖν τὰς ποιήσεις κυρίας εἶναι, ὅσαι ἂν κατὰ τοὺς νόμους δικαίως γένωνται. ὥστε ταύτας τὰς ὑποθέσεις μεμνημένοι, ἂν δείξωσιν ὑμῖν διδόντας τοὺς νόμους αὐτοῖς ἃ διαμεμαρτυρήκασι, ψηφίσασθε αὐτοῖς τὸν κλῆρον· καὶ ἐὰν μὲν ἐκ τῶν νόμων μὴ ὑπάρχῃ, δίκαια δὲ καὶ φιλάνθρωπα φαίνωνται λέγοντες, καὶ ὅμως συγχωροῦμεν. ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι κατὰ γένος ἐγγύτατα ὄντες οὐ μόνον τούτῳ ἐνισχυριζόμεθα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι, πρῶ-
083 τον μὲν ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ γένους διδάξομεν, ὅθεν ἐστὶν ὁ κλῆρος· νομίζω γάρ, ἂν τούτῳ τῷ μέρει τοῦ ἀγῶνος σαφῶς παρακολουθήσητε, καὶ τῶν ἄλλων ὑμᾶς οὐδενὸς ἀπολειφθήσεσθαι. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, γίνονται Εὐθυμάχῳ τῷ Ὀτρυνεῖ υἱεῖς τρεῖς, Μειδυλίδης καὶ Ἄρχιππος καὶ Ἀρχιάδης, καὶ θυγάτηρ, ᾗ ὄνομα ἦν Ἀρχιδίκη. τελευτήσαντος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῖς, τὴν μὲν Ἀρχιδίκην ἐκδιδόασι Λεωστράτῳ Ἐλευσινίῳ. αὐτῶν δὲ τριῶν ὄντων, ὁ μὲν Ἄρχιππος τριηραρχῶν ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν Μηθύμνῃ· ὁ δὲ Μειδυλίδης

οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον γαμεῖ Μνησιμάχην, Λυσίππου τοῦ Κριωέως θυγατέρα. καὶ γίνεται αὐτῷ θυγάτηρ, ᾗ ὄνομα Κλειτομάχη· ἣν ἠβουλήθη μὲν ἐκεῖνος ἀγάμῳ τῷ ἀδελφῷ ὄντι τῷ ἑαυτοῦ ἐκδοῦναι. ἐπειδὴ δ' ὁ Ἀρχιάδης οὐκ ἔφη προαιρεῖσθαι γαμεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσίαν ἀνέμητον διὰ ταῦτα συγχωρήσας εἶναι ᾤκει καθ' αὑτὸν ἐν τῇ Σαλαμῖνι, οὕτως ἤδη ὁ Μειδυλίδης ἐκδίδωσι τὴν αὑτοῦ θυγατέρα Ἀριστοτέλει Παλληνεῖ, τῷ πάππῳ τῷ ἐμῷ. καὶ γίνονται ἐξ αὐτῶν υἱεῖς τρεῖς, Ἀριστόδημός τε οὑτοσὶ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς, καὶ Ἁβρώνυχος ὁ θεῖος, καὶ Μειδυλίδης, ὃς νῦν τετελευτηκὼς τυγχάνει. καὶ ἡ μὲν τοῦ γένους ἀγχιστεία τοῦ ἡμετέρου, ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ κλῆρος, σχεδὸν οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί. Ἀρχιάδῃ γὰρ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἦμεν γένει ἐγγυτάτω· καὶ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀξιοῦντες τῆς ἐκείνου οὐσίας κληρονομεῖν καὶ τὸ γένος μὴ περιϊδεῖν ἐξερημωθὲν ἐλάχομεν πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ κλήρου. οὗτοι δ' ἔχοντες οὐ δικαίως τὰ χρήματα διαμεμαρτυρήκασι νυνὶ, τὸ μὲν 1084
ὅλον ἰσχυριζόμενοι ποιήσει, φάσκοντες δὲ καὶ συγγενεῖς εἶναι. περὶ μὲν οὖν ταύτης τῆς εἰσποιήσεως, ὃν τρόπον ἔχει, σαφῶς ὕστερον ὑμᾶς διδάξομεν· περὶ δὲ τοῦ γένους, ὡς οὐκ εἰσὶν ἡμῶν ἐγγυτέρω, τοῦτο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. ἓν μὲν οὖν ὁμολογεῖται, τὸ κρατεῖν τῶν κληρονομιῶν τοὺς ἄῤῥενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀῤῥένων· ἁπλῶς γὰρ τοῖς ἐγγυτάτω πρὸς ἀνδρῶν, ὅταν μὴ παῖδες ὦσιν, ὁ νόμος τὰς κληρονομίας ἀποδίδωσιν· οὗτοι δ' ἐσμὲν ἡμεῖς. ἄπαις μὲν γὰρ ὁ Ἀρχιάδης ὁμολογεῖται τετελευτηκέναι· τούτῳ δὲ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἐσμὲν ἐγγυτάτω· πρὸς δὲ καὶ ἐκ γυναικῶν οἱ αὐτοὶ οὗτοι. ὁ γὰρ Μειδυλίδης ἀδελφὸς ἦν τοῦ Ἀρχιάδου· τοῦ δὲ Μειδυλίδου θυγάτηρ ἦν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς μήτηρ. ὥστε γίγνεται Ἀρχιάδης, ὑπὲρ οὗ τοῦ κλήρου τὴν ἐπιδικασίαν ποιούμεθα νυνὶ, θεῖος τῇ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς μητρὶ ἐκ πατραδέλφων, πρὸς ἀνδρῶν ἔχων τὴν συγγένειαν ταύτην, καὶ οὐ πρὸς γυναικῶν. Λεώστρατος δ' οὑτοσὶ γένει τε ἀπωτέρω ἐστὶ καὶ πρὸς γυναικῶν οἰκεῖος Ἀρχιάδῃ. ἡ γὰρ τοῦ Λεωκράτους μήτηρ τοῦ τούτου πατρὸς ἀδελφιδῆ ἦν τῷ Ἀρχιάδῃ ἐκείνῳ καὶ τῷ Μειδυλίδῃ, ἀφ' ὧν ἡμεῖς ὄντες ἀξιοῦμεν τῆς κληρονομίας τυχεῖν. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ γένος ἡμῶν ὅτι οὕτως ἔχει, ὥσπερ καὶ λέγομεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας, ἔπειτα [μετὰ ταῦτα] τὸν νόμον αὐτὸν τὸν τοῖς τε γένεσι καὶ τοῖς ἐγγυτάτω πρὸς ἀνδρῶν τὰς κληρονομίας ἀποδιδόντα· τὰ γὰρ κεφάλαια τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὑπὲρ

1085 ὧν ὀμωμοκότες οἴσετε τὴν ψῆφον, σχεδόν τι ταῦτ' ἐστί. καί μοι κάλει τούς τε μάρτυρας δευρὶ καὶ τὸν νόμον ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. ΝΟΜΟΣ.

Τὰ μὲν τοίνυν περὶ τὸ γένος τό τε τούτων καὶ τὸ ἡμέτερον οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὥστε τοὺς ἐπιδεδειχότας ἐξ αὐτῶν τῶν μαρτυριῶν, ὡς εἰσὶ γένει ἐγγυτέρω, προσήκει κληρονομεῖν, καὶ μὴ τὴν τοῦ διαμαρτυρήσαντος ἀπόνοιαν κρείττω τῶν ὑμετέρων νομίμων γενέσθαι. καὶ γάρ, εἰ τῇ ποιήσει ἰσχυρίζονται, νῦν, ὡς ἐγένετο, ἡμεῖς δείξομεν. τετελευτηκότος γὰρ τοῦ εἰσποιηθέντος δήπου παιδός, καὶ τοῦ οἴκου μέχρι τῆς ἡμετέρας λήξεως ἐξηρημωμένου; πῶς οὐ προσήκει τοὺς ἐγγυτάτω γένει ὄντας, τούτους τὴν κληρονομίαν κομίσασθαι, καὶ ὑμᾶς μὴ τοῖς δυναμένοις ἄριστα παρασκευάσασθαι, ἀλλὰ τοῖς ἀδικουμένοις τῶν πολιτῶν βοηθεῖν; εἰ μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῖν ἦν, ὥστε δεῖξαι τὰ περὶ τοῦ γένους καὶ τῆς διαμαρτυρίας αὐτῆς καταβῆναι καὶ μηδενὸς ἔτι πλείονος λόγου προσδεῖσθαι, σχεδόν τι τῶν μεγίστων εἰρημένων, οὐκ ἂν ἠνωχλοῦμεν τὰ πλείω· ἐπειδὴ δὲ οὗτοι τοῖς μὲν νόμοις οὐκ ἰσχυριοῦνται, τῷ δὲ προειληφέναι τι τῶν πραγμάτων ἐκ τοῦ ἄνωθεν χρόνου καὶ τῷ ἐμβεβατευκέναι εἰς τὴν οὐσίαν, τούτοις τεκμηρίοις χρώμενοι φήσουσι κληρονομεῖν, ἀναγκαῖον ἴσως ἐστὶ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν καὶ δεῖξαι τούτους πάντων ἀνθρώπων βιαιοτάτους ὄντας. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκδιδόασι τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτῶν ὁ Μειδυλίδης καὶ ὁ Ἀρχιάδης Λεωστράτῳ Ἐλευ-
1086 σινίῳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ θυγατρὸς τῆς ἐκδοθείσης ἀδελφῆς ταύτης τῆς αὐτῶν γίγνεται Λεωκράτης ὁ πατὴρ Λεωστράτου τουτουΐ, σκέψασθε, ὡς πολλοστὸς εἰς τὴν τοῦ Ἀρχιάδου συγγένειαν προσήκων, ὑπὲρ οὗ τὴν διαμαρτυρίαν πεποίηται. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ὁ μὲν Ἀρχιάδης οὐκ ἐγάμει, ὁ δὲ Μειδυλίδης, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, πάππος δὲ τουτουΐ, ἔγημε. καὶ οὐδέπω τὴν οὐσίαν ἐνέμοντο, ἀλλ' ἑκάτερος ἔχων τὰ ἱκανά, ὁ μὲν Μειδυλίδης ἐν τῷ ἄστει διέμενεν, ὁ δ' Ἀρχιάδης ἐν Σαλαμῖνι ᾤκει. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον ἀποδημίας τινὸς εἰς τὴν ὑπερορίαν συμβάσης τῷ Μειδυλίδῃ, τῷ πάππῳ τῷ τοῦ πατρός, ἠῤῥώστησεν ὁ Ἀρχιάδης καὶ τελευτᾷ τὸν βίον, ἀπόντος τοῦ Μειδυλίδου, ἄγαμος ὤν. τί τούτου σημεῖον; λουτροφόρος ἐφέ[illegible] ἐπὶ τῷ τοῦ Ἀρχιάδου τάφῳ. ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ

ἔχων τὴν τῆς συγγενείας τῆς πρὸς γυναικῶν πρόφασιν Λεωκράτης ὁ τουτουῒ πατὴρ Λεωστράτου εἰσποιεῖ αὐτὸν υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ, καὶ ἐνεβάτευσεν οὕτως εἰς τὴν οὐσίαν, ὡς ὑπ' ἐκείνου ζῶντος ἔτι εἰσποιηθείς. ἀφικόμενος δ' ὁ Μειδυλίδης ἠγανάκτει τε τῷ γεγενημένῳ καὶ οἷος ἦν ἐπεξιέναι τῷ Λεωκράτει. πειθόντων δὲ τῶν οἰκείων καὶ δεομένων ἐᾶν ἐν τῷ οἴκῳ εἶναι τὸν Λεωκράτην υἱὸν εἰσποιητὸν τῷ Ἀρχιάδῃ, συνεχώρησεν ὁ Μειδυλίδης, οὐχ ἡττηθεὶς ἐν δικαστηρίῳ, ἀλλὰ τὸ μὲν ὅλον ὑπὸ τούτων ἀπατηθεὶς, ἔπειτα μέντοι καὶ τοῖς οἰκείοις πειθόμενος. καὶ ὁ μὲν Μειδυλίδης ταῦτα πράξας τελευτᾷ τὸν βίον· ὁ δὲ Λεωκράτης εἶχε τὴν τοῦ Ἀρχιάδου οὐσίαν καὶ ἐκληρονόμει 1087 πολλὰ ἔτη, ὡς ἂν ἐκείνου υἱὸς ποιητός· ἡμεῖς δὲ παρὰ τὸ τὸν Μειδυλίδην ταῦτα συγχωρῆσαι ἡσυχίαν εἴχομεν. χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ πολλῷ — τοῖς γὰρ μετὰ ταῦτα λόγοις ἤδη σφόδρα τὸν νοῦν προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί — ὁ γὰρ Λεωκράτης ὁ εἰσποιητὸς γενόμενος τῷ Ἀρχιάδῃ, ἐγκαταλιπὼν τουτονὶ Λεώστρατον ἐν τῷ οἴκῳ υἱὸν γνήσιον, ἐπανῆλθεν αὐτὸς εἰς τοὺς Ἐλευσινίους, ὅθεν ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς. καὶ οὐδ' ἐνταῦθ' οὐδέπω ἡμεῖς οὐδὲν τῶν πραγμάτων τῶν περὶ τὸν κλῆρον ἐκινοῦμεν, ἀλλ' ἐμένομεν ἐπὶ τῶν αὐτῶν. πάλιν τοίνυν Λεώστρατος αὐτὸς οὑτοσί, εἰσποιητὸς ὢν υἱὸς καὶ ἐγκαταλειφθεὶς ἐν τῷ τοῦ Ἀρχιάδου οἴκῳ, ἐπανέρχεται, ὥσπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς Ἐλευσινίους, ἐγκαταλιπὼν υἱὸν γνήσιον εἰσποιητὸν καὶ διὰ τριῶν σωμάτων κυρίαν τὴν ἐξ ἀρχῆς ποίησιν παρὰ τοὺς νόμους καταστήσας. πῶς γὰρ οὐ παρὰ τοὺς νόμους, ὁπότ' εἰσποιητὸς αὐτὸς ὢν εἰσποιητοὺς υἱοὺς ἐγκαταλιπὼν ἐπανήει; καὶ τοῦτο διατετέλεκε ποιῶν μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου τὴν κληρονομίαν ἡμῶν ἀποστερήσειν οἴονται, ἐνεργαζόμενοι μὲν καὶ ἐμπαιδοτροφούμενοι τῇ τοῦ Ἀρχιάδου οὐσίᾳ, ἐπανιόντες δ' ἐπὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν ἐκεῖθεν αἰεὶ, κἀκείνην μὲν ἀκέραιον φυλάττοντες, ταύτην δ' ἀναλίσκοντες. ἀλλ' ὅμως, τούτων τοιούτων ὄντων, ὅπερ εἶπον, ἡμεῖς ὑπεμένομεν ἅπαντα. μέχρι τίνος; ἕως ὁ Λεωκράτης ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἀρχιάδου ἐγκαταλειφθεὶς υἱὸς τετελεύτηκεν ἄπαις. τούτου δὲ ἄπαιδος τετελευτηκότος, 1088 ἀξιοῦμεν ἡμεῖς, οἱ γένει ἐγγυτάτω ὄντες Ἀρχιάδῃ, κληρονομεῖν τῆς οὐσίας, καὶ μὴ τῷ τετελευτηκότι, τῷ αὐτῷ εἰσποιητῷ ὄντι, υἱὸν εἰσποιεῖν ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἡμετέρων. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ζῶν ἐποιήσατο, καίπερ ὄντος παρὰ τὸν νόμον τοῦ ἔργου, οὐκ ἂν ἀντελέγομεν· ἐπειδὴ δ' οὔτε γένει ἦν αὐτῷ υἱὸς οὐδεὶς,

μεν ὑμᾶς, ὥστ' ἐξελέγξαι τούτους τὰ ψευδῆ διαμεμαρτυρηκότας. καί μοι λάβε τὰς μαρτυρίας, ἃς λέγω.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὁ μὲν τοίνυν τοῦ πράγματος λόγος καὶ τὸ ἁπλοῦν δίκαιον περὶ τῆς κληρονομίας οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν τε πεπραγμένων 1090 ἐξ ἀρχῆς αὐτὰ τὰ κεφάλαια σχεδόν τι ἀκηκόατε. ἃ δὲ μετὰ τὴν τοῦ κλήρου λῆξιν πεποιήκασι, καὶ ὃν τρόπον ἡμῖν κεχρημένοι εἰσίν, ἀναγκαῖον νομίζω εἰπεῖν· οἴομαι γὰρ περὶ κλήρου ἀγῶνα μηδένας ἄλλους παρανενομῆσθαι τοιαῦτα, οἷα ἡμᾶς. ἐπειδὴ γὰρ ἐτελεύτησεν ὁ Λεωκράτης, καὶ ἡ ταφὴ ἐγένετο αὐτῷ, πορευομένων ἡμῶν εἰς τὰ κτήματα διὰ τὸ ἄπαιδά τε τὸν ἄνδρα καὶ ἄγαμον τετελευτηκέναι, ἐξῆγεν ὁ Λεώστρατος οὑτοσὶ φάσκων αὑτοῦ εἶναι. καὶ τὸ μὲν ποιεῖν τι τῶν νομιζομένων ἐκώλυσεν ἡμᾶς τῷ τετελευτηκότι, πατὴρ ὢν αὐτὸς ἐκείνου, ὡς καὶ ἔχει λόγον, καίπερ ὄντος παρανόμου τοῦ ἔργου· τῷ γὰρ φύσει [ὄντι] πατρὶ τῆς ταφῆς τὴν ἐπιμέλειαν παραδίδοσθαι εἰκός ἐστιν, ἔπειτα μέντοι καὶ τοῖς οἰκείοις ἡμῖν, ὧν ἦν συγγενὴς κατὰ τὴν ποίησιν ὁ τετελευτηκώς. ἐπεὶ δὲ τὰ νομιζόμενα ἐγένετο, κατὰ ποῖον νόμον φανεῖται, ἐρήμου ὄντος τοῦ οἴκου, τοὺς ἐγγυτάτω γένους ἡμᾶς ἐξαγαγὼν ἐκ τῆς οὐσίας; ὅτι νὴ Δία πατὴρ ἦν τοῦ τετελευτηκότος. ἀπεληλυθὼς γ' εἰς τὸν πατρῷον οἶκον καὶ οὐκέτι τῆς οὐσίας, ἐφ' ᾗ ἐγκαταλέλοιπε τὸν υἱόν, κύριος ὤν· εἰ δὲ μή, τί τῶν νόμων ὄφελος; γενομένης οὖν τῆς ἐξαγωγῆς, ἵνα τὰ πλεῖστα παραλείπω, ἐλάχομεν πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ κλήρου, οὔτε γόνῳ, ὥσπερ εἶπον, οὐδενὸς ὄντος τῷ τετελευτηκότι, οὔτ' εἰσποιητοῦ γεγενημένου κατὰ τοὺς νόμους. μετὰ δὲ ταῦτα Λεώστρατος οὑτοσὶ παρακαταβάλλει, ὡς υἱὸς Ἀρχιάδου ἐκείνου, οὐκ ἐπιλογισάμενος, οὐδ' ὅτι ἐπανεληλύθει εἰς τοὺς Ἐλευσινίους 1091, οὐδ' ὅτι οἱ εἰσποιητοὶ οὐκ αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν εἰσποιουμένων καθίστανται· ἀλλὰ γάρ, οἶμαι, ἁπλοῦν τι διελογίσατο, δεῖν αὐτὸν καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως ἀμφισβητεῖν τῶν ἀλλοτρίων. καὶ πρῶτον μὲν ἐλθὼν οἷός τ' ἦν εἰς τὸν Ὀτρυνέων πίνακα τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἐγγράφειν αὑτὸν Ἐλευσίνιος ὤν, καὶ τοῦτο διῳκεῖτο· ἔπειτα, πρὶν ἐγγραφῆναι καὶ ἐν τῷ ληξιαρχικῷ γραμματείῳ τῷ τῶν Ὀτρυνέων, μετέχειν τῶν κοινῶν, τηλικαύτην παρανομίαν προαιρούμενος παρανομεῖν ἕνεκα πλεονεξίας. αἰσθόμενοι δ' ἡμεῖς μαρτύρων ἐναντίον ἐκωλύσαμεν τὸ γιγνόμενον, καὶ

ᾠόμεθα δεῖν κριθῆναι πρῶτον τὴν κληρονομίαν παρ' ὑμῖν, πρὶν ἐπὶ τὸ ὄνομά τινα τὸ τοῦ Ἀρχιάδου εἰσποιηθῆναι. κωλυθεὶς δὲ καὶ ἐξελεγχόμενος πρὸς τῷ πίνακι καὶ ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀγορᾷ, ὅτι ἠδίκει, πολλῶν ἐναντίον, ᾤετο δεῖν μηδὲν ἧττον βιάζεσθαι καὶ κρείττων ταῖς παρασκευαῖς τῶν ὑμετέρων νόμων γενέσθαι. τί τούτου τεκμήριον; συναγαγὼν τινας τῶν Ὀτρυνέων ὀλίγους καὶ τὸν δήμαρχον πείθει, ἐπειδὰν ἀνοιχθῇ τὸ γραμματεῖον, ἐγγράψαι αὐτόν. καὶ μετὰ ταῦτα ἧκε, Παναθηναίων ὄντων τῶν μεγάλων, τῇ διαδόσει, πρὸς τὸ θεωρικόν. καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι δημόται ἐλάμβανον, ἠξίου καὶ αὐτῷ δίδοσθαι, καὶ ἐγγραφῆναι εἰς τὸ γραμματεῖον ἐπὶ τὸ τοῦ Ἀρχιάδου ὄνομα. διαμαρτυρομένων δὲ ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων δεινὸν φασκόντων εἶναι τὸ γιγνόμενον, ἀπῆλ-
1092 θεν οὔτ' ἐγγραφεὶς οὔτε τὸ θεωρικὸν λαβών. τὸν δὲ παρὰ τὸ ψήφισμα τὸ ὑμέτερον ἀξιοῦντα τὸ θεωρικὸν λαμβάνειν, πρὶν ἐγγραφῆναι εἰς τοὺς Ὀτρυνεῖς, ὄντα ἐξ ἑτέρου δήμου, τοῦτον οὐκ οἴεσθε τοῦ κλήρου παρὰ τοὺς νόμους ἀμφισβητεῖν; ἢ τὸν πρὸ τῆς τοῦ δικαστηρίου γνώσεως οὕτως ἀδίκους πλεονεξίας διοικούμενον, τοῦτον πῶς εἰκὸς τῷ πράγματι πιστεύειν; ὁ γὰρ τὸ θεωρικὸν ἀδίκως ἀξιώσας λαμβάνειν καὶ περὶ τοῦ κλήρου τῇ αὐτῇ διανοίᾳ δηλονότι κέχρηται νυνί. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἄρχοντά γ' ἐξηπάτησε παρακαταβάλλων, καὶ ἡμᾶς ἀντεγράψατο Ὀτρυνεὺς εἶναι ἐν Ἐλευσινίοις δημοτευόμενος. ἐπειδὴ τοίνυν τούτων πάντων ἀπετύγχανε, ταῖς παρελθούσαις ἀρχαιρεσίαις ταύταις, παρασκευασάμενός τινας τῶν δημοτῶν, ἠξίου οὕτως ἐγγράφεσθαι ποιητὸς υἱὸς τῷ Ἀρχιάδῃ. ἀντιλεγόντων δ' ἡμῶν καὶ ἀξιούντων, ἐπειδὰν τοῦ κλήρου ἡ διαδικασία γένηται, τηνικαῦτα τοὺς δημότας τὴν ψῆφον φέρειν, πρότερον δὲ μή, τοῦτο μὲν ἐπείσθησαν, οὐ δι' αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τοὺς νόμους· δεινὸν γὰρ ἐδόκει εἶναι τὸν παρακαταβεβληκότα τοῦ κλήρου εἰσποιεῖν αὐτόν, ἔτι τῶν πραγμάτων ἀκρίτων ὄντων. ὃ δὲ μετὰ ταῦτα διοικεῖται Λεώστρατος οὑτοσί, τοῦτο πάντων δεινότατόν ἐστιν. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἀπετύγχανε τοῦ ἐγγραφῆναι, εἰσποιεῖ Λεωχάρην τὸν αὑτοῦ υἱὸν Ἀρχιάδῃ παρὰ πάντας τοὺς νόμους, πρὶν τοῦ δήμου τὴν δοκιμασίαν γενέσθαι. οὐκ εἰσηγμένου δ' εἰς τοὺς φράτορας πω τοῦ Ἀρχιάδου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνεγράφη, τηνικαῦτα πείσας ἕνα τινὰ τῶν φρατόρων ἐνέγραψεν εἰς τὸ φρατορικὸν γραμ-
1093 ματεῖον. καὶ μετὰ ταῦτα τῇ διαμαρτυρίᾳ πρὸς τῷ ἄρχοντι τοῦτον ἀπογράφεται, ὡς υἱὸν ὄντα γνήσιον τοῦ τετελευτηκότος ἔτη πολλά, τὸν πρῴην καὶ χθὲς ἐγγραφέντα. καὶ συμβαίνει ἀμφο-

τέρους αὐτοὺς τῆς κληρονομίας ἀμφισβητεῖν· ὅ τε γὰρ Λεώστρατος οὑτοσὶ παρακατέβαλε τοῦ κλήρου, ὡς υἱὸς γνήσιος Ἀρχιάδῃ, ὅ τε Λεωχάρης οὑτοσὶ διαμεμαρτύρηκεν, [ὡς] υἱὸς ὢν γνήσιος τοῦ αὐτοῦ πατρός. οὐδ' ἕτερος δ' αὐτῶν ζῶντι, ἀλλὰ τετελευτηκότι εἰσποιεῖ αὑτόν. ἡμεῖς δ' ᾠόμεθα δεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν περὶ τούτου τοῦ ἀγῶνος ὑμεῖς τὴν ψῆφον ἐνέγκητε, τηνικαῦτα ἐκ τῶν κατὰ γένος ἐγγυτάτω ἡμῖν εἰσποιεῖν υἱὸν τῷ τετελευτηκότι, ὅπως ἂν ὁ οἶκος μὴ ἐξερημωθῇ. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Ἐλευσινίους ἐκ τῶν Ὀτρυνέων Λεώστρατος οὑτοσί, καταλιπὼν υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ γνήσιον, καὶ ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔτι πρότερον τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐπεποιήκει, καὶ ὡς ὁ ἐγκαταλειφθεὶς ἄπαις τετελεύτηκε, καὶ ὡς ὁ νῦν διαμεμαρτυρηκὼς πρότερον εἰς τοὺς δημότας ἢ εἰς τοὺς φράτορας ἐνεγράφη, τούτων ὑμῖν τὰς τῶν φρατόρων καὶ τὰς τῶν δημοτῶν μαρτυρίας ἀναγνώσεται, καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν εἰρημένων ὧν οὗτοι πεποιήκασιν ἁπάντων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας καθ' ἓν ἕκαστον παρέξομαι. καί μοι κάλει τοὺς μάρτυρας δευρί.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν τοίνυν πραγμάτων ἁπάντων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς γεγενημένων περὶ τὸν κλῆρον τοῦτον, καὶ τῶν ὕστερον συμβάντων, ἐπειδὴ τάχιστα τὴν λῆξιν ἡμεῖς ἐποιησάμεθα. λοιπὸν δ' ἐστὶ περί τε τῆς διαμαρτυρίας 1094
αὐτῆς εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν νόμων, καθ' οὓς ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν, ἔτι δέ, ἐὰν ἐγχωρῇ τὸ ὕδωρ καὶ μὴ μέλλωμεν ὑμῖν ἐνοχλεῖν, ἐξελέγξαι τὰ ὑπὸ τούτων ῥηθησόμενα, ὅτι οὔτε δίκαια οὔτε ἀληθῆ ἐστί. καὶ πρῶτον μὲν τὴν διαμαρτυρίαν αὐτὴν ἀναγνώτω. καὶ σφόδρα τὸν νοῦν αὐτῇ προσέχετε· περὶ γὰρ ταύτης ἡ ψῆφος οἰσθήσεται νυνί.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὐκοῦν δήπου διαμεμαρτύρηκεν οὑτοσί, ὡς ἀκηκόατε, μὴ ἐπίδικον εἶναι τὸν κλῆρον τὸν Ἀρχιάδου, ὄντων αὐτῷ παίδων γνησίων καὶ κυρίως κατὰ τὸν θεσμόν. ἐξετάσωμεν τοίνυν, εἰ εἰσίν, ἢ τὰ ψευδῆ διαμεμαρτύρηκεν οὑτοσί. ὁ γὰρ Ἀρχιάδης ἐκεῖνος, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος, ἐποιήσατο υἱὸν τὸν τοῦ διαμεμαρ-

τυρηκότος νυνὶ πάππον. ἐκεῖνος δ' ἐγκαταλιπὼν υἱὸν γνήσιον, τὸν τουτουὶ πατέρα Λεώστρατον, ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Ἐλευσινίους. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς οὑτοσὶ Λεώστρατος πάλιν ἐγκαταλιπὼν υἱὸν ᾤχετο ἀπελθὼν εἰς τὸν πατρῷον οἶκον. ὁ δ' ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τούτου, τελευταῖος ἁπάντων τῶν εἰσποιηθέντων, τετελεύτηκεν ἄπαις. ὥστε γίγνεται ἔρημος ὁ οἶκος καὶ ἐπανελήλυθεν ἡ κληρονομία πάλιν εἰς τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγγύτατα γένους ὄντας. πῶς ἂν οὖν εἴησαν κατὰ τὴν διαμαρτυρίαν υἱεῖς ἔτι τινὲς τῷ Ἀρχιάδῃ, ᾧ οἱ μὲν εἰσποιηθέντες ὁμολογοῦνται ἐπανεληλυθέναι, ὁ δ' ἐγκαταλειφθεὶς τελευταῖος ἄπαις τετελεύτηκεν; οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν οἶκον ἔρημον εἶναι. ὁπότε δὲ ἔρημος ὁ οἶ-
1095 κος, οὐκ ἂν εἴησαν υἱεῖς ἔτι ἐκείνῳ γνήσιοι. οὑτοσὶ τοίνυν διαμεμαρτύρηκε τοὺς οὐκ ὄντας εἶναι, καὶ γέγραφεν ἐν τῇ διαμαρτυρίᾳ, ὄντων παίδων, ἕνα φάσκων αὐτὸν εἶναι. ἀλλὰ μὴν γνησίων γ' ὅταν λέγῃ καὶ κυρίως κατὰ τὸν θεσμόν, παρακρούεται παρὰ τοὺς νόμους. τὸ μὲν γὰρ γνήσιόν ἐστιν, ὅταν ᾖ γόνῳ γεγονώς· καὶ ὁ νόμος ταῦτα μαρτυρεῖ λέγων, ἣν ἂν ἐγγυήσῃ πατὴρ ἢ ἀδελφὸς ἢ πάππος, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους· τὸ δὲ κυρίως κατὰ τῶν ποιήσεων ὁ νομοθέτης ἔλαβεν, ὑπολαμβάνων δεῖν, ὅταν τις ὢν ἄπαις καὶ κύριος τῶν ἑαυτοῦ ποιήσηται υἱόν, ταῦτα κύρια εἶναι. οὗτος τοίνυν γόνῳ μὲν οὐδένα φησὶν Ἀρχιάδῃ γενέσθαι υἱόν, διαμεμαρτύρηται δὲ γνησίων ὄντων, ἐναντίαν τῷ πράγματι τὴν διαμαρτυρίαν ποιησάμενος, ποιητὸς δ' ὁμολογῶν εἶναι φαίνεται οὐκ εἰσποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ τετελευτηκότος αὐτοῦ. ὥστε πῶς ἔτι σοι κύρια ταῦτ' ἂν εἴη κατὰ τὸν θεσμόν; ὅτι νὴ Δί' ἐγγέγραπται Ἀρχιάδῃ υἱός. ὑπό γε τουτωνὶ πρῴην βιασαμένων, ἤδη τῆς τοῦ κλήρου διαδικασίας ἐνεστηκυίας. οὐ δὴ δίκαιόν ἐστιν ἐν τεκμηρίου μέρει ποιεῖσθαι τἀδίκημα. καὶ γὰρ ἐκεῖνο πῶς οὐ δεινόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ μὲν τοῦ λόγου αὐτίκα μάλα φάσκειν ποιητὸν εἶναι, ἐν δὲ τῇ διαμαρτυρίᾳ τοῦτο μὴ τολμῆσαι γράψαι, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν ταύτῃ διαμεμαρτυρημένα εἶναι ὡς ὑπὲρ υἱοῦ γόνῳ γεγονότος, τὰ δ' αὐτίκα μάλα ῥηθησόμενα ὡς εἰσποιήτου; εἰ δὲ τὴν ἀπολογίαν ἐναντίαν τῇ διαμαρτυρίᾳ ποιήσονται, πῶς οὐχὶ ἢ τὸν λόγον ἀνάγκη ἢ τὴν διαμαρτυρίαν ψευδῆ εἶναι; εἰκότως δ' οὐ προσέγρα-
1096 ψαν τὴν ποίησιν τῇ διαμαρτυρίᾳ· ἔδει γὰρ ἐγγράψαι αὑτούς, εἰσποιησαμένου τοῦ δεῖνος. ὁ δ' οὐκ εἰσεποιήσατο, ἀλλ' ἑαυτοὺς εἰσποιοῦντες ἀποστεροῦσιν ἡμᾶς τῆς κληρονομίας. τὸ μετὰ ταῦτα τοίνυν πῶς οὐκ ἄτοπον καὶ δεινόν ἐστιν ἅμα, παρακα-

ταβεβληκέναι τοῦ κλήρου πρὸς τῷ ἄρχοντι, ὡς ὄντα αὐτὸν Ἀρχιάδου, Λεώστρατον τουτονὶ, τὸν Ἐλευσίνιον τοῦ Ὀτρυνέως, διαμεμαρτυρηκέναι δ' ἕτερον, ὡς αὐτοὶ ὁρᾶτε, φάσκοντα καὶ τοῦτον Ἀρχιάδου υἱὸν εἶναι; καὶ ποτέρῳ δεῖ προσέχειν ὑμᾶς ὡς ἀληθῆ λέγοντι; αὐτὸ γὰρ τοῦτο τεκμήριον οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι τοῦ ψευδῆ τὴν διαμαρτυρίαν γεγενῆσθαι, τὸ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος μὴ τὸν αὐτὸν πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀμφισβητεῖν· εἰκότως. ὅ τε γὰρ, οἶμαι, Λεώστρατος οὑτοσὶ παρεκατέβαλλε τοῦ κλήρου πρὸς ἡμᾶς οὔπω διαμεμαρτυρηκὼς νῦν ἐγγέγραπται, ὡς δημότης εἶναι. ὥστε πάντων ἂν δεινότατα πάθοιμεν, εἰ τῇ ὕστερον τῶν πραγμάτων γεγενημένῃ διαμαρτυρίᾳ πιστεύσαιτε ὑμεῖς. ἀλλὰ μὴν καὶ πρεσβύτερά γε αὐτοῦ διαμεμαρτύρηκεν. ὁ γὰρ μήπω ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἀρχιάδου ὢν, ὅθ' ἡ λῆξις αὕτη τοῦ κλήρου ἐγένετο, πῶς ἂν εἰδείη τι τούτων; ἔπειτ', εἰ μὲν αὐτὸν διαμεμαρτυρήκει, εἶχεν ἂν λόγον αὐτῷ τὸ πρᾶγμα· ἀδίκως μὲν ἂν ἔγραψεν, οὐδὲν δ' ἧττον ὑπὲρ τοῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ λέγοντος· νῦν δὲ γνησίους υἱοὺς γέγραφε τῷ Ἀρχιάδῃ ἐκείνῳ εἶναι, τόν τε αὑτοῦ πατέρα δηλονότι καὶ αὑτὸν, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ποίησιν, οὐκ ἐπιλογισάμενος, ὅτι ἐπανεληλυθότες ἦσαν. οὐκοῦν ἀνάγκη πρεσβυτέρας πράξεις αὐτὸν καὶ μὴ τὰς ἐφ' ἑαυτοῦ γεγενημένας διαμεμαρτυρηκέναι. εἶθ' ὑμεῖς τῷ τοῦτο τετολμηκότι πιστεύσετε ὡς ἀληθῆ λέγοντι; νὴ Δί' ἀλλ' ἀκηκοὼς τοῦ αὑτοῦ 1097 πατρὸς διαμεμαρτύρηκεν. ὁ δέ γε νόμος ἀκοὴν τῶν τετελευτηκότων κωλύει διαμαρτυρεῖν, ζῶντος τοῦ πατρὸς, τὰ ὑπ' ἐκείνου πραχθέντα· ἐπεὶ κἀκεῖνο, διὰ τί ποτε Λεώστρατος οὑτοσὶ οὐχ αὑτὸν, ἀλλὰ τοῦτον ἐπεγράψατο τῇ διαμαρτυρίᾳ· τὰ γὰρ πρεσβύτερα τῶν πραγμάτων τὸν πρεσβύτερον ἔδει διαμαρτυρεῖν. Ὅτι νὴ Δί', ἂν εἴποι, τοῦτον [γὰρ] εἰσπεποίηκα υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ. οὐκοῦν σὲ τὸν εἰσποιοῦντα καὶ κατασκευάζοντα τὰ πράγματα καὶ λόγον ἔδει διδόναι, γενόμενον ὑπεύθυνον ὧν πεποίηκας; πολλή γ' ἀνάγκη. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔφυγες, τῇ διαμαρτυρίᾳ δὲ τοῦτον οὐδὲν εἰδότ' ἐπεγράψω. ὥστε φανερὸν ὑμῖν ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ διαμαρτυρούμενα μὴ εἶναι ἀληθῆ. καὶ παρ' αὐτοῖς γε τούτοις ὁμολογεῖται. καὶ μὴν κἀκεῖνο δίκαιόν ἐστι, μὴ λέγοντος αὐτίκα μάλ' ἀκούειν Λεωστράτου τουτουῒ, ὑπὲρ ὧν γε διαμαρτυρῆσαι οὐκ ἐτόλμησεν. ὡς δὲ καὶ τῶν ἀγώνων ἀδικώτατοι καὶ πλείστης ὀργῆς ἄξιοι τοῖς ἀγωνιζομένοις αἱ διαμαρτυρίαι εἰσὶ, μάλιστ' ἄν τις ἐκεῖθεν καταμάθοι. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἀναγκαίως ἔχουσιν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως καὶ

βουλήσεως τοῦ διαμαρτυροῦντος γίγνονται. εἰ μὲν γὰρ διαμφισβητουμένων μὴ ἔστιν ἄλλον τρόπον δίκην λαβεῖν, ἢ διαμαρτυρήσαντα, ἴσως ἀναγκαῖον τὸ διαμαρτυρεῖν· εἰ δὲ καὶ ἄνευ διαμαρτυρίας πρὸς ἅπασι τοῖς συνεδρίοις ἔνεστι λόγου μὴ ἀποστερηθῆναι, πῶς οὐ προπετείας καὶ τῆς μεγίστης ἀπονοίας σημεῖον τὸ διαμαρτυρεῖν ἐστίν; οὐδὲ γὰρ ὁ νομοθέτης ἀναγκαῖον αὐτὸ
1098 ἐποίησε τοῖς ἀντιδίκοις, ἀλλ', ἂν βούλωνται διαμαρτυρεῖν, ἔδωκεν, ὥσπερ διάπειραν ποιούμενος τῶν τρόπων ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν, πῶς ποτ' ἔχοιμεν πρὸς τὸ προπετῶς τι πράττειν. ἔτι τοίνυν [ἐπὶ] τὸ τῶν διαμαρτυρούντων μέρος οὔτε δικαστήρια ἦν ἄν, οὔτε ἀγῶνες ἐγίγνοντο· κωλύει γὰρ πάντα ταῦτα τὸ τῶν διαμαρτυριῶν γένος καὶ ἀποκλείει εἰσαγωγῆς [ἕκαστα] τῆς εἰς τὸ δικαστήριον κατά γε τὴν τοῦ διαμαρτυροῦντος βούλησιν. διόπερ οἶμαι δεῖν κοινοὺς ἐχθροὺς τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους ὑπολαμβάνειν πᾶσι τοῖς πράγμασιν εἶναι, καὶ μηδέποτε τυγχάνειν αὐτοὺς συγγνώμης ἀγωνιζομένους παρ' ὑμῖν. προελόμενος γὰρ ἕκαστος αὐτῶν τὸν ἐκ τοῦ διαμαρτυρῆσαι κίνδυνον, οὐκ ἀναγκασθεὶς, εἰσέρχεται. ὅτι μὲν οὖν ἡ διαμαρτυρία ψευδής ἐστι, καὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων λόγων σχεδὸν ἀκριβῶς μεμαθήκατε. ὅτι δὲ καὶ οἱ νόμοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἀποδιδόασι, τοῦθ' ὑμᾶς διὰ βραχέων βούλομαι διδάξαι, οὐχ ὡς οὐ μεμαθηκότας καὶ ἐν τοῖς ἐν ἀρχῇ εἰρημένοις, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον πρὸς τὴν τούτων ψευδολογίαν τὰ δίκαια μνημονεύητε. τὸ [μὲν] γὰρ σύνολον ὄντες Ἀρχιάδῃ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος οὑτοσί, πρὸς ἀνδρῶν κατὰ γένος ἐγγυτάτω, καὶ τῆς ποιήσεως, ἣν ἐκεῖνος ἐποιήσατο, τῶν μὲν ἐπανεληλυθότων εἰς τὸν πατρῷον οἶκον, τοῦ δ' ἐγκαταλειφθέντος ἄπαιδος τετελευτηκότος, τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν, οὐδεμίαν οὐσίαν Λεωστράτου ἀφελόμενοι· οὗτοι μὲν γὰρ τὰς ἑαυτῶν ἔχουσι, τῆς ὑπ' Ἀρχιάδου δὲ καταλειφθείσης [καὶ] οὔσης ἐκ τῶν νόμων ἡμετέρας. ὁ
1099 μὲν γὰρ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, κελεύει κρατεῖν τοὺς ἄῤῥενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀῤῥένων· οὗτοι δ' ἡμεῖς ἐσμέν. οὐκ ἦσαν τοίνυν παῖδες ἐκείνῳ· οἱ δ' ὄντες ἡμεῖς ἐσμέν. ἔπειτ' οὐ δίκαιον δήπου τὸν ποιητὸν υἱὸν ποιητοὺς ἑτέρους εἰσάγειν, ἀλλ' ἐγκαταλείπειν μὲν γιγνομένους, ὅταν δὲ τοῦτ' ἐπιλίπῃ, τοῖς γένεσιν ἀποδιδόναι τὰς κληρονομίας· ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσιν. ἐπεὶ πῶς οὐκ ἐκκλείεται εἷς ἕκαστος ὑμῶν τῆς κατὰ γένος ἀγχιστείας, ὅταν τοῖς ποιητοῖς ἡ ἄδεια αὕτη δοθῇ; ὁρᾶτε γὰρ, ὅτι ταῖς κολακείαις οἱ πλεῖστοι ψυχαγωγούμενοι καὶ ταῖς πρὸς

τοὺς οἰκείους διαφοραῖς πολλάκις φιλονεικοῦντες ποιητοὺς υἱεῖς ποιοῦνται. εἰ δ' ἔσται τῷ εἰσποιηθέντι παρὰ τὸν νόμον εἰσποιεῖν ὃν ἂν βούληται, οὐδέποτε τοῖς γένεσιν αἱ κληρονομίαι ἀποδοθήσονται. ἃ καὶ προνοηθεὶς ὁ νομοθέτης ἀπεῖπε τῷ ποιητῷ αὐτῷ ὄντι ποιητὸν υἱὸν μὴ ποιεῖσθαι. τίνα τρόπον διορίσας περὶ τούτων; ὅταν εἴπῃ, υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπόντα ἐπανιέναι, δηλοῖ δήπου φανερῶς, ὅτι οὐ δεῖ ποιεῖσθαι· ἀδύνατον γάρ ἐστιν υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπεῖν, ἐὰν μὴ γόνῳ γεγονὼς ᾖ τινί. σὺ τοίνυν, ὦ Λεώστρατε, ἀξιοῖς τῷ τετελευτηκότι, εἰσποιητῷ εἰς τὸ ἡμέτερον γένος ὄντι, ποιητὸν εἰς τὸν κλῆρον εἰσαγαγεῖν, ὥσπερ ἐπὶ τὰ σαυτοῦ κτήματα καὶ οὐκ εἰς τὰ κατὰ τὸν νόμον τῷ προσήκοντι δοθησόμενα βαδίζων. ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ὁ τετελευτηκὼς ἐποιήσατό τινα, καίπερ οὐ διδόντος τοῦ νόμου, συνεχωροῦμεν ἂν αὐτῷ, ἤ, εἰ διαθήκας καταλελοίπει, καὶ ταύταις ἂν ἐνεμείναμεν, ἐπεὶ καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς τοιοῦτοι ὄντες διετελοῦμεν, οὐκ ἐναντιούμενοι τούτοις ἔχουσι τὴν οὐσίαν καὶ ἐπανιοῦσιν ἄνω, καθ' ὃν δήποτε τρόπον ἐβούλοντο· ἐπεὶ δὲ νυνί 1100
ποτε ὑπὸ τούτων αὐτῶν καὶ ὑπὸ τῶν νόμων τὸ πρᾶγμ' ἐξελήλεγκται, καὶ οἰόμεθα δεῖν κληρονομεῖν τῶν Ἀρχιάδου, καὶ παρ' ἡμῶν εἶναι τὸν υἱὸν τὸν εἰσποιούμενον τῷ μὴ πεποιημένῳ πρότερον, μὴ παρὰ τούτων. δικαίως γὰρ ὁ νομοθέτης, οἶμαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἀτυχίας τῶν οἰκείων καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν γυναικῶν τοῖς ἐγγύτατα γένους προσέταττε ποιεῖσθαι, οὕτω καὶ τὰς κληρονομίας καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν μετουσίαν τοῖς αὐτοῖς ἀπέδωκε. τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ γνωριμώτατον ὑμῖν· ὁ γὰρ τοῦ Σόλωνος νόμος οὐδὲ διαθέσθαι τὸν ποιητὸν ἐᾷ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, ὅταν ποιηθῇ· εἰκότως, οἶμαι. τῷ γὰρ κατὰ τὸν νόμον εἰσποιηθέντι εἰς τὰ ἑτέρου οὐχ οὕτως, ὡς περὶ τῶν ἰδίων κτημάτων, βουλευτέον ἐστίν, ἀλλὰ τοῖς νόμοις ἀκολούθως, περὶ ἑκάστου τῶν γεγραμμένων ὡς ὁ νόμος λέγει. Ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, φησίν, ὅτε Σόλων εἰσῄει εἰς τὴν ἀρχήν, ἐξεῖναι αὐτοῖς διαθέσθαι, ὅπως ἂν ἐθέλωσι· τοῖς δέ γε ποιηθεῖσιν οὐκ ἐξὸν διαθέσθαι, ἀλλὰ ζῶντας ἐγκαταλιπόντας υἱὸν γνήσιον ἐπανιέναι, ἢ τελευτήσαντος ἀποδιδόναι τὴν κληρονομίαν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἰκείοις οὖσι τοῦ ποιησαμένου.

οὔτ' ἐποιήσατο ζῶν, ὁ δὲ νόμος τοῖς ἐγγύτατα γένους τὰς κληρονομίας ἀποδίδωσι, πῶς οὐ δίκαιοι ἐσμὲν ἡμεῖς τούτων μὴ ἀποστερηθῆναι κατ' ἀμφότερα; καὶ γὰρ τῷ Ἀρχιάδῃ, οὗ ἦν ἡ οὐσία τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἐγγυτάτω γένει ἐσμὲν καὶ τῷ εἰσποιητῷ Λεωκράτει. τοῦ μὲν γὰρ ὁ πατὴρ, ἐπανεληλυθὼ εἰς τοὺς Ἐλευσινίους, οὐκέτι τὴν κατὰ τοὺς νομους οἰκειότητα ἔλειπεν αὐτῷ· ἡμεῖς δὲ, παρ' οἷς ἦν ἐν τῷ γένει, τὴν ἀναγκαιοτάτην συγγένειαν εἴχομεν, ὄντες ἀνεψιαδοῖ ἐκείνῳ. ὥστ', εἰ μὲν βούλει, τοῦ Ἀρχιάδου συγγενεῖς ὄντες ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν, εἰ δὲ βούλει, τοῦ Λεωκράτους. τετελευτηκότος γὰρ ἄπαιδος αὐτοῦ, οὐδεὶς ἡμῶν γένει ἐγγυτέρω ἐστί. καὶ διὰ μὲν σὲ, ὦ Λεώστρατε, ὁ οἶκος ἐξηρήμωται· τῆς γὰρ οὐσίας τὴν οἰκειότητα, οὐ τῶν ἀνδρῶν τῶν ποιησαμένων, διετήρεις. ἕως μέν γε, τελευτήσαντος τούτου, οὐδεὶς ἠμφισβήτει τοῦ κλήρου, οὐδένα εἰσεποίεις τῷ Ἀρχιάδῃ υἱόν· ἐπειδὴ δ' ἡμεῖς, συγγενεῖς ὄντες, ἥκομεν εἰς [τὸ] μέσον, τηνικαῦτα εἰσποιεῖς, ἵνα τὴν οὐσίαν κατάσχῃς, καὶ φῂς μὲν οὐδὲν εἶναι τῷ Ἀρχιάδῃ, πρὸς ὃν εἰσε-
1089 ποιήθης, διαμαρτυρεῖς δὲ πρὸς ἡμᾶς, τὸ ὁμολογούμενον γένος ἐξελαύνων. εἰ γὰρ μηδέν ἐστιν ἐν τῷ οἴκῳ, τί σὺ ἐλλαττοῖ, τοῦ μηδενὸς ἡμῶν κληρονομησάντων; ἀλλὰ γὰρ ἡ ἀναίδεια καὶ ἡ πλεονεξία τοιαύτη ἐστὶν αὐτοῦ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὥσθ' ἡγεῖσθαι δεῖν ἐν Ἐλευσινίοις τε τὴν πατρῴαν οὐσίαν ἐπανελθὼν ἔχειν, ἐφ' ᾧ τ' εἰσεποιήθη, μὴ ὄντος ἐν τῷ οἴκῳ υἱοῦ, καὶ τούτων κύριος γενέσθαι. καὶ ταῦτα πάντα ῥᾳδίως διοικεῖται· πρὸς γὰρ ἀνθρώπους ἡμᾶς πένητας καὶ ἀδυνάτους ἔχων ἀναλίσκειν ἐκ τῶν ἀλλοτρίων πολὺ περίεστι. διόπερ οἶμαι ὑμᾶς δεῖν βοηθεῖν τοῖς μὴ πλεονεκτῆσαί τι βουλομένοις, ἀλλ' ἀγαπῶσιν, ἐάν τις ἡμᾶς τῶν νόμων ἐᾷ τυγχάνειν. τί γὰρ δεῖ κρίνειν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί; διὰ τριῶν τῆς ποιήσεως ἐμμενούσης, καὶ τοῦ τελευταίου ἐγκαταλειφθέντος, τούτου ἄπαιδος τετελευτηκότος, μὴ κομίσασθαι τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν χρόνῳ ποτέ; τοῦτο τοίνυν ἔχοντες τὸ δίκαιον ἐλάχομεν τοῦ κλήρου πρὸς τὸν ἄρχοντα. οὕτω δὲ Λεωχάρης προπετῶς διαμαρτυρήσας τὰ ψευδῆ οἴεται δεῖν παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἀποστερῆσαι ἡμᾶς τῆς κληρονομίας. πρῶτον μὲν οὖν, ὅτι τά τε περὶ τὰς ποιήσεις καὶ τὸ γένος τούτων ἀληθῆ εἰρήκαμεν, καὶ ἡ λουτροφόρος ἐφέστηκεν ἐπὶ τῷ τοῦ Ἀρχιάδου μνήματι, ταύτας ὑμῖν τὰς μαρτυρίας βουλόμεθ' ἀναγνῶναι· ἔπειτ' ἤδη καὶ τὰ λοιπὰ σαφῶς διδάξο-

μεν ὑμᾶς, ὥστ' ἐξελέγξαι τούτους τὰ ψευδῆ διαμεμαρτυρηκότας. καί μοι λάβε τὰς μαρτυρίας, ἃς λέγω.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὁ μὲν τοίνυν τοῦ πράγματος λόγος καὶ τὸ ἁπλοῦν δίκαιον περὶ
τῆς κληρονομίας οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν τε πεπρα- 1090
γμένων ἐξ ἀρχῆς αὐτὰ τὰ κεφάλαια σχεδόν τι ἀκηκόατε. ἃ δὲ
μετὰ τὴν τοῦ κλήρου λῆξιν πεποιήκασι, καὶ ὃν τρόπον ἡμῖν
κεχρημένοι εἰσὶν, ἀναγκαῖον νομίζω εἰπεῖν· οἴομαι γὰρ περὶ
κλήρου ἀγῶνα μηδένας ἄλλους παρανενομῆσθαι τοιαῦτα, οἷα
ἡμᾶς. ἐπειδὴ γὰρ ἐτελεύτησεν ὁ Λεωκράτης, καὶ ἡ ταφὴ ἐγέ-
νετο αὐτῷ, πορευομένων ἡμῶν εἰς τὰ κτήματα διὰ τὸ ἄπαιδά
τε τὸν ἄνδρα καὶ ἄγαμον τετελευτηκέναι, ἐξῆγεν ὁ Λεώστρατος
οὑτοσὶ φάσκων αὑτοῦ εἶναι. καὶ τὸ μὲν ποιεῖν τι τῶν νομιζο-
μένων ἐκώλυσεν ἡμᾶς τῷ τετελευτηκότι, πατὴρ ὢν αὐτὸς ἐκεί-
νου, ὡς καὶ ἔχει λόγον, καίπερ ὄντος παρανόμου τοῦ ἔργου·
τῷ γὰρ φύσει [ὄντι] πατρὶ τῆς ταφῆς τὴν ἐπιμέλειαν παραδί-
δοσθαι εἰκός ἐστιν, ἔπειτα μέντοι καὶ τοῖς οἰκείοις ἡμῖν, ὧν
ἦν συγγενὴς κατὰ τὴν ποίησιν ὁ τετελευτηκώς. ἐπεὶ δὲ τὰ νο-
μιζόμενα ἐγένετο, κατὰ ποῖον νόμον φανεῖται, ἐρήμου ὄντος
τοῦ οἴκου, τοὺς ἐγγυτάτω γένους ἡμᾶς ἐξαγαγὼν ἐκ τῆς οὐσίας;
ὅτι νὴ Δία πατὴρ ἦν τοῦ τετελευτηκότος. ἀπεληλυθώς γ' εἰς τὸν πα-
τρῷον οἶκον καὶ οὐκέτι τῆς οὐσίας, ἐφ' ᾗ ἐγκατέλειπε τὸν υἱὸν,
κύριος ὤν· εἰ δὲ μὴ, τί τῶν νόμων ὄφελος; γενομένης οὖν τῆς
ἐξαγωγῆς, ἵνα τὰ πλεῖστα παραλείπω, ἐλάχομεν πρὸς τὸν ἄρχον-
τα τοῦ κλήρου, οὔτε γόνῳ, ὥσπερ εἶπον, οὐδενὸς ὄντος τῷ τετε-
λευτηκότι, οὔτ' εἰσποιητοῦ γεγενημένου κατὰ τοὺς νόμους. μετὰ
δὲ ταῦτα Λεώστρατος οὑτοσὶ παρακαταβάλλει, ὡς υἱὸς Ἀρχιάδου
ἐκείνου, οὐκ ἐπιλογισάμενος, οὐδ' ὅτι ἐπανεληλύθει εἰς τοὺς Ἐλευ- 1091
σινίους, οὐδ' ὅτι οἱ εἰσποιητοὶ οὐκ αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν
εἰσποιουμένων καθίστανται· ἀλλὰ γὰρ, οἶμαι, ἁπλοῦν τι διελογίσατο,
δεῖν αὐτὸν καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως ἀμφισβητεῖν τῶν ἀλλοτρίων.
καὶ πρῶτον μὲν ἐλθὼν οἷός τ' ἦν εἰς τὸν Ὀτρυνέων πίνακα τὸν ἐκ-
κλησιαστικὸν ἐγγράφειν αὑτὸν Ἐλευσίνιος ὢν, καὶ τοῦτο διῳ-
κεῖτο· ἔπειτα, πρὶν ἐγγραφῆναι καὶ ἐν τῷ ληξιαρχικῷ γραμμα-
τείῳ τῷ τῶν Ὀτρυνέων, μετέχειν τῶν κοινῶν, τηλικαύτην πα-
ρανομίαν προαιρούμενος παρανομεῖν ἕνεκα πλεονεξίας. αἰσθόμε-
νοι δ' ἡμεῖς μαρτύρων ἐναντίον ἐκωλύσαμεν τὸ γιγνόμενον, καὶ

οὔτ' ἐποιήσατο ζῶν, ὁ δὲ νόμος τοῖς ἐγγύτατα γένους τὰς κληρονομίας ἀποδίδωσι, πῶς οὐ δίκαιοι ἐσμὲν ἡμεῖς τούτων μὴ ἀποστερηθῆναι κατ' ἀμφότερα; καὶ γὰρ τῷ Ἀρχιάδῃ, οὗ ἦν ἡ οὐσία τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἐγγυτάτω γένει ἐσμὲν καὶ τῷ εἰσποιητῷ Λεωκράτει. τοῦ μὲν γὰρ ὁ πατὴρ, ἐπανεληλυθὼ εἰς τοὺς Ἐλευσινίους, οὐκέτι τὴν κατὰ τοὺς νομους οἰκειότητα ἔλειπεν αὐτῷ· ἡμεῖς δὲ, παρ' οἷς ἦν ἐν τῷ γένει, τὴν ἀναγκαιοτάτην συγγένειαν εἴχομεν, ὄντες ἀνεψιαδοῖ ἐκείνῳ. ὥστ', εἰ μὲν βούλει, τοῦ Ἀρχιάδου συγγενεῖς ὄντες ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν, εἰ δὲ βούλει, τοῦ Λεωκράτους. τετελευτηκότος γὰρ ἄπαιδος αὐτοῦ, οὐδεὶς ἡμῶν γένει ἐγγυτέρω ἐστί. καὶ διὰ μὲν σὲ, ὦ Λεώστρατε, ὁ οἶκος ἐξηρήμωται· τῆς γὰρ οὐσίας τὴν οἰκειότητα, οὐ τῶν ἀνδρῶν τῶν ποιησαμένων, διετήρεις. ἕως μέν γε, τελευτήσαντος τούτου, οὐδεὶς ἠμφισβήτει τοῦ κλήρου, οὐδένα εἰσεποίεις τῷ Ἀρχιάδῃ υἱόν· ἐπειδὴ δ' ἡμεῖς, συγγενεῖς ὄντες, ἥκομεν εἰς [τὸ] μέσον, τηνικαῦτα εἰσποιεῖς, ἵνα τὴν οὐσίαν κατάσχῃς, καὶ φῂς μὲν οὐδὲν εἶναι τῷ Ἀρχιάδῃ, πρὸς ὃν εἰσε-

1089 ποιήθης, διαμαρτυρεῖς δὲ πρὸς ἡμᾶς, τὸ ὁμολογούμενον γένος ἐξελαύνων. εἰ γὰρ μηδέν ἐστιν ἐν τῷ οἴκῳ, τί σὺ ἐλλαττοῖ, τοῦ μηδενὸς ἡμῶν κληρονομησάντων; ἀλλὰ γὰρ ἡ ἀναίδεια καὶ ἡ πλεονεξία τοιαύτη ἐστὶν αὐτοῦ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὥσθ' ἡγεῖσθαι δεῖν ἐν Ἐλευσινίοις τε τὴν πατρῴαν οὐσίαν ἐπανελθὼν ἔχειν, ἐφ' ἅ τ' εἰσεποιήθη, μὴ ὄντος ἐν τῷ οἴκῳ υἱοῦ, καὶ τούτων κύριος γενέσθαι. καὶ ταῦτα πάντα ῥᾳδίως διοικεῖται· πρὸς γὰρ ἀνθρώπους ἡμᾶς πένητας καὶ ἀδυνάτους ἔχων ἀναλίσκειν ἐκ τῶν ἀλλοτρίων πολὺ περίεστι. διόπερ οἶμαι ὑμᾶς δεῖν βοηθεῖν τοῖς μὴ πλεονεκτῆσαί τι βουλομένοις, ἀλλ' ἀγαπῶσιν, ἐάν τις ἡμᾶς τῶν νόμων ἐᾷ τυγχάνειν. τί γὰρ δεῖ πριεῖν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί; διὰ τριῶν τῆς ποιήσεως ἐμμενούσης, καὶ τοῦ τελευταίου ἐγκαταλειφθέντος, τούτου ἄπαιδος τετελευτηκότος, μὴ κομίσασθαι τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν χρόνῳ ποτέ; τοῦτο τοίνυν ἔχοντες τὸ δίκαιον ἐλάχομεν τοῦ κλήρου πρὸς τὸν ἄρχοντα. οὕτω δὲ Λεωχάρης προπετῶς διαμαρτυρήσας τὰ ψευδῆ οἴεται δεῖν παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἀποστερῆσαι ἡμᾶς τῆς κληρονομίας. πρῶτον μὲν οὖν, ὅτι τά τε περὶ τὰς ποιήσεις καὶ τὸ γένος τούτων ἀληθῆ εἰρήκαμεν, καὶ ἡ λουτροφόρος ἐφέστηκεν ἐπὶ τῷ τοῦ Ἀρχιάδου μνήματι, ταύτας ὑμῖν τὰς μαρτυρίας βουλόμεθ' ἀναγνῶναι· ἔπειτ' ἤδη καὶ τὰ λοιπὰ σαφῶς διδάξο-

μεν ὑμᾶς, ὥστ' ἐξελέγξαι τούτους τὰ ψευδῆ διαμεμαρτυρηκότας. καί μοι λάβε τὰς μαρτυρίας, ἅς λέγω.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὁ μὲν τοίνυν τοῦ πράγματος λόγος καὶ τὸ ἁπλοῦν δίκαιον περὶ τῆς κληρονομίας οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν τε πεπραγμένων 1090 ἐξ ἀρχῆς αὐτὰ τὰ κεφάλαια σχεδόν τι ἀκηκόατε. ἃ δὲ μετὰ τὴν τοῦ κλήρου λῆξιν πεποιήκασι, καὶ ὃν τρόπον ἡμῖν κεχρημένοι εἰσίν, ἀναγκαῖον νομίζω εἰπεῖν· οἴομαι γὰρ περὶ κλήρου ἀγῶνα μηδένας ἄλλους παρανενομῆσθαι τοιαῦτα, οἷα ἡμᾶς. ἐπειδὴ γὰρ ἐτελεύτησεν ὁ Λεωκράτης, καὶ ἡ ταφὴ ἐγένετο αὐτῷ, πορευομένων ἡμῶν εἰς τὰ κτήματα διὰ τὸ ἄπαιδά τε τὸν ἄνδρα καὶ ἄγαμον τετελευτηκέναι, ἐξῆγεν ὁ Λεώστρατος οὑτοσὶ φάσκων αὐτοῦ εἶναι. καὶ τὸ μὲν ποιεῖν τι τῶν νομιζομένων ἐκώλυσεν ἡμᾶς τῷ τετελευτηκότι, πατὴρ ὢν αὐτὸς ἐκείνου, ὡς καὶ ἔχει λόγον, καίπερ ὄντος παρανόμου τοῦ ἔργου· τῷ γὰρ φύσει [ὄντι] πατρὶ τῆς ταφῆς τὴν ἐπιμέλειαν παραδίδοσθαι εἰκός ἐστιν, ἔπειτα μέντοι καὶ τοῖς οἰκείοις ἡμῖν, ὧν ἦν συγγενὴς κατὰ τὴν ποίησιν ὁ τετελευτηκώς. ἐπεὶ δὲ τὰ νομιζόμενα ἐγένετο, κατὰ ποῖον νόμον φανεῖται, ἐρήμου ὄντος τοῦ οἴκου, τοὺς ἐγγυτάτω γένους ἡμᾶς ἐξαγαγὼν ἐκ τῆς οὐσίας; ὅτι νὴ Δία πατὴρ ἦν τοῦ τετελευτηκότος. ἀπεληλυθώς γ' εἰς τὸν πατρῷον οἶκον καὶ οὐκέτι τῆς οὐσίας, ἐφ' ᾗ ἐγκατελέλοιπε τὸν υἱόν, κύριος ὤν· εἰ δὲ μή, τί τῶν νόμων ὄφελος; γενομένης οὖν τῆς ἐξαγωγῆς, ἵνα τὰ πλεῖστα παραλείπω, ἐλάχομεν πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ κλήρου, οὔτε γόνῳ, ὥσπερ εἶπον, οὐδενὸς ὄντος τῷ τετελευτηκότι, οὔτ' εἰσποιητοῦ γεγενημένου κατὰ τοὺς νόμους. μετὰ δὲ ταῦτα Λεώστρατος οὑτοσὶ παρακαταβάλλει, ὡς υἱὸς Ἀρχιάδου ἐκείνου, οὐκ ἐπιλογισάμενος, οὔθ' ὅτι ἐπανεληλύθει εἰς τοὺς Ἐλευσινίους, 1091 οὔθ' ὅτι οἱ εἰσποιητοὶ οὐκ αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν εἰσποιουμένων καθίστανται· ἀλλὰ γάρ, οἶμαι, ἁπλοῦν τι διελογίσατο, δεῖν αὐτὸν καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως ἀμφισβητεῖν τῶν ἀλλοτρίων. καὶ πρῶτον μὲν ἐλθὼν οἷός τ' ἦν εἰς τὸν Ὀτρυνέων πίνακα τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἐγγράφειν αὑτὸν Ἐλευσίνιος ὤν, καὶ τοῦτο διῳκεῖτο· ἔπειτα, πρὶν ἐγγραφῆναι καὶ ἐν τῷ ληξιαρχικῷ γραμματείῳ τῷ τῶν Ὀτρυνέων, μετέχειν τῶν κοινῶν, τηλικαύτην παρανομίαν προαιρούμενος παρανομεῖν ἕνεκα πλεονεξίας. αἰσθόμενοι δ' ἡμεῖς μαρτύρων ἐναντίον ἐκωλύσαμεν τὸ γιγνόμενον, καὶ

ᾠόμεθα δεῖν κριθῆναι πρῶτον τὴν κληρονομίαν παρ᾽ ὑμῖν, πρὶν ἐπὶ τὸ ὄνομά τινα τὸ τοῦ Ἀρχιάδου εἰσποιηθῆναι. κωλυθεὶς δὲ καὶ ἐξελεγχόμενος πρὸς τῷ πίνακι καὶ ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀγορᾷ, ὅτι ἠδίκει, πολλῶν ἐναντίον, ᾤετο δεῖν μηδὲν ἧττον βιάζεσθαι καὶ κρείττων ταῖς παρασκευαῖς τῶν ὑμετέρων νόμων γενέσθαι. τί τούτου τεκμήριον; συναγαγών τινας τῶν Ὀτρυνέων ὀλίγους καὶ τὸν δήμαρχον πείθει, ἐπειδὰν ἀνοιχθῇ τὸ γραμματεῖον, ἐγγράψαι αὐτόν. καὶ μετὰ ταῦτα ἧκε, Παναθηναίων ὄντων τῶν μεγάλων, τῇ διαδόσει, πρὸς τὸ θεωρικόν. καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι δημόται ἐλάμβανον, ἠξίου καὶ αὐτῷ δίδοσθαι, καὶ ἐγγραφῆναι εἰς τὸ γραμματεῖον ἐπὶ τὸ τοῦ Ἀρχιάδου ὄνομα. διαμαρτυρομένων δὲ ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων δεινὸν φασκόντων εἶναι τὸ γιγνόμενον, ἀπῆλ-
1092 θεν οὔτ᾽ ἐγγραφεὶς οὔτε τὸ θεωρικὸν λαβών. τὸν δὲ παρὰ τὸ ψήφισμα τὸ ὑμέτερον ἀξιοῦντα τὸ θεωρικὸν λαμβάνειν, πρὶν ἐγγραφῆναι εἰς τοὺς Ὀτρυνεῖς, ὄντα ἐξ ἑτέρου δήμου, τοῦτον οὐκ οἴεσθε τοῦ κλήρου παρὰ τοὺς νόμους ἀμφισβητεῖν; ἢ τὸν πρὸ τῆς τοῦ δικαστηρίου γνώσεως οὕτως ἀδίκους πλεονεξίας διοικούμενον, τοῦτον πῶς εἰκὸς τῷ πράγματι πιστεύειν; ὁ γὰρ τὸ θεωρικὸν ἀδίκως ἀξιώσας λαμβάνειν καὶ περὶ τοῦ κλήρου τῇ αὐτῇ διανοίᾳ δηλονότι κέχρηται νυνί. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἄρχοντά γ᾽ ἐξηπάτησε παρακαταβάλλων, καὶ ἡμᾶς ἀντεγράψατο Ὀτρυνεὺς εἶναι ἐν Ἐλευσινίοις δημοτευόμενος. ἐπειδὴ τοίνυν τούτων πάντων ἀπετύγχανε, ταῖς παρελθούσαις ἀρχαιρεσίαις ταύταις, παρασκευασάμενός τινας τῶν δημοτῶν, ἠξίου οὕτως ἐγγράφεσθαι ποιητὸς υἱὸς τῷ Ἀρχιάδῃ. ἀντιλεγόντων δ᾽ ἡμῶν καὶ ἀξιούντων, ἐπειδὰν τοῦ κλήρου ἡ διαδικασία γένηται, τηνικαῦτα τοὺς δημότας τὴν ψῆφον φέρειν, πρότερον δὲ μή, τοῦτο μὲν ἐπείσθησαν, οὐ δι᾽ αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τοὺς νόμους· δεινὸν γὰρ ἐδόκει εἶναι τὸν παρακαταβεβληκότα τοῦ κλήρου εἰσποιεῖν αὑτόν, ἔτι τῶν πραγμάτων ἀκρίτων ὄντων. ὃ δὲ μετὰ ταῦτα διοικεῖται Λεώστρατος οὑτοσί, τοῦτο πάντων δεινότατόν ἐστιν. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἀπετύγχανε τοῦ ἐγγραφῆναι, εἰσποιεῖ Λεωχάρην τὸν αὑτοῦ υἱὸν Ἀρχιάδῃ παρὰ πάντας τοὺς νόμους, πρὶν τοῦ δήμου τὴν δοκιμασίαν γενέσθαι. οὐκ εἰσηγμένου δ᾽ εἰς τοὺς φράτοράς πω τοῦ Ἀρχιάδου, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἐνεγράφη, τηνικαῦτα πείσας ἕνα τινὰ τῶν φρατόρων ἐνέγραψεν εἰς τὸ φρατορικὸν γραμ-
1093 ματεῖον. καὶ μετὰ ταῦτα τῇ διαμαρτυρίᾳ πρὸς τῷ ἄρχοντι τοῦτον ἀπογράφεται, ὡς υἱὸν ὄντα γνήσιον τοῦ τετελευτηκότος ἔτη [illegible]λλά, τὸν πρώην καὶ χθὲς ἐγγραφέντα. καὶ συμβαίνει ἀμφο-

τέρους αὐτοὺς τῆς κληρονομίας ἀμφισβητεῖν· ὅ τε γὰρ Λεώστρατος οὑτοσὶ παρακατέβαλε τοῦ κλήρου, ὡς υἱὸς γνήσιος Ἀρχιάδῃ, ὅ τε Λεωχάρης οὑτοσὶ διαμεμαρτύρηκεν, [ὡς] υἱὸς ὢν γνήσιος τοῦ αὐτοῦ πατρός. οὐδ' ἕτερος δ' αὐτῶν ζῶντι, ἀλλὰ τετελευτηκότι εἰσποιεῖ αὐτόν. ἡμεῖς δ' ᾠόμεθα δεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν περὶ τούτου τοῦ ἀγῶνος ὑμεῖς τὴν ψῆφον ἐνέγκητε, τηνικαῦτα ἐκ τῶν κατὰ γένος ἐγγυτάτω ἡμῖν εἰσποιεῖν υἱὸν τῷ τετελευτηκότι, ὅπως ἂν ὁ οἶκος μὴ ἐξερημωθῇ. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Ἐλευσινίους ἐκ τῶν Ὀτρυνέων Λεώστρατος οὑτοσὶ, καταλιπὼν υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ γνήσιον, καὶ ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔτι πρότερον τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐπεποιήκει, καὶ ὡς ὁ ἐγκαταλειφθεὶς ἄπαις τετελεύτηκε, καὶ ὡς ὁ νῦν διαμεμαρτυρηκὼς πρότερον εἰς τοὺς δημότας ἢ εἰς τοὺς φράτορας ἐνεγράφη, τούτων ὑμῖν τὰς τῶν φρατόρων καὶ τὰς τῶν δημοτῶν μαρτυρίας ἀναγνώσεται, καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν εἰρημένων ὧν οὗτοι πεποιήκασιν ἁπάντων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας καθ' ἓν ἕκαστον παρέξομαι. καί μοι κάλει τοὺς μάρτυρας δευρί.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν τοίνυν πραγμάτων ἁπάντων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς γεγενημένων περὶ τὸν κλῆρον τοῦτον, καὶ τῶν ὕστερον συμβάντων, ἐπειδὴ τάχιστα τὴν λῆξιν ἡμεῖς ἐποιησάμεθα. λοιπὸν δ' ἐστὶ περί τε τῆς διαμαρτυρίας 1094
αὐτῆς εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν νόμων, καθ' οὓς ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν, ἔτι δὲ, ἐὰν ἐγχωρῇ τὸ ὕδωρ καὶ μὴ μέλλωμεν ὑμῖν ἐνοχλεῖν, ἐξελέγξαι τὰ ὑπὸ τούτων ῥηθησόμενα, ὅτι οὔτε δίκαια οὔτε ἀληθῆ ἐστί. καὶ πρῶτον μὲν τὴν διαμαρτυρίαν αὐτὴν ἀναγνώτω. καὶ σφόδρα τὸν νοῦν αὐτῇ προσέχετε· περὶ γὰρ ταύτης ἡ ψῆφος οἰσθήσεται νυνί.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὐκοῦν δήπου διαμεμαρτύρηκεν οὑτοσὶ, ὡς ἀκηκόατε, μὴ ἐπίδικον εἶναι τὸν κλῆρον τὸν Ἀρχιάδου, ὄντων αὐτῷ παίδων γνησίων καὶ κυρίως κατὰ τὸν θεσμόν. ἐξετάσωμεν τοίνυν, εἰ εἰσὶν, ἢ τὰ ψευδῆ διαμεμαρτύρηκεν οὑτοσί. ὁ γὰρ Ἀρχιάδης ἐκεῖνος, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος, ἐποιήσατο υἱὸν τὸν τοῦ διαμεμαρ-

τυρηκότος νυνὶ πάππον. ἐκεῖνος δ' ἐγκαταλιπὼν υἱὸν γνήσιον,
τὸν τουτουὶ πατέρα Λεώστρατον, ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Ἐλευσι-
νίους. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς οὑτοσὶ Λεώστρατος πάλιν ἐγκαταλι-
πὼν υἱὸν ᾤχετο ἀπελθὼν εἰς τὸν πατρῷον οἶκον. ὁ δ' ἐγκα-
ταλειφθεὶς ὑπὸ τούτου, τελευταῖος ἁπάντων τῶν εἰσποιηθέντων,
τετελεύτηκεν ἄπαις. ὥστε γίγνεται ἔρημος ὁ οἶκος καὶ ἐπανελή-
λυθεν ἡ κληρονομία πάλιν εἰς τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγγύτατα γένους
ὄντας. πῶς ἂν οὖν εἴησαν κατὰ τὴν διαμαρτυρίαν υἱεῖς ἔτι τι-
νὲς τῷ Ἀρχιάδῃ, ᾧ οἱ μὲν εἰσποιηθέντες ὁμολογοῦνται ἐπανε-
ληλυθέναι, ὁ δ' ἐγκαταλειφθεὶς τελευταῖος ἄπαις τετελεύτηκεν;
οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν οἶκον ἔρημον εἶναι. ὁπότε δὲ ἔρημος ὁ οἶ-
1095 κος, οὐκ ἂν εἴησαν υἱεῖς ἔτι ἐκείνῳ γνήσιοι. οὑτοσὶ τοίνυν
διαμεμαρτύρηκε τοὺς οὐκ ὄντας εἶναι, καὶ γέγραφεν ἐν τῇ δια-
μαρτυρίᾳ, ὄντων παίδων, ἵνα φάσκων αὐτὸν εἶναι. ἀλλὰ μὴν
γνησίων γ' ὅταν λέγῃ καὶ κυρίως κατὰ τὸν θεσμόν, παρακρού-
εται παρὰ τοὺς νόμους. τὸ μὲν γὰρ γνήσιόν ἐστιν, ὅταν ᾖ γόνῳ
γεγονώς· καὶ ὁ νόμος ταῦτα μαρτυρεῖ λέγων, ἣν ἂν ἐγγυήσῃ πατὴρ
ἢ ἀδελφὸς ἢ πάππος, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους· τὸ δὲ
κυρίως κατὰ τῶν ποιήσεων ὁ νομοθέτης ἔλαβεν, ὑπολαμβάνων
δεῖν, ὅταν τις ὢν ἄπαις καὶ κύριος τῶν ἑαυτοῦ ποιήσηται υἱὸν,
ταῦτα κύρια εἶναι. οὗτος τοίνυν γόνῳ μὲν οὐδένα φησὶν Ἀρχιά-
δῃ γενέσθαι υἱὸν, διαμεμαρτύρηται δὲ γνησίων ὄντων, ἐναντίαν
τῷ πράγματι τὴν διαμαρτυρίαν ποιησάμενος, ποιητὸς δ' ὁμολο-
γῶν εἶναι φαίνεται οὐκ εἰσποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ τετελευτηκότος αὐ-
τοῦ. ὥστε πῶς ἔτι σοι κύρια ταῦτ' ἂν εἴη κατὰ τὸν θεσμόν;
ὅτι νὴ Δί' ἐγγέγραπται Ἀρχιάδῃ υἱός. ὑπό γε τουτωνὶ πρῴην
βιασαμένων, ἤδη τῆς τοῦ κλήρου διαδικασίας ἐνεστηκυίας. οὐ
δὴ δίκαιόν ἐστιν ἐν τεκμηρίου μέρει ποιεῖσθαι τἀδίκημα. καὶ
γὰρ ἐκεῖνο πῶς οὐ δεινόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ μὲν
τοῦ λόγου αὐτίκα μάλα φάσκειν ποιητὸν εἶναι, ἐν δὲ τῇ δια-
μαρτυρίᾳ τοῦτο μὴ τολμῆσαι γράψαι, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν ταύτῃ
διαμεμαρτυρημένα εἶναι ὡς ὑπὲρ υἱοῦ γόνῳ γεγονότος, τὰ δ'
αὐτίκα μάλα ῥηθησόμενα ὡς εἰσποιήτου; εἰ δὲ τὴν ἀπολογίαν
ἐναντίαν τῇ διαμαρτυρίᾳ ποιήσονται, πῶς οὐχὶ ἢ τὸν λόγον ἀνάγ-
κη ἢ τὴν διαμαρτυρίαν ψευδῆ εἶναι; εἰκότως δ' οὐ προσέγρα-
1096 ψαν τὴν ποίησιν τῇ διαμαρτυρίᾳ· ἔδει γὰρ ἐγγράψαι αὐτοὺς,
εἰσποιησαμένου τοῦ δεῖνος. ὁ δ' οὐκ εἰσεποιήσατο, ἀλλ' ἑαυ-
τοὺς εἰσποιοῦντες ἀποστεροῦσιν ἡμᾶς τῆς κληρονομίας. τὸ μετὰ
ταῦτα τοίνυν πῶς οὐκ ἄτοπον καὶ δεινόν ἐστιν ἅμα, παρακα-

ταβεβληκέναι τοῦ κλήρου πρὸς τῷ ἄρχοντι, ὡς ὄντα αὐτὸν Ἀρχιάδου, Λεώστρατον τουτονὶ, τὸν Ἐλευσίνιον τοῦ Ὀτρυνέως, διαμεμαρτυρηκέναι δ' ἕτερον, ὡς αὐτοὶ ὁρᾶτε, φάσκοντα καὶ τοῦτον Ἀρχιάδου υἱὸν εἶναι; καὶ ποτέρῳ δεῖ προσέχειν ὑμᾶς ὡς ἀληθῆ λέγοντι; αὐτὸ γὰρ τοῦτο τεκμήριον οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι τοῦ ψευδῆ τὴν διαμαρτυρίαν γεγενῆσθαι, τὸ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος μὴ τὸν αὐτὸν πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀμφισβητεῖν· εἰκότως. ὅ τε γὰρ, οἶμαι, Λεώστρατος οὑτοσὶ παρεκατέβαλλε τοῦ κλήρου πρὸς ἡμᾶς οὔπω διαμεμαρτυρηκὼς νῦν ἐγγέγραπται, ὡς δημότης εἶναι. ὥστε πάντων ἂν δεινότατα πάθοιμεν, εἰ τῇ ὕστερον τῶν πραγμάτων γεγενημένῃ διαμαρτυρίᾳ πιστεύσαιτε ὑμεῖς. ἀλλὰ μὴν καὶ πρεσβύτερά γε αὑτοῦ διαμεμαρτύρηκεν. ὁ γὰρ μήπω ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἀρχιάδου ὢν, ὅθ' ἡ λῆξις αὕτη τοῦ κλήρου ἐγένετο, πῶς ἂν εἰδείη τι τούτων; ἔπειτ', εἰ μὲν αὐτὸν διαμεμαρτυρήκει, εἶχεν ἂν λόγον αὐτῷ τὸ πρᾶγμα· ἀδίκως μὲν ἂν ἔγραψεν, οὐδὲν δ' ἧττον ὑπὲρ τοῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ λέγοντος· νῦν δὲ γνησίους υἱοὺς γέγραφε τῷ Ἀρχιάδῃ ἐκείνῳ εἶναι, τόν τε αὑτοῦ πατέρα δηλονότι καὶ αὐτὸν, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ποίησιν, οὐκ ἐπιλογισάμενος, ὅτι ἐπανεληλυθότες ἦσαν. οὐκοῦν ἀνάγκη πρεσβυτέρας πράξεις αὐτὸν καὶ μὴ τὰς ἐφ' ἑαυτοῦ γεγενημένας διαμεμαρτυρηκέναι. εἶθ' ὑμεῖς τῷ τοῦτο τετολμηκότι πιστεύσετε ὡς ἀληθῆ λέγοντι; νὴ Δί' ἀλλ' ἀκηκοὼς τοῦ αὑτοῦ 1097
πατρὸς διαμεμαρτύρηκεν. ὁ δέ γε νόμος ἀκοὴν τῶν τετελευτηκότων κωλύει διαμαρτυρεῖν, ζῶντος τοῦ πατρὸς, τὰ ὑπ' ἐκείνου πραχθέντα· ἐπεὶ κἀκεῖνο, διὰ τί ποτε Λεώστρατος οὑτοσὶ οὐχ αὑτὸν, ἀλλὰ τοῦτον ἐπεγράψατο τῇ διαμαρτυρίᾳ· τὰ γὰρ πρεσβύτερα τῶν πραγμάτων τὸν πρεσβύτερον ἔδει διαμαρτυρεῖν. Ὅτι νὴ Δί', ἂν εἴποι, τοῦτον [γὰρ] εἰσπεποίηκα υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ. οὐκοῦν σὲ τὸν εἰσποιοῦντα καὶ κατασκευάζοντα τὰ πράγματα καὶ λόγον ἔδει διδόναι, γενόμενον ὑπεύθυνον ὧν πεποίηκας; πολλή γ' ἀνάγκη. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔφυγες, τῇ διαμαρτυρίᾳ δὲ τοῦτον οὐδὲν εἰδότ' ἐπεγράψω. ὥστε φανερὸν ὑμῖν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ διαμαρτυρούμενα μὴ εἶναι ἀληθῆ. καὶ παρ' αὐτοῖς γε τούτοις ὁμολογεῖται. καὶ μὴν κἀκεῖνο δίκαιόν ἐστι, μὴ λέγοντος αὐτίκα μάλ' ἀκούειν Λεωστράτου τουτουῒ, ὑπὲρ ὧν γε διαμαρτυρῆσαι οὐκ ἐτόλμησεν. ὡς δὲ καὶ τῶν ἀγώνων ἀδικώτατοι καὶ πλείστης ὀργῆς ἄξιοι τοῖς ἀγωνιζομένοις αἱ διαμαρτυρίαι εἰσὶ, μάλιστ' ἄν τις ἐκεῖθεν καταμάθοι. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἀναγκαίως ἔχουσιν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως καὶ

βουλήσεως τοῦ διαμαρτυροῦντος γίγνονται. εἰ μὲν γὰρ διαμφισβητουμένων μὴ ἔστιν ἄλλον τρόπον δίκην λαβεῖν, ἢ διαμαρτυρήσαντα, ἴσως ἀναγκαῖον τὸ διαμαρτυρεῖν· εἰ δὲ καὶ ἄνευ διαμαρτυρίας πρὸς ἅπασι τοῖς συνεδρίοις ἔνεστι λόγου μὴ ἀποστερηθῆναι, πῶς οὐ προπετείας καὶ τῆς μεγίστης ἀπονοίας σημεῖον τὸ διαμαρτυρεῖν ἐστίν; οὐδὲ γὰρ ὁ νομοθέτης ἀναγκαῖον αὐτὸ
1098 ἐποίησε τοῖς ἀντιδίκοις, ἀλλ', ἂν βούλωνται διαμαρτυρεῖν, ἔδωκεν, ὥσπερ διάπειραν ποιούμενος τῶν τρόπων ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν, πῶς ποτ' ἔχοιμεν πρὸς τὸ προπετῶς τι πράττειν. ἔτι τοίνυν [ἐπὶ] τὸ τῶν διαμαρτυρούντων μέρος οὔτε δικαστήρια ἦν ἄν, οὔτε ἀγῶνες ἐγίγνοντο· κωλύει γὰρ πάντα ταῦτα τὸ τῶν διαμαρτυριῶν γένος καὶ ἀποκλείει εἰσαγωγῆς [ἕκαστα] τῆς εἰς τὸ δικαστήριον κατά γε τὴν τοῦ διαμαρτυροῦντος βούλησιν. διόπερ οἶμαι δεῖν κοινοὺς ἐχθροὺς τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους ὑπολαμβάνειν πᾶσι τοῖς πράγμασιν εἶναι, καὶ μηδέποτε τυγχάνειν αὐτοὺς συγγνώμης ἀγωνιζομένους παρ' ὑμῖν. προελόμενος γὰρ ἕκαστος αὐτῶν τὸν ἐκ τοῦ διαμαρτυρῆσαι κίνδυνον, οὐκ ἀναγκασθεὶς, εἰσέρχεται. ὅτι μὲν οὖν ἡ διαμαρτυρία ψευδής ἐστι, καὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων λόγων σχεδὸν ἀκριβῶς μεμαθήκατε. ὅτι δὲ καὶ οἱ νόμοι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἀποδιδόασι, τοῦθ' ὑμᾶς διὰ βραχέων βούλομαι διδάξαι, οὐχ ὡς οὐ μεμαθηκότας καὶ ἐν τοῖς ἐν ἀρχῇ εἰρημένοις, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον πρὸς τὴν τούτων ψευδολογίαν τὰ δίκαια μνημονεύητε. τὸ [μὲν] γὰρ σύνολον ὄντες Ἀρχιάδῃ, οὗ ἐστὶν ὁ κλῆρος οὑτοσὶ, πρὸς ἀνδρῶν κατὰ γένος ἐγγυτάτω, καὶ τῆς ποιήσεως, ἣν ἐκεῖνος ἐποιήσατο, τῶν μὲν ἐπανεληλυθότων εἰς τὸν πατρῷον οἶκον, τοῦ δ' ἐγκαταλειφθέντος ἄπαιδος τετελευτηκότος, τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν, οὐδεμίαν οὐσίαν Λεωστράτου ἀφελόμενοι· οὗτοι μὲν γὰρ τὰς ἑαυτῶν ἔχουσι, τῆς ὑπ' Ἀρχιάδου δὲ καταλειφθείσης [καὶ] οὔσης ἐκ τῶν νόμων ἡμετέρας. ὁ
1099 μὲν γὰρ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, κελεύει κρατεῖν τοὺς ἄῤῥενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀῤῥένων· οὗτοι δ' ἡμεῖς ἐσμέν. οὐκ ἦσαν τοίνυν παῖδες ἐκείνῳ· οἱ δ' ὄντες ἡμεῖς ἐσμέν. ἔπειτ' οὐ δίκαιον δήπου τὸν ποιητὸν υἱὸν ποιητοὺς ἑτέρους εἰσάγειν, ἀλλ' ἐγκαταλείπειν μὲν γιγνομένους, ὅταν δὲ τοῦτ' ἐπιλίπῃ, τοῖς γένεσιν ἀποδιδόναι τὰς κληρονομίας· ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσιν. ἐπεὶ πῶς οὐκ ἐκκλείεται εἷς ἕκαστος ὑμῶν τῆς κατὰ γένος ἀγχιστείας, ὅταν τοῖς ποιητοῖς ἡ ἄδεια αὕτη δοθῇ; ὁρᾶτε γὰρ, ὅτι ταῖς κολακείαις οἱ πλεῖστοι ψυχαγωγούμενοι καὶ ταῖς πρὸς

τοὺς οἰκείους διαφοραῖς πολλάκις φιλονεικοῦντες ποιητοὺς υἱεῖς ποιοῦνται. εἰ δ' ἔσται τῷ εἰσποιηθέντι παρὰ τὸν νόμον εἰσποιεῖν ὃν ἂν βούληται, οὐδέποτε τοῖς γένεσιν αἱ κληρονομίαι ἀποδοθήσονται. ἃ καὶ προνοηθεὶς ὁ νομοθέτης ἀπεῖπε τῷ ποιητῷ αὐτῷ ὄντι ποιητὸν υἱὸν μὴ ποιεῖσθαι. τίνα τρόπον διορίσας περὶ τούτων; ὅταν εἴπῃ, υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπόντα ἐπανιέναι, δηλοῖ δήπου φανερῶς, ὅτι οὐ δεῖ ποιεῖσθαι· ἀδύνατον γάρ ἐστιν υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπεῖν, ἐὰν μὴ γόνῳ γεγονὼς ᾖ τινί. σὺ τοίνυν, ὦ Λεώστρατε, ἀξιοῖς τῷ τετελευτηκότι, εἰσποιητῷ εἰς τὸ ἡμέτερον γένος ὄντι, ποιητὸν εἰς τὸν κλῆρον εἰσαγαγεῖν, ὥσπερ ἐπὶ τὰ σαυτοῦ κτήματα καὶ οὐκ εἰς τὰ κατὰ τὸν νόμον τῷ προσήκοντι δοθησόμενα βαδίζων. ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ὁ τετελευτηκὼς ἐποιήσατό τινα, καίπερ οὐ διδόντος τοῦ νόμου, συνεχωροῦμεν ἂν αὐτῷ, ἢ, εἰ διαθήκας καταλελοίπει, καὶ ταύταις ἂν ἐνεμείναμεν, ἐπεὶ καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς τοιοῦτοι ὄντες διετελοῦμεν, οὐκ ἐναντιούμενοι τούτοις ἔχουσι τὴν οὐσίαν καὶ ἐπανιοῦσιν ἄνω, καθ' ὃν δήποτε τρόπον ἐβούλοντο· ἐπεὶ δὲ νυ- 1100
νί ποτε ὑπὸ τούτων αὐτῶν καὶ ὑπὸ τῶν νόμων τὸ πρᾶγμ' ἐξελήλεγκται, καὶ οἰόμεθα δεῖν κληρονομεῖν τῶν Ἀρχιάδου, καὶ παρ' ἡμῶν εἶναι τὸν υἱὸν τὸν εἰσποιούμενον τῷ μὴ πεποιημένῳ πρότερον, μὴ παρὰ τούτων. δικαίως γὰρ ὁ νομοθέτης, οἶμαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἀτυχίας τῶν οἰκείων καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν γυναικῶν τοῖς ἐγγύτατα γένους προσέταττε ποιεῖσθαι, οὕτω καὶ τὰς κληρονομίας καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν μετουσίαν τοῖς αὐτοῖς ἀπέδωκε. τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ γνωριμώτατον ὑμῖν· ὁ γὰρ τοῦ Σόλωνος νόμος οὐδὲ διαθέσθαι τὸν ποιητὸν ἐᾷ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, ὅταν ποιηθῇ· εἰκότως, οἶμαι. τῷ γὰρ κατὰ τὸν νόμον εἰσποιηθέντι εἰς τὰ ἑτέρου οὐχ οὕτως, ὡς περὶ τῶν ἰδίων κτημάτων, βουλευτέον ἐστὶν, ἀλλὰ τοῖς νόμοις ἀκολούθως, περὶ ἑκάστου τῶν γεγραμμένων ὡς ὁ νόμος λέγει. Ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, φησὶν, ὅτε Σόλων εἰσῄει εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐξεῖναι αὐτοῖς διαθέσθαι, ὅπως ἂν ἐθέλωσι· τοῖς δέ γε ποιηθεῖσιν οὐκ ἐξὸν διαθέσθαι, ἀλλὰ ζῶντας ἐγκαταλιπόντας υἱὸν γνήσιον ἐπανιέναι, ἢ τελευτήσαντος ἀποδιδόναι τὴν κληρονομίαν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἰκείοις οὖσι τοῦ ποιησαμένου.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ὅτε Ἀπολλόδωρος ἔκρινε Φορμίωνα τῆς τραπέζης ἀφορμὴν ἐγκαλῶν, ὁ δὲ τὴν δίκην παρεγράψατο, Στέφανος μετ᾽ ἄλλων τινῶν ἐμαρτύρησε Φορμίωνι, ὡς ἄρα ὁ μὲν Φορμίων προὐκα-
1101 λεῖτο Ἀπολλόδωρον, εἰ μή φησιν ἀντίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν τοῦ πατρὸς Ἀπολλοδώρου, Πασίωνος, παρασχεῖν ἀνοῖξαι τὰς διαθήκας αὐτὰς, ἃς ἔχει καὶ παρέχεται Ἀμφίας· Ἀπολλόδωρος δὲ ἀνοίγειν οὐκ ἠθέλησεν. ἔστι δὲ ἀντίγραφα τάδε τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος. ταύτην ἐμαρτύρησαν τὴν μαρτυρίαν οἱ περὶ Στέφανον· καὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου λέγοντος κατὰ τοῦ Φορμίωνος, ὡς ἄρα τὰς διαθήκας πέπλακε, καὶ τὸ ὅλον πρᾶγμα σκευώρημά ἐστιν. ἡττηθεὶς τοίνυν τὴν δίκην Ἀπολλόδωρος ὑπὲρ τῆς μαρτυρίας ὡς ψευδοῦς οὔσης τῷ Στεφάνῳ δικάζεται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ Α.

Καταψευδομαρτυρηθεὶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ παθὼν ὑπὸ Φορμίωνος ὑβριστικὰ καὶ δεινὰ δίκην παρὰ τῶν αἰτίων ἥκω ληψόμενος παρ᾽ ὑμῖν. δέομαι δὲ πάντων ὑμῶν καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου· μέγα γὰρ τοῖς ἠτυχηκόσιν, ὥσπερ ἐγὼ, δυνηθῆναι περὶ ὧν πεπόνθασιν εἰπεῖν καὶ εὐμενῶς ἐχόντων ὑμῶν ἀκροατῶν τυχεῖν· εἶτ᾽, ἐὰν ἀδικεῖσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ἐπιδείξω δ᾽ ὑμῖν του-

τουὶ Στέφανον καὶ μεμαρτυρηκότα τὰ ψευδῆ, καὶ δι' αἰσχρο-
κέρδειαν τοῦτο πεποιηκότα, καὶ κατήγορον αὐτὸν αὑτοῦ γιγνό- 1102
μενον· τοσαύτη περιφάνεια τοῦ πράγματός ἐστιν. ἐξ ἀρχῆς δ',
ὡς ἂν οἷός τε ὦ, διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι τὰ πεπρα-
γμένα μοι πρὸς Φορμίωνα, ἐξ ὧν ἀκούσαντες τήν τ' ἐκείνου
πονηρίαν καὶ τούτους, ὅτι τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασι, γνώσεσθε.
ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλῶν χρημάτων ὑπὸ τοῦ πατρὸς
καταλειφθέντων μοι, καὶ ταῦτα Φορμίωνος ἔχοντος, καὶ ἔτι πρὸς
τούτοις τὴν μητέρα γήμαντος τὴν ἐμήν, ἀποδημοῦντος ἐμοῦ
δημοσίᾳ τριηραρχοῦντος ὑμῖν, (ὃν δὲ τρόπον, οὐκ ἴσως καλὸν
υἱεῖ περὶ μητρὸς ἀκριβῶς εἰπεῖν,) ἐπειδὴ καταπλεύσας ᾐσθόμην
καὶ τὰ πεπραγμένα εἶδον, πολλὰ ἀγανακτήσας καὶ χαλεπῶς
ἐνεγκὼν δίκην μὲν οὐχ οἷός τ' ἦν ἰδίαν λαχεῖν, (οὐ γὰρ ἦσαν
ἐν τῷ τότε καιρῷ δίκαι, ἀλλ' ἀνεβάλλεσθε ὑμεῖς διὰ τὸν πόλε-
μον,) γραφὴν δὲ ὕβρεως γράφομαι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας αὐτόν.
χρόνου δ' ἐγγιγνομένου καὶ τῆς μὲν γραφῆς ἐκκρουομένης, δι-
κῶν δὲ οὐκ οὐσῶν, γίγνονται παῖδες ἐκ τούτου τῇ μητρί. καὶ
μετὰ ταῦτα — εἰρήσεται γὰρ ἅπασα πρὸς ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια, ὦ
ἄνδρες δικασταί — πολλοὶ μὲν καὶ φιλάνθρωποι λόγοι παρὰ τῆς
μητρὸς ἐγίγνοντο καὶ δεήσεις ὑπὲρ Φορμίωνος τουτουΐ, πολλοὶ
δὲ καὶ μέτριοι καὶ ταπεινοὶ παρ' αὐτοῦ τούτου. ἵνα δέ, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, συντέμω ταῦτα, ἐπειδὴ ποιεῖν τε οὐδὲν ᾤετο
δεῖν ὧν τότε ὡμολόγησε καὶ τὰ χρήματα ἀποστερεῖν ἐνεχείρησεν,
ἃ τῆς τραπέζης εἶχεν ἀφορμήν, δίκην ἠναγκάσθην αὐτῷ λαχεῖν,
ἐπειδὴ τάχιστα ἐξουσία ἐγένετο. γνοὺς δ' οὗτος, ὅτι πάντα 1103
ἐξελεγχθήσεται καὶ κάκιστος ἀνθρώπων περὶ ἡμᾶς γεγονὼς ἐπι-
δειχθήσεται, μηχανᾶται καὶ κατασκευάζει ταῦτα, ἐφ' οἷς Στέ-
φανος οὑτοσὶ τὰ ψευδῆ μου κατεμαρτύρησε. καὶ πρῶτον μὲν
παρεγράψατο τὴν δίκην, ἣν ἔφυγε Φορμίων, μὴ εἰσαγώγιμον
εἶναι· ἔπειτα μάρτυρας, ὡς ἀφῆκα αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων,
παρέσχετο ψευδεῖς, καὶ μισθώσεώς τινος ἐσκευωρημένης, καὶ
διαθήκης οὐδὲ πώποτε γενομένης. προλαβὼν δέ μου ὥστε πρό-
τερον λέγειν διὰ τὸ παραγραφὴν εἶναι καὶ μὴ εὐθυδικίᾳ εἰσ-
ιέναι, καὶ ταῦτ' ἀναγνούς, καὶ τἄλλα, ὡς αὑτῷ συμφέρειν
ἡγεῖτο, ψευσάμενος, οὕτω διέθηκε τοὺς δικαστάς, ὥστε φωνὴν
μηδ' ἡντινοῦν ἐθέλειν ἀκούειν ἡμῶν. προσόφλων δὲ τὴν ἐπω-
βελίαν καὶ οὐδὲ λόγου τυχεῖν ἀξιωθείς, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις
πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων, ἀπῄειν βαρέως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ χαλεπῶς φέρων. λόγον δ' ἐμαυτῷ διδοὺς εὑρίσκω τοῖς δικα-

σασι μὲν τότε πολλὴν συγγνώμην οὖσαν, (ἐγὼ γὰρ αὐτὸς οὐκ ἂν οἶδ' ὅ τι ἄλλο εἶχον ψηφίσασθαι, τῶν πεπραγμένων μὲν μηδὲν εἰδώς, τὰ δὲ μαρτυρούμενα ἀκούων,) τούτους δὲ ἀξίους ὄντας ὀργῆς, οἳ τῷ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν αἴτιοι τούτων ἐγένοντο. περὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων τῶν μεμαρτυρηκότων, ὅταν πρὸς ἐκείνους εἰσίω, τότε ἐρῶ· περὶ ὧν δ' οὑτοσὶ Στέφανος μεμαρτύρηκεν, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. λάβε δ' αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν καὶ ἀνάγνωθί μοι, ἵνα ἐξ αὐτῆς ἐπιδεικνύω. λέγε. σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

1104 ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Στέφανος Μενεκλέους Ἀχαρνεύς, Σκύθης Ἁρματέως Κυδαθηναιεύς, μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ Ἀχαρνεῖ, ὅτε προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον, εἰ μή φησιν ἀντίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος τὸ γραμματεῖον, ὃ ἐνεβάλετο Φορμίων εἰς τὸν ἐχῖνον, ἀνοίγειν τὰς διαθήκας τὰς Πασίωνος, ἃς παρεῖχε πρὸς τὸν διαιτητὴν Ἀμφίων, ὁ Κηφισοφῶντος κηδεστής· Ἀπολλόδωρον δὲ οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν· εἶναι δὲ τὰ ἀντίγραφα τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος.

Ἠκούσατε μὲν τῆς μαρτυρίας, ὦ ἄνδρες δικασταί. νομίζω δ' ὑμᾶς, εἰ καὶ μηδὲν τῶν ἄλλων αἰσθάνεσθέ πω, τοῦτό γε αὐτὸ θαυμάζειν, τὸ τὴν μὲν ἀρχὴν τῆς μαρτυρίας εἶναι πρόκλησιν, τὴν δὲ τελευτὴν διαθήκην. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγ' οἴομαι δεῖν, ἐπειδάν, ὃ τῶν μεμαρτυρημένων ὡσπερεὶ κεφάλαιόν ἐστιν, ἐπιδείξω ψεῦδος ὄν, τηνικαῦτ' ἤδη καὶ περὶ τῶν τοιούτων ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. ἔστι δὴ μεμαρτυρημένον αὐτοῖς, προκαλεῖσθαι Φορμίωνα, ἀνοίγειν τὰς διαθήκας, ἃς παρέχειν πρὸς τὸν διαιτητὴν Τισίαν Ἀμφίαν, τὸν Κηφισοφῶντος κηδεστήν· ἐμὲ δ' οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν· εἶναι δέ, ἃς αὐτοὶ μεμαρτυρήκασι διαθήκας, ἀντιγράφους ἐκείνων. εἶθ' ἡ διαθήκη γέγραπται. ἐγὼ τοίνυν περὶ μὲν τοῦ προκαλεῖσθαί με ἢ μὴ ταῦτα Φορμίωνα οὐδέν πω λέγω, οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ τὰς διαθήκας ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς εἶναι, ἀλλ' αὐτίχ' ὑμᾶς περὶ τούτων διδάξω· ἀλλ' ἃ μεμαρτυρήκασι, μή με θέλειν τὸ γραμματεῖον ἀνοίγειν, ὡδὶ δὴ σκοπεῖτε. τοῦ τις ἂν εἵνεκεν ἔφευγεν ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον; ἵν'
1105 ἡ διαθήκη νὴ Δία μὴ φανερὰ γένοιτο τοῖς δικασταῖς; εἰ μὲν τοίνυν μὴ προσεμαρτύρουν τῇ προκλήσει τὴν διαθήκην οὗτοι, λόγον εἶχέ τιν' ἂν τὸ φεύγειν ἐμὲ ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον· προσ-

μαρτυρούντων δὲ τούτων καὶ τῶν δικαστῶν ὁμοίως ἀκουσαμένων, τί ἦν μοι κέρδος τὸ μὴ ἐθέλειν; οὐδὲν δήπου. αὐτὸ γὰρ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν εἰ μηδὲν προὐκαλοῦντο οὗτοι, λόγῳ δ' ἐχρῶντο μόνον, καὶ παρεῖχέ τις αὐτοῖς γραμματεῖον ὡς διαθήκην, ἐμὸν ἦν τὸ προκαλεῖσθαι καὶ ἀνοίγειν ταύτην, ἵν', εἰ μὲν ἄλλ' ἄττα τῶν ὑπὸ τούτων μεμαρτυρημένων ἦν τἀκεῖ γεγραμμένα, μάρτυρας εὐθὺς τῶν περιεστηκότων πολλοὺς ποιησάμενος τεκμηρίῳ τούτῳ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς κατασκευάζουσιν, ἐχρώμην, εἰ δὲ ταὐτὰ ἐνῆν, τὸν παρασχόντ' αὐτὸν ἠξίουν μαρτυρεῖν, καὶ ἐθελήσαντος μέν γ' ὑπεύθυνον ἐλάμβανον, εἰ δ' ἔφευγε, πάλιν αὐτὸ τοῦθ' ἱκανὸν τεκμήριον ἦν μοι τοῦ πεπλάσθαι τὸ πρᾶγμα. καὶ δὴ καὶ συνέβαινεν ἐκείνως μὲν ἕνα εἶναι, πρὸς ὃν τὰ πράγματα ἐγίγνετό μοι, ὡς δ' οὗτοι μεμαρτυρήκασι, πρὸς πολλούς. ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν ταῦθ' εἵλετο; ἐγὼ μὲν οὐδένα ἡγοῦμαι. οὐ τοίνυν οὐδὲ κατ' ἄλλων πιστεύειν ἐστὲ δίκαιοι. καὶ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσοις μὲν πρόσεστιν ὀργὴ τῶν πραττομένων, ἢ λῆμμά τι κέρδους, ἢ παροξυσμός, ἢ φιλονεικία, ταῦτα μὲν ἄλλος ἂν ἄλλως πράξειε πρὸς τὸν αὑτοῦ τρόπον· ὅσοις δὲ τούτων μὲν μηδέν, λογισμὸς δ' ἐφ' ἡσυχίας τοῦ συμφέροντος, τίς οὕτως ἄφρων, ὅστις ἂν τὰ συνοίσοντα ἀφείς, ἐξ ὧν κάκιον ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι, ταῦτ' ἔπραξεν; ἃ γὰρ οὔτ' εἰκότα οὔτ' εὔλογα, 1106
οὔτ' ἂν ἔπραξεν οὐδείς, ταῦθ' οὗτοι μεμαρτυρήκασι περὶ ἡμῶν. οὐ τοίνυν μόνον ἐξ ὧν ἐμὲ μὴ ἐθέλειν τὸ γραμματεῖον ἀνοίγειν μεμαρτυρήκασι γνοίη τις ἂν αὐτούς, ὅτι ψεύδονται, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ πρόκλησιν ὁμοῦ διαθήκῃ μαρτυρεῖν. οἴομαι γάρ, ἅπαντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι, ὅσα μὴ δυνατὸν πρὸς ὑμᾶς ἀγαγεῖν ἐστὶ τῶν πεπραγμένων, τούτων προκλήσεις εὑρέθησαν. οἷον, βασανίζειν οὐκ ἔστιν ἐναντίον ὑμῶν· ἀνάγκη τούτου πρόκλησιν εἶναι. οἷον, εἴ τι πέπρακται καὶ γέγονεν ἔξω που τῆς χώρας, ἀνάγκη καὶ τούτου πρόκλησιν εἶναι πλεῖν ἢ βαδίζειν, οὗ τὸ πρᾶγμ' ἐπράχθη· καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. ὅπου δ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐφ' αὑτῶν ἔστιν ὑμῖν ἐμφανῆ ποιῆσαι, τί ἦν ἁπλούστερον ἢ ταῦτ' ἄγειν εἰς μέσον; Ἀθήνησι μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ἐτελεύτησεν ὁὑμός· ἐγίνετο δ' ἡ δίαιτα ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ· μεμαρτυρήκασι δ' οὗτοι παρέχειν τὸ γραμματεῖον Ἀμφίαν πρὸς τὸν διαιτητήν. οὐκοῦν, εἴπερ ἀληθὲς ἦν, ἐχρῆν αὐτὸ τὸ γραμματεῖον εἰς τὸν ἐχῖνον ἐμβαλεῖν, καὶ τὸν παρέχοντα μαρτυρεῖν, ἵν' ἐκ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ τὰ σημεῖα ἰδεῖν οἱ μὲν δικασταὶ

τὸ πρᾶγμα ἔγνωσαν, ἐγὼ δέ, εἴ τις ἠδίκει με, ἐπὶ τοῦτον ᾖα. νῦν δὲ εἷς μὲν οὐδεὶς ὅλον τὸ πρᾶγμα ἀνεδέξατο, οὐδὲ μεμαρτύρηκεν ἁπλῶς, ὡς ἄν τις τἀληθῆ μαρτυρήσειε, μέρος δ' ἕκαστος, ὡς δὴ σοφὸς καὶ διὰ τοῦτο οὐ δώσων δίκην, ὁ μέν, γραμματεῖον ἔχειν, ἐφ' ᾧ γεγράφθαι Διαθήκη Πασίωνος, ὁ δέ, πεμφθεὶς ὑπὸ τούτου παρέχειν τοῦτο, εἰ δ' ἀληθὲς ἢ ψεῦδος,
1107 οὐδὲν εἰδέναι. οἱ δὲ τῇ προκλήσει χρησάμενοι παραπετάσματι διαθήκας ἐμαρτύρησαν, ὡς ἂν μάλισθ' οἱ δικασταὶ ταύτην τὴν διαθήκην ἐπίστευσαν τοῦ πατρὸς εἶναι. ἐγὼ δὲ ἀπεκλείσθην τοῦ λόγου τυχεῖν ὑπὲρ ὧν ἀδικοῦμαι. οὗτοι δὲ φωραθεῖεν τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότες. καίτοι τό γ' ἐναντίον ᾤοντο τούτου. ἵνα δ' εἰδῆτε ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν τοῦ Κηφισοφῶντος μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Κηφισοφῶν Κεφαλῶνος Ἀφιδναῖος μαρτυρεῖ καταλειφθῆναι αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πατρὸς γραμματεῖον, ἐφ' ᾧ ἐπιγεγράφθαι Διαθήκη Πασίωνος.

Οὐκοῦν ἦν ἁπλοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν ταῦτα μαρτυροῦντα προσμαρτυρῆσαι, εἶναι δὲ τὸ γραμματεῖον, ὃ αὐτὸς παρέχει, τοῦτο, καὶ τὸ γραμματεῖον ἐμβαλεῖν. ἀλλὰ τοῦτο μέν, οἶμαι, τὸ ψεῦδος ἡγεῖτο ὀργῆς ἄξιον, καὶ δίκην ἂν ὑμᾶς παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, γραμματεῖον δ' αὐτῷ καταλειφθῆναι μαρτυρῆσαι φαῦλον καὶ οὐδέν. ἔστι δὲ τοῦτ' αὐτὸ τὸ δηλοῦν καὶ κατηγοροῦν, ὅτι πᾶν τὸ πρᾶγμα κατεσκευάκασιν. εἰ μὲν γὰρ ἐπῆν ἐπὶ τῆς διαθήκης Πασίωνος καὶ Φορμίωνος, ἢ Πρὸς Φορμίωνα, ἢ τοιοῦτό τι, εἰκότως ἂν αὐτὴν ἐτήρει τούτῳ· εἰ δ', ὥσπερ μεμαρτύρηκεν, ἐπῆν Διαθήκη Πασίωνος, πῶς οὐκ ἂν ἀνῃρήμην αὐτὴν ἐγώ, συνειδὼς μὲν ἐμαυτῷ μέλλοντι δικάζεσθαι, συνειδὼς δ' ὑπεναντίαν οὖσαν, εἴπερ ἦν τοιαύτη, τοῖς ἐμαυτῷ συμφέρουσι, κληρονόμος δὲ ὢν καὶ ταύτης, εἴπερ ἦν τοὐμοῦ πατρός, καὶ τῶν ἄλλων πατρῴων ὁμοίως; οὐκοῦν τῷ παρέχεσθαι μὲν Φορμίωνι, ἐπιγεγράφθαι δὲ Πασίωνος, εἶασθαι δ' ὑφ' ἡμῶν,
1108 ἐξελέγχεται κατεσκευασμένη μὲν ἡ διαθήκη, ψευδὴς δ' ἡ τοῦ Κηφισοφῶντος μαρτυρία. ἀλλ' ἐῶ Κηφισοφῶντα· οὔτε γὰρ νῦν μοι πρὸς ἐκεῖνόν ἐστιν, οὔτ' ἐμαρτύρησεν ἐκεῖνος περὶ τῶν ἐν [illegible] διαθήκαις ἐνόντων οὐδέν. καίτοι καὶ τοῦτο σκοπεῖτε [illegible]μήριον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ τούτους τὰ ψευδ

μεμαρτυρηκέναι. εἰ γὰρ ὁ μὲν αὐτὸς ἔχειν τὸ γραμματεῖον μαρτυρῶν οὐκ ἐτόλμησεν ἀντίγραφα εἶναι, ἃ παρείχετο Φορμίων, τῶν παρ' αὐτῷ μαρτυρῆσαι, οὗτοι δὲ οὔτε, ἐξ ἀρχῆς ὡς παρῆσαν, ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, οὔτε ἀνοιχθὲν εἶδον πρὸς τῷ διαιτητῇ τὸ γραμματεῖον, ἀλλὰ καὶ μεμαρτυρήκασιν αὐτοί, μὴ ἐθέλειν ἐμὲ ἀνοίγειν, ταῦτα ὡς ἀντίγραφά ἐστιν ἐκείνων μεμαρτυρηκότες τίνων ἄλλων ἢ σφῶν αὐτῶν κατήγοροι γεγόνασιν, ὅτι ψεύδονται; ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς γέγραπταί τις ἂν ἐξετάσας τὴν μαρτυρίαν γνοίη παντελῶς τοῦτο μεμηχανημένους αὐτούς, ὅπως δικαίως καὶ ἀδίκως δόξῃ ταῦτα ὁ πατὴρ οὑμὸς διαθέσθαι. λάβε δὲ αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν καὶ λέγ' ἐπισχὼν οὗ ἂν σε κελεύω, ἵν' ἐξ αὐτῆς δεικνύω.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ, ὅτε προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον, εἰ μή φησιν ἀντίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος.

Ἐπίσχες. ἐνθυμεῖσθε, ὅτι τῶν διαθηκῶν γέγραπται τῶν Πασίωνος. καίτοι ἐχρῆν τοὺς βουλομένους τἀληθῆ μαρτυρεῖν, εἰ τὰ μάλιστα ἐγίγνετο ἡ πρόκλησις, ὡς οὐκ ἐγίγνετο, ἐκείνως μαρτυρεῖν. λέγε τὴν μαρτυρίαν ἀπ' ἀρχῆς πάλιν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. 1109

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ.

Μαρτυροῦμεν· παρῆμεν γὰρ δή. λέγε.

Ὅτε προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον.

Καὶ τοῦτο, εἴπερ προὐκαλεῖτο, ὀρθῶς ἂν ἐμαρτύρουν.

Εἰ μή φησιν ἀντίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος.

Ἔχε αὐτοῦ. οὐδ' ἂν εἷς ἔτι δήπου τοῦτ' ἐμαρτύρησεν, εἰ μή τις καὶ παρῆν διατιθεμένῳ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, ἀλλ' εὐθὺς ἂν εἶπε· Τί δ' ἡμεῖς ἴσμεν, εἴ τινές εἰσι διαθῆκαι Πασίωνος; καὶ γράφειν ἂν αὐτὸν ἠξίωσεν, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ τῆς προκλήσεως· Εἰ μή φημ' ἐγὼ ἀντίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν ὧν φησι Φορμίων Πασίωνα καταλιπεῖν, οὐ τῶν Πασίωνος. τοῦτο μὲν γὰρ ἦν εἶναι διαθήκας μαρτυρεῖν, ὅπερ ἦν τούτοις βούλημα, ἐκεῖνο δὲ φάσκειν Φορμίωνα· πλεῖστον δὲ δήπου κεχώρισται τό τ' εἶναι καὶ τὸ τοῦτον φάσκειν. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὑπὲρ ἡλίκων

καὶ ὅσων ἦν τὸ κατασκεύασμα τῆς διαθήκης, μικρὰ ἀκούσατέ μου. ἦν μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο πρῶτον μὲν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην ὧν διεφθάρκει, ἣν ἐμοὶ μὲν οὐ καλὸν λέγειν, ὑμεῖς δ' ἴστε, κἂν ἐγὼ μὴ λέγω· ἔπειθ' ὑπὲρ τοῦ κατασχεῖν ὅσα ἦν τῷ ἡμετέρῳ πατρὶ χρήματα παρὰ τῇ μητρί· πρὸς δὲ τούτοις ὑπὲρ τοῦ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἡμετέρων ἁπάντων κυρίῳ γενέσθαι. ὅτι δ' οὕτω ταῦτα ἔχει, τῆς διαθήκης αὐτῆς ἀκούσαντες γνώσεσθε. φανήσεται γὰρ οὐ πατρὸς ὑπὲρ υἱέων γράφοντος ἐοικυῖα διαθήκῃ, ἀλλὰ δούλου λελυμασμένου τὰ τῶν
1110 δεσποτῶν, ὅπως μὴ δώσει δίκην σκοποῦντος. λέγε δ' αὐτοῖς τὴν διαθήκην αὐτήν, ἣν οὗτοι πρὸ τῆς κλήσεως μεμαρτυρήκασιν· ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθε ἃ λέγω.

ΔΙΑΘΗΚΗ.

Τάδε διέθετο Πασίων Ἀχαρνεύς. δίδωμι τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα Ἀρχίππην Φορμίωνι· καὶ προῖκα ἐπιδίδωμι Ἀρχίππῃ, τάλαντον μὲν τὸ ἐκ Πεπαρήθου, τάλαντον δὲ τὸ αὐτόθεν, συνοικίαν ἑκατὸν μνῶν, θεραπαίνας, καὶ τὰ χρυσία, καὶ τἄλλ', ὅσα ἐστὶν αὐτῇ ἔνδον· ἅπαντα ταῦτα Ἀρχίππῃ δίδωμι.

Ἠκούσατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πλῆθος τῆς προικός, τάλαντον ἐκ Πεπαρήθου, τάλαντον αὐτόθεν, συνοικίαν ἑκατὸν μνῶν, θεραπαίνας, καὶ χρυσία, καὶ τἄλλα, φησίν, ὅσα ἐστὶν ἔνδον αὐτῇ, δίδωμι· τούτῳ τῷ γράμματι καὶ τοῦ ζητῆσαί τι τῶν καταλειφθέντων ἀποκλείων ἡμᾶς. φέρε δὴ δείξω τὴν μίσθωσιν ὑμῖν, καθ' ἣν ἐμεμίσθωτο τὴν τράπεζαν παρὰ τοῦ πατρὸς οὗτος· καὶ γὰρ ἐκ ταύτης, καίπερ ἐσκευωρημένης, ὄψεσθε, ὅτι πλάσμα ὅλον ἐστὶν ἡ διαθήκη. δείξω δ', ἣν οὗτος παρέσχετο μίσθωσιν, οὐ καλήν τινα, ἐν ᾗ προσγέγραπται ἕνδεκα τάλαντα ὁ πατὴρ ὀφείλων εἰς τὰς παρακαταθήκας τούτῳ. ἔστι δ', οἶμαι, ταῦτα τοιαῦτα. τῶν μὲν οἴκοι χρημάτων, ὡς ἐπὶ τῇ μητρὶ δοθέντων διὰ τῆς διαθήκης, αὑτὸν ἐποίησε κύριον, ὥσπερ ἀκηκόατε ἄρτι· τῶν δ' ἐπὶ τῆς τραπέζης ὄντων, ἃ πάντες ᾔδεσαν καὶ λαθεῖν οὐκ ἦν, διὰ τοῦ προσοφείλοντα ἀποφῆναι τὸν πατέρα ἡμῶν, ἵν', ὅσα ἐξελέγχοιτο ἔχων, κεκομίσθαι φαίη. ὑμεῖς δ' ἴσως αὐτὸν ὑπειλήφατε, ὅτι σολοικίζει τῇ φωνῇ, βάρβαρον
1111 καὶ εὐκαταφρόνητον εἶναι. ἔστι δὲ βάρβαρος οὗτος τῷ μισεῖν, οὓς αὐτῷ προσῆκε τιμᾶν· τῷ δὲ κακουργῆσαι καὶ διορύξαι πρά-

γματα οὐδενὸς λείπεται. λάβε δή μοι τὴν μίσθωσιν καὶ λέγε, ἣν τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ προκλήσεως ἐνεβάλοντο.

ΜΙΣΘΩΣΙΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ.

Κατὰ τάδε ἐμίσθωσε Πασίων τὴν τράπεζαν Φορμίωνι· μίσθωσιν φέρειν Φορμίωνα τῆς τραπέζης τοῖς παισὶ τοῖς Πασίωνος δύο τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου χωρὶς τῆς καθ' ἡμέραν διοικήσεως· μὴ ἐξεῖναι δὲ τραπεζιτεῦσαι χωρὶς Φορμίωνι, ἐὰν μὴ πείσῃ τοὺς παῖδας τοὺς Πασίωνος. ὀφείλει δὲ Πασίων ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἕνδεκα τάλαντα εἰς τὰς παρακαταθήκας.

Ἃς μὲν τοίνυν παρέσχετο συνθήκας, ὡς κατὰ ταύτας μισθωσάμενος τὴν τράπεζαν, αὗταί εἰσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀκούετε δ' ἐν ταύταις ἀναγινωσκομέναις, μίσθωσιν μὲν φέρειν τοῦτον ἄνευ τῆς καθ' ἡμέραν διοικήσεως δύο τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, μὴ ἐξεῖναι δὲ τραπεζιτεύειν αὐτῷ, ἐὰν μὴ ἡμᾶς πείσῃ. προσγέγραπται δὲ τελευταῖον· Ὀφείλει δὲ Πασίων ἕνδεκα τάλαντα εἰς τὰς παρακαταθήκας. ἔστιν οὖν ὅστις ἂν τοῦ ξύλου καὶ τοῦ χωρίου καὶ τοῦ γραμματείου τοσαύτην ὑπέμεινε μίσθωσιν; ἔστι δ' ὅστις ἄν, δι' ὃν ὠφειλήκει τοσαῦτα χρήματα ἡ τράπεζα, τούτῳ τὰ λοιπὰ ἐπέτρεψεν; εἰ γὰρ ἐνεδέησε τοσούτων χρημάτων, τούτου διοικοῦντος ἐνεδέησεν. ἴστε γὰρ πάντες, καὶ ὅτ' ἦν ὁ πατὴρ ἐπὶ τοῦ τραπεζιτεύειν, τοῦτον καθήμενον καὶ διοικοῦντα τὰ ἐπὶ τῇ τραπέζῃ. ὥστε ἐν τῷ μύλωνι προσῆκεν αὐτὸν εἶναι μᾶλλον, ἢ τῶν λοιπῶν κύριον γενέσθαι. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα καὶ τἄλλα, ὅσ' 1112
ἂν περὶ τῶν ἕνδεκα ταλάντων ἔχοιμι εἰπεῖν, ὡς οὐκ ὤφειλεν ὁ πατὴρ, ἀλλ' οὗτος ὑφῄρηται· ἀλλ', οὗ ἀνέγνων εἵνεκα, τοῦ τὴν διαθήκην ψευδῆ δεῖξαι, τοῦθ' ὑμᾶς ἀναμνήσω. γέγραπται γὰρ αὐτόθι, μὴ ἐξεῖναι τραπεζιτεύειν Φορμίωνι, ἐὰν μὴ ἡμᾶς πείσῃ. τοῦτο τοίνυν τὸ γράμμα δηλοῖ ψευδῆ παντελῶς τὴν διαθήκην οὖσαν. τίς γὰρ ἀνθρώπων, ἃ μὲν ἤμελλε τραπεζιτεύων οὗτος ἐργάζεσθαι, ταῦθ' ὅπως ἡμῖν τοῖς αὐτοῦ παισίν, ἀλλὰ μὴ τούτῳ, γενήσεται, προὐνοήθη, καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἐξεῖναι τούτῳ τραπεζιτεύειν ἔγραψεν, ἵνα μὴ ἀφιστῆται ἀφ' ἡμῶν, ἃ δ' αὐτὸς εἰργασμένος ἔνδον κατέλιπε, ταῦθ' ὅπως οὗτος λήψεται, παρεσκεύασε; καὶ τῆς μὲν ἐργασίας ἐφθόνησεν, ἧς οὐδὲν αἰσχρὸν ἦν μεταδοῦναι, τὴν δὲ γυναῖκα ἔδωκεν, οὗ μεῖζον

οὐδὲν ἂν κατέλιπεν ὄνειδος; ὃς τυχών γε τῆς παρ' ὑμῶν δω-
ρεᾶς, εἶτα ὥσπερ ἂν δοῦλος δεσπότῃ διδοὺς, ἀλλ' οὐ τοὔναν-
τίον, εἴπερ ἐδίδου, δεσπότης οἰκέτῃ, προστιθεὶς προῖκα, ὅσην
οὐδεὶς τῶν ἐν τῇ πόλει, φαίνεται. καίτοι τούτῳ μὲν αὐτὸ τοῦ-
το ἀγαπητὸν ἦν, τῆς δεσποίνης ἀξιωθῆναι, τῷ πατρὶ δὲ οὐδὲ
λαμβάνοντι τοσαῦτα χρήματα, ὅσα φασὶ διδόντα οὗτοι, εὔλογον
ἦν πρᾶξαι ταῦτα. ἀλλ' ὅμως, ἃ τοῖς εἰκόσι, τοῖς χρόνοις, τοῖς
πεπραγμένοις ἐξελέγχεται ψευδῆ, ταῦτα μαρτυρεῖν οὐκ ὤκνησεν
οὑτοσὶ Στέφανος. εἶτα λέγει περιϊὼν, ὡς ἐμαρτύρησε μὲν Νικοκλῆς
ἐπιτροπεῦσαι κατὰ τὴν διαθήκην, ἐμαρτύρησε δὲ Πασικλῆς ἐπι-
τροπευθῆναι κατὰ τὴν διαθήκην. ἐγὼ δὲ αὐτὰ ταῦτ' οἴομαι
1113 τεκμήρια εἶναι τοῦ μήτ' ἐκείνους τἀληθῆ μήτε τούσδε μεμαρ-
τυρηκέναι. ὁ γὰρ ἐπιτροπεῦσαι κατὰ διαθήκας μαρτυρῶν δῆ-
λον ὅτι καθ' ὁποίας ἂν εἰδείη, καὶ ὁ ἐπιτροπευθῆναι κατὰ δια-
θήκας μαρτυρῶν δῆλον ὅτι καθ' ὁποίας ἂν εἰδείη. τί οὖν
μαθόντες ἐμαρτυρεῖτε ὑμεῖς ἐν προκλήσει διαθήκας, ἀλλ' οὐκ
ἐκείνους εἰᾶτε; εἰ γὰρ αὖ μὴ φήσουσιν εἰδέναι τὰ γεγραμμένα
ἐν αὐταῖς, πῶς ὑμᾶς οἷόν τ' εἰδέναι, τοὺς μηδαμῇ μηδαμῶς
τοῦ πράγματος ἐγγύς; τί ποτ' οὖν οἱ μὲν ἐκεῖνα, οἱ δὲ ταῦτα
ἐμαρτύρησαν; ὅπερ εἴρηκα καὶ πρότερον, διείλοντο τἀδικήματα,
καὶ ἐπιτροπεῦσαι μὲν κατὰ διαθήκην οὐδὲν δεινὸν ἡγεῖτο μαρ-
τυρεῖν ὁ μαρτυρῶν, οὐδ' ἐπιτροπευθῆναι κατὰ διαθήκην, ἀφαι-
ρῶν ἑκάτερος τὸ μαρτυρεῖν τὰ ἐν ταῖς διαθήκαις ὑπὸ τούτου
γεγραμμένα, οὐδὲ καταλιπεῖν τὸν πατέρα αὑτῷ ἐπιγεγραμμένον
γραμματεῖον διαθήκην, οὐδὲ τὰ τοιαῦτα, διαθήκας δὲ μαρτυ-
ρεῖν, ἐν αἷς χρημάτων τοσούτων κλοπὴ, γυναικὸς διαφθορὰ,
γάμοι δεσποίνης, πράγματα αἰσχύνην καὶ ὕβριν τοσαύτην ἔχον-
τα, οὐδεὶς ἤθελε, πλὴν οὗτοι, πρόκλησιν κατασκευάσαντες·
παρ' ὧν δίκαιον τῆς ὅλης τέχνης καὶ κακουργίας δίκην λαβεῖν. ἵνα
τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ μόνον ἐξ ὧν ἐγὼ κατηγορῶ
καὶ ἐλέγχω δῆλος ὑμῖν γένηται τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς οὑτοσὶ
Στέφανος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν πεποίηκεν ὁ παρασχόμενος αὐτὸν,
τὰ πεπραγμένα ἐκείνῳ βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ὅπερ δ'
εἶπον ἀρχόμενος τοῦ λόγου, δείξω κατηγόρους γινομένους αὐ-
τοὺς ἑαυτῶν. τὴν γὰρ δίκην, ἐν ᾗ ταῦτα ἐμαρτυρήθη, παρε-
1114 γράψατο Φορμίων πρὸς ἐμὲ μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι, ὡς ἀφέντος
ἐμοῦ τῶν ἐγκλημάτων αὐτόν. τοῦτο τοίνυν ἐγὼ μὲν οἶδα ψεῦ-
δος ὂν, καὶ ἐλέγξω, ὅταν εἰσίω πρὸς τοὺς ταῦτα μεμαρτυρη-
κότας· τούτῳ δὲ οὐχ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν. εἰ τοίνυν ἀληθῆ

πιστεύσαιτ' εἶναι τὴν ἄφεσιν, οὕτω καὶ μάλιστ' ἂν οὗτος φανείη ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς καὶ κατεσκευασμένης διαθήκης μάρτυς γεγονώς. τίς γὰρ οὕτως ἄφρων, ὥστε ἄφεσιν μὲν ἐναντίον μαρτύρων ποιήσασθαι, τοῦ βεβαίαν αὐτῷ τὴν ἀπαλλαγὴν εἶναι, τὰς δὲ συνθήκας καὶ τὰς διαθήκας καὶ τἄλλα, ὑπὲρ ὧν ἐποιεῖτο τὴν ἄφεσιν, σεσημασμένα ἐᾶσαι καθ' αὑτοῦ κεῖσθαι; οὐκοῦν ἐναντία μὲν ἡ παραγραφὴ πᾶσι τοῖς μεμαρτυρημένοις, ἐναντία δέ, ἣν ἀνέγνων ὑμῖν ἄρτι μίσθωσιν, τῇδε τῇ διαθήκῃ, οὐδὲν δὲ τῶν πεπραγμένων οὔτ' εὔλογον οὔθ' ἁπλοῦν οὔθ' ὁμολογούμενον αὐτὸ ἑαυτῷ φαίνεται. ἐκ δὲ τοῦ τούτου τρόπου πάντα πεπλασμένα καὶ κατεσκευασμένα ἐλέγχεται. ὡς μὲν τοίνυν ἐστὶν ἀληθῆ τὰ μεμαρτυρημένα, οὔτ' αὐτὸν τοῦτον οὔτ' ἄλλον ὑπὲρ τούτου δεῖξαι δυνήσεσθαι νομίζω. ἀκούω δ' αὐτὸν τοιοῦτόν τι παρεσκευάσθαι λέγειν, ὡς προκλήσεώς ἐστιν ὑπεύθυνος, οὐχὶ μαρτυρίας, καὶ δυοῖν αὐτῷ προσήκει δοῦναι λόγον, οὐ πάντων τῶν γεγραμμένων, εἴ τε προὐκαλεῖτό με ταῦτα Φορμίων, ἢ μή, καὶ εἰ μὴ ἐδεχόμην ἐγώ· ταῦτα μὲν γὰρ ἁπλῶς αὐτὸς μεμαρτυρηκέναι φήσει, τὰ δ' ἄλλα ἐκεῖνον προκαλεῖσθαι· εἰ δ' ἐστὶν ἢ μὴ ταῦτα, οὐδὲν αὐτῷ προσήκει σκοπεῖν. πρὸς δὴ τὸν λόγον τοῦτον καὶ τὴν ἀναίδειαν βέλτιστόν ἐστι μικρὰ προειπεῖν ὑμῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. πρῶτον μέν, 1115 ὅταν ἐγχειρῇ λέγειν τοῦτο, ὡς ἄρα οὐ πάντων ὑπεύθυνός ἐστιν, ἐνθυμεῖσθε, ὅτι διὰ ταῦτα ὁ νόμος μαρτυρεῖν ἐν γραμματείῳ κελεύει, ἵνα μήτ' ἀφελεῖν ἐξῇ μήτε προσθεῖναι τοῖς γεγραμμένοις μηδέν. τότ' οὖν αὐτὸν ἔδει ταῦτ' ἀπαλείφειν κελεύειν, ἃ νῦν οὔ φησι μεμαρτυρηκέναι, οὐ νῦν ἐνόντων ἀναισχυντεῖν. ἔπειτα καὶ τόδε σκοπεῖτε, εἰ ἐάσαιτ' ἂν ἐναντίον ὑμῶν ἐμὲ προσγράψαι τι λαβόντα τὸ γραμματεῖον. οὐ δήπου. οὐκοῦν οὐδὲ τοῦτον ἀφαιρεῖν τῶν γεγραμμένων ἐᾶν προσήκει. τίς γὰρ ἁλώσεται πώποτε ψευδομαρτυριῶν, εἰ μαρτυρήσει τε ἃ βούλεται καὶ λόγον ὧν βούλεται δώσει; ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτα οὔθ' ὁ νόμος διεῖλεν, οὔθ' ὑμῖν ἀκούειν προσήκει. ἀλλ' ἐκεῖνο ἁπλοῦν καὶ δίκαιον. τί γέγραπται; τί μεμαρτύρηκας; ταῦθ' ὡς ἀληθῆ, δείκνυε. καὶ γὰρ ἀντιγέγραψαι ταῦτα· Ἀληθῆ μεμαρτύρηκα μαρτυρήσας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα· οὐ τὸ καὶ τὸ τῶν ἐν τῷ γραμματείῳ. ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λάβε τὴν ἀντιγραφὴν αὐτήν μοι. λέγε.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ.

Ἀπολλόδωρος Πασίωνος Ἀχαρνεὺς Στεφάνῳ Μενεκλέους Ἀχαρνεῖ ψευδομαρτυριῶν· τίμημα τάλαντον. τὰ ψευδῆ μου κατεμαρτύρησε Στέφανος μαρτυρήσας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα.

Στέφανος Μενεκλέους Ἀχαρνεύς. τἀληθῆ ἐμαρτύρησα μαρτυρήσας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα.

1116 Ταῦτα οὗτος αὐτὸς ἀντεγράψατο, ἃ χρὴ μνημονεύειν ὑμᾶς, καὶ μὴ τοὺς ἐπ' ἐξαπάτῃ νῦν λόγους ὑπὸ τούτου ῥηθησομένους πιστοτέρους ποιεῖσθαι τῶν νόμων καὶ τῶν ὑπὸ τούτου γραφέντων εἰς τὴν ἀντιγραφήν. πυνθάνομαι τοίνυν αὐτοὺς καὶ περὶ ὧν ἔλαχον τὴν ἐξ ἀρχῆς δίκην ἐρεῖν καὶ κατηγορήσειν, ὡς συκοφάντημα ἦν. ἐγὼ δ', ὃν μὲν τρόπον ἐσκευωρήσατο τὴν μίσθωσιν, ὅπως τὴν ἀφορμὴν τῆς τραπέζης κατάσχῃ, εἶπον καὶ διεξῆλθον ὑμῖν· ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλων οὐκ ἂν οἷός τε ἦν λέγειν ἅμα καὶ τούτους ἐλέγχειν περὶ τῆς μαρτυρίας· οὐ γὰρ ἱκανόν μοι τὸ ὕδωρ ἐστίν. ὅτι δ' οὐδ' ὑμεῖς ἐθέλοιτ' ἂν εἰκότως ἀκούειν περὶ τούτων αὐτῶν, ἐκεῖθεν εἴσεσθε, ἂν λογίσησθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὅτι οὔτε νῦν ἐστὶ χαλεπὸν περὶ ὧν μὴ κατηγόρηται λέγειν, οὔτε ψευδεῖς ἀναγνόντα μαρτυρίας ἀποφεύγειν· ἀλλ' οὐδέτερόν γε δίκαιον τούτων οὐδ' ἂν εἷς φήσειεν εἶναι, ἀλλ' ὃ ἐγὼ προκαλοῦμαι νῦν. σκοπεῖτε δὲ ἀκούσαντες. ἐγὼ γὰρ ἀξιῶ, οὓς μὲν ἀφείλοντό με ἐλέγχους περὶ τῶν ἐγκλημάτων, οὓς προσῆκον ἦν ῥηθῆναι, μὴ ζητεῖν αὐτοὺς νῦν, αἷς δὲ ἀφείλοντο μαρτυρίαις, ὡς εἰσὶν ἀληθεῖς, δεικνύναι. εἰ δ', ὅταν μὲν τὴν δίκην εἰσίω, τὰς μαρτυρίας με ἐλέγχειν ἀξιώσουσιν, ὅταν δὲ ταύταις ἐπεξίω, περὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἐγκλημάτων λέγειν με κελεύσουσιν, οὔτε δίκαια οὔτε ὑμῖν συμφέροντα ἐροῦσι. δικάσειν γὰρ ὀμωμόκατε ὑμεῖς, οὐ περὶ ὧν ἂν ὁ φεύγων ἀξιοῖ, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν, ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾖ· ταύτην δ' ἀνάγκη τῇ τοῦ διώκοντος λήξει δηλοῦσθαι, ἣν ἐγὼ τούτῳ ψευδομαρτυριῶν
1117 εἴληχα. μὴ δὴ τοῦτ' ἀφεὶς περὶ ὧν οὐκ ἀγωνίζεται λεγέτω, μηδ' ὑμεῖς ἐᾶτε, ἐὰν ἄρα οὗτος ἀναισχυντῇ. οἴομαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲν οὐδαμῇ δίκαιον ἔχοντα λέγειν ἥξειν καὶ ἐπὶ τοῦτο, ὡς ἄτοπον ποιῶ, παραγραφὴν ἡττημένος, τοὺς διαθήκην μαρτυρήσαντας διώκων, καὶ τοὺς δικαστὰς τοὺς τότε φήσειν διὰ

τοὺς ἀφεῖναι μεμαρτυρηκότας ἀποψηφίσασθαι μᾶλλον, ἢ διὰ τοὺς διαθήκην μαρτυρήσαντας. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι οὐχ ἧττον τὰ πεπραγμένα εἰώθατε σκοπεῖν ἢ τὰς ὑπὲρ τούτων παραγραφάς. περὶ δὴ τῶν πραγμάτων αὐτῶν τὰ ψευδῆ καταμαρτυρήσαντες οὗτοί μου ἀσθενεῖς τοὺς περὶ τῆς παραγραφῆς ἐποίησαν λόγους. χωρὶς δὲ τούτων ἄτοπον, πάντων τὰ ψευδῆ μαρτυρησάντων, τίς μάλιστα ἔβλαψεν, ἀποφαίνειν, ἀλλ' οὐχ, ὡς αὐτὸς ἕκαστος τἀληθῆ μεμαρτύρηκε, δεικνύναι. οὐ γάρ, ἂν ἕτερον δείξῃ δεινότερα εἰργασμένον, ἀποφεύγειν αὐτῷ προσήκει, ἀλλ' ἄν, αὐτὸς ὡς ἀληθῶς μεμαρτύρηκεν, ἀποφήνῃ. ἐφ' ᾧ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μάλιστ' ἀπολωλέναι δίκαιός ἐστιν οὑτοσὶ Στέφανος, τοῦτ', ἀκούσατέ μου. δεινὸν μὲν γάρ ἐστιν, εἰ καὶ καθ' ὅτου τις ψευδῆ μαρτυρεῖ, πολλῷ δὲ δεινότερον καὶ πλείονος ὀργῆς ἄξιον, εἰ κατὰ τῶν συγγενῶν· οὐ γὰρ τοὺς γεγραμμένους νόμους ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς φύσεως οἰκεῖα ἀναιρεῖ. τοῦτο τοίνυν ἐπιδειχθήσεται πεποιηκὼς οὑτοσί. ἔστι γὰρ ἡ τούτου μήτηρ καὶ ὁ τῆς ἐμῆς γυναικὸς πατὴρ ἀδελφοί· ὥστε τὴν μὲν γυναῖκα τὴν ἐμὴν ἀνεψιὰν εἶναι τούτῳ,
τοὺς δὲ παῖδας τοὺς ἐκείνου καὶ τοὺς ἐμοὺς ἀνεψιαδοῦς. ἆρ' 1118
οὖν δοκεῖ ποτ' ἂν ὑμῖν οὗτος, εἴ τι δι' ἔνδειαν εἶδε ποιούσας ὧν οὐ χρὴ τὰς αὑτοῦ συγγενεῖς, ὅπερ ἤδη πολλοὶ πεποιήκασι, παρ' αὑτοῦ προῖκα ἐπιδοὺς ἐκδοῦναι, ὃς ὑπὲρ τοῦ μηδ' ἃ προσήκει κομίσασθαι ταύτας τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν ἠθέλησε, καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσατο τὸν Φορμίωνος πλοῦτον ἢ τὰ τῆς συγγενείας ἀναγκαῖα; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν τὴν Δεινίου καὶ ἀναγίνωσκε, καὶ κάλει Δεινίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Δεινίας Θεοδμήτου Ἀθμονεὺς μαρτυρεῖ τὴν θυγατέρα αὑτοῦ ἐκδοῦναι Ἀπολλοδώρῳ κατὰ τοὺς νόμους γυναῖκα ἔχειν· καὶ μηδὲ πώποτε παραγενέσθαι, μηδὲ αἰσθέσθαι, ὅτι Ἀπολλόδωρος ἀφῆκε τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων Φορμίωνα.

Ὅμοιός γε ὁ Δεινίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτῳ, ὃς ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς καὶ τῶν θυγατριδῶν καὶ ἐμοῦ τοῦ κηδεστοῦ διὰ τὴν συγγένειαν οὐδὲ τἀληθῆ μαρτυρεῖν ἐθέλει κατὰ τούτου. ἀλλ' οὐχ οὑτωσὶ Στέφανος, ὃς οὐκ ὤκνησε καθ' ἡμῶν τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, οὐδ', εἰ καὶ μηδένα τῶν ἄλλων, τὴν αὑτοῦ γε μητέ-

ρα ἠσχύνθη τοῖς ἀπ' ἐκείνης οἰκείοις τῆς ἐσχάτης ἐνδείας αἴτιος γενόμενος. ὃ τοίνυν ἔπαθον δεινότατον, καὶ ἐφ' ᾧ μάλιστα ἐξεπλάγην, ὅτ' ἠγωνιζόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦθ' ὑμῖν εἰπεῖν βούλομαι· τήν τε γὰρ τούτου πονηρίαν ἔτι μᾶλλον ὑμεῖς ὄψεσθε, καὶ ἐγὼ τῶν γεγενημένων ἀποδυράμενος τὰ πλεῖστα πρὸς ὑμᾶς ὥσπερ ῥᾴων ἔσομαι. τὴν γὰρ μαρτυρίαν, ἣν ᾤμην εἶναι, καὶ
1119 δι' ἧς ἦν ὁ πλεῖστος ἔλεγχός μοι, ταύτην οὐχ εὗρον ἐνοῦσαν ἐν τῷ ἐχίνῳ. τότε μὲν δὴ τῷ κακῷ πληγεὶς οὐδὲν ἄλλο εἶχον ποιῆσαι, πλὴν ὑπολαμβάνειν, τὴν Ἀρχίππην ἠδικηκέναι με καὶ τὸν ἐχῖνον κεκινηκέναι· νῦν δὲ ἀφ' ὧν ὕστερον πέπυσμαι πρὸς αὐτῷ τῷ διαιτητῇ Στέφανον τουτονὶ αὐτὴν ὑφῃρημένον εὑρίσκω, πρὸς μαρτυρίαν τινὰ, ἵν' ἐξορκώσαιμι, ἀναστάντος ἐμοῦ. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, πρῶτον μὲν ὑμῖν μαρτυρήσουσι τῶν τούτοις παρόντων οἱ ἰδόντες· οὐ γὰρ ἐξομνύναι ἐθελήσειν αὐτοὺς οἴομαι. ἐὰν δ' ἄρα τοῦτο ποιήσωσιν ὑπ' ἀναιδείας, πρόκλησιν ὑμῖν ἀναγνώσεται, ἐξ ἧς τούτους τ' ἐπιορκοῦντας ἐπ' αὐτοφώρῳ λήψεσθε καὶ τοῦτον ὁμοίως ὑφῃρημένον τὴν μαρτυρίαν εἴσεσθε. καίτοι ὅστις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κακῶν ἀλλοτρίων κλέπτης ὑπέμεινεν ὀνομασθῆναι, τί ἂν ἡγεῖσθε ποιῆσαι τοῦτον ὑπὲρ αὐτοῦ; λέγε τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τὴν πρόκλησιν ταύτην.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μαρτυροῦσι φίλοι εἶναι καὶ ἐπιτήδειοι Φορμίωνι, καὶ παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ, ὅτε ἦν ἀπόφανσις τῆς διαίτης Ἀπολλοδώρῳ πρὸς Φορμίωνα, καὶ εἰδέναι τὴν μαρτυρίαν ὑφῃρημένον Στέφανον, ἣν αἰτιᾶται αὐτὸν Ἀπολλόδωρος ὑφελέσθαι.

Ἢ μαρτυρεῖτε, ἢ ἐξομόσασθε.

ΕΞΩΜΟΣΙΑ.

Οὐκ ἄδηλον ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τοῦτο ἔμελλον ποιήσειν, προθύμως ἐξομεῖσθαι. ἵνα τοίνυν παραχρῆμα ἐξελεγχθῶσιν ἐπιωρκηκότες, λάβε μοι ταύτην τὴν μαρτυρίαν καὶ τὴν πρόκλησιν. ἀναγίνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. 1120

Μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτε Ἀπολλόδωρος προὐκαλεῖτο Στέφανον παραδοῦναι τὸν παῖδα τὸν ἀκόλουθον εἰς βάσανον περὶ τῆς ὑφαιρέσεως τοῦ γραμματείου, καὶ γράμματα ἦν ἕτοιμος γράφειν Ἀπολλόδωρος, καθ' ὅ τι ἔσται ἡ βάσανος. ταῦτα δὲ προκαλουμένου Ἀπολλοδώρου, οὐκ ἐθελῆσαι παραδοῦναι Στέφανον, ἀλλὰ ἀποκρίνασθαι Ἀπολλοδώρῳ, δικάζεσθαι, εἰ βούλοιτο, εἴ τι φησὶν ἀδικεῖσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ.

Τίς ἂν οὖν ὑπὲρ τοιαύτης αἰτίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ ἐπίστευεν ἑαυτῷ, οὐκ ἂν ἐδέξατο τὴν βάσανον; οὐκοῦν τῷ φεύγειν τὴν βάσανον ὑφῃρημένος ἐξελέγχεται. ἆρ' οὖν ἂν ὑμῖν αἰσχυνθῆναι δοκῇ τὴν τοῦ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν δόξαν ὁ τὴν τοῦ κλέπτης φανῆναι μὴ φυγών; ἤ, δεηθέντος του, ὀκνῆσαι ἂν τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, ὅς, ἃ μηδεὶς ἐκέλευεν, ἐθελοντὴς πονηρὸς ἦν; δικαίως τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτων ἁπάντων δοὺς ἂν δίκην, πολὺ μᾶλλον ἂν εἰκότως διὰ τἄλλα κολασθείη παρ' ὑμῖν. σκοπεῖτε δὲ τὸν βίον, ὃν βεβίωκεν, ἐξετάζοντες. οὗτος γάρ, ἡνίκα συνέβαινεν εὐτυχεῖν Ἀριστολόχῳ τῷ τραπεζίτῃ, ἴσα βαίνων ὑμῖν, ἐβάδιζεν ὑποπεπτωκὼς ἐκείνῳ· καὶ ταῦτα ἴσασι πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ὄντων ὑμῶν. ἐπειδὴ δ' ἀπώλετο ἐκεῖνος καὶ τῶν ὄντων ἐξέστη, οὐχ ἥκιστα ὑπὸ τούτου καὶ τῶν τοιούτων διαφορηθείς, τῷ μὲν υἱεῖ τῷ τούτου, πολλῶν πραγμάτων ὄντων, οὐ παρέστη πώποτε οὐδ' ἐβοήθησεν, ἀλλ' Ἀπόληξις καὶ Σόλων καὶ πάντες ἄνθρωποι μᾶλλον βοηθοῦσι· Φορμίωνα δὲ πάλιν ἑώρακε, καὶ τούτῳ γέγονεν οἰκεῖος, ἐξ Ἀθηναίων ἁπάντων τοῦτον ἐκλεξάμενος, καὶ ὑπὲρ τούτου πρεσβευτὴς μὲν ᾤχετο εἰς 1121
Βυζάντιον πλέων, ἡνίκα ἐκεῖνοι τὰ πλοῖα τούτου κατέσχον, τὴν δὲ δίκην ἔλεγε τὴν πρὸς Καλχηδονίους, τὰ ψευδῆ δέ μου φανερῶς οὕτω καταμεμαρτύρηκεν. εἶθ', ὃς εὐτυχούντων ἐστὶ κόλαξ, κἂν ἀτυχῶσι, τῶν αὐτῶν τούτων προδότης, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πολιτῶν πολλῶν καὶ καλῶν κἀγαθῶν ὄντων μηδενὶ μηδ' ἐξ ἴσου χρῆται, τοῖς δὲ τοιούτοις ἐθελοντὴς ὑποπίπτει, καὶ μήτ' εἴ τινα τῶν οἰκείων ἀδικήσει, μήτ' εἰ παρὰ τοῖς ἄλλοις φαύλην δόξαν ἕξει ταῦτα ποιῶν, μήτ' ἄλλο μηδὲν σκοπεῖ, πλὴν ὅπως πλέον ἕξει, τοῦτον οὐ μισεῖν ὡς κοινὸν ἐχθρὸν τῆς φύσεως ὅλης τῆς ἀνθρωπίνης προσήκει; ἔγωγ' ἂν φαίην. ταῦτα μέντοι τὰ τοσαύτην ἔχοντα αἰσχύνην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῷ τὴν πόλιν φεύγειν καὶ τὰ ὄντα ἀποκρύπτεσθαι προῄρηται πράττειν, ἵνα

ἐργασίας ἀφανεῖς διὰ τῆς τραπέζης ποιῆται, καὶ μήτε χορηγῇ, μήτε τριηραρχῇ, μήτ' ἄλλο μηδὲν ὧν προσήκει ποιῇ· καὶ κατείργασται τοῦτο. τεκμήριον δέ· ἔχων γὰρ οὐσίαν τοσαύτην, ὥστε ἑκατὸν μνᾶς ἐπιδοῦναι τῇ θυγατρὶ, οὐδ' ἡντινοῦν λειτουργίαν ἑώραται ὑφ' ὑμῶν λειτουργῶν, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην. καίτοι πόσῳ κάλλιον φιλοτιμούμενον ἐξετάζεσθαι καὶ προθυμούμενον εἰς ἃ δεῖ τῇ πόλει, ἢ κολακεύοντα καὶ τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντα; ἀλλ' ἐπὶ τῷ κερδαίνειν πᾶν ἂν οὗτος ποιήσειε. καὶ μὴν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον ἄξιον ὀργίλως ἔχειν τοῖς μετ' εὐπορίας πονηροῖς, ἢ τοῖς μετ' ἐνδείας. τοῖς μὲν γὰρ ἡ
1122 τῆς χρείας ἀνάγκη φέρει τινὰ συγγνώμην παρὰ τοῖς ἀνθρωπίνως λογιζομένοις· οἱ δ' ἐκ περιουσίας, ὥσπερ οὗτος, πονηροὶ οὐδεμίαν πρόφασιν δικαίαν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, ἀλλ' αἰσχροκερδείᾳ καὶ πλεονεξίᾳ καὶ ὕβρει καὶ τῷ τὰς ἑαυτῶν συστάσεις κυριωτέρας τῶν νόμων ἀξιοῦν εἶναι ταῦτα φανήσονται πράττοντες. ὑμῖν δὲ οὐδὲν τούτων συμφέρει, ἀλλὰ τὸ τὸν ἀσθενῆ παρὰ τοῦ πλουσίου δίκην, ἂν ἀδικῆται, δύνασθαι λαβεῖν. ἔσται δὲ τοῦτο, ἐὰν κολάζητε τοὺς φανερῶς οὕτως ἐξ εὐπορίας πονηρούς. οὐ τοίνυν οὐδ' ἃ πέπλασται καὶ βαδίζει οὗτος παρὰ τοὺς τοίχους ἐσκυθρωπακὼς, σωφροσύνης εἰκότως ἄν τις ἡγήσαιτο εἶναι σημεῖα, ἀλλὰ μισανθρωπίας. ἐγὼ γὰρ, ὅστις, αὐτῷ μηδενὸς συμβεβηκότος δεινοῦ, μηδὲ τῶν ἀναγκαίων σπανίζων, ἐν ταύτῃ τῇ σχέσει διάγει τὸν βίον, τοῦτον ἡγοῦμαι συνεωρακέναι καὶ λελογίσθαι παρ' αὑτῷ, ὅτι τοῖς μὲν ἁπλῶς, ὡς πεφύκασι, βαδίζουσι καὶ φαιδροῖς καὶ προσέλθοι τις ἂν, καὶ δεηθείη, καὶ ἐπαγγείλειεν, οὐδὲν ὀκνῶν, τοῖς δὲ πεπλασμένοις καὶ σκυθρωποῖς ὀκνήσειεν ἄν τις προσελθεῖν πρῶτον. οὐδὲν οὖν ἄλλο ἢ πρόβλημα τοῦ τρόπου τὸ σχῆμα τοῦτ' ἔστι, καὶ τὸ τῆς διανοίας ἄγριον καὶ πικρὸν ἐνταῦθα δηλοῖ. σημεῖον δέ· τοσούτων γὰρ ὄντων τὸ πλῆθος τῶν Ἀθηναίων, πράττων πολὺ βέλτιον, ἢ σὲ προσῆκον ἦν, τῷ πώποτε εἰσήνεγκας; ἢ τίνι συμβέβλησαί πω; ἢ τίνα εὖ πεποίηκας; οὐδέν' ἂν εἰπεῖν ἔχοις. ἀλλὰ τοκίζων καὶ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς καὶ χρείας εὐτυχήματα σαυτοῦ νομίζων ἐξέβαλες μὲν τὸν σαυτοῦ θεῖον
1123 Νικίαν ἐκ τῆς πατρῴας οἰκίας, ἀφῄρησαι δὲ τὴν σαυτοῦ πενθερὰν ταῦτα, ἀφ' ὧν ἔζη, ἀοίκητον δὲ τὸν Ἀρχεδήμου παῖδα τὸ σαυτοῦ μέρος πεποίηκας. οὐδεὶς δὲ πώποτε οὕτω πικρῶς οὐδ' ὑπερήμερον εἰσέπραξεν, ὡς σὺ τοὺς ὀφείλοντας τοὺς τόκους. εἶτα, ὃν ὁρᾶτε ἐπὶ πάντων οὕτως ἄγριον καὶ μιαρὸν,

τοῦτον ὑμεῖς ἠδικηκότα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβόντες οὐ τιμωρήσεσθε; δεινὰ ἄρα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποιήσετε καὶ οὐχὶ δίκαια. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Φορμίωνι τῷ παρασχομένῳ τουτονὶ νεμεσῆσαι τοῖς πεπραγμένοις, τὴν ἀναίδειαν τοῦ τρόπου καὶ τὴν ἀχαριστίαν ἰδόντας. οἴομαι γὰρ ἅπαντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι, τοῦτον, ἡνίκ' ὤνιος ἦν, εἰ συνέβη μάγειρον ἢ τινος ἄλλης τέχνης δημιουργὸν πρίασθαι, τὴν τοῦ δεσπότου τέχνην ἂν μαθὼν πόῤῥω τῶν νῦν παρόντων ἦν ἀγαθῶν. ἐπειδὴ δὲ ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος, τραπεζίτης ὢν, ἐκτήσατ' αὐτὸν, καὶ γράμματα ἐπαίδευσε, καὶ τὴν τέχνην ἐδίδαξε, καὶ χρημάτων ἐποίησε κύριον πολλῶν, εὐδαίμων γέγονε, τὴν τύχην, ἣ πρὸς ἡμᾶς ἀφίκετο, ἀρχὴν λαβὼν πάσης τῆς νῦν παρούσης εὐδαιμονίας. οὐκοῦν δεινὸν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, καὶ πέρα δεινοῦ, τοὺς Ἕλληνα μὲν ἀντὶ βαρβάρου ποιήσαντας, γνώριμον δ' ἀντ' ἀνδραπόδου, τοσούτων δ' ἀγαθῶν ἡγεμόνας, τούτους περιορᾷν ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀπορίαις ὄντας, ἔχοντα καὶ πλουτοῦντα, καὶ εἰς τοῦθ' ἥκειν ἀναιδείας, ὥστε, ἧς παρ' ἡμῶν τύχης μετέσχε, ταύτης ἡμῖν μὴ τολμᾷν μεταδοῦναι. ἀλλ' αὐτὸς μὲν οὐκ ὤκνησε τὴν δέσποιναν γῆμαι, καὶ, ἣ τὰ καταχύσματα αὐτοῦ κατέχεε τόθ', ἡνίκα ἐωνήθη, 1124
ταύτῃ συνοικεῖν, οὐδὲ προῖκα πέντε τάλαντα αὐτῷ γράψαι, χωρὶς ὧν, οὔσης τῆς μητρὸς κυρίας, οὗτος ἐγκρατὴς γέγονε πολλῶν χρημάτων, (τί γάρ; μάτην αὐτὸν οἴεσθε εἰς τὰς διαθήκας ἐγγράψαι Καὶ τἄλλα, ὅσα ἔνδον ἐστὶν, Ἀρχίππῃ δίδωμι;) τὰς δ' ἡμετέρας θυγατέρας μελλούσας δι' ἔνδειαν ἀνεκδότους ἔνδον γηράσκειν περιορᾷ. καὶ εἰ μὲν πένης οὗτος ἦν, ἡμεῖς δ' εὐποροῦντες ἐτυγχάνομεν, καὶ συνέβη τι παθεῖν, οἷα πολλὰ, ἐμοὶ, οἱ παῖδες ἂν οἱ τούτου τῶν ἐμῶν θυγατέρων ἐδικάζοντο, οἱ τοῦ δούλου τῶν τοῦ δεσπότου· θεῖοι γάρ εἰσιν αὐταῖς διὰ τὸ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν τοῦτον λαβεῖν· ἐπειδὴ δὲ ἀπόρως ἡμεῖς ἔχομεν, τηνικαῦτα οὐ συνεκδώσει ταύτας, ἀλλὰ λέγει καὶ λογίζεται τὸ πλῆθος ὧν ἐγὼ χρημάτων ἔχω. καὶ γὰρ τοῦτο ἀτοπώτατον πάντων· ὧν μὲν ἀπεστέρηκεν ἡμᾶς χρημάτων, οὐδέπω καὶ τήμερον ἠθέλησεν ὑποσχεῖν τὸν λόγον, ἀλλὰ μηδ' εἰσαγωγίμους εἶναι τὰς δίκας παραγράφεται, ἃ δὲ τῶν πατρῴων ἐνειμάμην ἐγὼ, ταῦτα λογίζεται. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἄν τις ἴδοι τοὺς οἰκέταις ὑπὸ τῶν δεσποτῶν ἐξεταζομένους· οὗτος δ' αὖ τοὐναντίον τὸν δεσπότην ὁ δοῦλος ἐξετάζει, ὡς δῆτα πονηρὸν καὶ ἄσωτον ἐκ τούτων ἐπιδείξων. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς μὲν ὄψεως τῇ φύσει καὶ τῷ ταχέως βαδίζειν καὶ λαλεῖν

μέγα οὐ τῶν εὐτυχῶς πεφυκότων ἐμαυτὸν κρίνω· ἐφ' οἷς γὰρ οὐδὲν ὠφελούμενος λυπῶ τινάς, ἔλαττον ἔχω πολλαχοῦ· τῷ μέν-
1125 τοι μέτριος κατὰ πάσας τὰς εἰς ἐμαυτὸν δαπάνας εἶναι πολὺ τούτου καὶ τοιούτων ἑτέρων εὐτακτότερον ζῶν ἂν φανείην. τὰ δ' εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὅσα εἰς ὑμᾶς, ὡς δύναμαι λαμπρότατα, ὡς καὶ ὑμεῖς σύνιστε, ποιῶ. οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ', ὅτι τοῖς μὲν γένει πολίταις ὑμῖν ἱκανόν ἐστι λειτουργεῖν, ὡς οἱ νόμοι προστάττουσι, τοὺς δὲ ποιητοὺς ἡμᾶς, ὡς ἀποδιδόντας χάριν, οὕτω προσήκει φαίνεσθαι λειτουργοῦντας. μὴ οὖν μοι ταῦτ' ὀνείδιζε, ἐφ' οἷς ἐπαίνου τύχοιμ' ἂν δικαίως. ἀλλὰ τίνα, ὦ Φορμίων, τῶν πολιτῶν ἑταιρεῖν, ὥσπερ σύ, μεμίσθωμαι; δεῖξον. τίνα τῆς πόλεως, ἧς αὐτὸς ἠξιώθην, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ παῤῥησίας ἀπεστέρηκα, ὥσπερ σὺ τοῦτον, ὃν κατῄσχυνας; τίνος γυναῖκα διέφθαρκα, ὥσπερ σὺ πρὸς πολλαῖς ἄλλαις ταύτην, ᾗ τὸ μνῆμα ᾠκοδόμησεν ὁ θεοῖς ἐχθρὸς οὗτος πλησίον τοῦ τῆς δεσποίνης, ἀνηλωκὼς πλέον ἢ τάλαντα δύο, καὶ οὐκ ᾐσθάνετο, ὅτι οὐχὶ τοῦ τάφου μνημεῖον ἔσται τὸ οἰκοδόμημα τοιοῦτον ὄν, ἀλλὰ τῆς ἀδικίας, ἣ καὶ τὸν ἄνδρα ἠδίκηκεν ἐκείνη διὰ τοῦτον; εἶτα τοιαῦτα ποιῶν καὶ τηλικαύτας μαρτυρίας ἐξενηνοχὼς τῆς ὕβρεως τῆς σαυτοῦ σὺ τὸν ἄλλον βίον ἐξετάζειν τολμᾷς; μεθ' ἡμέραν εἶ σὺ σώφρων, τὴν δὲ νύκτα, ἐφ' οἷς θάνατος ἡ ζημία, ταῦτα ποιεῖς. πονηρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸς οὗτος ἄνωθεν ἐκ τοῦ ἀνακείου καὶ ἄδικος. σημεῖον δέ· εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, πένης ἂν ἦν, τὰ τοῦ δεσπότου διοικήσας· νῦν δὲ τοσούτων χρημάτων τὸ πλῆθος κύριος καταστάς, ὥστε τοσαῦτα λαθεῖν ἀπ' αὐτῶν κλέψας, ὅσα νῦν κέκτηται, οὐκ ὀφείλειν ταῦτα, ἀλλὰ πατρῷα ἔχειν ἡγεῖται. καίτοι πρὸς θεῶν, εἰ κλέπτην
1126 σε ἀπῆγον, ὡς ἐπ' αὐτοφώρῳ εἰληφώς, τὴν οὐσίαν, ἣν ἔχεις, εἴπως οἷόν τ' ἦν, ἐπιθεὶς σαι, εἶτά σε ἠξίουν, εἰ μὴ φῂς ὑφῃρημένος ταῦτ' ἔχειν, ἀνάγειν ὅθεν εἴληφας, εἰς τίνα ἂν αὐτὰ ἀνήγαγες; οὔτε γάρ σοι πατὴρ παρέδωκεν, οὔθ' εὗρες, οὔτε λαβὼν ποθεν ἄλλοθεν ἦλθες ὡς ἡμᾶς· βάρβαρος γὰρ ἐωνήθης. εἶθ', ᾧ δημοσίᾳ προσῆκεν ἐπὶ τοῖς εἰργασμένοις τεθνάναι, σύ, τὸ σῶμα σεσωκώς, καὶ πόλιν ἐκ τῶν ἡμετέρων σαυτῷ κτησάμενος, καὶ παῖδας ἀδελφοὺς τοῖς ἑαυτοῦ δεσπόταις ἀξιωθεὶς ποιήσασθαι, παρεγράψω μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην τῶν ἐγκαλουμένων χρημάτων ὑφ' ἡμῶν; εἶτα κακῶς ἡμᾶς ἔλεγες; καὶ τὸν ἡμέτερον πατέρα ἐξήταζες, ὅστις ἦν; ἐφ' οἷς τίς οὐκ [illegible], ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπῶς ἤνεγκεν; ἐγὼ γάρ, εἰ πάντων

τῶν ἄλλων ὑμῶν ἔλαττον προσήκει μοι φρονεῖν, τούτου γε μεῖζον οἶμαι· καὶ τούτῳ γε εἰ μηδενὸς τῶν ἄλλων ἔλαττον, ἐμοῦ γε ἔλαττον· ὄντων γὰρ ἡμῶν τοιούτων, ὁποίους τινὰς ἂν καὶ σὺ κατασκευάσῃς τῷ λόγῳ, σὺ δοῦλος ἦσθα. τάχα τοίνυν ἂν ἴσως καὶ τοῦτό τις αὐτῶν εἴποι, ὡς ἀδελφὸς ὢν ἐμὸς Πασικλῆς οὐδὲν ἐγκαλεῖ τῶν αὐτῶν τούτῳ πραγμάτων. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ Πασικλέους, παραιτησάμενος καὶ δεηθεὶς ὑμῶν συγγνώμην ἔχειν, εἰ προεληλυθὼς εἰς τοῦτο, ὥστε, ὑπὸ τῶν ἐμαυτοῦ δούλων ὑβρισθεὶς, οὐ δύναμαι κατασχεῖν, ἃ τέως οὐδὲ τῶν ἄλλων λεγόντων ἀκούειν ἐδόκουν, ἐρῶ καὶ οὐ σιωπήσομαι. ἐγὼ γὰρ ὁμομήτριον μὲν ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ Πασικλέα νομίζω, ὁμοπάτριον δέ γ' οὐκ οἶδα. δέδοικα μέντοι, μὴ τῶν Φορμίωνος ἁμαρτημάτων εἰς ἡμᾶς ἀρχὴ Πασικλῆς ᾖ. ὅταν γὰρ 1127 τῷ δούλῳ συνδικῇ τὸν ἀδελφὸν ἀτιμῶν, καὶ παραπεπτωκὼς θαυμάζῃ τούτους, ὑφ' ὧν αὐτῷ θαυμάζεσθαι προσῆκε, τίν' ἔχει δικαίαν ταῦθ' ὑποψίαν; ἄνελε οὖν ἐκ μέσου μοι Πασικλέα. καὶ σὸς μὲν υἱὸς ἀντὶ δεσπότου καλείσθω, ἐμὸς δὲ ἀντίδικος (βούλεται γὰρ) ἀντ' ἀδελφοῦ. ἐγὼ δὲ τούτῳ μὲν χαίρειν λέγω· οὓς δ' ὁ πατήρ μοι παρέδωκε βοηθοὺς καὶ φίλους, εἰς τούτους ἥκω, εἰς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω, μὴ ὑπερίδητέ με καὶ τὰς θυγατέρας δι' ἔνδειαν τοῖς ἐμαυτοῦ δούλοις καὶ τοῖς τούτου κόλαξιν ἐπιχάρτους γενομένους. ὁ ἐμὸς ὑμῖν πατὴρ χιλίας ἔδωκεν ἀσπίδας, καὶ πολλὰ χρήσιμον αὐτὸν παρέσχε, καὶ πέντε τριήρεις ἐθελοντὴς ἐπιδοὺς καὶ παρ' αὐτοῦ πληρώσας ε ἐτριηράρχησε τριηραρχίας. καὶ ταῦτα οὐκ ὀφείλειν ὑμᾶς νομίζων χάριν ἡμῖν ὑπομιμνήσκω· ἡμεῖς γὰρ ὀφείλομεν ὑμῖν· ἀλλ' ἵνα μὴ λάθω τι παθὼν τούτων ἀνάξιον· οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἂν γένοιτο καλόν. πολλὰ δ' ἔχων εἰπεῖν περὶ ὧν ὕβρισμαι οὐχ ἱκανὸν ὂν τὸ ὕδωρ ὁρῶ μοι. ὡς οὖν μάλιστ' ἂν ἅπαντας ὑμᾶς ἡγοῦμαι γνῶναι τὴν ὑπερβολὴν ὧν ἠδικήμεθ' ἡμεῖς, φράσω· εἰ σκέψαιτο πρὸς ἑαυτὸν ἕκαστος ὑμῶν, τίν' οἴκοι κατέλιπεν οἰκέτην, εἶθ' ὑπὸ τούτου πεπονθόθ' ἑαυτὸν θείη ταῦθ', ἅπερ ἡμεῖς ὑπὸ τούτου. μὴ γὰρ, εἰ Σύρος, ἢ Μάνης, ἤ τις ἕκαστος ἐκείνων, οὗτος δὲ Φορμίων, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τὸ αὐτό· δοῦλοι μὲν ἐκεῖνοι, δοῦλος δ' οὗτος ἦν, δεσπόται δ' ὑμεῖς, δεσπότης δ' ἦν ἐγώ. ἣν τοίνυν ὑμῶν ἂν ἕκαστος δίκην ἀξιώσειε λαβεῖν, ταύτην νομίζετε κἀμοὶ προσήκειν νῦν· καὶ τὸν ἀφῃρημένον τῷ μαρτυρῆσαι τὰ ψευδῆ καὶ ὑπὲρ 1128 τῶν νόμων καὶ ὑπὲρ τῶν ὅρκων, οὓς ὀμωμοκότες δικάζετε, τι-

μωρήσασθε καὶ παράδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις, μνημονεύοντες πάντα, ὅσα ἀκηκόατε ἡμῶν, καὶ φυλάττοντες, ἐὰν παράγειν ἐπιχειρῶσιν ὑμᾶς, καὶ πρὸς ἕκαστον ἀπαντῶντες, ἐὰν μὴ φῶσιν ἅπαντα μεμαρτυρηκέναι· Τί οὖν ἐν τῷ γραμματείῳ γέγραπται; τί οὖν οὐ τότε ἀπηλείφου; τίς οὖν ἡ παρὰ τοῖς ἄρχουσιν ἀντιγραφή; ἐὰν δὲ μεμαρτυρηκέναι, τὸν μὲν ἐπιτροπευθῆναι κατὰ διαθήκας, τὸν δ' ἐπιτροπεῦσαι, τὸν δ' ἔχειν· Ποίας; ἐν αἷς τί γέγραπται; ταῦτ' ἐρωτᾶτε· ἃ γὰρ οὗτοι μεμαρτυρήκασιν, οὐδεὶς ἐκείνων προσμεμαρτύρηκεν. ἐὰν δ' ὀδύρωνται, τὸν πεπονθότα δεινότερον τῶν ἀδικούντων δίκην ἡγεῖσθε. ταῦτά γὰρ ἂν ποιῆτε, ἐμοί τε βοηθήσετε καὶ τούτους τῆς ἄγαν κολακείας ἐπισχήσετε καὶ αὐτοὶ τὰ εὔορκα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῶν φθασάντων τινὰ ἐπικατασκευάζεται, καὶ ἕτερα προσεισάγεται, εἰ καὶ παράνομοι διαθῆκαι.

1129

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ Β.

Ὅτι μὲν οὐκ ἀπορήσειν ἔμελλε Στέφανος οὑτοσί, ὅ τι ἀπολογήσεται περὶ τῆς μαρτυρίας, παράγων τῷ λόγῳ, ὡς οὐ πάντα μεμαρτύρηκε τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα, καὶ ἐξαπατῶν ὑμᾶς, καὶ αὐτὸς σχεδόν τι ὑπενόουν, ὦ ἄνδρες δικασταί. πανοῦργός τε γάρ ἐστι καὶ οἱ γράφοντες καὶ οἱ συμβουλεύοντες [illegible]ωνος πολλοί· ἅμα τ' εἰκός ἐστι τοὺς ἐγχειροῦντας

τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν καὶ τὴν ἀπολογίαν εὐθέως ὑπὲρ αὐτῶν μελετᾷν. ὅτι δὲ ἐν τοσούτῳ λόγῳ οὐδαμοῦ μάρτυρας παρέσχετο ὑμῖν, ὡς ἢ διατιθεμένῳ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ παρεγένετό που αὐτὸς ταύτην τὴν διαθήκην, ὥστ' εἰδέναι, ταῦτα ὅτι ἀντίγραφά ἐστιν ὧν ὁ πατήρ μου διέθετο, ἢ ἀνοιχθὲν εἶδε τὸ γραμματεῖον, ὅ φασι διαθέμενον ἐκεῖνον καταλιπεῖν, ταῦτα συμμέμνησθέ μοι. ἀλλὰ μὴν, ὁπότε μεμαρτύρηκεν, ἀντίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα, τὰς διαθήκας μὴ ἔχων ἐπιδεῖξαι μήθ' ὡς ὁ πατὴρ διέθετο ἡμῶν, μήθ' ὡς αὐτὸς οἶδε παραγενόμενος αὐταῖς διατιθεμένου τοῦ πατρὸς, πῶς οὐ περιφανῶς οὗτος ἐξελέγχεται τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκώς; εἰ τοίνυν πρόκλησίν φησιν εἶναι, καὶ μὴ μαρτυρίαν, οὐκ ἀληθῆ λέγει· ἅπαντα γὰρ, ὅσα παρέχονται εἰς τὸ δικαστήριον προ- 1130 καλούμενοι ἀλλήλους οἱ ἀντίδικοι, διὰ μαρτυρίας παρέχονται. οὐ γὰρ ἂν εἰδείηθ' ὑμεῖς, εἴτ' ἐστὶν ἀληθῆ, εἴτε ψευδῆ, ἃ φασιν ἑκάτεροι, εἰ μή τις καὶ τοὺς μάρτυρας παρέχοιτο· ὅταν δὲ παράσχηται, τούτοις πιστεύοντες, ὑποδίκοις οὖσι, ψηφίζεσθε ἐκ τῶν λεγομένων καὶ μαρτυρουμένων, ἃ ἂν ὑμῖν δοκῇ δίκαια εἶναι. βούλομαι τοίνυν καὶ τὴν μαρτυρίαν ἐξελέγξαι, ὅτι οὐ πρόκλησίς ἐστι, καὶ ὡς ἔδει μαρτυρεῖν αὐτοὺς, εἴπερ ἐγίγνετο ἡ πρόκλησις, ὡς οὐκ ἐγίγνετο. Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ, ὅτε προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον, ὃ παρεῖχεν Ἀμφίων ὁ Κηφισοφῶντος κηδεστὴς, Ἀπολλόδωρον δ' οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν. οὕτω μὲν ἂν μαρτυροῦντες ἐδόκουν ἀληθῆ μαρτυρεῖν. ἀντίγραφα δὲ τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος μαρτυρεῖν εἶναι τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ, ὃ παρείχετο Φορμίων, μήτε παραγενομένους ἐκείνῳ διατιθεμένῳ, μήτ' εἰδότας, εἰ διέθετο, πῶς οὐ περιφανῶς ἀναισχυντία δοκεῖ ὑμῖν εἶναι; ἀλλὰ μὴν, εἴ φησι Φορμίωνος λέγοντος πιστεύειν ταῦτ' ἀληθῆ εἶναι, τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός ἐστι πιστεύειν τε λέγοντι τούτῳ ταῦτα καὶ κελεύοντι μαρτυρεῖν. οἱ δέ γε νόμοι οὐ ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ', ἃ ἂν εἰδῇ τις καὶ οἷς ἂν παραγένηται πραττομένοις, ταῦτα μαρτυρεῖν κελεύουσιν ἐν γραμματείῳ γεγραμμένα, ἵνα μήτ' ἀφελεῖν ἐξῇ μηδὲν μήτε προσθεῖναι τοῖς γεγραμμένοις, ἀκοὴν δ' οὐκ ἐῶσι ζῶντος μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τεθνεῶτος, τῶν δὲ ἀδυνάτων καὶ ὑπερορίων ἐκμαρτυρίαν γεγραμμένην ἐν γραμματείῳ, καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐπισκήψεως τήν τε 1131 μαρτυρίαν καὶ ἐκμαρτυρίαν ἀγωνίζεσθαι ἅμα, ἵν', ἐὰν μὲν ἀναδέχηται ὁ ἐκμαρτυρήσας, ἐκεῖνος ὑπόδικος ᾖ τῶν ψευδομαρτυ-

ρίαν. ἐὰν δὲ μὴ ἀναδέχηται, οἱ μαρτυρήσαντες τὴν ἐκμαρτυρίαν. Στέφανος τοίνυν οὑτοσί, οὔτ' εἰδὼς διαθήκας καταλιπόντα τὸν πατέρα ἡμῶν, οὔτε παραγενόμενος πώποτε διατιθεμένῳ τῷ πατρὶ ἡμῶν, ἀκούσας δὲ Φορμίωνος, μεμαρτύρηκεν ἀκοὴν ζῶντος τὰ ψευδῆ τε καὶ παρὰ τὸν νόμον. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, αὐτὸν ὑμῖν τὸν νόμον ἀναγνώσεται.

ΝΟΜΟΣ

Ἀκοὴν εἶναι μαρτυρεῖν τεθνεῶτος, ἐκμαρτυρίαν δὲ ὑπερορίου καὶ ἀδυνάτου.

Ὡς τοίνυν καὶ παρ' ἕτερον νόμον μεμαρτύρηκεν, ἐπιδεῖξαι ὑμῖν βούλομαι, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι μεγάλων ἀδικημάτων οὐκ ὀλίγων συναγωνιστὴν ὁ Φορμίων, πρόφασιν λαβὼν λόγῳ τὴν πρόκλησιν, ἔργῳ αὐτοὺς αὑτῷ μεμαρτύρηκε, προστησάμενος τούτους, ὑφ' ὧν οἱ δικασταὶ ἐξηπατήθησαν, ὡς ἀληθῆ τούτων μαρτυρούντων, ἐγὼ δὲ ἀπεστερήθην ὧν ὁ πατήρ μοι κατέλιπε χρημάτων καὶ τῶν δικῶν ἁπασῶν περὶ ὧν ἀδικοῦμαι. μαρτυρεῖν γὰρ ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ αὐτὸν αὑτῷ οὔτ' ἐπὶ ταῖς γραφαῖς οὔτ' ἐπὶ ταῖς δίκαις οὔτ' ἐν ταῖς εὐθύναις. ὁ τοίνυν Φορμίων αὐτὸς αὑτῷ μεμαρτύρηκεν, ἅπερ φασὶν οὗτοι ἀκούσαντες ἐκείνου ταῦτα μεμαρτυρήκασιν. ἵνα δὲ εἰδῆτε ἀκριβῶς, αὐτὸν τὸν νόμον μοι ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΣ

Τοῖν ἀντιδίκοιν ἐπάναγκες εἶναι ἀποκρίνασθαι ἀλλήλοις τὸ ἐρωτώμενον, μαρτυρεῖν δὲ μή.

1132 Σκέψασθε τοίνυν τουτονὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει ὑποδίκους εἶναι τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι μαρτυρεῖ παρὰ τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ

Ἔστω δὲ καὶ ὑπόδικος τῶν ψευδομαρτυριῶν ὁ μαρτυρήσας αὐτοῦ τούτου, ὅτι μαρτυρεῖ παρὰ τὸν νόμον, καὶ ὁ προβαλόμενος κατὰ ταῦτα.

Ἔτι τοίνυν κἂν ἀπὸ τοῦ γραμματείου γνοίη τις, ἐν ᾧ ἡ μαρτυρία γέγραπται, ὅτι τὰ ψευδῆ μεμαρτύρηκε· λελευκωμένον

τε γάρ ἐστι καὶ οἴκοθεν κατεσκευασμένον. καίτοι τοὺς μὲν τὰ πεπραγμένα μαρτυροῦντας προσήκει οἴκοθεν τὰς μαρτυρίας κατεσκευασμένας μαρτυρεῖν, τοὺς δὲ τὰς προκλήσεις μαρτυροῦντας τοὺς ἀπὸ ταὐτομάτου προστάντας ἐν μάλθῃ γεγραμμένην τὴν μαρτυρίαν, ἵνα, εἴ τι προσγράψαι ἢ ἀπαλεῖψαι βουληθῇ, ῥᾴδιον ᾖν. οὐκοῦν κατὰ μὲν ταῦτα πάντα ἐξελέγχεται τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς καὶ παρὰ τὸν νόμον. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐπιδεῖξαι, ὡς οὔτε διέθετο ὁ πατὴρ ἡμῶν διαθήκην οὐδεμίαν, οὔθ' οἱ νόμοι ἐῶσιν. εἰ γάρ τις ἔροιτο ὑμᾶς, καθ' ὁποίους νόμους δεῖ πολιτεύεσθαι ἡμᾶς, δῆλον ὅτι ἀποκρίναισθ' ἂν κατὰ τοὺς κειμένους. ἀλλὰ μὴν οἵ γε νόμοι ἀπαγορεύουσι μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἂν μὴ τὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν Ἀθηναίοις. οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος οὑτοσὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις πολιτεύεσθαι ἡμᾶς κελεύει καὶ οὐκ ἄλλοις. ὁ δὲ πατὴρ ἐτελεύτησεν ἐπὶ Δυσνικήτου ἄρχοντος· ὁ δὲ Φορμίων Ἀθηναῖος ἐγένετο ἐπὶ Νικοφήμου ἄρχοντος, δεκάτῳ ἔτει ὕστερον, ἢ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπέθανε. πῶς ἂν οὖν μὴ εἰδὼς ὁ πατὴρ αὐτὸν Ἀθηναῖον ἐσόμενον ἔδωκεν ἂν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, καὶ προεπηλάκισε μὲν ἂν ἡμᾶς, κατεφρόνησε δ' ἂν τῆς δωρεᾶς ἧς παρ' 1133
ὑμῶν ἔλαβε, παρεῖδε δ' ἂν καὶ τοὺς νόμους; πότερα δὲ κάλλιον ἦν αὐτῷ ζῶντι πρᾶξαι ταῦτα, εἴπερ ἠβούλετο, ἢ ἀποθανόντα διαθήκας καταλιπεῖν, ἃς οὐ κύριος ἦν; ἀλλὰ μὴν αὐτῶν τῶν νόμων ἀκούσαντες γνώσεσθε, ὡς οὐ κύριος ἦν διαθέσθαι. λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, ὥστε μήτε ἀπειπεῖν, μήτ' ἐπιδικάσασθαι, ὅτε Σόλων εἰσῄει τὴν ἀρχήν, τὰ ἑαυτοῦ διαθέσθαι εἶναι, ὅπως ἂν ἐθέλῃ, ἂν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι ἄῤῥενες, ἂν μὴ μανιῶν, ἢ γήρως, ἢ φαρμάκων, ἢ νόσου ἕνεκεν, ἢ γυναικὶ πειθόμενος, ἢ ὑπὸ τῶν του παρανόμων, ἢ ὑπ' ἀνάγκης, ἢ ὑπὸ δεσμοῦ καταληφθείς.

Τοῦ μὲν νόμου τοίνυν ἀκηκόατε, ὃς οὐκ ἐᾷ διαθήκας διαθέσθαι, ἐὰν παῖδες ὦσι γνήσιοι. οὗτοι δέ φασι ταῦτα διαθέσθαι τὸν πατέρα· ὡς δὲ παρεγένοντο, οὐκ ἔχουσιν ἐπιδεῖξαι. ἄξιον δὲ καὶ τοῦτο ἐνθυμηθῆναι, ὅτι, ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, ἀλλ' ἦσαν πεφυκότες γνήσιοι, τούτοις ὁ νόμος δίδωσιν, ἐὰν ἄπαιδες ὦσι, διαθέσθαι τὰ ἑαυτῶν. ὁ τοίνυν πατὴρ ἡμῶν ἐπε-

ποίητο ὑπὸ τοῦ δήμου πολίτης, (ὥστε οὐδὲ κατὰ τοῦτο ἐξῆν αὐτῷ διαθέσθαι διαθήκην, ἄλλως τε καὶ περὶ τῆς γυναικὸς, ἧς οὐδὲ κύριος ἐκ τῶν νόμων ἦν,) παῖδές τε ἦσαν αὐτῷ. σκέψασθε δὲ καὶ διότι οὐδ' ἂν ἄπαις τις ᾖ κύριός ἐστι τοῦ τὰ αὑτοῦ διαθέσθαι, ἐὰν μὴ εὖ φρονῇ· νοσοῦντα δὲ, ἢ φαρμακῶντα, ἢ γυναικὶ πειθόμενον, ἢ ὑπὸ γήρως, ἢ ὑπὸ μανιῶν, ἢ ὑπὸ ἀνάγκης τινὸς καταληφθέντα ἄκυρον κελεύουσιν εἶναι οἱ νόμοι. σκοπεῖτε δὲ, εἰ δοκοῦσιν ὑμῖν εὖ φρονοῦντος ἀνδρὸς
1134 εἶναι, διαθήκας ἅς φασι διαθέσθαι οὗτοι τὸν πατέρα. μὴ πρὸς ἄλλο δὲ παράδειγμα σκέψησθε, ἢ πρὸς τὴν μίσθωσιν, εἰ δοκεῖ ὑμῖν ἀκόλουθον εἶναι, ᾧ τὴν τέχνην μὴ ἐξουσίαν δοίη ἐν τῷ αὐτῷ ἡμῖν ἐργάζεσθαι, τούτῳ τὴν γυναῖκα δοῦναι τὴν ἑαυτοῦ καὶ τῶν παίδων ἐᾶσαι κοινωνὸν αὐτῷ γενέσθαι. καὶ μὴ θαυμάζετε, εἰ τἄλλα σκευωρουμένους αὐτοὺς τὰ ἐν τῇ μισθώσει τοῦτο παρέλαθεν. ἴσως μὲν γὰρ οὐδὲ προσεῖχον ἄλλῳ οὐδενὶ, ἢ τῷ τὰ χρήματα ἀποστερῆσαι καὶ τῷ προσοφείλοντα τὸν πατέρα ἐγγράψαι· εἶτα οὐδὲ ἐδόκουν ἐμὲ οὕτω δεινὸν ἔσεσθαι, ὥστε ταῦτα ἀκριβῶς ἐξετάσαι. σκέψασθε τοίνυν καὶ τοὺς νόμους, παρ' ὧν κελεύουσι τὰς ἐγγύας ποιεῖσθαι, ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ τούτων, ὡς κατεσκευασμένης διαθήκης ψευδὴς μάρτυς γέγονε Στέφανος οὑτοσί. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

Ἣν ἂν ἐγγυήσῃ ἐπὶ δικαίοις δάμαρτα εἶναι ἢ πατὴρ, ἢ ἀδελφὸς ὁμοπάτωρ, ἢ πάππος ὁ πρὸς πατρὸς, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους. ἐὰν δὲ μηδεὶς ᾖ τούτων, ἐὰν μὲν ἐπίκληρός τις ᾖ, τὸν κύριον ἔχειν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ, ὅτῳ ἂν ἐπιτρέψῃ, τοῦτον κύριον εἶναι.

Οὗτος μὲν τοίνυν ὁ νόμος οὓς ἐποίησε κυρίους εἶναι, ἀκηκόατε. ὅτι δ' οὐδεὶς ἦν τούτων τῇ μητρὶ, οἱ ἀντίδικοί μοι αὐτοὶ μεμαρτυρήκασιν· εἰ γὰρ ἦν, παρείχοντ' ἄν. ἢ μάρτυρας μὲν ψευδεῖς οἴεσθ' ἂν παρασχέσθαι καὶ διαθήκας οὐκ οὔσας, ἀδελφὸν δὲ ἢ πάππον ἢ πατέρα οὐκ ἂν, εἴπερ ἦν δυνατὸν, ἕνεκα χρημάτων; ὁπότε τοίνυν μηδεὶς φαίνεται ζῶν τούτων, τότε ἀνάγκη ἐπίκληρον τὴν μητέρα ἡμῶν εἶναι. τῆς τοίνυν
1135 ἐπικλήρου σκοπεῖτε τίνας κελεύουσιν οἱ νόμοι κυρίους εἶναι. λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Καὶ ἐὰν ἐξ ἐπικλήρου τις γένηται ἅμα καὶ ἡβήσῃ ἐπὶ δίετες, κρατεῖν τῶν χρημάτων, τὸν δὲ σῖτον μετρεῖν τῇ μητρί.

Οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος κελεύει τοὺς παῖδας ἡβήσαντας κυρίους τῆς μητρὸς εἶναι, τὸν δὲ σῖτον μετρεῖν τῇ μητρί. ἐγὼ δὲ φαίνομαι στρατευόμενος καὶ τριηραρχῶν ὑμῖν, ὅτε οὗτος συνῴκησε τῇ μητρί. ἀλλὰ μὴν, ὅτι ἐγὼ μὲν ἀπεδήμουν τριηραρχῶν, τετελευτήκει δ' ὁ πατὴρ πάλαι, ὅτε οὗτος ἔγημε, τὰς δὲ θεραπαίνας αὐτὸν ἐξῄτουν, καὶ ἠξίουν περὶ αὐτοῦ τούτου βασανίζεσθαι αὐτὰς, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ ἐστὶ, καὶ ὡς προεκαλούμην, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτε προὐκαλεῖτο Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα, ὅτε ἠξίου ἀποδοῦναι Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα τὰς θεραπαίνας εἰς βάσανον, εἰ μή φησι Φορμίων καὶ πρότερον διεφθαρκέναι τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν, πρὶν οὗ ἀποφαίνει Φορμίων γῆμαι, ἐγγυησάμενος αὐτὴν παρὰ Πασίωνος. ταῦτα δὲ προκαλουμένου Ἀπολλοδώρου οὐκ ἠθέλησε Φορμίων παραδοῦναι τὰς θεραπαίνας.

Τὸν τοίνυν νόμον ἐπὶ τούτοις ἀνάγνωθι, ὃς κελεύει ἐπιδικασίαν εἶναι τῶν ἐπικλήρων ἁπασῶν, καὶ ξένων καὶ ἀστῶν, καὶ περὶ μὲν τῶν πολιτῶν τὸν ἄρχοντα εἰσάγειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, περὶ δὲ τῶν μετοίκων τὸν πολέμαρχον, καὶ ἀνεπίδικον μὴ ἐξεῖναι ἔχειν μήτε κλῆρον μήτε ἐπίκληρον.

ΝΟΜΟΣ. 1136

Κληροῦν δὲ τῶν κλήρων καὶ ἐπικλήρων, ὅσοι εἰσὶ μῆνες πλὴν τοῦ Σκιροφοριῶνος, ἀνεπίδικον δὲ κλῆρον μὴ ἔχειν.

Οὐκοῦν αὐτὸν, εἴπερ ἐβούλετο ὀρθῶς διαπράττεσθαι, λαχεῖν ἔδει τῆς ἐπικλήρου, εἴτε κατὰ δόσιν αὐτῷ προσήκει, εἴτε κατὰ γένος, εἰ μὲν ὡς ὑπὲρ ἀστῆς, πρὸς τὸν ἄρχοντα, εἰ δὲ ὑπὲρ ξένης, πρὸς τὸν πολέμαρχον, καὶ τότε, εἴπερ τι λέγειν εἶχε δίκαιον, πείσαντα ὑμῶν τοὺς λαχόντας μετὰ τῶν νόμων καὶ τῆς ψήφου κύριον εἶναι, καὶ μὴ αὐτὸν αὑτῷ νόμους ἰδίους θέμενον διαπράξασθαι, ἃ ἐβούλετο. σκέψασθε δὲ καὶ τονδὶ τὸν

νόμον, ὃς κελεύει τὴν διαθήκην, ἣν ἂν παίδων ὄντων γνησίων ὁ πατὴρ διάθηται, ἐὰν ἀποθάνωσιν οἱ παῖδες, πρὶν ἡβῆσαι, κυρίαν εἶναι.

ΝΟΜΟΣ.

Ὅ τι ἂν, γνησίων ὄντων υἱῶν, ὁ πατὴρ διάθηται, ἐὰν ἀποθάνωσιν οἱ υἱεῖς, πρὶν ἐπὶ δίετες ἡβᾷν, τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην κυρίαν εἶναι.

Οὐκοῦν, ὁπότε ζῶσιν, ἄκυρος μὲν ἡ διαθήκη ἐστὶν, ἣν φασιν οὗτοι τὸν πατέρα καταλιπεῖν. παρὰ πάντας δὲ τοὺς νόμους μεμαρτύρηκε Στέφανος οὑτοσὶ τὰ ψευδῆ, ὡς ἀντίγραφά ἐστι τῆς διαθήκης τῆς Πασίωνος. πῶς γὰρ σὺ οἶσθα; καὶ ποῦ παραγενόμενος διατιθεμένῳ τῷ πατρί; κακοτεχνῶν δὲ φαίνῃ περὶ τὰς διαθήκας, τὰ ψευδῆ μὲν αὐτὸς μαρτυρῶν ἑτοίμως, κλέπτων δὲ τὰς ἀληθεῖς μαρτυρίας, ἐξαπατῶν δὲ τοὺς δικαστὰς, συνιστάμενος δ' ἐπὶ ταῖς δίκαις. οἱ δὲ νόμοι καὶ περὶ τῶν τοιούτων γραφὴν πεποιήκασι. καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

1137 ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τις συνιστῆται, ἢ συνδεκάζῃ τὴν Ἡλιαίαν ἢ τῶν δικαστηρίων τι τῶν Ἀθήνησιν ἢ τὴν βουλὴν, ἐπὶ δωροδοκίᾳ χρήματα διδοὺς ἢ δεχόμενος, ἢ ἑταιρίαν συνιστῇ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου, ἢ συνήγορος ὢν λαμβάνῃ τὰ χρήματα ἐπὶ ταῖς δίκαις ταῖς ἰδίαις ἢ δημοσίαις, τούτων εἶναι τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας.

Ἡδέως ἂν τοίνυν ὑμᾶς ἐροίμην ἐπὶ τούτοις ἅπασι, κατὰ ποίους νόμους ὀμωμοκότες δικάζετε, πότερα κατὰ τοὺς τῆς πόλεως, ἢ καθ' οὓς Φορμίων αὑτῷ νομοθετεῖ. ἐγὼ μὲν τοίνυν τούτους παρέχομαι ὑμῖν, καὶ ἐξελέγχω αὐτοὺς ἀμφοτέρους παραβεβηκότας, Φορμίωνα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀδικήσαντα ἡμᾶς καὶ ἀποστερήσαντα τὰ χρήματα, ἃ ὁ πατὴρ ἡμῖν κατέλιπε καὶ ἐμίσθωσε τούτῳ μετὰ τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἐργαστηρίου, Στέφανον δὲ τουτονὶ τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότα καὶ παρὰ τὸν νόμον. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τόδε ἐνθυμηθῆναι, ὅτι διαθηκῶν οὐδεὶς πώποτε ἀντίγραφα ἐποιήσατο, ἀλλὰ συγγραφῶν μὲν, ἵνα εἰδῶσι καὶ μὴ παραβαίνωσι, διαθηκῶν δὲ οὔ. τούτου γὰρ ἕνεκα καταλείπουσιν οἱ διατιθέμενοι, ἵνα μηδεὶς εἰδῇ, ἃ

διατίθενται. πῶς οὖν ὑμεῖς ἴστε, ὅτι ἀντίγραφά ἐστι τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα; δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω, βοηθῆσαι μὲν ἐμοί, τιμωρήσασθαι δὲ τοὺς ἑτοίμως οὕτω τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας, ὑπέρ τε ὑμῶν αὐτῶν καὶ ἐμοῦ καὶ τοῦ δικαίου καὶ τῶν νόμων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΕΥΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗΣΙΒΟΥΛΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΥ. 1138

Ἐπειγομένων Ἀθηναίων εἰς στρατείαν ναυτικὴν, ἐνέδει σκεύη τριηραρχικά. καὶ γράφεται ψήφισμα, κατὰ τάχος εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας σκεύη τριηραρχικὰ τῇ πόλει. οὗτοι δὲ ἦσαν τῶν τετριηραρχηκότων τινές. ἄλλος μὲν οὖν ἄλλους εἰσπράττειν ἐτάχθη, ὁ δὲ νῦν τὸν λόγον λέγων Θεόφημον καὶ Δημοχάρην. ἀγνωμονοῦσι δὲ αὐτοῖς δίκην ἔλαχε καὶ εἷλε. καὶ ὁ μὲν Δημοχάρης ἀποδέδωκεν, ὁ δὲ Θεόφημος ἔτι μεθοδευόμενος ἦν. ψηφισαμένης δὲ τῆς βουλῆς, ὅτῳ τις ἂν δύνηται τρόπῳ, τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν, ἧκεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Θεοφήμου οὗτος ὁ νῦν δικαζόμενος. ἐκ δὲ ἀψιμαχίας ἀλλήλοις ἐνέτειναν πληγάς, καὶ αἰκίας κατ' ἀλλήλων δίκας ἀπήνεγκαν, ἑκάτερος φάσκων τὸν ἕτερον ἄρξαι τῶν πληγῶν· τοῦτο γὰρ ἦν ἡ αἰκία. πρότερος οὖν εἰσελθὼν ὁ Θεόφημος παρέσχετο μάρτυρας Εὔεργον καὶ Μνησίβουλον, τὸν μὲν ἀδελφὸν ὄντα ἑαυτοῦ, τὸν δὲ κηδεστήν. οἱ δὲ ἐμαρτύρησαν, ὅτι Θεόφημος μὲν ἐβούλετο παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον εἰς βάσανον τὴν παροῦσαν τῇ μάχῃ, ἵν' εἴπῃ βασανιζομένη, πότερος ἦρξατο τῶν πληγῶν· ταῦτα δὲ προκαλουμένου τοῦ Θεοφήμου καὶ παραδιδόντος τὴν θεράπαιναν, οὐκ ἐδέξατο. τέλος οἱ μὲν δικασταὶ τῇ μαρτυρίᾳ πεισθέντες ὑπὲρ Θεοφήμου
τὴν ψῆφον ἔθεντο· ὁ δὲ ἡττηθεὶς τοῖς μάρτυσιν ὡς ἐψευσμέ- 1139
νοις δικάζεται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΕΥΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗΣΙΒΟΥΛΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

Καλῶς μοι δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἔχειν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὑπόλοιπον ἀγῶνα ἀποδιδόντες ταῖς δίκαις τῶν ψευδομαρτυριῶν, ἵν', εἴ τις μάρτυρας τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας παρασχόμενος ἢ προκλήσεις μὴ γενομένας ἢ μαρτυρίας παρὰ τὸν νόμον μαρτυρηθείσας ἐξηπάτησε τοὺς δικαστὰς, μηδὲν αὐτῷ πλέον γένηται, ἀλλ' ἐπισκηψάμενος ταῖς μαρτυρίαις ὁ ἀδικηθεὶς καὶ εἰσελθὼν ὡς ὑμᾶς καὶ ἐπιδείξας περὶ τοῦ πράγματος τοὺς μάρτυρας τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότας παρά τε τούτων δίκην λάβῃ καὶ τὸν προβαλόμενον ὑπόδικον ἔχῃ τῶν κακοτεχνιῶν. καὶ διὰ τοῦτο τῷ μὲν διώκοντι ἐλάττω ἐποίησαν τὰ ἐπιτίμια, ἐὰν ἡττηθῇ, ἵνα μὴ διὰ τὸ πλῆθος ἀποτρέποιτο διώκειν τοὺς μάρτυρας τῶν ψευδομαρτυριῶν ὁ ἀδικούμενος, τῷ δὲ φεύγοντι μεγάλας ἐπέθηκαν τιμωρίας, ἐὰν ἁλῷ καὶ δοκῇ ὑμῖν τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκέναι. καὶ δικαίως, ὦ ἄνδρες δικασταί· ὑμεῖς γὰρ εἰς τοὺς μάρτυρας βλέψαντες καὶ πιστεύσαντες οἷς ἂν οὗτοι μαρτυρήσωσι ψηφίζεσθε. ἵνα οὖν μήθ' ὑμεῖς ἐξαπατᾶσθε, μήθ' οἱ εἰσιόντες εἰς ὑμᾶς ἀδικῶνται, διὰ
1140 ταῦτα αὐτοὺς ὑποδίκους ἐποίησεν ὁ νομοθέτης. δέομαι δὲ ὑμῶν κἀγὼ μετ' εὐνοίας μου ἀκροάσασθαι περὶ τοῦ πράγματος ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα, ἵνα ἐκ τούτων εἰδῆτε, ὅσα ἐγώ τε ἠδικήθην καὶ ἐξηπατήθησαν οἱ δικασταὶ, καὶ οὗτοι τὰ ψευδῆ ἐμαρτύρησαν. μάλιστα μὲν οὖν ἂν ἠβουλόμην μὴ ἔχειν τὰ πράγματα· εἰ δ' οὖν ἀναγκάζοι τις, πρὸς τοιούτους ἡδύ ἐστιν εἰσιέναι, εἰ μὴ ἀγνῶτές εἰσιν ὑμῖν. νῦν δὲ πλείων μοι λόγος ἔσται ἐξελέγχοντι τὸν τρόπον αὐτῶν, ἢ τὴν μαρτυρίαν ψευδῆ οὖσαν· περὶ μὲν γὰρ τῆς μαρτυρίας, ὅτι ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν, αὐτοί μοι δοκοῦσιν ἔργῳ ἐξελέγχειν αὐτὴν, καὶ οὐκ ἄλλους με δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι ἢ αὐτοὺς τούτους. ἐξὸν γὰρ νῦν αὐτοὺς ἀπηλλάχθαι πραγμάτων, καὶ μὴ κινδυνεύειν εἰσιόντας εἰς ὑμᾶς, ἔργῳ

βεβαιώσοντας, ὡς ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία, οὐκ ἠθελήκασι
παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον, ἣν μεμαρτυρήκασι προκαλέσασθαι
πρὸς τῷ διαιτητῇ Πυθοδώρῳ ἐκ Κηδῶν παραδιδόναι ἕτοιμον
εἶναι Θεόφημον, ἠξίουν δ' ἐγὼ παραλαμβάνειν, ὡς οἱ μάρτυ-
ρες ὑμῖν οἱ τότε παραγενόμενοι ἐμαρτύρησαν ἐν τῷ δικαστηρίῳ,
καὶ νυνὶ δὲ μαρτυρήσουσι· καὶ Θεόφημος αὐτοῖς, ὡς ἀληθῆ με-
μαρτυρηκόσιν, οὐκ ἐπεσκήψατο, οὐδ' ἐπεξέρχεται τῶν ψευδο-
μαρτυριῶν. σχεδὸν οὖν τι καὶ αὐτοί μοι ὁμολογοῦσιν ἐν τῇ
μαρτυρίᾳ, ἐθέλειν με παραλαμβάνειν τὴν ἄνθρωπον, Θεόφημον
δὲ ἀναβάλλεσθαι κελεύειν, ἐμὲ δὲ οὐκ ἐθέλειν. ἣν δ' ἐγὼ μὲν ἠξίωσα
παραλαμβάνειν, Θεόφημος δὲ προὐκαλέσατο παραδοῦναι, ὡς οὗτοί
φασι, τὸ δὲ σῶμα οὐδεὶς εἶδε παρὼν οὔτε τότε πρὸς τῷ διαιτητῇ, 1141
οὔτε πρὸς τῷ δικαστηρίῳ ὕστερον, οὔτ' ἄλλοθι οὐδαμοῦ παραδι-
δόμενον, ἐμαρτύρησαν οἱ μάρτυρες οὗτοι, ὡς ἐθέλοι παραδοῦ-
ναι Θεόφημος καὶ πρόκλησιν προκαλοῖτο, ᾠήθησαν δὲ οἱ δικα-
σταί, ἀληθῆ εἶναι τὴν μαρτυρίαν, φεύγειν δέ με τὸν ἔλεγχον
ἐκ τῆς ἀνθρώπου περὶ τῆς αἰκίας, ὁπότερος ἡμῶν ἦρξε χειρῶν
ἀδίκων· τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ αἰκία. πῶς οὖν οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστι
τούτους τοὺς μάρτυρας τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκέναι, οἵ γε οὐδὲ
νῦν πω τολμῶσι τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου παραδοῦναι, καθὰ
ἔφασαν προκαλέσασθαι τὸν Θεόφημον καὶ ἐμαρτύρησαν αὐτῷ;
καίτοι τὴν μὲν μαρτυρίαν ἐχρῆν ἔργῳ βεβαιοῦσθαι, ὡς ἀληθής
ἐστι, καὶ τοὺς μάρτυρας ἀπηλλάχθαι τοῦ ἀγῶνος, παραδόντος
τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου, τὴν δ' ἄνθρωπον περὶ τῆς αἰκίας βα-
σανίζεσθαι, ἐφ' ᾗ ἐγὼ διώκω δίκῃ τὸν Θεόφημον, ἐπειδὴ τότε
οὐ παρέσχε, καὶ τὸν ἔλεγχον ἐξ ὧν ὁ Θεόφημος ἔλεγε τότε ἐξαπα-
τῶν τοὺς δικαστάς, ἐκ τούτων γίγνεσθαι. ἔφη γὰρ ἐν τῇ δίκῃ τῆς
αἰκίας, τοὺς μὲν μάρτυρας τοὺς παραγενομένους καὶ μαρτυροῦν-
τας τὰ γενόμενα ἐν γραμματείῳ κατὰ τὸν νόμον ψευδεῖς εἶναι
καὶ ὑπ' ἐμοῦ παρεσκευασμένους, τὴν δ' ἄνθρωπον τὴν παρα-
γενομένην ἐρεῖν τἀληθῆ, οὐκ ἐκ γραμματείου μαρτυροῦσαν, ἀλλ' ἐκ
τῆς ἰσχυροτάτης μαρτυρίας, βασανιζομένην, ὁπότερος ἦρξε χειρῶν
ἀδίκων. ἃ δή, τῷ λόγῳ τότε καταχρώμενος καὶ μάρτυρας παρε-
χόμενος τούτων, ἐξηπάτα τοὺς δικαστάς, νῦν ἐξελέγχεται ψευδῆ
ὄντα. τὸ γὰρ σῶμα τῆς ἀνθρώπου οὐ τολμᾷ παραδοῦναι, ἀλλὰ 1142
μᾶλλον προῄρηται τὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν κηδεστὴν ψευδομαρτυ-
ριῶν ἀγωνίζεσθαι, ἢ παραδοῦναι τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου, καὶ
δικαίως ἀπηλλάχθαι, καὶ μὴ διὰ λόγων καὶ δεήσεως, ἐὰν δύ-
νωνται ἐξαπατήσαντες ὑμᾶς ἀποφεύγειν, πολλάκις ἐμοῦ προκα-

λεσαμένου, καὶ ἐξαιτήσαντός τὴν ἄνθρωπον, καὶ τότε ἀξιοῦντος παραλαμβάνειν, καὶ μετὰ τὴν δίκην, καὶ ὅτε ἐξέτινον αὐτοῖς, καὶ ἐφ' ᾗ ἐγὼ δίκῃ τὸν Θεόφημον διώκω τῆς αἰκίας, καὶ ἐπὶ τῇ ἀνακρίσει τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ τούτων οὐ προσποιουμένων, ἀλλὰ λόγῳ μὲν μαρτυρούντων τὰ ψευδῆ, ἔργῳ δὲ οὐ παραδιδόντων τὴν ἄνθρωπον· εὖ γὰρ ᾔδεσαν, ὅτι, βασανιζομένης αὐτῆς, ἐξελεγχθήσονται ἀδικοῦντες, οὐκ ἀδικούμενοι. ὡς δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν τοίνυν πολλάκις προκαλεσαμένῳ καὶ ἀξιοῦντι παραλαβεῖν τὴν ἄνθρωπον οὐδεὶς παρεδίδου, μεμαρτύρηται ὑμῖν. ἵνα δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων εἰδῆτε, ὅτι ψευδῆ μεμαρτυρήκασι, δηλώσω ὑμῖν. οὗτοι γάρ, εἴπερ ἀληθῆ ἦν, ἅ φασι προκαλέσασθαι τὸν Θεόφημον, [καὶ] παραδιδόναι τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου, οὐκ ἂν δήπου δύο μόνους μάρτυρας ἐποιήσατο κηδεστὴν καὶ ἀδελφὸν τἀληθῆ μαρτυροῦντας, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἂν πολλούς. ἡ μὲν γὰρ δίαιτα ἐν τῇ Ἡλιαίᾳ ἦν· οἱ γὰρ τὴν Οἰνηΐδα καὶ τὴν Ἐρεχθηΐδα διαιτῶντες ἐνταῦθα κάθηνται· τῶν δὲ τοιούτων προκλήσεων, ὅταν τις τὸ σῶμα παραδιδῷ κομίσας, πολλοὶ προΐστανται ἐπακούοντες τῶν λεγομένων. ὥστε οὐκ ἂν ἠπόρησαν
1143 μαρτύρων, εἴπερ καὶ ὁπωστιοῦν ἀληθὴς ἦν ἡ μαρτυρία. μεμαρτυρήκασι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῇ αὐτῇ μαρτυρίᾳ, ὡς ἐγὼ οὐκ ἐθέλοιμι ἀναβαλέσθαι, ὁ δὲ Θεόφημος κελεύοι, ἵνα μοι παραδοίη τὴν ἄνθρωπον. ὡς δὲ οὐκ ἀληθὲς τοῦτ' ἔστιν, ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ τὸν Θεόφημον προὐκαλούμην ταύτην τὴν πρόκλησιν, ἣν μεμαρτυρήκασιν αὐτῷ, ἀξιῶν αὐτὸν τὴν ἄνθρωπον παραδοῦναι, εἰκότως ἄν μοι τούτους τοὺς λόγους ἀπεκρίνατο, ἀναβαλέσθαι κελεύων τὴν δίαιταν εἰς τὴν ὑστέραν σύνοδον, ἵνα κομίσῃ τὴν ἄνθρωπον καὶ παραδῷ μοι. νῦν δὲ σεαυτὸν μεμαρτυρήκασιν, ὦ Θεόφημε, ἐθέλειν παραδιδόναι τὴν ἄνθρωπον, καὶ ἐμὲ μὴ ἐθέλειν παραλαβεῖν. πῶς οὖν κύριος μὲν ὢν σὺ τῆς ἀνθρώπου, μέλλων δὲ προκαλεῖσθαι ταύτην τὴν πρόκλησιν, ἣν μεμαρτυρήκασί σοι, καταφεύγων δὲ εἰς τὴν ἄνθρωπον, μέλλων δὲ προκαλεῖσθαι περὶ αἰκίας, ἄλλου δέ σοι οὐδενὸς ὄντος μάρτυρος, ὡς ἐπλήγης ὑπ' ἐμοῦ ἄρχοντος χειρῶν ἀδίκων, οὐχ ἧκες ἔχων τὴν ἄνθρωπον πρὸς τὸν διαιτητήν, καὶ

παρεδίδους τὸ σῶμα παρούσης τῆς ἀνθρώπου, κύριός γε ὢν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν μὲν πρόκλησιν φῂς προκαλέσασθαι, τὴν δ' ἄνθρωπον οὐδεὶς εἶδε, δι' ἧς ἐξηπάτησας τοὺς δικαστὰς, ψευδεῖς μάρτυρας παρεχόμενος, ὡς ἐθέλων παραδοῦναι; ἐπειδὴ τοίνυν σοι τότε οὐ παρῆν ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ πρότερον ἐσημάνθησαν οἱ ἐχῖνοι, ὕστερον ἔστιν ὅπου ἤγαγες τὴν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀγορὰν ἢ εἰς τὸ δικαστήριον; εἰ γὰρ μὴ τότε σοι παρεγένετο, ὕστερον δήπου ἔδει παραδιδόναι, καὶ μάρτυρας ποιεῖσθαι, ὡς ἐθέλεις ἐν τῇ ἀνθρώπῳ τὸν ἔλεγχον γίγνεσθαι, καθάπερ 1144 προὐκαλέσω, προκλήσεώς τε ἐμβεβλημένης σοι καὶ μαρτυρίας, ὡς ἤθελες παραδιδόναι τὴν ἄνθρωπον. μέλλων τοίνυν εἰσιέναι τὴν δίκην ἔστιν ὅπου τὴν ἄνθρωπον εἰσήγαγες πρὸς τὸ δικαστήριον; καίτοι ἔδει αὐτὸν, εἴπερ ἀληθῆ ἦν, ἅ φασιν αὐτὸν προκαλεῖσθαι, κληρουμένων τῶν δικαστηρίων, κομίσαντα τὴν ἄνθρωπον, λαβόντα τὸν κήρυκα, κελεύειν ἐμὲ, εἰ βουλοίμην, βασανίζειν, καὶ μάρτυρας τοὺς δικαστὰς εἰσιόντας ποιεῖσθαι, ὡς ἕτοιμός ἐστι παραδοῦναι. νυνὶ δὲ λόγῳ ἐξαπατήσας, ψευδεῖς μαρτυρίας παρασχόμενος, οὐδέπω καὶ νῦν τολμᾷ παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον, πολλάκις ἐμοῦ προκαλεσαμένου καὶ ἐξαιτήσαντος, ὡς οἱ μάρτυρες ὑμῖν οἱ παραγενόμενοι μεμαρτυρήκασι. καί μοι ἀνάγνωθι πάλιν τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὴν δίκην διηγήσασθαι, ὅθεν ἐγένετό μοι πρὸς Θεόφημον, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον ἐμοῦ ἀδίκως κατεδικάσατο τοὺς δικαστὰς ἐξαπατήσας, ἀλλὰ καὶ τῆς βουλῆς ἅμα τῶν Πεντακοσίων τῇ αὐτῇ ψήφῳ, καὶ ἄκυρα μὲν ἐποίησε τὰ δικαστήρια τὰ ὑμέτερα, ἄκυρα δὲ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς νόμους, ἀπίστους δὲ τὰς ἀρχὰς κατέστησεν ὑμῖν καὶ τὰ γράμματα τὰ ἐν ταῖς στήλαις. ὃν δὲ τρόπον, ἐγὼ ὑμᾶς περὶ ἑνὸς ἑκάστου διδάξω. ἐμοὶ γὰρ πρὸς Θεόφημον συμβόλαιον μὲν οὐδὲν πώποτε πρότερον ἐν τῷ βίῳ ἐγένετο, οὔτ' αὖ κῶμος ἢ ἔρως ἢ πότος, ὥστε διαφερόμενον περί τινος πλεονεκτήματος ἢ παροξυνόμενον ὑπὸ ἡδονῆς τινος ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τούτου. ψηφισμάτων δὲ ὑμετέρων δήμου καὶ βουλῆς καὶ νόμου ἐπιτάξαντος, εἰσέπραξα τοῦτον, ὀφείλοντα τῇ 1145 πόλει σκεύη τριηραρχικά. διότι δὲ, ἐγὼ ὑμῖν διηγήσομαι. ἔτυχεν, ἐκπλεουσῶν τριηρῶν, καὶ βοήθεια ἀποστελλομένη διὰ τάχους.

σκεύη οὖν ἐν τῷ νεωρίῳ οὐχ ὑπῆρχε ταῖς ναυσὶν, ἀλλ' ἔχοντες οἱ ὀφείλοντες οὐκ ἀπεδίδοσαν, πρὸς δὲ τούτοις οὐδ' ἐν τῷ Πειραιεῖ ὄντα ἄφθονα ὀθόνια καὶ στύππια καὶ σχοινία, οἷς κατασκευάζεται τριήρης, ὥστε πρίασθαι. γράφει οὖν Χαιρέδημος τὸ ψήφισμα τουτὶ, ἵνα εἰσπραχθῇ τὰ σκεύη ταῖς ναυσὶ καὶ σῶα γένηται τῇ πόλει. καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τούτου τοίνυν τοῦ ψηφίσματος γεγενημένου, ἡ μὲν ἀρχὴ ἐπεκλήρωσε καὶ παρέδωκε τοὺς ὀφείλοντας τὰ σκεύη τῇ πόλει, οἱ δὲ τῶν νεωρίων ἐπιμεληταὶ τοῖς τριηράρχοις τοῖς οὐκ ἐκπλέουσι τότε καὶ τοῖς ἐπιμεληταῖς τοῖς ἐν ταῖς συμμορίαις. ὁ δὲ νόμος ὁ τοῦ Περιάνδρου, καθ' ὃν αἱ συμμορίαι συνετάχθησαν, ἠνάγκαζε καὶ προσέταττε τοὺς ὀφείλοντας παραλαβεῖν τὰ σκεύη. πρὸς δὲ τούτοις ἕτερον ψήφισμα δήμου ἠνάγκαζε τὸ πρὸς μέρος ἡμῖν διδόναι τῶν ὀφειλόντων ἕκαστον εἰσπρᾶξαι. ἔτυχον δὴ ἐγὼ μὲν τριηραρχῶν καὶ ἐπιμελητὴς ὢν τῆς συμμορίας, Δημοχάρης δὲ ὁ Παιανιεὺς ἐν τῇ συμμορίᾳ ὢν καὶ ὀφείλων τῇ πόλει σκεύη μετὰ Θεοφήμου τουτουῒ, συντριήραρχος γενόμενος. γεγραμμένους οὖν αὐτοὺς ἀμφοτέρους ἐν τῇ στήλῃ ὀφείλοντας τὰ σκεύη τῇ πόλει ἡ ἀρχὴ παραλαβοῦσα παρὰ τῆς προτέρας ἀρχῆς ἡμῖν παρέδωκε κατά τε τὸν νόμον καὶ [κατὰ] τὰ ψηφίσματα.
1146 ἐξ ἀνάγκης οὖν ἦν μοι παραλαμβάνειν, ἐπεὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ πολλὰς τριηραρχίας τετριηραρχηκὼς ὑμῖν οὐδεπώποτε ἔλαβον σκεύη ἐκ τοῦ νεωρίου, ἀλλ' αὐτὸς ἰδίᾳ παρεσκεύασμαι, ὁπότε δέοι, ἵνα ὡς ἐλάχιστα πράγματα ἔχοιμι πρὸς τὴν πόλιν· τότε δὲ καὶ διὰ τὰ ψηφίσματα καὶ τὸν νόμον ἠναγκαζόμην παραλαμβάνειν. ὡς δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι τό τε ψήφισμα καὶ τὸν νόμον, ἔπειτα τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τὴν παραδοῦσαν καὶ εἰσαγαγοῦσαν εἰς τὸ δικαστήριον, εἶτα τοὺς ἐκ τῆς συμμορίας, ἧς ἦν ἐπιμελητὴς καὶ τριήραρχος. καί μοι ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΣ. ΨΗΦΙΣΜΑ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὡς μὲν τοίνυν πολλή μοι ἀνάγκη ἦν παραλαβεῖν τοὺς ὀφείλοντας τῇ πόλει, τοῦ τε νόμου ἀκούετε καὶ τῶν ψηφισμάτων· ὡς δὲ καὶ παρέλαβον παρὰ τῆς ἀρχῆς, ὁ παραδοὺς ὑμῖν

μεμαρτύρηκε. σκέψασθαι δὴ ὑμᾶς εἰκός ἐστιν ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο πρῶτον, πότερον ἐγὼ ἠδίκουν ὁ ἀναγκαζόμενος εἰσπρᾶξαι τὸν Θεόφημον, ἢ Θεόφημος, ὃς ὀφείλων τῇ πόλει τὰ σκεύη πολὺν χρόνον οὐκ ἀπεδίδου. ἐὰν γὰρ καθ' ἕκαστον σκοπῆτε, εὑρήσετε τὸν Θεόφημον ἅπαντα ἀδικοῦντα, καὶ ταῦτα οὐχ ὑπ' ἐμοῦ μόνον λόγῳ εἰρημένα, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δικαστηρίου ψήφῳ κεκριμένα. ἐπειδὴ γὰρ παρέλαβον αὐτὸν ἐκ τῆς ἀρχῆς, προσελθὼν αὐτῷ πρῶτον μὲν ἀπῄτουν τὰ σκεύη· ὡς δὲ τοῦτό μου εἰπόντος οὐκ ἀπεδίδου, ὕστερον αὐτῷ περιτυχὼν περὶ τὸν Ἑρμῆν τὸν πρὸς τῇ πυλίδι προσεκαλεσάμην πρός τε τοὺς ἀποστολέας καὶ πρὸς τοὺς τῶν 1147
νεωρίων ἐπιμελητάς· οὗτοι γὰρ εἰσῆγον τότε τὰς διαδικασίας εἰς τὸ δικαστήριον τὰς περὶ τῶν σκευῶν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας τοὺς κλητεύσαντας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν προσεκλήθη ὑπ' ἐμοῦ, οἱ κλήτορες μεμαρτυρήκασιν. ὡς δὲ εἰσήχθη εἰς τὸ δικαστήριον, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀποστολέων καὶ τῆς ἀρχῆς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὃν μὲν τοίνυν ᾤμην πράγματα παρέξειν μοι Δημοχάρην τὸν Παιανιέα, πρὶν μὲν εἰσαχθῆναι εἰς τὸ δικαστήριον, ἦν ἀηδής· ἐπειδὴ δὲ εἰσήχθη καὶ ἑάλω, ἀπέδωκε τὸ καθ' ἑαυτὸν μέρος τῶν σκευῶν. ὃν δ' οὐκ ἂν ᾠήθην εἰς τοσοῦτον πονηρίας ἐλθεῖν, ὥστε τολμῆσαι δή ποτε τὴν πόλιν ἀποστερῆσαι τὰ σκεύη, εἰς τοσοῦτο δικῶν καὶ πραγμάτων προβέβηκε. καὶ παρὼν μὲν πρὸς τῷ δικαστηρίῳ, ὅτε εἰσήγετο, οὐδαμοῦ ἠντιδίκησεν, οὐδὲ ἀπεγράψατο διαδικασίαν πρὸς οὐδένα, εἴ τινά φησιν ἕτερον ἔχειν τὰ σκεύη, καὶ μὴ προσήκειν αὐτῷ ἀποδοῦναι, ἀλλ' εἴασε καθ' ἑαυτοῦ ψῆφον ἐπαχθῆναι· ἐπειδὴ δὲ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ δικαστηρίου, οὐδὲν μᾶλλον ἀπεδίδου, ἀλλ' ᾤετο, ἐν μὲν τῷ παρόντι αὐτὸς ἐκποδὼν γενόμενος ἡσυχίαν ἕξειν, ἕως ἐγώ τε ἐκπλεύσω καὶ αἱ νῆες καὶ χρόνος ἐγγένηται, καὶ ἐμέ, ἃ οὗτος ὤφειλε σκεύη τῇ πόλει, ἀναγκασθήσεσθαι ἀποδοῦναι ἥκοντα ἐνθάδε, ἢ τῷ διαδόχῳ, ὃς ἂν ἔλθῃ ἐκ τῆς συμμορίας ἐπὶ τὴν ναῦν. τί γὰρ ἂν καὶ ἀντέλεγον αὐτῷ, ψηφίσματα καὶ νόμους

1148 παρεχομένῳ, ὡς προσῆκον ἐμὲ εἰσπρᾶξαι τὰ σκεύη; ὁ δὲ Θεόφημος, χρόνου ἐγγεγενημένου, ὁπότε αὐτὸν ἥκων ἀπαιτοίην, ἔμελλε φήσειν ἀποδεδωκέναι καὶ τούτοις τεκμηρίοις καταχρήσεσθαι, ὡς ἀποδέδωκε, τῷ καιρῷ καὶ τῇ χρείᾳ, καὶ ὡς οὐκ ἠλίθιος ἦν, οὐδ' αὖ φίλος αὐτῷ γενόμενος οὐδὲ πώποτε, ὥστ' ἐπισχεῖν. τί γὰρ ἄν ποτε καὶ βουλόμενος ἐγώ, τριηραρχῶν μὲν τῇ πόλει, ἐπιμελητὴς δὲ ὢν τῆς συμμορίας, ψηφισμάτων δὲ τοιούτων καὶ νόμου ὄντος, περὶ τὴν εἴσπραξιν ἐπέσχον ἂν τούτῳ; ταύτην τὴν διάνοιαν ἔχων ὁ Θεόφημος τότε μὲν οὐκ ἀπεδίδου τὰ σκεύη, ἀλλ' ἐκποδὼν ἦν· ὕστερον δὲ ᾤετό με ἀποστερήσειν, πρὸς δὲ τούτοις, εἰς ὅρκον καταφυγών, ῥᾳδίως ἐπιορκήσειν, ὅπερ καὶ ἄλλοις πεποίηκε. δεινὴ γὰρ ἡ πλεονεξία τοῦ τρόπου περὶ τὰ διάφορα, ὡς ἐγὼ ἔργῳ ὑμῖν ἐπιδείξω. ταῦτα γὰρ τὰ σκεύη ὀφείλων ὁ Θεόφημος τῇ πόλει εἰς Ἀφαρέα ἀνέφερε λόγῳ, ἔργῳ δὲ οὐκ ἀπεγράψατο πρὸς αὐτὸν διαδικασίαν, εὖ εἰδώς, ὅτι ἐλεγχθήσεται ψευδόμενος, ἐὰν εἰσέλθῃ εἰς δικαστήριον. ὁ γὰρ Ἀφαρεὺς ἐξήλεγχεν αὐτὸν τιμὴν λογισάμενον αὐτῷ τῶν σκευῶν καὶ λαβόντα παρ' αὐτοῦ, ὅτε παρελάμβανε τὴν τριηραρχίαν. νῦν δὲ φησι Δημοχάρει παραδοῦναι, καὶ δικάζεται τοῖς παιδίοις τοῖς Δημοχάρους, τετελευτηκότος τοῦ Δημοχάρους. ὅτε δ' ἔζη ὁ Δημοχάρης, οὐκ ἀπεγράψατο διαδικασίαν πρὸς αὐτὸν ὁ Θεόφημος, εἰσπραττόμενος ὑπ' ἐμοῦ τὰ σκεύη, ἀλλ' ἠβούλετο ἐπὶ προφάσει χρόνου ἐγγενομένου ἀποστερῆσαι τὴν πόλιν τὰ σκεύη. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

1149 ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦτα τοίνυν ἐγὼ πάντα ἐνθυμούμενος καὶ ἀκούων τὸν Θεόφημον τῶν πεπλησιακότων, οἷος εἴη περὶ τὰ διάφορα, καὶ οὐκ ἀπολαμβάνων τὰ σκεύη παρ' αὐτοῦ, προσῄειν πρός τε τοὺς ἀποστολέας καὶ τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον, λέγων, ὅτι οὐκ ἀποδίδωσί μοι τὰ σκεύη ὁ Θεόφημος, ἃ ὦφλεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ. προσῄεσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τριήραρχοι τῇ βουλῇ, ὅσοι μὴ παρελάμβανον παρὰ τῶν ὀφειλόντων τὰ σκεύη. καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, ἀποκρίνεται ἡμῖν ἡ βουλὴ ψηφίσματι, ὃ ἀναγνώσεται ὑμῖν, εἰσπράττεσθαι τρόπῳ, ᾧ ἂν δυνώμεθα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Γενομένου τοίνυν τοῦ ψηφίσματος τούτου ἐν τῇ βουλῇ, καὶ οὐδενὸς γραφομένου παρανόμων, ἀλλὰ κυρίου ὄντος, προσελθὼν Εὐέργῳ τούτῳ, τῷ ἀδελφῷ τοῦ Θεοφήμου, ἐπειδὴ τὸν Θεόφημον οὐχ οἷός τε ἦν ἰδεῖν, ἔχων τὸ ψήφισμα, πρῶτον μὲν ἀπῄτησα τὰ σκεύη καὶ ἐκέλευσα αὐτὸν φράσαι τῷ Θεοφήμῳ· ἔπειτα διαλιπὼν ἡμέρας τινὰς, ὡς οὐκ ἀπεδίδου τα σκεύη, ἀλλ' ἐχλεύαζέ με, παραλαβὼν μάρτυρας ἠρόμην αὐτὸν, πότερα μεμερισμένος εἴη πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ἢ κοινὴ οὐσία εἴη αὐτοῖς. ἀποκριναμένου δέ μοι Εὐέργου, ὅτι νενεμημένος εἴη, καὶ χωρὶς οἰκοίη ὁ Θεόφημος, αὐτὸς δὲ παρὰ τῷ πατρὶ, πυθόμενος, οὗ ᾤκει ὁ Θεόφημος, λαβὼν παρὰ τῆς ἀρχῆς ὑπηρέτην ἦλθον ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Θεοφήμου. καταλαβὼν δὲ αὐτὸν οὐκ ἔνδον ὄντα, ἐκέλευσα τὴν ἄνθρωπον τὴν ὑπακούσασαν μετελθεῖν αὐτὸν, ὅπου εἴη, ταύτην, ἣν μεμαρτυρήκασιν οὗτοι προκαλέσασθαι τὸν Θεόφημον παραδοῦναι, ἐγὼ δὲ ἐξαιτῶν οὐ δύναμαι παραλαβεῖν, 1150
ἵν' ὑμεῖς τὴν ἀλήθειαν πύθησθε, ὁπότερος ἦρξε χειρῶν ἀδίκων. ὡς δὲ ἀφικνεῖται ὁ Θεόφημος, μετελθούσης αὐτὸν τῆς ἀνθρώπου, ἀπῄτουν αὐτὸν τὸ διάγραμμα τῶν σκευῶν, λέγων, ὅτι ἤδη περὶ ἀναγωγὴν εἴην, καὶ ἐδείκνυον τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς. ὡς δὲ ταῦτά μου λέγοντος οὐκ ἀπεδίδου, ἀλλὰ ἠπείλει καὶ ἐλοιδορεῖτο, ἐκέλευσα τὸν παῖδα καλέσαι εἴ τινας ἴδοι τῶν πολιτῶν παριόντας ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἵνα μάρτυρές μοι εἴησαν τῶν λεγομένων, καὶ ἠξίουν πάλιν τὸν Θεόφημον ἢ αὐτὸν ἀκολουθεῖν πρὸς τοὺς ἀποστολέας καὶ τὴν βουλὴν, καὶ, εἰ μή φησιν ὀφείλειν, ἐκείνους πείθειν τοὺς παραδιδόντας τοὺς ὀφείλοντας καὶ ἀναγκάζοντας εἰσπράττειν, ἢ ἀποδιδόναι τὰ σκεύη· εἰ δὲ μὴ, ἐνέχυρα ἔφην λήψεσθαι κατά τε τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα. οὐδὲν δὲ θέλοντος αὐτοῦ τῶν δικαίων ποιεῖν, ἦγον τὴν ἄνθρωπον ἑστηκυῖαν ἐπὶ τῇ θύρᾳ, τὴν μετελθοῦσαν αὐτόν. καὶ ὁ Θεόφημός με ἀφῃρεῖτο. καὶ ἐγὼ τὴν μὲν ἄνθρωπον ἀφῆκα, εἰς δὲ τὴν οἰκίαν εἰσῄειν, ἵνα ἐνέχυρόν τι λάβοιμι τῶν σκευῶν· ἔτυχε γὰρ ἡ θύρα ἀνεῳγμένη, ὡς ἐξῆλθεν ὁ Θεόφημος, καὶ ἔτι ἤμελλεν εἰσιέναι· καὶ ἐπεπύσμην αὐτὸν, ὅτι οὐκ εἴη γεγαμηκώς. εἰσιόντος δέ μου, παίει πὺξ ὁ Θεόφημος τὸ στόμα. καὶ ἐγὼ ἐπιμαρτυρησάμενος τοὺς παρόντας ἠμυνάμην. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, καὶ ἦρξε χειρῶν ἀδίκων ὁ Θεόφημος, οὐκ ἄλλοθεν οἴομαι δεῖν τὸν ἔλεγχον γίγνεσθαι, ἢ ἐκ τῆς ἀνθρώπου, ἣν μεμαρτυ-

51 ρήκασιν οὗτοι οἱ μάρτυρες ὡς ἤθελε Θεόφημος παραδιδόναι. ταύτῃ δὲ τῇ μαρτυρίᾳ πρότερος εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, οὐ παραγραφομένου ἐμοῦ οὐδ' ὑπομνυομένου διὰ τὸ καὶ πρότερόν ποτε ἐφ' ἑτέρας δίκης ταῦτά με βλάψαι, ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς, λέγων, οὓς μὲν ἐγὼ παρεσχόμην μάρτυρας, ψευδῆ μαρτυρεῖν, τὴν δὲ ἄνθρωπον ἐρεῖν τὰς ἀληθείας βασανιζομένην. οἷς δὲ τότε κατεχρῶντο λόγοις, νῦν αὐτοῖς ἐξελέγχονται ὑπεναντία ποιοῦντες· τὴν γὰρ ἄνθρωπον οὐ δύναμαι παραλαβεῖν πολλάκις ἐξαιτήσας, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν. ἐπειδὴ τοίνυν τὴν ἄνθρωπον οὐ παραδιδόασιν, ἣν αὐτοὶ ἔφασαν προκαλέσασθαι, βούλομαι ὑμῖν καὶ τοὺς μάρτυρας παρασχέσθαι, οἵ εἶδόν με πρότερον πληγέντα ὑπὸ τοῦ Θεοφήμου. ἡ δ' αἰκία τοῦτ' ἔστιν, ὃς ἂν ἄρξῃ πρότερος χειρῶν ἀδίκων, ἄλλως τε καὶ κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα εἰσπράττοντα. καί μοι ἀνάγνωθι τὰ ψηφίσματα καὶ τὰς μαρτυρίας.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀφῃρέθην τὰ ἐνέχυρα ὑπὸ τοῦ Θεοφήμου καὶ συνεκόπην, ἐλθὼν εἰς τὴν βουλὴν τάς τε πληγὰς ἔδειξα καὶ ἃ πεπονθὼς ἦν εἶπον, καὶ ὅτι εἰσπράττων τῇ πόλει τὰ σκεύη. ἀγανακτήσασα οὖν ἡ βουλὴ ἐφ' οἷς ἐγὼ ἐπεπόνθειν, καὶ ἰδοῦσά με ὡς διεκείμην, καὶ ἡγησαμένη ὑβρίσθαι οὐκ ἐμέ, ἀλλ' ἑαυτὴν καὶ τὸν δῆμον τὸν ψηφισάμενον καὶ τὸν νόμον τὸν ἀναγκάσαντα εἰσπράττειν τὰ σκεύη, ἐκέλευεν εἰσαγγέλλειν με καὶ τοὺς πρυτάνεις προγράφειν αὐτῷ τὴν κρίσιν ἐπὶ δύο ἡμέ-
1152 ρας, ὡς ἀδικοῦντι καὶ διακωλύοντι τὸν ἀπόστολον, διότι τὰ σκεύη οὐκ ἀπεδίδου καὶ τὰ ἐνέχυρα ἀφείλετο καὶ ἐμὲ συνέκοψε τὸν εἰσπράττοντα καὶ ὑπηρετοῦντα τῇ πόλει. γενομένης τοίνυν τῆς κρίσεως τῷ Θεοφήμῳ ἐν τῇ βουλῇ κατὰ τὴν εἰσαγγελίαν, ἣν ἐγὼ εἰσήγγειλα, καὶ ἀποδοθέντος λόγου ἑκατέρῳ, καὶ κρύβδην ἰδίᾳ ψηφισαμένων τῶν βουλευτῶν, ἑάλω ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ ἔδοξεν ἀδικεῖν. καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ διαχειροτονεῖν ἦν ἡ βουλή, πότερα δικαστηρίῳ παραδοίη, ἢ ζημιώσειε ταῖς πεντακοσίαις, ὅσου ἦν κυρία κατὰ τὸν νόμον, δεομένων τούτων ἁπάντων καὶ ἱκετευόντων, καὶ τίνα οὐ προσπεμπόντων, καὶ τὸ διάγραμμα τῶν σκευῶν ἀποδιδόντων εὐθὺς ἐν τῇ βουλῇ, καὶ περὶ τῶν πληγῶν φασκόντων ἐπιτρέπειν ᾧ ἐὰν κελεύσω Ἀθηναίων, συνεχώρησα, ὥστε τῷ Θεοφήμῳ πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν προστι-

μηθῆναι. καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, ὑμῶν τε δέομαι, ὅσοι ἐβούλευον ἐπ' Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος, φράζειν τοῖς παρακαθημένοις, καὶ ὅσους ἐδυνάμην ἐγὼ ἐξευρεῖν τῶν τότε βουλευόντων, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτως ἐπιεικὴς ἐγενόμην πρὸς τούτους. καίτοι τό γε ψήφισμα δημοσίαν τὴν οὐσίαν ἐκέλευεν εἶναι, οὐ μόνον ὃς ἂν ἔχων σκεύη μὴ ἀποδιδῷ τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ὃς ἂν ἰδίᾳ κτησάμενος μὴ πωλῇ· τοιαύτη γὰρ ἡ ἀπορία οὖσα συνέβαινε τότε ἐν τῇ πόλει σκευῶν. καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Καταπλεύσας τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐδενὶ ἤθελεν ἐπιτρέπειν ὁ Θεόφημος περὶ τῶν πληγῶν ὧν ἔλαβον τότε ὑπ' 1153
αὐτοῦ, προσεκαλεσάμην αὐτὸν καὶ ἔλαχον αὐτῷ δίκην αἰκίας. ἀντιπροσκαλεσαμένου δὲ καὶ ἐκείνου ἐμέ, καὶ διαιτητῶν ἐχόντων τὰς δίκας, ἐπειδὴ ἡ ἀπόφανσις ἦν τῆς δίκης, ὁ μὲν Θεόφημος παρεγράφετο καὶ ὑπώμνυτο, ἐγὼ δέ, πιστεύων ἐμαυτῷ μηδὲν ἀδικεῖν, εἰσῄειν εἰς ὑμᾶς. παρασχόμενος δὲ ἐκεῖνος ταύτην τὴν μαρτυρίαν, ἣν ἄλλος μὲν οὐδεὶς μεμαρτύρηκεν, ὁ δ' ἀδελφὸς καὶ ὁ κηδεστής, ὡς ἐθέλοι τὴν ἄνθρωπον παραδοῦναι, καὶ προσποιούμενος ἄκακος εἶναι ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς. δέομαι δ' ὑμῶν νυνὶ δικαίαν δέησιν, ἅμα μὲν δικάσαι περὶ τῆς μαρτυρίας, πότερα ψευδής ἐστιν ἢ ἀληθής, ἅμα δὲ περὶ τοῦ πράγματος ἐξ ἀρχῆς σκέψασθαι. ἐγὼ μὲν τοίνυν, εἰς ἃ οὗτος κατέφυγε τότε δίκαια, ἐκ τούτων οἴομαι δεῖν τὸν ἔλεγχον γενέσθαι, ἐκ τῆς ἀνθρώπου βασανιζομένης, ὁπότερος ἦρξε χειρῶν ἀδίκων· τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ αἰκία. καὶ τοὺς μάρτυρας διὰ τοῦτο διώκω τῶν ψευδομαρτυριῶν, ὅτι ἐμαρτύρησαν ἐθέλειν παραδιδόναι τὸν Θεόφημον τὴν ἄνθρωπον, οὐδαμοῦ τὸ σῶμα παραδιδόντος, οὔτε τότε πρὸς τῷ διαιτητῇ, οὔτε ὕστερον, πολλάκις ἐμοῦ ἐξαιτήσαντος. διπλῆν οὖν αὐτοὺς ἔδει δοῦναι δίκην, ὅτι τε ἐξηπάτησαν τοὺς δικαστὰς ψευδεῖς μαρτυρίας παρασχόμενοι, κηδεστοῦ καὶ ἀδελφοῦ, καὶ ὅτι ἐμὲ ἠδίκησαν, λειτουργοῦντα μὲν ὑμῖν προθύμως, ποιοῦντα δὲ τὰ προσταττόμενα, ὑπηρετοῦντα

δὲ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ψηφίσμασι τοῖς ὑμετέροις. ὡς δὲ οὐκ ἐγὼ μόνος παρέλαβον παρὰ τῆς ἀρχῆς τοῦτον εἰσπράξασθαι σκεύη
1154 ὀφείλοντα τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τῶν τριηράρχων ἑτέρου εἰσεπράξαντο, οὓς παρέλαβον, ἀνάγνωθί μοι αὐτῶν τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Βούλομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἃ πέπονθα ὑπ' αὐτῶν διηγήσασθαι ὑμῖν. ἐπειδὴ γὰρ ὦφλον αὐτοῖς τὴν δίκην, ἐφ' ᾗ τοὺς μάρτυρας τούτους διώκω τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότας, προσελθὼν τῷ Θεοφήμῳ, μελλούσης μοι ἤδη ἐξήκειν τῆς ὑπερημερίας, ἐδεήθην αὐτοῦ ἐπισχεῖν μοι ὀλίγον χρόνον, λέγων τὰς ἀληθείας, ὅτι, πεπορισμένου τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἤμελλον αὐτῷ ἐκτίνειν, συμβέβηκέ μοι τριηραρχία, καὶ ἀποστέλλειν διὰ τάχους δεῖ τὴν τριήρη, καὶ ὁ στρατηγὸς Ἀλκίμαχος ἀνάγεσθαι κελεύει τὴν ναῦν· τὸ οὖν ἀργύριον τὸ πεπορισμένον ἐπὶ τῷ Θεοφήμῳ ἀποδοῦναι ἐνταῦθα κατεχρησάμην. ἐδεόμην δ' αὐτοῦ ἀναβαλέσθαι τὴν ὑπερημερίαν, ἕως ἂν τὴν ναῦν ἀποστείλω. ὁ δὲ ῥᾳδίως μοι καὶ ἀκάκως ἀποκρίνεται. Οὐδὲν κωλύει, ἔφη· ἀλλ' ἐπειδὰν τὴν ναῦν ἀποστείλῃς, πόριζε καὶ ἐμοί. ἀποκριναμένου δέ μοι ταῦτα τοῦ Θεοφήμου καὶ ἀναβαλομένου τὴν ὑπερημερίαν, καὶ μάλιστά μου πιστεύσαντος τῇ τε ἐπισκήψει τῶν ψευδομαρτυριῶν καὶ τῷ μὴ ἐθέλειν αὐτὸν παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον, ὡς οὐδὲν ἂν νεωτερίσαντος περὶ τἀμά, ἐγὼ μέν, τὴν τριήρη ἀποστείλας, οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον πορίσας τὸ ἀργύριον προσελθὼν αὐτῷ ἐκέλευον ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἀκολουθοῦντα κομίζεσθαι τὴν καταδίκην. ὡς δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

1155

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὁ δὲ Θεόφημος, ἀντὶ τοῦ τὴν καταδίκην ἀπολαβεῖν ἀκολουθήσας ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ἐλθών μου τὰ πρόβατα λαμβάνει ποιμαινόμενα πεντήκοντα μαλακὰ καὶ τὸν ποιμένα μετ' αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἀκόλουθα τῇ ποίμνῃ, ἔπειτα παῖδα διάκονον ὑδρίαν χαλκῆν ἀποφέροντα ἀλλοτρίαν ᾐτημένην, πολλοῦ ἀξίαν. καὶ ταῦτα ἔχουσιν οὐκ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐπεισελθόντες εἰς τὸ χωρίον, (γεωργῶ δὲ πρὸς τῷ Ἱπποδρόμῳ, καὶ οἰκῶ ἐνταῦθ'

ἐκ μειρακίου,) πρῶτον μὲν ἐπὶ τοὺς οἰκέτας ἦξαν· ὡς δὲ οὗτοι διαφεύγουσιν αὐτοὺς καὶ ἄλλος ἄλλῃ ἀπεχώρησεν, ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν καὶ καταβαλόντες τὴν θύραν τὴν εἰς τὸν κῆπον φέρουσαν Εὔεργός τε οὑτοσί, ὁ ἀδελφὸς ὁ Θεοφήμου, καὶ Μνησίβουλος, ὁ κηδεστὴς αὐτοῦ, οἷς οὐδεμίαν δίκην ὠφλήκειν, οὐδὲ προσῆκεν αὐτοῖς ἅπτεσθαι τῶν ἐμῶν οὐδενός, εἰσελθόντες ἐπὶ τὴν γυναῖκά μου καὶ τὰ παιδία ἐξεφορήσαντο, ὅσα ἔτι ὑπόλοιπά μοι ἦν σκεύη ἐν τῇ οἰκίᾳ. ᾤοντο μὲν γὰρ οὐ τοσαῦτα μόνον λήψεσθαι, ἀλλὰ πολλῷ πλείω, τὴν γὰρ οὖσάν μοί ποτε κατασκευὴν τῆς οἰκίας καταλήψεσθαι· ἀλλ' ὑπὸ τῶν λειτουργιῶν καὶ τῶν εἰσφορῶν καὶ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας τὰ μὲν ἐνέχυρα κεῖται αὐτῶν, τὰ δὲ πέπραται· ὅσα δ' ἦν ἔτι ὑπόλοιπα, πάντα λαβόντες ᾤχοντο. πρὸς δὲ τούτοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτυχεν ἡ γυνή μου μετὰ τῶν παίδων ἀριστῶσα ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μετ' αὐτῆς τιτθή τις ἐμοὶ γεγενημένη πρεσβυτέρα, ἄνθρωπος εὔνους καὶ πιστὴ καὶ ἀφειμένη ἐλευθέρα ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. συνῴκησε δὲ ἀνδρί, ἐπειδὴ ἀφείθη 1156
ἐλευθέρα· ὡς δὲ οὗτος ἀπέθανε, καὶ αὐτὴ γραῦς ἦν, καὶ οὐκ ἦν αὐτὴν ὁ θρέψων, ἐπανῆκεν αὐτὴ ὡς ἐμέ. ἀναγκαῖον οὖν ἦν μὴ περιιδεῖν ἐνδεεῖς ὄντας, μηδὲ τιτθὴν ἐμὴν γενομένην καὶ παιδαγωγόν· ἅμα δὲ καὶ τριηραρχῶν ἐξέπλεον, ὥστε καὶ τῇ γυναικὶ βουλομένῃ ἦν τοιαύτην οἰκουρὸν μετ' αὐτῆς με καταλιπεῖν. ἀριστώντων δὲ ἐν τῇ αὐλῇ, ὡς ἐπεισπηδῶσιν οὗτοι καὶ καταλαμβάνουσιν αὐτὰς καὶ ἥρπαζον τὰ σκεύη, αἱ μὲν ἄλλαι θεράπαιναι, (ἐν τῷ πύργῳ γὰρ ἦσαν, οὗπερ διαιτῶνται,) ὡς ἤκουσαν τῆς κραυγῆς, κλείουσι τὸν πύργον. καὶ ἐνταῦθα μὲν οὐκ εἰσῆλθον, τὰ δ' ἐκ τῆς ἄλλης οἰκίας ἐξέφερον σκεύη, ἀπαγορευούσης τῆς γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι αὐτῶν, καὶ λεγούσης, ὅτι αὐτῆς εἴη ἐν τῇ προικὶ τετιμημένα, καὶ ὅτι τὰ πρόβατα ἔχετε πεντήκοντα καὶ τὸν ποιμένα, πλείονος ἄξια, ἢ κατεδικάσασθε· ἀπήγγειλε γάρ τις αὐταῖς τῶν γειτόνων κόψας τὴν θύραν· ἔτι δὲ ἔφη τὸ ἀργύριον αὐτοῖς κείμενον εἶναι ἐπὶ τῇ τραπέζῃ· ἠκηκόει γὰρ ἐμοῦ· Κἂν περιμείνητε, ἔφη, ἢ μετέλθῃ τις ὑμῶν αὐτόν, ἔχοντες ἄπιτε τὸ ἀργύριον ἤδη· τὰ δὲ σκεύη ἐᾶτε καὶ μηδὲν τῶν ἐμῶν φέρετε, ἄλλως τε καὶ ἔχοντες ἄξια τῆς καταδίκης. ταῦτα δὲ λεγούσης τῆς γυναικός, οὐχ ὅπως ἐπέσχον, ἀλλὰ καὶ τῆς τιτθῆς τὸ κυμβίον λαβούσης παρακείμενον αὐτῇ, ἐξ οὗ ἔπινε, καὶ ἐνθεμένης εἰς τὸν κόλπον, ἵνα μὴ οὗτοι λάβοιεν, ἐπειδὴ εἶδεν ἔνδον ὄντας αὐτούς, κατιδόντες αὐτὴν οὕτω

157 διέθεσαν ἀφαιρούμενοι τὸ κυμβίον Θεόφημος καὶ Εὔεργος, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ οὑτοσί, ὥστε ὕφαιμοι μὲν οἱ βραχίονες καὶ οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτῆς ἐγένοντο ἀποστρεφομένης τὼ χεῖρε καὶ ἑλκομένης ὑπὸ τούτων ἀφαιρουμένων τὸ κυμβίον, ἀμυχὰς δὲ ἐν τῷ τραχήλῳ εἶχεν ἀγχομένη, πελιὸν δὲ τὸ στῆθος· εἰς τοῦτο δ' ἦλθον πονηρίας, ὥστε, ἕως ἀφείλοντο τὸ κυμβίον ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς οὐκ ἐπαύσαντο ἄγχοντες καὶ τύπτοντες τὴν γραῦν. ἀκούσαντες δὲ οἱ θεράποντες τῶν γειτόνων τῆς κραυγῆς καὶ ὁρῶντες τὴν οἰκίαν πορθουμένην τὴν ἐμήν, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν τεγῶν τῶν ἑαυτῶν ἐκάλουν τοὺς παριόντας, οἱ δὲ καὶ εἰς τὴν ἑτέραν ὁδὸν ἐλθόντες καὶ ἰδόντες Ἁγνόφιλον παριόντα ἐκέλευσαν παραγενέσθαι. προσελθὼν δὲ ὁ Ἁγνόφιλος προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ θεράποντος τοῦ Ἀνθεμίωνος, ὅς ἐστί μοι γείτων, εἰς μὲν τὴν οἰκίαν οὐκ εἰσῆλθεν, (οὐ γὰρ ἡγεῖτο δίκαιον εἶναι, μὴ παρόντος γε τοῦ κυρίου,) ἐν δὲ τῷ τοῦ Ἀνθεμίωνος χωρίῳ ὢν ἑώρα τά τε σκεύη ἐκφερόμενα καὶ Εὔεργον καὶ Θεόφημον ἐξιόντας ἐκ τῆς ἐμῆς οἰκίας. οὐ μόνον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λαβόντες μου τὰ σκεύη ᾤχοντο, ἀλλὰ καὶ τὸν υἱὸν ἦγον ὡς οἰκέτην, ἕως τῶν γειτόνων ἀπαντήσας αὐτοῖς Ἑρμογένης εἶπεν, ὅτι υἱός μου εἴη. ὡς δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν μοι ἀπηγγέλθη εἰς Πειραιᾶ τὰ γεγενημένα ὑπὸ τῶν γειτόνων, ἐλθὼν εἰς ἀγρὸν τούτους μὲν οὐκέτι καταλαμβάνω, ἰδὼν δὲ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας ἐκπεφορημένα, καὶ τὴν γραῦν ὡς διέκειτο, καὶ ἀκούσας τῆς γυναικὸς τὰ γενόμενα,
1158 προσελθὼν τῷ Θεοφήμῳ τῇ ὑστεραίᾳ ἕωθεν ἐν τῇ πόλει μάρτυρας ἔχων, ἐκέλευον αὐτὸν πρῶτον μὲν τὴν καταδίκην ἀπολαμβάνειν καὶ ἀκολουθεῖν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ἔπειτα τὴν ἄνθρωπον θεραπεύειν, ἣν συνέκοψαν, καὶ ἰατρὸν εἰσάγειν, ὃν αὐτοὶ βούλοιντο. ταῦτα δέ μου λέγοντος καὶ διαμαρτυρομένου, κακά με πολλὰ εἰπόντες, ὁ μὲν Θεόφημος ἠκολούθει μόλις διατριβὰς ἐμποιῶν καὶ φάσκων βούλεσθαι καὶ αὐτός τινας παραλαβεῖν μάρτυρας· ταῦτα δ' ἔλεγε τεχνάζων χρόνον ἐγγενέσθαι· ὁ δ' Εὔεργος οὑτοσὶ εὐθὺς ἐκ τῆς πόλεως μεθ' ἑτέρων ὁμοίων αὐτῷ ἐλθὼν εἰς ἀγρὸν ἐπὶ τὰ ὑπόλοιπα σκεύη, εἴ τινα ἐν τῇ προτεραίᾳ ἐν τῷ πύργῳ ἦν καὶ οὐκ ἔτυχεν ἔξω ὄντα, ἐπειδὴ

δ' ἐγὼ ἦλθον, διὰ τὴν χρείαν κατηνέχθη, ἐκβαλὼν τὴν θύραν, ἥνπερ καὶ τῇ προτεραίᾳ ἐξέβαλε κακῶς ἑστηκυῖαν, ᾤχετό μου λαβὼν τὰ σκεύη, ᾧ οὔτε δίκην ὠφλήκειν, οὔτε συμβόλαιον ἦν μοι πρὸς αὐτὸν οὐδέν. ἐκτίνοντος δέ μου τῷ Θεοφήμῳ, ᾧ ὠφλήκειν τὴν δίκην, ἐπειδὴ ἐξέτινον, πολλῶν παρόντων μαρτύρων, χιλίας μὲν καὶ ἑκατὸν δραχμὰς καὶ τρεῖς καὶ δύο ὀβολὼ τὴν ἐπωβελίαν, τριάκοντα δὲ τὰ πρυτανεῖα, (τῶν γὰρ ἄλλων οὐδὲν αὐτῷ ἐπιτιμίων ὦφλον,) λαβὼν τοίνυν παρ' ἐμοῦ ἐπὶ τῇ τραπέζῃ χιλίας τριακοσίας δεκατρεῖς δύ' ὀβολὼ, τὸ σύμπαν κεφάλαιον, ἀπαιτοῦντός μου τά τε πρόβατα καὶ τὰ ἀνδράποδα καὶ τὰ σκεύη, ἃ ἡρπάκει μου, οὐκ ἔφη ἀποδώσειν μοι, εἰ μή τις αὐτὸν ἀφήσει καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτων καὶ τοὺς μάρτυρας τῶν ψευδομαρτυριῶν. ταῦτα δὲ ἀποκριναμένου αὐτοῦ, 1159
μάρτυρας μὲν ἐποιησάμην τῆς ἀποκρίσεως τοὺς παρόντας, τὴν δὲ δίκην ἐξέτισα, ὑπερήμερον δὲ οὐκ ᾤμην δεῖν ἐμαυτὸν εἶναι. τὸν δ' Εὔεργον οὐδ' ᾔδειν εἰσεληλυθότα μου εἰς τὴν οἰκίαν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλ' αὐτίκα ἡ δίκη ἐξετέτιστο καὶ εἶχεν ὁ Θεόφημος τά τε πρόβατα καὶ τὰ ἀνδράποδα καὶ τὰ σκεύη τὰ τῇ προτεραίᾳ περιγενόμενα, καὶ ἄγγελος ἦλθέ μοί τις λιθοκόπος τὸ πλησίον μνῆμα ἐξεργαζόμενος, ὅτι πάλιν οἴχεται Εὔεργος τὰ ὑπόλοιπά μου σκεύη ἐκφορήσας ἐκ τῆς οἰκίας, πρὸς ὃν οὐδέν μοι πρᾶγμα ἦν. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, καὶ ὅτι τῇ μὲν προτεραίᾳ εἰλήφεσάν μου τὰ ἐνέχυρα, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκομίσαντο τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοῦ, (καίτοι πῶς ἂν, εἰ μὴ πεπορισμένον τε ἦν καὶ ἐπηγγέλκειν αὐτοῖς, εὐθὺς ἂν ἀπέλαβον;) καὶ πάλιν αὐθημερὸν εἰσεληλύθεισαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐκτίνοντος τὴν δίκην, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐπαγγείλαντός μου αὐτῷ θεραπεύειν τὴν ἄνθρωπον, ἣν συνέκοψαν, καὶ ἰατροὺς εἰσάγειν, οὐκ ἐφρόντιζεν, ἐγὼ αὐτὸς εἰσήγαγον ἰατρὸν, ᾧ πολλὰ ἔτη ἐχρώμην, ὃς ἐθεράπευεν αὐτὴν ἀῤῥωστοῦσαν, καὶ ἐπέδειξα, ὡς εἶχεν, ἀγαγὼν μάρτυρας. ἀκούσας δὲ τοῦ ἰατροῦ, ὅτι ἀσθενοίη καὶ οὐδὲν οὐκέτι εἴη ἡ ἄνθρωπος, πάλιν ἑτέρους μάρτυρας παραλαβὼν τήν τε ἄνθρωπον ἐπέδειξα, ὡς εἶχε, καὶ ἐπήγγειλα τούτοις θεραπεύειν. ἕκτῃ τοίνυν ἡμέρᾳ ὕστερον, ἡ

1160 οὗτοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ἐτελεύτησεν ἡ τιτθή. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐτελεύτησεν, ἦλθον ὡς τοὺς ἐξηγητάς, ἵνα
εἰδείην, ὅ τί με χρὴ ποιεῖν περὶ τούτων, καὶ διηγησάμην αὐ-
τοῖς ἅπαντα τὰ γεγενημένα, τήν τε ἄφιξιν τὴν τούτων καὶ τὴν
εὔνοιαν τῆς ἀνθρώπου, καὶ ὡς εἶχον αὐτὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ
ὡς διὰ τὸ κυμβίον οὐκ ἀφιεῖσα τελευτήσειεν. ἀκούσαντες δέ
μου οἱ ἐξηγηταὶ ταῦτα ἤροντό με, πότερον ἐξηγήσωνταί μοι
μόνον, ἢ καὶ συμβουλεύσωσιν. ἀποκριναμένου δέ μου αὐτοῖς
ἀμφότερα, εἶπόν μοι ὅτι Ἡμεῖς τοίνυν σοι τὰ μὲν νόμιμα ἐξη-
γησόμεθα, τὰ δὲ σύμφορα παραινέσομεν. πρῶτον μὲν ἐπενεγ-
κεῖν δόρυ ἐπὶ τῇ ἐκφορᾷ, καὶ προαγορεύειν ἐπὶ τῷ μνήματι,
εἴ τις προσήκων ἐστὶ τῆς ἀνθρώπου· ἔπειτα τὸ μνῆμα φυλάτ-
τειν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. τὰ δὲ συμβουλευόμέν σοι· ἐπειδὴ αὐτὸς
μὲν οὐ παρεγένου, ἡ δὲ γυνὴ καὶ τὰ παιδία, ἄλλοι δέ σοι μάρ-
τυρες οὐκ εἰσίν, ὀνόματι μὲν οὐδενὶ μὴ προαγορεύειν, τοῖς δε-
δρακόσι δὲ καὶ κτείνασιν· εἶτα πρὸς τὸν βασιλέα μὴ λαγχάνειν.
οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ νόμῳ ἔστι σοι· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γένει σοι ἡ
ἄνθρωπος οὐδὲ θεράπαινα ἐξ ὧν σὺ λέγεις· οἱ δὲ νόμοι
τούτων κελεύουσι τὴν δίωξιν εἶναι. ὥστ', εἰ διομῇ ἐπὶ Παλλα-
δίῳ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὰ παιδία καὶ καταράσεσθε αὐτοῖς
καὶ τῇ οἰκίᾳ, χείρων τε δόξεις πολλοῖς εἶναι, κἂν μὲν ἀποφύ-
γῃ σε, ἐπιωρκηκέναι, ἐὰν δὲ ἕλῃς, φθονήσῃ. ἀλλ' ὑπὲρ σεαυ-
1161 τοῦ καὶ τῆς οἰκίας ἀφοσιωσάμενος ὡς ῥᾷστα τὴν συμφορὰν φέ-
ρειν, ἄλλῃ δέ, εἴ πῃ βούλει, τιμωροῦ. ταῦτα ἀκούσας ἐγὼ
τῶν ἐξηγητῶν καὶ τοὺς νόμους ἐπισκεψάμενος τοὺς τοῦ Δρά-
κοντος ἐκ τῆς στήλης ἐβουλευόμην μετὰ τῶν φίλων, ὅ τι χρή
με ποιεῖν. συμβουλευόντων δέ μοι ταῦτα, ἃ μὲν ὑπὲρ τῆς οἰ-
κίας προσῆκέ μοι πρᾶξαι καὶ ἃ ἐξηγήσαντό μοι οἱ ἐξηγηταί,
ἐποίησα· ἃ δ' ἐκ τῶν νόμων οὐκέτι μοι προσῆκεν, ἡσυχίαν
εἶχον. κελεύει γὰρ ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς προσή-
κοντας ἐπεξιέναι μέχρις ἀνεψιαδῶν, καὶ ἐν τῷ ὅρκῳ διορίζεται,
ὅ τι προσῆκόν ἐστι, κἂν οἰκέτης ᾖ, τούτων τὰς ἐπισκήψεις εἶ-
ναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε γένει προσῆκεν ἡ ἄνθρωπος οὐδέν, εἰ μὴ
ὅσον τιτθὴ γενομένη, οὐδ' αὖ θεράπαινά γε· ἀφεῖτο γὰρ ὑπὸ
τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐλευθέρα, καὶ χωρὶς ᾤκει, καὶ ἄνδρα

ἔσχε. ψεύσασθαι δὲ πρὸς ὑμᾶς καὶ διομόσασθαι αὐτὸς τὸν υἱὸν καὶ τὴν γυναῖκα οὐκ ἂν ἐτόλμησα, οὐδ' ἂν εἰ εὖ ᾔδειν, ὅτι αἱρήσομαι αὐτούς· οὐ γὰρ οὕτω τούτους μισῶ, ὡς ἐμαυτὸν φιλῶ. ἵνα δὲ μὴ λόγῳ μόνον ἀκούσητέ μου, αὐτὸν ὑμῖν τὸν νόμον ἀναγνώσεται.

ΝΟΜΟΣ.

Πολλαχόθεν μὲν οὖν οἴομαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταφανῆ ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν εἶναι, ὡς ψευδής ἐστιν, οὐχ ἥκιστα δ' ἐκ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ῥᾴδιον γνῶναι. οὗτοι γὰρ ᾤοντο, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐμέ, εἰ πολλά μου λάβοιεν ἐνέχυρα, ἄσμενον ἀφήσειν [με] τοὺς μάρτυρας τῶν ψευδομαρτυριῶν, ὥστε ἀπολαβεῖν με τὰ ἐνέχυρα. καὶ ἐπειδὴ ἐδεήθην αὐτοῦ ἀναβαλέσθαι μοι τὴν ὑπερημερίαν, ἄσμενος ἤκουσεν, ἵνα ὑπερήμερος αὐτῷ γενοίμην, καὶ ἐκφορήσαιτό μου ὡς πλεῖστα. καὶ διὰ τοῦτο 1162
ἀκάκως καὶ ταχύ μοι ὡμολόγησεν, ἵνα πιθανὸς γένηται καὶ μὴ καταφανὴς ἐπιβουλεύων, ἡγούμενος οὐκ εἶναι αὐτῷ δι' ἄλλου τρόπου τοὺς μάρτυρας ἀφεθῆναι τῶν ψευδομαρτυριῶν, ἢ διὰ τοῦ ἐξαπατῆσαι καὶ λαβεῖν με ὑπερήμερον καὶ ἐκφορήσασθαι ὡς πλεῖστα· οὐ γάρ, ὅσα ἔχουσί μου, ᾤετο λήψεσθαι, ἀλλὰ πολλῷ πλείω. καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀνέμενεν, ὡς οὐ διὰ ταχέων με ποριοῦντα αὐτῷ τὸ ἀργύριον, βουλόμενος ὑπ' αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνας τῶν ψευδομαρτυριῶν τὴν ἐνεχυρασίαν μου ποιήσασθαι· ἐπειδὴ δὲ ἐπήγγειλα αὐτῷ κομίσασθαι τὴν δίκην, ἐλθών μου τά τε σκεύη καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ πρόβατα ἔλαβεν ἀντὶ τοῦ ἀπολαβεῖν. γεωργῶ δὲ πρὸς τῷ ἱπποδρόμῳ, ὥστε οὐ πόρρω ἔδει αὐτὸν ἐλθεῖν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, μέγα τεκμήριον ὑμῖν ἔστω· τῇ ὑστεραίᾳ γὰρ ἐκομίσατο τὸ ἀργύριον τῆς δίκης, ἢ τὰ ἐνέχυρα ἔλαβε. καίτοι πῶς ἄν, εἰ μὴ πεπορισμένος ἦν, εὐθὺς ἀπέλαβε τὸ ἀργύριον, χιλίας τριακοσίας δεκατρεῖς, δύ' ὀβολώ; καὶ τὰ ἐνέχυρά μοι οὐκ ἀπεδίδου, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἔχει ὡς ὑπερημέρου ὄντος. ὅτι δ' οὐκ ἦν αὐτῷ ὑπερήμερος, ἀνάγνωθί μοι τὸν νόμον καὶ τὴν μαρτυρίαν, ὃς κελεύει κύρια εἶναι, ὅ τι ἂν ἕτερος ἑτέρῳ ὁμολογήσῃ· ὥστε οὐκέτι ἦν αὐτῷ δήπου ὑπερήμερος.

ΝΟΜΟΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὡς μὲν τοίνυν ὡμολόγησέ μοι καὶ ἀνεβάλετο τὴν ὑπερημερίαν, μεμαρτύρηται ὑμῖν· ὡς δὲ ἐτριηράρχουν, ὁ συντριήραρ-
1163 χός μοι μεμαρτύρηκε, καὶ ὡς ἡ ναῦς ἡ στρατηγὶς κατεσκευάσθη Ἀλκιμάχῳ. ὥστ' οὐκέτι ἦν αὐτῷ δήπου ὑπερήμερος ἀναβαλομένῳ μοι, ἔτι δὲ καὶ ἐκτίνειν. ἀλλὰ δεινὴ ἡ πλεονεξία τοῦ τρόπου, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τὸ πλεῖον καὶ τὸ ἔλαττον. καὶ εὖ ᾔδεσαν, ὅτι, εἰ μὲν τὴν ἄνθρωπον παραδώσουσιν, ἐξελεγχθήσονται ψευδῆ ἐγκαλέσαντες· εἰ δὲ μὴ παραδώσουσιν, ἣν ἐμαρτύρησαν ὡς οὗτος ἤθελε παραδιδόναι, ψευδομαρτυριῶν ἁλώσονται. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ἄρα τῶν τότε δικαζόντων τυγχάνει ὢν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τοῖς αὐτοῖς χρήσασθαι ἔθεσιν, οἷσπερ καὶ τότε, καὶ εἰ μὲν ἡ μαρτυρία πιστὴ ὑμῖν ἔδοξεν εἶναι καὶ ἐγὼ φεύγειν τὸν ἔλεγχον τὸν ἐκ τῆς ἀνθρώπου, νῦν ἐξελεγχομένων αὐτῶν ψευδῆ μεμαρτυρηκότων καὶ οὐ παραδιδόντων τὴν ἄνθρωπον, βοηθῆσαί μοι, εἰ δέ μοι ὠργίσθητε, ὅτι ἐνεχυράσων ἦλθον ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Θεοφήμου, καὶ τούτοις νῦν ὀργισθῆναι, ὅτι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἦλθον. καὶ ἐγὼ μὲν ὑπὸ νόμων καὶ ψηφισμάτων ἀναγκαζόμενος πρόνοιαν ἐποιησάμην τοῦ μήτε ἐπὶ τὸν πατέρα τὸν τούτου εἰσελθεῖν μήτε ἐπὶ τὴν μητέρα, μήτε τῶν τοῦ ἀδελφοῦ λαβεῖν μηδέν, ἀλλ' οὗ αὐτὸς ᾤκει ὁ Θεόφημος, καὶ ἐπειδὴ οὐ κατέλαβον αὐτὸν ἔνδον, οὐχ ἁρπάσας ᾠχόμην οὐδέν, ἀλλὰ μετελθεῖν ἐκέλευσα αὐτόν, καὶ παρόντος, οὐκ ἀπόντος, τὴν ἐνεχυρασίαν ἐποιησάμην, καὶ ἀφαιρούμενος ἀφῆκα, καὶ ἀπῆλθον ἐπὶ τὴν βουλήν, τοὺς κυρίους, καὶ εἰσαγγείλας καὶ ἑλὼν ἐν τῇ βουλῇ ἀποχρῆν ἡγησάμην τὰ μὲν σκεύη ἀπολαβεῖν ἁπλᾶ, περὶ δὲ τῶν πληγῶν ἐπιτρέψαι, τῷ
1164 δὲ τιμήματι συγχωρῆσαι. ὥστε ἐγὼ μὲν οὕτω πρᾷος περὶ τούτους ἦν· οὗτοι δὲ οὕτως ἀσελγεῖς καὶ βδελυροί, ὥστ' ἐπὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία ἐλθεῖν, ἔχοντες μὲν τὰ πρόβατα καὶ τοὺς οἰκέτας, πλείονος ἄξια, ἢ κατεδικάσαντο, ἀναβαλόμενοι δὲ τὴν ὑπερημερίαν, ἐπαγγείλαντος [δέ] μου κομίζεσθαι αὐτοὺς τὴν δίκην, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν, [καὶ] εἰσελθόντες εἰς τὴν οἰκίαν τά τε σκεύη ἐκφορῆσαι, τήν τε τιτθὴν συγκόψαι, γραῦν γυναῖκα, ἕνεκα κυμβίου, καὶ ταῦτα πάντα ἔτι ἔχειν, καὶ μὴ ἀποδιδόναι, ἐκτετικότος ἐμοῦ τὴν δίκην, χιλίας τριακοσίας δεκατρεῖς, δύ' ὀβολώ. εἰ δέ τις ἀγνοήσας αὐτοὺς τότε ἀκάκους ἡγήσατο

καὶ ἀπράγμονας εἶναι, βούλομαι ὑμῖν περὶ αὐτῶν τὰς μαρτυρίας ἀναγνῶναι, ἃς μεμαρτυρήκασί μοι οἱ ὑπὸ τούτων ἠδικημένοι, (λόγῳ μὲν γὰρ διηγήσασθαι οὐκ ἂν ἱκανόν μοι γένοιτο τὸ ὕδωρ,) ἵν' ἐκ τούτων ἁπάντων σκεψάμενοι, τῶν τε λεχθέντων καὶ τῶν μαρτυρουμένων, ὁσίαν καὶ δικαίαν ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν τιθῆσθε τὴν ψῆφον. λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Ποικίλην ἔχει περιπέτειαν πραγμάτων ὁ λόγος. Κόνων γάρ τις, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἄπαις τελευτᾷ, ὡς ἐπίδικον τοῖς οἰκείοις γενέσθαι τὸν κλῆρον. Καλλίστρατος μὲν οὖν ὁ τὸν λόγον τουτονὶ 1165
λέγων ὅλον τὸν κλῆρον τοῦτον ἑαυτῷ προσήκειν φησίν· ἐγγυτάτω γὰρ κατὰ γένος αὐτὸς εἶναι τῷ Κόνωνι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τάχ' ἂν καὶ ψεύδοιτο καὶ λόγῳ καταχρῷτο ψιλῷ. Ὀλυμπιόδωρος δὲ, πρὸς ὃν ἡ δίκη, καὶ αὐτὸς ἠμφισβήτησεν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κλήρου. ἤστην δὲ οἰκείω ὅ τε Ὀλυμπιόδωρος καὶ ὁ Καλλίστρατος· ἀδελφὴν γὰρ Ὀλυμπιοδώρου Καλλίστρατος εἶχε γυναῖκα. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς μὴ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ νείμασθαι μὲν ἐξ ἴσης τὴν οὐσίαν τοῦ τελευτήσαντος, ὅση φανερά τε ἦν καὶ ὡμολογημένη, κοινῇ δὲ ζητεῖν τὰ ἀφανῆ καὶ κοινῇ πράττειν περὶ τούτων πάντα· προσεδόκων γὰρ ἥξειν τινὰς ἀμφισβητοῦντας αὐτοῖς τοῦ κλήρου. περὶ τούτου καὶ συνθήκας ἔγραψαν καὶ κατέθεντο παρ' Ἀνδροκλείδῃ, φίλῳ τινὶ κοινῷ. οἰκέτης δὲ ἦν Κόνωνος Μοσχίων, πάνυ πιστὸς ἐκείνῳ νομισθείς. τοῦτον Ὀλυμπιόδωρος λαμβάνει, καὶ διαβληθέντα χιλίας ὑφῃρῆσθαι τοῦ Κόνωνος δραχμὰς βασανίζει μετὰ Καλλιστράτου. καὶ ὡς ὡμολόγησεν ὁ οἰκέτης τὸ ἀργύριον, νέμεται καὶ τοῦτο πρὸς τὸν Καλλίστρατον κατὰ τὰς συνθήκας ἐξ ἴσης. ὑπονοήσας δὲ καὶ πλείονας ἔχειν ἀργυρίου τὸν ἄνθρωπον, οὐκέτι παραλαβὼν τὸν Καλλίστρατον αὐτὸς βασανίζει, καὶ μνᾶς ἑβδομήκοντα λαμβάνει

μόνος. περὶ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀμφισβητοῦσι τοῦ κλήρου Κόνωνος καὶ ἄλλοι, καὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ Καλλιστράτου, Κάλλιππος, ὁμοπάτριος ὤν. βουλευόμενοι κοινῇ περὶ τῶν ἀγώνων Ὀλυμπιόδωρος καὶ Καλλίστρατος συντίθενται, ὁ μὲν Ὀλυμπιόδωρος, ἀμφισβητεῖν ὅλου τοῦ κλήρου, ὁ δὲ Καλλίστρατος, τοῦ
1166 ἡμικληρίου. στρατευομένων δὲ Ἀθηναίων εἰς Ἀκαρνανίαν, ᾤχετο καὶ Ὀλυμπιόδωρος· ἦν γὰρ τῶν ἐκ καταλόγου. τῆς δὲ κυρίας ἐνστάσης, οἱ δικασταὶ, πρόφασιν τὴν στρατείαν εἶναι πεισθέντες, ἀνεῖλον αὐτὸν τῆς διαδικασίας. διό φησι Καλλίστρατος καὶ αὐτὸς ἐκλιπεῖν τὴν τοῦ ἡμικληρίου δίκην ταῖς συνθήκαις ἐμμένων, ἐπειδὴ κοινῇ πάντα πράττειν ἐκέλευον. ὡς δὲ ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς στρατείας Ὀλυμπιόδωρος, παλινδικίᾳ χρῆται πρὸς τοὺς νενικηκότας καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Καλλίστρατος, δεδωκότος τοῦτο τοῦ νόμου. καὶ ἀμφισβητοῦσι τοῦ κλήρου, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς, ὁ μὲν τοῦ ἡμίσεως, ὁ δὲ καὶ τοῦ ὅλου. πρότερος δὲ λέγων Ὀλυμπιόδωρος νικᾷ τὸν κλῆρον. νικήσας δὲ καὶ λαβὼν ὅλον οὐκ ἐμμένει ταῖς συνθήκαις αἷς ἐξ ἀρχῆς ἐποιήσατο, οὐδὲ δίδωσι τὰ ἡμίση τῷ Καλλιστράτῳ. ὁ δὲ αὐτὸν ἀπαιτεῖ καὶ τῶν ἑβδομήκοντα μνῶν τῶν παρὰ τοῦ Μοσχίωνος τὸ ἥμισυ καὶ τῆς ὅλης οὐσίας, ταῖς συνθήκαις ἰσχυριζόμενος καὶ λέγων, καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ δίκῃ συναγωνίσασθαι τῷ Ὀλυμπιοδώρῳ, καὶ συγκεχωρηκέναι καὶ τοὺς λόγους εἰπεῖν, οὓς ἐβούλετο, καὶ μάρτυρας παρασχέσθαι ψευδεῖς, ὡς, εἰ μὴ κοινῇ καὶ συντιθέμενοι πρὸς ἀλλήλους ἠγωνίζοντο, ῥᾳδίως ἂν ἐξελέγξαι καὶ οὐκ ἐᾶσαι τὸν Ὀλυμπιόδωρον νικῆσαι τὴν δίκην.

1167 # ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ
ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΣ.

Ἀναγκαῖον ἴσως ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τοὺς μὴ εἰωθότας μηδὲ δυναμένους εἰσιέναι εἰς δικαστήριον, ἐπει[illegible] ὑπό τινος ἀδικῶνται, ἄλλως τε καὶ ὑφ' ὧν ἥκιστα ἀδικεῖ-

σθαι προσήκει, οἷον καὶ ἐμοὶ νυνὶ συμβαίνει. οὐ βουλόμενος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀγωνίζεσθαι πρὸς Ὀλυμπιόδωρον, οἰκεῖον ὄντα καὶ ἀδελφὴν τούτου ἔχων, ἠνάγκασμαι διὰ τὸ μεγάλ' ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τούτου. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀδικούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ ψεῦδός τι ἐγκαλῶν Ὀλυμπιοδώρῳ τούτων τι ἐποίουν, ἢ τοῖς ἐπιτηδείοις τοῖς ἐμοῖς καὶ Ὀλυμπιοδώρου μὴ ἐθέλων ἐπιτρέπειν, ἢ ἄλλου τινὸς τῶν δικαίων ἀφιστάμενος, εὖ ἴστε, ὅτι πάνυ ἂν ᾐσχυνόμην καὶ ἐνόμιζον ἂν ἐμαυτὸν φαῦλον εἶναι ἄνθρωπον. νῦν δ' οὔτε μικρὰ ἐλαττούμενος ὑπὸ Ὀλυμπιοδώρου, οὔτε διαλλακτὴν οὐδένα φεύγων, οὔτ' αὖ μὰ τὸν Δία τὸν μέγιστον ἑκών, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα ἄκων, ἠνάγκασμαι ὑπὸ τούτου ἀγωνίζεσθαι ταύτην τὴν δίκην. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκούσαντας ἀμφοτέρων ἡμῶν καὶ αὐτοὺς δοκιμαστὰς τοῦ πράγματος γενομένους, μάλιστα μὲν διαλλάξαντας ἀποπέμψαι καὶ εὐεργέτας ἡμῶν ἀμφοτέρων ὑμᾶς γενέσθαι· ἐὰν δ' ἄρα μὴ ἐπιτυγχάνητε τούτου, ἐκ τῶν ὑπολοί- 1168
πων τῷ τὰ δίκαια λέγοντι, τούτῳ τὴν ψῆφον ὑμᾶς προσθέσθαι. πρῶτον μὲν οὖν μαρτυρίας ἀναγνώσεται, ὅτι οὐκ ἐγὼ αἴτιός εἰμι τοῦ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιέναι, ἀλλ' αὐτὸς οὗτος. λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μέτρια καὶ προσήκοντα προὐκαλούμην Ὀλυμπιόδωρον, μεμαρτύρηται ὑπὸ τῶν παραγενομένων. οὐκ ἐθέλοντος δὲ τούτου οὐδ' ὁτιοῦν ποιεῖν τῶν δικαίων, ἀναγκαῖόν ἐστι πρὸς ὑμᾶς λέγειν περὶ ὧν ἀδικοῦμαι ὑπὸ Ὀλυμπιοδώρου· ἔστι δὲ βραχὺς ὁ λόγος. ἦν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Κόνων Ἁλαιεύς, οἰκεῖος ἡμέτερος. οὗτος ὁ Κόνων ἐτελεύτησεν ἄπαις ὀλίγον πάνυ χρόνον ἀῤῥωστήσας· ἐβίω δὲ πολλὰ ἔτη καὶ ἦν πρεσβύτερος, ὅτ' ἐτελεύτα. καὶ ἐγώ, ὡς ᾐσθόμην, ὅτι οὐχ οἷός τε ἔσται περιγενέσθαι, μεταπέμπομαι τουτονὶ Ὀλυμπιόδωρον, ὅπως ἂν παρῇ καὶ συνεπιμελῆται μεθ' ἡμῶν ἁπάντων ὧν προσῆκε. καὶ Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἦλθεν ὡς ἐμὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ, ἐμὴν δὲ γυναῖκα, μεθ' ἡμῶν ἅπαντα διῴκει. ὄντων δ' ἡμῶν περὶ ταύτην τὴν πραγματείαν, ἐξαίφνης λόγον μοι προσφέρει Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί, ὅτι καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ προσήκουσα εἴη τῷ Κόνωνι τῷ τετελευτηκότι, καὶ ὅτι δίκαιον εἴη καὶ αὐτὸν

τὸ μέρος λαβεῖν ἁπάντων ὧν ὁ Κόνων κατέλιπεν. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνειδώς, ὅτι ἐψεύδετο καὶ ἀναισχυντεῖν ἐπεχείρει, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἦν ἄλλος τῷ Κόνωνι γένει ἐγγυτέρω ἐμοῦ, τὸ μὲν πρῶτον ὡς οἷόν τε μάλιστα ὠργίσθην καὶ ἠγανάκτησα
1169 ἐπὶ τῇ ἀναισχυντίᾳ τοῦ λόγου· ἔπειτα δ' ἐλογισάμην πρὸς ἐμαυτόν, ὅτι οὐκ ἐν καιρῷ ὀργιζοίμην, καὶ τούτῳ ἀπεκρινάμην, ὅτι ἐν μὲν τῷ παρόντι προσήκει θάπτειν τὸν τετελευτηκότα καὶ τἆλλα ποιεῖν τὰ νομιζόμενα, ἐπειδὰν δὲ τούτων ἁπάντων ἐπιμεληθῶμεν, τόθ' ἡμῖν αὐτοῖς διαλεξόμεθα. καὶ αὐτός, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσωμολόγησε ταῦτα καὶ καλῶς μ' ἔφη λέγειν. ἐπειδὴ δ' ἀπηλλάγημεν καὶ ἐποιήσαμεν ἅπαντα τὰ νομιζόμενα, καθ' ἡσυχίαν ἤδη παρακαλέσαντες ἅπαντας τοὺς οἰκείους διελεγόμεθα ἡμῖν αὐτοῖς περὶ ὧν οὗτος ἠξίου ἑαυτῷ εἶναι. ὅσα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διηνέχθημεν περὶ τούτων διαλεγόμενοι, τί ἂν ἐγὼ ταῦτα διηγούμενος ἢ ὑμῖν πράγματα παρέχοιμι ἢ ἐμαυτῷ ἐνοχλοίην; τὸ δὲ τέλος, ὃ ἐγένετο, τοῦθ' ὑμᾶς ἀναγκαίως ἔχει ἀκοῦσαι. αὐτὸς γὰρ ἐγὼ ἐδίκασα τούτῳ καὶ οὗτος ἐμοί, τὰ ἡμίσεα ἑκάτερον ἡμῶν λαβεῖν ὧν κατέλιπε Κόνων, καὶ μηδεμίαν ἀηδίαν εἶναι περαιτέρω. καὶ προειλόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἑκὼν μεταδοῦναι τούτῳ μᾶλλον, ἢ εἰς δικαστήριον εἰσιὼν κινδυνεύειν πρὸς οἰκεῖον ὄντα τοῦτον, καὶ εἰπεῖν τι ἀηδές, ἀδελφὸν ὄντα τῆς ἐμῆς γυναικὸς καὶ θεῖον τῶν ἐμῶν παίδων, καὶ ὑπὸ τούτου ἀκοῦσαί τι ἀνεπιτήδειον. ταῦτα πάντ' ἐνθυμούμενος συνεχώρησ' αὐτῷ. καὶ μετὰ ταῦτα συνθήκας ἐγράψαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ ἁπάντων, καὶ ὅρκους ἰσχυροὺς ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, ἦ μὴν τά τε ὑπάρχοντα τὰ φανερὰ ὄντα καλῶς καὶ δικαίως διαιρήσεσθαι, καὶ μηδ' ὁτιοῦν πλεονεκτήσειν τὸν ἕτερον τοῦ ἑτέρου ὧν κατέλιπε Κόνων, καὶ
1170 τἆλλα πάντα κοινῇ ζητήσειν καὶ πράξειν μετ' ἀλλήλων βουλευόμενοι, ὅ τι ἂν ἀεὶ δέῃ. ὑπενοοῦμεν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἥξειν τινὰς ἀμφισβητήσοντας τῶν τοῦ Κόνωνος καὶ ἑτέρους· οἷον καὶ ὁ ἐμὸς ἀδελφός, ὁμοπάτριος μέν, ὁμομήτριος δ' οὔ, ὃς ἀπεδήμει· καὶ εἰ δή τις ἄλλος ἠβούλετ' ἀμφισβητεῖν, οὐκ ἐνῆν ἡμῖν κωλύειν· οἱ γὰρ νόμοι κελεύουσι τὸν βουλόμενον ἀμφισβητεῖν. ταῦτα δὴ πάντα προνοούμενοι ἐγράψαμεν τὰς συνθήκας καὶ ὅρκους ὠμόσαμεν, ὅπως ἂν μήτε ἑκόντι μήτε ἄκοντι μηδετέρῳ ἐξουσία ἡμῶν γένηται μηδ' ὁτιοῦν ἰδίᾳ πρᾶξαι, ἀλλὰ κοινῇ βουλευόμενοι μεθ' ἡμῶν αὐτῶν ἅπαντα πράττωμεν, καὶ μάρτυρας ἐποιησάμεθα περὶ τούτων, πρῶτον μὲν τοὺς θεούς,

οὓς ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ τοὺς οἰκείους τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν, ἔπειτ' Ἀνδροκλείδην Ἀχαρνέα, παρ' ᾧ κατεθέμεθα τὰς συνθήκας. βούλομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τόν τε νόμον ἀναγνῶναι, καθ' ὃν τὰς συνθήκας ἐγράψαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, καὶ μαρτυρίαν τοῦ ἔχοντος τὰς συνθήκας. λέγε τὸν νόμον πρῶτον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀναγίνωσκε δὴ καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀνδροκλείδου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἐπειδὴ δ' ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ αἱ συνθῆκαι ἦσαν κείμεναι παρὰ τῷ Ἀνδροκλείδῃ, διεῖλον ἐγὼ δύο μερίδας, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ ἡ μὲν ἑτέρα ἦν μερὶς ἡ οἰκία, ἐν ᾗ ᾤκει αὐτὸς ὁ Κόνων, καὶ τἀνδράποδα, οἱ σακχυφάνται· ἡ δ' ἑτέρα ἦν μερὶς οἰκία ἑτέρα καὶ τἀνδράποδα, οἱ φαρμακοτρίβαι. ἀργύριον δ' εἴ τι κατέλιπεν ὁ Κόνων φανερὸν ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τοῦ Ἡρα- 1171
κλείδου, τοῦθ' ἅπαν σχεδόν τι ἀνηλώθη εἴς τε τὴν ταφὴν καὶ τἄλλα τὰ νομιζόμενα καὶ εἰς τὴν οἰκοδομίαν τοῦ μνήματος. διελὼν δ' ἐγὼ τὰς δύο ταύτας μερίδας ἔδωκα αἵρεσιν τούτῳ Ὀλυμπιοδώρῳ ὁποτέραν βούλεται τῶν μερίδων λαβεῖν. καὶ οὗτος εἵλετο τοὺς φαρμακοτρίβας καὶ τὴν οἰκίαν· ἐγὼ δ' ἔλαβον τοὺς σακχυφάντας καὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἑτέραν. καὶ ταῦτ' ἐστιν, ἃ ἑκάτερος ἡμῶν εἶχεν. ἐν δὲ τῇ μερίδι τῇ τουτουὶ Ὀλυμπιοδώρου ἐνῆς εἷς τῶν φαρμακοτριβῶν, ὃν μάλιστ' ἐνόμιζε πιστὸν ἑαυτῷ εἶναι ὁ Κόνων· ὄνομα δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶ Μοσχίων. οὗτος ὁ οἰκέτης σχεδόν τι ᾔδει τά τ' ἄλλα τοῦ Κόνωνος ἅπαντα καὶ δὴ καὶ τὸ ἀργύριον οὗ ἦν, τὸ ἔνδον κείμενον τῷ Κόνωνι. καὶ δὴ καὶ ἔλαθε τὸν Κόνωνα, πρεσβύτερόν τε ὄντα καὶ πεπιστευκότα αὐτῷ, ὑφαιρούμενος τοῦ ἀργυρίου οὗτος ὁ οἰκέτης ὁ Μοσχίων. καὶ πρῶτον μὲν ὑφαιρεῖται αὐτοῦ χιλίας δραχμὰς χωρίς που κειμένας τοῦ ἄλλου ἀργυρίου, ἔπειθ' ἑτέρας ἑβδομήκοντα μνᾶς· καὶ ταῦτα ποιῶν ἐλάνθανε τὸν Κόνωνα. καὶ τὸ ἀργύριον τοῦθ' ἅπαν εἶχεν αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ὁ ἄνθρωπος. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢ ἡμεῖς διειλόμεθα τὰς μερίδας, ὑποψία τις ἐγένετο καὶ αἴσθησις περὶ τἀνθρώπου τούτου. ἐκ δὲ ταύτης τῆς ὑποψίας ἐδόκει ἐμοὶ καὶ τούτῳ Ὀλυμ-

πιοδώρῳ βασανίζειν τὸν ἄνθρωπον. καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὦ ἄνδρες δικασταί, αὐτὸς αὑτοῦ κατεῖπε, πρὶν βασανίζεσθαι, ὅτι χιλίας
1172 δραχμὰς ὑφέλοιτο τοῦ Κόνωνος, καὶ ἔφη εἶναι παρ' ἑαυτῷ, ὅσον μὴ ἦν ἀνηλωμένον· περὶ δὲ τοῦ πλείονος ἀργυρίου οὐδ' ὁτιοῦν εἶπεν ἐν τῷ τότε χρόνῳ· καὶ ἀποδίδωσι περὶ ἑξακοσίας τινὰς δραχμάς. καὶ τούτου τοῦ ἀργυρίου οὗ ἀπέδωκεν ὁ ἄνθρωπος καλῶς καὶ δικαίως κατὰ τοὺς ὅρκους, οὓς ὠμόσαμεν ἡμεῖς, καὶ κατὰ τὰς συνθήκας τὰς κειμένας παρὰ τῷ Ἀνδροκλείδῃ τὸ μὲν ἥμισυ ἐγὼ ἔλαβον, τὸ δ' ἥμισυ οὑτοσὶ Ὀλυμπιόδωρος. μετὰ δὲ ταῦτ' οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ἐκ ταύτης τῆς ὑποψίας τῆς πρὸς τὸν οἰκέτην περὶ τοῦ ἀργυρίου οὗ ἀπέδωκεν ἔδησε τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐβασάνισεν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ, ἡμᾶς δὲ οὐ παρεκάλεσεν, ὁμωμοκὼς κοινῇ ζητήσειν καὶ πράξειν μετ' ἐμοῦ πάντα. καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὦ ἄνδρες δικασταί, κατατεινόμενος ὑπὸ τῆς βασάνου προσωμολόγησε καὶ τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς εἰληφέναι ὑπὸ Κόνωνος ὑφελόμενος· καὶ ἀποδίδωσιν ἅπαν τὸ ἀργύριον τοῦτο Ὀλυμπιοδώρῳ τούτῳ. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐπυθόμην περὶ τῆς βασάνου τἀνθρώπου, καὶ ὅτι ἀποδεδωκὼς εἴη τὸ ἀργύριον, ἐνόμιζόν μοι ἀποδώσειν τοῦτον τὸ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου, ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον ἀπὸ τῶν χιλίων δραχμῶν ἀποδέδωκε. καὶ εὐθὺς μὲν οὐ πάνυ τι ἠνώχλουν τούτῳ, ἡγούμενος αὐτὸν τοῦτο γνώσεσθαι καὶ διοικήσειν καὶ ἐμοὶ καὶ ἑαυτῷ, ὅπως ἑκάτερος ἡμῶν ἕξει τὰ δίκαια κατὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τοῦ ἰσομοιρεῖν ἁπάντων ὧν Κόνων ἦν καταλελοιπώς. ἐπειδὴ δ' ἐνδιέτριβε καὶ οὐδὲν ἐποίει, διελεγόμην τούτῳ Ὀλυμπιοδώρῳ καὶ
1173 ἠξίουν ἀπολαμβάνειν τὸ ἐμαυτοῦ μέρος τοῦ ἀργυρίου. οὑτοσὶ δ' Ὀλυμπιόδωρος ἀεί τι προὐφασίζετο καὶ ἀναβολὰς ἐποιεῖτο. καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἕτεροί τινες ἔλαχον τοῦ κλήρου τοῦ Κόνωνος, καὶ ὁ Κάλλιππος ἐπεδήμησεν ἐκ τῆς ἀποδημίας, ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ὁ ὁμοπάτριος· καὶ οὗτος ἔλαχεν εὐθὺς τοῦ ἡμικληρίου. καὶ τούτῳ Ὀλυμπιοδώρῳ πρόφασις καὶ αὕτη ἐγένετο πρὸς τὸ μὴ ἀποδιδόναι μοι τὸ ἀργύριον, ἐπειδὴ πολλοὶ ἦσαν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ ἔφη χρῆναί με περιμένειν, ἕως ἂν οἱ ἀγῶνες γένωνται. καὶ ἐμοὶ ἀνάγκη ἦν ταῦτα συγχωρεῖν· καὶ συνεχώρησα. μετὰ δὲ ταῦτα ἐγὼ καὶ οὑτοσὶ Ὀλυμπιόδωρος ἐβουλευόμεθα κοινῇ, ὥσπερ καὶ ὠμόσαμεν, ὅντινα τρόπον ἄριστα καὶ ἀσφαλέστατα προσοισόμεθα πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας. καὶ ἔδοξεν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τουτονὶ μὲν Ὀλυμπιόδωρον τοῦ κλήρου ὅλου

ἀμφισβητεῖν, ἐμὲ δὲ τοῦ ἡμικληρίου, ἐπειδὴ καὶ Κάλλιππος ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς τοῦ ἡμικληρίου μόνον ἠμφισβήτει. καὶ ἐπειδὴ ἀνεκρίθησαν πρὸς τῷ ἄρχοντι ἅπασαι αἱ ἀμφισβητήσεις, καὶ ἔδει ἀγωνίζεσθαι ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀπαράσκευοι ἦμεν τὸ παράπαν πρὸς τὸ ἤδη ἀγωνίζεσθαι ἐγὼ καὶ Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσὶ διὰ τὸ ἐξαίφνης ἐπιπεπτωκέναι ἡμῖν πολλοὺς τοὺς ἀμφισβητοῦντας. ἐκ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἐσκοποῦμεν κοινῇ, εἴ πως ἀναβολή τις γένοιτο ἐν τῷ παρόντι, ὥστε παρασκευάσασθαι ἡμᾶς καθ' ἡσυχίαν πρὸς τὸν ἀγῶνα. καὶ κατὰ τύχην τινὰ καὶ δαίμονα ὑμεῖς ἐπείσθητε ὑπὸ τῶν ῥητόρων εἰς Ἀκαρνανίαν στρατιώτας ἐκπέμπειν. καὶ ἔδει καὶ τουτονὶ Ὀλυμπιόδωρον στρατεύε- 1174
σθαι· καὶ ᾤχετο μετὰ τῶν ἄλλων στρατευόμενος. καὶ συνεβεβήκει, ὡς ᾠόμεθα ἡμεῖς, αὕτη καλλίστη ἀναβολή, δημοσίᾳ τούτου ἀποδημοῦντος καὶ στρατευομένου. ἐπειδὴ δ' ἐκάλει ὁ ἄρχων εἰς τὸ δικαστήριον ἅπαντας τοὺς ἀμφισβητοῦντας κατὰ τὸν νόμον, ὑπωμοσάμεθα ἡμεῖς, τουτονὶ Ὀλυμπιόδωρον δημοσίᾳ ἀπεῖναι στρατευόμενον. ὑπομοσθέντος δὲ τούτου, ἀνθυπωμόσαντο οἱ ἀντίδικοι, καὶ διαβάλλοντες Ὀλυμπιόδωρον τουτονὶ, ὕστερον ἡμῶν λέγοντες, ἔπεισαν τοὺς δικαστὰς ψηφίσασθαι, τῆς δίκης ἕνεκ' ἀπεῖναι τουτονὶ καὶ οὐ δημοσίᾳ. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν δικαστῶν, διέγραψεν ὁ ἄρχων Πυθόδωρος κατὰ τὸν νόμον τὴν τουτουῒ Ὀλυμπιοδώρου ἀμφισβήτησιν. διαγραφείσης δὲ ταύτης, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐμοὶ ἦν ἐκλιπεῖν τὴν τοῦ ἡμικληρίου ἀμφισβήτησιν. γενομένων δὲ τούτων, ἐπεδίκασεν ὁ ἄρχων τοῖς ἀντιδίκοις τοῖς ἡμετέροις τὸν κλῆρον τὸν Κόνωνος· ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι αὐτὸν ἠνάγκαζον ποιεῖν. ἐπειδὴ δ' ἐπεδικάσαντο, εὐθὺς εἰς Πειραιᾶ ἐλθόντες παρελάμβανον πάνθ', ὅσα ἡμῶν εἶχεν ἑκάτερος νειμάμενος ἐν τῇ μερίδι. κἀγὼ μὲν ἐπιδημῶν αὐτὸς παρέδωκα· ἀνάγκη γὰρ ἦν πείθεσθαι τοῖς νόμοις· τὰ δ' Ὀλυμπιοδώρου, ἀποδημοῦντος τούτου, ἅπαντα ᾤχοντο λαβόντες πλὴν τοῦ ἀργυρίου οὗ εἶχεν αὐτὸς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ οἰκέτου, ὃν ἐβασάνισεν· οὐ γὰρ εἶχον ὅπου ἐπιλάβοιντο τοῦ ἀργυρίου. καὶ τὰ μὲν πραχθέντα ταῦτ' ἦν ἐν τῇ ἀποδημίᾳ τῇ Ὀλυμπιοδώρου, καὶ τῆς κοινωνίας τῆς πρὸς τοῦτον ταῦτ' ἐγὼ ἀπέλαυσα. ἐπειδὴ δ' ἐπεδήμησεν οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται, ἠγανάκτει 1175
Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι καὶ ἡγεῖτο δεινὰ πεπονθέναι. ἐπειδὴ δὲ μεστὸς ἐγένετο ἀγανακτῶν, ἐσκοποῦμεν πάλιν καὶ ἐβουλευόμεθα κοινῇ ἐγὼ καὶ Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσὶ, ὅντινα τρόπον τούτων τι πάλιν κομιού-

μεθα. καὶ ἐδόκει ἡμῖν βουλευομένοις προσκαλεῖσθαι τοὺς ἐπιδεδικασμένους κατὰ τὸν νόμον, καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀσφαλέστατον εἶναι μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἡμᾶς ἀμφοτέρους τὸν κίνδυνον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας, ἀλλὰ χωρὶς ἑκάτερον, καὶ τοῦτον μὲν Ὀλυμπιόδωρον ὅλου τοῦ κλήρου λαχεῖν, ὥσπερ τὸ πρότερον, καὶ ἀγωνίζεσθαι καθ' αὑτόν, ἐμὲ δὲ τοῦ ἡμικληρίου, ἐπειδὴ καὶ Κάλλιππος, ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμός, τοῦ ἡμικληρίου μόνον ἠμφισβήτει, ὅπως, ἐὰν μὲν οὑτοσὶ Ὀλυμπιόδωρος ἐπιτύχῃ τοῦ ἀγῶνος, ἐγὼ κατὰ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους πάλιν τὸ μέρος λάβοιμι παρὰ τούτου, ἐὰν δ' ἄρ' ἀποτύχῃ καὶ τὰ ἕτερα ψηφίσωνται οἱ δικασταί, οὗτος παρ' ἐμοῦ τὰ μέρη καλῶς καὶ δικαίως ἀπολαμβάνοι, ὥσπερ ὠμόσαμεν ἀλλήλοις καὶ συνεθέμεθα. ἐπειδὴ δὲ ταῦτ' ἐβουλευσάμεθα, καὶ ἐδόκει ἀσφαλέστατ' εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ Ὀλυμπιοδώρῳ, προσεκλήθησαν ἅπαντες οἱ ἔχοντες τὰ τοῦ Κόνωνος κατὰ τὸν νόμον. καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον, καθ' ὃν ἡ πρόσκλησις ἐγένετο.

ΝΟΜΟΣ.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡ πρόσκλησις ἐγένετο, καὶ τὰς ἀμφισβητήσεις ἀντεγραψάμεθα ὃν τρόπον τούτῳ ἐδόκει Ὀλυμπιοδώρῳ. καὶ μετὰ ταῦθ' ὁ ἄρχων ἀνέκρινε πᾶσιν ἡμῖν τοῖς ἀμφισβητοῦσι, καὶ ἀνακρίνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ δικαστήριον. καὶ οὑτοσὶ Ὀλυμπιόδωρος ἠγωνίζετο πρῶτος, καὶ
1176 ἔλεγεν ὅ τι ἠβούλετο, καὶ μαρτυρίας παρείχετο, ἃς ἐδόκει τούτῳ. κἀγώ, ὦ ἄνδρες δικασταί, σιωπῇ ἐκαθήμην ἐπὶ τοῦ ἑτέρου βήματος. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον κατασκευασθέντος τοῦ ἀγῶνος, ἐνίκησεν οὑτοσὶ ῥᾳδίως. νικήσας δέ, καὶ διαπραξάμενος ἅπαντα ὅσα ἠβουλήθημεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ ἀπολαβὼν παρὰ τῶν πρότερον ἐπιδικασαμένων, ὅσα ἦσαν ἐκεῖνοι παρ' ἡμῶν εἰληφότες, ταῦτα δὴ πάντ' ἔχων καὶ τὸ ἀργύριον, ὃ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ βασανισθέντος, οὐδ' ὁτιοῦν ἠθέλησε τῶν δικαίων πρός με ποιῆσαι, ἀλλ' ἔχει αὐτὸς ἅπαντα, ὀμωμοκὼς καὶ συνθήκας πρός με ποιησάμενος, ἦ μὴν ἰσομοιρήσειν. καὶ αἱ συνθῆκαι αὗται ἔτι καὶ νυνὶ κεῖνται παρὰ τῷ Ἀνδροκλείδῃ, καὶ μεμαρτύρηκεν αὐτὸς πρὸς ὑμᾶς. βούλομαι δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὧν εἴρηκα μαρτυρίας ὑμῖν παρασχέσθαι, πρῶτον μέν, τὸ ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἐγὼ καὶ οὗτος ἡμῖν αὐτοῖς δικάσαντες ἐνειμάμεθα τὸ ἴσον ἑκάτερος τῆς φανερᾶς οὐ-

σίας ἧς Κόνων κατέλιπε. καί μοι λάβε ταύτην τὴν μαρτυρίαν πρῶτον, ἔπειτα τὰς ἄλλας ἁπάσας ἀναγίνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λάβε δή μοι καὶ τὴν πρόκλησιν, ἣν προεκαλεσάμην αὐτὸν περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ βασανισθέντος.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ἀναγίνωσκε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ὅτι, ἐπειδὴ ἐπεδικάσαντο οἱ ἀντίδικοι ἡμῶν, ἅπαντα παρέλαβον, ὅσα ἡμεῖς εἴχομεν, πλὴν τῶν χρημάτων ὧν εἶχεν Ὀλυμπιόδωρος παρὰ 1177
τοῦ βασανισθέντος ἀνθρώπου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὃν μὲν τρόπον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ ἀρχῆς διενειμάμεθα τὴν Κόνωνος οὐσίαν τὴν φανερὰν ἐγὼ καὶ Ὀλυμπιόδωρος, καὶ λόγῳ ἀκηκόατε, καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν, καὶ ὡς οὗτος ἔλαβε τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ οἰκέτου, καὶ ὅτι οἱ ἐπιδικασάμενοι ἔλαβον ὅσα ἡμεῖς εἴχομεν, ἕως πάλιν οὗτος ἐνίκησεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ. ἃ δὲ λέγων οὐκ ἀποδίδωσί μοι, οὐδ' ἐθέλει τῶν δικαίων οὐδ' ὁτιοῦν ποιεῖν, τούτοις ἤδη προσέχετε τὸν νοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μὴ αὐτίκ' ἐξαπατήσωσιν ὑμᾶς οἱ ῥήτορες, οὓς οὑτοσὶ παρεσκεύασται ἐπ' ἐμέ. λέγει μὲν οὖν οὗτος οὐδέποτε ταύτα, ἀλλ' ὅ τι ἂν τύχῃ αἰεί, καὶ περιιὼν προφάσεις ἀτόπους τινὰς καὶ ὑπονοίας καὶ αἰτίας ψευδεῖς ἐπιφέρει, καὶ περὶ τὸ πρᾶγμ' ὅλον ἄδικός ἐστιν ἄνθρωπος. πλεῖστοι δ' αὐτοῦ ἀκηκόασι λέγοντος, οἱ μέν, ὅτι τὸ παράπαν οὐκ ἔλαβε τὸ ἀργύριον παρὰ τἀνθρώπου· ἐπειδὰν δὲ τοῦτ' ἐξελέγχηται, πάλιν λέγει, ὅτι παρὰ τοῦ ἑαυτοῦ ἀνθρώπου ἔχει τὸ ἀργύριον, καὶ οὐ μεταδώσει ἐμοὶ οὔτε τοῦ ἀργυρίου οὔτε τῶν ἄλλων οὐδενὸς ὧν κατέλιπε Κόνων· ἐπειδὰν δέ τις αὐτὸν τῶν ἐπιτηδείων τῶν τούτου καὶ τῶν ἐμῶν ἐρωτᾷ, διὰ τί οὐκ ἀποδώσει, ὁμωμοκὼς ἰσομοιρήσειν, καὶ τῶν συνθηκῶν ἔτι καὶ νῦν κειμένων, φησὶ παραβεβηκέναι με τὰς συνθήκας, καὶ δεινὰ πεπονθέναι ὑπ' ἐμοῦ, καὶ διατελέσαι μέ φησιν ὑπεναντία καὶ λέ-

1178 γοντα καὶ πράττοντα ἑαυτῷ. καὶ ἃ μὲν προφασίζεται, ταῦτ' ἐστίν. ἃ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὗτος λέγει, ὑπόνοιαι πλασταί εἰσι καὶ προφάσεις ἄδικοι καὶ πονηρίαι ἐπὶ τῷ ἀποστερῆσαι, ἃ προσήκει αὐτὸν ἀποδοῦναι ἐμοί· ἃ δ' ἐγὼ ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὗτος ψεύδεται, ταῦτα δὲ πάνθ' ὑπόνοια μὲν οὐδεμία ἔσται, φανερῶς δ' ἐπιδείξω τὴν τούτου ἀναισχυντίαν, τεκμήρια λέγων ἀληθινὰ καὶ πᾶσι γνώριμα καὶ μάρτυρας παρεχόμενος περὶ ἁπάντων. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λέγω, ὅτι οὗτος διὰ τοῦτο τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ἐπιτηδείοις τοῖς ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἐμοῖς, τοῖς εἰδόσιν ἀκριβῶς ἅπαντα ταῦτα τὰ πράγματα ὡς ἔχει καὶ παρηκολουθηκόσιν ἐξ ἀρχῆς, οὐκ ἠθέλησεν ἐπιτρέψαι. ἀκριβῶς γὰρ ᾔδει, ὅτι εὐθὺς παραχρῆμα ὑπ' αὐτῶν ἐξελεγχθήσεται, ἐάν τι ψεύδηται· νυνὶ δ' ἴσως ἡγεῖται ψευδόμενος ἐν ὑμῖν λήσειν. πάλιν λέγω, ὅτι οὐκ ἀκόλουθόν ἐστιν, ὑπεναντία μὲν πράττειν σοί, ὦ Ὀλυμπιόδωρε, ἐμέ, κοινῇ δ', ἀναλίσκειν μετὰ σοῦ εἰς ὅ τι ἂν αἰεὶ δέῃ, οὐδ' ἐκλιπεῖν τὴν ἀμφισβήτησιν αὐτὸν ἑκόντα, ὅτε ἀπεδήμεις σύ, ἐπειδὴ καὶ ἡ σὴ διεγράφη, δόξαντός σου ἕνεκα τῆς δίκης ἀπεῖναι καὶ οὐ δημοσίᾳ. ἐξῆν γὰρ ἔμοιγε τοῦ ἡμικληρίου ἐπιδικάσασθαι ἐμαυτῷ· οὐδεὶς γάρ μοι ἀνθρώπων ἀντέλεγεν, ἀλλὰ συνεχώρουν αὐτοὶ οἱ ἀντίδικοι. ἀλλὰ ταῦτα ποιήσας εὐθὺς ἂν ἦν ἐπιωρκηκώς· ὤμοσα γὰρ καὶ συνεθέμην πρὸς σέ, κοινῇ πράξειν ἅπαν, ὅ τι ἂν δοκῇ ἐμοὶ καὶ σοὶ βουλευομένοις βέλτιστον εἶναι. ὥστε ὑπεραβέλτεροί εἰσιν αἱ προφάσεις καὶ αἱ αἰτίαι, δι' ἃς οὐδέν
1179 μοι φῂς ποιήσειν τῶν δικαίων. ἔτι πρὸς τούτοις ἡγῇ ἄν μ' ἐπιτρέπειν σοι, Ὀλυμπιόδωρε, ἐν τῷ τελευταίῳ ἀγῶνι τῷ περὶ τοῦ κλήρου, ἢ ἃ ἔλεγες πρὸς τοὺς δικαστὰς εἰκῇ οὑτωσὶ λέγειν, ἢ περὶ ὧν τὰς μαρτυρίας παρέσχου εἰκῇ οὕτως ἂν παρασχέσθαι, εἰ μὴ μετὰ σοῦ κοινῇ συνηγωνιζόμην; οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τά τ' ἄλλα ἔλεγεν ἃ ἐβούλετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ κατεχρήσατο πρὸς τοὺς δικαστάς, ὅτι ἐγὼ τὴν οἰκίαν, ἣν ἔλαβον ἐν τῇ μερίδι τῇ ἐμαυτοῦ, μεμισθωμένος εἴην παρ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀργύριον, ὃ ἔλαβον, τὸ ἥμισυ τὸ ἀπὸ τῶν χιλίων δραχμῶν τῶν παρὰ τοῦ οἰκέτου, ὅτι ἐδανεισάμην παρ' αὐτοῦ. καὶ οὐ μόνον ἔλεγε ταῦτα, ἀλλὰ καὶ μαρτυρίας παρείχετο περὶ τούτου. κἀγὼ οὐδ' ὁτιοῦν ἀντέλεγον τούτοις, οὐδ' ἤκουσέ μου φωνὴν οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὅτε οὗτος ἠγωνίζετο, οὔτε μικρὰν οὔτε μεγάλην, ἀλλὰ προσωμολόγουν ἀληθῆ εἶναι πάνθ', ὅσα οὗτος ἠβούλετο λέγειν. κοινῇ γὰρ ἠγωνιζόμην μετὰ σοῦ, ὥσπερ

ἔδοξεν ἐμοὶ καὶ σοί. ἐπεὶ, εἰ μή ἐστι ταῦτ' ἀληθῆ, ἃ ἐγὼ λέγω, διὰ τί οὐκ ἐπεσκηψάμην ἐγὼ τότε τοῖς μάρτυσι τοῖς ταῦτα μαρτυροῦσιν, ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχον πολλήν; ἢ διὰ τί σὺ, Ὀλυμπιόδωρε, οὐδεπώποτέ μοι ἔλαχες ἐνοικίου δίκην τῆς οἰκίας ἧς ἔφασκες μισθῶσαί μοι, ὡς σαυτοῦ οὖσαν, οὐδὲ τοῦ ἀργυρίου οὗ ἔλεγες πρὸς τοὺς δικαστὰς, ὅτι ἐδάνεισάς μοι; τούτων οὐδὲν ἐποίησας. ὥστε πῶς ἂν μᾶλλον ἄνθρωπος ἐξελέγχοιτο ψευδόμενος καὶ ὑπεναντία λέγων αὐτὸς αὑτῷ καὶ αἰτιώμενος τὰ οὐδεπώποτε γενόμενα; ὃ δὲ πάντων μέγιστόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ᾧ καὶ γνώσεσθε τουτονὶ, ὅτι ἄδικός ἐστι καὶ πλεονέκτης 1180
ἄνθρωπος· ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν, εἴ τι ἀληθὲς ἦν ὧν λέγει, πρότερον ταῦτα λέγειν καὶ ἐπιδεικνύειν, πρὶν τὸν ἀγῶνα γενέσθαι καὶ διαπειρᾶσθαι τῶν δικαστῶν, ὅ τι γνώσονται, καὶ παραλαβόντα πολλοὺς μάρτυρας ἀξιοῦν ἀναιρεῖσθαι τὰς συνθήκας παρὰ τοῦ Ἀνδροκλείδου, ὡς παραβαίνοντος ἐμοῦ καὶ τἀναντία πράττοντος ἑαυτῷ, καὶ οὐκέτι κυρίων οὐσῶν τῶν συνθηκῶν ἐμοὶ καὶ τούτῳ, καὶ τῷ Ἀνδροκλείδῃ τῷ ἔχοντι τὰς συνθήκας διαμαρτύρεσθαι, ὅτι αὐτῷ οὐδέν ἐστιν ἔτι πρᾶγμα πρὸς τὰς συνθήκας ταύτας. ταῦτ' ἐχρῆν ποιεῖν αὐτὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἴπερ τι ἦν ἀληθὲς ὧν λέγει, καὶ μόνον προσιόντα τῷ Ἀνδροκλείδῃ διαμαρτύρεσθαι καὶ μετὰ μαρτύρων πολλῶν, ἵν' αὐτῷ πολλοὶ ἦσαν οἱ συνειδότες. ὅτι δὲ τούτων οὐδὲν πώποτ' ἐποίησεν, αὐτοῦ ὑμῖν τοῦ Ἀνδροκλείδου, παρ' ᾧ εἰσὶν αἱ συνθῆκαι κείμεναι, μαρτυρίαν ἀναγνώσεται. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἕτερον δ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, σκέψασθε, ὃ διαπέπρακται. ἐγὼ γὰρ τοῦτον προὐκαλεσάμην καὶ ἠξίωσα ἀκολουθῆσαι ὡς Ἀνδροκλείδην, παρ' ᾧ κεῖνται αἱ συνθῆκαι, καὶ κοινῇ ἐκγραψαμένους ἡμᾶς τὰς συνθήκας πάλιν σημήνασθαι, τὰ δ' ἀντίγραφα ἐμβαλέσθαι εἰς τὸν ἐχῖνον, ὅπως ἂν μηδεμία ὑποψία ᾖ, ἀλλ' ὑμεῖς ἅπαντα καλῶς καὶ δικαίως ἀκούσαντες γνῶτε, ὅ τι ἂν ὑμῖν δικαιότατον δοκῇ εἶναι. ταῦτα δέ μου προκαλουμένου, οὐκ ἠθέλησε τούτων οὐδὲν ποιῆσαι, ἀλλ' οὕτω πεφιλο- 1181
σόφηκεν, ὥστε μὴ εἶναι ὑμᾶς ἀκοῦσαι τῶν συνθηκῶν ἐκ τῶν κοινῶν γραμμάτων. καὶ ὅτι ταῦτα προὐκαλούμην τοῦτον, μαρτυρίαν ὑμῖν ἀναγνώσεται, ὧν ἐναντίον προὐκαλούμην. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Πῶς ἂν οὖν μᾶλλον καταφανὴς γένοιτο ἄνθρωπος, ὅτι δικαίως μὲν οὐδὲν βούλεται πρός με πράττειν, ἀποστερήσειν δ' οἴεται, ἃ προσήκει ἐμοὶ λαβεῖν, προφάσεις λέγων καὶ ἐγκλήματα ἐγκαλῶν, τὰς δὲ συνθήκας, ἅς φησί με παραβεβηκέναι, οὐκ ᾠήθη δεῖν ὑμᾶς ἀκοῦσαι; ἐγὼ δὲ τότε μὲν ἐναντίον τῶν μαρτύρων τῶν παραγενομένων προὐκαλεσάμην, νυνὶ δὲ καὶ ὑμῶν ἐναντίον τῶν δικαστῶν πάλιν προκαλοῦμαι, καὶ ἀξιῶ συγχωρεῖν αὐτὸν, καὶ ἐγὼ συγχωρῶ, ἀνοιχθῆναι τὰς συνθήκας ἐνταυθοῖ ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἀκοῦσαι ὑμᾶς, καὶ πάλιν σημήνασθαι ἐναντίον ὑμῶν. Ἀνδροκλείδης δ' οὑτοσὶ πάρεστιν· ἐγὼ γὰρ αὐτῷ ἐπήγγειλα ἥκειν ἔχοντι τὰς συνθήκας. καὶ συγχωρῶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐν τῷ τούτου λόγῳ, ἢ ἐν τῷ προτέρῳ, ἢ ἐν τῷ ὑστέρῳ, ἀνοιχθῆναι· οὐδὲν γάρ μοι διαφέρει. ὑμᾶς δὲ βούλομαι ἀκοῦσαι τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους, οὓς ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, ἐγώ τε καὶ Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί. καὶ εἰ μὲν συγχωρεῖ, ἔστω ταῦτα, καὶ ὑμεῖς ἀκούετε, ἐπειδὰν τούτῳ δοκῇ· ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλῃ ταῦτα ποιεῖν οὗτος, τότ' ἤδη καταφανὴς ἔσται, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι ἀναισχυντότατός ἐστιν ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ δικαίως οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ἀποδέχοισθε τούτου ὡς
1182 ὑγιὲς λέγοντος. ἀλλὰ τί ταῦτα σπουδάζω; οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀγνοεῖ ταῦτα οὑτοσὶ, ὅτι ἀδικεῖ μὲν ἐμὲ, ἀδικεῖ δὲ τοὺς θεοὺς, οὓς ὤμοσε, καὶ ἐπιορκεῖ, ἀλλὰ διέφθαρται, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ παραφρονεῖ. ἀνιῶμαι μὲν οὖν καὶ αἰσχύνομαι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οἷς μέλλω λέγειν πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ἀνάγκης δέ μοι ἐστὶν εἰπεῖν, ὅπως ἂν ὑμεῖς οἱ τὴν ψῆφον ἔχοντες ἀκούσαντες ἅπαντα βουλεύσησθε, ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ βέλτιστον εἶναι περὶ ἡμῶν. ὧν δὲ μέλλω λέγειν οὗτος αἴτιός ἐστιν, οὐκ ἐθέλων ἐν τοῖς οἰκείοις περὶ τούτων πρός με διαλύσασθαι, ἀλλ' ἀναισχυντῶν. Ὀλυμπιόδωρος γὰρ οὑτοσὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, γυναῖκα μὲν ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους οὐδεπώποτ' ἔγημεν, οὐδ' εἰσὶν αὐτῷ παῖδες οὐδ' ἐγένοντο, ἑταίραν δὲ λυσάμενος ἔνδον ἔχει. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ λυμαινομένη ἅπαντας ἡμᾶς καὶ ποιοῦσα τουτονὶ περαιτέρω μαίνεσθαι. πῶς γὰρ οὐ μαίνεται, ὅστις οἴεται δεῖν, ἃ μὲν ὡμολόγησε καὶ συνέθετο ἑκὼν πρὸς ἑκόντα καὶ ὤμοσε, τούτων μὲν μηδ' ὁτιοῦν ποιεῖν, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ σπουδάζοντος οὐχ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τούτου ἀδελφῆς ὁμοπατρίας καὶ ὁμομητρίας, ἣ ἐμοὶ συνοι-

κεῖ, καὶ ὑπὲρ τῆς τούτου ἀδελφιδῆς, θυγατρὸς δὲ ἐμῆς; αὗται γάρ εἰσιν αἱ ἀδικούμεναι οὐχ ἧττον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον. πῶς γὰρ οὐκ ἀδικοῦνται, ἢ πῶς οὐ δεινὰ πάσχουσιν, ἐπειδὰν ὁρῶσι τὴν μὲν τούτου ἑταίραν περαιτέρω τοῦ καλῶς ἔχοντος καὶ χρυσία πολλὰ ἔχουσαν καὶ ἱμάτια καλὰ, καὶ ἐξόδους λαμπρὰς ἐξιοῦσαν, καὶ ὑβρίζουσαν ἐκ τῶν ἡμετέρων, αὗται δὲ καταδεεστέρως περὶ ταῦτ' ἔχωσιν ἅπαντα; πῶς οὐκ ἐκεῖναι μᾶλλον ἔτι ἀδικοῦνται, ἢ ἐγώ; οὗτος δὲ πῶς οὐ καταφανῶς μαί- 1183
νεται καὶ παραφρονεῖ τοιαῦτα περὶ αὑτοῦ βουλευόμενος; ἵνα δὲ μὴ φάσκῃ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐπὶ διαβολῇ ταῦτα λέγειν με τοῦ ἀγῶνος ἕνεκα τουτουΐ, μαρτυρίαν ὑμῖν ἀναγνώσεται τῶν τούτου οἰκείων καὶ ἐμοῦ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὀλυμπιόδωρος μὲν τοίνυν τοιοῦτός ἐστιν ἄνθρωπος, οὐ μόνον ἄδικος, ἀλλὰ καὶ μελαγχολᾶν δοκῶν ἅπασι τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις τῇ προαιρέσει τοῦ βίου, καὶ, ὅπερ Σόλων ὁ νομοθέτης λέγει, παραφρονῶν, ὡς οὐδεὶς πώποτε παρεφρόνησεν ἀνθρώπων, γυναικὶ πειθόμενος πόρνῃ. καὶ ἄκυρά γε ταῦτα πάντα ἐνομοθέτησεν εἶναι Σόλων, ὅ τι ἄν τις γυναικὶ πειθόμενος πράττῃ, ἄλλως τε καὶ τοιαύτῃ. περὶ μὲν οὖν τούτων καλῶς ὁ νομοθέτης ἐπεμελήθη. ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι, καὶ οὐ μόνον ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμὴ γυνὴ, Ὀλυμπιοδώρου δὲ τουτουῒ ἀδελφὴ, καὶ ἡ θυγάτηρ ἡ ἐμὴ, Ὀλυμπιοδώρου δὲ τουτουῒ ἀδελφιδῆ, ἱκετεύομεν ὑμᾶς καὶ ἀντιβολοῦμεν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἅπαντες ἡμεῖς, (νομίσατε γὰρ ἐκείνας ἐνθάδε παρεῖναι,) μάλιστα μὲν τουτουῒ Ὀλυμπιόδωρον πεῖσαι μὴ ἀδικεῖν ἡμᾶς, ἐὰν δ' ἄρα μὴ θέλῃ πείθεσθαι, ὑμᾶς μεμνημένους ἁπάντων τῶν εἰρημένων ψηφίζεσθαι, ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ βέλτιστον καὶ δικαιότατον εἶναι. καὶ ταῦτα ποιοῦντες τά τε δίκαια γνώσεσθε καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῖν ἅπασιν, οὐχ ἥκιστα δὲ Ὀλυμπιοδώρῳ αὐτῷ τούτῳ.

1184 ## ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΛΟΓΟΥ.

Τιμόθεον τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα ἔνδοξον καὶ στρατηγήσαντα τῆς πόλεως, Ἀπολλόδωρος ἀπαιτεῖ χρέα, λέγων, ὅτι Πασίωνι φίλῳ χρώμενος ὁ Τιμόθεος ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χρήματα καὶ ὀφείλων ἐν τοῖς τραπεζιτικοῖς λόγοις ἐγγέγραπται. τὰ μὲν δὴ πάντα ὀφλήματα τέτταρα καταριθμεῖται· ἐφ' ἑκάστου δὲ καὶ τοὺς χρόνους καὶ τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἐδανείσατο Τιμόθεος, ἀκριβῶς εἴρηκε. καὶ τὰς μὲν πλείστας ἀποδείξεις ἐκ τῶν καλουμένων ἀτέχνων πίστεων παρέσχηται, μαρτυριῶν καὶ προκλήσεων, τινὰς δὲ καὶ ἐντέχνους ἀπὸ τῶν εἰκότων. καὶ ὁ μὲν Ἀπολλόδωρος Τιμόθεον εἶναί φησι τὸν δανεισάμενον, καὶ τοῖς ὑπὲρ Τιμοθέου συσταθεῖσι δοθῆναι τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης· ὁ δὲ οὐχ ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐκείνους ὀφείλειν λέγει.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ
ΥΠΕΡ ΧΡΕΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

Μηδενὶ ὑμῶν ἄπιστον γενέσθω, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ Τιμόθεος ὀφείλων ἀργύριον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ φεύγει νῦν ὑπ' ἐμοῦ ταύτην τὴν δίκην. ἀλλ' ἐπειδὰν ὑμᾶς ἀναμνήσω τόν τε καιρὸν
1185 ἐν ᾧ τὸ συμβόλαιον ἐγένετο, καὶ τὰ συμβάντα τούτῳ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, καὶ εἰς ὅσην ἀπορίαν οὗτος κατέστη, τόθ' ἡγήσεσθε τὸν μὲν πατέρα τὸν ἐμὸν βέλτιστον γενέσθαι περὶ Τιμόθεον, τοῦτον δ' οὐ μόνον ἀχάριστον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀδικώτατον

των ἀνθρώπων· ὅς γε τυχὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ὅσων ἐδεήθη, καὶ λαβὼν ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ [ὢν] καὶ κινδύνοις τοῖς μεγίστοις καθεστηκὼς περὶ τῆς ψυχῆς, οὐ μόνον οὐκ ἀπέδωκε χάριν, ἀλλὰ καὶ τὸ δοθὲν ἀποστερεῖ με. καίτοι, σφαλέντος μὲν τούτου, ἀπώλλυτο καὶ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ τὸ συμβόλαιον· οὔτε γὰρ ἐπ' ἐνεχύρῳ οὔτε μετὰ μαρτύρων ἔδωκε· σωθέντος δὲ, ἐπὶ τούτῳ ἐγίνετο, ὁπότε βούλοιτο εὐπορήσας ἡμῖν ἀποδοῦναι. ἀλλ' ὅμως, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐ περὶ πλείονος ἐποιήσατο ὁ πατὴρ περιουσίαν χρημάτων μᾶλλον, ἢ οὐ Τιμοθέῳ ὑπηρετῆσαι, ὧν ἐδεήθη αὐτοῦ, ἐν ἀπορίᾳ ὄντι. ᾤετο μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὁ πατὴρ, εἰ σωθείη Τιμόθεος τότε ἐξ ἐκείνων τῶν κινδύνων καὶ ἀφίκοιτο οἴκαδε παρὰ βασιλέως, εὐπορωτέρου γενομένου τούτου, ἢ ὡς τότε διέκειτο, οὐ μόνον τά ἑαυτοῦ κομιεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ, εἴ του ἄλλου δέοιτο, πρὸς Τιμόθεον [πρᾶξαι] ὑπάρξειν αὐτῷ. ἐπειδὴ δ' οὐχ, ὡς ἐκεῖνος ᾠήθη, συμβέβηκεν, ἀλλ', ἃ μετὰ χάριτος ἔλαβε Τιμόθεος ἀπὸ τῆς τραπέζης δεηθεὶς τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ταῦτα δι' ἔχθρας καὶ δίκης, τετελευτηκότος ἐκείνου, ἐξελεγχθεὶς μὲν, ὡς ὀφείλει, οἴεται δεῖν ἀποδοῦναι, ἐὰν δὲ δύνηται ὑμᾶς πεῖσαι, ὡς οὐκ ὀφείλει, ἐξαπατήσας τῷ λόγῳ, ἀποστερῆσαι ἡμᾶς τῶν 1186
χρημάτων, ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ εἶναι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα διηγήσασθαι ὑμῖν, τά τε ὀφειλόμενα καὶ εἰς ὅ τι ἕκαστον αὐτῶν ἐχρήσατο, καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς τὸ συμβόλαιον ἐγένετο. θαυμάσῃ δὲ μηδεὶς ὑμῶν, εἰ ἀκριβῶς ἴσμεν· οἱ γὰρ τραπεζῖται εἰώθασιν ὑπομνήματα γράφεσθαι ὧν τε διδόασι χρημάτων, καὶ εἰς ὅ τι, καὶ ὧν ἄν τις τιθῆται, ἵν' ᾖ αὐτοῖς γνώριμα τά τε ληφθέντα καὶ τὰ τεθέντα πρὸς τοὺς λογισμούς. ἐπὶ Σωκρατίδου γὰρ ἄρχοντος, Μουνυχιῶνος μηνὸς, μέλλων ἐκπλεῖν τὸν ὕστερον ἔκπλουν Τιμόθεος οὑτοσὶ, περὶ ἀναγωγὴν ἤδη ὢν ἐν τῷ Πειραιεῖ, προσδεηθεὶς ἀργυρίου, προσελθὼν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐν τῷ λιμένι ἐκέλευσεν αὐτὸν χρῆσαι χιλίας τριακοσίας πεντήκοντα μίαν, δύ' ὀβολώ· τοσούτου γὰρ ἔφη προσδεῖσθαι· καὶ δοῦναι ἐκέλευσεν Ἀντιμάχῳ, τῷ ταμίᾳ τῷ ἑαυτοῦ, ὃς τούτῳ διῴκει τότε πάντα. καὶ ὁ μὲν δανεισάμενος τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ Τιμόθεος ἦν καὶ κελεύσας δοῦναι Ἀντιμάχῳ, τῷ ταμίᾳ τῷ ἑαυτοῦ· ὁ δὲ λαβὼν τὸ ἀργύριον ἐκ τῆς τραπέζης παρὰ Φορμίωνος Αὐτόνομος, ὅσπερ Ἀντιμάχῳ διετέλει γραμματεύων τὸν ἅπαντα χρόνον. δοθέντος τοίνυν τοῦ ἀργυρίου τούτου, ἐγράψατο μὲν ὀφείλοντα τὸν κελεύσαντα χρῆσαι Τιμόθεον, ὑπό-

μνημα δ' ἐγράψατο, ᾧ τε οὗτος ἐκέλευσε δοῦναι, Ἀντιμάχῳ, καὶ ὃν ὁ Ἀντίμαχος συνέπεμψεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν ληψόμενον τὸ ἀργύριον, τὸν Αὐτόνομον, τὰς χιλίας τριακοσίας δραχμὰς
1187 καὶ πεντήκοντα καὶ μίαν καὶ δύο ὀβολώ. τὸ μὲν τοίνυν πρῶτον χρέος, ὃ ἐκπλέων ἔλαβε στρατηγῶν τὸ ὕστερον, τοσοῦτον ὤφειλεν. ἐπειδὴ δ' ἀπεχειροτονήθη μὲν ὑφ' ὑμῶν στρατηγὸς διὰ τὸ μὴ περιπλεῦσαι Πελοπόννησον, ἐπὶ κρίσει δὲ παρεδέδοτο εἰς τὸν δῆμον αἰτίας τῆς μεγίστης τυχών, ἐφειστήκει δ' αὐτῷ Καλλίστρατος καὶ Ἰφικράτης τῷ τε πράττειν καὶ τῷ εἰπεῖν δυνάμενοι, οὕτω δὴ διέθεσαν ὑμᾶς κατηγοροῦντες τούτου αὐτοί τε καὶ οἱ συναγορεύοντες αὐτοῖς, ὥστ' Ἀντίμαχον μὲν, ταμίαν ὄντα καὶ πιστότατα διακείμενον τούτῳ, κρίναντες ἐν τῷ δήμῳ ἀπεκτείνατε καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἐδημεύσατε, αὐτὸν δὲ τοῦτον, ἐξαιτουμένων μὲν τῶν ἐπιτηδείων καὶ οἰκείων αὐτοῦ ἁπάντων, ἔτι δὲ καὶ Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος, συμμάχων ὄντων ὑμῖν, μόλις μὲν ἐπείσθητε ἀφεῖναι, στρατηγοῦντα δ' αὐτὸν ἐπαύσατε. ἐν τοιαύταις δ' ὢν διαβολαῖς καὶ ἀπορίᾳ χρημάτων πολλῇ — ἡ μὲν γὰρ οὐσία ὑπόχρεως ἦν ἅπασα, καὶ ὅροι αὐτῆς ἕστασαν, καὶ ἄλλοι ἐκράτουν· ὁ μὲν γὰρ ἐν πεδίῳ ἀγρὸς ἀποτίμημα τῷ παιδὶ τῷ Εὐμηλίδου καθειστήκει, ἑξήκοντα δὲ τριηράρχοις τοῖς συνεκπλεύσασιν αὐτῷ ἑπτὰ μνῶν ἑκάστῳ ἡ ἄλλη οὐσία ὑπέκειτο, ἃς οὗτος αὐτοὺς στρατηγῶν ἠνάγκασε τοῖς ναύταις εἰς τροφὴν διαδοῦναι· ἐπειδὴ δ' ἀποχειροτονηθεὶς ἐν ᾧ ἀπήνεγκε λόγῳ ἐλογίσατο ἐκ τῶν στρατιωτικῶν χρημάτων αὐτὸς δεδωκὼς εἰς τὰς ναῦς τὰς ἑπτὰ μνᾶς ταύτας τότε, φοβούμενος, μὴ καταμαρτυρήσωσιν αὐτοῦ οἱ τριήραρχοι καὶ ἐξελέγχηται ψευδόμενος,
1188 δάνεισμα ποιεῖται ἰδίᾳ παρ' ἑκάστου αὐτῶν [τὰς] ἑπτὰ μνᾶς, καὶ ὑποτίθησιν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν, ἃς νῦν αὐτοὺς ἀποστερεῖ καὶ τοὺς ὅρους ἀνέσπακε. πανταχόθεν δ' ἀπορούμενος καὶ ἐν ἀγῶνι τῷ μεγίστῳ καθεστηκὼς περὶ τοῦ σώματος διὰ τὸ συμβεβηκέναι τῇ πόλει τοιαῦτα πράγματα, ἄμισθον μὲν τὸ στράτευμα καταλελύσθαι ἐν Καλαυρίᾳ, πολιορκεῖσθαι δὲ τοὺς περὶ Πελοπόννησον συμμάχους ὑπὸ Λακεδαιμονίων, κατηγορούντων δὲ τοῦτον αἴτιον εἶναι τῆς παρούσης ἀτυχίας Ἰφικράτους καὶ Καλλιστράτου, ἔτι δὲ τῶν ἀφικνουμένων ἀπὸ τοῦ στρατεύματος ἀπαγγελλόντων ἐν τῷ δήμῳ τὴν παροῦσαν ἔνδειαν καὶ ἀπορίαν, τὰ δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν ἑκάστου πυνθανομένου παρὰ τῶν οἰκείων καὶ ἐπιτηδείων ὡς διέκειντο· ὧν ἀκούοντες ὑμεῖς ἐν τῷ δήμῳ τότε ἀναμνήσθητε, πῶς ἕκαστος περὶ αὐτοῦ τὴν γνώ-

μην εἶχεν, οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε τὰ λεγόμενα· μέλλων τοίνυν κατα-
πλεῖν ἐπὶ τὴν κρίσιν, ἐν Καλαυρίᾳ δανείζεται χιλίας δραχμὰς
παρὰ Ἀντιφάνους τοῦ Λαμπρέως, ὃς ἐπέπλει ταμίας Φιλίππῳ
τῷ ναυκλήρῳ, ἵνα διαδοίη τοῖς Βοιωτίοις τριηράρχοις, καὶ πα-
ραμένωσιν, ἕως ἂν αὐτῷ ἡ κρίσις γένηται, καὶ μή, καταλυθει-
σῶν πρότερον τῶν Βοιωτίων τριηρῶν καὶ διαπελθόντων πρότε-
ρον τῶν στρατιωτῶν, μᾶλλον αὐτῷ ὀργίζησθε ὑμεῖς. οἱ μὲν γὰρ
πολῖται ἠνείχοντο κακοπαθοῦντες καὶ παρέμενον· οἱ δὲ Βοιω-
τοὶ οὐκ ἔφασαν παραμενεῖν, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν καθ' ἡμέραν
τροφὴν δώσοι. τότε οὖν ἀναγκαζόμενος δανείζεται τὰς χιλίας 1189
δραχμὰς παρὰ τοῦ Ἀντιφάνους, ὃς ἐπέπλει ταμιεύων Φιλίππῳ
τῷ ναυκλήρῳ, καὶ δίδωσι τῷ Βοιωτίῳ ἄρχοντι τῶν νεῶν. ἐπει-
δὴ δ' ἀφίκετο δεῦρο, ἀπῄτουν αὐτὸν ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ Ἀν-
τιφάνης τὰς χιλίας δραχμάς, ἃς ἐδανείσατο ἐν Καλαυρίᾳ, καὶ
ἠγανάκτουν, ὅτι οὐ ταχὺ ἀπελάμβανον. φοβούμενος δ' οὗτος τοὺς
ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ, μὴ πύθοιντο, ὅτι, ἃς ἐν τῷ λόγῳ ἀπήνεγκε
χιλίας δραχμὰς δεδωκὼς εἰς τὰς Βοιωτίας ναῦς ἐκ τῶν στρατιωτι-
κῶν χρημάτων, ταύτας Φίλιππος δανείσας ἀποστερεῖται, καὶ
ἅμα δεδιὼς τὸν Φίλιππον, μὴ καταμαρτυροίη αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγῶ-
νι, προσελθὼν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐδεήθη ἀπαλλάξαι τὸν Φίλιπ-
πον, καὶ χρῆσαι αὐτῷ τὰς χιλίας δραχμάς, ἵν' ἀποδιδοίη Φι-
λίππῳ. ὁρῶν δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τό τε μέγεθος τοῦ ἀγῶνος ἡ-
λίκον ἦν τούτῳ, καὶ ὡς ἠπορεῖτο οὗτος, καὶ ἐλεῶν αὐτόν,
προσαγαγὼν πρὸς τὴν τράπεζαν, ἐκέλευσεν ἀποδοῦναι χιλίας
δραχμὰς Φιλίππῳ τὸν Φορμίωνα, τὸν ἐπικαθήμενον ἐπὶ τῆς
τραπέζης, καὶ γράψαι ὀφείλοντα Τιμόθεον. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀλη-
θῆ ἐστι, τὸν δόντα τὸ ἀργύριον Φορμίωνα ὑμῖν μάρτυρα πα-
ρέξομαι, ἐπειδὰν καὶ περὶ τοῦ ἄλλου συμβολαίου διηγήσωμαι
ὑμῖν, ἵνα τῇ αὐτῇ μαρτυρίᾳ περὶ ὅλου τοῦ χρέους ἀκούσαντες
εἰδῆτε, ὅτι ἀληθῆ λέγω. καλῶ δ' ὑμῖν καὶ τὸν Ἀντιφάνην,
τὸν δανείσαντα τὸ ἀργύριον τούτῳ, τὰς χιλίας δραχμάς, ἐν Κα-
λαυρίᾳ, καὶ παρόντα, ὅτε ἀπέλαβε Φίλιππος τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ
πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐνθάδε. τοῦ μὲν γὰρ μαρτυρίαν μὴ ἐμβαλέ- 1190
σθαι πρὸς τὸν διαιτητὴν παρεκρούσατο φάσκων, ἀεί μοι μαρ-
τυρήσειν εἰς τὴν κυρίαν ἀπόφασιν. ἐπειδὴ δ' ἡ δίαιτα ἦν,
προσκληθεὶς ἀπὸ τῆς οἰκίας, (οὐ γὰρ ἦν φανερός,) ἔλιπε τὴν
μαρτυρίαν πεισθεὶς ὑπὸ τουτουΐ. τιθέντος δέ μου τὴν δραχμὴν
τοῦ λειπομαρτυρίου κατὰ τὸν νόμον, ὁ διαιτητὴς οὐ κατεδιαί-
τα, ἀλλ' ἀπιὼν ᾤχετο ἀποδιαιτήσας τούτου τὴν δίαιταν, ἑσπέ-

ρας ἤδη οὔσης. νυνὶ δὲ τοῦ Ἀντιμάχου ἕνεκα βλάβης ἰδίαν δίκην, ἐπειδή μοι τοῦτ᾽ ἀπεχειροτόνησαν. τοῦτ᾽ ἐξωμόσατο κατὰ τὸν νόμον. καὶ ἐξὸν αὐτῷ ἀπελθεῖν αὐτοῦ ἐναντίον ὑμῶν διομοσάμενον, χρήματα μὲν, ἃ ἐδανείσατο ἐν Καλαυρείᾳ Τιμοθέῳ χιλίας δραχμάς, ἀπέχειν δ᾽, ἃ παρὰ τοῦ πατρὸς Φίλιππος ἀπέλαβεν ἐνθάδε ταῦτα τὸ ἀργύριον· σχεδὸν μὲν οὖν καὶ αὐτὸς οὗτος ὁμολογεῖ πρὸς τῷ διαιτητῇ ἀποδοῦναι τῷ Φιλίππῳ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν τὰς χιλίας δραχμάς, οὐ μέντοι γ᾽ ἑαυτῷ φησὶ δανεῖσαι, ἀλλὰ τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ, καὶ ὑποθεῖναι αὐτόν φησι τούτου τοῦ ἀργυρίου χαλκόν. ὡς δ᾽ οὐκ ἀληθῆ ἔλεγεν, ἀλλ᾽ αὐτὸς δανεισάμενος ἀποστερεῖ, ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω, ἐπειδὰν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν ὀφείλει καθ᾽ ἕκαστον ὑμῖν διηγήσωμαι. ἀφικομένου γὰρ Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος ὡς τοῦτον ἐν τῷ Μαιμακτηριῶνι μηνὶ τῷ ἐπ᾽ Ἀστείου ἄρχοντος ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τὸν τούτου, βοηθησόντων αὐτῷ, καὶ καταγομένων εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐν Πειραιεῖ τὴν ἐν τῇ Ἱπποδαμείᾳ, ἑσπέρας ἤδη οὔσης, ἀπορούμενος ὑποδέξασθαι αὐτούς, πέμψας ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν Αἰσχρίω-

1191 να, τὸν ἀκόλουθον τὸν αὑτοῦ, ἐκέλευεν αἰτήσασθαι στρώματα καὶ ἱμάτια καὶ φιάλας ἀργυρᾶς δύο καὶ μνᾶν ἀργυρίου δανείσασθαι. ἀκούσας δ᾽ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς Αἰσχρίωνος, τοῦ ἀκολούθου τοῦ τούτου, τούς τε ἀφιγμένους καὶ τὴν χρείαν, εἰς ἣν ᾐτεῖτο, ἐφ᾽ ἅ τ᾽ ἦλθον, ἔχρησε καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου, ἣν ἐδανείζετο, ἐδάνεισεν. ἀπολελυμένῳ τοίνυν τῆς αἰτίας πολλὴ συνέβαινεν αὐτῷ μετὰ ταῦτα χρημάτων ἀπορία εἴς τε τὰς ἰδίας χρείας καὶ εἰς τὰς δημοσίας εἰσφοράς. ἃ ὁρῶν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς οὐκ ἐτόλμα τοῦτον εὐθὺς ἀπαιτεῖν τὸ ἀργύριον· οὔτε γὰρ ἂν τοῦτον εὐπορήσανθ᾽ ἡγεῖτο ἀδικῆσαι αὐτόν, οὔτ᾽ ἂν αὐτὸς ἀποροῦντα τοῦτον ἔχειν ὁπόθεν εἰσπράξειεν. ἐπειδὴ τοίνυν ἀπῆλθον ὅ τε Ἀλκέτας καὶ ὁ Ἰάσων, τὰ μὲν στρώματα καὶ τὰ ἱμάτια πάλιν ἀπήνεγκεν Αἰσχρίων, ὁ ἀκόλουθος ὁ τούτου, τὰς δὲ φιάλας τὰς δύο οὐκ ἀπήνεγκεν, ἃς ᾐτήσατο, ὅτεπερ καὶ τὰ στρώματα καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου ἐδανείσατο, ἀφικομένων ὡς τοῦτον Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος. μέλλων τοίνυν ἀποδημεῖν ὡς βασιλέα καὶ διαπραξάμενος ἐκπλεῦσαι, ὡς βασιλεῖ στρατηγήσων τὸν ἐπ᾽ Αἴγυπτον πόλεμον, ἵνα μὴ δῷ λόγον ἐνθάδε καὶ εὐθύνας τῆς [ἐνθάδε] στρατηγίας, μεταπεμψάμενος τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν εἰς τὸ παράλιον τῶν τε προϋπηργμένων εἰς αὐτὸν ἐπῄνει καὶ ἐδεῖτο αὐτοῦ, συστήσας Φιλώνδαν, ἄνδρα τὸ μὲν γένος Μεγαρέα, μετοικοῦντα δ᾽ Ἀθήνησι, πιστῶς δὲ τούτῳ διακείμενον

καὶ ὑπηρετοῦντα ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἐκ 1192
Μακεδονίας ὁ Φιλώνδας, ὃν συνίστη οὗτος τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, ἄγων ξύλα τὰ δοθέντα τούτῳ ὑπὸ Ἀμύντου, τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρασχεῖν καὶ ἐᾶσαι τὰ ξύλα ἀνακομίσαι εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ τὴν ἐν Πειραιεῖ, αὑτοῦ γὰρ εἶναι τὰ ξύλα. ἅμα τε τῇ δεήσει εἶπε λόγον, ᾧ οὐκ ἀκόλουθα ποιεῖ τὰ ἔργα νυνί· ἔφη γάρ, κἂν μὴ τύχῃ ὧν ἐδεῖτο τοῦ πατρός, οὐκ ὀργισθήσεσθαι, ὥσπερ ἂν ἄλλος τις ἀποτυχών, ἀλλ' ὧν αὐτῷ δεηθέντι ὑπηρέτηκε, τούτων, ἄν ποτε δύνηται, χάριν ἀποδώσειν. ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ταῦτα ἥσθη τε τοῖς λόγοις καὶ ἐπῄνει τοῦτον, ὅτι μέμνηται εὖ παθών, καὶ ὅσα αὐτοῦ ἐδεῖτο, ὑπέσχετο ποιήσειν. καὶ οὗτος μὲν μετὰ ταῦτα τὴν ἀναγωγὴν ἐποιεῖτο ὡς τοὺς στρατηγοὺς τοὺς βασιλέως· ὁ δὲ Φιλώνδας, ᾧ συνέστησεν οὗτος τὸν πατέρα τὸν ἐμόν, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἄγων τὰ ξύλα, τὸ ναῦλον παρασχεῖν, εἰς τὴν Μακεδονίαν τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. καὶ οὗτοι οἱ χρόνοι ἦσαν περὶ Θαργηλιῶνα μῆνα ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος. τῷ δ' ὑστέρῳ ἔτει ἀφικομένου τοῦ Φιλώνδου ἐκ τῆς Μακεδονίας ἄγοντος τὰ ξύλα, ἀποδημοῦντος τούτου παρὰ βασιλεῖ, καὶ προσελθόντος τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, [καὶ] κελεύοντος τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρασχεῖν, ἵνα διαλύσῃ τὸν ναύκληρον, καθάπερ οὗτος ἐδεήθη, ὅτε ἐξέπλει, τοῦ πατρὸς καὶ συνέστησε πρὸς Φιλώνδαν, προσαγαγὼν πρὸς τὴν τράπεζαν ὁ πατὴρ ἐκέλευσε δοῦναι Φορμίωνα τὸ ναῦλον τῶν ξύλων, χιλίας ἑπτακοσίας πεντήκοντα. καὶ ἠρίθμησε τὸ ἀργύριον Φορμίων· καὶ ἐγράψατο μὲν ὀφείλοντα Τιμόθεον, (οὗτος γὰρ 1193
ἦν ὁ δεηθεὶς τοῦ πατρὸς παρασχεῖν τὸ ναῦλον τῶν ξύλων καὶ τούτου ἦν,) ὑπόμνημα δ' ἀπεγράψατο τήν τε χρείαν, εἰς ἣν ἐλήφθη τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λαβόντος. καὶ οὗτος ὁ χρόνος ἦν Ἀλκισθένης ἄρχων, ὁ ὕστερος ἐνιαυτός, ᾗ οὗτος ἀνήγετο ὡς βασιλέα. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον καὶ Τιμοσθένης ὁ Αἰγιαλεὺς ἀφικνεῖται κατ' ἐμπορίαν ἰδίαν ἀποδημῶν. ἐπιτήδειος δὲ ὢν Φορμίωνι καὶ κοινωνὸς ὁ Τιμοσθένης, ὅτ' ἐξέπλει, δίδωσιν ἀποθεῖναι τῷ Φορμίωνι μετ' ἄλλων χρημάτων καὶ φιάλας Λυκιουργεῖς δύο. ἀπὸ τύχης δ' ὁ παῖς ταύτας τὰς φιάλας, οὐκ εἰδώς, ὅτι ἀλλότριαι ἦσαν, δίδωσι τῷ Αἰσχρίωνι, τῷ ἀκολούθῳ τῷ τούτου, ὅτ' ἐπέμφθη ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπὸ τούτου, καὶ ᾐτεῖτο τὰ στρώματα καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου ἐδανείσατο, ἀφικομένων ὡς τοῦτον Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος. ἀπαιτοῦντος δὲ τοῦ Τιμο-

σθένους τὰς φιάλας τὸν Φορμίωνα, ἐπειδὴ ἧκεν, ἀποδημοῦντος Τιμοθέου παρὰ βασιλεῖ, πείθει αὐτὸν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τὴν τιμὴν ἀπολαβεῖν τῶν φιαλῶν, ὅσον ἦγον αἱ φιάλαι, διακοσίας τριάκοντα ἑπτά. καὶ τῷ μὲν Τιμοσθένει τὴν τιμὴν ἀπέδωκε τῶν φιαλῶν, τοῦτον δ' ἐγράψατο αὑτῷ ὀφείλοντα πρὸς τὸ ἄλλο χρέος, ὃ οὗτος αὐτῷ ὤφειλεν, ὃ ἀπέτισε τῷ Τιμοσθένει τῶν φιαλῶν. καὶ ταῦτα πάνθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας, πρῶτον μὲν τῶν δόντων τὸ ἀργύριον οἷς οὗτος ἐκέλευσεν ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ ἐπικαθημένων τότε, ἔπειτα τοῦ ἀπολαβόντος τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν.

1194 ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ ψεύδομαι πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν εἶπον, τῶν μαρτυριῶν ἀναγιγνωσκομένων ἀκηκόατε. ὅτι δέ μοι καὶ αὐτὸς οὗτος ὡμολόγει, τὰ ξύλα τὰ κομισθέντα ὑπὸ Φιλώνδου εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀνακομισθῆναι τὴν ἐν Πειραιεῖ, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὡς μὲν τοίνυν τούτου ἦν τὰ ξύλα, ἃ ἤγαγεν ὁ Φιλώνδας, αὐτός μοι μεμαρτύρηκεν· ὡμολόγει γὰρ αὐτὰ πρὸς τῷ διαιτητῇ ἀνακομισθῆναι εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ τὴν ἐν Πειραιεῖ, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν ὑπὸ τῶν ἀκουόντων. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων πειράσομαι ὑμᾶς ἐγὼ διδάξαι, ὅτι ἀληθῆ λέγω. οἴεσθε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν πατέρα τὸν ἐμόν, εἰ μὴ Τιμοθέου ἦν τὰ ξύλα, καὶ ἐδεήθη οὗτος αὐτοῦ συστήσας τὸν Φιλώνδαν, ὅτε ἀνήγετο ὡς τοὺς στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως, παρασχεῖν τὸ ναῦλον, ἢ ἐᾶσαι ἄν ποτε, ὑποκειμένων αὐτῷ τῶν ξύλων τοῦ ναύλου, ἀνακομίσαι τὸν Φιλώνδαν τὰ ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος, ἀλλ' οὐκ ἂν παραστήσαντά τινα τῶν οἰκετῶν φυλάττειν καὶ τὴν τιμὴν λαμβάνειν τῶν πωλουμένων ξύλων, ἕως ἐκομίσατο τὰ ἑαυτοῦ, εἴπερ Φιλώνδου ἦν τὰ ξύλα καὶ ἐμπορίας ἕνεκ' ἤχθη; ἔπειτα πρὸς τούτοις τίνι ὑμῶν εἰκὸς δοκεῖ εἶναι, μὴ κελεύσαντος τούτου τὸ ναῦλον παρασχεῖν τῶν ξύλων τῶν δοθέντων τούτῳ ὑπὸ Ἀμύντου, πιστεῦσαι τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν Φιλώνδᾳ καὶ ἐᾶσαι ἀνακομίσαι τὰ ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν τούτου; ἢ πῶς οἷόν τ' ἐστὶ τὸν μὲν Φιλώνδαν ἐμπορίας ἕνεκ'

γεῖν τὰ ξύλα, ὡς οὗτός φησι, καταχρήσασθαι δὲ τοῦτον 1195
ντ' εἰς τὴν οἰκοδομίαν τὴν αὑτοῦ τοῖς ξύλοις τούτοις; σκέ-
ϑε δὲ κἀκεῖνο, ὅτι πολλοὶ δὴ καὶ χρηστοὶ τῶν πολιτῶν οἰ-
ι ὄντες τούτῳ ἐπεμελοῦντο τῶν τούτου, ἀποδημοῦντος παρὰ ιλεῖ Τιμοθέου· ὧν οὐδεὶς τετόλμηκε μαρτυρῆσαι τούτῳ, ἢ οὐκ ἔλαβεν ὁ Φιλώνδας τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς τρα- ης, ἢ ὡς λαβὼν ἀπέδωκεν, οὐδ' αὖ ὡς αὐτῶν τις διέλυσε ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων ὧν ἤγαγεν ὁ Φιλώνδας, δοθέντων ῳ παρ' Ἀμύντου. ἡγοῦνται γὰρ περὶ πλείονος αὐτοῖς εἶναι ὶ κἀγαθοὶ δοκεῖν εἶναι μᾶλλον, ἢ Τιμοθέῳ χαρίσασθαι τὰ δῆ μαρτυροῦντες. οὐ μέντοι γ' οὐδὲ τούτου γ' ἔφασαν μαρτυρῆσαι ἂν τἀληθῆ· οἰκεῖον γὰρ αὐτοῖς εἶναι. ὅπου ν μηδεὶς τετόλμηκε τῶν οἰκείων τούτῳ μαρτυρῆσαι καὶ ἐπι- μένων τῶν τούτου, ὅτε ἀπεδήμει οὗτος παρὰ βασιλεῖ, ἢ οὐκ ἔλαβεν ὁ Φιλώνδας τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς τρα- ης, ἢ ὡς αὐτῶν τις διέλυσε, πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ὑμᾶς ἡγεῖ- ι με τἀληθῆ λέγειν; καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε τολμήσει, ὡς ς τις διέλυσε τὸ ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων ὧν ἤγαγεν ὁ Φι- δας, ἢ ὁ πατὴρ ὁ ἐμός. ἐὰν δὲ καταχρῆται τῷ λόγῳ, ἀξι- αὐτὸν καὶ τὴν μαρτυρίαν παρασχέσθαι ὑμῖν τοῦ ἀποδόντος ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁμολογεῖται ἀποδη- παρὰ βασιλεῖ· τὸν δὲ Φιλώνδαν, ὃν ἔπεμψεν ἐπὶ τὰ ξύλα συνέστησε τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, τεθνηκότα κατελάμβανες ἥκων ὰ βασιλέως. ἀναγκαῖον δὴ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ ἐπιτη-
ν, οὓς κατέλιπες ἀποδημεῖν μέλλων συνεπιμελεῖσθαι τῶν 1196
τοῦ, εἰδέναι τινά, ὅθεν τὸ ναῦλον τῶν ξύλων πορίσας ὁ ώνδας τῷ ναυκλήρῳ διέλυσεν, εἰ μὴ φῇς τὸν πατέρα τὸν συστῆσαι αὐτῷ, μηδὲ λαβεῖν τὸν Φιλώνδαν παρὰ τοῦ ρὸς τοῦ ἐμοῦ τὸ ναῦλον τῶν ξύλων. μαρτυρίαν τοίνυν οὐ- ς ἔχεις παρασχέσθαι τῶν οἰκείων τῶν σαυτοῦ, ὡς οὐκ ἐλήφθη ἀποδημοῦντος τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἐκ τῆς τραπέζης, ἀλλὰ ν θάτερον, ἢ οὐδενὶ χρῇ τῶν οἰκείων οὐδὲ πιστεύεις τῶν τοῦ οὐδενί, ἢ εἰδὼς ἀκριβῶς τὸν Φιλώνδαν λαβόντα τὸ λον τῶν ξύλων παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ᾧπερ αὐτὸν στησας, ὅτε ἐξέπλεις, οἴει δεῖν ἀποστερήσας ἡμᾶς, ἂν δύνῃ, νεκτεῖν. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τῇ μαρτυρίᾳ παρέσχημαι ὑμῖν μαρτυροῦντας τοὺς δόντας τὸ ἀργύριον οἷς ς ἐκέλευσε καὶ καθημένους ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τότε, καὶ πίστιν ησα Τιμοθέῳ ἐπιθεῖναι, ἣν ἀναγνώσεται ὑμῖν.

ΟΡΚΟΙ.

Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, γράψας μοι ὁ πατὴρ κατέλιπε τὰ χρέα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔλεγεν ἀῤῥωστῶν ὅ τι ὀφείλοιτο αὐτῷ ἕκαστον, καὶ παρ' ᾧ, καὶ εἰς ὅ τι ἐλήφθη τὸ ἀργύριον, καὶ τῷ ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ. καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀδελφοῦ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὡς μὲν τοίνυν κατελείφθη ὀφείλων Τιμόθεος ἡμῖν τὸ ἀργύριον ὑπὸ τοῦ πατρός, οὗ δικάζομαι αὐτῷ, καὶ γίνεται ἐμὸν τὸ μέρος, ὅ τε ἀδελφός μοι μεμαρτύρηκε καὶ ὁ Φορμίων ὁ δοὺς
1197 τὸ ἀργύριον, κἀγὼ τούτων πίστιν ἠθέλησα ἐπιθεῖναι. προκαλεσαμένου δὲ τούτου πρὸς τῷ διαιτητῇ καὶ κελεύοντος ἐνεγκεῖν τὰ γράμματα ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ ἀντίγραφα αἰτοῦντος, πέμψαντος Φράσικρίδην ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ἐγὼ δὲ Φρασικρίδῃ ἐξενέγκας ἔδωκα ζητεῖν τὰ γράμματα καὶ ἐκγράφεσθαι ὅσα οὗτος ὤφειλε. καὶ ὡς ὡμολόγει λαβεῖν αὐτος τὰ ἀντίγραφα, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Πρὸς τοίνυν τὸν διαιτητὴν κομίσαντός μου τὰ γράμματα, παρὼν ὁ Φορμίων καὶ ὁ Εὐφοραῖος, οἱ δόντες τὸ ἀργύριον οἷς ἐκέλευσεν οὗτος, ἐξήλεγχον αὐτόν, ἐν οἷς τε χρόνοις ἕκαστον ἐδανείσατο [καὶ εἰς ὅ τι ἔλαβε τὸ ἀργύριον] καὶ εἰς ἃ κατεχρήσατο. ὁ δὲ τὰς μὲν χιλίας καὶ τριακοσίας καὶ πεντήκοντα [καὶ] μίαν καὶ δύο ὀβολώ, ἃς πρώτας ἐδανείσατο τοῦ Μουνυχιῶνος μηνός, μέλλων ἐκπλεῖν ἐπὶ Σωκρατίδου ἄρχοντος, [ἃς] καὶ ἐκέλευσε δοῦναι Ἀντιμάχῳ, τῷ ταμίᾳ τῷ αὐτοῦ, ἰδίᾳ ἔφη δανεῖσαι τὸν πατέρα Ἀντιμάχῳ, καὶ οὐκ αὐτὸς λαβεῖν. καὶ ὡς μὲν ἀληθῆ λέγει, οὐδένα μάρτυρα παρέσχηται, λόγῳ δὲ καταχρῆται, ἵνα μὴ αὐτὸς δοκῇ ἀποστερεῖν, ἀλλ' Ἀντίμαχος δανείσασθαι. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, μέγα ὑμῖν ἐρῶ τεκμήριον, ὅτι οὐκ Ἀντιμάχῳ ἐδάνεισεν ὁ πατὴρ [τοῦτο] τὸ ἀργύριον, ἀλλὰ Τιμοθέῳ περὶ ἀναγωγὴν ὄντι. πότερα γὰρ ἂν οἴεσθε ῥᾷον εἶναι τῷ πατρί, δημευθέντων τῶν Ἀντιμάχου, ἐνεπισκήψασθαι
1198 ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐκείνου ἐνοφειλόμενον αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀργύριον,

εἴπερ Ἀντιμάχῳ ἐδάνεισεν, ἢ ἀναμένειν, ὁπότε παρὰ τούτου κομιεῖσθαι ἔμελλεν εὐπορήσαντος, ὃς οὐ πολλὰς ἐλπίδας σωτηρίας περὶ αὐτοῦ εἶχεν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ; καὶ μὴν ἐνεπισκηψάμενός γε οὔτ' ἂν παρακαταβολῆς ἠπόρησεν, οὔτ' ἂν ἠπιστήθη ὑφ' ὑμῶν. πάντες γὰρ ἴστε τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν οὐ τῶν δημοσίων ἀδίκως ἐπιθυμοῦντα, ἀλλὰ τῶν αὐτοῦ ὑμῖν, ὅτε κελεύσαιτε, προθύμως ἀναλίσκοντα, εἶτα καὶ ἐπιτήδειον ὄντα αὐτῷ Καλλίστρατον, ὅσπερ ἐδήμευσε τὰ Ἀντιμάχου, ὥστε μηδὲν ἐναντιοῦσθαι. ὥστε τί ἄν ποτε βουλόμενος ὁ πατὴρ ἠβούλετο Τιμόθεον χρήστην ἐγγράψας ἡμῖν καταλιπεῖν, εἴπερ μὴ ὤφειλε τοῦτο τὸ ἀργύριον, μᾶλλον, ἢ οὐκ ἐκ τῶν Ἀντιμάχου δημευθέντων ἐνεπισκηψάμενος κομίσασθαι; περὶ δὲ τῶν χιλίων δραχμῶν, ἃς ἐδανείσατο παρὰ τοῦ Ἀντιφάνους ἐν Καλαυρίᾳ, ἵνα διαδοίη τοῖς Βοιωτίοις τριηράρχοις, μέλλων καταπλεῖν ἐπὶ τὴν κρίσιν, [ἃς] καὶ ἀπέδωκε Φιλίππῳ τῷ ναυκλήρῳ, ἐνθάδε λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, τὸν Βοιώτιον ναύαρχόν φησι δανείσασθαι καὶ ὑποθεῖναι τούτου τοῦ ἀργυρίου τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ χαλκόν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγει, μέγα ὑμῖν ἐρῶ τεκμήριον. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν Καλαυρίᾳ οὗτος φαίνεται δανεισάμενος τὰς χιλίας δραχμάς, καὶ οὐχ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος, ἔπειτ' ἀπαιτῶν ὁ Φίλιππος ἐνθάδε τοῦτον τὰς χιλίας δραχμάς, καὶ οὐ τὸν Βοιώτιον ναύαρχον, καὶ ἀποδοὺς οὗτος, ἀλλ' οὐχ ὁ Βοιώτιος 1199
ναύαρχος. προσῆκε γὰρ τῷ μὲν Βοιωτίῳ ἄρχοντι παρὰ τούτου τὴν τροφὴν τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶ λαμβάνειν· ἐκ γὰρ τῶν κοινῶν συντάξεων ἡ μισθοφορία ἦν τῷ στρατεύματι· τὰ δὲ χρήματα σὺ ἅπαντα ἐξέλεξας ἐκ τῶν συμμάχων, καὶ σὲ ἔδει αὐτῶν λόγον ἀποδοῦναι. εἶτα καταλυθεισῶν τῶν Βοιωτίων νεῶν, καὶ διαπελθόντων τῶν στρατιωτῶν, τῷ μὲν Βοιωτίῳ ναυάρχῳ οὐδεὶς κίνδυνος ὑπ' Ἀθηναίων ἦν, οὐδ' ἐν ἀγῶνι καθειστήκει οὐδενί, σὺ δ' ἐν τῷ μεγίστῳ· περίφοβος δ' ὢν ἡγοῦ σοι μεγάλην ἐπικουρίαν ἀπολογίας ἔσεσθαι, ἐὰν παραμείνωσιν αἱ Βοιώτιαι τριήρεις, ἕως ἂν σοι ἡ κρίσις γένηται. ἔπειτα καὶ ἐκ τίνος ἂν φιλίας ποτ' ἐδάνεισεν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ τὰς χιλίας δραχμάς, ὃν οὐκ ἐγίνωσκεν; ἀλλὰ γὰρ ὑποθέσθαι φησὶν αὐτῶν χαλκόν. ὁπόσον τινὰ καὶ ποδαπὸν καὶ πόθεν γενόμενον τὸν χαλκὸν τοῦτον τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ; πότερα κατ' ἐμπορίαν ἀχθέντα ἢ ἀπ' αἰχμαλώτων γενόμενον; εἶτα τίνες ἦσαν οἱ ἐνεγκόντες τὸν χαλκὸν ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμόν; πότερα μισθωτοὶ ἢ οἰκέται; ἢ τίς ὁ παραλαβὼν τῶν οἰκετῶν τῶν ἡμε-

τέρων; χρῆν γὰρ αὐτὸν, εἰ μὲν οἰκέται ἤνεγκαν, τοὺς κομίσαντας παραδιδόναι, εἰ δὲ μισθωτοὶ, τὸν ὑποδεξάμενον καὶ ἀποστησάμενον τὸν χαλκὸν τῶν οἰκετῶν τῶν ἡμετέρων, τοῦτον ἐξαιτεῖν. οὐ γὰρ δήπου ἄνευ γε σταθμοῦ ἔμελλεν οὔτε ὁ ὑποτιθέμενος παραλήψεσθαι, οὔθ' ὁ ὑποτιθεὶς τὸν χαλκὸν παραδώσειν, οὐδ'
1200 αὖ ὁ πατὴρ ἤμελλεν αὐτὸς οὔτε οἴσειν τὸν χαλκὸν οὔτε στήσεσθαι, ἀλλ' οἰκέται ἦσαν αὐτῷ, οἳ τὰ ἐνέχυρα τῶν δανεισμάτων παρελάμβανον. θαυμάζω δ' ἔγωγε καὶ τίνος ἄν ποτε εἵνεκα ὑπετίθει τὸν χαλκὸν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος ὀφείλων Φιλίππῳ χιλίας δραχμάς. πότερον ὡς Φίλιππος οὐκ ἂν ἡδέως τόκον ἐλάμβανεν, εἴπερ ἀσφαλῶς αὐτῷ ἦν τὸ ἀργύριον δεδανεισμένον καὶ ἐπ' ἐνεχύρῳ; ἢ ὡς οὐκ ἦν τῷ Φιλίππῳ ἀργύριον; ὥστε τί ἔδει τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ δεηθῆναι δανεῖσαι τὰς χιλίας δραχμὰς τὸν Βοιώτιον ναύαρχον καὶ ἀποδοῦναι Φιλίππῳ μᾶλλον, ἢ οὐ τὸν χαλκὸν ὑποθεῖναι τῷ Φιλίππῳ; ἀλλ' οὔθ' ὁ χαλκὸς ὑπετέθη, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὔθ' ὁ Βοιώτιος ναύαρχος ἐδανείσατο τὰς χιλίας δραχμὰς παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ἀλλὰ Τιμόθεος οὑτοσὶ ἐν ἀπορίᾳ ὢν πολλῇ. τὴν δὲ χρείαν, εἰς ἣν κατεχρήσατο τῷ ἀργυρίῳ, εἴρηκα ὑμῖν. ἀντὶ δὲ τοῦ χάριν ἀποδοῦναι ὧν ἐπιστεύθη καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, οἴεται δεῖν καὶ τὰ ἀρχαῖα, ἐὰν δύνηται, ἀποστερῆσαι. περὶ μὲν τοίνυν τῶν φιαλῶν καὶ τῆς μνᾶς τοῦ ἀργυρίου, ἣν ἐδανείσατο παρὰ τοῦ πατρὸς πέμψας τὸν ἀκόλουθον τὸν αὑτοῦ Αἰσχρίωνα τῆς νυκτὸς ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ἠρόμην αὐτὸν πρὸς τῷ διαιτητῇ, εἰ ἔτι δοῦλος εἴη ὁ Αἰσχρίων [αὐτοῦ], καὶ ἠξίουν αὐτὸν ἐν τῷ [αὐτοῦ] δέρματι τὸν ἔλεγχον διδόναι. ἀποκριναμένου δέ μοι τούτου, ὅτι ἐλεύθερος εἴη, τῆς μὲν ἐξαιτήσεως ἐπέσχον, μαρτυρίαν δ' αὐτὸν ἠξίουν ἐμβαλέσθαι τοῦ Αἰσχρίωνος
1201 ὡς ἐλευθέρου ὄντος. ὁ δὲ οὔτε μαρτυρίαν παρέσχετο, οὔθ' ὡς δοῦλον τὸν Αἰσχρίωνα παραδοὺς ἐκ τοῦ σώματος τὸν ἔλεγχον ἠξίου γενέσθαι, φοβούμενος, ἂν μὲν μαρτυρίαν παράσχηται ὡς ἐλευθέρου ὄντος, μὴ ἐπισκηψάμενος ἐγὼ αὐτῷ τῶν ψευδομαρτυριῶν καὶ ἐξελέγξας τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότα Αἰσχρίωνα ἐπὶ τόνδε τῶν κακοτεχνιῶν ἔλθοιμι κατὰ τὸν νόμον, εἰ δ' αὖ βασανίζειν παραδοίη, μὴ τὰς ἀληθείας κατείποι ὁ Αἰσχρίων. καίτοι καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ τῶν ἄλλων λημμάτων τοῦ ἀργυρίου μάρτυρας μὴ εἶχε παρασχέσθαι, τοῦτό γ' ἐξελέγξαι ἐκ τοῦ Αἰσχρίωνος, ὡς οὐκ ἐλή[illegible] αἱ φιάλαι οὐδ' ἡ μνᾶ τοῦ ἀργυρίου, οὐδ' ἐπέμφθη ὁ [illegible] ὑπὸ τούτου ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, καὶ τεκμηρίῳ

τούτῳ καταχρήσασθαι πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἐγὼ καὶ τἄλλα ψεύδομαι περὶ ὧν ἐγκαλῶ αὐτῷ, ὅπου, ὅν γε φημὶ λαβεῖν οἰκέτην ὄντα τούτου τὰς φιάλας καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου, οὗτος βασανιζόμενος οὐ φαίνεται λαβών. εἰ τοίνυν τοῦτο ἰσχυρὸν ἂν ἦν τούτῳ πρὸς ὑμᾶς τεκμήριον, ὅτι ἐξεδίδου τὸν Αἰσχρίωνα, ὃν πεμφθῆναί φημι ὑπὸ τούτου καὶ λαβεῖν τὰς φιάλας παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου δανείσασθαι, κἀμοὶ γενέσθω τεκμήριον πρὸς ὑμᾶς, ὅτι συνειδὼς ἀληθῆ με ἐγκαλοῦντα οὐ τολμᾷ τὸν Αἰσχρίωνα παραδοῦναι. ἀπολογίαν τοίνυν ποιήσεται, ὅτι ἐν τοῖς γράμμασι τοῖς τραπεζιτικοῖς ἐπ' Ἀλκισθένους ἄρχοντος ἦν ἐγγεγραμμένος τό τε ναῦλον τῶν ξύλων εἰληφὼς καὶ τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν ὧν ἀπέτισε Τιμοσθένει ὑπὲρ τούτου ὁ πατήρ, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ οὐκ 1202
ἐπεδήμει, ἀλλὰ παρὰ βασιλεῖ ἦν. περὶ δὴ τούτου σαφῶς ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι, ἵν' ἀκριβῶς εἰδῆτε, ὃν τρόπον ἔχει τὰ γράμματα τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης. οὗτος μὲν γὰρ ἐν μὲν τῷ Θαργηλιῶνι μηνὶ ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος, μέλλων ἀνάγεσθαι ὡς βασιλέα, συνέστησε τὸν Φιλώνδαν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ. τοῦ δ' ὑστέρου ἐνιαυτοῦ ἐπὶ Ἀλκισθένους ἄρχοντος ἀφικνεῖται ὁ Φιλώνδας ἄγων τὰ ξύλα ἐκ τῆς Μακεδονίας, καὶ ἔλαβε τῶν ξύλων τὸ ναῦλον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ἀποδημοῦντος τούτου παρὰ βασιλεῖ. ἐγράψαντο οὖν, ὅτε ἐδίδοσαν τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, ὀφείλοντα τοῦτον, οὐχ ὅτε συνέστησε τὸν Φιλώνδαν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐπιδημῶν. ὅτε μὲν γὰρ συνέστησεν, οὐδέπω τὰ ξύλα ἧκεν, ἀλλ' ἤμελλεν ἐπ' αὐτὰ ὁ Φιλώνδας τὴν πορείαν ποιεῖσθαι· ὅτε δ' ἧκε τὰ ξύλα ἄγων, οὗτος μὲν ἀπεδήμει, ὁ δὲ Φιλώνδας ἔλαβε τὸ ναῦλον τῶν ξύλων, καθάπερ οὗτος ἐκέλευσε, καὶ ἀνεκομίσθη εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐν Πειραιεῖ τὴν τούτου τὰ ξύλα. ὅτι δ' οὐκ εὐπορῶν οὗτος ἐξέπλει ἐνθένδε, ἴστε μὲν καὶ αὐτοί, ὅσοις αὐτοῦ ἡ οὐσία ἀφωρισμένη ἦν, οὓς νῦν ἀποστερεῖ. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι καὶ ἄνευ ἐνεχύρων ὤφειλέ τισι τῶν πολιτῶν οὐκ ἔχων ὑποθεῖναι τὰ ἄξια, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Περὶ δὲ τῶν φιαλῶν, ἃς ᾐτήσατο μὲν ἐν τῷ Μαιμακτηριῶνι μηνὶ Αἰσχρίων ὁ ἀκόλουθος τούτου ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος, ἐπιδημοῦντος τούτου, ὅτε ὑπεδέξατο Ἀλκέτην καὶ Ἰάσονα,

γεγραμμένου δὲ τὴν τιμὴν ὀφείλοντος τούτου ἐπ' Ἀλκισθένους
1203 ἄρχοντος, τέως μὲν ᾤετο αὐτὸν ἀποίσειν τὰς φιάλας ἃς ᾐτήσατο ὁ πατήρ· ἐπειδὴ δ' οὗτος μὲν ἀπῆλθε, τὰς δὲ φιάλας οὐκ ἀπενηνόχει, οὐδ' ἦσαν αἱ φιάλαι τοῦ Τιμοσθένους κείμεναι παρὰ τῷ Φορμίωνι, ἥκων δ' ἀπῄτει τὰς φιάλας, τότε μὲν ἀπέτισε τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν τῷ Τιμοσθένει, ἐγράψατο δ' ὁ πατὴρ αὐτῷ τοῦτον ὀφείλοντα πρὸς τὸ ἄλλο χρέος. ὥστ', ἂν ταύτῃ τῇ ἀπολογίᾳ καταχρῆται, ὅτι οὐκ ἐπεδήμει ἐν τοῖς χρόνοις, ἐν οἷς γέγραπται τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν ὀφείλων, ὑποβάλλετε αὐτῷ ὅτι Ἔλαβες μὲν ἐπιδημῶν, ἐπειδὴ δ' οὐκ ἀπέφερες, (ἀπεδήμεις γάρ,) οὐκ ἦσαν δ' αἱ φιάλαι, ἃς ὁ θέμενος ἀπῄτει, ἐγράφης τὴν τιμὴν αὐτῶν ὀφείλων, ὃ ἀπετίσθη τῶν φιαλῶν. ἀλλὰ νὴ Δία, φήσει ἴσως, ἔδει τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἀπαιτεῖν αὐτὸν τὰς φιάλας. ἀλλ' ἑώρα σε ὡς ἠπόρου. καὶ περὶ μὲν τοῦ ἄλλου χρέους σοι ἐπίστευε, καὶ ἡγεῖτο, ἐπειδὰν ἔλθῃς, ἀπολήψεσθαι παρὰ σοῦ εὐπορήσαντος, περὶ δὲ τῶν φιαλῶν σοι ἀπιστήσειν ἤμελλε; καὶ ὑπέσχετο μέν, δεομένου σου, τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρασχήσειν, ὅτε ἀνήγου ὡς βασιλέα, ἕνεκα δὲ τῶν φιαλῶν, δυεῖν οὐσῶν, ἀπιστήσειν σοι ἤμελλε; καὶ τὸ μὲν ἄλλο χρέος σε οὐκ ἀπῄτει ἀπορούμενον ὁρῶν, τὰς δὲ φιάλας ἔμελλε; βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ περὶ τῆς προκλήσεως τοῦ ὅρκου εἰπεῖν, ἣν ἐγώ τε τοῦτον προεκαλεσάμην καὶ οὗτος ἐμέ. ἐμβαλομένου γὰρ ἐμοῦ ὅρκον εἰς τὸν ἐχῖνον, ἠξίου καὶ αὐτὸς οὗτος ὀμόσας ἀπηλλάχθαι. ἐγὼ δ', εἰ μὲν μὴ περιφανῶς αὐτὸν ᾔδειν πολλοὺς καὶ μεγάλους ὅρκους ἐπιωρκηκότα
1204 καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις, ἔδωκ' ἂν αὐτῷ τὸν ὅρκον. νῦν δέ μοι δοκεῖ, μαρτύρων μὲν ὄντων ἐμοί, ὡς ἔλαβον τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, οἷς οὗτος ἐκέλευσε δοῦναι, περιφανῶν δὲ τεκμηρίων, δεινὸν εἶναι τὸ ὅρκον δοῦναι τούτῳ, ὃς οὐχ, ὅπως εὐορκήσῃ, πρόνοιαν ποιήσεται, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἱερῶν αὐτῶν ἕνεκα τοῦ πλεονεκτήματος ἀπέσχηται. τὰ μὲν οὖν καθ' ἕκαστα πόλλ' ἂν εἴη λέγειν ὧν ἐπιώρκηκεν οὗτος ῥᾳδίως, οὓς δὲ περιφανέστατα καὶ ὑμεῖς αὐτῷ πάντες σύνιστε ὅρκους ἐπιωρκηκότι, τούτους ἀναμνήσω ὑμᾶς. ἴστε γὰρ τοῦτον ἐν τῷ δήμῳ ὀμόσαντα καὶ ἐπαρασάμενον αὐτῷ ἐξώλειαν, εἰ μὴ γράψαιτο Ἰφικράτην ξενίας, καὶ καθιερώσαντα τὴν οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ. ὀμόσας δὲ ταῦτα καὶ ὑποσχόμενος ἐν τῷ δήμῳ οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ἕνεκα τοῦ συμφέροντος αὐτῷ ἔδωκε τῷ υἱεῖ τῷ ἐκείνου τὴν θυγατέρα. ὃς οὖν οὐθ' ὑμᾶς ᾐσχύνθη ἐξαπατῆσαι ὑποσχόμε-

νος, νόμων ὄντων, ἐάν τις τὸν δῆμον ὑποσχόμενος ἐξαπατήσῃ, εἰσαγγελίαν εἶναι περὶ αὐτοῦ, οὔτε τοὺς θεοὺς ὀμόσας καὶ ἐπαρασάμενος αὑτῷ ἔδεισεν, οὓς ἐπιώρκησε, πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ἐμὲ τούτῳ μὴ ἐθέλειν ὅρκον δοῦναι; οὔπω τοίνυν πολὺς χρόνος [ἐστὶν], ἐξ ὅτου ἐν τῷ δήμῳ πάλιν διωμόσατο, μὴ εἶναι αὑτῷ ἐφόδια τῷ γήρᾳ ἱκανὰ, τοσαύτην οὐσίαν κεκτημένος· οὕτως ἄπληστος καὶ αἰσχροκερδὴς ὁ τρόπος αὐτοῦ ἐστίν. ἡδέως δ' ἂν ἔγωγε πυθοίμην ὑμῶν, εἰ ὀργίζεσθε τοῖς ἀνεσκευασμένοις τῶν τραπεζιτῶν. εἰ γὰρ ἐκείνοις ὀργίζεσθε δικαίως, ὅτι ἀδικοῦσιν ὑμᾶς, πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ὑμᾶς βοηθεῖν τοῖς μηδὲν 1205
ἀδικοῦσι; καὶ μὴν διὰ τούτους τοὺς ἄνδρας αἱ τράπεζαι ἀνασκευάζονται, ὅταν ἀπορούμενοι μὲν δανείζωνται καὶ οἴωνται δεῖν διὰ τὴν δόξαν πιστεύεσθαι, εὐπορήσαντες δὲ μὴ ἀποδιδῶσιν, ἀλλ' ἀποστερῶσιν. ὅσων μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἠδυνάμην ὑμῖν μάρτυρας παρασχέσθαι, μεμαρτυρήκασί μοι· ἔτι δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων δεδήλωκα ὑμῖν, ὡς ὀφείλει Τιμόθεος τἀργύριον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ. δέομαι οὖν ὑμῶν συνεισπρᾶξαί μοι τοὺς ὀφείλοντας ἅ μοι ὁ πατὴρ κατέλιπεν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΙΗΡΑΡΧΗΜΑΤΟΣ ΛΟΓΟΥ.

Ἀπολλόδωρος ὁ Πασίωνος τριηραρχήσας φιλοτίμως τὸν ὡρισμένον χρόνον ἐπετριηράρχησεν ἕτερον οὐκ ὀλίγον, τοῦ διαδόχου, τοῦ Πολυκλέους, μὴ ἐλθόντος παραχρῆμα ἐπὶ τὴν ναῦν, τούτου δὲ, ὅτε ἦλθεν, οὐ παραλαβόντος εὐθέως, ἀλλὰ σκηψαμένου περιμένειν τὸν συντριήραρχον. τοσούτου δὲ χρόνου ἐπιτριηραρχοῦντος, ἀξιοῖ κομίσασθαι τὸ ἀνάλωμα παρὰ Πολυκλέους Ἀπολλόδωρος.

1206 ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΙΗΡΑΡΧΗΜΑΤΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Τοῖς τοιούτοις τῶν ἀγώνων, ὦ ἄνδρες δικασταί, [καὶ] τοὺς διαγνωσομένους προσήκει μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν. οὐ γὰρ ἐμὸς καὶ Πολυκλέους ἴδιός ἐστιν ὁ ἀγὼν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κοινός. ὧν γὰρ τὰ μὲν ἐγκλήματα ἴδιά ἐστιν, αἱ δὲ βλάβαι κοιναί, πῶς οὐχ ὑπὲρ τούτων εἰκός ἐστιν ἀκούσαντας ὑμᾶς ὀρθῶς διαγνῶναι; εἰ μὲν γὰρ περὶ ἄλλου τινὸς συμβολαίου ἐγὼ διαφερόμενος πρὸς Πολυκλέα εἰσῄειν εἰς ὑμᾶς, ἐμός γ' ἂν ἦν καὶ Πολυκλέους ὁ ἀγών· νῦν δὲ περί τε διαδοχῆς νεὼς ἐστιν ὁ λόγος καὶ ἐπιτριηραρχήματος πέντε μηνῶν καὶ ἓξ ἡμερῶν ἀνηλωμένου, καὶ περὶ τῶν νόμων, πότερα κύριοί εἰσιν ἢ οὔ. ἀναγκαῖον δή μοι δοκεῖ εἶναι ἅπαντα ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ πρὸς θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δέομαι ὑμῶν, μή με ἡγήσησθε ἀδολεσχεῖν, ἐὰν διὰ μακροτέρων διηγῶμαι τά τε ἀναλώματα καὶ τὰς πράξεις, ὡς ἐν καιρῷ τε ἕκαστα καὶ χρήσιμα τῇ πόλει ἐδιακονήθησαν. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει με ἐπιδεῖξαι ὡς ψεύδομαι, ἀναστὰς ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι ἐξελεγξάτω ὅ τι ἂν μὴ φῇ με ἀληθὲς λέγειν πρὸς ὑμᾶς. εἰ δ' ἐστὶν ἀληθῆ καὶ μηδεὶς ἄν μοι ἀντείποι ἄλλος ἢ οὗτος, δέομαι
1207 ὑμῶν ἁπάντων δικαίαν δέησιν· ὅσοι μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐστὲ καὶ παρῆτε ἐκεῖ, αὐτοί τε ἀναμνήσθητε καὶ τοῖς παρακαθημένοις φράζετε τήν τ' ἐμὴν προθυμίαν καὶ τὰ συμβάντα ἐν τῷ τότε καιρῷ τῇ πόλει πράγματα καὶ τὰς ἀπορίας, ἵν' ἐκ τούτων εἰδῆτε, ὁποῖός τίς εἰμι περὶ ἃ ἂν προστάξητε ὑμεῖς· ὅσοι δ' αὐτοῦ ἐπεδημεῖτε, σιγῇ μου ἀκοῦσαι διηγουμένου ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τούτων ἑκάστῳ οἷς ἂν λέγω τούς τε νόμους παρεχομένου καὶ τὰ ψηφίσματα τά τε τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου καὶ τοὺς μάρτυρας. ἑβδόμῃ γὰρ φθίνοντος Μεταγειτνιῶνος μηνὸς ἐπὶ Μόλωνος ἄρχοντος ἐκκλησίας γενομένης καὶ εἰσαγ-

γελθέντων ὑμῖν πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων, ἐψηφίσασθε τὰς ναῦς καθέλκειν τοὺς τριηράρχους· ὧν καὶ ἐγὼ ἦν. καὶ τὸν μὲν καιρὸν τὸν συμβεβηκότα τῇ πόλει τότε οὐκ ἐμὲ δεῖ διεξελθεῖν, ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς ἀναμνησθῆναι, ὅτι Τῆνος μὲν καταληφθεῖσα ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐξηνδραποδίσθη, Μιλτοκύθης δ' ἀφειστήκει ἀπὸ Κότυος καὶ πρέσβεις ἐπεπόμφει περὶ συμμαχίας βοηθεῖν κελεύων καὶ τὴν Χεῤῥόνησον ἀποδιδούς, Προκοννήσιοι δὲ σύμμαχοι ὄντες ἱκέτευον ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ βοηθῆσαι αὐτοῖς λέγοντες, ὅτι ὑπὸ Κυζικηνῶν κατέχονται τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ μὴ περιϊδεῖν ἀπολομένους, ἔτι δὲ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ναυκλήρων περὶ ἔκπλουν ὄντων ἐκ τοῦ Πόντου, καὶ Βυζαντίων καὶ Καλχηδονίων καὶ Κυζικηνῶν καταγόντων τὰ πλοῖα ἕνεκα τῆς ἰδίας χρείας τοῦ σίτου. ὧν ἀκούοντες ὑμεῖς τότε ἐν τῷ δήμῳ αὐτῶν τε λεγόντων καὶ τῶν συναγορευόντων αὐτοῖς, καὶ ὁρῶντες ἐν τῷ Πειραιεῖ τὸν σῖτον 1208
ἐπιτιμώμενον καὶ οὐκ ὄντα ἄφθονον ὠνεῖσθαι, ἐψηφίσασθε τάς τε ναῦς καθέλκειν τοὺς τριηράρχους καὶ παρακομίζειν ἐπὶ τὸ χῶμα, καὶ τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς δημάρχους καταλόγους ποιεῖσθαι τῶν δημοτῶν, καὶ ἀποφέρειν ναύτας, καὶ διὰ τάχους τὸν ἀπόστολον ποιεῖσθαι, καὶ βοηθεῖν ἑκασταχοῖ. καὶ ἐνίκησε τὸ Ἀριστοφῶντος ψήφισμα τουτί.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τοῦ μὲν ψηφίσματος τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐγὼ δ', ἐπειδή μοι οὐκ ἦλθον οἱ ναῦται οἱ καταλεγέντες ὑπὸ τῶν δημοτῶν, ἀλλ' ἢ ὀλίγοι καὶ οὗτοι ἀδύνατοι, τούτους μὲν ἀφῆκα, ὑποθεὶς δὲ τὴν οὐσίαν τὴν ἐμαυτοῦ καὶ δανεισάμενος ἀργύριον πρῶτος ἐπληρωσάμην τὴν ναῦν, μισθωσάμενος ναύτας ὡς οἷόν τ' ἦν ἀρίστους, δωρεὰς καὶ προδόσεις δοὺς ἑκάστῳ αὐτῶν μεγάλας. ἔτι δὲ σκεύεσιν ἰδίοις τὴν ναῦν ἅπασι κατεσκεύασα, καὶ τῶν δημοσίων ἔλαβον οὐδέν, καὶ κόσμῳ, ὡς οἷόν τ' ἦν κάλλιστα καὶ διαπρεπέστατα τῶν τριηράρχων. ὑπηρεσίαν τοίνυν, ἣν ἐδυνάμην, κρατίστην ἐμισθωσάμην· καὶ οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ κατὰ τὴν τριηραρχίαν ἀνήλισκον τότε οὕτω πολυτελῆ ὄντα, ἀλλὰ καὶ τῶν χρημάτων ὧν εἰς τὸν ἔκπλουν ἐψηφίσασθε εἰσενεχθῆναι μέρος οὐκ ἐλάχιστον ἐγὼ ὑμῖν προεισήνεγκα. δόξαν γὰρ ὑμῖν ὑπὲρ τῶν δημοτῶν τοὺς βουλευτὰς ἀπενεγκεῖν τοὺς προεισοίσοντας τῶν τε δημοτῶν καὶ

τῶν ἐγκεκτημένων, προσαπηνέχθη μου τοὔνομα ἐν τριττοῖς δήμοις διὰ τὸ φανερὰν εἶναί μοι τὴν οὐσίαν. καὶ τούτων ἐγὼ
1209 οὐδεμίαν πρόφασιν ποιησάμενος, οὔτε ὅτι τριηραρχῶ καὶ οὐκ ἂν δυναίμην δύο λειτουργίας λειτουργεῖν, οὔτε οἱ νόμοι ἐῶσιν, ἔθηκα τὰς προεισφορὰς πρῶτος. καὶ οὐκ εἰσεπραξάμην διὰ τὸ τότε μὲν ἀποδημεῖν ὑπὲρ ὑμῶν τριηραρχῶν, ὕστερον δὲ καταπλεύσας καταλαβεῖν τὰ μὲν εὔπορα ὑφ' ἑτέρων προεξειλεγμένα, τὰ δ' ἄπορα ὑπόλοιπα. καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω πρὸς ὑμᾶς, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας τῶν τε τὰ στρατιωτικὰ τότε εἰσπραττόντων καὶ τῶν ἀποστολέων, καὶ τοὺς μισθούς, οὓς ταῖς ὑπηρεσίαις καὶ τοῖς ἐπιβάταις κατὰ μῆνα ἐδίδουν, παρὰ τῶν στρατηγῶν σιτηρέσιον μόνον λαμβάνων, πλὴν δυοῖν μηνοῖν μόνον μισθὸν ἐν πέντε μησὶ καὶ ἐνιαυτῷ, καὶ τοὺς ναύτας τοὺς μισθωθέντας, καὶ ὅσον ἕκαστος ἔλαβεν ἀργύριον, ἵν' ἐκ τούτων εἰδῆτε τὴν ἐμὴν προθυμίαν, καὶ διότι οὗτος παραλαβεῖν παρ' ἐμοῦ τὴν ναῦν οὐκ ἤθελεν, ἐπειδή μοι ὁ χρόνος ἐξῆλθε τῆς τριηραρχίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ ψεύδομαι πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν εἶπον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μαρτυριῶν ἀναγινωσκομένων ἀκηκόατε. ἔτι δὲ περὶ ὧν μέλλω λέγειν ἅπαντές μοι ὁμολογήσετε, ὅτι ἀληθῆ ἐστί. τριήρους γὰρ ὁμολογεῖται κατάλυσις εἶναι, πρώτη μέν, ἐὰν μὴ μισθόν τις διδῷ, δευτέρα δέ, ἐὰν εἰς τὸν Πειραιᾶ μεταξὺ καταπλεύσῃ. ἀπόλειψίς τε γὰρ πλείστη γίγνεται, οἵ τε παραμένοντες τῶν ναυτῶν οὐκ ἐθέλουσιν πάλιν ἐμβαίνειν, ἐὰν μή τις αὐτοῖς ἕτερον ἀργύριον διδῷ, ὥστε τὰ οἰκεῖα διοι-
1210 κήσασθαι. ἃ ἐμοὶ ἀμφότερα συνέβη, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥστε πολυτελεστέραν μοι γενέσθαι τὴν τριηραρχίαν. καὶ γὰρ μισθὸν οὐδένα λαβὼν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ ὀκτὼ μηνῶν κατέπλευσα, τοὺς πρέσβεις ἄγων, διὰ τὸ ἄριστά μοι πλεῖν τὴν ναῦν. καὶ ἐνθένδε πάλιν, προσταχθέν μοι ὑπὸ τοῦ δήμου Μένωνα τὸν στρατηγὸν ἄγειν εἰς Ἑλλήσποντον ἀντὶ Αὐτοκλέους ἀποχειροτονηθέντος, ᾠχόμην ἀναγόμενος διὰ τάχους, καὶ ἀντὶ μὲν τῶν ἀπολιπόντων με ναυτῶν ἑτέρους ἐμισθωσάμην ναύτας, δωρεὰς καὶ προδόσεις αὐτοῖς διδοὺς μεγάλας, τοῖς δὲ παραμείνασι τῶν ἀρχαίων ναυτῶν ἔδωκά τι εἰς διοίκησιν τῶν οἰκείων καταλιπεῖν πρὸς ᾧ πρότερον εἶχον, οὐκ ἀγνοῶν τὴν παροῦσαν χρείαν, ὡς

ἀναγκαῖα ἦν ἑκάστῳ. ἀπορῶν δ' αὐτὸς, ὡς μὰ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω οὐδεὶς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν, ὅστις μὴ ἀληθῶς παρηκολούθηκε τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν, ὑποθεὶς τὸ χωρίον Θρασυλόχῳ καὶ Ἀρχένεῳ, καὶ δανεισάμενος τριάκοντα μνᾶς παρ' αὐτῶν, καὶ διαδοὺς τοῖς ναύταις, ᾠχόμην ἀναγόμενος, ἵνα μηδὲν ἐλλείπῃ τῷ δήμῳ ὧν προσέταξε τὸ κατ' ἐμέ. καὶ ὁ δῆμος ἀκούσας ταῦτα ἐπῄνεσέ τ' ἐμὲ καὶ ἐπὶ δεῖπνον εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐκάλεσε. καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν καὶ τὸ ψήφισμα τὸ τοῦ δήμου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν εἰς Ἑλλήσποντον ἤλθομεν, καὶ ὅ τε χρόνος ἐξεληλύθει μοι τῆς τριηραρχίας, καὶ μισθὸς οὐκ ἀπεδόθη τοῖς στρατιώταις, ἀλλ' ἢ δυοῖν μηνοῖν, ἕτερός τε στρατηγὸς Τιμόμαχος ἧκε, καὶ οὗτος διαδόχους οὐκ ἄγων ἐπὶ τὰς ναῦς, ἀθυμήσαν- 1211
τες οἱ πολλοὶ τοῦ πληρώματος ᾤχοντο ἀπολιπόντες τὴν ναῦν, οἱ μὲν εἰς τὴν ἤπειρον στρατευσόμενοι, οἱ δ' εἰς τὰς Θασίων καὶ Μαρωνειτῶν ναῦς, μισθῷ μεγάλῳ πεισθέντες καὶ ἀργύριον πολὺ προλαβόντες, καὶ τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ ἐξανηλωμένα ἤδη ὁρῶντες, τὰ δὲ τῆς πόλεως ἀμελῆ, τὰ δὲ τῶν συμμάχων ἄπορα, τὰ δὲ τῶν στρατηγῶν ἄπιστα, καὶ ὑπὸ πολλῶν αὖ τῷ λόγῳ ἐξηπατημένοι, καὶ τὸν χρόνον ἐξήκοντα τῆς τριηραρχίας, καὶ τὸν πλοῦν οὐκ ὄντα οἴκαδε, οὐδὲ διάδοχον ἥκοντα ἐπὶ τὴν ναῦν, παρ' οὗ ἄν τις ἠξίωσεν ὠφεληθῆναι. ὅσῳ γὰρ φιλοτιμούμενος ἄμεινον ἐπληρωσάμην τὴν ναῦν ἐρετῶν ἀγαθῶν, τοσούτῳ μοι πλείστη ἀπόλειψις ἐγένετο τῶν ἄλλων τριηράρχων. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις, εἰ μή τι ἄλλο, οἵ γ' ἐκ καταλόγου ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ναῦν παρέμενον τηροῦντες τὴν οἴκαδε σωτηρίαν, ὁπότε αὐτοὺς ἀφήσει ὁ στρατηγός· οἱ δ' ἐμοὶ ναῦται πιστεύοντες αὐτοῖς ἐπὶ τῷ δύνασθαι ἐλαύνειν, ὅπου ἤμελλον ἀργύριον πλεῖστον πάλιν λήψεσθαι, ἐνταῦθα ἀπῄεσαν, ἡγούμενοι τὴν ἐν τῷ παρόντι εὐπορίαν κρείττω εἶναι αὐτοῖς τοῦ μέλλοντος φόβου, εἴ ποτε ληφθείησαν ὑπ' ἐμοῦ. τοιούτων τοίνυν μοι τῶν πραγμάτων συμβεβηκότων, καὶ τοῦ στρατηγοῦ ἅμα Τιμομάχου προστάξαντος πλεῖν ἐφ' Ἱερὸν ἐπὶ τὴν παραπομπὴν τοῦ σίτου, καὶ μισθὸν οὐ διδόντος, εἰσαγγελθέντων δὲ, ὅτι Βυζάντιοι καὶ Καλχηδόνιοι πάλιν κατάγουσι τὰ πλοῖα καὶ ἀναγκάζουσι τὸν σῖτον ἐξαιρεῖσθαι, δανεισάμενος ἐγὼ ἀργύριον, πα-

1212 ρα Χαιρεδήμου μὲν τοῦ Ἀναφλυστίου πεντεκαίδεκα μνᾶς ἐπὶ τόκον, ὃς ἔτυχεν ὢν ἐν Σηστῷ, ἐπόγδοον, ἑπτακοσίας δὲ δραχμὰς παρὰ Νικίππου τοῦ ναυκλήρου, ναυτικὸν ἀνειλόμην· σωθέντος δὲ τοῦ πλοίου Ἀθήναζε, ἀποδοῦναι αὐτὸ καὶ τοὺς τόκους. καὶ πέμψας Εὐκτήμονα τὸν πεντηκόνταρχον εἰς Λάμψακον, δοὺς αὐτῷ ἀργύριον καὶ γράμματα πρὸς τοὺς ξένους τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ἐκέλευσά μοι αὐτὸν ναύτας μισθώσασθαι ὡς ἂν δύνηται ἀρίστους· αὐτὸς δ' ὑπομείνας ἐν Σηστῷ τοῖς παραμείνασι τῶν ἀρχαίων ναυτῶν ἔδωκα ὁπόσον εἶχον, ἐπειδή μοι ὁ χρόνος ἐξῆκε τῆς τριηραρχίας, καὶ ἑτέρους ναύτας ἐντελομίσθους προσέλαβον, ἐν ὅσῳ ὁ στρατηγὸς τὸν ἀνάπλουν τὸν ἐφ' Ἱερὸν παρεσκευάζετο. ἐπειδὴ δ' ὅ τε Εὐκτήμων ἧκεν ἐκ τῆς Λαμψάκου ἄγων τοὺς ναύτας, οὓς ἐμισθώσατο, καὶ ὁ στρατηγὸς παρήγγειλεν ἀνάγεσθαι, τῷ μὲν Εὐκτήμονι ἀσθενῆσαι ἐξαίφνης συνέβη, καὶ πάνυ πονήρως διετέθη. τούτῳ μὲν οὖν ἀποδοὺς τὸν μισθὸν καὶ ἐφόδια προσθεὶς ἀπέπεμψα οἴκαδε· αὐτὸς δὲ πεντηκόνταρχον ἕτερον λαβὼν ἀνηγόμην ἐπὶ τὴν παραπομπὴν τοῦ σίτου. καὶ ἐκεῖ περιέμεινα πέντε καὶ τετταράκοντα ἡμέρας, ἕως ὁ ἔκπλους τῶν πλοίων τῶν μετὰ ἀρκτοῦρον ἐκ τοῦ Πόντου ἐγένετο. ἀφικόμενος δ' εἰς Σηστόν, ἐγὼ μὲν ᾤμην οἴκαδε καταπλευσεῖσθαι, τοῦ τε χρόνου μοι ἐξήκοντος καὶ ἐπιτετριηραρχημένων ἤδη μοι δυοῖν μηνοῖν, καὶ διαδόχου οὐχ ἥκοντος ἐπὶ τὴν ναῦν· ὁ δὲ στρατηγὸς Τιμόμαχος, ἀφικομένων ὡς
1213 αὐτὸν πρέσβεων Μαρωνειτῶν καὶ δεομένων αὐτοῖς τὰ πλοῖα παραπέμψαι τὰ σιτηγά, προσέταξεν ἡμῖν τοῖς τριηράρχοις ἀναδησαμένοις τὰ πλοῖα ἕλκειν εἰς Μαρώνειαν, πλοῦν καὶ πολὺν καὶ πελάγιον. καὶ ταῦτα ὑμῖν διὰ ταῦτα ἅπαντα διηγησάμην ἐξ ἀρχῆς, ἵν' εἰδῆτε, ὅσα ἀνηλωκὼς αὐτὸς καὶ ἡλίκης μοι γεγενημένης τῆς λειτουργίας ὕστερον ὅσα ἀναλώματα ὑπὲρ τούτου ἀνήλωσα ἐπιτριηραρχῶν, οὐχ ἥκοντός τούτου ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ κινδύνους ὅσους ἐκινδύνευσα αὐτὸς πρός τε χειμῶνας καὶ πρὸς πολεμίους. μετὰ γὰρ τὴν παραπομπὴν τῶν πλοίων τὴν εἰς Μαρώνειαν καὶ τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς Θάσον [ἀφικόμενος] παρέπεμπε πάλιν ὁ Τιμόμαχος μετὰ τῶν Θασίων εἰς τὴν Στρύμην σῖτον καὶ πελταστάς, ὡς παραληψόμενος αὐτὸς τὸ χωρίον. παραταξαμένων δὲ Μαρωνειτῶν ἡμῖν ταῖς ναυσὶν ὑπὲρ τοῦ χωρίου τούτου καὶ μελλόντων ναυμαχήσειν, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπειρηκότων, πλοῦν πολὺν πεπλευκότων, καὶ πλοῖα ἑλκόντων ἐκ Θάσου εἰς Στρύμην, ἔτι δὲ χειμῶνος ὄντος καὶ τοῦ χωρίου ἀλιμένου, καὶ

ἐκβῆναι οὐκ ὂν οὐδὲ δειπνοποιήσασθαι, πολεμίας τῆς χώρας οὔ-
σης καὶ περικαθημένων κύκλῳ τὸ τεῖχος καὶ ξένων μισθοφόρων
καὶ βαρβάρων προσοίκων, ἀναγκαῖον ἦν ἐπ' ἀγκύρας ἀποσα-
λεύειν τὴν νύκτα μετεώρους, ἀσίτους καὶ ἀγρύπνους, φυλατ-
τομένους, μὴ τῆς νυκτὸς ἡμῖν ἐπίθωνται αἱ Μαρωνειτῶν τριή-
ρεις. ἔτι δὲ συνέβη τῆς νυκτός, ὥρᾳ ἔτους, ὕδωρ καὶ βροντὰς
καὶ ἄνεμον μέγαν γενέσθαι· ὑπ' αὐτὰς γὰρ τὰς τῶν Πλειάδων
δύσεις οἱ χρόνοι οὗτοι ἦσαν. ἐξ ὧν τίνα οὐκ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες
δικασταί, τοῖς στρατιώταις ἀθυμίαν ἐμπεσεῖν; πόσην δέ μοι με- 1214
τὰ ταῦτα ἀπόλειψιν γενέσθαι πάλιν, τῶν ἀρχαίων ναυτῶν τα-
λαιπωρουμένων μὲν πολλά, ὠφελουμένων δὲ βραχέα, ὅσα ἐγὼ
δυναίμην ἑκάστῳ δανειζόμενος ἐπαρκέσαι πρὸς ᾧ πρότερον εἶ-
χον παρ' ἐμοῦ; ἐπεὶ ὅ γε στρατηγὸς οὐδὲ τὸ ἐφ' ἡμέραν αὐτοῖς
τροφὴν διαρκῆ ἐδίδου. καὶ ἤδη τρεῖς μῆνες ἐπετετριηράρχηντό
μοι, καὶ οὐδέπω οὗτος ἧκεν ἐπὶ τὴν ναῦν, ἀλλ' ἐμισθούμην
ναύτας ἀντὶ τῶν ἀπολιπόντων δανειζόμενος ἀργύριον. μόνῳ
τοίνυν τούτῳ τῶν ἄλλων διαδόχων οὐκ ἔστι πρόφασις ὑπολειπο-
μένη, διότι οὐ πάλαι ἧκεν ἐπὶ τὴν ναῦν. ὁ γὰρ Εὐκτήμων ὁ
πεντηκόνταρχος ὡς ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου ἀπεστάλη οἴκαδε ἀσθε-
νήσας, ἐπειδὴ κατέπλευσε καὶ ἤκουσε τοῦτον ἐμοὶ διάδοχον κα-
θεστηκότα, εἰδὼς τόν τε χρόνον ἐξήκοντά μοι τῆς τριηραρχίας
καὶ ἤδη ἐπιτριηραρχοῦντά με, παραλαβὼν Δεινίαν, τὸν κηδε-
στὴν τὸν ἐμόν, προσέρχεται αὐτῷ ἐν τῷ δείγματι, καὶ ἐκέλευεν
αὐτὸν ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν ναῦν ἀποπλεῖν, ὡς τῶν ἀναλωμάτων
πολλῶν ὄντων, ἃ καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς τῷ παρὰ τοῦ στρα-
τηγοῦ σιτηρεσίῳ εἰς τὴν ναῦν διδομένῳ ἀνηλίσκετο, καθ' ἕκα-
στον αὐτῷ διεξιών, τούς τε μισθοὺς τοὺς τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ τοῖς
ἐπιβάταις κατὰ μῆνα διδομένους, τοῖς τε ναύταις, οὓς αὐτὸς
ἐκ τῆς Λαμψάκου ἐμισθώσατο, καὶ τοῖς ὕστερον ἐπεμβᾶσιν ἀν-
τὶ τῶν ἀπολιπόντων, ἔτι δὲ ὃ τῶν ἀρχαίων ναυτῶν ἑκάστῳ προσ-
έθηκα δεηθέντι, ἐπειδή μοι ὁ χρόνος ἐξῆκε τῆς τριηραρχίας,
καὶ τἄλλα, ὅσα ἦν τὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀναλισκόμενα εἰς
τὴν ναῦν, οὐκ ἀπείρως ἔχων· διὰ γὰρ ἐκείνου πεντηκονταρχοῦν- 1215
τος καὶ ἠγοράζετο καὶ ἀνηλίσκετο· καὶ περὶ τῶν σκευῶν ἔφρα-
ζεν αὐτῷ, ὅτι ἴδια ἔχοιμι καὶ δημόσιον οὐδέν. Ὡς οὖν, ἔφη,
ἢ πείσων ἐκεῖνον διανοοῦ, ἢ σκεύη ἔχων σαυτῷ ἀνάπλει. οἴο-
μαι δέ σοι, ἔφη, αὐτὸν οὐδὲν διοίσεσθαι· ὀφείλει γὰρ ἀργύ-
ριον ἐκεῖ, ὃ διαλῦσαι βουλήσεται ἐκ τῆς τιμῆς τῶν σκευῶν.
ἀκούσας δ' οὗτος ταῦτα τοῦ τε Εὐκτήμονος καὶ τοῦ Δεινίου,

τοῦ κηδεστοῦ τοῦ ἐμοῦ, περὶ μὲν ὧν ἔλεγον αὐτῷ οὐδὲν αὐτοῖς ἀποκρίνεται, γελάσαντα δ' ἔφασαν αὐτὸν εἰπεῖν "Αρτι μῦς πίττης γεύεται· ἐβούλετο γὰρ Ἀθηναῖος εἶναι. ἐπειδὴ τοίνυν τοῦ Εὐκτήμονος καὶ τοῦ Δεινίου ἀκούσας οὐδὲν ἐφρόντιζε, πάλιν αὐτῷ προσέρχονται ὕστερον Πυθόδωρός τε Ἀχαρνεὺς καὶ Ἀπολλόδωρος Λευκονοεύς, ἐπιτήδειοι ὄντες ἐμοὶ καὶ φίλοι, καὶ ἐκέλευον αὐτὸν ἐπί τε τὴν ναῦν ἀπιέναι, ὡς διάδοχον ὄντα, καὶ περὶ τῶν σκευῶν ἔφραζον αὐτῷ, ὅτι ἴδια ἔχοιμι ἅπαντα καὶ δημόσιον οὐδέν. Εἰ μὲν οὖν ἐκείνοις ἐθέλεις χρῆσθαι, κατάλιπε, ἔφασαν, ἀργύριον αὐτοῦ, καὶ μὴ διακινδύνευε ἐκεῖσε ἄγων· ἵνα μοι λύσωνται τὸ χωρίον ἀποδόντες Ἀρχένεῳ καὶ Θρασυλόχῳ τριάκοντα μνᾶς. περὶ δ' ἀποτριβῆς τῶν σκευῶν ἤθελον αὐτῷ γράμματα γράφειν, καὶ ἐγγυηταὶ αὐτοὶ γίγνεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ, ἦ μὴν ἔσεσθαι αὐτῷ, ὅ τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις τριηράρχοις πρὸς τοὺς διαδόχους ᾖ. ὡς οὖν πάντα ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐκ πολλῶν μὲν τοίνυν τεκμηρίων οἴομαι ὑμῖν ἐπιδείξειν Πολυκλέα, ὅτι οὔτε αὐτόθεν διενοεῖτο παραλαμβάνειν παρ' ἐμοῦ
1216 τὴν ναῦν, οὔτ', ἐπειδὴ ὑφ' ὑμῶν καὶ τοῦ ψηφίσματος τοῦ ὑμετέρου ἠναγκάσθη ἐπὶ τὴν ναῦν ἀπιέναι, ἐλθὼν ἠθέλησέ μοι διαδέξασθαι αὐτήν. οὗτος γὰρ ἐπειδὴ ἀφίκετο εἰς Θάσον, ἤδη μου τέταρτον μῆνα ἐπιτριηραρχοῦντος, παραλαβὼν ἐγὼ μάρτυρας τῶν τε πολιτῶν ὡς ἐδυνάμην πλείστους καὶ τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὴν ὑπηρεσίαν προσέρχομαι αὐτῷ ἐν Θάσῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ ἐκέλευον αὐτὸν τήν τε ναῦν παραλαμβάνειν παρ' ἐμοῦ, ὡς διάδοχον ὄντα, καὶ τοῦ ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου ἀποδιδόναι μοι τὰ ἀναλώματα. λογίσασθαι δ' ἤθελον αὐτῷ καθ' ἕκαστον, ἕως μοι οἱ μάρτυρες παρῆσαν τῶν ἀνηλωμένων, οἵ τε ναῦται καὶ οἱ ἐπιβάται καὶ ἡ ὑπηρεσία, ἵνα, εἴ τι ἀντιλέγοι, εὐθὺς ἐξελέγχοιμι. οὕτω γάρ μοι ἀκριβῶς ἐγέγραπτο, ὥστ' οὐ μόνον αὐτά μοι τὰ ἀναλώματα ἐγέγραπτο, ἀλλὰ καὶ ὅποι ἀνηλώθη, καὶ ὅ τι ποιούντων, καὶ ἡ τιμὴ τίς ἦν, καὶ νόμισμα ὁποδαπόν, καὶ ἐκ πόσου ἡ καταλλαγὴ ἦν τῷ ἀργυρίῳ, ἵνα εἴη ἀκριβῶς ἐξελέγξαι με τῷ διαδόχῳ, εἴ τι ἡγεῖτο ψευδῶς αὐτῷ λογίζεσθαι. ἔτι δὲ καὶ πίστιν αὐτῷ ἐπιτιθεὶς ἠθέλησα λογίσασθαι τὰ ἀνηλωμένα. προκαλουμένου δέ μου ταῦτα αὐτόν, ἀπεκρίνατό μοι,

ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλει ὧν λέγοιμι. ἐν δὲ τούτῳ ὑπηρέτης ἥκων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ ἐμοὶ παρήγγελλεν ἀνάγεσθαι, οὐ τούτῳ, τῷ διαδόχῳ, οὗ ἡ λειτουργία ἤδη ἐγίγνετο. τούτου δὲ τὸ αἴτιον ἐγὼ ὑμᾶς προϊόντος τοῦ λόγου διδάξω. τότε μὲν οὖν μοι ἐδόκει ἀνάγεσθαι καὶ πλεῖν, οἷ ἐκέλευεν. ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα πάλιν εἰς Θάσον ἑλκύσας τὰ πλοῖα εἰς Στρύμην, οἷ προσέταξεν 1217
ὁ στρατηγός, κελεύσας τοὺς ναύτας ἐν τῇ νηῒ μένειν καὶ τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, ἐκβὰς αὐτὸς πορεύομαι ἐπὶ τὴν οἰκίαν, οὗ κατήγετο Τιμόμαχος ὁ στρατηγός, βουλόμενος κἀκείνου ἐναντίον παραδιδόναι τὴν ναῦν Πολυκλεῖ τούτῳ πλήρη. καταλαμβάνω οὖν καὶ τοῦτον ἐκεῖ καὶ τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς διαδόχους καὶ ἄλλους τινὰς τῶν πολιτῶν. καὶ εἰσελθὼν εὐθὺς ἐναντίον τοῦ στρατηγοῦ λόγους πρὸς αὐτὸν ἐποιούμην, καὶ ἠξίουν αὐτὸν τήν τε ναῦν μοι παραλαμβάνειν καὶ τοῦ ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου ἀποδιδόναι μοι τὰ ἀναλώματα, καὶ περὶ τῶν σκευῶν ἠρώτων αὐτόν, πότερα παραλήψεται, ἢ ἴδια σκεύη ἔχων ἥκοι ἐπὶ τὴν ναῦν. ταῦτα δέ μου προκαλεσαμένου αὐτόν, ἠρώτα με, διότι σκεύη τε ἴδια μόνος ἔχοιμι τῶν τριηράρχων καὶ πότερα ἡ πόλις οὐκ εἰδείη τινὰς δυναμένους σκεύη παρασχεῖν ταῖς ναυσίν, ὥστε αὐτὴ μὴ παρέχειν. Ἦ σὺ τοσοῦτον, ἔφη, ὑπερπέπαικας πλούτῳ τοὺς ἄλλους, ὥστε καὶ τὰ σκεύη ἴδια ἔχειν, καὶ κόσμον χρυσόπαστον μόνος τῶν τριηράρχων; τίς ἂν οὖν δύναιτο, ἔφη, τὴν σὴν μανίαν καὶ πολυτέλειαν ὑπομεῖναι; διεφθαρμένον μὲν πλήρωμα καὶ εἰωθὸς ἀργύριον πολὺ προλαμβάνειν, καὶ ἀτελείας ἄγειν τῶν νομιζομένων ἐν τῇ νηῒ λειτουργιῶν, καὶ λοῦσθαι ἐν βαλανείῳ, τρυφῶντας δ' ἐπιβάτας καὶ ὑπηρεσίαν ὑπὸ μισθοῦ πολλοῦ καὶ ἐντελοῦς; κακῶν δ', ἔφη, διδάσκαλος γέγονας ἐν τῷ στρατεύματι, καὶ αἴτιος εἶ μέρος τι καὶ τοῖς ἄλλοις τριηράρχοις τοῦ πονηροτέρους εἶναι τοὺς στρατιώτας, ζητοῦντας ταὐτὰ τοῖς παρὰ σοί· ἔδει γάρ σε ταὐτὰ 1218
ποιεῖν τοῖς ἄλλοις τριηράρχοις. λέγοντος δ' αὐτοῦ ταῦτα, ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ὅτι σκεύη μὲν διὰ τοῦτο οὐ λάβοιμι ἐκ τοῦ νεωρίου, ὅτι σὺ ἀδόκιμα ἐποίησας αὐτά. ἀλλ' εἰ μὲν βούλει, ταῦτα παράλαβε· εἰ δὲ μή, σκεύη σαυτῷ παρασκεύαζε. περὶ δὲ τῶν ναυτῶν καὶ τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῆς ὑπηρεσίας, εἰ φῂς ὑπ' ἐμοῦ αὐτοὺς διεφθάρθαι, παραλαβὼν τὴν τριήρη αὐτὸς ἑαυτῷ κατασκεύασαι καὶ ναύτας καὶ ἐπιβάτας καὶ ὑπηρεσίαν, οἵτινες μηδὲν λαβόντες συμπλεύσονται· τὴν δὲ ναῦν παράλαβε. οὐ γάρ ἔτι μοι προσήκει τριηραρχεῖν· ὅ τε γὰρ χρόνος ἐξήκει μοι τῆς

τριηραρχίας καὶ ἐπιτετριηράρχηκα τέτταρας μῆνας. λέγοντος δ μου ταῦτ', ἀποκρίνεταί μοι, ὅτι ὁ συντριήραρχος αὐτῷ οὐ ἥκοι ἐπὶ τὴν ναῦν· οὔκουν παραλήψομαι μόνος τὴν τριή ὡς οὖν ἀληθῆ ταῦτα λέγω πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐν μὲν τῇ ἀγ ἀπεκρίνατό μοι τὰ πρότερον, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλοι ὧν λέγοι ἐν δὲ τῇ οἰκίᾳ, οὗ ὁ Τιμόμαχος κατήγετο, ὅτι μόνος οὐ πα λήψεται τὴν ναῦν, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὔτε οὐ ἤθελέ μοι τὴν ναῦν διαδέχεσθαι, οὔτε τἀναλώματα ἀπεδί τοῦ ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου, ὅ τε στρατηγὸς ἐπέταττέ ἀνάγεσθαι, προσελθὼν αὐτῷ ἐν Θάσῳ ἐν τῷ λιμένι ἐναν τοῦ στρατηγοῦ, πλήρους οὔσης τῆς τριήρους, ἔλεγον, ἃ δί μὲν οὐκ ἦν, ἀλλὰ πλεονεκτήματα τούτου, ἀναγκαῖα δέ μοι
1219 τῶν παρόντων εἰπεῖν· Ἐπειδὴ σὺ φῄς, ὦ Πολύκλεις, τὸν σ τριήραρχον οὐχ ἥκειν, τοῦ μὲν ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου ἐκεῖνον πράξομαι τἀναλώματ', ἂν δύνωμαι, τῶν τεττάρων μην σὺ δὲ παραλαβὼν τὴν ναῦν, πρῶτον μὲν τὸν ὑπὲρ σεαυ χρόνον τριηράρχησον, τοὺς ἓξ μῆνας, ἔπειτ', ἐὰν μέν σοι ἔλ ἐν τούτῳ ὁ συντριήραρχος, ἐκείνῳ παραδώσεις λειτουργήσας, ἐὰ δὲ μή, οὐδὲν δεινὸν πείσῃ δύο μῆνας ἐπιτριηραρχήσας. ἢ ἐγὼ μὲν ὁ τόν τε ὑπὲρ ἐμαυτοῦ χρόνον καὶ τοῦ συντριηράρχου λε-λειτουργηκὼς ἐπετριηράρχησα ὑπὲρ ὑμῶν, σὺ δ' οὐδὲν ἀνηλωκὼς οὐκ ἀξιοῖς οὐδὲ τὸν ὑπὲρ σεαυτοῦ χρόνον παραλαβὼν τὴν ναῦν λειτουργῆσαι, οὐδὲ τἀναλώματ' ἀποδοῦναι; λέγοντος δέ μου ταῦτα, ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι μύθους λέγοιμι. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐμβαίνειν με ἐκέλευεν εἰς τὴν ναῦν καὶ ἀνάγεσθαι μεθ' αὐτοῦ. ὡς οὖν ταῦτ' ἀπεκρίνατο, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τεκμήριόν τι εἰπεῖν, ἵν' εἰδῆθ', περιφανῶς ἠδίκημαι. Ἁγνίᾳ γὰρ καὶ Πραξικλεῖ ὑπὸ τὸν αὐ χρόνον κατέστησαν διάδοχοι, Μνησίλοχός τε ὁ Περιθοίδης Φρασικρίδης ὁ Ἀναφλύστιος. οὐκ ἀφικομένου δὲ τοῦ Φρα κρίδου ἐπὶ τὴν ναῦν, ὁ Μνησίλοχος ἐλθὼν εἰς τὴν Θάσον λαβέ τε παρὰ τοῦ Ἁγνίου τὴν τριήρη καὶ τὸ ἐπιτριηράρ

δέδωκε τῷ Ἁγνίᾳ τοῦ χρόνου οὗ ἐπανήλωσεν ὑπὲρ αὐτῶν, ὃν ἔπεισε, καὶ τὰ σκεύη παρὰ τοῦ Ἁγνίου ἐμισθώσατο, καὶ τὸς ἐτριηράρχει. ὕστερον δ' οἱ παρὰ τοῦ Φρασικρίδου ἐλθόντ τῶν τε ἀνηλωμένων τὸ μέρος ἀπέδοσαν τῷ Μνησιλόχῳ καὶ 1220
λοιποῦ χρόνου, ὅσα ἐδεῖτο, εἰς τὴν ναῦν συνανήλισκον. μοι τούτων ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἴσως οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ποθεῖτε ἀκοῦσαι, διὰ τί ποτε ὁ στρατηγὸς οὐκ ἠνάγκαζε τοῦτον παραλαμβάνειν τὴν ναῦν, ιάδοχον ἥκοντα ἐπ' αὐτὴν, τῶν νόμων οὕτως ἰσχυρῶν ὄντων. ερὶ δὴ τούτων βούλομαι ὑμᾶς σαφῶς διδάξαι τὸ αἴτιον. Τιμαχος γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρῶτον μὲν ἐβούλετο εὖ κασκευασμένῃ τῇ τριήρει πρὸς ἅπαντα χρῆσθαι. ᾔδει γοῦν, ὅτι τος μὲν παραλαβὼν αὐτὴν κακῶς ἤμελλε τριηραρχήσειν· οὔτε ῳ τῷ τριηραρχήματι, οὔτε τοῖς ἐπιβάταις καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ ήσοιτο· οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ παραμένοι. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, ότε μὴ διδοὺς ἀργύριον προστάττοι πλεῖν, οὐκ ἤμελλεν αὐτῷ άξεσθαι, ὥσπερ ἐγὼ, ἀλλὰ πράγματα παρέξειν. πρὸς δὲ τού δανείζεται παρ' αὐτοῦ τριάκοντα μνᾶς, ὥστε μὴ ἀναγκάσαι παραλαβεῖν τὴν ναῦν. ἐξ ὧν δέ μοι μάλιστα ὀργισθεὶς ἐπηρέα καὶ οὐδὲ λόγον ἑκάστοτε ἐδίδου οὐδὲ περὶ ἑνὸς, βούλομαι ὑμῖν σαφῶς διηγήσασθαι, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι οὐ περὶ πλείονος ἐποιούμην οὔτε τὴν ἐμαυτοῦ ῥαστώνην ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὔτε τὴν ἐκείνου ῥώμην τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν νόμων, ἀλλ' ἠνειχόμην καὶ ἔργῳ ἀδικούμενος καὶ λόγῳ προπηλακιζόμενος· ἃ πολλῷ μοι βαρύτερα ἦν τῶν ἀναλωμάτων. ὡς γὰρ ἐν Θάσῳ διατριβαὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐγίγνοντο, ἀφικνεῖται ἐκ Μεθώνης τῆς Μακεδονίας ὑπηρετικὸν εἰς Θάσον ἄγον ἄνδρα ὶ ἐπιστολὰς παρὰ Καλλιστράτου ὡς Τιμόμαχον, ἐν αἷς ἐνῆν, 1221
ς ὕστερον ἐγὼ ταῦτ' ἐπυθόμην, ἀποπέμψαι αὐτῷ τριήρη τὴν ιστα πλέουσαν, ἵν' ἀφίκηται ὡς αὐτόν. εὐθὺς οὖν τῇ ὑστεαίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ὁ ὑπηρέτης ἐλθὼν ἐκέλευέ με καλεῖν εἰς ναῦν τοὺς ναύτας. ἐπεὶ δὲ πλήρης ἦν, ἀναβαίνει Κάλλιπ ὁ Φίλωνος, ὁ Αἰξωνεὺς, καὶ φράζει πρὸς τὸν κυβερνήτην, ἐπὶ Μακεδονίας πλοῦν πλεῖν. ἐπειδὴ δ' ἀφικόμεθα εἰς ίον τι ἐν τῇ κατ' ἀντικρὺ ἠπείρῳ, Θασίων ἐμπόριον, καὶ ὄντες ἠριστοποιούμεθα, προσέρχεταί μοι τῶν ναυτῶν Καλλι-

κλῆς Ἐπιτρεφοῦς Θριάσιος λέγων, ὅτι βούλοιτό μοι διαλεχθῆναι ἐμόν τι πρᾶγμα. κελεύσαντος δέ μου, λέγει, ὅτι βούλοιτό μοι χάριν ἀποδοῦναι καθ' ὅ τι δύναται ὧν αὐτῷ ἀπορηθέντι ἔδωκα. Σὺ οὖν, ἔφη, τὸν πλοῦν τοῦτον οἶσθα ἐφ' ὅ τι πλεῖς ἢ ὅποι; ἀποκριναμένου δ' αὐτῷ ἐμοῦ, ὅτι οὐκ εἰδείην, Ἀλλ' ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ· δεῖ γάρ σε ἀκούσαντα ὀρθῶς βουλεύσασθαι. μέλλεις γὰρ, ἔφη, ἄγειν ἄνδρα φυγάδα, οὗ Ἀθηναῖοι θάνατον δὶς κατεψηφίσαντο, Καλλίστρατον, ἐκ Μεθώνης εἰς Θάσον ὡς Τιμόμαχον τὸν κηδεστὴν, ὡς ἐγὼ, ἔφη, πέπυσμαι τῶν παίδων τῶν Καλλίππου. σὺ γοῦν, ἐὰν σωφρονῇς, οὐδένα τῶν φευγόντων ἐάσεις εἰς τὴν ναῦν ἀναβαίνειν· οὐ γὰρ ἐῶσιν οἱ νόμοι. ἀκούσας δ' ἐγὼ ταῦτα τοῦ Καλλικλέους προσέρχομαι τῷ Καλλίππῳ, καὶ ἐρωτῶ αὐτὸν, ὅποι τε τὸν πλοῦν ποιεῖται καὶ ἐπὶ τίνα. διαχλευάσαντος δ' αὐτοῦ με καὶ ἀπειλήσαντος, ἃ οὐδ' ἂν ὑμεῖς ἀγνοήσαιτε, (καὶ γὰρ τοῦ τρόπου τοῦ Καλλίππου οὐκ ἀπείρως ἔχετε,) λέγω αὐτῷ ὅτι Ἀκούω σε πλεῖν
22 ἐπὶ Καλλίστρατον. ἐγὼ οὖν τῶν φευγόντων οὐδένα ἄξω, οὐδὲ πλευσοῦμαι ἐπ' αὐτόν· οἱ γὰρ νόμοι οὐκ ἐῶσιν ὑποδέχεσθαι τῶν φευγόντων οὐδένα, ἢ ἐν τοῖς αὐτοῖς κελεύουσιν ἐνέχεσθαι τὸν ὑποδεχόμενον τοὺς φεύγοντας. ἀποπλευσοῦμαι οὖν πάλιν ὡς τὸν στρατηγὸν εἰς Θάσον. καὶ ἐπειδὴ ἐνέβησαν οἱ ναῦται, λέγω τῷ κυβερνήτῃ ἀποπλεῖν εἰς τὴν Θάσον. ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Καλλίππου καὶ κελεύοντος πλεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, οἷ προσέταξεν ὁ στρατηγὸς, ἀποκρίνεται αὐτῷ Ποσείδιππος ὁ κυβερνήτης, ὅτι τριήραρχός τε ἐγὼ τῆς νεὼς εἴην καὶ ὑπεύθυνος, καὶ τὸν μισθὸν παρ' ἐμοῦ λαμβάνοι· πλεύσοιτο οὖν, οἷ ἐγὼ κελεύω, εἰς Θάσον ὡς τὸν στρατηγόν. ἀφικομένων δ' ἡμῶν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν Θάσον, μεταπέμπεταί με ὁ Τιμόμαχος οὗ κατήγετο ἔξω τείχους. φοβούμενος δ' ἐγὼ, μὴ δεθείην διαβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Καλλίππου, αὐτὸς μὲν οὐχ ὑπακούω, ἀλλὰ λέγω τῷ ὑπηρέτῃ, ὅτι, εἴ τι βούλεταί μοι διαλέγεσθαι, ἐν τῇ ἀγορᾷ ἔσομαι, τὸν δὲ παῖδα συμπέμπω αὐτῷ, ἵν', εἴ τί μοι προστάττοι, ἀκούσας ἀπαγγεῖλαι μοι. διὰ μὲν ταύτας τὰς αἰτίας, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἃς εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, ὁ Τιμόμαχος οὐκ ἠνάγκαζε παραλαμβάνειν τοῦτον τὴν ναῦν, ἔτι δὲ καὶ βουλόμενος αὐτὸς χρῆσθαι τῇ νηῒ ὡς ἄριστα πλεούσῃ. τῆς μὲν γὰρ τοῦ Θρασυλόχου τοῦ Ἀναγυρασίου τριήρους, ἐφ' ἧς αὐτὸς ἔπλει, τὸν Θρασύλοχον πείθει τῷ Καλλίππῳ μισθῶσαι τὴν τριηραρχίαν, ἵνα αὐτοκράτωρ ὢν ὁ Κάλλιππος τῆς νεὼς περιά-

γοι τὸν Καλλίστρατον· αὐτὸς δ' ἀναβὰς ἐπὶ τὴν ἐμὴν ναῦν περιέπλει πανταχοῖ, ἕως ἀφίκετο εἰς Ἑλλήσποντον. ἐπειδὴ δ' 1223
οὐκέτι χρεία ἦν αὐτῷ τριηρῶν, ἐμβιβάσας μοι Λυκῖνον τὸν Παλληνέα ἄρχοντα εἰς τὴν ναῦν καὶ προστάξας αὐτῷ καθ' ἡμέραν ἀργύριον διδόναι τοῖς ναύταις ἀποπλεῖν οἴκαδέ με ἐκέλευεν. ἐπειδὴ τοίνυν καταπλέοντες οἴκαδε ἦμεν ἐν Τενέδῳ, καὶ οὔτε ὁ Λυκῖνος, ᾧ προσέταξεν ὁ Τιμόμαχος, ἐδίδου τοῖς ναύταις σιτηρέσιον, (οὐ γὰρ ἔφη ἔχειν, ἀλλ' ἐκ Μιτυλήνης λήψεσθαι,) οἵ τε στρατιῶται εἶχον οὐδὲν, ὅτου ἂν ἐπισιτίσαιντο, ἄσιτοι δὲ οὐκ ἂν ἠδύναντο ἐλαύνειν, πάλιν παραλαβὼν ἐγὼ μάρτυρας τῶν πολιτῶν, προσελθὼν Πολυκλεῖ τούτῳ ἐν Τενέδῳ, ἐκέλευον αὐτὸν τήν τε ναῦν παραλαμβάνειν, ὡς διάδοχον ὄντα, καὶ τὸ ἐπιτριηράρχημα ἀποδιδόναι τοῦ χρόνου, οὗ ἐπανήλωσα ὑπὲρ τούτου ἐπιτριηραρχῶν, ἵνα μὴ πρόφασις αὐτῷ γένοιτο ἀπολογίας πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἐγὼ διὰ τοῦτο οὐκ ἤθελον αὐτῷ παραδοῦναι τὴν ναῦν, φιλοτιμούμενος, ἵνα καταπλεύσαιμι οἴκαδε ἐπὶ νεὼς εὖ πλεούσης καὶ ἐνδειξαίμην ὑμῖν τὰ ἀναλώματα. οὐκ ἐθέλοντος δ' αὐτοῦ παραλαμβάνειν, τῶν δὲ ναυτῶν ἀργύριον αἰτούντων, ἵν' ἀγοράσωνται τὰ ἐπιτήδεια, πάλιν αὐτῷ προσέρχομαι μάρτυρας ἔχων, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, εἰ ἀναπλεύσειεν ἔχων ἀργύριον, ὡς διαδεξόμενός μοι τὴν ναῦν, ἢ οὔ. ἀποκριναμένου δ' αὐτοῦ, ὅτι ἔχων ἀργύριον ἥκοι, ἐκέλευον αὐτόν μοι δανεῖσαι ὑποθέμενον τὰ σκεύη τῆς νεὼς, ἵν' ἔχοιμι διαδοῦναι τοῖς ναύταις καὶ κατακομίσαι τὴν ναῦν, ἐπειδὴ οὐ βούλεται παραλαβεῖν διάδοχος ὤν. δεομένου δέ μου ταῦτα, ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι οὐδ' ἀκαρῆ δανείσοι. ἐγὼ μὲν οὖν παρὰ ξένων Τενεδίων τοῦ πατρὸς, Κλεάνακτος καὶ Ἐπηράτου, ἐδανεισάμην καὶ ἔδωκα τοῖς ναύταις τὸ σιτηρέσιον· διὰ γὰρ τὸ 1224
Πασίωνος εἶναι καὶ ἐκεῖνον ἐπεξενῶσθαι πολλοῖς καὶ πιστευθῆναι ἐν τῇ Ἑλλάδι οὐκ ἠπόρουν ὅπου δεηθείην δανείσασθαι. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς λέγω, τούτων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅσων μὲν τοίνυν ὑμῖν ἐδυνάμην τὰς μαρτυρίας παρασχέσθαι τῶν παραγενομένων, ὡς παρεδίδουν τὴν ναῦν Πολυκλεῖ πολλάκις, οὗτος δ' οὐκ ἤθελε παραλαβεῖν, ἀνέγνωκεν ὑμῖν. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων ἱκανῶν δεδήλωκα ὑμῖν, διότι οὐκ ἤθε-

λε παραλαβεῖν τὴν ναῦν. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν νόμον ἀναγνωσθῆναι τὸν περὶ τῶν διαδόχων, ἵν' εἰδῆτε, ἡλίκων τῶν ἐπιτιμίων ὄντων, ἐάν τις μὴ διαδέξηται τὴν ναῦν ἐν τῷ χρόνῳ τῷ εἰρημένῳ, κατεφρόνησεν οὐκ ἐμοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων. καὶ διὰ μὲν τοῦτον ἅπαντα τῇ πόλει ἄπρακτα γέγονε καὶ τοῖς συμμάχοις· οὔτε γὰρ ἀφίκετο ἐπὶ τὴν ναῦν κατὰ τὸν νόμον, οὔτ', ἐπειδὴ ἦλθεν, ἠθέλησε διαδέξασθαι· ἐγὼ δὲ καὶ τὸν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὑμῖν χρόνον καὶ τὸν ὑπὲρ τοῦ συντριηράρχου ἐλειτούργησα, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθέ μοι ὁ χρόνος τῆς τριηραρχίας, προστάττοντός μοι τοῦ στρατηγοῦ πλεῖν ἐφ' Ἱερόν, παρέπεμψα τῷ δήμῳ τὸν σῖτον, ἵν' ἔχητε ἄφθονον ὠνεῖσθαι καὶ μηδὲν ὑμῖν κατ' ἐμὲ ἐλλείπηται, καὶ ἄλλα, ὅσα ἢ ἐμοὶ ἢ τῇ τριήρει ἐβουλήθη ὁ στρατηγὸς χρῆσθαι, παρέσχον αὐτῷ, οὐ μόνον τὴν οὐσίαν ἀναλίσκων, ἀλλὰ καὶ τῷ σώματι κινδυνεύων συνεπιπλέων, τῶν οἰκείων μοι πραγμάτων τοιούτων συμβεβηκότων ἐν τῷ τότε καιρῷ, ὥστε ὑμᾶς ἂν ἀκούσαν-
1225 τας [ἡμᾶς] ἐλεῆσαι. ἡ μέν γε μήτηρ ἔκαμνε καὶ ἐπιθάνατος ἦν ἐμοῦ ἀποδημοῦντος, ὥστε μὴ δύνασθαι ἂν ἔτι αὐτὴν βοηθῆσαι τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν ἀνηλωμένοις, ἀλλ' ἢ βραχέα· ἑκταῖος γὰρ ἥκων ἐτύγχανον, καὶ ἐκείνη ἰδοῦσά με καὶ προσειποῦσα τὴν ψυχὴν ἀφῆκεν, οὐκέτι τῶν ὄντων κυρία οὖσα, ὥστε δοῦναι ὅσα ἐβούλετό μοι· πολλάκις δὲ καὶ πρότερον μετεπέμπετό με, ἀφικέσθαι δεομένη αὐτόν, εἰ μὴ καὶ τῇ τριήρει οἷόν τ' εἴη· ἡ δὲ γυνή, ἣν ἐγὼ περὶ πλείστου ποιοῦμαι, ἀσθενῶς διέκειτο πολὺν χρόνον ἐν τῇ ἐμῇ ἀποδημίᾳ· τὰ δὲ παιδία μικρά· ἡ δ' οὐσία ὑπόχρεως· ἡ δὲ γῆ οὐχ ὅπως τινὰ καρπὸν ἤνεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἐνιαυτῷ, ὡς πάντες ἴστε, ἐκ τῶν φρεάτων ἐπέλιπεν, ὥστε μηδὲ λάχανον γενέσθαι ἐν τῷ κήπῳ· οἱ δεδανεικότες δὲ ἧκον ἐπὶ τοὺς τόκους, ἐπειδὴ ὁ ἐνιαυτὸς ἐξῆλθεν, εἰ μή τις ἀποδοίη αὐτοῖς κατὰ τὰς συγγραφάς. ὧν ἀκούοντά με καὶ παρὰ τῶν ἀφικνουμένων λόγῳ, τὰ δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν παρὰ τῶν οἰκείων, τίνα με οἴεσθε ψυχὴν ἔχειν, ἢ πόσα δάκρυα ἀφιέναι, τὰ μὲν ἐκλογιζόμενον περὶ τῶν παρόντων, τὰ δὲ καὶ ποθοῦντα ἰδεῖν παιδία καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα, ἣν ἐγὼ οὐ πολλὰς ἐλπίδας εἶχον ζῶσαν ἂν καταλήψεσθαι; ὧν τί ἥδιόν ἐστιν ἀνθρώπῳ, ἢ τίνος ἕνεκ' ἄν τις εὔξαιτο, τούτων στερηθείς, ζῆν; τοιούτων τοίνυν μοι συμβεβηκότων τῶν πραγμάτων, οὐ περὶ πλείονος ἐποιησάμην τὰ ἐμαυτοῦ ἴδια ἢ τὰ ὑμέτερα, ἀλλ' ἡγούμην δεῖν καὶ χρημάτων ἀναλισκο-

μένων κρείττων εἶναι, καὶ τῶν οἴκοι ἀμελουμένων, καὶ γυναικὸς καὶ μητρὸς νοσούσης, ὥστε μήτε τὴν τάξιν αἰτιάσασθαί με τινα λιπεῖν, μήτε τὴν τριήρη τῇ πόλει ἄχρηστον γενέσθαι. ἀνθ' 1226
ὧν ἁπάντων νῦν ὑμῶν δέομαι, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν εὔτακτον καὶ χρήσιμον ἐμαυτὸν παρέσχον, οὕτω καὶ ὑμᾶς νῦν περὶ ἐμοῦ πρόνοιαν ποιησαμένους καὶ ἀναμνησθέντας ἁπάντων ὧν τε διηγησάμην πρὸς ὑμᾶς τῶν τε μαρτυριῶν ὧν παρεσχόμην καὶ τῶν ψηφισμάτων βοηθῆσαι μὲν ἐμοὶ ἀδικουμένῳ, τιμωρήσασθαι δ' ὑπὲρ ὑμῶν, εἰσπρᾶξαι δὲ τὰ ὑπὲρ τούτου ἀναλωμένα. ἢ τίς ἐθελήσει φιλοτιμεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὅταν ὁρῶσι μήτε τοῖς χρηστοῖς καὶ εὐτάκτοις χάριν οὖσαν μήτε τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκοσμοῦσι τιμωρίαν παρ' ὑμῶν; ἀναγνώσεται δὲ καὶ τὸν νόμον ὑμῖν, καὶ τὰ ἀναλώματα τοῦ χρόνου οὗ ἐπετριηράρχησα ὑπὲρ τούτου καθ' ἕκαστον, καὶ τοὺς λιπόνεως, ὅσον ἕκαστος ἔχων ἀργύριον ἀπέδρα καὶ ὅποι, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι οὔτε νῦν πρὸς ὑμᾶς ψεῦδος οὐδὲν λέγω οὔτε ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. ἡγοῦμαί τε δεῖν τὸν μὲν ὑπὸ τῶν νόμων χρόνον ὡρισμένον ἀμέμπτως ὑμῖν λειτουργεῖν, τοὺς δὲ καταφρονοῦντας καὶ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ οὐκ ἐθέλοντας πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐξελέγξας ἐν ὑμῖν ἀδικοῦντας τιμωρήσασθαι. εὖ δ' ἴστε, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἐμῶν ἰδίων μᾶλλον τιμωρήσεσθε Πολυκλέα, ἢ οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, οὐδὲ περὶ τῶν παρεληλυθότων τριηράρχων ἐπιμέλειαν ποιήσεσθε μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν, ὥστε μήτε τοὺς λειτουργοῦντας ἀθυμεῖν, μήτε τοὺς διαδόχους καταφρονεῖν τῶν νόμων, ἀλλ' ἀπιέναι ἐπὶ τὰς ναῦς, ὅταν καταστῶσιν· ἃ προσήκει ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας ὀρθῶς καὶ δικαίως 1227
διαγνῶναι περὶ πάντων. ἡδέως δ' ἂν ὑμῶν πυθοίμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίν' ἄν ποτε γνώμην περὶ ἐμοῦ εἴχετε, εἰ τοῦ τε χρόνου ἐξήκοντος καὶ τούτου μὴ ἥκοντος ἐπὶ τὴν ναῦν μὴ ἐπετριηράρχησα, κελεύσαντος τοῦ στρατηγοῦ, ἀλλὰ πλέων ᾠχόμην. ἆρ' οὐκ ἂν ὠργίζεσθέ μοι καὶ ἡγεῖσθε ἂν ἀδικεῖν με; εἰ τοίνυν ἂν ἐμοὶ τότε ὀργίζοισθε, ὅτι οὐκ ἐπετριηράρχησα, πῶς οὐχὶ νῦν προσήκει ὑμᾶς τοῦτον εἰσπρᾶξαί μοι τὰ ἀναλώματα, ἃ ἐγὼ ὑπὲρ τούτου ἀνάλωσα, τὸν οὐ διαδεξάμενον τὴν ναῦν; ὅτι δ' οὐκ ἐμοὶ μόνῳ οὐ διεδέξατο τὴν ναῦν, ἀλλὰ καὶ πρότερον Εὐριπίδῃ, συντριήραρχος ὤν, καὶ συνθηκῶν οὐσῶν αὐτοῖς τοὺς ἓξ μῆνας ἑκάτερον πλεῖν, ἐπειδὴ Εὐριπίδης ἐξέ-

πλευσε καὶ ὁ χρόνος ἐξῆκεν, οὐ διεδέξατο τὴν ναῦν αὐτῷ, ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΗΣ ΤΡΙΗΡΑΡΧΙΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων κατεπειγόντων τοὺς Ἀθηναίους τριήρεις πληρῶσαι καὶ τῆς κατὰ θάλατταν ἐπιμεληθῆναι δυνάμεως, γράφεται ψήφισμα, τῶν τριηράρχων τὸν μὲν πρῶτον τῶν ἄλλων τὴν ναῦν παρέχοντα πεπληρωμένην τὸν στέφανον λαβεῖν, τὸν δὲ μὴ πρὸ τῆς ἕνης καὶ νέας, ἥτις ἐστὶν ἡ τελευ-
1228 ταία τοῦ μηνὸς, περιορμίσαντα τὴν ναῦν ἐπὶ τὸ χῶμα δεθῆναι. τὸ χῶμα δὲ ἦν οἰκοδόμημα ἐν τῷ λιμένι προβεβλημένον προσορμίσεως ἕνεκα καὶ ἀγορᾶς τῶν ναυτῶν. Ἀπολλόδωρος οὖν ὁ Πασίωνος πρῶτος τὴν ναῦν περιορμίσας ἔλαβε τὸν στέφανον· προτεθείσης δὲ πάλιν δοκιμασίας, ὅστις κάλλιστα παρεσκευάσατο τὴν τριήρη, στεφανῶσαι καὶ τοῦτον, ἀντιποιεῖται καὶ τούτου ἐστεφανῶσθαι ὁ Ἀπολλόδωρος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΗΣ ΤΡΙΗΡΑΡΧΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

Εἰ μὲν, ὅτῳ πλεῖστοι συνείποιεν, ὦ βουλὴ, τὸ ψήφισμα ἐκέλευσε δοῦναι τὸν στέφανον, κἂν ἀνόητος ἦν, εἰ λαβεῖν αὐτὸν ἠξίουν, Κηφισοδότου μόνου μοι συνειρηκότος, τούτοις δὲ παμπόλλων. νῦν δὲ τῷ πρώτῳ παρασκευάσαντι τὴν τριήρη τὸν

ταμίαν προσέταξεν ὁ δῆμος δοῦναι· πεποίηκα δὲ τοῦτ᾽ ἐγώ· διό φημι δεῖν αὐτὸς στεφανοῦσθαι. θαυμάζω δὲ καὶ τούτων, ὅτι τῆς τριήρους ἀμελήσαντες τοὺς ῥήτορας παρεσκεύασαν, καὶ δοκοῦσί μοι παντὸς διημαρτηκέναι τοῦ πράγματος καὶ νομίζειν, οὐχὶ τοῖς ποιοῦσιν ἃ δεῖ χάριν ὑμᾶς ἔχειν, ἀλλὰ τοῖς φάσκουσιν, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐγνωκότες ὅνπερ ἐγὼ περὶ ὑμῶν. καὶ κατ᾽ αὐτὸ δὴ τοῦτο δικαίως ἂν ἔχοιτ᾽ εὐνοϊκωτέρως ἐμοί· φαίνομαι γὰρ βελτίους ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, ἢ οὗτοι. ἐχρῆν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαιον ἦν τοὺς τὸν στέφανον οἰομένους δεῖν παρ᾽ ὑμῶν λαβεῖν αὐτοὺς ἀξίους ἐπιδεικνύναι 1229
τούτου, μὴ ἐμὲ κακῶς λέγειν. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο παρέντες ἐκεῖνο ποιοῦσιν, ἀμφότερ᾽ αὐτοὺς ἐπιδείξω ψευδομένους, ἅ τε αὐτοὺς ἐνεκωμίασαν καὶ ὅσα εἰς ἡμᾶς ἐβλασφήμησαν, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων ἑκατέροις. ψήφισμα γὰρ ὑμῶν ποιησαμένων, ὃς ἂν μὴ πρὸ τῆς ἕνης καὶ νέας ἐπὶ χῶμα τὴν ναῦν περιορμίσῃ, δῆσαι καὶ δικαστηρίῳ παραδοῦναι, καὶ ταῦτα κυρωσάντων, ἐγὼ μὲν περιώρμισα καὶ στέφανον διὰ ταῦτα παρ᾽ ὑμῶν ἔλαβον, οὗτοι δ᾽ οὐδὲ καθείλκυσαν· ὥστ᾽ ἔνοχοι δεσμοῦ γεγόνασι. πῶς οὖν οὐκ ἀτοπώτατον ἂν διαπράξαισθε ἔργον, εἰ τοὺς καθ᾽ ἑαυτῶν ἐάσαντας τίμημα τοιοῦτον ἐπαχθῆναι, τούτους στεφανώσαντες ὑμεῖς φαίνοισθε; τὰ σκεύη τοίνυν, ὅσα δεῖ παρέχειν τὴν πόλιν τοῖς τριηράρχοις, ἐγὼ μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἀνήλωσα καὶ τῶν δημοσίων ἔλαβον οὐδέν, οὗτοι δ᾽ ὑμετέροις κέχρηνται καὶ τῶν σφετέρων οὐδὲν εἰς ταῦτα προεῖνται. καὶ μὴν οὐδ᾽ ἂν ἐκεῖνό γ᾽ ἔχοιεν εἰπεῖν, ὡς ἀνεπειρῶντο ἐμοῦ πρότεροι· πρὶν γὰρ ἧφθαι μόνον τῆς τριήρους τούτους, ἐπεπλήρωτό μοι, καὶ πάντες ἑωρᾶθ᾽ ὑμεῖς ἀναπειρωμένην τὴν ναῦν. ἔτι τοίνυν ὑπηρεσίαν τὴν κρατίστην ἔλαβον πολλῷ πλεῖστον ἀργύριον δούς. οὗτοι δ᾽ εἰ μὲν εἶχον χεῖρον᾽ ἂν ἡμῶν, οὐδὲν ἂν ἦν δεινόν· νῦν δ᾽ οὐδ᾽ ὁποιαντινοῦν πω μεμίσθωνται περὶ τοῦ πλείονος ἀντιλέγοντες. καίτοι πῶς εἰσὶ δίκαιοι ταῦτα μὲν ὕστερον ἐξ ἀνάγκης πληροῦν, νῦν δ᾽, ὡς πρῶτοι παρασκευασάμενοι, τὸν στέφανον λαβεῖν; ἡγοῦμαι τοίνυν, ὅτι μὲν δικαιότατ᾽ ἂν στεφανώσαιτε ἐμέ, καὶ μηδὲν εἰπόντος ἐμοῦ γιγνώσκειν ὑμᾶς· ὅτι 1230
δ᾽ οὐ μέτεστι μόνοις τούτοις περὶ τοῦ στεφάνου λόγος, τοῦτ᾽ ἐπιδεῖξαι βούλομαι. πόθεν οὖν τοῦτο μάλιστ᾽ ἔσται δῆλον; ἀφ᾽ ὧν αὐτοὶ πεποιήκασι. σκεψάμενοι γὰρ τὸν ἐξ ἐλαχίστου τριηραρχεῖν βουλόμενον μεμισθώκασι τὴν λειτουργίαν. καίτοι πῶς οὐκ ἄδικον, τῶν μὲν ἀναλωμάτων ἀφεστηκέναι, τῶν δὲ γιγνο-

μένων δι' ἐκεῖνα τιμῶν ἀξιοῦν αὐτοῖς μετεῖναι; καὶ τοῦ μὲν μὴ περιορμίσαι τὴν ναῦν τότε τὸν μεμισθωμένον αἰτιᾶσθαι, τῶν δὲ καλῶς δεδιηκονημένων νῦν αὐτοῖς κελεύειν χάριν ὑμᾶς ἔχειν; δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ μόνον ἐκ τούτων σκοπεῖν τὸ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ πρότερον πεποιήκατε, ταὐτὰ τινῶν διαπραξαμένων τούτοις. ὅτε γὰρ τῇ ναυμαχίᾳ τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐνικήθητε, τότε τῶν τριηράρχων τοὺς μεμισθωκότας τὰς τριηραρχίας αἰτιωτάτους τοῦ γεγενημένου νομίζοντες παρεδώκατε εἰς τὸ δικαστήριον, καταχειροτονήσαντες προδεδωκέναι τὰς ναῦς καὶ λελοιπέναι τὴν τάξιν. καὶ κατηγόρει μὲν Ἀριστοφῶν, ἐδικάζετε δ' ὑμεῖς. εἰ δὲ μὴ μετριωτέραν ἔσχετε τὴν ὀργὴν τῆς ἐκείνων πονηρίας, οὐδὲν ἂν αὐτοὺς ἐκώλυε τεθνάναι. ταὐτὰ τοίνυν εἰδότες οὗτοι πεπραγμένα αὐτοῖς καὶ ἐκείνοις οὐχὶ φρίττουσιν ἐν ὑμῖν ὑπὲρ ὧν προσήκει παθεῖν αὐτούς, ἀλλὰ δημηγοροῦσι κατ' ἄλλων καὶ στεφανοῦν κελεύουσιν αὐτούς. καίτοι σκέψασθε, τίν' ἄν ποτε δόξαιτε βεβουλεῦσθαι τρόπον, εἰ διὰ τὴν αὐτὴν πρόφασιν τοὺς μὲν θανάτου κρίναντες, τοὺς δὲ στεφανώσαντες φανείητε; καὶ μὴν οὐ μόνον εἰ τοῦτο ποιήσαιτε,
1231 δοκοῖτ' ἂν ἁμαρτεῖν, ἀλλ' εἰ καὶ μὴ κολάσαιτε τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ἔχοντες. οὐ γάρ, ἐπειδὰν ἐάσητέ τι τῶν ὑμετέρων ἀπολέσθαι, τότε χρὴ χαλεπαίνειν, ἀλλ' ἐν ᾧ τὰ μὲν ὑμέτερά ἐστι σῶα, καθορᾶτε δὲ τοὺς ἐφεστηκότας δι'. αἰσχροκέρδειαν οὐχὶ προσήκουσαν πρόνοιαν περὶ σωτηρίας αὐτῶν ποιουμένους. καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπιτιμήσῃ τῷ λόγῳ πικρὸν εἶναι νομίσας, ἀλλὰ τοῖς τὸ ἔργον αὐτὸ πεποιηκόσι· διὰ γὰρ τοὺς τοιούτους τοῦτ' ἔστι. θαυμάζω δ' ἔγωγε, τί δή ποτε τῶν μὲν ναυτῶν τοὺς ἀπολειπομένους, ὧν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος ἔχει μόνας, δέουσι καὶ κολάζουσιν οὗτοι, τῶν δὲ τριηράρχων τοὺς μὴ συμπλέοντας, ὧν τριάκοντα μνᾶς εἰς ἐπίπλουν εἴληφεν ἕκαστος, οὐ ταὐτὰ ποιεῖθ' ὑμεῖς, ἀλλ' ἐὰν μὲν πένης ὤν τις δι' ἔνδειαν ἁμάρτῃ, τοῖς ἐσχάτοις ἐπιτιμίοις ἐνέξεται, ἐὰν δὲ πλούσιος ὢν δι' αἰσχροκέρδειαν ταὐτὰ ποιήσῃ, συγγνώμης τεύξεται. καὶ ποῦ τὸ πάντας ἔχειν ἴσον καὶ δημοκρατεῖσθαι φανεῖται, τοῦτον τὸν τρόπον ὑμῶν ταῦτα βραβευόντων; ἔτι τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ κἀκεῖνο ἀλόγως ἔχειν, τὸ τὸν μὲν εἰπόντα τι μὴ κατὰ τοὺς νόμους, ἐὰν ἁλῷ, τὸ τρίτον μέρος ἠτιμῶσθαι τοῦ σώματος, τοὺς δὲ μὴ λόγον, ἀλλ' ἔργον παράνομον πεποιηκότας μηδεμίαν δοῦναι δίκην. καὶ μήν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες ἂν ὑμεῖς φήσαιτε τὸ πρὸς τὰ τοιαῦτα πρᾴως ἔχειν προδιδάσκειν ἑτέρους ἀδίκους

εἶναι. βούλομαι τοίνυν, ἐπειδήπερ εἰς τούτους τοὺς λόγους παρῆλθον, καὶ τὰ συμβαίνοντα ἀπὸ τῶν τοιούτων ὑμῖν διεξελθεῖν. ἐπειδὰν γάρ τις μισθωσάμενος τριηραρχίαν ἐκπλεύσῃ, 1232
πάντας ἀνθρώπους ἄγει καὶ φέρει, καὶ τὰς μὲν ὠφελείας ἰδίᾳ καρποῦται, τὰς δὲ δίκας τούτων ὁ τυχὼν δίδωσιν ὑμῶν, καὶ μόνοις ὑμῖν οὐδαμόσε ἐστὶν ἄνευ κηρυκείου βαδίσαι διὰ τὰς ὑπὸ τούτων ἀνδροληψίας καὶ σύλας κατεσκευασμένας. ὥστε τῇ γ' ἀληθείᾳ σκοπῶν ἄν τις εὕροι τὰς τοιαύτας τριήρεις οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καθ' ὑμῶν ἐκπεπλευκυίας. τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως τριήραρχον οὐκ ἀπὸ τῶν κοινῶν προσδοκᾶν χρὴ πλουτήσειν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἰδίων τὰ τῆς πόλεως ἐπανορθώσειν, εἴπερ ἔσται τι τῶν δεόντων ὑμῖν. τούτων δὲ τἀναντία ἕκαστος ἐγνωκὼς ἐκπλεῖ· καὶ γάρ τοι τὰ παρὰ τὸν αὑτῶν τρόπον ἁμαρτήματα ταῖς ὑμετέραις βλάβαις ἐπανορθοῦνται. καὶ τούτων οὐδέν ἐστιν ἄλογον· δεδώκατε γὰρ τοῖς βουλομένοις ἀδικεῖν, ἂν μὲν λάθωσιν, ἔχειν, ἂν δὲ ληφθῶσι, συγγνώμης τυχεῖν. τοῖς οὖν ἠμεληκόσι δόξης ἄδεια ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται γέγονε. τῶν μὲν τοίνυν ἰδιωτῶν τοὺς μετὰ τὸ παθεῖν μανθάνοντας ἀπροσκέπτους ὀνομάζομεν· ὑμᾶς δ', οἵτινες οὐδὲ πεπονθότες πολλάκις ἤδη φυλάττεσθε, τί τις καλέσειεν ἄν; ἄξιον τοίνυν καὶ περὶ τῶν συνειρηκότων εἰπεῖν. οὕτω γὰρ ἡγοῦνταί τινες ἐξουσίαν εἶναι σφίσι καὶ ποιεῖν ὅ τι βούλονται καὶ λέγειν παρ' ὑμῖν, ὥστε τῶν τότε συγκατηγορούντων μετὰ Ἀριστοφῶντος καὶ πικρῶν ὄντων τοῖς μεμισθωκόσι τὰς τριηραρχίας νῦν κελεύουσί τινες τούτους στεφανῶσαι, καὶ δυοῖν θάτερον ἐξελέγχουσιν αὑτοὺς ἢ τότ' ἐκείνους ἀδίκως συκοφαντοῦντες, ἢ νῦν τοῖς δ' ἐπὶ μισθῷ συνηγοροῦντες, καὶ χαρίσασθαι κελεύουσιν ὑμᾶς, ὡς περὶ δωρεᾶς, ἀλλ' οὐ περὶ νικητηρίων, τῶν λόγων ὄντων, ἢ καὶ χάριν 1233
τιθεμένων διὰ τῶν τοιούτων τοῖς ἀμελοῦσιν ὑμῶν, ἀλλ' οὐ διὰ τῶν βελτιόνων τοῖς ὑπηρετοῦσιν ἃ δεῖ χαρίζεσθαι προσῆκον. ἔπειθ' οὕτως ὀλιγωροῦσι τοῦ δοκεῖν ἐπιεικεῖς εἶναι καὶ παντελῶς τἆλλα πάρεργα πρὸς τὸ λαβεῖν νομίζουσιν, ὥστ' οὐ μόνον τοῖς πρότερον ῥηθεῖσιν ὑφ' αὑτῶν ἐναντία τολμῶσι δημηγορεῖν, ἀλλὰ καὶ νῦν οὐ ταὐτὰ λέγουσιν ἑαυτοῖς, οἵτινες τοὺς μὲν ναύτας φασὶ δεῖν οἰκείους εἶναι τῆς τριήρους τῆς ληψομένης τὸν στέφανον, τῶν δὲ τριηράρχων τοὺς ἠλλοτριωκότας αὑτοὺς ἀπὸ τῆς λειτουργίας, τούτους στεφανῶσαι κελεύουσι, καὶ φασὶ μὲν οὐδένα τούτων πρότερον παρασκευάσασθαι, κελεύουσι δὲ κοινῇ στεφανοῦν ἡμᾶς, τοῦ ψηφίσματος οὐ ταῦτα λέγοντος. ἐγὼ δὲ τοσοῦτον

δέω τοῦ τοῦτο συγχωρεῖν, ὅσου περ καὶ τοῦ μεμισθωκέναι τὴν τριηραρχίαν· οὔτε γὰρ τοῦθ' ὑπομείναιμ' ἄν, οὔτ' ἐκεῖν' ἐποίησα. προσποιοῦνται μὲν τοίνυν ὑπὲρ τοῦ δικαίου συνηγορεῖν, σπουδάζουσι δὲ μᾶλλον, ἢ προῖκ' ἄν τις ὑμῶν πράττων, ὥσπερ οὐκ ἄξια τοῦ μισθοῦ ποιῆσαι προσῆκον ἑαυτοῖς, ἀλλὰ γνώμην ἀποφήνασθαι· εἶθ' ὥσπερ οὐχὶ πολιτείας κοινῆς μετέχοντες, καὶ διὰ ταῦτα τῷ βουλομένῳ λέγειν ἐξὸν, ἀλλ' ἱερωσύνην ἰδίαν αὐτοί τινα ταύτην ἔχοντες, ἐὰν ὑπὲρ τῶν δικαίων ἐν ὑμῖν τις εἴπῃ, δεινὰ πάσχουσι καὶ θρασὺν εἶναί φασι. καὶ εἰς τοσοῦτον ἀναισθησίας προήκουσιν, ὥστ' οἴονται, τὸν ἅπαξ εἰρηκότα ἂν καλέσωσιν ἀναιδῆ, σφᾶς αὐτοὺς πάντα τὸν βίον καλοὺς κἀγαθοὺς νομίζεσθαι. καίτοι διὰ μὲν τὰς τούτων δημηγορίας πολλὰ
1234 χεῖρον ἔχει, διὰ δὲ τοὺς οἰομένους δεῖν τὰ δίκαια ἀντιλέγειν οὐ πάντ' ἀπόλωλε. τοιούτους τοίνυν τοὺς συνηγοροῦντας αὐτοῖς παρεσκευασμένοι καὶ τοσαύτην βλασφημίαν εἰδότες οὖσαν καθ' αὐτῶν τοῖς βουλομένοις τι λέγειν φαῦλον ὅμως εἰς λόγον ἠξίωσαν καταστῆναι καὶ κακῶς τιν' ἐτόλμησαν εἰπεῖν, οἷς ἀγαπητὸν ἦν μὴ πάσχουσι κακῶς αὐτοῖς. τοῦ τοίνυν τούτους ἀδίκους εἶναι καὶ θρασεῖς οὐδένες ὑμῶν εἰσὶν αἰτιώτεροι. παρὰ γὰρ τῶν λεγόντων, οὓς ἴστε ἐπὶ μισθῷ τοῦτο πράττοντας, πυνθάνεσθε, ποῖόν τιν' ἕκαστον δεῖ νομίζειν, οὐκ αὐτοὶ θεωρεῖτε. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, τούτους μὲν αὐτοὺς πονηροτάτους τῶν πολιτῶν νομίζειν, τοὺς δ' ὑπὸ τούτων ἐπαινουμένους χρηστοὺς ἡγεῖσθαι; καὶ γάρ τοι πάντα δι' αὐτῶν ποιοῦνται, καὶ μονονουχὶ ὑπὸ κήρυκος πωλοῦσι τὰ κοινὰ, καὶ στεφανοῦν, ὃν ἂν αὐτοῖς δοκῇ, καὶ μὴ στεφανοῦν κελεύουσι, κυριωτέρους αὑτοὺς τῶν ὑμετέρων δογμάτων καθιστάντες. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραινῶ, μὴ ποιεῖν τὴν τῶν ἀναλίσκειν ἐθελόντων φιλοτιμίαν ἐπὶ τῇ τῶν λεγόντων πλεονεξίᾳ· εἰ δὲ μὴ, διδάξετε πάντας τὰ μὲν ὑφ' ὑμῶν προσταττόμενα ὡς εὐτελέστατα διοικεῖν, τοὺς δ' ὑπὲρ τούτων ἀναιδῶς εἰς ὑμᾶς ψευδομένους ὡς πλείστου μισθοῦσθαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΠΠΟΝ ΛΟΓΟΥ.

Λύκων τις, τὸ γένος Ἡρακλεώτης, τῇ Πασίωνος ἐχρῆτο τραπέζῃ. οὗτος μέλλων ἐκπλεῖν εἰς Λιβύην κατέλιπεν ἀργύριον παρὰ Πασίωνι, ὡς μὲν Πασίων ζῶν ἔλεγε καὶ Ἀπολλόδωρος λέγει 1235
νῦν, ἐντειλάμενος ἀποδοῦναι Κηφισιάδῃ, ὡς δὲ Κάλλιππός φησιν, ἑαυτῷ χαρισάμενος, φίλῳ τε ὄντι καὶ προξένῳ τῶν πάντων Ἡρακλεωτῶν. ἀποθανόντος δὲ τοῦ Λύκωνος, τὸ ἀργύριον ἀπεδόθη Κηφισιάδῃ. Κάλλιππος δέ, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος, ἐπειδὴ πείθειν τὸν Πασίωνα οὐκ ἠδύνατο μεθ' ἑαυτοῦ γενόμενον συνεπιθέσθαι τῷ ξένῳ, ἐπ' αὐτὸν ἦλθε τὸν Πασίωνα, βλάβης αὐτῷ δικαζόμενος, καὶ Λυσιθείδῃ τὸ πρᾶγμα ἐπέτρεψεν, ὅστις, Πασίωνος ζῶντος, οὐδὲν ἀπεφήνατο. ἀποθανόντος δὲ ἐκείνου, αὖθις Ἀπολλοδώρῳ λαγχάνει δίκην τοῦ ἀργυρίου Κάλλιππος, καὶ ἠξίου πάλιν ἐπιτρέψαι τῷ Λυσιθείδῃ. ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος τὸν μὲν διαιτητὴν ἐδέξατο, πρὸς δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου Λυσιθείδου ἀπήνεγκεν, ἵν', ὥς φησιν, ὀμόσας δικάσῃ καὶ μὴ χωρὶς ὅρκου διαιτῶν τῷ Καλλίππῳ χαρίσηται. ὁ δὲ Λυσιθείδης ὀμόσας ἀπεφήνατο καὶ κατεδιῄτησε τὴν δίκην. διόπερ ἔφεσιν δοὺς ὁ Ἀπολλόδωρος εἰς τὸ δικαστήριον εἰσέρχεται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΠΠΟΝ
ΛΟΓΟΣ.

Οὐκ ἔστι χαλεπώτερον οὐδὲν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἢ ὅταν ἄνθρωπος δόξαν ἔχων καὶ δυνάμενος εἰπεῖν τολμᾷ ψεύδεσθαι καὶ μαρτύρων εὐπορῇ. ἀνάγκη γὰρ ἤδη ἐστὶ τῷ φεύγοντι, μηκέτι
1236 περὶ τοῦ πράγματος μόνον λέγειν, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ λέγοντος, ὡς οὐκ εἰκὸς αὐτῷ διὰ τὴν δόξαν πιστεύειν. εἰ γὰρ ἔθος καταστήσετε, τοῖς δυναμένοις εἰπεῖν καὶ δόξαν ἔχουσι μᾶλλον πιστεύειν, ἢ τοῖς ἀδυνατωτέροις, ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς ἔσεσθε τὸ ἔθος τοῦτο κατεσκευακότες. δέομαι οὖν ὑμῶν, εἴπερ τι καὶ ἄλλο πώποτε πρᾶγμα αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐδικάσατε, μηδὲ μεθ' ἑτέρων τὴν γνώμην γενόμενοι, μήτε μετὰ τῶν διωκόντων, μήτε μετὰ τῶν φευγόντων, ἀλλὰ τὸ δίκαιον σκεψάμενοι, οὕτω καὶ νῦν διαγνῶναι. ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμῖν διηγήσομαι. Λύκων γὰρ ὁ Ἡρακλεώτης, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὃν καὶ οὗτος αὐτὸς λέγει, τῇ τραπέζῃ τῇ τοῦ πατρὸς ἐχρῆτο, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἔμποροι, ξένος μὲν ὢν Ἀριστόνῳ τῷ Δεκελεῖ καὶ Ἀρχεβιάδῃ τῷ Λαμπρεῖ, ἄνθρωπος δέ τις σώφρων. οὗτος ἐπειδὴ ἐκπλεῖν ἤμελλεν εἰς τὴν Λιβύην, διαλογισάμενος πρὸς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἐναντίον Ἀρχεβιάδου καὶ Φρασίου προσέταξε τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπεν, (ἦν δὲ τοῦτο ἑκκαίδεκα μναῖ καὶ τετταράκοντα δραχμαὶ, ὡς ἐγὼ ὑμῖν πάνυ ἀκριβῶς ἐπιδείξω,) Κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι, λέγων, ὅτι κοινωνὸς αὐτοῦ εἴη ὁ Κηφισιάδης οὗτος, οἰκήτωρ μὲν ὢν ἐν Σκύρῳ, ἐν δὲ τῷ παρόντι ἐφ' ἑτέρᾳ ἀποδημῶν ἐμπορίᾳ· δεῖξαι δ' ἂν αὐτὸν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ καὶ συστῆσαι τῷ Ἀρχεβιάδῃ καὶ τῷ Φρασίᾳ προσέταξεν, ἐπειδὰν ἥκοι ἐκ τῆς ἀποδημίας. εἰώθασι δὲ πάντες οἱ τραπεζῖται, ὅταν τις ἀργύριον τιθεὶς ἰδιώτης ἀποδοῦναί τῳ προστάττῃ, πρῶτον τοῦ θέντος τοὔ-
1237 νομα γράφειν καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦ ἀργυρίου, ἔπειτα παρα- [illegible] Τῷ δεῖνι ἀποδοῦναι δεῖ· καὶ ἐὰν μὲν γιγνώσκωσι τὴν

ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ἐὰν δέῃ ἀποδοῦναι, τοσοῦτον μόνον ποιεῖν, γράψαι, ᾧ δεῖ ἀποδοῦναι, ἐὰν δὲ μὴ γινώσκωσι, καὶ τούτου τοὔνομα προσπαραγράφειν, ὃς ἂν μέλλῃ συστήσειν καὶ δείξειν τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἂν δέῃ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον. τύχης δὲ συμβάσης τοιαύτης τῷ Λύκωνι τούτῳ, ὥστε εὐθὺς ἐκπλέοντα αὐτὸν περὶ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον ὑπὸ ληστρίδων νεῶν τά τε χρήματα καταχθῆναι εἰς Ἄργος καὶ αὐτὸν τοξευθέντα ἀποθανεῖν, ἔρχεται ἐπὶ τὴν τράπεζαν Κάλλιππος οὑτοσὶ εὐθὺς ἐρωτῶν, Λύκωνα Ἡρακλεώτην εἰ γιγνώσκοιεν. ἀποκριναμένου δὲ Φορμίωνος τουτουΐ, ὅτι γιγνώσκοιεν, Ἆρα καὶ ἐχρῆτο ὑμῖν; ἔφη ὁ Φορμίων. Ἀλλὰ πρὸς τί ἐρωτᾷς; Πρὸς τί; ἔφη. ἐγώ σοι ἐρῶ. ἐκεῖνος μὲν τετελεύτηκεν· ἐγὼ δὲ προξενῶν τυγχάνω τῶν Ἡρακλεωτῶν. ἀξιῶ δή σε δεῖξαί μοι τὰ γράμματα, ἵν' εἰδῶ, εἴ τι καταλέλοιπεν ἀργύριον. ἐξ ἀνάγκης γάρ μοι ἐστὶν ἁπάντων Ἡρακλεωτῶν ἐπιμελεῖσθαι. ἀκούσας δ' αὐτοῦ ὁ Φορμίων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔδειξεν εὐθέως παραχρῆμα. δείξαντος δὲ αὐτοῦ τὸ γραμματεῖον, ἀναγνοὺς αὐτὸς καὶ ἄλλος οὐδεὶς καὶ ἰδὼν γεγραμμένον ἐν αὐτῷ· Λύκων Ἡρακλεώτης· χιλίας ἑξακοσίας τετταράκοντα· Κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι δεῖ· Ἀρχεβιάδης Λαμπρεὺς δείξει τὸν Κηφισιάδην· ᾤχετο ἀπιὼν σιωπῇ καὶ πλέον ἢ πέντε μηνῶν οὐδένα λόγον ἐποιήσατο. ἐπιδημήσαντος δὲ τοῦ Κηφισιάδου μετὰ ταῦτα καὶ προσελθόντος πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ ἀπαιτοῦντος τὰ χρήματα, παρόντος δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Ἀρχεβιάδου καὶ 1238 τοῦ Φρασίου, οὓς ὁ Λύκων τῷ πατρὶ συνέστησε καὶ ἐκέλευσε τὸν Κηφισιάδην δεῖξαι, ὃς εἴη, ἐπειδὴ ἔλθοι, παρόντων δὲ καὶ ἄλλων, ἐξαριθμήσας αὐτῷ τὰς ἑκκαίδεκα μνᾶς καὶ τετταράκοντα δραχμὰς ἀπέδωκε Φορμίων οὑτοσί. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, τούτων ἁπάντων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας ἀναγνώσεται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν ἀληθῆ ἅπαντα εἶπον πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μαρτυριῶν ἀκηκόατε. προσελθὼν δὲ συχνῷ χρόνῳ ὕστερον πρὸς τὸν πατέρα Κάλλιππος οὑτοσὶ ἐν ἄστει ἤρετο αὐτὸν, εἰ ἤδη ἐπιδεδημηκὼς εἴη ὁ Κηφισιάδης, ὅτῳ ἐπιγεγραμμένον εἴη ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον τὸ ὑπὸ τοῦ Λύκωνος τοῦ Ἡρακλεώτου καταλειφθέν. ἀποκριναμένου δὲ τοῦ πατρὸς, ὅτι οἴοιτο μὲν, εἰ μέντοι βούλοιτο εἰς Πειραιᾶ καταβῆναι, τὴν ἀκρίβειαν εἴσοιτο, Οἶσθά τοι, ἔφη, ὅ τι ἐστὶν, ὦ Πασίων, ὅ σε ἐρωτῶ; (καὶ

μὰ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Δήμητρα οὐ ψεύσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἃ τοῦ πατρὸς ἤκουον διηγήσομαι ὑμῖν.) Ἔξεστί σοι, ἔφη, ἐμέ τε εὖ ποιῆσαι καὶ σεαυτὸν μηδὲν βλαβῆναι. προξενῶν μὲν γὰρ τυγχάνω τῶν Ἡρακλεωτῶν· βούλοιο δ' ἄν, ὡς οἶμαι ἐγώ, ἐμὲ μᾶλλον τὸ ἀργύριον λαβεῖν, ἢ τὸν μέτοικον ἄνθρωπον καὶ ἐν Σκύρῳ κατοικοῦντα καὶ οὐδενὸς ἄξιον. συμβέβηκε δὲ τοιοῦτόν τι. ὁ Λύκων τυγχάνει ὢν καὶ ἄπαις καὶ κληρονόμον οὐδένα οἴκοι καταλιπών, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι. πρὸς δὲ τούτῳ, ἐπειδὴ εἰς Ἄργος κατήχθη τετρωμένος, τῷ προξένῳ τῶν Ἡρακλεωτῶν τῷ Ἀργείῳ τὰ
1239 χρήματα δέδωκεν, ἃ κατήχθη μετ' αὐτοῦ. οἷος οὖν εἰμὶ καὶ ἐγὼ τὰ ἐνθάδε αὐτὸς ἀξιοῦν λαμβάνειν· ἡγοῦμαι γὰρ δίκαιος εἶναι ἔχειν. σὺ οὖν, εἰ ἄρα μὴ ἀπείληφε, λέγε, ὅτι ἐγὼ ἀμφισβητῶ, ἂν ἄρα ἔλθῃ ὁ Κηφισιάδης· εἰ δ' ἄρα ἀπείληφε, λέγε, ὅτι ἐγὼ μάρτυρας ἔχων ἠξίουν ἐμφανῆ καταστῆσαι τὰ χρήματα ἢ τὸν κεκομισμένον, καὶ εἴ τί με βούλεται ἀφελέσθαι, πρόξενον ὄντα ἀφαιρεθῆναι. ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ εἴρητο, Ἐγώ, ἔφη ὁ πατήρ, ὦ Κάλλιππε, χαρίζεσθαι μέν σοι βούλομαι· καὶ γὰρ ἂν καὶ μαινοίμην, εἰ μή· οὕτω μέντοι, ὅπως ἂν αὐτός τε μὴ δόξω χείρων εἶναι καὶ ἐκ τοῦ πράγματος μηδὲν ζημιώσομαι. εἰπεῖν μὲν οὖν μοι ταῦτα πρὸς τὸν Ἀρχεβιάδην καὶ τὸν Ἀριστόνουν καὶ πρὸς αὐτὸν δὲ τὸν Κηφισιάδην οὐδὲν διαφέρει· ἐὰν μέντοι μὴ θέλωσι ταῦτα ποιεῖν, εἰπόντος ἐμοῦ, αὐτὸς ἤδη διαλέγου αὐτοῖς. Ἀμέλει, ἔφη οὗτος, ὦ Πασίων, ἐὰν βούλει σύ, ἀναγκάσεις αὐτοὺς ταῦτα ποιῆσαι. ἃ μὲν οὖν διελέχθη, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὗτος μὲν τῷ πατρί, ἐκεῖνος δὲ τῷ Ἀρχεβιάδῃ καὶ τῷ Κηφισιάδῃ, τούτου δεηθέντος καὶ τούτῳ χαριζόμενος, ταῦτά ἐστιν· ἐξ ὧν κατὰ μικρὸν ἡ δίκη αὕτη πέπλασται. ὧν ἐγὼ ἤθελον τούτῳ ταύτην, ἥτις εἴη μεγίστη πίστις, δοῦναι, ἦ μὴν ἐγὼ τοῦ πατρὸς ἀκούειν. οὗτος δὲ ὁ ἀξιῶν ὑφ' ὑμῶν πιστεύεσθαι ὡς ἀληθῆ λέγων, τρία ἔτη διαλιπών, ἐπειδὴ τὸ πρῶτον διαλεχθέντος τοῦ πατρὸς τῷ Ἀρχεβιάδῃ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδείοις τοῖς Κηφισιάδου οὐκ ἔφασαν Καλλίππῳ προσέχειν τὸν νοῦν, οὐδὲν αὐτοῖς λέγει. ἐπειδὴ δὲ ᾔσθετο ἀδυνάτως ἤδη ἔχοντα τὸν πατέρα καὶ
1240 μόγις εἰς ἄστυ ἀναβαίνοντα, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτὸν προδιδόντα, λαγχάνει αὐτῷ δίκην, οὐ μὰ Δί' οὐχ, ὥσπερ νῦν, ἀργυρίου, ἀλλὰ βλάβης, ἐγκαλέσας βλάπτειν ἑαυτὸν ἀποδιδόντα Κηφισιάδῃ τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπε Λύκων ὁ Ἡρακλεώτης παρ' αὐτῷ, ἄνευ αὐτοῦ, ὁμολογήσαντα μὴ ἀποδώσειν. λαχὼν δὲ παρὰ μὲν τοῦ

διαιτητοῦ ἀνείλετο τὸ γραμματεῖον, προὐκαλέσατο δ' αὐτὸν ἐπιτρέψαι Λυσιθείδῃ, αὐτοῦ μὲν καὶ Ἰσοκράτους καὶ Ἀφαρέως ἑταίρῳ, γνωρίμῳ δὲ τοῦ πατρός. ἐπιτρέψαντος δὲ τοῦ πατρὸς, ὃν μὲν χρόνον ἔζη ὁ πατὴρ ὅμως, καίπερ οἰκείως ἔχων τούτοις, ὁ Λυσιθείδης οὐκ ἐτόλμα οὐδὲν εἰς ἡμᾶς ἐξαμαρτάνειν. καίτοι οὕτω τινὲς ἀναίσχυντοί εἰσι τῶν οἰκείων τῶν τουτουί, ὥστε ἐτόλμησαν μαρτυρῆσαι, ὡς ὁ μὲν Κάλλιππος ὅρκον τῷ πατρὶ δοίη, ὁ δὲ πατὴρ οὐκ ἐθέλοι ὀμόσαι παρὰ τῷ Λυσιθείδῃ, καὶ οἴονται ὑμᾶς πείσειν, ὡς ὁ Λυσιθείδης, οἰκεῖος μὲν ὢν τῷ Καλλίππῳ, διαιτῶν δὲ τὴν δίαιταν, ἀπέσχετ' ἂν μὴ οὐκ εὐθὺς τοῦ πατρὸς καταδιαιτῆσαι, δι' αὐτοῦ γε ἑαυτῷ μὴ θέλοντος δικαστοῦ γενέσθαι τοῦ πατρός. ὡς δὲ ἐγὼ μὲν ἀληθῆ λέγω, οὗτοι δὲ ψεύδονται, πρῶτον μὲν αὐτὸ ὑμῖν τοῦτο γενέσθω τεκμήριον, ὅτι κατεγνώκει ἂν αὐτοῦ ὁ Λυσιθείδης, καὶ ὅτι ἐγὼ ἐξούλης ἂν ἔφευγον νῦν, ἀλλ' οὐκ ἀργυρίου δίκην. πρὸς δὲ τούτῳ ἐγὼ ὑμῖν τοὺς παρόντας ἑκάστοτε τῷ πατρὶ ἐν ταῖς συνόδοις ταῖς πρὸς τοῦτον, αἳ παρὰ τῷ Λυσιθείδῃ ἐγίγνοντο, μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν οὖν οὐ προκαλεσάμενος εἰς ὅρκον τὸν πατέρα τότε νυνὶ ἐκείνου τετελευτηκότος καταψεύδεται, καὶ κατ' ἐμοῦ ῥᾳδίως τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας τοὺς οἰκείους τοὺς ἑαυτοῦ παρέ- 1241 χεται, ἔκ τε τῶν τεκμηρίων καὶ ἐκ τῆς μαρτυρίας ταύτης ῥᾴδιον ὑμῖν εἰδέναι. ὅτι δὲ ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἠθέλησα αὐτῷ πίστιν δοῦναι, ἥνπερ ὁ νόμος κελεύει, ἐάν τις τεθνεῶτι ἐπικαλῶν δικάζηται τῷ κληρονόμῳ, μὴ δοκεῖν μοι μήτε ὁμολογῆσαι τὸν πατέρα τούτῳ ἀποδώσειν τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπε Λύκων, μήτε συσταθῆναι αὐτὸν τῷ πατρὶ ὑπὸ τοῦ Λύκωνος, καὶ Φορμίων, ἦ μὴν διαλογίσασθαί τε ἐναντίον Ἀρχεβιάδου τῷ Λύκωνι αὐτὸς καὶ προσταχθῆναι αὐτῷ Κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, τὸν δὲ Κηφισιάδην δεῖξαι αὐτῷ τὸν Ἀρχεβιάδην, καὶ ὅτε Κάλλιππος προσῆλθε τὸ πρῶτον πρὸς τὴν τράπεζαν λέγων, ὅτι τετελευτηκὼς εἴη ὁ Λύκων καὶ αὐτὸς ἀξιοίη τὰ γράμματα ἰδεῖν, εἴ τι καταλελοιπὼς εἴη ὁ ξένος ἀργύριον, ἦ μὴν, δείξαντος ἑαυτοῦ εὐθὺς αὐτῷ τὰ γράμματα, ἰδόντα αὐτὸν τῷ Κηφισιάδῃ γεγραμμένον ἀποδοῦναι σιωπῇ οἴχεσθαι ἀπιόντα, οὐδὲν οὔτε ἀμφισβητήσαντα οὔτ' ἀπειπόντ' αὐτὸν περὶ τοῦ ἀργυρίου,

τούτων ὑμῖν τάς τε μαρτυρίας ἀμφοτέρας καὶ τὸν νόμον ἀναγνώσεται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΝΟΜΟΣ.

Φέρε δὴ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐδ' ἐχρῆτο Λύκων τῷ Καλλίππῳ, ἐπιδείξω· οἴομαι γάρ τί μοι καὶ τοῦτο εἶναι πρὸς τὴν ἀλαζονείαν τὴν τουτουῒ τοῦ φάσκοντος, αὐτῷ δωρεὰν δοθῆναι τὸ ἀργύριον τοῦτο παρὰ τοῦ Λύκωνος. ἐκεῖνος γὰρ τετταράκοντα μνᾶς ἔκδοσιν ἐκδοὺς εἰς Θράκην Μεγακλείδῃ τῷ Ἐλευσινίῳ καὶ Θρασύλλῳ, τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, μεταδόξαν αὐτῷ μὴ ἐκεῖσε πλεῖν μηδὲ κινδυνεύειν, ἐγκαλέσας τι τῷ Μεγακλείδῃ
1242 περὶ τῶν τόκων ὡς ἐξηπατημένος, διεφέρετο καὶ ἐδικάζετο βουλόμενος τὴν ἔκδοσιν κομίσασθαι. συχνῆς δὲ πάνυ πραγματείας περὶ τοσαῦτα χρήματα γενομένης, τὸν μὲν Κάλλιππον ὁ Λύκων οὐδαμοῦ πώποτε παρεκάλεσε, τὸν δὲ Ἀρχεβιάδην καὶ τοὺς τοῦ Ἀρχεβιάδου φίλους· καὶ ὁ διαλλάξας αὐτοὺς Ἀρχεβιάδης ἦν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν αὐτὸν τὸν Μεγακλείδην μάρτυρα παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὑτωσὶ μὲν οἰκείως χρώμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ Λύκων τῷ Καλλίππῳ, ὥστε μήτε παρακαλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὰ αὑτοῦ πράγματα μήτε κατάγεσθαι ὡς τοῦτον μηδεπώποτε. καὶ αὐτό γε τοῦτο μόνον οὐ τετολμήκασιν οἱ οἰκεῖοι τούτου μαρτυρῆσαι, ὡς κατήγετο παρὰ τούτῳ ἐκεῖνος, εὖ εἰδότες, ὅτι διὰ βασάνου ἐκ τῶν οἰκετῶν ὁ ἔλεγχος ἤδη ἔσοιτο, εἴ τι τοιοῦτο ψεύσαιντο. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τεκμήριόν τι εἰπεῖν τηλικοῦτον, ᾧ δῆλον ὑμῖν ἔσται, ὡς ἔγωγε οἶμαι, ὅτι πάντα πρὸς ὑμᾶς ἔψευσται. τῷ γὰρ Λύκωνι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ ἠσπάζετο μὲν καὶ τοῦτον καὶ οἰκείως εἶχεν, ὥσπερ οὗτός φησιν, ἐβούλετο δὲ δωρεὰν δοῦναι αὐτῷ, εἴ τι πάθοι, τὸ ἀργύριον, πότερον κάλλιον ἦν ἄντικρυς παρὰ τῷ Καλλίππῳ καταλιπεῖν τὸ ἀργύριον, ὃ ἤμελλε σωθεὶς μὲν ὀρθῶς καὶ δικαίως ἀπολήψεσθαι παρὰ φίλου γε ὄντος αὐτῷ καὶ προξένου, εἰ δέ τι πάθοι, ἄντικρυς ἔσεσθαι δεδωκώς, ὥσπερ καὶ ἐβούλετο, ἢ ἐπὶ τῇ τραπέζῃ καταλιπεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι, ἐκεῖνο καὶ δικαιότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον εἶναι. οὐ τοίνυν φαίνεται τούτων οὐδὲν ποιή-

σας· ὥστε καὶ ταῦτα ὑμῖν τεκμήρια ἔστω· ἀλλὰ τῷ Κηφισιά- 1243
δῃ καὶ γράψας καὶ προστάξας ἀποδοῦναι. ἔτι τοίνυν καὶ τοδὶ
σκέψασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι Κάλλιππος μὲν ἦν πολίτης
ἡμέτερος, καὶ οὐκ ἀδύνατος οὐδέτερα ποιῆσαι, οὔτε κακῶς,
οὔτε εὖ, ὁ δὲ Κηφισιάδης καὶ μέτοικος καὶ οὐδὲν δυνάμενος·
ὥστε μὴ προσθέσθαι ἂν παρὰ τὸ δίκαιον τῷ Κηφισιάδῃ μᾶλ-
λον τὸν πατέρα ἢ τούτῳ τὰ δίκαια ποιῆσαι. Ἀλλὰ νὴ Δία,
ἴσως ἂν εἴποι, ἐκέρδαινέ τι ἰδίᾳ ὁ πατὴρ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου·
διὸ ἐκείνῳ μᾶλλον προσετίθετο τὴν γνώμην, ἢ τούτῳ. εἶτα
πρῶτον μὲν τὸν δυνησόμενον διπλάσιον τοῦ λήμματος κακὸν
ποιῆσαι ἠδίκει; ἔπειτα ἐνταῦθα μὲν αἰσχροκερδὴς ἦν, εἰς δὲ
τὰς εἰσφορὰς καὶ λειτουργίας καὶ δωρεὰς τῇ πόλει οὔ; καὶ τῶν
ξένων οὐδένα ἠδίκει, Κάλλιππον δέ; καὶ οὗτος, ὥς φησιν, ὡς
χρηστῷ μὲν αὐτῷ ὄντι καὶ οὐδὲν ἂν ψευσαμένῳ ὅρκον ἐδίδου,
ὡς περὶ πονηροῦ δὲ καὶ ἀπαλείφοντος ἀπὸ τῶν παρακαταθη-
κῶν νυνὶ διαλέγεται; κἀκεῖνος οὔτ' ὀμόσαι θέλων, ὡς οὗτός
φησιν, οὔτ' ἀποδιδοὺς οὐκ εὐθὺς ἂν ὠφλήκει; τῷ ταῦτα πι-
στά, ὦ ἄνδρες δικασταί; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδενὶ οἴομαι. καὶ ὁ
Ἀρχεβιάδης εἰς τοῦτο φαυλότητος ἥκει, ὥστε τοῦ Καλλίππου,
δημότου ὄντος αὐτῷ, καὶ πολιτευομένου, καὶ οὐκ ἰδιώτου ὄντος,
καταμαρτυρεῖ, καὶ φησὶν, ἡμᾶς μὲν ἀληθῆ λέγειν, τοῦτον δὲ
ψεύδεσθαι, καὶ ταῦτα εἰδὼς, ὅτι, ἂν οὗτος βούληται ἐπισκή-
ψασθαι αὐτῷ τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ ἄλλο μηδὲν ποιῆσαι ἢ
ἐξορκῶσαι, ἀνάγκη αὐτῷ ἔσται πίστιν ἐπιθεῖναι, ἣν ἂν κελεύῃ
οὗτος; ἔπειτα ἵνα ὁ Κηφισιάδης ἔχῃ τὸ ἀργύριον, ἄνθρωπος
μέτοικος, ἢ Φορμίων, ὅν φησιν ἀπηλειφέναι τι οὗτος τοῦ ἀρ-
γυρίου, πεισθήσεσθε ὑμεῖς, ὡς ἐπιορκήσειεν ἂν ὁ Ἀρχεβιάδης; 1244
οὐκ ἔκ γε τῶν εἰκότων, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὐ γὰρ ἄξιον οὔτε
Ἀρχεβιάδου κακίαν οὐδεμίαν καταγνῶναι, οὔτε τοῦ πατρὸς τοῦ
ἡμετέρου. πολλὰ γὰρ αὐτὸν φιλότιμον ἴστε μᾶλλον ὄντα, ἢ
κακόν τι ἢ αἰσχρὸν ἐπιτηδεύοντα, καὶ πρὸς Κάλλιππον οὐχ
οὕτως ἔχοντα, ὥστε καταφρονήσαντα τούτου ἀδικῆσαι ἄν τι
αὐτόν. οὐ γὰρ οὕτω μοι δοκεῖ δύνασθαι, ὥστ' εὐκαταφρόνη-
τος εἶναι· ὃς οὕτως ἐῤῥωμένος ἐστὶν, ὥστε πέρυσί μοι λαχὼν
τὴν δίκην ταυτηνὶ καὶ προκαλεσάμενος τῷ Λυσιθείδῃ ἐπιτρέ-
ψαι, ἐγὼ μὲν, καίπερ καταπεφρονημένος ὑπ' αὐτοῦ, τοῦτό γε
ὀρθῶς ἐβουλευσάμην· κατὰ τοὺς νόμους γὰρ ἐπέτρεψα καὶ
ἀπήνεγκα πρὸς τὴν ἀρχήν· οὗτος δὲ τὸν κατὰ τοὺς νόμους
ἀπενηνεγμένον διαιτητὴν ἔπεισεν ἀνώμοτον διαιτῆσαι, ἐμοῦ

διαμαρτυραμένου κατὰ τοὺς νόμους ὀμόσαντα διαιτᾷν, ἵνα αὐτῷ ᾖ πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ὅτι καὶ Λυσιθείδης, ἀνὴρ καλὸς κἀγαθός, ἔγνω περὶ αὐτῶν. Λυσιθείδης γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἕως μὲν ὁ πατὴρ ἔζη, καὶ ἄνευ ὅρκου καὶ μεθ' ὅρκου ἴσως ἂν οὐκ ἠδίκησεν ἐκεῖνον· ἔμελε γὰρ αὐτῷ ἐκείνου· ἐμοῦ δὲ ἄνευ μὲν ὅρκου οὐδὲν αὐτῷ ἔμελε, μεθ' ὅρκου δὲ ἴσως ἂν οὐκ ἠδίκησε διὰ τὸ αὑτοῦ ἴδιον. διόπερ ἀνώμοτος ἀπεφήνατο. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς παραγενομένους μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ παρὰ τοὺς νόμους καὶ παρὰ τὸ δίκαιον δύναται διαπράττεσθαι Κάλλιππος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς μαρτυρίας ἀκηκόατε. δέομαι δὲ ὑμῶν αὐτός τε ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρός, ἀναμνησθέντας, ὅτι πάντων μὲν ὑμῖν καὶ μάρτυρας καὶ τεκμήρια καὶ νόμους καὶ πίστεις παρεσχόμην ὧν εἴρηκα, τούτῳ δὲ ἐπιδείκνυμι ὅτι ἐξόν, εἴπερ τι αὐτῷ προσῆκε τοῦ ἀργυρίου, ἐπὶ τὸν Κηφισιάδην βαδίζειν, τὸν ὁμολογοῦντα κεκομίσθαι καὶ ἔχειν τὸ ἀργύριον, καὶ ταῦτα μηδὲν ἧττον τὰ πιστὰ παρ' ἡμῶν λαβόντα, οὐκ ἔρχεται, εἰδώς, ὅτι οὐκ ἔστι παρ' ἡμῖν τὸ ἀργύριον, δέομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαί μου. καὶ ταῦτα ποιοῦντες πρῶτον μὲν τὰ δίκαια καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἔσεσθε ἐψηφισμένοι, ἔπειτα ἄξια μὲν ὑμῶν αὐτῶν, ἄξια δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ὡς ἐγὼ ὑμᾶς ἂν δεξαίμην ἅπαντα τὰ ἐμαυτοῦ λαβεῖν μᾶλλον, ἢ ἀδίκως τι συκοφαντούμενος ἀποτῖσαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΕΘΟΥΣΙΟΥ ΑΝΔΡΑΠΟΔΩΝ ΛΟΓΟΥ.

Ἀπολλόδωρος γραψάμενος ψευδοκλητείας Ἀρεθούσιον εἷλεν. ὀφείλοντος γὰρ τοῦ Ἀρεθουσίου τάλαντον τῇ πόλει καὶ ἀποδοῦναι μὴ δυνηθέντος, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ δημόσια ἀπογραφομένης αὐτοῦ τῆς οὐσίας, ἀπογράφει ὁ Ἀπολλόδωρος οἰκέτας, ὡς ὄντας Ἀρεθουσίου. ὁ δὲ Νικόστρατος μεταποιεῖται ὡς ἰδίων καὶ ἐκείνῳ προσηκόντων οὐδέν. ἐπεὶ δὲ τὸ πρᾶγμα μοχθηρόν, διὰ τοῦτο ὁ ῥήτωρ διηγεῖται, πηλίκα πέπονθεν Ἀπολλόδωρος ὑπ' Ἀρεθουσίου, ἵνα δοκῇ μὴ φύσει πονηρὸς ὢν ταῦτα πράτ- 1246
τειν, ἀλλὰ ἀμυνόμενος τὸν ἀδικοῦντα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΝ ΠΕΡΙ ΑΝΔΡΑΠΟΔΩΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΑΡΕΘΟΥΣΙΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Ὅτι μὲν οὐ συκοφαντῶν, ἀλλ' ἀδικούμενος καὶ ὑβριζόμενος ὑπὸ τούτων καὶ οἰόμενος δεῖν τιμωρεῖσθαι τὴν ἀπογραφὴν ἐποιησάμην, μέγιστον ὑμῖν ἔστω τεκμήριον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ μέγεθος τῆς ἀπογραφῆς καὶ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ ἀπέγραψα. οὐ γὰρ δήπου συκοφαντεῖν γε βουλόμενος ἀπέγραψα ἂν πένθ' ἡμιμναίων ἄξια ἀνδράποδα, ὡς αὐτὸς ὁ ἀμφισβητῶν τετίμηται αὐτά, κινδυνεύων δ' ἂν περί τε χιλίων δραχμῶν καὶ τοῦ μηδέποτ'

αὖθις μηδένα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ γράψασθαι, οὐδ' αὖ οὕτως ἄπορος ἦν οὐδ' ἄφιλος, ὥστ' οὐκ ἂν ἐξευρεῖν τὸν ἀπογράψοντα· ἀλλὰ τῶν ἐν ἀνθρώποις ἁπάντων ἡγησάμενος δεινότατον εἶναι, ἀδικεῖσθαι μὲν αὐτὸς, ἕτερον δ' ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἀδικουμένου τοὔνομα παρέχειν, καὶ εἶναι ἄν τι τούτοις τοῦτο τεκμήριον, ὁπότε ἐγὼ λέγοιμι τὴν ἔχθραν πρὸς ὑμᾶς, ὡς ψεύδομαι, (οὐ γὰρ ἄν ποτε ἕτερον ἀπογράψαι, εἴπερ ἐγὼ αὐτὸς ἠδικούμην,) διὰ μὲν ταῦτ' ἀπέγραψα. ἀπογράψας δὲ, ἐὰν ἀποδείξω τἀνδράποδα Ἀρε-
1247 θουσίου ὄντα, οὗπερ ἀπεγέγραπτο εἶναι, τὰ μὲν τρία μέρη, ἃ ἐκ τῶν νόμων τῷ ἰδιώτῃ τῷ ἀπογράψαντι γίγνεται, τῇ πόλει ἀφίημι, αὐτῷ δ' ἐμοὶ τετιμωρῆσθαι ἀρκεῖ μόνον. εἰ μὲν οὖν ἦν μοι ἱκανὸν τὸ ὕδωρ διηγήσασθαι πρὸς ὑμᾶς, [τὰ] ἐξ ἀρχῆς ὅσ' ἀγαθὰ πεπονθότες ὑπ' ἐμοῦ οἷά με εἰργασμένοι εἰσὶν, εὖ οἶδ', ὅτι ὑμεῖς τ' ἂν μοι ἔτι μᾶλλον συγγνώμην εἴχετε τοῦ ὀργίζεσθαι αὐτοῖς, τούτους τ' ἀνοσιωτάτους ἀνθρώπων ἡγήσασθε εἶναι· νῦν δ' οὐδὲ διπλάσιόν μοι τούτου ὕδωρ ἱκανὸν ἂν γένοιτο. τὰ μὲν οὖν μέγιστα καὶ περιφανῆ τῶν ἀδικημάτων, καὶ ὁπόθεν ἡ ἀπογραφὴ αὕτη γέγονεν, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, τὰ δὲ πολλὰ ἐάσω. Νικόστρατος γὰρ ουτοσὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, γείτων μοι ὢν ἐν ἀγρῷ καὶ ἡλικιώτης, γνωρίμως μέν μοι εἶχε καὶ πάλαι· ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησεν ὁ πατὴρ, καὶ ἐγὼ ἐν ἀγρῷ κατῴκουν, οὗπερ καὶ νυνὶ οἰκῶ, καὶ μᾶλλον ἀλλήλοις ἤδη ἐχρώμεθα διὰ τὸ γείτονές τε εἶναι καὶ ἡλικιῶται. χρόνου δὲ προβαίνοντος, καὶ πάνυ οἰκείως διεκείμεθα· καὶ ἐγώ θ' οὕτως οἰκείως διεκείμην πρὸς τοῦτον, ὥστ' οὐδενὸς πώποτε ὧν ἐδεήθη οὗτος ἐμοῦ ἀπέτυχεν, οὗτός τ' αὖ ἐμοὶ οὐκ ἄχρηστος ἦν πρὸς τὸ ἐπιμεληθῆναι καὶ διοικῆσαι. καὶ ὁπότε ἐγὼ ἀποδημοίην, ἢ δημοσίᾳ τριηραρχῶν, ἢ ἰδίᾳ κατ' ἄλλο τι, κύριον τῶν ἐν ἀγρῷ τοῦτον ἁπάντων κατέλιπον. συμβαίνει δή μοι τριηραρχία περὶ Πελοπόννησον· ἐκεῖθεν δ' εἰς Σικελίαν ἔδει τοὺς πρέσβεις ἄγειν, οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτόνησεν. ἡ οὖν ἀναγωγὴ διὰ ταχέων ἐγίγνετό μοι. ἐπιστέλλω δὴ αὐτῷ, ὅτι αὐτὸς μὲν ἀνῆγμαι καὶ οὐχ οἷός
1248 τ' εἴην οἴκαδε ἀφικέσθαι, ἵνα μὴ κατακωλύοιμι τοὺς πρέσβεις· τούτῳ δὲ προσέταξα ἐπιμελεῖσθαί τε τῶν οἴκοι καὶ διοικεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἐν δὲ τῇ ἐμῇ ἀποδημίᾳ ἀποδιδράσκουσιν αὐτὸν οἰκέται τρεῖς ἐξ ἀγροῦ παρὰ τούτου, οἱ μὲν δύο ὧν ἐγὼ ἔδωκα αὐτῷ, ὁ δὲ εἷς ὧν αὐτὸς ἐκτήσατο. διώκων οὖν ἁλίσκεται ὑπὸ τριήρους καὶ κατήχθη εἰς Αἴγιναν, καὶ ἐκεῖ ἐπράθη. ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα ἐγὼ τριηραρχῶν, προσέρ-

χεταί μοι Δείνων ὁ ἀδελφὸς ὁ τούτου, λέγων τήν τε τούτου συμφοράν, αὐτός τε ὅτι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων οὐ πεπορευμένος εἴη ἐπὶ τοῦτον, πέμποντος τούτου αὐτῷ ἐπιστολάς, καὶ ἅμα λέγων πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἀκούοι αὐτὸν δεινῶς διακεῖσθαι. ἀκούσας δ' ἐγὼ ταῦτα καὶ συναχθεσθεὶς ἐπὶ τῇ ἀτυχίᾳ τῇ τούτου πέμπω τὸν Δείνωνα, τὸν ἀδελφὸν τούτου, εὐθὺς ἐπὶ τοῦτον, δοὺς ἐφόδιον αὐτῷ τριακοσίας δραχμάς. ἀφικόμενος δ' οὗτος καὶ ἐλθὼν ὡς ἐμὲ πρῶτον ἠσπάζετο καὶ ἐπῄνει, ὅτι παρέσχον τὰ ἐφόδια τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ διωδύρετο τὴν αὑτοῦ συμφοράν, καὶ κατηγορῶν ἅμα τῶν ἑαυτοῦ οἰκείων ἐδεῖτό μου βοηθῆσαι αὐτῷ, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἦν περὶ αὐτὸν ἀληθινὸς φίλος· καὶ κλαίων ἅμα καὶ λέγων, ὅτι ἓξ καὶ εἴκοσι μνῶν λελυμένος εἴη, εἰσενεγκεῖν αὐτῷ [τι] ἐκέλευέ με εἰς τὰ λύτρα. ταῦτα δ' ἐγὼ ἀκούων, καὶ ἐλεήσας τοῦτον, καὶ ἅμα ὁρῶν κακῶς διακείμενον καὶ ἐπιδεικνύοντα ἕλκη ἐν ταῖς κνήμαις ὑπὸ τῶν δεσμῶν, ὧν ἔτι τὰς οὐλὰς ἔχει, καί, ἐὰν κελεύσητε αὐτὸν δεῖξαι, οὐ μὴ ἐθελήσῃ, ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ὅτι καὶ ἐν 1249
τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ εἴην αὐτῷ φίλος ἀληθινός, καὶ νῦν ἐν τῇ συμφορᾷ βοηθήσαιμι αὐτῷ, καὶ τάς τε τριακοσίας, ἃς τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔδωκα ἐφόδια, ὅτι ἐπορεύετο ἐπὶ τοῦτον, ἀφείην αὐτῷ, χιλίας τε δραχμὰς ἔρανον αὐτῷ εἰς τὰ λύτρα εἰσοίσοιμι. καὶ τοῦτο οὐ λόγῳ μὲν ὑπεσχόμην, ἔργῳ δ' οὐκ ἐποίησα, ἀλλ', ἐπειδὴ οὐκ εὐπόρουν ἀργυρίου διὰ τὸ διαφόρως ἔχειν τῷ Φορμίωνι καὶ ἀποστερεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, ἥν μοι ὁ πατὴρ κατέλιπε, κομίσας ὡς Θεοκλέα τὸν τότε τραπεζιτεύοντα ἐκπώματα καὶ στέφανον χρυσοῦν, ἅπερ ἐμοὶ ἐκ τῶν πατρῴων ὄντα ἐτύγχανεν, ἐκέλευσα δοῦναι τούτῳ χιλίας δραχμάς. καὶ τοῦτο ἔδωκα δωρεὰν αὐτῷ τὸ ἀργύριον, καὶ ὁμολογῶ δεδωκέναι. ἡμέραις δ' οὐ πολλαῖς ὕστερον προσελθών μοι κλαίων ἔλεγεν, ὅτι οἱ ξένοι ἀπαιτοῖεν αὐτὸν οἱ δανείσαντες τὰ λύτρα τὸ λοιπὸν ἀργύριον, καὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς εἴη, τριάκονθ' ἡμερῶν αὐτὸν ἀποδοῦναι, ἢ διπλάσιον ὀφείλειν, καὶ ὅτι τὸ χωρίον τὸ ἐν γειτόνων μοι, τοῦτο οὐδεὶς ἐθέλοι οὔτε πρίασθαι οὔτε τίθεσθαι· ὁ γὰρ ἀδελφός, ὁ Ἀρεθούσιος, οὗ τἀνδράποδ' ἐστὶ ταῦτα, ἃ νῦν ἀπογέγραπται, οὐδένα ἐῴη οὔτε ὠνεῖσθαι οὔτε τίθεσθαι, ὡς ἐνοφειλομένου αὐτῷ ἀργυρίου. Σὺ οὖν μοι, ἔφη, πόρισον τὸ ἐλλεῖπον τοῦ ἀργυρίου, πρὶν τὰς τριάκονθ' ἡμέρας παρελθεῖν, ἵνα μὴ ὅ τε ἀποδέδωκα, ἔφη, τὰς χιλίας δραχμάς, ἀπόλωνται καὶ αὐτὸς ἀγώγιμος γένωμαι. συλλέξας δ', ἔφη, τὸν

ἔρανον. ἐπειδὰν τοὺς ξένους ἀπαλλάξω, σοὶ ἀποδώσω, ὃ ἂν

1250 μοι χρήσῃς. ἤσθα δ', ἔφη, ὅτι καὶ οἱ νόμοι κελεύουσι τοῦ λυσαμένου ἐκ τῶν πολεμίων εἶναι τὸν λυθέντα, ἐὰν μὴ ἀποδιδῷ τὰ λύτρα. ἀκούων δ' αὐτοῦ ταῦτα καὶ δοκῶν οὐ ψεύδεσθαι, ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ἅπερ ἂν νέος τε ἄνθρωπος καὶ οἰκείως χρώμενος, οὐκ ἂν νομίσας ἀδικηθῆναι, ὅτι Ὦ Νικόστρατε, καὶ ἐν τῷ πρὸ τοῦ σοι χρόνῳ φίλος ἦν ἀληθινός, καὶ νῦν ἐν ταῖς συμφοραῖς σου, καθ' ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην, βεβοήθηκα. ἐπειδὴ δ' ἐν τῷ παρόντι οὐ δύνασαι πορίσαι ἅπαντα τὰ χρήματα, ἀργύριον μὲν ἐμοὶ οὐ πάρεστιν, οὐδ' ἔχω οὐδ' αὐτός, τῶν δὲ κτημάτων σοι τῶν ἐμῶν κίχρημι ὅ τι βούλει, θέντα τοῦ ἐπιλοίπου ἀργυρίου, ὅσον ἐνδεῖ σοι, ἐνιαυτὸν ἀτόκῳ χρῆσθαι τῷ ἀργυρίῳ καὶ ἀποδοῦναι τοῖς ξένοις. συλλέξας δ' ἔρανον, ὥσπερ αὐτὸς φῄς, λῦσαί μοι τὰ κτήματα. ἀκούσας δ' οὗτος ταῦτα καὶ ἐπαινέσας με ἐκέλευσε τὴν ταχίστην πρᾶξαι, πρὶν ἐξήκειν τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς ἔφη δεῖν τὰ λύτρα καταθεῖναι. τίθημι οὖν τὴν συνοικίαν ἑκκαίδεκα μνῶν Ἀρκεσᾶντι Παμβωτάδῃ, ὃν αὐτὸς οὗτος προυξένησεν, ἐπὶ ὀκτὼ ὀβολοῖς τὴν μνᾶν δανείσαντι τοῦ μηνὸς ἑκάστου. λαβὼν δὲ τὸ ἀργύριον οὐχ ὅπως χάριν τινά μοι ἀπεδίδωκεν ὧν εὖ ἔπαθεν, ἀλλ' εὐθέως ἐπεβούλευσέ μοι, ἵν' ἀποστερήσειε τἀργύριον καὶ εἰς ἔχθραν κατασταίη, καὶ ἀπορούμενος ἐγώ, νέος ὤν, τοῖς πράγμασιν ὅ τι χρησαίμην καὶ ἄπειρος πραγμάτων ὅπως μὴ εἰσπράττοιμι αὐτὸν τἀργύριον, οὗ ἡ συνοικία ἐτέθη, ἀλλ' ἀφείην ἂν αὐτῷ. πρῶτον μὲν οὖν ἐπιβουλεύει μοι μετὰ τῶν ἀντιδίκων καὶ πίστιν αὐτοῖς δίδωσιν·

1251 ἔπειτα, ἀγώνων μοι συνεστηκότων πρὸς αὐτούς, τούς τε λόγους ἐκφέρει μου εἰδὼς καὶ ἐγγράφει τῷ δημοσίῳ ἀπρόσκλητον ἐξ ἐμφανῶν καταστάσεως ἐπιβολὴν ἑξακοσίας καὶ δέκα δραχμάς, διὰ Λυκίδου τοῦ μυλωθροῦ ποιησάμενος τὴν δίκην, κλητῆρα δὲ καὶ ἐμοῦ τόν τε ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ, Ἀρεθούσιον τοῦτον, ἐπιγράφεται, οὗπέρ ἐστι τἀνδράποδα ταῦτα, καὶ ἄλλον τινά. καὶ παρεσκευάζοντο, εἰ ἀνακρινοίμην κατὰ τῶν οἰκείων τῶν ἀδικούντων με τὰς δίκας, ἃς εἰλήχειν αὐτοῖς, ἐνδεικνύναι με καὶ ἐμβάλλειν εἰς τὸ δεσμωτήριον. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ὁ Ἀρεθούσιος ἀπρόσκλητόν μου δέκα δραχμῶν δίκην καταδικασάμενος, ὡς ὀφείλοντος τῷ δημοσίῳ, κλητῆρας ἐπιγραψάμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν βίᾳ τὰ σκεύη πάντα ἐξεφόρησε, πλεῖον ἢ εἴκοσι μνῶν ἄξια, καὶ οὐδ' ὁτιοῦν κατέλιπεν. ὅτε δὲ τιμωρεῖσθαι ᾤμην δεῖν ἐκτίσας τῷ δημοσίῳ τὸ ὄφλημα, ἐπειδὴ ἐπυθόμην τὴν

ἐπιβολὴν, καὶ ἐβάδιζον ἐπὶ τὸν κλητῆρα τὸν ὁμολογοῦντα κεκλητευκέναι τὸν Ἀρεθούσιον τῆς ψευδοκλητείας κατὰ τὸν νόμον, ἐλθὼν εἰς τὸ χωρίον τῆς νυκτὸς, ὅσα ἐνῆν φυτὰ ἀκροδρύων γενναίων ἐμβεβλημένα καὶ τὰς ἀναδενδράδας ἐξέκοψε, καὶ φυτευτήρια ἐλαιῶν περιστοίχων κατέκλασεν, οὕτω δεινῶς, ὡς οὐδ' ἂν οἱ πολέμιοι διαθεῖεν. πρὸς δὲ τούτοις μεθ' ἡμέραν παιδάριον ἀστὸν εἰσπέμψαντες διὰ τὸ γείτονές τε εἶναι καὶ ὅμορον τὸ χωρίον ἐκέλευον τὴν ῥοδωνιὰν βλαστάνουσαν ἐκτίλλειν, ἵν', εἴπερ καταλαβὼν αὐτὸν ἐγὼ πρὸς ὀργὴν δήσαιμι ἢ πατάξαιμι ὡς δοῦλον ὄντα, γραφήν με γράψαιντο ὕβρεως. ὡς δὲ τούτου 1252 διήμαρτον, κἀγὼ μάρτυρας μὲν ὧν ἔπασχον ἐποιούμην, αὐτὸς δ' οὐδὲν ἐξημάρτανον εἰς αὐτοὺς, ἐνταῦθα ἤδη μοι ἐπιβουλεύουσι τὴν μεγίστην ἐπιβουλήν. ἀνακεκριμένου γὰρ ἤδη μου κατ' αὐτοῦ τὴν τῆς ψευδοκλητείας γραφὴν καὶ μέλλοντος εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, τηρήσας με ἀνιόντα ἐκ Πειραιῶς ὀψὲ περὶ τὰς λιθοτομίας παίει με πὺξ καὶ ἁρπάζει μέσον, καὶ ὠθεῖ με εἰς τὰς λιθοτομίας, εἰ μή τινες προσιόντες, βοῶντός μου ἀκούσαντες, παρεγένοντο καὶ ἐβοήθησαν. ἡμέραις δ' οὐ πολλαῖς ὕστερον εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς ἡμέραν διαμεμετρημένην, καὶ ἐξελέγξας αὐτὸν τὰ ψευδῆ κεκλητευκότα καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἴρηκα ἠδικηκότα, εἷλον. καὶ ἐν τῇ τιμήσει βουλομένων τῶν δικαστῶν θανάτου τιμῆσαι αὐτῷ, ἐδεήθην ἐγὼ τῶν δικαστῶν μηδὲν δι' ἐμὲ τοιοῦτον πρᾶξαι, ἀλλὰ συγχωρῆσαι ὅσουπερ αὐτοὶ ἐτιμῶντο, ταλάντου· οὐχ ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ὁ Ἀρεθούσιος· ἄξια γὰρ αὐτῷ θανάτου εἴργαστο εἰς ἐμέ· ἀλλ' ἵν' ἐγὼ, Πασίωνος ὢν καὶ κατὰ ψήφισμα πολίτης, μηδένα Ἀθηναίων ἀπεκτονὼς εἴην. ὡς δ' ἀληθῆ εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, τούτων ὑμῖν πάντων τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἃ μὲν τοίνυν ἀδικούμενος ὑπ' αὐτῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὴν ἀπογραφὴν ἐποιησάμην, δεδήλωκα ὑμῖν. ὡς δ' ἐστὶν Ἀρεθουσίου τἀνδράποδα ταῦτα καὶ ὄντα ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐκείνου ἀπέγραψα, ἐπιδείξω ὑμῖν. τὸν μὲν γὰρ Κέρδωνα ἐκ μικροῦ παιδαρίου ἐξεθρέψατο. καὶ ὡς ἦν Ἀρεθουσίου, τούτων ὑμῖν τοὺς εἰδότας μάρτυρας παρέξομαι.

1253 ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Παρ' οἷς τοίνυν εἰργάσατο πώποτε, ὡς τοὺς μισθοὺς Ἀρεθούσιος ἐκομίζετο τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ δίκας καὶ ἐλάμβανε καὶ ἐδίδου, ὁπότε κακόν τι ἐργάσαιτο, ὡς δεσπότης ὤν, τούτων ὑμῖν τοὺς εἰδότας μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὸν δὲ Μάνην, δανείσας ἀργύριον Ἀρχεπόλιδι τῷ Πειραιεῖ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν αὐτῷ ἀποδοῦναι ὁ Ἀρχέπολις οὔτε τὸν τόκον οὔτε τὸ ἀρχαῖον, ἅπαν ἐναπετίμησεν αὐτῷ. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἔτι τοίνυν καὶ ἐκ τῶνδε γνώσεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι εἰσὶν Ἀρεθουσίου οἱ ἄνθρωποι· ὁπότε γὰρ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἢ ὀπώραν πρίαιντο, ἢ θέρος μισθοῖντο ἐκθερίσαι, ἢ ἄλλο τι τῶν περὶ γεωργίαν ἔργων ἀναιροῖντο, Ἀρεθούσιος ἦν ὁ ὠνούμενος καὶ μισθούμενος ὑπὲρ αὐτῶν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅσας μὲν τοίνυν μαρτυρίας παρασχέσθαι εἶχον ὑμῖν, ὡς ἔστιν Ἀρεθουσίου τὰ ἀνδράποδα, δεδήλωκα ὑμῖν. βούλομαι δὲ καὶ περὶ τῆς προκλήσεως εἰπεῖν, ἣν οὗτοί με προὐκαλέσαντο καὶ ἐγὼ τούτους. οὗτοι μὲν γάρ με προὐκαλέσαντο, ὅτε ἡ πρώτη ἀνάγνωσις ἦν, φάσκοντες ἕτοιμοι εἶναι παραδιδόναι ἐμοὶ αὐτῷ τἀνδράποδα βασανίσαι, βουλόμενοι μαρτυρίαν τινὰ αὐτοῖς ταύτην γενέσθαι. ἐγὼ δ' ἀπεκρινάμην αὐτοῖς ἐναντίον μαρτύρων,
1254 ὅτι ἕτοιμός εἰμι ἰέναι εἰς τὴν βουλὴν μετ' αὐτῶν, καὶ παραλαμβάνειν μετ' ἐκείνης ἢ μετὰ τῶν ἕνδεκα, λέγων, ὅτι, εἰ μὲν ἰδίαν δίκην ἐδικαζόμην αὐτοῖς, εἰ ἐμοὶ ἐξεδίδοσαν, παρελάμβανον ἄν, νυνὶ δὲ τῆς πόλεως εἴη τἀνδράποδα καὶ ἡ ἀπογραφή· δεῖν οὖν δημοσίᾳ βασανίζεσθαι. ἡγούμην γὰρ οὐ προσήκειν ἐμοί, ἰδιώτῃ ὄντι, τοὺς δημοσίους βασανίζειν, (οὐδὲ γὰρ τῆς βασάνου κύριος ἐγιγνόμην,) οὔτε καλῶς ἔχειν τὰ λεγόμενα

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐμὲ κρίνειν· ἡγούμην δὲ δεῖν τὴν ἀρχὴν ἢ τοὺς ᾑρημένους ὑπὸ τῆς βουλῆς γράφεσθαι καὶ κατασημηναμένους τὰς βασάνους, ὅ τι εἴποιεν οἱ ἄνθρωποι, παρέχειν εἰς τὸ δικαστήριον, ἵν᾽ ἀκούσαντες ἐκ τούτων ἐψηφίσασθε, ὁποῖόν τι ὑμῖν ἐδόκει. ἰδίᾳ μὲν γὰρ βασανιζομένων τῶν ἀνθρώπων ὑπ᾽ ἐμοῦ ἀντέλεγετ᾽ ἂν ἅπαντα ὑπὸ τούτων, εἰ δὲ δημοσίᾳ, ἡμεῖς μὲν ἂν ἐσιωπῶμεν, οἱ δ᾽ ἄρχοντες οἱ ᾑρημένοι ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐβασάνιζον ἄν, μέχρι οὗ αὐτοῖς ἐδόκει. ταῦτα δέ μου ἐθέλοντος, οὐκ ἂν ἔφασαν παραδοῦναι τῇ ἀρχῇ, οὐδ᾽ εἰς τὴν βουλὴν ἤθελον ἀκολουθεῖν. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας τούτων.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Κατὰ πολλὰ μὲν οὖν ἔμοιγε δοκοῦσιν εἶναι ἀναίσχυντοι ἀμφισβητοῦντες τῶν ὑμετέρων, οὐχ ἥκιστα δὲ ὑμῖν αὐτοὺς ἐπιδείξω ἐκ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων. οὗτοι γάρ, ὅτε οἱ δικασταὶ ἠβούλοντο θανάτου τιμῆσαι τῷ Ἀρεθουσίῳ, ἐδέοντο τῶν δικαστῶν χρημάτων τιμῆσαι καὶ ἐμοῦ συγχωρῆσαι, καὶ ὡμολόγησαν αὐτοὶ συνεκτίσειν. τοσούτου δὴ δέουσιν ἐκτίνειν καθ᾽ ἃ ἐνεγγυήσαντο, ὥστε καὶ τῶν ὑμετέρων ἀμφισβητοῦσι. καίτοι οἵ γε νόμοι κελεύουσι τὴν οὐσίαν δημοσίαν εἶναι, ὃς ἂν ἐγγυησάμενός 1255
τι τῶν τῆς πόλεως μὴ ἀποδιδῷ τὴν ἐγγύην. ὥστε, καὶ εἰ τούτων ἦν τἀνδράποδα, προσῆκεν αὐτὰ δημόσια εἶναι, εἴπερ τι τῶν νόμων ὄφελος. καὶ πρὶν μὲν ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ, ὁ Ἀρεθούσιος ὡμολογεῖτο τῶν ἀδελφῶν εὐπορώτατος εἶναι· ἐπειδὴ δ᾽ οἱ νόμοι κελεύουσι τἀκείνου ὑμέτερα εἶναι, τηνικαῦτα πένης ὢν φαίνεται ὁ Ἀρεθούσιος, καὶ τῶν μὲν ἡ μήτηρ ἀμφισβητεῖ, τῶν δ᾽ ἡ ἀδελφή. χρῆν δ᾽ αὐτούς, εἴπερ ἠβούλοντο δικαίως προσφέρεσθαι πρὸς ὑμᾶς, ἀποδείξαντας ἅπασαν τὴν οὐσίαν τὴν ἐκείνου, τὰ τούτων αὐτῶν εἴ τις ἀπέγραψεν, ἀμφισβητεῖν. ἐὰν οὖν ἐνθυμηθῆτε, ὅτι οὐδέποτ᾽ ἔσται ἀπορία τῶν ἀμφισβητησόντων ὑμῖν περὶ τῶν ὑμετέρων, (ἢ γὰρ ὀρφανοὺς ἢ ἐπικλήρους κατασκευάσαντες ἀξιώσουσιν ἐλεεῖσθαι ὑφ᾽ ὑμῶν, ἢ γῆρας καὶ ἀπορίας καὶ τροφὰς μητρὶ λέγοντες καὶ ἀποδυρόμενοι, δι᾽ ὧν μάλιστ᾽ ἐλπίζουσιν ἐξαπατήσειν ὑμᾶς, πειράσονται καὶ ἀποστερήσειν τὴν πόλιν τοῦ ὀφλήματος,) ἐὰν οὖν ταῦτα παριδόντες πάντα καταψηφίσησθε, ὀρθῶς βουλεύσεσθε.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΟΝΩΝΟΣ ΑΙΚΙΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Ἀρίστων Ἀθηναῖος δικάζεται Κόνωνι αἰκίας λέγων, ὑπὸ αὐτοῦ καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τετυπτῆσθαι, καὶ μάρτυρας τούτου παρεχόμενος. ὁ δὲ Κόνων ἀρνεῖται τὸ πρᾶγμα, καὶ μάρτυρας ἀντιπαρέχεται; οὓς ὁ Δημοσθένης οὔ φησι πιστούς· βεβιωκέναι γὰρ φαύλως καὶ εὐχερῶς ἔχειν πρὸς τὸ ψεύδεσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΚΑΤΑ ΚΟΝΩΝΟΣ
ΑΙΚΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

Ὑβρισθεὶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ παθὼν ὑπὸ Κόνωνος τουτουῒ τοιαῦτα, ὥστε πολὺν χρόνον πάνυ μήτε τοὺς οἰκείους μήτε τῶν ἰατρῶν μηδένα προσδοκᾷν περιφευξεῖσθαί με, ὑγιάνας καὶ σωθεὶς ἀπροσδοκήτως ἔλαχον αὐτῷ τὴν δίκην τῆς αἰκίας ταυτηνί. πάντων δὲ τῶν οἰκείων καὶ τῶν φίλων, οἷς συνεβουλευόμην, ἔνοχον μὲν φασκόντων αὐτὸν ἐκ τῶν πεπραγμένων εἶναι καὶ τῇ τῶν λωποδυτῶν ἀπαγωγῇ καὶ ταῖς τῆς ὕβρεως γραφαῖς, ξυμβουλευόντων δέ μοι καὶ παραινούντων μὴ μείζω πράγματα, ἢ δυνήσομαι φέρειν, ἐπάγεσθαι, μηδ' ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν, ἣν ἔχω, ὧν ἐπεπόνθειν ἐγκαλοῦντα φαίνεσθαι, οὕτως ἐποίησα, καὶ δι' ἐκείνους ἰδίαν ἔλαχον δίκην, ἥδιστ' ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θανάτου κρίνας τουτονί. καὶ τούτου συγγνώμην ἕξετε εὖ οἶδ' ὅτι πάντες, ἐπειδὰν ἃ πέπονθ' ἀκούσητε· [illegible]ης γὰρ οὔσης τῆς τότε συμβάσης ὕβρεως, οὐκ ἐλάττων ἢ

μετὰ ταῦτ' ἀσέλγειά ἐστι τουτουΐ. ἀξιῶ δὲ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως
ὑμῶν, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου περὶ ὧν πέπονθα λέ-
γοντος, εἶτ', ἐὰν ἠδικῆσθαι καὶ παρανενομῆσθαι δοκῶ, βοη- 1257
θῆσαί μοι τὰ δίκαια. ἐξ ἀρχῆς δ', ὡς ἕκαστα πέπρακται, διη-
γήσομαι πρὸς ὑμᾶς ὡς ἂν οἷός τε ὦ διὰ βραχυτάτων. ἐξήλθο-
μεν ἔτος τουτὶ τρίτον εἰς Πάνακτον φρουρᾶς ἡμῖν προγρα-
φείσης. ἐσκήνωσαν οὖν οἱ υἱεῖς οἱ Κόνωνος τουτουῒ ἐγγὺς ἡ-
μῶν, ὡς οὐκ ἂν ἐβουλόμην. ἡ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἔχθρα καὶ τὰ προσ-
κρούσματ' ἐκεῖθεν ἡμῖν συνέβη· ἐξ ὧν δ', ἀκούσεσθε. ἔπινον
ἑκάστοτε οὗτοι τὴν ἡμέραν, ἐπειδὰν τάχιστα ἀριστήσειαν, ὅλην,
καὶ τοῦθ', ἕως περ ἦμεν ἐπὶ τῇ φρουρᾷ, διετέλουν ποιοῦντες.
ἡμεῖς δ', ὥσπερ ἐνθάδ' εἰώθαμεν, οὕτω διήγομεν καὶ ἔξω. ἣν
οὖν δειπνοποιεῖσθαι τοῖς ἄλλοις ὥραν συμβαίνοι, ταύτην ἂν
ἤδη ἐπαρῴνουν οὗτοι, τὰ μὲν πολλὰ εἰς τοὺς παῖδας ἡμῶν,
τοὺς ἀκολούθους, τελευτῶντες δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς. φήσαν-
τες γάρ, καπνίζειν αὐτοὺς ὀψοποιουμένους τοὺς παῖδας ἢ κακῶς
λέγειν ὅ τι τύχοιεν, ἔτυπτον, καὶ τὰς ἀμίδας κατεσκεδάννυον,
καὶ προσεούρουν, καὶ ἀσελγείας καὶ ὕβρεως οὐδ' ὁτιοῦν ἀπέλει-
πον. ὁρῶντες δ' ἡμεῖς ταῦτα καὶ λυπούμενοι, τὸ μὲν πρῶτον
ἀπεπεμψάμεθα· ὡς δ' ἐχλεύαζον ἡμᾶς καὶ οὐδ' ἐπαύοντο, τῷ
στρατηγῷ τὸ πρᾶγμα εἴπομεν κοινῇ πάντες οἱ σύσσιτοι προσελ-
θόντες, οὐκ ἐγὼ τῶν ἄλλων ἔξω. λοιδορηθέντος δ' αὐτοῖς ἐκεί-
νου καὶ κακίσαντος αὐτοὺς οὐ μόνον περὶ ὧν εἰς ἡμᾶς ἠσέλ-
γαινον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὧν ὅλως ἐποίουν ἐν τῷ στρατοπέδῳ,
τοσούτου ἐδέησαν παύσασθαι ἢ αἰσχυνθῆναι, ὥστ', ἐπειδὴ θᾶτ-
τον συνεσκότασεν, εὐθὺς ὡς ἡμᾶς εἰσεπήδησαν ταύτῃ τῇ ἑσπέ-
ρᾳ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον κακῶς ἔλεγον, τελευτῶντες δὲ καὶ πλη- 1258
γὰς ἐνέτειναν ἐμοί· καὶ τοσαύτην κραυγὴν καὶ θόρυβον περὶ
τὴν σκηνὴν ἐποίησαν, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς ταξιάρ-
χους ἐλθεῖν καὶ τῶν ἄλλων τινὰς στρατιωτῶν, οἵπερ ἐκώλυσαν
μηδὲν ἡμᾶς ἀνήκεστον παθεῖν μηδ' αὐτοὺς ποιῆσαι παροινου-
μένους ὑπὸ τούτων. τοῦ δὲ πράγματος εἰς τοῦτο προελθόντος,
ὡς δεῦρ' ἐπανήλθομεν, ἦν ἡμῖν, οἷον εἰκὸς ἐκ τούτων ὀργὴ καὶ
ἔχθρα πρὸς ἀλλήλους. οὐ μὴν ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς ᾤόμην δεῖν
οὔτε δίκην λαχεῖν αὐτοῖς οὔτε λόγον ποιεῖσθαι τῶν συμβάντων
οὐδένα, ἀλλ' ἁπλῶς ἐκεῖνο ἐγνώκειν τὸ λοιπόν, εὐλαβεῖσθαι καὶ
φυλάττεσθαι μὴ πλησιάζειν τοῖς τοιούτοις. πρῶτον μὲν οὖν ὧν
εἴρηκα τούτων βούλομαι τὰς μαρτυρίας παρασχόμενος μετὰ
ταῦτα, οἷα ὑπ' αὐτοῦ τούτου πέπονθα, ἐπιδεῖξαι, ἵνα εἰδῆτε,

ὅτι, ᾧ προσῆκε τοῖς τὸ πρῶτον ἁμαρτηθεῖσιν ἐπιτιμᾶν, οὗτος αὐτὸς πρότερος πολλῷ δεινότερ' εἴργασται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὧν μὲν τοίνυν οὐδένα ᾤμην δεῖν λόγον ποιήσασθαι, ταῦτ' ἔστι. χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ πολλῷ περιπατοῦντος, ὥσπερ εἰώθειν, ἑσπέρας ἐν ἀγορᾷ μου μετὰ Φανοστράτου τοῦ Κηφισιέως, τῶν ἡλικιωτῶν τινός, παρέρχεται Κτησίας, ὁ υἱὸς ὁ τούτου, μεθύων κατὰ τὸ Λεωκόριον ἐγγὺς τῶν Πυθοδώρου. κατιδὼν δ' ἡμᾶς καὶ κραυγάσας καὶ διαλεχθείς τι πρὸς αὐτὸν οὕτως, ὡς ἂν μεθύων, ὥστε μὴ μαθεῖν ὅ τι λέγοι, παρῆλθε πρὸς Μελίτην ἄνω· ἔπινον γὰρ ἐνταῦθα, (ταῦτα γὰρ ὕστερον ἐπυθόμεθα,)
1259 παρὰ Παμφίλῳ τῷ κναφεῖ, Κόνων οὑτοσί, Θεότιμός τις, Ἀρχεβιάδης, Σπίνθαρος ὁ Εὐβούλου, Θεογένης ὁ Ἀνδρομένους, πολλοί τινες· οὓς ἐξαναστήσας ὁ Κτησίας ἐπορεύετο εἰς τὴν ἀγοράν. καὶ ἡμῖν συμβαίνει ἀναστρέφουσιν ἀπὸ τοῦ Φερρεφαττίου καὶ περιπατοῦσι πάλιν κατ' αὐτό πως τὸ Λεωκόριον εἶναι, καὶ τούτοις περιτυγχάνομεν. ὡς δ' ἀνεμίχθημεν, εἷς μὲν αὐτῶν, ἀγνὼς τις, τῷ Φανοστράτῳ προσπίπτει, καὶ κατεῖχεν ἐκεῖνον· Κόνων δ' οὑτοσὶ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ Ἀνδρομένους υἱός, ἐμοὶ περιπεσόντες, τὸ μὲν πρῶτον ἐξέδυσαν, εἶθ' ὑποσκελίσαντες καὶ ῥάξαντες εἰς τὸν βόρβορον οὕτω διέθηκαν ἐναλλόμενοι καὶ ὑβρίζοντες, ὥστε τὸ μὲν χεῖλος διακόψαι, τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς συγκλεῖσαι, οὕτω δὲ κακῶς ἔχοντα κατέλειπον, ὥστε μήτε ἀναστῆναι μήτε φθέγξασθαι δύνασθαι. κείμενος δ' αὐτῶν ἤκουον πολλὰ καὶ δεινὰ λεγόντων. καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ βλασφημίαν ἔχει τινά, ἃ καὶ ὀνομάζειν ὀκνήσαιμ' ἂν ἐν ὑμῖν ἔνια· ὃ δὲ τῆς ὕβρεώς ἐστι τῆς τούτου σημεῖον καὶ τεκμήριον τοῦ πᾶν τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τούτου γεγενῆσθαι, τοῦθ' ὑμῖν ἐρῶ. ᾖδε γὰρ τοὺς ἀλεκτρυόνας μιμούμενος τοὺς νενικηκότας· οἱ δὲ κροτεῖν τοῖς ἀγκῶσιν αὐτὸν ἠξίουν ἀντὶ πτερύγων τὰς πλευράς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐγὼ μὲν ἀπεκομίσθην ὑπὸ τῶν παρατυχόντων γυμνός, οὗτοι δ' ᾤχοντο θοἰμάτιον λαβόντες μου. ὡς δ' ἐπὶ τὴν θύραν ἦλθον, κραυγὴ καὶ βοὴ τῆς μητρὸς καὶ τῶν θεραπαινίδων ἦν· καὶ μόλις ποτὲ εἰς βαλανεῖον ἐνεγκόντες με καὶ περιπλύναντες ἔδειξαν τοῖς ἰατροῖς. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. 1260

Συνέβη τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ Εὐξίθεον τουτονὶ τὸν Χολλίδην, ὄνθ' ἡμῖν συγγενῆ, καὶ Μειδίαν μετὰ τούτου ἀπὸ δείπνου ποθὲν ἀπιόντας περιτυχεῖν πλησίον ὄντι μοι τῆς οἰκίας ἤδη, καὶ εἰς τὸ βαλανεῖον φερομένῳ παρακολουθῆσαι, καὶ ἰατρὸν ἄγουσι παραγενέσθαι. οὕτω δ' εἶχον ἀσθενῶς, ὥσθ', ἵνα μὴ μακρὰν φεροίμην οἴκαδε ἐκ τοῦ βαλανείου, ἐδόκει τοῖς παροῦσιν ὡς τὸν Μειδίαν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν κομίσαι με· καὶ ἐποίησαν οὕτω. λάβε οὖν καὶ τὰς τούτων μαρτυρίας, ἵν' εἰδῆθ', ὅτι πολλοὶ συνίσασιν, ὡς ὑπὸ τούτων ὑβρίσθην.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Λάβε δὴ καὶ τὴν τοῦ ἰατροῦ μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Τότε μὲν τοίνυν παραχρῆμα ὑπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἔλαβον καὶ τῆς ὕβρεως οὕτω διετέθην, ὡς ἀκούετε καὶ μεμαρτύρηται παρὰ πάντων ὑμῖν τῶν εὐθὺς ἰδόντων. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν μὲν οἰδημάτων τῶν ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῶν ἑλκῶν οὐδὲν ἔφη φοβεῖσθαι λίαν ὁ ἰατρός· πυρετοὶ δὲ παρηκολούθουν μοι συνεχεῖς καὶ ἀλγήματα ὅλου μὲν τοῦ σώματος πάνυ σφοδρὰ καὶ δεινά, μάλιστα δὲ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ἤτρου, καὶ τῶν σιτίων ἀπεκεκλείσμην. καί, ὡς μὲν ὁ ἰατρὸς ἔφη, εἰ μὴ κάθαρσις αἵματος αὐτομάτη μοι πάνυ πολλὴ συνέβη περιωδύνῳ ὄντι καὶ ἀπορουμένῳ ἤδη, κἂν ἔμπυος γενόμενος διεφθάρην· νυνὶ δὲ τοῦτ' ἔσωσε τὸ αἷμα ἀποχωρῆσαν. ὡς οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ παρηκολούθησέ μοι τοιαύτη νόσος, ἐξ ἧς εἰς τοὔσχατον 126 ἦλθον, ἐξ ὧν ὑπὸ τούτων ἔλαβον πληγῶν, λέγε τὴν τοῦ ἰατροῦ μαρτυρίαν καὶ τὴν τῶν ἐπισκοπουμένων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ μετρίας τινὰς καὶ φαύλας λαβὼν πληγάς, ἀλλ' εἰς πᾶν ἐλθὼν διὰ τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἀσέλγειαν τὴν τούτων πολὺ τῆς προσηκούσης ἐλάττω δίκην εἴληχα, πολλαχόθεν νομίζω δῆλον ὑμῖν γεγενῆσθαι. οἴομαι δ' ὑμῶν ἐνίους,

[illegible] τολμήσει Κόνων λέ-
[illegible]. ἃ ἐγὼ πέπυσμαι λέγειν αὐ-
[illegible] τῆς ὕβρεως καὶ τῶν πεπραγμένων τὸ
[illegible] καὶ σκώμματα ἐμβαλεῖν πειράσε-
[illegible] τῇ πόλει πολλοί, καλῶν κἀγαθῶν
[illegible], οἷα ἄνθρωποι νέοι, σφίσιν αὐτοῖς
[illegible] τοὺς μὲν ἰθυφάλλους, τοὺς
[illegible] δ' ἐκ τούτων ἑταιρῶν τινές· καὶ δὴ
[illegible] τούτων ἕνα, καὶ πολλάκις περὶ
[illegible] καὶ δεδωκέναι πληγάς, καὶ ταῦτ' εἶναι
[illegible] ἡμᾶς δὲ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς παροίνους
[illegible] ὑβριστὰς οὐ κατασκευάσει, ἀγνώμονας δὲ καὶ
[illegible] ὦ ἄνδρες δικασταί, χαλεπῶς ἐφ' οἷς πέπον-
[illegible] ἧττον τοῦτ' ἀγανακτήσαιμ' ἂν καὶ ὑβρισθῆ-
[illegible] οὖν τ' εἰπεῖν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ δόξει Κόνων
[illegible] ἡμῶν, καὶ τοσαύτη τις ἄγνοια παρ' ὑμῖν
[illegible] τις ἂν ἕκαστος εἶναι φῇ ἢ ὁ πλησίον αὐ-
[illegible]. τοιοῦτος νομισθήσεται, τοῦ δὲ καθ' ἡμέραν
[illegible] μηδ' ὁτιοῦν ἔσται τοῖς μετρίοις
[illegible] παροινοῦντες οὔθ' ὑβρίζοντες ὑπ' οὐ-
[illegible], οὔτ' ἄγνωμον οὐδὲν ἡγούμεθα
[illegible] ἀξιοῦμεν κατὰ τοὺς νόμους δίκην
[illegible] δὲ καὶ αὐτοληκύθοις συγχωροῦμεν εἶ-
[illegible]. καὶ ἔγωγ' εὔχομαι τοῖς θεοῖς, εἰς
[illegible] τούτου καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα
[illegible] γὰρ εἰσιν οἱ τελοῦντες ἀλλήλους τῷ
[illegible]. ἃ πολλὴν αἰσχύνην ἔχει καὶ
[illegible]. ἀνθρώπους μετρίους. ἀλλὰ τί
[illegible] ἔγωγε, εἴ τίς ἐστι πρόφασις παρ'
[illegible] ὑβρίζων τις ἐξελέγχηται
[illegible] μὲν γὰρ νόμοι πολὺ τἀναντία
[illegible]. ὅπως μὴ μείζους γίγνωνται,
[illegible] καὶ ζητεῖν ταῦτα καὶ πυν-
[illegible]) εἰσὶ κακηγορίας δίκαι. φασὶ
[illegible], ἵνα μὴ λοιδορούμενοι τύ-
[illegible] πάλιν αἰκίας εἰσί. καὶ ταύτας ἀκούω
[illegible] τὰς δίκας. ἵνα μηδείς, ὅταν ἥττων ᾖ, λίθῳ ἢ
[illegible] ἀμύνηται μηδενί, ἀλλὰ τὴν ἐκ τοῦ νόμου δίκην
[illegible] πάλιν εἰσὶ γραφαὶ τοῦ μὴ τιτρωσκομένων

τινῶν φόνους γίγνεσθαι. τὸ φαυλότατον, οἶμαι, τὸ τῆς λοιδο-
ρίας, πρὸ τοῦ τελευταίου καὶ δεινοτάτου προεώραται τοῦ μὴ
φόνον γίγνεσθαι μηδὲ κατὰ μικρὸν ὑπάγεσθαι ἐκ μὲν λοιδορίας 1263
εἰς πληγάς, ἐκ δὲ πληγῶν εἰς τραύματα, ἐκ δὲ τραυμάτων εἰς
θάνατον, ἀλλ' ἐν τοῖς νόμοις εἶναι τούτων ἑκάστου τὴν δίκην,
μὴ τῇ τοῦ προστυχόντος ὀργῇ μηδὲ βουλήσει ταῦτα κρίνεσθαι.
εἶτ' ἐν μὲν τοῖς νόμοις οὕτως, ἂν δ' εἴποι Κόνων Ἰθύφαλλοί
τινές ἐσμεν ἡμεῖς συνηγμένοι καὶ ἐρῶντες, οὓς ἂν ἡμῖν δόξῃ,
παίομεν καὶ ἄγχομεν, εἶτα γελάσαντες ὑμεῖς ἀφήσετε; οὐκ οἴο-
μαί γε. οὐ γὰρ ἂν γέλως ὑμῶν ἔλαβεν οὐδένα, εἰ παρὼν ἐτύγ-
χανεν, ἡνίκα εἱλκόμην καὶ ἐξεδυόμην καὶ ὑβριζόμην, καὶ ὑγιὴς
ἐξελθὼν φοράδην ἦλθον οἴκαδε, ἐξεπεπηδήκει δὲ μετὰ ταῦθ' ἡ
μήτηρ, καὶ κραυγὴ καὶ βοὴ τῶν γυναικῶν τοσαύτη παρ' ἡμῖν
ἦν, ὡσπερανεὶ τεθνεῶτός τινος, ὥστε τῶν γειτόνων τινὰς πέμ-
ψαι πρὸς ἡμᾶς ἐρησομένους, ὅ τί ἐστι τὸ συμβεβηκός. ὅλως
δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν οὐδενὶ δήπου σκῆψιν οὐ-
δεμίαν τοιαύτην οὐδὲ ἄδειαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῖν, δι' ἣν ὑβρί-
ζειν ἐξέσται· εἰ δ' ἄρ' ἐστί τῳ, τοῖς δι' ἡλικίαν [ἢ νεότητα]
τούτων τι πράττουσι, τούτοις ἀποκεῖσθαι προσήκει τὰς τοιαύ-
τας καταφυγάς, καὶ ἐκείνοις οὐκ εἰς τὸ μὴ δοῦναι δίκην, ἀλλ'
εἰς τὸ τῆς προσηκούσης ἐλάττω. ὅστις δ' ἐτῶν μὲν ἐστι πλειό-
νων ἢ πεντήκοντα, παρὼν δὲ νεωτέροις ἀνθρώποις καὶ τούτοις
υἱέσιν οὐχ ὅπως ἀπέστρεψεν ἢ διεκώλυσεν, ἀλλ' αὐτὸς ἡγεμὼν
καὶ πρῶτος καὶ πάντων βδελυρώτατος γεγένηται, τίν' ἂν οὗτος
ἀξίαν τῶν πεπραγμένων ὑπόσχοι δίκην; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ'
ἀποθανόντα οἴομαι. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν αὐτὸς εἴργαστο τῶν πε-
πραγμένων, ἀλλ' εἰ, παρεστηκότος τούτου, Κτησίας, ὁ υἱὸς ὁ 1264
τούτου, ταῦθ' ἅπερ οὗτος νυνὶ πεποιηκὼς ἐφαίνετο, τοῦτον
ἐμισεῖτ' ἂν δικαίως. εἰ γὰρ οὕτω τοὺς ἑαυτοῦ προῆκται παῖ-
δας, ὥστ' ἐναντίον ἐξαμαρτάνοντας ἑαυτοῦ, καὶ ταῦτα, ἐφ' ὧν
ἐνίοις θάνατος ἡ ζημία κεῖται, μήτε φοβεῖσθαι μήτ' αἰσχύνε-
σθαι, τί τοῦτον οὐκ ἂν εἰκότως παθεῖν οἴεσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ
ἡγοῦμαι, ταῦτ' εἶναι σημεῖα τοῦ μηδὲ τοῦτον τὸν ἑαυτοῦ πατέ-
ρα αἰσχύνεσθαι· εἰ γὰρ ἐκεῖνον αὐτὸς ἐτίμα καὶ ἐδεδίει, κἂν
τούτους αὐτὸν ἠξίου. λάβε δή μοι καὶ τοὺς νόμους τοὺς τῆς
ὕβρεως καὶ τὸν περὶ τῶν λωποδυτῶν· καὶ γὰρ τούτοις ἀμφο-
τέροις ἐνόχους τούτους ὄψεσθε. λέγε.

ΝΟΜΟΙ.

Τούτοις τοῖς νόμοις ἀμφοτέροις ἐκ τῶν πεπραγμένων ἔνοχος Κόνων ἐστὶν οὑτοσί· καὶ γὰρ ὕβριζε καὶ ἐλωποδύτει. εἰ δὲ μὴ κατὰ τούτους προειλόμεθ' ἡμεῖς δίκην λαμβάνειν, ἡμεῖς μὲν ἀπράγμονες καὶ μέτριοι φανοίμεθ' ἂν εἰκότως, οὗτος δ' ὁμοίως πονηρός. καὶ μήν, εἰ παθεῖν τί μοι συνέβη, φόνου καὶ τῶν δεινοτάτων ἂν ἦν ὑπόδικος. τὸν γοῦν τῆς Βραυρωνόθεν ἱερείας πατέρα ὁμολογουμένως οὐχ ἁψάμενον τοῦ τελευτήσαντος, ὅτι τῷ πατάξαντι τύπτειν παρεκελεύσατο, ἐξέβαλεν [αὐτὸν] ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου· δικαίως. εἰ γὰρ οἱ παρόντες ἀντὶ τοῦ κωλύειν τοὺς ἢ δι' οἶνον ἢ δι' ὀργὴν ἤ τιν' ἄλλην αἰτίαν ἐξαμαρτάνειν ἐπιχειροῦντας αὐτοὶ παροξυνοῦσιν, οὐδεμί' ἐστὶν ἐλπὶς σωτηρίας τῷ περιπίπτοντι τοῖς ἀσελγαίνουσιν, ἀλλ', ἕως ἂν ἀπείπωσιν, ὑβρίζεσθαι ὑπάρξει· ὅπερ ἐμοὶ συνέβη.

1265 Ἃ τοίνυν, ὅθ' ἡ δίαιτα ἐγίγνετο, ἐποίουν, βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν· καὶ γὰρ ἐκ τούτων τὴν ἀσέλγειαν θεάσεσθε αὐτῶν. ἐποίησαν μὲν γὰρ ἔξω μέσων νυκτῶν εἶναι τὴν ὥραν, οὔτε τὰς μαρτυρίας ἀναγιγνώσκειν ἐθέλοντες οὔτε ἀντίγραφα διδόναι, τῶν τε παρόντων ἡμῖν καθ' ἕνα οὑτωσὶ πρὸς τὸν βωμὸν ἄγοντες καὶ ἐξορκίζοντες, καὶ γράφοντες μαρτυρίας οὐδὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐξ ἑταίρας εἶναι παιδίον αὐτῷ τοῦτο, καὶ πεπονθέναι τὰ καὶ τά, ἃ μὰ τοὺς θεούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδεὶς ἔστιν ὅστις οὐκ ἐπετίμα τῶν παρόντων καὶ ἐμίσει, τελευτῶντες δὲ καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἑαυτούς. ἐπειδὴ δ' οὖν ποτ' ἀπεῖπον καὶ ἐνεπλήσθησαν ταῦτα ποιοῦντες, προκαλοῦνται ἐπὶ διακρούσει καὶ τῷ μὴ σημανθῆναι τοὺς ἐχίνους ἐθέλειν ἐκδοῦναι περὶ τῶν πληγῶν παῖδας, ὀνόματα γράψαντες. καὶ νῦν οἴομαι περὶ τοῦτ' ἔσεσθαι τοὺς πολλοὺς τῶν λόγων αὐτοῖς. ἐγὼ δ' οἴομαι δεῖν πάντας ὑμᾶς ἐκεῖνο σκοπεῖν, ὅτι οὗτοι, εἰ τοῦ γενέσθαι τὴν βάσανον ἕνεκα προὐκαλοῦντο καὶ ἐπίστευον τῷ δικαίῳ τούτῳ, οὐκ ἄν, ἤδη τῆς διαίτης ἀποφαινομένης, νυκτός, οὐδεμιᾶς ὑπολοίπου σκήψεως οὔσης, προὐκαλοῦντο. ἀλλὰ πρῶτον μὲν πρὸ τοῦ τὴν δίκην λαχεῖν, ἡνίκ' ἀσθενῶν ἐγὼ κατεκείμην, καὶ οὐκ εἰδὼς εἰ περιφεύξομαι, πρὸς ἅπαντας τοὺς εἰσιόντας τοῦτον ἀπέφαινον τὸν πρῶτον πατάξαντα καὶ τὰ πλεῖσθ' ὧν ὑβρίσμην διαπεπραγμένον, τότ' ἂν εὐθέως ἧκεν ἔχων μάρτυρας [illegible] τὴν οἰκίαν, τότ' ἂν τοὺς οἰκέτας παρεδίδου καὶ [illegible] πάγου τινὰς παρεκάλει· εἰ γὰρ ἀπέθανον, παρ'

ἐκείνοις ἂν ἦν ἡ δίκη. εἰ δ' ἄρ' ἠγνόησε ταῦτα, καὶ τοῦτο τὸ 1266 δίκαιον ἔχων, ὡς νῦν φήσει, οὐ παρεσκευάσατο ὑπὲρ τηλικούτου κινδύνου, ἐπειδή γ' ἀνεστηκὼς ἤδη προσεκαλεσάμην αὐτόν, ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ πρὸς τῷ διαιτητῇ παραδιδοὺς ἐφαίνετ' ἄν. ὧν οὐδὲν πέπρακται τούτῳ. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ διακρούσεως ἕνεκα ἡ πρόκλησις ἦν, λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν· ἔσται γὰρ ἐκ ταύτης φανερόν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Περὶ μὲν τοίνυν τῆς βασάνου ταῦτα μέμνησθε, τὴν ὥραν, ἡνίκα προὐκαλεῖτο, ὧν ἕνεκ' ἐκκρούων ταῦτ' ἐποίει, τοὺς χρόνους τοὺς πρώτους, ἐν οἷς οὐδαμοῦ τοῦτο βουληθεὶς τὸ δίκαιον αὑτῷ γενέσθαι φαίνεται, οὐδὲ προκαλεσάμενος οὐδ' ἀξιώσας. ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ταῦτα ἠλέγχετο, ἅπερ καὶ νῦν παρ' ὑμῖν, πρὸς τῷ διαιτητῇ, καὶ φανερῶς ἐδείκνυτο πᾶσιν ὢν ἔνοχος τοῖς ἐγκεκλημένοις, ἐμβάλλεται μαρτυρίαν ψευδῆ καὶ ἐπιγράφεται μάρτυρας ἀνθρώπους, οὓς οὐδ' ὑμᾶς ἀγνοήσειν οἴομαι, ἐὰν ἀκούσητε· Διότιμος Διοτίμου Ἰκαριεύς, Ἀρχεβιάδης Δημοτέλους Ἁλαιεύς, Χαιρέτιμος Χαριμένους Πιτθεύς, μαρτυροῦσιν ἀπιέναι ἀπὸ δείπνου μετὰ Κόνωνος καὶ προσελθεῖν ἐν ἀγορᾷ μαχομένοις Ἀρίστωνι καὶ τῷ υἱεῖ τῷ Κόνωνος, καὶ μὴ πατάξαι Κόνωνα Ἀρίστωνα· ὡς ὑμᾶς εὐθέως πιστεύσοντας, τὸ δ' ἀληθὲς οὐ λογιουμένους, οὔθ' ὅτι πρῶτον μὲν οὐδέποτ' ἂν οὔθ' ὁ Λυσίστρατος, οὔθ' ὁ Πασέας, οὔθ' ὁ Νικήρατος, οὔθ' ὁ Διόδωρος, οἳ διαῤῥήδην μεμαρτυρήκασιν ὁρᾶν ὑπὸ Κόνωνος τυπτόμενον ἐμὲ καὶ θοἰμάτιον ἐκδυόμενον καὶ τἄλλα ὅσα ἔπασχον ὑβριζόμενον, ἀγνῶτες ὄντες καὶ ἀπὸ ταὐτομάτου παρα- 1267 γενόμενοι τῷ πράγματι, τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν ἠθέλησαν, εἰ μὴ ταῦθ' ἑώρων πεπονθότα, ἔπειτ' αὐτὸς ἐγὼ οὐδέποτ' ἄν, μὴ παθὼν ὑπὸ τούτου ταῦτ', ἀφεὶς τοὺς καὶ παρ' αὐτῶν τούτων ὁμολογουμένους τύπτειν ἐμὲ πρὸς τὸν οὐδ' ἁψάμενον πρῶτον εἰσιέναι προειλόμην. τί γὰρ ἄν; ἢ διὰ τί; ἀλλ' ὑφ' οὗ τε πρώτου ἐπλήγην καὶ μάλισθ' ὑβρίσθην, τούτῳ καὶ δικάζομαι καὶ μισῶ καὶ ἐπεξέρχομαι. καὶ τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ πάνθ' οὕτως ἐστὶν ἀληθῆ καὶ φαίνεται. τούτῳ δὲ μὴ παρασχομένῳ τούτους μάρτυρας ἦν δήπου λόγος οὐδείς, ἀλλ' ἡλωκέναι παραχρῆμα ὑπῆρχε σιωπῇ· συμπόται δ' ὄντες τούτου καὶ πολλῶν τοιούτων ἔργων κοινωνοὶ εἰκότως τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν. εἰ δ' ἔσται τὸ

πρᾶγμα τοιοῦτον, ἐὰν ἅπαξ ἀπαναισχυντήσωσί τινες καὶ φανερῶς τὰ ψευδῆ τολμήσωσι μαρτυρεῖν, οὐδὲν δὲ τῆς ἀληθείας ὄφελος, πάνδεινον ἔσται πρᾶγμα. ἀλλὰ νὴ Δία οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι. ἀλλ' ἴσασιν ὑμῶν, ὡς ἐγὼ νομίζω, πολλοὶ καὶ τὸν Διότιμον, καὶ τὸν Ἀρχεβιάδην, καὶ τὸν Χαιρέτιμον, τὸν ἐπιπόλιον τουτονί, οἳ μεθ' ἡμέραν μὲν ἐσκυθρωπάκασι, καὶ λακωνίζειν φασί, καὶ τρίβωνας ἔχουσι, καὶ ἁπλᾶς ὑποδέδενται, ἐπειδὰν δὲ συλλεγῶσι καὶ μετ' ἀλλήλων γένωνται, κακῶν καὶ αἰσχρῶν οὐδὲν ἐλλείπουσι. καὶ ταῦτα τὰ λαμπρὰ καὶ νεανικά ἐστιν αὐτῶν· Οὐ γὰρ ἡμεῖς μαρτυρήσομεν ἀλλήλοις; οὐ γὰρ ταῦθ' ἑταίρων ἐστὶ καὶ φίλων; τί δὲ καὶ δεινόν ἐστιν ὧν παρέξεται κατὰ σοῦ; τυπτόμενόν φασί τινες ὁρᾶν; ἡμεῖς μηδ' ἧφθαι τὸ παράπαν
1268 μαρτυρήσομεν. ἐκδεδύσθαι θοἰμάτιον; τοῦτ' ἐκείνους πρότερον πεποιηκέναι ἡμεῖς μαρτυρήσομεν. τὸ χεῖλος ἐῤῥάφθαι; τὴν κεφαλὴν δέ γ' ἡμεῖς ἢ ἕτερόν τι κατεαγέναι φήσομεν. ἀλλὰ καὶ μάρτυρας ἰατροὺς παρέχομαι. τοῦτ' οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τούτοις· ὅσα γὰρ μὴ δι' αὐτῶν, οὐδενὸς μάρτυρος καθ' ἡμῶν εὐπορήσουσιν. ἡ δ' ἀπ' αὐτῶν ἑτοιμότης, οὐδ' ἂν εἰπεῖν μὰ τοὺς θεοὺς δυναίμην, ὅση καὶ οἵα πρὸς τὸ ποιεῖν ὁτιοῦν ὑπάρχει. ἵνα δ' εἰδῆτε, οἷα καὶ διαπραττόμενοι περιέρχονται, λέγε αὐτοῖς ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τοίχους τοίνυν διορύττοντες καὶ παίοντες τοὺς ἀπαντῶντας ἆρ' ἂν ὑμῖν ὀκνῆσαι δοκοῦσιν ἐν γραμματιδίῳ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν ἀλλήλοις, οἱ κεκοινωνηκότες τοσαύτης καὶ τοιαύτης φιλαπεχθημοσύνης καὶ πονηρίας καὶ ἀναιδείας καὶ ὕβρεως; πάντα γὰρ ταῦτ' ἔμοιγ' ἐν τοῖς ὑπὸ τούτων πραττομένοις ἐνεῖναι δοκεῖ. καίτοι καὶ τούτων ἕτερ' ἐστὶ πεπραγμένα τούτοις δεινότερα· ἀλλ' ἡμεῖς οὐχ οἷοί τε γενοίμεθ' ἂν πάντας ἐξευρεῖν τοὺς ἠδικημένους. ὃ τοίνυν πάντων ἀναιδέστατον μέλλειν αὐτὸν ἀκούω ποιεῖν, βέλτιον νομίζω προειπεῖν ὑμῖν εἶναι. φασὶ γάρ, παραστησάμενον τοὺς παῖδας αὐτὸν κατὰ τούτων ὀμεῖσθαι καὶ ἀράς τινας δεινὰς καὶ χαλεπὰς ἐπαράσεσθαι καὶ τοιαύτας, οἵας ἀκηκοώς γέ τις θαυμάσας ἀπήγγειλεν ἡμῖν. ἔστι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀνυπόστατα μὲν τὰ τοιαῦτα τολμήματα· οἱ γάρ, οἶμαι, βέλτιστοι καὶ ἥκιστ' ἂν αὐτοί τι ψευσάμενοι μάλισθ' ὑπὸ τῶν

τοιούτων ἐξαπατῶνται. οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ πρὸς τὸν βίον καὶ τὸν 1269
τρόπον ἀποβλέποντας πιστεύειν. τὴν δὲ τούτου πρὸς τὰ τοιαῦτ' ὀλιγωρίαν ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ· πέπυσμαι γὰρ ἐξ ἀνάγκης. ἀκούω γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Βάκχιόν τέ τινα, ὃς παρ' ὑμῖν ἀπέθανε, καὶ Ἀριστοκράτην, τὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς διεφθαρμένον, καὶ τοιούτους ἑτέρους τινὰς καὶ Κόνωνα τουτονὶ ἑταίρους εἶναι, μειράκια ὄντας, καὶ Τριβαλλοὺς ἐπωνυμίαν ἔχειν· τούτους τά τε Ἑκαταῖα κατεσθίειν καὶ τοὺς ὄρχεις τοὺς ἐκ τῶν χοίρων, οἷς καθαίρουσιν, ὅταν εἰσιέναι μέλλωσι, συλλέγοντας ἑκάστοτε συνδειπνεῖν ἀλλήλοις, καὶ ῥᾷον ὀμνύναι καὶ ἐπιορκεῖν ἢ ὁτιοῦν. οὐ δὴ Κόνων ὁ τοιοῦτος πιστός ἐστιν ὀμνύων, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλ' ὁ μηδ' εὔορκον μηδὲν ἂν ὀμόσας, κατὰ δὲ δὴ παίδων ὧν μὴ νομίζετε μηδ' ἂν μελλήσας, ἀλλὰ κἂν ὁτιοῦν παθὼν πρότερον, εἰ δ' ἄρ' ἀναγκαῖον, ὀμνύων ὡς νόμιμον ἀξιοπιστότερος τοῦ κατὰ τῶν παίδων ὀμνύντος καὶ διὰ τοῦ πυρός. ἐγὼ τοίνυν, ὁ δικαιότερον σοῦ πιστευθεὶς ἂν κατὰ πάντα, ὦ Κόνων, ἠθέλησα ὀμόσαι ταυτί, οὐχ ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην ὧν ἠδίκηκα καὶ ὁτιοῦν ποιῶν, ὥσπερ σύ, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ προσυβρισθῆναι παρὰ τῶν ὡς σὺ κατεπιορκησομένων τὸ πρᾶγμα. λέγε τὴν πρόκλησιν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ταῦτ' ἐγὼ καὶ τότ' ἠθέλησα ὀμόσαι, καὶ νῦν ὀμνύω τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς ἅπαντας καὶ πάσας ὑμῶν ἕνεκα, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν περιεστηκότων, ἦ μὴν παθὼν ὑπὸ Κόνωνος ταῦτα, ὧν δικάζομαι, καὶ λαβὼν πληγάς, καὶ τὸ χεῖλος διακο- 1270
πεὶς οὕτως, ὥστε καὶ ῥαφῆναι, καὶ ὑβρισθεὶς τὴν δίκην διώκειν. καὶ εἰ μὲν εὐορκῶ, πολλά μοι ἀγαθὰ γένοιτο καὶ μηδέποτ' αὖθις τοιοῦτο μηδὲν πάθοιμι· εἰ δ' ἐπιορκῶ, ἐξώλης ἀπολοίμην αὐτός τε καὶ εἴ τί μοί ἐστιν ἢ μέλλει ἔσεσθαι. ἀλλ' οὐκ ἐπιορκῶ, οὐδ' ἂν Κόνων διαῤῥαγῇ. ἀξιῶ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάνθ' ὅσα ἐστὶ δίκαια ἐπιδειξαντος ἐμοῦ καὶ πίστιν προσθέντος ὑμῖν, ὥσπερ ἂν αὐτὸς ἕκαστος παθὼν τὸν πεποιηκότα ἐμίσει, οὕτως ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς Κόνωνα τουτονὶ τὴν ὀργὴν ἔχειν, καὶ μὴ νομίζειν ἴδιον τῶν τοιούτων μηδέν, ὃ κἂν ἄλλῳ τυχὸν συμβαίη, ἀλλ', ἐφ' ὅτου ποτ' ἂν συμβῇ, βοηθεῖν καὶ τὰ δίκαια ἀποδιδόναι, καὶ μισεῖν τοὺς πρὸ μὲν τῶν ἁμαρτημάτων θρασεῖς καὶ προπετεῖς, ἐν δὲ τῷ δίκην ὑπέχειν

ἀναισχύντους καὶ πονηροὺς καὶ μήτε δόξης μήτε ἔθους μήτ' ἄλλου μηδενὸς φροντίζοντας πρὸς τὸ μὴ δοῦναι δίκην. ἀλλὰ δεήσεται Κόνων καὶ κλαιήσει. σκοπεῖτε δή. πότερός ἐστιν ἐλεεινότερος, ὁ πεπονθὼς, οἷα ἐγὼ πέπονθα ὑπὸ τούτου, εἰ προσυβρισθεὶς ἄπειμι καὶ δίκης μὴ τυχὼν, ἢ Κόνων, εἰ δώσει δίκην; πότερον δ' ὑμῶν ἑκάστῳ συμφέρει ἐξεῖναι τύπτειν καὶ ὑβρίζειν, ἢ μή; ἐγὼ μὲν οἴομαι μή. οὐκοῦν, ἂν μὲν ἀφιῆτε, ἔσονται πολλοὶ, ἐὰν δὲ κολάζητε, ἐλάττους. πόλλ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιμι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὡς καὶ ἡμεῖς χρήσιμοι, καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ πατὴρ, ἕως ἔζη, καὶ τριηραρχοῦντες, καὶ στρατευόμενοι,
1271 καὶ τὸ προσταττόμενον ποιοῦντες, καὶ ὡς οὐδὲν οὔθ' οὗτος οὔτε τῶν τούτου οὐδείς· ἀλλ' οὔτε τὸ ὕδωρ ἱκανὸν, οὔτε νῦν περὶ τούτων ὁ λόγος ἐστίν. εἰ γὰρ δὴ ὁμολογουμένως ἔτι τούτων καὶ ἀχρηστοτέροις καὶ πονηροτέροις ἡμῖν εἶναι συνέβαινεν, οὐ τυπτητέοι οὐδὲ ὑβριστέοι δήπου ἐσμέν. οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν, οἴομαι γὰρ ὑμᾶς μηδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ
ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Καλλικλῆς, πρὸς ὃν ὁ λόγος, καὶ ὁ τὴν δίκην ὑπ' ἐκείνου φεύγων γείτονες ἦσαν ἐν χωρίῳ, ὁδῷ μέσῃ διειργόμενοι. δινοβίας δὲ συμβάσης, εἰς τὸ Καλλικλέους χωρίον ὕδωρ ἐμπεσὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ κατελυμήνατο. ἐπὶ τούτῳ διώκει βλάβης τὸν γείτονα· εἶναι γάρ φησιν ἐν τῷ Τισίου χωρίῳ χαράδραν εἰς ὑποδοχὴν τοῦ ὕδατος τοῦ ἐκ τῆς ὁδοῦ ποιηθεῖσαν, ἣν ἀποικοδομηθεῖσαν νῦν αἰτίαν ἑαυτῷ βλάβης γενέσθαι. ὁ δὲ τοῦ Τισίου παῖς πρῶτον μὲν παλαιὸν καὶ οὐ δι' ἑαυτοῦ τὸ ἔργον δείκνυσι· ζῶντος γὰρ ἔτι καὶ τοῦ Καλλικλέους πατρὸς ἀποικοδομηθῆναι τὴν χαράδραν φησὶν ὑπὸ τοῦ Τισίου· ἔπειτα συνίστησιν, ὡς οὐδὲ χαράδρα τις τὸ χωρίον ἐστί· διασύρει δὲ καὶ τὴν συμβᾶσαν τῷ Καλλικλεῖ βλάβην ὡς μικρὰν καὶ οὐκ ἀξίαν τηλικαύτης δίκης. καὶ τὸ

ὅλον ἠδικῆσθαι μὲν οὐδέν φησι τὸν Καλλικλέα, ἐπιθυμεῖν δὲ τῶν χωρίων ἑαυτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο συκοφαντίας μηχανᾶσθαι πάσας.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ 1272
Ο ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ
ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Οὐκ ἦν ἄρ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον οὐδὲν ἢ γείτονος πονηροῦ καὶ πλεονέκτου τυχεῖν, ὅπερ ἐμοὶ νυνὶ συμβέβηκεν. ἐπιθυμήσας γὰρ τῶν χωρίων μου Καλλικλῆς οὕτω διατέθεικέ με συκοφαντῶν, ὥστε πρῶτον μὲν τὸν ἀνεψιὸν τὸν ἑαυτοῦ κατεσκεύασεν ἀμφισβητεῖν μοι τῶν χωρίων· ἐξελεγχθεὶς δὲ φανερῶς καὶ περιγενομένου μου τῆς τούτων σκευωρίας, πάλιν δύο δίκας ἐρήμους μου κατεδιῃτήσατο, τὴν μὲν αὐτὸς χιλίων δραχμῶν, τὴν δὲ τὸν ἀδελφὸν τουτονὶ πείσας Καλλικράτην. δέομαι δὴ πάντων ὑμῶν ἀκοῦσαί μου καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, οὐχ ὡς αὐτὸς δυνησόμενος εἰπεῖν, ἀλλ' ἵν' ὑμεῖς ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων καταμάθητε, ὅτι φανερῶς συκοφαντοῦμαι. ἓν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ἅπαντας τοὺς τούτων λόγους ὑπάρχει μοι δίκαιον. τὸ γὰρ χωρίον τοῦτο περιῳκοδόμησεν ὁ πατὴρ μικροῦ δεῖν πρὶν ἐμὲ γενέσθαι, ζῶντος μὲν ἔτι Καλλιππίδου, τοῦ τούτων πατρός, καὶ γειτνιῶντος, ὃς ἀκριβέστερον ᾔδει δήπου τούτων, ὄντος δὲ Καλλικλέους ἀνδρὸς ἤδη καὶ ἐπιδημοῦντος Ἀθήνησιν. ἐν δὲ τούτοις τοῖς ἔτεσιν ἅπασιν οὔτ' ἐγκαλῶν οὐδεὶς πώποτ' ἦλθεν οὔτε μεμφόμενος, (καίτοι δηλονότι καὶ τόθ' ὕδατα πολλάκις ἐγίνετο,) οὔτ' ἐκώλυσεν ἐξ ἀρχῆς, εἴπερ ἠδίκει τινὰ περιοικοδομῶν ὁ πατὴρ τὸ [ἡμέτερον] 1273 χωρίον, ἀλλ' οὐδ' ἀπηγόρευσεν οὐδὲ διεμαρτύρατο, πλέον μὲν ἢ πεντεκαίδεκα ἔτη τοῦ πατρὸς ἐπιβιοῦντος, οὐκ ἐλάττω δὲ τοῦ τούτων πατρὸς Καλλιππίδου. καίτοι, ὦ Καλλίκλεις, ἐξῆν δήπου τόθ' ὑμῖν, ὁρῶσιν ἀποικοδομουμένην τὴν χαράδραν, ἐλθοῦσιν εὐθὺς ἀγανακτεῖν καὶ λέγειν πρὸς τὸν πατέρα·

Τισία, τί ταῦτα ποιεῖς; ἀποικοδομεῖς τὴν χαράδραν; εἶτ' ἐμπεσεῖται τὸ ὕδωρ εἰς τὸ χωρίον τὸ ἡμέτερον· ἵν', εἰ μὲν ἐβούλετο παύσασθαι, μηδὲν ὑμῖν δυσχερὲς πρὸς ἀλλήλους ἦν, εἰ δ' ὠλιγώρησε καὶ συνέβη τι τοιοῦτον, μάρτυσιν εἶχες τοῖς τότε παραγενομένοις χρήσασθαι. καὶ νὴ Δί' ἐπιδεῖξαί σέ γε πᾶσιν ἔδει ἀνθρώποις χαράδραν οὖσαν, ἵνα μὴ λόγῳ μόνον, ὥσπερ νῦν, ἀλλ' ἔργῳ τὸν πατέρ' ἀδικοῦντα ἀπέφαινες. τούτων τοίνυν οὐδὲν πώποτ' οὐδεὶς ποιεῖν ἠξίωσεν. οὐ γὰρ ἂν οὔτ' ἐρήμην, ὥσπερ νυνὶ ἐμοῦ, κατεδιῃτήσασθε, οὔτε πλέον ἂν ἦν ὑμῖν συκοφαντοῦσιν οὐδέν, ἀλλ' εἰ ἠνέγκατε τότε μάρτυρα καὶ ἐπεμαρτύρασθε, νῦν ἀπέφαινεν ἂν ἐκεῖνος εἰδὼς ἀκριβῶς, ὅπως εἶχεν ἕκαστα τούτων, καὶ τοὺς ῥᾳδίως μισθοῦ μαρτυροῦντας τούτοις ἐξήλεγχεν. ἀνθρώπου δ', οἶμαι, τηλικούτου καὶ ἀπείρου τῶν πραγμάτων ἅπαντες καταπεφρονήκατέ μου. ἀλλ' ἐγὼ πρὸς ἅπαντας τούτους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐτῶν πράξεις ἰσχυροτάτας μαρτυρίας παρέξομαι. διὰ τί γὰρ οὐδεὶς οὔτ' ἐπεμαρτύρατο οὔτ' ἐνεκάλεσεν, ἀλλ' οὐδ' ἐμέμψατο πώποτε, ἀλλ' ἐξήρκει ταῦτα αὐτοῖς ἀδικουμένοις περιορᾶν; ἐγὼ τοίνυν
1274 ἱκανὰ μὲν ἡγοῦμαι καὶ ταῦτ' εἶναι πρὸς τὴν τούτων κατηγορίαν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς οὔθ' ὁ πατὴρ οὐδὲν ἠδίκει περιοικοδομῶν τὸ χωρίον, οὗτοί τε κατεψευσμένοι πάντ' εἰσὶν ἡμῶν, ἔτι σαφέστερον ὑμᾶς πειράσομαι διδάσκειν. τὸ μὲν γὰρ χωρίον ὁμολογεῖται καὶ παρ' αὐτῶν τούτων ἡμέτερον ἴδιον εἶναι. τούτου δ' ὑπάρχοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μάλιστα μὲν ᾔδειτε ἂν ἰδόντες τὸ χωρίον, ὅτι συκοφαντοῦμαι. διὸ καὶ τοῖς εἰδόσιν ἐπιτρέπειν ἐβουλόμην ἐγώ, τοῖς ἴσοις· ἀλλ' οὐχ οὗτοι, καθάπερ νυνὶ λέγειν ἐπιχειροῦσι. δῆλον δ' ὑμῖν καὶ τοῦτ' αὐτίκ' ἔσται πᾶσιν. ἀλλὰ προσέχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν τὸν νοῦν. τοῦ γὰρ χωρίου τοῦ τ' ἐμοῦ καὶ τοῦ τούτων τὸ μέσον ὁδός ἐστιν. ὄρους δὲ περιέχοντος κύκλῳ, τοῖς χωρίοις τὸ καταρρέον ὕδωρ τῇ μὲν εἰς τὴν ὁδόν, τῇ δ' εἰς τὰ χωρία συμβαίνει φέρεσθαι. καὶ δὴ καὶ τοῦτ' εἰσπίπτον ἐνίοτε εἰς τὴν ὁδόν, ᾗ μὲν ἂν εὐοδῇ, φέρεται [κάτω] κατὰ τὴν ὁδόν, ᾗ δ' ἂν ἐνστῇ τι, τηνικαῦτα τοῦτ' εἰς τὰ χωρία ὑπεραίρειν ἀναγκαῖον ἤδη. καὶ δὴ καὶ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον, ὦ ἄνδρες δικασταί, γενομένης ἐπομβρίας συνέβη τὸ ὕδωρ ἐμβαλεῖν. ἀμεληθὲν δέ, οὔπω τοῦ πατρὸς ἔχοντος αὐτό, ἀλλ' ἀνθρώπου δυσχεραίνοντος ὅλως τοῖς τόποις καὶ μᾶλλον ἀστυκοῦ, δὶς καὶ τρὶς ἐμβαλὸν τὸ ὕδωρ τά τε χω-

ρία ἐλυμήνατο καὶ μᾶλλον ὡδοποίει. διὸ δὴ ταῦθ' ὁ πατὴρ ὁρῶν, ὡς ἐγὼ τῶν εἰδότων ἀκούω, καὶ τῶν γειτόνων ἐπινεμόντων ἅμα καὶ βαδιζόντων διὰ τοῦ χωρίου, τὴν αἱμασιὰν περιῳκοδόμησε ταύτην. καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, παρέξομαι μὲν 1275
καὶ μάρτυρας ὑμῖν τοὺς εἰδότας, πολὺ δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μαρτύρων ἰσχυρότερα τεκμήρια. Καλλικλῆς μὲν γάρ φησι, τὴν χαράδραν ἀποικοδομήσαντα βλάπτειν ἐμὲ αὐτόν· ἐγὼ δ' ἀποδείξω χωρίον ὂν τοῦτ', ἀλλ' οὐ χαράδραν. εἰ μὲν οὖν μὴ συνεχωρεῖτο ἡμέτερον ἴδιον εἶναι, τάχ' ἂν τοῦτο ἠδικοῦμεν, εἴ τι τῶν δημοσίων ᾠκοδομοῦμεν· νυνὶ δ' οὔτε τοῦτο ἀμφισβητοῦσιν, ἔστι τ' ἐν τῷ χωρίῳ δένδρα πεφυτευμένα, ἄμπελοι καὶ συκαῖ. καίτοι τίς ἐν χαράδρᾳ ταῦτ' ἂν φυτεύειν ἀξιώσειεν; οὐδείς γε. τίς δὲ πάλιν τοὺς αὑτοῦ προγόνους θάπτειν; οὐδὲ τοῦτ', οἶμαι. ταῦτα τοίνυν ἀμφότερ', ὦ ἄνδρες δικασταί, συμβέβηκε· καὶ γὰρ τὰ δένδρα πεφύτευται πρότερον, ἢ τὸν πατέρα περιοικοδομῆσαι τὴν αἱμασιάν, καὶ τὰ μνήματα παλαιὰ καὶ πρὶν ἡμᾶς κτήσασθαι τὸ χωρίον γεγενημένα ἐστί. καίτοι, τούτων ὑπαρχόντων, τίς ἂν ἔτι λόγος ἰσχυρότερος γένοιτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; τὰ γὰρ ἔργα φανερῶς ἐξελέγχει. καί μοι λάβε πάσας νυνὶ ἤδη τὰς μαρτυρίας καὶ λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μαρτυριῶν; ἆρ' ὑμῖν δοκοῦσι διαῤῥήδην μαρτυρεῖν, καὶ τὸ χωρίον εἶναι δένδρων μεστόν, καὶ μνήματα ἔχειν τινά, καὶ τἄλλ', ἅπερ καὶ τοῖς ἄλλοις χωρίοις συμβέβηκε; καὶ πάλιν, ὅτι περιῳκοδομήθη τὸ χωρίον, ζῶντος μὲν ἔτι τοῦ τούτων πατρός, οὐκ ἀμφισβητούντων δὲ οὔτε τούτων οὔτ' ἄλλου τῶν γειτόνων οὐδενός; ἄξιον δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν εἴρηκε Καλλικλῆς ἀκοῦσαι. καὶ σκέψασθε πρῶτον μέν, εἴ τις ὑμῶν ἑώρακεν ἢ 1276
ἀκήκοε πώποτε παρ' ὁδὸν χαράδραν οὖσαν· οἶμαι γὰρ ἐν ἁπάσῃ τῇ χώρᾳ μηδεμίαν εἶναι. τοῦ γὰρ ἕνεκα, ὃ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς δημοσίας ἔμελλε βαδιεῖσθαι φερόμενον, τούτῳ διὰ τῶν ἰδίων χωρίων χαράδραν ἐποίησέ τις; ἔπειτα τίς ἂν ὑμῶν εἴτ' ἐν ἀγρῷ νὴ Δί' εἴτ' ἐν ἄστει τὸ διὰ τῆς ὁδοῦ ὕδωρ ῥέον εἰς τὸ χωρίον ἢ τὴν οἰκίαν δέξαιτ' ἂν αὐτοῦ, ἀλλ' οὐκ αὐτὸ τοὐναντίον, κἂν βιάσηταί ποτε, ἀποφράττειν ἅπαντες καὶ παροικοδομεῖν εἰώθαμεν; οὗτος τοίνυν ἀξιοῖ με ἐκ τῆς ὁδοῦ

[illegible] χωρίον. ὅταν τὸ τούτου
[illegible] ἐξάγειν. οὐκοῦν πάλιν
[illegible] ἐγκαλεῖ· τὸ γὰρ
[illegible] ὑπάρξει πᾶσι λέγειν.
[illegible] ὕδωρ ἐξάγειν, ἧπου
[illegible] ἀπαιτήσειεν ἄν. ὅπου
[illegible] ἐκ τῆς ὁδοῦ ῥέον
[illegible] πρὸς Διὸς
[illegible] ὕδατος ἐμπεσόντος βλα-
[illegible] εἰς τὰ χωρία ἀφεῖ-
[illegible] ὦ ἄνδρες δικα-
[illegible] αὐτὸ
[illegible] καὶ πολλὰ
[illegible] προσοφείλειν
[illegible] χαράδρα
[illegible] ὥσπερ
[illegible] χαράδραι,
[illegible] ἐκ τῶν οἰ-
[illegible] ὑπολαμβάνουσιν ὡσαύ-
[illegible] παρ' ἐμοῦ πα-
[illegible] τὸ δ' εἰσπεσὸν
[illegible] μὴ φυλάξαμέ-
[illegible] ἐστὶ δεινότα-
[illegible] τοῦ ὕδατος,
[illegible] τοῦ δὲ πατρὸς,
[illegible] ὡς ἀδικοῦντος
[illegible] πεπόνθασιν
[illegible] δίκας, οὐδὲ
[illegible] ἄν μοι. τοσοῦτον
[illegible] πεπονθότες μὲν οὐ-
[illegible] πολλῶν δὲ πολλὰ
[illegible] τετολμήκασιν οὗτοί
[illegible] πράττειν. οὗτοι μὲν
[illegible] βεβλαμμένοι συ-
[illegible] τοιαύτην γ' οὐδε-
[illegible] συνταράξας λέγω,
[illegible]

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐκοῦν δεινὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τούτους μὲν μηδὲν ἐγκαλεῖν μοι τοσαῦτα βεβλαμμένους, μηδ' ἄλλον μηδένα τῶν ἠτυχηκότων, ἀλλὰ τὴν τύχην στέργειν, τουτονὶ δὲ συκοφαντεῖν· 1278
ὃν, ὅτι μὲν αὐτὸς ἐξήμαρτε, πρῶτον μὲν τὴν ὁδὸν στενωτέραν ποιήσας, ἐξαγαγὼν ἔξω τὴν αἱμασιὰν, ἵνα τὰ δένδρα τῆς ὁδοῦ ποιήσειεν εἴσω, ἔπειτα δὲ τὸν χλίδον ἐμβαλὼν εἰς τὴν ὁδὸν, ἐξ ὧν ὑψηλοτέραν τὴν ὁδὸν καὶ στενωτέραν πεποιῆσθαι συμβέβηκεν, ἐκ τῶν μαρτυριῶν αὐτίκα εἴσεσθε σαφέστερον. ὅτι δ' οὐδὲν ἀπολωλεκὼς οὐδὲ καταβεβλαμμένος ἄξιον λόγου τηλικαύτην μοι δίκην εἴληχε, τοῦθ' ὑμᾶς ἤδη πειράσομαι διδάσκειν. τῆς γὰρ μητρὸς τῆς ἐμῆς χρωμένης τῇ τούτων μητρὶ, πρὶν τούτους ἐπιχειρῆσαί με συκοφαντεῖν, καὶ πρὸς ἀλλήλας ἀφικνουμένων, οἷον εἰκὸς, ἅμα μὲν οἰκουσῶν ἀμφοτέρων ἐν ἀγρῷ καὶ γειτνιωσῶν, ἅμα δὲ τῶν ἀνδρῶν χρωμένων ἀλλήλοις, ἕως ἔζων, ἐλθούσης δὴ τῆς ἐμῆς μητρὸς ὡς τὴν τούτων καὶ ἀποδυρομένης ἐκείνης τὰ συμβάντα καὶ δεικνυούσης, οὕτως ἐπυθόμεθα πάντα ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ εἰ λέγω μὲν, ἅπερ ἤκουσα τῆς μητρὸς, οὕτω μοι πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο, εἰ δὲ ψεύδομαι, τἀναντία τούτων. ἦ μὴν ὁρᾶν καὶ τῆς τούτων μητρὸς ἀκούειν ἔφη, κριθῶν μὲν βρεχθῆναι καὶ ξηραινομένους ἰδεῖν αὐτὴν μηδὲ τρεῖς μεδίμνους, ἀλεύρων δ' ὡς ἡμιμέδιμνον, ἐλαίου δ' ἀποκλινθῆναι μὲν κεράμιον φάσκειν, οὐ μέντοι παθεῖν γε οὐδέν. τοσαῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ συμβάντα ἦν τούτοις, ἀνθ' ὧν ἐγὼ χιλίων δραχμῶν δίκην ἀτίμητον φεύγω. οὐ γὰρ δὴ εἰ τειχίον γε παλαιὸν ἐπῳκοδόμησεν, ἐμοὶ καὶ τοῦτο λογιστέον ἐστὶν, ὃ μήτ' ἔπεσε μήτ' ἄλλο μηδὲν δεινὸν ἔπαθεν. ὥστ', εἰ 1279
συνεχώρουν αὐτοῖς ἁπάντων αἴτιος εἶναι τῶν συμβεβηκότων, τά γε βρεχθέντα ταῦτ' ἦν. ὁπότε δὲ μήτε ἐξ ἀρχῆς ὁ πατὴρ ἠδίκει τὸ χωρίον περιοικοδομῶν, μήθ' οὗτοι πώποτε ἐνεκάλεσαν, τοσούτου χρόνου διελθόντος, οἵ τ' ἄλλοι πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότες μηδὲν μᾶλλον ἐγκαλοῦσιν ἐμοὶ, πάντες τε ὑμεῖς τὸ ἐκ τῶν οἰκιῶν καὶ τὸ ἐκ τῶν χωρίων ὕδωρ εἰς τὴν ὁδὸν ἐξάγειν εἰώθατε, ἀλλ' οὐ μὰ Δί' εἴσω τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ δέχεσθαι, τί δεῖ πλείω λέγειν; οὐδὲ γὰρ ἐκ τούτων ἄδηλον, ὅτι φανερῶς συκοφαντοῦμαι, οὔτ' ἀδικῶν οὐδὲν, οὔτε βεβλαμμένων ἅ φασιν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι καὶ εἰς τὴν ὁδὸν χλίδον ἐμβεβλήκασι καὶ τὴν αἱμασιὰν προαγαγόντες στενωτέραν τὴν ὁδὸν πεποιή-

πρὸς ἕτερα χωρία ἀλλαξάμενος, οὐδὲν ἀδικεῖ Κάλλαρος· ἂν δ'
ἐγὼ μὴ βούλωμαι τἀμαυτοῦ τούτοις προέσθαι, πάντα τὰ δεινό- 1281
τατα ὑπὸ Καλλάρου πάσχουσιν οὗτοι, καὶ ζητοῦσι καὶ διαιτητὴν, ὅστις αὐτοῖς τὰ χωρία προσκαταγνώσεται, καὶ διαλύσεις τοιαύτας, ἐξ ὧν τὰ χωρία ἕξουσιν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοὺς ἐπιβουλεύοντας καὶ συκοφαντοῦντας δεῖ πλέον ἔχειν, οὐδὲν ἂν ὄφελος εἴη τῶν εἰρημένων· εἰ δ' ὑμεῖς τοὺς μὲν τοιούτους μισεῖτε, τὰ δὲ δίκαια ψηφίζεσθε, μήτ' ἀπολωλεκότος Καλλικλέους μηδὲν, μήτ' ἠδικημένου, μήθ' ὑπὸ Καλλάρου, μήθ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι καὶ πρότερον ἐπιβουλεύων μου τοῖς χωρίοις τὸν ἀνεψιὸν κατεσκεύασε, καὶ νυνὶ τὴν ἑτέραν αὐτὸς κατεδιῃτήσατο Καλλάρου ταυτηνὶ τὴν δίκην ἐπηρεάζων ἐμοὶ, διότι τὸν ἄνθρωπον περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, καὶ Καλλάρῳ πάλιν εἴληχεν ἑτέραν, ἁπάντων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μὴ οὖν πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρόησθέ με τούτοις μηδὲν ἀδικοῦντα. οὐ γὰρ τῆς ζημίας τοσοῦτόν τί μοι μέλει, χαλεπὸν ὂν πᾶσι τοῖς μικρὰν οὐσίαν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐκβάλλουσιν ὅλως ἐκ τοῦ δήμου με ἐλαύνοντες καὶ συκοφαντοῦντες. ὅτι δ' οὐκ ἀδικοῦμεν μηδὲν, ἕτοιμοι μὲν ἦμεν ἐπιτρέπειν τοῖς εἰδόσιν, ἴσοις καὶ κοινοῖς, ἕτοιμοι δ' ὀμνύναι τὸν νόμιμον ὅρκον· ταῦτα γὰρ ᾠόμεθα ἰσχυρότατα παρέχεσθαι τοῖς αὐτοῖς ὑμῖν ὀμωμοκόσι. καί μοι λάβε τήν τε πρόκλησιν καὶ τὰς ὑπολοίπους ἔτι μαρτυρίας.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

1282 ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Δαρεῖος καὶ Πάμφιλος Διονυσοδώρῳ δανείζουσι τρισχιλίας δραχμὰς ἐπὶ τῷ πλεῦσαι αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον κἀκεῖθεν αὖθις Ἀθήναζε. καὶ λαμβάνουσι μὲν ὑποθήκην τὴν ναῦν, διομολογοῦνται δὲ καὶ τόκους, ὅσους ὤφειλον Ἀθήναζε καταπλεύσαντος Διονυσοδώρου κομίσασθαι. Διονυσόδωρος δὲ ἀναπλέων ἐκ τῆς Αἰγύπτου, τῇ Ῥόδῳ προσχὼν, ἐκεῖ τὸν γόμον ἐξέθετο, ὡς μὲν αὐτός φησι, διὰ τὸ ῥαγῆναι τὴν ναῦν καὶ εἶναι σαθρὰν, ὡς δὲ Δαρεῖος λέγει, διὰ τὸ πυθέσθαι τὸν σῖτον Ἀθήνῃσιν εὔωνον ὄντα· τὴν γὰρ ναῦν σώαν ὑπάρχειν φησὶ καὶ πλεῖν ἔτι καὶ νῦν. οἱ μὲν οὖν δανείσαντες καὶ κατηγοροῦσι τοῦ Διονυσοδώρου, παραβεβηκέναι τὴν συγγραφὴν, διότι τὴν ὑποθήκην, τουτέστι τὴν ναῦν, οὐ παρέσχεν ἐμφανῆ, καὶ ἀπαιτοῦσιν αὐτὸν τοὺς ὁμολογηθέντας τόκους τελείους. ὁ δὲ οὐ πάντας ἀποδιδόναι βούλεται, ἀλλὰ πρὸς λόγον τοῦ πλοῦ τοῦ πλευσθέντος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΣ.

Κοινωνός εἰμι τοῦ δανείσματος τούτου, ὦ ἄνδρες δικασταί· συμβαίνει δ᾽ ἡμῖν τοῖς κατὰ θάλατταν τὴν ἐργασίαν προῃρημέ-
1283 νοις καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐγχειρίζουσιν ἑτέροις ἐκεῖνο σαφῶς εἰδέναι, ὅτι ὁ μὲν δανειζόμενος ἐν παντὶ προέχει ἡμῶν. λαβὼν

μετεῖχον αὐτῷ τοῦ δανείσματος. καὶ πρῶτον μὲν ὑμῖν ἀναγνώσεται αὐτὴν τὴν συγγραφήν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Κατὰ ταύτην τὴν συγγραφήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λαβόντες παρ' ἡμῶν τὰ χρήματα Διονυσόδωρός τε οὑτοσὶ καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ Παρμενίσκος ἀπέστελλον τὴν ναῦν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐνθένδε. καὶ ὁ μὲν Παρμενίσκος ἐπέπλει ἐπὶ τῆς νεώς· οὑτοσὶ
1285 δὲ αὐτοῦ κατέμενεν. ἦσαν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μηδὲ τοῦτ' ἀγνοῆτε, ὑπηρέται καὶ συνεργοὶ πάντες οὗτοι Κλεομένους τοῦ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἄρξαντος, ὃς, ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν, οὐκ ὀλίγα κακὰ εἰργάσατο τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν, μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, παλιγκαπηλεύων καὶ συνιστὰς τὰς τιμὰς τοῦ σίτου, καὶ αὐτὸς καὶ οὗτοι μετ' αὐτοῦ. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀπέστελλον ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὰ χρήματα, οἱ δ' ἐπέπλεον ταῖς ἐμπορείαις, οἱ δ' ἐνθάδε μένοντες διετίθεντο τὰ ἀποστελλόμενα. εἶτα πρὸς τὰς καθεστηκυίας τιμὰς ἔπεμπον γράμματα οἱ ἐπιδημοῦντες τοῖς ἀποδημοῦσιν, ἵνα, ἐὰν μὲν παρ' ὑμῖν τίμιος ᾖ ὁ σῖτος, δεῦρο αὐτὸν κομίσωσιν, ἐὰν δ' εὐωνότερος γένηται, εἰς ἄλλο τι καταπλεύσωσιν ἐμπόριον· ὅθεν περ οὐχ ἥκιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνετιμήθη τὰ περὶ τὸν σῖτον ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιστολῶν καὶ συνεργιῶν. ὅτε μὲν οὖν ἐνθένδε ἀπέστελλον οὗτοι τὴν ναῦν, ἐπιεικῶς ἔντιμον κατέλιπον τὸν σῖτον· διὸ καὶ ὑπέμειναν ἐν τῇ συγγραφῇ γράψασθαι εἰς Ἀθήνας πλεῖν, εἰς δ' ἄλλο μηδὲν ἐμπόριον. μετὰ δὲ ταῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ὁ Σικελικὸς κατάπλους ἐγένετο, καὶ αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἐπ' ἔλαττον ἐβάδιζον, καὶ ἡ ναῦς ἡ τούτων ἀνῆκτο εἰς Αἴγυπτον, εὐθέως οὗτος ἀποστέλλει τινὰ εἰς τὴν Ῥόδον ἀπαγγελοῦντα τῷ Παρμενίσκῳ τῷ κοινωνῷ τἀνθάδε καθεστηκότα, ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι ἀναγκαῖον εἴη τῇ νηῒ προσέχειν εἰς Ῥόδον. πέρας δ' οὖν· λαβὼν γὰρ ὁ Παρμενίσκος ὁ τουτουῒ κοινωνὸς τὰ γράμματα τὰ παρὰ τούτου ἀποσταλέντα καὶ πυθό-
1286 μενος τὰς τιμὰς τὰς ἐνθάδε τοῦ σίτου καθεστηκυίας ἐξαιρεῖται τὸν σῖτον ἐν τῇ Ῥόδῳ, κἀκεῖ ἀποδίδονται, καταφρονήσαντες μὲν τῆς συγγραφῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπιτιμίων, ἃ συνεγράψαντο αὐτοὶ οὗτοι καθ' αὑτῶν, ἐάν τι παραβαίνωσι, καταφρονήσαντες δὲ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, οἳ κελεύουσι τοὺς ναυκλήρους καὶ τοὺς ἐπιβάτας πλεῖν εἰς ὅ τι ἂν συνθῶνται

ἐμπόριον, εἰ δὲ μή, ταῖς μεγίσταις ζημίαις εἶναι ἐνόχους. καὶ ἡμεῖς ἐπειδὴ τάχιστα ἐπυθόμεθα τὸ γεγονός, ἐκπεπληγμένοι τῷ πράγματι προσῄειμεν τούτῳ τῷ ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης ἐπιβουλῆς, ἀγανακτοῦντες, ὡς εἰκός, καὶ ἐγκαλοῦντες, ὅτι, διαῤῥήδην ἡμῶν διορισαμένων ἐν ταῖς συνθήκαις, ὅπως ἡ ναῦς μηδαμοῦ καταπλευσεῖται, ἀλλ' ἢ εἰς Ἀθήνας, καὶ [ὅτι] ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανεισάντων τὸ ἀργύριον, ἡμᾶς μὲν ἐν ὑποψίᾳ καταλέλοιπε τοῖς βουλομένοις αἰτιᾶσθαι καὶ λέγειν, ὡς ἄρα καὶ ἡμεῖς κεκοινωνήκαμεν τῆς σιτηγίας τῆς εἰς τὴν Ῥόδον, αὐτοὶ δ' οὐδὲν μᾶλλον τὴν ναῦν ἥκουσι κατακομίζοντες εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, εἰς ὃ συνεγράψαντο. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἐπεραίνομεν ὑπὲρ τῆς συγγραφῆς καὶ τῶν δικαίων διαλεγόμενοι, ἀλλὰ τό γε δάνειον καὶ τοὺς τόκους ἠξιοῦμεν ἀπολαβεῖν τοὺς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογηθέντας. οὗτος δ' οὕτως ὑβριστικῶς ἐχρήσατο ἡμῖν, ὥστε τοὺς μὲν τόκους τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένους οὐκ ἔφη δώσειν· Εἰ δὲ βούλεσθε, ἔφη, κομίζεσθαι τὸ πρὸς μέρος τοῦ πλοῦ τοῦ πεπλευσμένου, δώσω ὑμῖν, φησί, τοὺς εἰς Ῥόδον τόκους, πλείους δ' οὐκ ἂν δοίην· αὐτὸς αὑτῷ νομοθετῶν καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς δικαίοις πειθόμενος. ὡς δ' ἡμεῖς οὐκ ἂν ἔφαμεν 1287
συγχωρῆσαι οὐδὲν τούτων, λογιζόμενοι, ὅτι, ὁπότε τοῦτο πράξωμεν, ὁμολογοῦμεν καὶ αὐτοὶ εἰς Ῥόδον σεσιτηγηκέναι, ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινεν οὗτος, καὶ μάρτυρας πολλοὺς παραλαβὼν προσῄει, φάσκων ἕτοιμος εἶναι ἀποδιδόναι τὸ δάνειον καὶ τοὺς τόκους τοὺς εἰς Ῥόδον· οὐδὲν μᾶλλον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀποδοῦναι διανοούμενος, ἀλλ' ἡμᾶς ὑπολαμβάνων οὐκ ἂν ἐθελῆσαι ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον διὰ τὰς ὑπούσας αἰτίας. ἐδήλωσε δ' αὐτὸ τὸ ἔργον. ἐπειδὴ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ὑμετέρων πολιτῶν τινες παραγενόμενοι ἀπὸ ταὐτομάτου συνεβούλευον ἡμῖν, τὸ μὲν διδόμενον λαμβάνειν, περὶ δὲ τῶν ἀντιλεγομένων κρίνεσθαι, τοὺς δὲ εἰς Ῥόδον τόκους μὴ καθομολογεῖν, τέως ἂν κριθῶμεν, ἡμεῖς μὲν ταῦτα συνεχωροῦμεν, οὐκ ἀγνοοῦντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ ἐκ τῆς συγγραφῆς δίκαιον, ἀλλ' ἡγούμενοι δεῖν ἐλαττοῦσθαί τι καὶ συγχωρεῖν, ὥστε μὴ δοκεῖν φιλόδικοι εἶναι· οὗτος δ', ὡς ἑώρα ἡμᾶς ὁμόσε πορευομένους, Ἀναιρεῖσθε, φησί, τοίνυν τὴν συγγραφήν. Ἡμεῖς ἀναιρώμεθα; οὐδέν γε μᾶλλον ἢ ὁτιοῦν· ἀλλὰ κατὰ μὲν τἀργύριον, ὃ ἂν ἀποδῷς, ὁμολογήσομεν ἐναντίον τοῦ τραπεζίτου ἄκυρον ποιεῖν τὴν συγγραφήν, τὸ μέντοι σύνολον οὐκ ἂν ἀνελοίμεθα, ἕως ἂν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων κριθῶμεν. τί γὰρ ἔχοντες δίκαιον ἢ τί τὸ

ἰσχυρὸν ἀντιδικήσομεν, ἐάν τε πρὸς διαιτητὴν ἐάν τε εἰς δικαστήριον δέῃ βαδίζειν, ἀνελόμενοι τὴν συγγραφήν, ἐν ᾗ τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων βοήθειαν ἔχομεν; ταῦτα δ' ἡμῶν λεγόντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἀξιούντων Διονυσόδωρον τουτονὶ τὴν
1288 μὲν συγγραφὴν μὴ κινεῖν μηδ' ἄκυρον ποιεῖν, τὴν ὁμολογουμένην καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων κυρίαν εἶναι, τῶν δὲ χρημάτων ὅσα μὲν αὐτὸς ὁμολογεῖ, ἀποδοῦναι ἡμῖν, περὶ δὲ τῶν ἀντιλεγομένων, ὡς ἑτοίμων ὄντων, κριθῆναι, εἴτε βούλοιντο ἐφ' ἑνὶ εἴτε καὶ πλείοσι τῶν ἐκ τοῦ ἐμπορίου, οὐκ ἔφη προσέχειν Διονυσόδωρος τούτων οὐδενί. ἀλλ', ὅτι τὴν συγγραφὴν ὅλως οὐκ ἀνῃρούμεθα, ἀπολαμβάνοντες ἃ οὗτος ἐπέταττεν, ἔχει δεύτερον ἔτος τὰ ἡμέτερα καὶ χρῆται τοῖς χρήμασι. καὶ ὃ πάντων ἐστὶ δεινότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι αὐτὸς μὲν οὗτος παρ' ἑτέρων εἰσπράττει ναυτικοὺς τόκους ἀπὸ τῶν ἡμετέρων χρημάτων, οὐκ Ἀθήνησι δανείσας οὐδ' εἰς Ἀθήνας, ἀλλ' εἰς Ῥόδον καὶ Αἴγυπτον, ἡμῖν δὲ τοῖς δανείσασιν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐκ οἴεται δεῖν τῶν δικαίων οὐδὲν ποιεῖν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὴν πρόκλησιν, ἣν ὑπὲρ τούτων προὐκαλεσάμεθ' αὐτόν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, προκαλεσαμένων ἡμῶν Διονυσόδωρον τουτονὶ πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐκτιθέντων τὴν πρόκλησιν, εὐήθεις ἔφη παντελῶς εἶναι ἡμᾶς, εἰ ὑπολαμβάνοιμεν αὐτὸν οὕτως ἀλογίστως ἔχειν, ὥστ' ἐπὶ διαιτητὴν βαδίζειν, προδήλου ὄντος, ὅτι καταγνώσεται αὐτοῦ ἀποτῖσαι τὰ χρήματα, ἐξὸν αὐτῷ ἐπὶ τὸ δικαστήριον ἥκειν φέροντα τἀργύριον, εἶτα, ἐὰν μὲν δύνηται ὑμᾶς παρακρούσασθαι, ἀπιέναι τἀλλότρια ἔχοντα, εἰ δὲ μή, τηνικαῦτα καταθεῖναι τὰ χρήματα ὡς ἄνθρωπος οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύων, ἀλλὰ διάπειραν ὑμῶν
1289 λαμβάνειν βουλόμενος. τὰ μὲν τοίνυν πεπραγμένα Διονυσοδώρῳ ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. οἴομαι δ' ὑμᾶς ἀκούοντας θαυμάζειν τὴν τόλμαν αὐτοῦ πάλαι, καὶ τῷ ποτε πιστεύων εἰσελήλυθε δευρί. πῶς γὰρ οὐ τολμηρόν, εἴ τις ἄνθρωπος δανεισάμενος χρήματα ἐκ τοῦ ἐμπορίου τοῦ Ἀθηναίων καὶ συγγραφὴν διαῤῥήδην γραψάμενος, ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν τὴν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, εἰ δὲ μή, ἀποτίνειν διπλάσια τὰ χρήματα, μήτε τὴν ναῦν κατακεκόμικεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, μήτε τὰ χρή-

μαι' ἀποδίδωσι τοῖς δανείσασι, τόν τε σῖτον ἐξελόμενος ἐν Ῥόδῳ ἀπέδοτο, καὶ ταῦτα διαπεπραγμένος οὐδὲν ἧττον τολμᾷ βλέπειν εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα; ἃ δὴ λέγει πρὸς ταῦτ', ἀκούσατε. φησὶ γάρ, τὴν ναῦν πλέουσαν ἐξ Αἰγύπτου ῥαγῆναι, καὶ διὰ ταῦτ' ἀναγκασθῆναι καὶ προσχεῖν εἰς τὴν Ῥόδον καὶ ἐκεῖ ἐξελέσθαι τὸν σῖτον, καὶ τούτου τεκμήριον λέγει, ὡς ἄρ' ἐκ τῆς Ῥόδου μισθώσαιτο πλοῖα καὶ δεῦρ' ἀποστείλειε τῶν χρημάτων ἔνια. ἓν μὲν τοῦτ' ἔστιν αὐτῷ μέρος τῆς ἀπολογίας· δεύτερον δ' ἐκεῖνο. φησὶ γάρ, ἑτέρους τινὰς δανειστὰς συγκεχωρηκέναι αὐτῷ τοὺς τόκους τοὺς εἰς Ῥόδον· δεινὸν οὖν, εἰ ἡμεῖς μὴ συγχωρήσομεν ταὐτὰ ἐκείνοις. τρίτον πρὸς τούτοις· τὴν συγγραφὴν κελεύειν φησὶν αὐτόν, σωθείσης τῆς νεώς, ἀποδοῦναι τὰ χρήματα, τὴν δὲ ναῦν οὐ σεσῶσθαι εἰς τὸν Πειραιᾶ. πρὸς ἕκαστον δὴ τούτων ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἃ λέγομεν δίκαια. πρῶτον μὲν τὸ ῥαγῆναι τὴν ναῦν ὅταν λέγῃ, πᾶσιν ὑμῖν οἴομαι φανερὸν εἶναι, ὅτι ψεύδεται. εἰ γὰρ τοῦτο συνέβη παθεῖν τῇ νηΐ, οὔτ' ἂν εἰς τὴν Ῥόδον ἐσώ- 1290
θη, οὔτ' ἂν ὕστερον πλώϊμος ἦν. νῦν δὲ φαίνεται εἰς τὴν Ῥόδον σωθεῖσα καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀποσταλεῖσα εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἔτι καὶ νῦν πλέουσα πανταχόσε, πλὴν οὐκ εἰς Ἀθήνας. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, ὅταν μὲν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον δεήσῃ κατάγειν τὴν ναῦν, ῥαγῆναι φάσκειν, ὅταν δ' εἰς τὴν Ῥόδον τὸν σῖτον ἐξελέσθαι, τηνικαῦτα δὲ πλώϊμον οὖσαν φαίνεσθαι τὴν αὐτὴν ναῦν; Διὰ τί οὖν, φησίν, ἐμισθωσάμην ἕτερα πλοῖα, καὶ μετεξειλόμην τὸν γόμον, καὶ δεῦρο ἀπέστειλα; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ τῶν ἁπάντων ἀγωγίμων οὐδ' οὗτος ἦν κύριος οὐδ' ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ, ἀλλ' οἱ ἐπιβάται τὰ ἑαυτῶν χρήματ' ἀπέστελλον, οἶμαι, δεῦρο ἐν ἑτέροις πλοίοις ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ προκατέλυσαν οὗτοι τὸν πλοῦν· ὧν μέντοι αὐτοὶ ἦσαν κύριοι οὗτοι, οὐδὲ ταῦτ' ἀπέστελλον πάντα δεῦρο, ἀλλ' ἐκλεγόμενοι, τίνων αἱ τιμαὶ ἐπετέταντο. ἐπεὶ τί δήποτε μισθούμενοι ἕτερα πλοῖα, ὥς φατε, οὐχ ἅπαντα τὸν γόμον τῆς νεὼς μετενέθεσθε, ἀλλὰ τὸν σῖτον αὐτοῦ ἐν τῇ Ῥόδῳ κατελίπετε; ὅτι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτον μὲν συνέφερεν αὐτοῖς ἐκεῖσε πωλεῖν, (τὰς γὰρ τιμὰς ἐνθάδε ἀνεικέναι ἤκουον,) τὰ δ' ἄλλα ἀγώγιμα ὡς ὑμᾶς ἀπέστελλον, ἀφ' ὧν κερδανεῖν ἤλπιζον. ὥστε, τὴν μίσθωσιν τῶν πλοίων ὅταν λέγῃς, οὐ τοῦ ῥαγῆναι τὴν ναῦν τεκμήριον λέγεις, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν. περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα. περὶ δὲ τῶν δα-

κασιν, ἔτι δ' ὡς ὅρκον ἐδίδουν ἐγὼ τῇ τούτων μητρὶ καὶ τὴν ἐμαυτοῦ τὸν αὐτὸν ὀμόσαι προὐκαλούμην, λάβε μοι τάς τε μαρτυρίας καὶ τὴν πρόκλησιν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Εἶτα τούτων ἀναισχυντότεροι γένοιντ' ἂν ἄνθρωποι ἢ περιφανέστερον συκοφαντοῦντες, οἵτινες αὐτοὶ τὴν αἱμασιὰν προαγαγόντες καὶ τὴν ὁδὸν ἀνακεχωκότες ἑτέροις βλάβης δικάζονται, καὶ ταύτην χιλίων δραχμῶν ἀτίμητον, οἵ γ' οὐδὲ πεντήκοντα δραχμῶν τὸ παράπαν ἅπαντα ἀπολωλέκασι; καίτοι σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πόσους ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐν τοῖς ἀγροῖς βεβλάφθαι συμβέβηκε, τὰ μὲν Ἐλευσῖνι, τὰ δ' ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις. ἀλλ' οὐ δήπου τούτων, ὦ γῆ καὶ θεοί, παρὰ τῶν γειτόνων ἕκαστος ἀξιώσει τὰς βλάβας κομίζεσθαι. καὶ ἐγὼ μέν, ὃν προσῆκεν ἀγανακτεῖν, τῆς ὁδοῦ στενωτέρας γεγενημένης καὶ 1280 μετεωροτέρας, ἡσυχίαν ἔχω· τούτοις δὲ τοσοῦτον περίεστιν, ὡς ἔοικεν, ὥστε τοὺς ἠδικημένους προσσυκοφαντοῦσι. καίτοι, ὦ Καλλίκλεις, εἰ καὶ ὑμῖν περιοικοδομεῖν ἔξεστι τὸ ὑμέτερον αὐτῶν χωρίον, καὶ ἡμῖν δήπου τὸ ἡμέτερον ἐξῆν. εἰ δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἠδίκει περιοικοδομῶν ὑμᾶς, καὶ νῦν ὑμεῖς ἀδικεῖτε ἐμὲ περιοικοδομοῦντες οὕτω· δῆλον γὰρ ὅτι, μεγάλοις λίθοις ἀποικοδομηθέντος, πάλιν τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ἐμὸν ἥξει χωρίον, εἶθ', ὅταν τύχῃ, καταβαλεῖ τὴν αἱμασιὰν ἀπροσδοκήτως. ἀλλ' οὐδὲν μᾶλλον ἐγκαλῶ τούτοις ἐγὼ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ στέργω τὴν τύχην καὶ τἀμαυτοῦ φυλάττειν πειράσομαι. καὶ γὰρ τοῦτον φράττοντα μὲν τὰ ἑαυτοῦ σωφρονεῖν ἡγοῦμαι, δικαζόμενον δέ μοι πονηρότατόν τ' εἶναι καὶ διεφθαρμένον ὑπὸ νόσου νομίζω. μὴ θαυμάζετε δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν τούτου προθυμίαν, μηδ' εἰ τὰ ψευδῆ κατηγορεῖν νῦν τετόλμηκε. καὶ γὰρ τὸ πρότερον πείσας τὸν ἀνεψιὸν ἀμφισβητεῖν μοι τοῦ χωρίου συνθήκας οὐ γενομένας ἀπήνεγκε, καὶ νῦν αὐτὸς ἐρήμην μου καταδεδιῄτηται τοιαύτην ἑτέραν δίκην, Κάλλαρον ἐπιγραψάμενος τὸν ἐμὸν δοῦλον. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ τοῦτο εὕρηνται σόφισμα· Καλλάρῳ τὴν αὐτὴν δίκην δικάζονται. καίτοι τίς ἂν οἰκέτης τὸ τοῦ δεσπότου χωρίον περιοικοδομήσειεν ἄν, μὴ προστάξαντος τοῦ δεσπότου; Καλλάρῳ δ' ἕτερον ἐγκαλεῖν οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ ὧν ὁ πατὴρ πλέον ἢ πεντεκαίδεκα ἔτη φράξας ἐπεβίω δικάζονται. κἂν μὲν ἐγὼ τῶν χωρίων ἀποστῶ τούτοις ἀποδόμενος ἢ

πρὸς ἕτερα χωρία ἀλλαξάμενος, οὐδὲν ἀδικεῖ Κάλλαρος· ἂν δ' ἐγὼ μὴ βούλωμαι τἀμαυτοῦ τούτοις προέσθαι, πάντα τὰ δεινό- 1281
τατα ὑπὸ Καλλάρου πάσχουσιν οὗτοι, καὶ ζητοῦσι καὶ διαιτητὴν, ὅστις αὐτοῖς τὰ χωρία προσκαταγνώσεται, καὶ διαλύσεις τοιαύτας, ἐξ ὧν τὰ χωρία ἕξουσιν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοὺς ἐπιβουλεύοντας καὶ συκοφαντοῦντας δεῖ πλέον ἔχειν, οὐδὲν ἂν ὄφελος εἴη τῶν εἰρημένων· εἰ δ' ὑμεῖς τοὺς μὲν τοιούτους μισεῖτε, τὰ δὲ δίκαια ψηφίζεσθε, μήτ' ἀπολωλεκότος Καλλικλέους μηδὲν, μήτ' ἠδικημένου, μήθ' ὑπὸ Καλλάρου, μήθ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι καὶ πρότερον ἐπιβουλεύων μου τοῖς χωρίοις τὸν ἀνεψιὸν κατεσκεύασε, καὶ νυνὶ τὴν ἑτέραν αὐτὸς κατεδιῃτήσατο Καλλάρου ταυτηνὶ τὴν δίκην ἐπηρεάζων ἐμοὶ, διότι τὸν ἄνθρωπον περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, καὶ Καλλάρῳ πάλιν εἴληχεν ἑτέραν, ἁπάντων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μὴ οὖν πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρόησθέ με τούτοις μηδὲν ἀδικοῦντα. οὐ γὰρ τῆς ζημίας τοσοῦτόν τί μοι μέλει, χαλεπὸν ὂν πᾶσι τοῖς μικρὰν οὐσίαν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐκβάλλουσιν ὅλως ἐκ τοῦ δήμου με ἐλαύνοντες καὶ συκοφαντοῦντες. ὅτι δ' οὐκ ἀδικοῦμεν μηδὲν, ἕτοιμοι μὲν ἦμεν ἐπιτρέπειν τοῖς εἰδόσιν, ἴσοις καὶ κοινοῖς, ἕτοιμοι δ' ὀμνύναι τὸν νόμιμον ὅρκον· ταῦτα γὰρ ᾠόμεθα ἰσχυρότατα παρέχεσθαι τοῖς αὐτοῖς ὑμῖν ὀμωμοκόσι. καί μοι λάβε τήν τε πρόκλησιν καὶ τὰς ὑπολοίπους ἔτι μαρτυρίας.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

κασιν, ἔτι δ' ὡς ὅρκον ἐδίδουν ἐγὼ τῇ τούτων μητρὶ καὶ τὴν ἐμαυτοῦ τὸν αὐτὸν ὀμόσαι προὐκαλούμην, λάβε μοι τάς τε μαρτυρίας καὶ τὴν πρόκλησιν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Εἶτα τούτων ἀναισχυντότεροι γένοιντ' ἂν ἄνθρωποι ἢ περιφανέστερον συκοφαντοῦντες, οἵτινες αὐτοὶ τὴν αἱμασιὰν προαγαγόντες καὶ τὴν ὁδὸν ἀνακεχωκότες ἑτέροις βλάβης δικάζονται, καὶ ταύτην χιλίων δραχμῶν ἀτίμητον, οἵ γ' οὐδὲ πεντήκοντα δραχμῶν τὸ παράπαν ἅπαντα ἀπολωλέκασι; καίτοι σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πόσους ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐν τοῖς ἀγροῖς βεβλάφθαι συμβέβηκε, τὰ μὲν Ἐλευσῖνι, τὰ δ' ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις. ἀλλ' οὐ δήπου τούτων, ὦ γῆ καὶ θεοί, παρὰ τῶν γειτόνων ἕκαστος ἀξιώσει τὰς βλάβας κομίζεσθαι. καὶ ἐγὼ μέν, ὃν προσῆκεν ἀγανακτεῖν, τῆς ὁδοῦ στενωτέρας γεγενημένης καὶ
1280 μετεωροτέρας, ἡσυχίαν ἔχω· τούτοις δὲ τοσοῦτον περίεστιν, ὡς ἔοικεν, ὥστε τοὺς ἠδικημένους προσσυκοφαντοῦσι. καίτοι, ὦ Καλλίκλεις, εἰ καὶ ὑμῖν περιοικοδομεῖν ἔξεστι τὸ ὑμέτερον αὐτῶν χωρίον, καὶ ἡμῖν δήπου τὸ ἡμέτερον ἐξῆν. εἰ δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἠδίκει περιοικοδομῶν ὑμᾶς, καὶ νῦν ὑμεῖς ἀδικεῖτε ἐμὲ περιοικοδομοῦντες οὕτω· δῆλον γὰρ ὅτι, μεγάλοις λίθοις ἀποικοδομηθέντος, πάλιν τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ἐμὸν ἥξει χωρίον, εἶθ', ὅταν τύχῃ, καταβαλεῖ τὴν αἱμασιὰν ἀπροσδοκήτως. ἀλλ' οὐδὲν μᾶλλον ἐγκαλῶ τούτοις ἐγὼ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ στέργω τὴν τύχην καὶ τἀμαυτοῦ φυλάττειν πειράσομαι. καὶ γὰρ τοῦτον φράττοντα μὲν τὰ ἑαυτοῦ σωφρονεῖν ἡγοῦμαι, δικαζόμενον δέ μοι πονηρότατόν τ' εἶναι καὶ διεφθαρμένον ὑπὸ νόσου νομίζω. μὴ θαυμάζετε δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν τούτου προθυμίαν, μηδ' εἰ τὰ ψευδῆ κατηγορεῖν νῦν τετόλμηκε. καὶ γὰρ τὸ πρότερον πείσας τὸν ἀνεψιὸν ἀμφισβητεῖν μοι τοῦ χωρίου συνθήκας οὐ γενομένας ἀπήνεγκε, καὶ νῦν αὐτὸς ἐρήμην μου καταδεδιῄτηται τοιαύτην ἑτέραν δίκην, Κάλλαρον ἐπιγραψάμενος τὸν ἐμὸν δοῦλον. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ τοῦτο εὕρηνται σόφισμα· Καλλάρῳ τὴν αὐτὴν δίκην δικάζονται. καίτοι τίς ἂν οἰκέτης τὸ τοῦ δεσπότου χωρίον περιοικοδομήσειεν ἄν, μὴ προστάξαντος τοῦ δεσπότου; Καλλάρῳ δ' ἕτερον ἐγκαλεῖν οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ ὧν ὁ πατὴρ πλέον ἢ πεντεκαίδεκα ἔτη φράξας ἐπεβίω δικάζονται. κἂν μὲν ἐγὼ τῶν χωρίων ἀποστῶ τούτοις ἀποδόμενος ἢ

πρὸς ἕτερα χωρία ἀλλαξάμενος, οὐδὲν ἀδικεῖ Κάλλαρος· ἂν δ'
ἐγὼ μὴ βούλωμαι τἀμαυτοῦ τούτοις προέσθαι, πάντα τὰ δεινό- 1281
τατα ὑπὸ Καλλάρου πάσχουσιν οὗτοι, καὶ ζητοῦσι καὶ διαιτητὴν, ὅστις αὐτοῖς τὰ χωρία προσκαταγνώσεται, καὶ διαλύσεις τοιαύτας, ἐξ ὧν τὰ χωρία ἕξουσιν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοὺς ἐπιβουλεύοντας καὶ συκοφαντοῦντας δεῖ πλέον ἔχειν, οὐδὲν ἂν ὄφελος εἴη τῶν εἰρημένων· εἰ δ' ὑμεῖς τοὺς μὲν τοιούτους μισεῖτε, τὰ δὲ δίκαια ψηφίζεσθε, μήτ' ἀπολωλεκότος Καλλικλέους μηδὲν, μήτ' ἠδικημένου, μήθ' ὑπὸ Καλλάρου, μήθ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι καὶ πρότερον ἐπιβουλεύων μου τοῖς χωρίοις τὸν ἀνεψιὸν κατεσκεύασε, καὶ νυνὶ τὴν ἑτέραν αὐτὸς κατεδιῃτήσατο Καλλάρου ταυτηνὶ τὴν δίκην ἐπηρεάζων ἐμοὶ, διότι τὸν ἄνθρωπον περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, καὶ Καλλάρῳ πάλιν εἴληχεν ἑτέραν, ἁπάντων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μὴ οὖν πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρόησθέ με τούτοις μηδὲν ἀδικοῦντα. οὐ γὰρ τῆς ζημίας τοσοῦτόν τί μοι μέλει, χαλεπὸν ὂν πᾶσι τοῖς μικρὰν οὐσίαν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐκβάλλουσιν ὅλως ἐκ τοῦ δήμου με ἐλαύνοντες καὶ συκοφαντοῦντες. ὅτι δ' οὐκ ἀδικοῦμεν μηδὲν, ἕτοιμοι μὲν ἦμεν ἐπιτρέπειν τοῖς εἰδόσιν, ἴσοις καὶ κοινοῖς, ἕτοιμοι δ' ὀμνύναι τὸν νόμιμον ὅρκον· ταῦτα γὰρ ᾠόμεθα ἰσχυρότατα παρέχεσθαι τοῖς αὐτοῖς ὑμῖν ὀμωμοκόσι. καί μοι λάβε τήν τε πρόκλησιν καὶ τὰς ὑπολοίπους ἔτι μαρτυρίας.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

1282 ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Δαρεῖος καὶ Πάμφιλος Διονυσοδώρῳ δανείζουσι τρισχιλίας δραχμὰς ἐπὶ τῷ πλεῦσαι αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον κἀκεῖθεν αὖθις Ἀθήναζε. καὶ λαμβάνουσι μὲν ὑποθήκην τὴν ναῦν, διομολογοῦνται δὲ καὶ τόκους, ὅσους ὤφειλον Ἀθήναζε καταπλεύσαντος Διονυσοδώρου κομίσασθαι. Διονυσόδωρος δὲ ἀναπλέων ἐκ τῆς Αἰγύπτου, τῇ Ῥόδῳ προσχὼν, ἐκεῖ τὸν γόμον ἐξέθετο, ὡς μὲν αὐτός φησι, διὰ τὸ ῥαγῆναι τὴν ναῦν καὶ εἶναι σαθρὰν, ὡς δὲ Δαρεῖος λέγει, διὰ τὸ πυθέσθαι τὸν σῖτον Ἀθήνησιν εὔωνον ὄντα· τὴν γὰρ ναῦν σῴαν ὑπάρχειν φησὶ καὶ πλεῖν ἔτι καὶ νῦν. οἱ μὲν οὖν δανείσαντες καὶ κατηγοροῦσι τοῦ Διονυσοδώρου, παραβεβηκέναι τὴν συγγραφὴν, διότι τὴν ὑποθήκην, τουτέστι τὴν ναῦν, οὐ παρέσχεν ἐμφανῆ, καὶ ἀπαιτοῦσιν αὐτὸν τοὺς ὁμολογηθέντας τόκους τελείους. ὁ δὲ οὐ πάντας ἀποδιδόναι βούλεται, ἀλλὰ πρὸς λόγον τοῦ πλοῦ τοῦ πλευσθέντος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΣ.

Κοινωνός εἰμι τοῦ δανείσματος τούτου, ὦ ἄνδρες δικασταί. συμβαίνει δ' ἡμῖν τοῖς κατὰ θάλατταν τὴν ἐργασίαν προῃρημέ-
1283 νοις καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐγχειρίζουσιν ἑτέροις ἐκεῖνο σαφῶς
εἰδέναι, ὅτι ὁ μὲν δανειζόμενος ἐν παντὶ προέχει ἡμῶν. λαβὼν

γὰρ ἀργύριον φανερὸν καὶ ὁμολογούμενον ἐν γραμματιδίῳ δυοῖν χαλκοῖν ἐωνημένῳ καὶ βιβλιδίῳ μικρῷ πάνυ τὴν ὁμολογίαν καταλέλοιπε τοῦ ποιήσειν τὰ δίκαια· ἡμεῖς δ' οὐ φαμὲν δώσειν, ἀλλ' εὐθὺς τῷ δανειζομένῳ δίδομεν τὸ ἀργύριον. τῷ οὖν ποτε πιστεύοντες καὶ τί λαβόντες τὸ βέβαιον προϊέμεθα; ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις, οἳ κελεύουσιν, ὅσα ἄν τις ἑκὼν ἕτερος ἑτέρῳ ὁμολογήσῃ, ταῦτα κύρια εἶναι. ἀλλά μοι δοκεῖ οὔτε τῶν νόμων οὔτε συγγραφῆς οὐδεμιᾶς ὄφελος εἶναι οὐδέν, ἂν ὁ λαμβάνων τὰ χρήματα μὴ πάνυ δίκαιος ᾖ τὸν τρόπον καὶ δυοῖν θάτερον ἢ ὑμᾶς δεδιὼς ἢ τὸν συμβαλόντα αἰσχυνόμενος· ὧν οὐδέτερον πρόσεστι Διονυσοδώρῳ τούτῳ. ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥκει τόλμης, ὥστε δανεισάμενος παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῇ νηῒ τρισχιλίας δραχμὰς, ἐφ' ᾧ τε τὴν ναῦν καταπλεῖν Ἀθήναζε, καὶ δέον ἡμᾶς ἐν τῇ πέρυσιν ὥρᾳ κεκομίσθαι τὰ χρήματα, τὴν μὲν ναῦν εἰς Ῥόδον κατεκόμισε καὶ τὸν γόμον ἐκεῖσε ἐξελόμενος ἀπέδοτο παρὰ τὴν συγγραφὴν καὶ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ἐκ δὲ τῆς Ῥόδου πάλιν ἀπέστειλε τὴν ναῦν εἰς Αἴγυπτον κἀκεῖθεν εἰς Ῥόδον, ἡμῖν δὲ τοῖς Ἀθήνησι δανείσασιν οὐδέπω καὶ νῦν οὔτε τὰ χρήματα ἀποδίδωσιν, οὔτε τὸ ἐνέχυρον καθίστησιν εἰς τὸ ἐμφανὲς, ἀλλὰ δεύτερον ἔτος τουτὶ καρπούμενος τὰ ἡμέτερα καὶ ἔχων τό τε δάνειον καὶ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ναῦν τὴν ὑποκειμένην ἡμῖν οὐδὲν ἧττον εἰσ- 1284
ελήλυθε πρὸς ὑμᾶς, δηλονότι ὡς ζημιώσων ἡμᾶς τῇ ἐπωβελίᾳ καὶ καταθησόμενος εἰς τὸ οἴκημα πρὸς τῷ ἀποστερεῖν τὰ χρήματα. ὑμῶν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁμοίως ἁπάντων δεόμεθα καὶ ἱκετεύομεν βοηθῆσαι ἡμῖν, ἐὰν δοκῶμεν ἀδικεῖσθαι. τὴν δ' ἀρχὴν τοῦ συμβολαίου διεξελθεῖν ὑμῖν πρῶτον βούλομαι· οὕτω γὰρ καὶ ὑμεῖς ῥᾷστα παρακολουθήσετε. Διονυσόδωρος γὰρ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ Παρμενίσκος προσελθόντες ἡμῖν πέρυσι τοῦ Μεταγειτνιῶνος μηνὸς ἔλεγον, ὅτι βούλονται δανείσασθαι ἐπὶ τῇ νηΐ, ἐφ' ᾧ τε πλεῦσαι εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ῥόδον ἢ εἰς Ἀθήνας, διομολογησάμενοι τοὺς τόκους εἰς ἑκάτερον τῶν ἐμπορίων τούτων. ἀποκριναμένων δ' ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἂν δανείσαιμεν εἰς ἕτερον ἐμπόριον οὐδὲν, ἀλλ' ἢ εἰς Ἀθήνας, οὕτω προσομολογοῦσι πλευσεῖσθαι δεῦρο, καὶ ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανείζονται παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῇ νηῒ τρισχιλίας δραχμὰς ἀμφοτερόπλουν, καὶ συγγραφὴν ἐγράψαντο ὑπὲρ τούτων. ἐν μὲν οὖν ταῖς συνθήκαις δανειστὴς ἐγράφη Πάμφιλος οὑτοσί· ἐγὼ δ' ἔξωθεν

μετεῖχον αὐτῷ τοῦ δανείσματος. καὶ πρῶτον μὲν ὑμῖν ἀναγνώσεται αὐτὴν τὴν συγγραφήν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Κατὰ ταύτην τὴν συγγραφήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λαβόντες παρ' ἡμῶν τὰ χρήματα Διονυσόδωρός τε οὑτοσὶ καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ Παρμενίσκος ἀπέστελλον τὴν ναῦν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐνθένδε. καὶ ὁ μὲν Παρμενίσκος ἐπέπλει ἐπὶ τῆς νεώς· οὑτοσὶ
1285 δὲ αὐτοῦ κατέμενεν. ἦσαν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μηδὲ τοῦτ' ἀγνοῆτε, ὑπηρέται καὶ συνεργοὶ πάντες οὗτοι Κλεομένους τοῦ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἄρξαντος, ὅς, ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν, οὐκ ὀλίγα κακὰ εἰργάσατο τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν, μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, παλιγκαπηλεύων καὶ συνιστὰς τὰς τιμὰς τοῦ σίτου, καὶ αὐτὸς καὶ οὗτοι μετ' αὐτοῦ. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀπέστελλον ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὰ χρήματα, οἱ δ' ἐπέπλεον ταῖς ἐμπορείαις, οἱ δ' ἐνθάδε μένοντες διετίθεντο τὰ ἀποστελλόμενα. εἶτα πρὸς τὰς καθεστηκυίας τιμὰς ἔπεμπον γράμματα οἱ ἐπιδημοῦντες τοῖς ἀποδημοῦσιν, ἵνα, ἐὰν μὲν παρ' ὑμῖν τίμιος ᾖ ὁ σῖτος, δεῦρο αὐτὸν κομίσωσιν, ἐὰν δ' εὐωνότερος γένηται, εἰς ἄλλο τι καταπλεύσωσιν ἐμπόριον· ὅθεν περ οὐχ ἥκιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνετιμήθη τὰ περὶ τὸν σῖτον ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιστολῶν καὶ συνεργιῶν. ὅτε μὲν οὖν ἐνθένδε ἀπέστελλον οὗτοι τὴν ναῦν, ἐπιεικῶς ἔντιμον κατέλιπον τὸν σῖτον· διὸ καὶ ὑπέμειναν ἐν τῇ συγγραφῇ γράψασθαι εἰς Ἀθήνας πλεῖν, εἰς δ' ἄλλο μηδὲν ἐμπόριον. μετὰ δὲ ταῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ὁ Σικελικὸς κατάπλους ἐγένετο, καὶ αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἐπ' ἔλαττον ἐβάδιζον, καὶ ἡ ναῦς ἡ τούτων ἀνῆκτο εἰς Αἴγυπτον, εὐθέως οὗτος ἀποστέλλει τινὰ εἰς τὴν Ῥόδον ἀπαγγελοῦντα τῷ Παρμενίσκῳ τῷ κοινωνῷ τἀνθάδε καθεστηκότα, ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι ἀναγκαῖον εἴη τῇ νηῒ προσέχειν εἰς Ῥόδον. πέρας δ' οὖν· λαβὼν γὰρ ὁ Παρμενίσκος ὁ τουτουῒ κοινωνὸς τὰ γράμματα τὰ παρὰ τούτου ἀποσταλέντα καὶ πυθό-
1286 μενος τὰς τιμὰς τὰς ἐνθάδε τοῦ σίτου καθεστηκυίας ἐξαιρεῖται τὸν σῖτον ἐν τῇ Ῥόδῳ, κἀκεῖ ἀποδίδονται, καταφρονήσαντες μὲν τῆς συγγραφῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπιτιμίων, ἃ συνεγράψαντο αὐτοὶ οὗτοι καθ' αὑτῶν, ἐάν τι παραβαίνωσι, καταφρονήσαντες δὲ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, οἳ κελεύουσι τοὺς ναυκλήρους καὶ τοὺς ἐπιβάτας πλεῖν εἰς ὅ τι ἂν συνθῶνται

ἐμπόριον, εἰ δὲ μή, ταῖς μεγίσταις ζημίαις εἶναι ἐνόχους. καὶ ἡμεῖς ἐπειδὴ τάχιστα ἐπυθόμεθα τὸ γεγονός, ἐκπεπληγμένοι τῷ πράγματι προσῄειμεν τούτῳ τῷ ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης ἐπιβουλῆς, ἀγανακτοῦντες, ὡς εἰκός, καὶ ἐγκαλοῦντες, ὅτι, διαῤῥήδην ἡμῶν διορισαμένων ἐν ταῖς συνθήκαις, ὅπως ἡ ναῦς μηδαμοῦ καταπλευσεῖται, ἀλλ' ἢ εἰς Ἀθήνας, καὶ [ὅτι] ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανεισάντων τὸ ἀργύριον, ἡμᾶς μὲν ἐν ὑποψίᾳ καταλέλοιπε τοῖς βουλομένοις αἰτιᾶσθαι καὶ λέγειν, ὡς ἄρα καὶ ἡμεῖς κεκοινωνήκαμεν τῆς σιτηγίας τῆς εἰς τὴν Ῥόδον, αὐτοὶ δ' οὐδὲν μᾶλλον τὴν ναῦν ἥκουσι κατακομίζοντες εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, εἰς ὃ συνεγράψαντο. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἐπεραίνομεν ὑπὲρ τῆς συγγραφῆς καὶ τῶν δικαίων διαλεγόμενοι, ἀλλὰ τό γε δάνειον καὶ τοὺς τόκους ἠξιοῦμεν ἀπολαβεῖν τοὺς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογηθέντας. οὗτος δ' οὕτως ὑβριστικῶς ἐχρήσατο ἡμῖν, ὥστε τοὺς μὲν τόκους τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένους οὐκ ἔφη δώσειν· Εἰ δὲ βούλεσθε, ἔφη, κομίζεσθαι τὸ πρὸς μέρος τοῦ πλοῦ τοῦ πεπλευσμένου, δώσω ὑμῖν, φησί, τοὺς εἰς Ῥόδον τόκους, πλείους δ' οὐκ ἂν δοίην· αὐτὸς αὑτῷ νομοθετῶν καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς δικαίοις πειθόμενος. ὡς δ' ἡμεῖς οὐκ ἂν ἔφαμεν 1287
συγχωρῆσαι οὐδὲν τούτων, λογιζόμενοι, ὅτι, ὁπότε τοῦτο πράξωμεν, ὁμολογοῦμεν καὶ αὐτοὶ εἰς Ῥόδον σεσιτηγηκέναι, ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινεν οὗτος, καὶ μάρτυρας πολλοὺς παραλαβὼν προσῄει, φάσκων ἕτοιμος εἶναι ἀποδιδόναι τὸ δάνειον καὶ τοὺς τόκους τοὺς εἰς Ῥόδον· οὐδὲν μᾶλλον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀποδοῦναι διανοούμενος, ἀλλ' ἡμᾶς ὑπολαμβάνων οὐκ ἂν ἐθελῆσαι ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον διὰ τὰς ὑπούσας αἰτίας. ἐδήλωσε δ' αὐτὸ τὸ ἔργον. ἐπειδὴ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ὑμετέρων πολιτῶν τινες παραγενόμενοι ἀπὸ ταὐτομάτου συνεβούλευον ἡμῖν, τὸ μὲν διδόμενον λαμβάνειν, περὶ δὲ τῶν ἀντιλεγομένων κρίνεσθαι, τοὺς δὲ εἰς Ῥόδον τόκους μὴ καθομολογεῖν, τέως ἂν κριθῶμεν, ἡμεῖς μὲν ταῦτα συνεχωροῦμεν, οὐκ ἀγνοοῦντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ ἐκ τῆς συγγραφῆς δίκαιον, ἀλλ' ἡγούμενοι δεῖν ἐλαττοῦσθαί τι καὶ συγχωρεῖν, ὥστε μὴ δοκεῖν φιλόδικοι εἶναι· οὗτος δ', ὡς ἑώρα ἡμᾶς ὁμόσε πορευομένους, Ἀναιρεῖσθε, φησί, τοίνυν τὴν συγγραφήν. Ἡμεῖς ἀναιρώμεθα; οὐδέν γε μᾶλλον ἢ ὁτιοῦν· ἀλλὰ κατὰ μὲν τἀργύριον, ὃ ἂν ἀποδῷς, ὁμολογήσομεν ἐναντίον τοῦ τραπεζίτου ἄκυρον ποιεῖν τὴν συγγραφήν, τὸ μέντοι σύνολον οὐκ ἂν ἀνελοίμεθα, ἕως ἂν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων κριθῶμεν. τί γὰρ ἔχοντες δίκαιον ἢ τί τὸ

ἰσχυρὸν ἀντιδικήσομεν, ἐάν τε πρὸς διαιτητὴν ἐάν τε εἰς δικαστήριον δέῃ βαδίζειν, ἀνελόμενοι τὴν συγγραφήν, ἐν ᾗ τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων βοήθειαν ἔχομεν; ταῦτα δ' ἡμῶν λεγόντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἀξιούντων Διονυσόδωρον τουτονὶ τὴν
1288 μὲν συγγραφὴν μὴ κινεῖν μηδ' ἄκυρον ποιεῖν, τὴν ὁμολογουμένην καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων κυρίαν εἶναι, τῶν δὲ χρημάτων ὅσα μὲν αὐτὸς ὁμολογεῖ, ἀποδοῦναι ἡμῖν, περὶ δὲ τῶν ἀντιλεγομένων, ὡς ἑτοίμων ὄντων, κριθῆναι, εἴτε βούλοιντο ἐφ' ἑνὶ εἴτε καὶ πλείοσι τῶν ἐκ τοῦ ἐμπορίου, οὐκ ἔφη προσέχειν Διονυσόδωρος τούτων οὐδενί. ἀλλ', ὅτι τὴν συγγραφὴν ὅλως οὐκ ἀνῃρούμεθα, ἀπολαμβάνοντες ἃ οὗτος ἐπέταττεν, ἔχει δεύτερον ἔτος τὰ ἡμέτερα καὶ χρῆται τοῖς χρήμασι. καὶ ὃ πάντων ἐστὶ δεινότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι αὐτὸς μὲν οὗτος παρ' ἑτέρων εἰσπράττει ναυτικοὺς τόκους ἀπὸ τῶν ἡμετέρων χρημάτων, οὐκ Ἀθήνησι δανείσας οὐδ' εἰς Ἀθήνας, ἀλλ' εἰς Ῥόδον καὶ Αἴγυπτον, ἡμῖν δὲ τοῖς δανείσασιν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐκ οἴεται δεῖν τῶν δικαίων οὐδὲν ποιεῖν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὴν πρόκλησιν, ἣν ὑπὲρ τούτων προὐκαλεσάμεθ' αὐτόν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, προκαλεσαμένων ἡμῶν Διονυσόδωρον τουτονὶ πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐκτιθέντων τὴν πρόκλησιν, εὐήθεις ἔφη παντελῶς εἶναι ἡμᾶς, εἰ ὑπολαμβάνοιμεν αὐτὸν οὕτως ἀλογίστως ἔχειν, ὥστ' ἐπὶ διαιτητὴν βαδίζειν, προδήλου ὄντος, ὅτι καταγνώσεται αὐτοῦ ἀποτίσαι τὰ χρήματα, ἐξὸν αὐτῷ ἐπὶ τὸ δικαστήριον ἥκειν φέροντα τἀργύριον, εἶτα, ἐὰν μὲν δύνηται ὑμᾶς παρακρούσασθαι, ἀπιέναι τἀλλότρια ἔχοντα, εἰ δὲ μή, τηνικαῦτα καταθεῖναι τὰ χρήματα, ὡς ἄνθρωπος οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύων, ἀλλὰ διάπειραν ὑμῶν
1289 λαμβάνειν βουλόμενος. τὰ μὲν τοίνυν πεπραγμένα Διονυσοδώρῳ ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. οἴομαι δ' ὑμᾶς ἀκούοντας θαυμάζειν τὴν τόλμαν αὐτοῦ πάλαι, καὶ τῷ ποτε πιστεύων εἰσελήλυθε δευρί. πῶς γὰρ οὐ τολμηρόν, εἴ τις ἄνθρωπος δανεισάμενος χρήματα ἐκ τοῦ ἐμπορίου τοῦ Ἀθηναίων καὶ συγγραφὴν διαῤῥήδην γραψάμενος, ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν τὴν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, εἰ δὲ μή, ἀποτίνειν διπλάσια τὰ χρήματα, μήτε τὴν ναῦν κατακεκόμικεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, μήτε τὰ χρή-

ματ' ἀποδίδωσι τοῖς δανείσασι, τόν τε σῖτον ἐξελόμενος ἐν Ῥόδῳ ἀπέδοτο, καὶ ταῦτα διαπεπραγμένος οὐδὲν ἧττον τολμᾷ βλέπειν εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα; ἃ δὴ λέγει πρὸς ταῦτ', ἀκούσατε. φησὶ γὰρ, τὴν ναῦν πλέουσαν ἐξ Αἰγύπτου ῥαγῆναι, καὶ διὰ ταῦτ' ἀναγκασθῆναι καὶ προσχεῖν εἰς τὴν Ῥόδον καὶ ἐκεῖ ἐξελέσθαι τὸν σῖτον, καὶ τούτου τεκμήριον λέγει, ὡς ἄρ' ἐκ τῆς Ῥόδου μισθώσαιτο πλοῖα καὶ δεῦρ' ἀποστείλειε τῶν χρημάτων ἔνια. ἓν μὲν τοῦτ' ἔστιν αὐτῷ μέρος τῆς ἀπολογίας· δεύτερον δ' ἐκεῖνο. φησὶ γὰρ, ἑτέρους τινὰς δανειστὰς συγκεχωρηκέναι αὐτῷ τοὺς τόκους τοὺς εἰς Ῥόδον· δεινὸν οὖν, εἰ ἡμεῖς μὴ συγχωρήσομεν ταὐτὰ ἐκείνοις. τρίτον πρὸς τούτοις· τὴν συγγραφὴν κελεύειν φησὶν αὐτὸν, σωθείσης τῆς νεὼς, ἀποδοῦναι τὰ χρήματα, τὴν δὲ ναῦν οὐ σεσῶσθαι εἰς τὸν Πειραιᾶ. πρὸς ἕκαστον δὴ τούτων ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἃ λέγομεν δίκαια. πρῶτον μὲν τὸ ῥαγῆναι τὴν ναῦν ὅταν λέγῃ, πᾶσιν ὑμῖν οἴομαι φανερὸν εἶναι, ὅτι ψεύδεται. εἰ γὰρ τοῦτο συνέβη παθεῖν τῇ νηΐ, οὔτ' ἂν εἰς τὴν Ῥόδον ἐσώ- 1290
θη, οὔτ' ἂν ὕστερον πλώϊμος ἦν. νῦν δὲ φαίνεται εἰς τὴν Ῥόδον σωθεῖσα καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀποσταλεῖσα εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἔτι καὶ νῦν πλέουσα πανταχόσε, πλὴν οὐκ εἰς Ἀθήνας. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, ὅταν μὲν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον δεήσῃ κατάγειν τὴν ναῦν, ῥαγῆναι φάσκειν, ὅταν δ' εἰς τὴν Ῥόδον τὸν σῖτον ἐξελέσθαι, τηνικαῦτα δὲ πλώϊμον οὖσαν φαίνεσθαι τὴν αὐτὴν ναῦν; Διὰ τί οὖν, φησὶν, ἐμισθωσάμην ἕτερα πλοῖα, καὶ μετεξειλόμην τὸν γόμον, καὶ δεῦρο ἀπέστειλα; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ τῶν ἁπάντων ἀγωγίμων οὔθ' οὗτος ἦν κύριος οὔθ' ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ, ἀλλ' οἱ ἐπιβάται τὰ ἑαυτῶν χρήματ' ἀπέστελλον, οἶμαι, δεῦρο ἐν ἑτέροις πλοίοις ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ προκατέλυσαν οὗτοι τὸν πλοῦν· ὧν μέντοι αὐτοὶ ἦσαν κύριοι οὗτοι, οὐδὲ ταῦτ' ἀπέστελλον πάντα δεῦρο, ἀλλ' ἐκλεγόμενοι, τίνων αἱ τιμαὶ ἐπετέταντο. ἐπεὶ τί δήποτε μισθούμενοι ἕτερα πλοῖα, ὥς φατε, οὐχ ἅπαντα τὸν γόμον τῆς νεὼς μετενέθεσθε, ἀλλὰ τὸν σῖτον αὐτοῦ ἐν τῇ Ῥόδῳ κατελίπετε; ὅτι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῦτον μὲν συνέφερεν αὐτοῖς ἐκεῖσε πωλεῖν, (τὰς γὰρ τιμὰς ἐνθάδε ἀνεικέναι ἤκουον,) τὰ δ' ἄλλα ἀγώγιμα ὡς ὑμᾶς ἀπέστελλον, ἀφ' ὧν κερδανεῖν ἤλπιζον. ὥστε, τὴν μίσθωσιν τῶν πλοίων ὅταν λέγῃς, οὐ τοῦ ῥαγῆναι τὴν ναῦν τεκμήριον λέγεις, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν. περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα. περὶ δὲ τῶν δα-

νειστῶν, οὓς φασι συγκεχωρηκέναι λαβεῖν παρ' αὐτῶν τοὺς
εἰς Ῥόδον τόκους, ἔστι μὲν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς τοῦτο. εἰ γάρ τις
1291 ὑμῖν ἀφῆκέ τι τῶν αὑτοῦ, οὐδὲν ἀδικεῖται οὔθ' ὁ δοὺς οὔθ'
ὁ πεισθείς. ἀλλ' ἡμεῖς οὔτ' ἀφείκαμέν σοι οὐδὲν, οὔτε συγκε-
χωρήκαμεν τῷ πλῷ τῷ εἰς Ῥόδον, οὐδέ ἐστιν ἡμῖν κυριώτερον
οὐδὲν τῆς συγγραφῆς. αὕτη δὲ τί λέγει καὶ ποῖ προστάττει
τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι; Ἀθήνηθεν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐξ Αἰγύπτου
εἰς Ἀθήνας· εἰ δὲ μὴ, ἀποτίνειν κελεύει διπλάσια τὰ χρήματα.
ταῦτ' εἰ μὲν πεποίηκας, οὐδὲν ἀδικεῖς· εἰ δὲ μὴ πεποίηκας
μηδὲ κατακεκόμικας τὴν ναῦν Ἀθήναζε, προσήκει σε ζημιοῦ-
σθαι τῷ ἐπιτιμίῳ τῷ ἐκ τῆς συγγραφῆς. τοῦτο γὰρ τὸ δίκαιον
οὐκ ἄλλος οὐδεὶς, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σαυτῷ ὥρισας. δεῖξον οὖν
τοῖς δικασταῖς δυοῖν θάτερον, ἢ τὴν συγγραφὴν ὡς οὐκ ἔστιν
ἡμῖν κυρία, ἢ ὡς οὐκ εἶ δίκαιος πάντα κατὰ ταύτην πράττειν.
εἰ δέ τινες ἀφείκασί τί σοι καὶ συγκεχωρήκασι τοὺς εἰς Ῥόδον
τόκους, ὅτῳ δήποτε τρόπῳ πεισθέντες, διὰ ταῦτα οὐδὲν ἀδι-
κεῖς ἡμᾶς, οὓς παρασυγγεγράφηκας εἰς Ῥόδον καταγαγὼν τὴν
ναῦν; οὐκ οἴομαί γε. οὐ γὰρ τὰ ὑφ' ἑτέρων συγκεχωρημένα
δικάζουσιν οὗτοι νῦν, ἀλλὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ σοῦ πρὸς ἡμᾶς συγ-
γεγραμμένα. ἐπεὶ ὅτι γε καὶ τὸ περὶ τὴν ἄφεσιν τῶν τόκων, εἰ
ἄρα γέγονεν, ὡς οὗτοι λέγουσι, μετὰ τοῦ συμφέροντος τοῦ τῶν
δανειστῶν γέγονε, πᾶσιν ὑμῖν φανερόν ἐστιν. οἱ γὰρ ἐκ τῆς Αἰ-
γύπτου δανείσαντες τούτοις ἑτερόπλουν τἀργύριον εἰς Ἀθήνας, ὡς
ἀφίκοντο εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ τὴν ναῦν ἐκεῖσε οὗτοι κατεκόμισαν,
οὐδὲν, οἶμαι, διέφερεν αὐτοῖς ἀφειμένοις τῶν τόκων καὶ κομισαμέ-
1292 νοις τὸ δάνειον ἐν τῇ Ῥόδῳ πάλιν ἐνεργὸν ποιεῖν εἰς τὴν Αἴγυ-
πτον, ἀλλ' ἐλυσιτέλει πολλῷ μᾶλλον τοῦτο, ἢ δεῦρ' ἐπαναπλεῖν. ἐκεῖ-
σε μέν γε ἀκαριαῖος ὁ πλοῦς, καὶ δὶς ἢ τρὶς ὑπῆρχεν αὐτοῖς
ἐργάσασθαι τῷ αὐτῷ ἀργυρίῳ, ἐνταῦθα δ' ἐπιδημήσαντας πα-
ραχειμάζειν ἔδει καὶ περιμένειν τὴν ὡραίαν. ὥστ' ἐκεῖνοι μὲν
οἱ δανεισταὶ προσκεκερδάγκασι καὶ οὐκ ἀφείκασι τούτοις οὐδέν·
ἡμῖν δ' οὐχ ὅπως περὶ τοῦ τόκου ὁ λόγος ἐστὶν, ἀλλ' οὐδὲ
τἀρχαῖα ἀπολαβεῖν δυνάμεθα. μὴ οὖν ἀποδέχεσθε τούτου φε-
νακίζοντος ὑμᾶς καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους δανειστὰς πεπραγμέ-
να παραβάλλοντος, ἀλλ' ἐπὶ τὴν συγγραφὴν ἀνάγετ' αὐτὸν καὶ
τὰ ἐκ τῆς συγγραφῆς δίκαια. ἔστι γὰρ ἐμοί τε λοιπὸν διδάξαι
ὑμᾶς τοῦτο, καὶ οὗτος διϊσχυρίζεται τῷ αὐτῷ τούτῳ, φάσκων
τὴν συγγραφὴν κελεύειν, σωθείσης τῆς νεὼς, ἀποδιδόναι τὸ δά-
νειον. καὶ ἡμεῖς ταῦτα οὕτω φαμὲν δεῖν ἔχειν. ἡδέως δ' ἂν

πυθοίμην αὐτοῦ σοῦ, πότερον ὡς περὶ διεφθαρμένης τῆς νεὼς διαλέγῃ, ἢ ὡς ὑπὲρ σεσωσμένης. εἰ μὲν γὰρ διέφθαρται ἡ ναῦς καὶ ἀπόλωλε, τί περὶ τῶν τόκων διαφέρῃ καὶ ἀξιοῖς ἡμᾶς κομίζεσθαι τοὺς εἰς Ῥόδον τόκους; οὔτε γὰρ τοὺς τόκους οὔτε τἀρχαῖα προσήκει ἡμᾶς ἀπολαβεῖν. εἰ δ' ἔστιν ἡ ναῦς σῶα καὶ μὴ διέφθαρται, διὰ τί ἡμῖν οὐκ ἀποδίδως τὰ χρήματα, ἃ συνεγράψω; πόθεν οὖν ἀκριβέσταθ' ἂν μάθοιτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι σέσωσται ἡ ναῦς; μάλιστα μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ εἶναι τὴν ναῦν ἐν πλῷ, οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οὗτοι λέγουσιν. ἀξιοῦσι γὰρ ἡμᾶς τά τε ἀρχαῖα ἀπολαβεῖν καὶ μέρος τι τῶν τόκων, ὡς σεσωσμένης μὲν τῆς νεώς, οὐ πεπλευκυίας δὲ 1293
πάντα τὸν πλοῦν. σκοπεῖτε δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότερον ἡμεῖς τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς δικαίοις χρώμεθα, ἢ οὗτοι, οἳ οὔτε εἰς τὸ συγκείμενον ἐμπόριον πεπλεύκασιν, ἀλλ' εἰς Ῥόδον καὶ Αἴγυπτον, σωθείσης τε τῆς νεὼς καὶ οὐ διεφθαρμένης ἄφεσιν οἴονται δεῖν εὑρίσκεσθαι τῶν τόκων παρασυγγεγραφηκότες καὶ αὐτοὶ μὲν πολλὰ χρήματ' εἰργασμένοι παρὰ τὴν σιτηγίαν τὴν εἰς Ῥόδον, τὰ δ' ἡμέτερα χρήματ' ἔχοντες καὶ καρπούμενοι δεύτερον ἔτος τουτί. καινότατον δ' ἐστὶ πάντων τὸ γιγνόμενον· τὸ μὲν γὰρ δάνειον τὸ ἀρχαῖον ἀποδιδόασιν ἡμῖν, ὡς σεσωσμένης τῆς νεώς, το[illegible] τόκους δ' ἀποστερῆσαι οἴονται δεῖν, ὡς διεφθαρμένης. καίτοι ἡ συγγραφὴ οὐχ ἕτερα μὲν λέγει περὶ τῶν τόκων, ἕτερα δὲ περὶ τοῦ ἀρχαίου δανείσματος, ἀλλὰ [κοινὰ] τὰ δίκαια ταὐτὰ περὶ ἀμφοῖν ἐστι καὶ ἡ πρᾶξις ἡ αὐτή. ἀνάγνωθι δέ μοι πάλιν τὴν συγγραφήν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Ἀθήνηθεν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐξ Αἰγύπτου Ἀθήναζε.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Ἀθήνηθεν, φησίν, εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐξ Αἰγύπτου Ἀθήναζε. λέγε τὰ λοιπά.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Σωθείσης δὲ τῆς νεὼς εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Ἄνδρες δικασταί, πάνυ ἁπλοῦν ἐστι διαγνῶναι ὑμῖν ὑπὲρ ταυτησὶ τῆς δίκης καὶ οὐδὲν δεῖ λόγων πολλῶν. ἡ γὰρ ναῦς ὅτι μὲν σέσωσται καὶ ἔστι σῶα, καὶ παρ' αὐτῶν τούτων ὁμολο-

γεῖται· οὐ γὰρ ἂν ἀπεδίδοσαν τό τε ἀρχαῖον δάνειον καὶ τῶν
τόκων μέρος τι· οὐ κατακεκόμισται δὲ εἰς τὸν Πειραιᾶ. διὰ
1294 τοῦτο ἡμεῖς μὲν οἱ δανείσαντες ἀδικεῖσθαι φαμέν, καὶ ὑπὲρ
τούτου δικαζόμεθα, ὅτι οὐ κατέπλευσεν εἰς τὸ συγκείμενον ἐμπόριον· Διονυσόδωρος δ' οὔ φησιν ἀδικεῖν δι' αὐτὸ τοῦτο· οὐ γὰρ δεῖν ἀποδοῦναι πάντας τοὺς τόκους, ἐπειδὴ ἡ ναῦς οὐ κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. ἡ δὲ συγγραφὴ τί λέγει; οὐ μὰ Δί' οὐ ταῦθ', ἃ σὺ λέγεις, ὦ Διονυσόδωρε, ἀλλ' ἐὰν μὴ ἀποδιδῷς τὸ δάνειον καὶ τοὺς τόκους, ἢ μὴ παράσχῃς τὰ ὑποκείμενα ἐμφανῆ καὶ ἀνέπαφα, ἢ ἄλλο τι παρὰ τὴν συγγραφὴν ποιῇς, ἀποτίνειν κελεύει σε διπλάσια τὰ χρήματα. καί μοι λέγε αὐτὸ τοῦτο τῆς συγγραφῆς.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Ἐὰν δὲ μὴ παράσχωσιν ἐμφανῆ τὰ ὑποκείμενα καὶ ἀνέπαφα, ἢ ποιήσωσί τι παρὰ τὴν συγγραφήν, ἀποδιδότωσαν διπλάσια τὰ χρήματα.

Ἔστιν οὖν ὅπου παρέσχηκας ἐμφανῆ τὴν ναῦν, ἀφ' οὗ τὰ χρήματα ἔλαβες παρ' ἡμῶν, ὁμολογῶν σώαν εἶναι αὐτός; ἢ καταπέπλευκας ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον, τῆς συγγραφῆς διαῤῥήδην λεγούσης εἰς τὸν Πειραιᾶ κατάγειν τὴν ναῦν καὶ ἐμφανῆ παρέχειν τοῖς δανείσασι; καὶ γὰρ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεάσασθε τὴν ὑπερβολήν. ἐῤῥάγη ἡ ναῦς, ὥς φησιν οὗτος, καὶ διὰ τοῦτο εἰς Ῥόδον κατήγαγεν αὐτήν. οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο ἐπεσκευάσθη καὶ πλώϊμος ἐγένετο. διὰ τί οὖν, ὦ βέλτιστε, εἰς μὲν τὴν Αἴγυπτον καὶ τἄλλα ἐμπόρια ἀπέστελλες αὐτήν, Ἀθήναζε δ' οὐκ ἀπέσταλκας οὐδέπω καὶ νῦν πρὸς ἡμᾶς τοὺς δανείσαντας, οἷς ἡ συγγραφὴ κελεύει σε ἀνέπαφον καὶ ἐμφανῆ τὴν ναῦν παρέχειν, καὶ ταῦτ' ἀξιούντων
1295 ἡμῶν καὶ προκαλεσαμένων σε πολλάκις; ἀλλ' οὕτως ἀνδρεῖος εἶ, μᾶλλον δ' ἀναίσχυντος, ὥστε ἐκ τῆς συγγραφῆς ὀφείλων ἡμῖν διπλάσια τὰ χρήματα οὐκ οἴει δεῖν οὐδὲ τοὺς τόκους τοὺς γινομένους ἀποδοῦναι, ἀλλὰ τοὺς εἰς Ῥόδον προστάττεις ἀπολαβεῖν, ὥσπερ τὸ σὸν πρόσταγμα τῆς συγγραφῆς δέον κυριώτερον γενέσθαι, καὶ τολμᾷς λέγειν, ὡς οὐκ ἐσώθη ἡ ναῦς εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἐφ' ᾧ δικαίως ἂν ἀποθάνοις ὑπὸ τῶν δικαστῶν. διὰ τίνα γὰρ ἄλλον, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ σέσωσται ἡ ναῦς εἰς τὸν Πειραιᾶ; πότερον δι' ἡμᾶς τοὺς διαῤῥήδην δανεί-

σαντας εἰς Αἴγυπτον καὶ εἰς Ἀθήνας, ἢ διὰ τοῦτον καὶ τὸν κοινωνὸν αὐτοῦ, οἳ ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανεισάμενοι, ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν Ἀθήναζε, εἰς Ῥόδον κατήγαγον τὴν ναῦν; ὅτι δ' ἑκόντες καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ταῦτ' ἔπραξαν, δῆλον ἐκ πολλῶν. εἰ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀκούσιον τὸ συμβὰν ἐγένετο καὶ ἡ ναῦς ἐῤῥάγη, τὸ μετὰ τοῦτ', ἐπειδὴ ἐπεσκεύασαν τὴν ναῦν, οὐκ ἂν εἰς ἕτερα δήπου ἐμπόρια ἐμίσθουν αὐτήν, ἀλλ' ὡς ὑμᾶς ἀπέστελλον ἐπανορθούμενοι τὸ ἀκούσιον σύμπτωμα. νῦν δ' οὐχ ὅπως ἐπηνωρθώσαντο, ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀδικήμασι πολλῷ μείζω προσεξημαρτήκασι καὶ ὥσπερ ἐπὶ καταγέλωτι ἀντιδικοῦντες εἰσεληλύθασιν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς ἐσόμενον, ἐὰν καταψηφίσησθε αὐτῶν, τἀρχαῖα μόνον ἀποδοῦναι καὶ τοὺς τόκους. ὑμεῖς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ἐπιτρέπετε τοῖς οὕτως ἔχουσι, μηδ' ἐπὶ δυοῖν ἀγκύραιν ὁρμεῖν αὐτοὺς ἐᾶτε, ὡς, ἂν μὲν 1296 κατορθώσωσι, τὰ ἀλλότρια ἕξοντας, ἐὰν δὲ μὴ δύνωνται ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς, αὐτὰ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδώσοντας, ἀλλὰ τοῖς ἐπιτιμίοις ζημιοῦτε τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς. καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, αὐτοὺς μὲν τούτους διπλασίαν καθ' ἑαυτῶν τὴν ζημίαν γράψασθαι, ἐάν τι παραβαίνωσι τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ, ὑμᾶς δ' ἠπιωτέρως ἔχειν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ταῦτ' οὐχ ἧττον ἡμῶν συνηδικημένους. τὰ μὲν οὖν περὶ τοῦ πράγματος δίκαια βραχέα ἐστὶ καὶ εὐμνημόνευτα. ἐδανείσαμεν Διονυσοδώρῳ τούτῳ καὶ τῷ κοινωνῷ αὐτοῦ τρισχιλίας δραχμὰς Ἀθήνηθεν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐξ Αἰγύπτου Ἀθήναζε. οὐκ ἀπειλήφαμεν τὰ χρήματα οὐδὲ τοὺς τόκους, ἀλλ' ἔχουσι τὰ ἡμέτερα καὶ χρῶνται δεύτερον ἔτος. οὐ κατακεκομίκασι τὴν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐδέπω καὶ νῦν, οὐδ' ἡμῖν παρεσχήκασιν ἐμφανῆ. ἡ δὲ συγγραφὴ κελεύει, ἐὰν μὴ παρέχωσιν ἐμφανῆ τὴν ναῦν, ἀποτίνειν αὐτοὺς διπλάσια τὰ χρήματα, τὴν δὲ πρᾶξιν εἶναι καὶ ἐξ ἑνὸς καὶ ἐξ ἀμφοῖν. ταῦτ' ἔχοντες τὰ δίκαια εἰσεληλύθαμεν πρὸς ὑμᾶς, ἀξιοῦντες τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀπολαβεῖν δι' ὑμῶν, ἐπειδὴ παρ' αὐτῶν τούτων οὐ δυνάμεθα. ὁ μὲν παρ' ἡμῶν λόγος οὗτός ἐστιν. οὗτοι δὲ δανείσασθαι μὲν ὁμολογοῦσι καὶ μὴ ἀποδεδωκέναι, διαφέρονται δ', ὡς οὐ δεῖ τελεῖν αὐτοὺς τοὺς τόκους τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀλλὰ τοὺς εἰς Ῥόδον, οὓς οὔτε συνεγράψαντο οὔτ' ἔπεισαν ἡμᾶς. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν τῷ Ῥοδίων δικαστηρίῳ ἐκρινόμεθα, ἴσως ἂν ἐπλεονέκτουν οὗτοι ἡμῶν, σεσιτηγηκότες πρὸς αὐτοὺς καὶ καταπεπλευκότες τῇ νηὶ εἰς τὸ ἐκείνων 1297 ἐμπόριον· νῦν δ' ὡς Ἀθηναίους εἰσεληλυθότες καὶ συγγραψάμε-

νοι εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐκ ἀξιοῦμεν ἐλαττωθῆναι ὑπὸ τῶν καὶ ἡμᾶς καὶ ὑμᾶς ἠδικηκότων. χωρὶς δὲ τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ἀγνοεῖτε, ὅτι νυνὶ μίαν δίκην δικάζοντες νομοθετεῖτε ὑπὲρ ὅλου τοῦ ἐμπορίου, καὶ παρεστᾶσι πολλοὶ τῶν κατὰ θάλατταν ἐργάζεσθαι προαιρουμένων ὑμᾶς θεωροῦντες, πῶς τὸ πρᾶγμα τουτὶ κρίνετε. εἰ μὲν γὰρ ὑμεῖς τὰς συγγραφὰς καὶ τὰς ὁμολογίας τὰς πρὸς ἀλλήλους γιγνομένας ἰσχυρὰς οἰήσεσθε δεῖν εἶναι καὶ τοῖς παραβαίνουσιν αὐτὰς μηδεμίαν συγγνώμην ἕξετε, ἑτοιμότερον προήσονται τὰ ἑαυτῶν οἱ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου δανείζοντες, ἐκ δὲ τούτων αὐξηθήσεται ὑμῖν τὸ ἐμπόριον· εἰ μέντοι ἐξέσται τοῖς ναυκλήροις συγγραφὴν γραψαμένοις, ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν εἰς Ἀθήνας, ἔπειτα κατάγειν τὴν ναῦν εἰς ἕτερα ἐμπόρια φάσκοντας ῥαγῆναι καὶ τοιαύτας προφάσεις πορίζομένους, οἵαισπερ Διονυσόδωρος οὑτοσὶ χρῆται, καὶ τοὺς τόκους μερίζειν πρὸς τὸν πλοῦν, ὃν ἂν φήσωσι πεπλευκέναι, καὶ μὴ πρὸς τὴν συγγραφήν, οὐδὲν κωλύσει ἅπαντα τὰ συμβόλαια διαλύεσθαι. τίς γὰρ ἂν ἐθελήσει τὰ ἑαυτοῦ προέσθαι, ὅταν ὁρᾷ τὰς μὲν συγγραφὰς ἀκύρους, ἰσχύοντας δὲ τοὺς τοιούτους λόγους καὶ τὰς αἰτίας τῶν ἠδικηκότων ἔμπροσθεν οὔσας τοῦ δικαίου; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὔτε γὰρ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ συμφέρει ταῦτα οὔτε τοῖς ἐργάζεσθαι προῃ-
1298 ρημένοις, οἵπερ χρησιμώτατοί εἰσι καὶ κοινῇ πᾶσιν ὑμῖν καὶ ἰδίᾳ τῷ ἐντυγχάνοντι. διόπερ δεῖ ὑμᾶς αὐτῶν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν, ὅσαπερ οἷός τ' ἦν, εἴρηκα· ἀξιῶ δὲ καὶ τῶν φίλων μοί τινα συνειπεῖν. δεῦρο, Δημόσθενες.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝ ΛΟΓΟΥ.

Γράφεται νόμος παρ' Ἀθηναίοις, γενέσθαι ζήτησιν πάντων τῶν ἐγγεγραμμένων τοῖς ληξιαρχικοῖς γραμματείοις, εἴτε γνήσιοι πολῖταί εἰσιν, εἴτε μή· τοὺς δὲ μὴ γεγονότας ἐξ ἀστοῦ καὶ ἐξ ἀστῆς ἐξαλείφεσθαι· διαψηφίζεσθαι δὲ περὶ πάντων τοὺς δημότας· καὶ τοὺς μὲν ἀποψηφισθέντας καὶ ἐμμείναντας τῇ ψήφῳ

τῶν δημοτῶν ἐξαληλίφθαι καὶ εἶναι μετοίκους, τοῖς δὲ βουλομένοις ἔφεσιν εἰς δικαστὰς δεδόσθαι· κἂν μὲν ἁλῶσι καὶ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ, πεπρᾶσθαι, ἐὰν δὲ ἀποφύγωσιν, εἶναι πολίτας. κατὰ τοῦτον τὸν νόμον τοῦ Ἁλιμουσίων δήμου διαψηφιζομένου, ἀποψηφίζεται Εὐξίθεός τις· φάσκων δὲ, ἑαυτὸν ὑπὸ Εὐβουλίδου ἐχθροῦ ὄντος κατεστασιάσθαι, ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐπιδεικνύει ἑαυτὸν ἐξ ἀστοῦ καὶ ἐξ ἀστῆς. Εἰ δὲ ἐτίτθευσεν ἡ μήτηρ μου, δι' ἀπορίαν τοῦτο ἐποίησεν. ὁ δὲ πατὴρ ἐξένισε τῇ γλώττῃ αἰχμάλωτος γενόμενος καὶ πραθείς. δεῖ δὲ μὴ τὰ ἀτυχήματα προφέρειν, ἀλλὰ τὰ γένη ζητεῖν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ 1299

ΕΦΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝ.

Πολλὰ καὶ ψευδῆ κατηγορηκότος ἡμῶν Εὐβουλίδου καὶ βλασφημίας οὔτε προσηκούσας οὔτε δικαίας πεποιημένου, πειράσομαι τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια λέγων, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεῖξαι καὶ μετὸν τῆς πόλεως ἡμῖν καὶ πεπονθότα ἐμαυτὸν οὐχὶ προσήκοντα ὑπὸ τούτου. δέομαι δ' ἁπάντων ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, λογισαμένους τό τε μέγεθος τοῦ παρόντος ἀγῶνος καὶ τὴν αἰσχύνην, μεθ' ἧς ὑπάρχει τοῖς ἁλισκομένοις ἀπολωλέναι, ἀκοῦσαι καὶ ἐμοῦ σιωπῇ, μάλιστα μὲν, εἰ δυνατὸν, μετὰ πλείονος εὐνοίας, ἢ τούτου· τοῖς γὰρ ἐν κινδύνῳ καθεστηκόσιν εἰκὸς εὐνοϊκωτέρους ὑμᾶς ὑπάρχειν· εἰ δὲ μὴ, μετά γε τῆς ἴσης. συμβαίνει δέ μοι τὸ μὲν καθ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὸ προσήκειν μοι τῆς πόλεως θαῤῥεῖν καὶ πολλὰς ἔχειν ἐλπίδας καλῶς ἀγωνιεῖσθαι, τὸν καιρὸν δὲ καὶ τὸ παρωξύνθαι τὴν πόλιν πρὸς τὰς ἀποψηφίσεις φοβεῖσθαι. πολλῶν γὰρ ἐξεληλαμένων δικαίως ἐκ πάντων τῶν δήμων, συγκεκοινωνήκαμεν τῆς δόξης ταύτης οἱ κατεστασιασμένοι, καὶ πρὸς τὴν κατ' ἐκείνων αἰτίαν, οὐ πρὸς τὸ καθ' αὑτὸν ἕκαστος ἀγωνιζόμεθα, ὥστ' ἐξ ἀνάγκης μέγαν ἡμῖν εἶναι τὸν φόβον. οὐ μὴν ἀλλὰ, καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, ἃ νομίζω περὶ τούτων αὐτῶν πρῶτον εἶναι δίκαια, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ οἴομαι, δεῖν 1300

ὑμᾶς τοῖς μὲν ἐξελεγχομένοις ξένοις οὖσι χαλεπαίνειν, εἰ μήτε πείσαντες μήτε δεηθέντες ὑμῶν λάθρα καὶ βίᾳ τῶν ὑμετέρων ἱερῶν καὶ κοινῶν μετεῖχον, τοῖς δὲ ἠτυχηκόσι καὶ δεικνύουσι πολίτας ὄντας αὐτοὺς βοηθεῖν καὶ σώζειν, ἐνθυμουμένους, ὅτι πάντων οἰκτρότατον πάθος ἡμῖν ἂν συμβαίη τοῖς ἠδικημένοις, εἰ τῶν λαμβανόντων δίκην ὄντες ἂν δικαίως μεθ' ὑμῶν ἐν τοῖς διδοῦσι γενοίμεθα καὶ συναδικηθείημεν διὰ τὴν τοῦ πράγματος ὀργήν. ᾤμην μὲν οὖν ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσήκειν Εὐβουλίδῃ, καὶ πᾶσι δὲ, ὅσοι νῦν ἐπὶ ταῖς ἀποψηφίσεσι κατηγοροῦσιν, ὅσα ἴσασιν ἀκριβῶς λέγειν καὶ μηδεμίαν προσάγειν ἀκοὴν πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα. οὕτω γὰρ τοῦτο ἄδικον καὶ σφόδρα πάλαι κέκριται, ὥστε οὐδὲ μαρτυρεῖν ἀκοὴν ἐῶσιν οἱ νόμοι οὐδ' ἐπὶ τοῖς πάνυ φαύλοις ἐγκλήμασιν· εἰκότως. ὅπου γὰρ εἰδέναι τινὲς ἤδη φήσαντες ψευδεῖς ἐφάνησαν, πῶς, ἅ γε μηδ' αὐτὸς οἶδεν ὁ λέγων, προσήκει πιστεύεσθαι; ἀλλὰ μὴν ὅπου γε μηδ' ὑπεύθυνον καθιστάντα ἑαυτὸν ἔξεστι δι' ὧν ἂν ἀκοῦσαί τις φῇ βλάπτειν μηδένα, πῶς ἀνυπευθύνῳ γε λέγοντι προσήκει πιστεύειν ὑμᾶς; ἐπειδὴ τοίνυν οὗτος εἰδὼς τοὺς νόμους καὶ μᾶλλον ἢ προσῆκεν ἀδίκως καὶ πλεονεκτικῶς τὴν κατηγορίαν πεποίηται, ἀναγκαῖον ἐμοὶ περὶ ὧν ἐν τοῖς δημόταις ὑβρίσθην πρῶτον εἰπεῖν. ἀξιῶ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
1301 μηδέπω τὴν τῶν δημοτῶν ἀποψήφισιν ποιεῖσθαι τεκμήριον ὑμᾶς, ὡς ἄρα οὐχὶ προσήκει μοι τῆς πόλεως. εἰ γὰρ πάντ' ἐνομίζετε τὰ δίκαια δυνήσεσθαι τοὺς δημότας διακρῖναι, οὐκ ἂν ἐδώκατε τὴν εἰς ὑμᾶς ἔφεσιν· νῦν δὲ διὰ φιλονεικίαν καὶ διὰ φθόνον καὶ δι' ἔχθραν καὶ δι' ἄλλας προφάσεις ἔσεσθαί τι τοιοῦτον ἡγούμενοι τὴν εἰς ὑμᾶς τοῖς ἀδικηθεῖσιν ἐποιήσατε καταφυγήν, δι' ἣν καλῶς ποιοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἠδικημένους ἅπαντας σεσώκατε. πρῶτον μὲν οὖν, ὃν τρόπον ἐν τοῖς δημόταις συνέβη τὴν διαψήφισιν γενέσθαι, φράσω πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πάντα λέγειν, τοῦτ' ἔγωγε ὑπολαμβάνω, ὅσα τις παρὰ τὸ ψήφισμα πέπονθεν ἀδίκως καταστασιασθεὶς, ἐπιδεῖξαι. Εὐβουλίδης γὰρ οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ὑμῶν ἴσασι πολλοὶ, γραψάμενος ἀσεβείας τὴν ἀδελφὴν τὴν Λακεδαιμονίου τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μετέλαβεν. ὅτι δὴ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀγῶνι τὰ δίκαια, τούτῳ δὲ τἀναντία ἐμαρτύρησα, διὰ ταύτην τὴν ἔχθραν ἐπιτίθεταί μοι. καὶ βουλεύων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ κύριος ὢν τοῦ θ' ὅρκου καὶ τῶν γραμματείων, ἐξ ὧν ἀνεκάλει τοὺς δημότας, τί ποιεῖ;

πρῶτον μέν, ἐπειδὴ συνελέγησαν οἱ δημόται, κατέτριψε τὴν ἡμέραν δημηγορῶν καὶ ψηφίσματα γράφων. τοῦτο δ' ἦν οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλ' ἐπιβουλεύων ἐμοί, ὅπως ὡς ὀψιαίτατα ἡ διαψήφισις ἡ περὶ ἐμοῦ γένοιτο· καὶ διεπράξατο τοῦτο. καὶ τῶν μὲν δημοτῶν οἱ ὀμόσαντες ἐγενόμεθα τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα, ἠρξάμεθα δὲ τοῦ διαψηφίζεσθαι δείλης ὀψίας. ὥστε συνέβη, ἡνίκα τοὐμὸν ὄνομ' ἐκαλεῖτο, σκότος ἤδη εἶναι· καὶ γὰρ ἦν περὶ 1302
ἑξηκοστόν. καὶ ἐκλήθην ὕστατος ἁπάντων τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κληθέντων, ἡνίκα οἱ μὲν πρεσβύτεροι τῶν δημοτῶν ἀπεληλύθεσαν εἰς τοὺς ἀγρούς, (τοῦ γὰρ δήμου ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πέντε καὶ τριάκοντα στάδια τοῦ ἄστεος ἀπέχοντος, καὶ τῶν πλείστων ἐκεῖ οἰκούντων, ἀπεληλύθεσαν οἱ πολλοί,) οἱ δὲ κατάλοιποι ἦσαν οὐ πλείους ἢ τριάκοντα· ἐν δὲ τούτοις ἦσαν ἅπαντες οἱ τούτῳ παρεσκευασμένοι. ἐπειδὴ δ' ἐκλήθη τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἀναπηδήσας οὗτος ἐβλασφήμει κατ' ἐμοῦ ταχὺ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὥσπερ καὶ νῦν, μάρτυρα μὲν ὧν κατηγόρησεν οὐδένα παρασχόμενος οὔτε τῶν δημοτῶν οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν, παρεκελεύετο δὲ τοῖς δημόταις ἀποψηφίζεσθαι. ἀξιοῦντος δέ μου εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι διά τε τὴν ὥραν καὶ τὸ μηδένα μοι παρεῖναι τό τε πρᾶγμα ἄφνω προσπεπτωκέναι, ἵνα τούτῳ τ' ἐξουσία προσγένοιτο ὁπόσα βούλοιτο κατηγορῆσαι καὶ μάρτυρας, εἴ τινας ἔχοι, παρασχέσθαι, ἐμοί τε ἐκγένοιτο ἀπολογήσασθαι ἐν ἅπασι τοῖς δημόταις καὶ τοὺς οἰκείους μάρτυρας παρασχέσθαι, (καί, ὅ τι γνοίησαν περὶ ἐμοῦ, τούτοις ἤθελον ἐμμένειν,) οὗτος ὧν μὲν ἐγὼ προὐκαλούμην οὐδὲν ἐφρόντισε, τὴν δὲ ψῆφον εὐθὺς ἐδίδου τοῖς παροῦσι τῶν δημοτῶν, οὔτε ἀπολογίαν ἐμοὶ δοὺς οὐδεμίαν οὔτ' ἔλεγχον οὐδένα ἀκριβῆ ποιήσας. οἱ δὲ τούτῳ συνεστῶτες ἀναπηδήσαντες ἐψηφίζοντο· καὶ ἦν μὲν σκότος, οἱ δὲ λαμβάνοντες δύο καὶ τρεῖς ψήφους ἕκαστος παρὰ τούτου ἐνέβαλλον εἰς τὸν καδίσκον. σημεῖον δέ· οἱ μὲν γὰρ ψηφισάμενοι οὐ πλείους ἢ τριάκοντ' ἦσαν, αἱ δὲ ψῆφοι ἠριθμήθησαν πλείους ἢ ἑξήκοντα, ὥστε 1303
πάντας ἡμᾶς ἐκπλαγῆναι. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὅτι οὔτε ἐδόθη ἡ ψῆφος ἅπασι πλείους τ' ἐγένοντο τῶν ψηφισαμένων, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι. συμβαίνει δέ μοι περὶ τούτων τῶν μὲν φίλων ἢ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων μηδένα μάρτυρα παρεῖναι διά τε τὴν ὥραν καὶ διὰ τὸ μηδένα παρακαλέσαι, αὐτοῖς δὲ τοῖς ἠδικηκόσι με χρήσασθαι μάρτυσιν. ἃ οὖν οὐ δυνήσονται ἔξαρνοι γενέσθαι, ταῦτα γέγραφα αὐτοῖς. λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνέβαινε τοῖς Ἁλιμουσίοις περὶ ἁπάντων τῶν δημοτῶν διαψηφίσασθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, εἰκὸς ἦν καὶ εἰς ὀψὲ ψηφίζεσθαι, ἵν' ἀπηλλαγμένοι εἴησαν ποιήσαντες τὰ ὑμῖν ἐψηφισμένα. εἰ δὲ πλείους ἢ εἴκοσιν ὑπόλοιποι ἦσαν] τῶν δημοτῶν, περὶ ὧν ἔδει τῇ ὑστεραίᾳ διαψηφίσασθαι, καὶ ὁμοίως ἦν ἀνάγκη συλλέγεσθαι τοὺς δημότας, τί ποτ' ἦν τὸ δυσχερὲς Εὐβουλίδῃ ἀναβαλέσθαι εἰς τὴν ὑστεραίαν καὶ περὶ ἐμοῦ πρώτου τὴν ψῆφον διδόναι τοῖς δημόταις; διότι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἠγνόει Εὐβουλίδης, ὅτι, εἰ λόγος ἀποδοθήσοιτο καὶ παραγένοιντό μοι πάντες οἱ δημόται καὶ ἡ ψῆφος δικαίως δοθείη, οὐδαμοῦ γενήσονται οἱ μετὰ τούτου συνεστηκότες. ὅθεν δ' οὗτοι συνέστησαν, ταῦτα, ἐπειδὰν περὶ τοῦ γένους εἴπω, τότε, ἂν βούλησθε ἀκούειν, ἐρῶ. νῦν δὲ τί δίκαιον νομίζω καὶ τί παρεσκεύασμαι ποιεῖν, ἄνδρες δικασταί; δεῖξαι πρὸς ὑμᾶς ἐμαυτὸν Ἀθηναῖον ὄντα καὶ τὰ πρὸς πατρὸς
1304 καὶ τὰ πρὸς μητρός, καὶ μάρτυρας τούτων, οὓς ὑμεῖς ἀληθεῖς φήσετε εἶναι, παρασχέσθαι, τὰς δὲ λοιδορίας καὶ τὰς αἰτίας ἀνελεῖν, ὑμᾶς δ' ἀκούσαντας τούτων, ἐὰν μὲν ὑμῖν πολίτης ὢν κατεστασιάσθαι δοκῶ, σώζειν, εἰ δὲ μή, πράττειν ὁποῖον ἄν τι ὑμῖν εὐσεβὲς εἶναι δοκῇ. ἄρξομαι δὲ ἐντεῦθεν. διαβεβλήκασι γάρ μου τὸν πατέρα, ὡς ἐξένισε. καὶ ὅτι μὲν ἁλοὺς ὑπὸ τῶν πολεμίων ὑπὸ τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον καὶ πραθεὶς εἰς Λευκάδα, Κλεάνδρῳ περιτυχὼν τῷ ὑποκριτῇ, πρὸς τοὺς οἰκείους διεσώθη δεῦρο πολλοστῷ χρόνῳ, παραλελοίπασιν· ὥσπερ δὲ δέον ἡμᾶς δι' ἐκείνας τὰς ἀτυχίας ἀπολέσθαι, τὸ ξενίζειν αὐτοῦ κατηγορήκασιν. ἐγὼ δ' ἐξ αὐτῶν τούτων μάλιστ' ἂν οἴομαι ὑμῖν ἐμαυτὸν Ἀθηναῖον ὄντα ἐπιδείξειν. καὶ πρῶτον μέν, ὡς ἑάλω καὶ ἐσώθη, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· ἔπειθ', ὅτι ἀφικόμενος τῆς οὐσίας παρὰ τῶν θείων τὸ μέρος μετέλαβεν· εἶθ', ὅτι οὔτ' ἐν τοῖς δημόταις οὔτ' ἐν τοῖς φράτορσιν οὔτ' ἄλλοθι οὐδαμοῦ τὸν ξενίζοντα οὐδεὶς πώποτ' ᾐτιάσατο, ὡς εἴη ξένος. καί μοι λάβε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Περὶ μὲν τοίνυν τῆς ἁλώσεως καὶ τῆς σωτηρίας, ἣν συνέβη γενέσθαι τῷ πατρὶ δεῦρο, ἀκηκόατε. ὡς δ' ὑμέτερος ἦν

πολίτης, ὦ ἄνδρες δικασταί, (τὸ γὰρ ὂν καὶ ἀληθὲς οὕτως ὑπάρχει,) μάρτυρας καλῶ τοὺς ζῶντας ἡμῖν τῶν συγγενῶν τῶν πρὸς πατρός. κάλει δή μοι πρῶτον μὲν Θουκριτίδην καὶ Χαρισιάδην. ὁ γὰρ τούτων πατὴρ Χαρίσιος ἀδελφὸς ἦν τοῦ πάππου τοῦ ἐμοῦ Θουκριτίδου καὶ Λυσαρέτης τῆς ἐμῆς τιτθῆς, θεῖος δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ· ἀδελφὴν γὰρ ὁ πάππος οὑμὸς ἔγημεν οὐχ ὁμομητρίαν. ἔπειτα Νικιάδην. καὶ γὰρ ὁ τούτου πατὴρ 1305 Λυσανίας ἀδελφὸς ἦν τοῦ Θουκριτίδου καὶ τῆς Λυσαρέτης, θεῖος δὲ τοῦ πατρὸς ἦν τοῦ ἐμοῦ. ἔπειτα Νικόστρατον. καὶ γὰρ ὁ τούτου πατήρ, ὁ Νικιάδης, ἀδελφιδοῦς ἦν τῷ πάππῳ τῷ ἐμῷ καὶ τῇ τιτθῇ, ἀνεψιὸς δὲ τῷ πατρί. καί μοι κάλει τούτους πάντας· σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν τοίνυν πρὸς ἀνδρῶν τῷ πατρὶ συγγενῶν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μαρτυρούντων καὶ διομνυμένων εἶναι συγγενῆ τὸν ἐμὸν πατέρα αὐτοῖς· ὧν οὐδεὶς δήπου παραστησάμενος τοὺς συνεισομένους αὐτῷ τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντι κατ' ἐξωλείας ἐπιορκεῖ. λάβε δὴ καὶ τὰς τῶν πρὸς γυναικῶν τῷ πατρὶ συγγενῶν μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οἱ μὲν τοίνυν ζῶντες οὗτοι τῶν συγγενῶν τοῦ πατρὸς καὶ πρὸς ἀνδρῶν καὶ πρὸς γυναικῶν μεμαρτυρήκασιν, ὡς ἦν ἀμφοτέρωθεν Ἀθηναῖος καὶ μετῆν τῆς πόλεως αὐτῷ δικαίως. κάλει δή μοι καὶ τοὺς φράτορας, ἔπειτα τοὺς γεννητάς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Λάβε δὴ καὶ τὰς τῶν δημοτῶν μαρτυρίας καὶ τὰς τῶν συγγενῶν περὶ τῶν φρατόρων, ὡς εἵλοντό με φρατρίαρχον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὰ μὲν τοίνυν ὑπὸ τῶν ζώντων συγγενῶν καὶ φρατόρων καὶ δημοτῶν καὶ γεννητῶν ὧν προσήκει μαρτυρούμενα ἀκηκόατε· ἐξ ὧν ἔστιν ὑμῖν εἰδέναι, πότερόν ποτ' ἀστὸς ἢ ξένος

ἦν, ᾧ ταῦθ' ὑπῆρχε. καὶ γὰρ εἰ μὲν εἰς ἕνα ἢ δύο ἀνθρώπους
κατεφεύγομεν, εἴχομεν ἂν τιν' ὑποψίαν παρεσκευάσθαι τού-
1306 τους· εἰ δ' ἐν ἅπασιν ὅσοισπερ ἕκαστος ὑμῶν ἐξητασμένος
φαίνεται καὶ ζῶν ὁ πατὴρ καὶ νῦν ἐγώ, λέγω φράτορσι, συγ-
γενέσι, δημόταις, γεννηταῖς, πῶς ἔνεστιν [ἢ πῶς δυνατὸν] τού-
τους ἅπαντας, μὴ μετ' ἀληθείας ὑπάρχοντας, κατεσκευάσθαι;
εἰ μὲν τοίνυν εὔπορος ὢν ὁ πατὴρ, χρήματα δοὺς τούτοις,
ἐφαίνετο πείσας συγγενεῖς αὐτοὺς ἑαυτοῦ φάσκειν εἶναι, λόγον
εἶχεν ὑποψίαν τιν' ἔχειν, ὡς οὐκ ἦν ἀστός· εἰ δὲ πένης ὢν
ἅμα συγγενεῖς τε παρέσχετο τοὺς αὐτοὺς καὶ μεταδιδόντας τῶν
ὄντων ἐπεδείκνυε, πῶς οὐκ εὔδηλον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ προσήκει
τούτοις; οὐ γὰρ ἂν δήπου, εἴγε μηδενὶ ἦν οἰκεῖος, χρήματ'
αὐτῷ προστιθέντες οὗτοι τοῦ γένους μετεδίδοσαν· ἀλλ' ἦν, ὡς
τό τε ἔργον ἐδήλωσε καὶ ὑμῖν μεμαρτύρηται. ἔτι τοίνυν ἀρχὰς
ἔλαχε καὶ ἦρξε δοκιμασθείς. καί μοι λάβε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οἴεταί τις οὖν ὑμῶν ἐᾶσαί ποτ' ἂν τοὺς δημότας ἐκεῖνον
τὸν ξένον καὶ μὴ πολίτην ἄρχειν παρ' αὐτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἂν
κατηγορεῖν; οὐ τοίνυν κατηγόρησεν οὐδὲ εἷς οὐδ' ᾐτιάσατο.
ἀλλὰ μὴν καὶ διαψηφίσεις ἐξ ἀνάγκης ἐγένοντο τοῖς δημόταις
ὀμόσασι καθ' ἱερῶν, ὅτ' ἀπώλετο αὐτοῖς τὸ ληξιαρχικὸν γραμ-
ματεῖον, δημαρχοῦντος Ἀντιφίλου, τοῦ πατρὸς τοῦ Εὐβουλίδου,
καί τινας ἀπήλασαν αὐτῶν· περὶ ἐκείνου δ' οὐδεὶς οὔτ' εἶπεν
οὔτ' ᾐτιάσατο τοιοῦτον οὐδέν. καίτοι πᾶσίν ἐστιν ἀνθρώποις
τέλος τοῦ βίου θάνατος· καὶ περὶ ὧν μὲν ἄν τις ζῶν αἰτίαν
σχῇ περὶ τοῦ γένους, δίκαιον τοὺς παῖδας τὴν ἀειλογίαν παρέ-
χειν, περὶ ὧν δ' ἂν μηδεὶς αὐτὸν ζῶντα καταιτιάσηται, πῶς
οὐ δεινὸν, εἰ τοὺς παῖδας ὁ βουλόμενος κρίνει; εἰ μὲν τοίνυν
1307 περὶ τούτων μηδεὶς λόγος ἐξητάσθη, δῶμεν τοῦτο λεληθέναι·
εἰ δ' ἐδόθη καὶ διεψηφίσαντο καὶ μηδὲν ᾐτιάσατο πώποτε μη-
δεὶς, πῶς οὐ δικαίως ἂν ἔγωγε κατ' ἐκεῖνον Ἀθηναῖος εἴην
τὸν τελευτήσαντα, πρὶν ἀμφισβητηθῆναι τοῦ γένους αὐτῷ; ὡς
δὴ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει καὶ τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἔτι τοίνυν, παίδων αὐτῷ τεττάρων γενομένων ὁμομητρίων ἐμοὶ καὶ τελευτησάντων, ἔθαψε τούτους εἰς τὰ πατρῷα μνήματα, ὧν, ὅσοιπέρ εἰσι τοῦ γένους, κοινωνοῦσι· καὶ τούτων οὐδεὶς οὐκ ἀπεῖπε πώποτε, οὐκ ἐκώλυσεν, οὐ δίκην ἔλαχε. καίτοι τίς ἂν ἔστιν, ὅστις εἰς τὰ πατρῷα μνήματα τοὺς μηδὲν ἐν γένει προσήκοντας τιθέναι ἐάσαι; ὡς τοίνυν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Περὶ μὲν τοίνυν τοῦ πατρὸς, ὡς Ἀθηναῖος ἦν, ταῦτ' ἔχω λέγειν, καὶ μάρτυρας παρέσχημαι τοὺς ὑπ' αὐτῶν τούτων ἐψηφισμένους εἶναι πολίτας, μαρτυροῦντας ἐκεῖνον ἑαυτοῖς ἀνεψιὸν εἶναι. φαίνεται δὲ βιοὺς ἔτη τόσα καὶ τόσα ἐνθάδε καὶ οὐδαμοῦ πώποτε ὡς ξένος ἐξετασθεὶς, ἀλλὰ πρὸς τούτους ὄντας συγγενεῖς καταφεύγων, οὗτοι δὲ καὶ προσδεχόμενοι καὶ τῆς οὐσίας μεταδιδόντες ὡς αὑτῶν ἑνί. τοῖς χρόνοις τοίνυν οὕτω φαίνεται γεγονὼς, ὥστε, εἰ καὶ κατὰ θάτερα ἀστὸς ἦν, εἶναι πολίτην προσήκειν αὐτόν· γέγονε γὰρ πρὸ Εὐκλείδου. περὶ δὲ τῆς μητρὸς (καὶ γὰρ καὶ ταύτην διαβεβλήκασί μοι) λέξω, καὶ μάρτυρας ὧν ἂν λέγω καλῶ. καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μόνον παρὰ τὰ ψηφίσματα τὰ περὶ τῆς ἀγορᾶς διέβαλλεν ἡμᾶς 1308 Εὐβουλίδης, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοὺς νόμους, οἳ κελεύουσιν ἔνοχον εἶναι τῇ κακηγορίᾳ τὸν τὴν ἐργασίαν τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἢ τῶν πολιτῶν ἢ τῶν πολιτίδων ὀνειδίζοντά τινι. ἡμεῖς δ' ὁμολογοῦμεν καὶ ταινίας πωλεῖν καὶ ζῆν οὐχ ὄντινα τρόπον βουλόμεθα. καὶ εἴ σοί ἐστι τοῦτο σημεῖον, ὦ Εὐβουλίδη, τοῦ μὴ Ἀθηναίους εἶναι ἡμᾶς, ἐγώ σοι τούτου ὅλως τοὐναντίον ἐπιδείξω, ὅτι οὐκ ἔξεστι ξένῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐργάζεσθαι. καί μοι λαβὼν ἀνάγνωθι πρῶτον τὸν Σόλωνος νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Λάβε δὴ καὶ τὸν Ἀριστοφῶντος. οὕτω γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον ἔδοξεν ἐκεῖνος καλῶς καὶ δημοτικῶς νομοθετῆσαι, ὥστ' ἐψηφίσασθε πάλιν τὸν αὐτὸν ἀνανεώσασθαι.

ΝΟΜΟΣ.

Προσήκει τοίνυν ὑμῖν, βοηθοῦσι τοῖς νόμοις, μὴ τοὺς ἐργαζομένους ξένους νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς συκοφαντοῦντας πονηρούς. ἐπεί, ὦ Εὐβουλίδη, ἔστι καὶ ἕτερος περὶ τῆς ἀργίας νόμος, ᾧ αὐτὸς ἔνοχος ὢν ἡμᾶς τοὺς ἐργαζομένους διαβάλλεις. ἀλλὰ γὰρ τοσαύτη τις ἀτυχία ἐστὶ περὶ ἡμᾶς νῦν, ὥστε τούτῳ μὲν ἔξεστιν ἔξω τοῦ πράγματος βλασφημεῖν καὶ πάντα ποιεῖν, ὅπως μηδενὸς ἐγὼ τῶν δικαίων τύχω, ἐμοὶ δ' ἐπιτιμήσετε ἴσως, ἐὰν λέγω, ὃν τρόπον οὗτος ἐργάζεται περιιὼν ἐν τῇ πόλει· καὶ εἰκότως. ἃ γὰρ ὑμεῖς ἴστε, τί δεῖ λέγειν; σκοπεῖτε δή. νομίζω γὰρ ἔγωγε τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἡμᾶς ἐργάζεσθαι μέγιστον εἶναι ση-
1309 μεῖον τοῦ ψευδεῖς ἡμῖν αἰτίας τοῦτον ἐπιφέρειν. ἣν γάρ φησιν εἶναι ταινιόπωλιν καὶ φανερὰν πᾶσι, προσῆκε δήπουθεν εἰδότας αὐτὴν πολλοὺς ἥτις ἐστὶ μαρτυρεῖν, καὶ μὴ μόνον ἀκοήν· ἀλλ' εἰ μὲν ξένη ἦν, τὰ τέλη ἐξετάσαντας τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰ ξενικὰ ἐτέλει, καὶ ποδαπὴ ἦν, ἐπιδεικνύντας, εἰ δὲ δούλη, μάλιστα μὲν τὸν πριάμενον, εἰ δὲ μή, τὸν ἀποδόμενον ἥκειν καταμαρτυροῦντα, εἰ δὲ μή, τῶν ἄλλων τινά, ἢ ὡς ἐδούλευσεν, ἢ ὡς ἀφείθη ἐλευθέρα. νῦν δὲ τούτων μὲν ἀπέδειξεν οὐδέν, λελοιδόρηκε δ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδὲν ὅ τι οὔ. τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ συκοφάντης, αἰτιάσασθαι μὲν πάντα, ἐξελέγξαι δὲ μηδέν. ἔπειτα κἀκεῖνο περὶ τῆς μητρὸς εἴρηκεν, ὅτι ἐτίτθευσεν. ἡμεῖς δέ, ὅτε ἡ πόλις ἠτύχει καὶ πάντες κακῶς ἔπραττον, οὐκ ἀρνούμεθα τοῦτο γενέσθαι· ὃν δὲ τρόπον καὶ ὧν ἕνεκα ἐτίτθευσεν, ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. μηδεὶς δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσχερῶς ὑπολάβῃ· καὶ γὰρ νῦν ἀστὰς γυναῖκας πολλὰς εὑρήσετε τιτθευούσας, ἃς ὑμῖν καὶ κατ' ὄνομα, ἐὰν βούλησθε, ἐροῦμεν. εἰ δέ γε πλούσιοι ἦμεν, οὔτ' ἂν τὰς ταινίας ἐπωλοῦμεν, οὔτ' ἂν ὅλως ἦμεν ἄποροι. ἀλλὰ τί ταῦτα κοινωνεῖ τῷ γένει; ἐγὼ μὲν οὐδὲν οἶμαι. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς πένητας ἀτιμάζετε· ἱκανὸν γὰρ αὐτοῖς ἐστι τὸ πένεσθαι κακόν· μηδέ γε τοὺς ἐργάζεσθαι καὶ ζῆν ἐκ τοῦ δικαίου προαιρουμένους· ἀλλ' ἀκούσαντες, ἐὰν ὑμῖν ἐπιδεικνύω τῆς μητρὸς
1310 τοὺς οἰκείους, οἵους προσήκει εἶναι ἀνθρώποις ἐλευθέροις, ἃ οὗτος καταιτιᾶται περὶ αὐτῆς, ταύτας τὰς διαβολὰς ἐξομνυμένους καὶ μαρτυροῦντας αὐτὴν ἀστὴν οὖσαν εἰδέναι, οὓς ὑμεῖς φήσετε πιστοὺς εἶναι, δικαίαν ἡμῖν θέσθε τὴν ψῆφον. ἐμοὶ γὰρ ἦν πάππος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς μητρὸς πατήρ, Δαμό-

στρατος Μελιτεύς. τούτῳ γίγνονται τέτταρες παῖδες, ἐκ μὲν ἧς τὸ πρῶτον ἔσχε γυναικὸς θυγάτηρ καὶ υἱός, ᾧ ὄνομα Ἀμυθέων, ἐκ δὲ τῆς ὕστερον Χαιρεστράτης ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ καὶ Τιμοκράτης. τούτοις δὲ γίγνονται παῖδες, τῷ μὲν Ἀμυθέωνι Δαμόστρατος, τοῦ πάππου τοὔνομ᾽ ἔχων, καὶ Καλλίστρατος, καὶ Δεξίθεος. καὶ ὁ μὲν Ἀμυθέων, ὁ τῆς μητρὸς ἀδελφός, τῶν ἐν Σικελίᾳ στρατευσαμένων καὶ τελευτησάντων ἐστὶ, καὶ τέθαπται ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι· καὶ ταῦτα μαρτυρήσεται. τῇ δ᾽ ἀδελφῇ αὐτοῦ, συνοικησάσῃ Διοδώρῳ Ἁλαιεῖ, υἱὸς γίνεται Κτησίβιος. καὶ οὗτος μὲν ἐτελεύτησεν ἐν Ἀβύδῳ μετὰ Θρασυβούλου στρατευόμενος. ζῇ δὲ τούτων ὁ Δαμόστρατος, ὁ τοῦ Ἀμυθέωνος, τῆς μητρος ἀδελφιδοῦς τῆς ἐμῆς. τῆς δὲ Χαιρεστράτης, τῆς ἐμῆς τιτθῆς, τὴν ἀδελφὴν λαμβάνει Ἀπολλόδωρος Πλωθεύς. τούτων γίνεται Ὀλύμπιχος, τοῦ δ᾽ Ὀλυμπίχου Ἀπολλόδωρος· καὶ οὗτος ζῇ. καί μοι κάλει αὐτούς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τούτων μὲν τοίνυν ἀκηκόατε μαρτυρούντων καὶ διομνυμένων. τὸν δὲ καὶ ὁμομήτριον καὶ κατ᾽ ἀμφότερ᾽ ἡμῖν συγγενῆ καλῶ καὶ τοὺς υἱεῖς αὐτοῦ. τῷ γὰρ Τιμοκράτει, τῷ τῆς μητρὸς ἀδελφῷ τῆς ἐμῆς ὁμοπατρίῳ καὶ ὁμομητρίῳ, γίνεται 1311
Εὐξίθεος, τοῦ δ᾽ Εὐξιθέου τρεῖς υἱεῖς. οὗτοι πάντες ζῶσι. καί μοι κάλει τοὺς ἐπιδημοῦντας αὐτῶν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Λάβε δή μοι καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν φρατόρων, καὶ συγγενῶν τῶν τῆς μητρὸς, καὶ δημοτῶν, καὶ ὧν τὰ μνήματα ταὐτά.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ γένους τοῦ τῆς μητρὸς οὕτως ὑμῖν ἐπιδεικνύω καὶ πρὸς ἀνδρῶν καὶ πρὸς γυναικῶν ἀστήν. τῇ δὲ μητρὶ τῇ ἐμῇ γίγνεται, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ Πρωτομάχου, ᾧ αὐτὴν ὁ Τιμοκράτης, ὁμομήτριος καὶ ὁμοπάτριος ὢν ἀδελφὸς, ἔδωκε, θυγάτηρ, εἶτα ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐγώ. ὃν δὲ τρόπον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ συνῴκησε, ταῦθ᾽

ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ· καὶ γὰρ ἃ περὶ τὸν Κλεινίαν αἰτιᾶται καὶ τὸ τιτθεῦσαι τὴν μητέρα, καὶ ταῦτα πάντα ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν διηγήσομαι. ὁ Πρωτόμαχος πένης ἦν. ἐπικλήρου δὲ κληρονομήσας εὐπόρου, τὴν μητέρα βουληθεὶς ἐκδοῦναι πείθει λαβεῖν αὐτὴν Θούκριτον, τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ὄντα ἑαυτοῦ γνώριμον. καὶ ἐγγυᾶται ὁ πατὴρ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Τιμοκράτους Μελιτέως, παρόντων τῶν τε θείων ἀμφοτέρων τῶν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλων μαρτύρων. καὶ τούτων ὅσοι ζῶσι, μαρτυρήσουσιν ὑμῖν. μετὰ δὲ ταῦτα χρόνῳ ὕστερον παιδίων αὐτῇ δυοῖν ἤδη γεγενημένων, καὶ τοῦ μὲν πατρὸς στρατευομένου καὶ ἀποδημοῦντος μετὰ Θρασυβούλου, αὐτὴ δ' οὖσα ἐν ἀπορίαις ἠναγκάσθη τὸν Κλεινίαν, τὸν τοῦ Κλειδίκου, τιτθεῦσαι,
1312 τῷ μὲν εἰς ἐμὲ ἥκοντι κινδύνῳ νυνὶ μὰ τὸν Δία οὐχὶ συμφέρον πρᾶγμα ποιήσασα, (ἀπὸ γὰρ ταύτης τῆς τιτθείας ἅπασα ἡ περὶ ἡμᾶς γέγονε βλασφημία,) τῇ μέντοι ὑπαρχούσῃ πενίᾳ ἴσως καὶ ἀναγκαῖα καὶ ἁρμόττοντα ποιοῦσα. φαίνεται τοίνυν οὐχ ὁ ἐμὸς πατὴρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτος λαβὼν τὴν ἐμὴν μητέρα, ἀλλ' ὁ Πρωτόμαχος, καὶ παῖδας ποιησάμενος, καὶ θυγατέρα ἐκδούς· ὃς καὶ τετελευτηκὼς ὅμως μαρτυρεῖ τοῖς ἔργοις ἀστὴν ταύτην καὶ πολῖτιν εἶναι. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι πρῶτον μὲν τοὺς τοῦ Πρωτομάχου υἱεῖς, ἔπειτα τοὺς ἐγγυωμένῳ παρόντας τῷ πατρὶ, καὶ τῶν φρατόρων τοὺς οἰκείους, οἷς τὴν γαμηλίαν εἰσήνεγκεν ὑπὲρ τῆς μητρὸς ὁ πατὴρ, εἶτα Εὔνικον Χολαργέα, τὸν τὴν ἀδελφὴν λαβόντα τὴν ἐμὴν παρὰ τοῦ Πρωτομάχου, εἶτα τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς. κάλει τούτους.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Πῶς οὖν οὐκ ἂν οἰκτρότατα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντων ἐγὼ πεπονθὼς εἴην, εἰ, τῶν συγγενῶν ὄντων τοσούτων τουτωνὶ καὶ μαρτυρούντων καὶ διομνυμένων ἐμοὶ προσήκειν, μηδεὶς μηδενὶ τούτων ἀμφισβητῶν, ὡς οὐκ εἰσὶ πολῖται, ἐμὲ ψηφίσαιτο εἶναι ξένον; λάβε δή μοι καὶ τὴν τοῦ Κλεινίου καὶ τὴν τῶν συγγενῶν αὐτοῦ μαρτυρίαν, οἳ ἴσασι δήπου, τίς οὖσά ποτε ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐτίτθευσεν αὐτόν. οὐ γὰρ ἃ τήμερον ἡμεῖς φαμὲν, εὔορκον αὐτοῖς μαρτυρεῖν, ἀλλ' ἃ πάντα τὸν χρόνον ᾔδεσαν, ἀστὴν τὴν ἡμετέραν μὲν μητέρα, τιτθὴν δὲ τούτου νομιζομένην. καὶ γὰρ, εἰ ταπεινὸν ἡ τιτθὴ, τὴν ἀλήθειαν οὐ

φεύγω· οὐ γὰρ εἰ πένητες ἦμεν, ἠδικήκαμεν, ἀλλ᾽ εἰ μὴ πολῖται, οὐδὲ περὶ ψυχῆς οὐδὲ περὶ χρημάτων ἡμῖν ἐστιν ὁ παρὼν 1313
ἀγὼν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ γένους. πολλὰ ταπεινὰ καὶ δουλικὰ πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἡ πενία βιάζεται ποιεῖν, ἐφ᾽ οἷς ἐλεοῖντ᾽ ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαιότερον, ἢ προσαπολλύοιντο. ὡς γὰρ ἐγὼ ἀκούω, πολλαὶ καὶ τιτθαὶ καὶ ἔριθοι καὶ τρυγήτριαι γεγόνασιν ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως κατ᾽ ἐκείνους τοὺς χρόνους συμφορῶν ἀσταὶ γυναῖκες· πολλαὶ δ᾽ ἐκ πενήτων πλούσιαι νῦν. ἀλλ᾽ αὐτίχ᾽ ὑπὲρ τούτων. νῦν δὲ τοὺς μάρτυρας κάλει.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐκοῦν ὅτι μὲν καὶ τὰ πρὸς μητρός εἰμι ἀστὸς καὶ τὰ πρὸς πατρὸς, τὰ μὲν ἐξ ὧν ἄρτι μεμαρτύρηται μεμαθήκατε πάντες, τὰ δ᾽ ἐξ ὧν πρότερον περὶ τοῦ πατρός. λοιπὸν δέ μοι περὶ ἐμαυτοῦ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν· τὸ μὲν ἁπλούστατον, οἶμαι, καὶ δικαιότατον, ἐξ ἀμφοτέρων ἀστὸν ὄντα με, κεκληρονομηκότα καὶ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ γένους, εἶναι πολίτην. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ προσήκοντα πάντα ἐπιδείξω, μάρτυρας παρεχόμενος, ὡς εἰσήχθην εἰς τοὺς φράτορας, ὡς ἐνεγράφην εἰς τοὺς δημότας, ὡς ὑπ᾽ αὐτῶν τούτων προεκρίθην ἐν τοῖς εὐγενεστάτοις κληροῦσθαι τῆς ἱερωσύνης τῷ Ἡρακλεῖ, ὡς ἦρχον ἀρχὰς δοκιμασθείς. καί μοι κάλει αὐτούς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐκοῦν δεινὸν, ὦ ἄνδρες δικασταί· εἰ μὲν ἔλαχον ἱερεὺς, ὥσπερ προεκρίθην, ἔδει ἄν με καὶ αὐτὸν θύειν ὑπὲρ τούτων, καὶ τοῦτον μετ᾽ ἐμοῦ συνθύειν· νῦν δὲ τοὺς αὐτοὺς τούτους ἐμὲ μεθ᾽ αὐτῶν οὐδὲ συνθύειν ἐᾶν; φαίνομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἅπαντα παρὰ πᾶσι τοῖς νῦν κατηγοροῦσι πολίτης ὡμολογημένος. οὐ γὰρ ἂν δήπου τόν γε 1314
ξένον καὶ μέτοικον, ὡς νῦν φησιν Εὐβουλίδης, οὔτ᾽ ἀρχὰς ἄρχειν οὔθ᾽ ἱερωσύνην κληροῦσθαι μεθ᾽ ἑαυτοῦ προκριθέντα εἴασε· καὶ γὰρ οὗτος ἦν τῶν κληρουμένων καὶ προκριθέντων. οὐδὲ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παλαιὸς ἂν ἐχθρὸς ὢν ἐμοὶ τοῦτον τὸν καιρὸν περιέμεινεν, ὃν οὐδεὶς ᾔδει γενησόμενον, εἴπερ τι συνῄδει τοιοῦτον. ἀλλ᾽ οὐ συνῄδει. διόπερ τὸν μὲν ἄλλον ἅπαντα χρόνον δημοτευόμενος μετ᾽ ἐμοῦ καὶ κληρούμενος οὐδὲν

ἕνεκα τούτων· ἐπειδὴ δ᾽ ἡ πόλις πᾶσα τοῖς ἀσελγῶς εἰσπεπηδηκόσιν εἰς τοὺς δήμους ὀργιζομένη παρώξυντο, τηνικαῦτά με ἐπεβούλευσεν. ἦν δ᾽ ἐκεῖνος μὲν ὁ καιρὸς τοῦ συνειδότος αὑτῷ τἀληθῆ λέγειν, ὁ δὲ νυνὶ παρὼν ἐχθροῦ καὶ συκοφαντεῖν βουλομένου. ἐγὼ δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, (καί μοι πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μηδεὶς θορυβήσῃ μηδ᾽ ἐφ᾽ ᾧ μέλλω λέγειν ἀχθεσθῇ,) ἐμαυτὸν Ἀθηναῖον ὑπείληφα, ὥσπερ ὑμῶν ἕκαστος ἑαυτόν, μητέρα ἐξ ἀρχῆς νομίζων, ἥνπερ εἰς ὑμᾶς ἀποφαίνω, καὶ οὐχ ἑτέρας μὲν ὤν, ταύτης δὲ προσποιούμενος, πατέρα πάλιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν αὐτὸν τρόπον. καίτοι, εἰ τοῖς ἐξελεγχομένοις, ὧν μέν εἰσιν, ἀποκρυπτομένοις, ὧν δ᾽ οὐκ εἰσί, προσποιουμένοις δίκαιον ὑπάρχειν παρ᾽ ὑμῖν τοῦτο σημεῖον, ὡς εἰσὶ ξένοι, ἐμοὶ δήπου τοὐναντίον, ὡς εἰμὶ πολίτης. οὐ γὰρ ἂν ξένην καὶ ξένον τοὺς ἐμαυτοῦ γονέας ἐπιγραψάμενος μετέχειν ἠξίουν τῆς πόλεως, ἀλλ᾽, εἴ τι τοιοῦτον συνῄδειν, ἐζήτησ᾽ ἂν οὓς φήσω γονέας εἶναι. ἀλλ᾽ οὐ συνῄδειν. διόπερ μένων ἐπὶ
1315 τοῖς οὖσι δικαίως γονεῦσιν ἐμαυτῷ τῆς πόλεως μετέχειν ἀξιῶ. ἔτι τοίνυν ὀρφανὸς κατελείφθην. καί φασί με εὔπορον εἶναι, καὶ τῶν μαρτύρων ἐνίους ὠφελουμένους μοι μαρτυρεῖν συγγενεῖς εἶναι· καὶ ἅμα μὲν κατ᾽ ἐμοῦ λέγουσι τὰς ἐκ τῆς πενίας ἀδοξίας καὶ περὶ τὸ γένος διαβάλλουσιν, ἅμα δὲ δι᾽ εὐπορίαν φασὶ πάντα με ὠνεῖσθαι. ὥστε πότερα χρὴ αὐτοῖς πιστεύειν; ἐξῆν δὲ δήπου τούτοις, εἰ νόθος ἢ ξένος ἦν ἐγώ, κληρονόμοις εἶναι τῶν ἐμῶν πάντων. εἶθ᾽ οὗτοι μικρὰ λαμβάνειν καὶ κινδυνεύειν ἐν ψευδομαρτυρίαις καὶ ἐπιορκεῖν μᾶλλον αἱροῦνται, ἢ πάντ᾽ ἔχειν, καὶ ταῦτ᾽ ἀσφαλῶς καὶ μηδεμιᾶς ἐξωλείας ὑπόχους ἑαυτοὺς ποιεῖν; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλ᾽, οἶμαι, συγγενεῖς ὄντες τὰ δίκαια ποιοῦσι βοηθοῦντες αὑτῶν ἑνί. καὶ ταῦτ᾽ οὐχὶ νῦν πεπεισμένοι ποιοῦσιν, ἀλλὰ παιδίον ὄντα με εὐθέως ἦγον εἰς τοὺς φράτορας, εἰς Ἀπόλλωνος πατρῴου ἦγον, εἰς τἆλλα ἱερά. καίτοι οὐ δήπου παῖς ὢν ἐγὼ ταῦτ᾽ ἔπειθον αὐτοὺς ἀργύριον διδούς. ἀλλὰ μὴν ὁ πατὴρ αὐτὸς ζῶν ὀμόσας τὸν νόμιμον τοῖς φράτορσιν ὅρκον εἰσήγαγεν ἐμὲ ἀστὸν ἐξ ἀστῆς ἐγγυητῆς αὑτῷ γεγενημένον εἰδώς, καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται. εἶτ᾽ ἐγὼ ξένος; ποῦ μετοίκιον καταθείς; ἢ τίς τῶν ἐμῶν πώποτε; ποῦ πρὸς ἄλλους δημότας ἐλθὼν καὶ οὐ δυνηθεὶς ἐκείνους πεῖσαι δεῦρ᾽ ἐμαυτὸν ἐνέγραψα; ποῦ τί ποιήσας ὧν ὅσοι μὴ καθαρῶς ἦσαν πολῖται πεποιηκότες φαίνονται; οὐδαμοῦ. ἀλλ᾽ ἁπλῶς, ἐν οἷς ὁ πάππος ὁ τοῦ πατρός, ὁ ἐμός, ὁ πατήρ,

ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς φαίνομαι δημοτευόμενος. καὶ νῦν πῶς ἂν τις ὑμῖν σαφέστερον ἐπιδείξειε μετὸν τῆς πόλεως αὐτῷ; ἐνθυ- 1316
μείσθω γὰρ ἕκαστος ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἑαυτῷ προσήκοντας τίν' ἄλλον ἂν δύναιτο ἐπιδεῖξαι τρόπον, ἢ τὸν αὐτὸν ἐμοί, μαρτυροῦντας, ὀμνύντας, πάλαι τοὺς αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὄντας; διὰ ταῦτα τοίνυν ἐγὼ πιστεύων ἐμαυτῷ κατέφυγον εἰς ὑμᾶς. ὁρῶ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μόνον τῶν ἀποψηφισαμένων Ἁλιμουσίων ἐμοῦ κυριώτερ' ὄντα τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ καὶ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου· δικαίως. κατὰ γὰρ πάντα αἱ παρ' ὑμῖν εἰσι κρίσεις δικαιόταται. ἐνθυμεῖσθε τοίνυν κἀκεῖνο, ὅσοι τῶν μεγάλων δήμων ἐστέ, ὡς οὐδέν' ἀπεστερεῖτε οὔτε κατηγορίας οὔτ' ἀπολογίας. καὶ πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο πᾶσιν ὑμῖν τοῖς δικαίως τούτῳ τῷ πράγματι χρησαμένοις, ὅτι καὶ τῶν ἀναβαλέσθαι δεομένων οὐκ ἀφῄρησθε τὸ παρασκευάσασθαι· ᾧ καὶ τοὺς συκοφαντοῦντας καὶ δι' ἔχθραν ἐπιβουλεύοντας ἐξηλέγχετε. καὶ ὑμᾶς μὲν ἐπαινεῖν ἄξιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς δὲ καλῷ καὶ δικαίῳ πράγματι μὴ καλῶς χρησαμένους ψέγειν. ἐν οὐδενὶ τοίνυν εὑρήσετε τῶν δήμων δεινότερα γεγενημένα τῶν παρ' ἡμῖν. οὗτοι γὰρ ἀδελφῶν ὁμομητρίων καὶ ὁμοπατρίων τῶν μὲν εἰσιν ἀπεψηφισμένοι, τῶν δ' οὔ· καὶ πρεσβυτέρων ἀνθρώπων ἀπόρων, ὧν τοὺς υἱεῖς ἐγκαταλελοίπασι. καὶ τούτων, ἂν βούλησθε, μάρτυρας παρέξομαι. ὃ δὲ πάντων δεινότατον οἱ συνεστηκότες πεποιήκασι· καί μοι πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μηδεὶς ὑπολάβῃ δυσκόλως, ἐὰν τοὺς ἠδικηκότας ἐμαυτὸν πονηροὺς ὄντας ἐπιδεικνύω· νομίζω γὰρ 1317
ὑμῖν τὴν τούτων πονηρίαν δεικνὺς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λέγειν τὸ γενόμενόν μοι· οὗτοι γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλομένους τινὰς ἀνθρώπους ξένους πολίτας γενέσθαι, Ἀναξιμένην καὶ Νικόστρατον, κοινῇ διανειμάμενοι πέντε δραχμὰς ἕκαστος προσεδέξαντο. καὶ ταῦτ' οὐκ ἂν ἐξομόσαιτο Εὐβουλίδης οὐδ' οἱ μετ' αὐτοῦ μὴ οὐκ εἰδέναι. καὶ νῦν τούτων οὐκ ἀπεψηφίσαντο. τί οὖν οὐκ ἂν οἴεσθε τούτους ἰδίᾳ ποιῆσαι, οἳ κοινῇ ταῦτ' ἐτόλμων; πολλούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἱ μετ' Εὐβουλίδου συνεστῶτες καὶ ἀπολωλέκασι καὶ σεσώκασιν ἕνεκ' ἀργυρίου. ἐπεὶ καὶ τὸ πρότερον (ἐρῶ δ' εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,) δημαρχῶν ὁ Εὐβουλίδου πατήρ, ὥσπερ εἶπον, Ἀντίφιλος τεχνάζει βουλόμενος παρά τινων λαβεῖν ἀργύριον, καὶ ἔφη τὸ κοινὸν γραμματεῖον ἀπολωλέναι· ὥστ' ἔπεισε διαψηφίσασθαι τοὺς Ἁλιμουσίους περὶ αὑτῶν. καὶ κατηγορῶν δέκα τῶν

δημοτῶν ἐξέβαλεν, οὓς ἅπαντας πλὴν ἑνὸς κατεδέξατο τὸ δικαστήριον. καὶ ταῦτα πάντες ἴσασιν οἱ πρεσβύτεροι. πολλοῦ γ' ἔδεόν τινας ἐγκαταλιπεῖν τῶν μὴ Ἀθηναίων, ὅπου καὶ τοὺς ὄντας πολίτας συνιστάμενοι ἐξέβαλον, οὓς τὸ δικαστήριον κατεδέξατο. καὶ ὢν ἐχθρὸς τῷ ἐμῷ πατρὶ τότε οὐ μόνον οὐ κατηγόρησεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ψῆφον ἤνεγκεν, ὡς οὐκ ἦν Ἀθηναῖος. τῷ τοῦτο; δῆλον, ὅτι ἁπάσαις ἔδοξε δημότης εἶναι. καὶ τί δεῖ
1318 περὶ τῶν πατέρων λέγειν; ἀλλ' Εὐβουλίδης αὐτὸς οὑτοσί, ἡνίκα ἐνεγράφην ἐγὼ καὶ ὀμόσαντες οἱ δημόται δικαίως πάντες περὶ ἐμοῦ τὴν ψῆφον ἔφερον, οὔτε κατηγόρησεν οὔτε ἐναντίαν τὴν ψῆφον ἤνεγκε· καὶ γὰρ ἐνταῦθα πάλιν ἐμὲ πάντες ἐψηφίσαντο δημότην. καὶ εἴ φασί με τοῦτο ψεύδεσθαι, ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ὕδατος ὅστις βούλεται τούτων τἀναντία μαρτυρησάτω. εἰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο δοκοῦσιν οὗτοι λέγειν μάλιστ' ἰσχυρόν, ὡς ἀπεψηφίσαντό μου νῦν οἱ δημόται, ἐγὼ τετράκις ἐπιδεικνύω πρότερον, ὅτε ὁσίως ἄνευ διστάσεως ἐψηφίσαντο, καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα δημότας αὑτῶν εἶναι ψηφισαμένους· πρῶτον μέν γε τοῦ πατρὸς δοκιμασθέντος, εἶτ' ἐμοῦ, εἶτ' ἐν τῇ προτέρᾳ δοκιμασίᾳ, ὅτε ἠφάνισαν οὗτοι τὸ γραμματεῖον· τὸ δὲ τελευταῖον προκρίναντες ἐμὲ ἐψηφίσαντο ἐν τοῖς εὐγενεστάτοις κληροῦσθαι τῆς ἱερωσύνης τῷ Ἡρακλεῖ. καὶ ταῦτα πάντα μεμαρτύρηται. εἰ δὲ δεῖ τὴν δημαρχίαν λέγειν, δι' ἣν ὠργίζοντό μοί τινες, ἐν ᾗ διάφορος ἐγενόμην εἰσπράττων ὀφείλοντας πολλοὺς αὐτῶν μισθώσεις τεμενῶν καὶ ἕτερ', ἃ τῶν κοινῶν διηρπάκεισαν, ἐγὼ μὲν ἂν βουλοίμην ὑμᾶς ἀκούειν, ἀλλ' ἴσως ἔξω τοῦ πράγματος ὑπολήψεσθε ταῦτ' εἶναι, ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἔχω δεικνύναι τεκμήριον, ὡς συνέστησαν. ἔκ τε γὰρ τοῦ ὅρκου ἐξήλειψαν τὸ ψηφιεῖσθαι γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ καὶ οὔτε χάριτος ἕνεκ' οὔτ' ἔχθρας, (καὶ γὰρ τοῦτο φανερὸν ἐγένετο,) καὶ ὅτι γ' ἱεροσυλήσαντες τὰ ὅπλα, (εἰρήσεται γάρ,) ἃ ἐγὼ ἀνέθηκα τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ τὸ ψήφισμα ἐκκολάψαντες, ὃ ἐμοὶ ἐψηφίσαντο
1319 οἱ δημόται, συνώμνυον οὗτοι ἐπ' ἐμέ, οἱ ὑπ' ἐμοῦ τὰ κοινὰ εἰσπραχθέντες. καὶ εἰς τοσοῦτον ἀναιδείας ἐληλύθασιν, ὥστ' ἔλεγον περιϊόντες, ἐμὲ τῆς ἀπολογίας ἕνεκεν ταῦτα ποιῆσαι. καὶ τίς ὑμῶν ἂν καταγνοίη μου τοσαύτην μανίαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥστε τηλικούτων ἕνεκεν πρὸς τὸ πρᾶγμα τεκμηρίων ἄξια θανάτου διαπράξασθαι, καὶ ἃ ἐμοὶ φιλοτιμίαν ἔφερε, ταῦτ' ἀφανίζειν; τὸ δὲ πάντων δεινότατον οὐ δήπου γε φήσειεν ἂν ἐμὲ κατασκευάσαι. οὐ γὰρ ἔφθη μοι συμβᾶσα ἡ ἀτυχία, καὶ

εὐθὺς, ὥσπερ φυγάδος ἤδη μου ὄντος καὶ ἀπολωλότος, τούτων τινὲ ςἐπὶ τὸ οἰκίδιον ἐλθόντες ἐν ἀγρῷ νύκτωρ ἐπεχείρησαν διαφορῆσαι τἄνδοθεν· οὕτω σφόδρα ὑμῶν καὶ τῶν νόμων κατεφρόνησαν. καὶ ταῦτα τοὺς εἰδότας, ἐὰν βούλησθε, καλοῦμεν. πολλὰ δ' ἔχων καὶ ἄλλα ἐπιδεῖξαι, ἃ τούτοις ἐστὶ διαπεπραγμένα καὶ ἃ εἰσιν ἐψευσμένοι, ἡδέως μὲν ἂν ὑμῖν λέγοιμι, ἐπειδὴ δὲ ἔξω τοῦ πράγματος νομίζετ' εἶναι, ἐάσω. ἀναμνήσθητε δ' ἐκείνων καὶ θεάσασθε, ὡς πολλὰ καὶ δίκαια ἔχων πρὸς ὑμᾶς ἥκω. ὥσπερ γὰρ τοὺς θεσμοθέτας ἀνακρίνετ', ἐγὼ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐμαυτὸν ἐν ὑμῖν ἀνακρίνω. ὦ ἄνθρωπε, τίς ἦν σοὶ πατήρ; ἐμοὶ Θούκριτος. οἰκεῖοί τινες εἶναι μαρτυροῦσιν αὐτῷ; πάνυ γε· πρῶτον μέν γε τέτταρες ἀνεψιοὶ, εἶτ' ἀνεψιαδοῦς, εἶθ' οἱ τὰς ἀνεψιὰς λαβόντες αὐτῶν, εἶτα φράτορες, εἶτ' Ἀπόλλωνος πατρῴου καὶ Διὸς ἑρκείου γεννηταὶ, εἶθ' οἷς ἠρία ταὐτά, εἶθ' οἱ δημόται πολλάκις αὐτὸν δεδοκιμάσθαι καὶ ἀρχὰς ἄρξαι καὶ αὐτοὶ διεψηφισμένοι φαίνονται. τὰ μὲν τοίνυν περὶ τοῦ πατρὸς 1320 πῶς ἂν ὑμῖν δικαιότερον ἢ καθαρώτερον ἐπιδείξαιμι; καλῶ δ' ὑμῖν τοὺς οἰκείους, εἰ βούλεσθε. τὰ δὲ περὶ τῆς μητρὸς ἀκούσατε. ἐμοὶ γάρ ἐστι μήτηρ Νικαρέτη, Δημοστράτου θυγάτηρ Μελιτέως. ταύτης τίνες οἰκεῖοι μαρτυροῦσι; πρῶτον μὲν ἀδελφοῦ δύο υἱοὶ, εἶτα τοῦ ἑτέρου ἀδελφιδοῦ δύο υἱοὶ, εἶτ' ἀνεψιοὶ αὐτῆς, εἶθ' οἱ Πρωτομάχου υἱεῖς, τοῦ λαβόντες τὴν ἐμὴν μητέρα πρότερον, εἶθ' ὁ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν τὴν ἐκ τοῦ Πρωτομάχου γήμας Εὔνικος Χολαργεὺς, εἶθ' υἱὸς τῆς ἀδελφῆς. ἀλλὰ μὴν καὶ φράτορες τῶν οἰκείων αὐτῆς καὶ δημόται ταῦτα μεμαρτυρήκασι. τίνος οὖν ἂν προσδέοισθε; καὶ γὰρ, ὅτι κατὰ τοὺς νόμους ὁ πατὴρ ἔγημε καὶ γαμηλίαν τοῖς φράτορσιν εἰσήνεγκε, μεμαρτύρηται. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐμαυτὸν ἐπέδειξα πάντων μετειληφότα, ὅσων προσήκει τοὺς ἐλευθέρους. ὥστε πανταχῇ δικαίως καὶ προσηκόντως ἡμῖν ἂν προσθέμενοι τὴν ψῆφον εὐορκοίητε. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοὺς ἐννέα ἄρχοντας ἀνακρίνετε, εἰ γονέας εὖ ποιοῦσιν. ἐγὼ δὲ τοῦ μὲν πατρὸς ὀρφανὸς κατελείφθην· τὴν δὲ μητέρ', ἱκετεύω ὑμᾶς καὶ ἀντιβολῶ, διὰ τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἀπόδοτέ μοι θάψαι εἰς τὰ πατρῷα μνήματα, καὶ μή με κωλύσητε, μηδὲ ἄπολιν ποιήσητε, μηδὲ τῶν οἰκείων ἀποστερήσητε τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος, καὶ ὅλως ἀπολέσητε. πρότερον γὰρ ἢ προλείπειν τούτους, εἰ μὴ δυνατὸν ὑπ' αὐτῶν εἴη σωθῆναι, ἀποκτείναιμ' ἂν ἐμαυτὸν, ὥστ' ἐν τῇ πατρίδι γε ὑπὸ τούτων ταφῆναι.

1321 ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΘΕΟΚΡΙΝΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Τοῦτον τὸν λόγον οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς ἀναγράφουσιν οἱ πολλοὶ δημόσιον ὄντα φανερῶς. δῆλον δὲ ἔσται τοῦτο ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. κατὰ τῶν ἑτέρωσέ ποι καὶ μὴ Ἀθήναζε σεσιτηγηκότων ἐμπόρων ἢ ναυκλήρων Ἀθηναίων φάσεις ἦσαν δεδομέναι. νόμος δὲ ἦν, ἐάν τίς τινα φήνας μὴ ἐπεξίῃ, ἢ ἐπεξιὼν μὴ λάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, χιλίας ἐκτίνειν τῷ δημοσίῳ· τοῖς δὲ ὀφείλουσι μὴ ἐξεῖναι λέγειν· καὶ τρίτος, ἐὰν μή τις δόξῃ δικαίως εἰς ἐλευθερίαν ἀφελέσθαι τινά, τὸ ἥμισυ τοῦ τιμήματος ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ. Ἐπιχάρης οὖν ἔδειξε Θεοκρίνην, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, λέγειν ἐκ τριῶν τούτων νόμων. καὶ γὰρ Μικίωνα ὡς ἑτέρωσέ ποι σεσιτηγηκότα φῆναι μὲν αὐτὸν λέγει, μὴ ἐπεξελθεῖν δέ· καὶ ἐπιμελητὴν ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἀποδειχθέντα ἐν εὐθύναις ἁλῶναι κλοπῆς χρημάτων, ἃ ἦν ἱερὰ τῶν ἐπωνύμων· καὶ τρίτον Κηφισοδώρου θεράπαιναν εἰς ἐλευθερίαν ἀδίκως ἀφελόμενον τὸν πατέρα τοῦ Θεοκρίνου προσοφλῆσαι δραχμὰς πεντακοσίας. ἐπὶ τούτοις μὲν ἡ ἔνδειξις καὶ τὸ πρᾶγμα φανερῶς δημόσιον. τὸν δὲ λόγον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν εἶναι Δεινάρχου, καίτοι γε οὐκ ἀπεοικότα τῶν τοῦ Δημοσθένους.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ 1322

ΕΝΔΕΙΞΙΣ ΚΑΤΑ ΘΕΟΚΡΙΝΟΥ.

Τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τουτονὶ Θεοκρίνην ἀτυχήσαντος πρὸς τὴν πόλιν καὶ ὄφλοντος δέκα τάλαντα, καὶ τούτου διπλοῦ γεγενημένου, ὥστε μηδ' ἐλπίδα ἡμῖν εἶναι σωτηρίας μηδεμίαν, ἡγησάμην δεῖν ἐπὶ τῷ τιμωρεῖσθαι μεθ' ὑμῶν τοῦτον μήθ' ἡλικίαν μήτ' ἄλλο μηδὲν ὑπολογισάμενος δοῦναι τὴν ἔνδειξιν ταύτην. καὶ γὰρ ὁ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ᾧπερ πάντα πειθόμενος πεποίηκα, πρὸς ἅπαντας ὠδύρετο τοὺς γνωρίμους, εἰ παραλιπὼν ἐγὼ τὸν καιρόν, ἐν ᾧ διὰ τὸ τὸν πατέρα ζῆν ἔξεστί μοι τοῦτον ἀμύνεσθαι, τὴν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἡλικίαν προφασιζόμενος αὐτὸν μὲν περιόψομαι πάντων ἀπεστερημένον, Θεοκρίνην δὲ παρὰ τοὺς νόμους γραφὰς γραφόμενον καὶ συκοφαντοῦντα πολλοὺς τῶν πολιτῶν, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἱκετεύω μετ' εὐνοίας ἀκοῦσαί μου, πρῶτον μὲν ὅτι τῷ πατρὶ βοηθῶν καὶ πειθόμενος ἀγωνίζομαι, ἔπειθ' ὅτι καὶ νέος ὢν καὶ ἄπειρος, ὥστ' ἀγαπητὸν εἶναί μοι, ἐάν, τῆς παρ' ὑμῶν ὑπαρξάσης εὐνοίας, δυνηθῶ δηλῶσαι τὰ πεπραγμένα τούτῳ, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι, ὦ ἄνδρες δικασταί, προδέδομαι (τὰ γὰρ ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἰρήσεται) ὑπ' ἀνθρώπων, οἳ πιστευθέντες ὑφ' ἡμῶν διὰ τὴν πρὸς τοῦτον ἔχθραν καὶ πυθόμενοι τὰ πράγματα καὶ φήσαντες ἐμοὶ συναγωνιεῖσθαι ἐγκαταλελοίπασι νυνί με καὶ διαλέλυνται πρὸς 1323
τοῦτον ἐν τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν, ὥστε μοι μηδὲ τὸν συνεροῦντα εἶναι, ἐὰν μή τις ἄρα μοι τῶν οἰκείων βοηθήσῃ. πολλαῖς μὲν οὖν ἐνδείξεσιν ἦν ἔνοχος οὑτοσὶ καὶ ἅπαντας τοὺς περὶ ταῦτα νόμους ἐφαίνετο παραβεβηκώς, καινότατον δὲ τῶν ἔργων τῶν τούτου τὴν περὶ τὸ πλοῖον φάσιν εὑρίσκομεν γεγονυῖαν. διόπερ ταῦτα γράψας εἰς τὴν ἔνδειξιν ἔδωκεν ὁ πατήρ μοι. πρῶτον μὲν οὖν τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸν περὶ τῶν φαινόντων καὶ οὐκ ἐπεξιόντων, ἀλλὰ διαλυομένων παρὰ τοὺς νόμους·

ἐντεῦθεν γὰρ οἶμαι προσήκειν μοι ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου· εἶτα τὴν φάσιν αὐτήν, ἣν οὗτος ἐποιήσατο κατὰ τοῦ Μικίωνος. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

Ὁ νόμος οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς προαιρουμένοις ἢ γράφεσθαι γραφὰς ἢ φαίνειν ἢ ἄλλο τι ποιεῖν τῶν ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ γεγραμμένων προλέγει διαῤῥήδην, ἐφ' οἷς ἕκαστόν ἐστι τούτων ποιητέον. ἔτι δὲ ταῦτα, ὥσπερ ἠκούσατ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου· ἐὰν ἐπεξιών τις μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, χιλίας ἀποτίνειν· κἂν μὴ ἐπεξίῃ, ὦ Θεοκρίνη, χιλίας ἑτέρας· ἵνα μήτε συκοφαντῇ μηδεὶς, μήτ' ἄδειαν ἔχων ἐργολαβῇ καὶ καθυφείη τὰ τῆς πόλεως. φημὶ δή, κατὰ ταύτην τὴν ἔνδειξιν ἔνοχον εἶναι Θεοκρίνην τῷ φήναντα Μικίωνα Χολλίδην μὴ ἐπεξελθεῖν, ἀλλ' ἀργύριον λαβόντα ἀποδόσθαι τὸ πρᾶγμα, καὶ τοῦτ' ἀποδείξω σαφῶς, ὡς ἐγὼ νομίζω. καίτοι Θεοκρίνης γε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ οἱ μετὰ τούτου οὐδὲν ὅ τι οὐ πεποιήκασι προσιόντες τοῖς μάρτυσι, τὰ μὲν ἀπειλοῦντες αὐτοῖς,
1324 τὰ δὲ πείθοντες μὴ μαρτυρεῖν. ἀλλ' ὅμως, ἐὰν ὑμεῖς βούλησθε τὰ δίκαια βοηθεῖν μοι καὶ κελεύητ' αὐτούς, μᾶλλον δ', ἀναγκάζοντος ἐμοῦ, συναναγκάζητε ἤτοι μαρτυρεῖν ἢ ἐξόμνυσθαι, καὶ μὴ ἐᾶτε λόγους αὐτοὺς λέγειν, εὑρήσετε τἀληθές. λέγε οὖν πρῶτον μὲν τὴν φάσιν, εἶτα τὰς μαρτυρίας.

ΦΑΣΙΣ.

Ταύτην τὴν φάσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔδωκε μὲν οὑτοσὶ προσκαλεσάμενος τὸν Μικίωνα, ἔλαβε δ' ὁ γραμματεὺς ὁ τῶν τοῦ ἐμπορίου ἐπιμελητῶν, Εὐθύφημος. ἐξέκειτο δὲ πολὺν χρόνον ἔμπροσθεν τοῦ συνεδρίου ἡ φάσις, ἕως λαβὼν ἀργύριον οὗτος εἴασε διαγραφῆναι, καλούντων αὐτὸν εἰς τὴν ἀνάκρισιν τῶν ἀρχόντων. ὅτι δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, πρῶτον μὲν κάλει, ὃς ἐγραμμάτευε τῇ ἀρχῇ, Εὐθύφημον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λέγε δὴ καὶ τὴν τῶν ἰδόντων ἐκκειμένην τὴν φάσιν μαρτυρίαν. λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Κάλει δὲ καὶ τοὺς τοῦ ἐμπορίου ἐπιμελητὰς καὶ αὐτὸν τὸν Μικίων', οὗ ἔφηνε τὸ πλοῖον, καὶ τὰς μαρτυρίας ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὡς μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔφηνε Θεοκρίνης τὸ Μικίωνος πλοῖον, καὶ ὡς ἐξέκειτο πολὺν χρόνον ἡ φάσις, καὶ ὡς εἰς τὴν ἀνάκρισιν καλούμενος οὐχ ὑπήκουσεν οὐδὲ ἐπεξῆλθεν, ἀκηκόατε μαρτυρούντων τούτων, οὓς εἰδέναι μάλιστα προσῆκεν. ὅτι δ' οὐ ταῖς χιλίαις μόνον ἔνοχός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἀπαγωγῇ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα κελεύει πάσχειν ὁ νόμος οὑτοσὶ τὸν συκοφαντοῦντα τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ναυκλήρους, ῥᾳδίως ἐξ αὐ- 1325
τοῦ τοῦ νόμου γνώσεσθε. βουλόμενος γὰρ ὁ τὸν νόμον τιθεὶς μήτε τοὺς ἀδικοῦντας τῶν ἐμπόρων ἀθώους εἶναι μήτε τοὺς ἄλλους πράγματ' ἔχειν ἁπλῶς ἀπεῖπε τοῖς τοιούτοις τῶν ἀνθρώπων μὴ φαίνειν, εἰ μὴ πιστεύει τις αὑτῷ δείξειν ἐν ὑμῖν ταῦτα γεγενημένα, περὶ ὧν ποιεῖται τὴν φάσιν· ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ τὰ τῶν συκοφαντούντων, ἔνδειξιν αὐτῶν εἶναι καὶ ἀπαγωγήν. μᾶλλον δὲ λέγε τὸν νόμον αὐτόν· πολὺ γὰρ ἐμοῦ σαφέστερον διδάξει.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε τοῦ νόμου, ἃ κελεύει πάσχειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν συκοφάντην; οὐκοῦν, εἰ μέν τι εἰδὼς πεποιηκότα τούτων ὧν ἔγραψεν ἐν τῇ φάσει Θεοκρίνης πεποιηκέναι τὸν Μικίωνα καθυφεῖκε τὸ πρᾶγμα καὶ διαλέλυται πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀδικεῖ πάντας ὑμᾶς καὶ δικαίως ὀφείλει τὰς χιλίας· εἰ δὲ πλεύσαντα δικαίως αὐτὸν οἷ προσῆκεν (ἔστω γὰρ [τοῦθ'] ὁπότερον οὗτος βούλεται) φαίνει καὶ προσκαλεῖται, [καὶ] συκοφαντεῖ τοὺς ναυκλήρους, καὶ τὸν νόμον, εἰ καὶ μὴ τὸν πρότερον, ἀλλά γε τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα παραβέβηκε, καὶ καταμεμαρτύρηκεν αὑτοῦ μηδὲν ὑγιὲς μήτε λέγειν μήτε πράττειν. τίς γὰρ ἂν, παρεὶς τὸ δικαίως πράττοντα λαβεῖν τὸ μέρος τῶν χρημάτων κατὰ τὸν νόμον, διαλυσάμενος ἠβουλήθη μικρὰ κερδᾶναι καὶ τούτοις ἔνοχον αὑτὸν καταστῆσαι τοῖς νόμοις, ἐξόν, ὅπερ ἀρτίως εἶπον, τὰ ἡμίσεα τῶν φανθέντων λαβεῖν; οὐδ' ἂν

1326 ὡς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ οἱ σπανίως αὐτοῦ συκοφαντοῦντα ἔτη μὲν πέντε οὕτως νυνὶ εἶεν. ὡς παραδέδειχα ὑμῖν τοὺς ἄλλους καταφανῶς γεγραφότας· ἔτερον δὲ τοῦτο, ὡς ἐμοί; δοκεῖ κατά γε τὸν ἐφεξῆς τῷ ἐμπορίῳ τις ἐνδείξας τὸν ζητούμενον κωλῦσαι τῶν τελωνῶν, καὶ ἐάν τις ἀδικῇ τῇ Ἀθηνᾷ ἢ τῶν ἄλλων θεῶν ἢ τῶν ἐπωνύμων τῳ· ὃ φαίνεται οὗτος ὀφείλων καὶ οὐκ ἐκτετικὼς ἐπιτιμίας ἀργυρικάς, ἃς ὤφλεν ἐν ταῖς εὐθύναις τῷ ἐπωνύμῳ τῆς αὑτοῦ φυλῆς. καί μοι λέγε τοῦτ' αὐτὸ τοῦ νόμου.

ΝΟΜΟΣ

Ἀκούεις, οὑτοσί, τί λέγει; Ἢ τῶν ἐπωνύμων τῳ. λέγε δὴ τὴν τῶν φυλετῶν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Τοῦ γ' ἂν οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀνθρώπων ὀλίγων φροντίσειεν, ἢ τῶν τὸν πλεῖστον τοῦ χρόνου πλεόντων, ὥσπερ ὁ Μικίων, ὅστις τοὺς φυλέτας παρόντας οὔτ' ᾐδεῖτο οὔτ' ᾐσχύνθη, τοῦτο μὲν οὕτως αὐτῶν τὰ κοινὰ διαφθείρας, ἔτι δ' ἐκείνους κλοπὴν αὐτοῦ κατεγνωκότας, τοῦτο δ' ὄφλων, καὶ τοὺς νόμους, ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅτι κωλύουσιν αὐτὸν γράφεσθαι γραφάς, ἕως ἂν ἐκτίσῃ, βιαζόμενος, καὶ νομίζων, δεῖν τοὺς μὲν ἄλλους τοὺς ὀφείλοντας μηδενὸς μετέχειν τῶν κοινῶν, αὑτὸν δὲ κρείττω τῶν νόμων εἶναι. φήσει τοίνυν τὸν πάππον, οὐχ αὑτὸν εἶναι τὸν ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένον, καὶ περὶ τούτου πολλοὺς ἐρεῖ λόγους, ὡς ἐκεῖνός ἐστιν. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν ἀκριβὲς, ὁπότερός ἐστιν, οὐκ ἔχω λέγειν· εἰ δ' οὖν ἐστιν, ὡς οὗτος ἐρεῖ, πολὺ δικαιότερον εἶναι νομίζω καταψηφίσασθαι ὑμᾶς αὐτοῦ, εἰ ταῦθ' οὕτως ἐστίν. εἰ γὰρ, ὀφείλοντος αὐτῷ τοῦ πάπ-
1327 που πάλαι, καὶ τοῦ νόμου κελεύοντος κληρονομεῖν τούτου τὸν ἐκείνου, προσῆκον αὐτῷ μηδὲ πάλαι γράφεσθαι, γράφεται, καὶ διὰ τοῦτ' οἰήσεται δεῖν ἀποφεύγειν, ὅτι πονηρὸς ἐκ τριγονίας ἐστὶν, οὐ δίκαια ἐρεῖ, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὡς οὖν καὶ παρ' αὐτοῦ Θεοκρίνου ὁμολογεῖται τούτου εἶναι τὸ ὄφλημα, καὶ κατετάξατο τοῖς φυλέταις ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ τοῖς βουλομένοις εὐορκεῖν οὐ καλῶς ἔχει ταύτην ἀπογνώσκειν τὴν

ἔνδειξιν, λάβε μοι τὸ ψήφισμ', ὃ εἶπεν ἐν τοῖς φυλέταις Σκιρωνίδης.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Προσελθὼν δ' οὑτοσὶ Θεοκρίνης ὡμολόγησεν ὀφείλειν καὶ ἐκτίσειν ἐναντίον τῶν φυλετῶν, ἐπειδὴ προσιόντας ἡμᾶς ᾔσθετο καὶ βουλομένους ἀντίγραφα τῶν ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένων λαβεῖν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Πολύ γ' ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Λεωντίδας τοὺς ἀναγκάσαντας ἀποδοῦναι Θεοκρίνην τὰς ἑπτὰ μνᾶς ἐπῃνέσατ' ἂν μᾶλλον, ἢ τοῦτον. τέταρτος τοίνυν ἕτερος νόμος ἐστὶν, (ὁμολογῶ γὰρ τῶν τούτῳ πεπραγμένων τὰ πλεῖστα ἐξητακέναι,) καθ' ὃν ὀφείλει πεντακοσίας δραχμὰς Θεοκρίνης οὑτοσὶ, οὐκ ἐκτετικότος αὐτῷ τοῦ πατρὸς, ἃς προσώφλεν ἀφελόμενος τὴν Κηφισοδώρου θεράπαιναν εἰς ἐλευθερίαν, ἀλλὰ διοικησαμένου πρὸς Κτησικλέα τὸν λογογράφον, ὃς ἦν ἐπὶ τοῖς τῶν ἀντιδίκων πράγμασιν, ὥστε μήτ' ἐκτῖσαι μήτ' εἰς ἀκρόπολιν ἀνενεχθῆναι· ἃς οὐδὲν [μὲν] ἧττον, οἶμαι, Θεοκρίνης ὀφείλει νυνὶ κατὰ τὸν νόμον. οὐ γὰρ, ἐὰν Κτησικλῆς ὁ μέτοικος συγχωρήσῃ τούτῳ πονηρὸς πονηρῷ, μὴ παραδοθῆναι τοῖς πράκτορσι τὸν προσοφείλοντα κατὰ τὸν νόμον, διὰ τοῦτο δεῖ τὴν πόλιν 1328
ἀπεστερῆσθαι τῶν ἐκ τῶν νόμων ἐπικειμένων ζημιῶν, ἀλλὰ προσήκει τοὺς ἀντιδίκους ὑπὲρ μὲν τῶν ἰδίων, ὅπως ἂν αὐτοὺς πείθωσι, διοικεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους, ὑπὲρ δὲ τῶν πρὸς τὸ δημόσιον, ὅπως ἂν οἱ νόμοι κελεύωσι. καί μοι λέγε τόν τε νόμον, ὃς κελεύει τὸ ἥμισυ τοῦ τιμήματος ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ, ὃς ἂν δόξῃ μὴ δικαίως εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἀφελέσθαι, καὶ τὴν τοῦ Κηφισοδώρου μαρτυρίαν.

ΝΟΜΟΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λέγε δὴ κἀκεῖνον τὸν νόμον τὸν ἀπ' ἐκείνης κελεύοντα τῆς ἡμέρας ὀφείλειν, ἀφ' ἧς ἂν ὄφλῃ, ἐάν τ' ἐγγεγραμμένος ᾖ, ἐάν τε μή.

ΝΟΜΟΣ.

Πῶς οὖν ἄλλως, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, προσήκει τὸν δικαίως κατηγοροῦντ᾽ ἀποφαίνειν ὀρθῶς ἐνδεδειγμένον Θεοκρίνην τουτονὶ, καὶ μὴ μόνον ἔνοχον ὄντα τῇ ἐνδείξει κατὰ τὰς χιλίας, ἐφ᾽ αἷς ἐνδέδεικται, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὀφλήμασιν; ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς νομίζω. οὐ γὰρ δή γε προσδοκᾷν δεῖ, Θεοκρίνην αὐτὸν ὁμολογήσειν ὑμῖν ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ καὶ δικαίως ἐνδεῖχθαι φήσειν, ἀλλὰ τοὐναντίον πάντα λόγον μᾶλλον ἐρεῖν καὶ πάσας αἰτίας οἴσειν, ὡς καταστασιάζεται, ὡς διὰ τὰς τῶν παρανόμων γραφὰς εἰς ταῦθ᾽ ἥκει. λοιπὸν γάρ ἐστι τοῦτο τοῖς ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασιν ἐξελεγχομένοις, αἰτίας καὶ προφάσεις εὑρίσκειν, αἵτινες τοῦ παρόντος ὑμᾶς ποιήσουσι πράγματος ἐπιλαθομένους τοῖς ἔξω τῆς κατηγορίας λόγοις προσέχειν. ἐγὼ δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ μὲν ἑώρων ἐν τοῖς ἀνεγνωσμένοις νόμοις
1329 γεγραμμένον· Ταῦτα δ᾽ εἶναι κύρια περὶ τῶν συκοφαντούντων, ἂν μὴ Θεοκρίνης ἐνδειχθεὶς αἰτιᾶσθαι βούληται Θουκυδίδην ἢ Δημοσθένην ἢ καὶ τῶν πολιτευομένων ἄλλον τιν᾽, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· νῦν δὲ τούτων οὐδεμίαν ὁρῶ τῶν σκήψεων ὑπόλογον οὖσαν ἐν τοῖς νόμοις, οὐδὲ καινὴν, ὥστε προσέχειν νῦν πρῶτον ἀκούσαντας, ἀλλὰ μυριάκις παρὰ τῶν κρινομένων εἰρημένην. ἀκούω δὲ καὶ [παρὰ] τῶν πρεσβυτέρων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὡς ἄρα προσῆκόν ἐστιν, ὅλως μὲν μηδενὶ μηδεμίαν συγγνώμην ὑπάρχειν παραβαίνοντι τοὺς νόμους, εἰ δ᾽ ἄρα δεῖ, μὴ τοῖς συνεχῶς οὖσι πονηροῖς, μηδὲ τοῖς ἐπ᾽ ἀργυρίῳ τοὺς νόμους προϊεμένοις, (οὐ γὰρ εἰκὸς,) ἀλλ᾽ οἵτινες ἂν διὰ τὴν αὑτῶν ἀπραγμοσύνην ἄκοντές τι τῶν γεγραμμένων παραβῶσιν· ὧν οὐδεὶς ἂν δήπου Θεοκρίνην τουτονὶ φήσειεν εἶναι, ἀλλὰ τοὐναντίον οὐδενὸς τῶν ἐν τοῖς νόμοις ἄπειρον. διὸ καὶ δεῖ φυλάττειν αὐτὸν μὴ πρὸς τοὺς ἐμοὺς λόγους μηδὲ τοὺς ὑπὸ τούτου ῥηθησομένους ἀποβλέποντας. οὐ γὰρ δίκαιον τοὺς ὑπὲρ τῶν νόμων καθημένους μακροῖς λόγοις καὶ κατηγορίαις προσέχειν, ἀλλ᾽ οἷς ἂν ἅπαντες ῥᾳδίως ἐπακολουθήσητε, καὶ δι᾽ ὧν δόξετε πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει τῶν νόμων ἀξίως ταύτην τὴν ἔνδειξιν δικάσαι, σαφῶς ἐρωτῶντες· Τί λέγεις, Θεοκρίνη, καὶ πάντες οἱ τῶν αὐτῶν τούτῳ μετέχοντες; ἀξιοῦθ᾽ ἡμᾶς, κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμοκότας δικάσειν, παρὰ τούτους διὰ τοὺς ὑμετέρους λόγους ψηφίζεσθαι, μεμαρτυρηκότος μὲν ἐν ἡμῖν τοῦ Μικίωνος, καθ᾽ οὗ δοὺς Θεοκρίνης οὑτοσὶ τὴν φάσιν οὐκ ἐπεξῆλθε, καὶ πεποιη-

κότος αὐτὸν τούτοις ὑπόδικον, ὁμολογοῦντος δὲ τοῦ γραμματέως
λαβεῖν τὴν φάσιν παρὰ τούτου, καὶ πεποιηκότος καὶ τοῦτον
διὰ τῆς μαρτυρίας τῆς ὀλίγον τι πρότερον ἀναγνωσθείσης αὐτὸν 1330
ὑπόδικον, ἔτι δὲ τῶν τοῦ ἐμπορίου ἐπιμελητῶν μόλις μὲν, ἀλλ'
οὖν ταὐτὰ τούτοις μεμαρτυρηκότων, πρὸς δὲ τούτοις τῶν ἰδόν-
των ἐκκειμένην τὴν φάσιν καὶ προσελθόντων τοῖς ἄρχουσι μαρ-
τυρούντων, ὥσπερ ὀλίγον τι πρότερον ἠκούσατε; ἀλλ' οὐ δί-
καιον, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸν τρόπον γε τὸν
τοῦ φεύγοντος καὶ τὸν βίον ψευδεῖς ὑπολήψεσθε τὰς μαρτυρίας
τὰς ἀνεγνωσμένας εἶναι· πολὺ γὰρ ἐκ τοῦ τρόπου σαφέστερον
ἐπιδείκνυται Θεοκρίνης τοιοῦτος ὢν, ἢ διὰ τῶν εἰρημένων. τί
γὰρ οὐ πεποίηκεν οὗτος ὧν ἂν πονηρὸς καὶ συκοφάντης ἄν-
θρωπος ποιήσειεν; οὐ διὰ μὲν τὴν τούτου πονηρίαν ἀδελφὸς
αὐτοῦ θεσμοθετῶν καὶ τούτῳ χρώμενος συμβούλῳ τοιοῦτος ἔδοξε
παρ' ὑμῖν ἄνθρωπος εἶναι, ὥστ' οὐ μόνον αὐτὸς ἀπεχειροτο-
νήθη, τῶν ἐπιχειροτονιῶν οὐσῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν ἅπασαν
ἐποίησε, καὶ, εἰ μὴ δεομένων αὐτῶν καὶ ἱκετευόντων καὶ λεγόν-
των, ὡς οὐκ ἔτι πρόσεισι Θεοκρίνης πρὸς τὴν ἀρχὴν, ἐπείσθητε
ὑμεῖς καὶ πάλιν ἀπέδοτε τοὺς στεφάνους αὐτοῖς, πάντων ἂν
αἴσχιστα οἱ συνάρχοντες ἐπεπόνθεισαν; καὶ τούτων οὐδέν με
δεῖ μάρτυρας ὑμῖν παρασχέσθαι· πάντες γὰρ ἴστε τοὺς ἐπὶ Λυ-
κίσκου ἄρχοντος θεσμοθέτας ἀποχειροτονηθέντας ἐν τῷ δήμῳ
διὰ τοῦτον. ὧν ἀναμιμνησκομένους ὑμᾶς χρὴ τὸν αὐτὸν ὑπο-
λαμβάνειν εἶναι τοῦτον καὶ πρότερον καὶ νῦν. οὐ πολλῷ τοί-
νυν χρόνῳ ὕστερον τῆς ἀποχειροτονίας, τελευτήσαντος αὐτῷ
τοῦ ἀδελφοῦ βιαίῳ θανάτῳ, τοιοῦτος ἐγένετο περὶ αὐτὸν οὗτος, 1331
ὥστ' ἀναζητήσας τοὺς δράσαντας καὶ πυθόμενος, οἵτινες ἦσαν,
ἀργύριον λαβὼν ἀπηλλάγη. καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν, ἣν ἐκεῖνος
ἄρχων ἐτελεύτησεν, ἱεροποιὸς ὢν, παρὰ τοὺς νόμους ἦρχεν οὗ-
τος, οὔτε λαχὼν οὔτ' ἐπιλαχών· ὑπὲρ ὧν δ' ἔπαθεν ἐκεῖνος
οὗτος μέχρι τούτου σχετλιάζων περιῄει καὶ φάσκων εἰς Ἄρειον
πάγον Δημοχάρην προσκαλεῖσθαι, ἕως διελύσατο πρὸς τοὺς τὴν
αἰτίαν ἔχοντας. χρηστός γ' ἐστὶ καὶ πιστὸς καὶ κρείττων χρη-
μάτων; οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν. οὐ γὰρ τοσούτων δεῖσθαί φασι
δεῖν τὸν δικαίως καὶ μετρίως τῶν κοινῶν ἐπιμελησόμενον, ἀλλὰ
πάντων τούτων εἶναι κρείττω, δι' ὧν ἀναλίσκουσιν εἰς ἑαυτοὺς,
ἃ λαμβάνουσι. καὶ τὰ μὲν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ πεπραγμένα
τοιαῦτ' ἐστίν. ἃ δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσελθὼν διώκηται, (δευ-
τέρους γὰρ ὑμᾶς φήσει φιλεῖν μετὰ τοὺς οἰκείους,) ἄξιον ἀκοῦ-

[illegible]

1222 [illegible]

[illegible] καί μοι κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Εἰ τοίνυν εὔπορος ἦν ὁ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ δυνατὸς κομίσαι χιλίας δραχμάς, ὅπως ἂν ἀπαλλάγῃ τῆς γραφῆς τῆς τῶν παρανόμων· τοσοῦτον γὰρ αὐτὸν ᾔτει οὑτοσί. καί μοι κάλει Φιλιππίδην τὸν Παιανιέα, πρὸς ὃν ἔλεγε ταῦτα Θεοκρίνης οὑτοσί, καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ συνίσασι τούτῳ ταῦτα λέγοντι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, Θεοκρίνης, εἴ τις
αὐτῷ τὰς χιλίας δραχμὰς ἐδίδου, τὴν γραφὴν ἂν ἀνείλετο τὴν
κατὰ τοῦ πατρός, ἡγοῦμαι πάντας ὑμᾶς πιστεύειν, καὶ εἴ μοι 1333
μηδεὶς ἐμαρτύρησεν. ὅτι δὲ πολλὰς ἑτέρας προσκαλεσάμενος καὶ
γραψάμενος καθυφῆκε καὶ μικρὸν ἀργύριον λαμβάνων ἀπαλλάττεται, τοὺς δόντας ὑμῖν αὐτοὺς καλῶ, ἵνα μὴ πιστεύητε αὐτῷ λέγοντι, ὡς αὐτὸς φυλάττει τοὺς παράνομα γράφοντας, καὶ ὡς, ὅταν αἱ τῶν παρανόμων γραφαὶ ἀναιρεθῶσιν, ὁ δῆμος καταλύεται· ταῦτα γὰρ οἱ πάντα πωλοῦντες λέγειν εἰθισμένοι πάντες εἰσί. κάλει μοι Ἀριστόμαχον Κριτοδήμου Ἀλωπεκῆθεν. οὗτος γὰρ ἔδωκε, μᾶλλον δ' ἐν τῇ τούτου οἰκίᾳ ἐδόθη τρί' ἡμιμναῖα τούτῳ τῷ ἀδωροδοκήτῳ ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος, ὃ Αὐτομέδων ἔγραψε τοῖς Τενεδίοις.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λέγε δὲ καὶ τὰς τῶν ἄλλων ἐφεξῆς τὰς τοιαύτας μαρτυρίας καὶ τὴν Ὑπερίδου καὶ Δημοσθένους. τοῦτο γάρ ἐστιν ὑπερβολή, τό, παρ' ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξιώσαι λαβεῖν, τοῦτον παρὰ τούτων ἥδιστα λαμβάνειν πωλοῦντα τὰς γραφάς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὗτος τοίνυν αὐτίκα φήσει, διὰ τοῦτο τὴν ἔνδειξιν καθ' αὐτοῦ γεγονέναι, ἵνα Δημοσθένει μὴ ἐπεξέλθῃ τὴν γραφήν, ἣν ἐγράψατ' αὐτόν, μηδὲ Θουκυδίδῃ· δεινὸς γάρ ἐστι ψεύσασθαι καὶ μηδὲν ὑγιὲς εἰπεῖν. ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῦτ' ἐπεσκεψάμεθα, καὶ δείξομεν ὑμῖν οὐδὲν τὴν πόλιν βλαπτομένην, οὔτε μὰ τὸν Δία ἐὰν κύριον γένηται τὸ ψήφισμα τὸ Θουκυδίδου, οὔτ' ἂν ἄκυρον. καίτοι γε τὰς τοιαύτας ἀπολογίας οὐ δίκαιόν ἐστι προσφέρειν τοῖς κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμοκόσι δικάσειν· ἀλλ' ὅμως ἐξ αὐτῆς τῆς γραφῆς αὐτίκα γνώσεσθε, διότι πρόφασίς ἐστι τῆς ἐνδείξεως ἡ γραφή. λέγε τὰς 1334
γραφὰς ταύτας.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΓΡΑΦΑΙ.

Τούτων τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢ μενόντων κατὰ χώραν ἢ ἀλόντων, (οὐδὲν γὰρ ἔμοιγε διαφέρει,) τί ἡ πόλις ἢ κερδαίνει ἢ βλάπτεται; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι. τοὺς γὰρ Αἰνίους φασὶν οὔτε προσέχειν τῇ πόλει· τοῦτο δὲ γεγενῆσθαι διὰ Θεοκρίνην τουτονί. στασιαζόντων γὰρ ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ὑπὸ τούτου, ἐν οἷς οἱ μὲν αὐτῶν ἐφιλίππιζον, οἱ δ' ἠττίκιζον, καὶ πυνθανόμενοι γεγράφθαι τὸ ψήφισμα παρανόμων, ὃ Χαρῖνος πρότερον ἐγράψατο, τοῦτο τὸ περὶ τῆς συντάξεως, ἣ Θουκυδίδης εἶπε, καὶ πέρας τῶν πραγμάτων οὐδὲν γιγνόμενον, ἀλλὰ τὸν μὲν δῆμον συγχωροῦντα τὴν σύνταξιν ἐκδόναι τοῖς Αἰνίοις, ὥσπερ Χάρητι τῷ στρατηγῷ συνεχώρησεν, τοῦτον δὲ τὸν μιαρὸν παραδεξάμενον Χαρίνῳ τῷ προδότῃ ταῦτα κράττειν, ὅπερ ἦν ἀναγκαῖον αὐτοῖς, τοῦτ' ἔπραξαν· εἵλοντο γὰρ τῶν παρόντων κακῶν τὰ ἐλάχιστα. καίτοι τί χρὴ νομίζειν αὐτοὺς πάσχειν ὑπὸ τῶν ἐνθάδε γραφομένων, οἷς ἦν αἱρετώτερον φρουρὰν ὑποδέχεσθαι καὶ βαρβάρων ἀκούειν ἢ ὑμῶν ἀποστάντας; ἀλλ', οἶμαι, τὴν τούτου πονηρίαν ὑμεῖς μόνοι δύνασθε φέρειν, ἄλλος δ' οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων. ὅτι μὲν οὖν οὔτε διὰ τὰς γραφὰς τὰς ἀνεγνωσμένας οὔτε δι' ἄλλην αἰτίαν οὐδεμίαν ἄξιόν ἐστι παραβάντας τοὺς νόμους τοὺς περὶ τῶν ἐνδείξεων ἀφεῖναι Θεοκρίνην, σχεδὸν ἐκ τῶν εἰρημένων φανερόν ἐστιν. ἐγὼ δὲ τὰς μὲν τούτων προφάσεις, ὦ ἄνδρες δι-
1335 κασταί, καὶ τὰς κατηγορίας καὶ τὰς προσποιήτους ταυτασὶ ἔχθρας οὐ λανθάνειν ὑμᾶς νομίζω. οὐ γὰρ ὀλιγάκις ἑωράκατ' αὐτοὺς ἐπὶ μὲν τῶν δικαστηρίων καὶ τοῦ βήματος ἐχθροὺς εἶναι φάσκοντας ἀλλήλοις, ἰδίᾳ δὲ ταὐτὰ πράττοντας καὶ μετέχοντας τῶν λημμάτων, καὶ τοτὲ μὲν λοιδορουμένους καὶ κρίνοντας αὐτοὺς τἀπόρρητα, μικρὸν δὲ διαλείποντας τοῖς αὐτοῖς τούτοις ἐνδεκάζοντας καὶ τῶν αὐτῶν ἱερῶν κοινωνοῦντας. καὶ τούτων οὐδὲν ἴσως θαυμάσαι ἄξιόν ἐστι· φύσει τε γάρ εἰσι πονηροὶ καὶ τὰς τοιαύτας προφάσεις ὁρῶσιν ὑμᾶς ἀποδεχομένους. ὥστε τί κωλύει ταύταις αὐτοὺς χρωμένους ἐξαπατᾶν ὑμᾶς πειρᾶσθαι; ὅλως δ' ἔγωγε οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ πράγματος σκεψαμένους, εἰ μὲν δίκαια λέγω καὶ κατὰ τοὺς νόμους, βοηθεῖν μοι, μηδὲν ὑπολογισαμένους, εἰ μὴ Δημοσθένης ἐστὶν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μειράκιον, μηδὲ νομίζειν κυριωτέρους δεῖν εἶναι τοὺς νόμους, ἂν εὖ τις τοῖς

ὀνόμασι συμπλέξας τοὺς αὐτοὺς ὑμῖν τούτους παράσχηται, τῶν ὅπως ἔτυχε λεγόντων, ἀλλὰ τοὺς αὐτοὺς, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον τοῖς ἀπείροις καὶ τοῖς νέοις βοηθεῖν, ὅσωπερ ἂν ἧττον ἐξαπατήσειαν ὑμᾶς. ἐπεὶ, διότι τοὐναντίον ἐστὶ, καὶ οὐχ οὗτος, ἀλλ' ἐγὼ κατεστασίασμαι, καὶ, φησάντων τινῶν μοι συναγωνιεῖσθαι, προδέδομαι διὰ τὰς τούτων ἑταιρίας, ἐκείνως δῆλον ὑμῖν ἔσται. καλείτω ὁ κῆρυξ οὑτοσὶ τὸν Δημοσθένην. οὐκ ἀναβήσεται. τούτου δ' αἴτιόν ἐστιν, οὐ τὸ ἐμὲ ὑπό τινων πεπεισμένον ἐνδεῖξαι τουτονὶ, ἀλλὰ τὸ τουτονὶ καὶ τὸν ἄρτι καλούμενον διαλελύσθαι. καὶ τοῦθ' ὅτ' ἐστὶν ἀληθὲς, ἀναγκάσω μὲν μαρτυρεῖν καὶ Κλεινόμαχον, τὸν συναγαγόντ' αὐτοὺς, καὶ Εὐβουλίδην, τὸν ἐν Κυνοσάργει παραγενόμενον. οὐ μὴν ἔλαττόν γε 1336
τούτου σημεῖον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ μεῖζον παρασχήσομαι, διότι τοῦτ' ἔστιν ἀληθὲς, ὃ πάντες ἀκούσαντες ὁμολογήσετε. Θεοκρίνης γὰρ οὑτοσὶ τοῦτον διώκων παρανόμων, τὸν μιαρὸν, ὡς αὐτίκα φήσει, καὶ τῶν νῦν αὐτῷ κακῶν αἴτιον, φανερῶς ἀφῆκε τῆς γραφῆς, ἐφ' ᾗ δέκα τάλαντα ἐπεγράψατο τίμημα. πῶς; οὐδὲν καινὸν διαπραξάμενος, ἀλλ', ὅπερ ἕτεροί τινες τῶν ὁμοίων τούτῳ, τὸν μὲν Δημοσθένην τις ὑπωμόσατο, καλουμένης τῆς γραφῆς, ὡς νοσοῦντα, τὸν περιιόντα καὶ λοιδορούμενον Αἰσχίνῃ, τοῦτον δ' οὗτος, τὸν ἐχθρὸν, εἴασε, καὶ οὔτε τότε ἀνθυπωμόσατο, οὔθ' ὕστερον ἐπήγγελκεν. ἆρ' οὐ περιφανῶς οὗτοι φενακίζουσιν ὑμᾶς τοὺς προσέχοντας τούτοις ὡς ἐχθροῖς; λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐκοῦν δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μηδ' ὑμᾶς τῶν φησόντων, Θεοκρίνῃ διὰ τὴν πρὸς Δημοσθένην ἔχθραν συνερεῖν, ἐθέλειν ἀκούειν, ἀλλὰ κελεύειν αὐτοὺς, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐχθροί εἰσι τοῦ Δημοσθένους, ἐκεῖνον αὐτοὺς γράφεσθαι καὶ μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ παράνομα γράφειν. εἰσὶ δέ γε δεινοὶ καὶ οὗτοι καὶ πιστεύονται μᾶλλον παρ' ὑμῖν. ἀλλ' οὐ ποιήσουσι τοῦτο. διὰ τί; ὅτι φασὶ πολεμεῖν ἀλλήλοις οὐ πολεμοῦντες. περὶ μὲν οὖν τῆς τούτων ἔχθρας ὑμεῖς ἂν ἀκριβέστερον ἐμοὶ διεξέλθοιτε, ἢ ἐγὼ ὑμῖν. ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην Θεοκρίνην ἐναντίον ὑμῶν, εἴ μοι ἤμελλεν ἀποκρίνεσθαι δικαίως, τί ποτ' ἂν ἐποίησεν, ἐπειδή φησιν ἐπὶ τῷ κωλύειν τετάχθαι τοὺς τὰ παράνομα γράφοντας, εἴ τις ἐν τῷ δήμῳ διαλεχθεὶς 1337

ἅπαντα τοὺς πολλάκις καὶ πολλοὺς ἔχοντας ἐξεῖναι τοῖς ἀτίμοις καὶ τοῖς ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ γράφεσθαι, φαίνειν, ἐνδεικνύναι, ἁπλῶς ποιεῖν, ὅσαπερ νῦν ὁ νόμος πᾶσι προστάττει. πότερον ἐγράψατ' ἂν παρανόμων τὸν ταῦτ' εἰπόντα, ἢ οὔ; εἰ μὲν γὰρ μὴ φήσει ἂν γράψασθαι, πῶς χρὴ πιστεύειν αὐτῷ λέγοντι, ὡς φυλάττει τοὺς τὰ παράνομα γράφοντας; εἰ δὲ γράψαιτ' ἄν, πῶς οὐ δεινόν ἐστιν, ἑτέρου μὲν γράψαντος ἄκυρον ἂν τέλος ἔχειν τὸ ψήφισμα, ἵνα μὴ πάντες ταῦτα ποιῶσι, καὶ γραφὴν ἀπεστερημένα καὶ παρεγγραφομένων θαρρεῖς τοὺς νόμους παύσειν τὸ πρᾶγμα, νυνὶ δ' αὐτὸν τοῦτον μήτε πείσαντα τὸν δῆμον μήτε λύσαντα τὸ πρᾶγμα ἑκατοντάκις γράφεσθαι, τῶν νόμων αὐτῷ ἀπαγορευόντων; καὶ δεινὰ φήσει αὐτὸς δὴ μάλα πάσχειν, εἰ μὴ ταῦτ' ἐξέσται ποιεῖν αὐτῷ, καὶ δέξεται τὰς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας, ὡς ἔοικε. ἂν αὐτῷ, γραφέσθω· τῶν δὲ νόμων μὴ φροντίζειν, ἀλλ' ἀξιοῦν αὐτῷ τοσαύτην δωρεὰν δίδοσθαι παρ' ὑμῶν, ὅσην οὐδ' αἰτῆσαι τετόλμηκεν οὐδείς; ὅτι μὲν οὖν περὶ τῆς ἐνδείξεως οὐδὲν ἕξει λέγειν δίκαιον οὔτε Θεοκρίνης οὔτε τῶν ὑπὲρ τούτου λεγόντων οὐδείς, σχεδὸν πάντας ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω. οἴομαι δ' αὐτοὺς ἐπιχειρήσειν λέγειν, ὡς οὐδέ εἰσιν ἐνδείξεις τούτων, ὅσοι μὴ ἐν ἀκροπόλει γεγραμμένοι εἰσίν, οὐδ' ἐστὶ δίκαιον τούτους ὑπολαμβάνειν ὀφείλειν, ὧν οὐδεὶς παραδέδωκε τοῖς πράκτορσι τὰ ὀνόματα· ὥσπερ ὑμᾶς ἀγνοήσοντας τὸν νόμον, ὃς ὀφείλειν ἀπ' ἐκείνης κελεύει τῆς ἡμέρας, ἐφ' ἧς ἂν ὄφλῃ ἢ παραβῇ τὸν
1338 νόμον ἢ τὸ ψήφισμα. ἢ οὐ πᾶσι δῆλον, ὅτι πολλάκις καὶ ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ καὶ ἐκτίνουσιν οἱ βουλόμενοι τοῖς νόμοις πείθεσθαι, καὶ τοῦτ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου δῆλον; καί μοι λαβὲ τὸν νόμον τοῦτον πάλιν.

ΝΟΜΟΣ

Ἀκούεις, ὦ μιαρὸν σὺ θηρίον, τί κελεύει; ἀφ' ἧς ἂν ὄφλῃ ἢ τὸν νόμον παραβῇ. ἀκούω τοίνυν αὐτοὺς λέγειν ὑμῖν μέλλειν δεικνύναι τὸν νόμον, ὃς ἐπαλείφειν κελεύει τοὺς ἐγγεγραμμένους ἀπὸ τοῦ ὀφλήματος καθ' ὅ τι ἂν ἐκτίνῃ, καὶ ἐρήσεσθαι, πῶς ἀπὸ τοῦ μηδ' ἐγγεγραμμένου ἀπαλείφουσιν· ὥσπερ οὐ περὶ μὲν τῶν ἐγγεγραμμένων τούτου κειμένου, περὶ δὲ τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων, ὀφειλόντων δ' ἐκείνου, ὃς κελεύει ἀπ' ἐκείνης ὀφείλειν τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἂν ὄφλῃ ἢ παραβῇ τὸν

νόμον ἢ τὸ ψήφισμα. τί οὖν οὐκ ἀγραφίου με, φησί, γράφῃ τὸν ὀφείλοντα καὶ μὴ ἐγγεγραμμένον; ὅτι ὁ νόμος οὐ κατὰ τῶν ὀφειλόντων καὶ μὴ ἐγγραφέντων κελεύει τὰς γραφὰς τοῦ ἀγραφίου εἶναι, ἀλλ' οἵτινες ἂν ἐγγραφέντες καὶ μὴ ἐκτίσαντες τῇ πόλει τὸ ὄφλημα ἐξαλειφθῶσι. καί μοι λάβε τὸν νόμον καὶ ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι διαῤῥήδην λέ-
γει, ἐάν τις τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ μὴ ἐκτίσας τὸ ὄφλη-
μα τῇ πόλει ἐξαλειφθῇ, εἶναι κατ' αὐτοῦ τὰς γραφὰς πρὸς
τοὺς θεσμοθέτας τοῦ ἀγραφίου, καὶ οὐ κατὰ τοῦ ὀφείλοντος
καὶ μὴ ἐγγεγραμμένου, ἀλλ' ἔνδειξιν κελεύει καὶ ἄλλας τιμωρίας
κατ' αὐτοῦ εἶναι. ἀλλὰ σὺ τί διδάσκεις με πάντας τοὺς τρό-
πους, οἷς ἔξεστι τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλ' οὐ, καθ' ὃν
εἰσελήλυθας, τοῦτον ἀπολογῇ; Μοιροκλῆς τοίνυν, ὦ ἄνδρες δι- 1339
κασταὶ, ὁ γράψας τὸ ψήφισμα κατὰ τῶν τοὺς ἐμπόρους ἀδι-
κούντων καὶ πείσας οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συμμάχους,
φυλακήν τινα τῶν κακούργων ποιήσασθαι, οὐκ αἰσχυνεῖται αὐ-
τίκα μάλα λέγων ὑπὲρ Θεοκρίνου ἐναντία τοῖς αὑτοῦ ψηφίσμα-
σιν, ἀλλὰ τολμήσει πείθειν ὑμᾶς, ὡς χρὴ τὸν οὕτω φανερῶς
ἐξεληλεγμένον φάσεις ποιούμενον ἀδίκους κατὰ τῶν ἐμπόρων
ἀφεῖναι καὶ μὴ τιμωρήσασθαι, ὥσπερ ἕνεκα τούτου γράψας κα-
θαρὰν εἶναι τὴν θάλατταν, ἵνα σωθέντες οἱ πλέοντες ἐκ τοῦ
πελάγους ἐν τῷ λιμένι τούτοις χρήματα ἀποτίνωσιν, ἢ διαφέ-
ρον τι τοῖς ἐμπόροις, ἂν μακρὸν διαφυγόντες πλοῖον Θεοκρί-
νῃ περιπέσωσιν. ἐγὼ δ' οἴομαι, τῶν μὲν κατὰ πλοῦν γιγνο-
μένων οὐχ ὑμᾶς, ἀλλὰ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς μα-
κροῖς πλοίοις αἰτίους εἶναι, τῶν δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ καὶ πρὸς
ταῖς ἀρχαῖς ὑμᾶς, οἳ τούτων κύριοι ἁπάντων ἐστέ. διὸ καὶ
μᾶλλόν ἐστι τηρητέον τοὺς ἐνθάδε παραβαίνοντας τοὺς νόμους
τῶν ἔξω τοῖς ψηφίσμασιν οὐκ ἐμμενόντων, ἵνα μὴ δοκῆτε αὐ-
τοὶ πρᾴως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις φέρειν καὶ συνειδέναι τούτοις
ὧν πράττουσιν. οὐ γὰρ δήπου Μηλίους μὲν, ὦ Μοιρόκλεις,
κατὰ τὸ σὸν ψήφισμα δέκα τάλαντα νῦν εἰσπράξομεν, ὅτι τοὺς
λῃστὰς ὑπεδέξαντο, τουτονὶ δ' ἀφήσομεν, ὃς καὶ τὸ σὸν ψή-
φισμα καὶ τοὺς νόμους, δι' οὓς οἰκοῦμεν τὴν πόλιν, παραβέ-
βηκε· καὶ τοὺς μὲν τὰς νήσους οἰκοῦντας κωλύσομεν ἀδικεῖν,

ἐφ' οὓς τριήρεις δεῖ πληρώσαντας ἀναγκάσαι τὰ δίκαια ποιεῖν, ὑμεῖς δὲ τοὺς μιαρούς, οἷς αὐτοῦ δεῖ καθημένους κατὰ του-
1340 τουσὶ τοὺς νόμους ἐπιθεῖναι δίκην, λύσετε; οὐκ, ἄν γε σωφρονῆτε. λέγε τὴν στήλην.

ΣΤΗΛΗ.

Περὶ μὲν οὖν τῶν νόμων καὶ τοῦ πράγματος οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· ἱκανῶς γάρ μοι δοκεῖτε μεμαθηκέναι. βούλομαι δὲ, δεηθεὶς ὑμῶν τὰ δίκαια ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς, καταβαίνειν καὶ μὴ ἐνοχλεῖν ὑμῖν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, βοηθεῖν οἰόμενος δεῖν τῷ πατρὶ καὶ τοῦτο δίκαιον νομίζων εἶναι τὴν ἔνδειξιν ταύτην ἐποιησάμην, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς εἶπον, οὐκ ἀγνοῶν οὔτε τοὺς βλασφημεῖν με βουλομένους, ὅτι λόγους εὑρήσουσι τοὺς διαβαλοῦντας τὴν ἐμὴν ἡλικίαν, οὔτε τοὺς ἐπαινέσοντας καὶ σωφρονεῖν με νομιοῦντας, εἰ τὸν ἐχθρὸν τοῦ πατρὸς τιμωρεῖσθαι προαιροῦμαι, ἀλλ' ἡγούμενος, ταῦτα μὲν οὕτως, ὅπως ἂν τύχοι, παρὰ τοῖς ἀκροωμένοις συμβήσεσθαι, ἐμοὶ δὲ τὸ προσταχθὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἄλλως τε καὶ δίκαιον ὂν, τοῦτ' εἶναι ποιητέον. πότε γάρ με καὶ δεῖ βοηθεῖν αὐτῷ; οὐχ ὅταν ἡ μὲν τιμωρία κατὰ τοὺς νόμους ᾖ, μετέχων δ' αὐτὸς τυγχάνω τῆς τοῦ πατρὸς ἀτυχίας, μόνος δ' ᾖ καταλελειμμένος ὁ πατὴρ ὅπερ νῦν συμβέβηκε. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀτυχήμασι καὶ τοῦθ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συμβέβηκε. παροξύνουσι μὲν ἡμᾶς ἅπαντες, καὶ συνάχθεσθαί φασι τοῖς γεγενημένοις, καὶ δεινὰ πεπονθέναι λέγουσι καὶ τοῦτον εἶναι ἔνοχον τῇ ἐνδείξει, συμπράττειν δ' οὐδεὶς ἐθέλει τῶν εἰπόντων, οὐδέ φησιν ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι φανερῶς· οὕτως ἔλαττον παρά τισι τὸ δίκαιον ἰσχύει τῆς παῤῥησίας. πολλῶν δ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ,
1341 διὰ τουτονὶ Θεοκρίνην ἀτυχημάτων ἐν [οὐκ] ὀλίγῳ χρόνῳ συμβεβηκότων, οὐδενὸς ἔλαττόν ἐστι τὸ νῦν συμβαῖνον, ὅτι τὰ δεινὰ καὶ [τὰ] παρὰ τοὺς νόμους πεπραγμένα Θεοκρίνῃ τῷ μὲν πατρὶ τῷ πεπονθότι καὶ δυναμένῳ ἂν δηλῶσαι πρὸς ὑμᾶς ἐξ ἀνάγκης ἡσυχίαν ἐκτέον ἐστὶν, (οἱ γὰρ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν,) ἐμοὶ δὲ τῷ πάντων τούτων ὑστερίζοντι λεκτέον· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς τηλικούτοις οἱ πατέρες βοηθοῦσι, οὗτος δ' ἐν ἐμοὶ νῦν ἔχει τὰς ἐλπίδας. τοιοῦτον οὖν ἀγωνιζόμενοι ἀγῶνα δεόμεθ' ὑμῶν ἐπικουρεῖν ἡμῖν καὶ δεῖξαι πᾶσιν, ὅτι, κἂν παῖς, κἂν γέρων, κἂν ἄλλην ἡντινοῦν ἡλικίαν ἔχων ἥκῃ

πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς νόμους, οὗτος τεύξεται πάντων τῶν δικαίων. καλὸν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήτε τοὺς νόμους μήθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς λέγουσι ποιεῖν, ἀλλ' ἐκείνους ἐφ' ὑμῖν, καὶ χωρὶς κρίνειν τούς τ' εὖ καὶ σαφῶς καὶ τοὺς τὰ δίκαια λέγοντας· περὶ γὰρ τούτου τὴν ψῆφον ὀμωμόκατ' οἴσειν. οὐ γὰρ δὴ πείσει γ' ὑμᾶς οὐδείς, ὡς ἐπιλείψουσιν ἡμᾶς οἱ τοιοῦτοι ῥήτορες, οὐδ' ὡς διὰ τοῦτο χεῖρον ἡ πόλις οἰκήσεται· τοὐναντίον γάρ, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω, τότε φασὶν ἄριστα πρᾶξαι τὴν πόλιν, ὅτε μέτριοι καὶ σώφρονες ἄνδρες ἐπολιτεύοντο. πότερον γὰρ συμβούλους εὕροι τις ἂν τούτους ἀγαθούς; ἀλλ' οὐδ' ἐν τῷ δήμῳ λέγουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐκεῖθεν γραφόμενοι χρήματα λαμβάνουσιν. ὃ καὶ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ζῶντες ἀπὸ τοῦ συκοφαντεῖν οὔ φασι λαμβάνειν ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ πρὶν προσελθεῖν πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν ἔχοντες, νῦν εὐποροῦντες οὐδὲ χάριν ὑμῖν ἔχουσιν, ἀλλὰ περιϊόντες λέγουσιν, ὡς ἄρα ἀβέβαιός ἐστιν ὁ δῆμος, ὡς δύσχρηστος, ὡς ἀχάριστος· ὡς ὑμᾶς διὰ τού- 1342
τους εὐποροῦντας, οὐχὶ τούτους διὰ τὸν δῆμον. ἀλλὰ γὰρ εἰκότως ταῦθ' οὗτοι λέγουσιν ὁρῶντες τὴν ὑμετέραν ῥᾳθυμίαν. οὐδένα γὰρ αὐτῶν ἀξίως τῆς τούτων πονηρίας τετιμώρησθε, ἀλλ' ὑπομένετε λεγόντων αὐτῶν, ὡς ἡ τοῦ δήμου σωτηρία διὰ τῶν γραφομένων καὶ συκοφαντούντων ἐστίν· ὧν γένος ἐξωλέστερον οὐδέν ἐστι. τί γὰρ ἄν τις τούτους εὕροι χρησίμους ὄντας τῇ πόλει; τοὺς ἀδικοῦντας νὴ Δί' οὗτοι κολάζουσι, καὶ διὰ τούτους ἐλάττους εἰσὶν ἐκεῖνοι; οὐ δῆτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ καὶ πλείους. εἰδότες γὰρ οἱ βουλόμενοι κακόν τι πράττειν, ὅτι τούτοις ἐστὶν ἀπὸ τῶν λημμάτων τὸ μέρος δοτέον, ἐξ ἀνάγκης μείζω προαιροῦνται παρὰ τῶν ἄλλων ἁρπάζειν, ἵνα μὴ μόνον αὑτοῖς, ἀλλὰ καὶ τούτοις ἔχωσιν ἀναλίσκειν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους, ὅσοι κακουργοῦντες βλάπτουσί τι τοὺς ἐντυγχάνοντας, τοὺς μὲν τῶν οἴκοι φυλακὴν καταστήσαντας σώζειν ἔστι, τοὺς δ' ἔνδον μένοντας τῆς νυκτὸς μηδὲν παθεῖν, τοὺς δ' ἑνί γέ τῳ τρόπῳ φυλαξαμένους ἔνεστι διώσασθαι τὴν τῶν κακόν τι βουλομένων ποιεῖν ἐπιβουλήν· τοὺς δὲ τοιούτους συκοφαντοῦντας, ποῖ χρὴ πορευθέντας ἀδείας παρὰ τούτων τυχεῖν; αἱ γὰρ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων καταφυγαὶ τούτοις εἰσὶν ἐργασίαι, νόμοι, δικαστήρια, μάρτυρες, ἀγοραί· ἐν οἷς τὰς αὑτῶν ῥώμας ἐπιδείκνυνται, φίλους μὲν τοὺς διδόντας νομίζοντες, ἐχθροὺς δὲ τοὺς ἀπράγμονας καὶ πλουσίους. ἀναμνησθέντες οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῆς τούτων πονηρίας, καὶ τῶν προγόνων τῶν

ἡμετέρων, ὧν Ἐπιχάρης μέν, ὁ πάππος ὁ ἐμός, Ὀλύμπια
1343 νικήσας παῖδας στάδιον ἐστεφάνωσε τὴν πόλιν, καὶ παρὰ τοῖς
ὑμετέροις προγόνοις ἐπιεικῆ δόξαν ἔχων ἐτελεύτησεν· ἡμεῖς δὲ
δὴ διὰ τουτονὶ τὸν θεοῖς ἐχθρὸν ἀπεστερήμεθα ταύτης τῆς πό-
λεως, ὑπὲρ ἧς Ἀριστοκράτης ὁ Σκελλίου, θεῖος ὢν Ἐπιχάρους,
τοῦ πάππου τοῦ ἐμοῦ, οὗ ἔχει ὁ ἀδελφὸς οὑτοσὶ τοὔνομα,
πολλὰ καὶ καλὰ διαπραξάμενος ἔργα, πολεμούσης τῆς πόλεως
Λακεδαιμονίοις, κατασκάψας τὴν Ἠετιώνειαν, εἰς ἣν τοὺς Λα-
κεδαιμονίους ἤμελλον οἱ περὶ Κριτίαν ὑποδέχεσθαι, καθεῖλε μὲν
τὸ ἐπιτείχισμα, κατήγαγε δὲ τὸν δῆμον, κινδυνεύων αὐτός, οὐ
τοιούτους κινδύνους, ἀλλ' ἐν οἷς καὶ παθεῖν τι καλόν ἐστιν,
ἔπαυσε δὲ τοὺς ἐπιβουλεύοντας ὑμῖν· δι' οὓς, εἰ καὶ Θεοκρίνῃ
τούτῳ ὅμοιοι ὄντες ἐτυγχάνομεν, εἰκότως ἐσώζετ' ἂν ἡμᾶς, μὴ
ὅτι βελτίους ὄντας τούτου καὶ δίκαια λέγοντας. οὐ γὰρ πολ-
λάκις γε πρὸς ὑμᾶς ταὐτὰ λέγοντες ἐνοχλήσομεν. οὕτω γὰρ ἡμᾶς
οὗτος διατέθεικεν, ὥσθ', ὅπερ ἐξ ἀρχῆς εἶπον, οὐδ' ἐλπίδ'
εἶναι ἡμῖν μηδεμίαν τοῦ μετασχεῖν τῆς καὶ τοῖς ξένοις δεδομέ-
νης παῤῥησίας. ἵν' οὖν, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, ταύτην γ' ἔχω-
μεν παραψυχήν, τὸ καὶ τοῦτον ὁρᾶν ἡσυχίαν ἄγοντα, βοηθήσατε
ἡμῖν, ἐλεήσατε τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὑμῶν τετελευτηκότας,
ἀναγκάσατ' αὐτὸν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἐνδείξεως ἀπολογεῖσθαι, καὶ
τοιοῦτοι γένεσθ' αὐτῷ δικασταὶ τῶν λεγομένων, οἷος οὗτος ἐγέ-
νετο ἡμῶν κατήγορος· ὃς ἐξαπατήσας τοὺς δικαστὰς οὐκ ἠθέ-
λησε τιμήσασθαι μετρίου τινὸς [τιμήματος] τῷ πατρί, πολλ'
ἐμοῦ δεηθέντος καὶ τοῦτον ἱκετεύσαντος πρὸς τῶν γονάτων,
1344 ἀλλ' ὥσπερ τὴν πόλιν προδεδωκότι τῷ πατρὶ δέκα ταλάντων
ἐτιμήσατο. δεόμεθ' οὖν καὶ ἀντιβολοῦμεν, τὰ δίκαια ψηφί-
ζεσθε. βοήθησον ἡμῖν ὁ δεῖνα, εἴ τι ἔχεις, καὶ σύνειπε·
ἀνάβηθι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Καὶ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ οἴονται Δημοσθένους εἶναι, ὕπτιον ὄντα καὶ πολλαχῇ τῆς τοῦ ῥήτορος δυνάμεως ἐνδεέστερον. ὑπόθεσιν δὲ ἔχει τοιαύτην. νόμου κελεύοντος, ἐὰν ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ ξένη συνοικῇ, πεπρᾶσθαι ταύτην, κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἐπὶ Νέαιραν ἥκει Θεόμνηστος, λέγων συνοικεῖν αὐτὴν Στεφάνῳ, γεγονυῖαν μὲν δούλην Νικαρέτης, ἑταιρήσασαν δὲ πρότερον, νῦν δὲ Στεφάνῳ νόμῳ συνοικοῦσαν καὶ πεπαιδοποιημένην ἐξ αὐτοῦ. ὁ δὲ Στέφανος οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα, ἀλλὰ συνεῖναι μὲν αὐτῇ φησὶν, ὡς ἑταίρᾳ δὲ καὶ οὐ γυναικὶ, καὶ τοὺς παῖδας οὐκ ἐκ ταύτης ἔχειν. πρὸς ὅπερ ὁ κατήγορος ἀνθιστάμενος οὐκ ὀλίγα τεκμήρια παρέχεται, ὡς γυναικὶ συνοικεῖν αὐτῇ. γίνεται τοίνυν ἡ στάσις τοῦ λόγου στοχαστική· περὶ γὰρ οὐσίας τὸ ζήτημα, καὶ οὔτε περὶ ἰδιότητος, οὔτε περὶ ποιότητος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τοῦ λόγου Θεόμνηστος λέγει· ἔπειτα συνήγορον Ἀπολλόδωρον καλεῖ, κηδεστὴν ὄντα ἑαυτοῦ· κἀκεῖνος τὸν ἀγῶνα πεποίηται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ 1345
Ο ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΛΟΓΟΣ.

Πολλά με τὰ παρακαλοῦντα ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γράψασθαι Νέαιραν τὴν γραφὴν ταυτηνὶ καὶ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς. καὶ γὰρ ἠδικήμεθα ὑπὸ Στεφάνου μεγάλα καὶ εἰς κινδύνους τοὺς ἐσχάτους κατέστημεν ὑπ᾽ αὐτοῦ ὅ τε κηδεστὴς καὶ ἐγὼ καὶ ἡ

[illegible]

1386 [illegible]

1387 [illegible]

σθαι, οὐ τοῖς ἐξαπατηθεῖσι. γραψάμενος γὰρ παρανόμων τὸ ψήφισμα Στέφανος οὑτοσὶ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον ἐπὶ διαβολῇ, ψευδεῖς μάρτυρας παρασχόμενος καὶ ἔξω τῆς γραφῆς πολλὰ κατηγορῶν, εἷλε τὸ ψήφισμα. καὶ τοῦτο μὲν εἰ αὐτῷ ἐδόκει διαπράξασθαι, οὐ χαλεπῶς ἐφέρομεν· ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τοῦ τιμήματος ἐλάμβανον τὴν ψῆφον οἱ δικασταὶ, δεομένων ἡμῶν συγχωρῆσαι, οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ πεντεκαίδεκα ταλάντων ἐτιμᾶτο, ἵνα ἀτιμώσειεν αὐτὸν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐκείνου καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν καὶ ἡμᾶς ἅπαντας εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταστήσειε καὶ ἔνδειαν ἁπάντων. ἡ μὲν γὰρ οὐσία οὐδὲ τριῶν ταλάντων πάνυ τι ἦν, ὥστε δυνηθῆναι ἐκτῖσαι τοσοῦτον ὄφλημα. μὴ ἐκτισθέντος δὲ τοῦ ὀφλήματος ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, διπλοῦν ἔμελλεν ἔσεσθαι τὸ ὄφλημα καὶ ἐγγραφήσεσθαι Ἀπολλόδωρος τριάκοντα τάλαντα ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. ἐγγεγραμμένου δὲ τῷ δημοσίῳ, ἀπογραφήσεσθαι ἔμελλεν ἡ ὑπάρχουσα οὐσία Ἀπολλοδώρῳ δημοσία εἶναι, πραθείσης δ' αὐτῆς, εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταστήσεσθαι καὶ αὐτὸς καὶ παῖδες οἱ ἐκείνου καὶ γυνὴ καὶ ἡμεῖς ἅπαντες. ἔτι δὲ καὶ ἡ ἑτέρα θυγάτηρ ἀνέκδοτος ἤμελλεν ἔσεσθαι. τίς γὰρ ἄν ποτε παρ' ὀφείλοντος τῷ δημοσίῳ καὶ ἀποροῦντος ἔλαβεν ἄπροικον; οὐκοῦν τηλικούτων κακῶν αἴτιος ἡμῖν πᾶσιν ἐγίγνετο οὐδὲν πώποτε ὑφ' ἡμῶν ἠδικημένος. τοῖς μὲν οὖν δικασταῖς τοῖς τότε δικάσασι πολλὴν χάριν κατά γε τοῦτο ἔχω, ὅτι οὐ περιεῖδον 1348 αὐτὸν ἀναρπασθέντα, ἀλλ' ἐτίμησαν ταλάντου, ὥστε δυνηθῆναι ἂν ἐκτῖσαι μόλις· τούτῳ δὲ δικαίως τὸν αὐτὸν ἔρανον ἐνεχειρήσαμεν ἀποδοῦναι. καὶ γὰρ οὐ μόνον ταύτῃ ἐζήτησεν ἀνελεῖν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτὸν ἠβουλήθη ἐκβαλεῖν. ἐπενέγκας γὰρ αὐτῷ αἰτίαν ψευδῆ, ὡς ὦφλε τῷ δημοσίῳ ἐκ πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν, ὡς Ἀφίδναζέ ποτε ἀφικόμενος ἐπὶ δραπέτην αὐτοῦ ζητῶν πατάξειε γυναῖκα, καὶ ἐκ τῆς πληγῆς τελευτήσειεν ἡ ἄνθρωπος, παρακελευσάμενος ἀνθρώπους δούλους καὶ κατασκευάσας, ὡς Κυρηναῖοι εἴησαν, προεῖπεν αὐτῷ ἐπὶ Παλλαδίῳ φόνου. καὶ ἔλεγε τὴν δίκην Στέφανος οὑτοσὶ, διομοσάμενος, ὡς ἔκτεινεν Ἀπολλόδωρος τὴν γυναῖκα αὐτοχειρίᾳ, ἐπαρώμενος ἐξώλειαν αὐτῷ καὶ γένει καὶ οἰκίᾳ· ἐπαρασάμενος ἃ οὔτε ἐγένετο, οὔτε εἶδεν, οὔτε ἤκουσεν οὐδενὸς πώποτ' ἀνθρώπων. ἐξελεγχθεὶς δ' ἐπιορκῶν καὶ ψευδῆ αἰτίαν ἐπιφέρων, καὶ καταφανὴς γενόμενος μεμισθωμένος ὑπὸ Κηφισοφῶντος καὶ Ἀπολλοφάνους, ὥστ' ἐξελάσαι Ἀπολλόδωρον ἢ ἀτιμῶσαι, ἀρ-

γύριον εἰληφώς, ὀλίγας ψήφους μεταλαβὼν ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν, ἀπῆλθεν ἐπιωρκηκὼς καὶ δόξας πονηρὸς εἶναι. σκοπεῖτε δὴ αὐτοί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τῶν εἰκότων λογιζόμενοι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, τί ἂν ἐχρησάμην ἐμαυτῷ καὶ τῇ γυναικὶ καὶ τῇ ἀδελφῇ, εἴ τι Ἀπολλοδώρῳ συνέβη παθεῖν ὧν Στέφανος οὑτοσὶ ἐπεβούλευσεν αὐτῷ ἢ ἐν τῷ προτέρῳ ἢ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀγῶνι, ἢ ποίᾳ αἰσχύνῃ οὐκ ἂν καὶ συμφορᾷ περιπεπτωκὼς ἦν.
1349 παρακαλούντων δή με ἁπάντων, ἰδίᾳ προσιόντων ἐμοί, ἐπὶ τιμωρίαν τρέπεσθαι ὧν ἐπάθομεν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὀνειδιζόντων μοι ἀνανδρότατον ἀνθρώπων εἶναι, εἰ οὕτως οἰκείως ἔχων τὰ πρὸς τούτους μὴ λήψομαι δίκην ὑπὲρ ἀδελφῆς καὶ κηδεστοῦ καὶ ἀδελφιδῶν καὶ γυναικὸς ἐμαυτοῦ, μηδὲ τὴν περιφανῶς εἰς τοὺς θεοὺς ἀσεβοῦσαν καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζουσαν καὶ τῶν νόμων καταφρονοῦσαν τῶν ὑμετέρων εἰσαγαγὼν εἰς ὑμᾶς καὶ ἐξελέγξας τῷ λόγῳ, ὡς ἀδικεῖ, κυρίους καταστήσω ὅ τι ἂν βούλησθε χρῆσθαι αὐτῇ, καὶ δή, ὥσπερ Στέφανος οὑτοσὶ ἐμὲ ἀφῃρεῖτο τοὺς οἰκείους παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα, οὕτω καὶ ἐγὼ τοῦτον ἥκω ἐπιδείξων εἰς ὑμᾶς ξένῃ μὲν γυναικὶ συνοικοῦντα παρὰ τὸν νόμον, ἀλλοτρίους δὲ παῖδας εἰσαγαγόντα εἴς τε τοὺς φράτορας καὶ εἰς τοὺς δημότας, ἐγγυῶντα δὲ τὰς τῶν ἑτέρων θυγατέρας ὡς αὑτοῦ οὔσας, ἠσεβηκότα δ' εἰς τοὺς θεούς, ἄκυρον δὲ ποιοῦντα τὸν δῆμον τῶν αὑτοῦ, ἄν τινα βούληται πολίτην ποιήσασθαι. τίς γὰρ ἂν ἔτι παρὰ τοῦ δήμου ζητήσειε λαβεῖν δωρεὰν μετὰ πολλῶν ἀναλωμάτων καὶ πραγματείας πολίτης μέλλων ἔσεσθαι, ἐξὸν παρὰ Στεφάνου ἀπ' ἐλάττονος ἀναλώματος, εἴγε τὸ αὐτὸ τοῦτο γενήσεται αὐτῷ; ἃ μὲν οὖν ἐγὼ ἀδικηθεὶς ὑπὸ Στεφάνου πρότερος ἐγραψάμην τὴν γραφὴν ταύτην, εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ' ἐστὶ ξένη Νέαιρα αὑτηί, καὶ συνοικεῖ Στεφάνῳ τούτῳ, καὶ πολλὰ παρανενόμηκεν εἰς τὴν πόλιν, ταῦτ' ἤδη δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπερ ἡγοῦμαι προσήκειν δεηθῆναι νέον τε ὄντα καὶ ἀπείρως ἔχοντα τοῦ λέγειν, συνήγορόν με κελεῦσαι καλέσαι τῷ ἀγῶνι τούτῳ Ἀπολλόδωρον. καὶ γὰρ πρεσβύτερός ἐστιν, ἢ ἐγώ,
1350 καὶ ἐμπειροτέρως ἔχει τῶν νόμων, καὶ ἠδίκηται ὑπὸ Στεφάνου τουτουΐ, καὶ μεμέληκεν αὐτῷ περὶ τούτων ἁπάντων ἀκριβῶς, ὥστε καὶ ἀνεπίφθονον αὐτῷ εἶναι τιμωρεῖσθαι τὸν ὑπάρξαντα. δεῖ δ' ὑμᾶς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας τὴν ἀκρίβειαν ἀκούσαντας τῆς τε κατηγορίας καὶ τῆς ἀπολογίας οὕτως ἤδη τὴν ψῆφον

φέρειν ὑπέρ τε τῶν θεῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τοῦ δικαίου καὶ ὑμῶν αὐτῶν.

ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ.

Ἃ μὲν ἠδικημένος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὸ Στεφάνου ἀναβέβηκα κατηγορήσων Νεαίρας ταυτησὶ, Θεόμνηστος εἴρηκε πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ' ἐστὶ ξένη Νέαιρα αὕτη καὶ παρὰ τοὺς νόμους συνοικεῖ Στεφάνῳ τούτῳ, τοῦτο ὑμῖν βούλομαι σαφῶς ἐπιδεῖξαι. πρῶτον μὲν οὖν τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται, καθ' ὃν τήν τε γραφὴν ταυτηνὶ Θεόμνηστος ἐγράψατο καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος εἰσέρχεται εἰς ὑμᾶς.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δὲ ξένος ἀστῇ συνοικῇ τέχνῃ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος, οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἁλῷ, πεπράσθω καὶ αὐτὸς καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος ἔστω τοῦ ἑλόντος. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐὰν ξένη τῷ ἀστῷ συνοικῇ, κατὰ ταὐτὰ, καὶ ὁ συνοικῶν τῇ ξένῃ τῇ ἁλούσῃ ὀφειλέτω χιλίας δραχμάς.

Τοῦ μὲν νόμου τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὃς οὐκ ἐᾷ τὴν ξένην τῷ ἀστῷ συνοικεῖν οὐδὲ τὴν ἀστὴν τῷ ξένῳ οὐδὲ παιδοποιεῖσθαι τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, γραφὴν πεποίηκε κατ' αὐτῶν εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, κατά τε τοῦ ξένου καὶ τῆς ξένης· κἂν ἁλῷ, πεπρᾶσθαι 1351
κελεύει. ὡς οὖν ἐστι ξένη Νέαιρα αὕτη, τοῦθ' ὑμῖν βούλομαι ἐξ ἀρχῆς ἀκριβῶς ἐπιδεῖξαι. ἑπτὰ γὰρ ταύτας παιδίσκας ἐκ μικρῶν παιδίων ἐκτήσατο Νικαρέτη, Χαρισίου μὲν οὖσα τοῦ Ἠλείου ἀπελευθέρα, Ἱππίου δὲ, τοῦ μαγείρου τοῦ ἐκείνου, γυνή. δεινὴ δὲ καὶ δυναμένη φύσιν μικρῶν παιδίων συνιδεῖν εὐπρεπῆ, καὶ ταῦτα ἐπισταμένη θρέψαι καὶ παιδεῦσαι ἐμπείρως, τέχνην ταύτην κατεσκευασμένη καὶ ἀπὸ τούτων τὸν βίον συνειλεγμένη, προσειποῦσα [δ'] αὐτὰς ὀνόματι θυγατέρας, ἵν' ὡς μεγίστους μισθοὺς πράττοιτο τοὺς βουλομένους πλησιάζειν αὐταῖς, ὡς ἐλευθέραις οὔσαις, ἐπειδὴ τὴν ἡλικίαν ἐκαρπώσατο αὐτῶν ἑκάστης, συλλήβδην καὶ τὰ σώματα ἀπέδοτο ἁπασῶν, ἑπτὰ οὐσῶν, Ἀντίαν, καὶ Στρατόλαν, καὶ Ἀριστόκλειαν, καὶ Μετάνειραν, καὶ Φίλαν, καὶ Ἰσθμιάδα, καὶ Νέαιραν ταυτηνί.

ἣν μὲν οὖν ἕκαστος αὐτῶν ἐκτήσατο, καὶ ὡς ἠλευθερώθησαν ὑπὸ τῶν πριαμένων αὐτὰς παρὰ τῆς Νικαρέτης, προϊόντος τοῦ λόγου, ἂν βούλησθε ἀκούειν καί μοι περιουσία ᾖ τοῦ ὕδατος, δηλώσω ὑμῖν. ὡς δὲ Νέαιρα αὕτη Νικαρέτης ἦν καὶ εἰργάζετο τῷ σώματι μισθαρνοῦσα τοῖς βουλομένοις αὐτῇ πλησιάζειν, τοῦθ' ὑμῖν βούλομαι πάλιν ἐπανελθεῖν. Λυσίας γὰρ ὁ σοφιστής, Μετανείρας ὢν ἐραστής, ἠβουλήθη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναλώμασιν οἷς ἀνήλισκεν εἰς αὐτὴν καὶ μυῆσαι, ἡγούμενος, τὰ μὲν ἄλλα ἀναλώματα τὴν κεκτημένην αὐτὴν λαμβάνειν, ἃ δ' ἂν εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ μυστήρια ὑπὲρ αὐτῆς ἀναλώσῃ, πρὸς αὐτὴν τὴν ἄνθρωπον χάριν καταθήσεσθαι. ἐδεήθη οὖν
1352 τῆς Νικαρέτης ἐλθεῖν εἰς τὰ μυστήρια ἄγουσαν τὴν Μετάνειραν, ἵνα μυηθῇ, καὶ αὐτὸς ὑπέσχετο μυήσειν. ἀφικομένας δ' αὐτὰς ὁ Λυσίας εἰς μὲν τὴν αὑτοῦ οἰκίαν οὐκ εἰσάγει, αἰσχυνόμενος τήν τε γυναῖκα, ἣν εἶχε, Βραχύλλου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν δὲ αὑτοῦ, καὶ τὴν μητέρα τὴν αὑτοῦ, πρεσβυτέραν τε οὖσαν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ διαιτωμένην, ὡς Φιλόστρατον δὲ τὸν Κολωνῆθεν, ἠΐθεον ἔτι ὄντα καὶ φίλον αὑτῷ, καθίστησιν ὁ Λυσίας αὐτάς, τήν τε Μετάνειραν καὶ τὴν Νικαρέτην. συνηκολούθει δὲ καὶ Νέαιρα αὕτη, ἐργαζομένη μὲν ἤδη τῷ σώματι, νεωτέρα δὲ οὖσα διὰ τὸ μήπω τὴν ἡλικίαν αὐτῇ παρεῖναι. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, ὅτι Νικαρέτης ἦν, καὶ ἠκολούθει ἐκείνῃ, καὶ ἐμισθάρνει τῷ βουλομένῳ ἀναλίσκειν, τούτων ὑμῖν αὐτὸν τὸν Φιλόστρατον μάρτυρα καλῶ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Φιλόστρατος Διονυσίου Κολωνῆθεν μαρτυρεῖ εἰδέναι Νέαιραν Νικαρέτης οὖσαν, ἧσπερ καὶ Μετάνειρα ἐγένετο, καὶ καταγέσθαι παρ' αὐτῷ, ὅτε εἰς τὰ μυστήρια ἐπεδήμησαν, ἐν Κορίνθῳ οἰκούσαι, καταστῆσαι δὲ αὐτὰς ὡς αὐτὸν Λυσίαν τὸν Κεφάλου, φίλον ὄντα ἑαυτῷ καὶ ἐπιτήδειον.

Πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ ταῦτα Σῖμος ὁ Θετταλὸς ἔχων Νέαιραν ταυτηνὶ ἀφικνεῖται δεῦρο εἰς τὰ Παναθήναια τὰ μεγάλα· συνηκολούθει δὲ καὶ ἡ Νικαρέτη αὐτῇ. κατήγοντο δὲ παρὰ Κτησίππῳ τῷ Γλαυκωνίδου τῷ Κυδαντίδῃ· καὶ συνέπινε καὶ συνεδείπνει ἐναντίον πολλῶν Νέαιρα αὕτη, ὡς ἂν ἑταίρα οὖσα. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας

καλῶ. καί μοι κάλει Εὐφίλητον Σίμωνος Αἰξωνέα καὶ Ἀριστό- 1353
μαχον Κριτοδήμου Ἀλωπεκῆθεν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Εὐφίλητος Σίμωνος Αἰξωνεύς, Ἀριστόμαχος Κριτοδήμου Ἀλωπεκῆθεν μαρτυροῦσιν εἰδέναι Σῖμον τὸν Θετταλὸν ἀφικόμενον Ἀθήναζε εἰς τὰ Παναθήναια τὰ μεγάλα καὶ μετ' αὐτοῦ Νικαρέτην καὶ Νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην, καὶ κατάγεσθαι αὐτοὺς παρὰ Κτησίππῳ τῷ Γλαυκωνίδου, καὶ συμπίνειν μετ' αὐτῶν Νέαιραν ὡς ἑταίραν οὖσαν, καὶ ἄλλων πολλῶν παρόντων καὶ συμπινόντων παρὰ Κτησίππῳ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐν τῇ Κορίνθῳ αὐτῆς ἐπιφανῶς ἐργαζομένης καὶ οὔσης λαμπρᾶς ἄλλοι τε ἐρασταὶ γίγνονται καὶ Ξενοκλείδης ὁ ποιητὴς καὶ Ἵππαρχος ὁ ὑποκριτής, καὶ εἶχον αὐτὴν μεμισθωμένοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τοῦ μὲν Ξενοκλείδου οὐκ ἂν δυναίμην ὑμῖν μαρτυρίαν παρασχέσθαι· οὐ γὰρ ἐῶσιν αὐτὸν οἱ νόμοι μαρτυρεῖν. ὅτε γὰρ Λακεδαιμονίους ὑμεῖς ἐσώζετε πεισθέντες ὑπὸ Καλλιστράτου, τότε ἀντειπὼν ἐν τῷ δήμῳ τῇδε τῇ βοηθείᾳ, ἐωνημένος τὴν πεντηκοστὴν τοῦ σίτου ἐν εἰρήνῃ, καὶ δέον αὐτὸν καταβάλλειν τὰς καταβολὰς εἰς τὸ βουλευτήριον κατὰ πρυτανείαν, καὶ οὔσης αὐτῷ ἀτελείας ἐκ τῶν νόμων, οὐκ ἐξελθὼν ἐκείνην τὴν στρατείαν, γραφεὶς ὑπὸ Στεφάνου τούτου ἀστρατείας καὶ διαβληθεὶς τῷ λόγῳ ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἥλω καὶ ἠτιμώθη. καίτοι πῶς οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι, εἰ τοὺς μὲν φύσει πολίτας καὶ γνησίως μετέχοντας τῆς πόλεως ἀπεστέρηκε τῆς
παῤῥησίας Στέφανος οὑτοσί, τοὺς δὲ μηδὲν προσήκοντας βιά- 1354
ζεται Ἀθηναίους εἶναι παρὰ πάντας τοὺς νόμους; τὸν δ' Ἵππαρχον αὐτὸν ὑμῖν καλῶ καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν ἢ ἐξόμνυσθαι κατὰ τὸν νόμον, ἢ κλητεύσω αὐτόν. καί μοι κάλει Ἵππαρχον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἵππαρχος Ἀθμονεὺς μαρτυρεῖ, Ξενοκλείδην καὶ αὐτὸν μισθώσασθαι Νέαιραν ἐν Κορίνθῳ τὴν νῦν ἀγωνιζομένην ὡς ἑταίραν οὖσαν τῶν μισθαρνουσῶν, καὶ συμπίνειν ἐν Κορίνθῳ Νέαιραν μετ' αὐτοῦ καὶ Ξενοκλείδου τοῦ ποιητοῦ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν αὐτῆς γίγνονται ἐρασταὶ δύο, Τιμανορίδας τε ὁ Κορίνθιος καὶ Εὐκράτης ὁ Λευκάδιος. οἳ, ἐπειδὴ-

περ πολυτελὴς ἦν ἡ Νικαρέτη τοῖς ἐπιτάγμασιν ἀξιοῦσα τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα ἅπαντα τῇ οἰκίᾳ παρ' αὐτῶν λαμβάνειν, κατατιθέασιν αὐτῆς τιμὴν τριάκοντα μνᾶς τοῦ σώματος τῇ Νικαρέτῃ, καὶ ὠνοῦνται αὐτὴν παρ' αὐτῆς νόμῳ πόλεως καθάπαξ αὑτῶν δούλην εἶναι. καὶ εἶχον, καὶ ἐχρῶντο ὅσον ἐβούλοντο αὐτῇ χρόνον. μέλλοντες δὲ γαμεῖν προαγορεύουσιν αὐτῇ, ὅτι οὐ βούλονται αὐτήν, σφῶν αὐτῶν ἑταίραν γεγενημένην, ὁρᾶν ἐν Κορίνθῳ ἐργαζομένην οὐδ' ὑπὸ πορνοβοσκῷ οὖσαν, ἀλλ' ἡδέως ἂν αὐτοῖς εἴη ἔλαττόν τε τἀργύριον κομίσασθαι παρ' αὐτῆς, ἢ κατέθεσαν, καὶ αὐτὴν ταύτην ὁρᾶν τι ἀγαθὸν ἔχουσαν. ἀφιέναι οὖν αὐτῇ ἔφασαν εἰς ἐλευθερίαν χιλίας δραχμάς, πεντακοσίας ἑκάτερος. τὰς δ' εἴκοσι μνᾶς ἐκέλευον αὐτὴν ἐξευροῦσαν αὐτοῖς ἀποδοῦναι. ἀκούσασα δ' αὕτη τοὺς λόγους τούτους τοῦ τε Εὐ-
1355 κράτους καὶ τοῦ Τιμανορίδου μεταπέμπεται εἰς τὴν Κόρινθον ἄλλους τε τῶν ἐραστῶν τῶν γεγενημένων αὐτῇ καὶ Φρυνίωνα τὸν Παιανιέα, Δήμωνος μὲν ὄντα υἱόν, Δημοχάρους δὲ ἀδελφόν, ἀσελγῶς δὲ καὶ πολυτελῶς διάγοντα τὸν βίον, ὡς ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι μνημονεύουσιν. ἀφικομένου δ' ὡς αὐτὴν τοῦ Φρυνίωνος, λέγει πρὸς αὐτὸν τοὺς λόγους, οὓς εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅ τε Εὐκράτης καὶ ὁ Τιμανορίδας, καὶ δίδωσιν αὐτῷ τἀργύριον, ὃ παρὰ τῶν ἄλλων ἐραστῶν ἐδασμολόγησεν ἔρανον εἰς τὴν ἐλευθερίαν συλλέγουσα, καὶ εἴ τι ἄρα αὐτὴ περιεποιήσατο, καὶ δεῖται αὐτοῦ προσθέντα τὸ ἐπίλοιπον, οὗ προσέδει εἰς τὰς εἴκοσι μνᾶς, καταθεῖναι αὐτῆς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ, ὥστε ἐλευθέραν εἶναι. ἄσμενος δ' ἀκούσας ἐκεῖνος τοὺς λόγους τούτους αὐτῆς καὶ λαβὼν τἀργύριον, ὃ παρὰ τῶν ἐραστῶν τῶν ἄλλων εἰσηνέχθη αὐτῇ, καὶ προσθεὶς τὸ ἐπίλοιπον αὐτὸς κατατίθησιν αὐτῆς τὰς εἴκοσι μνᾶς τῷ τε Εὐκράτῃ καὶ τῷ Τιμανορίδῃ ἐπ' ἐλευθερίᾳ καὶ ἐφ' ᾧ ἐν Κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτου ὑμῖν τὸν παραγενόμενον μάρτυρα καλῶ. καί μοι κάλει Φίλαγρον Μελιτέα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Φίλαγρος Μελιτεὺς μαρτυρεῖ παρεῖναι ἐν Κορίνθῳ, ὅτε Φρυνίων, ὁ Δημοχάρους ἀδελφός, κατετίθει εἴκοσι μνᾶς Νεαίρας τῆς νῦν ἀγωνιζομένης Τιμανορίδᾳ τῷ Κορινθίῳ καὶ Εὐκράτῃ τῷ Λευκαδίῳ, καὶ καταθεὶς τὸ ἀργύριον ᾤχετο ἀπάγων Ἀθήναζε Νέαιραν.

Ἀφικόμενος τοίνυν δεῦρο ἔχων αὐτὴν ἀσελγῶς καὶ προπετῶς ἐχρῆτο αὐτῇ. καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἔχων αὐτὴν πανταχοῖ ἐπορεύετο, ὅπου πίνοι, ἐκώμαζέ τ' ἀεὶ μετ' αὐτοῦ, συνῆν τ' ἐμφανῶς 1356
ὁπότε βουληθείη πανταχοῦ, φιλοτιμίαν τὴν ἐξουσίαν πρὸς τοὺς ὁρῶντας ποιούμενος. καὶ ὡς ἄλλους τε πολλοὺς ἐπὶ κῶμον ἔχων ἦλθεν αὐτὴν καὶ ὡς Χαβρίαν τὸν Αἰξωνέα, ὅτε ἐνίκα ἐπὶ Σωκρατίδου ἄρχοντος τὰ Πύθια τῷ τεθρίππῳ, ὃ ἐπρίατο παρὰ τῶν παίδων τῶν Μίτυος τοῦ Ἀργείου, καὶ ἥκων ἐκ Δελφῶν εἱστία τὰ ἐπινίκια ἐπὶ Κωλιάδι. καὶ ἐκεῖ ἄλλοι τε πολλοὶ συνεγίνοντο αὐτῇ μεθυούσῃ, καθεύδοντος τοῦ Φρυνίωνος, καὶ οἱ διάκονοι οἱ Χαβρίου τράπεζαν παραθέμενοι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τοὺς ὁρῶντας ὑμῖν καὶ παρόντας μάρτυρας παρέξομαι. καί μοι κάλει Χιωνίδην Ξυπεταιῶνα καὶ Εὐθετίωνα Κυδαθηναιέα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Χιωνίδης Ξυπεταιών, Εὐθετίων Κυδαθηναιεὺς μαρτυροῦσι κληθῆναι ὑπὸ Χαβρίου ἐπὶ δεῖπνον, ὅτε τὰ ἐπινίκια εἱστία Χαβρίας τῆς νίκης τοῦ ἅρματος, καὶ εἱστιᾶσθαι ἐπὶ Κωλιάδι, καὶ εἰδέναι Φρυνίωνα παρόντα ἐν τῷ δείπνῳ τούτῳ ἔχοντα Νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην, καὶ καθεύδειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ Φρυνίωνα καὶ Νέαιραν, καὶ αἰσθάνεσθαι αὐτοὶ ἀνισταμένους τῆς νυκτὸς πρὸς Νέαιραν ἄλλους τε καὶ τῶν διακόνων τινάς, οἳ ἦσαν Χαβρίου οἰκέται.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀσελγῶς προὐπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ Φρυνίωνος καὶ οὐχ, ὡς ᾤετο, ἠγαπᾶτο, οὐδ' ὑπηρέτει αὐτῇ ἃ ἐβούλετο, συσκευασαμένη αὐτῷ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ὅσα ἦν αὐτῇ ὑπ' ἐκείνου περὶ τὸ σῶμα κατεσκευασμένα ἱμάτια καὶ χρυσία, καὶ θεραπαίνας δύο, Θρᾷτταν καὶ Κοκκαλίνην, ἀποδιδράσκει εἰς 1357
Μέγαρα. ἦν δὲ ὁ χρόνος οὗτος, ᾧ Ἀστεῖος μὲν ἦν ἄρχων Ἀθήνησιν, ὁ καιρὸς δέ, ἐν ᾧ ἐπολεμεῖθ' ὑμεῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τὸν ὕστερον πόλεμον. διατρίψασα δ' ἐν τοῖς Μεγάροις δύο ἔτη, τόν τ' ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος καὶ Ἀλκισθένους ἐνιαυτὸν, ὡς αὐτῇ ἡ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐργασία οὐχ ἱκανὴν εὐπορίαν παρεῖχεν, ὥστε διοικεῖν τὴν οἰκίαν, πολυτελὴς δ' ἦν, οἱ Μεγαρεῖς δ' ἀνελεύθεροι καὶ μικρολόγοι, ξένων δὲ οὐ πάνυ ἐπιδημία ἦν αὐτόθι διὰ τὸ πόλεμον εἶναι καὶ τοὺς Μεγαρέας λακωνίζειν, τῆς δὲ θαλάττης ὑμᾶς ἄρχειν, εἰς δὲ τὴν Κόριν-

ὅτι οὐκ ἐξῆν αὐτῇ ἐπανελθεῖν διὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀπηλλάχθαι ἀπὸ τοῦ Εὐκράτους καὶ τοῦ Τιμανορίδου, ἐφ᾽ ᾧ ἐν Κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι, ὡς οὖν γίγνεται ἡ εἰρήνη ἡ ἐπὶ Φρασικλείδου ἄρχοντος καὶ ἡ μάχη ἡ ἐν Λεύκτροις Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων, τότ᾽ ἐπιδημήσαντα Στέφανον τουτονὶ εἰς τὰ Μέγαρα καὶ καταγόμενον ὡς αὐτὴν, ἑταίραν οὖσαν, καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, διηγησαμένη πάντα τὰ πεπραγμένα καὶ τὴν ὕβριν τοῦ Φρυνίωνος καὶ ἐπιδοῦσα ἃ ἐξῆλθεν ἔχουσα παρ᾽ αὐτοῦ, ἐπιθυμοῦσα μὲν τῆς ἐνθάδε οἰκήσεως, φοβουμένη δὲ τὸν Φρυνίωνα διὰ τὸ ἠδικηκέναι μὲν αὐτή, ἐκεῖνον δὲ ὀργίλως ἔχειν αὐτῇ, σοβαρὸν δὲ καὶ ὀλίγωρον εἰδυῖα αὐτοῦ τὸν τρόπον ὄντα, προΐσταται Στέφανον τουτονὶ αὑτῆς. ἐπάρας δὲ αὐτὴν οὗτος ἐν τοῖς Μεγάροις τῷ λόγῳ καὶ φυσήσας, ὡς κλαύσοιτο ὁ Φρυνίων, εἰ ἅψοιτο αὐτῆς. αὐτὸς δὲ γυναῖκα αὐτὴν ἕξων οἴκαδε καὶ παῖ-
1358 δας τοὺς ὄντας αὐτῇ τότε εἰσάξειν εἰς τοὺς φράτερας, ὡς αὑτοῦ ὄντας, καὶ πολίτας ποιήσειν, ἀδικήσει δὲ οὐδεὶς ἀνθρώπων, ἀφικνεῖται αὐτὴν ἔχων δεῦρο ἐκ τῶν Μεγάρων καὶ παιδία μετ᾽ αὐτῆς τρία, Πρόξενον καὶ Ἀρίστωνα καὶ θυγατέρα, ἣν νυνὶ Φανὼ καλοῦσι. καὶ εἰσάγει αὐτὴν καὶ τὰ παιδία εἰς τὸ οἰκίδιον, ὃ ἦν αὐτῷ παρὰ τὸν ψιθυριστὴν Ἑρμῆν, μεταξὺ τῆς Δωροθέου τοῦ Ἐλευσινίου οἰκίας καὶ τῆς Κλεινομάχου· ὃ νυνὶ Σπίνθαρος παρ᾽ αὐτοῦ ἐώνηται ἑπτὰ μνῶν. ὥστε ἡ μὲν ὑπάρχουσα Στεφάνῳ οὐσία αὕτη ἦν καὶ ἄλλο οὐδέν, δυοῖν δ᾽ ἕνεκα ἦλθεν ἔχων αὐτήν, ὡς ἐξ ἀτελείας τε ἕξων καλὴν ἑταίραν καὶ τὰ ἐπιτήδεια ταύτην ἐργασομένην καὶ θρέψουσαν τὴν οἰκίαν· οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἄλλη πρόσοδος, ὅ τι μὴ συκοφαντήσας τι λάβοι. πυθόμενος δὲ ὁ Φρυνίων ἐπιδημοῦσαν αὐτὴν καὶ οὖσαν παρὰ τούτῳ, παραλαβὼν νεανίσκους μεθ᾽ ἑαυτοῦ καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Στεφάνου ἦγεν αὐτήν. ἀφαιρουμένου δὲ τοῦ Στεφάνου κατὰ τὸν νόμον εἰς ἐλευθερίαν κατηγγύησεν αὐτὴν πρὸς τῷ πολεμάρχῳ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων αὐτὸν μάρτυρα ὑμῖν τὸν τότε πολέμαρχον παρέξομαι. καί μοι κάλει Αἴητον Κειριάδην.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Αἴητος Κειριάδης μαρτυρεῖ, πολεμαρχοῦντος αὐτοῦ κατεγγυηθῆναι Νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην ὑπὸ Φρυνίωνος, τοῦ

Δημοχάρους ἀδελφοῦ, καὶ ἐγγυητὰς γενέσθαι Νεαίρας Στέφανον Ἐροιάδην, Γλαυκέτην Κηφισιέα, Ἀριστοκράτην Φαληρέα.

Διεγγυηθεῖσα δὲ ὑπὸ Στεφάνου καὶ οὖσα παρὰ τούτῳ τὴν μὲν αὐτὴν ἐργασίαν οὐδὲν ἧττον ἢ τὸ πρότερον εἰργάζετο, τοὺς 1359
δὲ μισθοὺς μείζους ἐπράττετο τοὺς βουλομένους αὐτῇ πλησιάζειν, ὡς ἐπὶ προσχήματος ἤδη τινὸς οὖσα καὶ ἀνδρὶ συνοικοῦσα. συνεσυκοφάντει δὲ καὶ οὗτος, εἴ τινα ξένον ἀγνῶτα πλούσιον λάβοι ἐραστὴν αὐτῆς ὡς μοιχὸν ἐπ' αὐτῇ, ἔνδον ἀποκλείων καὶ ἀργύριον πραττόμενος πολύ· εἰκότως. οὐσία μὲν γὰρ οὐχ ὑπῆρχε Στεφάνῳ οὔτε Νεαίρᾳ, ὥστε τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα δύνασθαι ὑποφέρειν, ἡ δὲ διοίκησις συχνή, ὁπότε δέοι τοῦτόν τε καὶ αὑτὴν τρέφειν καὶ παιδάρια τρία, ἃ ἦλθεν ἔχουσα ὡς αὐτόν, καὶ θεραπαίνας δύο καὶ οἰκέτην διάκονον, ἄλλως τε καὶ μεμαθηκυῖα μὴ κακῶς ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια, ἑτέρων ἀναλισκόντων εἰς αὐτὴν τὸ πρότερον. οὔτε γὰρ ἀπὸ τῆς πολιτείας προσῄει Στεφάνῳ τούτῳ ἄξιον λόγου· οὐ γάρ πω ἦν ῥήτωρ, ἀλλ' ἔτι συκοφάντης, τῶν παραβοώντων παρὰ τὸ βῆμα καὶ γραφομένων μισθοῦ καὶ φαινόντων καὶ ἐπιγραφομένων ταῖς ἀλλοτρίαις γνώμαις, ἕως ὑπέπεσε Καλλιστράτῳ τῷ Ἀφιδναίῳ· ἐξ ὅτου δὲ τρόπου καὶ δι' ἣν αἰτίαν, ἐγὼ ὑμῖν καὶ περὶ τούτου διέξειμι, ἐπειδὰν περὶ ταυτησὶ Νεαίρας ἐπιδείξω, ὡς ἔστι ξένη, καὶ ὡς μεγάλα ἡμᾶς ἠδίκησε, καὶ ὡς ἠσέβηκεν εἰς τοὺς θεούς, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι καὶ αὐτὸς οὗτος ἄξιός ἐστιν οὐκ ἐλάττω δοῦναι δίκην, ἢ καὶ Νέαιρα αὕτη, ἀλλὰ καὶ πολλῷ μείζω, καὶ μᾶλλον, ὅσῳ Ἀθηναῖος φάσκων εἶναι οὕτω πολὺ τῶν νόμων καταπεφρόνηκε καὶ ὑμῶν καὶ τῶν θεῶν, ὥστ' οὐδ' ὑπὲρ τῶν ἡμαρτημένων αὐτῷ αἰσχυνόμενος τολμᾷ ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλὰ συκοφαντῶν ἄλλους τε καὶ ἐμὲ τουτονὶ πεποίηκεν αὐτὸν καὶ ταύτην εἰς τηλικοῦτον ἀγῶνα καταστῆσαι, ὥστε ἐξετασθῆναι μὲν ταύ- 1360
την, ἥτις ἐστίν, ἐξελεγχθῆναι δὲ τὴν αὐτοῦ πονηρίαν. λαχόντος τοίνυν αὐτῷ τοῦ Φρυνίωνος δίκην, ὅτι αὐτοῦ ἀφείλετο Νέαιραν ταυτηνὶ εἰς ἐλευθερίαν καὶ ὅτι ἃ ἐξῆλθεν ἔχουσα παρ' αὐτοῦ αὕτη ὑπεδέξατο, συνῆγον αὐτοὺς οἱ ἐπιτήδειοι καὶ ἔπεισαν δίαιταν ἐπιτρέψαι αὐτοῖς. καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦ Φρυνίωνος διαιτητὴς ἐκαθέζετο Σάτυρος Ἀλωπεκῆθεν, ὁ Λακεδαιμονίου ἀδελφός, ὑπὲρ δὲ Στεφάνου τουτουῒ Σαυρίας ὁ Λαμπρεύς· κοινὸν δὲ αὐτοῖς προσαιροῦνται Διογείτονα Ἀχαρνέα. συνελθόντες δ' οὗτοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων καὶ αὐτῆς τῆς ἀνθρώπου τὰ πεπραγμένα, γνώμην ἀπεφήναντο, καὶ οὗτοι ἐνέ-

[illegible] αὐτῇ, τὴν μὲν ἄνθρωπον ἐλευθέραν εἶναι καὶ αὐτὴν αὑτῆς κυρίαν, ἃ δ' ἐξῆλθεν ἔχουσα Νέαιρα παρὰ Φρυνίωνος χωρὶς ἱματίων καὶ χρυσίων καὶ θεραπαινῶν, ἃ αὐτῇ τῇ ἀνθρώπῳ ἠγοράσθη, ἀποδοῦναι Φρυνίωνι πάντα, συνεῖναι δ' ἑκατέρῳ ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ἐὰν δὲ καὶ ἄλλως πως ἀλλήλους πείθωσι, ταῦτα κύρια εἶναι, τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ ἀνθρώπῳ τὸν ἔχοντα ἀεὶ παρέχειν, καὶ ἐκ τοῦ λοιποῦ χρόνου φίλους εἶναι ἀλλήλοις καὶ μὴ μνησικακεῖν. ἡ μὲν οὖν γνωσθεῖσα διαλλαγὴ ὑπὸ τῶν διαιτητῶν Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ περὶ Νεαίρας αὕτη ἐστίν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω ταῦτα, τούτων ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν ἀναγνώσεται. κάλει μοι Σάτυρον Ἀλωπεκῆθεν, Σαυρίαν Λαμπτρέα, Διογείτονα Ἀχαρνέα.

1361 ## ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Σάτυρος Ἀλωπεκῆθεν, Σαυρίας Λαμπτρεύς, Διογείτων Ἀχαρνεύς μαρτυροῦσι διαλλάξαι διαιτηταὶ γενόμενοι περὶ Νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης Στέφανον καὶ Φρυνίωνα, τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι, καθ' ἃς διήλλαξαν, οἵας παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

ΔΙΑΛΛΑΓΑΙ.

Κατὰ τάδε διήλλαξαν Φρυνίωνα καὶ Στέφανον, χρῆσθαι ἑκάτερον Νεαίρᾳ τὰς ἴσας ἡμέρας τοῦ μηνὸς παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντας, ἂν μή τι ἄλλο αὐτοὶ αὑτοῖς συγχωρήσωσιν.

Ὡς δ' ἀπηλλαγμένοι ἦσαν οἱ παρόντες ἑκατέρῳ ἐπὶ τῇ διαίτῃ καὶ τοῖς πράγμασιν, οἷον, οἶμαι, φιλεῖ γίγνεσθαι ἑκάστοτε, ἄλλως τε καὶ περὶ ἑταίρας οὔσης αὐτοῖς τῆς διαφορᾶς, ἐπὶ δεῖπνον ᾖσαν ὡς ἑκάτερον αὐτῶν, ὁπότε καὶ Νέαιραν ἔχοιεν, καὶ αὐτὴ συνεδείπνει καὶ συνέπινεν ὡς ἑταίρα οὖσα. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι μάρτυρας τοὺς συνόντας αὐτοῖς, Εὔβουλον Προβαλείσιον, Διοπείθην Μελιτέα, Κτήσωνα ἐκ Κεραμέων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Εὔβουλος Προβαλείσιος, Διοπείθης Μελιτεύς, Κτήσων ἐκ Κεραμέων μαρτυροῦσιν, ἐπειδὴ αἱ διαλλαγαὶ ἐγένοντο αἱ περὶ Νεαίρας Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ, πολλάκις συνδειπνῆσαι αὐτοῖ

ι συμπίνειν μετὰ Νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης, καὶ ὁπότε
ρὰ Στεφάνῳ εἴη Νέαιρα, καὶ ὁπότε παρὰ Φρυνίωνι.

Ὅτι μὲν τοίνυν ἐξ ἀρχῆς δούλη ἦν, καὶ ἐπράθη δὶς, καὶ εἰρ-
γάζετο τῷ σώματι ὡς ἑταίρα οὖσα, καὶ ἀπέδρα τὸν Φρυνίωνα
Μέγαρα, καὶ ἥκουσα κατηγγυήθη ὡς ξένη οὖσα πρὸς τῷ
λεμάρχῳ, τῷ τε λόγῳ ἀποφαίνω ὑμῖν καὶ μεμαρτύρηται. βού- 1362
μαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸν Στέφανον τουτονὶ ἐπιδεῖξαι καταμε-
ρτυρηκότ' αὐτῆς, ὡς ἔστι ξένη. τὴν γὰρ θυγατέρα τὴν ταυτησὶ
αίρας, ἣν ἦλθεν ἔχουσα ὡς τουτονὶ παιδίον μικρὸν, ἣν τότε
ν Στρυβήλην ἐκάλουν, νυνὶ δὲ Φανώ, ἐκδίδωσι Στέφανος
τοσὶ ὡς οὖσαν αὐτοῦ θυγατέρα ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ Φράστορι
γιλιεῖ, καὶ προῖκα ἐπ' αὐτῇ δίδωσι τριάκοντα μνᾶς. ὡς δ'
θεν ὡς τὸν Φράστορα, ἄνδρα ἐργάτην καὶ ἀκριβῶς τὸν βίον
ειλεγμένον, οὐκ ἠπίστατο τοῖς τοῦ Φράστορος τρόποις ἀρέ-
ειν, ἀλλ' ἐζήτει τὰ τῆς μητρὸς ἔθη καὶ τὴν παρ' αὐτῇ ἀκο-
ίαν, ἐν τοιαύτῃ, οἶμαι, ἐξουσίᾳ τεθραμμένη. ὁρῶν δὲ Φρά-
ρ αὐτὴν οὔτε κοσμίαν οὖσαν οὔτε θέλουσαν αὐτοῦ ἀκροᾶσθαι,
α δὲ καὶ πεπυσμένος σαφῶς ἤδη, ὅτι Στεφάνου μὲν οὐκ εἴη
άτηρ, Νεαίρας δὲ, τὸ μὲν πρῶτον ἐξηπατήθη, ὅτ' ἠγγυᾶτο
Στεφάνου θυγατέρα λαμβάνων καὶ οὐ Νεαίρας, ἀλλὰ τούτῳ
στῆς αὐτὴν γυναικὸς οὖσαν πρότερον, πρὶν ταύτῃ συνοι-
ι. ὀργισθεὶς δ' ἐπὶ τούτοις ἅπασι καὶ ὑβρίσθαι ἡγούμενος
ἐξηπατῆσθαι ἐκβάλλει τὴν ἄνθρωπον, ὡς ἐνιαυτὸν συνοι-
ς αὐτῇ, κύουσαν, καὶ τὴν προῖκα οὐκ ἀποδίδωσι. λαχόντος
ου Στεφάνου αὐτῷ δίκην σίτου εἰς Ὠιδεῖον κατὰ τὸν νό-
ὃς κελεύει, ἐὰν ἀποπέμπῃ τὴν γυναῖκα, ἀποδιδόναι τὴν
κα, ἐὰν δὲ μὴ, ἐπ' ἐννέ' ὀβολοῖς τοκοφορεῖν, καὶ σίτου
Ὠιδεῖον εἶναι δικάσασθαι ὑπὲρ τῆς γυναικὸς τῷ κυρίῳ,
εται ὁ Φράστωρ Στέφανον τουτονὶ γραφὴν πρὸς τοὺς
θέτας, Ἀθηναῖον ὄντα ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐγγυῆσαι 1363
αὐτῷ προσήκουσαν, κατὰ τὸν νόμον τουτονί. καί μοι ἀνά-
θι αὐτόν.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δέ τις ἐκδιδῷ ξένην γυναῖκα ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ ὡς ἑαυτῷ οσήκουσαν, ἄτιμος ἔστω, καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ δημοσία ἔστω, ὶ τοῦ ἑλόντος τὸ τρίτον μέρος. γραφέσθω δὲ πρὸς τοὺς θε- οθέτας, οἷς ἔξεστι, καθάπερ τῆς ξενίας.

Τὸν μὲν τοίνυν νόμον ἀνέγνω ὑμῖν, καθ' ὃν ἐγράψατο Στέφανος οὑτοσὶ ὑπὸ τοῦ Φράστορος πρὸς τοὺς θεσμοθέτας. γνοὺς δ', ὅτι κινδυνεύσει ἐξελεγχθεὶς ξένης θυγατέρα ἐγγεγυηκέναι [καὶ] ταῖς ἐσχάταις ζημίαις περιπεσεῖν, διαλλάττεται πρὸς τὸν Φράστορα, καὶ ἀφίσταται τῆς προικός, καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου ἀνείλετο, καὶ ὁ Φράστωρ τὴν γραφὴν παρὰ τῶν θεσμοθετῶν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρα τὸν Φράστορα αὐτὸν καλῶ καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν κατὰ τὸν νόμον. κάλει μοι Φράστορα Αἰγιλιέα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Φράστωρ Αἰγιλιεὺς μαρτυρεῖ, ἐπειδὴ ᾔσθετο Νεαίρας θυγατέρα ἐγγυήσαντα αὐτῷ Στέφανον ὡς ἑαυτοῦ οὖσαν θυγατέρα, γράψασθαι αὐτὸν γραφὴν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας κατὰ τὸν νόμον, καὶ τὴν ἄνθρωπον ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ οἰκίας, καὶ οὐκέτι συνοικεῖν αὐτῇ· καὶ λαχόντος αὐτῷ Στεφάνου εἰς Ὠιδεῖον σίτου, διαλύσασθαι πρὸς αὐτὸν Στέφανον, ὥστε τὴν γραφὴν ἀναιρεθῆναι παρὰ τῶν θεσμοθετῶν καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου, ἣν ἔλαχεν ἐμοὶ Στέφανος.

1364 Φέρε δὴ ὑμῖν καὶ ἑτέραν μαρτυρίαν παράσχωμαι τοῦ τε Φράστορος καὶ τῶν φρατόρων αὐτοῦ καὶ γεννητῶν, ὡς ἔστι ξένη Νέαιρα αὕτη. οὐ πολλῷ χρόνῳ γὰρ ὕστερον, ἢ ἐξέπεμψεν ὁ Φράστωρ τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα, ἠσθένησε καὶ πάνυ πονήρως διετέθη καὶ εἰς πᾶσαν ἀπορίαν κατέστη. διαφορᾶς δ' οὔσης αὐτῷ παλαιᾶς πρὸς τοὺς οἰκείους τοὺς αὑτοῦ καὶ ὀργῆς καὶ μίσους, πρὸς δὲ καὶ ἄπαις ὤν, ψυχαγωγούμενος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῇ θεραπείᾳ ὑπό τε τῆς Νεαίρας καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, (ἐβάδιζον γὰρ πρὸς αὐτόν, ὡς ἠσθένει καὶ ἔρημος ἦν τοῦ θεραπεύοντος τὸ νόσημα, τὰ πρόσφορα τῇ νόσῳ φέρουσαι καὶ ἐπισκοπούμεναι, ἴστε δὲ δήπου καὶ αὐτοί, ὅσου ἀξία ἐστὶ γυνὴ ἐν ταῖς νόσοις παροῦσα κάμνοντι ἀνθρώπῳ,) ἐπείσθη ἤδη τὸ παιδίον, ὃ ἔτεκεν ἡ θυγάτηρ ἡ Νεαίρας ταυτησί, ὅτ' ἐξεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Φράστορος κύουσα πυθομένου, ὅτι οὐ Στεφάνου εἴη θυγάτηρ, ἀλλὰ Νεαίρας, καὶ ὀργισθέντος ἐπὶ τῇ ἀπάτῃ, πάλιν λαβεῖν καὶ ποιήσασθαι υἱὸν αὑτοῦ, λογισμὸν ἀνθρώπινον καὶ εἰκότα λογιζόμενος, ὅτι πονήρως μὲν ἔχει, καὶ οὐ πολλὴ ἐλπὶς εἴη αὐτὸν περιγενήσεσθαι. τοῦ δὴ μὴ λαβεῖν τοὺς συγγενεῖς τὰ αὑτοῦ μηδ' ἄπαις τετελευτηκέναι ἐποιήσατο

τὸν παῖδα καὶ ἀνέλαβεν ὡς αὐτόν· ἐπεὶ ὅτι γε ὑγιαίνων οὐκ ἄν ποτε ἔπραξε, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ περιφανεῖ ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω. ὡς γὰρ ἀνέστη τάχιστα ἐξ ἐκείνης τῆς ἀσθενείας ὁ Φράστωρ καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν καὶ ἔσχεν ἐπιεικῶς τὸ σῶμα, λαμβάνει γυναῖκα ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους, Σατύρου μὲν τοῦ Μελιτέως θυγατέρα γνησίαν, Διϊφίλου δὲ ἀδελφήν. ὥστε, ὅτι μὲν οὐχ ἑκὼν ἀνεδέξατο τὸν παῖδα, ἀλλὰ βιασθεὶς ὑπὸ τῆς 1365
νόσου καὶ τῆς ἀπαιδίας καὶ τῆς αὐτῶν θεραπείας καὶ τῆς ἔχθρας τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους, ἵνα μὴ κληρονόμοι γένωνται τῶν αὐτοῦ, ἄν τι πάθοι, ταῦτ' ἔστω ὑμῖν τεκμήρια· δηλώσει δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα αὐτῶν ἔτι μᾶλλον. ὡς γὰρ εἰσῆγεν ὁ Φράστωρ εἰς τοὺς φράτορας τὸν παῖδα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ὡς ἑαυτοῦ, τὸν ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς Νεαίρας, καὶ εἰς τοὺς Βρυτιάδας ὧν καὶ αὐτός ἐστιν ὁ Φράστωρ γεννητής, εἰδότες, οἶμαι, οἱ γεννηταὶ τὴν γυναῖκα ἥτις ἦν, ἣν ἔλαβεν ὁ Φράστωρ τὸ πρῶτον, τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα, καὶ τὴν ἀπόπεμψιν τῆς ἀνθρώπου, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν πεπεισμένον αὐτὸν πάλιν ἀναλαβεῖν τὸν παῖδα, ἀποψηφίζονται τοῦ παιδὸς καὶ οὐκ ἐνέγραφον αὐτὸν εἰς σφᾶς αὐτούς. λαχόντος δὲ τοῦ Φράστορος αὐτοῖς δίκην, ὅτι οὐκ ἐνέγραφον αὐτοῦ τὸν υἱόν, προκαλοῦνται αὐτὸν οἱ γεννηταὶ πρὸς τῷ διαιτητῇ ὀμόσαι καθ' ἱερῶν τελείων, ἦ μὴν νομίζειν εἶναι αὐτοῦ υἱὸν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον. προκαλουμένων δὲ ταῦτα τῶν γεννητῶν τὸν Φράστορα πρὸς τῷ διαιτητῇ, ἔλιπεν ὁ Φράστωρ τὸν ὅρκον καὶ οὐκ ὤμοσε. καὶ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας τοὺς παρόντας Βρυτιαδῶν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τιμόστρατος Ἑκαλῆθεν, Ξάνθιππος Ἐροιάδης, Εὐλάβης Φαληρεύς, Ἄνυτος Λακιάδης, Εὐφράνωρ Αἰγιλιεύς, Νίκιππος Κεφαλῆθεν μαρτυροῦσιν, εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ Φράστορα τὸν Αἰγιλιέα τῶν γεννητῶν, οἳ καλοῦνται Βρυτιάδαι, καὶ ἀξιοῦντος Φράστορος εἰσάγειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς γεννητάς, εἰδότες 1366
αὐτοί, ὅτι Φράστορος υἱὸς εἴη ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς Νεαίρας, κωλύειν εἰσάγειν Φράστορα τὸν υἱόν.

Οὐκοῦν περιφανῶς ὑποδεικνύω ὑμῖν καὶ αὐτοὺς τοὺς οἰκειοτάτους Νεαίρας ταυτησὶ καταμεμαρτυρηκότας, ὡς ἔστι ξένη, Στέφανόν τε τουτονί, τὸν ἔχοντα ταύτην νυνὶ καὶ συνοικοῦντ'

[illegible] Ἐπαίνετον γὰρ τὸν Ἄνδριον, ἐραστὴν ὄντα Νεαίρας ἀρχαῖον καὶ πολλὰ ἀνηλωκότα εἰς αὐτὴν καὶ καταγόμενον παρὰ τούτοις, ὁπότε
1367 ἐπιδημήσειεν Ἀθήναζε διὰ τὴν φιλίαν τὴν Νεαίρας, ἐπιβουλεύσας ὁ Στέφανος οὑτοσί, μεταπεμψάμενος εἰς ἀγρὸν ὡς θύων, λαμβάνει μοιχὸν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῇ Νεαίρας ταυτησί, καὶ εἰς φόβον καταστήσας πράττεται μνᾶς τριάκοντα, καὶ λαβὼν ἐγγυητὰς τούτων Ἀριστόμαχόν τε τὸν θεσμοθετήσαντα καὶ Ναυσίφιλον τὸν Ναυσινίκου τοῦ ἄρξαντος υἱόν, ἀφίησιν ὡς ἀποδώσοντα αὐτῷ τὸ ἀργύριον. ἐξελθὼν δὲ ὁ Ἐπαίνετος καὶ αὐτὸς αὑτοῦ κύριος γενόμενος γράφεται πρὸς τοὺς θεσμοθέτας γραφὴν Στεφάνῳ τουτῳί, ἀδίκως εἰρχθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, κατὰ τὸν νόμον ὃς κελεύει, ἐάν τις ἀδίκως εἵρξῃ ὡς μοιχόν, γράψασθαι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ἀδίκως εἰρχθῆναι· καὶ ἐὰν μὲν ἕλῃ τὸν εἵρξαντα καὶ δόξῃ ἀδίκως ἐπιβεβουλεῦσθαι, ἀθῷον εἶναι αὐτὸν καὶ τοὺς ἐγγυητὰς ἀπηλλάχθαι τῆς ἐγγύης. ἐὰν δὲ δόξῃ μοιχὸς εἶναι, παραδοῦναι αὐτὸν κελεύει τοὺς ἐγγυητὰς τῷ ἑλόντι, ἐπὶ δὲ τοῦ δικαστηρίου ἄνευ ἐγχειριδίου χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούληται, ὡς μοιχῷ ὄντι. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν νόμον γράφεται αὐτὸν Ἐπαίνετος. καὶ ὁμολογεῖ μὲν χρῆσθαι τῇ ἀνθρώπῳ, οὐ μοιχός γε εἶναι· οὔτε γὰρ Στεφάνου θυγατέρα αὐτὴν εἶναι, ἀλλὰ Νεαίρας, τήν τε μητέρα αὐτῆς συνειδέναι πλησιάζουσαν αὐτῷ, ἀνηλωκέναι τε πολλὰ εἰς αὐτάς, τρέφειν τε, ὁπότ

δημήσειε, τὴν οἰκίαν ὅλην, τόν τε νόμον ἐπὶ τούτοις παρεχόμενος, ὃς οὐκ ἐᾷ ἐπὶ ταύταις μοιχὸν λαβεῖν, ὁπόσαι ἂν ἐπ' ἐργαστηρίου κάθωνται ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλῶσί τι, ἀποπεφασμένως ἐργαστήριον φάσκων καὶ τοῦτο εἶναι, τὴν Στεφάνου οἰκίαν, καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην εἶναι, καὶ ἀπὸ τούτων αὐτοὺς εὐπορεῖν μάλιστα. τούτους δὲ τοὺς λόγους λέγοντος τοῦ Ἐπαι- 1368
νέτου καὶ τὴν γραφὴν γεγραμμένου, γνοὺς Στέφανος οὑτοσί, ὅτι ἐξελεγχθήσεται πορνοβοσκῶν καὶ συκοφαντῶν, δίαιταν ἐπιτρέπει πρὸς τὸν Ἐπαίνετον αὐτοῖς τοῖς ἐγγυηταῖς, ὥστε τῆς μὲν ἐγγύης αὐτοὺς ἀφεῖσθαι, τὴν δὲ γραφὴν ἀνελέσθαι τὸν Ἐπαίνετον. πεισθέντος δὲ τοῦ Ἐπαινέτου ἐπὶ τούτοις καὶ ἀνελομένου τὴν γραφήν, ἣν ἐδίωκε Στέφανον, γενομένης συνόδου αὐτοῖς καὶ καθεζομένων διαιτητῶν τῶν ἐγγυητῶν, δίκαιον μὲν οὐδὲν εἶχε λέγειν Στέφανος, εἰς ἔκδοσιν δ' ἠξίου τὸν Ἐπαίνετον τῇ τῆς Νεαίρας θυγατρὶ συμβαλέσθαι, λέγων τὴν ἀπορίαν τὴν αὑτοῦ καὶ τὴν ἀτυχίαν τὴν πρότερον γενομένην τῇ ἀνθρώπῳ πρὸς τὸν Φράστορα, καὶ ὅτι ἀπολωλεκὼς εἴη τὴν προῖκα καὶ οὐκ ἂν δύναιτο πάλιν αὐτὴν ἐκδοῦναι. Σὺ δὲ καὶ κέχρησαι, ἔφη, τῇ ἀνθρώπῳ, καὶ δίκαιος εἶ ἀγαθόν τι ποιῆσαι αὐτήν· καὶ ἄλλους ἐπαγωγοὺς λόγους, οὓς ἄν τις δεόμενος ἐκ πονηρῶν πραγμάτων εἴπεν ἄν. ἀκούσαντες δ' ἀμφοτέρων αὐτῶν οἱ διαιτηταὶ διαλλάττουσιν αὐτοὺς καὶ πείθουσι τὸν Ἐπαίνετον χιλίας δραχμὰς εἰσενεγκεῖν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῇ θυγατρὶ τῆς Νεαίρας. καὶ ὅτι πάντα ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας αὐτοὺς τοὺς ἐγγυητὰς τοὺς καὶ διαιτητὰς γενομένους καλῶ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ναυσίφιλος Κεφαλῆθεν, Ἀριστόμαχος Κεφαλῆθεν μαρτυροῦσιν ἐγγυηταὶ γενέσθαι Ἐπαινέτου τοῦ Ἀνδρίου, ὅτ' ἔφη Στέφανος μοιχὸν εἰληφέναι Ἐπαίνετον, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθεν Ἐπαίνετος παρὰ Στεφάνου καὶ κύριος ἐγένετο αὑτοῦ, γράψα- 1369
σθαι γραφὴν Στέφανον πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὅτι αὐτὸν ἀδίκως εἷρξε, καὶ αὐτοὶ διαλλακταὶ γενόμενοι διαλλάξαι Ἐπαίνετον καὶ Στέφανον, τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι, ἃς παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

ΔΙΑΛΛΑΓΑΙ.

Ἐπὶ τοῖσδε διήλλαξαν Στέφανον καὶ Ἐπαίνετον οἱ διαλλακταί, τῶν μὲν γεγενημένων περὶ τὸν εἱργμὸν μηδεμίαν μνείαν ἔχειν, Ἐπαίνετον δὲ δοῦναι χιλίας δραχμὰς Φανοῖ εἰς ἔκδοσιν, ἐπειδὴ κέχρηται αὐτῇ πολλάκις, Στέφανον δὲ παρέχειν Φανὼ Ἐπαινέτῳ, ὁπόταν ἐπιδημῇ καὶ βούληται συνεῖναι αὐτῇ.

Τὴν τοίνυν περιφανῶς ἐγνωσμένην ξένην εἶναι, καὶ ἐφ' ᾗ μοιχὸν οὗτος ἐτόλμησε λαβεῖν, εἰς τοσοῦτον ὕβρεως καὶ ἀναιδείας ἦλθε Στέφανος οὑτοσὶ καὶ Νέαιρα αὕτη, ὥστε μὴ ἀγαπᾶν, εἰ μόνον ἔφασκον αὐτὴν ἀστὴν εἶναι, ἀλλὰ κατιδόντες Θεογένην Κοθωκίδην λαχόντα βασιλέα, ἄνθρωπον εὐγενῆ μέν, πένητα δὲ καὶ ἄπειρον πραγμάτων, συμπαραγενόμενος αὐτῷ δοκιμαζομένῳ καὶ συνευπορήσας ἀναλωμάτων, ὅτε εἰσῄει εἰς τὴν ἀρχήν, Στέφανος οὑτοσὶ καὶ ὑπελθὼν καὶ τὴν ἀρχὴν παρ' αὐτοῦ πριάμενος, πάρεδρος γενόμενος, δίδωσι τὴν ἄνθρωπον ταύτην γυναῖκα, τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα, καὶ ἐγγυᾷ Στέφανος οὑτοσὶ ὡς αὑτοῦ θυγατέρα οὖσαν· οὕτω πολὺ τῶν νόμων καὶ ὑμῶν κατεφρόνησεν. καὶ αὕτη ἡ γυνὴ ὑμῖν ἔθυε τὰ ἄρρητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ εἶδεν ἃ οὐ προσῆκεν αὐτὴν ὁρᾶν, ξένην οὖσαν, καὶ τοιαύτη οὖσα εἰσῆλθεν οἷ οὐδεὶς ἄλλος Ἀθηναίων, τοσούτων ὄντων, εἰσέρχεται, ἀλλ' ἢ τοῦ βασιλέως γυνή, ἐξώρκωσέ τε τὰς γεραιρὰς τὰς ὑπηρετούσας τοῖς ἱεροῖς, ἐξεδόθη δὲ
1370 τῷ Διονύσῳ γυνή, ἔπραξε δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως τὰ πάτρια τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς πολλὰ καὶ ἅγια καὶ ἀπόρρητα. ἃ δὲ μηδ' ἀκοῦσαι πᾶσιν οἷόν τ' ἐστί, πῶς ποιῆσαί γε τῇ ἐπιτυχούσῃ εὐσεβῶς ἔχει, ἄλλως τε καὶ τοιαύτῃ γυναικὶ καὶ τοιαῦτα ἔργα διαπεπραγμένῃ; βούλομαι δ' ὑμῖν ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν ἄνωθεν διηγήσασθαι καθ' ἕκαστον, ἵνα μᾶλλον ἐπιμέλειαν ποιήσησθε τῆς τιμωρίας καὶ εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων τὴν ψῆφον οἴσετε, ἀλλὰ καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς εὐλαβείας, τιμωρίαν ὑπὲρ τῶν ἠσεβημένων ποιούμενοι καὶ κολάζοντες τοὺς ἠδικηκότας. τὸ γὰρ ἀρχαῖον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυναστεία ἐν τῇ πόλει ἦν καὶ ἡ βασιλεία τῶν ἀεὶ ὑπερεχόντων διὰ τὸ αὐτόχθονας εἶναι, τὰς δὲ θυσίας ἁπάσας ὁ βασιλεὺς ἔθυε, καὶ τὰς σεμνοτάτας καὶ ἀρρήτους ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐποίει, εἰκότως, βασίλισσα οὖσα. ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς συνῴκισεν αὐτοὺς καὶ δημοκρατίαν ἐποίησε, καὶ ἡ πόλις πολυάνθρωπος ἐγένετο, τὸν μὲν βασιλέα οὐδὲν ἧττον ὁ δῆμος ᾑρεῖτο

ἐκ προκρίτων κατ᾽ ἀνδραγαθίαν χειροτονῶν, τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ νόμον ἔθεντο ἀστὴν εἶναι, καὶ μὴ ἐπιμεμιγμένην ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀλλὰ παρθένον γαμεῖν, ἵνα κατὰ τὰ πάτρια θύηται τὰ ἄῤῥητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τὰ νομιζόμενα γίγνηται τοῖς θεοῖς εὐσεβῶς, καὶ μηδὲν καταλύηται μηδὲ καινοτομῆται. καὶ τοῦτον τὸν νόμον γράψαντες ἐν στήλῃ λιθίνῃ ἔστησαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου παρὰ τὸν βωμὸν ἐν Λίμναις. καὶ αὕτη ἡ στήλη ἔτι καὶ νῦν ἕστηκεν, ἀμυδροῖς γράμμασιν Ἀττικοῖς δηλοῦσα τὰ γεγραμμένα· ἣν μαρτυρίαν ποιούμενος ὁ δῆμος ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ εὐσεβείας πρὸς τὸν θεὸν καὶ παρακαταθήκην καταλείπων 1371 τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ὅτι τήν γε Διονύσῳ γυναῖκα δοθησομένην καὶ ποιήσουσαν τὰ ἱερὰ τοιαύτην ἀξιοῦμεν εἶναι. καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου καὶ ἁγιωτάτῳ τῷ ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα· ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός. ὑπὲρ τοίνυν ἁγίων καὶ σεμνῶν ἱερῶν, ὧν οἱ πρόγονοι ὑμῶν οὕτω καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπεμελήθησαν, ἄξιον καὶ ὑμᾶς σπουδάσαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοὺς ἀσελγῶς μὲν καταφρονοῦντας τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, ἀναιδῶς δ᾽ ἠσεβηκότας εἰς τοὺς θεοὺς ἢ ἄξιον τιμωρήσασθαι δυεῖν ἕνεκα, ἵνα οὗτοί τε τῶν ἠδικημένων δίκην δῶσιν, οἵ τ᾽ ἄλλοι πρόνοιαν ποιῶνται καὶ φοβῶνται μηδὲν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὴν πόλιν ἁμαρτάνειν. βούλομαι δὲ ὑμῖν καὶ τὸν ἱεροκήρυκα καλέσαι, ὃς ὑπηρετεῖ τῇ τοῦ βασιλέως γυναικὶ, ὅταν ἐξορκοῖ τὰς γεραιρὰς ἐν κανοῖς πρὸς τῷ βωμῷ, πρὶν ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν, ἵνα καὶ τοῦ ὅρκου καὶ τῶν λεγομένων ἀκούσητε, ὅσα οἷόν τ᾽ ἐστιν ἀκούειν, καὶ εἰδῆτε, ὡς σεμνὰ καὶ ἅγια καὶ ἀρχαῖα τὰ νόμιμά ἐστιν.

῞ΟΡΚΟΣ ΓΕΡΑΙΡΩΝ.

Ἁγιστεύω καὶ εἰμὶ καθαρὰ καὶ ἁγνὴ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν οὐ καθαρευόντων καὶ ἀπ᾽ ἀνδρὸς συνουσίας, καὶ τὰ Θεόγνια καὶ Ἰοβάκχεια γεραίρω τῷ Διονύσῳ κατὰ τὰ πάτρια καὶ ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις.

Τοῦ μὲν ὅρκου τοίνυν καὶ τῶν νομιζομένων πατρίων, ὅσα οἷόν τ᾽ ἐστιν εἰπεῖν, ἀκηκόατε, καὶ ὡς, ἣν Στέφανος ἠγγύησε τῷ Θεογένει γυναῖκα βασιλεύοντι ὡς αὑτοῦ οὖσαν θυγατέρα, αὕτη ἐποίει τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἐξώρκου τὰς γεραιρὰς, καὶ ὅτι 1372

οὐδ' αὐταῖς ταῖς δρώσαις τὰ ἱερὰ ταῦτα οἷόν τέ ἐστι λέγειν πρὸς ἄλλον οὐδένα. φέρε δὴ καὶ μαρτυρίαν παράσχωμαι ὑμῖν δι' ἀποῤῥήτου μὲν γεγενημένην, ὅμως δὲ αὐτοῖς τοῖς πεπραγμένοις ἐπιδείξουσαν φανερὰν οὖσαν αὐτὴν καὶ ἀληθῆ. ὡς γὰρ ἐγένετο τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἀνέβησαν εἰς Ἄρειον πάγον οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἐν ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις, εὐθὺς ἡ βουλὴ ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ὥσπερ καὶ τἆλλα πολλοῦ ἀξία ἐστὶ τῇ πόλει περὶ εὐσέβειαν, ἐζήτει τὴν γυναῖκα ταύτην τοῦ Θεογένους, ἥτις ἦν, καὶ ἐξήλεγχε, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν πρόνοιαν ἐποιεῖτο, καὶ ἐζημίου τὸν Θεογένην, ὅσα κυρία ἐστίν, ἐν ἀποῤῥήτῳ δὲ καὶ διὰ κοσμιότητος· οὐ γὰρ αὐτοκράτορές εἰσιν, ὡς ἂν βούλωνται, Ἀθηναίων τινὰ κολάσαι. γενομένων δὲ λόγων καὶ χαλεπῶς φερούσης τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς καὶ ζημιούσης τὸν Θεογένην, ὅτι τοιαύτην ἔλαβε γυναῖκα καὶ ταύτην εἴασε ποιῆσαι τὰ ἱερὰ τὰ ἄῤῥητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἐδεῖτο ὁ Θεογένης ἱκετεύων καὶ ἀντιβολῶν, λέγων, ὅτι οὐκ ᾔδει Νεαίρας αὐτὴν οὖσαν θυγατέρα, ἀλλ' ἐξαπατηθείη ὑπὸ Στεφάνου, ὡς αὐτοῦ θυγατέρα οὖσαν αὐτὴν λαμβάνων γνησίαν κατὰ τὸν νόμον, καὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἀκακίαν τὴν ἑαυτοῦ τοῦτον πάρεδρον ποιήσαιτο, ἵνα διοικήσῃ τὴν ἀρχήν, ὡς εὔνουν ὄντα, καὶ διὰ τοῦτο κηδεύσειεν αὐτῷ. Ὅτι δέ, ἔφη, οὐ ψεύδομαι, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ περιφανεῖ ἐπιδείξω ὑμῖν· τὴν γὰρ ἄνθρωπον ἀποπέμψω ἐκ τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι Στεφάνου θυγάτηρ, ἀλλὰ Νεαίρας. κἂν μὲν ταῦτα ποιήσω, ἤδη
1373 πιστοὶ ὑμῖν ἔστωσαν οἱ λόγοι οἱ παρ' ἐμοῦ λεγόμενοι, ὅτι ἐξηπατήθην· ἐὰν δὲ μὴ ποιήσω, τότ' ἤδη με κολάζετε ὡς πονηρὸν ὄντα καὶ εἰς τοὺς θεοὺς ἠσεβηκότα. ὑποσχομένου δὲ ταῦτα τοῦ Θεογένους καὶ δεομένου, ἅμα μὲν καὶ ἐλεήσασα αὐτὸν ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ διὰ τὴν ἀκακίαν τοῦ τρόπου, ἅμα δὲ καὶ ἐξηπατῆσθαι τῇ ἀληθείᾳ ἡγουμένη ὑπὸ τοῦ Στεφάνου ἐπέσχεν. ὡς δὲ κατέβη ἐξ Ἀρείου πάγου ὁ Θεογένης, εὐθὺς τήν τε ἄνθρωπον, τὴν ταυτησὶ Νεαίρας θυγατέρα, ἐκβάλλει ἐκ τῆς οἰκίας, τόν τε Στέφανον, τὸν ἐξαπατήσαντα αὐτόν, τουτονὶ ἀπελαύνει ἀπὸ τοῦ συνεδρίου. καὶ οὕτως ἐπαύσαντο οἱ Ἀρεοπαγῖται κρίνοντες τὸν Θεογένην καὶ ὀργιζόμενοι αὐτῷ καὶ συγγνώμην εἶχον ἐξαπατηθέντι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρα αὐτὸν τὸν Θεογένην καλῶ καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν. κάλει μοι Θεογένην Ἐρχιέα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Θεογένης Ἐρχιεὺς μαρτυρεῖ, ὅτε αὐτὸς ἐβασίλευε, γῆμαι Φανώ, ὡς Στεφάνου οὖσαν θυγατέρα· ἐπεὶ δὲ ᾔσθετο ἐξηπατημένος, τήν τε ἄνθρωπον ἐκβαλεῖν καὶ οὐκέτι συνοικεῖν αὐτῇ, καὶ Στέφανον ἀπελάσαι ἀπὸ τῆς παρεδρίας καὶ οὐκ ἐᾶν ἔτι παρεδρεύειν αὐτῷ.

Λάβε δή μοι τὸν νόμον ἐπὶ τούτοις τουτονὶ καὶ ἀνάγνωθι, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον προσῆκεν αὐτὴν ἀπέχεσθαι τῶν ἱερῶν τούτων, τοιαύτην οὖσαν καὶ τοιαῦτα διαπεπραγμένην, τοῦ ὁρᾷν καὶ θύειν καὶ ποιεῖν τι τῶν νομιζομένων ὑπὲρ τῆς πόλεως πατρίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν Ἀθήνῃσιν ἁπάντων. ἐφ' ᾗ γὰρ ἂν μοιχὸς ἁλῷ γυναικί, οὐκέτ' ἔξεστιν αὐτῇ ἐλθεῖν 1374
ὡς οὐδὲν τῶν ἱερῶν τῶν δημοτελῶν, εἰς ὃ καὶ τὴν ξένην καὶ τὴν δούλην ἐλθεῖν ἐξουσίαν ἔδοσαν οἱ νόμοι, καὶ θεασομένην καὶ ἱκετεύσουσαν εἰσιέναι. ἀλλὰ μόναις ταύταις ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι ταῖς γυναιξὶ μὴ εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ᾗ ἐὰν μοιχὸς ἁλῷ· ἐὰν δ' εἰσίωσι καὶ παρανομῶσι, νηποινεὶ πάσχειν ὑπὸ τοῦ βουλομένου ὅ τι ἂν πάσχῃ πλὴν θανάτου· καὶ ἔδωκεν ὁ νόμος τὴν τιμωρίαν ὑπὲρ αὐτῶν τῷ ἐντυχόντι. διὰ τοῦτο δ' ἐποίησεν ὁ νόμος πλὴν θανάτου τἄλλα ὑβρισθεῖσαν αὐτὴν μηδαμοῦ λαβεῖν δίκην, ἵνα μὴ μιάσματα μηδ' ἀσεβήματα γίγνηται ἐν τοῖς ἱεροῖς, φόβον ταῖς γυναιξὶ παρασκευάζων ἱκανὸν τοῦ σωφρονεῖν καὶ μηδὲν ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ δικαίως οἰκουρεῖν διδάσκαλον, ὡς, ἄν τι ἁμάρτῃ τούτων, ἅμα ἔκ τε τῆς οἰκίας τοῦ ἀνδρὸς ἐκβεβλημένη ἔσται καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν τῆς πόλεως. καὶ ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀκούσαντες ἀναγνωσθέντος εἴσεσθε. καί μοι λάβε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ ΜΟΙΧΕΙΑΣ.

Ἐπειδὰν δὲ ἕλοι τὸν μοιχόν, μὴ ἐξέστω τῷ ἑλόντι συνοικεῖν τῇ γυναικί· ἐὰν δὲ συνοικῇ, ἄτιμος ἔστω. μηδὲ τῇ γυναικὶ ἐξέστω εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ᾗ ἂν μοιχὸς ἁλῷ· ἐὰν δ' εἴσεισι, νηποινεὶ πασχέτω ὅ τι ἂν πάσχῃ πλὴν θανάτου.

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων μαρτυρίαν παρασχέσθαι, ὡς σπουδάζει περὶ τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ὡς πολλὴν πρόνοιαν περὶ αὐτῶν πεποίη-

1375 ται. ὁ γὰρ δῆμος ὁ Ἀθηναίων, κυριώτατος ὢν τῶν ἐν τῇ πόλει ἁπάντων καὶ ἐξὸν αὐτῷ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούληται, οὕτω καλὸν καὶ σεμνὸν ἡγήσατ' εἶναι δῶρον τὸ Ἀθηναῖον γενέσθαι, ὥστε νόμους ἔθετο αὐτῷ, καθ' οὓς ποιεῖσθαι δεῖ ἐάν τινα βούλωνται πολίτην· οἳ νῦν προπεπηλακισμένοι εἰσὶν ὑπὸ Στεφάνου τουτουῒ καὶ τῶν οὕτω γεγαμηκότων. ὅμως δ' ἀκούσαντες αὐτῶν βελτίους ἔσεσθε, καὶ τὰ κάλλιστα καὶ τὰ σεμνότατα δῶρα τοῖς εὐεργετοῦσι τὴν πόλιν διδόμενα γνώσεσθε ὡς λελυμασμένοι εἰσί. πρῶτον μὲν γὰρ νόμος ἐστὶ τῷ δήμῳ κείμενος, μὴ ἐξεῖναι ποιήσασθαι Ἀθηναῖον, ὃν ἂν μὴ δι' ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων ἄξιον ᾖ γενέσθαι πολίτην. ἔπειτ', ἐπειδὰν πεισθῇ ὁ δῆμος καὶ δῷ τὴν δωρεὰν, οὐκ ἐᾷ κυρίαν γενέσθαι τὴν ποίησιν, ἐὰν μὴ τῇ ψήφῳ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν ὑπερεξακισχίλιοι Ἀθηναῖοι ψηφίσωνται κρύβδην ψηφιζόμενοι. τοὺς δὲ πρυτάνεις κελεύει τιθέναι τοὺς καδίσκους ὁ νόμος καὶ τὴν ψῆφον διδόναι προσιόντι τῷ δήμῳ, πρὶν τοὺς ξένους εἰσιέναι καὶ τὰ γέῤῥα ἀναιρεῖν, ἵνα κύριος ὢν αὐτὸς αὑτοῦ ἕκαστος σκοπῆται πρὸς αὑτὸν, ὅντινα μέλλει πολίτην ποιήσεσθαι, εἰ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς ὁ μέλλων λήψεσθαι. ἔπειτα μετὰ ταῦτα παρανόμων γραφὴν ἐποίησε κατ' αὐτοῦ τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων· καὶ ἔστιν εἰσελθόντα εἰς τὸ δικαστήριον ἐξελέγξαι, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ παρὰ τοὺς νόμους Ἀθηναῖος γέγονε. καὶ ἤδη τινὶ τοῦ δήμου δόντος τὴν δωρεὰν λόγῳ ἐξαπατηθέντος ὑπὸ τῶν αἰτούν-
1376 των, παρανόμων γραφῆς γενομένης καὶ εἰσελθούσης εἰς τὸ δικαστήριον, ἐξελεγχθῆναι συνέβη τὸν εἰληφότα τὴν δωρεὰν μὴ ἄξιον εἶναι αὐτῆς, καὶ ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. καὶ τοὺς μὲν [πολλοὺς καὶ] παλαιοὺς ἔργον διηγήσασθαι, ἃ δὲ πάντες μνημονεύετε, Πειθόλαν τε τὸν Θετταλὸν καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Ὀλύνθιον πολίτας ὑπὸ τοῦ δήμου γενομένους ἀφείλετο τὸ δικαστήριον· ταῦτα γὰρ οὐ πάλαι ἐστὶ γεγενημένα, ὥστε ἀγνοεῖν ὑμᾶς. οὕτω τοίνυν καλῶς καὶ ἰσχυρῶς τῶν νόμων κειμένων ὑπὲρ τῆς πολιτείας, δι' ὧν δεῖ Ἀθηναῖον γενέσθαι, ἕτερός τις ἐφ' ἅπασι τούτοις κυριώτατος νόμος ἐστὶ κείμενος· οὕτω πολλὴν ὁ δῆμος πρόνοιαν ἐποιεῖτο ὑπὲρ αὑτοῦ καὶ τῶν θεῶν, ὥστε δι' εὐσεβείας τὰ ἱερὰ θύεσθαι ὑπὲρ τῆς πόλεως. ὅσους γὰρ ἂν ὁ δῆμος ποιήσηται ὁ Ἀθηναίων πολίτας, ὁ νόμος ἀπαγορεύει διαῤῥήδην μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς τῶν ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς μετασχεῖν. τοῖς δ' ἐκ τούτων

μετέδωκεν ἤδη ὁ δῆμος ἁπάντων, καὶ προσέθηκεν, ἐὰν ὦσιν
ἐκ γυναικὸς ἀστῆς καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον. καὶ ὅτι ταῦτ'
ἀληθῆ λέγω, μεγάλῃ καὶ περιφανεῖ μαρτυρίᾳ ἐγὼ ὑμῖν δηλώσω.
βούλομαι δ' ὑμῖν τὸν νόμον πόῤῥωθεν προδιηγήσασθαι, ὡς
ἐτέθη καὶ πρὸς οὓς διωρίσθη, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς ὄντας καὶ
βεβαίους φίλους περὶ τὸν δῆμον γεγονότας. ἐκ τούτων γὰρ
ἁπάντων εἴσεσθε τήν τε τοῦ δήμου δωρεὰν τὴν ἀπόθετον τοῖς
εὐεργέταις προπηλακιζομένην, καὶ ὅσων ὑμᾶς ἀγαθῶν κωλύου-
σι κυρίους εἶναι Στέφανός τε οὑτοσὶ καὶ οἱ τὸν αὐτὸν τρόπον 1377
τούτῳ γεγαμηκότες καὶ παιδοποιούμενοι. Πλαταιεῖς γάρ, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, μόνοι τῶν Ἑλλήνων ὑμῖν ἐβοήθησαν Μαρα-
θῶνάδε, ὅτε Δᾶτις ὁ βασιλέως Δαρείου στρατηγὸς ἀναχωρῶν ἐξ
Ἐρετρίας, Εὔβοιαν ἐφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἀπέβη εἰς τὴν χώ-
ραν πολλῇ δυνάμει καὶ ἐπόρθει· καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς ἀνδραγα-
θίας αὐτῶν ὑπομνήματα ἡ ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ γραφὴ δεδήλω-
κεν· ὡς ἕκαστος γὰρ τάχους εἶχεν, εὐθὺς προσβοηθῶν γέγρα-
πται, οἱ τὰς κυνᾶς τὰς Βοιωτίας ἔχοντες. πάλιν δὲ Ξέρξου ἰόν-
τος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, Θηβαίων μηδισάντων, οὐκ ἐτόλμησαν
ἀποστῆναι τῆς ἡμετέρας φιλίας, ἀλλὰ μόνοι τῶν ἄλλων Βοιω-
τῶν, οἱ μὲν ἡμίσεις αὐτῶν μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Λεωνίδου
ἐν Θερμοπύλαις παραταξάμενοι τῷ βαρβάρῳ ἐπιόντι συναπώ-
λοντο, οἱ δὲ λοιποὶ ἐμβάντες εἰς τὰς ἡμετέρας τριήρεις, ἐπειδὴ
αὐτοῖς οἰκεῖα σκάφη οὐχ ὑπῆρχε, συνεναυμάχουν ὑμῖν ἐπί τε
Ἀρτεμισίῳ καὶ ἐν Σαλαμῖνι· καὶ τὴν τελευταίαν μάχην Πλα-
ταιᾶσι Μαρδονίῳ τῷ βασιλέως στρατηγῷ μεθ' ὑμῶν καὶ τῶν
συνελευθερούντων τὴν Ἑλλάδα μαχεσάμενοι εἰς κοινὸν τὴν
ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι κατέθηκαν. ἐπεὶ δὲ Παυσα-
νίας ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ὑβρίζειν ἐνεχείρει ὑμᾶς, καὶ
οὐκ ἠγάπα, ὅτι τῆς ἡγεμονίας μόνον ἠξιώθησαν Λακεδαιμόνιοι
ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ πόλις τῇ μὲν ἀληθείᾳ ἡγεῖτο τῆς
ἐλευθερίας τοῖς Ἕλλησι, τῇ δὲ φιλοτιμίᾳ οὐκ ἠναντιοῦτο τοῖς
Λακεδαιμονίοις, ἵνα μὴ φθονηθῶσιν ὑπὸ τῶν συμμάχων· ἐφ'
οἷς φυσηθεὶς Παυσανίας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐπέ- 1378
γραψεν ἐπὶ τὸν τρίποδα ἐν Δελφοῖς, ὃν οἱ Ἕλληνες οἱ συμμα-
χεσάμενοι τὴν Πλαταιᾶσι μάχην καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν
ναυμαχήσαντες κοινῇ ποιησάμενοι ἀνέθηκαν ἀριστεῖον τῷ Ἀπόλ-
λωνι ἀπὸ τῶν βαρβάρων·

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς, ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων,
Παυσανίας Φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε.

ὡς αὐτοῦ τοῦ τε ἔργου ὄντος καὶ τοῦ ἀναθήματος, ἀλλ' οὐ κοινοῦ τῶν συμμάχων· ὀργισθέντων [δὲ] τῶν Ἑλλήνων, οἱ Πλαταιεῖς λαγχάνουσι δίκην τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας χιλίων ταλάντων ὑπὲρ τῶν συμμάχων, καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς ἐκκόψαντας τὰ ἐλεγεῖα ἐπιγράψαι τὰς πόλεις τὰς κοινωνούσας τοῦ ἔργου. διόπερ αὐτοῖς οὐχ ἥκιστα παρηκολούθει ἡ ἔχθρα παρὰ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ἐκ τοῦ γένους τοῦ βασιλείου. καὶ ἐν μὲν τῷ παρόντι οὐκ εἶχον αὐτοῖς ὅ τι χρήσωνται οἱ Λακεδαιμόνιοι· ὕστερον δὲ ὡς πεντήκοντα ἔτεσιν Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεύς, εἰρήνης οὔσης, ἐνεχείρησεν αὐτῶν καταλαβεῖν τὴν πόλιν. ἔπραξε δὲ ταῦτ' ἐκ Θηβῶν δι' Εὐρυμάχου τοῦ Λεοντιάδου βοιωταρχοῦντος, ἀνοιξάντων τὰς πύλας τῆς νυκτὸς Ναυκλείδου καὶ ἄλλων τινῶν μετ' αὐτοῦ, πεισθέντων χρήμασιν. αἰσθόμενοι δ' οἱ Πλαταιεῖς ἔνδον ὄντας τοὺς Θηβαίους τῆς νυκτὸς καὶ ἐξαίφνης αὐτῶν τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ κατειλημμένην προσεβοήθουν καὶ αὐτοὶ καὶ συνετάττοντο. καὶ ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγίγνετο, καὶ εἶδον οὐ πολλοὺς ὄντας τοὺς Θηβαίους, ἀλλὰ τοὺς πρώτους αὐ-
1379 τῶν εἰσεληλυθότας, (ὕδωρ γὰρ γενόμενον τῆς νυκτὸς πολὺ ἐκώλυσεν αὐτοὺς πάντας εἰσελθεῖν, ὁ γὰρ Ἀσωπὸς ποταμὸς μέγας ἐῤῥύη, καὶ διαβῆναι οὐ ῥᾴδιον ἦν, ἄλλως τε καὶ νυκτός,) ὡς οὖν εἶδον οἱ Πλαταιεῖς τοὺς Θηβαίους ἐν τῇ πόλει καὶ ἔγνωσαν, ὅτι οὐ πάντες πάρεισιν, ἐπιτίθενται καὶ εἰς μάχην ἐλθόντες κρατοῦσι καὶ φθάνουσιν ἀπολέσαντες αὐτούς, πρὶν τοὺς ἄλλους προσβοηθῆσαι. καὶ ὡς ὑμᾶς πέμπουσιν εὐθὺς ἄγγελον τήν τε πρᾶξιν φράσοντα καὶ τὴν μάχην δηλώσοντα ὅτι νικῶσι, καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντες, ἂν οἱ Θηβαῖοι τὴν χώραν αὐτῶν δῃῶσιν. ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ γεγονότα διὰ τάχους ἐβοήθουν εἰς τὰς Πλαταιάς. καὶ οἱ Θηβαῖοι ὡς ἑώρων τοὺς Ἀθηναίους βεβοηθηκότας τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὡς οὖν ἀπέτυχον οἱ Θηβαῖοι τῆς πείρας, καὶ οἱ Πλαταιεῖς τοὺς ἄνδρας, οὓς ἔλαβον αὐτῶν ἐν τῇ μάχῃ ζῶντας, ἀπέκτειναν, ὀργισθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπροφασίστως ἤδη στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς Πλαταιάς, Πελοποννησίοις μὲν ἅπασι πλὴν Ἀργείων τὰ δύο μέρη τῆς στρατιᾶς ἀπὸ τῶν πόλεων ἑκάστων πέμπειν ἐπιτάξαντες, Βοιωτοῖς δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασι καὶ Λοκροῖς καὶ Φωκεῦσι καὶ Μαλιεῦσι καὶ Οἰταίοις καὶ Αἰνιᾶσι πανδημεὶ ἐπαγγείλαντες στρατεύειν. καὶ περικαθεζόμενοι αὐτῶν τὸ τεῖχος πολλῇ δυνάμει ἐπηγγέλλοντο,

εἰ βούλοιντο, τὴν μὲν πόλιν αὐτοῖς παραδοῦναι, τὴν δὲ χώραν ἔχειν καὶ καρποῦσθαι τὰ αὐτῶν, ἀφίστασθαι δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίας. οὐκ ἐθελησάντων δὲ τῶν Πλαταιέων, ἀλλὰ ἀποκριναμένων, ὅτι ἄνευ Ἀθηναίων οὐδὲν ἂν πράξειαν, ἐπολιόρκουν αὐτοὺς διπλῷ τείχει περιτειχίσαντες δέκα ἔτη, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς 1380 πείρας προσάγοντες. ἐπεὶ δ' ἀπειρήκεσαν οἱ Πλαταιεῖς καὶ ἐνδεεῖς ἦσαν ἁπάντων καὶ ἠπορόῦντο τῆς σωτηρίας, διακληρωσάμενοι πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, οἱ μὲν ὑπομείναντες ἐπολιορκοῦντο, οἱ δὲ, τηρήσαντες νύκτα καὶ ὕδωρ καὶ ἄνεμον πολὺν, ἐξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως καὶ ὑπερβάντες τὸ περιτείχισμα, τῶν πολεμίων λαθόντες τὴν στρατιὰν, ἀποσφάξαντες τοὺς φύλακας, διασώζονται δεῦρο δεινῶς διακείμενοι καὶ ἀπροσδοκήτως. οἱ δ' ὑπομείναντες αὐτῶν, ἁλούσης τῆς πόλεως κατὰ κράτος, ἀπεσφάγησαν πάντες οἱ ἡβῶντες, παῖδες δὲ καὶ γυναῖκες ἐξηνδραποδίσθησαν, ὅσοι μὴ προαισθόμενοι ἐπιόντας τοὺς Λακεδαιμονίους ὑπεξῆλθον Ἀθήναζε. τοῖς οὖν οὕτω φανερῶς ἐνδεδειγμένοις τὴν εὔνοιαν τῷ δήμῳ καὶ προεμένοις ἅπαντα τὰ αὐτῶν καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, πάλιν σκοπεῖτε, πῶς μετέδοτε τῆς πολιτείας. ἐκ γὰρ τῶν ψηφισμάτων τῶν ὑμετέρων καταφανὴς πᾶσίν ἐστιν ὁ νόμος, καὶ γνώσεσθ', ὅτι ἀληθῆ λέγω. καί μοι λάβε τὸ ψήφισμα τοῦτο καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΠΕΡΙ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ.

Ἱπποκράτης εἶπε, Πλαταιέας εἶναι Ἀθηναίους ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐντίμους, καθάπερ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι, καὶ μετεῖναι αὐτοῖς ὧνπερ Ἀθηναίοις μέτεστι πάντων, καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων, πλὴν εἴ τις ἱερωσύνη ἢ τελετή ἐστιν ἐκ γένους, μηδὲ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, τοῖς δ' ἐκ τούτων. κατανεῖμαι δὲ τοὺς Πλαταιέας εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς φυλάς. ἐπειδὰν δὲ νεμηθῶσι, μὴ ἐξέστω ἔτι Ἀθηναίῳ μηδενὶ γίγνεσθαι Πλαταιέων, μὴ 1381 εὑρομένῳ παρὰ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων.

Ὁρᾶτε δὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἔγραψεν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, καὶ ἠξίωσε τοὺς Πλαταιέας τοὺς λαμβάνοντας τὴν δωρεὰν πρῶτον μὲν δοκιμασθῆναι ἐν τῷ δικαστηρίῳ κατ' ἄνδρα ἕκαστον, εἰ ἔστι Πλαταιεὺς καὶ εἷς τῶν φίλων τῶν τῆς πόλεως, ἵνα μὴ ἐπὶ ταύτῃ τῇ προφάσει πολλοὶ μεταλάβωσι τῆς πολιτείας· ἔπειτα τοὺς δοκιμασθέντας ἀναγραφῆναι ἐν στήλῃ λιθίνῃ, καὶ στῆσαι ἐν ἀκρο-

πόλει πρὸς τῇ θεῷ, ἵνα σώζηται ἡ δωρεὰ τοῖς ἐπιγιγνομένοις καὶ ᾖ ἐξελέγξαι, ὅτου ἂν ἕκαστος ᾖ συγγενής. καὶ ὕστερον οὐκ εἴα γίγνεσθαι Ἀθηναῖον ἐξεῖναι, ὃς ἂν μὴ νῦν γένηται καὶ δοκιμασθῇ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τοῦ μὴ πολλοὺς φάσκοντας Πλαταιέας εἶναι κατασκευάζειν αὐτοῖς πολιτείαν. ἔπειτα καὶ τὸν νόμον διωρίσατο ἐν τῷ ψηφίσματι πρὸς αὐτοὺς εὐθέως ὑπέρ τε τῆς πόλεως καὶ τῶν θεῶν, καὶ μὴ ἐξεῖναι αὐτῶν μηδενὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων λαχεῖν, μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς, τοῖς δ᾽ ἐκ τούτων, ἂν ὦσιν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον. οὔκουν δεινόν, εἰ πρὸς μὲν τοὺς ἀστυγείτονας καὶ ὁμολογουμένως ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν πόλιν γεγενημένους οὕτω καλῶς καὶ ἀκριβῶς διωρίσασθε περὶ ἑκάστου, ἐφ᾽ οἷς δεῖ ἔχειν τὴν δωρεάν, τὴν δὲ περιφανῶς [καὶ ἀκριβῶς] ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι πεπορνευμένην οὕτως αἰσχρῶς καὶ ὀλιγώρως ἐάσετε, ὑβρίζουσαν
1382 εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀσεβοῦσαν εἰς τοὺς θεούς, ἀτιμώρητον εἶναι, ἣν οὔτε οἱ πρόγονοι ἀστὴν κατέλιπον οὔθ᾽ ὁ δῆμος πολῖτιν ἐποιήσατο. ποῦ γὰρ αὐτῇ οὐκ εἴργασται τῷ σώματι; ἢ ποῖ οὐκ ἐλήλυθεν ἐπὶ τῷ καθ᾽ ἡμέραν μισθῷ; οὐκ ἐν Πελοποννήσῳ μὲν πάσῃ, ἐν Θετταλίᾳ δὲ καὶ Μαγνησίᾳ μετὰ Σίμου τοῦ Λαρισσαίου καὶ Εὐρυδάμαντος τοῦ Μειδίου υἱοῦ, ἐν Χίῳ δὲ καὶ ἐν Ἰωνίᾳ τῇ πλείστῃ μετὰ Σωτάδου τοῦ Κρητὸς ἀκολουθοῦσα, μισθωθεῖσα ὑπὸ τῆς Νικαρέτης, ὅτε ἔτι ἐκείνης ἦν; τὴν δὲ ὑφ᾽ ἑτέροις οὖσαν καὶ ἀκολουθοῦσαν τῷ διδόντι τί οἴεσθε ποιεῖν; ἆρ᾽ οὐχ ὑπηρετεῖν τοῖς χρωμένοις εἰς ἁπάσας ἡδονάς; εἶτα τὴν τοιαύτην καὶ περιφανῶς ἐγνωσμένην ὑπὸ πάντων γῆς περίοδον εἰργασμένην ψηφιεῖσθε ἀστὴν εἶναι; καὶ τί καλὸν φήσετε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας διαπεπρᾶχθαι; ἢ ποίᾳ αἰσχύνῃ καὶ ἀσεβείᾳ οὐκ ἔνοχοι αὐτοὶ εἶναι; πρὶν μὲν γὰρ γραφῆναι ταύτην καὶ εἰς ἀγῶνα καταστῆναι καὶ πυθέσθαι πάντας, ἥτις ἦν καὶ οἷα ἠσέβηκε, τὰ μὲν ἀδικήματα ταύτης ἦν ἄν, ἡ δ᾽ ἀμέλεια τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν οὐκ ᾔδεσαν ὑμῶν, οἱ δὲ πυθόμενοι τῷ μὲν λόγῳ ἠγανάκτουν, τῷ δ᾽ ἔργῳ οὐκ εἶχον ὅ τι χρήσαιντο αὐτῇ, οὐδενὸς εἰς ἀγῶνα καθιστάντος οὐδὲ διδόντος περὶ αὐτῆς τὴν ψῆφον· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἴστε πάντες καὶ ἔχετε ἐφ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ κύριοί ἐστε κολάσαι, ὑμέτερον ἤδη τὸ ἀσέβημα γίγνεται τὸ πρὸς τοὺς θεούς, ἐὰν μὴ ταύτην κολάσητε. τί δὲ καὶ φήσειεν ἂν ὑμῶν ἕκαστος ἀπιὼν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἢ θυγατέρα ἢ μητέρα ἀποψηφισάμενος ταύτης; ἐπειδὰν ἔρηται ὑμᾶς
1383 Ποῦ ἦτε; καὶ εἴπητε ὅτι Ἐδικάζομεν, Τῷ; ἐρήσεται εὐθύς

Νεαίρα δηλονότι φήσετε, (οὐ γάρ;) ὅτι ξένη οὖσα ἀστῷ συνοικεῖ παρὰ τὸν νόμον, καὶ ὅτι τὴν θυγατέρα μεμοιχευμένην ἐξέδωκε Θεογένει τῷ βασιλεύσαντι, καὶ αὕτη ἔθυσε τὰ ἱερὰ τὰ ἄῤῥητα ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῷ Διονύσῳ γυνὴ ἐδόθη, καὶ τἄλλα, διηγούμενοι τὴν κατηγορίαν αὐτῆς, ὡς εὖ καὶ μνημονικῶς καὶ ἐπιμελῶς περὶ ἑκάστου κατηγορήθη. αἱ δὲ ἀκούσασαι ἐρήσονται Τί οὖν ἐποιήσατε; ὑμεῖς δὲ φήσετε Ἀπεψηφίσμεθα. οὐκοῦν ἤδη αἱ μὲν σωφρονέστεραι τῶν γυναικῶν ὀργισθήσονται ὑμῖν, διότι ὁμοίως αὐταῖς ταύτην κατηξιοῦτε μετέχειν τῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν ἱερῶν· ὅσαι δ' ἀνόητοι, φανερῶς ἐπιδείκνυτε ταύταις ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, ὡς ἄδειαν ὑμῶν καὶ τῶν νόμων δεδωκότων· δόξετε γὰρ, ὀλιγώρως καὶ ῥαθύμως φέροντες, ὁμογνώμονες καὶ αὐτοὶ εἶναι τοῖς ταύτης τρόποις. ὥστε πολὺ μᾶλλον ἐλυσιτέλει μὴ γενέσθαι τὸν ἀγῶνα τουτονὶ, ἢ γενόμενον ἀποψηφίσασθαι ὑμᾶς. κομιδῇ γὰρ ἤδη παντελῶς ἐξουσία ἔσται ταῖς πόρναις συνοικεῖν οἷς ἂν βούλωνται καὶ τοὺς παῖδας φάσκειν οὗ ἂν τύχωσιν εἶναι· καὶ οἱ μὲν νόμοι ἄκυροι ὑμῖν ἔσονται, οἱ δὲ τρόποι τῶν ἑταιρῶν κύριοι ὅ τι ἂν βούλωνται διαπράττεσθαι. ὥστε καὶ ὑπὲρ τῶν πολιτίδων σκοπεῖτε τοῦ μὴ ἀνεκδότους γίγνεσθαι τὰς τῶν πενήτων θυγατέρας. νῦν μὲν γὰρ, κἂν ἀπορηθῇ τις, ἱκανὴν προῖκ' αὐτῇ ὁ νόμος συμβάλλεται, ἂν καὶ ὁπωστιοῦν μετρίαν ἡ φύσις ὄψιν ἀποδῷ· προπηλακισθέντος δὲ τοῦ νόμου ὑφ' ὑμῶν, ἀποφυγούσης ταύτης, καὶ ἀκύρου γενομένου, παντελῶς ἤδη ἡ μὲν τῶν πορνῶν ἐργασία 1384 ἥξει εἰς τὰς τῶν πολιτίδων θυγατέρας, δι' ἀπορίαν ὅσαι ἂν μὴ δύνωνται ἐκδοθῆναι, τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων γυναικῶν ἀξίωμα εἰς τὰς ἑταίρας, ἂν ἄδειαν λάβωσι τοῦ ἐξεῖναι αὐταῖς παιδοποιεῖσθαι, ὡς ἂν βούλωνται, καὶ τελετῶν καὶ ἱερῶν καὶ τιμῶν μετέχειν τῶν ἐν τῇ πόλει. ὥστε εἷς ἕκαστος ὑμῶν νομιζέτω, ὁ μὲν ὑπὲρ γυναικὸς, ὁ δ' ὑπὲρ θυγατρὸς, ὁ δ' ὑπὲρ μητρὸς, ὁ δ' ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ἱερῶν τὴν ψῆφον φέρειν τοῦ μὴ ἐξίσου φανῆναι ἐκείνας τιμωμένας ταύτῃ τῇ πόρνῃ, μηδὲ τὰς μετὰ πολλῆς καὶ καλῆς σωφροσύνης καὶ ἐπιμελείας τραφείσας ὑπὸ τῶν προσηκόντων καὶ ἐκδοθείσας κατὰ τοὺς νόμους, ταύτας ἐν τῷ ἴσῳ φαίνεσθαι μετεχούσας τῇ μετὰ πολλῶν καὶ ἀσελγῶν τρόπων πολλάκις πολλοῖς ἑκάστης ἡμέρας συγγεγενημένη, ὡς ἕκαστος ἠβούλετο. ἡγεῖσθε δὲ, μήτ' ἐμὲ τὸν λέγοντα εἶναι Ἀπολλόδωρον, μήτε τοὺς ἀπολογησομένους καὶ συνεροῦντας πολίτας, ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ Νέαιραν ταυ-

[illegible]

1385 [illegible]

1386 [illegible]

παίνας τὰς Νεαίρᾳ τότε προσκαρτερούσας, ὅτ' ἦλθεν ὡς Στέφανον ἐκ Μεγάρων, Θρᾷτταν καὶ Κοκκαλίνην, καὶ ἃς ὕστερον παρὰ τούτῳ οὖσα ἐκτήσατο, Ξενίδα καὶ Δροσίδα, αἳ ἴσασιν ἀκριβῶς Πρόξενόν τε τὸν τελευτήσαντα καὶ Ἀρίστωνα τὸν νῦν ὄντα καὶ Ἀντιδωρίδην τὸν σταδιοδρομοῦντα καὶ Φανὼ τὴν Στρυβήλην καλουμένην, ἣ Θεογένει τῷ βασιλεύσαντι συνῴκησε, Νεαίρας ὄντας· καὶ ἐὰν φαίνηται ἐκ τῆς βασάνου γήμας Στέφανος οὑτοσὶ ἀστὴν γυναῖκα, καὶ ὄντες αὐτῷ οἱ παῖδες οὗτοι ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀστῆς, καὶ μὴ Νεαίρας, ἤθελον ἀφίστασθαι τοῦ ἀγῶνος καὶ μὴ εἰσιέναι τὴν γραφὴν ταύτην. τὸ γὰρ συνοικεῖν τοῦτ' ἔστιν, ὃς ἂν παιδοποιῆται καὶ εἰσάγῃ εἴς τε τοὺς φράτορας καὶ δημότας τοὺς υἱεῖς καὶ τὰς θυγατέρας ἐκδιδῷ ὡς αὑτοῦ οὔσας τοῖς ἀνδράσι· τὰς μὲν γὰρ ἑταίρας ἡδονῆς ἕνεκ' ἔχομεν, τὰς δὲ παλλακὰς τῆς καθ' ἡμέραν θεραπείας τοῦ σώματος, τὰς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖσθαι γνησίως καὶ τῶν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν. ὥστ', εἰ πρότερον ἔγημε γυναῖκα ἀστὴν, καὶ εἰσὶν οὗτοι οἱ παῖδες ἐξ ἐκείνης, καὶ μὴ Νεαίρας, ἐξῆν αὐτῷ ἐκ τῆς ἀκριβεστάτης μαρτυρίας ἐπιδεῖξαι παραδόντι τὰς θεραπαίνας ταύτας. ὡς δὲ προεκαλεσάμην, τούτων ὑμῖν τήν τε μαρτυρίαν καὶ τὴν πρόκλησιν ἀναγνώσεται. λέγε τὴν μαρτυρίαν, ἔπειτα τὴν πρόκλησιν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. 1387

Ἱπποκράτης Ἱπποκράτους Προβαλείσιος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Διοφάνης Διοφάνους Ἀλωπεκῆθεν, Διομένης Ἀρχελάου Κυδαθηναιεύς, Δεινίας Φορμίδου Κυδαντίδης, Λυσίμαχος Λυσίππου Αἰγιαλεὺς μαρτυροῦσι παρεῖναι ἐν ἀγορᾷ, ὅτ' Ἀπολλόδωρος προὐκαλεῖτο Στέφανον ἀξιῶν παραδοῦναι εἰς βάσανον τὰς θεραπαίνας περὶ ὧν ᾐτιᾶτο Ἀπολλόδωρος Στέφανον περὶ Νεαίρας, Στέφανον δ' οὐκ ἐθελῆσαι παραδοῦναι τὰς θεραπαίνας, τὴν δὲ πρόκλησιν εἶναι, ἣν παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

Λέγε δὴ αὐτὴν τὴν πρόκλησιν, ἣν προὐκαλούμην ἐγὼ Στέφανον τουτονί.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Τάδε προὐκαλεῖτο Ἀπολλόδωρος Στέφανον περὶ ὧν τὴν γραφὴν γέγραπται, Νέαιραν ξένην οὖσαν ἀστῷ συνοικεῖν, ἑτοι-

μος ὢν τὰς θεραπαίνας παραλαμβάνειν τὰς Νεαίρας, ἃς ἐκ Μεγάρων ἔχουσα ἦλθε, Θρᾷτταν καὶ Κοκκαλίνην, καὶ ἃς ὕστερον παρὰ Στεφάνῳ ἐκτήσατο, Ξενίδα καὶ Δροσίδα, τὰς εἰδυίας ἀκριβῶς περὶ τῶν παίδων τῶν ὄντων Νεαίρᾳ, ὅτι ἐκ Στεφάνου εἰσί, Πρόξενός τε ὁ τελευτήσας καὶ Ἀρίστων ὁ νῦν ὢν καὶ Ἀντιδωρίδης ὁ σταδιοδρομῶν καὶ Φανώ, ἐφ' ᾧ τε βασανίσαι αὐτάς. καὶ εἰ μὲν ὁμολογοῖεν, ἐκ Στεφάνου εἶναι καὶ Νεαίρας τούτους τοὺς παῖδας, πεπρᾶσθαι Νέαιραν κατὰ τοὺς νόμους καὶ τοὺς παῖδας ξένους εἶναι· εἰ δὲ μὴ ὁμολογοῖεν, ἐκ ταύτης εἶναι αὐτούς, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀστῆς, ἀφίστασθαι τοῦ ἀγῶνος ἤθελον τοῦ κατὰ Νεαίρας. καὶ εἴ τι ἐκ τῶν βασάνων βλαφθείησαν αἱ ἄνθρωποι, ἀποτίνειν ὅ τι βλαβείησαν.

1388 Ταῦτα προκαλεσαμένου ἐμοῦ, ἄνδρες δικασταί, Στέφανος τουτονί, οὐκ ἠθέλησαν δέξασθαι. οὐκοῦν ἤδη δοκεῖ ὑμῖν δεδικάσθαι ὑπ' αὐτοῦ Στεφάνου τουτουΐ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἔνοχός ἐστι τῇ γραφῇ Νέαιρα, ἣν ἐγὼ αὐτὴν ἐγραψάμην, καὶ ὅτι ἐγὼ μὲν ἀληθῆ εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς καὶ τὰς μαρτυρίας παρεσχόμην ἀληθεῖς, οὑτοσὶ δ', ὅ τι ἂν λέγοι, ἅπαντα ψεύσεται, καὶ ἐξελέγξει αὐτὸς αὑτὸν, ὅτι οὐδὲν ὑγιὲς λέγει, οὐκ ἐθελήσας παραδοῦναι εἰς βασάνους τὰς θεραπαίνας, ἃς ἐγὼ ἐξῄτουν αὐτόν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς θεοῖς, εἰς οὓς οὗτοι ἠσεβήκασι, καὶ ἐμαυτῷ τιμωρῶν κατέστησά τε τουτουσὶ εἰς ἀγῶνα καὶ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ψῆφον ἤγαγον. καὶ ὑμᾶς δὲ χρή, νομίσαντας μὴ λήσειν τοὺς θεούς, εἰς οὓς οὗτοι παρανενομήκασιν, ὅ τι ἂν ἕκαστος ὑμῶν ψηφίσηται, ψηφίσασθαι τὰ δίκαια, καὶ τιμωρεῖν, μάλιστα μὲν τοῖς θεοῖς, ἔπειτα δὲ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ ταῦτα ποιήσαντες δόξετε πᾶσι καλῶς καὶ δικαίως δικάσαι ταύτην τὴν γραφήν, ἣν Νέαιραν ἐγὼ ἐγραψάμην ξένην οὖσαν ἀστῷ συνοικεῖν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Ἐπειδὴ τοὺς ἐν τῷ τάφῳ κειμένους ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ γεγενημένους ἔδοξε τῇ πόλει δημοσίᾳ θάπτειν, καὶ προσέταξεν ἐμοὶ τὸν νομιζόμενον λόγον εἰπεῖν ἐπ' αὐτοῖς, ἐσκόπουν μὲν εὐθύς, ὅπως τοῦ προσήκοντος ἐπαίνου τεύξονται, 1389
ἐξετάζων δὲ καὶ σκοπῶν ἀξίως εἰπεῖν τῶν τετελευτηκότων ἕν τι τῶν ἀδυνάτων εὕρισκον ὄν. οἳ γὰρ τὴν ὑπάρχουσαν πᾶσιν ἔμφυτον τοῦ ζῆν ὑπερεῖδον ἐπιθυμίαν καὶ τελευτῆσαι καλῶς μᾶλλον ἠβουλήθησαν, ἢ ζῶντες τὴν Ἑλλάδα ἰδεῖν ἀτυχοῦσαν, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλητον παντὶ λόγῳ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν καταλελοίπασιν; ὁμοίως μέντοι διαλεχθῆναι τοῖς πρότερόν ποτε εἰρηκόσιν ἐνθάδ' εἶναί μοι δοκεῖ. ὡς μὲν οὖν ἡ πόλις σπουδάζει περὶ τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τελευτῶντας, ἔκ τε τῶν ἄλλων ἔστιν ἰδεῖν καὶ μάλιστα ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου, καθ' ὃν αἱρεῖται τὸν ἐροῦντα ἐπὶ ταῖς δημοσίαις ταφαῖς. εἰδυῖα γὰρ παρὰ τοῖς χρηστοῖς ἀνδράσι τὰς μὲν τῶν χρημάτων κτήσεις καὶ τὰς τῶν κατὰ βίον ἡδονῶν ἀπολαύσεις ὑπερεωραμένας, τῆς δ' ἀρετῆς καὶ τῶν ἐπαίνων πᾶσαν τὴν ἐπιθυμίαν οὖσαν, ἐξ ὧν ταῦτ' ἂν αὐτοῖς μάλιστα γένοιτο λόγων, τούτοις ᾠήθησαν δεῖν αὐτοὺς τιμᾶν, ἵν', ἣν ζῶντες ἐκτήσαντο εὐδοξίαν, αὕτη καὶ τετελευτηκόσιν αὐτοῖς ἀποδοθείη. εἰ μὲν οὖν τὴν ἀνδρίαν μόνον αὐτοῖς τῶν εἰς ἀρετὴν ἀνηκόντων ὑπάρχουσαν ἑώρων, ταύτην ἂν ἐπαινέσας ἀπηλλαττόμην τῶν λοιπῶν· ἐπειδὴ δὲ καὶ γεγενῆσθαι καλῶς, καὶ πεπαιδεῦσθαι σωφρόνως, καὶ βεβιωκέναι φιλοτίμως συμβέβηκεν αὐτοῖς, ἐξ ὧν εἰκότως ἦσαν σπουδαῖοι, αἰσχυνοίμην ἄν, εἴ τι τούτων φανείην παραλιπών. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆς τοῦ γένους αὐτῶν ἀρχῆς. ἡ γὰρ εὐγένεια τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἐκ πλείστου χρόνου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀνωμολόγηται. οὐ γὰρ μόνον εἰς πατέρ' αὐτοῖς καὶ τῶν ἄνω προγόνων κατ' ἄνδρα 1390
ἀνενεγκεῖν ἑκάστῳ τὴν φύσιν ἔστιν, ἀλλ' εἰς ὅλην κοινῇ τὴν

ὑπάρχουσαν πατρίδα, ἧς αὐτόχθονες ὁμολογοῦνται εἶναι. μόνοι γὰρ πάντων ἀνθρώπων, ἐξ ἧσπερ ἔφυσαν, ταύτην ᾤκησαν καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν παρέδωκαν. ὥστε δικαίως ἄν τις ὑπολάβοι, τοὺς μὲν εἰς τὰς ἐπήλυδας ἐλθόντας πόλεις καὶ τούτων πολίτας προσαγορευομένους ὁμοίους εἶναι τοῖς εἰσποιητοῖς τῶν παίδων, τούτους δὲ γνησίους γόνῳ τῆς πατρίδος πολίτας εἶναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ τὸ τοὺς καρποὺς, οἷς ζῶσιν ἄνθρωποι, παρ' ἡμῖν πρώτοις φανῆναι χωρὶς τοῦ μέγιστον εὐεργέτημ' εἰς πάντας γενέσθαι ὁμολογούμενον σημεῖον ὑπάρχειν τοῦ μητέρα τὴν χώραν εἶναι τῶν ἡμετέρων προγόνων. πάντα γὰρ τὰ τίκτοντα ἅμα καὶ τροφὴν τοῖς γιγνομένοις ἀπ' αὐτῆς τῆς φύσεως φέρει· ὅπερ ἥδε ἡ χώρα πεποίηκε. τὰ μὲν οὖν εἰς γένος ἀνήκοντα τοιαῦτα δι' αἰῶνος ὑπάρχει τοῖς τῶνδε τῶν ἀνδρῶν προγόνοις. τὰ δ' εἰς ἀνδρίαν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν πάντα μὲν κατοκνῶ λέγειν φυλαττόμενος, μὴ μῆκος ἄκαιρον ἐγγένηται τῷ λόγῳ· ἃ δὲ καὶ τοῖς εἰδόσι χρήσιμα ἀναμνησθῆναι, καὶ τοῖς ἀπείροις κάλλιστα ἀκοῦσαι, καὶ ζῆλον ἔχει πολὺν, [καὶ] μῆκος λόγων ἄλυπον ἔχοντα, ταῦτα ἐπὶ κεφαλαίων εἰπεῖν πειράσομαι. οἱ γὰρ τῆς κατὰ τὸν παρόντα χρόνον γενεᾶς πρόγονοι καὶ πατέρες καὶ τούτων ἐπάνω τὰς προσηγορίας ἔχοντες, αἷς ὑπὸ τῶν ἐν γένει γνωρίζονται, ἠδίκησαν μὲν οὐδένα πώποτε οὔτε Ἕλληνα οὔτε βάρβαρον, ἀλλ' ὑπῆρχεν αὐτοῖς πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις καλοῖς
1391 κἀγαθοῖς καὶ δικαιοτάτοις εἶναι, ἀμυνόμενοι δὲ πολλὰ καὶ λαμπρὰ διεπράξαντο. καὶ γὰρ τὸν Ἀμαζόνων στρατὸν ἐλθόντα ἐκράτησαν οὕτως, ὥστ' ἔξω Φάσιδος ἐκβαλεῖν, καὶ τὸν Εὐμόλπου καὶ πολλῶν ἄλλων στόλον οὐ μόνον ἐκ τῆς οἰκείας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων χώρας ἐξήλασαν, οὓς οἱ πρὸ ἡμῶν οἰκοῦντες πρὸς ἑσπέραν πάντες οὔθ' ὑπέμειναν οὔτ' ἠδυνήθησαν κωλῦσαι. καὶ μὴν καὶ τῶν Ἡρακλέους παίδων, ὃς τοὺς ἄλλους ἔσωζε, σωτῆρες ὠνομάσθησαν, ἡνίκα ἦλθον εἰς τήνδε τὴν γῆν ἱκέται φεύγοντες Εὐρυσθέα. καὶ πρὸς πᾶσι τούτοις καὶ πολλοῖς ἄλλοις καὶ καλοῖς ἔργοις τὰ τῶν κατοιχομένων νόμιμα οὐ περιεῖδον ὑβριζόμενα, ὅτε τοὺς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας θάπτειν ἐκώλυε Κρέων. τῶν μὲν οὖν εἰς μύθους ἀνηνεγμένων ἔργων πολλὰ παραλιπὼν τούτων ἐπεμνήσθην, ὧν οὕτως ἕκαστον εὐσχήμονας καὶ πολλοὺς ἔχει λόγους, ὥστε καὶ τοὺς ἐμμέτρους καὶ τοὺς τῶν ᾀδομένων ποιητὰς καὶ πολλοὺς τῶν συγγραφέων ὑποθέσεις τὰ ἐκείνων ἔργα τῆς αὐτῶν μουσικῆς πεποιῆσθαι. ἃ δὲ τῇ μὲν ἀξίᾳ τῶν ἔργων οὐδέν ἐστι τούτων ἐλάττω, τῷ δ'

ὑπογυιότερ' εἶναι τοῖς χρόνοις οὔπω μεμυθολόγηται οὐδ' εἰς
τὴν ἡρωϊκὴν ἐπανῆκται τάξιν, ταῦτ' ἤδη λέξω. ἐκεῖνοι τὸν ἐξ
ἁπάσης τῆς Ἀσίας στόλον ἐλθόντα μόνοι δὶς ἠμύναντο καὶ κατὰ
γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων κινδύνων κοινῆς σωτη-
ρίας πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν αἴτιοι κατέστησαν. καὶ προείρηται μὲν, ὃ
μέλλω λέγειν, ὑπ' ἄλλων πρότερον, δεῖ δὲ μηδὲ νῦν τοῦ δικαίου
καὶ καλῶς ἔχοντος ἐπαίνου τοὺς ἄνδρας ἐκείνους στερηθῆναι. τοσοῦ- 1392
τον γὰρ ἀμείνους τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων νομίζοιντ' ἂν εἰ-
κότως, ὅσον οἱ μὲν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ὄντες ἀριστεῖς δέκ' ἔτη
τῆς Ἀσίας ἓν χωρίον πολιορκοῦντες μόλις εἷλον, οὗτοι δὲ τὸν
ἐκ πάσης τῆς ἠπείρου στόλον ἐλθόντα μόνοι τἆλλα πάντα κα-
τεστραμμένον οὐ μόνον ἠμύναντο, ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν ὑπὲρ ὧν
τοὺς ἄλλους ἠδίκουν ἐπέθηκαν. ἔτι τοίνυν τὰς ἐν αὐτοῖς τοῖς
Ἕλλησι πλεονεξίας κωλύοντες πάντας, ὅσους συνέβη γενέσθαι,
κινδύνους ὑπέμειναν, ὅπου τὸ δίκαιον εἴη τεταγμένον, ἐνταῦ-
θα προσνέμοντες ἑαυτοὺς, ἕως εἰς τὴν νῦν ζῶσαν ἡλικίαν ὁ
χρόνος προήγαγεν ἡμᾶς. μηδεὶς δ' ἡγείσθω με ἀποροῦντα, ὅ
τι χρὴ περὶ τούτων εἰπεῖν ἑκάστου, ταῦτα τὰ πραχθέντα ἀπη-
ριθμηκέναι· εἰ γὰρ ἁπάντων ἀμηχανώτατος ἦν ὅ τι χρὴ λέγειν
πορίσασθαι, ἡ ἐκείνων ἀρετὴ πολλὰ καλὰ δίδωσιν αὐτὴ εἰπεῖν
καὶ πρόχειρα, ἃ ῥᾴδιον μέν ἐστι διελθεῖν, ἀλλὰ προαιροῦμαι
τῆς εὐγενείας καὶ τῶν παρὰ τοῖς προγόνοις μεγίστων μνησθεὶς
ὡς τάχιστα συνάψαι τὸν λόγον πρὸς τὰ τοῖσδε πεπραγμένα
ἵν', ὥσπερ τὰς φύσεις ἦσαν συγγενεῖς, οὕτω καὶ τοὺς ἐπαί-
νους ἐπ' αὐτῶν κοινοὺς ποιήσωμαι, ὑπολαμβάνων ταῦτ' ἂν
εἶναι κεχαρισμένα κἀκείνοις καὶ μάλιστ' ἀμφοτέροις, εἰ τῆς
ἀλλήλων ἀρετῆς μὴ μόνον τῇ φύσει μετάσχοιεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς
ἐπαίνοις. ἀνάγκη δ' ἐν τῷ μεταξὺ διαλαβεῖν καὶ πρὸ τοῦ τὰ
τοῖσδε πεπραγμένα τοῖς ἀνδράσι δηλοῦν καὶ τοὺς ἔξω τοῦ γέ-
νους πρὸς τὸν τάφον ἠκολουθηκότας πρὸς εὔνοιαν παρακαλέ- 1393
σαι. καὶ γὰρ, εἰ μὲν εἰς χρημάτων δαπάνην ἤ τινα ἄλλην
θεωρίαν ἱππικῶν ἢ γυμνικῶν ἄθλων ἐτάχθην κοσμῆσαι τὸν τά-
φον, ὅσῳπερ ἂν προθυμότερον καὶ ἀκριβέστερον τοῦτο παρε-
σκευασάμην, τοσούτῳ μᾶλλον ἂν προσήκοντα ἔδοξα πεποιηκέναι·
λόγῳ δ' ἐπαινέσαι τούσδε τοὺς ἄνδρας αἱρεθεὶς, ἐὰν μὴ τοὺς
ἀκούοντας συμβουλομένους λάβω, φοβοῦμαι, μὴ τῇ προθυμίᾳ
τοὐναντίον οὗ δεῖ ποιήσω. ὁ μὲν γὰρ πλοῦτος καὶ τὸ τάχος
καὶ ἡ ἰσχὺς καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ὅμοια αὐτάρκεις ἔχει τὰς
ὀνήσεις τοῖς κεκτημένοις, καὶ κρατοῦσιν ἐν αὐτοῖς, οἷς ἂν

καιρῷ, κἂν μηδεὶς τῶν ἄλλων βούληται· ἡ δὲ τῶν λόγων πειθὼ τῆς τῶν ἀκουόντων εὐνοίας προσδεῖται, καὶ μετὰ μὲν ταύτης, κἂν μετρίως ῥηθῇ, δόξαν ἤνεγκε καὶ χάριν προσεκτή, ἄνευ δὲ ταύτης, κἂν ὑπερβάλῃ τῷ λέγειν καλῶς, προσέστη τοῖς ἀκούουσι. πολλὰ τοίνυν ἔχων εἰπεῖν ὧν οὗτοι πράξαντες δικαίως ἐπαινεθήσονται, ἐπειδὴ πρὸς αὐτοῖς εἰμὶ τοῖς ἔργοις, ἀπορῶ τί πρῶτον εἴπω· προϊστάμενα γάρ [μοι] πάντα εἰς ἕνα καιρὸν δύσκριτον καθίστησί μοι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ πειράσομαι τὴν αὐτὴν ποιήσασθαι τοῦ λόγου τάξιν, ἥπερ ὑπῆρξε τοῦ βίου τούτοις. οὗτοι γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐν πᾶσι τοῖς παιδεύμασιν ἦσαν ἐπιφανεῖς, τὰ πρέποντα καθ' ἡλικίαν ἀσκοῦντες ἑκάστην, καὶ πᾶσιν ἀρέσκοντες, οἷς χρή, γονεῦσι, φίλοις, οἰκείοις. τοιγαροῦν ὥσπερ ἴχνη γνωρίζουσα νῦν ἡ τῶν οἰκείων αὐτοῖς καὶ φίλων μνήμη πᾶσαν ὥραν ἐπὶ τούτους φέρεται τῷ
1394 πόθῳ, πολλὰ ὑπομνήματα λαμβάνουσα ἐν οἷς συνῄδει τούτοις ἀρίστοις οὖσιν. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἄνδρας ἀφίκοντο, οὐ μόνον τοῖς πολίταις γνώριμον τὴν αὑτῶν φύσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις κατέστησαν. ἔστι γάρ, ἔστιν ἁπάσης ἀρετῆς ἀρχὴ μὲν σύνεσις, πέρας δὲ ἀνδρία, καὶ τῇ μὲν δοκιμάζεται, τί πρακτέον ἐστί, τῇ δὲ σῴζεται. ἐν τούτοις ἀμφοτέροις οὗτοι πολὺ διήνεγκαν. καὶ γάρ, εἴ τις ἐφύετο κοινὸς πᾶσι κίνδυνος τοῖς Ἕλλησιν, οὗτοι πρῶτοι προείδοντο καὶ πολλάκις εἰς σωτηρίαν ἅπαντας παρεκάλεσαν· ὅπερ γνώμης ἀπόδειξίς ἐστιν εὖ φρονούσης. καὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀγνοίας μεμιγμένης κακίᾳ, ὅτ' ἐνῆν ταῦτα κωλύειν ἀσφαλῶς, τὰ μὲν οὐ προορώσης, τὰ δ' εἰρωνευομένης, ὅμως, ἡνίχ' ὑπήκουσαν καὶ τὰ δέοντα ποιεῖν ἠθέλησαν, οὐκ ἐμνησικάκησαν, ἀλλὰ προστάντες καὶ παρασχόντες ἅπαντα προθύμως, καὶ σώματα, καὶ χρήματα, καὶ συμμάχους, εἰς πεῖραν ἦλθον ἀγῶνος, εἰς ὃν οὐδὲ τῆς ψυχῆς ἐφείσαντο. ἐξ ἀνάγκης δὲ συμβαίνει, ὅταν μάχη γίγνηται, τοῖς μὲν ἡττᾶσθαι, τοῖς δὲ νικᾶν. οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι δ' εἰπεῖν, ὅτι μοι δοκοῦσιν οἱ τελευτῶντες ἑκατέρων ἐν τάξει τῆς μὲν ἥττης οὐ μετέχειν, νικᾶν δὲ ὁμοίως ἀμφότεροι. τὸ μὲν γὰρ κρατεῖν ἐν τοῖς ζῶσιν, ὡς ἂν ὁ δαίμων παραδῷ, κρίνεται· ὃ δ' εἰς τοῦτο ἕκαστον ἔδει παρασχέσθαι, πᾶς ὁ μένων ἐν τάξει πεποίηκεν, εἰ δὲ θνητὸς ὢν τὴν εἱμαρμένην ἔσχε, τῇ τύχῃ πέπονθε τὸ συμβαῖνον, οὐχὶ τὴν ψυχὴν ἥττηται τῶν ἐναντίων.
1395 νομίζω τοίνυν καὶ τοῦ τῆς χώρας ἡμῶν μὴ ἐπιβῆναι τοὺς πολεμίους πρὸς τῇ τῶν ἐναντίων ἀγνωμοσύνῃ τὴν τούτων ἀρετὴν

αἰτίαν γεγενῆσθαι. κατ' ἄνδρα γὰρ πεῖραν εἰληφότες οἱ τότε συμμίξαντες ἐκεῖ οὐκ ἠβούλοντο αὖθις εἰς ἀγῶνα καθίστασθαι τοῖς ἐκείνων οἰκείοις, ὑπολαμβάνοντες, ταῖς μὲν φύσεσι ταῖς ὁμοίαις ἀπαντήσεσθαι, τύχην δὲ οὐκ εὔπορον εἶναι τὴν ὁμοίαν λαβεῖν. δηλοῖ δὲ οὐχ ἥκιστα, ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, καὶ τὰ τῆς γεγονυίας εἰρήνης. οὐ γὰρ ἔνεστιν εἰπεῖν οὔτ' ἀληθεστέραν οὔτε καλλίω πρόφασιν τοῦ τῆς τῶν τετελευτηκότων ἀγασθέντα ἀρετῆς τὸν τῶν ἐναντίων κύριον φίλον γενέσθαι τοῖς ἐκείνων οἰκείοις βούλεσθαι μᾶλλον, ἢ πάλιν τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων κίνδυνον ἄρασθαι. οἶμαι δ' ἄν, εἴ τις αὐτοὺς τοὺς παραταξαμένους ἐρωτήσειε, πότερ' ἡγοῦνται ταῖς αὑτῶν ἀρεταῖς καὶ τῇ τοῦ προεστηκότος αὐτῶν ἐμπειρίᾳ καὶ τόλμῃ, ἢ τῇ παραδόξῳ καὶ χαλεπῇ τύχῃ κατωρθωκέναι, οὐδένα οὔτ' ἀναίσχυντον οὔτε τολμηρὸν οὕτως εἶναι, ὅντιν' ἀντιποιήσεσθαι τῶν πεπραγμένων. ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ ὧν ὁ πάντων κύριος δαίμων, ὡς ἠβούλετο, ἔνειμε τὸ τέλος, πάντας ἀφεῖσθαι κακίας ἀνάγκη τοὺς λοιπούς, ἀνθρώπους γε ὄντας· περὶ ὧν δ' ὁ τῶν ἐναντίων ἡγεμὼν ὑπερῆρε, τοὺς ἐπὶ τούτῳ ταχθέντας, οὐχὶ τοὺς πολλοὺς οὔτ' ἐκείνων οὔθ' ἡμῶν, αἰτιάσαιτ' ἄν τις εἰκότως. εἰ δ' ἄρα ἐστί τις ἀνθρώπων, ὅτῳ περὶ τούτων ἐγκαλέσαι προσήκει, τοῖς ἐπὶ τούτῳ ταχθεῖσι Θηβαίων, οὐχὶ τοῖς πολλοῖς οὔθ' ἡμῶν οὔτ' ἐκείνων, ἐγκαλέσειεν ἄν τις εἰκότως· οἳ δύναμιν λαβόντες ἔχουσαν 1396 θυμὸν ἀήττητον καὶ ἀπροφάσιστον καὶ φιλοτιμίαν ἐφάμιλλον οὐδενὶ τούτων ὀρθῶς ἐχρήσαντο. καὶ τὰ μὲν ἄλλ' ἔστι τούτων, ὡς ἕκαστος ἔχει γνώμης, οὕτως ὑπολαμβάνειν· ὃ δὲ ἅπασιν ὁμοίως ἀνθρώποις τοῖς οὖσι γεγένηται φανερόν, ὅτι ἡ πᾶσα τῆς Ἑλλάδος ἄρα ἐλευθερία ἐν ταῖς τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ψυχαῖς διεσώζετο. ἐπειδὴ οὖν ἡ πεπρωμένη τούτους ἀνεῖλεν, οὐδεὶς ἀντέστη τῶν λοιπῶν. καὶ φθόνος μὲν ἀπείη τοῦ λόγου, δοκεῖ δέ μοί τις ἂν εἰπών, ὡς ἡ τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἀρετὴ τῆς Ἑλλάδος ἦν ψυχή, τἀληθὲς εἰπεῖν. ἅμα γάρ τά τε τούτων πνεύματα ἀπηλλάγη τῶν οἰκείων σωμάτων καὶ τὸ τῆς Ἑλλάδος ἀξίωμα ἀνῄρηται. μεγάλην μὲν οὖν ἴσως ὑπερβολὴν δόξομεν λέγειν, ῥητέον δ' ὅμως. ὥσπερ γάρ, εἴ τις ἐκ τοῦ καθεστηκότος κόσμου τὸ φῶς ἐξέλοι, δυσχερὴς καὶ χαλεπὸς ἅπας ὁ λειπόμενος βίος γένοιτ' ἄν, οὕτω, τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἀναιρεθέντων, ἐν σκότει καὶ πολλῇ δυσκλείᾳ πᾶς ὁ πρὸ τοῦ ζῆλος τῶν Ἑλλήνων γέγονε. διὰ πολλὰ δ' εἰκότως ὄντες τοιοῦτοι, διὰ τὴν πολιτείαν οὐχ ἥκιστα ἦσαν σπουδαῖοι. αἱ μὲν γὰρ διὰ τῶν

ὀλίγων δυναστεῖαι δέος μὲν ἐνεργάζονται τοῖς πολίταις, αἰσχύνην δ' οὐ παριστᾶσιν. ἡνίκα γοῦν ὁ ἀγὼν ἔλθῃ τοῦ πολέμου, πᾶς τις εὐχερῶς ἑαυτὸν σώζει, συνειδώς, ὅτι, ἐὰν τοὺς κυρίους ἢ δώροις ἢ δι' ἄλλης ἡστινοσοῦν ὁμιλίας ἐξαρέσηται, κἂν τὰ δεινότατα ἀσχημονήσῃ, μικρὸν ὄνειδος τὸ λοιπὸν αὐτῷ καταστήσεται. αἱ δὲ δημοκρατίαι πολλά τε ἄλλα καὶ καλὰ
1397 [καὶ] δίκαια ἔχουσιν, ὧν τὸν εὖ φρονοῦντα ἀντέχεσθαι δεῖ, καὶ τὴν παῤῥησίαν ἐκ τῆς ἀληθείας ἠρτημένην, ἣν οὐκ ἔστιν ἀποτρέψαι τοῦ τἀληθὲς δηλοῦν. οὔτε γὰρ πάντας ἐξαρέσασθαι τοῖς αἰσχρόν τι ποιήσασι δυνατόν, οὔτε μόνος ὁ τἀληθὲς ὄνειδος λέγων λυπεῖ· καὶ γὰρ οἱ μηδὲν ἂν εἰπόντες αὐτοὶ βλάσφημον ἄλλου γε λέγοντος χαίρουσιν ἀκούοντες. ἃ φοβούμενοι πάντες εἰκότως τῇ τῶν μετὰ ταῦτα ὀνειδῶν αἰσχύνῃ τόν τε προσιόντα ἀπὸ τῶν ἐναντίων κίνδυνον εὐρώστως ὑπέμειναν καὶ θάνατον καλὸν εἵλοντο μᾶλλον ἢ βίον αἰσχρόν. ἃ μὲν οὖν κοινῇ πᾶσιν ὑπῆρχε τοῖςδε τοῖς ἀνδράσιν εἰς τὸ καλῶς ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, εἴρηται, γένος, παιδεία, χρηστῶν ἐπιτηδευμάτων συνήθεια, τῆς ὅλης πολιτείας ὑπόθεσις· ἃ δὲ κατὰ φυλὰς παρεκάλεσεν ἑκάστους εὐρώστους εἶναι, ταῦτ' ἤδη λέξω. ᾔδεσαν ἅπαντες Ἐρεχθεῖδαι, τὸν ἐπώνυμον αὐτῶν Ἐρεχθέα ἕνεκα τοῦ σῶσαι τὴν χώραν τὰς αὐτοῦ παῖδας, ἃς Ὑακινθίδας καλοῦσιν, εἰς προῦπτον θάνατον δόντα ἀναλῶσαι. αἰσχρὸν οὖν ἡγοῦντο, τὸν μὲν ἀπ' ἀθανάτων πεφυκότα πάντα ποιεῖν ἕνεκα τοῦ τὴν πατρίδα ἐλευθερῶσαι, αὐτοὶ δὲ φανῆναι θνητὸν σῶμα ποιούμενοι περὶ πλείονος ἢ δόξαν ἀθάνατον. οὐκ ἠγνόουν Αἰγεῖδαι Θησέα τὸν Αἰγέως πρῶτον ἰσηγορίαν καταστησάμενον τῇ πόλει. δεινὸν οὖν ἡγοῦντο τὴν ἐκείνου προδοῦναι προαίρεσιν, καὶ τεθνάναι μᾶλλον ᾑροῦντο, ἢ καταλυομένης αὐτῆς παρὰ τοῖς Ἕλλησι ζῆν φιλοψυχήσαντες. παρειλήφεσαν Πανδιονίδαι Πρόκνην καὶ Φιλομήλαν, τὰς Πανδίονος θυγατέρας, ὡς ἐτιμωρήσαντο Τη-
1398 ρέα διὰ τὴν εἰς αὐτὰς ὕβριν. οὐ βιωτὸν οὖν ἐνόμιζον αὐτοῖς, εἰ μὴ συγγενεῖς ὄντες ὅμοιον φανήσονται τὸν θυμὸν ἔχοντες ἐκείναις ἐφ' οἷς τὴν Ἑλλάδα ἑώρων ὑβριζομένην. ἠκηκόεσαν Λεωντίδαι μυθολογουμένας τὰς Λεωκόρας, ὡς αὑτὰς ἔδοσαν σφάγιον τοῖς πολίταις ὑπὲρ τῆς χώρας. ὅτε δ' οὖν γυναῖκες ἐκεῖναι τοιαύτην ἔσχον ἀνδρείαν, οὐ θεμιτὸν αὑτοῖς ὑπελάμβανον χείροσιν, ἀνδράσιν οὖσιν, ἐκείνων φανῆναι. ἐμέμνηντο Ἀκαμαντίδαι τῶν ἐπῶν, ἐν οἷς Ὅμηρος ἕνεκα τῆς μητρός φησιν Αἴθρας Ἀκάμαντα εἰς Τροίαν στεῖλαι. ὁ μὲν οὖν παντὸς

ἐπειρᾶτο κινδύνου τοῦ σῶσαι τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ἕνεκα· οἱ δὲ τοὺς οἴκοι σύμπαντας γονέας ἕνεκα τοῦ σῶσαι πῶς οὐκ ἤμελλον πάντα κίνδυνον ὑπομένειν; οὐκ ἐλάνθανεν Οἰνείδας, ὅτι Κάδμου μὲν Σεμέλη, τῆς δὲ υἱὸν ὄντα, ὃν οὐ πρέπον ἐστὶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοῦδε τοῦ τάφου, τοῦ δὲ Οἰνεὺς γέγονεν, ὃς ἀρχηγὸς αὐτῶν ἐκαλεῖτο. κοινοῦ δ' ὄντος ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι τοῦ παρόντος κινδύνου, ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἅπασαν ᾤοντο δεῖν ἀγωνίαν ἐκτῖναι. ᾔδεσαν Κεκροπίδαι τὸν ἑαυτῶν ἀρχηγὸν, τὰ μὲν ὡς ἔστι δράκων, τὰ δ' ὡς ἔστιν ἄνθρωπος, λεγόμενον οὐκ ἄλλοθέν ποθεν, ἢ τῷ τὴν σύνεσιν αὐτὸν προσομοιοῦν ἀνθρώπῳ, τὴν ἀλκὴν δὲ δράκοντι. ἄξια δὴ τούτων πράττειν ὑπελάμβανον αὑτοῖς προσήκειν. ἐμέμνηντο Ἱπποθοωντίδαι τῶν Ἀλόπης γάμων, ἐξ ὧν Ἱπποθόων ἔφυ, καὶ τὸν ἀρχηγὸν ᾔδεσαν· ὧν, τὸ πρέπον φυλάττων ἐγὼ τῷδε τῷ καιρῷ, τὸ σαφὲς εἰπεῖν ὑπερβαίνω. ἄξια δὴ τούτων ᾤοντο δεῖν προσήκειν ποιοῦντες 1399 ὀφθῆναι. οὐκ ἐλάνθανεν Αἰαντίδας, ὅτι τῶν ἀριστείων στερηθεὶς Αἴας ἀβίωτον ἑαυτῷ ἡγήσατο τὸν βίον. ἡνίκ' οὖν ὁ δαίμων ἄλλῳ τἀριστεῖα ἐδίδου, τότε τοὺς ἐχθροὺς ἀμυνόμενοι τεθνάναι δεῖν ᾤοντο, ὥστε μηδὲν ἀνάξιον αὑτῶν παθεῖν. οὐκ ἠμνημόνουν Ἀντιοχίδαι Ἡρακλέους ὄντα Ἀντίοχον. δεῖν οὖν ἡγήσαντο ἢ ζῆν ἀξίως τῶν ὑπαρχόντων, ἢ τεθνάναι καλῶς. οἱ μὲν οὖν ζῶντες οἰκεῖοι τούτων ἐλεεινοὶ, τοιούτων ἀνδρῶν ἐστερημένοι, καὶ συνηθείας πολλῆς καὶ φιλανθρώπου διεζευγμένοι, καὶ τὰ τῆς πατρίδος πράγματ' ἔρημα καὶ δακρύων καὶ πένθους πλήρη. οἱ δὲ εὐδαίμονες τῷ δικαίῳ λογισμῷ, πρῶτον μὲν ἀντὶ μικροῦ χρόνου πολὺν καὶ τὸν ἅπαντα] εὔκλειαν ἀγήρων καταλείπουσιν, ἐν ᾗ καὶ παῖδες οἱ τούτων ὀνομαστοὶ γραφήσονται, καὶ γονεῖς οἱ τούτων περίβλεπτοι γηροτροφήσονται, παραψυχὴν τῷ πένθει τὴν τούτων εὔκλειαν ἔχοντες, ἔπειτα νόσων ἀπαθεῖς τὰ σώματα, καὶ λυπῶν ἄπειροι τὰς ψυχὰς, ἃς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν οἱ ζῶντες ἔχουσιν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ καὶ πολλῷ ζήλῳ τῶν νομιζομένων τυγχάνουσιν. οὓς γὰρ ἅπασα μὲν ἡ πατρὶς θάπτει δημοσίᾳ, κοινῶν δ' ἐπαίνων μόνοι τυγχάνουσι, ποθοῦσι δ' οὐ μόνον οἱ συγγενεῖς καὶ πολῖται, ἀλλὰ καὶ πᾶσα, ὅσην Ἑλλάδα χρὴ προσειπεῖν, συμπεπένθηκε δὲ καὶ τῆς οἰκουμένης τὸ πλεῖστον μέρος, πῶς οὐ χρὴ τούτους εὐδαίμονας νομίζεσθαι; οὓς παρέδρους εἰκότως ἄν τις φήσαι τοῖς κάτω θεοῖς εἶναι, τὴν αὐτὴν τάξιν ἔχοντας τοῖς προτέροις ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐν 1400 Μακάρων νήσοις. οὐ γὰρ ἰδών τις οὐδὲ περὶ ἐκείνων ταῦτ'

ἀπήγγελκεν, ἀλλ', οὓς οἱ ζῶντες ἀξίους ὑπειλήφαμεν τῶν ἴσων τιμῶν, τούτους τῇ δόξῃ καταμαντευόμενοι κἀκεῖ τῶν αὐτῶν τιμῶν ἡγούμεθ' αὐτοῖς τυγχάνειν. ἔστι μὲν οὖν ἴσως χαλεπὸν τὰς παρούσας συμφορὰς λόγῳ κουφίσαι, δεῖ δ' ὅμως πειρᾶσθαι, καὶ πρὸς τὰ παρηγοροῦντα τρέπειν τὴν ψυχήν· ὡς τοὺς τοιούτους ἄνδρας γεγονότας αὐτοὺς καὶ πεφυκότας ἐκ τοιούτων ἑτέρων καλόν ἐστι τὰ δεινὰ εὐσχημονέστερον τῶν ἄλλων φέροντας ὁρᾶσθαι, καὶ πάσῃ τύχῃ χρωμένους ὁμοίους εἶναι. καὶ γὰρ ἐκείνοις ταῦτ' ἂν εἴη μάλιστ' ἐν κόσμῳ καὶ τιμῇ καὶ πάσῃ τῇ πόλει καὶ τοῖς ζῶσι ταῦτ' ἂν ἐνέγκοι πλείστην εὐδοξίαν. χαλεπὸν πατρὶ καὶ μητρὶ παίδων στερηθῆναι καὶ ἐρήμοις εἶναι τῶν οἰκειοτάτων γηροτρόφων· σεμνὸν δέ γε ἀγήρως τιμὰς καὶ μνήμην ἀρετῆς δημοσίᾳ κτησαμένους ἐπιδεῖν καὶ θυσιῶν καὶ ἀγώνων ἠξιωμένους ἀθανάτων. λυπηρὸν παισὶν ὀρφανοῖς γεγενῆσθαι πατρός· καλὸν δέ γε κληρονομεῖν πατρῴας εὐδοξίας. καὶ τοῦ μὲν λυπηροῦ τούτου τὸν δαίμονα αἴτιον εὑρήσομεν ὄντα, ᾧ φύντας ἀνθρώπους εἴκειν ἀνάγκη, τοῦ δὲ τιμίου καὶ καλοῦ τὴν τῶν ἐθελησάντων καλῶς ἀποθνήσκειν αἵρεσιν. ἐγὼ μὲν οὖν οὐχ ὅπως πολλὰ λέξω, τοῦτ' ἐπεσκεφάμην, ἀλλ' ὅπως τἀληθῆ· ὑμεῖς δὲ ἀποδυράμενοι καὶ τὰ προσήκοντα ὡς χρὴ καὶ νόμιμα ποιήσαντες ἄπιτε.

1401

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Ἀλλ' ἐπειδήπερ ἀκούειν βούλει τοῦ λόγου, δείξω σοι καὶ ἀναγνώσομαι. δεῖ δέ σε τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ πρῶτον εἰδέναι. βούλεται μὲν γὰρ ὁ τὸν λόγον ποιῶν ἐπαινεῖν Ἐπικράτην, ὃν ᾤετο πολλῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν ὄντων νέων ἐν τῇ πόλει χαριέστατον εἶναι καὶ πλεῖον τῇ συνέσει προέχειν ἢ τῷ κάλλει τῶν ἡλικιωτῶν. ὁρῶν δ', ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰ πλεῖστα τῶν ἐρωτικῶν συνταγμάτων αἰσχύνην μᾶλλον ἢ τιμὴν περιάπτοντα τούτοις, περὶ ὧν ἐστὶ γεγραμμένα, τοῦτο ὅπως μὴ πείσεται, πεφύλακται, καί, ὅπερ καὶ πεπεῖσθαί φησι τῇ γνώμῃ, τοῦτο

καὶ γέγραφεν, ὡς δίκαιος ἐραστὴς οὔτ' ἂν ποιήσειεν οὐδὲν αἰσχρὸν οὔτ' ἀξιώσειεν. ὃ μὲν οὖν ὥσπερ εἰ μάλιστ' ἂν ἐρωτικὸν λάβοις τοῦ λόγου, περὶ τοῦτ' ἔστιν· ὁ δ' ἄλλος λόγος τὰ μὲν αὐτὸν ἐπαινεῖ τὸν νεανίσκον, τὰ δὲ αὐτῷ συμβουλεύει περὶ παιδείας τε καὶ προαιρέσεως τοῦ βίου. πάντα δὲ ταῦτα γέγραπται τὸν τρόπον, ὃν τις ἂν εἰς βιβλίον κατάθοιτο. τοῖς μὲν γὰρ λεκτικοῖς τῶν λόγων ἁπλῶς καὶ ὁμοίως οἷς ἂν ἐκ τοῦ παραχρῆμά τις εἴποι πρέπει γεγράφθαι, τοῖς δ' εἰς τὸν πλείω χρόνον τεθησομένοις ποιητικῶς καὶ περιττῶς ἁρμόττει συγκεῖσθαι· τοὺς μὲν γὰρ πιθανούς, τοὺς δὲ ἐπιδεικτικοὺς εἶναι προσήκει. ἵν' οὖν μὴ παρὰ τὸν λόγον σοι λέγω, μηδὲ ἅπερ γιγνώσκω περὶ τούτων αὐτὸς διεξίω, πρόσεχ', ὡς αὐτοῦ τοῦ λόγου ἤδη 1402
ἀκουσόμενος, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἥκει, ὃν ἠβουλήθην ἀκούειν, Ἐπικράτης.

Ὁρῶν ἐνίους τῶν ἐρωμένων τε καὶ κάλλους μετεσχηκότων οὐδετέρᾳ δὴ τῶν εὐτυχιῶν τούτων ὀρθῶς χρωμένους, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῇ τῆς ὄψεως εὐπρεπείᾳ σεμνυνομένους, τὴν δὲ πρὸς τοὺς ἐραστὰς ὁμιλίαν δυσχεραίνοντας, καὶ τοσοῦτον διημαρτηκότας τοῦ τὰ βέλτιστα κρίνειν, ὥστε διὰ τοὺς λυμαινομένους τῷ πράγματι καὶ πρὸς τοὺς μετὰ σωφροσύνης πλησιάζειν ἀξιοῦντας δυσκόλως ὁρᾶσθαι διακειμένους, ἡγησάμην τοὺς μὲν τοιούτους οὐ μόνον αὑτοῖς ἀλυσιτελῶς ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις μοχθηρὰς συνηθείας ἐνεργάζεσθαι, τοῖς δὲ καλῶς φρονοῦσιν οὐκ ἐπακολουθητέον εἶναι τῇ τούτων ἀπονοίᾳ, μάλιστα μὲν ἐνθυμουμένοις, ὅτι, τῶν πραγμάτων οὔτε καλῶν οὔτ' αἰσχρῶν ἀποτόμως ὄντων, ἀλλὰ παρὰ τοὺς χρωμένους τὸ πλεῖστον διαλλαττόντων, ἄλογον μιᾷ γνώμῃ περὶ ἀμφοτέρων χρῆσθαι, ἔπειθ', ὅτι πάντων ἀτοπώτατόν ἐστι, ζηλοῦν μὲν τοὺς πλείστους φίλους καὶ βεβαιοτάτους ἔχοντας, ἀποδοκιμάζειν δὲ τοὺς ἐραστάς· ὃ μόνον ἴδιον ἔθνος οὐχ ἅπασιν, ἀλλὰ τοῖς καλοῖς καὶ σώφροσιν οἰκειοῦσθαι πέφυκεν. ἔτι δὲ τοῖς μὲν μηδεμίαν πω τοιαύτην φιλίαν ἑωρακόσι καλῶς ἀποβᾶσαν ἢ σφόδρα κατεγνωκόσιν αὑτῶν, ὡς οὐκ ἂν δυνηθεῖεν σωφρόνως τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὁμιλεῖν, ἴσως οὐκ ἄλογον ταύτην ἔχειν τὴν διάνοιαν, τοῖς δ' ὥσπερ σὺ διακειμένοις, καὶ μήτε παντάπασιν ἀνηκόοις οὖσιν, ὅσαι δὴ χρεῖαι δι' ἔρωτος χωρὶς αἰσχύνης ηὐξήθησαν, καὶ μετὰ τῆς ἀκριβεστάτης εὐλαβείας τὸν ἄλλον χρόνον βεβιωκόσιν οὐδ' ὑπο- 1403
ψίαν ἔχειν εὔλογον, ὡς ἂν τι πράξειαν αἰσχρόν. διὸ δὴ καὶ μᾶλλον ἐπήρθην τοῦτον γράψαι τὸν λόγον, ἡγούμενος δυοῖν

τοῖν καλλίστοιν οὐ διαμαρτήσεσθαι. τὰ μὲν γὰρ ὑπάρχοντά σοι ἀγαθὰ διελθὼν ἅμα σέ τε ζηλωτὸν καὶ ἐμαυτὸν οὐκ ἀνόητον ἐπιδείξειν ἐλπίζω, εἴ σε τοιοῦτον ὄντα ἀγαπῶ, συμβουλεύσας δ' ἃ μάλιστα κατεπείγει νομίζω τῆς μὲν εὐνοίας τῆς ἐμῆς δεῖγμα, τῆς δὲ κοινῆς φιλίας ἀφορμὴν ἀμφοτέροις εἰσοίσειν. καίτοι μ' οὐ λέληθεν, ὅτι χαλεπὸν μέν ἐστι καὶ τὴν σὴν φύσιν ἀξίως τῶν ὑπαρχόντων διελθεῖν, ἔτι δὲ ἐπικινδυνότερον τὸν συμβουλεύειν μέλλοντα αὐτὸν ὑπεύθυνον τῷ πεισθέντι καταστῆσαι· ἀλλὰ νομίζω, τοῖς μὲν δικαίως ἐγκωμίων τυγχάνουσι περιγενέσθαι τῆς τῶν ἐπαινούντων δυνάμεως προσήκειν τῇ τῆς ἀληθείας ὑπερβολῇ, τῆς δὲ συμβουλῆς οὐ διαμαρτήσεσθαι, συνειδὼς, ὅτι διὰ μὲν ἀνοήτων καὶ παντελῶς ὑπ' ἀκρασίας διεφθαρμένων οὐδὲ τῶν καθ' ὑπερβολὴν ὀρθῶς βουλευθέντων οὐδὲν ἂν καλῶς ἐξενεχθείη, διὰ δὲ τῶν σωφρόνως καὶ καθαρῶς ζῆν αἱρουμένων οὐδὲ τὰ μετρίως ἐσκεμμένα διαμαρτάνεσθαι πέφυκε. τὰς μὲν οὖν ἐλπίδας ἔχων τοιαύτας ἐγχειρῶ τῷ λόγῳ. ἡγοῦμαι δὲ πάντας ἂν ὁμολογῆσαί μοι, τοῖς τηλικούτοις μάλιστα καθήκειν κάλλος μὲν ἐπὶ τῆς ὄψεως, σωφροσύνην δ' ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἀνδρίαν δ' ἐπ' ἀμφοτέρων τούτων, χάριν δὲ ἐπὶ τῶν λόγων διατελεῖν ἔχοντας. ὧν τὰ μὲν τῆς φύσεως οὕτω καλῶς ἡ τύχη σοι παραδέδωκεν, ὥστε περίβλεπτον καὶ θαυμαζόμενον δια-
1404 τελεῖν, τὰ δ' αὐτὸς παρὰ τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τοῦτο προαγαγὼν ἥκεις, ὥστε μηδέν' ἄν σοι τῶν εὖ φρονούντων ἐπιτιμῆσαι. καίτοι χρὴ τὸν τῶν μεγίστων ἐπαίνων ἄξιον ὑπὸ μὲν τῶν θεῶν ἠγαπημένον φαίνεσθαι, παρὰ δὲ τοῖς ἀνθρώποις τὰ μὲν δι' αὐτὸν, τὰ δὲ διὰ τὴν τύχην θαυμάζεσθαι. καθόλου μὲν τοίνυν τῶν ὑπαρχόντων σοι πρὸς ἀρετὴν ἴσως ὕστερον ἁρμόττει τὰ πλείω διελθεῖν, ἃ δ' ἑκάστου τούτων ἐγκώμια εἰπεῖν ἔχω, ταῦτα δηλῶσαι πειράσομαι μετ' ἀληθείας. ἄρξομαι δὲ πρῶτον ἐπαινεῖν, ὅπερ πρῶτον ἰδοῦσιν ἅπασιν ἔστι γνῶναί σου, τὸ κάλλος, καὶ τούτου τὸ χρῶμα, δι' οὗ καὶ τὰ μέλη καὶ ὅλον τὸ σῶμα φαίνεται· ᾧ τίν' ἂν ἁρμόττουσαν εἰκόνα ἐνέγκω, σκοπῶν οὐχ ὁρῶ, ἀλλὰ παρίσταταί μοι δεῖσθαι τῶν ἀναγνόντων τόνδε τὸν λόγον, σὲ θεωρῆσαι καὶ ἰδεῖν, ἵνα συγγνώμης τύχω μηδὲν ὅμοιον ἔχων εἰπεῖν αὐτῷ. τῷ γὰρ εἰκάσειέ τις θνητῶν, ὃ ἀθάνατον τοῖς ἰδοῦσιν ἐργάζεται πόθον, καὶ ὁρώμενον οὐκ ἀποπληροῖ, καὶ μεταστὰν μνημονεύεται, καὶ τὴν τῶν θεῶν ἀξίαν ἐπ' ἀνθρώπου φύσεως ἔχει, πρὸς μὲν τὴν εὐπρέπειαν ἀνθηρὸν, πρὸς δὲ τὰς αἰτίας ἀνυπονόητον; ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ταῦτ' ἔστιν

αἰτιάσασθαι πρὸς τὴν σὴν ὄψιν, ἃ πολλοῖς ἤδη συνέπεσε τῶν κάλλους μετασχόντων. ἢ γὰρ διὰ ῥαθυμίαν τοῦ σώματος ἅπασαν συνετάραξαν τὴν ὑπάρχουσαν εὐπρέπειαν, ἢ δι' ἀτύχημά τι καὶ τὰ καλῶς πεφυκότα συνδιέβαλον αὐτῷ· ὧν οὐδενὶ τὴν σὴν ὄψιν εὕροιμεν ἂν ἔνοχον γεγενημένην. οὕτω σφόδρα ἐφυλάξατο 1405
πάσας τὰς τοιαύτας κῆρας, ὅστις ποτ' ἦν θεῶν ὁ τῆς σῆς ὄψεως προνοηθείς, ὥστε μηδὲν μέμψεως ἄξιον, τὰ δὲ πλεῖστα περίβλεπτά σου καταστῆσαι. καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν ὁρωμένων ἐπιφανεστάτου μὲν ὄντος τοῦ προσώπου, τούτου δὲ αὐτοῦ τῶν ὀμμάτων, ἔτι μᾶλλον ἐν τούτοις ἐπεδείξατο τὴν εὔνοιαν ἣν εἶχεν εἰς σὲ τὸ δαιμόνιον. οὐ γὰρ μόνον πρὸς τὸ τὰ κατεπείγονθ' ὁρᾶν αὐτάρκη παρέσχηται, ἀλλ', ἐνίων οὐδ' ἐκ τῶν πραττομένων γιγνωσκομένης τῆς ἀρετῆς, σοὶ διὰ τῶν τῆς ὄψεως σημείων τὰ κάλλιστα τῶν ἠθῶν ἐνεφάνισε, πρᾶον μὲν καὶ φιλάνθρωπον τοῖς ὁρῶσι, μεγαλοπρεπῆ δὲ καὶ σεμνὸν τοῖς ὁμιλοῦσιν, ἀνδρεῖον δὲ καὶ σώφρονα πᾶσιν ἐπιδείξας· ὃ καὶ μάλιστ' ἄν τις θαυμάσειε. τῶν γὰρ ἄλλων ἐπὶ μὲν τῆς πρᾳότητος ταπεινῶν, ἐπὶ δὲ τῆς σεμνότητος αὐθαδῶν ὑπολαμβανομένων, καὶ διὰ μὲν τὴν ἀνδρίαν θρασυτέρων, διὰ δὲ τὴν ἡσυχίαν ἀβελτέρων εἶναι δοκούντων, τοσαύτας ὑπεναντιώσεις πρὸς ἄλληλα λαβοῦσα ἡ τύχη πρὸς τὸ δέον ἅπανθ' ὁμολογούμενα ἀπέδωκεν, ὥσπερ εὐχὴν ἐπιτελοῦσα ἢ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ἐπιδεῖξαι βουληθεῖσα, ἀλλ' οὐ θνητὴν, ὡς εἴθιστο, φύσιν ἱστᾶσα. εἰ μὲν οὖν οἷόν τ' ἦν ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ τοῦ κάλλους τοῦ σοῦ, ἢ τοῦτο ἦν μόνον τῶν σῶν ἀξιέπαινον, οὐδὲν ἂν παραλιπεῖν ᾠόμεθα δεῖν ἐπαινοῦντες τῶν προσόντων σοι· νῦν δὲ δέδοικα, μὴ πρὸς τὰ λοιπὰ ἀπειρηκόσι χρησώμεθα τοῖς ἀκροαταῖς, εἰ περὶ τούτου μάτην τερθρευώμεθα. πῶς γὰρ ἄν τις ὑποβάλοι τῷ λόγῳ τὴν σὴν ὄψιν, ἧς μηδ' ἃ τέχνη πεποίηται τῶν ἔργων τοῖς ἀρίστοις δη- 1406
μιουργοῖς δύναται ὑπερτεῖναι; καὶ θαυμαστὸν οὐδέν· τὰ μὲν γὰρ ἀκίνητον ἔχει τὴν θεωρίαν, ὥστ' ἄδηλον εἶναι, τί ποτ' ἂν ψυχῆς μετασχόντα φανείη, σοῦ δὲ τὸ τῆς γνώμης ἦθος ἐν πᾶσιν οἷς ποιεῖς μεγάλην εὐπρέπειαν ἐπαυξάνει τῷ σώματι. περὶ μὲν οὖν τοῦ κάλλους πολλὰ παραλιπὼν, τοσαῦτα ἐπαινέσας ἐῶ. περὶ δὲ τῆς σωφροσύνης κάλλιστον μὲν τοῦτο ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν, ὅτι, τῆς ἡλικίας τῆς τοιούτης εὐδιαβόλως ἐχούσης, σοὶ μᾶλλον ἐπαινεῖσθαι συμβέβηκεν· οὐ γὰρ μόνον οὐδὲν ἐξαμαρτάνει, ἀλλὰ καὶ φρονιμώτερον ἢ κατὰ τὴν ὥραν ζῇν προῄρηται. καὶ τούτων μέγιστον τεκμήριον ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὁμιλία.

πολλῶν γὰρ ἐντυγχανόντων σοι καὶ παντοδαπὰς φύσεις ἐχόντων, ἔτι δὲ προσαγομένων ἁπάντων ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν συνηθείας, οὕτω καλῶς προέστης τῶν τοιούτων, ὥστε πάντας τὴν πρὸς σὲ φιλίαν ἠγαπηκότας ἔχειν· ὃ σημεῖον τῶν ἐνδόξως καὶ φιλανθρώπως ζῆν προαιρουμένων ἐστί. καίτοι τινὲς εὐδοκίμησαν ἤδη τῶν τε συμβουλευόντων, ὡς οὐ χρὴ τὰς τῶν τυχόντων ὁμιλίας προςδέχεσθαι, καὶ τῶν πεισθέντων τούτοις. ἢ γὰρ πρὸς χάριν ὁμιλοῦντα τοῖς φαύλοις ἀναγκαῖόν ἐστι διαβάλλεσθαι παρὰ τοῖς πολλοῖς, ἢ διευλαβούμενον τὰς τοιαύτας ἐπιπλήξεις ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐντυγχανόντων δυσχεραίνεσθαι συμπίπτει. ἐγὼ δὲ διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον οἴομαί σε δεῖν ἐγκωμιάζειν, ὅτι, τῶν ἄλλων ἕν τι τῶν ἀδυνάτων οἰομένων εἶναι τὸ τοῖς ἄλλων τρόποις ἀρέσκειν, σὺ τοσοῦτο τούτων
1407 διήνεγκας, ὥστε τῶν χαλεπῶν καὶ δυσκόλων ἁπάντων περιγεγενῆσθαι, τοῦ μὲν συνεξαμαρτάνειν τί τισιν οὐδ' ὑποψίαν ἐνδιδοὺς τοῖς ἄλλοις, τῆς δὲ πρὸς αὐτοὺς δυσχερείας τῇ τῶν τρόπων εὐαρμοστίᾳ κρατήσας. πρὸς τοίνυν τοὺς ἐραστὰς, εἰ χρὴ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν, οὕτω καλῶς μοι δοκεῖς καὶ σωφρόνως ὁμιλεῖν, ὥστε, τῶν πλείστων οὐδὲ ὃν ἂν προέλωνται μετρίως ἐνεγκεῖν δυναμένων, σοὶ πᾶσι καθ' ὑπερβολὴν ἀρέσκειν συμβέβηκεν· ὃ τῆς σῆς ἀρετῆς σημεῖον ἐναργέστατόν ἐστιν. ὧν μὲν γὰρ δίκαιον καὶ καλὸν, οὐδεὶς ἄμοιρος αὐτῶν παρὰ σοῦ καθίσταται, ἃ δ' εἰς αἰσχύνην ἥκει, τούτων οὐδ' εἰς ἐλπίδα οὐδεὶς ἔρχεται· τοσαύτην τοῖς μὲν τῶν βελτίστων ὀρεγομένοις ἐξουσίαν, τοῖς δ' ἀποθρασύνεσθαι βουλομένοις ἀτολμίαν ἡ σὴ σωφροσύνη παρεσκεύακεν. ἔτι τοίνυν, τῶν πλείστων ἐκ τῆς σιωπῆς, ὅταν ὦσι νέοι, τὴν τῆς σωφροσύνης δόξαν θηρωμένων, σὺ τοσοῦτον τῇ φύσει διενήνοχας, ὥστε ἐξ ὧν λέγεις καὶ ὁμιλεῖς τοῖς ἐντυγχάνουσι μηδὲν ἐλάττω τὴν περὶ σεαυτοῦ εὐδοξίαν ἢ διὰ πάντα τὰ λοιπὰ πεποιῆσθαι· τοσαύτη πειθὼ καὶ χάρις καὶ ἐν οἷς σπουδάζεις ἐστί σοι καὶ ἐν οἷς παίζεις. καὶ γὰρ εὐήθης ἀναμαρτήτως, καὶ δεινὸς οὐ κακοήθως, καὶ φιλάνθρωπος ἐλευθερίως, καὶ τὸ σύνολον τοιοῦτος εἶ, οἷος ἄν τις ἐξ Ἀρετῆς υἱὸς Ἔρωτι γένοιτο. τὴν τοίνυν ἀνδρίαν, (οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἄξιόν ἐστι παραλιπεῖν, οὐχ ὡς οὐ πολλὴν ἐπίδοσιν ἐχούσης ἔτι τῆς σῆς φύσεως, καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου οὐ πλείους ἀφορμὰς παραδώ-
1408 σοντος λόγων τοῖς ἐπαινεῖν σε βουλομένοις, ἀλλ' ὡς καλλίστων ὄντων τῶν μετὰ ταύτης τῆς ἡλικίας ἐπαίνων, ἐν ᾗ τὸ μηδὲν ἐξαμαρτάνειν τοῖς ἄλλοις εὐκτόν ἐστι,) σοῦ δ' ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις καὶ ἑτέρων τὴν ἀνδρείαν διέλθῃ, μάλιστα δ' ἐπὶ τῆς ἀσκή-

σεως, ἧς καὶ πλεῖστοι γεγένηνται μάρτυρες. ἀνάγκη δ' ἴσως πρῶτον εἰπεῖν, ταύτην τὴν ἀγωνίαν ὡς καλῶς προείλου. τὸ γὰρ ὀρθῶς, ὅ τι πρακτέον ἐστὶ, νέον ὄντα δοκιμάσαι, καὶ ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ γνώμης φρονίμου κοινόν ἐστι σημεῖον· δι' ὧν οὐδέτερον παραλιπεῖν ἄξιον τὸν τῆς προαιρέσεως ἔπαινον. συνειδὼς τοίνυν τῶν μὲν ἄλλων ἀθλημάτων καὶ δούλους καὶ ξένους μετέχοντας, τοῦ δ' ἀποβαίνειν μόνοις μὲν τοῖς πολίταις ἐξουσίαν οὖσαν, ἐφιεμένους δὲ τοὺς βελτίστους, οὕτως ἐπὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα ὥρμησας. ἔτι δὲ κρίνων, τοὺς μὲν τὰ δρομικὰ γυμναζομένους οὐδὲν πρὸς ἀνδρείαν οὐδ' εὐψυχίαν ἐπιδιδόναι, τοὺς δὲ τὴν πυγμὴν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀσκήσαντας πρὸς τῷ σώματι καὶ τὴν γνώμην διαφθείρεσθαι, τὸ σεμνότατον καὶ κάλλιστον τῶν ἀγωνισμάτων καὶ μάλιστα πρὸς τὴν σαυτοῦ φύσιν ἁρμόττον ἐξελέξω, τῇ μὲν συνηθείᾳ τῶν ὅπλων καὶ τῇ τῶν δρόμων φιλοπονίᾳ τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ συμβαίνουσιν ὡμοιωμένον, τῇ δὲ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ σεμνότητι τῆς παρασκευῆς πρὸς τὴν τῶν θεῶν δύναμιν εἰκασμένον, πρὸς δὲ τούτοις ἡδίστην μὲν θέαν ἔχον, ἐκ πλείστων δὲ καὶ παντοδαπῶν συγκείμενον, μεγίστων δ' ἄθλων ἠξιωμένον· πρὸς γὰρ τοῖς τιθεμένοις τὸ γυμνασθῆναι καὶ μελετῆσαι τοιαῦτα οὐ μικρὸν ἆθλον προφανήσεται τοῖς καὶ με- 1409 τρίως ἀρετῆς ἐφιεμένοις. τεκμήριον δὲ μέγιστον ἄν τις ποιήσαιτο τὴν Ὁμήρου ποίησιν, ἐν ᾗ καὶ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς βαρβάρους μετὰ τοσαύτης παρασκευῆς πολεμήσαντας πεποίηκεν ἀλλήλοις· ἔτι δὲ καὶ νῦν τῶν πόλεων τῶν Ἑλληνίδων οὐ ταῖς ταπεινοτάταις, ἀλλὰ ταῖς μεγίσταις ἐν τοῖς ἀγῶσι χρῆσθαι σύνηθές ἐστιν. ἡ μὲν οὖν προαίρεσις οὕτω καλὴ καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἠγαπημένη. νομίζων δ' οὐδὲν εἶναι προὔργου τῶν σπουδαιοτάτων ἐπιθυμεῖν οὐδὲ καλῶς πρὸς ἅπαντα πεφυκέναι τὸ σῶμα, μὴ τῆς ψυχῆς φιλοτίμως παρεσκευασμένης, τὴν μὲν φιλοπονίαν εὐθέως ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐπιδειξάμενος οὐδ' ἐν τοῖς ἔργοις ἐψεύσω, τὴν δ' ἄλλην ἐπιφάνειαν τῆς σαυτοῦ φύσεως καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀνδρείαν ἐν τοῖς ἀγῶσι μάλιστα ἐνεδείξω· περὶ ὧν ὀκνῶ μὲν ἄρξασθαι λέγειν, μὴ λειφθῶ τῷ λόγῳ τῶν τότε γεγενημένων, ὅμως δ' οὐ παραλείψω. καὶ γὰρ αἰσχρὸν, ἃ θεωροῦντας ἡμᾶς εὐφραίνει, ταῦτ' ἀπαγγεῖλαι μὴ ἐθέλειν. ἅπαντας μὲν οὖν εἰ διεξήειν τοὺς ἀγῶνας, ἴσως ἂν ἄκαιρον μῆκος ἡμῖν ἐπιγένοιτο τῷ λόγῳ· ἑνὸς δ', ἐν ᾧ πολὺ διήνεγκας, μνησθεὶς πάντας δηλώσω, καὶ τῇ τῶν ἀκουόντων δυνάμει συμμετρότερον φανήσομαι χρώμενος. τῶν γὰρ

ζευγῶν ἀφεθέντων, καὶ τῶν μὲν προορμησάντων, τῶν δ' ὑφηνιοχουμένων, ἀμφοτέρων περιγενόμενος, ἑκατέρων, ὡς προσῆκε, τὴν νίκην ἔλαβες, τοιούτου στεφάνου τυχών, ἐφ' ᾧ, καίπερ καλοῦ τοῦ νικᾶν ὄντος, κάλλιον ἐδόκει καὶ παραλογώτερον
1410 εἶναι τὸ σωθῆναι. φερομένου γὰρ ἐναντίου μέν σοι τοῦ τῶν ἀντιπάλων ἅρματος, ἁπάντων δ' ἀνυπόστατον οἰομένων εἶναι τὴν τῶν ἵππων δύναμιν, ὁρῶν αὐτῶν ἐνίους καὶ μηδενὸς δεινοῦ παρόντος ὑπερηγωνιακότας, οὐχ ὅπως ἐξεπλάγης ἢ κατεδειλίασας, ἀλλὰ τῇ μὲν ἀνδρείᾳ καὶ τῆς τοῦ ζεύγους ὁρμῆς κρείττων ἐγένου, τῷ δὲ τάχει καὶ τοὺς διευτυχηκότας τῶν ἀνταγωνιστῶν παρῆλθες. καὶ γάρ τοι τοσοῦτον μετήλλαξας τῶν ἀνθρώπων τὰς διανοίας, ὥστε, πολλῶν θρυλλούντων, ὡς ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσιν ἡδίστην θέαν παρέχεται τὰ ναυαγοῦντα, καὶ δοκούντων ἀληθῆ ταῦτα λέγειν, ἐπὶ σοῦ τοὐναντίον τοὺς θεατὰς φοβεῖσθαι πάντας, μή τι συμπέσῃ τοιοῦτο περὶ σέ. τοιαύτην εὔνοιαν καὶ φιλοτιμίαν ἡ σὴ φύσις αὐτοῖς παρέσχεν· καλὸν μὲν γὰρ καὶ τὸ καθ' ἕν τι περίβλεπτον γενέσθαι, πολὺ δὲ κάλλιον τὸ πάντα περιλαβεῖν, ἐφ' οἷς ἄν τις νοῦν ἔχων φιλοτιμηθείη. δῆλον δ' ἐκεῖθεν· εὑρήσομεν γὰρ Αἰακὸν μὲν καὶ Ῥαδάμανθυν διὰ σωφροσύνην, Ἡρακλέα δὲ καὶ Κάστορα καὶ Πολυδεύκην δι' ἀνδρίαν, Γανυμήδην δὲ καὶ Ἄδωνιν καὶ ἄλλους τοιούτους διὰ κάλλος ὑπὸ θεῶν ἀγαπηθέντας. ὥστε ἔγωγε μὴ θαυμάζω τῶν ἐπιθυμούντων τῆς σῆς φιλίας, ἀλλὰ τῶν μὴ τὸν τρόπον τοῦτον διακειμένων· ὅπου γὰρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν προειρημένων μετασχόντες τινὲς τῆς τῶν θεῶν ὁμιλίας ἠξιώθησαν, ἦπου τοῦ γ' ἁπάντων κυρίου καταστάντος εὐκτὸν θνητῷ φύντι φίλον γενέσθαι. δίκαιον μὲν οὖν καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους τοὺς σοὺς ζηλοῦσθαι, τοσοῦτον
1411 ὑπερέχοντος σοῦ τῶν ἡλικιωτῶν ἀρετῇ, πολὺ δὲ μᾶλλον, οὓς σύ, ὁ τῶν τηλικούτων ἀγαθῶν ἠξιωμένος, σαυτοῦ προκρίνας ἀξίους εἶναι φίλους ἐξ ἁπάντων αἱρῇ. τοὺς μὲν γὰρ ἡ τύχη σοι μετόχους κατέστησε, τοὺς δ' ἡ σφετέρα καλοκἀγαθία προσσυνέστησεν· οὓς οὐκ οἶδα πότερον ἐραστὰς ἢ μόνους ὀρθῶς γιγνώσκοντας προσαγορεῦσαι χρή. δοκεῖ γάρ μοι καὶ κατ' ἀρχὰς ἡ τύχη, τῶν μὲν φαύλων καταφρονοῦσα, τὰς δὲ τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν διανοίας ἐρεθίσαι βουληθεῖσα, τὴν σὴν φύσιν οὐ πρὸς ἡδονὴν ἐνεξαπατηθῆναι καλὴν ποιῆσαι, ἀλλὰ πρὸς ἀρετὴν ἐνευδαιμονῆσαι χρήσιμον. πολλὰ δ' ἔχων ἔτι περὶ σοῦ διελθεῖν αὐτοῦ καταλύσειν μοι δοκῶ τὸν ἔπαινον, δεδιὼς, μὴ

καθ' ὑπερβολὴν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὑπὲρ σοῦ διαλέγεσθαι δόξω. τοσοῦτον γάρ, ὡς ἔοικεν, ἡ τῶν λόγων δύναμις ἔλαττον ἔχει τῆς ὄψεως, ὥστε τοῖς μὲν ὁρατοῖς οὐδεὶς ἀπιστεῖν ἀξιοῖ, τοὺς δὲ τούτων ἐπαίνους οὐδ' ἂν ἐλλείπωσιν ἀληθεῖς εἶναι νομίζουσι. παυσάμενος οὖν περὶ τούτων ἤδη πειράσομαί σοι συμβουλεύειν, ἐξ ὧν ἂν ἐντιμότερον ἔτι τὸν σαυτοῦ βίον καταστήσεις. βουλοίμην δ' ἂν σε μὴ πάρεργον ποιήσασθαι τὸ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς μέλλουσι ῥηθήσεσθαι, μηδ' ὑπολαμβάνειν τοῦθ', ὡς ἄρα ἐγὼ τούτοις κέχρημαι τοῖς λόγοις, οὐ τῆς σῆς ὠφελείας ἕνεκα, ἀλλ' ἐπιδείξεως ἐπιθυμῶν, ἵνα μήτε διαμάρτῃς τῆς ἀληθείας, μήτ' ἀντὶ τῶν βελτίστων τὰ τυχόντα ἑλόμενος χεῖρον περὶ σαυτοῦ βουλεύσῃ. καὶ γὰρ τοῖς μὲν ἀφανῆ καὶ ταπεινὴν τὴν φύσιν ἔχουσιν οὐδ' ὅταν μὴ καλῶς τι πράξωσιν ἐπι- 1412
πλήττομεν, τοῖς δ', ὥσπερ σύ, περιβλέπτοις γεγενημένοις καὶ τὸ παραμελῆσαί τινος τῶν καλλίστων αἰσχύνην φέρειν εἴωθεν. ἔτι δ' οἱ μὲν ἐπὶ τῶν ἄλλων λόγων ψευσθέντες καθ' ἑνὸς μόνου πράγματος οὐ τὰ κράτιστα ἔγνωσαν, οἱ δὲ τῆς τῶν ἐπιτηδευμάτων συμβουλίας διαμαρτόντες ἢ καταφρονήσαντες παρ' ὅλον τὸν βίον τῆς ἑαυτῶν ἀγνωσίας ὑπομνήματα ἔχουσι. τούτων μὲν οὖν οὐδὲν δεῖ σε παθεῖν, σκοπεῖσθαι δέ, τί τῶν ἀνθρωπίνων μεγίστην δύναμιν ἔχει, καὶ τίνος καλῶς μὲν ἀποβάντος πλεῖστ' ἂν κατορθοῖμεν, διαφθαρέντος δὲ μέγιστ' ἂν βλαπτοίμεθα παρὰ τὸν βίον. οὐ γὰρ ἄδηλον, ὅτι τούτου καὶ μάλιστ' ἐπιμέλειαν ποιητέον, ὃ μεγίστην ῥοπὴν ἐφ' ἑκάτερον ἐργάζεσθαι πέφυκε. τὴν μὲν τοίνυν ἐν ἀνθρώποις διάνοιαν ἁπάντων εὑρήσομεν ἡγεμονεύουσαν, ταύτην δὲ φιλοσοφίαν μόνην παιδεῦσαί τε ὀρθῶς καὶ γυμνάσαι δυναμένην. ἧς οἶμαί σε δεῖν μετασχεῖν, καὶ μὴ κατοκνῆσαι μηδὲ φυγεῖν τὰς ἐνούσας ἐν αὐτῇ πραγματείας, ἐνθυμούμενον, ὅτι διὰ μὲν ἀργίας καὶ ῥᾳθυμίας καὶ τὰ παντελῶς ἐπιπολῆς δυσχείρωτά ἐστι, διὰ δὲ καρτερίας καὶ φιλοπονίας οὐδὲν τῶν ὄντων ἀγαθῶν ἀνάλωτον πέφυκε, καὶ διότι πάντων ἀλογώτατόν ἐστι, πρὸς μὲν χρηματισμὸν καὶ ῥώμην καὶ τὰ τοιαῦτα φιλοτίμως ἔχειν καὶ πολλὰς ὑπομένειν κακοπαθείας, ἃ πάντα θνητὰ ἐστι καὶ τῇ διανοίᾳ δουλεύειν οὐκ εἴωθε, τὴν δ' ἐπιστατοῦσαν μὲν τῶν ἄλλων, συνδιατελοῦσαν δὲ τοῖς ἔχουσιν, ὅλον δ' ἡγεμονεύουσαν τοῦ βίου μὴ ζη- 1413
τεῖν, ὅπως διακείσεται βέλτιον. καίτοι καλὸν μὲν καὶ διὰ τύχην ἐν τοῖς σπουδαιοτάτοις θαυμάζεσθαι, πολὺ δὲ κάλλιον διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν αὐτοῦ μηδενὸς τῶν ἐνδόξων ἄμοιρον γενέσθαι·

τῆς μὲν γὰρ ἐνίοτε καὶ τοῖς φαύλοις μετασχεῖν συνέβη, τῆς δ' οὐκ ἔστιν ἄλλοις μετουσία πλὴν τοῖς ἐν ἀνδραγαθίᾳ διαφέρουσιν. ἀλλὰ μὴν περί γε τῆς φιλοσοφίας ἀκριβῶς μὲν ἕκαστα διελθεῖν ἡγοῦμαι τὸν μέλλοντα χρόνον ἡμῖν ἐπιτηδειοτέρους καιροὺς παραδώσειν, συντόμως δ' εἰπεῖν οὐδὲ νῦν οὐδὲν κωλύσει περὶ αὐτῆς. ἓν οὖν πρῶτον ἐκεῖνό σε δεῖ καταμαθεῖν ἀκριβῶς, ὅτι πᾶσα μὲν παιδεία δι' ἐπιστήμης καὶ μελέτης τινὸς συνίσταται, ἡ δὲ φιλοσοφία καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων· ὅσῳ γὰρ ἀκριβεστέρους καὶ φρονιμωτέρους ἔχει τοὺς ἐφεστῶτας, τοσούτῳ κάλλιον αὐτὴν συγκεῖσθαι προσήκει. καίτοι τί ποτ' ἂν βουληθείημεν, τῆς μὲν διανοίας ἐπὶ τοῦ λέγειν καὶ βουλεύεσθαι τεταγμένης, τῆς δὲ φιλοσοφίας ἑκατέρου τούτων ἐμπειρίαν παραδιδούσης, μὴ ταύτην κατασχεῖν τὴν πραγματείαν, δι' ἧς ἀμφοτέρων τούτων ἐγκρατῶς ἕξομεν; τότε γὰρ εἰκὸς καὶ τὸν βίον ἡμῶν μεγίστην ἐπίδοσιν λαβεῖν, ὅταν τῶν κρατίστων ὀρεγόμενοι τὰ μὲν διδακτὰ τέχνῃ, τὰ δὲ λοιπὰ γυμνασίᾳ τινὶ καὶ συνηθείᾳ κατασχεῖν δυνηθῶμεν. οὐ γὰρ δήπου τοῦτό γε ἔστιν εἰπεῖν, ὡς οὐδὲν πρὸς τὸ φρονεῖν εὖ παρὰ τὴν ἐπιστήμην διαφέρομεν ἀλλήλων. ὅλως μὲν γὰρ ἅπασα φύσις βελτίων γίγνεται παιδείαν προσλαβοῦσα
1414 τὴν προσήκουσαν, πολὺ δὲ μάλισθ' ὅσαις ἐξ ἀρχῆς εὐφυέστερον τῶν ἄλλων ἔχειν ὑπῆρξε· τοῖς μὲν γὰρ αὐτῶν μόνον βελτίοσι γίγνεσθαι, τοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει διενεγκεῖν. εὖ δ' ἴσθι τὴν μὲν ἐκ τῶν πράξεων ἐμπειρίαν γιγνομένην σφαλερὰν οὖσαν καὶ πρὸς τὸν λοιπὸν βίον ἀχρήστως ἔχουσαν, τὴν δ' ἐκ τοῦ φιλοσοφεῖν παιδείαν πρὸς ἅπαντα ταῦτα εὐκαίρως συγκεκραμένην. καίτοι τινὲς ἤδη καὶ δι' εὐτυχίαν πραγμάτων γυμνασθέντες ἐθαυμάσθησαν. σοὶ δὲ προσήκει τούτων μὲν καταφρονεῖν, σαυτοῦ δ' ἐπιμέλειαν ἔχειν· οὐ γὰρ αὐτοσχεδιάζειν, ἀλλ' ἐπίστασθαί σε δεῖ περὶ τῶν μεγίστων, οὐδ' ἐπὶ τῶν καιρῶν μελετᾶν, ἀλλ' ἀγωνίζεσθαι καλῶς ἐπίστασθαι. νόμιζε δὲ πᾶσαν μὲν τὴν φιλοσοφίαν μεγάλα τοὺς χρωμένους ὠφελεῖν, πολὺ δὲ μάλιστα τὴν περὶ τὰς πράξεις καὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους ἐπιστήμην. τῆς γὰρ γεωμετρίας καὶ τῆς ἄλλης τοιαύτης παιδείας ἀπείρως μὲν ἔχειν αἰσχρόν, ἄκρον δὲ ἀγωνιστὴν γενέσθαι ταπεινότερον τῆς σῆς ἀξίας· ἐν ἐκείνῃ δὲ τὸ μὲν διενεγκεῖν ζηλωτόν, τὸ δ' ἄμοιρον γενέσθαι παντελῶς καταγέλαστον. γνοίης δ' ἂν ἐξ ἄλλων τε πολλῶν καὶ παραθεωρήσας τοὺς πρὸ σαυτοῦ γεγενημένους ἐνδόξους ἄνδρας. τοῦτο μὲν Περικλέα τὸν συνέσει πλεῖστον τῶν καθ' αὐτὸν διενεγκεῖν δόξαντα καὶ

', ἀκούσεις πλησιάσαντα Ἀναξαγόρᾳ τῷ Κλαζομενίῳ καί,
ητὴν ἐκείνου γενόμενον, ταύτης τῆς δυνάμεως μετασχόντα·
το δ' Ἀλκιβιάδην εὑρήσεις φύσει μὲν πρὸς ἀρετὴν πολλῷ
ον διακείμενον, καὶ τὰ μὲν ὑπερηφάνως, τὰ δὲ ταπεινῶς, τὰ
ὑπεράκρως ζῆν προῃρημένον, ἀπὸ δὲ τῆς Σωκράτους ὁμι- 1415
; πολλὰ μὲν ἐπανορθωθέντα τοῦ βίου, τὰ δὲ λοιπὰ τῷ με-
ι τῶν ἄλλων ἔργων ἐπικρυψάμενον. εἰ δὲ δεῖ μὴ παλαιὰ
ντας διατρίβειν ἔχοντας ὑπογυιοτέροις παραδείγμασι χρῆ-
ι, τοῦτο μὲν Τιμόθεον, οὐκ ἐξ ὧν νεώτερος ὢν ἐπετήδευ-
, ἀλλ' ἐξ ὧν Ἰσοκράτει συνδιατρίψας ἔπραξε μεγίστης δόξης
πλείστων τιμῶν εὑρήσεις ἀξιωθέντα, τοῦτο δὲ Ἀρχύταν τὴν
αντίνων πόλιν οὕτω καλῶς καὶ φιλανθρώπως διοικήσαντα
κύριον αὐτῆς καταστάντα, ὥστ' εἰς ἅπαντας τὴν ἐκείνου
μην διενεγκεῖν· ὃς ἐν ἀρχῇ καταφρονούμενος ἐκ τοῦ Πλά-
ι πλησιάσαι τοσαύτην ἔλαβεν ἐπίδοσιν. καὶ τούτων οὐδὲν
ως ἀποβέβηκε· πολὺ γὰρ ἦν ἀτοπώτερον, εἰ τὰ μὲν μικρὰ
ἐπιστήμης καὶ μελέτης ἠναγκαζόμεθα ἐπιτελεῖν, τὰ δὲ μέγι-
ἄνευ τέχνης καὶ ταύτης τῆς πραγματείας ἠδυνάμεθα πράτ-
. περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν· οὐδὲ
ἐξ ἀρχῆς ὡς παντελῶς ἀπείρως ἔχοντός σου περὶ αὐτῶν
ἰσθην, ἀλλ' ἡγούμενος, τὰς τοιαύτας παρακλήσεις τοὺς μὲν
οοῦντας προτρέπειν, τοὺς δ' εἰδότας παροξύνειν. μηδὲν δὲ
λάβῃς τοιοῦτον, ὡς ἄρα ἐγὼ ταῦτα εἴρηκα διδάξειν αὐτὸς
γγελλόμενος σέ τι τούτων· οὐ γὰρ ἂν αἰσχυνθείην εἰπών,
πολλὰ μαθεῖν αὐτὸς ἔτι δέομαι, καὶ μᾶλλον ἀγωνιστὴς
ῃρημαι τῶν πόνων, ἢ διδάσκαλος εἶναι τῶν ἄθλων. οὐχ
αναινόμενος δὲ ταῦτα διαιροῦμαι τὴν τῶν σοφιστεύειν ἑλο-
ν δόξαν, ἀλλ' ὅτι τἀληθὲς τοῦτον ἔχον τυγχάνει τὸν τρό- 1416
ἐπεὶ σύνοιδά γε πολλοὺς μὲν ἐξ ἀδόξων καὶ ταπεινῶν
ανεῖς διὰ τῆς πραγματείας ταύτης γεγενημένους, Σόλωνα
αὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα μεγίστης δόξης ἠξιωμένον· ὃς
ἀπεληλαμένος τῶν ἄλλων τιμῶν, ἀλλὰ τῆς μὲν ἀνδρείας τὸ
Μεγαρέας τρόπαιον ὑπόμνημα καταλιπών, τῆς δ' εὐβου-
τὴν Σαλαμῖνος κομιδήν, τῆς δ' ἄλλης συνέσεως τοὺς νό-
, οἷς ἔτι καὶ νῦν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων χρώμενοι διά-
ῦσιν, ὅμως τοσούτων αὐτῷ καλῶν ὑπαρχόντων ἐπ' οὐδενὶ
λον ἐσπούδασεν, ἢ τῶν ἑπτὰ σοφιστῶν ὅπως γένηται, νομί-
τὴν φιλοσοφίαν οὐκ ὄνειδος, ἀλλὰ τιμὴν τοῖς χρωμένοις
ειν· καλῶς ἐγνωκὼς αὐτὸ τοῦτο οὐχ ἧττον, ἢ καὶ τἆλλα,

ἐφ' οἷς διήνεγκεν. ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' αὐτὸς ἄλλως γιγνώσκω, σοί τε παραινῶ φιλοσοφεῖν μεμνημένῳ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑπαρξάντων σαυτῷ. τούτου γὰρ ἕνεκα διῆλθον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου κἀγὼ περὶ αὐτῶν, οὐχ ὡς ἐκ τοῦ τὴν σὴν φύσιν ἐπαινεῖν ἀνακτήσεσθαί σε προσδοκῶν, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον προτρέψω σὲ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, ἐὰν μὴ παρὰ μικρὸν ποιήσῃ, μηδ' ἐπὶ τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς μέγα φρονήσας τῶν μελλόντων ὀλιγωρήσῃς· μηδ', εἰ τῶν ἐντυγχανόντων κρείττων εἶ, μηδὲν τῶν ἄλλων ζήτει διενεγκεῖν, ἀλλ' ἡγοῦ, κράτιστον μὲν εἶναι τὸ πρωτεύειν ἐν ἅπασι, τούτου δ' ὀρεγόμενον ὀφθῆναι μᾶλλον συμφέρειν, ἢ προέχοντα ἐν τοῖς τυχοῦσι, καὶ μὴ καταισχύνῃς τὴν φύσιν, μηδὲ ψευσθῆναι ποιήσῃς τῶν ἐλπίδων τοὺς ἐπὶ σοὶ μέγα φρο-
1417 νοῦντας, ἀλλ' ὑπερβάλλεσθαι πειρῶ τῇ σαυτοῦ δυνάμει τὴν τῶν εὐνουστάτων ἐπιθυμίαν, καὶ νόμιζε, τοὺς μὲν ἄλλους λόγους, ὅταν ἐπιεικῶς ἔχωσι, τοῖς εἰποῦσι δόξαν περιτιθέναι, τὰς δὲ συμβουλίας τοῖς πεισθεῖσιν ὠφέλειαν καὶ τιμὴν προσάπτειν, καὶ τὰς μὲν περὶ τῶν ἄλλων κρίσεις τὴν αἴσθησιν, ἣν ἔχομεν, δηλοῦν, τὰς δὲ τῶν ἐπιτηδευμάτων αἱρέσεις τὴν ὅλην φύσιν ἡμῶν δοκιμάζειν· ἐν οἷς ἅμα κρίνων αὐτὸς κριθήσεσθαι προσδόκα παρὰ πᾶσι, κἀμὲ, τὸν οὕτως ἐγκωμιάσαντά σε ἑτοίμως, ἐν ἀγῶνι γενήσεσθαι τῆς σῆς δοκιμασίας. διὸ δεῖ σέ τε τῶν ἐπαίνων ἄξιον εἶναι δόξαντα κἀμὲ τῆς σῆς φιλίας ἀνεπιτίμητον εἶναι. οὐχ οὕτω δ' ἂν σε προθύμως ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν παρεκαλούμην, εἰ μὴ τῆς μὲν εὐνοίας τῆς ἐμῆς τοῦτον ἂν σοι κάλλιστον ἔρανον εἰσενεγκεῖν ᾤμην, τὴν δὲ πόλιν ἑώρων διὰ μὲν ἀπορίαν τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν τοῖς τυχοῦσι πολλάκις χρωμένην, διὰ δὲ τὰς τούτων ἁμαρτίας αὐτὴν ταῖς μεγίσταις ἀτυχίαις περιπίπτουσαν. ἵν' οὖν ἡ μὲν τῆς σῆς ἀρετῆς, σὺ δὲ τῶν παρὰ ταύτης τιμῶν ἀπολαύσῃς, προθυμότερόν σοι παρεκελευσάμην. καὶ γὰρ οὐδ' ἐπὶ σοὶ νομίζω γενήσεσθαι ζῆν ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ προστάξειν σοι τὴν πόλιν τῶν αὑτῆς τι διοικεῖν, καὶ ὅσῳ τὴν φύσιν ἐπιφανεστέραν ἔχεις, τοσούτῳ μειζόνων ἀξιώσειν, καὶ θᾶττον βουλήσεσθαι πεῖράν σου λαμβάνειν. καλὸν οὖν παρεσκευάσθαι τὴν γνώμην, ἵνα μὴ τότε πλημμελῇς. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν ἦν ἔργον εἰπεῖν, ἅ σοι συμφέρειν ἡγοῦμαι πεπρᾶχθαι, σὸν δὲ βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν. προσήκει δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ζητοῦντας οἰκείως πρὸς σὲ διακεῖσθαι μὴ
1418 τὰς ἐπιπολαίους ἡδονὰς καὶ διατριβὰς ἀγαπᾶν, μηδ' ἐπὶ ταύτας προκαλεῖσθαι, ἀλλὰ φιλοπονεῖν καὶ σκοπεῖν, ὅπως τὸν σὸν

βίον ὡς λαμπρότατον καταστήσουσιν· αὐτοί τε γὰρ οὕτως ἂν μάλιστα ἐπαινοῖντο καὶ σοὶ πλείστων ἀγαθῶν αἴτιοι γένοιντο. μέμφομαι μὲν οὖν οὐδὲ νῦν οὐδένα τῶν σοι πλησιαζόντων· καὶ γάρ μοι δοκεῖ τῆς ἄλλης εὐτυχίας τῆς σῆς καὶ τοῦθ' ἓν εἶναι, τὸ μηδενὸς φαύλου τυχεῖν ἐραστοῦ, ἀλλ' οὓς ἄν τις ἕλοιτο βουλόμενος φίλους ἐκ τῶν ἡλικιωτῶν ἐκλέγεσθαι· παραινῶ μέντοι σοι φιλοφρονεῖσθαι μὲν πρὸς ἅπαντας τούτους καὶ ἔχειν ἡδέως, πείθεσθαι δὲ τοῖς πλεῖστον νοῦν ἔχουσιν αὐτῶν, ἵνα καὶ τούτοις αὐτοῖς ἔτι σπουδαιότερος δοκῇς εἶναι καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις. εὐτύχει.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΠΡΟΟΙΜΙΑ ΔΗΜΗΓΟΡΙΚΑ.

Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἂν, ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον, εἰ δὲ μὴ, τότ' ἂν καὶ αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δ', ὑπὲρ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, περὶ τούτων νυνὶ σκοπεῖτε, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν μετὰ τούτους δοκεῖν λέγειν. εἰ μὲν οὖν εἶχε καλῶς τὰ πράγματα, οὐδὲν ἂν ἔδει συμβουλεύειν· ἐπειδὴ δ', ὡς ἅπαντες ὁρᾶτ', ἔχει δυσκολίαν, ὡς ἐκ τοιούτων πειρά- 1419
σομαι συμβουλεύειν ἃ κράτιστα εἶναι νομίζω. πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖνο ἐγνωκέναι δεῖ, ὡς οὐδὲν ὧν ἐποιεῖτε ἐπὶ τοῦ πολεμεῖν ὄντες τοῦ λοιποῦ πρακτέον ἐστὶν, ἀλλὰ πάντα τἀναντία· εἰ γὰρ ἐκεῖνα φαῦλα πεποίηκε τὰ πράγματα, τἀναντία εἰκὸς βελτίω ποιῆσαι. ἔπειτα νομιστέον, οὐχ, ὃς ἂν ὑμῖν ἢ μηδὲν ἢ μικρὰ προστάττῃ, τοῦτον ὀρθῶς λέγειν· ὁρᾶτε γὰρ, ὡς ἐκ τῶν τοιούτων ἐλπίδων καὶ λόγων εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα· ἀλλ', ὃς ἂν, τὸ χαρίζεσθαι παρεὶς, ἃ δεῖ καὶ δι' ὧν παυσαίμεθα αἰσχύνην ὀφλισκάνοντες καὶ ζημιούμενοι, ταῦτα λέγῃ. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς, εἰ μὲν, ὅσα ἂν τῷ λό-

γῳ τις ὑπερβῇ λυπῆσαι μὴ βουλόμενος, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστι φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης πρᾶξαι ταῦτα, ἃ πάλαι ἐθελοντὰς προσῆκε ποιεῖν.

Οὐχὶ ταὐτὰ γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρίσταταί μοι, ὅταν τό τε τῆς πολιτείας ὄνομα ὑμῶν ἀκούσω, καὶ ὅταν τὸν τρόπον, ὃν προσφέρονταί τινες ὑμῶν τοῖς ὑπὲρ ταύτης λέγουσιν, ἴδω. τὴν μὲν γὰρ πολιτείαν δημοκρατίαν, ὥσπερ ἅπαντες ἴστε, ὀνομάζετε, τῶν δὲ τἀναντία ταύτῃ λεγόντων ἐνίους ἥδιον ἀκούοντας ὁρῶ. ὃ καὶ θαυμάζω, τίς ποτε ἡ πρόφασις. πότερον προῖκα λέγειν ταῦτ' αὐτοὺς οἴεσθε; ἀλλ' εἰ 1420 τῶν ὀλιγαρχιῶν, ὑπὲρ ὧν οὗτοι λέγουσι, κύριοι καὶ πλείω συμπῇ μᾶλλον ἂν δοῖεν. ἀλλὰ βελτίω ταῦτ' εἶναι τῶν ἑτέρων ὑπειλήφατε; βελτίων ἄρα ὑμῖν ὀλιγαρχία δημοκρατίας φαίνεται. ἀλλ' αὐτοὺς εἶναι βελτίους ἡγεῖσθε; καὶ τίς ἂν ὑφ' ὑμῶν χρηστὸς νομίζοιτο εἰκότως ἐναντία τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ δημηγορῶν; οὐκοῦν λοιπὸν ἁμαρτάνειν ὑμᾶς, ὅταν οὕτως ἔχητε τὴν γνώμην. τοῦτο τοίνυν φυλάττεσθε μὴ πάσχειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μή ποτε τοῖς ἐπιβουλεύουσι λαβὴν δώσετε, εἶτα τότε αἰσθήσεσθε ἡμαρτηκότες, ἡνίκα οὐδ' ὁτιοῦν ὑμῖν πλέον ἔσται. τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ πάνθ' ὡς ἂν ἡμεῖς βουλοίμεθα ἔχειν, μήτε παρ' αὐτοῖς ἡμῖν, μήτε παρὰ τοῖς συμμάχοις, ἴσως οὐδέν ἐστι θαυμαστόν· πολλῶν γὰρ τὸ τῆς τύχης αὐτόματον κρατεῖ, καὶ πολλαὶ προφάσεις τοῦ μὴ πάντα κατὰ γνώμην συμβαίνειν ἀνθρώποις οὖσι· τὸ δὲ μηδ' ὁτιοῦν μεταλαμβάνειν τὸν δῆμον, ἀλλὰ τοὺς ἀντιπράττοντας περιεῖναι, τοῦτο καὶ θαυμαστὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φοβερὸν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ὡς καὶ ἐγὼ κρίνω. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ παντός ἐστιν αὕτη μοι τοῦ λόγου.

Ἀντὶ πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν περὶ ὧν νυνὶ τυγχάνετε σκοποῦντες, οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἑλέσθαι. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει ἐθελοντὰς ἀκούειν ὑμᾶς αὐτοὺς τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις,

τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἐπελθεῖν ἂν εἰπεῖν· ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέ- 1421
ροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι.

Ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον, ἐπειδὴ ἐφ' ὑμῖν ἐστὶν ἑλέσθαι τῶν ῥηθέντων ὅ τι ἂν βούλησθε, ἁπάντων ἀκοῦσαι. καὶ γὰρ πολλάκις συμβαίνει τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τοῦτο μὲν μὴ λέγειν ὀρθῶς, ἕτερον δέ τι. ἐκ μὲν οὖν τοῦ θορυβεῖν τάχ' ἂν δυσχεράναντες πολλῶν χρησίμων ἀποστερηθείητε· ἐκ δὲ τοῦ μετὰ κόσμου καὶ σιγῆς ἀκοῦσαι καὶ τὰ καλῶς ἔχοντα ἅπαντα ποιήσετε, κἂν δοκῇ τις παραληρεῖν, παραλείψετε. ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' εἴωθα μακρολογεῖν, οὔτ' ἄν, εἰ τὸν ἄλλον εἰώθειν χρόνον, νῦν ἂν ἐχρησάμην τούτῳ, ἀλλ', ἃ συμφέρειν ὑμῖν νομίζω, ταῦτα, ὡς ἂν δύνωμαι, διὰ βραχυτάτων ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς. ὁρῶ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παντάπασι πρόδηλον ὄν, οὓς τε ἂν ἀκούσητε λόγους ἡδέως καὶ πρὸς οὓς οὐκ οἰκείως ἔχετε· οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ μὲν λέγειν, ἅ τις οἴεται χαριεῖσθαι, τῶν παρακρούσασθαί τι βουλομένων εἶναι νομίζω, τὸ δ' ὑφίστασθαι περὶ ὧν πέπεικεν ἑαυτὸν συμφέρειν τῇ πόλει, κἂν θορυβηθῆναι κἂν ἄλλο τι βούλησθ' ὑμεῖς, εὔνου καὶ δικαίου πολίτου τοῦτο κρίνω. βουλοίμην δ' ἂν ὑμᾶς, εἰ καὶ μηδὲ δι' ἓν τῶν ἄλλων, δι' ἐκεῖνο ὑπομεῖναι τοὺς λόγους ἀμφοτέρων, ἵν', ἐὰν μὲν ὀρθότερον φανῇ τις λέγων ὧν ὑμεῖς ὡρμήκατε, χρήσησθε τούτῳ, ἂν δ' ἀπολειφθῇ καὶ μὴ δύνηται διδάξαι, δι' αὑτὸν, ἀλλὰ μὴ δι' ὑμᾶς οὐκ ἐθέλοντας ἀκούειν τοῦτο πεπονθέναι δοκῇ. ἔτι δ' οὐδὲ πάθοιτ' ἂν ἀηδὲς οὐδὲν τοιοῦτον, εἰ πολλά τινος ληροῦντος ἀκούσαιτε, ἢ εἴ τῶν δεόντων τι λέγειν 1422
ἔχοντά τινα εἰπεῖν κωλύσαιτε. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ δοκιμάζειν ὀρθῶς ἅπαντ' ἐστὶ μηδὲν οἴεσθαι πρότερον γιγνώσκειν, πρὶν μαθεῖν, ἄλλως τε καὶ συνειδότας πολλάκις ἤδη πολλοὺς μετεγνωκότας. ἂν τοίνυν ὑμεῖς ταῦθ' ὑπάρξητε νῦν πεπεισμένοι, οἶμαι μετὰ βραχέων λόγων καὶ αὐτὸς ἄν τι λέγειν εἰκότως δόξειν καὶ ὑμῖν τὰ βέλτιστα φαίνεσθαι λέγων.

Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων εἰρημένων παρὰ πάντων τῶν συμβεβουλευκότων, οὐδὲν ὑμᾶς νῦν ὁρῶ ὄντας ἐγγυτέρω

τοῦ τί πρακτέον εὑρῆσθαι, ἢ πρὶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι. αἴτιον δὲ τούτου ταὐτὸ, ὅπερ, οἶμαι, τοῦ κακῶς ἔχειν τὰ ὅλα· οὐ γὰρ παραινοῦσιν ὑμῖν ὑπὲρ τῶν παρόντων οἱ λέγοντες, ἀλλ' ἑαυτῶν κατηγοροῦσι καὶ λοιδοροῦνται, ὡς μὲν ἐγὼ κρίνω, συνεθίζοντες ὑμᾶς ἄνευ κρίσεως, ὅσων εἰσὶν αἴτιοι κακῶν, ἀκούειν, ἵν', ἄν ποτ' ἄρα εἰς ἀγῶνα καθιστῶνται, μηδὲν ἡγούμενοι καινὸν ἀκούειν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὠργισθε πολλάκις, πρᾳότεροι δικασταὶ καὶ κριταὶ γίγνησθε τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς. τὴν μὲν οὖν αἰτίαν, δι' ἣν ταῦτα ποιοῦσιν, ἴσως ἀνόητον ἀκριβῶς ζητεῖν εἴη ἂν ἐν τῷ παρόντι· ὅτι δὲ ὑμῖν οὐχὶ συμφέρει, διὰ τοῦτο ἐπιτιμῶ. ἐγὼ δ' οὔτε κατηγορήσω τήμερον οὐδενὸς, οὔτε ὑποσχήσομαι τοιοῦτον οὐδὲν, ὃ μὴ παραχρῆμα ἐπιδείξω, οὐδ' ὅλως τῶν αὐτῶν τούτοις οὐδὲν ποιήσω, ἀλλ' ἃ βέλτιστα μὲν τοῖς πράγμασι, συμφέροντα δὲ τοῖς βουλευομένοις ὑμῖν ἡγοῦμαι, ταῦθ', ὡς ἂν δύνωμαι, διὰ βραχυτάτων εἰπὼν καταβήσομαι.

1423 Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους ὑμῶν λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γε ἐκείνοις, οὓς ἐγκωμιάζουσι, ποιεῖν. περὶ γὰρ πραγμάτων ἐγχειροῦντες, ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ, αὐτοὶ μὲν τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται, τὴν δ' ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπειλημμένης παρὰ τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δὲ τῆς μὲν ἐκείνων ἀρετῆς μέγιστον ἔπαινον ἡγοῦμαι τὸν χρόνον, οὗ πολλοῦ γεγενημένου, μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πραχθέντων οὐδένες ἄλλοι παραδείξασθαι δεδύνηνται, αὐτὸς δὲ πειράσομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν, ὃν ἄν μοι δοκῆτε μάλιστα δύνασθαι παρασκευάσασθαι. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ λέγοντες δεινοὶ φανείημεν, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερα εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχοίη, εἰ δὲ παρελθὼν ὁστισοῦν δύναιτο, ὅ τι διδάξαι, καὶ πεῖσαι, τίς παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν πορισθεῖσα χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρὼν λέλυται φόβος. ἐγὼ δὲ τοῦτο, ἂν ἄρα οἷός τε ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῶν πρὸς βασιλέα.

Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες, πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύονται, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον, τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονεικίας τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων. νῦν δ' 1424 ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοιτο τὸ γιγνώσκεσθαι καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν ἀττικιστὶ, πολλοὺς ἂν οἴομαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσαι. ἐγὼ δ' οἶδα μὲν, ὡς χαλεπὸν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστί· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῶν μὲν ταυτὶ, τῶν δὲ ταυτὶ βουλομένων, ἐὰν τὰ μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέγειν καὶ ταῦθ' ὑμεῖς μὴ περιμείνητε μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις, διαβεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· οὐ μὴν ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτὸς, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ' ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ὕστερον, ἐὰν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, λέξω, ἐκ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑπ' αὐτῶν ἄρξομαι ἃ κράτιστα νομίζω διδάσκειν.

Οὐχὶ ταὐτὰ γιγνώσκων ἐνίοις τῶν εἰρηκότων ἀνέστηκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οὐ μὴν οὐδὲ τούτους αἰτιάσομαι κακίᾳ τἀναντία τοῖς βελτίστοις εἰρηκέναι, ἀλλ' ὅτι πολλοὶ τοῦ τὰ πράγματα κρίνειν ἀμελήσαντες τοὺς λόγους σκοπεῖν, οὓς ἐροῦσιν, εἰώθασι, κἂν τούτοις ἀφθόνως ἐντύχωσιν, ἑτοίμως δημηγορεῖν νομίζουσιν· οὐκ ὀρθῶς ἐγνωκότες, οὐδὲ λογιζόμενοι παρ' ἑαυτοῖς, ὅτι, πολλῶν πράξεων ἐν πολλῷ χρόνῳ πᾶσι πεπραγμένων, καὶ διὰ τοὺς καιροὺς ἐνίων ὑπεναντίων αὐταῖς, ἂν τὰς προτέρας τις ὑπερβαίνων τὰς ὑστέρας λέγῃ, λήσει τὸ ῥᾷστον τῶν ἔργων ποιῶν, αὐτὸν ἐξαπατῶν. οἱ μὲν οὖν οὕτω χρώμενοι τῷ συμβουλεύειν δοκοῦσί μοι τὴν ἀπὸ τῶν ῥηθέντων τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν γιγνομένην αὐτοῖς ἱκανὴν φιλοτιμίαν ἡγεῖσθαι· 1425 ἐγὼ δὲ νομίζω, χρῆναι τὸν τῇ πόλει περὶ πραγμάτων ἐπιχειροῦντα συμβουλεύειν μᾶλλον, ὅπως τὰ δόξαντα συνοίσει, σκοπεῖν, ἢ ὅπως οἱ παραχρῆμα λόγοι χάριν ἕξουσι· δεῖ γὰρ τοῖς ἐπὶ τῶν λόγων εὐδοκιμοῦσι συμφέροντός τινος ἔργου πρᾶξιν προσεῖναι, ἵνα μὴ νῦν μόνον, ἀλλ' ἀεὶ τὰ ῥηθέντα καλῶς ἔχῃ.

Εἰ μὲν ἐγνώκατ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί βέλτιστον ὂν τυγχάνει πρᾶξαι περὶ τῶν παρόντων, ἁμάρτημα τὸ συμβουλεύειν προτιθέναι· ἃ γὰρ αὐτοί, πρὶν ἀκοῦσαι, δοκιμάζετε συμφέρειν, τί δεῖ ταῦτα ἀκούοντας μάτην ἐνοχλεῖσθαι; εἰ δὲ σκοπεῖτε καὶ βουλεύεσθε, ὡς ἐκ τῶν ῥηθησομένων δοκιμάσαι δέον, οὐκ ὀρθῶς ἔχει τὸ κωλύειν τοὺς βουλομένους λέγειν. παρὰ μὲν γὰρ τῶν ὅλως ἀποστερεῖσθε ἐκ τοῦ τοῦτο ποιεῖν, εἴ τι χρήσιμον ἐντεθύμηνται, τοὺς δ', ἀφέντας ἃ τυγχάνουσιν ἐγνωκότες, ὧν ὑμᾶς ἐπιθυμεῖν οἴονται, ταῦτα ποιεῖτε συμβουλεύειν. ἔστι δὲ ἁμαρτάνειν μὲν βουλομένων τὸ συναναγκάζειν τὸν παριόντα ἃ βούλεσθε λέγειν, βουλευομένων δὲ ἀκούσαντας ἃ γιγνώσκει σκοπεῖν, κἄν τι καλῶς ἔχῃ, χρῆσθαι. λέγω δὲ ταῦτα, οὐκ ἐναντία τοῖς ὑμῖν ἀρέσκουσι μέλλων παραινεῖν, ἀλλ' ἐκεῖνο εἰδώς, ὅτι, ἂν μὲν μὴ θελήσητε τῶν ἀντιλεγόντων ἀκοῦσαι, ἐξηπατῆσθαι φήσουσιν ὑμᾶς, ἂν δ' ἀκούσαντες μὴ πεισθῆτε, ἐξεληλεγμένοι παραχρῆμ' ἔσονται τὰ χείρω παραινοῦντες.

Οἶμαι πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γιγνώσκειν,
1426 ὅτι οὐ κρινοῦντες ἥκετε σήμερον οὐδένα τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ βουλευσόμενοι περὶ τῶν παρόντων. δεῖ τοίνυν τὰς μὲν κατηγορίας προέσθαι πάσας, καὶ τότ' ἐν ὑμῖν λέγειν καθ' ὅτου κέκρικεν ἕκαστος ἑαυτόν, ὅταν τινὰ κρίνωμεν· εἰ δέ τίς τι χρήσιμον ἢ συμφέρον εἰπεῖν ἔχοι, τοῦτο νῦν ἀποφαινέσθω. τὸ μὲν γὰρ κατηγορεῖν τοῖς πεπραγμένοις ἐγκαλούντων ἐστί, τὸ δὲ συμβουλεύειν περὶ τῶν παρόντων καὶ γενησομένων προτίθεται. οὐκοῦν οὐ λοιδορίας οὐδὲ μέμψεως ὁ παρὼν καιρός, ἀλλὰ συμβουλῆς εἶναί μοι δοκεῖ. διὸ πειράσομαι μὲν φυλάξασθαι, ὃ τούτοις ἐπιτιμῶ, μὴ παθεῖν αὐτός, συμβουλεῦσαι δέ, ἃ κράτιστα νομίζω περὶ τῶν παρόντων.

Οὐδένα ἀντειπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω, ὡς οὐ κακοῦ πολίτου καὶ φαύλου τὴν γνώμην ἀνδρός ἐστιν οὕτω τινὰ μισεῖν ἢ φιλεῖν τῶν ἐπὶ τὰ κοινὰ προσιόντων, ὥστε τοῦ τῇ πόλει βελτίστου μηδὲν φροντίζειν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἐπήρειαν, τὰ δὲ πρὸς φιλονεικίαν δημηγορεῖν· ἃ ποιοῦσιν ἔνιοι τῶν δεῦρο παριόντων. ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν τοσοῦτον ἂν εἴποιμι, ὅτι μοι δοκοῦσιν, οὐδ' εἴ τι πεποιήκασι τοιοῦτον, μέγιστα ἡμαρτη-

κέναι, ἀλλ' ὅτι δηλοῦσιν οὐδέποτ' οὐδὲ παύσασθαι παρεσκευα-
σμένοι. ὑμῖν δὲ παραινῶ, μὴ προϊεμένους ὑμᾶς αὐτοὺς ἱκανὸν
τοῦτο νομίζειν, δίκην, ὅταν ὑμῖν δόξῃ, παρὰ τούτων λαβεῖν,
ἀλλὰ καὶ τούτους, ὅσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν, κωλύειν, καὶ αὐτούς,
ὥσπερ ὑπὲρ πόλεως προσήκει, βουλευομένους, τὰς ἰδίας ἀνε-
λόντας φιλονεικίας, τὸ κοινῇ βέλτιστον σκοπεῖσθαι, ἐνθυμουμέ-
νους, ὅτι οὐδεὶς οὐδ' ἅμα πάντες οἱ πολιτευόμενοι τῶν νόμων 1427
ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἐστὲ ἀξιόχρεῳ εἰσι διαφθαρέντων δίκην δοῦναι.

Ἴσως ἐπίφθονον ἄν τισιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δόξειεν εἶναι, εἴ τις ὢν ἰδιώτης καὶ τῶν πολλῶν ὑμῶν εἷς, ἑτέρων συμβεβουλευκότων, οἳ καὶ τῷ πάλαι πολιτεύεσθαι καὶ τῷ παρ' ὑμῖν δόξαν ἔχειν προέχουσι, παρελθὼν εἴποι, ὅτι οὐ μόνον αὐτῷ δοκοῦσιν οὐκ ὀρθῶς λέγειν, ἀλλ' οὐδ' ἐγγὺς εἶναι τοῦ τὰ δέοντα γιγνώσκειν. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε οὕτω σφόδρα οἴομαι μᾶλλον ὑμῖν συμφέροντα ἐρεῖν τούτων, ὥστε οὐκ ὀκνήσω πάντα, ἃ τυγχάνουσιν εἰρηκότες, ἄξια μηδενὸς εἶναι φῆσαι. νομίζω δὲ καὶ ὑμᾶς ὀρθῶς ἂν ποιεῖν, εἰ μὴ τὸν λέγοντα, ἀλλὰ τὰ συμβουλευόμενα σκοποῖτε. δεῖ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν παρ' ὑμῶν εὔνοιαν μή τισιν, ὥσπερ ἐκ γένους, ἀλλὰ τοῖς τὰ βέλτιστα ἀεὶ λέγουσιν ὑπάρχειν.

Βουλοίμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέχοντας ἃ
μέλλω λέγειν ἀκοῦσαι· καὶ γάρ ἐστιν οὐ μικρά. ἐγὼ θαυμάζω,
τί δή ποτε, πρὶν μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι, ὅτῳ τις ἂν
ὑμῶν ἐντύχῃ, οὗτος εὐπόρως εἰπεῖν ἔχει, δι' ὧν ἂν τὰ παρόν-
τα πράγματα βελτίω γένοιτο, καὶ πάλιν αὐτίκα δὴ μάλα, ἐὰν
ἀπέλθητε, ὁμοίως ἕκαστος ἐρεῖ τὰ δέοντα, ἐν δὲ τῷ περὶ τού-
των σκοπεῖν ὄντες καὶ συνειλεγμένοι πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτα λε-
γόντων τινῶν ἀκούετε. ἆρά γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γνῶναι
μὲν ἔστιν ἑκάστῳ τὰ δέονθ' ὑμῶν καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἐπί-
σταται, ποιῶν δ' αὐτὸς ἕκαστος οὐ χαριεῖται; καὶ ἰδίᾳ μέν, ὡς
ἄρα αὐτὸς ἕτοιμος τὰ βέλτιστα πράττειν δόξων, τοῖς ἄλλοις ἐπι- 1428
τιμᾷ, κοινῇ δ' εὐλαβεῖται τὰ τοιαῦτα ψηφίζεσθαι, δι' ὧν ἐν
τῷ λειτουργεῖν τι τῶν καθηκόντων ἅπαντες ἔσεσθε; εἰ μὲν τοί-
νυν μηδένα καιρὸν οἴεσθε ἥξειν, ὃς εἴσω τῆς εἰρωνείας ἀφίξε-
ται ταύτης, καλῶς ἂν ἔχοι τοῦτον τὸν τρόπον διάγειν· εἰ δὲ

τὰ πράγματα ὁρᾶτε ἐγγυτέρω προσάγοντα, δεῖ σκοπεῖσθαι, ὅπως μὴ πλησίον αὐτοῖς μάχησθε, ἃ πόῤῥωθεν ἔξεστι φυλάξασθαι, καὶ τοὺς νῦν περιοφθέντας ἐφηδομένους ὕστερον ἔχητε οἷς ἂν πάσχητε.

Περὶ μὲν τῶν παρόντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραγμάτων τῇ πόλει, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ, οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι ζητῆσαι, τί ἄν τις πράξας βελτίω ποιήσειεν. ὅντινα δὲ χρὴ τρόπον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, τοῦτο παμπόλλην δυσκολίαν ἔχειν νομίζω, οὐχ ὡς οὐ συνιέντων, ὅταν τις λέγῃ, ἀλλ' οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα τοῖς πράγμασι συνειθίσθαι μοι δοκεῖτε ἀκούειν, ὥστε δέδοικα, μὴ τῷ τὰ νῦν βέλτιστα εἰπόντι, ἣν τοῖς ἐξηπατηκόσι προσῆκεν ἀπέχθειαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῶν, ταύτην ἀπενέγκασθαι συμβῇ. ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς πολλάκις οὐ τοὺς αἰτίους τῶν πραγμάτων μισοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ αὐτῶν εἰπόντας τι πρὸς ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλά, καίπερ οὕτως ἀκριβῶς ταῦτα λογιζόμενος, ὅμως οἶμαι πάντα παρεὶς τἄλλα περὶ αὐτῶν τῶν παρόντων ἃ κράτιστα νομίζω λέγειν.

Ἐβουλόμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ᾗ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας εἰώθατε προσφέρεσθαι φιλανθρωπίᾳ, ταύτῃ καὶ πρὸς
1429 ὑμᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι· νυνὶ δὲ ἀμείνους ἐστὲ τὰ τῶν ἄλλων δυνὰ ἐπανορθοῦν, ἢ τῶν ὑμῖν αὐτοῖς συμβαινόντων φροντίζειν. ἴσως μὲν οὖν αὐτὸ τοῦτό τις ἂν φήσειε μέγιστον ἔπαινον φέρειν τῇ πόλει, τὸ μηδενὸς ἕνεκα κέρδους ἰδίου πολλοὺς κινδύνους ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ δικαίου προῃρῆσθαι· ἐγὼ δὲ ταύτην τ' ἀληθῆ τὴν δόξαν εἶναι νομίζω κατὰ τῆς πόλεως καὶ βούλομαι, κἀκεῖνο δ' ὑπολαμβάνω σωφρόνων ἀνθρώπων ἔργον εἶναι, ἴσην πρόνοιαν τῶν αὑτοῖς οἰκείων ὅσην περὶ τῶν ἀλλοτρίων ποιεῖσθαι, ἵνα μὴ φιλάνθρωποι μόνον, ἀλλὰ καὶ νοῦν ἔχοντες φαίνησθε.

Ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει τῷ βουλομένῳ τι παραινεῖν ὑμῖν οὕτω πειρᾶσθαι λέγειν, ὡς καὶ δυνήσεσθε ὑπομεῖναι, εἰ δὲ μὴ τοῦτ', ἀφέντα τοὺς ἄλλους ἅπαντας λόγους περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε συμβουλεύειν, καὶ ταῦθ' ὡς διὰ βρα-

χυτάτων. οὐ γὰρ ἐνδείᾳ μοι δοκεῖτε λόγων οὐδὲ νῦν ὁρᾷν τὰ πράγματα πάντα λελυμασμένα, ἀλλὰ τῷ τοὺς μὲν ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγορεῖν καὶ πολιτεύεσθαι, τοὺς δὲ μήπω τούτου δεδωκότας πεῖραν μᾶλλον, ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν, σπουδάζειν, ἢ πῶς ἔργον ἐξ ὧν λέγουσί τι συμφέρον πραχθήσεται. ἐγὼ δ', ἵνα μὴ λάθω τοὐναντίον οὗ φημὶ δεῖν αὐτὸς ποιῶν καὶ πλείω περὶ τῶν ἄλλων λέγω, ἢ περὶ ὧν ἀνέστην ἐρῶν, ἀφεὶς τἄλλα πάντα, ἃ παραινῶ, καὶ δὴ πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν.

Δοκεῖτέ μοι δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέχειν τὸν
νοῦν, εἴ τις ὑπόσχοιτο ὑμῖν ταὐτὰ δίκαια καὶ συμφέροντα δεί- 1430
ξειν ὄντα, ὑπὲρ ὧν βουλευόμεθα. ἐγὼ τοίνυν οἴομαι τοῦτο ποιήσειν οὐ χαλεπῶς, ἂν ὑμεῖς βραχύ τί μοι πεισθῆτε πάνυ. μὴ πάνθ', ὡς ἕκαστος ἔχει γνώμης ὑμῶν περὶ τῶν παρόντων, ὀρθῶς ἐγνωκέναι πεπείσθω, ἀλλ', ἐὰν παρὰ ταῦτά τι συμβαίνῃ λέγεσθαι, σκοπείτω, πάντα ὑπομείνας ἀκοῦσαι, εἶτ', ἐὰν ὀρθῶς εἰρῆσθαί τι δοκῇ, χρήσθω. οὐ γὰρ ἧττον ὑμέτερον ἔσται τῶν χρησομένων τὸ κατορθωθέν, ἢ τοῦ πρὸς ὑμᾶς εἰπόντος. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ σκοπεῖν ὀρθῶς ἐστι μὴ βεβουλεῦσθαι, πρίν, ἐξ ὧν δεῖ βουλεύσασθαι, ἀκοῦσαι· οὐ γὰρ αὐτὸς οὔτε καιρὸς οὔτε τρόπος τοῦ τ' ἐπικυρῶσαι τὰ δοκοῦντα καὶ τοῦ σκέψασθαι, τί πρῶτον δοκεῖ συμφέρειν.

Μεθ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρελήλυθα βουλευσόμενος, πότερον χρή με λέγειν, ἢ μή. διὸ δ' αὐτὸς τοῦτ' ἀπορῶ κρῖναι, φράσω πρὸς ὑμᾶς. ἀναγκαῖον εἶναί μοι δοκεῖ τῷ μήθ' αὑτῷ μήτε τισὶ χαρίσασθαι βουλομένῳ, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν εἰπεῖν, ἃ πέπεικεν ἑαυτὸν μάλιστα συμφέρειν, καὶ συνειπεῖν, ἃ καλῶς λέγουσιν ἀμφότεροι, καὶ τοὐναντίον ἀντειπεῖν, ὅσα μὴ δίκαια ἀξιοῦσιν. εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς ὑπομείνητε ἀκοῦσαι ταῦτ' ἀμφότερα διὰ βραχέων, πολλῷ βέλτιον ἂν περὶ τῶν λοιπῶν βουλεύσαισθε· εἰ δὲ, πρὶν μαθεῖν, ἀποσταίητε, γένοιτ' ἂν ἐμοὶ μηδ' ἑτέρους ἀδικοῦντι πρὸς ἀμφοτέρους διαβεβλῆσθαι. τοῦτο δ' οὐχὶ δίκαιός εἰμι παθεῖν. ἐὰν μὲν οὖν κελεύητε, ἕτοιμός εἰμι λέγειν· εἰ δὲ μή, καὶ σιωπᾶν ἔχει μοι καλῶς.

1431 Καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συμφέρον ὑμῖν ἡγοῦμαι, τὰς μὲν αἰτίας καὶ τὰς κατηγορίας, ὅταν βουλεύεσθαι δέῃ, παραλείπειν, περὶ τῶν παρόντων δὲ λέγειν, ὅ τι βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖται. ὅτι μὲν γάρ τινων αἰτίων ὄντων κακῶς τὰ πράγματα ἔχει, πάντες ἐπιστάμεθα· ἐξ ὅτου δὲ τρόπου βελτίω γένοιτ' ἂν γενέσθαι, τοῦτο τοῦ συμβουλεύοντος ἔργον εἰπεῖν. ἔπειτ' ἔγωγε νομίζω; καὶ κατηγόρους εἶναι τῶν ἀδικούντων χαλεποὺς, οὐ τοὺς ἐν τοιούτοις καιροῖς ἐξετάζοντας τὰ πεπραγμένα, ὅτ' οὐδεμίαν δώσουσι δίκην, ἀλλὰ τοὺς τοιοῦτό τι συμβουλεῦσαι δυνηθέντας, ἀφ' οὗ βελτίω τὰ παρόντα γένοιτ' ἄν· διὰ γὰρ τούτους ἐφ' ἡσυχίας καὶ παρ' ἐκείνων ἐγγένοιτ' ἂν ὑμῖν δίκην λαβεῖν. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους λόγους πάντας περιέργους ἡγοῦμαι, ἃ δ' ἂν οἴομαι συνενεγκεῖν περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι, τοσοῦτον ἀξιώσας μόνον· ἂν ἄρα του μέμνημαι τῶν πεπραγμένων, μὴ κατηγορίας με ἕνεκα ἡγεῖσθε λέγειν, ἀλλ' ἵνα δείξας, ἃ τότε ἡμάρτετε, νῦν ἀποτρέψω ταὐτὰ παθεῖν.

Εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδένα συμπολιτευόμενοι τοσαύτην ἤγομεν ἡσυχίαν, ὅσηνπερ ἐν τῷ παρόντι, οὔτε τὰ νῦν ἂν γεγενημένα συμβῆναι νομίζω, τῶν τε ἄλλων οἶμαι πολλὰ βέλτιον ἂν ὑμῖν ἔχειν. νῦν δ' ὑπὸ τῆς ἐνίων ἀσελγείας οὔτε παρελθεῖν οὔτε εἰπεῖν οὔθ' ὅλως λόγου τυχεῖν ἔστιν· ὅθεν συμβαίνει πολλὰ καὶ οὐκ ἐπιτήδεια ἴσως. εἰ μὲν οὖν δεῖ ταῦτα πυνθάνεσθαι, καὶ σκοπεῖν ὅ τι χρὴ ποιῆσαι,
1432 καὶ πάσχειν οἷάπερ νυνὶ βούλεσθε, ψηφιεῖσθε, ἅπερ ἐκ τῶν παρεληλυθότων χρόνων, καθέλκειν τριήρεις, ἐμβαίνειν, εἰσφέρειν, πάντα ταῦτ' ἤδη· ἃ τριῶν ἡμερῶν ἢ πέντε, ἂν σιωπηθῇ τὰ παρὰ τῶν πολεμίων καὶ σχῶσιν ἡσυχίαν ἐκεῖνοι, πάλιν οὐκέτι καιρὸν εἶναι πράττειν ὑπολήψεσθε. ὅπερ, ἡνίκα ἐν Ἑλλησπόντῳ Φίλιππον ἠκούσαμεν, συνέβη, καὶ πάλιν, ἡνίκ' εἰς Μαραθῶνα τριήρεις αἱ λῃστρίδες προσέσχον. ὡς γὰρ ἂν χρήσαιτό τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλῶς δυνάμει παρεσκευασμένῃ, οὕτως ὑμεῖς εἰώθατε τῷ βουλεύεσθαι χρῆσθαι, ὀξέως. δεῖ δὲ βουλεύεσθαι μὲν ἐφ' ἡσυχίας, ποιεῖν δὲ τὰ δόξαντα μετὰ σπουδῆς, καὶ λογίσασθαι τοῦθ', ὅτι, εἰ μὴ καὶ τροφὴν ἱκανὴνποριεῖτε, καὶ στρατηγόν τινα τοῦ πολέμου νοῦν ἔχοντα προστήσεσθε, καὶ μένειν ἐπὶ τῶν οὕτω δοξάντων ἐθελήσητε, ψηφίσμαθ' ὑμῖν

περιέσται, καὶ παραναλώσετε μὲν πάνθ᾽, ὅσ᾽ ἂν δαπανήσητε, βελτίω δ᾽ οὐδ᾽ ὁτιοῦν τὰ πράγματα ἔσται, κρινεῖτε δὲ ὃν ἂν βούλησθε ὀργισθέντες. ἐγὼ δὲ βούλομαι τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς ἀμυνομένους ὀφθῆναι πρότερον, ἢ τοὺς πολίτας κρίνοντας· οὐ γὰρ ἡμῖν αὐτοῖς πολεμεῖν μᾶλλον ἢ ἐκείνοις ἐσμὲν δίκαιοι. ἵν᾽ οὖν μὴ, τὸ ῥᾷστον ἁπάντων, ἐπιτιμήσω μόνον, ὃν τρόπον ἄν μοι δοκῆτε ταῦτα ποιῆσαι, διδάξω, δεηθεὶς ὑμῶν, μὴ θορυβῆσαι μηδ᾽ ἀναβαλεῖν νομίσαι με καὶ χρόνον ἐμποιεῖν. οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες μάλιστ᾽ εἰς τὸ δέον λέγουσιν, (οὐ γὰρ ἂν τά γ᾽ ἤδη γεγενημένα κωλῦσαι δυνηθείημεν τῇ νῦν βοηθείᾳ,) ἀλλ᾽ ὃς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ νυνὶ διαμεῖναι δυνήσεται, τέως ἂν ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν, 1435
ἢ πεισθέντες διαλυσώμεθα τὸν πόλεμον· οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ σχοῖμεν ἂν κακῶς.

Οἴομαι πάντας ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁμολογῆσαι, ὅτι δεῖ τὴν πόλιν ἡμῶν, ὅταν μὲν περὶ τῶν ἰδίων τινὸς τῶν αὐτῆς βουλεύηται, ἴσην πρόνοιαν ἔχειν τοῦ συμφέροντος, ὅσηνπερ τοῦ δικαίου, ὅταν δ᾽ ὑπὲρ τῶν συμμαχικῶν ἢ τῶν κοινῶν, οἷον καὶ τὸ νυνὶ παρὸν, μηδενὸς οὕτως ὡς τοῦ δικαίου φροντίζειν. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνοις τὸ λυσιτελὲς ἐξαρκεῖ, ἐν δὲ τοιούτοις καὶ τὸ καλὸν προσεῖναι δεῖ. τῶν μὲν γὰρ πράξεων, εἰς οὓς ἂν ἥκωσι, κύριοι καθίστανται, τῆς δ᾽ ὑπὲρ τούτων δόξης οὐδεὶς τηλικοῦτος ἔσθ᾽ ὅστις ἔσται κύριος, ἀλλ᾽ ὁποίαν ἄν τινα τὰ πραχθέντα ἔχῃ δόξαν, τοιαύτην οἱ πολλοὶ περὶ τῶν πραξάντων διήγγειλαν. διὸ δεῖ σκοπεῖν καὶ προσέχειν, ὅπως δίκαια φανεῖται. χρὴ μὲν οὖν οὕτως ἅπαντας ἔχειν τὴν διάνοιαν περὶ τῶν ἀδικουμένων, ὥσπερ ἂν, εἴ τι γένοιτο, ὃ μὴ συμβαίη, τοὺς ἄλλους ἀξιώσειε πρὸς αὐτὸν ἕκαστος ἔχειν. ἐπειδὴ δὲ καὶ παρὰ τὴν αὐτῶν γνώμην ἐναντιοῦνταί τινες, μικρὰ πρὸς τούτους εἰπὼν, ἃ βέλτισθ᾽ ὑμῖν ὑπολαμβάνω, ταῦτ᾽ ἤδη συμβουλεύσω.

Οὐ μικρὰν ἄν μοι δοκεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ζημίαν νομίσαι, εἴ τις ἀηδὴς δόξα καὶ μὴ προσήκουσα τῇ πόλει παρὰ τοῖς πολλοῖς περιγίγνοιτο. τοῦτο τοίνυν οὕτω καλῶς ἐγνωκότες οὐκ ἀκόλουθα ποιεῖτε τὰ λοιπὰ, ἀλλ᾽ ὑπάγεσθε ἑκάστοτε

πράττειν ἔνια, ἃ οὐδ' ἂν αὐτοὶ φήσαιτε καλῶς ἔχειν. ἐγὼ δ' οἶδα μὲν τοῦθ', ὅτι τοὺς ἐπαινοῦντας ἥδιον προσδέχονται πάντες τῶν ἐπιτιμώντων, οὐ μὴν οἴομαι δεῖν ταύτην τὴν φιλαν-
1434 θρωπίαν διώκων λέγειν παρ' ἃ συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι. τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν εἰ καλῶς ἐγιγνώσκετε, οὐδὲν ἔδει κοινῇ ποιεῖν [ὑποληπτέον εἶναι] ὧν ἰδίᾳ μέμφεσθε, ἵνα μὴ συνέβαινεν, ὅπερ νυνὶ γίγνεται· περὶ ὧν μὲν ἕκαστος, ὡς αἰσχρὰ καὶ δεινά, λέγει, καὶ Μέχρι τοῦ προβήσεται τὰ πράγματα; συγκαθεζόμενος δ' αὐτὸς ἕκαστός ἐστι τῶν τὰ τοιαῦτα ποιούντων. ἐγὼ μὲν οὖν ἐβουλόμην ἄν, ὥσπερ, ὅτι ὑμῖν συμφέρει τοῦ τὰ βέλτιστα λέγοντος ἀκούειν, οἶδα, οὕτως εἰδέναι τὸ συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα λέγοντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶπε. νῦν δὲ φοβοῦμαι μέν, ὅμως δέ γε πιστεύω χρηστὰ φανεῖσθαι· κἂν ὑμεῖς μὴ πεισθῆτε, οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν.

Εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρότερον παρ' ὑμῖν εἰρηκὼς εἴη, νῦν γε λέγων περὶ ὧν οὐκ ὀρθῶς ἐγκαλοῦσιν οἱ πρέσβεις τῇ πόλει παρὰ πάντων ἄν μοι δοκεῖ δικαίως συγγνώμης τυχεῖν. καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις μέν τισιν ἡττᾶσθαι τῶν ἐναντίων οὐχ οὕτως ὄνειδος, ὡς ἀτύχημα ἂν φαίη· καὶ γὰρ τῇ τύχῃ καὶ τοῖς ἐφεστηκόσι καὶ πολλοῖς μέτεστι τοῦ καλῶς ἢ μὴ [πρότερον] ἀγωνίσασθαι· ἐν δὲ τῷ τὰ δίκαια ὑπὲρ αὐτῶν μὴ ἔχειν ἀξίως τῶν ὑπαρχόντων λέγειν αὐτῆς τῆς γνώμης τῆς τῶν τοῦτο παθόντων τὸ ὄνειδος εὑρήσομεν. εἰ μὲν οὖν ἕτεροί τινες ἦσαν, ἐν οἷς ἐγίγνονθ' οἱ λόγοι περὶ ὑμῶν, οὔτε τούτους ἂν οἶμαι ῥᾳδίως οὕτω ψεύδεσθαι, οὔτε τοὺς ἀκούοντας πολλὰ τῶν εἰρημένων ἀνασχέσθαι· νῦν δὲ ἄλλα τε, οἶμαι, τῆς ὑμετέρας πλεονεκτοῦσιν εὐηθείας ἅπαντες καὶ δὴ καὶ τοῦτο νῦν οὗτοι.
1435 ἀκροαταῖς γὰρ ἐχρήσαντο καθ' ὑμῶν ὑμῖν, οἵοις οὐδέ τις ἂν τῶν ἄλλων, ἀκριβῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. ἄξιον δ' εἶναί μοι δοκεῖ διὰ ταῦτα τοῖς θεοῖς χάριν ὑμᾶς ἔχειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους μισεῖν. τὸ μὲν γὰρ ὁρᾶν τούτους τὸν Ῥοδίων δῆμον, τὸν πολὺ τούτων ποτ' ἀσελγεστέρους λόγους λέγοντα πρὸς ὑμᾶς, ἱκέτην ὑμέτερον γεγενημένον εὐτύχημα εἶναι νομίζω τῆς πόλεως· τὸ δὲ τοὺς ἀνοήτους τούτους μήτε τοῦτο λογίζεσθαι, παρὸν οὕτως ἐναργὲς ἰδεῖν, μήθ' ὅτι πολλάκις καθ' ἕν' αὐτῶν ἕκαστον ὑμεῖς σεσώκατε, καὶ πλείω πράγματ' ἐσχήκατε τὴν τούτων θρασύτητα καὶ κακοδαιμονίαν ἐπανορθοῦντες, ἐπειδὰν δι' αὐτοὺς

ἀνέλωνται πόλεμον, ἢ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν πράττοντες, τοῦτο παμπόλλην ὑμῖν ὀργὴν εἰκότως ἂν παραστῆσαί μοι δοκεῖ. οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως τούτοις μὲν εἵμαρται μηδέποτ' εὖ πράττουσιν εὖ φρονῆσαι, ἡμῖν δὲ προσήκει καὶ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ διὰ τἄλλ', ἃ πέπρακται τῇ πόλει, σπουδάσαι δεῖξαι πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι καὶ πρότερον καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ἡμεῖς μὲν τὰ δίκαια προαιρούμεθα πράττειν, ἕτεροι δέ τινες καταδουλοῦσθαι βουλόμενοι τοὺς αὐτῶν πολίτας διαβάλλουσι πρὸς ἡμᾶς.

Εἰ μετὰ τῆς αὐτῆς γνώμης, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούς τε λόγους ἠκούετε τῶν συμβουλευόντων καὶ τὰ πράγματα ἐκρίνετε, πάντων ἀσφαλέστατον ἦν τὸ συμβουλεύειν· καὶ γὰρ εὐτυχῶς καὶ καλῶς πράξασι (λέγειν γὰρ εὐφήμως πάντα δεῖ) κοινὰ ἂν ἦν τὰ τῆς αἰτίας ὑμῖν καὶ τῷ πείσαντι. νῦν δ' ἀκούετε μὲν τῶν ἃ βούλεσθε λεγόντων ἥδιστα, αἰτιᾶσθε δὲ πολλάκις ἐξαπατᾶν ὑμᾶς αὐτούς, ἂν μὴ πάνθ' ὃν ἂν ὑμεῖς τρόπον βούλησθε 1436
γένηται, οὐ λογιζόμενοι τοῦθ', ὅτι τοῦ μὲν ζητῆσαι καὶ λογίσασθαι τὰ βέλτισθ' ὡς ἀνθρώποις καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν αὐτὸς ἕκαστός ἐστι κύριος, τοῦ δὲ πραχθῆναι ταῦτα καὶ συνενεγκεῖν ἐν τῇ τύχῃ τὸ πλεῖστον μέρος γίγνεται. ἔστι δὲ ἄνθρωπον ὄντα ἀγαπητὸν τῆς αὑτοῦ διανοίας λόγον ὑπέχειν, τῆς δὲ τύχης προσυποσχεῖν ἕν τι τῶν ἀδυνάτων. εἰ μὲν οὖν εὑρημένον ἦν, πῶς ἂν τις ἀσφαλῶς ἄνευ κινδύνου δημηγοροίη, μανία παραλείπειν τοῦτον ἦν τὸν τρόπον· ἐπεὶ δ' ἀνάγκη τὸν περὶ τῶν μελλόντων πραγμάτων γνώμην ἀποφαινόμενον κοινωνεῖν τοῖς ἀπ' αὐτῶν γενομένοις καὶ μετέχειν τῆς ἀπὸ τούτων αἰτίας, αἰσχρὸν ἡγοῦμαι λέγειν μέν, ὡς εὔνους, μὴ ὑπομένειν δέ, εἴ τις ἐκ τούτου κίνδυνος ἔσται. εὔχομαι δὲ τοῖς θεοῖς, ἃ καὶ τῇ πόλει καὶ ἐμοὶ συμφέρειν μέλλει, ταῦτ' ἐμοί τε εἰπεῖν ἐλθεῖν ἐπὶ νοῦν καὶ ὑμῖν ἑλέσθαι· τὸ γὰρ πάντα τρόπον ζητεῖν νικῆσαι, δυοῖν θάτερον, ἢ μανίας ἢ κέρδους ἕνεκα ἐσπουδακότος φήσαιμ' ἂν εἶναι.

Εἴη μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ ὧν νυνὶ τυγχάνετε ἐκκλησιάζοντες καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὰ δοκοῦντα βέλτισθ' ὑμῖν εἶναι καὶ εἶναι ὡς ἀληθῶς. δεῖ μέντοι περὶ πραγμάτων μεγάλων βουλευομένους καὶ κοινῶς ἁπάντων ἐθέλειν ἀκού-

ειν τῶν συμβουλευόντων, ἐνθυμουμένους, ὅτι αἰσχρόν ἐστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νῦν μὲν βουλομένων τι παραινεῖν ἐνίων θορυβεῖν, ὕστερον δὲ κατηγορούντων τῶν αὐτῶν τούτων τῶν πεπραγμένων ἡδέως ἀκούειν. ἐγὼ γὰρ οἶδα,
1437 νομίζω δὲ καὶ ὑμᾶς, ὅτι νῦν μὲν ἀρέσκουσι μάλισθ' ὑμῖν οἱ ταῦτα, οἷα ὑμεῖς βούλεσθε, λέγοντες· ἂν δέ τι συμβῇ παρ' ἃ νῦν οἴεσθε, ὃ μὴ συμβαίη, τούτους μὲν ἐξηπατηκέναι νομιεῖτε ὑμᾶς, ὧν δὲ νῦν οὐκ ἀνέχεσθε, τότε ὀρθῶς δόξουσι λέγειν. ἔστι δὲ τοῖς μάλιστα πεπεικόσιν ὑμᾶς ταῦτα, ἐφ' ὧν νῦν ἐστέ, τούτοις καὶ μάλιστα συμφέρον τὸ λόγου τυχεῖν τοὺς ἀντιλέγοντας. ἂν μὲν γὰρ διδάξαι δυνηθῶσιν, ὡς οὐκ ἔστιν ἄριστα, ἃ τούτοις δοκεῖ, ὅτ' οὐδὲν ἡμάρτηταί πω, τοῦτο πράξαντες ἀθῴους τοὺς κινδύνους ποιήσουσιν αὑτοῖς· ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῶσιν, οὔκουν ὕστερόν γε ἐπιτιμᾶν ἕξουσιν, ἀλλ' ὅσα ἀνθρώπων ἦν εὔνων ἀκοῦσαι, τούτων τετυχηκότες, ἂν ἡττῶνται, δικαίως στέρξουσι, καὶ μεθ' ἁπάντων τῶν ἀποβαινόντων, ὁποῖ' ἄττ' ἂν ᾖ, κοινωνήσουσιν.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους διδόναι παῤῥησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δὲ οὐδὲ πώποθ' ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ διδάξαι τὰ βέλτισθ' ὑμᾶς, (ὡς γὰρ ἁπλῶς εἰπεῖν, πάντες ὑπάρχειν ἐγνωκότες ἔμοιγε δοκεῖτε,) ἀλλὰ τὸ πεῖσαι πράττειν ταῦτα. ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ καὶ ψηφισθῇ, τότε ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει, ὅσον περ πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν πολλά, ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, μάλιστα δὲ τοῦ τοὺς διὰ τὴν αὑτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας πάλαι νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὑτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δ' ἡσθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ· συμβήσεται γὰρ ὑμῖν, ἂν ἃ χρὴ βουλεύσησθε ὑπὲρ αὐτοῦ, τὰς
1438 παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μετὰ δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι.

Αἱ μὲν ἐλπίδες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλαι καὶ καλαὶ τῶν προειρημένων, πρὸς ἃς οἴομαι τοὺς πολλοὺς ἄνευ λογισμοῦ τι πεπονθέναι. ἐγὼ δὲ οὐδὲ πώποτε ἔγνων ἕνεκα τοῦ παραχρῆμα ἀρέσαι λέγειν τι πρὸς ὑμᾶς, ὅ τι ἂν μὴ καὶ μετὰ ταῦτα συνοίσειν ἡγῶμαι. ἔστι μὲν οὖν τὸ κοινὸν ἔθος τῶν πλείστων, τοὺς

μὲν συνεπαινοῦντας ἑαυτοῖς ὅ τι ἂν πράττωσι φιλεῖν, πρὸς δὲ τοὺς ἐπιτιμῶντας ἀηδῶς ἔχειν· οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ τὸν εὖ φρονοῦντα τὸν λογισμὸν ἀεὶ τῶν ἐπιθυμιῶν κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν. ἐγὼ δὲ ἡδέως ἑώρων, ἃ καὶ συνοίσειν ἤμελλε, ταῦτ' ἐν ἡδονῇ πράττειν ὄνθ' ὑμῖν, ἵνα καὶ χαριζόμενος καὶ χρηστὰ λέγων ἐφαινόμην· ἐπειδὴ δὲ τἀναντία ὁρῶ τούτων ἐπιχειροῦντας ὑμᾶς, οἴομαι δεῖν ἀντειπεῖν, εἰ καί τισι μέλλω ἀπεχθήσεσθαι. ἂν μὲν οὖν μηδ' ὑπομείνητε ἀκοῦσαι μηδὲ ἕν, οὐ τῷ δοκιμάζοντες διαμαρτεῖν, ἀλλὰ τῷ φύσει πονηρὰ ἐπιθυμεῖν πράττειν τοιαῦτα προαιρεῖσθαι δόξετε· ἐὰν δ' ἀκούσητε, τυχὸν μὲν ἴσως καὶ μεταπεισθείητε, ὃ μάλιστα ἐγὼ νομίζω συνενεγκεῖν ἂν ὑμῖν, εἰ δὲ μή, οἱ μὲν ἀγνοεῖν ἐμὲ τὸ συμφέρον, οἱ δ' ὅ τι ἂν τις βούληται, τοῦτ' ἐρεῖ.

Πρῶτον μὲν οὐδέν ἐστι καινὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς δόξασι παρ' ὑμῖν εἶναί τινας οἵτινες ἀντεροῦσιν, ἐπειδὰν πράττειν τι δέῃ. εἰ μὲν οὖν ἀποδόντων ὑμῶν λόγον αὐτοῖς, ὅτ' ἐβουλεύεσθε, τοῦτ' ἐποίουν, τούτων ἂν ἦν ἄξιον κατηγορεῖν, εἰ περὶ ὧν ἥττηντο ἐβιάζοντο πάλιν λέγειν. νῦν δὲ τούτους μὲν οὐδὲν 1439 ἔστ' ἄτοπον εἰπεῖν βουληθῆναι ταῦτα, ἃ τότε οὐχ ὑπεμείνατε ἀκοῦσαι· ὑμῖν δ' ἄν τις εἰκότως ἐπιτιμήσειεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι, ὁπόταν περί του βουλεύησθε, οὐκ ἐᾶτε λέγειν ἕκαστον, ἃ γιγνώσκει, ἀλλ', ἂν ἕτεροι τῷ λόγῳ προλάβωσιν ὑμᾶς, οὐδενὸς αὖ τῶν ἑτέρων ἀκούετε. ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει πρᾶγμα ἀηδὲς ὑμῖν· οἷς γάρ, πρὶν ἁμαρτεῖν, ὑμῖν ἐξῆν συμβουλεύουσι πείθεσθαι, τούτους ὕστερον κατηγοροῦντας ἐπαινεῖτε. τοῦτο δὴ ταὐτό μοι πάλιν δοκεῖτε πείσεσθαι, εἰ μὴ παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς πάντων ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τῷ παρόντι καὶ τοῦτον τὸν πόνον ὑπομείναντες, ἑλόμενοι τὰ κράτιστα, τοὺς ὁτιοῦν τούτοις ἐπιτιμῶντας φαύλους νομιεῖτε. ἐγὼ μὲν δὴ δίκαιον ὑπείληφα πρῶτον ἁπάντων αὐτὸς εἰπεῖν, τί μοι δοκεῖ περὶ ὧν σκοπεῖσθε, ἵνα, ἂν μὲν ὑμῖν ἀρέσκῃ, καὶ τὰ λοιπὰ διδάσκω, εἰ δὲ μή, μήθ' ὑμῖν ἐνοχλῶ μήτ' ἐμαυτὸν κόπτω.

Ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸ τοῦ πολεμεῖν ἐσκέφθαι, τίς ὑπάρξει παρασκευὴ τῷ γενησομένῳ πολέμῳ, εἰ δ' ἄρα μὴ πρόδηλος ἦν, ὅτε πρῶτον ἐβουλεύεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ φανεροῦ γε-

νομένου, τότε καὶ περὶ τῆς παρασκευῆς ἐσκέφθαι. εἰ δὲ φή-
σετε πολλὰς ἐγκεχειρικέναι δυνάμεις, ἃς λελυμάνθαι τοὺς ἐπι-
στάντας, οὐκ ἀποδέξεται τοῦθ' ὑμῶν οὐδείς· οὐ γάρ ἐστι τῶν
αὐτῶν τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀπολύειν καὶ λέγειν, ὡς διὰ
τούτους κακῶς ταῦτ' ἔχει. ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν παρεληλυθότα οὐκ
ἂν ἄλλως ἔχοι, δεῖ δ' ἐκ τῶν παρόντων ἐπαμῦναι τοῖς πρά-
1440 γμασι, τοῦ μὲν κατηγορεῖν οὐδένα καιρὸν ὁρῶ, πειράσομαι δ'
ἃ κράτιστα νομίζω συμβουλεῦσαι. πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖνο
ἐγνωκέναι δεῖ, ὅτι τὴν ἴσην ὑπερβολὴν τῆς σπουδῆς καὶ φι-
λονεικίας ἐν τοῖς πράγμασι πάντ' ἄνδρα παρασχέσθαι δεῖ, ὅσην-
περ ἐκ τῶν ἄνωθεν χρόνων τῆς ἀμελείας· μόλις γὰρ οὕτως ἐλ-
πὶς, ἐκ πολλοῦ διώκοντας τὰ προειμένα ἑλεῖν δυνηθῆναι· ἔπειτ'
οὐκ ἀθυμητέον τοῖς γεγενημένοις· ὃ γάρ ἐστι τῶν παρεληλυθό-
των χείριστον, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί
οὖν τοῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ὅτι, οὐδὲν ὑμῶν τῶν
δεόντων ποιούντων, κακῶς ἔχει τὰ πράγματα· ἐπεί, εἴ γε πάνθ',
ἃ προσῆκε, πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ
γενέσθαι βελτίω.

Οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον, ἢ τοῖς
αὐτοῖς ἔθεσιν ἐπιτιμᾶν τε καὶ χρῆσθαι τοὺς δημηγοροῦντας. τὸ
γὰρ στασιάζειν πρὸς αὐτοὺς καὶ κατηγορεῖν ἀλλήλων ἄνευ κρί-
σεως, οὐδείς ἐστιν οὕτως ἀγνώμων, ὅστις οὐ φήσειεν ἂν βλά-
βην εἶναι τοῖς πράγμασιν. ἐγὼ δ' οἴομαι, τούτους μὲν ἂν εἶναι
βελτίους, εἰ τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλονεικίαν ἐπὶ τοὺς τῆς πόλεως
ἐχθροὺς τρέψαντες ἐδημηγόρουν, ὑμῖν δὲ παραινῶ, μὴ στασιά-
ζειν μηδετέροις τούτων, μηδ' ὅπως οἱ ἕτεροι κρατήσουσι σκο-
πεῖν, ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς ἅπαντες τῶν ἐχθρῶν περιέσεσθε. εὔχο-
μαι δὲ τοῖς θεοῖς, τοὺς ἢ φιλονεικίας ἢ ἐπηρείας ἤ τινος ἄλλης
ἕνεκα αἰτίας ἄλλο τι, πλὴν ἃ ποθ' ἡγοῦνται συμφέρειν, λέγον-
τας παύσασθαι· τὸ γὰρ καταράσασθαι συμβουλεύοντι ἴσως ἔστ'
1441 ἄτοπον. αἰτιασαίμην μὲν οὖν ἔγωγ' ἂν οὐδένα, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τοῦ κακῶς τὰ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' ἢ πάντας τούτους,
οἴομαι δὲ, δεῖν παρὰ μὲν τούτων ἐφ' ἡσυχίας λόγον ὑμᾶς λα-
βεῖν, νῦν δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅπως ἔσται βελτίω, σκοπεῖν.

Ἠβουλόμην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἴσην σπουδὴν ἐνίους τῶν λεγόντων ποιεῖσθαι, ὅπως τὰ βέλτιστ' ἐροῦσιν, ὅσηνπερ, ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν, ἵν' οὗτοι μὲν ἀντὶ τοῦ δεινοὶ λέγειν ἐπιεικεῖς ἐνομίζοντο εἶναι, τὰ δ' ὑμέτερα, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον, βέλτιον εἶχε. νῦν δ' ἔνιοί μοι δοκοῦσι παντάπασι τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου δόξαν ἠγαπηκότες τῶν μετὰ ταῦτα συμβησομένων ὑμῖν οὐδὲν φροντίζειν. καὶ δῆτα θαυμάζω, πότερά ποθ' οἱ τοιοῦτοι λόγοι τὸν λέγονθ' ὁμοίως πεφύκασιν ἐξαπατᾶν, ὥσπερ πρὸς οὓς ἂν λέγωνται, ἢ συνιέντες οὗτοι τἀναντία τοῖς δοκοῦσιν ἑαυτοῖς εἶναι βελτίστοις δημηγοροῦσιν. εἰ μὲν γὰρ ἀγνοοῦσιν, ὅτι τὸν μέλλοντα πράξειν τὰ δέοντα οὐκ ἐπὶ τῶν λόγων θρασύν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς παρασκευῆς ἰσχυρὸν εἶναι δεῖ, οὐδ' ἐπὶ τῷ τοὺς ἐχθροὺς μὴ δυνήσεσθαι θαῤῥεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ, κἂν δύνωνται, κρατῆσαι, τὰ τῶν λόγων ἀστεῖα, ὡς ἔοικε, τοῦ τὰ μέγιστα αἰσθάνεσθαι κεκώλυκεν αὐτούς· εἰ δὲ ταῦτα μὲν μηδ' ἂν φήσαιεν ἀγνοεῖν, πρόφασις δ' ἄλλη τις ὕπεστι, δι' ἣν ταῦτα προαιροῦνται, πῶς οὐ χρὴ φαύλην ταύτην ὑπολαμβάνειν, ἥτις ποτ' ἐστίν; ἐγὼ δ' οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν ἃ δοκεῖ μοι, καίπερ ὁρῶν ἱπουμένους ὑμᾶς· καὶ γὰρ εὔηθες, λόγῳ ψυχαγωγηθέντων ὑμῶν οὐκ ὀρθῶς, λόγον αὖ τὸν μέλλοντα τὰ βελτίω 1442
λέγειν καὶ μᾶλλον συμφέρονθ' ὑμῖν καταδεῖσαι. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ὑπομεῖναι ἐνθυμηθέντας, ὅτι οὐδὲ τὰ νῦν δοκοῦντα ἔδοξεν ἂν ὑμῖν, εἰ μὴ τοὺς λόγους ἠκούσατ', ἐξ ὧν ἐπείσθητε. ὥσπερ ἂν τοίνυν, εἰ νόμισμα ἐκρίνετε ὁποῖόν τί ποτ' ἐστί, δοκιμάσαι δεῖν ἂν ᾠήθητε, οὕτω καὶ τὸν λόγον ἀξιῶ τὸν εἰρημένον ἐξ ὧν ἀντειπεῖν ἡμεῖς ἔξομεν σκεψαμένους, ἐὰν μὲν συμφέροντα εὑρήσητε, ἀγαθῇ τύχῃ πείθεσθαι, ἂν δ' ἄρα ἕκαστα λογιζομένοις ἀλλιότερος φανῇ, πρὶν ἁμαρτεῖν μεταβουλευσαμένους, τοῖς ὀρθῶς ἔχουσι χρήσασθαι.

Μάλιστα μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλοίμην ἂν ὑμᾶς ἃ μέλλω λέγειν πεισθῆναι, εἰ δ' ἄρα τοῦτ' ἄλλῃ πῃ συμβαίνοι, ἐμαυτῷ γ' ἂν εἰρῆσθαι πρὸ παντὸς αὐτὸ δεξαίμην. ἔστι δὲ οὐ μόνον, ὡς δοκεῖ, τὸ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν χαλεπὸν τὰ δέοντα, ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτὸν σκοπούμενον εὑρεῖν. γνοίη δ' ἄν τις, εἰ μὴ τὸν λόγον ὑμᾶς, ἀλλὰ τὰ πράγματα, ἐφ' ὧν ἐστὲ, σκέψασθαι νομίσαι, καὶ πλείω σπουδὴν τοῦ δοκεῖν ἐπιεικὴς εἶναι ἢ τοῦ δεινὸς εἰπεῖν φανῆναι ποιοῖτο. ἔγωγ' οὖν, (οὕτω τί μοι ἀγα-

θὸν γένοιτο,) ἐπειδὴ περὶ τῶν παρόντων ἐπῄει μοι σκοπῶν, λόγοις μὲν καὶ μάλ' ἀφθόνοις, οὓς οὐκ ἂν ἀηδῶς ἠκούετε ὑμεῖς, ἐνετύγχανον· καὶ γάρ, ὡς δικαιότατοι τῶν Ἑλλήνων ἐστέ, πολλὰ εἰπεῖν καὶ ἑώρων καὶ ὁρῶ, καὶ ὡς ἀρίστων προγόνων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα· ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὸν χρόνον ἡσθῆ-
1443 ναι ποιῆσαι ἄν, ὅσον ἂν ῥηθῇ, μετὰ δὲ ταῦτ' οἴχεται. δεῖ δὲ πράξεώς τινος τὸν λέγοντα φανῆναι σύμβουλον, δι' ἣν καὶ μετὰ ταῦτα ἀγαθοῦ τινὸς ἡμῖν ἔσται παρουσία. τοῦτο δ' ἤδη καὶ σπάνιον καὶ χαλεπὸν πεπειραμένος οἶδα ὂν [ἰδεῖν]· οὐδὲ γὰρ αὔταρκες τὸ ἰδεῖν ἐστι τὰ τοιαῦτα, ἂν μὴ καὶ πεῖσαί τις τοὺς συναιρομένους ὑμᾶς δυνηθῇ. οὐ μὴν ἀλλ' ἐμὸν μὲν ἔργον εἰπεῖν ἴσως, ἃ πέπεικ' ἐμαυτὸν συμφέρειν, ὑμέτερον δὲ ἀκούσαντας κρῖναι, κἂν ἀρέσκῃ, χρῆσθαι.

Οὐκ ἄδηλον ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρώην, ὅτε τῶν ἀντιλέγειν βουλομένων οἷς ὁ δεῖνα ἔλεγεν οὐκ ᾤεσθε ἀκούειν χρῆναι, ὅτι συμβήσεται τοῦτο, ὃ νυνὶ γίγνεται, ὅτι οἱ τότε κωλυθέντες ἐροῖεν εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν. ἂν τοίνυν ταὔθ', ἅπερ πρότερον, ποιήσητε, καὶ τῶν τοῖς τότε δόξασι συνειπεῖν βουλομένων μὴ θελήσητε ἀκοῦσαι, πάλιν ταῦτα εἰς τὴν ἑτέραν ἐκκλησίαν οὗτοι λαβόντες τούτων κατηγορήσουσιν. οὐδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε τὰ πράγματα χεῖρω γένοιτο, οὔθ' ὑμεῖς ἀτοπώτεροι φανείητε, εἰ μηδὲ τῶν δοξάντων ὑμῖν πέρας μηδὲν ἔχειν δοκοίη, μηδ' ἀφέντες ἃ συμφέρει τῶν πρὸ ὁδοῦ τι περαίνοιτε, εἴητε δ' ὥσπερ τῶν τὰ θέατρα καταλαμβανόντων. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ πονήσαντες τὸν πόνον τοῦτον καὶ παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς ἀμφοτέροις ὑμᾶς αὐτοὺς πρῶτον μὲν ἕλεσθε, ὅ τι καὶ ποιήσετε, ἔπειθ' ὑπολαμβάνετε, ἐάν τις ἐναντιῶται τοῖς ἅπαξ οὕτω δοκιμασθεῖσι, πονηρὸν καὶ κακόνουν ὑμῖν. τῷ μὲν γὰρ λόγου μὴ τυχόντα πεπεῖσθαι βέλτιον τῶν ὑμῖν δοκούντων αὐτὸν ἐντεθυμῆσθαι συγγνώμη, τὸ
1444 δὲ, ἀκουσάντων ὑμῶν καὶ διακρινάντων, ἔτι ἀναισχυντεῖν καὶ μὴ συγχωρεῖν ἐνδόντα τῇ τῶν πλειόνων γνώμῃ ἄλλην τινὰ ὑποψίαν οὐχὶ δικαίαν ἔχον φανείη. ἐγὼ μὲν δὴ σιωπᾶν ᾤμην δεῖν ἐν τῷ παρόντι, εἰ μένοντας ὑμᾶς ἑώρων ἐφ' ὧν ἔδοξεν· εἰμὶ γὰρ τῶν ἐκεῖνα πεπεισμένων συμφέρειν ὑμῖν· ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τῶν παρὰ τούτων λόγων μεταβεβλῆσθαί μοι τινὲς δοκοῦσιν, ὡς

οὔτ' ἀληθῆ λέγουσιν οὔθ' ὑμῖν συμφέροντα, ἴσως μὲν εἰδότας, οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ τυγχάνετε ἀγνοοῦντες διδάξω.

Ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαιον ἦν τότε πείθειν ὑμᾶς ὅ τι ἄριστον ἕκαστος ἡγεῖτο, ὅτε ἐβουλεύεσθε τὸ πρῶτον περὶ τούτων, ἵνα μὴ συνέβαινεν, ἃ δὴ δύο πάντων ἐστὶν ἀλυσιτελέστατα τῇ πόλει, μήτε πέρας μηδὲν ἔχειν τῶν ὑμῖν δοξάντων, παρανοίας θ' ὑμεῖς κατεγιγνώσκετε ὑμῶν αὐτῶν μεταβουλευόμενοι· ἐπειδὴ δὲ σιωπήσαντες τότε νῦν ἐπιτιμῶσί τινες, βούλομαι μικρὰ πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ θαυμάζω τὸν τρόπον τῆς πολιτείας τῆς τούτων, μᾶλλον δ' ἡγοῦμαι φαῦλον· εἰ γὰρ, ἐξὸν παραινεῖν, ὅταν σκοπῆτε, βεβουλευμένων κατηγορεῖν αἱροῦνται, συκοφαντῶν ἔργον, οὐχ, ὥς φασιν, εὔνων ποιοῦσιν ἀνθρώπων. ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην αὐτοὺς, (καὶ μηδεμιᾶς λοιδορίας ὃ μέλλω λέγειν ἀρχὴ γενέσθω,) τί δὴ τἄλλα ἐπαινοῦντες Λακεδαιμονίους, ὃ μάλιστα ἄξιόν ἐστι τῶν παρ' ἐκείνοις ἄγασθαι, τοῦτο οὐ μιμοῦνται, μᾶλλον δ' αὐτὸ τοὐναντίον ποιοῦσι. φασὶ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' ἐκείνοις μέχρι μὲν τοῦ δόξαι γνώμην, ἣν ἂν ἕκαστος ἔχῃ, λέγειν, ἐπειδὰν δ' ἐπικυρωθῇ, ταὐτὰ ἅπαντας ἐπαινεῖν καὶ συμ- 1445
πράττειν, καὶ τοὺς ἀντειπόντας. τοιγάρτοι πολλῶν μὲν ὄντες οὐ πολλοὶ περιγίγνονται, λαμβάνουσι δ', ὅσ' ἂν μὴ τῷ πολέμῳ δύνωνται, τοῖς καιροῖς, οὐδεὶς δ' αὐτοὺς ἐκφεύγει χρόνος οὐδὲ τρόπος τοῦ τὰ συμφέρονθ' ἑαυτοῖς παραινεῖν, οὐ μὰ Δί' οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς καὶ διὰ τούτους καὶ διὰ τοὺς ὁμοίους τούτοις ἀλλήλων περιγιγνόμενοι καὶ οὐχὶ τῶν ἐχθρῶν πάντα ἀνηλώκαμεν τὸν χρόνον, κἂν μὲν εἰρήνην τις ἐκ πολέμου ποιήσῃ, τοῦτον μισοῦντες, ἂν δ' ἐξ εἰρήνης πόλεμόν τις λέγῃ, τούτῳ μαχόμενοι, ἂν δ' ἔχειν ἡσυχίαν τις παραινῇ καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν πράττειν, οὐδὲ τοῦτον ὀρθῶς λέγειν φάσκοντες, ὅλως δ' αἰτιῶν καὶ κενῶν ἐλπίδων ὄντες πλήρεις. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ παραινεῖς, ἐπειδὴ ταῦτ' ἐπιτιμᾷς; ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ.

Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τις ἂν εἰκότως περὶ ὑμῶν δεῖσαι, μὴ παρὰ τὸ τῶν συμβουλευόντων οὐκ ἐθέλειν ἀκούειν χεῖρον βουλεύσησθε. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ τῶν πραγμάτων ὑμῖν αὐτόματα,

ὡς ἂν εὔξαισθε, παρίστησιν, ἐπεὶ τῇ γε τῶν προεστηκότων προνοίᾳ βραχέα αὐτῶν εἶχεν ἂν καλῶς· ἐπειθ' ὑμεῖς οὐ μόνον τοὺς λόγους, οὓς ἂν ἕκαστος εἴποι, προΐστε, ἀλλὰ καὶ ὧν ἕνεκ' αὐτῶν ἕκαστος δημηγορεῖ· εἰ δὲ μὴ φιλαπέχθημον ἦν, εἶπον ἂν καὶ πόσου. τὸν δὴ τοῦ φενακίζεσθαι χρόνον ὡς εἰς μικρότατον συνάγοντες σωφρονεῖν ἔμοιγε δοκεῖτε. εἰ μὲν δή τι τῶν αὐτῶν ἔμελλον τοῖς ἄλλοις ἐρεῖν, οὐκ ἂν ᾤμην δεῖν λέγων ἐν-
1446 χλεῖν· νῦν δὲ συμφέροντα μὲν ὑμῖν ἀκοῦσαι, παντάπασι δ' ἀφεστηκότα τῶν ὑπὸ τῶν πολλῶν προσδοκωμένων οἴομαι λόγον ἔχειν. βραχὺς δ' ἔσται [χρόνος]· σκέψασθε δὲ ἀκούσαντες, κἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χρήσασθε. καὶ βραχεῖαν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δικαίαν ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου, καὶ οὐδὲ τὰ πάντα ἐρῶ. ἡγοῦμαι γάρ, ἐξαπατᾶν μὲν εἶναι βουλομένου σκοπεῖν, ὅντιν' ὑμᾶς τρόπον τοὺς ἀκούοντας καὶ τὰ τοῦ πράγματος ἐγχερῆ τῷ λόγῳ συγκρύψηται, ἁπλῶς δὲ πεπεικότος αὑτὸν ὑμῖν προσφέρεσθαι τοῦτο πρῶτον εἶναι, εἰπεῖν, πότερα ἐγνωκὼς παρελήλυθεν, ἵν', ἐὰν μὲν ἀκούσαντες τοῦτο τοὺς μετὰ ταῦτα λόγους βούλοισθε ἀκούειν, καὶ διδάσκῃ καὶ φράζῃ τὰ βέλτιστα αὑτῷ δοκοῦντα, ἂν δ' ἀποδοκιμάσητε, ἀπηλλαγμένος ᾖ καὶ μήτε ὑμῖν ἐνοχλῇ μήτε αὐτὸν κόπτῃ. ἐγὼ δὲ τοῦτο πρῶτον ἐρῶ, ἐμοὶ δοκεῖ Μιτυληναίων ὁ δῆμος ἠδικῆσθαι, καὶ δίκην ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ προσήκειν λαβεῖν, καὶ ὅπως λήψεσθε ἔχω λέγειν, ἐπειδάν, ὡς ἠδίκηνται καὶ ὑμῖν προσήκει βοηθεῖν, ἐπιδείξω.

Πρῶτον μὲν οὐ πάνυ θαυμαστόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ μὴ ῥᾳδίους τοῖς συμβουλεύειν βουλομένοις εἶναι τοὺς λόγους. ὅταν γὰρ τὰ πράγματα ἔχῃ φαύλως, περὶ ὧν δεῖ εἰπεῖν, δυσχερεῖς ἀνάγκη περὶ αὐτῶν εἶναι καὶ τὰς συμβουλίας. εἰ μὲν οὖν ἐκ τοῦ μὴ ἐθέλειν ἀκούειν ἐλπὶς ταῦτα γενέσθαι βελτίω, τοῦτο χρὴ πράττειν· εἰ δὲ χείρω μὲν ἅπαντα, βέλτιον δ' οὐδὲν ἐκ τούτων γενήσεται, τί δεῖ πρὸς τὸ φαυλότατον ἐλθεῖν ἐάσαντας ἐκ πλείονος ἢ νῦν καὶ χαλεπωτέρου σώζειν πει-
1447 ρᾶσθαι, ἐξὸν ἐκ τῶν παρόντων ἔτι καὶ νῦν ἐπανορθώσασθαι καὶ προαγαγεῖν ἐπὶ τὸ βέλτιον; τὸ μὲν οὖν ὀργίλως ὑμᾶς ἔχειν εἰκός ἐστι ταῦτα πάσχοντας, τὸ δὲ μὴ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ πᾶσιν ἐφεξῆς ὀργίζεσθαι, ταῦτο οὐκέτι εἰκὸς οὐδ' ὀρθῶς ἔχον ἐστίν. οἱ γὰρ μηδενὸς μὲν αἴτιοι τῶν παρεληλυθότων, τὰ δὲ λοιπὰ πῶς ἔσται βελτίω λέγειν ἔχοντες χάριν, οὐκ ἀπέχθειαν, κομίσαιντ'

ν δικαίως παρ' ὑμῶν· οὓς, ἐὰν ἀκαίρως δυσκολαίνητε, ὀκνεῖν ἀνίστασθαι ποιήσετε. καίτοι ἔγωγε οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὅτι πολλάκις οὐ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ τοῖς ἐμποδὼν οὖσι τοῖς ὀργιζομένοις ἀηδές τι παθεῖν συνέβη, ὅμως δ' ἀνέστην συμβουλεύσων. πιστεύω γὰρ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φλαύρου μὲν μηδενὸς αἴτιος ἂν εὑρεθήσεσθαι, βελτίω δ' ἑτέρων ὑμῖν ἔχειν συμβουλεῦσαι.

Τὰ μὲν γεγενημένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα, οἷα ἅπαντες ἀκηκόατε. δεῖ δ' ὑμᾶς μηδὲν ἐκπεπληγμένως διακεῖσθαι, λογιζομένους, ὅτι πρὸς μὲν τὰ παρόντα ἀθύμως ἔχειν οὔτε τοῖς πράγμασι συμφέρει οὔθ' ὑμῶν ἄξιόν ἐστι, τὸ δὲ ταῦτ' ἐπανορθοῦν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι προσῆκον καὶ συμφέρον ἅμα καὶ τῆς ὑμετέρας δόξης ἄξιον ἂν ὂν φανείη. χρὴ δὲ τοὺς ὄντας, οἵοι φήσαιτ' ἂν ὑμεῖς εἶναι, ἐν τοῖς δεινοῖς ἑτέρων διαφέροντας φαίνεσθαι. ἐγὼ δὲ οὐδαμῶς μὲν ἂν ἠβουλόμην ταῦτα συμβῆναι τῇ πόλει οὐδ' ἀτυχεῖν ὑμᾶς οὐδέν· εἰ δ' ἄρα ἔδει γενέσθαι καί τι δαιμόνιον τοῦτ' ἀπένειμεν, ὥσπερ πέπρακται, τὰ γεγενημένα λυσιτελεῖν οἴομαι. τὰ μὲν γὰρ τῆς τύχης ὀξείας ἔχει τὰς μεταβολὰς καὶ κοινὰς ἀμφοτέροις τὰς παρουσίας, ἃ 1448
δ' ἂν δι' ἀνδρῶν κακίαν πραχθῇ, βεβαίους ποιεῖται ἥττας. οἴομαι μὲν οὖν, οὐδὲ τοὺς κεκρατηκότας ἀγνοεῖν, ὅτι, βουληθέντων ὑμῶν καὶ παροξυνθέντων τῷ γεγενημένῳ, οὐ πάνυ πω δῆλον, πότερον εὐτύχημα ἢ καὶ τοὐναντίον αὐτοῖς ἐστι τὸ πεπραγμένον. εἰ δ' ἄρα ἐπῆρκε τὸ πρᾶγμα αὐτοὺς θρασύνεσθαι, ἂν τοῦτο πρὸς ὑμῶν ἤδη γίγνοιτο· ὅσῳ γὰρ ἂν μᾶλλον καταφρονήσωσι, τοσούτῳ θᾶττον ἁμαρτήσονται.

Οὔ μοι δοκεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ἧς οἴεσθε πόλεως νυνὶ μόνον βουλεύεσθαι, ἀλλ' ὑπὲρ πασῶν τῶν συμμαχίδων. ὅπως γὰρ ἂν περὶ ταύτης γνῶτε, πρὸς ταῦτ' εἰκὸς ἀποβλέποντας τοὺς ἄλλους καὶ αὐτοὺς τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι νομίζειν. ὥστε δεῖ καὶ τοῦ βελτίστου καὶ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν ἕνεκα δόξης σπουδάσαι, ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα καὶ δίκαια φανήσεσθε βουλευόμενοι. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τῶν τοιούτων πραγμάτων ἐπ' αὐτῶν ἐστι τῶν στρατηγῶν· ὧν οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ὑμῶν ἐκπλεόντων οὐ τοὺς ὑμετέρους φίλους, οὓς διὰ παντὸς τοῦ

χρόνου τῶν αὐτῶν κινδύνων μετεσχηκότας παραλήψεσθαι, θε
κεύειν τούτους οἴονται δεῖν, ἀλλὰ καὶ ἰδίους φίλους ἕκα
ἑαυτῷ κατασκευάσας ὑμᾶς ἀξιοῖ τοὺς αὑτῶν κόλακας καὶ ὑμ
τέρους ἡγεῖσθαι φίλους· οὐ πᾶν ἐστι τοὐναντίον. οὔτε γὰρ
θροτέρους οὔτ' ἀναγκαιοτέρους μᾶλλον ἐχθροὺς ἂν τούτων
ροιτε· ὅσῳ γὰρ πλείω παρακρουόμενοι πλεονεκτοῦσι, τοσ
πλέον ὀφλεῖν ἡγοῦνται δίκην [δοῦναι]. οὐδεὶς δ' ἂν γένοιτο
1449 νους τούτοις, ὑφ' ὧν ἔν τι κακὸν πείσεσθαι προσδοκᾷ.
μὲν οὖν κατηγορεῖν ἴσως οὐχ ὁ παρὼν καιρός· ἃ δ' ἡγοῦ
συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτα συμβουλεύσω.

Οὐδένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων ὑμῶν
οἴομαι κακόνουν εἶναι τῇ πόλει, ὥστε μὴ χαλεπῶς φέρειν
δὲ λυπεῖσθαι τοῖς γεγενημένοις. εἰ μὲν τοίνυν ἀγανακτ
ἦν ἄπρακτόν τι ποιῆσαι τούτων, τοῦτ' ἂν ἔγωγε παρ
ὑμῖν ἅπασιν· ἐπειδὴ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι,
ὑπὲρ τῶν λοιπῶν προνοηθῆναι, ὅπως μὴ ταὐτὰ πείσεσθε,
περ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν νῦν γεγενημένων
κτεῖτε, οὕτω χρὴ σπουδάσαι ὑπὲρ τοῦ μὴ πάλιν ταῦτα
ναι καὶ νομίζειν, μηδένα ἔχειν λόγον εἰπεῖν τῶν συμβουλ
των τοιοῦτον, ὃς δυνήσεται σῶσαι τὰ παρόντα, μηδενὸς
μηδὲν συναραμένου· οὐ γὰρ ἂν λόγος, ἀλλὰ θεός τις ὁ τοιοῦ
τος εἴη. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν ἐκεῖθεν
ται, ἐκ τοῦ τῆς παραχρῆμα πρὸς ὑμᾶς ἕνεκα χάριτος ἐνίους
λεγόντων ἐνταυθοῖ δημηγορεῖν, ὡς οὔτε εἰσφέρειν οὔτε στρ
σθαι δεῖ, πάντα δὲ αὐτόματ' ἔσται. ἔδει μὲν οὖν ταῦθ' ὑπ' ἄλλ
τινὸς ἐξελέγχεσθαι μετὰ τοῦ λυσιτελοῦντος ἐλέγχου τῇ πόλει.
δέ μοι τρόπον τινὰ καὶ νῦν ἀμείνων ἡ τύχη περὶ ὑμᾶς τῶν
στηκότων εἶναι. τὸ μὲν γὰρ ἕκαστα ἀπόλλυσθαι τῆς τῶν
λουμένων κακίας σημεῖον προσήκει ποιεῖσθαι, τὸ δὲ μὴ
πάντ' ἀπολωλέναι τῆς ὑμετέρας τύχης εὐεργέτημ' ἔγωγε
ἐν ᾧ τοίνυν ἡ τύχη διαλείπει καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀνέχει,
1450 λοιπῶν ἐπιμελήθητε· εἰ δὲ μή, σκοπεῖτε, ὅπως μὴ ἅμα
ἐφεστῶτας ἑκάστοις ὑμεῖς κρίνετε καὶ τὰ πράγμαθ' ὑμῶν,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κλινεῖ. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ταῦτ' ἄνευ μεγ
λου τινὸς στήσεται, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένου.

Οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ἄλογον, τοὺς ἀεὶ καὶ συνεχῶς ὑπὲρ τῶν ὀλιγαρχιῶν πολιτευομένους καὶ νῦν ταῦτα ποιοῦντας ἐξελέγχεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ἄν τις εἰκότως θαυμάσαι, τὸ τοὺς εἰδότας ὑμᾶς ταῦτα πολλάκις ἥδιον τούτων ἀκούειν ἢ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων. ἴσως μὲν οὖν, ὥσπερ οὐδ' ἰδίᾳ ῥᾴδιόν ἐστιν ἅπαντ' ὀρθῶς πράττειν, οὕτως οὐδὲ κοινῇ, ἀλλ' οὐ δὴ τὰ μέγιστά γε χρὴ παρορᾶν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάντ' ἐστὶν ἐλάττω· ὅταν δ' ὑπὲρ πολιτείας καὶ σφαγῶν καὶ δήμου καταλύσεως εὐχερῶς ἀκούητε, πῶς οὐκ ἔξω χρὴ τοῦ φρονεῖν ὑμᾶς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι; οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι τοῖς ἑτέρων παραδείγμασι χρώμενοι μᾶλλον εὐλαβεῖς αὐτοὶ γίγνονται, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ τὰ τοῖς ἄλλοις συμβαίνοντα ἀκούοντες φοβηθῆναι δύνασθε, ἀλλ' ἃ τοὺς ἰδίᾳ περιμένοντας βελτίους νομίζετε, ταῦτ' αὐτοὶ δημοσίᾳ μοι δοκεῖτε ἀναμένειν παθόντες αἰσθέσθαι.

Οὐδεὶς πώποτε ἴσως ὑμῶν ἐζήτησεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί δή ποτε οἱ κακῶς πράττοντες ἄμεινον περὶ τῶν πραγμάτων τῶν εὖ πραττόντων βουλεύονται. ἔστι δ' οὐχ ἑτέρωθέν ποθεν τοῦτο γιγνόμενον, ἀλλ' ὅτι συμβαίνει τοῖς μὲν μήτε φοβεῖσθαι μηδὲν μήθ', ἅ τις ἂν λέγοι δεινά, προσήκονθ' αὐτοῖς ἡγεῖσθαι, τοὺς δὲ πλησίον ὄντας τῶν ἁμαρτημάτων, ὅταν εἰς τὸ κακῶς πράττειν ἀφίκωνται, σώφρονας πρὸς τὰ λοιπὰ καὶ μετρίους πα- 1451
ρέχει. σπουδαίων τοίνυν ἐστὶν ἀνθρώπων, ὅταν βελτίστῃ τῇ παρούσῃ τύχῃ χρῶνται, τότε πλείω τὴν σπουδὴν πρὸς τὸ σωφρονεῖν ἔχειν· οὐδὲν γὰρ οὔτε φυλαττομένοις οὕτω δεινόν, ὥστ' ἀφύλακτον εἶναι, οὔτε ὀλιγωροῦσιν ἀπροσδόκητον παθεῖν. λέγω δὲ ταῦτα, οὐχ ἵνα τηνάλλως ὑμᾶς δεδίττωμαι, ἀλλ' ἵνα μὴ διὰ τὴν παροῦσαν εὐπραξίαν, ἃ γένοιτ' ἄν, εἰ μὴ προνοήσεσθε τῶν πραγμάτων, δεινά, ἀκούοντες καταφρονῆτε, ἀλλ' ἄνευ τοῦ παθεῖν, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον, φάσκοντάς γε μηδένων ἀπολείπεσθαι τῷ σωφρονεῖν, φυλάξησθε.

Οὐχὶ τὸν αὐτὸν εἶναι καιρὸν ὑπείληφα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ χαρίζεσθαι καὶ τοῦ τὰ δοκοῦντά μοι βέλτιστα παραινεῖν· πολλάκις γὰρ ὁρῶ τὸ χαρίζεσθαί τι παρὰ γνώμην πλείω ἀπέχθειαν ἐνεγκὸν τοῦ τὸ πρῶτον ἐναντιωθῆναι. εἰ μὲν

οὖν ἅπαντες ἐγινώσκετε ταὐτὰ, οὔτ', ἂν ἐμοὶ τὰ δέοντα ἐδό
τε προαιρεῖσθαι, παρῆλθον, περίεργον ἡγούμενος τοῖς ἀφ' αὑ
ἃ χρὴ ποιοῦσι λέγειν, οὔτ', ἂν ἦν τοὐναντίον· μᾶλλον γὰρ
ἡγησάμην ἕνα ὄντα ἐμαυτὸν ἀγνοεῖν τὰ κράτιστα, ἢ πάν
ὑμᾶς· ἐπειδὴ δὲ ὁρῶ τινὰς ὑμῶν ταὐτὰ μὲν γιγνώσκοντας ἐμ
τἀναντία δ' ἄλλους, πειράσομαι μετὰ τούτων τοὺς ἑτέρους π
σαι. εἰ μὲν οὖν οἰήσεσθε δεῖν μὴ ἐθέλειν ἀκούειν, οὐκ ὀρ
ποιήσετε· ἂν δ' ἀκούσητε σιωπῇ καὶ τοῦθ' ὑπομείνητε, δυ
ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν ὑπάρξει. ἢ γὰρ πεισθήσεσθε, ἄν τι δο
1452 κῶμεν λέγειν συμφέρον, ἢ βεβαιότερον περὶ ὧν ἐγνώκατε ἔσε
σθε πεπεισμένοι. ἂν γάρ, οἷς τι διαμαρτάνειν οἰόμεθ' ἡμᾶ
ὑμᾶς, ταῦτα μηδενὸς ἄξια φανῇ, μετ' ἐλέγχου τὰ δεδογμ
νῦν ὑμεῖς ἔσεσθ' ἡρημένοι.

Βουλοίμην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν εὐδοκιμ
λέγων παρ' ὑμῖν ὁ δεῖνα, ἐπὶ τῶν ἔργων τῶν πραττομένων
αὐτῷ τὸν ἔπαινον γενέσθαι· οὔτε γὰρ τούτῳ κακόνους εἰμὶ μ
τοὺς θεούς, ὑμῖν τε ἀγαθὸν βούλομαι ἂν γενέσθαι. ἀλλ' ἐκ
τε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ κεχωρισμένον ᾖ λόγον εἰπεῖν
καὶ προελέσθαι πράγματα συμφέροντα, καὶ τὸ μὲν ῥήτορος ἔργ
ᾖ, τὸ δὲ νοῦν ἔχοντος ἀνθρώπου. ὑμεῖς τοίνυν οἱ πολλοὶ καὶ
μάλισθ' οἱ πρεσβύτατοι λέγειν μὲν οὐκ ὀφείλετε ὁμοίως δύνα
σθαι τοῖς δεινοτάτοις, (τῶν γὰρ εἰθισμένων τοῦτο τὸ πρᾶγμα)
νοῦν δ' ἔχειν ὀφείλετε ὁμοίως καὶ μᾶλλον τούτων· αἱ γὰρ ἐμ
πειρίαι καὶ τὸ πολλὰ ἑωρακέναι τοῦτ' ἐμποιοῦσι. μὴ τοίνυν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φανῆτε ἀγνοοῦντες ἐν τῷ παρόντι νῦν, ὅτι αἱ
διὰ τῶν λόγων ἀνδρίαι καὶ θρασύτητες, ἐὰν μὴ μεθ' ὑπαρξ
σης ὦσι παρασκευῆς καὶ ῥώμης, ἀκοῦσαι μέν εἰσιν ἡδεῖαι,
πράττειν δ' ἐπικίνδυνοι. αὐτίκα γὰρ τὸ μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς ἀδι
κοῦσιν ὁρᾶτε ὡς καλὸν τὸ ῥῆμα. ἀποβλέψατε δὴ πρῶτον πρὸς
τὸ ἔργον αὐτό. δεῖ κρατῆσαι μαχομένους τῶν ἐχθρῶν τοὺς τὴν
τοῦ ῥήματος τούτου σεμνότητα ἔργῳ ληψομένους. εἰπεῖν μὲν γὰρ
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντα πέφυκε ῥᾴδιον, πρᾶξαι δ' οὐχ ἅπαντ
οὐ γὰρ ἴσος πόνος καὶ ἱδρὼς πρό τε τοῦ λέγειν καὶ πρὸ τοῦ πράτ
1453 τειν ἐστίν. ἐγὼ δ' οὐ χείρους ὑμᾶς ἡγοῦμαι φύσει Θηβαίων,
καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην, ἀλλ' ἀπαρασκευοτέρους. φημὶ δὴ δεῖν
τοῦ παρασκευάζεσθαι νῦν ποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν, ἐπειδὴ τέως

ἠμελεῖτε τοῦ διαγωνίζεσθαι· οὐ γὰρ ἀντιλέγω τὸ ὅλον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ τρόπου τῆς ἐγχειρήσεως ἐναντιοῦμαι.

Ὅσην μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεποίηνται σπουδὴν οἱ πρέσβεις κατηγορῆσαι τῆς πόλεως ἡμῶν, ἅπαντες ἑωράκατε· πλὴν γὰρ οὐκ ἔχω τίνος εἴπω, τἄλλα πάντα ὑμῖν ἀναθεῖναι πεπείρανται. εἰ μὲν οὖν ἦσαν αὐτῶν ἀληθεῖς αἱ κατηγορίαι, χάριν γε εἴχετε εἰκότως ἂν, εἰ πρὸς ὑμᾶς οὕτως ὑμῶν κατηγόρουν, καὶ μὴ πρὸς ἄλλους· ἐπειδὴ δὲ διαστρέψαντες τἀληθῆ, καὶ τὰ μὲν παραβαίνοντες, ἀφ' ὧν ἂν μεγάλους ἐπαίνους κομίσαισθε δικαίως, τὰ δ' αἰτιασάμενοι ψευδῆ καὶ οὐ προσήκονθ' ὑμῖν, κέχρηνται τῷ λόγῳ, πονηροὺς δίκαιον αὐτοὺς, ἐπειδὰν ἐξελεγχθῶσι ταῦτα πεποιηκότες, νομίζειν. εἰ γὰρ ῥήτορες δεινοὶ μᾶλλον εἶναι δοκεῖν ἢ μετ' ἀληθείας ἐπιεικεῖς ἄνθρωποι νομίζεσθαι προείλοντο, οὐδ' οὗτοι καλοκἀγαθίας ἂν, ὡς ἔοικεν, ἀμφισβητοῖεν. ἔστι μὲν οὖν χαλεπὸν τὸ παρ' ὑμῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἐροῦντα ἀνεστηκέναι, ὥσπερ ῥᾴδιον τὸ καθ' ὑμῶν. ἐγὼ γὰρ μὰ τὴν Ἀθηνᾶν οὐδένας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων οὕτως οἶμαι τὰ προσόντα αὐτοῖς ἀκοῦσαι νουθετουμένους, ὡς ὑμεῖς τὰ μὴ προσόντα κακῶς ἀκούοντες. οὐ μὴν οὐδὲ τούτους θρασέως ἂν οὕτως ἡγοῦμαι ψεύδεσθαι, εἰ μὴ συνῄδεσαν ταῦτα καὶ πρόδηλον ἦν, ὅτι δεινότατοι πάντων ὑμεῖς ἐστε ἀκούειν ὅ τι ἄν τις καθ' ὑμῶν λέγῃ. εἰ μὲν οὖν ταύτης τῆς εὐηθείας δίκην ὑμᾶς δεῖ διδόναι, λόγους οὐ προσή- 1454
κοντας κατὰ τῆς πόλεως ἀκούειν τοῦτ' ἂν εἴη· εἰ δ' ὑπὲρ τῶν ἀληθῶν εἴ τι δίκαιον ῥητέον, ἐπὶ τοῦτ' ἐγὼ παρελήλυθα, πιστεύων οὐκ αὐτὸς ἀξίως τῶν ὑμῖν πεπραγμένων εἰπεῖν δυνήσεσθαι, ἀλλὰ τὰ πραγματα, ὅπως ἄν τις εἴπῃ, δίκαια φανεῖσθαι. βουλοίμην δ' ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἴσους ἀκροατὰς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν γενέσθαι, καὶ μὴ τῷ προσῆχθαι τοὺς λόγους ἐπαινέσαι τοὺς τούτων φιλονεικεῖν. οὐ γὰρ ἂν ὑμετέραν κακίαν οὐδεὶς ἔτι κρίναι, εἰ λέγοντός τινος εὖ παρεκρούσθητε, ἀλλὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ σπουδὴν ποιησαμένων, ὅπως ὑμᾶς ἐξαπατήσωσιν.

Οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φῆσαι, ἃ ἔλτιστα ἕκαστος ἡγεῖται τῇ πόλει, βούλεσθαι ταῦτα πραχθῆναι. συμβαίνει δέ γε μὴ κατὰ ταὐτὸ κεκρίσθαι παρὰ πᾶσι τὸ βέλτιστον· οὐ γὰρ ἂν ὑμῶν οἱ μὲν λέγειν, οἱ δὲ μὴ λέγειν ἐκέλευον.

πρὸς μὲν τοίνυν τοὺς ὑπειληφότας ταὐτὰ συμφέρειν οὐδενὸς δεῖ λόγου τῷ μέλλοντι λέγειν· πεπεισμένοι γὰρ ὑπάρχουσι· πρὸς δὲ τοὺς τἀναντία συμφέρειν ἡγουμένους βραχέα εἰπεῖν βούλομαι. μὴ θέλουσι μὲν οὖν ἀκούειν οὐκ ἔνι δήπου μαθεῖν οὐδὲν μᾶλλον, ἢ σιωπῶσι μηδενὸς λέγοντος, ἀκούσασι δὲ δυοῖν ἀγαθοῖν οὐκ ἔνι θατέρου διαμαρτεῖν· ἢ γὰρ πεισθέντες πάντες καὶ ταὐτὰ ἐγνωκότες κοινότερον βουλεύσεσθε, οὗ μεῖζον εἰς τὰ παρόντα οὐδὲν ἂν γένοιτο ἀγαθόν, ἤ, μὴ δυνηθέντος τοῦ λέγοντος διδάξαι, βεβαιότερον τοῖς ἐγνωσμένοις πιστεύσετε. χωρὶς δὲ τούτων οὐδὲ καλὴν ὑποψίαν ἔχει, ἥκειν μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν
1455 ὡς ἐκ τῶν ῥηθησομένων τὸ κράτιστον ἑλέσθαι δέον, φανῆναι δέ, πρὶν ἐκ τῶν λόγων δοκιμάσαι, παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς τι κεκρισμένους, καὶ τοῦθ᾽ οὕτως ἰσχυρόν, ὥστε μηδ᾽ ἐθέλειν καὶ ταῦτ᾽ ἀκούειν.

Ἴσως ὀχληρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τισὶν ὑμῶν εἶναι δοκῶ πολλάκις λέγων περὶ τῶν αὐτῶν ἀεί. ἀλλ᾽ ἐὰν ὀρθῶς σκοπῇς, οὐκ ἐγὼ φανήσομαι τούτου δίκαιος ὢν ἔχειν τὴν αἰτίαν, ἀλλ᾽ οἱ μὴ πειθόμενοι τοῖς ὑμετέροις ψηφίσμασιν. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι τὸ πρῶτον ἐποίησαν, ἃ ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδὲν ἂν τὸ δεύτερον ἡμᾶς ἔδει λέγειν, οὐδ᾽, εἰ τὸ δεύτερον, αὖθις· νῦν δ᾽, ὅσῳ πλεονάκις τὰ προσήκονθ᾽ ὑμῖν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε, τοσούτῳ μοι δοκοῦσιν ἧττον ἐκεῖνοι παρεσκευάσθαι ποιεῖν. πρότερον μὲν οὖν ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ᾔδειν, πρὸς τί ποτ᾽ εἴη τοῦτ᾽ εἰρημένον, Ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι, νῦν δὲ κἂν ἄλλον μοι δοκῶ διδάξαι. οἱ γὰρ ἄρχοντες ἢ τινες αὐτῶν, ἵνα μὴ πάντας λέγω, τῶν μὲν ὑμετέρων ψηφισμάτων ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ μικρότατον φροντίζουσιν, ὅπως δὲ λήψονται. εἰ μὲν οὖν ἐνῆν δοῦναι, δικαίως ἂν αὐτὸ τοῦτό μοί τις ἐπέπληξεν, εἰ διὰ μικρὸν ἀνάλωμα ἐνοχλεῖν ὑμῖν ᾑρούμην· νῦν δὲ οὐκ ἔνι, καθάπερ οὐδὲ τούτους λέληθεν. εἰ δ᾽ ὑπὲρ ὧν ὑμῖν λειτουργεῖν δεῖ προσθήσειν αὐτοῖς οἴονταί με, ληροῦσι. καὶ ταῦτα ἴσως βούλονται, ἃ καὶ προσδοκῶσιν· ἐγὼ δ᾽ οὐ ποιήσω ταῦτα. ἀλλ᾽ ἐὰν μὲν διῶσι, καθέλξω τὴν ναῦν καὶ τὰ προσήκοντα ποιήσω· εἰ δὲ μή, τοὺς αἰτίους ὑμῖν ἀποφανῶ.

Οὐδένα ἂν εὖ φρονοῦντα ἀντειπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω, ὡς οὐχ ἁπάντων ἄριστόν ἐστι τῇ πόλει, μάλιστα μὲν 1456
ἐξ ἀρχῆς μηδὲν ἀσύμφορον πράττειν, εἰ δὲ μή, παρεῖναι εὐθὺς τοὺς ἐναντιωσομένους. δεῖ μέντοι τούτῳ προσεῖναι καὶ θέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς καὶ διδάσκεσθαι· οὐδὲν γὰρ πλέον εἶναι τὸν ἐροῦντα τὰ βέλτιστα, ἂν μὴ τοὺς ἀκουσομένους ἔχῃ. οὐ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνο ἀλυσιτελὲς μετὰ ταῦτ' ἂν φανείη, ὅσ' ἄν τις ὑμᾶς ἢ διὰ καιρὸν ἢ δι' ὥραν ἡμέρας ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν παρακρούσηται, ταῦθ' ὅταν ποτὲ βούλησθε ὑμῶν αὐτῶν ὄντες ἀκούειν, εἶναι τὸν ἐξετάσοντα πάλιν, ἵνα, ἐὰν μέν, ὡς φασὶν οἱ τότε πείσαντες, φανῇ, προθυμότερον πράττητε, ὡς ἔλεγχον δεδωκότα, ἐὰν δ' ἄρα μὴ τοιαῦτα εὑρεθῇ, πρὶν πορρωτέρω προελθεῖν, ἐπίσχητε. καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, εἰ τοῖς τοῦ κρατίστου διαμαρτοῦσι τὸ χείριστον ἀνάγκη πράττειν εἴη, καὶ μὴ, τὸ δεύτερον ἐκ τῶν λοιπῶν, ἐξείη μεταβουλεύσασθαι. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ἅπαντας ἔγωγε ὁρῶ τὴν ἀειλογίαν προτεινομένους, ὅταν τι πιστεύωσι δικαίως αὐτοῖς πεπρᾶχθαι· οὗτοι δ' αὖ τοὐναντίον ἐγκαλοῦσιν, εἰ περὶ ὧν ἡμάρτετε νῦν ἀναθέσθαι βούλεσθε, τὴν ἀπάτην κυριωτέραν οἰόμενοι δεῖν εἶναι τῆς μετὰ τοῦ χρόνου βασάνου. τὴν μὲν οὖν τούτων σπουδὴν οὐδ' ὑμῶν ἴσως ἀγνοοῦσιν οἱ πολλοί· δεῖ δ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων, ἐπειδήπερ γέγονε λόγου τυχεῖν, ἅ τις ἡγεῖται κράτιστα, λέγειν.

Ὅ τι μὲν μέλλει συνοίσειν πάσῃ τῇ πόλει, τοῦτο καὶ λέγειν εὔχομαι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμᾶς ἑλέσθαι. ἐγὼ δ' οὖν, ἃ πεπεικὼς ἐμαυτὸν τυγχάνω μάλιστα συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτ' ἐρῶ, δεηθεὶς ὑμῶν τοσοῦτον, μήτε τοὺς ἐξιέναι κελεύον- 1457
τας ὑμᾶς διὰ τοῦτο νομίζειν ἀνδρείους, μήτε τοὺς ἀντιλέγειν ἐπιχειροῦντας διὰ τοῦτο κακούς. οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς ἔλεγχος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν τε λόγων καὶ τῶν πραγμάτων ἐστίν, ἀλλὰ δεῖ νῦν εὖ βεβουλευμένους ὑμᾶς φανῆναι, τότε δέ, ἂν ἄρα ταῦτα δοκῇ, τὰ τῆς ἀνδρείας ἀποδείξασθαι. ἡ μὲν οὖν ὑμετέρα προθυμία παντὸς ἀξία καὶ τοιαύτη πάρεστιν, οἵαν ἄν τις εὔξαιτο εὔνους ὢν τῇ πόλει· νῦν δ' ὅσῳ τυγχάνει σπουδαιοτέρα, τοσούτῳ δεῖ μᾶλλον προϊδεῖν, ὅπως εἰς δέον καταχρήσεσθε αὐτῇ. οὐδενὸς γὰρ εὐδοκιμεῖ πράγματος ἡ προαίρεσις, ἂν μὴ καὶ τὸ τέλος συμφέρον καὶ καλὸν λάβῃ. ἐγὼ δὲ οἶδά ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' ὑμῖν ἀκούσας ἀνδρὸς οὔτε

ἀνοήτου δοκοῦντος εἶναι οὔτ' ἀπείρου πολέμου, Ἰφικράτην λέγω, ὃς ἔφη δεῖν οὕτω προαιρεῖσθαι κινδυνεύειν τὸν στρατηγόν, ὅπως μὴ τὰ ἢ τὰ γενήσεται, ἀλλ' ὅπως τά· οὕτω γὰρ εἶπε τῷ ῥήματι. ἦν δὲ τοῦτο γνώριμον, ὅτι, ὅπως καλῶς ἀγωνιεῖται, ἔλεγεν. ἐπειδὰν μὲν τοίνυν ἐξέλθητε, ὃς ἂν ἡγῆται, κύριος ὑμῶν ἐστι· νῦν δ' ἕκαστος ὑμῶν αὐτῷ στρατηγεῖ. δεῖ δὴ τὰ τοιαῦτα φανῆναι βεβουλευμένους, δι' ὧν πανταχῶς συνοίσει τῇ πόλει καὶ μὴ μελλουσῶν ἕνεκ' ἐλπίδων τῆς παρούσης εὐδαιμονίας χεῖρόν τι ποιήσετε.

Οὐδέν' ἂν ᾠόμην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πιστεύοντα τοῖς πεπραγμένοις ἐγκαλέσαι τοῖς καθιστᾶσιν εἰς λόγον ταῦτα· ὅσῳ γὰρ ἂν πλεονάκις ἐξετάζῃ τις αὐτά, ἀνάγκη τοὺς τούτων αἰτίους
1458 εὐδοκιμεῖν. οὐ μὴν ἀλλά μοι δοκοῦσιν αὐτοὶ φανερὸν καθιστάναι οὐκ ἐπὶ τῷ τῇ πόλει συμφέροντι πράξαντες· οἱ γὰρ ἐξελέγχεσθαι μέλλοντες, ἂν πάλιν εἰς λόγον ἔλθωσι, φεύγουσι καὶ δεινὰ ποιεῖν ἡμᾶς φασι. καίτοι ὅταν τοὺς ἐξελέγχειν βουλομένους δεινὰ ποιεῖν αἰτιᾶσθε, τί ἡμεῖς τοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξηπατηκότας τηνικαῦτα λέγωμεν;

Ἦν μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἴσην ἔχειν παρ' ὑμῶν ὀργὴν τοῖς ἐπιχειροῦσιν, ὅσηνπερ τοῖς δυνηθεῖσιν ἐξαπατῆσαι. ὃ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ τούτοις, πεποίηνται καὶ προηγάγονθ' ὑμᾶς, τοῦ δὲ μὴ τέλος ταῦτα ἔχειν ἡ τύχη καὶ τὸ βέλτιον νῦν ὑμᾶς φρονεῖν, ἢ ὅτ' ἐξήχθητε ὑπὸ τούτων, γέγονεν αἰτία. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγ' οὕτω πόρρω νομίζω τὴν πόλιν εἶναι τοῦ δίκην παρὰ τῶν ἀδικούντων λαμβάνειν, ὥς ἀγαπητὸν εἶναί μοι δοκεῖν, ἄν, ὅπως μὴ πείσεσθε κακῶς, δυνήσεσθε φυλάττεσθαι· τοσαῦται τέχναι καὶ γοητεῖαι καὶ ὅλως ὑπηρεσίαι τινές εἰσιν ἐφ' ὑμᾶς κατεσκευασμέναι. τῆς μὲν οὖν τούτων κακίας οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι τις ἐν δέοντι μάλιστα κατηγορήσαι· βούλομαι δ', ὑπὲρ ὧν ἀνέστην, ἃ νομίζω συμφέροντ' εἰπεῖν.

Ἡ μὲν οὖν εἰωθυῖα πάντα τὸν χρόνον βλάπτειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πόλιν λοιδορία καὶ ταραχὴ καὶ νυνὶ γέγονε παρὰ τῶν αὐτῶν ὥνπερ ἀεί. ἄξιον δ' οὐχ οὕτω τούτοις

ἐπιτιμῆσαι, (ἴσως γὰρ ὀργῇ καὶ φιλονεικίᾳ ταῦτα πράττουσι,
καί, τὸ μέγιστον ἁπάντων, ὅτι συμφέρει ταῦτα ποιεῖν αὐτοῖς,)
ἀλλ' ὑμῖν, εἰ περὶ κοινῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραγμάτων
καὶ μεγάλων συνειλεγμένοι, τὰς ἰδίας λοιδορίας ἀκροώμενοι 1459
κάθησθε, καὶ οὐ δύνασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς λογίσασθαι τοῦθ', ὅτι αἱ τῶν ῥητόρων ἁπάντων ἄνευ κρίσεως πρὸς ἀλλήλους λοιδορίαι, ὡς ἂν ἀλλήλους ἐξελέγξωσιν, ὑμᾶς τὰς εὐθύνας διδόναι ποιοῦσι. πλὴν γὰρ ὀλίγων ἴσως, ἵνα μὴ πάντας εἴπω, οὐδεὶς αὐτῶν θάτερος θατέρῳ λοιδορεῖται, ἵνα βέλτιόν τι τῶν ὑμετέρων γίγνηται, (πολλοῦ γε καὶ δεῖ,) ἀλλ' ἵνα, ἃ τὸν δεῖνά φασι ποιοῦντα ἀνέδην δεινότατ' ἀνθρώπων ποιεῖν, ταῦτ' αὐτὸς μετὰ πλείονος ἡσυχίας διαπράττηται. ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, μὴ ἐμοὶ πιστεύσητε, ἀλλ' ἐν βραχεῖ λογίσασθε. ἔστιν ὅπου τις ἀναστὰς εἶπε παρ' ὑμῖν πώποτε Βουλόμενός τι λαβεῖν τῶν ὑμετέρων προελήλυθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν; οὐδεὶς δήπου, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ δι' ὑμᾶς, καὶ ταύτας τὰς προφάσεις λέγουσι. φέρε δὴ σκέψασθε, τί δή ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ ὧν ἅπαντες λέγουσιν, οὐδὲν βέλτιον τοῖς ὅλοις νῦν ἢ πρότερον πράττετε, οὗτοι δ' οἱ πάνθ' ὑπὲρ ὑμῶν, ὑπὲρ αὐτῶν δ' οὐδεὶς οὐδὲν πώποτ' εἰρηκὼς ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν. ὅτι φασὶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φιλεῖν ὑμᾶς, φιλοῦσι δ' οὐχ ὑμᾶς, ἀλλ' αὐτούς, καὶ γελάσαι καὶ θορυβῆσαι καί ποτ' ἐλπίσαι μετέδωκαν ὑμῖν, λαβεῖν δὲ ἢ κτήσασθαι τῇ πόλει κυρίως ἀγαθὸν οὐδὲν ἂν βούλοιντο. ᾗ γὰρ ἂν ἡμέρᾳ τῆς λίαν ἀῤῥωστίας ἀπαλλαγῆτε, ταύτῃ τούτους οὐδ' ὁρῶντες ἀνέξεσθε. νῦν δὲ δραχμῇ καὶ χοῖ καὶ τέτταρσιν ὀβολοῖς ὥσπερ
ἀσθενοῦντα τὸν δῆμον διάγουσιν, ὁμοιότατα, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 1460
ναῖοι, τοῖς παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδόντες ὑμῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν οὔτε ἀποθνήσκειν ἐᾷ, καὶ ταῦτα οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι μεῖζον πράττειν ἐᾷ οὔτε αὐτὰ ἐξαρκεῖν δύναται.

Καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καλὸν καὶ σπουδαῖον, ὅπερ ὑμεῖς εἰώθατε, καὶ ἡμᾶς προνοεῖν, ὅπως τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς ἕξει. ἡ μὲν οὖν ἡμετέρα γέγονεν ἐπιμέλεια ὑμῖν εἰς δέον· καὶ γὰρ ἐθύσαμεν τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῇ Νίκῃ, καὶ γέγονε καλὰ καὶ σωτήρια ταῦθ' ὑμῖν τὰ ἱερά· ἐθύσαμεν δὲ καὶ τῇ Πειθοῖ καὶ τῇ Μητρὶ τῶν

θεῶν καὶ τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ ἐκαλλιεροῦμεν καὶ ταῦτα· ἦν ὑμῖν καὶ τὰ τοῖς ἄλλοις θεοῖς τυθέντα ἱερὰ ἀσφαλῆ καὶ βέβαια καὶ καλὰ καὶ σωτήρια. δέχεσθε οὖν παρὰ τῶν θεῶν διδόντων τἀγαθά.

Ἦν τις, ὡς ἔοικε, χρόνος παρ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτε ἐπηνάγκαζεν ὁ δῆμος, ὃν ἂν ἄνθρωπον ἴδοι σώφρονα καὶ χρηστὸν, πράττειν τὰ κοινὰ καὶ ἄρχειν, οὐ σπάνει τῶν τοῦτο βουλομένων ποιεῖν· πάντα γὰρ τἄλλα εὐτυχῆ τὴν πόλιν κρίνων ἓν οὐδέποτ' εὐτυχῆσαι τοῦτο νομίζω, ἐπιλείπειν αὐτὴν τοὺς τὰ κοινὰ καρποῦσθαι βουλομένους· ἀλλ' ὅραμα τοῦτο ἐποιεῖτο ὁ δῆμος αὐτοῦ καλὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λυσιτελὲς τῇ πόλει. οἵ τε γὰρ συνεχεῖς οἵδε παραζευγνύμενοι σφίσιν ἐξ ἰδίων 1461 σπουδαίων καὶ δικαίων ἀνδρῶν εὐλαβεστέρους αὐτοὺς παρεῖχον, οἵ τε χρηστοὶ μὲν ὑμῶν καὶ δικαίως ἄρχοντες, μὴ πάνυ δ' οἷοί τ' ἐνοχλεῖν καὶ παραγγέλλειν οὐκ ἀπηλαύνοντο τῶν τιμῶν. νῦν δὲ παντάπασι τὸν αὐτὸν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅνπερ τοὺς ἱερεῖς, οὕτω καθίστατε καὶ τοὺς ἄρχοντας· εἶτα θαυμάζετε, ἐπειδὰν ὁ δεῖνα εὐδαίμων καὶ ὁ δεῖνα ὑμῖν ᾖ συνεχῶς πολλὰ λαμβάνων, οἱ δ' ἄλλοι περιῆτε τὰ τούτων ἀγαθὰ ζηλοῦντες. δεινότατοι γὰρ ἐστ' ἀφελέσθαι μὲν ὅσα ὑμῖν ὑπάρχει, καὶ νόμους περὶ τούτων θεῖναι, ἄν τις ἀστυνομήσῃ δὶς, ἢ τὰ τοιαῦτα, στρατηγεῖν δ' ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς ἐᾶν. καὶ τὸ μὲν τοὺς ἐπὶ τῶν πράξεων ὄντας ἴσως ἔχει πρόφασιν, τὸ δὲ τοὺς ἄλλους, οἳ ποιοῦσι μὲν οὐδὲν, χώραν δὲ ἀτέλεστον ἔχουσιν αὐτοὶ τετελεσμένοι, μωρία. ἀλλὰ καὶ ὑμῶν αὐτῶν (εἰσὶ δ' οὐκ ὀλίγοι) προσάγειν χρή· ἂν γὰρ ὥσπερ εἰ ζυγὸν ἱστῆτε, πρόεισιν ὃς ἂν ἄξιος ᾖ του μετὰ ταῦτα αὐτός.

Τὸ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπεικότα ἑαυτὸν, ἔχειν τι συμφέρον εἰπεῖν, ἀνίστασθαι καὶ καλὸν καὶ προσῆκον εἶναί μοι δοκεῖ, τὸ δὲ μὴ βουλομένους ἀκούειν βιάζεσθαι παντελῶς ἔγωγε αἰσχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι. οἴομαι δὲ, ἐὰν ἐθελήσητέ μοι πείθεσθαι τήμερον, καὶ τὰ βέλτιστα μᾶλλον ὑμᾶς ἑλέσθαι δυνήσεσθαι καὶ τοὺς τῶν ἀναβαινόντων λόγους βραχεῖς ποιήσειν. τί οὖν συμβουλεύω; πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε τὸν παριόντα λέγειν ἀξιοῦν. πολλὰ γὰρ ἄλλα

τις ἂν περιέλθοι τῷ λόγῳ καὶ πόλλ' ἂν ἀστεῖα εἴποι, ἄλλως τε 1462
καὶ ὥσπερ τούτων ἔνιοι δεινῶν ὄντων. ἀλλ' εἰ μὲν ῥημάτων ἥκετε ἀκουσόμενοι, ταῦτα λέγειν καὶ ἀκούειν χρή· εἰ δ' ὑπὲρ πραγμάτων αἱρέσεως βουλευσόμενοι, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ παραινῶ τὰ πράγματα ὡς μάλιστα κρίνειν, ἀφελόντας ὅσοι λόγοι πεφύκασιν ἐξαπατᾶν. ἓν μὲν οὖν τοῦτο λέγω· δεύτερον δὲ, ὃ τισιν ἴσως παράδοξον ἔσται πρὸς τὸ τοὺς λόγους ἐλάττους εἶναι, σιωπῶντας ἀκούειν. περὶ μὲν γὰρ τοῦ ταῦτα ἢ ἐκεῖνα συμφέρειν, καὶ πότερα δικαιότερα ἂν προέλοιθ' ἡ πόλις, οὔτ' εἰσὶ λόγοι πολλοὶ μὴ βουλομένοις μάτην ἀδολεσχεῖν, οὔτε πάλιν τις ἂν αὐτοὺς εἰπεῖν ἔχοι. ὡς δὲ καὶ δίκαιον ἀκούειν, καὶ πρὸς τὸν θόρυβον ἀποκρίνεσθαι, καὶ λόγον ἐκ λόγου λέγειν, οὐδεὶς ὅστις οὐχὶ δύναιτ' ἄν. ἐκ δὲ τοῦ θορυβεῖν οὐκ ἀπαλλάττεσθε λόγων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν οὐδὲν εἰς χρείαν ἐπαναγκάζεσθε ἀκούειν. ἡ μὲν οὖν ἐμὴ γνώμη περὶ ὧν βουλεύεσθε ἥδ' ἐστίν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.

Παντὸς ἀρχομένῳ σπουδαίου λόγου καὶ ἔργου ἀπὸ τῶν θεῶν ὑπολαμβάνω προσήκειν πρῶτον ἄρχεσθαι. εὔχομαι δὴ τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις, ὅ τι τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ἄριστόν ἐστι
καὶ τοῖς εὐνοοῦσι τῷ δήμῳ καὶ νῦν καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον, 1463
τοῦτ' ἐμοὶ μὲν ἐπὶ νοῦν ἐλθεῖν γράψαι, τοῖς δ' ἐκκλησιάσασιν Ἀθηναίων ἑλέσθαι. εὐξάμενος δὲ ταῦτα, τῆς ἀγαθῆς ἐπινοίας ἐλπίδα ἔχων παρὰ τῶν θεῶν τάδ' ἐπιστέλλω.

ὅτι πράττων καὶ πονῶν καὶ τολμῶν, οὐχὶ καθήμενος, εὐτύχει. νῦν τοίνυν τεθνεῶτος ἐκείνου, ζητεῖ τινὰς ἡ τύχη, μεθ' ὧν ἔσται. τούτους δὲ ὑμᾶς δεῖ γενέσθαι. τούς τε ἡγεμόνας, δι' ὧν ἀνάγκη τὰ πράγματα πράττεσθαι, ὡς εὐνουστάτους ἐπὶ τὰς δυνάμεις ἐφίστατε, καὶ ὅ τι ποιεῖν αὐτὸς ἕκαστος ὑμῶν δυνήσεται καὶ βουλήσεται, τοῦτο πρὸς αὐτὸν εἰπάτω καὶ ὑποσχέσθω, καὶ τοῦθ' ὅπως μὴ ψεύσεται, μηδ' ἐξηπατῆσθαι μηδὲ πεισθῆναι παρακρουσθεὶς φήσας ἀναδύσεται. ὡς τὴν ἔνδειαν ὧν ἂν ἐλλείπηθ' ὑμεῖς οὐχ εὑρήσετε τοὺς ἀναπληρώσοντας, οὐδὲ τὸν αὐτὸν ἔχει κίνδυνον, περὶ ὧν ἐφ' ὑμῖν ἐστιν ὅπως ἂν βούλησθε πρᾶξαι μεταβουλεύεσθαι πολλάκις, καὶ περὶ ὧν ἂν ἐνστῇ πόλεμος, ἀλλὰ ἡ περὶ τούτων μετάγνωσις ἧττα τῆς προαιρέσεως γίγνεται. μὴ δὴ ποιήσητε τοιοῦτο μηδέν, ἀλλ', ὅ τι πράξετε, γενναίως καὶ ἑτοίμως ταῖς ψυχαῖς τοῦτο χειροτονεῖτε. κἂν ὀρθῶς ψηφίσησθε, τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, οἳ πολλὰς καὶ καλὰς καὶ ἀγαθὰς καὶ ἀληθεῖς ὑμῖν μαντείας
1467 ἀνῃρήκασιν, ἡγεμόνας ποιησάμενοι καὶ παρακαλέσαντες καὶ καὶ τῶν νικητηρίων ἅπασιν αὐτοῖς εὐξάμενοι μετὰ τῆς ἀγαθῆς τύχης ἐλευθεροῦτε τοὺς Ἕλληνας. εὐτυχεῖτε.

II.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΚΑΘΟΔΟΥ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗι ΒΟΥΛΗι ΚΑΙ ΤΩι ΔΗΜΩι ΧΑΙΡΕΙΝ.

Ἐνόμιζον μέν, ἀφ' ὧν ἐπολιτευόμην οὐχ ὅπως μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν τοιαῦτα πείσεσθαι, ἀλλὰ καὶ μέτρια ἂν ἐξαμαρτὼν συγγνώμης τεύξεσθαι. ἐπειδὴ δὲ οὕτω γέγονεν, ἕως μὲν ἑώρων ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως φανερᾶς οὐδ' ἐλέγχου γιγνομένου παρὰ τῆς βουλῆς, πρὸς τὰ ταύτης ἀπόῤῥητα καταψηφιζομένους, ἁπάντων οὐδὲν ἔλαττον παραχωρεῖν ὑμᾶς ἡγούμενος, ἢ ἐμαυτὸν ἀποστερεῖσθαι, στέργειν ἡγούμην· τὸ γὰρ οἷς ἂν ἡ βουλή φησι τοὺς ὀμωμοκότας δικαστὰς προστίθεσθαι, μηδεμιᾶς ἀποδείξεως ῥηθείσης, τῆς πολιτείας παραχωρεῖν ἦν· ἐπειδὴ δέ, καλῶς ποι-

ρῦντες, ᾔσθησθε τὴν δυναστείαν, ἥν τινες τῶν ἐν τῇ βουλῇ κατεσκευάζοντο ἑαυτοῖς, καὶ πρὸς τὰς ἀποδείξεις τοὺς ἀγῶνας κρίνετε, τὰ δ' ἀπόρρητα τούτων ἐπιτιμήσεως ἄξια εὑρήκατε, οἴομαί με δεῖν, ἐὰν καὶ ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, τῆς ὁμοίας τυχεῖν σωτηρίας τοῖς τῶν ὁμοίων αἰτιῶν τετυχηκόσι, καὶ μὴ μόνος δι' αἰτίαν ψευδῆ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ὄντων καὶ τῆς τῶν οἰκειοτάτων συνηθείας ἀποστερηθῆναι. εἰκότως δ' ἂν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέλοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας, οὐ μόνον κατὰ τοῦτο, ὅτι οὐδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν τοιαῦτα πέπονθα, ἀλλὰ καὶ τῆς 1468 παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἕνεκ' εὐδοξίας. μὴ γάρ, εἰ μηδεὶς ὑμᾶς ἀναμιμνήσκει τοὺς χρόνους μηδὲ τοὺς καιρούς, ἐν οἷς τὰ μέγιστ' ἐγὼ χρήσιμος ἦν τῇ πόλει, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἀγνοεῖν νομίζετε, μηδ' ἐπιλελῆσθαι τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ὑπὲρ ὑμῶν, ἃ ἐγὼ δυοῖν ἕνεκα νῦν ὀκνῶ γράφειν καθ' ἕκαστον· ἑνὸς μέν, τὸν φθόνον δεδιώς, πρὸς ὃν οὐδέν ἐστι προὔργου τἀληθῆ λέγειν, ἑτέρου δέ, ὅτι πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐκείνων διὰ τὴν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων κακίαν νῦν πράττειν ἀναγκαζόμεθα. ἐν κεφαλαίῳ δὲ τοιαῦτ' ἐστίν, ἐφ' οἷς ἐξηταζόμην ὑπὲρ ὑμῶν ἐγώ, ὥσθ' ὑμᾶς μὲν ἐπ' αὐτοῖς ὑπὸ πάντων ζηλοῦσθαι, ἐμοὶ δ' ἐλπίδα τῶν μεγίστων δωρεῶν προσδοκᾶσθαι παρ' ὑμῶν. τῆς δὲ ἀναγκαίας μέν, ἀγνώμονος δὲ τύχης οὐχ ὡς δίκαιον ἦν, ἀλλ' ὡς ἐβούλετο κρινάσης τὸν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγῶνα, ὃν ὑμεῖς ἠγωνίσασθε, οὐδὲ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ἀπέστην τῆς εἰς ὑμᾶς εὐνοίας, οὐδ' ἀντηλλαξάμην ἀντὶ ταύτης οὐδέν, οὐ χάριν, οὐκ ἐλπίδας, οὐ πλοῦτον, οὐ δυναστείαν, οὐκ ἀσφάλειαν. καίτοι πάντα ταῦθ' ἑώρων ὑπάρχοντα τοῖς καθ' ὑμῶν βουλομένοις πολιτεύεσθαι. ὃ δέ, πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων, ἐφ' οἷς εἰκότως ἐπέρχεταί μοι παρρησιάζεσθαι, μέγιστον ἡγούμην, οὐκ ὀκνήσω γράψαι πρὸς ὑμᾶς· ὅτι, ἐν ἅπαντι τῷ αἰῶνι τῶν μνημονευομένων ἀνθρώπων δεινοτάτου γεγενημένου Φιλίππου καὶ δι' ὁμιλίας πεῖσαι προσέχειν αὐτῷ τὸν νοῦν, ὡς βούλοιτο, καὶ διαφθεῖραι χρήμασι τοὺς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων γνωρίμους, ἐγὼ μόνος 1469 οὐδετέρου τούτων ἡττήθην, ὃ καὶ νῦν ὑμῖν φιλοτιμίαν φέρει, πολλὰ μὲν ἐντυχὼν Φιλίππῳ καὶ διαλεχθείς, ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἐπέμπετε πρεσβεύοντά με, πολλῶν δ' ἀποσχόμενος χρημάτων, διδόντος ἐκείνου, ἃ τῶν συνειδότων ἔτι πολλοὶ ζῶσιν· οὓς τίνα γνώμην ἔχειν περὶ ὑμῶν εἰκός, λογίσασθε. τὸ γὰρ ὑμᾶς τῷ τοιούτῳ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρῆσθαι ἐμοὶ μὲν ἂν

εὖ οἶδ' ὅτι φανείη συμφορά, κακία δὲ οὐδεμία, ὑμετέρα δ' ἀγνωμοσύνη· ἣν τῷ μεταγνῶναι λύσετε. πάντα τοίνυν τὰ προειρημένα ἐλάττω νομίζω τῆς συνεχοῦς καὶ καθ' ἡμέραν πολιτείας, ἐν ᾗ παρεῖχον ἐμαυτὸν ἐγὼ πολιτευόμενον, οὐδὲ μιᾶς ὀργῆς οὐδὲ δυσμενείας οὐδὲ ἀδίκου πλεονεξίας οὔτε κοινῆς οὔτε ἰδίας προϊστάμενος, οὐδὲ συκοφαντήσας οὐδένα πώποτε οὔτε πολίτην οὔτε ξένον, οὐδὲ καθ' ὑμῶν ἰδίᾳ δεινὸς ὤν, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, εἴ τι δεήσειεν, ἐξεταζόμενος δημοσίᾳ. εἰδεῖεν δ' ἂν οἱ πρεσβύτεροι, καὶ λέγειν τοῖς νεωτέροις ἐστὲ δίκαιοι τὴν πρὸς Πύθωνα τὸν Βυζάντιον ἐκκλησίαν, ὅτε τοὺς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἦλθε πρέσβεις ἔχων, ὡς ἀδικοῦσαν δείξων τὴν πόλιν, ἀπῆλθε δὲ τἀναντία τούτων παθών, μόνου τῶν τότε ῥητόρων ἐξετάσαντος ἐμοῦ τὰ ὑπὲρ ὑμῶν δίκαια. καὶ ἐῶ πρεσβείας, ὅσας ὑπὲρ ὑμῶν ἐπρέσβευσα, ἐν αἷς οὐδὲν ἠλαττώθητε πώποτε οὐδὲ καθ' ἕν. ἐπολιτευόμην γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ, ὅπως ἀλλήλων ὑμεῖς περιγένησθε, σκοπῶν, οὐδ' ἐφ' ἑαυτὴν ἀκονῶν τὴν πόλιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν δόξαν καὶ μεγαλοψυχίαν ὑμῖν ὑπάρξειν ἐνόμιζον. ἐφ' οἷς ἅπασι μέν, μάλιστα δὲ τοῖς νέοις ἄγα-
1470 σθαι προσήκει καὶ σκοπεῖν μὴ μόνον τὸν διακονήσοντα πρὸς χάριν πάντ' ἐν τῇ πολιτείᾳ, (τούτου μὲν γὰρ οὐδέποτ' ἔσται ἀπορῆσαι,) ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπ' εὐνοίᾳ περὶ ὧν ἂν ἀγνοῆτε ἐπιτιμήσοντα. ἔτι τοίνυν παραλείπω πολλά, ἐφ' οἷς ἕτερος, καὶ μηδὲν ἄλλο χρήσιμος γεγονώς, δικαίως ἂν ἠξίου τυγχάνειν σωτηρίας, χορηγίας καὶ τριηραρχίας καὶ χρημάτων ἐπιδόσεις ἐν πᾶσι τοῖς καιροῖς· ἐν οἷς ἐγὼ φανήσομαι οὐ μόνον αὐτὸς ἐξητασμένος πρῶτος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους παρακεκληκώς. ὧν ἕκαστον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίσασθε, ὡς ἀνάξιόν ἐστι τῆς περιεστηκυίας νῦν ἐμοὶ συμφορᾶς. ἀφθόνων δ' ὄντων, ἀπορῶ, τί πρῶτον ὀδύρωμαι τῶν παρόντων κακῶν, πότερον τὴν ἡλικίαν, ἐν ᾗ φυγῆς ἐπικινδύνου πειρᾶσθαι παρ' ἔθος καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν ἀναγκάζομαι, ἢ τὴν αἰσχύνην, ἐφ' ᾗ κατ' οὐδένα ἔλεγχον οὔτ' ἀπόδειξιν ἁλοὺς ἀπόλωλα, ἢ τὰς ἐλπίδας, ὧν διαμαρτὼν ὧν ἑτέροις προσῆκε κεκληρονόμηκα κακῶν. οὔτε γὰρ ἔγωγε τῶν Ἁρπάλου φίλων φανήσομαι γεγονώς, οὔτε ἐφ' οἷς ἐπολιτεύθην πρότερον δίκην ὀφείλων δοῦναι, οὔτε τῶν ἐφ' οἷς ἐκρινόμην ἐξελεγχθέντων, τῶν τε γραφέντων περὶ Ἁρπάλου μόνα τὰ ἐμοὶ πεπραγμένα ἀνέγκλητον πεποίηκε τὴν πόλιν. ἐξ ὧν πάντων δῆλόν ἐστιν, ὅτι καιρῷ τινι ληφθεὶς καὶ οὐκ ἀδικήμασι τῇ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς αἰτίαις ὀργῇ περιπέπτωκα ἀδίκως τῷ

πρῶτος εἰσιέναι. ἐπεὶ τί τῶν δικαίων οὐκ εἶπον ἐγὼ τῶν σεσωκό-
των τοὺς ὕστερον κρινομένους; ἢ τίνα νῦν ἂν εἰπεῖν ἔχοι τις; οὐ
γάρ ἐστιν οὐδείς· τὰ γὰρ μὴ γενόμενα οὐκ ἔστι ποιῆσαι γεγε- 1471
νῆσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων παύομαι πολλὰ γράφειν ἔχων·
τὸ γὰρ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι πεῖράν μοι δέδωκεν εἰς μὲν
ὠφέλειαν ἀσθενὲς ὄν, εἰς δὲ τὸ μᾶλλον λυπεῖσθαι πάντων ὀδυ-
νηρότατον. ἐπειδὴ δέ, καλῶς ποιοῦντες, πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς αἰ-
τίαις διήλλαχθε, καὶ ἐμοὶ διαλλάγητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οὔτε
γὰρ ἠδίκηχ' ὑμῶν οὐδένα, ὡς ἴστωσαν οἱ θεοὶ καὶ ἥρωες, μαρ-
τυρεῖ δέ μοι πᾶς ὁ πρόσθεν παρεληλυθὼς χρόνος, ὃς δικαιότε-
ρον ἂν πιστεύοιθ' ὑφ' ὑμῶν τῆς ἀνελέγκτου νῦν ἐπενεχθείσης
αἰτίας, οὔτ' ἐγὼ χείριστος οὔτ' ἀπιστότατος φανήσομαι τῶν
διαβληθέντων. καὶ μὴν τὸ ἀπελθεῖν οὐκ ἂν εἰκότως ὀργὴν
πρός με ποιήσειεν· οὐ γὰρ ἀπεγνωκὼς ὑμᾶς οὐδ' ἑτέρωσε βλέ-
πων οὐδαμοῦ μετέστην, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τοὔνειδος τῆς εἱρ-
κτῆς χαλεπῶς τῷ λογισμῷ φέρων, εἶτα διὰ τὴν ἡλικίαν οὐκ ἂν
οἷός τ' ὢν τῷ σώματι τὴν κακοπάθειαν ὑπενεγκεῖν. ἔτι δ'
οὐδ' ὑμᾶς ἐνόμιζον ἀβουλεῖν ἔξω με προπηλακισμοῦ γενέ-
σθαι, ὃς οὐδὲν ὑμᾶς ὠφελῶν ἐμὲ ἀπώλλυεν ἄν. ἔπειθ', ὅτι
ἐγὼ ὑμῖν προσεῖχον τὸν νοῦν καὶ οὐδέσιν ἄλλοις, πολλὰ ἂν ἴδοι-
τε σημεῖα. εἴς τε γὰρ πόλιν ἦλθον, οὐκ ἐν ᾗ μέγιστα πρά-
ξειν αὐτὸς ἔμελλον, ἀλλ' εἰς ἣν καὶ τοὺς προγόνους ἐλθόντας
ᾔδειν, ὅτε ὁ πρὸς τὸν Πέρσην κατελάμβανεν αὐτοὺς κίνδυ-
νος, καὶ παρ' ᾗ πλείστην εὔνοιαν ὑπάρχουσαν ὑμῖν ἠπιστάμην·
ἔστι δ' ἡ Τροιζηνίων αὕτη, ᾗ μάλιστα μὲν οἱ θεοὶ καὶ τῆς
πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας ἕνεκα καὶ τῆς πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίας εὖνοι πάν- 1472
τες εἴησαν, εἶτα σωθεὶς ὑφ' ὑμῶν δυνηθείην ἀποδοῦναι χάριτας·
ἔν τε ταύτῃ τινῶν, ὡς ἐμοὶ χαριζομένων, ἐπιτιμᾶν ὑμῖν τι πει-
ρωμένων τῇ κατ' ἐμὲ ἀγνοίᾳ, ἐγὼ πᾶσαν εὐφημίαν, ὥσπερ
ἐμοὶ προσῆκε, παρειχόμην· ἐξ ὧν καὶ μάλιστα νομίζω πάντας
ἀγασθέντας με δημοσίᾳ τιμῆσαι. ὁρῶν δὲ τὴν μὲν εὔνοιαν τῶν
ἀνδρῶν μεγάλην, τὴν δὲ εἰς τὸ παρὸν δύναμιν καταδεεστέραν,
μετελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐν Καλαυρίᾳ κάθημαι,
οὐ μόνον τῆς ἀσφαλείας ἕνεκα, ἣν διὰ τὸν θεὸν ἐλπίζω μοι
ὑπάρχειν· οὐ γὰρ εὖ οἶδά γε, ἃ γὰρ ἐφ' ἑτέροις ἐστὶν ὡς ἂν
βούλωνται πρᾶξαι, λεπτὴν καὶ ἄδηλον ἔχει τῷ κινδυνεύοντι τὴν
ἀσφάλειαν· ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν πατρίδα ἐνθένδε ἑκάστης ἡμέρας
ἀφορῶ, εἰς ἣν τοσαύτην εὔνοιαν ἐμαυτῷ σύνοιδα, ὅσης παρ'
ὑμῶν εὔχομαι τυχεῖν. ὅπως οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηκέτι

λυρία καὶ ἀναίδεια καὶ προαίρεσις πονηρίας ἐν τῇ πόλει ἰσχύει καὶ διασωθῆναι πλείω προσδοκίαν ἔχει, κἄν τι συμβῇ χαλεπὸν τοῖς τοιούτοις, ἀπόλυσις γίγνεται, ἐν δὲ προαιρέσει χρηστῇ καὶ βίῳ σώφρονι καὶ δημοτικῷ προελέσθαι ζῆν σφαλερόν, κἄν τι γίγνηται πταῖσμα, ἄφυκτον ἔσται. ἔτι τοίνυν τὸ μὲν μὴ δίκαιον εἶναι τὴν ἐναντίαν δόξαν ἔχειν, ἥνπερ ζῶντος εἴχετ' ἐκείνου, καὶ τὸ τῶν τετελευτηκότων ἢ τῶν παρόντων πλείω ποιεῖσθαι λόγον δίκαιον εἶναι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐάσω· παρὰ γὰρ πᾶσιν ὁμολογεῖσθαι ταῦτα ὑπείληφα. ὅσοις μέντοι πατρικὰς εὐεργεσίας ἀπεμνημονεύσατε τῶν ἄλλων, ἡδέως ἂν ἴδοιμι ὑμᾶς καὶ πολλῶν ἑτέρων ἀπογόνοις. οὐχ ὡς ἐπιτιμῶν δὲ ταῦτα παρήνεγκα. τοσούτου γὰρ δέω τοῦτο ποιεῖν, ὥστε συμφέρειν μάλιστα τῇ πόλει τὰ τοιαῦτα κρίνω· προκαλεῖσθε γὰρ πάντας ἐκ τούτων δημοτικοὺς εἶναι, ὁρῶντας, ὅτι, κἂν ἐν τῷ καθ' ἑαυτοὺς βίῳ ταῖς προσηκούσαις αὐτῶν τιμαῖς ὁ φθόνος ἀντιστῇ, τοῖς γε παισὶν ὑπάρξει τὰ προσήκοντα παρ' ὑμῶν κομίσασθαι. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον, μᾶλλον δὲ καὶ αἰσχρόν, τῶν μὲν ἄλλοις τισί, καὶ παλαιῶν ὄντων τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐγένοντο χρήσιμοι, καὶ δι' ὧν ἀκουετε τὰς εὐεργεσίας, οὐκ ἐξ ὧν ἑωράκατε ὑπειληφότας, ὅμως τὴν δικαίαν εὔνοιαν διασῴζειν, Λυκούργῳ δ', οὕτως ὑπογύου καὶ τῆς πολιτείας καὶ τῆς τελευτῆς γεγονυίας, μηδ' εἰς ἃ καὶ τοῖς ἀγνώμοσι καὶ ὑφ' ὧν ἠδικεῖσθε ἴσως τὸν ἄλλον ἦτε χρόνον, εἰς ἔλεον καὶ φιλανθρωπίαν, μηδ' εἰς ταῦθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὁμοίους παρέχειν, καὶ ταῦτ' εἰς τοὺς παῖδας αὐτοῦ γιγνομένης τῆς τιμωρίας, οὓς κἂν ἐχθρός, εἴπερ μέτριος εἴη καὶ λογισμὸν ἔχων, ἐλεήσαι; θαυμάζω τοίνυν καὶ τοῦτ' εἴ τις ὑμῶν ἀγνοεῖ, ὡς οὐδὲ τοῦτο συμφέρει τῇ πόλει, φανερὸν γιγνόμενον, ὅτι τοῖς μὲν ἄλλην τινὰ κτησαμένοις φιλίαν καὶ κατορθοῦσιν ἐν πᾶσι πλεονεκτεῖν ὑπάρχει, κἂν ἀτυχήσωσί τι, ῥᾳδίας εἶναι τὰς λύσεις, τοῖς δ' εἰς τὸν δῆμον ἀναρτήσασιν ἑαυτοὺς οὐ μόνον κατὰ τἆλλα ἔλαττον ἔχειν ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ τὰς συμφορὰς βεβαίας τούτοις μόνοις τῶν ἄλλων μένειν. ἀλλὰ μήν, ὅτι τοῦθ' οὕτω γίγνεται, ῥᾴδιον δεῖξαι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν Λάχητι τῷ Μελανώπου ἁλῶναι μὲν ὁμοίως ἐν δικαστηρίῳ συμβάν, ὡς καὶ νῦν τοῖς Λυκούργου παισίν, ἀφεθῆναι δὲ πᾶν τὸ ὄφλημα, ἐπιστείλαντος Ἀλεξάνδρου; καὶ πάλιν Μνησιβούλῳ τῷ Ἀχαρνεῖ ἁλῶναι μὲν ὁμοίως, καταγνόντος αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου, ὥσπερ καὶ τῶν Λυκούργου παίδων, ἀφεῖσθαι δέ, καλῶς ποιοῦντι; ἄξιος γὰρ ἀνήρ, καὶ οὐδεὶς

ἐν ἐπὶ τούτοις τοὺς νόμους ἔφη καταλύεσθαι τῶν νῦν βοώντων· εἰκότως. οὐδὲ γὰρ κατελύοντο, εἴπερ ἅπαντες οἱ νόμοι τῶν δικαίων ἕνεκα καὶ σωτηρίας τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων τίθενται, καὶ μήτε ἀϊδίους τοῖς ἀτυχήσασι καθιστάναι τὰς συμφορὰς συμφέρει, μήτ' ἀχαρίστους ὄντας φαίνεσθαι. ἀλλὰ μὴν, εἴγε ταῦθ' οὕτως, ὥσπερ ἂν φήσαιμεν, ἔχειν συμφέρει, οὐ μόνον τοὺς νόμους οὐ κατελύετε, ἡνίκα ἐκείνους ἠφίετε, ἀλλὰ καὶ τοὺς βίους ἐσώζετε τῶν τοὺς νόμους θεμένων ἀνθρώπων, Λάχητα μὲν πρὸς χάριν δεηθέντος Ἀλεξάνδρου ἀφέντες, Μνησίβουλον δὲ τῇ τοῦ βίου σωφροσύνῃ σώσαντες. μὴ τοίνυν τὸ κτήσασθαι τὴν ἔξωθεν φιλίαν λυσιτελέστερον δείκνυτε, ἢ τὸ τῷ δήμῳ παρακαταθέσθαι ἑαυτὸν, μηδ' ἔστω τῶν ἀγνώτων εἶ- 1481
ναι κρεῖττον, ἢ τοῖς πολλοῖς ὑμῖν τὰ συμφέροντα πολιτευόμενον γιγνώσκεσθαι. τὸ μὲν γὰρ πᾶσιν ἀρέσκειν τὸν συμβουλεύοντα καὶ τὰ κοινὰ πράττοντα ἀδύνατον, ἐὰν δ' ἐπ' εὐνοίᾳ ταὐτὰ τῷ δήμῳ τις φρονῇ, δίκαιός ἐστι σώζεσθαι· εἰ δὲ μὴ, καὶ θεραπεύειν ἑτέρους μᾶλλον ἢ τὸν δῆμον ἅπαντας διδάξετε καὶ φεύγειν τὸ τῶν ὑμῖν συμφερόντων ποιοῦντά τι γνωσθῆναι. ὅλως δὲ κοινόν ἐστιν ὄνειδος ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὅλης τῆς πόλεως συμφορὰ, τὸν φθόνον δοκεῖν μεῖζον ἰσχύειν παρ' ὑμῖν, ἢ τὰς τῶν εὐεργεσιῶν χάριτας, καὶ ταῦτα τοῦ μὲν νοσήματος ὄντος, τῶν δὲ τοῖς θεοῖς ἀποδεδειγμένων. καὶ μὴν οὐδὲ τὸν Πυθέαν παραλείψω τὸν μέχρι τῆς παρόδου δημοτικὸν, μετὰ ταῦτα δ' ἕτοιμον εἰς τὰ καθ' ὑμῶν πάντα. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τοῦτον, ὅτε μὲν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν τάξιν ἔχων εἰς τὸ πολιτεύεσθαι παρῄει, ὡς δοῦλον ἐλαυνόμενον καὶ γραφὴν ξενίας φεύγοντα καὶ μικροῦ πραθέντα ὑπὸ τούτων, οἷς νῦν ὑπηρετῶν τοὺς κατ' ἐμοῦ λόγους ἔγραφεν, ἐπειδὴ δ', ἃ κατηγόρει τότε τῶν ἄλλων, ταῦτ' αὐτὸς πράττει, εὐποροῦντα μὲν οὕτως, ὥστε δύ' ἔχειν ἑταίρας, αἳ μέχρι φθόης, καλῶς ποιοῦσαι, προπεπόμφασιν αὐτὸν, πέντε τάλαντα δ' ὄφλοντα ῥᾷον ἐκτῖσαι, ἢ πέντε δραχμὰς ἀνέσθαι πρότερον, πρὸς δὲ τούτοις παρ' ὑμῶν τοῦ δήμου οὐ μόνον τῆς πολιτείας μετειληφότα, ὃ κοινὸν ὄνειδός ἐστιν ἅπασιν, ἀλλὰ καὶ θύοντα ὑπὲρ ὑμῶν τὰς πατρῴους θυσίας ἐν Δελφοῖς; ὅταν οὖν τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα πᾶσιν ἰδεῖν ᾖ παραδείγματα, ἀφ' ὧν ἀλυσιτελὲς προελέσθαι τὰ τοῦ δήμου πᾶς τις ἂν 1482
εἴποι, φοβοῦμαι, μήποτ' ἔρημοι τῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἐρούντων γένησθε, ἄλλως τε καὶ ὅταν τῶν δημοτικῶν τοὺς μὲν ἡ καθήκουσα μοῖρα καὶ ἡ τύχη καὶ ὁ χρόνος παραιρῆται, οἷον Ναυσικλέα

καὶ Χάρητα καὶ Διότιμον καὶ Μενεσθέα καὶ Εὔδοξον, Εὔθυμον καὶ Ἐφιάλτην καὶ Λυκοῦργον, τοὺς δ' ὑμεῖς [illegible] ὥσπερ Χαρίδημον καὶ Φιλοκλέα καὶ ἐμὲ, ὧν ἑτέρο[illegible] [illegible] νομίζετε, εἰ δ' ὁμοίως τινὰς, οὐ φ[illegible] [illegible] εἴπερ ὑμεῖς δικαίως αὐτοῖς προσοίσεσθε, [illegible] [illegible] πείσονται, ὡς πλείστους αὐτοὺς γενέσ[illegible] [illegible] τὰ νῦν, παραδείγματα ἐκφέρητ[illegible] [illegible] ταύτην τὴν τάξιν ἑαυτὸν γνησίως ὑμῖν [illegible] [illegible] τῶν γε προσποιησομένων οὐκ ἀπορή[illegible] [illegible]. [illegible] γένοιτο δὲ ἰδεῖν ἐξελεγχθέντας ἐπ[illegible] [illegible] φανερῶς, ἃ τότε ἠρνοῦντο, νῦν καὶ [illegible] [illegible] οὔτε δεδοίκασιν οὔτε αἰσχύνονται. [illegible] [illegible] ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μήτε τῶν εὔνων ὀλιγω[illegible] [illegible] εἰς πρᾳότητα καὶ ἡμερότητα τὴν πόλιν [illegible] [illegible] φιλανθρωπίας τὰ πρά[illegible] [illegible] καὶ δυσμενείας, ὧν ὑπερβολὴ [illegible] [illegible] ὑποδοχὴν πραγμάτ[illegible] [illegible] λογισμούς. εἰ δέ τις ὑμῶν [illegible] [illegible] ἀηδίας αὐτοῖς. εἰ γὰρ, ἃ μηδεὶς [illegible] [illegible] καὶ πρότερον γέγονε, τοῦ ἐμο[illegible] [illegible] ἀπ' ἀνθρώπων ἐγκαθέτων [illegible] [illegible] γενέσθαι, πῶς οὐ παύσαι[illegible] [illegible] ἂν ὑμᾶς ἐδίδασκον· [illegible] [illegible], εἴ τις ἐμοῦ κατέψευσται, ἐφ' [illegible] [illegible] ἐπιστολὴν. πρῶτον μὲν καὶ πλεῖστον [illegible] τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν, [illegible] [illegible] εὔνοιαν, ἣν πρὸς ζῶντα Λυκοῦρ[illegible] [illegible] καὶ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ φαν[illegible] [illegible] παρέστηκεν, ὡς πολύ μοι περίεστι [illegible] [illegible], οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι πρὸς τοῦτον εἰπ[illegible] [illegible] καὶ τοῦ μηδένα τῶν φίλων ἐγκα[illegible] [illegible] τῆς ἐμαυτοῦ σωτηρίας, φροντίζω. [illegible] [illegible] αὐτὰ ποιῶ. ἀλλ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς σπουδ[illegible] [illegible] μιᾷ γνώμῃ πραγματεύομ[illegible] [illegible] ταῦτα. οὐκ τοῖς κακόν τι νοοῦσιν ὑμῖν [illegible] [illegible] τούτων ἱκανά. ἡδέως δ' ἂν ὑμῖν τὴ[illegible] [illegible] ποιησαίμην νῦν μὲν ἐν κεφαλαί[illegible], [illegible] δι' ἐπιστολῆς μακρᾶς, ἣν, ἐάνπερ ἐγὼ [illegible] [illegible] δίκαια γένηταί μοι παρ' ὑμῶν πρότ[illegible]

ον· οἵτινες (ὦ τί ἂν εἰπὼν μήθ' ἁμαρτεῖν δοκοίην μήτε ψευσαίμην;) λίαν ὀλίγωροι οὔτε τοὺς ἄλλους οὔθ' ὑμᾶς αὐτοὺς αἰσχύνεσθε, ἐφ' οἷς Ἀριστογείτονα ἀφείκατε, ἐπὶ τούτοις Δημοσθένην ἐκβεβληκότες, καί, ἃ τοῖς τολμῶσι μηδὲν ὑμῶν φροντίζειν μὴ λαβοῦσι παρ' ὑμῶν ἔξεστιν ἔχειν, ταῦτ' οὐ διδόντες 1484
μοι, ἵνα, εἰ οἷός τε ὦ, τά τε ὀφειλόμενα εἰσπράξας καὶ τοὺς φίλους ἐρανίσας τὰ πρὸς ὑμᾶς διοικήσω, καὶ μὴ γῆρας καὶ φυγὴν ἐπίχειρα τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πεπονημένων ἔχων κοινὸν ὄνειδος τῶν ἀδικησάντων ἐπὶ ξένης περιϊὼν ὁρῶμαι. βουλομένου δέ μου ἐν μὲν ὑμετέρας χάριτος καὶ μεγαλοψυχίας τάξει τὴν οἴκαδέ μοι ἄφιξιν γενέσθαι, ἐμαυτῷ δὲ λύσιν τῆς γεγοννίας οὐ δικαίως βλασφημίας πορίσασθαι, καὶ μόνον αἰτοῦντος ἄδειαν, ὅσονπερ χρόνον εἰς τὴν ἔκτισιν δεδώκατε, ταῦτα μὲν οὐ συγχωρεῖτε, ἐρωτᾶτε δέ, ὡς ἀπαγγέλλεται πρὸς ἐμέ· Τίς οὖν αὐτὸν κωλύει παρεῖναι καὶ ταῦτα πράττειν; τὸ ἐπίστασθαι αἰσχύνεσθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἀναξίως τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πεπολιτευμένων πράττειν, καὶ τὸ τὰ ὄντα ἀπολωλεκέναι διὰ τούτους, ὑφ' ὧν, ἵνα μὴ διπλᾶ κατάθωνται, ἃ οὐκ ἠδύναντο ἁπλᾶ, ἐπείσθην ὑπογράψασθαι τὴν ἀρχὴν τὰς καταβολάς· παρ' ὧν μετὰ μὲν τῆς ὑμετέρας εὐνοίας ἀφικόμενος μέρος, εἰ καὶ μὴ πάντα, ἴσως ἀνακομισαίμην, ὥστε μηδὲν ἀσχημονεῖν τὸ λοιπὸν τοῦ βίου, ἂν δ', ὡς οἱ ταῦτα λέγοντες ἀξιοῦσί με, ἔλθω, ἅμα ἀδοξίᾳ καὶ ἀπορίᾳ καὶ φόβῳ συνέξομαι. ὧν οὐδὲν ὑμεῖς ἀλογίζεσθε, ἀλλὰ ῥημάτων μοι καὶ φιλανθρωπίας φθονοῦντες, ἂν οὕτω τύχῃ, δι' ὑμᾶς περιόψεσθε ἀπολούμενον· οὐ γὰρ δεηθείην ἄλλων ἢ ὑμῶν. καὶ τότε φήσετε δεινὰ πεπονθέναι με, ἀκριβῶς οἶδα, ὅτε οὔτ' ἐμοὶ πλέον οὐδέν, οὔθ' ὑμῖν ἔσται. οὐ γὰρ δὴ χρήματά γ' εἶναί μοι προσδοκᾶτε ἔξω τῶν 1485
φανερῶν, ὧν ἀφίσταμαι. καὶ τὰ λοιπὰ βούλομαι συναγαγεῖν, ἄν μοι μὴ φιλονείκως, ἀλλ' ἀνθρωπίνως δῶτε τὸ πρὸς τοῦτ' ἀσφαλῶς εἶναι. οὐ μὴν οὐδὲ παρ' Ἁρπάλου με λαβόντα δείξετε· οὔτε γὰρ ἠλέγχθην, οὔτ' ἔλαβον. εἰ δὲ τὸ φανὲς ἀξίωμα τῆς βουλῆς ἢ τὸν Ἄρειον πάγον προσβλέπετε, τῆς Ἀριστογείτονος κρίσεως ἀναμνησθέντες ἐγκαλύψασθε· οὐ γὰρ ἔχω τούτου πικρότερον πρόσταγμα τοῖς τοιαῦτ' ἐξημαρτηκόσιν εἰς ἐμέ. οὐ γὰρ δήπου τοῖς αὐτοῖς γε λόγοις ὑπὸ τῆς αὐτῆς βουλῆς ἀποφανθέντα ἐκεῖνον μὲν ἀφεῖσθαι δίκαιον εἶναι φήσετε, ἐμὲ δὲ ἀπολωλέναι· οὐχ οὕτως ὑμεῖς ἀλογίστως ἔχετε. οὔτε γὰρ ἄξιος, οὔτε ἐπιτήδειος, οὔτε χείρων, ἀτυχὴς μέντοι δι' ὑμᾶς. ὁμολογῶ. πῶς γὰρ

οὐκ ἀτυχής, ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ πρὸς Ἀριστί-τονα ἐμαυτὸν ἐξετάζειν συμβαίνει, καὶ ταῦτ' ἀπολωλότι τῆς σωτηρίας τετυχηκότα; καὶ μή με ὑπολαμβάνετε ὀργίζεσθαι τοῖς λόγοις τούτοις· οὐ γὰρ ἂν πάθοιμι τοῦτο πρὸς ὑμᾶς ἐγώ· ἀλλ' ἔχει τινὰ τοῖς ἀδικουμένοις ῥᾳστώνην τὸ λέγειν, ἃ πάσχουσιν, ὥσπερ τοῖς ἀλγοῦσι τὸ στένειν. ἐπεὶ τῇ γε εὐνοίᾳ οὕτως ἔχω πρὸς ὑμᾶς, ὡς ὑμᾶς ἂν εὐξαίμην πρὸς ἐμέ· καὶ τοῦτ' ἐν πᾶσι πεποίηκα καὶ ποιήσω φανερόν. ἔγνωκα γὰρ ἐξ ἀρχῆς παντὶ τῷ πολιτευομένῳ προσήκειν, ἄνπερ ᾖ δίκαιος πολίτης, ὥσπερ τοὺς
1486 παῖδας πρὸς τοὺς γονέας, οὕτω πρὸς ἅπαντας τοὺς πολίτας ἔχειν, εὔχεσθαι μὲν ὡς εὐγνωμονεστάτων τυγχάνειν, φέρειν δὲ τοὺς ὄντας εὐμενῶς. ἡ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἧττα καλὴ καὶ προσήκουσα νίκη παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι γίνεται. εὐτυχεῖτε.

IV.

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΘΗΡΑΜΕΝΟΥΣ ΒΛΑΣΦΗΜΙΑΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗι ΒΟΥΛΗι ΚΑΙ ΤΩι ΔΗΜΩι ΧΑΙΡΕΙΝ.

Ἀκούω περὶ ἐμοῦ Θηραμένην ἄλλους τε λόγους βλασφήμους εἰρηκέναι καὶ δυστυχίαν προφέρειν. τὸ μὲν οὖν τοῦτον ἀγνοεῖν, ὅτι λοιδορίας, ᾗ μηδὲ μίαν κακίαν καθ' ὅτου λέγεται δεικνύουσιν, οὐδὲν ἔστ' ὄφελος παρ' εὖ φρονοῦσιν ἀνθρώποις, οὐ θαυμάζω· τὸ γὰρ θρασὺν μὲν τῷ βίῳ, μὴ πολίτην δὲ τῇ φύσιν, ἐν ἐργαστηρίῳ δὲ τεθραμμένον ἐκ παιδὸς μὴ αἰσθάνεσθαί τι τῶν τοιούτων εὐλογώτερον ἦν, ἢ συνιέναι. τούτῳ μὲν οὖν, ἐὰν ἀφίκωμαί ποτε καὶ σωθῶ, πειράσομαι διαλεχθῆναι περὶ ὧν εἰς ἐμὲ καὶ περὶ ὧν εἰς ὑμᾶς παροινεῖ, καὶ νομίζω καίπερ οὐδὲν μετέχοντα τοῦ αἰσχύνεσθαι, μετριώτερον αὐτὸν ποιήσειν. ὑμῖν δὲ τοῦ κοινῇ συμφέροντος ἕνεκα βούλομαι διὰ τῆς ἐπιστολῆς, οὓς περὶ τούτων ἔχω λόγους, δηλῶσαι, οἷς πρὸς τὸν νοῦν προσέχοντες ἀκούσατε· οἶμαι γὰρ αὐτοὺς οὐκ ἀκοῆς

φθόνον, ἀλλὰ καὶ μνήμης ἀξίους εἶναι. ἐγὼ τὴν πόλιν τὴν ὑμε-
τέραν εὐτυχεστάτην πασῶν πόλεων ὑπολαμβάνω καὶ θεοφιλε- 1487
στάτην· καὶ ταῦτα οἶδα καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον καὶ τὴν
Διώνην καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον ἀεὶ λέγοντας ἐν ταῖς
μαντείαις καὶ προσεπισφραγιζομένους τὴν ἀγαθὴν τύχην ἐν τῇ
πόλει εἶναι παρ' ὑμῖν. ὅσα τοίνυν περὶ τῶν ἐπιόντων δηλοῦ-
σιν οἱ θεοί, δῆλον ὡς προλέγουσι, τὰς δὲ ἀπὸ τῶν παρεληλυ-
θότων προσηγορίας ἐπὶ ταῖς γεγονυίαις πράξεσι τίθενται. ἃ
τοίνυν ἐγὼ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν, τῶν ἤδη γεγενημένων
ἐστίν, ἀφ' ὧν εὐτυχεῖς ὑμᾶς προσηγορεύκασιν οἱ θεοί. πῶς
οὖν δίκαιον, τοὺς μὲν πεισθέντας εὐτυχεῖς ὀνομάζεσθαι, τὸν δὲ
πείσαντα τῆς ἐναντίας προσηγορίας τυγχάνειν; πλὴν εἰ τοῦτό
τις εἴπῃ, τὴν μὲν κοινὴν εὐτυχίαν, ἧς ἐγὼ σύμβουλος, θεοὺς
τοὺς λέγοντας εἶναι, οἷς οὐ θέμις ψεύδεσθαι, τὴν δ' ἰδίαν
βλασφημίαν, ἣ κατ' ἐμοῦ κέχρηται Θηραμένης, θρασὺν καὶ
ἀπαιδῆ καὶ οὐδὲ νοῦν ἔχοντ' ἄνθρωπον εἰρηκέναι. οὐ τοίνυν
μόνον ταῖς παρὰ τῶν θεῶν μαντείαις ἀγαθὴν οὖσαν εὑρήσετε
ᾗ κέχρησθε τύχῃ, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων θεωροῦντες,
ἂν ἐξετάζητε ὀρθῶς. ὑμεῖς γάρ, εἰ μὲν ὡς ἄνθρωποι τὰ πράγ-
ματα βούλεσθε θεωρεῖν, εὐτυχεστάτην εὑρήσετε ἀφ' ὧν ἐγὼ
συνεβούλευσα τὴν πόλιν γεγονυῖαν, εἰ δέ, ἃ τοῖς θεοῖς ἐξαίρεθ'
ὑπάρχει μόνοις, τούτων ἀξιώσετε τυγχάνειν, ἀδυνάτων ἐφίεσθε.
τί οὖν ἐστι θεοῖς ἐξαίρετον, ἀνθρώποις δ' οὐ δυνατόν; ἁπάν-
των τῶν ἀγαθῶν ἐγκρατεῖς ὄντας κυρίους εἶναι, καὶ αὐτοὺς
ἔχειν, καὶ δοῦναι τοῖς ἄλλοις, φλαῦρον δὲ μηδὲν μηδέποτ' ἐν
ἅπαντι τῷ αἰῶνι μήτε παθεῖν μήτε μελλῆσαι. καὶ μὴν ὑποκειμέ- 1488
νων τούτων, ὥσπερ προσήκει, σκοπεῖτε τὰ ὑμέτερα αὐτῶν πρὸς
τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἐστὶν ἀγνώμων,
ὅστις ἂν ἢ τὰ Λακεδαιμονίοις συμβεβηκότα, οἷς οὐκ ἐγὼ συν-
εβούλευον, ἢ τὰ Πέρσαις, πρὸς οὓς οὐδὲ ἀφικόμην πώποτε,
αἱρετώτερα φήσειεν εἶναι τῶν ὑμῖν παρόντων. καὶ ἐῶ Καππά-
δοκας καὶ Σύρους καὶ τοὺς τὴν Ἰνδικὴν χώραν κατοικοῦντας
ἀνθρώπους ἐπ' ἐσχάτων γῆς, οἷς ἅπασι συμβέβηκε πολλὰ καὶ
δεινὰ πεπονθέναι καὶ χαλεπά. ἀλλὰ νὴ Δία τούτων μὲν ἄμει-
νον ὑμᾶς πράττειν ἅπαντες ὁμολογήσουσι, Θετταλῶν δὲ καὶ
Ἀρκάδων καὶ Ἀργείων χεῖρον ἤ τινων ἄλλων, οἷς ἐν συμμα-
χίᾳ συνέβη γενέσθαι Φιλίππῳ. ἀλλὰ τούτων καὶ πολὺ βέλτιον
ἀπηλλάχατε, οὐ μόνον τῷ μὴ δεδουλευκέναι, (καίτοι τί τηλι-
κοῦθ' ἕτερον;) ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς μὲν πάντας αἰτίους εἶναι δο-

κεῖν τῶν τοῖς Ἕλλησι κακῶν συμβεβηκότων διὰ Φίλιππον καὶ τῆς δουλείας, ἐξ ὧν εἰκότως μισοῦνται, ὑμᾶς δ' ὁρᾶσθαι ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων καὶ σώμασι καὶ χρήμασι καὶ πόλει καὶ χώρᾳ καὶ πᾶσιν ἠγωνισμένους. ἀνθ' ὧν εὔκλειαν εἰκὸς ὑπάρχειν καὶ χάριν ἀθάνατον παρὰ τῶν τὰ δίκαια βουλομένων ποιεῖν. οὐκοῦν ἀφ' ὧν ἐγὼ συνεβούλευσα τῶν μὲν ἀντιστάντων ἄριστα πράττειν τῇ πόλει συμβέβηκε, τῶν δὲ συνηγωνισμένων ἐνδοξοτέρᾳ εἶναι περίεστι. τοιγαροῦν ἐπὶ τούτοις οἱ θεοὶ τὰς μὲν μαντείας τὰς ἀγαθὰς ὑμῖν διδόασι, τὴν δ' ἄδικον βλασφημίαν εἰς κεφα-
1489 λὴν τῷ λέγοντι τρέπουσι. γνοίη δ' ἄν τις, εἰ προέλοιτο ἐξετάσαι τὰ ἐπιτηδεύματα, ἐν οἷς ζῇ. ἃ γὰρ ἂν καταράσαιτό τις αὐτῷ, ταῦτ' ἐκ προαιρέσεως ποιεῖ. ἐχθρὸς μὲν γάρ ἐστι τοῖς γονεῦσι, φίλος δὲ Παυσανίᾳ τῷ πόρνῳ, καὶ θρασύνεται μὲν ὡς ἀνήρ, πάσχει δ' ὡς γυνή, καὶ τοῦ μὲν πατρὸς ἐστι κρείττων, τῶν δ' αἰσχρῶν ἥττων, οἷς δ' ὑπὸ πάντων δυσχεραίνεται, τούτοις τὴν διάνοιαν ἀγάλλεται, αἰσχρορρημοσύνῃ καὶ τῷ λέγεσθαι ταῦτ', ἐφ' οἷς ἀλγοῦσιν οἱ ἀκούοντες, ὁ δ', ὡς ἀφελὴς καὶ παρρησίας μεστός, οὐ παύεται. καὶ ταῦτα οὐκ ἂν ἔγραψα, εἰ μὴ κινῆσαι τὴν ἐν ὑμῖν μνήμην τῶν προσόντων αὐτῷ κακῶν ἠβουλόμην. ἃ γὰρ ἂν εἰπεῖν ἄν τις ὀκνήσαι, καὶ γράψαι φυλάξαιτ' ἄν, οἴομαι δὲ κἂν ἀκούσαντα δυσχερᾶναι ταῦτα ἀπὸ τοσούτων, ἃ μνησθεὶς οἶδεν ἕκαστος ὑμῶν πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ αἰσχρὰ τούτῳ προσόντα, ὥστ' ἐμοί τε μηδὲν ἀναιδὲς εἰρῆσθαι, καὶ τοῦτον ὑπόμνημα τῶν ἑαυτοῦ κακῶν ὀφθέντα πᾶσιν εἶναι. εὐτυχεῖτε.

V.

ΠΡΟΣ ΗΡΑΚΛΕΟΔΩΡΟΝ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ἩΡΑΚΛΕΟΔΩΡΩι ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

Οὔθ' ὅπως χρὴ πιστεύειν οἷς ἀπήγγειλέ μοι Μενεκράτης οὔθ' ὅπως ἀπιστεῖν ἔχω. ἔφη γὰρ Ἐπίτιμον ἐνδεδεῖχθαι μὲν

αὶ ἀπῆχθαι ὑπὸ Ἀράτου, σὲ δὲ ἀγωνίζεσθαι καὶ ἁπάντων αὐ- 1490
ῷ χαλεπώτατον εἶναι. δέομαι δή σου πρὸς Διὸς ξενίου καὶ
ἄντων τῶν θεῶν, μή με καταστήσῃς ἀηδεῖ καὶ δεινῷ μηδενὶ
ριπετῇ. εὖ γὰρ ἴσθι, χωρὶς τοῦ μέλειν μοι τῆς Ἐπιτίμου
στηρίας καὶ νομίσαι μεγάλην ἂν συμφορὰν, εἴ τι πάθοι, καὶ
ύτου σὺ συναίτιος εἴης, αἰσχύνομαι τοὺς συνειδότας μοι τοὺς
γους, οὓς ἐγὼ περὶ σοῦ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἔλεγον,
πεικῶς ἐμαυτὸν ἀληθῆ λέγειν, οὐκ ἐκ τοῦ πεπλησιακέναι σοι
ῶραν ἔχων, ἀλλ' ὁρῶν, ὅτι δόξης ἐπιτυγχάνων καὶ παιδείαν
εδέχου, καὶ ταῦτα [τὴν] ἀπὸ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς, ἥπερ
τὶν ὡς ἀληθῶς τῶν μὲν πλεονεκτημάτων καὶ τῶν περὶ ταῦτα
φισμάτων ἔξω, τοῦ βελτίστου δὲ καὶ τοῦ δικαιοτάτου περὶ
νθ' ἕνεκα ἐξητασμένη· ἧς μὰ τοὺς θεοὺς τῷ μετασχόντι μὴ
χὶ ἀψευδεῖν καὶ πρὸς ἅπαντας ἀγαθῷ εἶναι οὐχ ὅσιον ἡγοῦ-
ι. γένοιτο δ' ἂν μοι κἀκεῖνο τῶν χαλεπωτάτων· εἰ γὰρ
ηκὼς κατ' ἐμαυτὸν εὐνοϊκῶς ἔχειν σοι τὴν ἐναντίον γνώμην
λαβεῖν ἀναγκασθείην, δι' ἃ δὴ ὑπολαμβάνω παρεωρᾶσθαι
πεφενακίσθαι, κἂν μὴ φῶ, νόμιζε οὕτως ἕξειν. εἰ δὲ ἡμῶν
πεφρόνηκας, ὅτι τῶν πρώτων οὐκ ἐσμέν πω, λόγισαι, ὅτι
σὺ τότ' ἦσθα νέος καὶ τὴν ἡλικίαν εἶχες, ἣν ἡμεῖς νῦν, ἐκ
τοῦ συμβουλεύειν καὶ πράττειν γεγένησαι τηλικοῦτος. καὶ
ν τοῦτο συμβαίη. τὸ μὲν γὰρ εὖ βούλεσθαι πάρεστι, τῆς
τύχης συλλαμβανούσης καὶ τοὔργον γένοιτ' ἄν. καλὸς οὖν
νος χάρις δικαία· ἣν καὶ σὺ ποίησαι πρὸς ἐμέ. καὶ μηδ' 1491
ἑνὸς τῶν σοῦ φρονούντων χεῖρον ἄγου μηδὲ ἡττῶ, ἀλλ'
ένους ἄγε ἐπὶ τὰ σοὶ δοκοῦντα. καὶ πρᾶττε οὕτως, ὅπως
ενὸς τῶν ὁμολογηθέντων στερηθῶμεν, ἀλλ' Ἐπιτίμῳ γένη-
σωτηρία τις καὶ ἀπαλλαγὴ τῶν κινδύνων. παρέσομαι δὲ
τὸν χρόνον κἀγὼ, καθ' ὃν σὺ φῂς καιρὸν εἶναι. γράψας
μοι πέμψον, ἢ καὶ ὡς φίλῳ ἐπίστελλε. εὐτύχει.

VI.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΚΑΙ ΤΩ ΔΗΜΟΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗι ΒΟΥΛΗι ΚΑΙ Τ ΔΗΜΩι ΧΑΙΡΕΙΝ.

Ἦλθεν ἐπιστολὴ παρ' Ἀντιφίλου πρὸς τοὺς τῶν συμμά
συνέδρους, τοῖς μὲν βουλομένοις ἀγαθὰ προσδοκᾶν ἱκανῶς
γεγραμμένη, τοῖς δ' ὑπηρετοῦσιν Ἀντιπάτρῳ πολλοὺς καὶ δυ
ρεῖς ἀπολείπουσα λόγους, οἳ παραλαβόντες τὰ παρ' Ἀντιπάτ
γράμματα πρὸς Δείναρχον ἐς Κόρινθον ἐλθόντα ἁπάσας τὰς
Πελοποννήσῳ πόλεις τοιούτων λόγων ἔπλησαν οἵων εἰς κε
λὴν αὐτῶν ἀποστρέψειαν οἱ θεοί. ἀφικομένου δὲ τοῦ ν
ἥκοντος μετὰ τοῦ παρ' ἐμοῦ φέροντος γράμματα παρὰ Πο
1492 μαίστου πρὸς τὸν ἀδελφὸν Ἐπίνικον, ἄνδρα ὑμῖν εὔνουν κ
ἐμοὶ φίλον, κἀκείνου πρὸς ἐμὲ ἀγαγόντος, ἀκούσαντί μοι
ἔλεγεν ἐδόκει πρὸς ὑμᾶς αὐτὸν ἀποστεῖλαι, ὅπως πάντα σαφ
ἀκούσαντες τὰ ἐν τῷ στρατοπέδῳ γεγονότα τοῦ περὶ τὴν μάχ
παραγεγενημένου τότε εἰς τὸ παρὸν θαῤῥῆτε καὶ τὰ λοιπά, τ
θεῶν θελόντων, ἃ βούλεσθε, ἕξειν ὑπολαμβάνητε. εὐτυχεῖτε.

SCHOLIA VETUSTA

IN

DEMOSTHENEM.

AD SCHOLIA IN DEMOSTHENEM PRAEFATIO JO. JACOBI REISKE.

Neque excludere prorsus ab editione Demosthenis mea vetusta in oratorem scholia visum fuit, neque eam nugarum farragine onerare. Nugantur enim plerumque Scholiastae, et mihi quidem nunquam non animus ab eorum consortio refugit, hominum ineptorum, quorum stultitiam saepe nescias utrum rideas magis, an misereris. Cedendum tamen fuit mori saeculi. Sunt enim haud pauci, qui, tametsi a graecis scholiastis nasum procul habeant, tanquam a sterquilinio aut valetudinario quodam, in quo haud male quidem illi mihi sapere videntur, vetustum tamen aliquem auctorem, in quem scholia exstent, ubi videant sine illis editum, deesse illi editioni partem optimam, invidiose occlamitent. Alii mirifice sibi placent et beati videntur exsultantque, ubi male sani alicujus grammaticastri commenta, incendio expurganda, e membranis, quas jactant, ediderint. Quorum levitatem perinde rideo, atque istorum, quos paulo ante notabam, malignitatem. Per me si stetisset, scholiorum prorsus nihil Demostheni meo addidissem; pleraque enim cassa nuce inaniora, futilia, insulsa, trivialia, puerilia sunt; oratio intolerabiliter soloecissat. Verum torrenti quis resistat? Placuit igitur Ulpiani, cui vulgo tribuuntur, commentarios aliis, si qui volent, curandos relinquere, sola dare hic loci, quae codices a me usurpati Bavaricus et Augustanus dedissent; non quo vulgatis me-

liora essent; sunt enim paene eadem; sed quo editioni meae novitatis gratiam aliquam afferrent, eoque vendibiliorem redderent et criticis quodammodo necessariam, tum ut vulgata lectio Ulpiani cum hac nova posset conferri et haud raro quoque hinc emendari. Scholiorum Augustanorum partem vix tertiam Hieronymus Wolfius ediderat, et eam quidem parum fideliter. Ego plena et bona fide reddidi, quoad legi poterant. Multa enim bibliopegi cultellus abstulerat, multa vetustate, fumo, sordibus, contritu digitorum obliterata erant. Simon Fabricius optime his de scholiis meritus est, homo alias in literis obscurus: doctum tamen eum et industrium fuisse testatur opera ab eo his in scholiis e membranis Augustanis exscribendis navata. Qui nisi viam mihi communivisset, et compendia vocabulorum, quibus illa scholia exarata erant, me docuisset, tametsi in quibusdam lapsus est, nunquam ego ausus essem ea exscribere. Non Fabricio imputandae sunt tam crebrae et tam abnormes παραδιορθώσεις, quae Wolfianam horum scholiorum editionem dedecorant, sed ipsi Wolfio, qui, quae minus intelligeret, statim arbitratu suo mutavit, plerumque in peius, aut in locum eorum, quae Fabricius legere nequisset, commenta sua suffecit. Neque egomet ipse affirmare ausim, me veras codicis Aug. lectiones ubique locorum aut assecutum esse, aut reddidisse. Facile fiat, et vereor, ne non raro factum sit, ut ego quoque, qui die 7. Junii 1767. illa scholia exscribere coeperim, et d. 11. Julii eiusdem anni laborem hunc absolverim, et, obrutus atque districtus aliarum rerum agendarum multitudine, otio destitutus fuerim apographum meum cum membranis ipsis rursus comparandi, quae membranae a me paulo post ad dominos remissae sunt, suspicor igitur, factum esse passim locorum, ut peccaverim, non meditate et lente rem gerens, sed festinans labore defungi, necessario quidem illo, sed injucundo et quem invita Minerva tolerarem. Quod si ergo hoc in genere ego quoque humani quid passus fuero, ut fidei publicae imponerem, culpae veniam rogo ab invito et imprudente commissae. Discant hinc, qui bibliothecis praesunt, ex eo, quod codices suos viris doctis usurpandos dent, pretio codicum nihil decedere. Fieri nequit, ut unus homo, praesertim festinans, omnia cernat et enotet. Posteriores, eosdem in codices cum incidunt, plura pauciorave observant a majoribus praetervisa. Saepe quoque locus dubitationis incidit, uter verum viderit,

prior an posterior. Debent igitur ejusmodi membranae a dominis sancte et religiose eustodiri, ut supersit arbiter idoneus liti dirimendae. Quare majorem in modum a viris doctis peto atque contendo, si qui aut Augustae sunt aut erunt, aut si quibus aliis alibi locorum copia codicum Augustanorum fiet, ut codicem Demosthenis Augustanum, a me diligenter tractatum, nihilominus tamen majori etiam diligentia examinent, quoniam cum credibile tum certum adeo est, nonnulla meam diligentiam effugisse.

In Bavarico duplicis erant generis scholia, alia a manu antiqua exarata, eadem, quae totum codicem exaravit, alia a nova sordidiore. Posterioris generis scholia, quae mihi videbantur Moschopuli esse, deteriora, paene solummodo interlinearia, vocabulis brevissime per alia intellectu faciliora declarandis destinata, omisi. Vetustiora autem illa cum ipse exscripsissem, sed sine ordine, disiectis in schedis, in mandatis dedi Heslero meo, ut ex ordine illa denuo ex ipso codice Bavarico exscriberet: quod ille pro more suo et promte atque expedite et fideliter feliciterque exsecutus est. Debeo hoc Heslero, ita de me merito, ut, quia non videor ejus erga me pietatem alio luculentiore modo remunerari posse, amore saltim et piis votis et condenda hoc loco memoria nominis ad posteros perventura remunerer. Disciplinae meae adhuc alumnus cum esset, ingenium, industriam, pudorem atque honestatem morum mihi in paucis vel maxime approbavit. Theologicis, quibus se postmodum addixit studiis, adjunxit egregiam literarum graecarum et latinarum peritiam; mirifica laborum ei est patientia, et spectata sollertia fidesque in exsequendis muniis, quae ei mandentur. Praeter indices in Theocritum, tam non contemnendos illos, ut potius optandum sit, in multos auctores graecos exstare similes illis, et praeter haec scholia Demosthenica debeo ei apographa bene multorum codicum graecorum: callet enim ductus librariorum graecorum et subtilissimos et intricatissimos, atque expedit felicissime, ut saepe miratus sim. Exscripsit mihi scholia in Theocritum Genevensia, alia in eundem poetam, item in Hesiodum atque Pindarum ex Augustano codice, scholia duplicis generis in Aristiden e duobus codicibus Monachiensibus, Eudoxi (ut vulgo putatur) Lexicon, item illud celebre Photii, Iulii Pollucis, hominis Christiani, Chronicon, alia. Neque hoc praetereundum, recentia a prelo typographico folia Demosthenis mei eum a mendis purgasse.

Voluntate quidem et votis si quid efficere queam, fortunis Heikrum in amplissimis collocem. Sed obstare videntur labes quaedam corporis congenitae. —

Scholiis hisce ex Augustano et Bavarico libro petitis adjunxi pauca quaedam, quae Aldina a Lessingio V. C. mecum communicata suppeditavit. Nolui illa inter se commiscere. Stultum et noxium est omnia omnium scholia in unum cinnum conjicere, ut factum est in Aristophane et Theocrito. Singula singulorum seorsum ponenda sunt, quo melius et auctores dignoscantur, et certius judicium de cujusque pretio feratur, neque sibi ipsa scholia repugnent. Augustani scholia ubi cum vulgatis conveniunt, apposui numeros paginarum et versuum editionis Morellianae, sed his uncis ( ) inclusos: quibus autem haec signa cum numeris adscripta non sunt, ea scholia vulgo non prostant. Integra malui dare scholia utriusque codicis, quam varietatis lectionis solummodo enotare, duabus de causis: 1) quod tota explicate reddita non multo plus videbantur chartarum absumtura, atque varietas lectionis sola implevisset; 2) quod praevidebam multos fore, quibus sola haec ad manum esset futura nostra Demosthenis editio; quibus nudus variantium index nulli usui erat futurus. O quantum mihi periit boni otii in illis scholiis, saepe cassa nuce non dignis, exscribendis et digerendis et ad paginas versusque nostraeque editionis atque Parisinae alligandis, quod otium in lectione et meditatione auctorum bonae notae veterum recentiorumque multo majori cum fructu et delectatione animi poterat collocari. Sed debemus, quotquot sumus editores veterum auctorum, lectoribus hanc λειτουργίαν, ut ipsorum in gratiam multas magnasque et peracerbas devoremus molestias, et baiulorum praestemus vicem, negotio nostro ipsorum otium redimentes. Bene norat Wolfius huius operae taedium; quapropter etiam scholia illa sic temere projecit, nullis additis numeris, qui sedes eorum indicarent. Cui socordiae, patientiam posterorum pro ludibrio habenti, quam saepe stomachatus et mala multa imprecatus sim, haud juvat commemorare. Superest, ut lectores his, si quae sunt, sudore meo partis bonis utantur, eaque cum vulgatis conferant. Nam a me quidem hoc in genere nolim quicquam plus exspectari. Scripsi Lipsiae d. 18. Aug. 1770.

SCHOLIA

IN

DEMOSTHENEM

E CODICE BAVARICO.

IN OLYNTHIACAM PRIMAM.

9. 1. Ἀντὶ πολλῶν ἂν] ἐκ πλαγίου ἐπαίνου τῶν ἀκροατῶν, χρηστοῦ ὑποκειμένου πράγματος· καὶ ἔστι πρῶτος τόπος τῶν ἐξ ὑπολήψεως. ἠθικὸν καὶ πραγματικὸν ποιεῖ τὸ προοίμιον· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει μέτριον καὶ ἐπιεικὲς ἦθος ἔχον εὔνουν ποιεῖ τὸν ἀκροατήν· ἡ δὲ λύσις τῶν ἀντιπιπτόντων καὶ ἡ σπερματικὴ τῶν κεφαλαίων ἐπαγωγὴ πραγματικὸν ποιεῖ τὸ προοίμιον· ἴδιον γὰρ τοῦ ῥήτορος μὴ μόνον ἀπὸ τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς κεφαλαίων ποιεῖσθαι τὰ προοίμια, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐφορμοῦντα (Paris. ὑφορμοῦντα) εὐθὺς ἐν ἀρχῇ θεραπεύειν. Aliud scholion: σύντομον τὸ προοίμιον διὰ τὴν τῶν πραγμάτων χρείαν. Aliud: σημείωσαι, ὅτι τὸ προοίμιον πλέκεται ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου καὶ τοῦ δυνατοῦ· καὶ γὰρ ὁ σύμπας λόγος ἀπὸ τῶν αὐτῶν προῆκται· λυποῦν δὲ ἦν αὐτὸν τὸ κατὰ τὰ θεωρικὰ χρήματα· διὸ καὶ ἐν ἀρχῇ λεληθότως κατασκευάζει τοὺς ἀκροατὰς καταφρονεῖν χρημάτων. μεθ' ὑπερβολῆς δὲ ἐχρήσατο τῷ νοήματι, οὐχ ἁπλῶς χρημάτων εἰπὼν, ἀλλὰ πολλῶν: εἰ γὰρ πολλῶν, πολλῷ μᾶλλον ὀλίγων. νομίζω δὲ εἶπε, καὶ οὐ πέπεισμαι, ὅτι τὸ μὲν ἠθικὸν ὂν εἰς συγκατάθεσιν ἄγει τὸν ἀκροατὴν, τὸ δὲ ἀπόφασιν ἔχον φιλόνεικον αὐτὸν μᾶλλον καθίστησι. ἄλλως· ὅτι τὸ νομίζω καὶ τὸ δοκεῖν· ὡς ἤδη καὶ ἐν τοῖς συγκριτικοῖς ἢ Σωκρατικαῖς εἴρηται. καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ πάντως ἐπὶ ἀμφιβόλου τάττουσιν οἱ παλαιοὶ, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐπὶ τοῦ

ἀληθεύειν. οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα τὸ νομίζω ἀντὶ τοῦ κρίνω καὶ πιστεύω. τὸ δὲ ὑμᾶς πολλὴν ἔμφασιν ἔχει, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ὑμᾶς, οὓς οὐχ εἷλε πλοῦτος ὁ Περσικὸς, οὐ Λακεδαιμόνιοι ὑπισχνούμενοι. 4. ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν] πάντας προτρέπει λέγειν, ἵνα διὰ τούτου καὶ τὸν φθόνον φύγῃ, ὡς μὴ βουλόμενος λέγειν μόνος, καὶ ἵνα τὴν αὐτοῦ συμβουλὴν προέλοιντο, κρείττων ἁπάντων τῶν συμβούλων ἀποδειχθῇ. 7. λάβοιτε] ὁριστικῶς δεῖ ἐκλαβεῖν τὸ λάβοιτε, ἵν᾽ ᾖ ὅτι οὐκ ὀφείλετε λαμβάνειν τὰ ἀπὸ ἐσκεμμένου συμβουλεύοντος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοσχεδιάζοντος· ἐπέρχεται γὰρ καὶ τούτῳ πολλὰ τῶν δεόντων εἰπεῖν περὶ [Paris. παρὰ] τῆς ὑμετέρας εὐτυχίας. 8. τῶν δεόντων] δέοντα καλοῦμεν οὐ τὰ συμφέροντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πρέποντα. 10. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς] ἀκόλουθον τῷ προτέρῳ προοιμίῳ τὸ δεύτερον. ἐκεῖ γὰρ προκαλεσάμενος τοὺς βουλομένους συμβουλεύειν, νῦν ἐκ περιουσίας τὸν καιρὸν σύμβουλον ἐπήγαγε [Paris. εἰσήγαγεν], ὥσπερ ἐνδεικνύμενος ὅ τι μὲν ἐροῦσιν οἱ ῥήτορες ἄδηλον, ὁ μέντοι καιρὸς τήνδε τὴν γνώμην ἀποφαίνεται. καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐκ προσωποποιΐας ὁ λόγος· διενήνοχε δὲ τοῖς [P. τῆς] παρὰ τοῖς ποιηταῖς, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν αὐτὸν τὸν καιρὸν ποιοῦσι φθεγγόμενον, ἤ τι ἕτερον, φωνῆς οἷς οὐ μέτεστιν, ὁ μέντοι ῥήτωρ τὴν ἐκείνου φωνὴν ὑποκρίνεται, τὸ πιθανὸν τῷ λόγῳ κατασκευάζων. 14. ἡμεῖς δ᾽ οὐκ οἶδ᾽ ὅντινα] τοῦτο τὸ σχῆμα λέγεται ὑποσιώπησις· ὅταν μέλλῃ τις ἐπιφέρειν τραχύ τι καὶ λοιδορίας ἐχόμενον, μὴ βούληται δὲ διὰ τὸ ἐπαχθὲς αὐτὸ λέγειν, ἀλλὰ δι᾽ αἰνιγμάτων σημήνῃ [P. σημαίνῃ]. καὶ γὰρ ἐνταῦθα βουλόμενος λέγειν, ὅτι ὁ μὲν καιρὸς πάντα ποιεῖ, παροξύνων ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σωτηρίαν τῶν πραγμάτων, ἡμεῖς δὲ ῥαθυμοῦμεν, καὶ οὐ προσέχομεν αὐτοῖς, ἀλλὰ θέαις τε καὶ τρυφαῖς σχολάζομεν· καὶ ὑπεσιώπησε μὲν τοῦτο διὰ τὸ δυσχερὲς, ἐπήγαγε δὲ, οὐκ οἶδ᾽ ὅντινά μοι δοκοῦμεν τρόπον ἔχειν πρὸς αὐτά. διαφέρει δὲ τῆς ἀποσιωπήσεως, ὅτι ἐκείνη μὲν παντελῶς ἀποσιωπᾷ τὸ πρᾶγμα, ὡς τὸ, οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς οὐδὲν εἰπεῖν, ἡ δὲ ὑποσιώπησις αἰνίττεταί τι, ὡς ἐνταῦθα. εἴη ἂν [hic Paris. οὖν addit] τοῦτο τὸ κῶλον συμπέρασμα τοῦ προοιμίου, κατασκευῆς οὔσης τῆς [Par. τοῦ] εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας [hic Par. addit αὐτῶν φροντίζετε, quae autem sequuntur, ea prorsus omittit]· τὸ ἐπαχθὲς δὲ βουλόμενος εἰπεῖν καὶ ἑαυτὸν ἐγκατέμιξε τῷ ἐγκλήματι, ἡμεῖς εἰπὼν, καὶ οὐχ ὑμεῖς. 15. ἔστι δὴ] γνώμης ἀπόφασις· ἔστι δὲ ἐντεῦθεν ἀρχὴ καὶ εἰσβολὴ τοῦ συμφέροντος. antep. τὴν ταχίστην] ἀντὶ τοῦ ταχέως.

10. 6. τρέψηται καὶ παρασπάσηταί τι] τὸ βέβαιον τῶν Ὀλυνθίων ἐδήλωσεν, ὅτι καὶ μὴ βουλομένους αὐτοὺς τρέψηται καὶ παρασπάσηται [P. τρέψεται καὶ παρασπάσεται]. εἴληπται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῶν καταφευγόντων εἰς διαλόγους [P. εἰς τοὺς βωμοὺς] καὶ βίᾳ ἀποσπωμένων· ἢ ὡς ἐπὶ μέλους τινὸς σώμα-

τος, ἵνα δείξῃ τὴν ἑνότητα τῶν Ὀλυνθίων. 7. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς] τὸ σχῆμα παρὰ προσδοκίαν· τὸ δὲ ἐπιεικῶς ἀντὶ τοῦ πάνυ. 16. δῆλον γάρ ἐστι] ἀντιστροφή· εἶτα ἐπάγει τὴν αἰτίαν. 18. καὶ ἴσασιν] τοὺς Ὀλυνθίους μὴ πιστεύειν αὐτῷ, μηδὲ βουλεύεσθαι προέσθαι ἑαυτοὺς αὐτῷ. τί οὖν, ὅτι εἰσί τινες προδόται παρὰ τοῖς Ὀλυνθίοις, οἵτινες ἔσονται προδοῦναι τὴν πόλιν, ἐπάγει [quod verbum in Par. deest], ὡς οὐδὲ τούτους ἐνδέχεται [P. ἀντέχεται] τοῦτο [P. deest] ποιῆσαι. ἴσασι γάρ, ὅσα ἐποίησεν εἰς τοὺς προδότας τῶν Ἀμφιπολιτῶν τοὺς ἀνοίξαντας αὐτῷ τὰς πύλας. εἰσελθὼν γὰρ αὐτοὺς πρώτους ἐφόνευσε, λέγων, εἰ τῶν ἰδίων πολιτῶν οὐκ ἐφείσασθε, πόσῳ γε μᾶλλον οὐ μέλλετε καὶ περὶ ἐμὲ ὕστερον γενήσεσθαι. [inter ὕστερον et γενήσεσθαι vocabulum unum et alterum interest, sed glutine obliterata sunt, ut agnosci nequirent.] 20. Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους] Πύδνα τὸ νῦν Κίτρος. Aliud scholion: Πύδνα πόλις Μακεδονίας· αὕτη ἀπέστη τοῦ ὑπακούειν Φιλίππῳ, καὶ ἐστράτευσε κατ' αὐτῆς, καὶ περὶ ταύτην τοιοῦτόν τι συνέβη· κἀκεῖσέ τινες προδεδώκασιν, εἶθ' ὕστερον γνόντες, ὅστις [Paris. ὡς] οὐκ ἂν αὐτῶν φείσοιτο [P. φείσαιτο], ἔφυγον ἐπὶ τὸ Ἀμύντιον, ἱερὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· κολακεύοντες γὰρ αὐτοῦ τὸν πατέρα [P. αὐτὸν πρώην] οἱ Πυδναῖοι, ἱερὸν αὐτῷ ἐποίησαν· ὅμως οὐδ' ἐκεῖσε καταφυγόντων ἐφείσατο. [verba ab ὅμως ad ἐφείσατο in Paris. desunt.] ἀλλ' ἀναστήσας αὐτοὺς ὅρκοις, ἐπὶ τῷ μηδὲν ποιῆσαι ἐξελθόντας, ἀνεῖλεν. ibid. καὶ ὅλως] εἰπὼν τὰ μερικά, παραδείκνυσι [P. παραδείγματα] τῷ καθολικῷ τῆς γνώσεως [P. γνώμης] ταῦτα ἐπισφραγίζεται. 22. ταῦτ' οὖν] κατασκευὴ τοῦ δευτέρου προοιμίου. 23. καὶ τἄλλ', ἃ προσήκει] ὥσπερ ἂν εἰ ἔλαβε [Par. ἔλεγε] τὰ τῶν προγόνων διηγήματα, ὅτι ἔθος εἶχον ἐκεῖνοι σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας. 27. μηδὲν ἐλλείποντας] σφόδρα τεχνικῶς, ἵνα, εἰ συμβῇ ἡττηθῆναι αὐτόν, ἔχει ἀπολογίαν τὸ ἐλλεῖψαί τινα ὧν συνεβούλευσε. ibid. οὐδὲ γὰρ λόγος, οὐδὲ σκῆψις] λόγος ἡ ἀπολογία, σκῆψις δὲ ἡ πρόφασις. penult. νυνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρυλλεῖτε] πρῶτον μὲν περὶ τοῦ παραληπτικοῦ [P. τῷ περιληπτικῷ sine περὶ] πάντας εἰς συγκατάθεσιν ἤγαγεν ὧν αὐτὸς βούλεται· δεύτερον ἐθρύλλουν [P. ἐθρυλλεῖτε, et post δεύτερον, δὲ] εἰπών, τὴν τῆς μετανοίας ἀνῄρηκε πρόφασιν· οὐ γὰρ κρύφα, οὐδὲ ἐν ἀποῤῥήτῳ περὶ τούτων ἐλέγομεν, ἀλλὰ σὺν [Par. πάντες] βοῇ καὶ θορύβῳ, [hic addit Paris. χρώμενοι] τὸ ἐκπολεμοῦν [haec duo vocabula in Paris. desunt] τοὺς Ὀλυνθίους τῷ Φιλίππῳ· τοῦτο γὰρ τὸ ἐθρύλλουν δύναται.

11. 7. οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον] συστήσας τὴν γνώμην τῶν Ὀλυνθίων, καὶ βεβαίους συμμάχους ἀποδείξας, ἕρμαιον ποιεῖται τῶν Ἀθηναίων τὸ πρᾶγμα, καὶ καιροῦ τινος εὐτυχίαν καλεῖ· τὰ γὰρ παραπεπτωκότα τῶν τυχαίων ἐστὶ καὶ ἀπ' ἀπροσδοκήτων γινομένων. [P. καὶ τῶν ἐξ ἀπροσδοκήτου συμβαινόντων.]

10. εἰ γὰρ, ὅθ' ἥκομεν] παροξύναι βουλόμενος ἀναμιμνήσκει τῶν προτέρων, ὧν [P. ἐν οἷς] ἐζημιώθη δι' ἀργίαν. Θηβαῖοι πολεμοῦντες Λακεδαιμονίοις ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας ἐνίκησαν αὐτοὺς κατὰ κράτος· ὅθεν εὐθὺς διέβησαν ἐπὶ τῆς Εὐβοίας, ὡς δῆθεν βουλόμενοι ταύτην χειρώσασθαι, τὸ δὲ ἀληθὲς, ἵνα ταύτην λαβόντες καὶ κατὰ τῶν Ἀθηναίων χωρήσουσιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐξῆλθον Εὐβοεῦσι συμμαχήσοντες, καὶ συμβαλόντες ἐνίκησαν τούτους, ὥστε καὶ σπονδαῖς αὐτοὺς διατεθῆναι ὑπὲρ τῶν πεπτωκότων, ἵνα λαβόντες τούτους ἀναχωρήσωσιν· ἐπανελθόντες δὲ ἐκ τῆς μάχης, εὗρον ἐν ταῖς Ἀθήναις δύο πρέσβεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν, Ἱέρακα καὶ Στρατοκλέα, παρακαλοῦντας, ὥστε ἐξελέσθαι καὶ παραλαβεῖν τὴν Ἀμφίπολιν πολεμουμένην ὑπὸ Φιλίππου. 12. κελεύοντες] προτρεπόμενοι. 15. εἴχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε] σχετλιάζοντος ὥσπερ καὶ ὀδυρομένου τὸ ῥῆμα, ὅτι διὰ ῥαθυμίαν μόνην τὴν Ἀμφίπολιν ἀπώλεσαν. 17. καὶ πάλιν] ἐν τάχει καὶ ἄνευ συνδέσμου κατέλεξε τῶν χωρίων [P. τὰ χωρία], δεδιὼς, μὴ μέγαν καταστήσαι Φίλιππον· τὰ δὲ λοιπὰ παρῃτήσατο διὰ τὸ μὴ φοβῆσαι τὸν δῆμον. ibid. Πύδνα] τὸ νῦν Κίτρος. ibid. Ποτίδαια] ἡ νῦν Βύῤῥυια. (sic.) 19. εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ] ὥσπερ ἀντιπίπτον λύει, ἵνα μὴ εἴπῃ ὁ Ἀθηναῖος· καὶ πῶς ἠδυνάμην τοσούτοις ἐν τῷ αὐτῷ βοηθῆσαι· ἐπάγει, ὥστε, εἰ ἑνὶ τῷ πρώτῳ [in Par. inter ἑνὶ et τῷ πρώτῳ additur μόνῳ] προθύμως ἐβοηθήσατε, οὐκ ἂν τοῦ δευτέρου ἥψατο. 21. ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ] τοῦτο σημαντικόν ἐστι τῆς Φιλίππου ταπεινότητος· καθ' ὧν γὰρ ἐξουσίαν ἔχομεν ὅ τι βουλόμεθα πράττειν, κατὰ τούτων τὸ χρῆσθαι λέγομεν· διὸ καὶ τοῖς φίλοις χρῆσθαι λέγομεν, ὅτι τὰ δοκοῦντα ἡμῖν ὑπουργοῦσιν. 23. τὰ δὲ μέλλοντα] ὑπογράφει [in Paris. ante ὑπογράφει additur ὥσπερ] καὶ χαρακτηρίζει ὑμῖν ἐνταῦθα τῶν ἀργῶν γε καὶ ῥᾳθύμων τὴν φύσιν. τὸ δὲ σχῆμα ὑποσιώπησις. [Postrema a τὸ δὲ in Paris. desunt.] 24. ηὐξήσαμεν] βούλεται διὰ τούτων δεῖξαι, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐστι καὶ νῦν αὐτὸν καθελεῖν διὰ τῆς σπουδῆς, ὥσπερ καὶ ἐν αὐτοῖς ἐγένετο τὸ ποιῆσαι αὐτὸν μέγαν διὰ ῥᾳθυμίας. [in Paris. post διὰ additur τῆς.] 27. τίς οὗτος] τινὲς τὸ τίς κατὰ ἐρώτησιν, τὸ δὲ οὗτος κατὰ ἀπόκρισιν· ἄλλοι δὲ τὸ τις ἐγκληματικῶς λαμβάνουσιν. pen. ἐλάττων] τῶν ἤδη ἀπολωλότων· ὅρα δὲ, πῶς ἀθυμίας αὐτοὺς πληρώσας διὰ τοῦ καταλόγου τῶν ἀπολωλότων χωρίων, πάλιν παρεμυθήσατο διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι πάλιν ἥκει [ὅτι in Paris. deest] καιρὸς οὐ χείρων ἐκείνου. ult. λογιστὴς] κριτής.

12. 4. τῆς ἡμετέρας ἀμελείας] παρίσωσις κατ' ἐπεμβολήν. 6. ἀντίῤῥοπον] τὸ ἀντίῤῥοπον πρὸς γενικὴν, τὸ ἰσόῤῥοπον πρὸς δοτικήν. 8. ἀλλ' οἶμαι παρόμοιόν ἐστιν] παραβολή. 11. ἂν δ' ἀναλώσας] ἀντιστροφή. 17. in Bavarico codice ὡς τὰ πολλὰ ut scholion super κρίνεται scriptum est. 20. ἀν-

ριψώμεθα] οἱονεὶ ἐκκαθάρωμεν καὶ ἀποπλύνωμεν. [Reliqua uius scholii verba in Bav. desunt.] 22. φρασάτω τις ἐμοὶ] ὁ ἀξιόπιστον φρόνημα τηρῶν εἶπεν ἐμοὶ, οἷον τῷ φιλοπόλιδι· ὁ δὲ ὅποι βούλεται εὐφήμως εἶπε τὰς Ἀθήνας, τῇ ὑποσιωπήσει καὶ πάλιν χρησάμενος. [καὶ in Paris. abest.] 26. τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν κ. τ. λ.] τὸ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶτα, καὶ αὖθις, καὶ πάλιν [καὶ P.] τὰ τοιαῦτα μόρια βραδυτῆτα δείκνυσι· μιμεῖται γὰρ ἀεὶ τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν καὶ διὰ τῆς λέξεως ὁ ῥήτωρ, καὶ βουληθεὶς ὑπτιότητα δεῖξαι καὶ ἀσθένειαν οὖσαν [ἐν P. addit] τοῖς Φιλίππου πράγμασιν, ὕπτιον καὶ τὸν λόγον ἐποίησε τῇ τῶν μορίων προσθήκῃ· τοῦ μὲν γὰρ αὔξοντος τὴν Φιλίππου δύναμιν ἦν, τὸ [P. δύναμιν, ἦν οὕτω] προάγειν, Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Μεθώνην, Ἰλλυριοὺς, Θρᾴκην· ἡ γὰρ συνέχεια τῶν ὀνομάτων ἀκμὴν ἔχουσα τὴν ὑπερβολὴν τῆς δυνάμεως δείκνυσιν, ὥσπερ οὐκ ἀρκοῦντος τοῦ χρόνου πρὸς τὰς τῶν πόλεων ἁλώσεις· τοῦ δὲ ὑπτιάζοντος, τὸ προαγαγεῖν ὡς ἐν ἱστορίᾳ τὸν λόγον, ὥστε καὶ ἡ δοκοῦσα ...γου κακία χρείαν τινὰ κατορθοῦται, καὶ [P. κατορθοῦσα, omisso καὶ] θαυμαστὸν τὸν ῥήτορα δείκνυσι· τέχνης γάρ ἐστιν ἀκρίβεια τὸ ἐπιγνῶναι τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ τοῦτο προσήκει ποιεῖν. ...πι. Θετταλίας ἐπέβη] τὸ ἐπέβη καὶ ἐπιβαίνω πρὸς γενικὴν, ... δὲ ἐπεμβαίνω καὶ ἐμβατεύω πρὸς δοτικήν.

13. 1. ᾤχετο] ἐπέστρεψεν. 2. πάλιν ῥαΐσας] οὐ τὸ ὑγιάσας, ἀλλ' ὥσπερ κουφότερον ἔχων τοῦ νοσήματος, ἵνα τὴν φιλοπονίαν δείξῃ τοῦ Μακεδόνος, καὶ τὸ μηδένα καιρὸν ἐθέλειν ῥᾳθυμεῖν... ...υχάζειν. 4. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς] ἔθνη βάρβαρα Ἰλλυριοὶ περὶ Μακεδονίαν, ἵνα δείξῃ, ὅτι οὐδὲ βαρβάρων φείδεται βάρβαρος ὤν· ὁ δὲ Ἀρύμβας βασιλεὺς ὢν Μολοσσῶν, Ὀλυμπιάδος δὲ, τῆς τοῦ Φιλίππου γυναικὸς, θεῖος· φησὶ δὲ, ὅτι οὐδὲ συγγενῶν φείδεται Φίλιππος διὰ τὸ βούλεσθαι πάντων κρατεῖν. ...οὖν, ἄν τις εἴποι, [verba a στίζοντες ad λέγεις ἡμῖν in cod. Bav. desunt] τὸ σχῆμα ἀνθυποφορά· διαφέρει δὲ ἀνθυποφορὰ καὶ ἀντίθεσις καὶ ἀντιπῖπτον. [P. ἀντιθέσεως καὶ ἀντιπίπτοντος, priore καὶ omisso.] ἀντιπῖπτον μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν οἶδεν [P. εἴδῃ], ὡς ὅτι μέλλει αὐτῷ τι ἀντιπεσεῖν, ὡς ἄτοπόν τι λέγοντι, καὶ ἐπανορθώσηται αὐτῷ [P. ἑαυτὸν] ἀπροσποιήτως, ὥσπερ καὶ [P. καὶ ὥσπερ] λεληθότως· ἀνθυποφορὰ δὲ, ὅταν ...ρος μὲν ὥσπερ καταδέχηται τοῦ λεγομένου ὁ ἀκροατὴς, ἀμφιβάλλῃ δὲ περὶ τὸ λοιπὸν, ὡς ἐνταῦθα· ὥσπερ τινὸς λέγοντος, ... καλῶς μὲν ταῦτα λέγεις περὶ Φιλίππου [P. καλῶς μὲν λέγεις· ταῦτα γὰρ ἔχει τὸν Φίλιππον], ἀκαίρως δέ. οὐ [P. οὐδὲ] ...ρ εἰσῆλθες καταλέγειν ἡμῖν τὰ Φιλίππου [P. τὰ τοῦ Φιλίππου πράγματα], ἀλλὰ τί δεῖ περὶ Ὀλυνθίων ποιῆσαι; [P. ποιῆσαι περὶ Ὄλυνθον] ἐπάγει, ὅτι καὶ ταῦτα χρήσιμα πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν· ἀντίθεσις δὲ, ὅταν ἀπό τινος κεφαλαίου ὁρμᾶται, ἵνα δὲ μὴ προσκορῆ τὸν λόγον ἐργάζηται ὑπο-

ταθην [P. ἀποτάδην] λέγων, ἐπάγει τινὰ ἡδονὴν, καὶ διὰ τῆς πλάσεως τοῦ προσώπου τοῦ ἀντιλέγοντος, καὶ ἵν' ὥσπερ ἀπαιτούμενος παρ' ἄλλου καὶ ἀναγκαζόμενος, οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπιφέρειν δοκῇ τὴν ἐπιτίμησιν· τινὲς δὲ εἰς τὸ τί οὖν ἄν τις εἴποι στίζοντες ἐπιφέρουσι· ταῦτα λέγεις ἡμῖν. 17. πόλεμον] ἀντὶ προσώπου πρᾶγμα ἔλαβεν· οὐ γὰρ εἶπεν ἐλεύσονται οἱ πολέμιοι καθ' ἡμῶν, ἀλλ' ὁ πόλεμος. σύνηθες δὲ τοῦτο καὶ Θουκυδίδῃ ποιεῖν, καὶ μεταλαμβάνειν ἀντὶ προσώπων πράγματα, ἢ πρόσωπα πάλιν ἀντὶ πραγμάτων· αἱ γὰρ τοιαῦται τῶν λέξεων ἐναλλαγαὶ καινοπρέπειαν τῷ λόγῳ παρέχουσι. τεχνικῶς δὲ τοῦτο ἠρώτησεν, ἵνα ἕκαστος φεύγων τὸ καταψηφίσασθαι αὑτοῦ ἄνοιαν συνομολογήσῃ τῷ ῥήτορι, ὡς ἀληθῆ λέγοντι. 21. τῶν ἀρχαίων] τῶν ἐνεχύρων. ἀρχαῖα γὰρ τὰ ἐνέχυρα καὶ τὰς ὑποθήκας πολλάκις ὁ Δημοσθένης φησί· τινὲς δὲ φασὶ τὸ δανειζόμενοι ἐπὶ τῶν δανειζόντων· πένεται, ἀντὶ τοῦ ἐνεργεῖται· ὡς νοεῖσθαι ἀρχαῖα τὰ κεφάλαια· προσαπολλύουσι γὰρ οὗτοι διὰ τοὺς τόκους καὶ τὰ κεφάλαια πολλάκις. 22. ἐῤῥαθυμηκότες] ἐῤῥαθυμηκότες οὐχ ἁπλῶς ἠμεληκότες· οὐ γὰρ τοῦτο σημαίνει ἡ λέξις, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν ἐν ἡδονῇ διαγωγήν· ἐπὶ πολλῷ ἀντὶ τοῦ ἐπὶ πολλῷ τόκῳ. 24. εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν] συνήθες τῷ ῥήτορι τῶν μὲν λυπηρῶν καὶ αὐτὸν μετέχοντα δεικνύναι, τῶν δὲ ἀγαθῶν τὴν πεῖραν ὁλόκληρον ἀπονέμειν τῷ δήμῳ [P. τῇ πόλει]· καὶ δύναται τοῦτο πολλὴν αὐτῷ παρὰ τῶν ἀκροατῶν τὴν εὔνοιαν. 26. τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν] σημείωσαι· ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου. Aliud: μικτὸν [P. μικρὸν] προοίμιον ἔκ τε τοῦ δυνατοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος· [in P. τοῦ utrumque deest] μετιὼν γὰρ ἐφ' ἕτερον κεφάλαιον οὐ παντελῶς ἰδιάζον τὸ προοίμιον ἔλαβεν, ἵνα μὴ καθάπερ ἐσχισμένος ὁ λόγος φαίνηται, τὴν μὲν ἀρχὴν ποιησάμενος ἐξ οὗ λέγων ἐπαύσατο, λέγω δὴ τοῦ συμφέροντος· τὸ δὲ ἐνθύμημα καὶ τὴν ἐπαγωγὴν ἐκ τοῦ δυνατοῦ· διὸ καὶ τὸ προοίμιον ἔλαβε. διαφέρει δὲ τὰ τῶν κεφαλαίων προοίμια τῶν ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαῖς, ὅτι ἐκεῖνα μὲν τῷ παντὶ λόγῳ χώραν δίδωσι, καὶ σπερματικὴν ἔχει τὴν δύναμιν τῶν διόλου λέγεσθαι μελλόντων, τὰ δὲ τῶν κεφαλαίων αὐτὰ μόνα θεραπεύει τὰ λυποῦντα τὸ κεφάλαιον. τὸ δὲ ὥσπερ ἐξ ἀντιθέσεως εἰλῆφθαι τὸ προοίμιον οὐ παράδοξον· τὸ γὰρ ἐν μέσῳ λόγῳ κεῖσθαι πεποίηκέ τι καὶ ἐναγώνιον ἔχειν. [hic Paris. addit τὸν λόγον.] ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ ἐπιτίμησις τῷ συμφέροντι προσήκει. ἐπιτίμησιν δὲ αὐτὸ εἶπεν, ἀλλ' οὐ λοιδορίαν· τὸ μὲν γὰρ ὑβρίζειν παντὶ ῥᾴδιον, τὸ δὲ ἐπιτιμᾶν, ὅπερ ἐστὶ νουθετοῦντος καὶ λυσιτελοῦντος καὶ τιμῇ τῶν ἀκουόντων λέγοντος, οὐ παντός ἐστιν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σκοποῦντος τὸ λυσιτελὲς τῶν ἀκουόντων. ἄλλως· τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου, οἷον· ἀλλ' οὐ δίκαια ποιεῖς, ὦ Δημόσθενες, μόνον ἐπιτιμῶν ἡμῖν, ὅπερ παντὸς ἀνθρώπου ἐστὶν, οὐ μέντοι συμβουλεύων, ὅπερ ἐστὶ ῥήτορος. ἰστέον δὲ, ὅτι οὐκ εὐθὺς

ήγαγε τὸν λόγον [P. τὴν λύσιν], ἀλλ' ὕστερον, ἐν μέσῳ θεὶς εἰπών, ὅπερ ἐφοβεῖτο, ἵνα διὰ τούτου ὥσπερ προδιορθώσηται τὴν μέλλουσαν συμβουλήν.

14. 5. φημὶ δὴ] διχῇ τὸν τρόπον τῆς βοηθείας εἰσηγεῖται. ... δὲ οὗτος τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου. πᾶσα γὰρ καιρῶν καὶ ... ὅπων ἐξέτασις ἐπὶ τὸ δυνατὸν ἔχει τὴν ἀναφορὰν (sic) στῆ... τῶν ἐναντίων· ἐπεὶ δὲ οἶδε τοὺς Ἀθηναίους πολλῇ δεδουμένους ῥαθυμίᾳ, προτείνει δύο ῥᾳθυμίας, μᾶλλον δὲ βοηθείας, ἵνα κἂν τὴν μίαν ποιήσωσι. τὸ δὲ ὑπομείνας οἰκείως ... ὑπομεῖναι γὰρ λέγει ἐπὶ τὸ [Par. ἀντὶ τοῦ] καρτερεῖν, ... ἴδωμεν τὰ οἰκεῖα πάσχοντας. 10. ὀκνῶ] φοβοῦμαι. ibid. μάταιος ἡμῖν ἡ στρατιὰ γένηται] Ἀττικὸν μάταιος ἡ στρατιὰ ... στρατεία]. 12. παραστήσεται] χειρώσεται. 15. περιέσται ... χρόνῳ] ὅρα, πῶς ἐπὶ τῶν [P. ἐν τῷ] ἄνω πόλεων [P. ...λεις] εἰπών, ὅτι εὐχερῶς αὐτὰς ἔλαβεν [P. ἐλάμβανεν], ἔνθα δυσχερὲς φησὶ διὰ τὸν χρόνον, περιέσται τὸ τὸν Ὀλύνθιον ...αγματευόμενος. [hoc admodum a lectione P. discrepat, ibi ...im. sic est: ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου εἶπε τὸ δυσχερές, διὰ τοῦ ...ῶν, τῷ χρόνῳ περιέσται, τὸ δυνατὸν Ὀλυνθίοις πραγματευόμενος.] 18. περὶ δὲ χρημάτων πόρου] μετέρχεται ἐπὶ τὸ δυνατὸν κεφάλαιον· μερίζει δὲ τοῦτο εἰς δύο, εἴς τε χρημάτων εὐπορίαν καὶ ἀνδρῶν δύναμιν. τὸ δὲ ἀποδώσετε καλῶς εἶπε, ... οὐχὶ δώσετε. δείκνυσι καὶ διὰ τούτου, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν στρατιωτῶν. 22. οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου] ...εῖσθαι μέν ἐστι τὸ παντελῶς μὴ ἔχειν, προσδεῖσθαι δὲ τὸ ...ν μὲν μέρος, ἔτι δὲ δεῖσθαι. φησὶν οὖν, ὅτι, εἰ μὲν ἀποδώσετε τὰ χρήματα, οὐ μέλλετε προσδεῖσθαι, εἰ δὲ μή, προσδεήσεσθε· εἶτα, ἐπειδὴ ἔμφασιν παρεῖχεν, ὅτι ἔστι καὶ ἄλλα ἐκτὸς ... θεωρικῶν, ἃ λαβόντες ὀλίγων προσδέονται, φησί· μᾶλλον ... παντὸς ἐνδεῖ τοῦ πόρου. ὡς, εἰ μὴ ἀποδῶμεν τὰ θεωρικά, ...ντελῶς ἀπορήσομεν. 27. μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν] ...νταξίς ἐστι δύο πραγμάτων ὥσπερ ἕνωσις. εἰώθασι δὲ οἱ παλαιοί, ἐπειδάν τι ἀσαφὲς νομίζωσι λέγειν, διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ...τὸ λύειν, ὥσπερ καὶ ὁ ποιητής· εἰπὼν γὰρ κύμβαχος ἐπήγεν· ἐπὶ βρεγμόν τε καὶ ὤμους. καὶ πάλιν εἰπὼν ἐντροπαλιζόμενος ἔφη· γόνυ γουνὸς ἀμείβων. οὕτω καὶ ὁ ῥήτωρ εἰπὼν ...νταξις ἐπήγαγε τὸ λαμβάνειν καὶ ποιεῖν τὰ δέοντα. ult. ... δὴ λοιπὸν] Prior huius scholii pars in Bav. cod. deest ... οὐσιῶν. sed ita incipit: οὐχ ὁρίζει τὴν ποσότητα, ἵνα μὴ ...ηρὸς δόξῃ τοῖς Ἀθηναίοις. [quae duo posteriora verba in ...it. Paris. desunt.] ἀλλὰ τὸν καιρὸν καὶ τὴν ἀνάγκην ἐποίησεν ...ίζοντας. [P. ὁρίζουσαν.]

15. 2. δεῖ δὲ χρημάτων] τοῦτο πρὸς τὸ παρακείμενον εἶ... ἀεὶ δὲ χρημάτων δεῖται ὁ πόλεμος. 6. ἄξιον δὲ ἐνθυμη...ναι] πληρώσας τὸ ἓν μέρος τοῦ δυνατοῦ, τουτέστι τὸ τῆς ...λεως, ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος ἐλήλυθε, τὸ τοῦ Μακεδόνος· μὴ

ἔχων γὰρ δεῖξαι τοὺς Ἀθηναίους δυνατούς, καθὸ πολλ
πολλοὺς] ἀπώλεσαν, τεχνικῶς ἐκ τοῦ ἐναντίου πειρᾶται
σκευάσαι, ὅτι δύνανται τοῦ Φιλίππου δύναμιν καθαιρῶν.
καθαιρεῖν.] 15. εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν] πράγματι ἀντὶ
ώπου ἐχρήσατο. 17. κομιδῇ] τὸ κομιδῇ αὔξησίς ἐστιν ἐπὶ
που. 18. καὶ γὰρ Παγασὰς] ἡ ἱστορία οὕτω· Ἀλεύας, ἀπόγο
τοῦ Ἡρακλέους, [hic P. addit Θετταλὸς] ἐτυράννησε Θεττ
εἶτα καὶ οἱ τούτου παῖδες. μὴ φέροντες οὖν τὴν τυρα
[P. addit οἱ Θετταλοὶ, καὶ] ἀποροῦντες, τί δεῖ ποιεῖν, με
ψαντο πρὸς [P. εἰς] συμμαχίαν τὸν Φίλιππον. εἶτα
ἐκεῖνος, ἐξέβαλε τοὺς Ἀλευάδας [P. addit ἐκ] τῆς τυραν
καὶ ὑπὲρ τούτου χάριν αὐτῷ ὁμολογοῦντες οἱ Θετταλοὶ,
κασιν αὐτῷ νέμεσθαι Παγασὰς καὶ τὰ χρήματα τὰ ἐκ τ
μένων καὶ τὰς ἀγοράς [P. τῆς ἀγορᾶς]. ἄπιστοι δὲ Θε
ἐνομίσθησαν, ἢ διὰ τὸ τὸν Ἰάσονα, Θετταλὸν ὄντα, ἄ
ὀφθῆναι περὶ τὴν Μήδειαν, ἢ ὅτι ἐν τῷ Πελοποννησια
λέμῳ ἐν αὐτῇ τῇ παρατάξει ἀπὸ Ἀθηναίων πρὸς Λακε
νίους μετετάξαντο, ὥς φησι [P. φησιν ὁ] Θουκυδίδη
δὲ Μαγνησία χώρα τις ἦν πλησίον Θετταλίας ὑπε
[P. ὑπήκοος] αὐτοῖς. ἔστι δὲ καὶ πόλις ὁμώνυμο
τῇ. χαριζόμενος ὁ Φίλιππος τοῖς Θετταλοῖς [P. χαριζόμ
οὖν τοῖς Θετταλοῖς ὁ Φίλιππος, ταύτην αὐτοῖς] κατ
σατο ἀποστᾶσαν αὐτῶν. μετὰ [hic P. addit δὲ]
φρούριον ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῶν Μαγνήτων,
μὴ καὶ δεύτερον ἀποστῶσι· τὸ δὲ ἀληθὲς κατ' αὐτῶν
λῶν. οἱ δὲ γνόντες [hic P. addit αὐτὸ] τοῦτο ἐκώλυσαν
[P. αὐτὸν] τειχίζειν. 20. τινων] οὐκ εἶπε τινος, ἀλλὰ
τῷ πλήθει τῶν μαρτύρων λόγον (sic) πιστούμενος. 25. ἀλλὰ
μὴν τόν γε Παίονα] δείξας αὐτοῦ τὸ ἀσθενὲς ἀπὸ τῶν Ἑλλή
νων, βούλεται καὶ ἀπὸ τῶν βαρβάρων τοῦτο ἐργάσασθαι,
δι' αὐτῆς δὲ τῆς λέξεως εὐτέλισε τὴν δύναμιν. οὐ γὰρ
πληθυντικῶς, ἀλλ' ἑνικῶς Παίονα καὶ Ἰλλυριόν. pen.
κατακούειν] δεῖ προσέχειν τῷ κατακούειν. οὐ γὰρ ἁπλῶς
ειν εἶπε, ἀλλὰ κατακούειν, ὅ ἐστι πάνυ ἀκούειν, ὡς καὶ
λους νομίζεσθαι.

16. 1. τὸ γὰρ εὖ πράττειν] ἐπειδή φησιν, οἱ παρ'
εὐτυχοῦντες οὐ δύνανται φυλάξαι τὴν εὐτυχίαν, διὰ το
ρὸν τῆς γνώμης, δεδώκασιν ἀφορμὴν τοῦ λέγειν ἄλλοις, ὅτι
χερές ἐστι τὸ φυλάξαι, ἤπερ κτήσασθαι, ὅπερ οὐκ ἔστιν.
δεῖ τοίνυν ὑμᾶς] Priora hujus scholii verba παραβολὴ ἀπὸ
ἴσου in Bav. cod. desunt, qui ita incipit: πληρώσας τὴν
τασιν τοῦ δυνατοῦ, καὶ σαθρὸν πανταχόθεν ἀποδείξας τὸν
λιππον [P. σαθρὸν ἀποδείξας τὸν Φίλιππον πανταχόθεν], εἰς
τροπὴν μετῆλθε. διενήνοχε [hic addit P. δὲ] προτροπὴ συμβουλ
ὅτι ἐν μὲν ταῖς συμβουλαῖς καὶ τὸ ἀγαθὸν, ὑπὲρ οὗ συμβουλεύο
μεν, ἀμφισβήτησιν ἔχει, καὶ ὁ τρόπος, δι' οὗ ἂν παραγέν

[P. περιγενοίμεθα] τῶν χρησίμων, ἀντίληψιν ἐπιδέχεται. δὲ ταῖς προτροπαῖς καὶ τὸ ἀγαθὸν πρόδηλον καὶ ὁ τρόπος. δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐπιπλέκεται τοῖς εἴδεσι τούτοις τὰ ἀλλή-, καὶ συμβουλευτικὰ ἐν προτροπαῖς, καὶ τοὐναντίον ἐν συμ-λαῖς προτρεπτικά· ἐκ δὲ τοῦ πλεονάζοντος ἐν τῇ ὑποθέσει τὸ εἶδος τοῦ λόγου χαρακτηρίζειν [P. γνωρίζειν]. 5. συν-εσθαι] ἔδει εἰπεῖν συνάρασθαι τοῖς πράγμασιν· ὁ δὲ Ἀττι-εἶπεν. ἡ δὲ σὺν πρόθεσις ὡς εἰ ἔλεγε σὺν τῇ τύχῃ ἀγωνί-θαι, ἐφ' ἃ δεῖ. 11. εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε] τὸ σχῆμα ἐπιτίμη-

Aliud: ἀσαφὲς εἶναι δοκεῖ τὸ χωρίον· ἄδηλον γάρ, τίνι προσνεῖμαι τὸ ταῦτα ποιῆσαι, πότερον τοῖς Ἀθηναίοις, ἢ Φιλίππῳ· δοκεῖ γὰρ ἐφ' ἑκατέρων ἁρμόζειν. χρὴ οὖν ἐπὶ τοιούτων ἀσαφῶν καὶ ἐπαμφοτερίζειν δοκούντων ἐκ τέλους ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἰέναι [P. ἀνιέναι]. λυθήσεται γὰρ ὡς ἡ ἀσάφεια· οἷον ἐπὶ τοῦ παρόντος κάτωθεν εὐθὺς [P. ὺς κάτωθεν] ἀρξάμενος λέγε· οὐ τολμήσετε καιρὸν ἔχοντες ταῦτα πάντα] ποιῆσαι, ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτο ἐκεῖνος· τὸ πρότερον ἐπ' ἀμφοτέρων λέγεσθαι δοκοῦν νῦν ἐφάνη κε-ιόνων [id voc. in P. deest] τῶν Ἀθηναίων εἰρημένον. 11. εἰ ?, ἃ πάθοιτ' ἄν] μονόκωλος σχοινοτενὴς περίοδος, ἐν ὑπερβατῷ ματισθεῖσα. 13. ἔτι τοίνυν] μετάβασις ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον. ὁ τὸ δυνατὸν ἁπλῶς καὶ τὸ ῥᾴδιον εἴληφεν· ὅπερ ἐν τού-τῳ χωρίῳ νῦν ἐξετάζεσθαί φαμεν· δίδωσι γὰρ τοῖς Ἀθηναί-αἵρεσιν, ποῦ χρὴ πολεμεῖν, καὶ τὸν μὲν ἐν Μακεδονίᾳ πό-ν εὔκολον δείκνυσι, τὸν δὲ ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς χαλεπὸν καὶ ερόν. 20. Θηβαῖοι] πολὺ τῆς γοργότητος διὰ τὸ ταῖς στήσεσι ταχείαις χρῆσθαι καὶ βραχείαις. 23. ἀλλ' ὦ τᾶν] ὑποφορὰ στοχαστική, ἣν λύει ἐκ τεκμηρίων. τὸ δὲ ὦ τᾶν μέρη λόγου εἰσίν, ὦ καὶ ἐτᾶν, ὅ ἐστιν ὦ ἑταῖρε. 24. εἰ ῶν ἄνοιαν ὀφλισκάνων] ἤτοι ὅτι ἔρχομαι ἐπὶ τὴν Ἀττικήν. [P. ἄρα], ἐὰν δυνηθῇ ταῦτα ποιῆσαι, οὐ πράξει; ζητεῖται ζητητέον δὲ], πῶς ἐν τοῖς ἄνω δεινὸν αὐτὸν καλέσας καὶ α πράγματα [P. εἰδότα χρήσασθαι πράγμασιν] ἐνταῦθα ὸν ἀποκαλεῖ. λέγομεν, ὅτι ἀπὸ πολλῆς ἐπιθυμίας τοῦ βού-αι αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐλθεῖν ποιεῖ αὐτὸν μὴ δυνάμε-ἑαυτὸν [P. ἑαυτοῦ] κατασχεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκλέ-ε τελειοῦν. [ultimum hoc vocabulum in Edit. Paris. deest.] ἐγκαλεῖ (ut in Bav. est pro ἐκλαλεῖ)] ἀντὶ τοῦ ἀπειλεῖ. ibid. μὴν κ. τ. λ.] δύο κακῶν προκειμένων, (κακὸν γὰρ ὁ πό-ς,) αἱρεῖται τὸ ἧττον. 27. εἰ γὰρ ὑμᾶς κ. τ. λ.] ἐπίλογος. ἔξω γενέσθαι] οὐχ ἁπλῶς λέγει ἔξω τῆς πόλεως, ἀλλ' ἔξω χώρας. [P. addit ἐν τῇ Μακεδονίᾳ.]

17. 2. τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν] τοὺς γεωργοῦντας οὐχ ῶς τοὺς σκάπτοντας, ἀλλὰ τοὺς ἀγροὺς κεκτημένους. 3. πρὸ τοῦ πόλεμον] τὸν δι' Ἀμφίπολιν λέγει, εἰς ὃν χίλια ιόσια τάλαντα ἀνηλώθη. 7. τοῖς γε σώφροσι] τοῖς συνε-

τοῖς καὶ σώζουσι τὰς φρένας. ibid. πάντα δὴ ταῦτα] ἐνταῦθα ὁ ἐπίλογος. Aliud scholion: ἐκ τοῦ συμβεβηκότος κεφαλαίου τοὺς ἐπιλόγους εἴληφε· δεῖ γὰρ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν ἀεὶ καὶ τῶν συνεκτικῶν τὰς ἀνακεφαλαιώσεις καὶ τοὺς ἐπιλόγους λαμβάνειν. 11. τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ] ἐν ἡλικίᾳ τοὺς νεωτέρους φησίν· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡλικίᾳ πάντα πράττειν δυνάμεθα. 14. τοὺς λέγοντας] τοὺς ῥήτορας. ult. χρηστὰ δὲ εἴη] εὐχὴν προσέθηκε τῇ συμβουλῇ. ibid. εἵνεκα] οὐ κυρίως τὸ εἵνεκα σὺν τῷ ποιητικὸν γάρ.

IN OLYNTHIACAM SECUNDAM.

18. 1. ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις κ. τ. λ.] δεύτερος τῶν ἐξ ὑποδιαιρέσεως προοιμίων· τὸ δὲ σχῆμα τοῦ λόγου ἐξ ἀορίστου προσλήψεως· εἰρηκὼς γὰρ τὸ ἐπὶ πολλῶν ἀόριστον ἐπήγαγεν ὡρισμένον, τὸ παρὰ τῶν Ὀλυνθίων. ὅμοιον τούτῳ τὸ εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον τοῦ Θεολόγου προοίμιον. Aliud scholion: ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦδε τοῦ λόγου καὶ τὰ κεφάλαια παραπλήσιος [P. παραπλήσια] τοῦ πρώτου [P. τῷ πρώτῳ]. διενήνοχε δὲ, [hic addit P. κα ἐκεῖνο μόνον] ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ζητεῖται, εἰ χρὴ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις, ἐν δὲ τούτῳ τὸ μὲν βοηθεῖν ἤδη δέδεικται, τὴν δὲ ῥώμην ὀκνοῦσι τοῦ Μακεδόνος καὶ τὴν ἰσχὺν, δι' ἣν μάλιστα καὶ τὴν δημηγορίαν ταύτην ὁ ῥήτωρ πεποίηται, ὥστε πλεονάζον [hic addit P. μὲν τῷ λόγῳ] εἶναι κεφάλαιον τὸ δυνατόν· τῶν δὲ κεφαλαίων τὰ μὲν ἐξ αὐτῆς ἀνακύπτει τῆς τάξεως, οὐκ ὄντα πρότερον γνώριμα τοῖς ἀκροαταῖς, οὐδὲ ἐπιζητούμενα παρ' αὐτῶν [P. παρ' αὐτῶν] ἐξ ἀρχῆς· ἔνια δὲ εὐθὺς καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου ζητούμενα παρὰ τῶν ἀκροατῶν, πρὸς ἃ δεῖ τὸν ῥήτορα τὴν ἀπάντησιν εὐθὺς ἐκ προοιμίων αἱρεῖσθαι [P. ποιεῖσθαι]· ὃ δὴ ἐνταῦθα γέγονε· τῆς γὰρ δυνάμεως τοῦ Μακεδόνος φοβούσης τοὺς Ἀθηναίους ἐκ τῆς πρώτης ἐπιβολῆς, ἀναιρεῖν πειρᾶται τὸν φόβον, ἀντιτάσσων τῇ [hic addit P. τοῦ] Φιλίππου ῥώμῃ τὴν τῶν θεῶν συμμαχίαν· δεῖ γὰρ τοῖς ἰσχυροῖς τῶν ἀντιπάλων ἰσχυρότερα τὰ παρ' ἡμῶν ἀντιτιθέναι. δείκνυται δὲ ὢν δεύτερος οὗτος ὁ λόγος ἐκ τῶνδε· ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ περὶ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας ἀπόδειξιν [P. ἀποδείξεις] παρασχὼν, ἐνταῦθα ὡς ὁμολογούμενον ἔλαβεν. ἰστέον δὲ, ὅτι φησὶν [P. φησὶ καὶ] ὁ Φιλόχορος, ὅτι τρεῖς βοήθειαι ἐπέμφθησαν, καθ' ἕκαστον λόγον μιᾶς πεμπομένης, ὡς τῆς πρώτης μὴ ἐξαρκούσης· κεφάλαια [P. μὴ οὔσης ἱκανῆς· κεφάλαιον] δὲ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἐπὶ πολὺ τὸ συμφέρον· [hic Paris. addit ἐπ' ὀλίγον δὲ τὸ δυνατὸν] ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐναντίον· πολὺ μὲν τὸ δυνατὸν, ὀλίγον δὲ τὸ συμφέρον. 4. τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας κ. τ. λ.]

σκευὴ τοῦ προοιμίου. 5. δύναμίν τινα] σύμμετρον καὶ λην. 9. δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ] ὁ μὲν διαλεκτικὸς φιλο-ῖ πρὸς τὸν ἀντιλέγοντα· διὸ καὶ τῷ συμπεράσματι χρῆται, ἵπερ δεικνὺς, ὅτι φανερῶς [P. φανερὰν] ἐξήλεγξε· ῥήτωρ ἰ συλλογίζοιτο, φιλονεικότερον καθίστησι τὸν ἀκροατὴν καὶ εὐάγωγον πρὸς πειθώ· διὸ καὶ τοῖς λεγομένοις ἐνθυμήμα-ρώμεθα, ἐν οἷς τὰς δύο προτάσεις εἰπόντες τὸ συμπέρασμα ιῶμεν, ἐκείνῳ καταλιπόντες αὐτὸ προσενθυμεῖσθαι· βούλε-γάρ τι καὶ οἴκοθεν εἰς τὴν τῶν πραγμάτων εὕρεσιν ὁ ἀκροα-συμβάλλεσθαι [P. συμβαλέσθαι]. νῦν δὲ ἀναγκαίως ὁ ῥή-ἐχρήσατο τῷ συμπεράσματι· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ κατασκευὴ προτάσεως, διὰ πολλῶν γενομένη, ἀνάγκην ἐνεποίησεν αὐ-τοῦ προτεθέντος εἰς ἀπόδειξιν διὰ τοῦ συμπεράσματος ἀνα-ιαι· δεύτερον δὲ, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀνιῶσιν [P. ἀγῶσιν] εἰ-ς τὸ συμπέρασμα σιωπῶμεν· πολλῶν γὰρ ἤδη καὶ προει-ίνων καὶ μελλόντων λέγεσθαι, ῥᾳδίως ὁ ἀκροατὴς εὑρίσκει ιωπηθὲν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος· ἐν δὲ προοιμίῳ μηδενὸς ἔτι ὄντος οὐκ ἔχει, πόθεν αὐτῷ προνοῆσαι τὸ λεῖπον. οὐδὲν ιαφέρει τὸ δαιμόνιον τοῦ θείου παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, ἀλλ' αραλλήλου τὸ αὐτό. 10. δεῖ τοίνυν κ. τ. λ.] τοῦτό ἐστι υμπέρασμα τοῦ προοιμίου· δείξας γὰρ, τοὺς θεοὺς εὔνους τοὺς συμμάχους βεβαίους, καὶ τὸ δυνατὸν τῶν Ἀθηναίων ἴσας, καιρὸν ἔσχεν ἐπιτιμήσει χρήσασθαι, καὶ φησὶν, ὅτι προδόται γενώμεθα τῶν ὑπαρχόντων καὶ δεδωρημένων ἡμῖν ὲ τῶν θεῶν, καὶ δόξομεν [P. δόξωμεν] αὐτοὶ καθ' αὐτῶν κατ' αὐτῶν] τὰ χείριστα βουλεύεσθαι. 13. ὡς ἔστι τῶν ρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων] ἐνδιάθετον τὸ σχῆμα. 15. ιεμένους] προδιδόντας. 17. τὸ μὲν οὖν] δεύτερον προοί-ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ. Aliud scholion: τοῦτο σχῆμά ἐστι τὸ ἱ παράλειψιν· οὐκ ἠβούλετο μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ τὴν δύ-ν ἐξετάσαι τοῦ Μακεδόνος· ἡ δὲ αἰτία, ἵνα μὴ φοβήσῃ ιον τοὺς Ἀθηναίους, ἀποσχέσθαι τοῦ πρὸς αὐτὸν πολέμου. ἐβούλετο δὲ πάλιν τελέως ταύτην ἀμνημόνευτον ἐᾶσαι, ἵνα αὐτὸ τοῦτο δόξῃ φοβούμενος ταύτην καταλιπεῖν. τί οὖν ῖ; καὶ μνημονεύει κατὰ παράλειψιν, καὶ τὴν αἰτίαν οὐ τὴν ιν λέγει, ὅτι ἵνα μὴ φοβήσω ὑμᾶς, ἀλλ' ἑτέραν, ἵνα μὴ ο, φησὶν, ὑμᾶς αἰσχύνειν καὶ ὀνειδίζειν. ἄλλως· τὸ μὲν τον προοίμιον ἀπὸ τοῦ ἐπιχειρήματος τοῦ δυνατοῦ ληφθὲν τὸν εἶχεν ἀπὸ τῆς προνοίας τῶν θεῶν τὸ δυνατὸν τῶν ηναίων αὐξῆσαι· τὸ δὲ δεύτερον περὶ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φι-ιου τὴν ἐξέτασιν ἔχει, καθαίρεσιν ἔχον τῆς δυνάμεως, ὅσην τιν ἐν προοιμίοις ἐργάσασθαι. [In capite scholii τοῦτο σχῆ-praescripta erat sigla ιω ᾱ, quod interpretor Ἰωάννου Ἀθη-ιν, et habeo pro nomine auctoris hujus scholii. R.] 19. τί] κατασκευὴ τοῦ δευτέρου προοιμίου. 22. ὁ μὲν γὰρ]

σημείωσαι· γινομένη περίοδος τετράκωλος, ἔχουσα δύο προτάσεις καὶ δύο ἀποδόσεις. ult. καὶ γὰρ εἰ] συμπέρασμα τοῦ δευτέρου.

19. 3. ἂν οὖν ἐκεῖνος μὲν] τρίκωλος, ἔχουσα μίαν πρότασιν δίκωλον καὶ μίαν ἀπόδοσιν. 5. ἃ δὲ καὶ] ἔχει μὲν πρότασιν τρίκωλον καὶ ἀπόδοσιν μονόκωλον· τέσσαρα γὰρ κῶλα ἔχει. 9. τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον] τρίτον προοίμιον. Aliud: τρίτον τοῦτο προοίμιον, οὐ μὴν τὴν αὐτὴν ἔχον δύναμιν τοῖς προειρημένοις· ἐκεῖνα μὲν γὰρ ὅλης ἐστὶ τῆς ὑποθέσεως· τὸ *** [Lacuna, quae in Paris. Edit. expletur] ὅλον συνέχει τὸν λόγον. τοῦτο δὲ μερικόν ἐστι προοίμιον, κατασκευὴν ἔχον τῶν ἑπομένων· ἐπειδὴ γὰρ μέλλει τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἐξετάζειν τοῦ Μακεδόνος, αἰτίαν ἀποδίδωσιν ἐν τῷ προοιμίῳ, [hic in Par. additur προλαβὼν] δι' ἣν τοῦτο μέλλει ποιεῖν. ἄλλως· ἰστέον, ὅτι τὸ δεύτερον καὶ τρίτον προοίμιον εἰς καθαίρεσιν Φιλίππου ἔλαβεν· ἀλλ' ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ ἀπὸ τῆς ῥώμης αὐτὸν καθεῖλεν, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ ἀπὸ τῆς γνώμης καὶ τοῦ κρείττονας ἔχειν συμμάχους· ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐπιχειρήματος ἤτοι τοῦ δυνατοῦ ἀμφότερα· ἐπειδὴ φοβερὸς ὁ Φίλιππος δοκῶν καὶ δυνατὸς ἐφόβει τοὺς Ἀθηναίους· καὶ ἡ πᾶσα σύστασις τοῦ λόγου ἐπὶ τὸ δυνατὸν κεφάλαιον ἀνάγεται. ibid. ἐπίορκον] σημείωσαι· διὰ τοῦ εἰπεῖν ἐπίορκον θεοῖς ἐχθρὸν αὐτὸν ἀπέφηνεν, διὰ δὲ τοῦ ἄπιστον τῶν ἀνθρώπων πολέμιον κατέστησεν. καὶ ἵνα μὴ δόξῃ πρὸς χάριν Ἀθηναίων διαβάλλειν τὸν Φίλιππον, τοῖς πράγμασι πιστοῦται τῷ ῥήματι. (sic.) 13. καὶ βραχέος λόγου] ἐπειδὴ πάντα, ὅσα εἶπε καὶ ἔπραξε Φίλιππος ὑπέσχετο, εἰπών, τοῦτο δὲ μακρολογία, παρεμυθήσατο τὸν λόγον εὐθύς. 17. ὡς πάντα διεξελήλυθεν] εἰ γὰρ οὐκ ἔτι προσθήκην αὐτῷ λαμβάνει τὰ πράγματα, μένειν δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν οὐχ οἷόν τε τὰ ἀνθρώπινα, πρὸς καθαίρεσιν ἥκει λοιπὸν αὐτῷ τῆς δυνάμεως. 20. ἐγὼ μὲν γάρ] ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τὸ δυνατόν. Aliud: ἐντεῦθεν εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐνέβαλε τὸ δυνατὸν, ἀπὸ λύσεως ἀρξάμενος· ἡ γὰρ ἀντίθεσίς ἐστιν, ἀλλὰ φοβερὸς Φίλιππος, ἥντινα φανερῶς μὴ θεὶς λύει. ὅταν μὲν γὰρ πρὸς τὸν ἀντίδικον ἔχωμεν ἀναγκαίως μέλλοντα χρῆσθαι ταῖς ἀντιθέσεσι, κἂν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν, τότε δεῖ φανερῶς αὐτὰς τιθέναι· ὅταν δὲ αὐτὸς καθέζηται παρ' ἑαυτῷ τὴν ἀντίθεσιν ἔχων ὁ ἀκροατὴς, τότε χρὴ λύειν καὶ μὴ τιθέντα· ὅπερ καὶ νῦν γέγονεν· εἰσελήλυθε γὰρ αὐτὸς ὁ δῆμος πεφοβημένος τὸν Φίλιππον, ὥστε περιττὸν τιθέναι ταύτην, δι' ἣν σκεψόμενοι συνῆλθον. 24. τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν] οὐκ εἶπε τὴν ὑμετέραν, διὰ τὸ ἀπεχθὲς, καὶ ἑαυτὸν συνάπτων τῷ ἐγκλήματι. φασὶ δέ τινες, σημαίνει τὴν εὐήθειαν πάντοτε μωρίαν, ἀλλ' ἔστιν ὅτε πραότητα καὶ ἐπιείκειαν καὶ τὸ ἁπλοῦν· ὅπερ καὶ νῦν βούλεται σημαίνειν. ὅρα δὲ, ὅτι ἐπὶ μὲν Ἀθηναίοις εὐήθειαν εἶπεν, ἐπὶ δὲ Ὀλυνθίοις φιλίαν. 25. ἀπηλαυνόν τινες] δέον εἰπεῖν ἀπηλάσατε

ὑμεῖς· ἡ γὰρ πόλις πᾶσα ἦν ἡ τοῦτο ποιήσασα· ὁ δὲ εἰς τοὺς ῥήτορας ἀπωθεῖται τὸ ἔγκλημα· ἐμφαντικὸν δὲ εἶπεν ἐνθένδε· οἷον ἐκ τῶν Ἀθηναίων· ἐκ τοῦ δευτέρου. μετὰ τοῦ ἐλέου, ἔνθεν Ἡρακλεῖδαι διεσώθησαν.

20. 2. Θετταλοὺς δὲ νῦν] εἰκότως τοὺς Θετταλοὺς [τοὺς in P. deest] τελευταίους ἠπάτησεν, εὐχερεῖς ὄντας καὶ μὴ δυνηθέντας ἀπὸ τῆς Ὀλυνθίων καὶ Ἀθηναίων ἀπάτης σωφρονισθῆναι. 5. ὅλως] καθόλου. ibid. ὅντινα οὐ πεφενάκικεν] ἐπεὶ στρατηγικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ φενακίζειν τοὺς πολεμίους, διὰ τοῦτο ἐνήλλαξεν, εἰπὼν τῶν αὐτῷ χρησαμένων, ὅτι Φίλιππος οὐ τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τοὺς φίλους ἀπατᾷ· τοῦτο δὲ ἀπιστίας τεκμήριον. εἴρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς φενάκης, τῆς προσθετῆς κόμης, ἥτις ἕνεκεν ἀπάτης γίνεται· προσποιεῖται γὰρ περιτιθέναι κόσμον, ὅνπερ οὐ κέκτηται. 8. ὥςπερ οὖν διὰ τούτων] σημείωσαι· ἐνθύμημα, ὃ καλεῖται ἀκολουθία. 12. καιροῦ] ἀντὶ τοῦ ἀτυχίας. 14. μᾶλλον δὲ ὑμῖν δειξάτω] τοῦτο λέγεται ἐπανόρθωσις· εἰ ἐμὲ γάρ, φησίν, ἀνάξιον νομίζει τοῦ μαθεῖν, ὑμῖν δειξάτω. ὅρα δέ, πῶς τὸ μὲν ἀμφίβολον ἔφυγε, τὸ δὲ ὁμολογούμενον ἔλαβεν· ἀμφίβολον μὲν γὰρ τὸ λεγέτω μοι, ὅτι οὐκ ἀσθενής, τὸ δὲ ὁμολογούμενον, ὅτι οἱ ἐξηπατημένοι οὐ πιστεύουσιν. 18. καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν] τὸ σχῆμα ἀνθυποφορά. Aliud: καὶ τοῦτο ἀντίθεσίς ἐστι τοῦ δυνατοῦ, δύναμιν ἀνθυποφορᾶς ἔχουσα· ἡ γὰρ ἀνθυποφορὰ οὐχ ὁλόκληρός ἐστιν ἀντίθεσις, ἀλλὰ μέρος ἀντιθέσεως, τὸ μὲν δεχομένη, τῷ δὲ ἐνισταμένη· οἷόν ἐστι καὶ τὸ νῦν· τῆς γὰρ πρώτης ἀντιθέσεως οὔσης, ὅτι φοβερὸς ὁ Φίλιππος, καὶ τῷ δικαίῳ λελησμένος, ἡ ἀνθυποφορὰ πρὸς μὲν τὸ δίκαιον οὐκ ἐνίσταται, μέρος δὲ ἔχει τοῦ δυνατοῦ, ὅτι, εἰ καὶ Φίλιππος ἄδικος καὶ ἐπίορκος, ἀλλ' ὅμως βίᾳ καθέξει τὸ πᾶν. 22. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας] ἀπὸ τοῦ δικαίου πάλιν ἐποιήσατο τὴν λύσιν· ἡ γὰρ ἐκ πλεονεξίας ἰσχὺς οὐκ εὔνους ἔχει τοὺς ἀδικηθέντας. 26. ἡ πρώτη πρόφασις] ἀντιπίπτον ἔλυσεν· οὐκοῦν δεήσει μάχης καὶ κινδύνων, ἵνα κρατήσωμεν· καὶ μικρὸν πταῖσμα εἰπὼν τὰ ῥάδιον τῆς καθαιρέσεως ἔδειξεν· τοῦτο γὰρ μάλιστα τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου τιμιώτατον μέρος. 27. ἀνεχαίτισε] ἀνέτρεψεν· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὑποζυγίων, ἃ διὰ τὸ μὴ ἐπὶ πολὺ δύνασθαι φέρειν τὸν ζυγόν, πολλάκις ἀνατρέπει αὐτόν. πάνυ δὲ ὁ λόγος ἁρμόζει καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ Φιλίππου δεδουλωμένων, εἴγε καὶ ἡ δουλεία ἔοικε ζυγῷ. τῇ δὲ συνεχείᾳ τῶν ὀνομάτων δείκνυσιν αὐτὸν καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πολέμιον, ἵν' ᾖ τὸ μὲν ἄδικον [P. ἀδικοῦντα] ἐπὶ ἀνθρώπων, τὸ δὲ ἐπίορκον ἐπὶ τῶν θεῶν [P. τὸ δὲ ἐπιορκοῦντα ἐπὶ θεῶν], τὸ δὲ ψευδὲς ἐπ' ἀμφοτέρων.

21. 2. σφόδρα] τὸ ὀλιγοχρόνιον παρέστησεν. ibid. καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν] ἀντὶ τοῦ πρόσκαιρον καὶ ἀβέβαιον. ἔδειξε τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδόνος· καὶ γὰρ τὰ ἄνθη πρόσκαιρα καὶ ὀλιγοχρόνια. 3. φωρᾶται] ἤγουν ἐλέγχεται· ἀπὸ μεταφορᾶς

τοῦ λῃστοῦ, ὃς λέγεται φώρ. 4. καταῤῥεῖ] διαφθείρεται· ἀπὸ μεταφορᾶς τοίχου τινὸς παλαιοῦ, ὅταν ὑπὸ τῆς παλαιότητος αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ διαβιβρώσκηται καὶ ἀναλίσκηται. 5. τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων] ἱερῶν, λουτρῶν. ibid. τὰ κάτωθεν] τινὲς λαμβάνονται τοῦ ῥήτορος ἐνταῦθα, λέγοντες, ὅτι κάτω ἔδει εἰπεῖν, καὶ οὐ κάτωθεν· ἀλλ' ἠγνόησαν τὸ ἀκόλουθον· κάτωθεν γὰρ εἶπεν, ἐπειδὴ κάτωθεν ἀπὸ θεμελίων οἰκοδομεῖται οἰκία, ὁμοίως καὶ ναῦς ἀπὸ τῆς τρόπιδος. 9. φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς] ἐγχείρημα συμβουλευτικὸν ἀποφαντικῶς· πεπλήρωκε δὲ ἄχρι ἐνταῦθα τὸν περὶ τοῦ δικαίου λόγον, καὶ δείξας Φίλιππον μὲν δυσμενεῖς τοὺς θεοὺς, εὐμενεῖς δὲ τῷ δήμῳ, πάλιν ἐπὶ τὴν προτροπὴν ἀνεχώρησεν. 19. ἐπὶ τοῖς πράγμασιν] τὸν πόλεμον καλεῖ. 20. τὰ πράγματα] ἔργα. 22. ὅσῳ γὰρ] τὸ σχῆμα ἀπὸ αὐξήσεως. 24. πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δοκεῖν τὴν μεταβολὴν] τὸ ἀπὸ Ἀθηνῶν ἀπελθεῖν εἰς Ὄλυνθον συμμάχους· μεταβολὴ δὲ τὸ τὴν ῥαθυμίαν εἰς προθυμίαν μεταβαλεῖν.

22. 2. ὅλως] καὶ καθόλου. 9. ὅποι τις ἂν κ. τ. λ.] ἐπεὶ δὴ διὰ τῶν ἀνωτέρω ἔδειξεν, ὥσπερ τινὰ ὑποψίαν δυνάμεως παρέχων τοῖς Μακεδόσι, βούλεται κοινὸν αὐτὸ δεῖξαι καὶ ἐκ τοῦ καθολικοῦ ἐλαττῶσαι. ὁ δὲ κἂν σημαίνει ἐνταῦθα ἄρσιν τοῦ ἐλάττονος ἐν ὑποτυχίᾳ τοῦ μείζονος· οὐ γάρ εἰσι δύο μέρη, ἀλλ' ἕν. ibid. κἂν] τὸ κἂν ἐνταῦθα κεῖται, τὸ περιφερόμενον καὶ δοκοῦν μὴ λέγειν· οὐ γὰρ δυνάμεθα αὐτὸ διαλῦσαι εἰς τὸ καὶ ἐάν. κεῖται γὰρ ἄλλος σύνδεσμος, ὁ ἄν. 13. ἔτ' ἀσθενεστέραν] ζητεῖται, πῶς ἀσθενεστέραν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἰσχυροτέραν ποιεῖ διὰ τοῦ γυμνάζεσθαι καὶ συνεχῶς μανθάνειν τὰ πολέμια. καὶ φαμὲν, ὅτι ἀσθενεστέραν οὐ λέγει τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ· διότι μισοῦσιν αὐτὸν δι' ἅπερ αὐτοῖς ποιεῖ, ὡς ἐπιφέρει· ἢ ὅτι τῇ συνεχεῖ τριβῇ κατακοπτόμενοι ἀσθενέστεροι γίνονται. 15. μὴ γὰρ οἴεσθε] ἐπειδὴ δειλίαν οὐκ ἔχει κατηγορῆσαι Φιλίππου, τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐξετάζει καὶ τὴν σχέσιν τῶν Μακεδόνων, καὶ τὰς προαιρέσεις αὐτῶν ἐναντίας ἀποφήνας οὐχ ὁμονοοῦντας ἀλλήλοις δείκνυσιν. 18. καὶ προῄρηται πράττων] ἡ σύνταξις οὕτως· καὶ προῄρηται πράττων τι καὶ κινδυνεύων παθεῖν, ὅ τι ἂν συμβῇ· εἶτα στέξαντας ἐπενεγκεῖν· προῃρημένος ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς δόξαν κτήσασθαι τοῦ ταῦτα διαπράξασθαι, ἃ μηδεὶς ἄλλος Μακεδόνων. 19. τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα] ὑπερβατὸν καθ' ὑπέρθεσιν. 27. διαθέσθαι] πωλῆσαι. ἡ λέξις καὶ παρ' Ἰσοκράτει ἐν τῷ Βουσίριδι.

23. 1. οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι] ὅρα, πῶς κατὰ μικρὸν τὸ ἀσθενὲς ἀποδείκνυσι τοῦ Φιλίππου, πρῶτον εἰπὼν, ὅτι μισοῦσιν αὐτὸν οἱ σύμμαχοι, εἶτα καὶ αὐτοὶ οἱ Μακεδόνες. εἶτα, ἵνα μή τις εἴπῃ, ἀλλ' οὖν ξενικά τινα ἔχει στρατεύματα, διαβάλλει καὶ ταῦτα. 2. πεζαίτεροι] πολλὰ παρὰ [P. περὶ]

τούτου φέρονται ἐξηγήσεις· οἱ μὲν γὰρ αὐτὸ λέγουσιν ὄνομα στρατεύματος οὕτω καλούμενον· οἱ δὲ, ὅτι τινὲς ἦσαν παρ' αὐτῷ στρατιῶται [P. παρ' αὐτοῖς στρατιώταις] τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχοντες, τὸν δὲ ἕτερον πόδα [hoc vocabulum in P. deest] ὡπλισμένον· διό φασι καὶ πεζαιτέρους αὐτοὺς καλεῖσθαι διὰ [P. παρὰ] τὸ τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχειν· πεζοὶ γὰρ τὸ κάτω τοῦ ποδός· ὅθεν καὶ πεζάλα (sic) τὸ χαμαὶ περιπατεῖν· οἱ δέ φασι τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν πεζῶν ὧν εἶχε ξένων ...ξονεί τινας ἐκλελεγμένους διὰ τὸ ἀνδρεῖον, ἵνα φυλάττωσιν αὐτόν. ἡ δὲ γραφὴ διάφορος πρὸς τὴν διάφορον ἐξήγησιν. 4. τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγεννημένων] οὐχ ἁπλῶς παροδευσάντων, ἀλλ' οἰκησάντων διὰ τὸ ἀξιόπιστον. 6. οὐδένων] οὐδένων φασὶν οἱ τεχνικοὶ τῆς γραμματικῆς, ὅτι οὐ κυρίως κέκλιται, εἴγε ἡ εὐθεῖα ὁ οὐδεὶς, τοῦ οὐδενός. 8. φιλοτιμία] φιλοτιμία, ἡ ἀσύμμετρος δηλονότι, ἢ καὶ εἰς κενοδοξίαν ἐκπίπτει· ἑκάστῃ γὰρ ἀρετῇ δύο κακίαι παρέπονται, κατὰ ἔνδειαν καὶ πλεονασμόν. ...ρασία δὲ, ἀκοσμία, ἀταξία, παρὰ τὸ μὴ κεκαλύφθαι. διὰ ... τοῦ καθ' ἡμέραν διέβαλεν αὐτὸν ὡς μεθυστὴν, καὶ τοῦτο ...ιὸν ἔχοντα. 11. σώφρων] τὸ σπάνιον τοῦτο δηλοῖ. 12. ἄλλως] φύσει. καὶ Ὅμηρος· ὁ δ' ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως. σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἄλλον τὸν τρόπον, καὶ τὸ μάτην. 13. κορδακισμοὺς] ὀρχήσεις. Aliud scholion: ἰστέον, ὅτι κοινὸν μὲν ἐν τῆς τραγικῆς ὀρχήσεως εἶδος ἡ προσαγορευομένη ἐμμέλεια, τῆς δὲ σατυρικῆς ἡ σίκιννις, τῆς δὲ κωμικῆς ὁ κόρδαξ, τῆς δὲ πολεμικῆς ἡ πυῤῥίχη. ibid. παρεῶσθαι (ut in cod. Bav. est pro παρεωρᾶσθαι)] καταφρονεῖσθαι. 15. ληστὰς καὶ κόλακας] ἐπειδὴ δὲ ἔμφασιν ἔχει ἡ λέξις, εἴγε τοὺς πολεμίους ληστεύουσι, διὰ τοῦ κόλακας ἐταπείνωσεν αὐτό· ταπεινὸν γὰρ οὗτοι τὸ φρόνημα. 16. οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι] διὰ τὴν αἰσχρότητα. 19. Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον] πληθυντικῶς εἰπὼν ἕνα ἐπήγαγεν, ἐφ' ἑνὸς τὸ πλῆθος τῆς μαρτυρίας δεξάμενος. 21. μίμους γελοίων] ἀναγκαίως τὸ τῆς προσθήκης· οὐ γὰρ ἅπασα μίμησις γελοία τυγχάνει, ἀλλ' ἔστι καὶ σπουδαία, οἷα ἡ τῶν τε ἀγαθῶν, ἢ τῶν κωμικῶν. διὰ τοῦτο προσέθηκε καὶ ἐπὶ τοῦ ᾀσμάτων τὸ αἰσχρῶν· εἰσὶ γὰρ καὶ ἀγαθῶν ᾀσμάτων ποιηταί. 25. δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας] ἵνα μή τις εἴπῃ, καὶ ταῦτα αὐτῷ λυμαίνεται, ἐπάγει, ὅτι δεῖγμά ἐστιν αὐτοῦ τῆς κακοδαιμονίας· εἰκὸς γὰρ, αὐτοὺς κόλακας ὄντας καὶ εἰς τοὺς θεοὺς ἀποσκώπτειν. 26. τοῖς εὖ φρονοῦσιν] σωφροσύνην Ἀθηναίων. ἔμφασιν ἔχει ἡ λέξις. ibid. ἐπισκοτεῖ] ἐπισκοτεῖν τὸ ἐπικεῖσθαί τινι καὶ τειχίζειν τὸ φῶς. σὺν δοτικῇ. 27. συγκρύψαι] συγκρύψαι ἀντὶ τοῦ συσκιάσαι. [nam in Bav. cod. illud συσκιάσαι in texto omissum est.]

24. 6. ῥῆγμα] νεύρου διάστασις. ibid. στρέμμα] ὀστέου παράβασις. 10. εἰ δέ τις ὑμῶν] ἀνθυτοφορά. Aliud: πληρώσας τὰ πρότερα μέρη τῆς δυνάμεως [P. τοῦ δυνατοῦ] μετα-

βέβηκεν ἐπὶ τὰ δεύτερα, [P. ἐπὶ τρίτον] ***** ἡ δὲ δευτέρα ... ρικὴ, ὅτι βίᾳ καθέξει τὰ πράγματα, ἔδειξεν, ὅτι οὐ καθ... μισούντων αὐτῶν [P. αὐτὸν] καὶ ὑπηκόων, καὶ συμμάχων, ... ξένων, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὢν μεθυστὴς καὶ ἀσελγής· ἡ ... τρίτη καὶ τελευταία, ἀλλ' εὐτυχὴς Φίλιππος, ὥστε εἶναι ... δύο τὰς τελευταίας μέρη τῆς πρώτης καθολικῆς. 12. σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται] ἐμήκυνε τὴν ἀντίθεσιν, ... τὸν προσκομίσαντα αὐτὴν ἐπῄνεσε. τίς οὖν ἡ πρόφασις; εἶπεν ὁ Δημοσθένης, ἔνθα ἂν ἀπορῇ λύειν [P. λύσεως] πρὸς ἀντίθεσιν, μὴ ψιλὴν αὐτὴν τιθέναι, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον πλατύνειν, ἕως ἂν λάθῃ τοιοῦτόν τι προσθεὶς, ἐξ οὗ λήψεται τὴν ἀφορμὴν τῆς λύσεως, ὃ δὴ κἀνταῦθα πεποίηκεν· ἦν γὰρ ἡ μὲν ἀντίθεσις, εὐτυχὴς ὁ Φίλιππος· οὐκ ἔχων δὲ λῦσαι ταύτην, κατ' ὀλίγον πλατύνων, ἀπὸ τῆς Φιλίππου τύχης αὐτοὺς ... τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων μετέστησεν. ὅτι Πλάτων φησὶ τὰς ἀρετὰς ἀλλήλαις ἕπεσθαι, ὥστε τὸν ὄντα σώφρονα καὶ δίκαιον εἶναι καὶ φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον· ὁ δὲ αὐτός φησι ... ἀρεταῖς τὰ τῆς τύχης ἀκολουθεῖν. [Posteriora verba ... Πλάτων ad finem in Edit. Paris. desunt.] 14. παρὰ πάντα] ἀντὶ τοῦ κατὰ πάντα. 18. ἀφορμὰς] αἰτίας· καὶ δείκνυσιν, ὅτι ἐσμὲν εὐσεβεῖς, καὶ δείκνυσι παρὰ τῶν θεῶν· τὸ δὲ ... παρέλκον. 23. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν] τὸ σχῆμα τοῦτο ... ρεμβολὴ ἐξ ὀνόματος. 27. τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστὸν] σημείωσαι· σχῆμα ἐναντίον, ὅ ἐστι δριμύτης νοήματος, ἀπὸ τῆς ἐργασίας λαμβανομένη.

25. 1. εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε] ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἕλληνας ἀδικουμένους ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθηναίων, ὑπέσχοντο αὐτοῖς ἐλευθερίαν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ χρησάμενοι [hoc vocabulum in Paris. deest] ἠδυνήθησαν κατὰ μικρὸν μεταστῆσαι πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας· ὡς δὲ κατώρθωσαν τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὕστερον καὶ αὐτοὶ χειρόνως ἤπερ οἱ Ἀθηναῖοι ἠδίκουν τοὺς Ἕλληνας· εἶτα ἀγανακτήσαντες ἐκ τούτου Ἀθηναῖοι ἐξήνεγκαν ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων πόλεμον πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ ἐκ τούτου τῆς προσηγορίας ἔτυχον ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων. 3. ... πλεονεκτῆσαι] κατὰ μόνας κερδῆσαι. 4. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ'] ὥσπερ ὑπομιμνήσκει τούτους τοῦ χρόνου, ὡς δὴ ... τούτου λήθην παθόντας διὰ τὴν πολλὴν ῥαθυμίαν. 15. ἑτέρους τινὰς] Χάρητα καὶ Χαρίδημον λέγει. 16. κρινόντων] τοῦτο εἰς Χάρητα. ἵνα δὲ μὴ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ, τῷ κοινῷ καλύπτει τὴν ὑποψίαν· μὴ πεμπόμενοι γὰρ [P. μὴ πεμπόμενοι γὰρ] τοὺς στρατηγοὺς εἰς κρίσιν καθίστων. 18. ... οὕτως] τραχύτητος τὸ σχῆμα μᾶλλον, ἢ ἀσφαλὴς ἡ ἔννοια· μακρὰ γὰρ τὰ κῶλα. ibid. ἀγνωμόνως ἔχετε] ἀγνώμονας, τοὺς ἀνοήτους, κατὰ στέρησιν τῆς γνώμης, οὐχ, ὡς νῦν, τοὺς ἀχαρίστους. 24. νυνὶ δὲ ὅ τι μὲν φυλάξομεν] ἀντιπίπτον εἶπεν,

ὅτι ξενικοῖς χρησόμεθα στρατοπέδοις· ὁ δὲ τί φησιν; εἰ μὲν εἴχομέν τι φυλάξαι, καλῶς τοὺς ξένους ἐπέμπομεν· ἐπὶ τοῦτο γὰρ ἀπέστελλον τοὺς ξένους· εἰ [hic Paris. addit δὲ] κτήσασθαι δεῖ, πρόδηλον, ὅτι δῆμον εἶναι δεῖ [P. ante δῆμον addit τὸν] τὸν στρατευόμενον. 27. φημὶ δὴ δεῖν] ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους μετελήλυθεν, ἐν σχήματι ἀνακεφαλαιώσεως τὴν εἰσβολὴν ποιησάμενος. τινὲς [Par. τί] δέ φασιν, ὅτι ἕως ὧδε ἐπλήρωσε τὸ δυνατὸν κεφάλαιον, εἶτα ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔρχεται.

26. 2. τὰς προφάσεις] οἱ γὰρ στρατηγοὶ προφάσεις ἐποιοῦντο τῆς ἀπολογίας τὸ μὴ λαμβάνειν χρήματα. ὀλίγα γάρ, φησίν, εἰς μισθὸν διδόντες τοῖς στρατιώταις, τὰ λοιπὰ [P. ὑπόλοιπα] εἰς τὰ θεωρικὰ κατέχετε. 3. πικρῶς] ἤγουν δικαίως. 7. ἰδίους] οὓς ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐποίουν. αἰνίττεται δὲ ἴσως εἰς Χάρητα. 20. διεστάναι] διχονοεῖν. 24. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων] δεῖ μὴ χωρίζειν τὸ ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων. 25. οἱ δ' ἄλλοι προσνενέμησθε] συμπέρασμα τοῦ συμφέροντος. 26. δεῖ δὴ ταῦτα] ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι. 27. ἐπανέντας] ἐάσαντας, ἐγχαλάσαντας. ibid. ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους] ὡς ἐπὶ νοσούντων εἶπε τὸ ὑμῶν αὐτῶν γενομένους. ult. εἰ δὲ τοῖς μὲν] πρὸς τὸν Εὔβουλον ἀποτείνεται.

27. 1. τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι] προλαβὼν ὑπὲρ αὐτῶν ποιῆσαι τὸν λόγον ὅτι, μέχρι πότε οἱ πλούσιοι καὶ τριηραρχήσουσι καὶ πάντα δαπανήσουσιν· ἐὰν γὰρ αὐτοὺς παρακόψῃ ἀπὸ τῶν πλουσίων, ἐλπίδα μηδεμίαν ἔχοντας μηδ' ἄλλοις εὐπορίαν, ἀποστήσονται τῶν θεωρικῶν. καὶ ὅλως σύνηθες τῷ Δημοσθένει τοῖς πλουσίοις συνίστασθαι· γινώσκει γάρ, ὅτι νεῦρα τῆς πόλεως εἰσιν οἱ πλούσιοι. 3. τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι] τοῖς ῥήτορσι συμπονεῖν. 7. λέγω δὴ κεφάλαιον] ἐπίλογος. Aliud: διὰ τούτου δευτέρας ἐδεήθη ἀνακεφαλαιώσεως, εἰπών, ὅτι χρὴ πάντας εἰσφέρειν, ἵνα, τῆς ἀνάγκης αὐτοὺς περιστάσης, ἐκστήσωνται τῶν θεωρικῶν. 8. τὸ ἴσον] τὸ ἴσον κατὰ τὴν ἑκάστου οὐσίαν. Ibid. κατὰ μέρος] κατὰ διαδοχήν. 11. μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ] εἰς τὸν Εὔβουλον λέγει πρὸς χάριν δημηγοροῦντα. antepen. ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς] διὰ τὸ πεισθῆναι τοῖς κακῶς βουλεύσασιν.

IN OLYNTHIACAM TERTIAM.

28. 1. οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι] τὸ προοίμιον ἐξ ἐπιτιμήσεως. Aliud scholion: τὸ προοίμιον προσοχὴν διὰ τοῦ παροξυσμοῦ ἀπεργάζεται. ὡς τῶν πραγμάτων χαλεπῶν ὄντων, ἐξ ἐπιτιμήσεως εἴληπται τὸ προοίμιον, ἢ ἐκ τοῦ παραδόξου· παράδοξον γὰρ γίνεται, ὅταν τοῖς λόγοις οὐκ ἐντρέχῃ [P. οὐ συντρέχῃ] τὰ πράγματα· ἢ ἀπὸ συγκρίσεως· συγκρίνων γὰρ

δείκνυσι τοὺς λόγους ἐναντίως ἔχοντας τοῖς πράγμασιν. [illegible]τικὸν τὸ προοίμιον καὶ μεστὸν ἀξιώματος· ἐν ᾧ γὰρ ἐπηρμένον τὸν δῆμον καὶ φρονοῦντα τῇ νίκῃ συστέλλει καὶ πρὸς φόβον καθίστησιν, ἀφ᾽ ἑτέρου πάθους εἰς ἕτερον ἄγει τὸν ἀκροατήν· ἐν ᾧ δὲ ἀλλάττει τὴν γνώμην τῶν Ἀθηναίων, τὸ τοῦ Περικλέους ἀξίωμα διὰ τῶν ἔργων δείκνυσι· καὶ γὰρ ἐκεῖνος εὐημεροῦντα μὲν τὸν δῆμον ἱκανὸς ἦν ἀναγαγεῖν καὶ μεστὸν [illegible] ἀποφῆναι, θαῤῥοῦντα δὲ αὖθις εἰς φόβον περιαγαγεῖν. 3. τοὺς μὲν γὰρ λόγους] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. 5. εἰς τοῦτο προήκοντα] οὐκ εἶπεν οὕτως ἔχοντα, ἀλλὰ προήκοντα, διὰ τῆς ἐν τῇ λέξει παρατάσεως τὸν χρόνον δεικνὺς τὸν αἴτιον τῶν κακῶν. ibid. ὥστε ὅπως μὴ πεισώμεθα] μεγάλῳ θάμβει [P. [illegible] recte] μέγαν φόβον ἀντέθηκε σφόδρα τεχνικῶς· [in Paris. [illegible] additur] τὰ γὰρ μεγάλα πάθη μεγάλοις [P. μείζοσι] [illegible] προσῆκον λύειν [P. λύειν προσήκει]. 7. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν] ὥσπερ αἰνιττόμενος, ἀλλὰ νῦν μὲν οὐκ ἔχω [illegible]πισμὸν αὐτοῖς ὀνειδίζειν. 8. τὴν ὑπόθεσιν] σφόδρα [illegible] τὸν δῆμον κοινωνὸν τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ἐποίησεν, ὑπὲρ ὧν αὐτὸς μέλλει συμβουλεύειν, περὶ τούτων εἰσεληλυθέναι [illegible] βουλεύσασθαι τὸν δῆμον. 9. ἐγὼ δὲ ὅτι μέν ποτε] λύσις τοῦ ἀντιπίπτοντος. pen. ἐπ᾽ ἐμοῦ γὰρ] ὑπερβατὸν καθ᾽ ὑπέρθεσιν. ult. προλαβεῖν] ὡς ἐπὶ δρομέων εἶπε τὴν λέξιν.

29. 1. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ] τὸ μὲν λέγειν, ὅτι οὐκ ἔσωσαν Ὀλυνθίους, ἀναίσχυντον· καθεῖλε δὲ αὐτὸ, φήσας οὐ βεβαίως, ὥστε ἀνάγκη μένειν κατὰ χώραν τὴν [illegible]. 3. πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν] ἀκόλουθον τῇ ἐξ ἀρχῆς προτάσει τὸ συμπέρασμα· τότε γὰρ τοὺς ῥήτορας μεμφόμενος, ὅτι [illegible] ἀνθ᾽ ἑτέρων συμβουλεύουσι, νῦν φησι μάταιον εἶναι περὶ τοῦ τέλους σκοπεῖν, ἀρχὴν μὲν τὴν τῶν συμμάχων σωτηρίαν, τέλος δὲ τὴν Φιλίππου καταστροφὴν εἶναι διδάσκων. τὸ δὲ [hic P. addit δὴ] συμπέρασμα γνωμικὸν ὂν σεμνὴν τὴν βάσιν τοῦ προοιμίου πεποίηκε· δεῖ γὰρ ἐν μὲν [caetera huius scholii verba, quae in edit. Paris. leguntur, in cod. Bav. desunt] 5. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς] δεύτερον προοίμιον ἐκ τοῦ ἀναγκαίου· λαμβάνεται δὲ ἐξ ὑπολήψεως τῶν πραγμάτων φαύλων ὄντων. Aliud: ἀκατάσκευον τὸ δεύτερον προοίμιον εἶπεν, ἵνα ὡς ὁμολογούμενον λάβῃ τὸ, ὅτι πολλῆς φροντίδος δεῖται τὰ πράγματα. 9. ἀλλ᾽ ἐκεῖν᾽ ἀπορῶ] τὴν λύσιν τῶν κακῶν [illegible]δὼς ὀκνεῖ ἀποφήνασθαι. τὸ δὲ τίνα τρόπον φανερῶς, ἢ [illegible] ἀπάτης, μετὰ παῤῥησίας, ἢ ὑφειμένως. 10. πέπεισμαι γὰρ] δίδωσι καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων ἐνίοις λέγειν τὰ χρήσιμά [illegible] ἵνα μὴ πάντα εἰς ἑαυτὸν ἀνάγων φορτικὸς εἶναι δοκῇ. Aliud: τὸ σχῆμα προδιόρθωσις. 13. μὴ συνιέναι] σημείωσαι, ὅτι διενήνοχε σύνεσις φρονήσεως, ὅτι ἡ μὲν φρόνησις ἕξις ἐστὶ γεννητικὴ τῶν οἴκοθεν λογισμῶν, ἡ δὲ σύνεσις ἕξις δεκτικὴ τοῦ ἔξωθεν λογισμοῦ. ibid. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς] ἐν τῇ ἀξιώσει τὸ

ηται τῇ προδιορθώσει. Aliud: ἀντὶ τοῦ ἄξιον νομίζω· σπαίως γὰρ εὑρίσκεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸ ἀξιῶ ἀντὶ τοῦ καλῶ. 16. ὁρᾶτε γὰρ] προσεμβολὴ τοῦ συμφέροντος κεφαλίου. Aliud: ἐντεῦθεν αὐτῷ γεννᾶται τὸ τρίτον μέρος τῆς ἐπιμήσεως τῶν νῦν πολιτευομένων. 17. ἐνίους] τοὺς προδόες. 20. μέμνησθε] διηγηματικόν. Aliud: ἐντεῦθεν οἱ ἀγῶς· τὸ δὲ κεφάλαιον διηγηματικὸν τοῦ συμφέροντος. 21. ἴτον ἢ τέταρτον ἔτος] πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν. 22. ἱραῖον τεῖχος] πολίχνιον Θρακικόν. 23. Μαιμακτηριὼν] Αὔγουστος. 25. μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν] ὡς παράδοξον τοῦτο εἶπεν, ἵνα ἐμφήνῃ αὐτῶν τὴν πολλὴν σπουδὴν, ι, νόμου κελεύοντος παρ' Ἀθηναίοις μέχρι πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν στρατεύεσθαι, ἀρξαμένους ἀπὸ ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν ἄχρι εἴκοσι, τέως παιδία ὄντας περιπολεῖν τὰ περὶ τὴν πόλιν φρούρια, εἰς ὑπερορίους δὲ πολέμους ἀπὸ εἴκοσιν, αὐτοὶ τότε βουλόμενοι πολλὴν σπουδὴν ἐνδείξασθαι, καὶ οὓς οὐκ ἐκέλευσεν νόμος στρατεύεσθαι, πολεμεῖν ἐψηφίσαντο. ibid. Ἑκατομβαιὼν] Ἀπρίλλιος. ibid. Μεταγειτνιὼν] Μάϊος. ibid. Βοηδρομιὼν] Ἰούνιος. ibid. τούτου τοῦ μηνὸς] Ἀττικὴ ἡ σύνταξις τῆς δοτικῆς. ult. μετὰ τὰ μυστήρια] τὰ Κόρης καὶ Δήμητρος. ibid. δέκα ναῦς ἀπεστείλατε] ἀπόστολος πᾶσα πεμπομένη δύναμις, εἴτε τοξοτῶν, εἴτε ὁπλιτῶν, εἴτε ἱππέων. ἐξαιρέτως δ' ἐκάλουν τὴν ναυτικὴν δύναμιν ἀπόστολον οἱ Ἀθηναῖοι.

30. 1. κενὰς] κενὰς πολιτικῆς βοηθείας. 2. ὡς γὰρ ἠγγέλθη ὁ Φίλιππος ἀσθενῶν] τὴν αἰτίαν λέγει, δι' ἣν ἐρρᾳθύμητε ἐξ ἀρχῆς σπουδάσαντες. 5. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτὸς] τί τοῦ, ἦν δὲ τότε εὔκαιρον ἐπιθέσθαι τῷ Φιλίππῳ, ὅτε ἠρρώστει. 12. παντὶ σθένει] ναυτικῇ καὶ ὁπλιτικῇ δυνάμει. . ἐθάῤῥει] ἢ σχῆμά ἐστι κατὰ ἀντίπτωσιν, ἀντὶ τοῦ ἐθάῤῥει τούτοις, ἢ λείπει τῷ νοήματι τὸ ἀδικεῖν, οἷον οὐκ ἐθάῤῥει τούτους ἀδικεῖν. καὶ τὸ ἑξῆς δὲ αὐτοῦ οὕτω δεῖ λαβεῖν. 21. εὐφύλλουν] ηὔχοντο. ibid. ὅπως δήποτε] τυχηρῶς. 22. τί ν ὑπόλοιπον] ὑπερβατὸν καθ' ὑπέρθεσιν. 26. ἐχόντων μὲν ἔχουσι Θηβαίων] ἤγουν ἐχθρῶς.

31. 6. ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν] ἀνθυποφορὰ τὸ δυνατὸν κεφάλαιον. et paulo ante: ἐνταῦθα τὸ μέρος τοῦ συμφέροντος τὸ ἀναγκαῖον, πληρωθέντος ἤδη τοῦ χρησίμου. 8. ἢ τοίνυν] ἐπειδὴ, τοῦ ἀκροατοῦ προσδοκῶντος περὶ πολέμου ἀκούειν, αὐτὸς περὶ νομοθετῶν μέλλει λέγειν, διὰ τοῦτο τῇ προθεραπείᾳ χρῆται. νομοθέτας δὲ λέγει τοὺς κρίνοντας τοὺς παλαιοὺς καὶ τιθέντας νόμους καινούς. 13. περὶ τῶν θεωρικῶν] χρήματά τινα ἦν ἐν τῷ κοινῷ ἀπὸ τῶν τῆς πόλεως προσόδων συναγόμενα, ἃ πρότερον μὲν εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας ἐφυλάττετο, καὶ ἐκαλεῖτο στρατηγικά· ὕστερον δὲ κατετίθετο εἴς τε τὰς δημοσίας κατασκευὰς καὶ διανομὰς τῶν πολιτῶν,

ἦν δὲ τὸ μὲν πρότερον νομισθὲν δραχμὴ τῆς θέας· ὅθεν κ θεωρικὰ ἐκλήθη. Φιλῖνος δέ φησιν, ὅτι διὰ τοῦτο ἐκλή θεωρικά, διότι τῶν Διονυσίων ὑπογείων ὄντων διένειμεν Ε βουλος εἰς τὴν θυσίαν, ἵνα πάντες ἑορτάζωσι, καὶ μηδεὶς ἀπ λείπηται δι' ἔνδειαν ἀναλωμάτων. ἄλλοτε δὲ ἄλλως ὡρίζετο διδόμενον εἴς τε τὰς θέας καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἑορτ οὐκ ἐξῆν δὲ τοῖς ἀποδημοῦσι τὰ θεωρικὰ λαμβάνειν. ἦν καὶ ἀρχή τις ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ, ὡς Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτη σιφῶντος δηλοῖ. 23. ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγν σθαι μέλλοντος] ἀντιπίπτον λύει, ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι, πῶς αὐ τὸς ὀκνεῖς ὁ φιλόπολις τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως θάνατον, ὡς Κό δρος ὁ βασιλεὺς Ἀθηναίων καὶ τοῦ Λεὼ θυγατέρες; ἐπάγει, ὅτι, εἰ κἀκεῖνοι ἔπιπτον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἀλλ' εἶχον παρα μυθίαν τοῦ θανάτου τὸ χρησιμεύειν τοῖς πράγμασιν, ἐγὼ δὲ ἐὰν ἀποθάνω νῦν, οὐ μόνον οὐκ ὠφελήσω, ἀλλὰ καὶ βλάψω τοῖς πράγμασι μᾶλλον, φοβερώτερον καταστήσας τὸ βῆμα τοῖς βουλομένοις παῤῥησιάζεσθαι.

32. 11. εἰ γὰρ αὐτάρκη] καθ' ὑπόθεσιν τὸ σχῆμα. 17. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει] ἐπίκρισις. ibid. τὸ γὰρ πρᾶττειν] γνώμη ἐνθυμηματική. 22. ὀξύτατοι] ἐκ τούτου ἔστι μαθεῖν ὅτι, εἰ καὶ βάναυσοί τινες ἦσαν τὴν τέχνην καὶ κάπηλοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι ἀκροαταὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ δικασταί, ἀλλ' οὖν γε Ἀθηναῖοι ὄντες καὶ σοφοὶ τὴν φύσιν ἐνόουν τὰ παρὰ τῶν ῥητόρων λεγόμενα. 23. τίνα γὰρ χρόνον, ἢ τίνα καιρὸν] ἀνακεφαλαίωσις κατὰ ἀναποδισμόν. τὸ δὲ χρόνον καὶ καιρὸν ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό. ἢ χρόνον μὲν λέγει πάντα, ὃν πολεμοῦσι Φιλίππῳ, καιρὸν δὲ τὸν νῦν, εἰς ὃν πολεμοῦσιν αὐτῷ διὰ τοὺς Ὀλυνθίους.

33. 1. οὐκ ἐχθρός; κ. τ. λ.] σφοδρὰ καὶ κατ' ἔννοιαν καὶ κατὰ σχῆμα τὰ κῶλα, ἢ μᾶλλον τὰ κόμματα. 2. οὐ βάρβαρος] ὑβρίσαι τοῦτον βουλόμενος καλεῖ αὐτὸν βάρβαρον· εἰ τὸ ἀληθὲς σκοπήσει, εὑρήσει αὐτὸν Ἕλληνα Ἀργεῖον, καὶ ἀπὸ Ἡρακλέους τὸ γένος καταγόμενον, ὡς πάντες οἱ ἱστορικοὶ μαρ τυροῦσιν. ἀμέλει καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, Ἀλέξανδρον, μικρὸν κο μιδῆ ὄντα, ἀναγαγὼν εἰς τὸ Ἄργος μιᾷ φυλῇ τῶν ἐν τῷ Ἄργει ἐνέγραψεν. 9. πάντων μᾶλλον] ἤπερ ἑαυτοῦ. 12. καὶ τί οὐ λέγει τις] εἰς ἑαυτὸν ἀποτείνεται ὁ ῥήτωρ. 14. ἀγαθῇ τύχῃ] ἡδομένου ὥσπερ καὶ συνευχομένου αὐτοῖς τὰ κάλλιστα τὸ ῥῆμα, ἵνα δείξῃ, ὅτι οὐ διαφωνεῖται τοῖς ἄλλοις ῥήτορσι. 26. ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ] σημείωσαι· παρίσωσις κατὰ τὸ τέλος.

34. 1. τὰ δὲ πράγματα πολλάκις] καλῶς ὁ προσδιορισμός. ἔστι γὰρ ἐνίοτε καὶ οὕτως ἡμῖν ἐκβαίνειν τὰ πράγματα, ὡς μὴ νομίζομεν εἶναι συνετῶν. τὸ δὲ γενναίων οὐκ ἰσχυρῶν λέγει, ἀλλ' ἐλευθέρων καὶ εὐγενῶν. 5. οὗτοι σωφρόνων] τραγικὴ μὲν ἡ ἔννοια, ἐν δὲ τῷ καθόλου λεχθεῖσα λειοτέρως πως γί

μελετᾷ δὲ τὸ δυνατὸν κεφάλαιον ...
ὸν ἐστιν, ἐπὶ μὲν Ἕλλησι στρατεύειν ...
βαρον ὄντα, μὴ, καὶ ὅτι δίκαιόν ἐστι ...
α, τουτέστι τὸ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις ...
ϑίους καὶ Μεγαρέας] Ἕλληνας ὄντας. 1...
ομαι] ἐπιδιόρθωσις. 17. ἀκούω, ὥσπερ ἴσως ...
αὐτῶν τέθεικε τὸ ἴσως· ἐπὶ δὲ ἑαυτοῦ τὸ ἀκούω, ...
τέρου αὐτῶν καὶ πλέον περιεργαζομένου τὰ τῶν ...
δὴ καὶ τὰ ἐκείνων ζηλοῦντος. τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται ...
ς τὴν ἀκοὴν, ὅτι καί τινες ἦσαν ἴσως μὴ μόνον ἀκοῇ ...
τὰ τῶν προγόνων, ἀλλὰ καὶ τῇ θέᾳ διὰ τὸ μακρόβιον
ῶν. 21. τὸν Περικλέα] διὰ τί μὴ τὸν Περικλέα δεύτερον
ικε, πρεσβύτερον ὄντα τοῦ τε Νικίου καὶ Δημοσθένους;
τοὺς ἄκρους κατ' ἀρετὴν ἐν ἄκροις ἔταξε, τοὺς δὲ μέσους
μέσοις. διὰ τί δὲ μὴ καὶ Θεμιστοκλέους καὶ Μιλτιάδου
ισθη; ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὲν κατὰ βαρβάρων εὐδοκίμησαν, οὐ-
δὲ κατὰ τὴν πολιτείαν. 22. οἱ διερωτῶντες] ἀντὶ τοῦ διό-
ερωτῶντες. 23. προπέποται τῆς παραυτίκα ἡδονῆς καὶ
τος τὰ τῆς πόλεως πράγματα] ἀντὶ τοῦ τῷ λόγῳ τῶν ἡδέ-
ἀντιδεδώρηται τῆς πόλεως ἡ ἀπώλεια· ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ
πίνειν ἐν τοῖς συμποσίοις [in edit. Paris. τοῖς deest], ὅταν
χάριν ὁμολογῶν τινι δεξιωσάμενος αὐτὸν τῷ πόματι μετὰ
ποτοῦ χαρίσηται αὐτῷ καὶ τὸ ποτήριον ἀργυροῦν ὂν ἢ
σοῦν.

35. 3. οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες, οὐδ' ἐφίλουν αὐ-
] τί οὖν οἱ πρόγονοι ἐμίσουν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐφίλουν;
ει εὐθὺς, ὅτι ἐφίλουν, ἀλλ' οὐχ ὡς οὗτοι οἱ προδόται·
οι γὰρ φιλοῦσι τὸ δοκεῖν, καὶ χαρίζονται ἐπὶ τῷ ἀπολέσαι
πράγματα. 5. πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη] πῶς τετ-
ράκοντα καὶ πέντε νῦν εἰπὼν ἐν ἑτέρῳ λόγῳ τρία καὶ ἑβδο-
ήκοντα ἄρξαι τῶν Ἑλλήνων φησί; δεῖ γὰρ εἶναι ἐγγὺς τὸν
ιθμὸν, οἷον, ὁ παῖς οὗτος, οὐδαμῶς τις εἴποι, ὅτι τριῶν
ἐστιν, ἢ εἴκοσιν, ἀλλὰ τριῶν, ἢ τεσσάρων, ἢ πέντε· ἐγ-
γὰρ ὁ ἀριθμός. λέγομεν οὖν, ὅτι προσέθηκεν ἐνταῦθα τὸ
των· [vers. 6.] τὰ γὰρ ἄλλα ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἔτη ἀκόντων
ῶν ἦρξαν διὰ τὸ ἐπαχθῶς φέρεσθαι τοῖς Ἕλλησι τοὺς Ἀθη-
ους. ibid. τῶν Ἑλλήνων] μνημονεύει τούτων Θουκυδίδης
τῇ δευτέρᾳ ἱστορίᾳ. 7. ὑπήκουε δὲ] καὶ μέντοι καὶ φό-
ἤνεγκεν αὐτοῖς Περδίκκας, ὁ θεῖος Ἀμύντου, ἀδελφὸς
ίππου, τοῦ πατρὸς Φιλίππου, ὥς φησι Διόδωρος· Ἀλεξάν-
γὰρ τοῦ φιλέλληνος, τοῦ γενομένου ἐπὶ τῶν Μηδικῶν,
παῖδες, Περδίκκας καὶ Φίλιππος· ἐπολέμησαν οὖν πρὸς
ὸν Ἀθηναῖοι [sine οἱ]. ibid. ταύτην τὴν χώραν] τὴν
κεδονίαν. 11. κρεῖττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν] διὰ τὸ
ρβάλλειν τῶν πράξεων· οἱ γὰρ φθονοῦντες ἢ τοῖς ἴσοις φθο-
σιν, ἢ τοῖς μικρῷ μείζοσιν, οὐ μὴν τοῖς πάνυ ὑπερβάλλου-

σιν. 14. ὁποῖοι] ὅ ἐστι, πῶς διέκειντο, κοινῶς πάντα πράττ[...] εἰς τὰ δημόσια αὐτῶν· εἶτα καὶ ἐχρήσατο, πῶς ἕκαστος ἰδίᾳ [...] 17. ἀναθημάτων] ταῦτα πάντα ἐποίησαν καὶ ἀνέθεσαν [...] τῶν λαφύρων τῶν Περσικῶν, τὸν δίφρον τὸν ἀργυρόποδα [...] Ξέρξου, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου, καὶ τὰ προπ[...] [sic] τῆς πόλεως κατεσκεύασαν, καὶ τὴν χαλκῆν Ἀθηνᾶν, [...] τὴν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος. ult. ὑπὸ τῶν χρηστῶν] [...] ρίβολον τὸ χωρίον διὰ τὸν πλαγιασμόν.

36. 4. ἀσχόλων ὄντων] διὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον. [...] τηλικοῦτον] φοβήσας αὐτοὺς διὰ τὸ εἰπεῖν τηλικοῦτον [...] ἐπάγει τὴν θεραπείαν διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς αὐτὸν [...] μεν· εἰ δὲ αὐτοὶ αὐτὸν ἤσκησαν, οὐκοῦν καὶ καθελεῖν [...] ται. 14. ταῦτα] τὰ ἐκ τῆς πόλεως. 18. λῆρος] [...] λέγει εὐτελῆ τινα, ἀπὸ τοῦ λήρου, τοῦ φλυαροῦ καὶ [...]

37. 2. ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος] ἐμφαντικὸν τὸ ὑμεῖς· ὡς [...] ἔλεγεν, οἱ αὐτόχθονες ὑμεῖς καὶ πάλαι τῆς Ἑλλάδος ἡγ[...] νῦν [hic addit P. δὲ] δοῦλοι τῶν ῥητόρων γεγένησθε. [...] ἐκνενευρισμένοι, [vers. 3.] τῶν νεύρων ἀφῃρημένοι· [...] καὶ δύναμιν τῆς πόλεως τοὺς συμμάχους καλεῖ. τὸ δὲ [...] μένοι [ibid.] ἀπὸ μεταφορᾶς μέρους σώματος εἶπε τὴν [...] ἐμμένων τῇ τροπῇ τοῦ ἐκνενευρισμένοι. 8. καθειρξαντες] [...] συγκλείσαντες καὶ μὴ ἐῶντες πολεμεῖν· εἶπε δὲ ὡς [...] σμουμένων θηρίων τὴν λέξιν· διὸ ἐπάγει τὸ καὶ τιθασεύοντες [vers. 9.] καὶ τὸ χειροήθεις [ibid.]. ταῦτα γὰρ πάντα [...] ρίων εἰώθαμεν ποιεῖν, ἡμεροῦντες αὐτά. καὶ τὸ ἐπ[...] ὡς ἐπὶ θηρίων εἶπεν· εἰώθασι μὲν γὰρ καὶ τὰ θηρία [...] ἐξημεροῦν διὰ τοῦ τὴν χεῖρα τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἐπάγειν, ἀ[...] εἰ κολακεύοντες αὐτὰ διὰ τοῦ χειροτριβεῖν. 14. μὰ τὴν Δήμητρα] ἐπειδὴ κατὰ τῆς Δήμητρος ὄμνυσιν, εἰκὸς ἦν [...] αὐτοὺς ὀργίλους γινομένους διὰ τὸ πολλὰ αὐτοῖς [...] τὴν Δήμητραν ἀποκαλεῖται, ἡμέρους αὐτοὺς ἀπεργάσασθαι, [...] καὶ τῶν ἡμέρων σιτίων αἰτίαν γενομένην αὐτοῖς. 22. ἴσως ἴσως] τεχνικὸς ὁ διπλασιασμός· οὔτε γὰρ φανερῶς ἀπε[...] ἀλαζονικὸν γὰρ τοῦτο καὶ ἐπισφαλές· οὔτε μόνῳ τούτῳ [P. [...] των] ἠρκέσθη· ἀλλὰ διπλασιασμῷ κέχρηται πρὸς βεβαίωσιν [...] ἀκρίβειαν· οὐδεὶς γὰρ συμβούλου πείθεται διστάζοντος. [...] δὲ χαριέντως αὐτὸ ἀναγινώσκοντες [P. ἀπογινώσκοντες] [...] ἐξηγοῦνται οὕτως, τὸ δεύτερον ἴσως ὡς ἐπανορθωτικῶς [...] λαμβάνοντες τοῦ προτέρου, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ἐπιτιμῶν [...] εἰπόντι ἴσως. μᾶλλον γὰρ ἀκριβῶς τέλειόν τι καὶ μέγα [...] σθαι. [sic.]

38. 1. οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;] ἀνθυποφορὰ τὸ [...] μα, οἷον ἵν' ὡς δοῦλοι λάβωμεν μισθόν, καὶ οὕτως πολεμ[...] [P. πολεμῶμεν]· τοῦτο γὰρ ἠνίξατο εὐτάκτως, ὅτι δεῖ λαβεῖν [...] θεωρικὰ εἰς μισθὸν πολέμου· εἶτα, ἐπειδὴ ἐδόκει ἐφύβριστον [...] τὸ ὄνομα τῆς μισθοφορίας [P. μισθοφορᾶς], μεταβάλλει, [...]

τάξιν αὐτὴν καλεῖ· τῷ δὲ ἔργῳ καὶ τῷ ἀληθεῖ τὴν αὐτὴν ... καὶ σύνταξιν καὶ μισθοφορίαν· καὶ γὰρ καὶ ἐν τῇ συν... μισθός ἐστιν ὁ παρεχόμενος. ὡσανεὶ ἔλεγε· μισθοφορὰν ..., οὐχ ἣν ὑμεῖς νομίζετε παρεχομένην τοῖς δούλοις, ἀλλὰ ... παρεχομένην τοῖς ἐλευθέροις ὑπὲρ τοῦ λαμβάνειν καὶ ποι... τὰ δέοντα. τὸ δὲ ἁπάντων [vers. 8.] ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ ἁπάν... τῶν πραγμάτων, καὶ ἐν πολέμῳ, καὶ ἐν εἰρήνῃ· βούλεται ..., ἐπειδὴ ὁρᾷ αὐτοὺς μὴ βουλομένους λῦσαι τὰ θεωρικά, ...βάνειν αὐτὰ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ ἀρκεῖσθαι, καὶ μὴ ...ῖν πλεῖον τὰ ἐν πολέμῳ. κοινῶν δέ φησι [vers. 3.] τῶν ...οσίων. 8. τὰ νῦν] ἀντὶ τοῦ πόλεμον. ὅρα δὲ, πῶς τὸ ...μα τοῦ πολέμου ἀποκρύπτεται. 10. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλι... ὑμῶν] καὶ τίς ἐστιν ἔξω τῆς καθολικῆς, οἷον νέων, ἀν..., γερόντων, εἰ μὴ ἄρα οἱ τελευτήσαντες; λέγομεν οὖν, ὅτι ...ίαν ἐκάλουν ἐξαιρέτως τὴν τῶν δυναμένων πονεῖν. ὁ τοίνυν ...ης ὢν ἔξω τῆς ἡλικίας γέρων ἂν ὑπάρχοι. 13. οὔτ' ...λῶν] τῶν θεωρικῶν δηλονότι. 20. ἀπορεῖν] ἀπορεῖν καλεῖ ...αμβάνειν τοὺς δύο ὀβολοὺς, καὶ ἐξὸν πλουτεῖν ἀπὸ [P. ...τοῦ πολέμου. ibid. τοῦ δεῖνος] τοῦ Χάρητος. 22. οὐχὶ ...ομαι] ἐπειδὴ διεβάλλετο τὸ ξενικὸν ἄνω· ξενικῷ γὰρ ἐκέ...ο ὁ Χάρης. ὡσανεὶ εἰ ἔλεγεν· ἐπαινῶ τὸν Χάρητα πονοῦντα ...ῦντα [sic] ἀεὶ καὶ μετὰ ξένων· ἀλλ' οὖν γε προκρίνω τοὺς ...ῆς πόλεως στρατιώτας. 26. τῆς ἀρετῆς] ἡ ἀρετὴ τῆς ...ς τὸ ἡγεμονεύειν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ δι' ἑαυτῶν εἰς τοὺς ...μους ἐξιέναι.

IN PHILIPPICAM PRIMAM.

40. 1. εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος] τὸ προοίμιον οὐκ ἀπὸ ... πράγματος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ προσώπου· ἀναστάντος γὰρ αὐτοῦ ... τῶν πρεσβυτέρων, ἐδυσχέραινόν τινες· ἃ δὴ καὶ θεραπεύει. ...δὲ σχῆμα οἱ μὲν καλοῦσι διπλοῦν μερισμὸν, οἱ δὲ μερισμὸν ...αὶ ὑπομερισμόν. εἰρηκὼς γὰρ πρότερον δύο μὲν, ἐπήγαγε ...δέ. ἐπιφέρουσι δὲ αὐτοὺς πολλάκις οὐ κατὰ τάξιν, ἀλλὰ ... τὸ πρῶτον τὸ τελευταῖον. ὅτι ἐν τῷ περὶ τῆς περιβολῆς ... Ἑρμογένης, τῆς ἰδέας τὴν κατασκευὴν προτέραν εἶναι τῆς ...στάσεως. τὸ γὰρ, εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐ...το λέγειν, καὶ τὰ λοιπὰ, ἔστιν ἡ κατασκευή· τὸ δὲ, ἐπειδὴ ...ὶ ὢν πολλάκις, καὶ τὰ λοιπὰ, ἔστιν ἡ πρότασις. πρότασις ... ἐστιν, ὅτι δεῖ καὶ νεωτέρου ὄντος πρώτου λέγοντος ἀνέ...σθαι· αἱ δὲ ταύτης κατασκευαὶ, ὅτι μηδὲν τῶν δεόντων οἱ ...θότες, ἤτοι οἱ πρεσβύτεροι εἰρήκασιν. ὁ δὲ σοφιστὴς Ἀσκλη...ς κατασκευὴν εἶναι λέγει ἄνευ προτάσεως. ὁ δὲ Ἰσοκράτης ... τῷ τοῦ Ἀρχιδάμου τὴν πρότασιν πρώτην ποιήσας ἐπήνεγκε

42. 1. τούτοις ἐθέλουσιν] ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἐφόβησεν αὐτοὺς, εἰπὼν αὐτὸν τὸν Φίλιππον ἰσχυρὸν διὰ τὸ ἔχειν συμμάχους, ἐπήγαγε τοῦτο παραμυθούμενος, ὡς ὅτι, ἐὰν καὶ [haec vox καὶ in Paris. deest] αὐτοὶ ἐθέλωσι πρᾶξαι, εὐχερῶς αὐτὸν καθαιρήσουσιν. ἄξιον δὲ ζητῆσαι, πῶς ἀλλαχοῦ καθελὼν αὐτοῦ τὴν δύναμιν διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτοῦ ἀφίστανται, καὶ νῦν λέγει, ὅτι πολλοὺς ἔχει συμμάχους. λέγομεν οὖν, ὅτι τὸν τρόπον διέξεισι τῶν ὑπηκόων· εἰ γὰρ καὶ μισοῦσι καὶ φοβοῦνται τοὺς δυνατοὺς, ἀλλ' ἐν ὅσῳ μὴ πράττουσί τι οἱ ἀγαθοὶ διὰ τὴν ῥᾳθυμίαν, ἀνάγκῃ προστρέχουσι τοῖς δυνατοῖς, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ῥαθύμων ὄντες πάθωσι μετ' αὐτῶν. εἰ δέ ποτε οἱ ἀγαθοὶ σπουδάσουσι, καὶ τὴν ῥᾳθυμίαν ἀποθέσθαι θελήσουσιν, εὐθέως πρὸς αὐτοὺς ἀποστήσονται. 7. πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν] εἰρωνεία ἐστὶν ἐναντίον τῆς ἀλαζονείας· ἀλαζονεύεσθαι μὲν γὰρ τὸ πλείονα ἐπαγγέλλεσθαι δύνασθαι ποιεῖν, ἤπερ δύναιντο· εἰρωνεία δὲ, τὸ ἐλάττονα λέγειν δύνασθαι ποιεῖν, ἂν τις δεδύνηται. 16. ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον, καὶ δέδιεν, — καὶ φθονεῖ] μισεῖ μὲν ὁ ἤδη πεπονθὼς κακῶς, δέδιε δὲ ὁ μηδέπω μὲν ὑπομείνας, προσδοκῶν δὲ, φθονεῖ δὲ ὁ ὁρῶν οὕτως τὰς πόλεις καταστρεφομένας. 21. κατέπτηχε] ταπεινοῦται· οὔτε γὰρ ὁ μισῶν βλάπτει διὰ τὸ ἡμᾶς ῥᾳθυμεῖν, οὔτε ὁ δεδιὼς ἕτερόν τι φρονῆσαι δύναται· ἐπισφαλὲς γάρ· οὔτε ὁ βασκαίνων ἀντιστῆναι· ἀδύνατον γάρ. ἀντιπίπτον δὲ λύει· ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ, πῶς οὖν, εἰ μισοῦσιν αὐτὸν, οὐκ ἀφίστανται αὐτοὶ αὐτοῦ; ἐπάγει, ὅτι ἄκοντες καὶ φοβούμενοί εἰσιν ἀπ' ἐκείνου, διὰ τὸ μὴ εὑρίσκειν τινὰ καταφυγὴν πρὸς ἡμᾶς ῥᾳθυμίᾳ κατεχομένους. καὶ μὴν ἤδη ἐπείσθησαν αὐτῷ, καὶ ἔπεμψαν βοήθειαν εἰς (sic) Ὀλυνθίους. πῶς οὖν ῥᾳθύμους αὐτοὺς καλεῖ; καθὸ μηδὲν ἑκόντες ποιοῦσιν, εἰ μή τις αὐτοῖς ἐπιτιμήσει διὰ τοῦ συμβουλεύειν καὶ πείσει [P. πείθειν] ποιεῖν. 25. ἀσελγείας] ἀσέλγεια κοινῶς καλεῖται πᾶσα ὕβρις, οὐχ ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια μόνον. 26. τοῦ πράττειν] οὐκ εἶπεν ἁπλῶς πολεμεῖν, ἀλλὰ κοινοτέρῳ ὀνόματι ἐχρήσατο τοῦ πράττειν, οἷον τοῦ ψηφίζεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ γεωργεῖν, καὶ τῶν λοιπῶν.

43. 1. περιστοιχίζεται] ἐκ μεταφορᾶς τῶν κυνηγετῶν· κατὰ γὰρ τὰς ἐκδρομὰς τῶν θηρίων ὀρθὰ ξύλα ἱστᾶσιν, ἃ καλοῦσι στοίχους ἢ στόχους, καταπεταννύντες αὐτῶν δίκτυα, ἵνα, ἐὰν αὐτοὺς ἐκφύγῃ τὰ θηρία, εἰς τὰ δίκτυα ἐμπέσῃ. ἔνια δὲ τῶν ἀντιγράφων περισχοινίζεται ἔχει. 4. ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι] εἰπὼν τὸν μὲν οὐκ ἐπήγαγε τὸν δέ· ἐπειδὴ ἔμελλεν ἐπιφέρειν, ὑμεῖς δὲ αὐτὴν οὐχ ἡγεῖσθε αἰσχύνην, ὅπερ ἦν ὑβριστικὸν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὲν ἀποσιωπᾷ [P. σιωπᾷ simplex], ἄλλο δὲ ἐπιφέρει τούτου ὅμοιον. 7. εἰπέ μοι] δέον εἰπεῖν εἴπατέ μοι πρὸς τὸ βούλεσθε, εἰπέ μοι εἶπεν Ἀττικῶς. ibid. ad πυνθάνεσθαι verba κατὰ τὴν ἀγορὰν, quae in edit. Paris. in ipso texto reperiuntur, in codice Bavar. ad marginem pro scholio

sunt adscripta. 8. γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον] τοιοῦτ... γὰρ οἱ ἄνθρωποι· ἀεὶ τῶν καινοτέρων ὀρέγονται. 14. καὶ τὴν αὐτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται] καλῶς ἠσφαλίσατο ... τὸ πιθανόν· οὐ γὰρ πάντως πάντα διὰ τῆς ῥᾳθυμίας Ἀθηναίων, ἀλλὰ καὶ τινὰ διὰ τῆς αὐτῶν ῥώμης κατώρθουν. 25. πεισμένων] ἀντὶ τοῦ πεισθέντων. τοιοῦτος δὲ ὁ Δημοσθένης, ... ἀμφιβαλλόμενα λαμβάνων ὡς ὁμολογούμενα. 26. τὸν δὲ τύπον τῆς παρασκευῆς] τὸ δυνατὸν κεφάλαιον.

44. 7. τῇ νυνὶ βοηθείᾳ] ἄλλο πανταχοῦ βοήθεια καὶ καὶ ἄλλο παρασκευή· βοήθειαν μὲν τὴν πεμπομένην μετὰ πράγματος, παρασκευὴν δὲ τὴν ἀποστελλομένην ἐξ ἀρχῆς [duo postrema vocabula in Paris. desunt] πρὸς τὸ φυλάξαι τὰς πόλεις. 9. τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ καὶ πόση] ξενική, ἢ πολιτική. πάλιν πόσους δεῖ εἶναι στρατιώτας, καὶ πόθεν μέλλουσιν ἔχειν τὰς τροφάς; 14. ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις] ἢ ὅτι διαλυσόμεθα, ἢ περιγενησόμεθα τῶν ἐχθρῶν. 27. εἰς Ἁλίαρτον] ... τὸ ἐν Ἁλιάρτῳ πρὸ ἓξ ἐτῶν ἐγένετο, τὸ δὲ ἐν Εὐβοίᾳ πρὸ τριῶν ὅτε καὶ ὁ ῥήτωρ ἐτριηράρχει· ἢ ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν γέγονεν ἡ ἐν Ἁλιάρτῳ μάχη· ὅθεν εἶπε καὶ τὰ τελευταῖα. τελευταῖα μέν, ὡς πρὸς ταύτας τὰς στρατείας, πρώην δέ, ὡς πρὸς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐλέγετο ὁ λόγος. τὸ δὲ Ἁλίαρτος ἀρσενικῶς ὡς καὶ Ὅμηρος· καὶ ποιῆεν (sic) Ἁλίαρτον.

45. 11. μή μοι μυρίους] τὸ σχῆμα ἀποτρεπτικὸν σχήματος.

46. 19. ξενικὸν] οἱ ξενικοὶ μισθοφόροι τὸ παράπαν εἰώθασι χρησιμεύειν ἐν πολέμοις, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι μὴ βουλόμενοι δι' ἑαυτῶν πολεμεῖν πρὸς Κορινθίους διὰ τὸν κίνδυνον, μισθούμενοι ξένους εἰς τὸν πόλεμον, ἔτρεφον αὐτούς. τοῦτο δὲ ἐν πολλοῖς τῶν πολέμων διέπραττοντο, ὅπερ ξενικὸν ἐκάλουν.

48. 16. ἃ μὲν ἡμεῖς] ἐντεῦθεν Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἑτέρου λόγου εἶναι ἀρχήν. προοίμιον δέ, φησίν, οὐκ ἔχει, ἐπειδὴ δευτερολογία ἐστίν, ἐν αἷς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐκ εἰσὶ προοίμια. 26. φυλάξας τοὺς ἐτησίας] ἐτησίαι οἱ ἄνεμοι οἱ κατ' ἔτος πνέοντες· πνέουσι δὲ ἐν ἀκμῇ τοῦ θέρους, διότι ὁ ἥλιος μετεωρότερος καὶ ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν τόπων ἀρκτικώτερος γινόμενος λύει τὰ ὑγρὰ τὰ ἐν ταῖς ἄρκτοις· λυόμενα δὲ ταῦτα ἐξαεροῦται καὶ πνευματοῦται, καὶ ἐκ τούτων γίνονται οἱ ἐτησίαι, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρκτῴων τόπων φέρονται ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, ἃ προσπίπτει τοῖς ὑψηλοτέροις ὄρεσι τῆς Αἰθιοπίας, καὶ πολλὰ καὶ ἀθρόα γινόμενα ἀπεργάζονται (sic) ὑετούς, καὶ ἐκ τῶν ὑετῶν τούτων πληθωρεῖται ὁ Νεῖλος τοῦ θέρους, ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν καὶ ξηρῶν τόπων ῥέων. ἐτήσιος [P. ἐτησίας δὲ] ὁ κατ' ἔτος.

50. 8. εἰς ἕνα τῶν ἀποστόλων] ἀπόστολος ὁ μετὰ στρατιᾶς ἀποστελλόμενος εἰς πόλεμον παρασκευῆς· καὶ ἀποστελλόμενοι οὐ μόνον [P. μόνοι] οἱ πεμπόμενοι ἐκ προσταγμάτων

τῶν ἀπολυόντων, ἀλλὰ καὶ οἱ πεμπόμενοι, ἀποδημεῖν μέλλοντες, ἀποστελλόμενοι ἐλέχθησαν. καὶ ἀποστολεῖς οἱ ἐπὶ τῆς ἐκπομπῆς τῶν τριήρων ἀποδεδειγμένοι· ἀπόστολοι δὲ αἱ τῶν νεῶν ἐκπομπαί· ἀποστολαὶ δὲ αἱ ἀποπέμψεις, τὰ δῶρα· οὕτω γὰρ ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος· τῶν δὲ πλοίων τὰ μὲν συντριβόμενα ταῖς ἀποστολαῖς, τουτέστι ταῖς ἀποπέμψεσιν.

52. 24. παρὰ τοῦ δεῖνος (ad haec enim verba hoc scholion in cod. Bav. scriptum est)] πολιτικῆς δυνάμεως.

53. 7. κενὸν] τὸ λόγοις μόνον τιμώμενον [P. γινόμενον] ἄνευ πραγμάτων. 16. ἀπομίσθων] ἀπόμισθοι καὶ οἱ μὴ πεπληρωμένοι τὸν ὡμολογημένον μισθὸν, καὶ οἱ διὰ κακίαν καὶ δειλίαν μὴ ἀξιούμενοι μισθοῦ.

54. 3. ὑμῶν δὲ οἱ μὲν περιϊόντες] ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι. 15. ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες] κατά τινας ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι. 16. ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος] τὰ τελικὰ κεφάλαια· ἐχθρὸς, τὸ ἄδικον· ἡμέτερα, τὸ ἀσύμφορον· ὕβρικε, [vers. 17.] τὸ ἀπρεπές· καθ' ἡμῶν εὕρηται, [vers. 18.] τὸ ἀναγκαῖον. 23. οὐ γὰρ ἅττα ποτ' ἔσται] ὑπερβατὸν κατὰ παρένθεσιν. 26. ἐγὼ μὲν οὖν] ὁ μερικὸς ἐπίλογος.

AD ORATIONEM DE PACE.

57. 1. ὁρῶ μὲν] πρότασις. Aliud: τὸ προοίμιον ἐκ τοῦ πράγματος, ὡς ἐκ τοῦ κατηγοροῦντος. 3. οὐ μόνον] κατασκευή. 7. δυσκόλου δ' ὄντος φύσει] δευτέρα πρότασις. 10. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι] κατασκευὴ τῆς δευτέρας προτάσεως. 16. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ] συμπέρασμα τοῦ προοιμίου. 22. ἀκριβῶς δὲ εἰδὼς] δεύτερον προοίμιον.

58. 15. τὸν ὑποκριτὴν] ὑποκριτὰς ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τοὺς νῦν τραγῳδοὺς λεγομένους τοὺς ποιητὰς, οἷον τὸν Εὐριπίδην καὶ Ἀριστοφάνην, τοὺς δὲ νῦν ὑποκριτάς· οὗτοι δὲ ἦσαν δύο· τὸν μὲν δευτεραγωνιστὴν, τὸν δὲ τριταγωνιστὴν, αὐτοὺς δὲ τοὺς ποιητὰς τῶν δραμάτων τραγῳδοὺς καὶ τραγῳδοδιδασκάλους.

61. 22. τὴν — ἐπικηρυκείαν] ἐπικηρυκεία φιλία ἡ ἐκ τῶν πολεμίων· τὸ περὶ φιλίας καὶ διαλλαγῶν κήρυκας πέμπειν. καὶ ἐπικηρυκεύειν τὸ διὰ κήρυκός τινος συνθήκας καὶ πρεσβείας ποιεῖσθαι. συντάσσεται δοτικῇ.

63. 12. Ὠρωπὸν] τόπος, ἐν ᾧ ἀπέβαλε τοὺς ὦπας ὁ Ὦρος.

IN PHILIPPICAM SECUNDAM.

65. 1. ὅταν] ἐπιτιμητικὸν τὸ προοίμιον τῆς τῶν Ἀθηναίων ῥᾳθυμίας· ἔχει δὲ καὶ προσοχήν. 2. πράττει] πλεονεκτεῖ καὶ ἀδικεῖ. 6. αἴτιον δὲ τούτων] κατασκευή. 16. συμβαίνει δὴ] τὸ συμπέρασμα. 17. εἰκὸς] εἰκός ἐστι τὸ πίστεως ἐχόμενον, ἐοικὸς δὲ τὸ ἐμφερές.

68. 2. καθ' ὑμῶν] σημείωσαι τὴν σύνταξιν. πολλάκις ἀντὶ τῆς ὑπὲρ ἐκλαμβάνεται. καὶ γὰρ καὶ ὁ Θεολόγος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν στηλιτευτικῶν· κατὰ γὰρ τῶν ἀγωνιζομένων οἱ στέφανοι, ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων.

IN ORATIONEM DE HALONESO.

76. 1. ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τὸ προοίμιον σχετλιαστικόν. Aliud: τὸ προοίμιον κατὰ τὸν Ἑρμογένην ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐμφαινομένων. οὐ γὰρ δεῖ διὰ τὰς τοῦ Φιλίππου αἰτίας κωλύεσθαι τοὺς συμβούλους ὑπὲρ τῶν συμφερόντων λέγειν. στάσις ἄγραφος πραγματική. ibid. οὐκ ἔστιν ὅπως] πρότασις. ult. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη] κατασκευή.

77. 2. ἐγὼ δ' ὑμῖν] προκατασκευὴ, ἤτοι προέκθεσις τῶν κεφαλαίων. 6. Φίλιππος γὰρ] πρώτη εἰσαγωγὴ τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ τοὺς ἀγῶνας ἀπὸ προτάσεως. 9. ἔλεγε δὲ] ὑποφορὰ, ὁ τοῦ ἐναντίου λόγος. 12. τοῦτον δὲ τὸν λόγον] τρίτη ἀντιπρότασις· ἡ τῆς λύσεως γὰρ ἐπαγγελία. 13. οὐ χαλεπόν ἐστιν (ad haec enim verba cod. Bav. hoc scholion refert, quod in edit. Paris. verbis ἀλλὰ μὴν οὐδ' vers. ult. adjectum est)] ὅτι πάντα τὰ τῆς ἐπιστολῆς τῇ διανοίᾳ λύει ὁ ῥήτωρ· πᾶν γὰρ ῥητὸν καὶ διανοίᾳ λύεται. ibid. ἀφελέσθαι] ἐνταῦθα ἡ τοῦ κεφαλαίου εἰσαγωγὴ ἐκ τῶν τεσσάρων πεπλήρωται, προτάσεως, ὑποφορᾶς, ἀντιπροτάσεως, λύσεως. 14. ἅπαντας γὰρ οἱ λῃσταὶ] τετάρτη λύσις ἐκ τῆς τῶν ἐπιχειρημάτων κατασκευῆς. 16. ὁ δὴ τοὺς λῃστὰς τιμωρησάμενος] καθ' ὑπόθεσιν ἐκ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς.

78. ult. ἐφέσιμον] ἔφεσις ἡ ἔγκλησις ἡ ἀπὸ σμικροῦ εἰς μεῖζον κριτήριον προκαλουμένη.

79. 17. σύμβολα] σύμβολα λέγει τὰς δίκας τὰς περὶ τὰ συμβόλαια τῶν ἐμπόρων. Aliud: σύμβολα, τὰς συνθήκας, ἃς ἐν ἀλλήλαις αἱ πόλεις θέμεναι τάττουσι τοῖς πολίταις, ὥστε διδόναι καὶ λαμβάνειν τὰ δίκαια πολλάκι. (sic.)

80. 12. καὶ μὴ μόνον τοὺς φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ εἰς Θάσον διακεκομικέναι] ἐλεγχθέντες γάρ τινες τῶν Θασίων, ὡς μέλλουσι Φιλίππῳ προδιδόναι τὰ πράγματα, ἐφυγαδεύθησαν ἐκ τῶν πολιτῶν. τούτους ὁ Φίλιππος πείσας τοὺς περὶ τὸν Χά-

ρητα κατήγαγεν. 19. τριήρεις κατασκευάζεται] ἀντὶ τοῦ κατασκευασθῆναι ποιεῖ· κυρίως γὰρ ἐπὶ μὲν τοῦ δημιουργοῦ λέγομεν κατασκευάζει· ἐπὶ δὲ τοῦ τὰ ἀναλώματα παρέχοντος κατασκευάζεται. 22. ὧν οὐδὲν προτιμᾷ] ἀντὶ τοῦ ὧν οὐδὲν φροντίζει.

82. 18. ἔλεγε δὲ] ἐπίκρισις.

84. 22. τὰς δ' ἐν Κασσωπίᾳ] σημείωσαι· εἰρωνικόν. 26. σφόδρα γε] καὶ τοῦτο εἰρωνικόν.

85. 27. ὥσπερ δὲ ταῦτα ἴσμεν] πάρισον.

86. 23. ἀμμορίης] κατὰ στέρησιν τοῦ μόρου.

87. 7. ἐγκτήματα] κτῆμα ἐγκτήματι [P. ἐγκτήματος] διαφέρει· κτῆμα μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις ἐν οἰκείᾳ γῇ κτήσαιτό τι χωρίον, ἔγκτημα δὲ, ὅταν ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ τις κτήσαιτό τι χωρίον, ὥσπερ καὶ Φωκεῖς καὶ Θετταλοὶ ἐδικάζοντο περὶ τοῦ ἱεροῦ, καὶ Καρδιανοὶ, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ γῆ. 9. Κάλλιππον Παιανιέα] ῥήτωρ ἦν Ἀθηναῖος. 14. διαδικάζεσθαι] ὀνειδίζειν, ἐλέγχειν. διαδικασία δέ ἐστιν, ἣν ποιοῦνταί τινες τοῖς μέλλουσι χορηγεῖν, οὓς ἂν ὁρισθῆναι βούλωνται, πότε χρὴ λειτουργεῖν αὐτούς. 22. ἆρ' οὐ μεγάλα] σημείωσαι· εἰρωνικόν. 24. οἳ πολὺ] κατὰ χλευασίαν ἀναγνωστέον. 25. ἐκεῖνος μὲν γὰρ] ἐντεῦθεν ὁ ἐπίλογος.

IN ORATIONEM DE REBVS CHERSONESI.

90. 1. ἔδει μὲν] τὸ προοίμιον ἀπὸ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου· ἐπειδὴ γὰρ τοῦ μὲν κατηγορεῖ, τοῦ δὲ ὑπεραπολογεῖται, τὴν ὑποψίαν ἀποκρούεται τῆς τε ἔχθρας καὶ τῆς εὐνοίας διὰ τῆς πρὸς ἑτέρους εἰσηγήσεως. τινὲς ἐνόμισαν τὸν λόγον δικανικοῦ εἴδους, λέγοντες, ὅτι ἀπολογίαν ἔχει Διοπείθους καὶ κατηγορίαν Φιλίππου. ὁ δὲ Ἐπιφάνιος ὁ τεχνικὸς συμβουλευτικοῦ αὐτὸν εἴδους λέγει εἶναι, ἐπειδὴ, φησὶ, τῆς κατηγορίας πλείονα τὴν συμβουλὴν ἔχει. τὸ δὲ ἀληθέστερον οὕτως· εἰ ἦν παρεστηκὼς ὅ τε κατηγορούμενος καὶ ὁ διώκων, καλῶς ἂν, ὡς ἐν δικαστηρίῳ καὶ κρίσει αὐτῶν ὄντων, ἐλέγομεν, εἶναι τὸν λόγον εἴδους δικανικοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε δικαστήριον ἦν, οὔτε Διοπείθης παρῆν, οὔτε Φίλιππος, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ προσκοπῶν οὐ τὴν ἀπολογίαν Διοπείθους, οὔτε τὴν κατηγορίαν Φιλίππου, ἀλλὰ τῆς πόλεως τὸ συμφέρον συνεβούλευσε, καλῶς ἂν τὸν λόγον εἴποιμεν εἴδους εἶναι συμβουλευτικοῦ. ἔστι δὲ τὸ προοίμιον ἐξ ἐπιτιμήσεως τῶν κατὰ Διοπείθους λεγόντων. ἔννοιαν [P. εὔνοιαν] δὲ τὸ προοίμιον ἀπεργάζεται. δύο δὲ ὄντων ἐννοίας [P. εὐνοίας] τόπων, ἢ ἑαυτὸν συστῆσαι, ἢ τὸν ἀντίδικον διαβαλεῖν, ἀπὸ κοινότητος αὐτὸ ἔλαβε, διὰ δὲ τοῦ λέγειν ἄλλως τε καὶ περὶ τῶν κοινῶν προσοχὴν τίκτει τοῖς ἀκούουσιν.

6. ἐπειδὴ δ' ἔνιοι] ἔνιοι συμπέρασμα. ὁ δὲ Ἑρμογένης ἀνταπόδοσιν λέγει αὐτό. 10. ἡ μὲν οὖν σπουδὴ] δεύτερον προοίμιον ἐκ τοῦ πράγματος. 14. ἐγὼ δ', ὅσα μὲν τις] κατασκευή.

91. 15. τοὺς κληρούχους] κληροῦχοι ἐκαλοῦντο, οὓς Ἀθηναῖοι ἔπεμπον ἐπὶ [P. εἰς] τὰς πόλεις, ἃς ἐλάμβανον, κλήρους ἑκάστοις διανεμοῦντας. οὕτως καὶ Ἰσοκράτης ἐν Πανηγυρικῷ. ἐνταῦθα δὲ κληρουχικὰ ἂν λέγοι τὰ τῶν ἐκπεμφθέντων εἰς ἑτέρας χώρας ἥντινα δήποτε κατακληρουχίαν. (sic.) πῶς γάρ; οὐ γὰρ (sic) οἷόν τε τὸν μὲν ἐπιδημοῦντα Ἀθήνησι τριηραρχεῖν. Ἡρόδοτος δὲ κληρούχους λέγει τοὺς γεωργούς.

95. 6. οὔτε χρήματα] σημείωσαι· κατὰ κῶλον ἐπαναφορὰ τὸ οὔτε. 18. εἰ γὰρ μήτε εἰσοίσετε] κατὰ κῶλον καὶ κόμμα ἐπαναφορά. ult. πάντες, ὅσοι πώποτ'] σημείωσαι· ὑπερβατὸν κατὰ παρένθεσιν, ὅ ἐστιν ἐπεμβολή.

96. 5. καὶ διδόασιν οἱ διδόντες] ὑπέρβατον κατ' ἔννοιαν μέσον ἔχον τὴν αἰτίαν. 13. πόθεν γὰρ οἴεσθε] ὑπερβατὸν καθ' ὑπέρθεσιν. 22. μέλλει πολιορκεῖν] καθ' ὁμοιότητα λέξεως β. εἶδος, καὶ (sic) κατὰ λέξιν δριμύτητος, μέλλει καὶ μέλλει. pen. πινάκιον] εἰς ὃ γράφονται τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν εἰσαγγελλομένων.

97. 7. εἰσαγγελία] ἐμφανισμὸς, μήνυσις. 8. πάραλος] πάραλος μία τῶν παρ' Ἀθηναίοις πρὸς τὰς δημοσίας χρείας διαπεμπομένων τριήρων, ἀπό τινος ἥρωος τοὔνομα λαβοῦσα. πάραλος ἢ Σαλαμινία· αὗται ἱεραὶ τριήρεις δημόσιαι, ἐπὶ τὰς τῆς πόλεως χρείας πεμπόμεναι καὶ ταχυναυτοῦσαι, ἡ μὲν ὑπηρετοῦσα εἰς τὰ θεωρικὰ, ἡ δὲ εἰς τὰ δημόσια. πάραλοι δὲ οἱ ἐν τῇ νηΐ τῇ παράλῳ πλέοντες, καὶ οἱ τὴν παράλιον τῆς Ἀττικῆς κατοικοῦντες, ὥσπερ ἕτεροι πεδιάσιοι καὶ διάκριοι. παράλογος (sic) δὲ τριήρης ἱερὰ καλεῖται, ἥτις διηνεκῶς ταῖς ἐπειγούσαις χρείαις ὑπηρέτει· ὁπότε δὲ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς μεταπέμψασθαι στρατηγὸν ἠβούλοντο, ὥσπερ Ἀλκιβιάδην ἀπὸ Σικελίας, τῇ παράλῳ ἐχρῶντο. λέγεται δὲ ἡ αὐτή ποτε καὶ Σαλαμινία· ὕστερον δὲ ἄλλαι δύο προσεγένοντο αὐταῖς, Ἀντιγονίς τε καὶ Δημητριάς. 22. αἴτιον δὲ τούτων] κατὰ παρένθεσιν.

100. 11. οὐ κακῶς] σημείωσαι· ἐπίκρισις. 22. Μάστειραν] σκόπει δὲ, μήποτε γραπτέον Βάστειραν, ἢ Πίστειραν, ἢ Ἐπίμαστον. ταύτας γὰρ τὰς πολιτείας εὑρίσκομεν παρὰ Ἀναξιμένει ἐν ζ τῶν περὶ Φίλιππον, τὴν δὲ Μάστειραν οὐδαμοῦ. ult. ἐν τοῖς Θρᾳκίοις σιροῖς] τὰ κατάγεια. Θεόπομπος καὶ Σοφοκλῆς ἐν Ἰνάχῳ· σιροὶ κριθῶν. οἶμαι δὲ, λέγειν αὐτὸν φοσσία, ἢ τὴν κέγχρον· ἄλλοι δὲ ὅμοιον κέγχρου.

103. ult. ἡ διαδικασία] ἡ φιλονεικία· κυρίως δὲ διαδικασία ἐστὶν ἐπιχειρημάτων ἀμφισβήτησις. ἐνταῦθα δὲ κατεχρήσατο.

104. 24. ἀποτυμπανίσαι] ἀνιλεῶς τι φονεῦσαι.

105. 22. οὐκ ἦν ἀσφαλὲς] σχῆμα τὸ περὶ ἐπιμελείας καὶ

κάλλους, τὸ λεγόμενον, ἡ κατὰ κῶλον ἐπαναφορά. 27. τοὺς τυράννους] τοὺς Ἀλευάδας.

108. 27. ἐν κεφαλαίῳ] ἀνακεφαλαίωσις.

IN PHILIPPICAM TERTIAM.

110. 1. πολλῶν] πρότασις. Aliud: τὸ προοίμιον ἐκ τοῦ κατηγόρου· καταδρομὴν γὰρ ἔχει Φιλίππου, καὶ ἔχει ἐπιτίμησιν. ἔστι δὲ καὶ τόπος ἐννοίας. 5. καὶ πάντων] κατασκευή. Ibid. φησάντων] ἀντὶ τοῦ ψηφισαμένων. 7. τῆς ὕβρεως] οὐκ εἶπεν ἀδικίας, ἢ πλεονεξίας, ἀλλ' ὕβρεως, ὃ παρ' Ἀθηναίοις οὐδὲ τοῖς δούλοις ἀνεκτόν. 9. προειμένα] προδεδομένα. 10. εἰ καὶ λέγειν] πρότασις. Aliud: δεύτερον προοίμιον ἐκ τοῦ ἐναντίου· τὸ δὲ σχῆμα ὡς ἐν ὑποθέσει. 14. πολλὰ μὲν οὖν ἴσως] κατασκευή.

111. 2. αἱ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι] συμπέρασμα. 4. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς] προοίμιον, μᾶλλον δὲ εἰσβολὴ τῶν ἀγώνων, καὶ προθεραπεία. 18. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν] ἐντεῦθεν τὸ συμπέρασμα.

112. 5. εἰ μὲν οὖν ἅπαντες] εἰσβολὴ τῶν ἀγώνων.

115. 7. εἰ μὴ καὶ τοὺς] ἐκ παρονομασίας· δριμεῖα λέξις. 10. ὁ γάρ, οἷς ἂν] περίοδος κατ' εὐθεῖαν. 16. εἶτα τὸν] δριμεῖα λέξις.

118. 2. καὶ οὐ γράφει μὲν ταῦτα] ὅρα τὴν τῶν σχημάτων ποικιλίαν.

119. 2. ὑποβολιμαῖος] ὑποβολιμαῖοι οἱ ὑποβαλλόμενοι καὶ εἰσποιητοὶ ἐπὶ τῶν χαμαιῤῥιφῶν παιδίων, ἅπερ ἑαυτῶν ἀποβάλλουσιν αἱ γυναῖκες. 10. καίτοι τι τῆς] πνεῦμα.

123. 16. τὴν ὡραίαν αὐτὴν] κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους.

124. 8. ἐκτραχηλισθῆναι] τὸ τοὺς τραχήλους συγκλασθῆναι, ἐκ τραχήλων ἐκπεσεῖν, τῶν ἐλπίδων ἐκπεσεῖν.

126. 24. οὕτω δ' ἀθλίως διέκειντο] σημείωσαι· ὑπόστασις.

127. pen. τεθνάναι γὰρ] κατὰ κῶλον ἐπαναφορά.

IN PHILIPPICAM QUARTAM.

133. 1. μανδραγόραν πεπωκόσιν] μανδραγόρας ὑπνωτικὸς καρπὸς, ἢ λήθης ποιητικός· καὶ μανδραγορίζω.

134. 15. οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον] εἰς τὸν περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ κεῖνται.

135. 7. τοῖς ἄρχουσι (sic) βουλομένοις] ἀντὶ τοῦ ἄρχειν. ὡς ἐν τῷ τέλει τοῦ περὶ συντάξεως λόγου· ὑμᾶς οὖν ὑπάρξαι

δεῖ χρηστὰ βουλομένους, καὶ πάντα ἕξει καλῶς, ἀντὶ τοῦ δεῖ χρηστὰ βούλεσθαι. ἢ ἵνα λείπῃ τὸ εἶναι.

137. 6. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει] hic erat asteriscus grandior. ἀπ' ἐντεῦθεν ἕως τοῦ ἑτέρου ἀστερίσκου τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ ἐπιγράφοντός ἐστιν. (sic.) v. p. 150. 5.

141. 24. ἀξιῶ] ἀντὶ τοῦ ἄξιον νομίζω.

143. 14. τῆς ὑποθέσεως] ὑποθέσεως, περιοχῆς, αἰτίας. λέγονται δὲ καὶ αἱ ἀρχαὶ ὑποθέσεις, ὅτι μὴ δι' ἀποδείξεως τίθενται.

145. 6. ἥκιστα] πάνυ. 16. ἀρχεῖα] ἀρχεῖα, ἔνθα οἱ δημόσιοι χάρται ἀπόκεινται, χαρτοφυλάκια, ἢ τὰ χωρία τῶν κριτῶν, ἢ ἀρχαῖα, ὡς Ξενοφῶν ἱστοριῶν η. τοὺς δὲ νῦν περιῆγεν ἐς τὴν ἐς τάχος γράφουσαν μοῖραν τῆς περὶ τὰ ἀρχεῖα διακονίας.

147. 19. Ὠρείταις] ἀπὸ τόπου τοῦ Ὠρεοῦ.

150. 5. καίτοι] ἕως ὧδε τὰ περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ ἐκ τοῦ προοι (sic) ἀστερίσκου. ult. σοὶ μὲν γὰρ] ἀμείωσαι· κύκλος.

IN EPISTOLAM PHILIPPI.

159. 11. τὴν τιρίστασιν] τιρίστασιν, οἶμαι, τὴν περίστασιν λέγει.

161. ult τὰ δ' ὑπογυιότατα] ὑπόγυιον, ἐγγύτερον, πρόσφατον, νεωστὶ γινόμενον, τὸ προολίγου (sic) καὶ μετολίγον.

IN ORATIONEM *ΠΕΡῚ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ*.

170. 6. τὸν Ὀπισθόδομον] ἐν τῇ ἀκροπόλει τόπος, ἔνθα τὸ δημόσιον ἀργύριον ἀπέκειτο καὶ ὁ φόρος.

173. 6. πενέσταις] ὑπηκόοις, ἢ δούλοις, ἤτοι θητεύουσι· ἀπὸ τοῦ εἶναι μενέσται καὶ παραφθαρὲν ἐκλήθη πενέσται. 16. φθόρους ἀνθρώπους] φθορᾶς ἀξίους.

174. 17. ἀλλὰ νὴ Δία] σημείωσαι· ταῦτα ἐκ τοῦ τρίτου τῶν Ὀλυνθιακῶν.

175. 25. ὀργάδα] τὰ λαχανώδη καὶ ὀρεινὰ χωρία καὶ οὐκ ἐπεξεργαζόμενα οὕτω καλεῖται· ὅθεν καὶ ἡ Μεγαρικὴ ὀργὰς προσωνομάσθη, τοιαύτη τις οὖσα, οἷον εὔγειος καὶ σύμφυτος καὶ λιπαρὰ καὶ ἀκμαία γῆ.

176. ult. βουλομένους] ἀντὶ τοῦ βούλεσθαι, ἢ λείπει τὸ εἶναι.

IN ORATIONEM ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ.

178. ad titulum: συμμορία, λειτουργιῶν σύνταγμα. 8. ...ς ὑπειλημμένης] κεκριμένης.

182. 15. ἐπικλήρων] ἡ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ ὅλῃ καθεσθεῖσα, κἂν ...πω ἐκδοθῇ. 16. τῶν κληρουχικῶν] τῶν γεωργῶν. ibid. ...ν κοινωνικῶν] τῶν δημοσίων. 19. συμμορίας] συμμορία. ... ἅπαν τὸ πλῆθος, ὥσπερ παρ' ἡμῖν, διῄρητο εἰς τὰς συμ...ρίας Ἀθήνησιν, ἀλλὰ μόνοι οἱ πλούσιοι καὶ εἰσφέρειν τῇ ...λει δυνάμενοι, ὥσπερ ἐνταῦθά φησιν ὁ ῥήτωρ περὶ τῶν χι...ων καὶ διακοσίων ἀνδρῶν τῶν πλουσιωτάτων. ἐκ τοίνυν τού...ων οἶμαι δεῖν ποιῆσαι συμμορίας εἴκοσιν, ὡς ἑξήκοντα σώμα... ἑκάστην ἔχουσαν. Ὑπερίδης δέ φησιν ἐν τῷ πρὸς Πολύευ...ον· εἰσὶν ἐν τῇ συμμορίᾳ ἑκάστῃ ἄνδρες ιε. οὐ δεῖ δὲ θαυ...ζειν, πῶς ὁ μὲν Δημοσθένης φησὶν, ἑξήκοντα ἄνδρας ἔχειν ...ν συμμορίαν, ὁ δὲ Ὑπερίδης ιε· ἐν γὰρ τῷ κατὰ Πασικλέους ...ει τὴν αἰτίαν, γράφων ταυτί· ἕως μὲν οἱ πλουσιώτατοι πα...ρουόμενοι τὴν πόλιν σὺν ε καὶ ς τριηραρχοῦντες μέτρια ...λισκον, ἡσυχίαν ἦγον οὗτοι· ἐπειδὴ δὲ ταῦτα κατεῖδε Δη...θένης, νόμους ἔθηκε, τοὺς ι τριηραρχεῖν, καὶ βαρεῖαι γε...ασιν αἱ τριηραρχίαι. ὅτι δὲ καὶ οἱ δημοποίητοι ἐνεγράφοντο τὰς συμμορίας, δεδήλωκεν Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Πολυεύ...ου. συμμορῖται δ' εἰσὶν οἱ τῆς αὐτῆς αὐτοῖς (sic) μετέχον... συμμορίας. διῃρέθησαν δὲ πρῶτον Ἀθηναῖοι κατὰ συμμο...ς ἐπὶ Ναυσινίκου (sic) ἄρχοντος, ὡς Φιλόχορος.

184. 14. καὶ τριάκοντα μὲν ἡ φυλή] Σόλων τοῖς Ἀθηναί... τοὺς νόμους γράψας εἰς τέτταρα τέλη τὸ πᾶν πλῆθος αὐ...ν ἔταξε τῶν κατὰ τὰς οὐσίας τιμημάτων, εἰς πεντακοσιομε...ίμνους, εἰς ἱππέας, εἰς ζευγίτας, εἰς θῆτας. καὶ τοὺς μὲν ...ντακοσιομεδίμνους διὰ τὸ γεωργεῖν τοσαῦτα μέτρα οὕτως ...όμαζον, καὶ ἦσαν εὔποροι. οἱ δὲ ἱππεῖς μέχρι τ μέτρων ἐγε...γουν· ἕκαστος δ' ἔτρεφεν ἵππον· ὅθεν καὶ τὰς θυσίας, ἃς ...οὶ πέμποιεν ταῖς πομπαῖς, ἐκάλουν ἱππάδας· ἐξῆν δὲ αὐτοῖς ...ί τι μὲν (sic) καὶ κομᾶν. ἦσαν δὲ οἱ θῆτες παρ' αὐτοῖς, ...ς οὐκ ἐφεῖτο ἄρχειν, ἢ δικάζειν, ἢ ἐκκλησιάζειν, μόνως ἵν' ...τε τοῦ δικαστικοῦ καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τρέφοιντο.

188. 18. εἶθ' ὃν ἡ τύχη] περίοδος κατὰ αἰτιατικὴν ...σιν.

IN ORATIONEM DE RHODIORUM LIBERTATE.

191. 16. Μαύσωλος] ἄρχων Καρῶν. ἔφη δὲ αὐτὸν Θεό...πος μηδενὸς ἀπέχεσθαι πράγματος χρημάτων ἕνεκα.

193. 15. Ἀρτεμισία] Ἀρτεμισίαι δύο γεγόνασι, Καρικαὶ

γένος, καὶ βασιλίδες ἀμφότεραι· ὧν ἡ μὲν πρώτη γέγονε Περσίδα, δι' ἣν εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ὡς αἱ ἄνδρας γυναῖκες νασιν, αἱ δὲ γυναῖκας ἄνδρες· ἡ δὲ νεωτέρα, ἧς καὶ ὁ μέμνηται, θυγάτηρ μὲν ἦν Ἑκατόμνου, γυνὴ δὲ καὶ Μαυσώλου. Ἀρτεμίσιον δὲ ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας.

194. 18. προξενιῶν (sic) τῶν ἀνδρῶν] σημείωσαι· ξενοῖ, μαρτυρεῖ· πρόξενοι, προστάται πόλεων καὶ φρον καὶ ξενίας ὑποδεχόμενοι.

IN ORATIONEM PRO MEGALOPOLITANIS.

206. 6. τὸ Τρικάρανον] φρούριόν ἐστι τῆς Ἀργείας καλούμενον. ibid. σύμμαχοι] σημείωσαι· σύμμαχοι ἑαυτοῖς βοηθοῦντες.

IN ORATIONEM ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ.

211. ad titulum: τοὺς Ὑπερίδου λέγουσιν εἶναι τὸν λόγον, καὶ οὐχὶ Δημοσθένους.

214. 24. βδελυρεύσεται] σημείωσαι· τὸ βδελυρεύεσθαι τι τοῦ ἀκολασταίνειν.

IN ORATIONEM DE CORONA.

225. 1. πρῶτον μὲν] περιβολὴ τὸ προοίμιον τοῦ ἀμφὶ τῶν ὀνομάτων· τὸ προοίμιον ὡς ἀπολογουμένου εὐνοίας λαμβανόμενον. Aliud: τὸ πρῶτον προοίμιον ἔστι, καὶ κατὰ μερισμὸν εἰσαχθὲν παρασκευάζει τὴν εὔνοιαν.

226. 13. πολλὰ μὲν οὖν] δεύτερον προοίμιον.

227. 1. πειράσομαι μὲν οὖν] σημείωσαι· τοῦ θεολόγ 4. οἴομαι δ' ὑμᾶς] τρίτον προοίμιον. 25. μέλλων δὲ] τοῦ οὐ τοῦ παντὸς λόγου, ἀλλὰ τοῦ κεφαλαίου προοίμιον. μέλλει γὰρ εἰσβάλλειν εἰς τὸ κεφάλαιον τὸ, ὅτι οὐ δύνανται, εἰκότως νοιαν πάλιν αἰτεῖ δοθῆναι αὐτῷ, ἵνα πείσῃ τοὺς δικαστὰς, θαῤῥεῖ ταύτῃ.

228. 5. εἰ μὲν οὖν] τοῦτο οὐ προοίμιον, ὥς τινες σιν, ἀλλ' ἀντιπίπτοντος ἀναίρεσις· ὃ καὶ ἐν τῷ προοιμίῳ κατὰ Ἀριστοκράτους πεποίηκεν. 13. περὶ μὲν δὴ τῶν ἐντεῦθεν εἰς τὸ δίκαιον εἰσβάλλει κεφάλαιον.

229. 1. τετύφωμαι] μαίνομαι· ἀπὸ τοῦ Τυφῶνος, τοῦ δαίμονος· ἢ ἀπὸ τοῦ τύφεσθαι καὶ καπνίζεσθαι, ἐξ οὗ τὸ σκοτίζεσθαι. πομπείας δὲ, [vers. 3.] τῆς λοιδορίας, διὰ τὸ ἐν ταῖς πομπαῖς κωμῳδεῖν ἀλλήλους. 229. 3. τῆς δὲ πομπείας] λοιδορίας, ὕβρεως. ibid. ἀνέδην (sic)] ἀθρόας τε καὶ σφοδρᾶς. τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα] ἐπὶ τὸ ἕτερον μεταβαίνει δίκαιον, τῆς πολιτείας, καὶ εὐθέως αὔξει τὰ ἀδικήματα καὶ μεγαλύνει λόγῳ. 10. τῶν μέντοι κατηγοριῶν] μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ ἀρχοῦ. 20. εἰ μὲν εἰσαγγελίας] μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ τρόπου. 24. ἐμὲ δ', εἴπερ] τὸ σχῆμα ἐπαναστροφή· γίνεται δὲ, ἂν τὸ τέλος τοῦ κώλου ἑτέρου κώλου τις ἀρχὴν ποιήσηται· τι δὲ τῶν καλλωπιζόντων.

230. 7. εἶτα κατηγορεῖ μὲν] μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ προσώπου. 27. τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου] σημείωσαι· σχῆμα καθ' ὑποστροφήν. Aliud: τινὲς μὲν τοῦτο κατάστασιν εἶναι βούλονται, οὐκ ὀρθῶς· ἔστι δὲ διήγησις ἀποδεικτική, καὶ ...ου μόνον καὶ πλαγιασμοῦ πρὸς κατάστασιν νεύουσα, οὐ μὴν ...ς πράγμασι. βούλεται τοίνυν ἀποδεῖξαι, ὅτι αὐτὸς οὐκ ἐγενόμην αἴτιος τοῦ ποιῆσαι οὔτε τὴν εἰρήνην, οὔτε τὸ μετὰ κοινοῦ συνεδρίου γενέσθαι ἐκώλυσα.

231. 3. οἷς γὰρ εὐτυχήκεσαν] σημείωσαι· ἐπίκρισις.

233. 11. ἐπὶ τὴν εἰρήνην;] κομματικὸν καὶ διαλεκτικόν.

234. 14. τὴν Ἐργίσκην] σημείωσαι· Ἐργίσκη, ὃ λέγουσιν Σεργέντζιν.

235. 3. ἕννη (sic) καὶ νέα] ἡ τελευτὴ τοῦ προτέρου μηνὸς καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ὑστέρου.

236. 3. δωροδόκημα] ἐναλλαγὴ τῶν παρισουσῶν συλλαβῶν.

238. 3. πρυτάνεων καὶ βουλῆς] δικαστήριον φονικόν. Ῥαμνοῦντα] Ῥαμνουσία Νέμεσις· αὕτη πρῶτον ἀφίδρυτο ἐν Ἀφροδίτης σχήματι· διὸ καὶ κλάδον εἶχε μηλέας· ἱδρύσατο δ' αὐτὴν Ἐρεχθεὺς, μητέρα ἑαυτοῦ οὖσαν, ὀνομαζομένην δὲ Νέμεσιν, καὶ βασιλεύσασαν ἐν τῷ τόπῳ· τὸ δὲ ἄγαλμα Φειδίας ἐποίησεν, οὗ τὴν ἐπιγραφὴν ἐχαρίσατο Ἀγορακρίτῳ, τῷ Παρίῳ, ἐρωμένῳ· ὃς καὶ Ὀλυμπιάσι τῷ δακτύλῳ τοῦ Διὸς ἐπέγραψεν ...ρχης· καλὸς δ' ἦν οὗτος Ἀργεῖος, ἐρώμενος αὐτοῦ. e Suida.

240. 18. ὅτε γὰρ περιιὼν] τὸ σχῆμα τοῦ λόγου νόημα ἓν ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ, πλείοσι κώλοις ἐπεκταθὲν, καὶ γέγονε πνεῦμα. εἰ δὲ μὴ ᾔσθάνοντο] ἐργασία· ἕως ὧδε τὸ πρῶτον πνεῦμα, ... τὸ δεύτερον.

241. 11. ἐδωροδόκουν] δῶρα ἐλάμβανον. 24. μέχρι τού...] τοῦτο λέγεται ἐπαναφορὰ, διὰ τὸ κατὰ συζυγίαν ἐξενεχθῆ..., καὶ λαμπρότητος πλείστης καὶ κάλλους μετέχει, διὰ τὸ συνήθως λέγειν τὸν ῥήτορα· κατὰ κῶλον δέ ἐστιν, ὅπερ ἐστὶ παρισώσεως εἶδος· μέχρι, μέχρι, μέχρι.

242. 10. καὶ περὶ μὲν τῶν] ἕως ὧδε τὰ τρία πνεύματα· καὶ ἐκ τῆς τῶν τριῶν πνευμάτων συνθέσεως ἀκμὴ γέγονεν

ἐντελὴς ἐκ νοημάτων οὖσα. 18. ὥσπερ [illegible] τοῦ οὗτος ὁ χθὲς καὶ πρώην ἐπίρασε πρᾶγμα, [illegible] γέει, καὶ ἐμὲ πρᾶξαί φησι τὰ κακῶς [illegible]. [illegible] δέ φασιν, ὅτι Ἀθήνησιν ἔθος ἦν τοῖς νέοις. [illegible] εἴη, κιρνάναι κρατῆρας, κἀκ τούτων μεθύσκεσθαι· [illegible] παραλείποιτο, κατὰ τῶν ἀπαυδησάντων ἐν τῷ [illegible] ναι, καλοῦντες τοῦτο ἑωλοκρασίαν. ἐγὼ δὲ μᾶλλον [illegible] ποιῆσθαι τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ῥήτορος ἀπὸ τῶν [illegible], [illegible] ἀρχαία· ὅτι πράγματα ἀρχαῖα συγκεράσας κατηγορεῖ ὁ [illegible] ex Harpocratione.

243. 1. μίσθωτος] σημείωσαι, ὅτι φασὶ τὸν [illegible] μίσθωτος ἀναγνῶναι· τῶν δὲ δικαστῶν μισθωτὸς [illegible] διορθώσει δῆθεν τοῦ λόγου, εὐθὺς δράξασθαι τὸν [illegible] νην τῆς τούτων φωνῆς, καὶ φησίν· εἰ ἀκούεις, [illegible] 2. βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς] [illegible] διεῖλε τὸ δίκαιον· καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ ἀναιρέσει τῶν [illegible] ἔνθα ἐστὶν, ἀντεγκαλεῖ τῷ ἀντιδίκῳ, τὸ δὲ λοιπὸν ἐν τῇ [illegible] τῶν εὐεργετημάτων [hic P. addit τε] καὶ τῶν πράξεων.

244. 2. ἐν Πνυκὶ] ὄνομα τόπου. Aliud: [illegible] παρὰ τὴν τῶν λίθων πυκνότητα, ἢ ἀπὸ τοῦ [illegible] ἄνδρας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. 5. ἃ μὲν διώκει] ἀρχὴ τοῦ [illegible] μέρους τοῦ δικαίου.

245. 7. ἃ μὲν οὖν] σημείωσαι· σχῆμα κατὰ [illegible] ult. πότερον αὐτὴν ἐχρῆν] σχῆμα κατὰ ἀποστροφήν.

248. 3. Πύδναν] Πύδνα, τὸ νῦν Κίτρος. ibid. [illegible] δαιαν] Ποτίδαια, ἡ νῦν Βέῤῥοια. 11. ἀλλ' ὁ τὴν] [illegible] 23. τὴν Μυσῶν λείαν] παροιμία· τάττεται δὲ ἐπὶ [illegible] την καὶ ἀναιτίως ἀπολλυμένων, λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν [illegible] καταδρομῶν τῶν ἀστυγειτόνων τε καὶ λῃστῶν τῆς Μυσίας [illegible] τὴν τοῦ Τηλέφου τοῦ βασιλέως ἀποδημίαν. Μυσῶν λεί[illegible] τῶν κακῶς διαρπαζομένων· οἱ γὰρ περίοικοι κατ' ἐκεῖνον [illegible] χρόνον τοὺς Μυσοὺς ἐληΐζοντο. e Suida.

249. 13. προσήγγειλαν] προσήγγειλαν ἀντὶ τοῦ [illegible] γειλαν.

250. 15. Ἀναφλύστιον] δῆμος Ἀττικῆς τῆς Ἀντιο[illegible] ἔνιοι δ' ἀπὸ πόλεως.

252. 5. εἰς Ἐρετρίαν] τόπος τῆς Εὐβοίας. 25. [illegible] ξένεις] σημείωσαι· ἀντὶ τοῦ προεστάτευες.

255. 1. τίς ἦν ὁ βοηθήσας] περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐρωτᾷ.

259. 10. περὶ Ὠρωπὸν] Ὠρωπὸς χώρα, καὶ Ὠρωπ[illegible] γίνεται δὲ ἐκ τοῦ Ὦρος, ὃ σημαίνει ὄνομα κύριον, καὶ [illegible] ὤψ, ὠπὸς, τοῦ σημαίνοντος τὸν ὀφθαλμὸν, γίνεται Ὠρωπὸς (sic) ἐν αὐτῷ γὰρ τῷ τόπῳ οἱ τοῦ Ὤρου ὦπες ἀπεβλήθησαν. ὁ δὲ Δημοσθένης ἐπεθύμησε ῥητορικῆς, Καλλίστρατον θεασά[illegible] μενος τὸν ῥήτορα ὑπὲρ Ὠρωπίων διαλεγόμενον. Conf. Suidas.

261. 5. συντελεῖς] συντελής· ὅτε οἱ τριηραρχοῦντες μιᾶς ναῦς ἅμα ἐπεμελοῦντο, συντελεῖς ἐλέγοντο· συντελεῖς οὖν οἱ συνδαπανῶντες καὶ συνεισφέροντες· τὸ δὲ πρᾶγμα σύντελεια καλεῖται, καὶ ὁ συντελής, χρήσιμος. Harp. Suid.

264. 10. ἐπὶ τῷ θεωρικῷ] θεωρικὸν καὶ θεωρική· Ἀθήνησιν ἦν χρήματα κοινά, ἃ θεωρικὰ ἐκαλεῖτο, διδόμενα τοῖς Ἀθηναίοις εἰς διανομήν· προήχθη δὲ οὕτως· τὸ παλαιὸν ὄχλου γινομένου ἐν τοῖς θεάτροις, καὶ τῶν ξένων τὰς θέας προκαταλαμβανόντων, διεδίδοτο τοῖς πολίταις τὸ θεωρικὸν, ὅπερ ἦσαν δύο ὀβολοὶ, ἵνα τοῦτο λαμβάνοντες οἱ πολῖται διδῶσιν αὐτὸ τῇ πόλει μισθὸν τῆς θέας. ὁ τοίνυν ἐπιμελούμενος τῶν χρημάτων τούτων ἄρχων ἐλέγετο τῶν θεωρικῶν. ἦν δὲ καὶ ἄλλα θεωρικὰ, ἃ διενέμετο ἐν ταῖς ἑορταῖς πόλις ἐν ταῖς λεγομέναις Διονυσίαις θεωρίαις, ἀγώνων τελουμένων φιλοτίμων, συνέβαινε τινὰς τῶν πολιτῶν εἰς ὕβρεις καὶ τραύματα διαφέρεσθαι· ἔδοξεν οὖν τῷ δήμῳ μηκέτι προῖκα θεωρεῖν, ἐκμισθοῦν δὲ ταῖς θέαις τοὺς τόπους· πλεονεκτουμένων δὲ τῶν πενήτων τοῖς πλουσίοις πλείονος τιμῆς τοῦτο γίνεσθαι ἐψηφίσαντο, ἐπὶ δραχμῇ, καὶ μόνον εἶναι τὸ τίμημα, θεωρικὸν αὐτῇ θέντες ὄνομα, καὶ τὸν ἐπὶ τούτῳ ἐφεστηκότα θεωρικὴν ἀρχὴν ἔλεγον ἄρχειν· ἀπὸ τούτου καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα ἐλάμβανον Ἀθηναῖοι, θεωρικὰ εἴρηται. Supple e Suida.

266. 8. εἶτα παρὼν] σημείωσαι· ἀπὸ τοῦ καιροῦ τὸ ἐπιχείρημα. 9. οἱ λογισταὶ] λογισταὶ, κριταὶ, δοκιμασταὶ, οἱ μεθοδικοὶ καὶ περίψηφοι· καὶ λογιστήρια. ἀρχὴ δέ τις παρ' Ἀθηναίοις οἱ λογισταί· εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν δέκα, οἳ τὰς εὐθύνας τῶν διῳκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀπόθωνται οἱ ἄρχοντες. λογιστήρια δὲ ἐστι τὰ τῶν λογιστῶν ἀρχεῖα, ὡς Δείναρχος καὶ Ἀνδοκίδης δηλοῦσιν. 10. ὑπεύθυνος] ὑπεύθυνος, ὁ μήπω λογισμοὺς παρεσχηκὼς μηδὲ εὐθύνας τῆς ἀρχῆς ἧς ἐπιστεύθη.

267. 5. τὸ λαβεῖν οὖν] καθ' ὅλου κῶλον παρίσωσις. 7. ὁ δὲ παμπόνηρος] τὸ κόμμα ἔγκλημα.

268. 3. ἐλλεβορίζεις] ἐλλέβορον εἶδος βοτάνης, τὸ παρὰ τοῖς ἰατροῖς καρπὶν λεγόμενον· καὶ ἐλλεβοριᾷν, τὸ ἐλλεβόρου δεῖσθαι· καὶ ἐλλεβορίζω αἰτιατικῇ. Suidas. 13. ὥσπερ ἐξ ἁμάξης] ἡ λεγομένη ἑορτὴ παρὰ Ἀθηναίοις Λήναια, ἐν ᾗ ἠγωνίζοντο οἱ ποιηταὶ, συγγράφοντές τινα ᾄσματα τοῦ γελασθῆναι χάριν· ἐφ' ἁμαξῶν γὰρ οἱ ᾄδοντες καθήμενοι ἔλεγόν τε καὶ ᾖδον τὰ ποιήματα. λέγεται καὶ ληναΐτης χορὸς ὁ τῶν Ληναίων. 14. καίτοι καὶ τοῦτο] διαφορὰ λοιδορίας καὶ κατηγορίας. Suidas. 25. πομπεύειν] ἀντὶ τοῦ λοιδορεῖν.

269. 6. τῇ πόλει δ' ἢ πλέον] ἀπὸ τοῦ λαβεῖν με, φησὶ, τὸν στέφανον, ὃ δημοσίᾳ ἐπράχθη, ἀνάγκη τῇ πόλει δόξης μετεῖναι ἢ πλέον ἢ ἔλαττον, τουτέστιν ἢ μέρος τῆς δόξης, ἢ καὶ τὸ ὅλον.

270. 8. πρὸς τῷ θησείῳ] τῷ ταμείῳ τοῦ [illegible] χοίνικας παχείας] χοίνικας καλεῖ τὰς πέδας· τὰ δὲ [illegible] πρὸς τὸ ἐπερείδεσθαι τὸν Τρόμην ἐν τῷ [illegible] κανεῖσθαι, ἢ πρὸς τὸ δύνασθαι συνέχεσθαι τοὺς πόδας [illegible] 10. ἐν τῷ Κλεισίῳ] Κλίσιον ὄνομα τόπου.

271. 6. τὸν ἀποψηφισθέντα] εἴ τις ξένος [illegible] καὶ οὐ πολίτης, τούτου ἐν ταῖς διαψηφίσεσι τῶν [illegible] ψηφιζόντων οἱ δημόται, καὶ ἐλέγετο ἀποψηφισθείς· [illegible] γετο εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐκρίνετο ξενίας. καὶ [illegible] λω, ἐπιπράσκετο ὡς ξένος, εἰ δὲ ἐκράτει, [illegible] τὴν πολιτείαν. Suidas. ult. καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ [illegible] ας] ἤτοι ὅτι ἐκεῖθεν λαμβάνουσα τὰς ψήφους [illegible] ἢ ὅτι τὰς χεῖρας ἐπιθεῖσα τῷ βωμῷ καὶ θύουσα [illegible] χεῖρας ἐπὶ τὰς ψήφους, ὡς μηδὲν πρὸς ἔχθραν, [illegible] ψηφίζεσθαι.

275. 6. διετεινάμην] διὰ συντόνου [illegible] 11. Ἀμφίσσης] πόλις τῆς Λοκρίδος. ibid. εἰς Ἐλάτειαν] πόλις τῆς Φωκίδος.

276. 19. περὶ τὴν πυλαίαν ταραχὴν] [illegible] καὶ πυλαγόραι. πύλαι μὲν καλοῦνται αἱ Θερμοπύλαι· [illegible] σαν δὲ οὕτως διὰ τὸ στενὴν εἶναι ταύτην τὴν [illegible] Θεσσαλίας εἰς τὴν Φωκίδα πορευομένοις. πυλαία δ' [illegible] εἰς τὰς πύλας σύνοδος τῶν Ἀμφικτυόνων. [illegible] τῶν πόλεων τῶν μετεχουσῶν τῆς Ἀμφικτυονίας [illegible] ἐκαλοῦντο πυλαγόραι. Suidas T. II. p. 101. [illegible] νων] ἱερομνήμονες, οἱ εἰς τὴν πυλαίαν [illegible] τες, ἢ οἱ πεμπόμενοι εἰς τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων [illegible] ἑκάστης πόλεως τῶν τοῦ συνεδρίου μετεχουσῶν [illegible]

277. 6. ἡ Κιῤῥαία χώρα] ὄνομα πόλεως. 8. [illegible] μνήμονας] οἱ πεμπόμενοι εἰς τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων [illegible] ὡς κύριοι τῶν ψήφων. 25. ὁ Κόττυφος] [illegible] Θετταλῶν, ὑπὲρ Φιλίππου πάντα πράττων.

278. μεσ. πυλαίας] πυλαία ἡ μέση τοῦ [illegible] παρὰ τοῖς [illegible].

280. 8. τοῖς δημιουργοῖς] δημιουργός, [illegible] μὴ ὄντα ποιῶν, οἱ κεραμεῖς, οἱ σκευοποιοί. [illegible] λουν καὶ τὰς νῦν λεγομένας ὑπονυμφίδας, [illegible] στέλλειν τῇ νύμφῃ γυναῖκα. κοινῶς δὲ ἔλεγον [illegible] τοὺς τὰ δημόσια ἐργαζομένους, ποτὲ δὲ καὶ τοὺς [illegible] Ἀριστοφάνης ἐν Εἰρήνῃ· καὶ δημιουργικῶς, ἀντὶ τοῦ [illegible] κῶς· δημιουργοὶ γὰρ οἱ τέκτονες. ὅτι οἱ παλαιοὶ [illegible] συμμεμυκότας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐποίουν, ὁ δὲ Δαίδαλος [illegible] τασε, καὶ τοὺς πόδας διέστησεν. Suidas.

281. 22. ὁ κίναιδος] θηρίον, ἢ ἀλώπηξ.

283. 20. τὰς ἀνοχὰς] ἀνοχή, ἡ ὑπομονή.

284. 21. ὡς τοὺς πρυτάνεις] πρυτάνεις, τὸ δέκατον [illegible]

ἐ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων. πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ μιᾶς φυλῆς, οἱ διοικοῦντες ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς πραττόμενα. φυτάνευον δὲ ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις αἱ δέκα φυλαὶ κλήρῳ λαχοῦσαι, ὡς καὶ Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. Suidas.

286. 9. φίλων Φιλίππῳ] παρίσωσις κατὰ τὴν ἀρχήν.

288. 17. βάταλον] ὁ βάταλος αὐλητής τις ὤν· ὁ δὲ Κρεσφόντης [vers. 19.] Ἡρακλέους υἱός. Aliud: βάταλος, ἀντὶ τοῦ βδελυρὸς, αἰσχρός· οὕτως ἐκλήθη ὁ Δημοσθένης νέος ὢν, ὡς γυναικώδης, γηράσας δὲ ἀργᾶς ἀπὸ ὄφεως οὕτω καλούμενου.

292. 15. τότε τοίνυν τὰ μὲν] σημείωσαι· ζήτει τὸν Ἀπιαν λέγοντα τὸ ἐναντίον.

293. 24. ἐπεὶ πρός γε τοῦτον] σημείωσαι· σχῆμα διμματον.

294. 18. πολιτεύῃ] σημείωσαι· ἴδιον βασκανίας. 21. περ τὰ ῥήγματα] σημείωσαι· τὸ σχῆμα πάρισον κατὰ ἀντιστροφήν.

296. 9. τὸν δ' ὑπακούειν] περὶ Κυρσίλου.

300. 3. καθ' ὑμῶν] καθ' ὑμῶν, ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ ὑμῶν. ὁ δὲ Ὅμηρος τοὐναντίον τὸ ὑπὲρ ἀντὶ τῆς κατά· ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω. 21. καὶ ἔγωγε ἡδέως ἂν] σημείωσαι· σχῆμα ἀσχήμματον.

301. 19. Κέφαλος] πρὸ Δημοσθένους ἦν.

304. 7. ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία] κατὰ κῶλον ἐπαναφορά.

307. 1. τί γὰρ νῦν λέγεις] διαφορεῖται ἡ ἀνάγνωσις· ἄλλως γὰρ ἀναγινώσκεται στιγμῆς ἐν τῷ λέγεις μεσιτευούσης, καὶ ἄλλως ἐν μόνῳ τῷ πράττειν τιθεμένης. 23. κίναδος] πᾶν τὸ θηρίον κίναδος ἀξιοῦσι καλεῖσθαι, ἰδίως δὲ τὴν ἀλώπεκα. κοῦργος, ὡς ἀλώπηξ· ἰδίως δέ φασιν, τοὺς Σικελιώτας τὴν ἀλώπεκα κινάδιον καλεῖν. Aliud: περιβολὴν ἐποίησεν ἔξωθεν ροσλαβών· γένος μὲν ἐστιν ὁ συκοφάντης, εἶδος δὲ τοῦτο δὲ ἴσει κίναδος τἀνθρώπιον. 25. αὐτοτραγικὸς πίθηκος] παιμία τραγικὸς πίθηκος. τάττεται ἐπὶ τῶν παρ' ἀξίαν σεμνυμένων. φάσκει δ', ὡς ὑποκρίνεται τοῖς ποιηταῖς τῶν τραγῳδιῶν. ἔτι καὶ πίθηκον προσηγόρευσεν, ἤτοι ὅτι βραχὺς ἦν τῷ σώματι εἰσῄει εἰς τὴν σκηνὴν, ἢ ὅτι ὁ πίθηκος μιμηλὸν ζῷόν ἐστιν, εἰς τοῦτο ἐπέσκωψε τὸν Αἰσχίνην, ὡς ἀνθρώπους ὑποκρινομένους τραγῳδίαν μιμούμενον. τραγικὸν δὲ πάθος συμφορᾶς μεστὸν, καὶ τραγικώτερος, ἀντὶ τοῦ ἀξιοπιστότερος, ἢ τυχέστερος. σημείωσαι δὲ, ὅτι οἱ ἑπτὰ τραγικοὶ Πλειὰς ἐπεκλήθησαν. Suidas.

310. 2. σιτώνην] τὸν προεστῶτα τοῦ δημοσίου σίτου. ἰ. οὐχ ὁ τὸν δῆμον] κατὰ κῶλον ἐπαναφορά. ult. φυγεῖν] θυνθῆναι.

311. 1. φυγὼν] κατηγορηθείς.

313. 15. νεβρίζων] νεβρίζων, ὁ διασπῶν τοὺς νεβροὺς

κακά τινα λέγων ἐξῆρχον· οἱ αὐτοὶ ὡς καὶ [illegible] ἐπαινοῦντες καὶ τοὺς [illegible] [illegible]. 25. τοὺς [illegible]λοὺς θιάσους] τὰ ἀθροιζόμενα πλήθη ἐπὶ τελετῇ καὶ [illegible] τῶν θεῶν. 26. εὐοῖ σαβοῖ] [illegible] [illegible] [illegible] Φρυγῶν διάλεκτον, ἵνα οὕτως ἔχῃ τὸ οἱ [illegible]. ἐπὶ [illegible] μέντοι καὶ ὁ Σαβάζιος Διόνυσος. 27. Ὕης ἄττης] ὁ [illegible] τὰς κοίτας. (sic.) per. λικνοφόρος] παρὰ [illegible] [illegible].

314. 1. ἔνθρυπτα καὶ στρεπτοὺς] εἰς [illegible] [illegible] [illegible]θρύπτοντας, καὶ [illegible] [illegible] (sic.) 7. τοῖς ἰδίοις] λέγει τοῖς [illegible].

315. 6. εἶτ' ἐρωτῶν τουτονί] σημείωσαι· σχῆμα ἀντίθετον. Aliud: ἀντίθετόν ἐστι σχῆμα τὸ [illegible] τὸν ὑποκείμενον τρόπον, εἴ τις τοῦ κατὰ φύσιν [illegible] ἐναντίον λαμβάνων καταβαίνει εἰς τὸ ὑποκείμενον· καὶ τὸ μέν ἐστι τῆς λέξεως, ὅπερ καὶ καθ' ὑπόθεσιν λέγεται· τὸ δὲ τὸ ἀντίθετόν ἐστι σχῆμα τῆς διανοίας, διανοήματι [illegible] ἀντικείμενον. 11. ἐσύριττον] φωνὴ ἄσημος. 26. τριταγωνιστὴν] τριταγωνιστήν αὐτόν φησιν, ὡς ἀδοκιμώτατον τῶν ὑποκριτῶν, ἐν τρίτῃ τάξει καταριθμῶν ἀπὸ Σοφοκλέους, ὃς πρῶτος ἐχρήσατο τρισὶν ὑποκριταῖς καὶ τῷ καλουμένῳ τριταγωνιστῇ. Suidas.

319. 9. φωνασκίας] φωνῆς ἄσκησις καὶ μεγαλοφωνία. 26. καίτοι τίς] πολύπτωτον.

321. 16. παιωνίζειν (sic)] εὔχεσθαι καὶ τοῖς θεοῖς χάριν ὁμολογεῖν· παιὼν γὰρ ὕμνος χαριστήριος.

328. 4. πολλοῦ γε καὶ δεῖ] ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὅλως. 9. τίς γὰρ συμμαχία] πολύπτωτον.

IN ORATIONEM DE FALSA LEGATIONE

341. ad titulum: ἡ ὑπόθεσις τοῦ λόγου στοχαστική· οὐ γὰρ συντρέχει τοῖς ἐγκαλουμένοις Αἰσχίνης, ἀλλ' ἀρνεῖται τὰ πάντα· τὸ δ' εἶδος οἱ μὲν ἁπλοῦν νενομίκασιν, ὕλης πολλῆς ὡς ἐν ἀληθείαις συνδραμούσης, οἱ δὲ συγκατασκευαζόμενον, δύο λαβόντες ἐγκλήματα, τὸ κατὰ Φωκέας καὶ Θρᾴκην· Μένανδρος δὲ ἐμπίπτοντά φησιν. εἴληπται δὲ ἐκ διαβολῆς τὸ προοίμιον· δι' ὧν γὰρ αὐτὸν δεδιότα ποιεῖ καὶ δεόμενον, διὰ τούτων δείκνυσιν, οὐ πάνυ τοῖς δικαίοις τεθαῤῥηκότα, καὶ [illegible] συγκρουστικὸν ἂν εἴη τὸ νόημα. 2. γέγονε] ἐκ τοῦ κατηγοροῦντος. 7. μήτε ἄνδρα ποιεῖσθαι] πρὸς τὸν Εὔβουλον ἀποτείνεται, πολέμιον ὄντα αὐτῷ. 10. τῶν παρακλήτων] τῶν ἐκ παρακλήσεως, οὐ διὰ τὸ δίκαιον παραγενομένων. 12. κυρίας] ὄνομα ἐκκλησίας, ὅτε ἀπεψήφιζον τῆς ἀρχῆς τοὺς ἀδικοῦντας. 18. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους] δεύτερον προοίμιον ἐκ διαβολῆς καὶ

υτό. 15. τὴν ἀειλογίαν] τὸ ἀεὶ λόγον ἐθέλειν τῶν πραττο-
ἰνων διδόναι, διὰ τὸ μηδὲν αὐτοῖς τῶν φαύλων συνειδέναι.

342. 2. τὸ μὲν οὖν ἐξελέγξειν (sic)] τρίτον προοίμιον,
ιαληπτικοῦ περιέχον λύσιν. 5. ὑπειληφὼς] ἀντὶ τοῦ πι-
ιεύων. 11. ὡς δή μοι δοκεῖτ' ἂν] τοῦτο τὸ νόημα ἐπι-
ρραγίζεται μὲν τὰ προειρημένα, καὶ τῶν μελλόντων κατάρχε-
ι, ἅπτεται δὲ ἤδη λοιπὸν τῆς προκατασκευῆς. 15. πρῶτον
ὶν τοίνυν] ἡ προκατασκευὴ μετὰ τὸ προοίμιον εὐθὺς πρὸ τῆς
ηγήσεως. περὶ τῶν κεφαλαίων τῆς κατασκευῆς. α. περὶ ὧν
πήγγειλε. β. περὶ ὧν ἔπεισε. γ. περὶ ὧν προσετάξατε αὐτῷ.
περὶ χρόνων. ε. περὶ τοῦ ἀδωροδοκήτως, ἢ διὰ ταῦτα πε-
ρᾶχθαι.

344. 1. ἵν' εἰδῆτε] τὸ πέμπτον ἐν τῇ προκατασκευῇ κε-
άλαιον τεθειμένον πρῶτον διαπεραίνει, τὰς τῶν ἐπιχειρήσεων
ροσάγων δυνάμεις. 3. ἔστι τοίνυν οὗτος ὁ πρῶτος Ἀθηναί-
ν] ἡ κατάστασις· ἔστι δὲ διμερὴς, καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος
τῆς περιεκτικόν ἐστι τῆς δωροδοκίας, τὸ δὲ δεύτερον περιε-
κὸν τοῦ κατὰ Φωκέας ἐγκλήματος. 24. οὐχ ὡς τῶν (ad
ec enim verba scriptum est hoc scholion in Bav.)] ἐγκα-
σκευος διήγησις, ὡς ταῖς αἰτίαις κατασκευαζομένη· διότι
ει σύντομος καὶ πολιτική. 26. διὰ γὰρ τοὺς προειρημένους
γους] συγγνώμη τῆς χειροτονίας Αἰσχίνου.

345. 24. καὶ συνηγόρει ἐκείνῳ] καθ' ἑτέρας διανοίας ἐξε-
ζει κατηγόρου τὰ ῥήματα.

346. 1. καὶ ταῦτα ὁ σχέτλιος] εὐκαίρως ἐπιφύεται κατ'
τοῦ μετὰ τὴν δείνωσιν. ult. ἐπειδὴ δὲ ἧκεν ἡ ἐκκλησία]
θα ἀποδείκνυσι τῆς προκατασκευῆς τὸ πρῶτον, δεύτερον κε-
ἰλαιον, δεύτερον τιθείς· οὐ γὰρ τῇ τάξει ἐχρήσατο τῆς
αγγελίας, τὴν τάξιν συγχέας τῶν κεφαλαίων τῆς προκατα-
ευῆς, οὐχ, ὡς ἐπηγγείλατο, κατασκευάζει, ἀλλὰ τῆς ἐπαγγε-
ις τὸ πέμπτον τίθησι πρῶτον, τὸ δὲ δεύτερον τίθησι δεύτε-
ν· κατασκευάζει δὲ μόνον τὸ δεύτερον νῦν.

348. 16. καὶ νὴ τοὺς θεοὺς] θεραπεία τῆς ἐπιτιμήσεως.

349. 15. προβεβλημένη] εὐλαβῶς ἔχουσα καὶ φυλαττομένη.
. βούλομαι δὲ] πῶς, στοχαστικῆς οὔσης τῆς ζητήσεως, οὔτε
γχων ἀπαιτήσει κέχρηται, οὔτε μὴν βουλήσει πρὸ τῆς δυνά-
ως; λύσις, ὅτι γνώμης ἐστὶ στοχασμός. pen. δεῖ δὲ μηδένα
ῶν] ἔστιν οὖν τῆς ἀντιθέσεως ἡ δύναμις ἐν τούτοις κατὰ ἀναί-
σιν εἰσηγμένη· ἐνταῦθα γὰρ τῆς βουλήσεως μόνης ἡ ἐξέτα-
καὶ τῶν τεκμηρίων.

350. 17. δὸς δέ μοι τὸ προβούλευμα] μετέβη πάλιν ἐπὶ
ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ἄρχεται δὲ ἐκ τοῦ μεταληπτικοῦ.
. ἐπαγγελίαν] πρόσταξιν, ἢ αἴτησιν.

351. 2. ἐνταῦθ' οὔτ' ἔπαινος] περὶ ὧν ἀπήγγειλεν· ὃ
; προκατασκευῆς ἐστι πρῶτον κεφάλαιον, τρίτον δὲ τῆς κα-
σκευῆς καὶ ἀποδείξεως. pen. τὸ προβούλευμα] προβούλευ-

μά ἐστι τὸ ὑπὸ τῆς βουλῆς ψηφισθὲν, πρὶν εἰς τὸν δῆμον ἐνεχθῆναι.

352. 5. ἐπικεκηρυχέναι] ὁπότε βούλοιτο ἡ πόλις, ἢ ... χων, ἀναιρεθῆναί τινα τῶν μὴ ὄντων ὑφ' [pro ὑφ' ... Lessingiano ἐφ'] ἑαυτοῖς, ἐκήρυττον [Less. ἐκήρυττε] ... χρήματα, εἴ τις αὐτὸν ἀνέλοι, τόσα καὶ τόσα. 10. καὶ ... ταῦτα] τὸ χρῶμα· ἑκάστου γὰρ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι ... ἀποδοτέον χρῶμα. 17. τοὺς Ἄλεις (sic)] πολίτας.

353. 13. Ἀλεῖς] Ἄλις, πόλις, καὶ Ἄλεις (sic), ... λῖται.

354. ult. ἐσπαθᾶτο] ἀντὶ τοῦ συνετίθετο· μεταφορὰ ἀπὸ τῆς τῶν ὑφαντῶν σπάθης.

356. ult. καίτοι καὶ ἐπιστολὰς] ἕτερον μεταστατικόν.

357. 7. ἀλλ' ἵνα, ἃ ἐβούλεσθε] ἄλλη λύσις μετα...

358. 14. διόπερ ταῦτα πάντα] ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ... σεων ἀντιπῖπτον πάλιν ἀνέκυψεν· οὐκοῦν ὁ δῆμος αἴτιος, ὁ Φιλοκράτους κυρώσας ψήφισμα· τούτου ἡ λύσις· τοῦτο ... οὐδέποτ' ἂν ὑμεῖς ὑπεμείνατε ὕστερον προσγράψαι.

359. 2. ἵνα δὲ εἰδῆτε σαφῶς] εἶδος ἐλέγχων καὶ ... ξις τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην Φωκέας ἀπολωλέναι. 6. Ἐλαφη-βολιῶνος] Δεκεμβρίου.

360. 25. ἀκούετε] ἕτερον μεταστατικὸν ἐν ἐπιλόγῳ· ... βαίοις ἑαυτοὺς ἐπίστευσαν οἱ Φωκεῖς ἐνέδοσαν, Θετταλοῖς ... στεύσαν, πρὸς Λοκροὺς ἐσπείσαντο· ἀνήρηκε τοίνυν ... τὰ μεταστατικὰ, εἰπὼν, πρὸς Φίλιππον αὐτοῖς γεγενῆσθαι τὰς συνθήκας, ἵνα πανταχόθεν ἀφέλῃ ταύτην τὴν συγγνώμην τοῦ Αἰσχίνου, καθαρῶς ἐπ' αὐτὸν ἐλθεῖν. ἀφέλῃ ταύτην] sic Hale-rus. ego in schedis meis exaraveram ἀφέλητ' αὐτῷ. ibid. in fi-ne: ἐλθεῖν] ego in schedis meis ἐλθών.

361. 10. τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἐν τούτοις ἐπιλογί-ζεται ἅμα καὶ ἀγωνίζεται· ἐπίλογος γὰρ αὔξει τὰς συμφορὰς, ἐπαγωνίζεται δὲ, πάντα ἀφεὶς λέγειν τὰ ἐγκλήματα, αὔξει δὲ ... πάθος τῇ δεινότητι· ἡ δείνωσις δὲ ἐκ τῆς συγκρίσεως· αἱ μὲν συγκρίσεις εἰσὶ τῶν αὐξήσεων· αὔξομεν δὲ οὐ τὰ ἀγαθὰ μόνα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία· εἶθ', ἵνα ὄγκον ἡ δείνωσις λάβῃ, ... τὸν λόγον εἰς ἐνεστῶτα καὶ παρῳχημένον, καὶ τὰ πράγματα ... πηλικότητα καὶ ποιότητα, καὶ δεινότερα εἰπὼν καὶ μεί-ζονα. ἵνα δὲ μὴ ψιλὸν ποιήσηται τὸν λόγον, ὥσπερ ἐν τραγῳ-δίᾳ δεινολογούμενος, παραμίγνυσι καὶ τὸν ἐκ τῶν πραγμάτων παρεπόμενον φόβον, ἵνα καὶ ὁ τῆς πόλεως κίνδυνος προστεθεὶς χαλεπώτερον τὸ πάθος ἐργάσηται. 15. προεστάναι] ἔμπρο-σθεν στῆναι, ὡς τὸ, πρός τε θεῶν, ἔμπροσθεν, ἐνώπιον τῶν θεῶν, τῶν μακαρίων, πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων. 16. ὃν μὲν τοίνυν τρόπον] προοίμιον. 19. θέαμα δεινὸν] ἐνδιάσκευος διήγησις. φησὶ γὰρ Ἑρμογένης, ὅταν σύντομος καὶ φαιδρο... ἡ διήγησις ὑπάρχῃ, τῷ ἐνδιασκεύῳ χρησόμεθα [meum apogr-

χρώμεθα] τρόπῳ, μὴ φειδόμενοι μηδὲ τῶν ἀπὸ τοῦ τρόπου κατασκευῶν. εἶτα αἰτία μὲν γὰρ διήγησιν, τρόπος δὲ διασκευὴν κατασκευάζει.

362. 11. πολλὰ μὲν τοίνυν ἄν τις] ἐκ τοῦ ἐπιλόγου, ἐκ τῆς δεινώσεως, ἐκ τῆς διατυπώσεως, ἐκ τῆς ποιότητος τῶν παρόντων μεταβέβηκεν ἐνταῦθα ἐπὶ τὴν ποιότητα τοῦ πολέμου, πληρῶν καὶ διὰ τούτων τὸ θεώρημα· φοβεῖσθαι [φοβῆσαι Lessing.] γὰρ αὐτῷ πρόκειται· αὔξει τοιγαροῦν τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδόνος, β. διὰ τούτων κατασκευάζων, ὅτι καὶ χρήσιμοι ἦσαν Φωκεῖς, καὶ δι' αὐτοὺς ἐσώζετο καὶ τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸ ἀκίνδυνον εἶχεν ἡ πόλις, καὶ ὅτι ἣν
πλασίᾳ γέγονε τῇ παρασκευῇ [in Lessingiano sic est: καὶ ὅτι ηὔξηται καὶ διαγέγονε καὶ τῇ παρασκευῇ] καὶ τῇ δυνάμει Φίλιππος, καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις προστίθησι καταδρομὴν τῶν δωροδόκων, ὡς ἐν ἐπιλόγῳ, τῷ κοινῷ τόπῳ χρησάμενος. εἶτα ἐπὶ τούτοις ἀναγινώσκει τὴν ἀρὰν, φοβῶν διὰ τούτων τοὺς ἀκούοντας, καὶ συμβουλεύων φυλάττεσθαι τὴν ἐπιορκίαν, καὶ ἅμα καθαιρῶν καὶ τὴν Αἰσχίνου ποιότητα.

363. 19. ὑπερφυὲς] σημείωσαι· ἐπὶ κακῷ. 27. εἰς τοίνυν τοῦτ' ἀναιδείας] ἀρχὴ ἑτέρας ἀποδείξεως, προτεινομένη παρὰ τοῦ ἀντιδίκου.

364. 22. Φωκέων, ὡς πονηροὶ] σημείωσαι· ἐναλλαγὴ πτώσεως.

368. 11. τὰ Ἡράκλεια] πόλις ἐν τῷ Πόντῳ, ἢ τὰ ἐν Μαραθῶνι, ἢ ἐν τῷ Κυνοσάργει.

370. 15. ἦν ὑμῖν πόλεμος] κύκλος.

371. 10. τοὺς δ' ἐπὶ τοῦ πολέμου] τρίτον κεφάλαιον τῆς προκατασκευῆς.

372. 14. οὐ γὰρ Αἰσχίνης] κύκλος.

375. 25. ἔτι τοίνυν] Μενάνδρου· ἐντεῦθεν ἄρχεται τῆς τῶν μαρτύρων συστάσεως τῆς περὶ τῶν δώρων. Ἀσκληπιοῦ· ἐπὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν χωρεῖ τοῦ δευτέρου ζητήματος.

377. 22. βοᾷ] μικροῦ καὶ φωνὴν περιῆψε τοῖς πράγμασιν, ἔμψυχον ποιῶν τὸν λόγον.

378. 2. πρὸς δὲ τοῖς πράγμασιν] σημείωσαι· κλητικὴ περίοδος, μέρος πνεύματος, ὡς ἀποστροφὴν ἐργαζόμενον καὶ καταφοράν. 8. πολλῶν τοίνυν καὶ δεινῶν ὄντων] ἄλλο ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐκ τῶν πεπραγμένων, καὶ ἄλλη ἀπόδειξις τῆς δωροδοκίας. 18. ἐξωμοσάμην] ἀπηγόρευσα· καὶ ἐξομόσασθαι, τὸ μεθ' ὅρκου ἀπαρνήσασθαι πρᾶξίν τινα διὰ νόσον, ἢ πρόφασιν ἑτέραν τινά· καὶ ἐξωμοσία, ἔνορκος παραίτησις δι' εὔλογον αἰτίαν· ὅταν τις φάσκῃ ἢ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἢ ὑπὲρ ἑτέρου ἐγκαλούμενος, μὴ δεῖν εἰσάγεσθαι δίκην, εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν εἰσαγώγιμος ἡ δίκη, εἰ δοκεῖ κατὰ λόγον ἀξιοῦν, ἐδίδοτο αὐτῷ ἐξωμοσίᾳ χρῆσθαι, καὶ οὕτως διεγράφετο ἡ δίκη· ὡσαύτως καὶ ὁ ἔξωμος. ibid. εὐθέως] Ἀσκληπιοῦ· τὸ εὐθέ-

ως σοφώτατα πρόσκειται· ἐπειδὴ γὰρ Αἰσχίνης ἐξωμόσατο κ ἰσάζει, δείκνυσι τὸ μὲν αὐτοῦ εὐλόγως γενόμενον, τὸν δὲ Αἰ-σχίνην μετὰ τὸ στέρξαι κακούργως ἀρνησάμενον.

379. pen. ἐπειδὴ ταῦτ' ἦν] ἡ πιθανὴ ἀπολογία.

380. 13. ἀλλ' οὕτως ἔκφρων ἦν] ἡ ἀντίθεσις· καὶ μὴ εἰ συνῄδειν ἐμαυτῷ δεδωροδοκηκότι, οὐκ ἂν οὕτω προφανῶς ἀπῄειν, ὥστε κατάφωρον ἐμαυτὸν καταστῆσαι. ἡ λύσις· οὐ οὕτως ἔκφρων ἦν. 20. τοὺς θεσμοθέτας] ἀρχή τις ἐστὶν Ἀθη-νῄσιν· ἓξ δὲ ὄντων τὸν ἀριθμὸν, καίτοι ἐκ τῶν καλουμένων ἐννέα ἀρχόντων. καλοῦνται δὲ οὕτως, ὅτι τῶν νόμων τὴν ἐπι-μέλειαν εἶχον. ὅτι δὲ τοὺς νόμους οὗτοι διώρθουν κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον, εἴρηκεν Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. 27. φι-λοτησίας] ἡ κύλιξ, ἣν κατὰ φιλίαν τοῖς φίλοις προὔτεινον.

381. 1. τῆς ἐξωμοσίας] τὸ μεθ' ὅρκου πρᾶξίν τινα ἐξαρ-νήσασθαι διὰ νόσον τινὰ ἢ ἑτέραν πρόφασιν. 10. τίνας οὖν εὐχὰς] ἐπιλογίζεται πληρώσας τὸ δεύτερον ζήτημα· σύνηθες γὰρ αὐτῷ μετὰ τὰς ἀποδείξεις τὰς ἰσχυροτάτας ἐπιλογίζεσθαι.

382. 11. ὁρῶν Φιλίππῳ μὲν ὑμᾶς ὀργιζομένους] ὀργίζομαι δοτικῇ. 15. τάχα τοίνυν ἴσως] ἀντίθεσις τῶν ἐπιλόγων· κε-χώρισται δὲ τῶν ἀγωνιζομένων. ἀντιθέσεις γὰρ ἐλέγομεν κυρίως τὰ πρὸς αὐτὰ τὰ κρινόμενα ἐξεταζόμενα, ἐπιλογικὰς δὲ ἀντι-θέσεις τὰς ἀπὸ ποιοτήτων ἐπιλογικῶν πιστουμένας. ἔστιν οὖν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἡ ἀντίθεσις. 16. παρὰ τούτων] τῶν συνεστηκότων καὶ συναγορευόντων Αἰσχίνῃ. 18. ἐγὼ δ', εἰ τοῦτ' ἔστιν ἀληθὲς] ἡ λύσις κατὰ ἀντιπαράστασιν. 20. εἰ γὰρ ὑ τῆς εἰρήνης] σημείωσαι· τὸ τρίτον εἶδος τῆς λύσεως τὸ βι-αιόν ἐστιν, ὅταν εἰς τὸ ἐναντίον περιϊστάναι δυνώμεθα τὸν λό-γον, ἐξ αὐτῶν αἱροῦντες τὸν ἀντίδικον, οἷς θαῤῥῶν εἰσέρχεται.

386. 19. οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἂν] διασυρτικῶς ἐπήνεκται ἡ ἀντίθεσις. Aliud: ὅτι τρία μέρη εἰσὶ ταύτης τῆς ἀντιθέσεως· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἔχει ἔπαινον τοῦ ῥήτορος, τὸ δὲ ὁμολογίαν, ὅτι Αἰσχίνης ἠξίου τὴν εἰρήνην γίγνεσθαι πρότερον, ὅτι οἱ στρα-τηγοὶ κακῶς ἐχρῶντο τῷ πολέμῳ. ἡ δὲ λύσις αὐτῆς ἀπὸ τῆς δωροδοκίας γίνεται. ὅθεν καὶ δευτέρα κατὰ τὸν δεύτερον στο-χασμὸν τέτακται.

387. 4. ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκέψασθε] δεύτερον ἐπιχείρημα εἰς τὸ αὐτὸ κατὰ ἀντιπαράστασιν, λέγων, ἡττιώμεθα τῷ πολέμῳ, ὡς σὺ φῂς, Αἰσχίνη, οὐκοῦν ἐκ τῶν παραδειγμάτων ἐξετάσωμεν αὐτὸ τοῦτο πάλιν. 11. ἐπὶ τῷ Ἡδυλείῳ] ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ, ἔχον $\overline{\mu\varepsilon}$ στάδια· καλεῖται δὲ τριχῶς· τὸ μὲν σύνεγγυς τῶν ποτα-μείων Ἡδύλειον, τὸ δὲ κατὰ μέσον Ἀκόντιον, τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦ Ὀρχομενοῦ (sic) κείμενον Ὀρσομών. 26. ὅτι γὰρ ταῦτα οὕτω πέπρακται] ἔστι μὲν οὖν τὸ προκείμενον, ἐπιδεῖξαι, ὅτι ἐκ τοῦ ψηφίσματος Φιλοκράτους καὶ τῆς συνηγορίας Αἰσχίνου τοῦτον τὸν τρόπον Φωκεῖς ἀπολώλασι, καὶ ὅτι ἐπὶ τούτοις καὶ Αἰσχίνης κεκόμιστο [κεκόμισται Less.] χρυσίον. τὸ δ' ἐπαγό-

μενον παρ' Αἰσχίνου ἀντέγκλημα κρύπτεται μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, λέγεται δὲ εὐθὺς ἐφεξῆς· ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη διὰ τοῦτο ἄρχεται μὲν λύειν, ὡς ἔφαμεν, τὸ ἀντέγκλημα, τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς ἀπόδειξιν λαμβάνει τῆς Αἰσχίνου δωροδοκίας. βούλεται γὰρ μὴ μόνον ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ τῆς Θράκης, ἀλλὰ καὶ ἀντεγκαλέσαι περὶ τῆς αὐτῆς Αἰσχίνῃ, καὶ [καὶ abest a Less.] ὡς ἑκοντὶ (sic) προεμένῳ καὶ αὐτὴν καὶ τὸν Κερσοβλέπτην. παρα [ἀπο Less.] φεύγων δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κερσοβλέπτου, καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ μνήμην, τὴν Θράκην ἀντ' ἐκείνου προβάλλεται; τῷ μείζονι τὸ ἔλαττον συμπεριλαμβάνων, μείζω καὶ πλείω καλῶν, ἢ ἐγκαλεῖται. φανερωτέραν δὲ ἐποίησε καὶ ἐναργεστέραν τὴν χρῆσιν τοῦ θεωρήματος εἰπὼν ἐφεξῆς, ἠξίουν ὑμᾶς ἐγώ.

389. 23. ἐνθένδε μὲν τοίνυν] δυεῖν ἀποδεικτικὸν τὸ προκείμενον· ἑνὸς μὲν, ὅτι οὐ παρ' αὐτὸν ἀπόλωλε Κερσοβλέπτης, ἑτέρου [θατέρου Less.], δὲ τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις ἑκόντας ἐπιβουλεύσαντας ἀπολωλέναι τὸν Κερσοβλέπτην.

392. 12. ὅτι τοίνυν οὐδ' ἄρνησις] ἀρχὴ τῶν ἀποδόσεων [ἀποδείξεων Less.] τῶν κατ' Αἰσχίνου συνιστῶσα, δι' αὐτὸν ἀπολωλέναι τὴν Θράκην.

393. 5. ἔστιν οὖν ὅπως ἂν μᾶλλον] ἐνθύμημα [ἐνθυμήματα Less.] ἐπὶ τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καὶ ἀπόδειξις ἐναργής, ὥσπερ ἐν συλλογισμῷ, τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην ἀπολωλέναι τὸν Κερσοβλέπτην. 19. ὡς δ' ἀπετύγχανεν] ἐνταῦθα τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν κατασκευάζει, ὡς ἐπὶ τοῦ Κερσοβλέπτου. τίνα εἰκὸς ἦν μᾶλλον αὐτὸν προδοῦναι, τὸν ἑλόμενον μηδὲ ξένια λαβεῖν, καὶ τὸν τὴν οὐσίαν προέμενον ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, ἢ τὸν λάθρα τῷ Φιλίππῳ (sic) [παρὰ τοῦ Φιλίππου Less.] προσιέμενον ξένια;

394. 9. ἐξηγγυημένοι] τὸ ἐκτελέσαι τινὰ διὰ τῆς τῶν ἐγγυητῶν καταστάσεως.

396. 26. συλλογίσασθαι δὴ βούλομαι] συλλογίζεται λοιπὸν, καὶ ἀνακεφαλαιοῦται τὰ προειρημένα πάλιν, ἵνα δείξῃ τοῦτο τὸ μέρος ὃν τῶν προειρημένων, οὐκ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ὑπάρχον ζήτημα· ὁ γὰρ κοινὸς ἐπίλογος τὴν τῶν πραγμάτων κοινωνίαν συνίστησιν.

398. 13. νῦν δ' ἃ μὲν ἦν] περίοδος. Aliud: ἔστι μὲν ἀντιληπτικὴ ἡ ἀντίθεσις· ἔγνωμεν δὲ, ἐξ ὧν ἠκούσαμεν ἐν ταῖς τέχναις, πανταις νηται [sic apographum Hessleri, meum autem τέχναις τοῦτ' αὐτοῦ κρίνεται.] ἐφ' οἷς αὐτὸς εἴρηκεν, ἢ πεποίηκεν, ἢ κέκτηται, [sic Hessler. meum apographum dat ἢ ἐπεπολίτευτο.] τὸ τηνικαῦτα εἰς τὸ τοιοῦτο χωρεῖ. [apogr. meum χωρεῖν.] κεφάλαιον. ἐπὶ γὰρ τὴν ἀντίληψιν καταφεύγειν βούλεται· τὸ δὲ συνεκτικώτατον [apograph. meum et liber Lessing. τὸ γὰρ συνεκτικ.] τῆς ἀπολογίας Αἰσχίνου τοῦτό ἐστι τὸ κεφάλαιον· ἡ δὲ λύσις κατὰ συνδρομὴν, ὅτι πάντως λόγων δεῖ παρέχειν εὐθύνας· ἔστι δὲ τῶν σημείων τοῦ προτέρου ζητήματος

τὸ ἀνταληπτικόν. εἴρηται δὲ βαρέως· τὸ γὰρ ἀγανακτῆσαι [vs. 15.] τὸ τυραννικὸν σημαίνει, οὐκ ἀνεχομένου τὰς εὐθύνας ἐκδίδοναι.

399. 24. ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος] τὴν χρείαν πλάγια (sic) ἔχει δὲ ἀκολουθίαν πλείστην καὶ συγγένειαν πρὸς τὴν προειρημένην ἤδη ἐπιλογικὴν ἑτέραν ἀντίθεσιν· ἐν ἐκείνῃ μὲν γὰρ ἐλέγετο, ὅτι ἀρχὴ γενήσεται τῆς πρὸς Φίλιππον ἔχθρας, ἐνταῦθα δὲ ἀκολούθως, ὅτι οὐδὲ εὐεργετήσει, οὐδὲ εὐνοήσει (sic) τοῦ λοιποῦ τὸν δῆμον, εἰ καταψηφιούμεθα τῶν πρέσβεων· ἡ δὲ λύσις ἐξ ἀτέχνων πίστεων· παρέχεται γὰρ διαφόρους ἐπιστολὰς, ἐν αἷς πλεῖστα πολλάκις ὑποσχόμενος Φίλιππος οὐδέν τι τὴν πόλιν εὐποιήσας φαίνεται.

400. 4. οὕτω τοίνυν αἰσχρὰ] παρέκβασις, προοίμιον, καὶ εἰσβολὴ τῆς παρεκβάσεως.

402. 15. κληθέντες γὰρ οὗτοι] περὶ συμποσίου.

403. 22. ἐν χορηγίοις] σημείωσαι ἐν χορηγίοις· χορηγία λέγεται ἡ δόσις. 23. ἐπὶ τῷ τριταγωνιστεῖν] τριταγωνιστὴν αὐτόν φησιν, ὡς ἀδοκιμώτατον τῶν ὑποκριτῶν, ἐν τρίτῃ τάξει καταριθμῶν, ὡς ὑποκριτὴς τραγῳδιῶν· τριταγωνιστὴς ἐπὶ Σοφοκλέους, ὃς πρῶτος ἐχρήσατο τρισὶν ὑποκριταῖς καὶ τῷ καλουμένῳ τριταγωνιστῇ.

404. pen. ἀνώμοτον] χωρὶς ὅρκου· ὁ δὲ ἀνὴρ ἀνώμοτος πιστεύειν ἄξιος.

406. 26. τοῖς λογισταῖς] λογισταὶ καὶ λογιστήρια· ἀρχή τις παρ' Ἀθηναίοις οἱ λογισταί· εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν δέκα, οἳ τὰς εὐθύνας τῶν διῳκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀπόθωνται οἱ ἄρχοντες· λογιστήρια δὲ τὰ τῶν λογιστῶν ἀρχεῖα.

412. 2. ἓν, οἶμαι, σῶμα ἔχων καὶ ψυχὴν μίαν] σημείωσαι· ποῦ εἰσὶν οἱ λέγοντες, δύο ψυχὰς τὸν ἄνθρωπον ἔχειν;

413. 10. ἐμβεβροντῆσθαι] τοῦ Θεολόγου ὅμοιον. 14. εἰ μήτε λαβεῖν] κύκλος.

414. pen. ἴσως τοίνυν ἀδελφὸς] πεπλήρωται αὐτῷ τὰ τῆς παρεκβάσεως· τὰ δὲ τῶν ἐπιλόγων τῶν ἐν τῷ ἀγῶνι ἐντεῦθεν ἄρχεται· ἴδιον δὲ τῶν ἐπιλόγων καὶ τοῦτο τὸ τοὺς συνηγόρους ἐκβάλλειν· ὃ ποιεῖ νῦν. κοινωνεῖ δὲ ὁ ἐπίλογος τῇ παρεκβάσει τῷ προκεῖσθαι τῷ ῥήτορι ἐν ἀμφοτέροις, ἢ διαβολὴν ἐργάσασθαι, ἢ σύστασιν ἤθους καὶ βίου τῶν προκειμένων· διαφέρει δὲ τὸ [P. τῷ] τὴν μὲν παρέκβασιν τοῦ μὴ νῦν κρινομένου βίου τὴν ἐξέτασιν ἔχειν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῷ ἄλλῳ χρόνῳ βεβιωμένων, τὸν δὲ ἐπίλογον αὐτῶν τῶν κρινομένων αὔξησιν περιέχειν, τῶν συντεινόντων πρὸς αὐτὰ τὰ κρινόμενα.

415. 4. τὰς ἀλαβαστροθήκας] μυροθήκας, τὰς θήκας τῶν ἀλαβάστρων, αἵ εἰσι λήκυθοι, ὧν οὐκ ἔστι λαβέσθαι διὰ λειότητα.

417. 18. ὅστις δ' ὁμιλῶν] γνώμη Εὐριπίδου ἐκ Φοινίσσης. 5. ὀρθῶς καὶ προσηκόντως ἐρῶ] κατὰ παρῳδίαν.

419. 26. ἐν τῇ Θόλῳ] τόπος, ἔνθα ἐδείπνουν οἱ πρυτάνεις.

431. 6. ἐξελέγχειν] ἐφηγεῖσθαι, γράφεσθαι, δικάζεσθαι. 0. ὑπομενεῖτε τὸν μὲν εὐεργέτην τοῦ δήμου] ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου φάσκων ἄτοπον εἶναι, τοὺς μὲν εὐεργέτας καὶ τῶν εὐεργετῶν τοὺς παῖδας ἐκπεπτωκέναι δι' ἁμαρτήματα φαῦλα μὲν καὶ μικρά, τὸν δ' Αἰσχίνην, τὸν Ἀτρομήτου, μὴ ἐκπεσεῖν· ἐν καὶ τὸν ἔλεον ἐκβάλλει.

432. 28. νὴ Δί', οἱ νέοι γὰρ] ἀνθυποφορὰ ἐπιλογικὴ ἐκ τῆς Αἰσχίνου ποιότητος, ἀπὸ τῆς ἐργασίας ἀνακύψασα.

433. 24. ἄνω ποταμῶν] ἄνω ποταμῶν χωροῦσι πηγαί· παροιμία ἐπὶ τῶν ὑπεναντίου γινομένων, ἢ λεγομένων· οἷον, πόρνος τὸν σώφρονα εἰ λέγοιτο πόρνον· ἐπειδὴ οἱ ποταμοὶ ἄνωθεν κάτω ῥέουσιν ἐπὶ τὰ ἑαυτοῖς προσόντα ἐλαττώματα ἑτέροις προσανατιθεμένων.

434. 6. εἰ τῆς πόλεως τέθνηκε] σημείωσαι· λέξις ἐκ παρονομασίας εἴδους τῆς κατὰ λέξιν δριμύτητος. 16. Εὔβουλε] ἄλλον συνήγορον μετέβη, τὸν Εὔβουλον, ὃς εἰς ὑποψίαν κατέστησε φιλιππισμοῦ καὶ κοινωνίας τῆς πρὸς Αἰσχίνην.

436. 27. πολέμου γάρ εἰσιν ἡγεμόνες] πολύπτωτον.

437. 1. παρακρουσθῆτε] ἐξαπατηθῆτε, ἀνατραπῆτε. καὶ παράκρουσις, ἡ ἐξαπάτη καὶ ὁ ἐμπαιγμός. 20. τῷ παρὰ τῶν ...λούντων] ἐπαναφορά.

438. 4. οὐ μὴν οὐδενὶ μᾶλλον] ἀνακεφαλαίωσις τῶν προειρημένων ἁπασῶν, ὡς εἶναι καὶ τοῦτο τὸ μέρος ἄλλο μέρος ...ν ἐπιλόγων· ἀναλαμβάνει γὰρ ἅπαντα τὰ κεφαλαιωδῶς εἰρημένα καὶ τὴν ὑπόθεσιν· ἀναφέρει δὲ διὰ τὸ μὴ ἂν ὕποπτον ...νέσθαι τὴν ὑπόθεσιν πάλιν διὰ βραχέων. ἐπειδὴ δὲ γὰρ πολλὰ εἰρημένα, καὶ πολυμερὴς ὁ λόγος, καὶ πλοκὴν ἔχων, πολλὰ καὶ τὰ ἐμβεβλημένα, πολλαὶ δὲ καὶ αἱ αὐξήσεις, ἐξ ὧν ἡ ἐν ...ς πράγμασι πολλάκις συμβαίνει ἀσάφεια, διὰ τοῦτο κατηναγκάσθη πάλιν διὰ βραχέων αὐτῶν τῶν ἀναγκαιοτάτων ἐπιμνησθῆναι· ἄρχεται δὲ οὕτως· ὁ γὰρ ἑαυτὸν τάξας· τοῦτο γὰρ ...οιόν ἐστιν ἐκείνη τῇ ἐπιβολῇ τῆς καταστάσεως· ἔστι τοίνυν ...τος ὁ πρῶτος Ἀθηναίων αἰσθόμενος Φίλιππον.

441. 27. οἱ δὲ ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἔπαινοι] σημείωσαι· περὶ ἐγκωμίων τεθνεώτων.

442. 2. τῆς ἐπιτιμίας] τῆς εὐπορίας, ἢ τῆς μὴ ἀτιμίας. τὴν Θόλον] ὁ τόπος, ἔνθα ἐδείπνουν οἱ πρυτάνεις. ibid. ...λομαι τοίνυν ὑμῖν] ἀνακεφαλαίωσις ἐκ τῶν τῆς δωροδοκίας ...ῶν, ὧν κατεπολιτεύσατο Φίλιππος.

444. 23. ἐπαγωγαῖς (sic)] πειρασμοῖς, ζημίαις, αἰχμαλωσίαις.

445. 26. οἱ διοικισθέντες] οἱ διαιρεθέντες, ὥστε μὴ ὁμοῦ οἰκεῖν.

446. 2. περὶ Δρυμοῦ (sic)] πόλις μεταξὺ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Ἀττικῆς. 26. ἔστιν ὅντιν' ἂν ὑμεῖς] ἀρχὴ τοῦ κατὰ τὴν δωροδοκίαν ἐπιλόγου. ult. ἐν πρυτανείῳ] πρυτανεῖον τὸ θεσμοθέτιον· παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις οἰκίσκος δημόσιος ἔνθα ἐσιτοῦντο δημοσίᾳ τῆς τοιαύτης τιμῆς παρ' αὐτοῖς τυχόντες· περισπούδαστον δὲ ἦν τῆς τοιαύτης δωρεᾶς τυχεῖν· ἐπὶ γὰρ μεγάλοις κατορθώμασι τὴν τοιαύτην ἀπεδίδοντο χάριν· ἦν πυρὸς ταμεῖον, ἔνθα ἦν ἄσβεστον πῦρ, καὶ ηὔχοντο, ὥς Ἀριστοφάνης φησί· πᾶς γάρ τις ὄμνυσ' οἷς ὀφείλων τυγχάνει, θείς μοι πρυτανεῖα, ἀπολεῖ με φησὶ κἀξολεῖ. τὰ παρὰ Ῥωμαίοις καλούμενα σπόρτουλα· τὰς γὰρ δεκάτας τοῦ χρέους ... λοντες τοῖς πρυτάνεσιν εἰσῆγον τοὺς χρεώστας. πρυτάνεις ἦσαν ἐκ τῶν πεντακοσίων πεντήκοντα· ἐπρυτάνευον δ' αἱ φυλαὶ ἐκ διαδοχῆς, κλήρῳ λαχοῦσαι.

449. 22. ἐπὶ τῆς σκηνῆς] σκηνῆς κοινοῖς καθ' ὁμοίων λέξεων, δριμύτητος εἶδός ἐστιν.

IN ORATIONEM ADVERSUS LEPTINEM

457. 4. ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον] πρώτη ἀντίθεσις τοῦ ... 9. καὶ τούτῳ πλείστῳ] κατ' ἐπίκρισιν. pen. ἀλλὰ νὴ Δία, ἐκεῖνο ἂν ἴσως] δευτέρα ἀντίθεσις· ἀνθυποφορά.

458. 2. τί οὖν κωλύει] λύσις κατὰ συνδρομὴν ἐξ ἀντιπαραστάσεως. 9. ἆρ' οὖν θησόμεθα νόμον] ἐνταῦθα ... τὸ ἀκόλουθον ἀπὸ τοῦ ὁμοίου κατ' ἐρώτησιν· ἔπειτα ... ψεν, ὡς ἔχειν μέν τι καὶ ἄτοπον τὴν ἐρώτησιν, οὐ μὴν ἀποδεικνύμενον διὰ τῶν ἐχομένων.

459. 3. οὐ τοίνυν ἔμοιγε οὐδὲ ἐκεῖνο εὔλογον] συγκρίνας ἱκανῶς διὰ τῶν προειρημένων καὶ τὴν ἀντίθεσιν Λεπτίνου καὶ τὴν γένεσιν τῆς ἀνθυποφορᾶς χρησίμην εὑρὼν, καὶ κοινονομήσας διὰ τούτων τὴν οἰκείαν νομοθεσίαν ἐπήγαγεν ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀντίθεσιν· καινοτομεῖ δὲ τὴν μέθοδον κατὰ μόνην (sic) τῶν ἀναξίων πληρῶν τὴν ἔννοιαν· καὶ ἔστι συμπέρασμα τῶν ἀντιθέσεων ἀμφοτέρων. 10. ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο] πληρώσας τὸ δίκαιον ἐντεῦθεν ἐννοίας ἄρχεται τοῦ συμφέροντος· σύνηθες γὰρ αὐτῷ προλύειν τὰς ἀντιθέσεις καὶ πρὸ τῶν θέσεων. 18. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν] ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, οὐκ ἀπήλλακται δὲ ἤθους. 25. οὐ γὰρ εἰ μὴ χρήματα] ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐξ ἐνθυμήματος.

460. 7. ὅτι τοίνυν οὐδ' ἔστιν ὅλως] ἄλλος τόπος εἰς τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐκ παραδείγματος. 11. λέγονται χρήματα] ἔστι μὲν τόπου δεῖγμα ἱστορικὸν, πρὸς πίστιν

ῶν προκειμένων εἰρημένον· ὅσην δὲ ἔχει καὶ δεινότητα καὶ ρεν, ἄξιον συνιδεῖν.

461. 13. νομίζω τοίνυν ὑμᾶς] ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἴσου· ια δὲ, πῶς ἐφ' ἑκάστῳ προοιμιάζεται.

462. 6. τάχα τοίνυν ἴσως] ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου, καὶ ταύτῃ μάλιστα Λεπτίνης ἰσχύει· ἡ δὲ λύσις αὐτῆς κατὰ συνδρομήν, ὅ ἐστι κατὰ ἀντιπαράστασιν. 18. ὧν μετοίκων] μέτοικοι, οἱ ἀφ' ἑτέρας πόλεως μεταστάντες, καὶ εἰς ἑτέραν οἰκοῦντες· ἐδίδοντο δὲ ὑπ' αὐτῶν καθ' ἕκαστον ος δραχμαὶ δώδεκα, ὅπερ ὠνόμασται μετοίκιον. οἱ κωμικοὶ σκαφέας τοὺς μετοίκους ὠνόμαζον, ἐπεὶ ἐν ταῖς πομπαῖς ς σκάφας ἐκόμιζον οὗτοι.

463. 13. πόσοι δήποτ' εἰσὶν] ἀπὸ τοῦ πόσοι ἕως τοῦ τιάτορες [vers. 15.] οὐδεμία στιγμὴ μεταξύ. 14. γυμνασαρχοι] γυμνάσια, βαλανεῖα, ἢ ἀλειπτήρια, ἢ λουτρά. τρία γυμνάσια τῆς Ἀττικῆς· Ἀκαδημία, Λύκειον, Κυνόσαργες. 3. εἰ δὲ δὴ τὰ μάλιστα] ἄλλος τρόπος λύσεως· καὶ τῷ καθ' όθεσιν σχήματι κέχρηται ἐκ περιουσίας.

464. 3. οὕτω τοίνυν τινὲς] ἄλλης ἀντιθέσεως ἅπτεται· τι δὲ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου δηλαδή· ἔστι δὲ κατὰ μείωσιν γκριτικῶς. 19. χωρὶς δὲ τούτων] λύσις. 23. ἐγὼ μὲν ρ εὔχομαι τοῖς θεοῖς] ἠθικώτερον.

465. 20. διείρηκεν] διαῤῥήδην εἶπεν.

466. 4. ἔτι δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ] δοκεῖ τοῦ νομίμου φάλαιον εἶναι· οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος μᾶλλον. τι δὲ τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, μᾶλλον δὲ ἀπὸ τοῦ λείποντος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀδιορίστου. 11. ἐν δὲ τῷ τῶν ξένων] ρὶ Λεύκωνος, ἀρχηγοῦ Βοσπόρου.

467. 10. Θευδοσίαν] Θευδοσία χωρίον κείμενον ἐγγὺς κυθῶν, ὃ πολιορκῶν Σάτυρος ἐτελεύτησεν.

468. 10. ἐφ' Ἱερῷ] τόπος ἐστὶ περὶ τὸν Ἑλλήσποντον, τω καλούμενος, διὰ τὸ τοὺς Μίνυας ἱδρύσασθαι ἱερὸν τῶν όδεκα θεῶν, στελλομένους ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. 20. ν δὲ δὴ πέμψας ὡς ἡμᾶς] ἐν καιρῷ κέχρηται τῇ πλάσει· εργέστερος γὰρ ὁμοῦ καὶ εὐψυχότατος ὁ λόγος γίνεται. ult. ερα πᾶσι γὰρ ἀνθρώποις] σημείωσαι· ὅμοιον τούτῳ τὸ τοῦ ολόγου.

469. ult. ἐπαγγειλάμενος] παρακαλέσας, ἀξιώσας.

475. 10. προξενίαν] ὑποδοχὴν, προστασίαν.

477. 5. πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἂν] ἐντεῦθεν προοιμιάζεται μέλλων ἑτέρας μερίδας δέχεσθαι, τοῦ περὶ τῶν πολιτῶν δηνότι λόγου. 21. τοὺς ἁρμοστὰς] ἁρμοσταὶ, οἱ ἐκπεμπόμενοι ἄρχοντες εἰς τὰς ὑπηκόους πόλεις.

478. 12. ἐπετιμήθη (sic)] ἐδοξάσθη.

479. 16. ἀλλὰ νὴ Δία τὸν παῖδα τὸν (sic) Χαβρίου] τὸ ν σχῆμα τῆς μεταβάσεως πάνυ θαυμαστόν· τὸ γὰρ μὴ ἐκ

περιβολῆς μηδὲ πεφροντισμένως ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν ἀφεί-λετο τὴν ὑπόνοιαν τοῦ δοκεῖν πρὸς χάριν ὑπὲρ τοῦ Χαβρί-παιδὸς λέγειν. ἔστι δὲ ἠθικὴ ἡ διάνοια, ὡς ἂν τοῦ πράγμα-τος ἔχοντος τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον, εἰ ἐπὶ τοσούτοις καὶ τη-λικούτοις εὐεργενημένοι [P. εὐηργετημένοις] ἀφέλοιντο τὴν ἀτέλειαν. οὐ μὴν ἀλλὰ κἀκεῖνο κατιδεῖν ἄξιον, ὅτι πανταχοῦ τὸν παῖδα συμπλέκει τῷ τοῦ πατρὸς ὀνόματι καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς ἀπόδειξιν κέχρηται.

481. 3. καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἴη] σημείωσαι· ἐκ τοῦ ἐναν-τίου πλαστόν.

483. 17. σκοπεῖτε δὲ καὶ λογίσασθε] ἐπίλογος τούτου τοῦ μέρους.

485. 1. ψηφισμάτων δ' οὐδ' ὁτιοῦν] σημείωσαι· περὶ νό-μου καὶ ψηφίσματος. 9. συνίετε ὃν τρόπον (sic)] περὶ νό-μου. 17. πρός τε (sic) τῶν ἐπωνύμων] τῶν φυλῶν ἐπώνυ-μοι ἥρωες, οἵπερ ἦσαν δέκα, ὥσπερ Ἐρεχθεὺς Πανδίονος.

486. 4. διώκομεν] εἰς κρίσιν ἄγομεν.

488. 19. καὶ μὴν κἀκεῖνος τῶν καλῶς δοκούντων περὶ τοῦ μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνεῶτα.

491. 1. ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος] ἀντιθέσεις τοῦ ἔθους παραδειγματικαί· ἡ δὲ λύσις κατὰ ἔνστασιν. 4. ἐν τοῖς Ἑρμαῖς] ἀπὸ τῆς Ποικίλης καὶ τῆς τοῦ βασιλέως στοᾶς εἰσὶν οἱ Ἑρμαῖ καλούμενοι· ἐκαλοῦντο δέ τινες καὶ Ἱππάρχειοι Ἑρμαῖ ἀπὸ Ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου.

493. 13. οἶμαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον] σημείωσαι· ἀντίθεσις. 18. ἐγὼ δ' ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει καταλειπεῖν] τῷ συμβησομένῳ λύει.

494. 25. ὃν τοίνυν κακουργότατον οἴονται ἀντίθεσις.

495. 2. ἐγὼ δὲ, τὸ μέν τινας] λύσις ἐκ περιτροπῆς. 11. ὅτι δ' οὐκ ἔστι ταὐτὸ] λύσις ἐκ διαιρέσεως.

496. 22. ἔτι τοίνυν ἴσως] ἀντίθεσις ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν εἰληφότων. 23. ἐπισύροντες] ἀντὶ τοῦ διασύροντες. πα-ὅταν ταῦτα λέγωσι] λύσις κατὰ ἔνστασιν.

497. 3. πρόξενοι] προστάται πόλεως καὶ φροντισταί. 22. ὃ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς] ἐπίλογος. εἰς πολλὰ δὲ μέρη τὸν ἐπίλογον διαιρεῖ, πρῶτον εἰς τὴν ποιότητα τῆς πόλεως, δεύτερον ἀπὸ τοῦ ἀπρεποῦς καὶ αἰσχροῦ καὶ ἐκ ἄλλων.

500. 23. ὅτι, ὥσπερ ἂν εἴ τις μεγάλας τὰς τιμωρίας] ἀντιστροφή· ὡς τὸ, ἂν μὲν ὅσα ἄν τις λάβῃ καὶ σώσῃ, με-γάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συν-ανάλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν.

501. 19. τῶν γραψαμένων] γραφὴ δημοσίου τινός ἐστιν ἐγκλήματος ὄνομα. οὐ μόνον δὲ, ὅταν ψηφίσματος ἢ νόμου κατηγορῇ τις, παρανόμων γραφὴν ἀποφέρεσθαι καὶ γράφεσθαι λέγεται, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλοις πολλοῖς δημοσίοις ἀδικήμασιν

πολλή ἐστι χρῆσις τοῖς ῥήτορσιν. 20. διεγράψατο] ὅταν ἀπαλλαγῇ τοῦ ἐγκλήματος ὁ φεύγων, ἢ κατὰ συγχώρησιν τοῦ διώκοντος, ἢ κατὰ διάγνωσιν τυχόντος, καὶ μηκέτι παρὰ μηδενὸς ἐγκαλῆται, διαγραφὴ λέγεται τότε δίκης.

502. 3. οὔτε διαδικασίαν] διαδικασία, ἡ ἐπίκρισις τοῦ ἐπιτηδείου πρὸς λειτουργίαν, ἣν ποιοῦνταί τινες τοῖς μέλλουσι χορηγεῖν, οὓς ἂν ὁρισθῆναι βούλωνται, πότε χρὴ λειτουργεῖν αὐτούς.

503. 18. συνδικῆσαι] συμφωνῆσαι. σύνδικοι, οἱ ἐν ταῖς δίκαις βοηθοὶ, οἱ συνήγοροι, ὅταν πλείονες παρῶσι τῷ πράγματι. 21. γέλοιον (sic)] γέλοιος, ὁ καταγέλαστος· γελοῖος, ὁ γελωτοποιός.

504. 24. ἐνδείξεις] ἔνδειξις, ἀπολογία, καὶ εἶδος κατηγορίας, ἡ τῶν κακούργων πρὸς τοὺς ἕνδεκα παράδοσις· ἕνδεκα ἄρχοντες Ἀθήνησιν, οἷς παρεδίδοντο οἱ θανάτῳ καταδικασθέντες. καὶ ἄλλως· ἐάν τις ἄτιμος ὢν, ἢ ὠφληκὼς τῷ δημοσίῳ, καὶ μὴ ἐκτετικὼς, ἄρχειν ἢ δικάζειν ἐπιχειροίη, τοῦτον ἐνδείκνυσιν ὁ βουλόμενος τῶν πολιτῶν· ὁμοίως καὶ τὸν ἀντιποιούμενον πράξεων ἢ πόνων ἀπηγορευμένων τοῖς νόμοις· οἷον τὸν ἡταιρηκότα τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ λέγειν ἐν τῷ δήμῳ· ἔτι τὸν κακῶς λέγοντα τοὺς τετελευτηκότας ἀδίκως· ἔπειτα τοῖς ἁλοῦσι τούτων τινὸς τιμῶσιν οἱ δικασταὶ, τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι· ἤδη δὲ καὶ ἐπὶ τῶν φυγάδων, ὅπου μὲν ἔξεστι, κατιόντων, ἡ ἔνδειξις.

505. 14. χερνίβων] εἴη ἂν ἀπὸ εὐθείας τῆς χέρνιψ· προπαροξυτόνως δὲ παρὰ τοῖς ποιηταῖς κατὰ τὴν ἀναλογίαν· καὶ ἐν χρήσει χερνιπτομένους δὲ παρ' αὐτοῖς τοῖς βωμοῖς ἀπέκτειναν, ἀντὶ τοῦ νιπτομένους.

506. 11. ἐλπίζειν] σημείωσαι, ὅτι ἀδιαφόρως τῷ προσδοκᾷν καὶ τῷ ἐλπίζειν κέχρηται. 16. πάντα δ' ἀνθρώπινα ἡγεῖσθαι] τὸ μηδὲν ἀπελπίζειν, ὅτι τὰ ἀνθρώπινα εὐμετάβολα. 22. ὁ νῦν ὢν Διονύσιος] περὶ οὗ παροιμία· Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ.

AD ORATIONEM IN MIDIAM.

Ὅρος κατὰ σύλληψιν.

514. 1. τὴν μὲν ἀσέλγειαν] τὸ προοίμιον ἐξ ὑπολήψεως ἐκ [hoc ἐκ in Paris. edit. deest] τοῦ κατηγόρου, κατ' αὐτοῦ τοῦ τὸ [P. τοῦτο] ἔγκλημα ἔχοντος· ἔνθα φησὶν ὁ [Paris. ὁ omittit] Ἑρμογένης, ὅτι περὶ αὐτῶν ὑπολήψεις ἢ χρησταὶ συνίστανται, ἢ πονηραί· κατηγοροῦντες μὲν οὖν [in Paris. μὲν abest] τὰς φύσει προσούσας φαύλας βεβαιώσο(ω)μεν, (sic)

τὰς δὲ χρηστὰς διαλύσωμεν. (sic) ἐνταῦθα οὖν ὁ ῥήτωρ τὰς φαύλας βεβαιοῖ, τῶν δὲ χρηστῶν οὐ μέμνηται. 6. προὐβαλόμην] ἀντὶ τοῦ προβολῇ ἐχρησάμην τῇ συνήθει καὶ νομιζομένῃ κατὰ τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικούντων. ἐν δὲ τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος καὶ τῷ κατ' Αἰσχίνου τὴν προαίρεσίν φησι τῆς πολιτείας προβεβλημένην, ἀντὶ τοῦ ἄπιστον εἰπεῖν, καὶ ἐλαφρῶς ἔχουσαν.

515. 3. κατεχειροτόνησεν] ἀντὶ τοῦ κατεψηφίσατο αὐτοῦ. καταχειροτονία δὲ καὶ ἀποχειροτονία διαφέρει· καταχειροτονία μὲν γὰρ ἐγένετο οὕτως· ἔλεγεν ὁ κῆρυξ, ὅτῳ Μειδίας δοκεῖ ἀδικεῖν, ἀράτω τὴν χεῖρα· εἶτα οἱ θέλοντες ἐξέτεινον τὰς χεῖρας· καὶ ἐκαλεῖτο τοῦτο πρῶτον καταχειροτονία. ἀποχειροτονία δὲ οὕτως· ὅτῳ μὴ δοκεῖ ἀδικεῖν Μειδίας, ἀράτω τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινόν τινες. καὶ ἐκαλεῖτο ἀποχειροτονία. λοιπὸν πάσας ἠρίθμουν τὰς χεῖρας, καὶ ἑώρα ὁ κῆρυξ, ποῖαι πλείους εἰσίν, πότερον τῶν φασκόντων αὐτὸν ἀδικεῖν, ἢ μή· καὶ ὅσαι ἂν ἦσαν πλείους εὑρεθεῖσαι, ἐκεῖ καὶ ἡ γνώμη ἐκράτει. 11. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων] συμπέρασμα τῶν κειμένων ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ προοιμίου. 14. ἐπειδή τις εἰσάγει] εἰσαγωγὴ γάρ ἐστιν Ἀθήνησιν ἀρχὴ τῶν τὰ ἐγκλήματα εἰσαγόντων. 21. οὐ γὰρ ἂν καταγνοίην] πληρώσας τὴν κατασκευὴν [P. προκατασκευὴν] ἐν τῷ [τῷ in Paris. deest] προοιμίῳ, διπλοῦν ἐπήγαγε τὸ [τὸ in Paris. deest] συμπέρασμα, τὸ μὲν εἰς τὴν πρώτην πρότασιν, ὅτι πάντας ὑβρίζει, μεθ' ὧν [Paris. pro μεθ' ὧν habet Μειδίας, commate post ὑβρίζει deleto] καὶ οὐ χρὴ συγχωρῆσαι, ὥστε καὶ τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ὑβρίζειν, τὸ δὲ εἰς τὴν προκατασκευήν, ἵνα [P. pro ἵνα habet τουτέστιν, ὅτι] μὴ ἐναντία ποιήσητε, χρήματα λαβόντες, οἷς πρότερον ἠξιοῦτε. καὶ ἐτελεύτησεν αὐτοῦ τὸ συμπέρασμα εἰς τελικὸν κεφάλαιον, τὸ συμφέρον· διὰ τοῦτο γάρ φαμεν, συγγένειαν ἔχειν τὰ προοίμια πρὸς τοὺς ἐπιλόγους, διότι κἀκεῖνοι συμπληροῦνται τοῖς τελικοῖς κεφαλαίοις. 26. εἰ μὲν οὖν] τὸ μὲν πρῶτον προοίμιον, τοῦ πραγματικοῦ πλεῖστον μετέχον, ἔλαττον εἶχε τὸ παθητικόν. ἐν δὲ τούτῳ πλέον βούλεται κινῆσαι τὸ πάθος, ἵνα πανταχόθεν τὸν δικαστὴν χειρώσηται. εἰς τελικὸν δὲ κεφάλαιον τὸ δίκαιον [quae duo postrema vocabula in Paris. desunt] κατέληξε, τὸ συμπέρασμα τῆς πρώτης προτάσεως.

516. 13. ἔπειτ', ἐὰν ἐπιδείξω] ὅτι τὸ συμπέρασμα τῆς προκατασκευῆς εἰς τελικὸν κεφάλαιον, τὸ συμφέρον ἔληξεν. 21. εἴ τις ὑμῶν ἄρα] τρίτον προοίμιον. ἐντεῦθεν καθαρῶς εἰς αὐτὴν τὴν προκατασκευὴν [P. κατασκευὴν] εἰσβέβληκεν [P. ἐμβέβληκεν], ἥτις ἐστὶν ὁ δεύτερος ὅρος, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ γενόμενα δημόσιά ἐστιν. 28. τὸν νόμον] ὁ νόμος κατασκευάζει τὸν ὅρον τοῦ πάντα τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ γενόμενα δημόσια δοκεῖν εἶναι.

517. 10. τὰ πάνδια] πάνδια καὶ πάντια, ἡ σελήνη, ὅτι πάντοτέ ἐστι καὶ λάμπει, ἔν τε νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ· πάνδια δὲ ἴσως διὰ τὸ πάντοτε διεῖναι. ὁ μὲν γὰρ ἥλιος ἐν ἡμέρᾳ μόνῃ θεωρεῖται, ἡ δὲ σελήνη καὶ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ ἐν νυκτί. Διόνυσον δὲ λέγει τὸν Ἥλιον, ἤτοι τὸν Ἀπόλλωνα. 11. οἱ πρόεδροι] πρόεδροι, οἱ πεμπόμενοι ἐν τῇ βουλῇ παρὰ τῆς πρυτανευούσης φυλῆς. οὗτοι δὲ πάλιν ἐπέμποντο παρὰ τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, καὶ προκαθεζόμενοι ἐν τῷ θεάτρῳ. [hic addit Paris. διὸ καὶ πρόεδροι ἐκλήθησαν] ἠρώτων τὸν δῆμον, εἰ δοκεῖ αὐτοῖς ἐπισκέψασθαι περὶ τῶν κατὰ τὴν ἑορτὴν, καὶ ἐπειδὴ προήδρευον τῶν ἄλλων ἁπάντων. [pro ultimis verbis a καὶ ἐπειδὴ inde est in Paris. οἱ δὲ ἦρον τὰς χεῖρας.]

518. 2. τῶν ὑπερημέρων] οἱ ἐν ταῖς καταδίκαις πρὸς ἔκτισιν ἡμέρας λαβόντες, καὶ μὴ διαλυσάμενοι, οἱ δίκην ὀφείλοντες ὁποιανοῦν, καὶ τὰ ἐπιτίμια τοῖς ἑλοῦσι μὴ ἀποδιδόντες ἐν ταῖς τακταῖς προθεσμίαις, ὑπερήμεροι ἐκαλοῦντο, ἤγουν ὑπερπρόθεσμοι, ἢ ἐκπρόθεσμοι. τὸ δὲ πρᾶγμα ὑπερημερία. 4. προβολαὶ] γραφαὶ κατὰ τῶν συκοφαντούντων. 23. βούλομαι δ' ἕκαστον ἀπ' ἀρχῆς] πληρώσας τὴν προκατασκευὴν, ἐν ᾗ πάντα τὰ γιγνόμενα περὶ τὴν ἑορτὴν, κἂν εἰς ἰδιώτην ᾖ, δημόσια ἀπέδειξε, μεταβαίνει λοιπὸν ἐπ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν· οὐκέτι γὰρ ὡς ἰδιωτικῶν ἀκούσονται τῶν πραγμάτων· κέχρηται οὖν προοιμίῳ καταστατικῷ [P. προκατασκευαστικῷ]· τῷ βούλομαι δ' ἕκαστον ἀπαρχῆς ὧν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπαγγελίαν τινὲς καλοῦσιν· ὃ [P. καλοῦσι. διὸ] σύνοψιν ποιεῖται τῶν λεχθησομένων ἐν τῇ καταστάσει· τὸ γὰρ τοιοῦτον καὶ εὐκρινῆ ποιεῖ τὸν λόγον, καὶ προσέχειν ἄξιον.

519. 1. ἐπικληροῦν] ὅταν παῖς ὀρφανὴ πατρὸς καὶ μητρὸς, ἀδελφῶν τε οὖσα ἔρημος, καὶ ταύτῃ τύχῃ ὑποκειμένη οὐσία, ταύτην καλοῦσιν ἐπίκληρον, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἤδη γεγαμημένην, ὅταν ᾖ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ ὅλῃ καταλελειμμένη· καλοῦσι γὰρ καὶ τὴν οὐσίαν κλῆρον. καλεῖται δὲ ἐπίκληρος καὶ ἡ μηδέπω γεγαμημένη, ἀλλὰ παρὰ τῷ πατρὶ οὖσα· καθότι καθήκει αὐτῇ πᾶσα ἡ οὐσία. ἦν δὲ καὶ νόμος, μὴ κληρονομεῖν τοὺς νόθους· διὰ χειρὸς δ' ἐδίδοτο τἀργύριον μέχρι πέντε μνῶν, πλέον δ' οὔ.

520. 18. τὰ παρασκήνια] ἔοικε δὲ καλεῖσθαι παρασκήνια ὁ περὶ τὴν σκηνὴν ἀποδεδειγμένος τόπος ταῖς εἰς τὸν ἀγῶνα παρασκευαῖς· ὁ δὲ Δίδυμος τὰς ἑκατέρωθεν τῆς ὀρχήστρας εἰσόδους οὕτω φησὶ καλεῖσθαι.

522. 15. βούλομαι δὲ πρὸ τούτων εἰπεῖν] μέλλων εἰς τοὺς ἀγῶνας ἐμβάλλειν προοιμίῳ κέχρηται, βουλόμενος προσεχεστέρους ποιῆσαι τοὺς ἀκούοντας. 23. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν] πρότασις. 25. ὡς, εἴπερ ἀληθῶς] ὑποφορὰ, ὅρος παραγραφικός. 26. δίκας ἰδίας μοι προσῆκεν αὐτῷ λαχεῖν] ὅτι ἔβλαψε καὶ ὕβρισε, δημοσίᾳ δὲ οὐκ ἠδίκησεν.

523. 2. ἐγὼ δὲ ἓν μὲν ἐκεῖνο εὖ οἶδα] ἀντιπρότασις· λύσις, ἢ καὶ ἀνθυποφορά. 26. οἶδα τοίνυν, ὅτι καὶ τούτῳ πολλῷ] οὗτός ἐστιν ὁ κύριος ὅρος, εἰδικῶς ἐπηγμένος· [P. ἰδικῶς εἰσηγμένος] διὸ καὶ ὀνόματι προήγαγε [P. ὀνομαστὶ προσήγαγε] καὶ πολλῷ, φησὶ, χρήσεται τῷ λόγῳ, ἀληθῆ λέγων. [haec duo vocabula in Paris. desunt.] ἐπ' οὐδενὶ γὰρ ἑτέρῳ [P. ἐπ' οὐδὲν γὰρ ἕτερον οὕτως] ὡς ἐπὶ τούτῳ [P. τοῦτο] καταφεύξεται Μειδίας, τῷ [τῷ in Paris. deest] ἰδιωτικὸν ἀποφῆναι τὸν ἀγῶνα. μία δέ ἐστιν ἡ ἀντίθεσις, εἰς τρία κῶλα μερισθεῖσα.

524. 13. ἀλλὰ μὴν πρός γε τὸ τοιοῦτο] ὁ ὅρος τοῦ φεύγοντος· ὕβρισται Δημοσθένης· ὁ ἀνθορισμὸς τοῦ διώκοντος· οὐκ ὄντα μόνον Δημοσθένην, ἀλλὰ καὶ χορηγόν· ὅτι οὐ μόνον ὑβριστὴς, ἀλλὰ καὶ ἀσεβὴς ὁ Μειδίας. ἔστι τοῦτο ὅρος διπλοῦς κατὰ σύλληψιν. 15. οὐ γὰρ εἰς Δημοσθένην] μὴ ἔχων δεῖξαι, ὅτι ἄρχων ἐστὶν, ἐκ τῆς τοῦ ὁμοίου παραθέσεως, διὰ συλλογισμοῦ συνίστησι καὶ παράδειγμα. [quas duas postremas voces Paris. omittit.] 27. ἐὰν μὲν ἐστεφανωμένον] συλλογισμός.

525. 2. οὕτω τοίνυν καὶ ἐμὲ] κατασκευὴ τῆς ἀσεβείας ἀπὸ τοῦ χρόνου. Aliud: τοῦτό ἐστι συλλογισμὸς εἰδικῶς [P. ἰδικῶς] εἰσηγμένος· ἐπειδὴ γὰρ ὁ πρότερος καθόλου ὢν γνωστότερος [P. ἀγνωστότερος] ἦν τοῖς ἀκούουσι καὶ βιαιότερος, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε τὸ εἰδικὸν [P. τὸν ἰδικὸν], συνάπτων ἑαυτὸν [P. αὐτὸν] τῷ καθόλου, καὶ πιθανώτερον ποιῶν τὸν συλλογισμόν. 5. εἰ δὲ χορηγὸν ὄντα ὑμέτερον] κατασκευὴ τοῦ ἀνθορισμοῦ ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ibid. ἱερομηνίας οὔσης] ἱερομηνία, ἱερὰ ἑορτὴ κατὰ μῆνα. 8. ἅμα γὰρ τῷ Δημοσθένει καὶ ὁ χορηγὸς ὑβρίζετο] τοῦτό ἐστι τὸ κατὰ σύλληψιν νόημα· [in P. νόημα deest] μετὰ γὰρ τὸν ἀνθορισμὸν, ὃν ἐβεβαίωσε τῷ συλλογισμῷ, ἀναγκαῖον ἦν ἐπάγειν [P. ἐπαγαγεῖν] τὸ κατὰ σύλληψιν, ὥστε συλλαβεῖν αὐτῷ [P. ὥστε λαβεῖν δι' αὐτοῦ] καὶ τὸν ὅρον καὶ τὸν ἀνθορισμόν. 10. χρὴ δὲ, ὅταν μὲν τίθησθε τοὺς νόμους] ἐντεῦθεν ἡ τοῦ νομοθέτου διάνοια, ἵνα καὶ ἐξ αὐτῆς βεβαιώσῃ τὸν συλλογισμόν. 13. ἦν ὁ τῆς βλάβης] ἐπαναφορὰ τὸ σχῆμα, ὅταν ὁλόκληρος λέξις ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν κώλοιν κατ' ἀρχὰς [P. ἀρχῆς] γένηται, καὶ ἔστιν ἐπιμελείας καὶ κάλλους. 15. ἀπέχρη] ἤρκει. 22. ἀπήγγελλε τοίνυν τίς μοι] συγγνωμονικόν.

526. 12. ἔτι τοίνυν οὐδ' ὁμοίαν οὖσαν] ὁρᾷς, ὅπως συγγνωμονικὴν ἐποίησε τὴν ἀντίθεσιν, λέγων, ὅτι οὐκ ἀξιῶ (sic) ἐστι συγγνώμη [P. συγγνώμης]. εἶτα κέχρηται ἀντεξετάσει ἁπλῇ, τίνα μὲν Μειδίᾳ πέπρακται, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑβρισταῖς, τίνα δὲ αὐτῷ καὶ τοῖς ὑβρισθεῖσιν.

527. 2. εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων κατηγορεῖν βούλεταί τις] αὐτὸν τὸν Μειδίαν πεποίηκε κατηγοροῦντα τοῦ προέδρου καὶ τοῦ θεσμοθέτου, ὅτι τοῖς ὑβρίσασιν οὐκ ἐπεξῆλθει (sic). 14. ὀργὴ νὴ Δία] συγγνωμονικὴ ἀντίθεσις. 22. ἀλλὰ μὴν ὅπη-

νίκα καὶ πεποιηκὼς] κατασκευή· ὅτι τοῖς ἑκουσίως πλημμελοῦσιν οὐδεμίαν χρὴ συγγνώμην ἀπονέμειν· τῆς γὰρ συγγνωμονικῆς ἀντιθέσεώς ἐστιν ἡ λύσις.

528. 5. ἐπειθ' οἱ φονικοὶ] περὶ φόνου διαφορᾶς. 13. τὴν ἐξούλης ἰδίαν] οἱ δίκην νικήσαντες, ὥστε ἀπολαβεῖν χωρίον, ἢ οἰκίαν, ἔπειτα ἐμβατεύειν κωλυόμενοι, μὴ ἐμβατεύσαντες ἐξελαυνόμενοι, δίκην εἰσάγουσι πρὸς τοὺς ἐξελαύνοντας, ἢ οὐκ ἐῶντας ἐμβατεύειν· καὶ αὕτη ἡ δίκη ἐξούλης καλεῖται· εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐξέλλειν· οἱ παλαιοὶ γὰρ τὸ κωλύειν καὶ ἀπελαύνειν ἐξέλλειν ἔλεγον. 26. τὰς μὲν γραφὰς] τὰς κατηγορίας ἢ τῶν νόμων, ἢ τῶν ψηφισμάτων, καὶ παρανόμων γραφὴν, καὶ ἐπ' ἄλλοις πολλοῖς δημοσίοις ἀδικήμασιν.

529. 18. εἰς τὴν ἡλιαίαν] εἰς τὸ δικαστήριον.

530. 14. προξένους] προστάτας, φροντιστάς. 15. τὸν τοίνυν οὐ παρὰ τοῖς Ἕλλησι] συμπεράσματι κέχρηται τοῦ νοήματος, μᾶλλον δὲ ὅλης τῆς ἀντιθέσεως, [P. μᾶλλον δὲ καὶ ὅλης τῆς συγγνωμονικῆς ἀντιθέσεως] δεικνὺς, [hic Paris. addit ὅτι] οὐδεμιᾶς φιλανθρωπίας ἄξιος ὁ Μειδίας. 18. εἰ μὲν τοίνυν] ἐντεῦθεν εἰσέβαλεν εἰς τὸ πρός τι, βουλόμενος αὐξῆσαι τὸ ἔγκλημα· καὶ γέγονεν ἀκόλουθος ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ κεφαλαίου· ηὔξησε τὸ κεφάλαιον ἐκ τῶν τεσσάρων τόπων τοῦ πρός τι· τοῦ μείζονος, τοῦ ἐλάττονος, τοῦ ἐναντίου, καὶ τοῦ ἴσου. 25. κατὰ τὰς μαντείας] ὁ τύπτων τοὺς κατὰ τὰς μαντείας ἐστεφανωμένους εἰς τὰς μαντείας ἀσεβεῖ. ult. ἀνάγνωθι δέ μοι] πρῶτον ἀπὸ τοῦ μείζονος.

532. 16. καὶ μὴν ἴστε γε τοῦτο, ὅτι βουλόμενοι] δεύτερον ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος κατασκευάζει τὴν κατὰ Μειδίου. 24. εἶτα τὸν μὲν χορευτὴν] κατὰ τὸν νόμον τὸν εἴργοντα ξένον ἀγωνίζεσθαι. ibid. ὁ προκαλέσας (sic)] πρόκλησις, τὸ προκαλεῖσθαι εἰς δικαστήριον· ἀντιπροκλήσεις δὲ, ἀντεγκλήματα, ἀντιλογίας.

533. 2. φέρε δὴ πρὸς θεῶν] ἕτερον παράδειγμα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, τὸ κατὰ τοὺς ἀτίμους, πολλῷ ἔλαττον τὸ [pro τὸ Paris. recte habet ὂν τοῦ] κατὰ τοὺς ξένους. 8. παραιτήσομαι] ἀντὶ τοῦ ἱκετεύσω.

534. 13. ἰδιώτην] ἀντὶ τοῦ πολίτην. ἰδιώτας λέγει Ἀριστοφάνης τοὺς ἰδίους· περὶ τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἰδιώτας. κατὰ παραγωγὴν ἴδιος, ἰδιώτης· λέγεται δὲ καὶ ὁ πρὸς γένος ἴδιος. 15. ἐπίτιμον] τὸν τετιμημένον, ἢ τὸν πλούσιον, ἢ τὸν μὴ ἄτιμον. 18. πολλῶν τοίνυν] τρίτον ἐκ τοῦ ἐναντίου. 24. καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ] δύο πεποίηκεν ἐν ταὐτῷ, καὶ κατὰ ἀναίρεσιν εἰσήγαγεν, ὅπερ οἰκεῖον τοῖς ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐπιχειρήμασιν· καὶ ταῦτ' εἶπεν ἐκεῖνον μὴ πεποιηκέναι, ἅπερ αὐτὸς ὑπὸ Μειδίου πέπονθεν.

535. 9. πάλιν Φιλόστρατον ἅπαντες ἴσμεν] δεύτερον παράδειγμα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.

536. 12. ἐγὼ τοίνυν] ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν τοῦ ἴσου μεταβαίνειν βούλεται τόπον, καὶ κέχρηται προοιμίῳ, εἶτ' οὖν προεπαγγελίᾳ. σύνηθες γὰρ καὶ τοῦτο τῷ Δημοσθένει. 19. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν] τέταρτον ἀπὸ τοῦ ἴσου.

537. 8. εἰ τοίνυν τις ὑμῶν] σημείωσαι· ἡ πηλικότης. Aliud: ἐνταῦθα ἡ πηλικότης, ἥτις περιέχει μὲν αὔξησιν τοῦ πραχθέντος, διαφόρως δὲ ἡ κατὰ τὸ πρός τι. ἐξ ἀντιθέσεως δὲ εἰσήχθη, ἥτις ἐν ὅρῳ γίνεται μόνῳ· ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις στάσεσιν ἡ πηλικότης ἐπιλογικὴν ἔχει χώραν· αὔξησιν γὰρ ἔχει τῶν ἐπιλόγων· ἐν ὅρῳ δὲ κεφαλαίου δύναμιν ἔχει· διὰ (sic: nihil amplius). 6. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον] ἀντίθεσις. 8. ἀλλὰ τὸν μὲν] σημείωσαι· πηλικότητος ἀντίθεσις, καὶ ταύτης λύσις. 10. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν] ἐπίκρισις τὸ σχῆμα. 13. ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες] πρώτας τίθησι τὰς παραδειγματικὰς πίστεις. 17. τοῦτον ἐν Σάμῳ ἐν συνουσίᾳ τινὶ] τετραπλῆ ἐστιν ἡ τῆς πηλικότητος ἐργασία· καθαιρεῖ τὰ τῶν ἄλλων, ὅτι μικρὰ παθόντες μεγάλως ἠμύναντο· καὶ αὔξει τὰ καθ' ἑαυτόν, ὅτι μεγάλα παθὼν οὐδ' ὅλως ἠμυνάμην· καὶ πάλιν αὔξει μὲν τὴν Μειδίου θρασύτητα, καθαιρεῖ δὲ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, ὡς ἔλαττον τοῦ δέοντος παροξυνθεῖσαν. pen. ὅταν ὡς ὑβρίζων] σημείωσαι· ἐπαναφορά.

539. 8. ἐγὼ μὲν οἶμαι παρ' ὑμῶν] συνήθως πάλιν ἐπιλογικῇ παρεκβάσει ἐχρήσατο. 14. οἶμαι τοίνυν, τινὰς ὑμῶν] σημείωσαι· παρέκβασις. παρέκβασις δέ ἐστι λόγος ἐξαγώνιος μέν, συναγωνιζόμενος δὲ πρὸς τὸν ἀγῶνα.

540. 22. ἐρήμην] ὅταν μὴ ἀπαντήσας ὁ διωκόμενος ἐπὶ τὴν δίκην καταδικασθῇ. ὅμοιον καὶ τὸ ἐρήμην ἁλῶναι. 26. κἀγὼ μὲν οὕτως εὐλαβῶς] πληρώσας ἐν τῇ πηλικότητι τοὺς ἀγῶνας ἥκει λοιπὸν ἐπὶ τὴν παρέκβασιν, ἥτις καὶ ἔμπτωσις κέκληται, δι' ἧς τά τε παλαιὰ ἀδικήματα τοῦ Μειδίου περὶ τὸν Δημοσθένην καὶ μετὰ τὴν χορηγίαν συνάπτει, δεικνύς, ὅτι δι' ἔχθραν καὶ ἐξ ἐπιβουλῆς πολεμῶν ταῦτα πεποίηκεν. ἔστι δὲ ἐν τῇ παρεκβάσει πρῶτον μὲν τὰ κατὰ τὸν Στράτωνα, ὅτι κἀκεῖνον ἠτίμωσεν· κἀμοὶ τὴν καταδίκην οὐκ ἐξέτισεν· ἔνθα καὶ ἐλέου ἐκβολὴν ἐποιήσατο, καιρὸν ἐπιτήδειον νομίσας, αὐξῆσαι μὲν τὰς συμφορὰς τοῦ Στράτωνος, καὶ εἰς ἔλεον διὰ τούτων ἀγαγεῖν τοὺς δικάζοντας, φθόνον δὲ καὶ μῖσος κινῆσαι τῷ Μειδίᾳ. βεβαιοῖ δὲ καὶ τὴν δίκην ἑαυτῷ τὴν περὶ τῆς ἐξούλης. εἶτα ἐπὶ τὰ λοιπὰ δύο μετῆλθε· τὸ μὲν πρότερον, ὅτι λιποταξίου γραφὴν παρεσκεύασε κατὰ Δημοσθένους· τὸ δεύτερον δὲ περὶ τῆς ἐφ' αἵματι γραφῆς. πεποίηται δὲ τὴν ἀπολογίαν τούτου τοῦ μέρους κατὰ στοχασμὸν τὸν προκατασκευαζόμενον οὐ διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, ἀλλ' ὥστε τὸ σχῆμα σώζεσθαι τὸ στοχαστικόν· προκατασκευαζόμενος δοκεῖ, ὅτι καὶ τὸν Ἀρίσταρχον ἀπολύειν πειρᾶται τῆς αἰτίας.

541. 16. διαιτητὴς] τοὺς ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη γεγονότας καὶ καθαροὺς πάσης αἰτίας ὑπειλημμένους ἀπὸ τοῦ ληξιαρχικοῦ γραμματείου κληρώσαντες τὰ τῶν πολιτῶν διαιτᾷν ἐποίουν· ξένοις μέντοιγε ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν οὐ συγκεχώρητο. ἔξεστι δὲ τοῖς μεμφομένοις τὴν τῶν διαιτητῶν κρίσιν ἐκκαλεῖσθαι τὸ δημόσιον δικαστήριον, καὶ εἰ μὲν ἤρεσκε τοῖς ἀντιδίκοις, τέλος εἶχεν ἡ δίκη, εἰ δὲ μή; τὰ ἐγκλήματα, καὶ τὰς προβλήσεις, καὶ τὰς μαρτυρίας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὰς ἄλλας πίστεις ἀμφοτέρων, ἐμβαλόντες εἰς καδίσκους, καὶ σημηνάμενοι παρεδίδοσαν τοῖς εἰσαγωγεῦσι τῶν δικῶν. διαιτῶν λέγεται ὁ δικάζων, καὶ διαιτῶ, τὸ ἴσον νέμω, καὶ διαιτητήριον, ἐν ᾧ διαιτῶνται· ὥσπερ καὶ τὸ καταδιαιτήσω, καταδικάσω, κατακρινῶ. 23. ὑπωμοσίαι] ὑπωμοσία τὸ ὑπερτίθεσθαι δίκην, προφάσει χρώμενον ἀποδημίᾳ, ἢ νόσῳ, ἢ τινι τῶν παραπλησίων, μεθ' ὅρκου, οὕτως ἐλέγετο, καὶ τὸ ποιεῖν τοῦτο, ὑπόμνυσθαι. ibid. παραγραφαὶ] παραγραφή ἐστιν, ὅταν λέγῃ τις, ὅτι τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ τὸ ἔγκλημά ἐστιν, εἰς τὸ δικαστήριον εἰσήχθη πρότερον, καὶ γεγένηται περὶ αὐτοῦ γνῶσις· καὶ διὰ τοῦτό φησι, μὴ δεῖν ἔτι περὶ αὐτοῦ συνίστασθαι κρίσιν, μάλιστα δὲ τοὺς νόμους ἀναγινώσκει τοῖς δικασταῖς, οἳ πλεονάκις δικάζεσθαι περὶ τῶν αὐτῶν οὐ συγχωροῦσι. λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ἅμα τοῖς δικασταῖς παραδεικνὺς, ὡς οἱ πάλαι δικάσαντες, καὶ δικαίως καὶ κατὰ τοὺς νόμους ψηφίσαντες· καὶ τοῦτό ἐστι παραγραφή. καὶ οὐδὲ ἔνεστιν αὐτὴν ὁ εἰσάξων, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας δίκας· τῶν γὰρ ἄλλων δικῶν προστέτακται ἑκάστῳ· τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἰσάγειν τινά. (sic.) παραγράφεσθαι οὖν ἐφεῖται καὶ τοῖς τοσοῦτόν τι ἐγκαλουμένοις, περὶ οὗ νενομοθέτηται.

542. 19. κλητῆρα] κλητὴρ λέγεται ὁ καλῶν εἰς τὸ δικαστήριον πάντας· σημαίνει δὲ καὶ τὸν μάρτυρα ἡ λέξις.

543. 9. συνέβη δὲ ὑπερημέρῳ γενομένῳ] ἵνα ἀδικήσῃ, ἀπέκρυψε τὴν κυρίαν, καὶ διὰ τοῦτο προέλαθεν ὑπερήμερος γενόμενος. 13. ἐκτέτικεν] ἀποδέδωκεν. ibid. τὴν μὴ οὖσαν] μὴ οὖσα ἡ δικαία. 17. ἀτίμητον ἀγωνίσηται δέκα μνῶν δίκην] ἀτίμητος ἀγὼν, ἐφ' ᾧ τίμημα ὡρισμένον ἐκ τῶν νόμων οὐ κεῖται, ἀλλ' οἱ δικάζοντες ἐτιμῶντο, τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι. ὁ δὲ τιμητὸς, ᾧ πρόσεστιν ἀπὸ τῶν νόμων ὡρισμένον τίμημα.

544. 3. ἀπρόσκλητον] τὴν οὐ προσκεκλημένην. ult. καταβραβευθέντα] οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ εὕρηται παρὰ τῷ Δημοσθένει.

545. 14. οὗτος μέντοι πολίτης ὢν] περὶ στρατείας. 22. παρά] σημείωσαι· ἡ παρὰ ἀντὶ τῆς διά.

547. 8. ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἀνθρώπους] ἐπίλογοι τοῦ κατὰ τὸν Στράτωνα διηγήματος. 19. ἡγοῦμαι μὲν τοίνυν (sic)] μέλλων ἐφ' ἕτερα μέρη μεταβαίνειν [P. καταβαίνειν] τῆς παρεκβάσεως, λέγω δὴ τοῦ τε λειποταξίου καὶ τὴν ἐφ' αἵματι γραφὴν, προοιμίῳ κέχρηται αὔξησιν περιέχοντι τῶν τε λεχθέντων

καὶ τῶν ῥηθησομένων. 26. ὅτι μὲν δὴ λειποταξίου γραφὴν] δευτέρα κατηγορία κατὰ Δημοσθένους ὑπὸ Μειδίου.

548. 3. πρὸ τῶν ἐπωνύμων] ἐπώνυμοι, οἱ ἐκ τῶν φυλῶν τὰς ἐπωνυμίας ἔχοντες. 12. τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ] τρίτη κατηγορία· ἣν λύει ὁ Δημοσθένης κατὰ στοχασμὸν προκατασκευαζόμενον, οὐχ ὁλοκλήρως μέντοι διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, ἀλλ' ὥστε μόνον τὸ σχῆμα σώζεσθαι τὸ στοχαστικόν. προκατασκευαζόμενος μὲν οὖν δοκεῖ, διότι καὶ αὐτὸν τὸν Ἀρίσταρχον ἀπολύειν πειρᾶται τῆς αἰτίας· ἔχει δέ τινα στοχαστικὰ κεφάλαια, οἷον χρῶμα, διατί ἂν ἐβουλήθη φόβου ἔγκλημά σοι ἐπάγειν· ὁ δέ φησιν, ἵνα μὴ δῶ τὴν ἐπὶ τῇ ὕβρει δίκην. πιθανὴ δὲ ἀπολογία, ὅτι καὶ οὐκ ᾐσχύνθη θεούς, ἢ ὁσίαν, ἢ ἀνθρώπους ἐκείνους, οὓς ἔπειθε κατηγορεῖν ἐπὶ τῷ φόνῳ· ὁ δὲ ἐκ περιτροπῆς· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ δεινὸν τούτων οὐδὲν ἐννοῆσαι. pen. λειποταξίου] λειποταξίου, καὶ λειποτάκτης, ὁ φυγοπόλεμος.

552. 1. ὥστ' ἐπαιτιασάμενός με φόνου] ἐνταῦθα ὡς μαρτύρων ἀπαίτησιν ἐκπεπλήρωκε· μαρτύρεται γὰρ καὶ θεούς, καὶ δῆμον, καὶ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, ὅτι ἐπέτρεψέ μοι θύειν ταῖς Εὐμενίσι, τὸν δὲ ἀντίδικον, ὅτι οὐδαμοῦ ἐκώλυσέ με ταῦτα πράττοντα. 2. εἰσιτήρια] ὅταν ἄρχηται βουλεύειν, ἢ θύειν. 4. ἀρχιθεωροῦντα] φροντίζοντα τῶν θείων. 6. θεωρίαν] φροντίδα θείαν.

553. 17. ὤμνυε μὲν κατ' ἐξωλείας] χρῶμα, διατί ἂν ἐβουλήθη ἔγκλημά σοι ἐπάγειν· ὁ δέ φησιν, ἵνα μὴ δῶ τὴν ἐπὶ τῇ ὕβρει δίκην. 19. ἠξίου δὲ καὶ πρὸς ἐμὲ] πληρώσας τὴν παρέκβασιν, εἰσέβαλεν εἰς τοὺς καθολικοὺς ἐπιλόγους, οἵτινες μικρῷ πλείους εἰσὶ τῶν ἀγώνων.

554. 23. κατ' ἐξωλείας] ἐξώλεια, ἡ πανωλεθρία, ἡ παντελὴς ἀπώλεια· καὶ ἐξώλειαν ἑαυτῷ προσεπαρασάμενος, καὶ ὁτιοῦν αὐτῶν ἐκβῇ· τουτέστιν ἀπηγορευμένον κακόν.

555. 2. τοῦτο μέντοι τὸ τοιοῦτον ἔθος] πληρώσας τὴν παρέκβασιν, ἐπιλογίζεται λοιπόν. 27. ὅσα μὲν τοίνυν] πληρώσας τοὺς ἀγῶνας, καὶ τὴν παρέκβασιν, καὶ τοὺς ἐπιλόγους πάλιν [pro πάλιν in Paris. est τῆς] παρεκβάσεως, ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους τοῦ περὶ τοῦ λόγου [P. τοῦ παντὸς λόγου] κεχώρηκεν· ἐννοίᾳ δὲ κέχρηται προοιμιαστικῇ, [P. καὶ κέχρηται μὲν προοιμιακῇ (sic) ἐννοίᾳ] ἅτε δὴ μέλλων εἰς ὁλόκληρον κεφάλαιον ἐμβαλεῖν [P. ἐμβάλλειν], χωρεῖ δ' εὐθὺς ἐπὶ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν, ἐν ᾗ παραλαμβάνει τὸ κατὰ σύλληψιν.

556. 3. οὐκ ἔστ' ἐφ' ὅτῳ] σημείωσαι· ἐντεῦθεν εἴληπται τὸ οὐκ ἔστ' ἐφ' ὅτῳ οὐχὶ τῶν ἁπάντων. 4. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῖς] ἐν τούτῳ τὸ δημόσιον. ibid. ἐγὼ μόνος ἠδίκημαι] ἐν τούτῳ τὸ ἰδιωτικόν. 8. ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις] ἀθροισμὸν ποιεῖται πάντων, ἐξ ὧν δημόσιον τὸ ἀδίκημα. 12. οὐχ ὡς ὑπὲρ ἡμῶν ὄντος μόνου τοῦ λόγου] ἀνακεφαλαίωσις τοῦ κατὰ σύλληψιν, ὅτι καὶ ὕβρις καὶ ἀσέβεια τὸ πραχθέν. δοκῶν δὲ πε-

παῦσθαι τῶν τοιούτων, [P. τούτων, omisso τῶν] πάλιν ἄρχεται· ὅπερ [P. τοῦτο γὰρ] ἴδιον Δημοσθένους, τὸ πολλὰς εὑρίσκειν μεθόδους, ὥστε τὰ ἰσχυρὰ [Par. ὡς τὰς ἰσχυρὰς] λέγοντα συνεχῶς [haec vox in Par. deest] φεύγειν τὸ προσκορές. 15. καὶ τοὺς βοηθοῦντας] μέλλων κατολίγον [P. μετ' ὀλίγον] ἐκβάλλειν [hic addit Paris. αὐτοῦ] τοὺς συνηγόρους, ἐντεῦθεν ἤδη προδιαβάλλει, συνεθίζων τοὺς δικαστὰς ταῖς κατ' αὐτῶν βλασφημίαις. 18. εἰ μὲν τοίνυν] ἡ ποιότης, ἡ ἐν ἐπιλόγοις, κοινή. ἀποδείκνυσι γάρ, ὁποῖον ἑαυτὸν ὁ Μειδίας καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπέδειξεν. ἄλλως· ἐντεῦθεν [hic addit Paris. ἐστὶν] ἡ τῆς ποιότητος ἐξέτασις, ἥτις ἐστὶ κοινὴ τούτοις, ἐν οἷς ἐπίορκον, ἄπιστον, ὠμὸν, δύστροπον ἐπέδειξεν· ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἡ ποιότης ἰδίαν ἐξέτασιν ἔχει, ποδαπὸς γέγονε Μειδίας περὶ τὸν Δημοσθένην· νῦν δὲ τὴν καθολικὴν εἰσάγει ποιότητα, ποδαπὸς περὶ σύμπασαν τὴν ἑαυτοῦ βιοτὴν ἐφάνη.

557. 1. τί οὖν; σὺ δεινότερα, ἢ τῶν ἄλλων] ἐν οἷς δοκεῖ φοβεῖσθαι, μὴ διαφύγῃ, ἐν τούτοις μᾶλλον παροξύνει τοὺς δικαστάς.

558. 16. ἐξ Ἀργούρας] παρὰ Μενάνδρῳ Ἀργυρᾶς. Aliud: Ἄργουρα, πόλις Εὐβοίας. ἀστράβη, εἶδος καθέδρας· κυμβίον, [vers. 17.] εἶδος περικεφαλαίας καὶ ἐκπώματος, ὅπερ ἐπίμηκες καὶ στενὸν, καὶ τῷ σχήματι παρόμοιον τῷ πλοίῳ, ὃ καλεῖται κυμβίον. φέρων δὲ τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως ὁ Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ καθόλου φησί· ῥυτὰ [P. ῥητὰ] καὶ κυμβία καὶ φιάλας. 18. οἱ πεντηκοστολόγοι] πεντηκοστή, καὶ πεντηκοστολόγοι, καὶ πεντηκοστεύεσθαι· πεντηκοστὴ μὲν, τὸ τέλος, ὃ τελοῦσι· πεντηκοστολόγοι δὲ, οἱ τοῦτο ἐκλέγοντες· πεντηκοστεύεσθαι δὲ, τὸ πράττεσθαι τὴν πεντηκοστήν· καὶ λαβόμενος ἦγεν ἀθύτου πεντηκοστολογίου. κάδος δὲ [vers. 18.] μέτρον οἰνηρόν. 22. εἰ μὲν γὰρ ἐποίεις ταῦτα] διλημμάτῳ κέχρηται, οὗ τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἀκολουθίαν ἔχει, τὸ δὲ δεύτερον σεσόφισται.

559. 14. καταψεύδονταί μου] καταψεύδομαι γενικῇ.

561. 3. λέγεται τοίνυν ποτὲ ἐν τῇ πόλει] ἐφ' ἕτερον εἶδος μεταβέβηκε τῶν ἐπιλόγων, [P. μεταβέβηκεν ἐφ' ἕτερον μέρος ἐπιλόγων] δι' οὗ πειρᾶται δεικνύναι καὶ [P. μὴ recte] ὄντα αἰδοῦς ἄξιον τὸν Μειδίαν· αἰδοῦς [P. αἰδὼς] τυγχάνει τις, ἢ διὰ λαμπρότητα γένους, ἢ διὰ στρατείας [P. στρατηγίας] καὶ πράξεις οἰκείας, ἢ διὰ φιλοτιμίαν τῶν [P. φιλοτιμίας τὰς] περὶ τὴν πόλιν· ἅ, ὅτι οὐ προσῆν, Ἀλκιβιάδης εἰσήγαγε, δεικνὺς Μειδίᾳ, [pro his verbis ab ἅ, ὅτι inde P. sic habet: βουλόμενος οὖν εὐαφόρμως ἐξετάσαι μὴ προσόντα ταῦτα τῷ Μειδίᾳ, τὸν Ἀλκιβιάδην συνήγαγεν] οὐχ ἵνα συγκρίνῃ, [addit P. πρὸς αὐτὸν τὸν Μειδίαν] ἀλλ' ἵνα ἐξετάσῃ, [P. addit τὰ Μειδίου ἀδικήματα] καὶ ἵνα δείξῃ πρὸς τούτοις, ὅτι, εἰ τηλικοῦτος ἦν [P. τηλικοῦτος ὢν sine εἰ] Ἀλκιβιάδης, οὐκ ἔτυχεν αἰδοῦς,

πῶς τύχοι Μειδίας [pro his tribus verbis postremis in Par. multo plura reperiuntur].

562. 24. χάριτος] τὸ χάριτος ἀντὶ αἰδοῦς. ult. γένους ἕνεκα, νὴ Δία] τοῦτο συνῆπται τοῖς παρασήμοις, πρὶν διορθωθῆναι τὸν λόγον· τὰ δὲ μέσα ἐνετέθη.

563. 5. ὑποβαλομένη] εἰσποιήσασα· ἐπὶ τῶν χαμαιῤῥιφῶν παιδίων, ἅπερ ἑαυτῶν αἱ γυναῖκες ὑποβάλλονται.

564. 12. ἀποκναίει] ἀπολλύει, διαφθείρει.

569. 6. οὐ συγκατέστησε τὸν στόλον] ἀντὶ τοῦ οὐ συγκατεστολίασε, μᾶλλον οὐκ ἀπέσωσεν. 8. εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς] τῷ κατὰ ἀντιπαράστασιν κέχρηται νοήματι μετὰ τὴν ἔνστασιν. 13. ἐγὼ γὰρ οἶδ', ὅτι πολλοὶ πολλὰ] ἐκ τοῦ πρός τι ἐπιλογίζεται.

570. 17. περιωθῶν] περιάγων.

571. 8. βούλομαι τοίνυν ὑμῖν] τὴν πηλικότητα νῦν ἐπιλογίζεται. 13. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἵνα πράτης] παράδειγμα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος.

572. 9. ἕτερος ἀδικεῖν ποτ' ἔδοξεν ὑμῖν] ἀπὸ τοῦ ὁμοίου· ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως ἀσθενές. 27. σκύτος ἔχων] σκύτος πᾶν δέρμα, ἀφ' οὗ καὶ σκυτεύς.

574. 4. ἃ τοίνυν οὐδενὸς τῶν εἰρημένων] εἰσέβαλεν εἰς τὴν τοῦ ἐλέου ἐκβολήν· κέχρηται δὲ προδιορθώσει, προσεχέστερον ποιῶν τὸν ἀκροατήν.

576. 15. ὡς ἐσκεμμένα καὶ παρεσκευασμένα πάντα λέγω νῦν] ἐκ τοῦ περὶ μεθόδου δεινότητος περὶ προσποιήσεως ἐν τῇ δικανικῇ κἂν ἐσκεμμένος ἥκῃς, προσποιοῦ αὐτόθεν λέγειν· ὅτι ὁ δικαστὴς ὑποπτεύει τὸν ῥήτορα, καὶ δέδοικε, μὴ ἐξαπατηθῇ· ὁ δὲ Δημοσθένης ὁμολογήσας ἐσκέφθαι, αἴτιον οὐ πέφηνε Μειδίαν. 20. ὁ γὰρ τὰ ἔργα παρεσχηκὼς] σημείωσαι· ὅρος εἰς πρότασιν προοιμίου.

ζον

577. 4. ἐξεκκλησίασαν (sic)] συνήθροιζον.

578. 26. οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέδυ] ὅτι οὐ κατέδυ, καὶ τὰ αὐτῷ ὅμοια εἰς τρία πρόσωπα συνήρμοσται.

581. 8. κατὰ τοὺς νόμους δ', ἥντινα βούλει] παραγραφικῷ ἐπιχειρήματι κέχρηται. 14. πέπυσμαι τοίνυν καὶ Φιλιππίδην] πληρώσας τὸ μέρος τὸ κατὰ τὸν Εὔβουλον, ὅπερ ἦν ὡς καθ' ὑπεροχὴν, ἐπὶ τοὺς ἄλλους συνηγόρους κεχώρηκεν, οἵτινες καὶ ἥττονος ἀξιώματος μετέχουσι, καὶ οὐχ ὁμοίως ἠθικὸν ἀπαιτοῦσι τὸν λόγον. μετὰ τοὺς ἱππέας ἐξήτασε τοὺς περὶ Τιμοκράτους τῇ διαβολῇ τῆς ποιότητος, αὐτὴν τὴν μέλλουσαν παρ' αὐτῷ γίγνεσθαι μαρτυρίαν σαθρὰν ἀπεργαζόμενος.

583. 6. ἡ προβολὴ] προβολὴ, πρόκλησις ἡ εἰς τὸ δικαστήριον. 7. ἀπεχειροτόνησε] ἀπεψηφίσατο.

585. 12. συντεύξεται] ἀντὶ τοῦ συνακολουθήσει, ἢ μᾶλλον ὑπαντήσει.

586. 3. ἄρ' ἐάν τις ὑμῶν ἀδικούμενος] περὶ κριτοῦ καὶ νόμων.

587. 2. τὴν ὁσίαν] ὁσίαν, τὴν ἐπὶ θανάτῳ τιμὴν ἢ ἡμέραν, ὁσίαν κηδείαν, τὴν ἐπὶ νεκροῖς τιμήν· ἔθαψαν δὲ αὐτοὺς μὴ ἀτιμάσαντες νεκροῖς ὁσίαν.

AD ORATIONEM IN ANDROTIONEM.

593. 1. ὅπερ Εὐκτήμων] ἡ στάσις πραγματική. Aliud: ὅτι οὗτος λόγος μετὰ τοὺς Φιλιππικοὺς δεύτερός ἐστι τῶν δημοσίων. Aliud: ὁμολογεῖ τὴν ἔχθραν ὁ κατηγορῶν, ὡς προαδικηθεὶς τῇ κατηγορίᾳ ἀμυνόμενος.

594. 23. περὶ τοῦ ἀπροβουλεύτου] ἀπροβούλευτον, τὸ μὴ πρότερον εἰς τὴν βουλήν, ἀλλ' εὐθὺς εἰς τὸν δῆμον εἰσαχθὲν ψήφισμα. 26. ὁ ἐπιστάτης] ἐπιστάτης, ἄρχων τῶν πρυτάνεων, ὃς προσάγει τῷ δήμῳ τὰς κρίσεις καὶ δοκιμασίας τῶν κοινῶν. δὶς τὸν αὐτὸν ἐπιστατῆσαι οὐκ ἐξῆν. φυλάσσει δὲ τοῦ ἱεροῦ τὰς κλεῖς, ἐν ᾧ τὰ δημόσια χρήματα, ἔτι μὴν καὶ τὴν δημοσίαν σφραγῖδα. ἐπειδὰν δὲ οἱ πρυτάνεις συναγάγωσι τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον, ὁ ἐπιστάτης κληροῖ προέδρους ἐννέα, ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης ἕνα, πλὴν τῆς πρυτανευούσης, καὶ πάλιν ἐκ τῶν ἐννέα τούτων ἐπιστάτην ἕνα κληροῖ, καὶ τὸ πρᾶγμα παραδίδωσιν. αὐτὸς δὲ εἰσάγει τὴν δίκην, καὶ ἐπιμελεῖται κατὰ νόμον πάντα γενέσθαι καὶ μηδὲν παραλειφθῆναι πρὸς τὸ διδαχθῆναι τοὺς δικαστάς. ἐπιστάται δύο ἦσαν Ἀθήνησιν, ὧν ὁ μὲν ἐκ πρυτάνεων ἐκληροῦτο, ὁ δὲ ἐκ τῶν προέδρων. ἐλέγετο δὲ καὶ ὁ ἐν τοῖς κοινοῖς ἐφεστηκὼς πράγματι ᾡτινιοῦν.

595. 17. ὥσπερ γάρ, εἴ τις ἐκείνων προήλω] στρογγύλον σχῆμα· τοῦτο κεῖται καὶ εἰς τὸν κατὰ Ἀριστοκράτους.

596. 4. διαχειροτονίαν] διαχειροτονία, διάκρισίς τις χειροτονίας ἐν πλήθει γινομένης.

598. 4. ὀρόβους] ὄροβος, εἶδος κριθῆς.

599. 14. πικρῶς καὶ ἁπλῶς] πικρῶς ἐν τῷ κολάζειν, ἁπλῶς ἐν τῷ ἣν χωρὶς κακουργίας ἀκούειν. 23. αὐτῇ (sic)] διττὴ φέρεται ἡ γραφή· καὶ ἡ μὲν κατ' αἰτιατικὴν προαγομένη τοιοῦτον ἔχει τὸν νοῦν· ἀνελοῦσα τοῦτον τὸν νόμον, ἤτοι παραβᾶσα, διαχειροτονίαν παρ' ἑαυτῆς ἔδωκεν, ὅτι χρὴ στεφανοῦν αὐτόν· ἡ δὲ κατὰ δοτικήν· ἀνελοῦσα τοῦτον τὸν νόμον, ἐχειροτόνησεν ἐκεῖνον ἑαυτῇ. ibid. τῆς ἑταιρήσεως] πορνείας.

600. 22. ἐπαγγέλλειν] ἐπαγγελία, δοκιμασία ἔργου.

601. 19. ἄπαγε] ἀπαγωγῇ χρῶ· ἀπαγωγὴ δέ ἐστιν ἡ τῶν κακούργων πρὸς τοὺς ἕνδεκα παράδοσις. 20. ἐφηγοῦ] ὑπόδειξον (sic, non ἐπίδειξον) τοῖς ἄρχουσιν. 21. γράφου] πρὸς

τοὺς θεσμοθέτας δηλονότι. 26. ἀπάγειν] ἀπάγειν, ἐφηγεῖσθαι, γράφεσθαι, δικάζεσθαι. τούτων ἕκαστον ἐπὶ τῶν ἑτέρως κατηγορούντων λέγεται· ἀλλ' εἰ μὲν πρὸς διαιτητὴν ἡ διαδικασία γίνεται, καλεῖται δικάζεσθαι· καὶ ἀπάγοντες, ἀποσοβοῦντες, ἀπελαύνοντες· τὸν ἄνδρα ἀπάγοντες. 27. πρὸς Εὐμολπίδας] Εὐμολπίδαι, γένος ἀπὸ τοῦ Θρᾳκὸς, ὃς καὶ τὴν μύησιν εὗρεν, ἢ ἀπὸ τοῦ Μουσαίου υἱοῦ, ὃς ἦν ἀπὸ τοῦ δευτέρου πέμπτος. ἐπηράσαντο δὲ αὐτῷ Εὐμολπίδαι καὶ κήρυκες.

608. 4. τὰ πομπεῖα] σκεύη τὰ εἰς τὰς πομπάς.

609. pen. ἀπογράφειν] οἱ τῷ δήμῳ χρήματα ὀφείλοντες ἐκ καταδίκης καὶ μὴ ἀποδιδόντες μέχρι τῆς ἐννάτης πρυτανείας εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπεκλείοντο, μήτ' ἐγγυητὰς καταστῆσαι δυνάμενοι τοῦ ὀφλήματος. (sic.) ἀπογραφή· ἐπειδάν τις λέγῃ τινὰ ἔχειν τι τῶν τῆς πόλεως, ὁ ἐναγόμενος ἀπογραφὴν ποιεῖται, δηλῶν, ὅσα τε ἔχει, καὶ ὅθεν τὰ χρήματα. μήποτε καὶ εἶδός τινός ἐστι δίκης ἡ ἀπογραφή· εἰ γὰρ ἀρνοῖτό τις μὴ ἔχειν, ἀπογραφῆς ἐκρίνετο, οὐκ ὀρθῶς γεγενημένης τῆς ἀπογραφῆς.

614. 23. ἐξορχησάμενος] φυγὼν, ἀποδράς.

616. 1. τοῖς χοινικίσι] χοινικὶς τοῦ τροχοῦ, ἐν ᾧ στρέφεται ὁ ἄξων.

617. 19. νεώσοικοι] τὸ ναύσταθμον. 22. δεκατεύοντες] δεκατευταὶ οἱ τελῶναι οἱ τὴν δεκάτην ἐκλέγοντες καὶ συλλέγοντες· καὶ δεκατηλόγοι ὡσαύτως· καὶ θηλυκῶς τὴν δεκατηλόγον.

618. 4. πομπείων ἐπισκευαστὴς] πομπεία λέγεται ἡ λοιδορία· ἐνταῦθα δὲ πομπεῖα, τὰ εἰς τὰς πομπὰς κατασκευαζόμενα σκεύη. ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς Διονυσιακαῖς πομπαῖς ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν λοιδορουμένων ἀλλήλοις.

AD ORATIONEM IN ARISTOCRATEM.

621. 1. μηδεὶς ὑμῶν] διαλύεται τὴν ἔχθραν ὁ κατήγορος. 6. ἀλλ' εἴπερ ἄρα ὀρθῶς] διπλασιασμὸς κώλου.

622. 14. ὅσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν] ἤτοι ὅσον δύνασθε.

623. 17. ἔστι τοίνυν] ἐγκατάσκευός ἐστιν ἡ διήγησις· λέγει γὰρ οὕτως ὁ τεχνικός· ὅταν σύντομος ᾖ καὶ πολιτικὴ ἡ διήγησις, τῷ ἐγκατασκεύῳ χρησόμεθα τρόπῳ, ταῖς αἰτίαις κατασκευάζοντες αὐτὴν, ἵνα γένηται ῥητορικωτέρα τῇ προσθήκῃ τῶν αἰτιῶν, ὡς κατασκευὴν βοηθουμένη.

628. ant. πρὸ μὲν τοῦ κρίσιν γενέσθαι] ὅτι τὸ πρὸ τῆς κρίσεως λέγεται αἰτία· ὅτι τὸ μετὰ τὸν ἔλεγχον ἀδίκημα.

629. 21. ὡς ἐν τῷ ἄξονι] οὕτως ἐκάλεσαν Ἀθηναῖοι τοὺς

Σόλωνος νόμους, διὰ τὸ ἐγγραφῆναι ἐν ξυλίνοις ἄξοσιν· ἦσαν δὲ τετράγωνοι τὸ σχῆμα. Ὅμηρος δ' ἄξονα λέγει τῆς ἁμάξης.

631. ult. ἐφορείας (sic)] ἐφορεία, ἡ ἐποψία, ἡ ἐπὶ τῶν ὅρων γιγνομένη προαγόρευσις.

632. 3. τοὺς ἐφέτας] ἐφέται, ἄνδρες ὑπὸ τὰ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες, ἄνδρες ὀγδοήκοντα, τὰς φονικὰς δίκας ἔκρινον· ἐφέται δὲ ἐκλήθησαν, ἤτοι ὅτι ἔφεσις παρ' αὐτῶν οὐ δύναται εἰς ἄλλο δικαστήριον γενέσθαι, τουτέστιν ἔκκλητος. ἐδίκαζον δ' ἐπὶ Παλλαδίῳ, καὶ ἐπὶ πρυτανείῳ, καὶ ἐπὶ Δελφινίῳ, καὶ ἐπὶ Φρεαττοῖ. ἐφέτης, ὁ δικαστής.

633. ult. ἔκδοτον] προδεδομένον.

635. 2. οὐδέτερον ποιεῖν] ἀντὶ τοῦ, ἕτερον δὲ παρὰ ταῦτα μὴ ποιεῖν.

637. 11. ὑπειπὼν] ὑπαγορεύσας.

640. 3. ἄτιμον] τὸν ἀτιμώρητον· τουτέστιν, ὃν ἄν τις ἀποκτιννὺς οὐχ ὑπόκειται ἐπιτιμίῳ, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς αἰτίας, ὁ οἷον τὸν ἄτιμον ἑλών. 26. διωμοσία] ὅρκοι οἱ ὑπὸ τῶν δικαζομένων γινόμενοι, τοῦ μὲν ὀμνύντος, ὅτι παθὼν ἐγκαλεῖ, τοῦ δὲ ἄρα, ὅτι οὐκ ἐποίησα. διωμοσία καὶ ἀντωμοσία· ὅταν οἱ κατηγοροῦντες ὀμνύωσιν, ὡς ἀληθῶς κατηγοροῦσι, τοῦτο διωμοσία· ὅταν δὲ οἱ κατηγορούμενοι ὀμνύωσι τὸν αὐτὸν ὅρκον, διαλυόμενοι τὰ ἐγκλήματα, τοῦτο ἀντωμοσία.

641. 7. βούλομαι δ' εἰπεῖν διὰ βραχέων] τί τὸ χρήσιμον περὶ τῶν δικαστηρίων λέγει, τῶν νόμων προεξητασμένων, ἐπειδὴ ἔθει πολλοὶ κεκράτηνται νόμοι, βουλόμενος δεῖξαι, ὅτι πάντες εἰσὶ κύριοι, ἐξετάζει τὰ δικαστήρια, δεικνὺς, ὅτι τούτους πάντας συγκροτούμενα. (sic.) 21. τοῦτο μὲν τοίνυν τὰ παλαιὰ] σημείωσαι· περὶ τοῦ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστηρίου.

644. 19. τὸ ἐπὶ Δελφινίῳ] Δελφίνιόν ἐστι μέντοι χωρίον ἐν Χίῳ· ἔστι δὲ καὶ ἐν Ἀθήνησιν ἱερὸν οὕτω καλούμενον Ἀπόλλωνος, ἔνθα ἦν τὸ ἐν Δελφινίῳ δικαστήριον. 20. δοκοῦσι γάρ μοι] περὶ δικαίου φόνου. 25. ἀποφυγγάνει] ἀθωοῦται.

645. 3. ἔκδοτον] προδεδομένον. 14. τὸ ἐπὶ πρυτανείῳ] πρυτανεία, ἐκτεταμένως μὲν καὶ θηλυκῶς ἀριθμός τις ἡμερῶν· οὐδετέρως δὲ, σαφῶς μὲν οὐδεὶς εἶπε, τί δηλοῖ· τινὲς δὲ ἀργύριόν τι ἔφασαν εἶναι, ὃ κατετίθεσαν οἱ δικαζόμενοι, ἐξ ὧν τὸ δικαστικὸν ἐδίδοτο τοῖς ἑξακισχιλίοις.

647. 16. ἔκσπονδον] ὁ τὰς σπονδὰς μὴ φυλάττων. 24. τὰς ἀνδροληψίας] ἀνδροληψία καὶ ἀνδρολήψιον· ἐὰν ἔξω τῆς Ἀττικῆς ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἐτελεύτησε, καὶ μὴ ἐξεδίδοσαν οἱ ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει, ἐν ᾗ τὸ ἔργον ἐπράχθη, τὸν δοκοῦντα ἐν τῇ αἰτίᾳ εἶναι ἐφεῖτο ἐκ τοῦ νόμου τρεῖς τῶν ἐκείνῳ ὑπόντων πολιτῶν ἄγειν εἰς Ἀθήνας δίκην ὑφέξοντας τοῦ φόνου. ἀνδροληψία οὖν, τὸ ἁρπάζειν ἄνδρας ἔκ τινος πόλεως· ἠνεχύραζον γὰρ τὴν ἔχουσαν πόλιν τὸν ἀνδροφόνον καὶ μὴ προϊεμένην αὐτὸν εἰς τιμωρίαν· καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο ἀνδροληψία.

651. 16. ἱκέτεια] ἱκέτεια ἀπὸ τοῦ νῦν ἔτους· ἔτος γὰρ δεῖ λέγειν τὸν ἐνεστῶτα καιρὸν, οὐχὶ διὰ τοῦ φ, ἀλλὰ διὰ τοῦ π. καὶ ἐπέτειος, ὁ κατ' ἔτος γινόμενος.

657. 1. ἀκούω τοίνυν αὐτὸν] πρότασις. 3. ὡς οὐκ ἔστιν] ὑποφορά.

659. ult. ἔκδοτον] προδεδομένον.

664. 2. εἰς Ἄντισσαν] πόλις Λέσβου.

667. 22. βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ τὰ πεπραγμένα] τοῦ δικαίου μέρους αἱ πράξεις· ὅπερ μετὰ τὸ νόμιμον καὶ τὰ ἔθη τάξαι δέον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἤδη τὸ τοῦ Χαριδήμου πρόσωπον ἐπὶ τὸ βέλτιον ὑπειλημμένον, τὸ συμφέρον προτάξας, ἀνάγκην εἶναι δεῖν ἐπέθηκε, καὶ τούτων ἀκούειν ἀνέχεσθαι. πρὸ γὰρ τοῦ συμφέροντος ἀπίθανος ἂν ἦν κατὰ τοῦ Χαριδήμου λέγων.

669. 3. ξεναγῶν] ξεναγὸς, ὁ τῶν ξένων ἡγεμών· ξεναγῶν, ξενοδοχῶν· ξεναγοὶ, οἱ ἄρχοντες τῶν μισθοφόρων· ξένους γὰρ ἐκάλουν τοὺς μισθοφόρους.

671. 1. ἀπόμισθος] ἀπόμισθος, ὁ μισθὸν μὴ λαβών. παρὰ δὲ τῷ Λυσίᾳ ὁ μισθοῦ ἔργον τι διαπραξάμενος καὶ ἀφειμένος, ἐν τῷ πρὸς Καλλικλέα· ἤτοι ὁ ἄμισθος.

672. 24. ἐκ γὰρ Ἀβύδου] Σηστός.

673. 26. ὁ ἄρχων Κριθωτῆς] Κριθωτὴ πόλις τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ, κατοικισθεῖσα ὑπὸ Ἀθηναίων τῶν μετὰ Μιλτιάδου ἐκεῖ παραγενομένων.

677. 16. ἐν ἀρχαιρεσίαις] περὶ ἀρχῶν ἐκλογή· καὶ ἀρχαιρεσίη, τὸ πρὸς χάριν πολλῶν ζῆν, ἢ τὸ ἐπιδόσεις χρημάτων ποιεῖσθαι, Ἡρόδοτος.

687. 2. ἱππεῦσι πενέσταις] οἱ παρὰ Θετταλῶν μὴ γόνῳ δοῦλοι ὑπὸ τῶν ὑπὸ Αἵμονος ἐν Αἰγίνῃ νικηθέντων Βοιωτῶν, οὐ φυγόντων τὴν παρ' αὐτῶν δουλείαν, ἀλλὰ μεινάντων μέχρι τῆς τρίτης γενεᾶς φιληδούντων ἐπὶ τῇ χώρᾳ· παρέδοσαν δ' ἑαυτοὺς ἐπὶ ὅρκῳ, ἐπὶ τῷ μήτε παθεῖν τι ἐργαζόμενοι, μήτε ἐκβῆναι ἀπὸ τῆς χώρας· καὶ ἀπὸ τοῦ μεῖναι μενέσται καλούμενοι, ὕστερον πενέσται μετωνομάσθησαν, παραφθαρέντος τοῦ χαρακτῆρος. οὓς δ' ἐν Λακεδαίμονι καλοῦσιν εἵλωτας, τούτους Θετταλοὶ πενέστας λέγουσι. χρῶνται δὲ τῷ ὀνόματι καὶ Θετταλοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ τῶν κρατηθέντων ἐπὶ τῷ πολέμῳ καὶ δουλευόντων τοῖς κεκρατηκόσιν. 24. ἐπευωνίζοντες] ἀντὶ τοῦ κερδαίνοντες.

689. 3. ἐπιχειροῦσιν] ἐπιχειρῶ δοτικῇ. 24. κονιᾶτε] χρίετε. Aliud: κονιάται, οἱ τοὺς τοίχους παραχρίοντες.

690. 23. ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐστὶ τὸ δεινὸν] τὸ σχῆμα ἐπανάληψις ἐπὶ διαβολῇ προσώπου.

692. 21. τὸ ἀνδρολήψιον] ἀνδρολήψιον, καὶ ἀνδροληψία· ἐὰν ἔξω τῆς Ἀττικῆς Ἀθηναῖος ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἐξεδίδοσαν οἱ ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει, ἐν ᾗ τὸ ἔργον ἐπράχθη, τὸν δοκοῦντα ἐν τῇ αἰτίᾳ εἶναι, ἐφεῖτο ἐκ τοῦ νόμου τρεῖς τῶν ἐκείνῳ ὑπόν-

των ἄγειν εἰς Ἀθήνας δίκην ὑφέξοντας τοῦ φόνου· τοῦτο γοῦν ἀνδρολήψιον ἐκαλεῖτο· ἀνδροληψία δὲ, τὸ ἁρπάζειν ἄνδρας ἔκ τινος πόλεως· ἠνεχύραζον γὰρ τὴν ἔχουσαν πόλιν τὸν ἀνδροφόνον καὶ μὴ προϊεμένην αὐτὸν εἰς τιμωρίαν· καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο ἀνδροληψία.

693. 2. τὰς μὲν παραγωγὰς] παραγωγὴ λέγεται, ὅταν ἡ φάλαγξ πορεύηται ἐκ τῶν εὐωνύμων τοὺς ἡγεμόνας ἔχουσα, ἢ ἐκ τῶν δεξιῶν· κἂν μὲν ἐκ τῶν εὐωνύμων μερῶν ἔχῃ τοὺς ἡγεμόνας, εὐώνυμος παραγωγὴ λέγεται, ἂν δ' ἐκ τῶν δεξιῶν, δεξιὰ παραγωγή· εἴτε δὲ ἡ πορεία ἐν ἐπαγωγῇ γίνεται, εἴτε ἐν παραγωγῇ, ἐν μονοπλεύρῳ, ἢ διπλεύρῳ, ἢ τριπλεύρῳ, ἢ τετραπλεύρῳ τάγματι βαδιεῖ· μονοπλεύρῳ μὲν, ὅταν μοναχόθεν φοβηθῇ, διπλεύρῳ δὲ, ὅταν διχόθεν, τετραπλεύρῳ δὲ, ὅταν πανταχόθεν οἱ πολέμιοι ἐπιτίθεσθαι ὑφορῶνται.

AD ORATIONEM IN TIMOCRATEM.

700. 1. τοῦ μὲν ἀγῶνος] πρότασις. 3. πλὴν αὐτὸς αὐτῷ] διὰ τὸ πονηρὸν νόμον εἰσενηνοχέναι. 4. χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων] κατασκευή. 16. τῶν προστιμημάτων] ἔστι μέν τινα ἐν τοῖς νόμοις ὡρισμένα κατὰ τῶν ἀδικούντων, ἡ ἐπωβελία, ἔστι δὲ καὶ ἄλλα, ἃ προστιμᾶται τὸ δικαστήριον, ὡς δείκνυσιν ὁ ῥήτωρ ἐνταῦθα. ἐπωβελία δ' ἐστὶ τὸ ἕκτον τίμημα τῆς δίκης, ὃ ἐπράττοντο οἱ γραψάμενοί τινας καὶ μὴ ἑλόντες αὐτοῖς τοῖς γραφεῖσιν.

701. 1. ἐμοὶ δὲ (sic) χιλίαις ὑπὲρ ὑμῶν ἔσθ' ὁ κίνδυνος] ὅτι λέγων ὑπὲρ ὑμῶν, ἐὰν ἡττηθῶ, ζημιοῦμαι. 2. εἰώθασι μὲν οὖν οἱ πολλοὶ] δεύτερον προοίμιον. 17. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα, περὶ οὗ] ἀρχὴ τοῦ τρίτου προοιμίου, ἢ τῆς προοιμιαστικῆς ἐννοίας.

704. 8. ἐὰν δὲ ἀμφισβητῆταί τι]. ἐπίκρισις. 12. ἀπέφυγεν] φεύγειν, εὐθύνεσθαι. ἀποφεύγειν, ἀπευθύνεσθαι. 22. ἀνάγκη δὲ πρῶτον ὑπομνῆσαι τοὺς χρόνους] τὸ νόμιμον κεφάλαιον. Aliud: περὶ χρόνου νομοθεσίας. ult. λογοποιοὺς] λογοποιὸς, ὁ ὑφ' ἡμῶν ἱστορικὸς λεγόμενος, Ἰσοκράτης καὶ Ἡρόδοτος, ὅς ἐστιν εὑρετὴς λόγων καὶ ἀποκριμάτων. καὶ λογοποιῶν, πλάττων λόγους ψευδεῖς.

705. 18. ἀλλὰ προστάττει, πρῶτον μὲν ἐκθεῖναι] ἔκθεσις αὐτοῦ ἔμπροσθε τῶν ἐπωνύμων. 19. πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων] ἐπώνυμοι, ἥρωες τῶν φυλῶν ἐπώνυμοι (sic). Ἐρεχθεὺς, Πανδίωνος· Πανδίων, Ἐριχθονίου· Ἀκάμας, Θησέως· Αἴας, Τελαμῶνος· Αἰγεὺς, Αἰγικόρεω· Κέκροψ· Αὐτόχθων· Ἱππόχθων, Ποσειδῶνος· καὶ ἑτέρας μιᾶς· δέκα γὰρ ἦσαν φυλαί. 20.

μετὰ ταῦτα ἐπὶ πᾶσι] ἔκθεσις αὐτοῦ τοῖς πᾶσιν, ὥστε εἶναι κοινόν. 21. πρὸς τούτοις] λύσις τῶν ἐναντίων νόμων.

706. 8. ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης πρυτανείας] πρυτανεία, χρόνος. ψῆφος· βουλήν. (sic.) 9. ἐπιχειροτονίαν] ἐπιχειροτονία ἐστὶν ἡ τῶν χειροτονητῶν ἀπόστασις.

707. 2. ἔνδειξις] κατηγορία. 12. εἰς λεύκωμα] λεύκωμά ἐστι τοῖχος γύψῳ ἀληλιμμένος πρὸς γραφὴν πολιτικῶν πραγμάτων ἐπιτήδειος. 17. τοῦ Ἑκατομβαιῶνος [μηνὸς] Ἀπριλλίου.

708. 12. ὄντων Κρονίων] Κρόνια, ἑορτὴ ἀγομένη Κρόνῳ καὶ μητρὶ τῶν θεῶν.

709. 16. ἱερομηνίαν] ἱερομηνία, ἱερὰ ἑορτὴ κατὰ μῆνα· αἱ γὰρ ἑορτώδεις ἡμέραι ἱερομηνίαι καλοῦνται.

710. 17. τῶν δὲ νόμων τῶν κειμένων] περὶ ἀντινομίας.

711. 1. ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου] περὶ θέσεως νόμου. 25. ἀπαλλάξῃ] παραπείσῃ, μεταποιήσῃ.

717. 19. εὔθυνα (sic)] εὔθυνα, ἡ εὐθύνη· κυρίως, ἣν εἰσάγουσιν οἱ λογισταὶ πρὸς τοὺς δόξαντας μὴ ὀρθῶς ἄρξαι τῆς πόλεως, ἢ πρεσβεῦσαι κακῶς· καὶ τὰ δικαστήρια μὲν οἱ λογισταὶ κληροῦσι, κατηγορεῖ δὲ ὁ βουλόμενος, καὶ τοῖς δικασταῖς ἐφεῖται τιμᾶσθαι τοῖς ἁλοῦσιν. ἄλλως· εὐθύναι, ὄνομα ἀρχῆς παρ' Ἀθηναίοις. δέκα δὲ τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες ἦσαν, παρ' οἷς ἐδίδοσαν οἱ πρεσβεύσαντες, ἢ ἄρξαντες, ἢ διοικήσαντές τι τῶν δημοσίων, τὰς εὐθύνας, ἢ δίκας, τιμωρίας. εὐθύναι δὲ, ἐξετάσαι, ὀρθῶσαι.

720. 18. κατ' εἰσαγγελίαν] ἐμφανισμὸν, μήνυσιν.

722. 12. οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογῆσαι] σημείωσαι· τοῦ Θεολόγου. 16. ἔπειτα εἶναι δυνατὰς τὰς πράξεις[περὶ νόμου.

725. 6. καίτοι χρὴ αὐτὸν, εἰ τὸ δεδέσθαι] ἐχρῆν αὐτὸν νομοθετῆσαι, μὴ προστιμᾶν δεσμοῦ τοῖς καθιστᾶσιν ἐγγυητὰς, καὶ μὴ μετὰ τὴν προστίμησιν καὶ κατάγνωσιν τῶν δικαστῶν τηνικαῦτα κελεῦσαι διὰ τοῦ νόμου ποιεῖν τὴν διεγγύησιν μετὰ
ω ω
τὸν δεσμὸν (sic).

732. 17. λεγόντων γὰρ τῶν νόμων] περὶ κλοπῆς. 25. καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον εἶναι] σημείωσαι· ὁμολογία τοῦ τολμήματος.

733. 6. ἐν τῇ ποδοκάκκῃ (sic)] τὸ ξύλον τὸ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ οὕτως ἐκαλεῖτο, ἤτοι παρεμβεβλημένου τοῦ ἑτέρου ε, ποδῶν τις κάκωσις οὖσα, ἢ κατὰ συγκοπὴν, ὡς Δίδυμος, οἷον ποδοκατόχη, ὁ παρὰ Ῥωμαίοις κοῦσπος. 26. οἳ καὶ ζῶντας ἀναγκάζουσι] περὶ παίδων.

735. pen. εἰ μέν τις μεθ' ἡμέραν] περὶ κλοπῆς.

736. 6 ἐκ Λυκείου] Λύκειον, γυμνάσιον Ἀθήνησιν, ὅπου πρὸ τοῦ πολέμου ἐδόκει γυμνάζεσθαι· πρὸ γὰρ τῶν ἐξόδων

ἐξοπλίσεις τινὲς ἐγίνοντο ἐν τῷ Λυκείῳ διὰ τὸ παρακεῖσθαι τῇ πόλει καὶ ἀποδείξεις τῶν μᾶλλον πολεμικῶν ἀνδρῶν. ibid. ἐξ Ἀκαδημίας] Ἀκαδημία, γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις, προάστειον ἀλσῶδες, ἐν ᾧ διέτριβε Πλάτων, ἀπὸ Ἑκαδήμου (sic) τινὸς ἥρωος ὀνομασθὲν, τοῦ καθιερώσαντος αὐτό. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἑκαδημία· ὡς Ἀριστοφάνης· ἀλλ' εἰς Ἑκαδημίαν κατιών. ταῦτα δὲ τὰ τρία ἦσαν γυμνάσια. 7. ληκύθιον] ληκύθιον, ἀγγεῖον, ὅπερ οἱ ποιμένες ἐγηρεμεῦσι τῇ ζώνῃ. (sic.)

740. ult. τῷ ἁρμοστῇ] ὁ εἰς ὑπηκόους πόλεις ἄρχων ἐκπεμπόμενος.

741. 19. οἱ τῆς ξενίας ἁλισκόμενοι] ξενίας δώρων· ξενίας μαρτυρίας. ξενία, καταγώγιον, κατάλυμα.

743. 17. τὸν Κυδαθηναιέα] Κυδαθηναιεὺς, δῆμός ἐστι φυλῆς τῆς Πανδιονίδος. pen. βούλομαι δ' ὑμῖν] παραδιήγησις.

744. 5. ὥστε, ἄν τις βούληται] εὖγε τῆς ἀκριβείας. 9. ἐπισπασθέντος] ἐφελκυσθέντος. 13. ὄντος γὰρ αὐτόθι νόμου] νόμος.

747. 3. κυαμεύονται] κυαμεύειν ἐστὶ τὸ ψηφοφορεῖν κυάμοις, ᾧ ἐχρῶντο οἱ βουλευταί.

749. 2. πρόεδρος] πρόεδρος, ὁ τῆς πολιτείας ἀρχηγὸς καὶ ἡγεμών. πρόεδροι ἐκλήρουν τὴν τῶν πρυτάνεων καθεκάστην πρυτανείαν, εἷς ἐξ ἑκάστης φυλῆς, πλὴν τῆς πρυτανευούσης· οἵτινες τὰ περὶ τὰς ἐκκλησίας διῴκουν. ἐκαλοῦντο δὲ πρόεδροι, ἐπειδήπερ προήδρευον τῶν ἄλλων ἁπάντων. ὅτι δὲ ὁ καλούμενος ἐπιστάτης κληροῦ (sic) αὐτοὺς, εἴρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ. 3. πρύτανις] ὁ διοικητής. 16. τετυφῶσθαι] τετυφῶσθαι ἀντὶ τοῦ ἐμβεβροντῆσθαι, ἔξω τῶν φρενῶν γενέσθαι· ἤτοι ἀπὸ τῆς βροντῆς, ἢ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τὸν τυφῶνα καταφερομένων σκηπτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν τυφωνικῶν καλουμένων πνευμάτων, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ ἐξίστησιν ἀθρόως καταῤῥαγέντα· καὶ γὰρ Ἀλκαῖός φησι· πάμπαν δὲ τυφῶς ἐκ δ' ἐλέγετο φρένας. τετύφωμαι, ἐπήρθην· καὶ τετυφωμένος· καὶ τετυφῶσθαι, μεμηνέναι.

754. 13. οὔτε γὰρ ῥᾶον πολλοῖς] ὑπεξαίρεσις τῶν αἰτίων.

756. 8. ταῖς χοινικίσι] οὐ μόνον τὸ μέτρον, ἀλλὰ καὶ τὰς πέδας σημαίνει τὸ ὄνομα. αἱ χοίνικες πέδαι τινές εἰσι. χοῖνιξ δὲ πᾶν τὸ περιφερές. διὸ καὶ τὸ μέτρον χοῖνιξ καλεῖται. χοίνικες, οἷς τὰς περιόδους μετροῦσιν Αἰγύπτιοι, οἷος ἦν Ἀμοῦς καὶ Ἀντώνιος.

758. 14. ἀλλ' Ἀνδροτίων ὑμῖν] σχῆμα ἐπανάληψις ἐπὶ προσώπου διαβολῆς.

763. 13. ἐπ' ἐξαγωγῇ] πωλήσει.

765. 9. ὅτι τοὺς νόμους ἅπαντες] σημείωσαι· τί ἐστι νόμος. 25. λέγεται γὰρ τοῖς δικασταῖς] περὶ νομίσματος.

766. 4. δεῖν (sic) δὴ τοὺς δικαστὰς] περὶ φθορᾶς νόμου. 6. παράσημον] τὸ παρασεσημασμένον καὶ ὕποπτον. καὶ παρά-

σημος ῥήτωρ ἐκ μεταφορᾶς εἴρηται ἀπὸ τῶν νομισμάτων, ἃ καλοῦσι. παράσημα, ἤτοι ὅτι ὑποχαράττεται ὑπὸ τῶν ἀργυραμοιβῶν σημείῳ τινὶ, ὃ τὴν φαυλότητα δηλοῖ· ἐπειδὴ παρατετύπωται καὶ παρακεχάρακται.

AD ORATIONEM PRIOREM IN ARISTOGITONEM.

770. 1. πάλαι καθήμενος] ὁρικὴ στάσις· ἔχει δὲ κεφάλαια ὅρον, ἀνθορισμὸν, γνώμην νομοθέτου. 16. πολλῶν δὲ λόγων εἰρημένων] δεύτερον προοίμιον.

772. 2. βουλοίμην δ' ἂν] τοπικὴ καταφορά. 7. ὧν τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω] περὶ ἀποσιωπήσεως.

773. 25. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς ἐνδείξεως] ἔνδειξις, εἶδος δίκης δημοσίας, ὑφ' ἣν τοὺς ἐκ τῶν νόμων εἰργομένους τινῶν, ἢ τόπων, ἢ πράξεων, εἰ μὴ ἀπέχοιντο αὐτῶν, ὑπῆγον. ἔνδειξις, δίκη κατὰ τῶν ὀφειλόντων καὶ δημηγορούντων· οὐ γὰρ ἐξῆν λέγειν· εἰ δὲ καὶ ἦρχε, ὀφείλων ἐνεδείκνυτο.

774. 17. καὶ μάλιστα, ὅτι πᾶς ἐστι νόμος] τί ἐστι νόμος.

775. 25. τὰς ἔννας (sic) ἀρχὰς] ἀρχαὶ αἱ παρῳχημέναι. ἔννας, τὰς τῆς τριακάδος νέας· νέας, τὰς νουμηνίας.

779. 27. οὐχ ὁρᾶτε, ὅτι τῆς φύσεως αὐτοῦ] σημείωσαι· περὶ ἀπονοίας.

784. 8. παλιγκάπηλος] ὁ μεταπράτης. 22. ἀνασείσας] ἀπειλησάμενος.

785. 4. μοσχεύητε] μοσχεύω, μεταφυτεύω· μοσχεύματα, ἁπαλὰ φυτά· μοσχίδια, τὰ νέα βλαστήματα, ἐπὶ τῶν δένδρων.

786. 10. ἀνίδρυτος] ἀνίδρυτοι, ἀνεξίλαστοι.

790. 2. ἀποστασίου ἀπέδοσθε] ἀποστασίου δίκη, ἡ κατὰ τῶν ἀπελευθέρων, ὅταν ἀποστῶσι τῶν ἀπελευθέρων. ἄλλως· δίκη τίς ἐστι κατὰ τῶν ἀπελευθερωθέντων δεδομένη τοῖς ἀπελευθερώσασιν, ἐὰν ἀφιστῶνται ἀπ' αὐτῶν, ἢ προστάτην ἕτερον ἐπιγράφωνται, καὶ ἃ κελεύουσιν οἱ νόμοι, μὴ ποιῶσι· καὶ τοὺς μὲν ἁλόντας δεῖ δούλους εἶναι, τοὺς δὲ νικήσαντας τελέως λοιπὸν ἐλευθέρους. ἄλλως· ὅταν δοῦλος ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐνίσταται, φάσκων, μὴ προσήκειν τοῖς δοῦλον αὐτὸν ἀντιποιουμένοις. 25. ὁ δ' ἀναιδὴς, ἐκ τίνος] περὶ ἀναιδοῦς.

793. 16. ἀπαγωγὰς] ἀπαγωγὴ, κρίσις ἔγ φος, δι τοῖς ἄρχουσιν, ἐπὶ τοῦ δεῖν ἀποδεχθῆναι τὸν δεῖνα. 26. τὴν μιαρὰν Θεωρίδα] ὄνομα κύριον· ἥτις καὶ μάντις, καὶ ἀσεβείας κριθεῖσα ἀπέθανεν.

799. 21. φυσιογνωμονήσουσι] ἀπὸ τῆς ὄψεως γνώσονται. 25. εἰς τὸ μητρῷον] μητρῷον ἱερόν ἐστι· μητρῳακαὶ δὲ ἡμέραι τινὲς ἱεραί· τὰς δὲ μητρῳακὰς, παρὰ Ῥωμαίοις, ἢ καὶ πρότερον παρὰ Φρυξίν.

AD ORATIONEM POSTERIOREM IN ARISTOGITONEM.

800. 2. ἐπίτιμος] ἐπίτιμος νῦν, ἔντιμος, ἀνεύθυνος.
801. 24. τὸ γὰρ τιμωρησόμενον] τὸ ἐκδικησόμενον.
805. 17. καὶ γὰρ ταῦτα οὕτω σκαιός ἐστι] περὶ βουλευτοῦ.
808. 11. τῶν γὰρ πόλεων ταύτας] περὶ κριτοῦ καὶ νομοθέτου. 20. παρακαλέσαντες] παρακαλεῖν, τὸ καλεῖν, ἢ τὸ προτρέπεσθαι· ἄκυρον γὰρ τὸ δέεσθαι.

AD ORATIONEM PRIMAM IN APHOBUM.

815. 19. ὡς συνετιμήσαντο] πολλῆς τιμῆς ἐγένετο τὰ ὤνια. καὶ συντιμηθῆναι οὕτω.
816. 20. κηκίδα] κηκὶς, ὀξύτης· ἢ κηκὶς, βαμματικὸν στύμμα· ἢ καρπὸς τῆς δρυὸς, ἐπιτήδειος πρὸς βαφήν. 21. ἔπιπλα] ἔπιπλα λέγονται τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν σκεύη· τὴν οἷον ἐπιπολαίαν κτῆσιν.

AD ORATIONEM SECUNDAM IN APHOBUM.

841. 6. τῶν χρόνων ὑπογύων ὄντων] ἐγγυτέρων, προσφάτων.

AD ORATIONEM TERTIAM IN APHOBUM.

848. 12. ὑπὸ μάλης] ὑπὸ μασχάλης. κεῖται δὲ τὸ ὄνομα παρὰ τοῖς ῥήτορσιν. ἀεὶ δ' οὕτως αὐτὸ παραλαμβάνουσι μετὰ τῆς προθέσεως.
850. 19. ἐξομνύειν] ὁ γὰρ μάρτυς ἀναγκάζεται καὶ περὶ τῶν οὐκ εἰδότων ἐξόμνυσθαι.

AD ORATIONEM PRIOREM IN ONETOREM.

871. 11. κατὰ τὴν ὑπερημερίαν] ὅταν μετὰ τὴν κυρίαν ἑορτὴν τυχὸν, ἢ τινὸς ἄλλου, ἢ συλλόγου, ἢ δεδειγμένου πράγματος ἀπαντήσῃ τις, τότε ὑπερήμερος, καὶ ἐξ ὑπερημερίας ἐληλυθέναι λέγεται, καὶ κατόπιν τῆς ἑορτῆς, εἰ τύχοι, πλεῖστον τῆς ἑορτῆς ἀπολειφθείς.

AD ORATIONEM POSTERIOREM IN ONETOREM.

879. 8. ταῦτ' ἐπετιμᾶτο] οἱ μισθούμενοι τοὺς τῶν ὀρφανῶν οἴκους παρὰ τοῦ ἄρχοντος ἐνέχυρα τῆς μισθώσεως παρείχοντο· ἔδει δὲ τὸν ἄρχοντα πέμπειν τινὰς ἀποτιμησομένους τὰ ἐνέχυρα· καὶ ἐλέγοντο τὰ μὲν ἐνέχυρα ἀποτιμήματα, οἱ δὲ ἀποτιμησάμενοι ἀποτιμηταὶ, τὸ δὲ ἔργον ἀποτιμᾶν· καὶ οἱ προῖκα γυναικὶ γαμουμένῃ δόντες· εἶτ' οὖν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ὑπὲρ τῆς προικὸς ἐνέχυρον οἰκίαν, ἢ χωρίον ταύτης ἄξιον. ἐλέγετο δὲ ὁ μὲν δοὺς τὸ ἀποτίμημα ἐνεργητικῶς ἀποτιμᾶν, ὁ δὲ λαβὼν ἀποτιμᾶσθαι. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὀφλημάτων.

AD ORATIONEM IN ZENOTHEMIN.

889. 21. ἵν', ἐὰν μὲν αὐτῷ ποιῶσιν] σημείωσαι· τῆς Ὁμήρου συντάξεως.

AD ORATIONEM ADVERSUS APATURIUM.

900. 4. ἔμμηνοι] ἐμπορικοὶ καὶ ἐρανικοί.

903. 25. τὴν λῆξιν] λῆξιν δίκης· καὶ λαχεῖν δίκην, τὸ καταγγεῖλαι κρίσιν ἰδιωτικὴν πραγμάτων φασί. τὸ δ' ἀντικαλέσαι, ἀντιλαχεῖν· τὸ δὲ διανείμασθαι, χρήματα διαλαχεῖν.

AD ORATIONEM ADVERSUS PHORMIONEM.

908. 7. εὐθυδικίαν] εὐθυδικία· ὅταν εἰσάγηταί τις κριθησόμενος, περὶ ὧν μηδέπω γνῶσις ἐγένετο δικαστηρίου, τοῦτο εὐθυδικία καλεῖται· περὶ ὧν γὰρ κεκρίσθαι τις φησὶ, περὶ τούτων παραγράφεσθαι ἐφεῖται, οὐκ ἀκούσαντες (sic) τῆς εὐθυδικίας· καὶ εἰκότως· οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ δικάζειν ἐκάθηντο, ἀλλ' ἐπὶ προσχήματι καὶ προσώπῳ δικαστῶν.

918. 8. ἐν τῷ ᾠδείῳ] ᾠδεῖον Ἀθήνησιν ὥσπερ θέατρον, ὃ πεποίηκεν, ὥς φασι, Περικλῆς εἰς τὸ ἐπιδείκνυσθαι τοὺς μουσικούς· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ᾠδεῖον ἐκλήθη ἀπὸ τῆς ᾠδῆς. ἔστι δὲ ἐν αὐτῷ δικαστήριον τοῦ ἄρχοντος· διεμετρεῖτο δὲ καὶ ἄλφιτα ἐκεῖ.

922. 8. ἡγεῖσθε γὰρ, τοὺς τοιούτους] σημείωσαι· ἐπίκρισις.

AD ORATIONEM ADVERSUS LACRITUM.

927. 4. σύλαι (sic)] συλλήψεις.
929. 20. διοπτεύων] ὀπιπτεύων τινὶ κατὰ τὴν ναῦν, οἷον διοπίς τις ὢν, ἤγουν. κατασκοπῶν.
933. 12. ἐκ Παντικαπαίου] Παντικάπαιον, ὄνομα πόλεως.
940. 15. ἀποστασίου γε καὶ ἀπροστασίου] ἀποστασίου, ὅταν δοῦλος ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐνίσταται, μὴ προσήκειν τοῖς δοῦλόν αὐτὸν ἀντιποιουμένοις· ἀπροστασίου δὲ, τῶν μετοίκων ἕκαστος προστάτην ἔχουσι κατὰ νόμον ἕνα τῶν ἀστῶν, καὶ δι' αὐτοῦ, τότε μετοίκιον τίθεται κατὰ ἔτος, καὶ τὰ ἄλλα διοικεῖται. ὅταν οὖν τις δοκῶν εἶναι μέτοικος προστάτην μὴ ἔχῃ, ἢ μὴ δῷ τὸ μετοίκιον, ἢ ἀστὸς εἶναι φάσκῃ παραγεγραμμένος εἰς τὴν πολιτείαν, ὁ βουλόμενος δίκην εἰσάγει πρὸς αὐτὸν, ἥτις λέγεται ἀπροστασίου.

AD ORATIONEM PRO PHORMIONE.

945. 15. ἀσπιδοπήγιόν] γράφεται ἀσπιδοπηγεῖον· ἐν ᾧ ἡ ἀσπὶς πήγνυται· ὅπερ ἐστὶ ὅπλον σκουτάριον.
947. 21. ἀσπιδοπήγιον] ἀσπιδοπηγεῖον εὗρον, ἐν ᾧ ἡ ἀσπὶς, ὅπερ ἐστὶ τὸ σκουτάριον, πήγνυται.
952. 18. τῆς προθεσμίας] ἀπὸ τοῦ προθεῖναι τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ τόδε γενέσθαι δεῖ, οὐκ ἀπὸ τοῦ προθεσπίζειν· ἐὰν ἡμεῖς προτιθῶμεν προθεσμίαν τινά. εἰ δὲ ὁ θεὸς, ὁ προτιθεὶς, ἀπὸ τοῦ προθεσπίζειν εἴρηται τὸ ὄνομα, προθεσπίζοντος τοῦ θεοῦ καὶ προστάττοντος καὶ προνομοθετοῦντος περὶ τῆς ἡμέρας, ἐν ᾧ τυχὸν τῆς ζωῆς ταύτης ὑπεξελθεῖν. τὸ προθεσπίζειν καταχρηστικῶς καὶ ἐπὶ βασιλέως, κυρίως δὲ ἐπὶ θεοῦ.

AD ORATIONEM ADVERSUS PANTAENETUM.

967. 18. ἦν δὲ τοῦ δανείσματος] τάλαντον ἄρα ἑξήκοντα μναῖ· ἡ δὲ μνᾶ τεσσαράκοντα στατήρων.
968. 1. Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς] Σεπτεμβρίου.
976. 27. διείρηκεν] διήρηκέν ἐστιν ἦτα, ἀντὶ τοῦ διεχώρισεν.

AD ORATIONEM ADVERSUS NAUSIMACHUM ET XENOPITHEN.

984. 1. δεδωκότων] σημείωσαι· ἀπὸ τῆς παραγραφῆς τὸ προοίμιον τὸ πρῶτον· τὸ δεύτερον ἀπὸ τῆς εὐθυδικίας.

991. 4. αἰδέσηται] ἀντὶ τοῦ πεισθῇ.

993. 11. αἰσίου] αἴσιον, τὸ καλὸν, τὸ μέτριον, τὸ δίκαιον· καὶ ὑπεραίσιον, τὸ ὑπὲρ τὴν μοῖραν, ὑπὲρ τὸ προσῆκον. αἴσιος, ὁ καθήκων, ἀληθής· αἴσιμα, τὰ προσήκοντα. αἰσθέσθαι ἐστὶ τὸ ἀκριβῶς εἰδέναι τι· αἰσθάνεσθαι, τὸ ὑπονοεῖν· διαφέρει γάρ.

AD ORATIONEM PRIOREM ADVERSUS BOEOTUM.

998. 4. δυοῖν πινακίοιν] πινάκια, τὰ καθιέμενα ἀντὶ κλήρων ὑπὸ τῶν κληρονόμων· ἔοικε δὲ ταῦτα εἶναι χαλκᾶ· ὡς ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ· τὸ δ᾽ ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς, μικρὸν, ὦ Ἀθηναῖοι, πινάκιον, τυχὸν πινάκιον λέγει, εἰς ὃ ἐγγράφεται τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν εἰσαγγελλομένων· δέλτος, τιτλάριον, σχεδάριον, πυξίον. οἱ δὲ ἄρχοντες παρὰ μέσας νύκτας ἔφερον τὸ ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ πινάκιον.

999. 16. τῶν ἐχίνων] ἐχῖνοι, οἱ μὲν χαλκοῖ, οἱ δὲ ἐκ κεράμου, εἰς ἃ (sic) καθιᾶσιν οἱ διαιτηταὶ τὰ γραμματεῖα τῶν μαρτυριῶν, ἅ τινες ἐμαρτύρησαν, καὶ κατασημηνάμενοι μετὰ ταῦτα, εἰ ἐγκληθείη ἡ δίαιτα, τοῖς δικασταῖς ἐπεδίδουν. ἔστι δέ τι καὶ ζῷον, καὶ θαλάσσιον ὄστρεον. 17. ξενίας] ξενία, καταγώγιον, κατάλυμα.

AD ORATIONEM POSTERIOREM ADVERSUS BOEOTUM.

1022. 23. ὑπὲρ (sic pro περὶ)] σημείωσαι· ἡ ὑπὲρ ἀντὶ τῆς κατά· ὡς καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ· ὅθ᾽ ὑπὲρ σέθεν, ἀντὶ τοῦ κατά.

AD ORATIONEM ADVERSUS SPUDIAM.

1031. 28. εἰς τὰ Νεμέσια] ἑορτή τις Νεμέσεως, καθ᾽ ἣν τοῖς κατοιχομένοις ἐπετέλουν τὰ νομιζόμενα. Νεμεσία οὖν, ἡ ἐπὶ τοῖς νεκροῖς γενομένη πανήγυρις, ἐπεὶ ἡ Νέμεσις ἐπὶ τῶν νεκρῶν τέτακται.

AD ORATIONEM ADVERSUS PHAENIPPUM.

1043. 12. τὴν ἀπόφασιν (sic)] ἀποφαίνειν διὰ γραμμάτων κατὰ μέρος, ὁπόσην οὐσίαν ἔχει, ὅπερ ἐν ταῖς ἀντιδόσεσι μάλιστα γίνεται. καλεῖται δὲ αὐτὸ καὶ ἀπογραφή.

AD ORATIONEM ADVERSUS MACARTATUM.

1054. 3. ἐφατρίαζε (sic)] φατρία, σύνταγμα. ἡ φυλὴ διῄρητο εἰς τέσσαρα κατὰ τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἑκάστη δὲ διαίρεσις εἰς τρία, ὡς γίνεσθαι δώδεκα κατὰ τοὺς δώδεκα μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ· καλεῖσθαι δὲ τριττύας καὶ φατρίας· ὅθεν καὶ τὸ ἐφατρίαζεν.

AD ORATIONEM PRIOREM IN STEPHANUM.

1120. 27. Σόλων] Σόλων Ἐξηκεστίδου, Ἀθηναῖος φιλόσοφος, νομοθέτης καὶ δημαγωγός· γέγονε δ' ἐπὶ μζ Ὀλυμπιάδι· ἐπιβουλευθεὶς δ' ὑπὸ Πεισιστράτου ἀπεδήμησεν ἐν Κιλικίᾳ, καὶ ἔκτισε πόλιν, ἣν Σόλους ἐκάλεσεν ἐξ αὐτοῦ· οἱ δὲ καὶ τοὺς ἐν Κύπρῳ Σόλους ἐξ αὐτοῦ φασιν, καὶ τελευτῆσαι αὐτὸν ἐν Κύπρῳ· ἔγραψε νόμους Ἀθηναίοις, οἵτινες ἄξονες ὠνομάσθησαν διὰ τὸ γραφῆναι αὐτοὺς ἐν ξυλίνοις ἄξοσιν Ἀθήνησι, ποίημα δι' ἐλεγείων, ὃ Σαλαμὶς ἐπιγράφεται, ὑποθήκας δι' ἐλεγείας, καὶ ἄλλα. ἔστι δὲ καὶ οὗτος εἷς τῶν ἑπτὰ ὀνομαζομένων σοφῶν, οὗ καὶ φέρεται ἀπόφθεγμα Μηδὲν ἄγαν, ἢ τὸ Γνῶθι σαυτόν. οὗτος φίλων ἡττώμενος ὀφειλόντων χρεῶν εἰσηγήσατο ἀποκοπάς. τοῦτον εἵλοντο καὶ οἱ Κιῤῥαίοις πολεμεῖν ᾑρημένοι σύμβουλον.

AD ORATIONEM POSTERIOREM IN STEPHANUM.

1132. 13. ἐν μάλθῃ] σημείωσαι· μάλθη, ὁ μεμαλαγμένος κηρός. μαλκίομεν Δημοσθένης θ (sic) Φιλιππικῶν φησι ἀντὶ τοῦ ἀσθενοῦμεν.

AD ORATIONEM IN EUERGUM ET MNESIBULUM.

1140. 17. ἐκ κηδῶν] κῆδος, ἡ συναλλαγὴ τοῦ γάμου, ἡ τοῦ πένθους, καὶ ἡ λύπη, ὅτι καίεσθαι ποιεῖ· κηδεία, ταφὴ, ἐκφορά· κηδείους, οἰκείους· κήδομαί σου, φροντίζω· κήδω δέ σε, τὸ λυπῶ.

1160. 4. ἦλθον ὡς τοὺς ἐξηγητὰς] ἐξηγηταί εἰσιν οἱ τοὺς νόμους τοῖς ἀγνοοῦσιν ὑποδεικνύοντες καὶ διδάσκοντες περὶ τοῦ ἀδικήματος, οὗ ἕκαστος γράφεται. τρεῖς γίνονται πυθόχρηστοι, οἷς μέλλει καθαίρειν τοὺς ἄγει ἐνισχηθέντας, καὶ οἱ ἐξηγούμενοι τὰ πάτρια.

AD ORATIONEM ADVERSUS POLYCLEM.

1212. 12. ἐντελομίσθους] τουτέστιν ἐντελῶς μεμισθωμένους.

1214. 18. ἐν τῷ δείγματι] δεῖγμα τόπος ἦν ἐν τῷ Πειραιεῖ, ἔνθα συνήγοντο ξένοι καὶ πολῖται καὶ ἐλογοποίουν. Ἀττικὸν δὲ ἔθος ἐστὶν τὸ καλεῖν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ τόπῳ καὶ αὐτοὺς τόπους.

AD ORATIONEM DE CORONA TRIERARCHICA.

1232. 4. ἄνευ κηρυκείου] κηρύκειον· σύνθημα φιλίας ἦν τοῖς βαρβάροις συναντᾶν στεφάνους ἔχοντας καὶ θαλλοὺς, ὥσπερ τὸ κηρύκιον (sic) τοῖς Ἕλλησι, διασαφοῦντες, ὅτι πάρεισι διὰ ταῦτα, βουλόμενοι μήτε ποιῆσαι, μήτε παθεῖν τι δυσχερὲς μηδέν (sic). κηρύκειον, ξύλον ἔχον ἑκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους ἀλλήλοις κειμένους, ὅπερ εἰώθασι φέρειν οἱ κήρυκες μετ' αὐτῶν· καὶ οὐκ ἐξῆν αὐτοὺς ἀδικεῖν, παρ' οὓς ἀπέρχονται. σύμβολον δὲ ἦν τὸ μὲν ὀρθὸν ξύλον τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τὸ δὲ παρ' ἑκάτερα εἶδος τοῦ ὄφεως τὰ ἀντιτασσόμενα στρατόπεδα· ὁ γὰρ ὀρθὸς λόγος δι' ἀμφοτέρων χωρίων. κηρυκεία δὲ παρ' Ἰσαίῳ ὁ διδόμενος μισθὸς τοῖς κήρυξιν ἐπὶ ταῖς γινομέναις πράξεσιν. ibid. σύλας] σύλας δὲ λέγει τὰς συλλήψεις.

AD ORATIONEM ADVERSUS CALLIPPUM.

1237. 9. περὶ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον] τὸν περὶ τὸ Ἄργος. ἀργόλαι δὲ, εἶδος ὄφεων, οὓς ἤνεγκεν ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος

ἐκ τοῦ Ἄργους τοῦ Πελασγικοῦ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸν ποταμὸν πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ἀσπίδων, ὅτε μετέθηκε τὰ ὀστᾶ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ἀλεξάνδρειαν, οὓς ὁ αὐτὸς προφήτης ἀπέκτεινεν· ἀργόλαι οὖν ἐκ τοῦ Ἄργους λαιοί.

AD ORATIONEM IN CONONEM.

1257. 4. ἐξῆλθον ἔτος τουτὶ τρίτον] τοῦτο λέγεται ἁπλῆ διήγησις ὑπὸ Ἑρμογένους· ἁπλῇ γὰρ ἐχρήσατο ὁ ῥήτωρ τῇ διηγήσει· ἐπειδή, ὅτε αὐτομάτως ἰσχύουσι τὰ πράγματα, ἰσχυρῶν οὐ δεῖται λόγων.

1258. 20. κατὰ τὸ Λεωκόριον] ἡρῷον, μνηστεῖον τῶν Λεωκόρων ἐν μέσῳ τῷ Κεραμικῷ. Λεωκόριον, τόπος τῆς Ἀττικῆς, ἀπὸ ἱστορίας· Λεὼς γὰρ ὁ Ὀρφέως υἱὸν μὲν ἔσχε Κύλανθον, θυγατέρας δὲ τρεῖς, Φασιθέαν, Θεόπην, Εὐβούλην· ἃς ὑπὲρ τῆς χώρας σφαγισθείσας ἔτι παρθένους, ἀπαλλαγέντος τε τοῦ λιμοῦ, ἐτίμησεν αὐτὰς ἡρῴῳ· καὶ ἐκ τούτου ἐκλήθη ὁ τόπος Λεωκόριον.

1261. 17. τοὺς δὲ αὐτοληκύθους] εὐζώνους τινὰς καὶ ἑτοίμους πᾶν ὁτιοῦν ποιεῖν καὶ ὑπομένειν· ἢ ἀντὶ τοῦ πένητας, μηδὲν ἄλλο κεκτημένους, ἢ ληκύθους· ἢ αὐτουργούς· ἢ ἀντὶ τοῦ εἰς πληγὰς ἑτοίμους, καὶ οἷον τύπτοντας, καὶ μαστιγοῦντας, καὶ ὑβρίζοντας· ἢ τοὺς ἐκ προχείρου διδόντας ἀργύριον, καὶ ἑτοίμους πρὸς τὰς μίξεις· καὶ γὰρ εἶχον ἐν ταῖς ληκύθοις ἀργύρια, καὶ λύσαντες δὲ πολλάκις τὴν λήκυθον ἐχρῶντο τῷ ἱμάντι πρὸς τὸ μαστιγοῦν.

AD ORATIONEM ADVERSUS CALLICLEM.

1272. 8. δίκας ἐρήμους] ἐρήμους, ὅταν μὴ ἀπαντήσας ὁ διωκόμενος ἐπὶ τὴν δίκην καταδικασθῇ. ὅμοιον καὶ τὸ ἐρήμην ἁλῶναι.

1278. 4. τὸν χλίδον] πᾶν πλῆθος χλίδος λέγεται, μάλιστα δὲ τὸ τῶν ἀποκαθαρμάτων τε καὶ ἀποψημάτων, καὶ ἡ τῶν ποταμῶν πρόχωσις, καὶ πολὺ μᾶλλον τῶν χειμάῤῥων, ὃ καὶ χέραδος καλεῖται. νῦν δὲ ἔοικεν ὁ ῥήτωρ λέγειν, ὅτι χοῦν καὶ φρυγανώδη τινὰ ἐκ τοῦ χωρίου σωρὸν ὁ Καλλικλῆς εἰς τὴν ὁδὸν ἐμβέβληκεν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἑξῆς ὑποσημαίνει.

AD ORATIONEM ADVERSUS EUBULIDEM.

Qui sequuntur paginarum et versuum numeri, ii ex edit. Paris. sunt petiti.

706. ad titulum: ἔφεσις] ἔφεσις, ἡ ἐξ ἑτέρου δικαστηρίου εἰς ἕτερον μεταγωγή· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἔκκλητος καλεῖται. τὸ οὖν ἔφεσις ἀπὸ τοῦ ἐφεῖναι ῥήματος, καὶ ἔκκλητος παρὰ τὸ ἐκκαλεῖσθαι καὶ παραιτεῖσθαι, καὶ φεύγειν τὸ πρῶτον καὶ ἔλαττον δικαστήριον. ἔφεκτος τόκος, ὁ ἐπὶ τὸ ἕκτον τοῦ κεφαλαίου. ἐφεστρὶς, χλανὶς, μανδύας. 8. μάλιστα μὲν, εἰ δυνατὸν] σημείωσαι· ἐπίκρισις. 12. πρὸς τὰς ἀποψηφίσεις] τὸ καταδικάζειν τινὰ μὴ εἶναι πολίτην.

709. 4. τοὺς γεννητὰς] γεννηταὶ οὐχ οἱ ἐκ γένους καὶ ἀφ' αἵματος προσήκοντες, ἀλλ' οἱ ἐκ τῶν γενῶν τῶν συννενεμημένων εἰς τὰς φρατρίας· οὗτοι δέ εἰσι, καθάπερ οἱ δημόται καὶ φράτορες, νόμῳ τινὶ ἔχοντες κοινωνίαν· τὸ δὲ γένος ἔχει ἄνδρας λ. γεννῆται, οἱ τοῦ αὐτοῦ γένους κοινωνοῦντες· καὶ γὰρ διῄρηντο κατὰ μέρη οἱ τῶν Ἀθηναίων πολῖται· καὶ τὰ μὲν μέγιστα μέρη φυλαὶ ὠνομάζοντο· ἑκάστη δὲ φυλὴ πάλιν εἰς τρία διῄρητο, ὧν ἕκαστον μέρος τριττὺς καὶ φρατρία ὠνομάζετο· πάλιν δὲ φρατριῶν ἑκάστη εἰς γένη διῄρητο τριάκοντα· ἐξ ὧν αἱ ἱερωσύναι ἑκάστοις προσήκουσαι ἐκληροῦντο· καὶ γεννῆται, οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ πρώτου γένους τῶν τριάκοντα γενῶν, οὓς καὶ πρότερόν φησι Φιλόχορος ὁμογαλάκτας καλεῖσθαι· Ἰσαῖος μέντοι τοὺς γεννήτας ἁπλῶς τοὺς ἐξ αἵματος συγγενεῖς ὀνομάζει. γεννικῶς, ἀνδρείως. 24. διαψηφίσεις] ἰδίως ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς δήμοις ἐξετάσεων, αἳ γίνονται περὶ ἑκάστου τῶν δημοτευομένων, εἰ τῷ ὄντι πολίτης καὶ δημότης ἐστὶν, ἢ ξένος ὢν παρεγγέγραπται. οἱ μὲν οὖν πλειόνων ψήφων τυγχάνοντες ἀναμφισβητήτως τὴν πολιτείαν ἔχουσιν, ὅσοι δ' ἂν ἐλάττονας ψήφους λάβωσιν, οὐκέτι νομίζονται· καὶ τοῦτό ἐστι ἀποψήφισις.

AD ORATIONEM IN THEOCRINEM.

723. 17. ἀγραφίου] ἀγραφίου, εἶδός τι δίκης οὕτω καλουμένης κατὰ τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ καὶ ἐγγραφέντων, εἶτα πρὶν ἐκτῖσαι ἐξαλειφθέντων.

AD ORATIONEM IN NEAERAM.

730. 8. κλητεύσω] κλητῆρες καὶ κλητεύειν· οἱ ἄνδρες, δι' ὧν εἰς τὰς δίκας προκαλοῦνται οἱ δικαζόμενοί τισιν· ἔδει γὰρ

παρεῖναί τινας, ὥσπερ μάρτυρας τῆς προκλήσεως. κλητεῦσαι δέ ἐστι τὸ κλητῆρα γενέσθαι· λέγεται δὲ κλητεύεσθαί καὶ ἐκκλητεύεσθαι ἐπὶ τῶν μαρτύρων, ὅταν μὴ ὑπακούσωσι πρὸς τὴν μαρτυρίαν ἐν τοῖς δικαστηρίοις· καὶ ἐστὶν ἐπιτίμιον κατ' αὐτῶν δραχμαὶ χίλιαι.

731. 5. ἐπὶ Κωλιάδι] Κωλιὰς ἐπιθαλασσία ἄκρα τῆς Ἀττικῆς.

732. ult. συνεῖναι δ' ἑκατέρῳ] περὶ πορνείας ἀναιδοῦς.

737. 7. γεραιὰς] γεραιὰ, ἡ γραῦς· καὶ γεραιαὶ αἱ τῷ Διονύσῳ ἱερωμέναι γυναῖκες.

AD ORATIONEM FUNEBREM.

745. 1. ἐπειδὴ τοὺς] τὸ προοίμιον ἐξ ὑπολήψεως ὁμολογουμένης τῆς εὐνοίας ὑπὸ τοῦ ἀπολογουμένου περὶ τῶν δημοσίᾳ τὴν πόλιν εὐεργετησάντων.

AD ORATIONEM AMATORIAM.

754. 2. προὔργου] προὔργου, πρὸ ἔργου, συμφέρον, πλέον· προὐργιαίτερον, ἀναγκαιότερον· τὸ πρὸ τοῦ ἔργου αἱρετώτερον, τὸ πρὸ παντὸς ἄλλου ἔργου γινόμενον, προτιμότερον.

SCHOLIA GRAECA

AD

DEMOSTHENEM

E CODICE

MEMBRANACEO AUGUSTANO

PETITA.

AD OLYNTHIACAM PRIMAM.

12. 20. Ἀποτριψώμεθα] ἐξαλείψωμεν, οἱονεὶ ἐκκαθάρωμεν καὶ ἀποπλύνωμεν. 22. φρασάτω τις] πάλιν — φιλοπόλιδι. hic deest vocab. οἷον. 23. ὅποι βούλεται] εὐφήμως — χρησάμενος.

13. 24. εἰς ἀνάγκην] σύνηθες τῷ ῥήτορι ad τὴν εὔνοιαν κατασκευάζειν. pro vocabb. τῇ πόλει est τῷ δήμῳ.

14. 5. φημὶ δὴ] τὸν τρόπον — ἀντιπάλων. πᾶσα γὰρ τρόπων — sine καί. (6. 51.) 11. ὑπομείνας] οἰκεῖα — καρτερεῖν. sine γὰρ λέγει. (6. antepen.) 21. ὡς βούλεσθε] ἀντὶ τοῦ εἰς τὰς θέας αὐτὰς (sic) λαμβάνετε. ὑποσιωπήσει ἐχρήσατο.

16. 6. συνάρασθαι τὰ πράγματα ἀττικὸν, ἀντὶ τοῦ τοῖς πράγμασι. ibid. πρεσβευομένους] πρεσβεύεσθαι — δεδιέναι αὐτόν. sed pro τῷ est τὸ. (8 antep.) 23. ἀλλ' ὦ τᾶν] ἀνθυποφορὰ στοχαστικὴ, ἣν λύει ἐκ τεκμηρίων. (9. 16.) 25. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα] οἱ ἐπίλογοι ἐκ τοῦ συμφέροντος. δεῖ γὰρ ἐκ τῶν συνεκτικῶν καὶ ἰσχυρῶν τὰς ἀνακεφαλαιώσεις ἀεὶ λαμβάνειν. (9. 45.)

AD OLYNTHIACAM SECUNDAM.

18. 1. ἐπὶ πολλῶν] δεύτερος τύπος (sic) — ad παρακολουθοῦσιν ὑπολήψεις. ἐκ περιχαρείας εἴληπται τὸ παρὸν προοίμιον. (10. 1.) 10. δεῖ τοίνυν] συμπέρασμα. 11. ὅπως μὴ χείρους] μὴ ἀνάξιοι φανῶμεν τῶν δεδομένων παρὰ τῶν θεῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων πραγμάτων.

19. 9. τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον] τρίτον προοίμιον. ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ δυνατοῦ εἰλημμένον. 12. τὸ δὲ πάνθ' ὅσα] πρότασίς ἐστι καὶ αὐτὴ καὶ ἡ ἄλλη ἄνευ κατασκευῆς. ὡς γὰρ ὁμολογούμενα ἔλαβεν, ἵνα μὴ ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι καὶ τοιοῦτος, οἷον ὁ λόγος ἀποδείκνυσιν. 20. ἐγὼ μὲν γὰρ] ἀρχή ἐστι τοῦ τῶν δυνατῶν κεφαλαίου. 27. θρυλλούμενον] ἐξηπάτα γὰρ ὑμᾶς λέγων. τὸ γὰρ θρυλλούμενον παρ' ὑμῖν κατορθοῦν ἐν ἀποῤῥήτῳ. ἐθρύλλουν γὰρ πάνυ αὐτὸ ποθοῦντες. ὁ δὲ νοῦς αὐτός· ὅτι, ὃ πάνυ ἐβούλεσθε, τοῦτο ποιῆσαι ἔλεγε σιγῇ, ἵνα μὴ μαθόντες οἱ ἐναντίοι κωλύσωσιν. ἔστι δὲ τοῦτο ὁ Ὠρωπός. ἵν' οὖν, φησὶ, μὴ ἐναντιωθῶσι Θηβαῖοι, λάθρα αὐτὸ κατορθοῖ. ἦν γὰρ μεταξὺ Βοιωτίας καὶ Ἀθηναίων (sic) ὁ Ὠρωπός.

20. 14. παρελθών τις ἐμοὶ, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δειξάτω] τὸ ἀμφίβολον ἔφυγε, καὶ τὸ ὁμολογούμενον εἴρηκεν. ἦν μὲν γὰρ ἀκόλουθον καὶ ἀμφίβολον τὸ, παρελθών τις ἐμοὶ λεγέτω, ἢ ὡς οὐκ ἔστι λοιπὸν ἀσθενής· καὶ γὰρ τοῦτο ὤφειλεν ἀπαντῆσαι. ὁ δὲ εἶπε τὸ ὁμολογούμενον, ὅτι οὐκέτι οἱ ἅπαξ ἠπατημένοι νῦν ἀπατηθήσονται. 27. ἀνεχαίτισε] εἰς τοὐπίσω ἤγαγε.

21. 2. ἀντέχει] ἰσχύει. 3. φωρᾶται] ἐλέγχεται δὲ τὰ τοιαῦτα τῷ χρόνῳ. 4. καταῤῥεῖ] συμπίπτει.

22. 8. τυραννικὴν οἰκίαν] τὸ γένος λέγει τῶν Ἀλευαδῶν. 19. διαπράξασθαι — δόξαν] τὸ σχῆμα ὑπέρβατον. 27. διαθέσθαι] πωλῆσαι.

23. 2. πεζαίτεροι (sic) Θεόπεμπτός (sic) φησιν, ὅτι ἐκ πάντων Μακεδόνων ἐπίλεκτοι οἱ μέγιστοι καὶ ἰσχυρότεροι (sic) ἐδορυφόρουν τοὺς βασιλέας, καὶ ἐκαλοῦντο πεζαίτεροι. 13. κορδακισμοὺς] τὰς μετὰ μέθης ὀρχήσεις. 19. θαυματοποιῶν] θαυμαστὸν ἐργαζομένων. ibid. Καλλίαν] ὁ Ἀθηναίων δῆμος ἔθος εἶχεν ὠνεῖσθαι οἰκέτας γράμματα ἐπισταμένους· τοὺς δ' εὐνοϊκῶς δουλεύοντας ἠλευθέρουν. ὁ δὲ Καλλίας εἷς ὢν τῶν οἰκετῶν καὶ καταγνωσθεὶς ἔφυγεν εἰς Μακεδονίαν, καὶ διέτριβε παρὰ Φιλίππῳ.

24. 6. ῥῆγμα λέγεται ἡ τοῦ νεύρου διάτασις, στρέμμα δὲ ὀστέου μετάστασις. (16. 6.)

AD OLYNTHIACAM TERTIAM.

28. 1. παθητικὸν τὸ προοίμιον — διὰ τῶν ἔργων δεικνυσιν. ἐξ ἐπιτιμήσεως τὸ προοίμιον. προσοχὴν δὲ διὰ τοῦ παροξυσμοῦ ἀπεργάζεται. (v. Scholia vulgata p. 19. ed. Paris. vers. 19.) προοίμιον [quod Wolf exhibuit ἄλλως, in codice nullum est] ἐκ τοῦ ἀναγκαίου. λαμβάνεται δὲ ἐξ ὑπολήψεως τῶν πραγμάτων φαύλων ὄντων. 4. τιμωρήσασθαι Φίλιππον] τουτέστιν εἰς τὴν Μακεδονίαν μεταβιβάζειν τὴν δύναμιν. [quod Wolf de suo dedit ὅτι δεῖ, id in codice non est.] 5. εἰς τοῦτο προήκοντα] εἰς τοῦτο κακίας ἐλθόντα. 8. οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες] τριμερὴς ὁ λόγος. (v. Scholia edita p. 19. 17.) τὸ μὲν γὰρ πρῶτόν ἐστι τὸ δοκοῦν μάλιστα συνέχειν, καὶ περὶ οὗ πρόκειται νῦν ἡ σκέψις, καὶ τὸ προηγούμενον, εἰ δεῖ μεταστῆσαι τὴν δύναμιν εἰς Μακεδονίαν, ἢ κατὰ χώραν ἐᾶσαι μένειν τοῖς Ὀλυνθίοις βοηθήσουσαν — usque ad τῶν ἀδόξων vers. 26. nisi quod Aug. vers. 21. dat νόμου et ἐκ κατασκευῆς. vers. 22. νῦν abest. vers. 23. συμβολὴ et ποιότητος προσώπων.

29. 18. ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω] μετελήλυθεν ἐνταῦθα ἐπ' αὐτὰ τὰ κεφάλαια. καὶ ἐστὶν αὐτῶν τὸ συμφέρον ἐξεταζόμενον καὶ προηγούμενον μέρος. (20. 56.) 20. μέμνησθε] πεῖσαι βουλόμενος τοὺς Ἀθηναίους ἐᾶσαι μένειν κατὰ χώραν τὴν δύναμιν παραδειγματικῇ πίστει κέχρηται· πιθανώτερον δέ ἐστι πασῶν τῶν πίστεων. [hactenus vulgata scholia.] τινὲς δὲ ἁμαρτάνοντες ὑπενόησαν εἶναι διήγησιν, ἀγνοήσαντες, ὡς ἐν συμβουλευτικῷ λόγῳ διηγήσασθαι οὐκ ἔξεστι. (20 antep.) 23. μὴν μὲν ἦν Μαιμακτηριὼν] κατ' ἔμφασιν μείζονα τῆς σπουδῆς κεῖται τὸ ὄνομα τοῦ μηνός. θέλει γὰρ εἰπεῖν, ὅτι καὶ χειμῶνος ὄντος τὰς ναῦς καθέλκειν ἐψηφίσασθε. καὶ γὰρ χειμερινὸς ἦν ὁ μήν.

30. 1. κενὰς] Ἀθηναίων ἐπιβατῶν.

31. 13. λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν] εἰ μὲν γὰρ τὰ θεωρικὰ τῇ θεωρίᾳ ἐδίδοσαν, οἰστὸν ἦν· νῦν δὲ τὰ τῶν στρατιωτῶν τοῖς θεωροῦσι νέμουσιν. ἑνὸς δὲ ὄντος νόμου, πῶς πολλοὺς αὐτοὺς λέγει; φαμὲν οὖν διοικήσεις πολλὰς καὶ ψηφίσματα γεγενῆσθαι περὶ τῶν χρημάτων. δι' ὃ καὶ πολλοὺς νόμους λέγει, ἵνα λυθῶσιν ἐν τοῖς νομοθέταις, ἢ ἵνα μὴ δόξῃ μόνῳ τῷ Εὐβούλῳ ἐναντιοῦσθαι ὡς ἐχθρός. 27. καὶ λύειν γε] ἐντεῦθεν ἐκ τοῦ δικαίου ἐπιχειρεῖ.

33. 16. πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι] εἴπερ δέον εὔξασθαι, οὐκ εὔχομαι. εἰ μὴ ἄρα ἐν τούτῳ ἀδικῶ, ὅτι οὐκ εὔχομαι γενέσθαι τὰ ἡδέα καὶ τὰ ὠφέλιμα. (23. 53.) 18. ἑλέσθαι δὲ, ὅταν] ὅτι δὲ χρεία βουλεύεσθαι, οὐκέτι ἃ βούλεταί τις σκοπεῖ καὶ αἱρεῖται, ὥσπερ ἐν τῷ εὔχεσθαι, ἀλλ' ὡς ἀπαιτεῖ τὰ πράγματα.

34. 7. ἐπὶ μὲν Κορινθίους] παράδειγμα πρόσφορον εἰσήγαγεν αὐτοῖς. πολέμων γὰρ μέμνηται καὶ κατορθωμάτων αὐτοῖς (sic videbatur) ἄνευ καμάτων καὶ πόνων, ἵνα ταῦτα νομίσωσι καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος. Κορίνθιοι λελυπημένοι κατ' Ἀθηναίων καλοῦντες πάντας Ἕλληνας εἰς τὰ Ἴσθμια, (κοινὴ γὰρ ἦν ἡ πανήγυρις,) τοὺς Ἀθηναίους παρῆκαν. οὗτοι, ὡς θεοσεβεῖς ὄντες, ἔπεμψαν τὰς θυσίας μετὰ ὁπλιτῶν, ἵν', εἰ δέξωνται αὐτοὺς, ὑπόσπονδοι ἀναστρέψωσιν· οὐ γὰρ ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξεληλύθεσαν. ὃ δὴ καὶ γεγένηται. ὁρῶντες γὰρ τὴν παρασκευὴν οἱ Κορίνθιοι ἐδέξαντο. ἄνευ οὖν πόνων συνέβη κατορθῶσαι αὐτοὺς τοῦτο τὸ πρᾶγμα. 8. Μεγαρέας] τὴν ἱερὰν γῆν ὡς ὀργάδα καὶ ἄνετον ἐγεώργουν οἱ Μεγαρεῖς. πάλιν δὲ ὡς εὐσεβεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐξελθόντες ἔπαυσαν αὐτοὺς μόνῃ τῇ θέᾳ νικήσαντες. 14. δικαίου πολίτου] ἐντεῦθεν μεταβέβηκεν. v. scholia vulgata usque ad τοῦ τε νόμου καὶ τοῦ θέντος (sic). v. p. 24. 33. tum succedebat scholium pertinens ad p. ed. Par. 23. 22. schol. vers. 39. τίνα γὰρ χρόνον] καὶ τοῦτο τοῦ δυνατοῦ — τὴν ἀναφορὰν, sine ulla variatione.

36. 4. Φοιβίδας στρατηγὸς Λακεδαιμονίων κατέσχε τὴν Καδμείαν. ἐξέωσαν δ' αὐτὸν οἱ Θηβαῖοι. ὁ δὲ παρώξυνε τοὺς Λακεδαιμονίους στρατεύεσθαι ἐπὶ Θηβαίους. ἐστράτευσαν, καὶ ἡγεῖτο αὐτῶν Κλεόμβροτος, εἷς τῶν βασιλέων, Θηβαίων δὲ Ἐπαμινώνδας. καὶ ἐγένετο μάχη ἐν Λεύκτροις ἐπὶ Κηφισῷ. ἐν ᾗ ἔπεσον χίλιοι Σπαρτιατῶν καὶ Κλεόμβροτος καὶ τῶν ἐκ περιοικίδος πολὺς ἀριθμός. ἀπέστησαν αὐτῶν οἱ σύμμαχοι, καὶ κατεκτεινώθησαν οἱ Λακεδαιμόνοι. [οὖν, quod Wolf post ἀπέστησαν exhibet, item αὐτῶν, absunt a codice.] 10. οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ] πρὸ τοῦ Φιλίππου Τιμόθεος ἔξω τυγχάνων ἐν τῇ Θρᾴκῃ ἐκτήσατο χωρία, ἅπερ νῦν εἴληφε Φίλιππος, Πύδναν καὶ Ποτίδαιαν, καὶ τὰς ἄλλας. ἄγαν γὰρ εὐτυχὴς ὁ Τιμόθεος ἦν, ὥστε προσιέναι τὰς πόλεις αὐτῷ. [quod Wolf addidit de suo αὐτομάτως, id non est in codice. Scholium hoc exhibui ex eo, quod sic appello, supplemento Augustani primi, de quo v. praefat. p. LVI. sed in schedis imperfectis, quae a principio Demosthenis adhuc supersunt in illo codice a vetustiore manu exaratae, scholium hoc idem ipsum etiam iisdem verbis legitur, sed cum hac accessione: καὶ τοὺς ζωγράφους κοιμώμενον γράφειν αὐτὸν καὶ τύχας αὐτῷ τὰς πόλεις προσφερούσας.] 18. λήρους] ταῦτα δὲ ἐπειδήπερ Εὔβουλος πεποίηκε, τούτου χάριν διασύρει.

37. 6. βοΐδια] τοῦτο εἰς Χάρητα. διαβὰς γὰρ εἰς Ἀσίαν καὶ τὸν Ἀρτάβαζον [schedae vetustiore manu reliquae dant Ἀσίαν πρὸς Ἀρτάβαζον] τοῖς ξενικοῖς στρατεύμασι πορθήσας Λάμψακον καὶ Σίγειον, ἔπεμψεν Ἀθηναίοις βοῦς, ἃς διείλοντο κατὰ φυλάς. [Sic schedae vetustiores. Supplementum enim male dedit ἔπεμψαν.] 14. ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρα] ὡς ἐπιπλήξας θεραπεύει, διὰ [sic supplementum, sed reliquiae vetustiores

πρὸς] τὸ τραχὺ δὲ τὴν Δήμητρα ὄμνυσι, τυγχάνουσαν θεὸν ἥμερον, διὰ τὸ ἡμέρους αὐτοὺς ποιῆσαι. ὥσπερ γὰρ ἐκείνη διὰ τῶν καρπῶν ἡμέρους τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησεν, οὕτω καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ ὅρκου βούλεται ἡμεροῦν αὐτῶν τὴν ἀγριότητα γενομένην ἐκ τῆς ἐπιτιμήσεως. Wolfiana hoc scholio caret.

38. 1. οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις] ἀνθυποφορὰ, ἥτις μέση τυγχάνει ἀντιπίπτοντος καὶ ἀντιθέσεως, μεῖζον μὲν ἀντιπίπτοντος, ἧττον δὲ ἀντιθέσεως· ἀλλὰ λέξει τις, μισθοφορεῖν ἡμῖν συμβουλεύεις; τοῦτο δ' ἦν Ἀθηναίοις εὐδοξοῦσιν ἐπαχθές τε καὶ βαρύτερον.

AD PHILIPPICAM PRIMAM.

40. 1. τὸ προοίμιον ἄνευ προτάσεως. ἄρχεται γὰρ ἀπὸ τῆς κατασκευῆς. τὴν γὰρ πρότασιν ἐν τῷ νῷ ἔλαβε τὴν ἐκ τῶν γερόντων μέλλουσαν αὐτῷ προτείνεσθαι. ἐξ ἀντιπίπτοντος τὸ προοίμιον. ἀντέπιπτε γὰρ αὐτῷ, πῶς παρ' ἡλικίαν λέγει. λύει οὖν διὰ τοῦ λέγειν, ὅτι περὶ παλαιῶν πραγμάτων ἡ σκέψις, περὶ ὧν εἶπον καὶ οἱ πρῶτοι.

41. 2. οὔτε φυλαττομένοις] λείπει τὴν ῥᾳθυμίαν. ἐὰν φυλάττησθε, φησὶ, καὶ ἐκφεύγητε αὐτὴν, οὐδὲν ὑμῖν φοβερὸν ἔσεται· σημεῖον δὲ τούτου ἡ Λακεδαιμονίων δύναμις, ἧς ἐκρατεῖτε ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν. 8. εἰ δέ τις ὑμῶν] εἰσβολὴ κατὰ τὸ κεφάλαιον τοῦ δυνατοῦ. 10. συντρέχει τοῖς ὁμολογουμένοις τὸ σπουδαζόμενον ἀνύσειν. [sic. Wolfii ἐπὶ τῷ abest.] 23. ἐκεῖνος] οὐκ ἔπαινον ἔχει τοῦ Φιλίππου μόνον, ὡς καλῶς τι ποιήσαντος, ἀλλὰ καὶ προτροπὴν Ἀθηναίων. μιμήσασθε γὰρ, φησί, καὶ ὑμεῖς τὰ καλῶς πραχθέντα. 17. δέδιεν] τὸ μεῖζον ἐν μέσῳ θεὶς ἀπέκρυψε τοῖς ἄκροις τὸ ἰσχυρόν. 24. ὁρᾶτε γὰρ] τοῦτο τοῦ συμφέροντος. καταμέμικται δὲ τῷ δυνατῷ.

43. 1. περιστοιχίζεται] ἡ μεταφορὰ τῶν κυνηγετῶν. [abest ἀπὸ Wolfii.] 5. εἰ μὲν δούλων ἀνάγκην ζητεῖς, ἐκδέχου πληγάς· εἰ δ' ἐλευθέρων, ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη μεγίστη ἀνάγκη καθέστηκεν. ἔστι δὲ τοῦ συμφέροντος. 6. ἢ βούλεσθε] ἀντὶ τοῦ ἆρα. ἀπορηματικῶς. 22. ἀπηρτημένοι] ἀντὶ τοῦ κεχωρισμένοι.

44. pen. Ἁλίαρτον] πόλις τῆς Βοιωτίας. ἐκεῖ ἐξελθόντες Ἀθηναῖοι Θηβαίοις ἄγαν ταλαιπωροῦσιν ἐβοήθησαν, καὶ μέλλοντας ὑπὸ Λακεδαιμονίων πανωλεθρίᾳ διαφθείρεσθαι ἐκώλυσαν.

45. 12. μή μοι μυρίους] βασιλέως τοῦ Περσῶν ἐπιστείλαντος τοῖς ἐπὶ θαλάσσης σατράπαις διαλῦσαι τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα διὰ τὸ πολλὰ χρήματα καταναλώσασθαι, ἀφῆκαν οἱ σατράπαι τοὺς στρατιώτας. οὗτοι περὶ μυρίους ὄντες ἧκουσι πρὸς Χάρητα στρατηγὸν Ἀθηναίων ἔχοντα ξενικὴν δύναμιν, καὶ ἐποίη-

σαν αὐτὸν ἡγεμόνα. Ἀρτάβαζος δὲ, Πέρσης ἀνὴρ, ἀποστὰς (videbatur) βασιλέως, καὶ πολεμῶν πρὸς αὐτὸν, ἔπεμψε πρὸς Χάρητα, παρακαλῶν αὐτὸν διαβιβάσαι τὸν στρατὸν εἰς τὴν βασιλέως χώραν. τῶν οὖν στρατιωτῶν ἢ χορηγήσειν (sic) αὐτοῖς ἀναγκαζόντων, ἢ ἀπελεύσεσθαι πρὸς τὸν διδόντα, (sic) διεβίβασεν ἀναγκασθεὶς τὸν στρατὸν, καὶ ἐνίκησε συμβάλλων δισμυρίους προσιὼν (sic) καὶ πλεῖστον (videbatur) αὐτῶν ἱππικὸν ὑπὸ Τιθράστου (sic) στρατηγούμενον. ὃς καὶ ἔγραψε τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τῶν μυρίων, ὅτι νενίκηκε μάχην ἀδελφὴν τῆς ἐν Μαραθῶνι. οἱ δὲ δι' ἐπιστολῶν καὶ ἑτέρους ἐκέλευον μισθώσασθαι Χάρητα. λέγει οὖν ὁ ῥήτωρ, ὅτι μὴ δι' ἐπιστολῆς τοῖς στρατηγοῖς ἐπιτάττομεν ξένους μυρίους ἢ δισμυρίους.

46. 5. εἶεν] ἀνάπαυσις τῶν λεχθέντων. ὅτε γὰρ βουλόμεθα παύσασθαι τῶν λεγομένων, καὶ ἐφ' ἕτερα μετελθεῖν, τῷ εἶεν χρώμεθα. λῆξις γὰρ τῶν πρώτων, ἀρχὴ δὲ τῶν μελλόντων.

47. 10. ταξίαρχος λέγεται ὁ τῆς τάξεως τῆς πεζικῆς ἄρχων. ἵππαρχος δὲ ὁ τοῦ ἱππικοῦ παντὸς στρατοῦ. ἱεροποιοὶ δὲ οἱ τὰ θύματα ἄγοντες εἰς τὴν πανήγυριν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. 12. οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν. ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους εἰς τὴν ἀγορὰν, χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. Scholium hoc a Wolfiana abest. 14. καθάπερ γὰρ οἱ τὰ πήλινα προτιθέντες εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ ὁρᾶσθαι μόνον ἕνεκα ταῦτα πλάττουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς ἐπὶ θέαν ψιλὴν χειροτονεῖτε τοὺς στρατηγοὺς, οὐ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων ἕνεκα.

48. 1. Scholium de re Graecorum numaria agens ita erat obliteratum, detritum, amputatum, ut legi nequiret: neque Wolfiana habet.

51. 3. ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς ἐστιν οὗτος. ὁ Φίλιππος ἐπέστειλεν Εὐβοεῦσι συμβουλεύων, μὴ δεῖν (sic) ἐλπίζειν εἰς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν, οἳ οὔτε (sic) αὐτοὺς δύνανται σώζειν.

52. 19. praesecta erant prima, supererant haec: εἶδε αὐτοὺς τῇ πολλῇ μεταβολῇ. ἡ μὲν ἀρχὴ περὶ τιμωρίας ἐγένετο, τὸ δὲ τέλος περὶ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς. horum nihil est in Wolfiana. 22. ἀλλὰ μὴν] ἐκ τοῦ ἀναγκαίου. pen. ποῖ δὴ] ἀνθυποφορὰ, ἣν λύει στοχασμῷ.

53. 16. ἀπομίσθων] μισθὸν μὴ δεχομένων. οἱ δὲ συκοφάνται, ὑπὲρ ὧν ὁ στρατηγὸς ἐκεῖ πράττει, ἐντεῦθεν (sic) κατηγοροῦσιν εὐχερῶς. διὰ γὰρ τὸ μὴ παρεῖναι ἡμᾶς (sic) καὶ συκοφαντῶν ἀνέχεσθε. ταῦτα πρὸς Κηφισόδοτον αἰνίττεται.

AD ORATIONEM DE PACE.

55. ὑπόθεσις τοῦ περὶ εἰρήνης. ὁ Φίλιππος μετὰ τὸ ἀνελεῖν τοὺς Φωκέας πάρεδρος (videbatur) Ἀμφικτυόνων ἠβουλήθη γενέσθαι, ὡς λείποντος τοῦ ἑνὸς ἔθνους Ἀμφικτυόνων, εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ιβ. τοῦτο ἐψηφίσαντο Θηβαῖοι καὶ Θετταλοὶ καὶ ἄλλοι τινές· ἀνάγκη οὖν ἐχρῆν καὶ τοὺς Ἀθηναίους τούτοις συμψηφίσασθαι. Ἀμφικτυονία δὲ τόπος ἐν τῇ Ἑλλάδι, κοινὸν τῶν Ἑλλήνων δικαστήριον. ὅτε γὰρ ἠδικοῦντό τινες τῶν Ἑλλήνων, ἀπήεσαν ἐκεῖ. οὐ γὰρ παρὰ τοὺς ἀδικοῦντας ἢ ἀδικουμένους ἐχρῆν δικάζεσθαι. καὶ πάλιν, ὅτε περὶ κοινοῦ τινος ἐσκέπτοντο, ἐκεῖσε ἐβουλεύοντο. λέγουσι δὲ, ὅτι ἐξ ἥρωός τινος ἔσχε τὸ ὄνομα. σκοπούντων οὖν Ἀθηναίων, εἰ δεῖ δέξασθαι Φίλιππον εἰς τὴν Ἀμφικτυονίαν, συμβουλεύει Δημοσθένης δεῖν δέχεσθαι διὰ τὸ μὴ κοινὸν ἄρασθαι πρὸς τοὺς Ἕλληνας πόλεμον. ἦσαν γὰρ ψηφισάμενοι πολλοὶ, καὶ ἔμελλον συναγωνίσασθαι τῷ Φιλίππῳ ὀργιζόμενοι, ὡς τῆς γνώμης αὐτῶν ἀναιρουμένης. τινὲς δὲ ἐνόθευσαν τοῦτον τὸν λόγον, ὡς ἀνομοίαν ἔχοντος ὑπόθεσιν τῆς γνώμης αὐτοῦ, οὐ προσσχόντες ἀκριβῶς τῷ σκοπῷ τοῦ ῥήτορος. ἐπειδὴ γὰρ δοκεῖ ὑπὲρ Φιλίππου λέγειν, ὃ οὐδεπώποτε ὤφθη ποιήσας, ᾠήθησαν εἶναι αὐτοῦ τὸν λόγον ἀλλότριον. ἠγνόησαν δὲ, ὡς ἔστι διαφόρως περὶ τοῦ αὐτοῦ χρήσασθαι πράγματος, τῆς προαιρέσεως οὐκ ἀλλαττομένης. οἷον λέγει τις ἐχθρὸν κακῶς, καὶ λέγει τις κακῶς φίλον ἐπιτιμῶν, καὶ τὸ μὲν κακῶς ἐπ' ἀμφοῖν, ἡ δὲ γνώμη διάφορος. οὕτω καὶ νῦν ὁ Δημοσθένης πεποίηκε. λέγειν μὲν γὰρ ὑπὲρ Φιλίππου δοκεῖ, οὐ μετέστη δὲ τῆς προαιρέσεως, ἀλλὰ διὰ τὸ κοινὸν χρήσιμον οὕτω τὸν λόγον μετεχειρίσατο. τινὲς δὲ πραγματικῆς ἐγγράφου τοῦτον ἀπεφήναντο, λέγοντες, ὡς περὶ εἰρήνης συμβουλεύειν. ἔγγραφος δὲ ἡ εἰρήνη· ἔγγραφος ἄρα (videbatur) πραγματικὴ ἡ στάσις. φαίνονται δὲ ἀγνοήσαντες, ὡς οὐ περὶ τῆς εἰρήνης λέγει νῦν, οὐδὲ περὶ ταύτην ἠσχόληται· ἀλλ' ὅτι συμφέρει δέξασθαι αὐτὸν καὶ μὴ πολεμεῖν. ὥστε εἶναι τὴν στάσιν πραγματικὴν ἄγραφον. ψιλὴ γὰρ ἡ παραίνεσις. τὸ δὲ προοίμιον· ἐπειδὴ ἐκ παραδόξων ἄρχεται, παρὰ γὰρ τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν αὐτῶν γνώμην δοκεῖ λέγειν, καὶ τρόπον τινὰ ὑπὲρ (videbatur) Φιλίππου οὐκ εὐθὺς ἀπὸ τῶν πραγμάτων τῆς ἀκολουθίας ἀρξάμενος, ἀλλ' ἀπὸ ταραχῆς, οὐκ εὐθὺς τῆς ὑποθέσεως ἀρχόμενος, ἀλλὰ ταράττει πρῶτον, ἵνα ὡς ἐν τηλικαύτῃ ταραχῇ αὐτὸς συμβουλεύων ὥσπερ ἰατρὸς εὑρεθῇ κατὰ τοὺς λόγους. [hic vocabulum erat fumo obscuratum et amputatum, ut legi non posset. ἀεὶ quidem non est, quod Wolfius dedit] δεῖ γὰρ, ὅτε τι παράδοξον μέλλομεν λέγειν, μὴ εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πράγματος ἄρχεσθαι, ἀλλὰ ταράττειν τὸν ἀκροατὴν, ἵνα ῥᾷστα ἀποδέχηται, ὡς ἐν μεγίστῳ τυγχάνων φόβῳ τοῦ συμβουλεύοντος καὶ ὁπωσοῦν ἔχουσαν τὴν παραίνεσιν. τὸ μὲν οὖν προοίμιον

πολλὴν ταραχὴν ἐμποιεῖ τῷ ἀκροατῇ, ὡς ἔφαμεν, διὰ τὴν χρείαν. ἡ δὲ πρότασις διῃρημένη. Initio orationis adscripta erant paucula quaedam scholia a manu recentiore, quorum nonnulla Wolfiana quoque retulit editio, alia inter versus, alia in ora extrema, sed haec amputata, quorum nihil juvit annotare. Posui solummodo hic ea, quae ab antiqua primigenia manu erant profecta, quatenus legi potuerunt.

58. 5. *Πλούταρχος ἦν Ἐρετρίας τύραννος. τούτῳ ἐπανέστη Κλείταρχος, καὶ ἅμα καὶ οἱ πολῖται συνεπέθεντο. ἔπεμψε πρὸς Ἀθηναίους συμμαχίαν αἰτῶν. ἀντεῖπε Δημοσθένης· μὴ πεισθέντες ἀπέστειλαν. ἔπεμψε διὰ μισθοφόρων ξένων διαλυσάμενος. ἀπαιτούντων αὐτὸν τῶν ξένων τὸν μισθὸν, αὐτοῖς Ἀθηναίων λογάδας δήσας ἔδωκε. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ν' τάλαντα πέμψαντες ἐλύσαντο αὐτούς. διὸ καὶ δαπανηρὸν ἐκεῖνον τὸν πόλεμον εἴρηκεν, ἄδοξον δὲ, ὅτι τυράννῳ βοηθεῖν ἤμελλον.* Est hoc idem scholium in libro Lessingiano quoque cum exigua quadam lectionis variatione, ubi sic incipit: *ἔκ τινος παλαιοῦ ἀντιγράφου, Πλούταρχος.* post *πεισθέντες ἀπέστειλαν* procedit exemplum Lessingianum sic: *μετεπέμψαντο καὶ μισθοφόρους ξένους. οἷς μετὰ τὸν πόλεμον ἀπαιτοῦσι τὸν μισθὸν Ἀθηναίων λογάδας δήσας δωκε* (sic). *οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πεντήκοντα* etc.

60. 7. *οἴχεται φέρον*] *πῶς οἴχεται ἐπὶ θάτερα; ἐπιβαρήσαντος τοῦ ἐπικειμένου οὕτω καὶ τῇ γνώμῃ, ἐὰν προσενέγκῃς ἀργύριον, οἴχεται ἑαυτῷ. οὐκοῦν ἕως μὲν ἀκλινής ἐστιν ὁ λογισμὸς, βλέπει τὸ χρήσιμον. βαρούμενος δὲ τῷ χρυσίῳ πλανᾶται καὶ διασφάλλεται.* 27. *ἐπειδὴ ἤμελλον πολεμίους ὄντας τοὺς Θηβαίους ἀκούοντες Ἀθηναῖοι ταράττεσθαι, παρενέβαλε τὸ μὴ θορυβηθῆτε. ἥκιστα γὰρ πολεμοῦσι. ἕτερος γὰρ καθεδεῖται, ἐπικαθεσθήσεται κρατήσει τῶν ἄθλων ὁ Φίλιππος.*

63. 16. *Καρδία πόλις Μιλησίων ἄποικος ἐν Χεῤῥονήσῳ, ἥτις τοὔνομα ἔσχεν ἐντεῦθεν. Ἑρμοκράτους τοῦ Μιλησίου οἰκίζοντος αὐτὴν καὶ θύοντος, κόραξ ἁρπάξας τοῦ ἱερείου τὴν καρδίαν ἀφῆκεν εἰς τὴν γῆν. καὶ διὰ τοῦτο κέκληται Καρδία. οὗτοι δὲ οἱ Καρδιανοὶ οὐκ ἐβούλοντο συντελεῖν μετὰ τῶν ἄλλων Χεῤῥονησιτῶν, καὶ ὑπακούειν Ἀθηναίοις, ἀλλὰ ἔφησαν ἔξω τῶν ὅρων εἶναι τῶν Ἀθηναίοις προσηκόντων. ἡ γὰρ Χεῤῥόνησος Ἀθηναίων ἦν, κτησαμένου αὐτὴν Μιλτιάδου τοῦ Κυψέλου.*

AD PHILIPPICAM SECUNDAM.

65. 3. *δικαίους μέν. κατὰ γὰρ Φιλίππου λέγετε ἀδικοῦντος. φιλανθρώπους δὲ, ὅτι ἐλεεῖτε τὸ Ἑλληνικόν.*

66. 12. *εἰ γὰρ ἀποδεικνύντων ἡμῶν τὴν ἀδικίαν Φιλίππου οὐδὲν πράττεται, ἀποροῦμεν λοιπὸν, τί συμβουλεύσομεν.*

67. 7. ἐν αἱρέσει αὐτοῖς δίδωσι τὸν πόλεμον ἐκφυγὼν τὸ ἀποφῄνασθαι διὰ τὸ ἄδηλον αὐτοῦ. ἵνα κἂν πταίσῃ ὁ δῆμος ἑαυτὸν ψηφισάμενος αἰσχύνεται.

68. 18. γλίχονται, ἄγαν ἐπιθυμοῦσι, διὰ τὸ κοσμεῖσθαι τοὺς λόγους αὐτῶν ἐκ τῆς ὑποθέσεως. διὸ κἀγὼ παραλείψω. τῇ μὲν ἀληθείᾳ διὰ τὸ μὴ οἰκείως ἔχειν τῇ συμβουλῇ τῶν προγόνων παρεκτείνειν τὰ ἐγκώμια. λέγει δὲ, ὅτι κἀγὼ εἷς εἰμι τῶν ἡττηθέντων τοῖς πράγμασι. 22. τοὺς μὲν συστρατεύσαντας] τοὺς Θηβαίους. τοὺς δ' οὐκ ἐναντιωθέντας] τοὺς Ἀργείους.

69. 9. ὁ γὰρ Μεσσήνην] μετὰ τὰ Λευκτρικὰ Θηβαῖοι τοὺς Μεσσηνίους τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων συμμάχους ἀπέσπασαν, ὅπως ἔχοιεν εἰς τὸν κατ' αὐτῶν πόλεμον. καὶ ὁ Φίλιππος οὖν συναιρόμενος τοῖς Θηβαίοις τοὺς Λακεδαιμονίους κελεύει ἀποστῆναι τῶν Μεσσηνίων, καίπερ ὄντος ἰδίου τοῖς Λακεδαιμονίοις τοῦ κτήματος. τὸ δὲ καλῶς συντρέχει, ἵνα γελοιότερον λύσῃ τὸ δοκοῦν ἰσχυρὸν τυγχάνειν. 16. πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως] οὐκοῦν ἔχθραν καὶ ὑποψίαν ἔχει κατ' αὐτῶν, ὡς βιασθεὶς ὑπ' αὐτῶν.

70. 25. κατὰ πρεσβείαν ἐξελθὼν πρὸς Ἀργείους ὁ Δημοσθένης συνεβούλευσεν. οὐ πεισθέντες αὐτῷ ἐβλάβησαν τὰ μέγιστα. βούλεται οὖν εἰπεῖν τὴν δημηγορίαν αὐτοῦ, ἵνα πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους, δι' ὧν ἤδη τὰ συμφέροντα συνεβούλευσεν, οἷς Ἀργεῖοι μὴ πεισθέντες προὐδόθησαν.-

71. pen. οὐδὲν δεινὸν μὴ πάθητε] οὐκ ἔστι τοῦτο δύο ἀρνήσεις ἐν ταὐτῷ μίαν συγκατάθεσιν ποιοῦν, ὥσπερ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ ἰδιώματα Ἀττικὰ τὸ εἶναι πολλὰς ἀρνήσεις ἐφεξῆς. caret hoc scholio Wolfiana.

78. antep. ὥστε φείδομαι καὶ τῶν προδοτῶν διὰ τὴν πόλιν. item hoc.

AD ORAT. DE HALONESO.

76. ult. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη] ἐντεῦθεν ἡ κατασκευή. ἔοικε δὲ ταῦτα πρὸς τὰ Περσικὰ ἔχειν τὴν ἀναφοράν. διὸ καὶ φθάνει τὸ δεινὸν ἂν εἴη. οἷον οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτοῦ Δαρείου τὰ γράμματα, ἃ ἀπέστελλε Ξέρξης, ἀλλ' ἀνῄρουν τοὺς ἥκοντας.

77. 4. ὧδε παύσας τὸ προοίμιον ἦλθεν ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὴν χρείαν, βραχὺ προοίμιον ἐργασάμενος. ὕστερον δὲ περὶ ὧν οἱ πρέσβεις λέγουσιν.] ἐκτὸς γὰρ τῆς ἐπιστολῆς ἔσθ' ἃ προστάττουσι τοῖς πρέσβεσι, καὶ πρὸς ταῦτ' οὖν ἐπαγγέλλεται λέγειν. caret hoc scholio Wolfiana. 6. Ἁλοννήσου] ταύτην τὴν νῆσον οὖσαν περὶ τὴν Θρᾴκην Ἀθηναίων ὑπήκοον Σώστρατος λῃστὴς ἐσφετερίσατο. πρὸς ὃν Φίλιππος πολεμήσας ἀπέσπασεν. Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν πρέσβεις ἀπαιτοῦντες ὡς ἰδίαν.

ἔφησε Φίλιππος, εἰ μὲν βούλονται ὡς δωρεὰν λαμβάνειν, διδόναι· εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἀποδιδόναι.

79. 3. ἔναγχος λαβὼν τὴν Ποτίδαιαν, καὶ πολλοὺς τῶν ἐνοικούντων ἀδικήσας. ἵνα τοίνυν μὴ ἐγκαλῶσιν αὐτῷ, πέπομφε περὶ τῶν συμβολῶν, (sic) δι' ὧν σπείσεσθαι ἤθελεν, ἵνα διὰ τῶν σπονδῶν λύσῃ τὰ ἐγκλήματα. 4. οὐδὲν ἐνεκαλεῖτε (sic) αὐτῷ ὡς ἀδικούμενοι] σπεισάμενοι αὐτῷ περὶ τῶν συμβολῶν, (sic) ὡς μηδὲν ἀδικούμενοι δηλονότι. οὐ γὰρ ἂν σπείσασθαι. 7. ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ Μακεδονία [erant hic quaedam amputata] ὑπὸ τυράννων εἶχόν τινα χωρία, ἀφ' ὧν φόρους ἐλάμβανον. συνῆψαν οὖν τῇ Θράκῃ καὶ τὴν Μακεδονίαν πλησίον οὖσαν. ἦσαν γὰρ φίλοι τότε. νῦν δὲ πόλεμος ἐπίκειται.

80. 11. τὸ διαφθεῖραι ἢ λόγοις ἢ χρήμασι. 19. καὶ τριήρεις κατασκευάζεται] κυρίως γὰρ ὁ μὲν τεχνίτης κατασκευάζει, ὁ δὲ παρασχὼν τὰ χρήματα κατασκευάζεται. caret hoc scholio Wolfiana. 26. οἳ οὐκ αἰσχύνονται] κατατρέχει τῶν φιλιππιζόντων.

81. 4. ὁ Φιλοκράτης ἐν τῷ ψηφίσματι γέγραφεν ἑκατέρους ἃ ἔχουσι, χαριζόμενος Φιλίππῳ. πολλὰ γὰρ ἀλλότρια ἡρπάκει. συνέντες Ἀθηναῖοι τοῦτο ἔπεμψαν ἐπανορθώσασθαι τὴν εἰρήνην, ὥστε ἔχειν ἑκατέρους τὰ ἑαυτῶν. 24. ὥσπερ νῦν μεμφομένου τοῦ ῥήτορος [amputata quaedam] ἐπαινεῖ δὲ τὸν Πύθωνα, ὅτι εὐδοκίμησε κατὰ τοὺς λόγους τότε. ἦν γὰρ ῥήτωρ ἄριστος καὶ ἐπειδὴ συμφέρει αὐτῷ. δι' αὐτοῦ γὰρ ἐλέγχει τὸν Φίλιππον ψευδόμενον. caret hoc scholio Wolfiana.

82. 17. Πύθωνα] ἐπηγγέλλετο γὰρ ποιεῖν τὰ δέοντα, καὶ ἐπανορθοῦσθαι τὴν εἰρήνην. 22. τῷ Φιλοκράτους ψηφίσματι] τὸ γὰρ Φιλοκράτους ψήφισμα εἶχεν ἑκατέρους ἃ ἔχουσιν ἔχειν. εἶχε δὲ Ἀμφίπολιν ὁ Φίλιππος. οὐκοῦν ἀπώλλυον διὰ τοῦ ψηφίσματος ταύτην.

84. 21. ἵνα δὴ αὐτόνομοι ὦσιν] κατ' εἰρωνείαν λέγει τὸ ἵνα. ἰδοῦ γὰρ τυραννοῦνται τοῖς ὅπλοις. ὁμολογεῖ τοῦτο λόγῳ, τοῖς ἔργοις τἀναντία πράττει· τὰς γὰρ Φερὰς ἐχειρώσατο. 22. αὗται αἱ πόλεις ἐν Ἀχαΐᾳ εἰσὶν ἐντὸς Πελοποννήσου.

85. 20. διὰ τὸ πιθανὸν πρόσκειται τὸ ὡς ἔοικεν, ὅτι ὡς φαίνεται ἔξω τῆς οἰκουμένης ὑμῖν δωρήσεται. δεῖξον, φησὶ, ξένην οἰκουμένην Φιλίππῳ, καὶ τότε δωρεὰν ἕξεις ἀμάρτυρον.

86. 6. πρόξενός ἐστιν ὁ προστάτης ἐν τῇ ἑαυτοῦ πόλει ἄλλης πόλεως. 15. Ἀγορὰ τόπος τῆς Χεῤῥονήσου, καὶ μέχρι τούτου Φίλιππος ὁρίζεται τοῖς Ἀθηναίοις εἶναι Χεῤῥόνησον. τὴν προσηγορίαν ἔλαβεν ὁ Φίλιππος ὅριον καὶ μέτρον τῆς χώρας. ultima haec desunt Wolfianae. 22. Πτελεοῦ καὶ Λεύκης] πόλεων, οὐ δένδρων, ὀνόματα. caret hoc Wolfiana.

Ad orationem de rebus Cherrhonesitarum nihil inveni annotatione dignum. Wolfiana scholia referenda sunt ad p. 90. 2. et 3. et 91. 3. et 92. 10.

Ad Philippicam tertiam annotata quaedam erant, sed manu alia recentiore, scriptura lectu perquam difficili, quam extricare miserabili perinde atque inutili labore tanti neque mihi fuit, neque Fabricio, praesertim cum amputata pleraque essent, et puerilia atque inepta viderentur esse. Specimen ponam unum, reliquis integrius relictum, ad p. 122. 23. δωροδοκοῦντας] ἐπὶ τῶν δεχομένων δῶρα λέγεται ἡ λέξις. οὐκ ἔστι μέντοι καὶ ἐπὶ τῶν παρεχόντων. ἔστι γὰρ δωροδόκος οἱονεὶ δωροδόχος τις ὤν. στηλίτας ἐποίουν τοὺς δωροδοκοῦντας ἀντὶ τοῦ ἐνέγραφον αὐτοὺς ἐν ταῖς στήλαις. τοῦτο δὲ δημοσία τούτων ἦν τιμωρία διὰ τῶν γραμμάτων, ὧν ἐνέγραφον ἐν ταῖς στήλαις. Quibus si similia sunt reliqua, facile et sine damno illis carebimus. Sed tanto sunt ad Androtioneam adscripta et meliora et numero plura. Ad nullam aliam Demosthenicarum orationum plura, quam ad hanc unam, in codice Augustano reperi congesta; cujus codicis ordinem juvat consectari.

AD ORAT. IN ANDROTIONEM.

Ad universum argumentum: ἡ στάσις τοῦ λόγου πραγματική. πᾶσα [non poterat satis agnosci: credam tamen Fabricio, sic fuisse, ut ille exhibuit.] γὰρ κατηγορία νόμου ἢ ψηφίσματος ἢ τινος ἐγγράφου περὶ μελλόντων ἔχουσα τὴν σκέψιν, πραγματικὴν ποιεῖται στάσιν. βουλη
τοῦ ψηφίσματος τὶ ἄρα ἐκβήσεται ἐξ αὐτῆς [vel αὐτοῦ, nam praesectum erat] ὕστερον εἴτε ἀνομίαν [videbatur, sed valde dubito, num verum agnoverim] εἴτε ὡς ἄλλως. ὁ λόγος δευτερολογία. ὁ γὰρ Εὐκτήμων εἶπε πρῶτος· ἐν δευτέρῳ Διόδωρος λέγει. ὅθεν οὔτε προοίμιον ἔχει ὁ λόγος, οὔτε διήγησιν διὰ τοιαύτας αἰτίας· ἐπειδήπερ ἀεὶ τὸ προοίμιον ἕνεκα θεραπείας τῶν ἀκροατῶν λέγεται, ἡ δὲ διήγησις ἕνεκα τοῦ διδάξαι τοὺς ἀκούοντας, πῶς ἔχει τὰ τῆς ὑποθέσεως. τοῦ οὖν πρώτου λέγοντος ἤδη καὶ θεραπεύσαντος τοὺς ἀκροατὰς διὰ τῶν προοιμίων, καὶ διδάξαντος τὸ πρᾶγμα διὰ τῆς καταστάσεως, περιττόν ἐστιν ἔτι τὸν δεύτερον λέγοντα αὐτὰ πάλιν εἰπεῖν. ἰστέον δὲ, ὅτι δύο τρόποι εἰσὶ δευτερολογίας, ὅ τε ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀγώνων καὶ ὁ ἐπὶ τῶν δημοσίων. γίνεται δὲ ἑκάτερος οὕτως. ἐπὶ μὲν τῶν ἰδιωτικῶν ὁ εἷς κατηγορεῖ τῶν διωκόντων· εἶτα ὁ φεύγων ἀπολογεῖται· εἶτα πάλιν ὁ ἕτερος κατήγορος κατηγορεῖ· εἶτα ὁ φεύγων πάλιν ἀπολογεῖται πρὸς τοῦτον. ἐπὶ δὲ τῶν δημοσίων οἱ δύο

ἐφεξῆς κατηγόρουν, εἶτα ὁ φεύγων πρὸς τὴν τῶν δύο κατηγορίαν ἀπελογεῖτο.

593. 1. ὅπερ Εὐκτήμων] ἐνόμισάν τινες τοῦτο εἶναι προοίμιον. οὐκ ἔστι δὲ, δι' ἣν προείπαμεν αἰτίαν. 5. συμβέβηκε] τοῦτο ἐνόμισάν τινες εἶναι διήγησιν. οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλ' ὥσπερ παραδιηγήματα μόνον. caret hoc Wolfiana. penult. παρὰ μικρὸν] σημειωτέον τὴν λέξιν, ὅτι ζήλῳ Θουκυδίδου μετερυθμίσθη. κἀκεῖνος γὰρ εἶπεν· ἐνίκησε παρὰ πολὺ, ἀντὶ τοῦ κατὰ πολύ. οὕτω καὶ αὕτη ἡ πρόθεσις παρὰ ἀντὶ τοῦ κατά. caret hoc Wolfiana. ult. τὸ πέμπτον μέρος] Θεόφραστος ἐν τῷ α νόμων φησὶν, ὅτι, εἰ φ ὄντων τῶν δικαστῶν, εἰ ἔλαβεν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ κατηγορούμενος, οὐδὲν ἔπασχε δεινὸν, ἀλλ' ἀπελύετο· εἰ δ' ὁ κατηγορούμενος μὴ μετέλαβε τὸ πέμπτον μέρος, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι τῷ φεύγοντι ἐψηφίσαντο, πρὸς τῷ ἡττηθῆναι τὴν δίκην τὸν κατήγορον, καὶ ἐζημιοῦτο χιλίας δραχμὰς, εἰ δὲ μετέλαβε τὸ πέμπτον, ἡττᾶτο μὲν, οὐ μὴν ἐζημιοῦτο. ἐζητήθη δὲ, διὰ τί ὁ Ἀνδροτίων μὴ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἠτιμώθη, ἀλλὰ χρήματα ἔδωκε, καὶ ταῦτα Λυσίου (sic videbatur) λέγοντος. λέγομεν, ὅτι ὁ ἐν τρισὶ δικαστηρίοις ἡττώμενος ἐν διαφόροις πράγμασιν οὕτως ὡς συκοφάντης ἠτιμοῦτο, ὁ δὲ ἐν ἑνὶ, ὥσπερ Ἀνδροτίων, ἐδίδου χιλίας, ὥς φησιν ὁ Γενέθλιος.

Iuvat huc referre in hac ipsa pagina codicis Augustani exaratum scholium, cujus certam sedem haud invenio. Primus versus est a bibliopego amputatus. Secundus ita incipit: ἵνα μὴ συνεχῶς καθίζωσι (sic) δικαστηρία, καὶ ἁπλῶς ἐνοχλῶσι τοῖς δικαστηρίοις. εἰ δὲ μὴ πέρας ἔσχε παρ' ἐκείνῳ, [scil. τῷ διαιτητῇ, de quo suspicor praecessisse mentionem in amputatis, aut παρ' ἐκείνων, nam obscurata erat scriptura, ut dignosci non posset] τότε εἰσῄει ἡ δίκη παρὰ τοῖς δικασταῖς. πάλιν δὲ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν πάντα ἐποίουν πρὸς τὸ μὴ καθίζειν δικαστήρια, ἵνα μὴ πολλὰ χρήματα ἀναλίσκειν ἡ πόλις ἀναγκάζηται. ἐλάμβανον γὰρ εἰς ἑκάστου τὴν δίκην τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως μισθὸν ὑπὲρ τοῦ δικάσαι τριώβολον. ὡς ἔχομεν καὶ παρ' Ἀριστοφάνει φράτορας τριωβόλου. caret hoc scholio Wolfiana. Pertinent huc quoque istaec: οἱ μὴ μεταλαβόντες τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων κατετίθεσαν ἐπιτίμιον. Θεόφραστος ἱστορεῖ λέγων οὕτως· Ἀθήνησιν οὖν ἐν τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν, ἐὰν μὴ μεταλάβῃ τις τὸ πέμπτον μέρος, χιλίας ἀποτίνει, καὶ ἔτι πρόσεστί τις ἀτιμία. οἷον τὸ ἐξεῖναι (sic) μήτε γράψασθαι παρανόμων, μήτε φαίνειν, μήτε ἐφηγεῖσθαι.

594. 9. ἁπλῆν] τὸ ἁπλοῦν ν π ὡς ἐπὶ ἀριθμοῦ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ διπλοῦ· καὶ ἁπλοῦν τὸ ἐκτὸς κακουργίας. πρὸς τούτοις σημαίνει καὶ τὸ σύντομον. caret hoc Wolfiana. 22.

ἐστὶ γὰρ] ἐντεῦθεν ἄρχεται τοῦ νομίμου κεφαλαίου. 26. ἐπήρετο] ταῦτα ἠρώτησε, φησὶν, ὁ ἐπιστάτης. ἐπιστάτης δὲ λέγεται εἷς τῶν ν προέδρων. ἀφ' ἑκάστης δὲ φυλῆς τῶν ι προεβάλλοντο ν ἄνδρες, καὶ ἐγίνοντο ὁμοῦ οἱ πάντες φ. εἶτα ἐκ τούτων τῶν φ ἐπληροῦτο ἡ βουλὴ τῶν φ. οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ πρυτάνεις ἐγίνοντο, ἀεὶ τῶν ν ἀνδρῶν τῶν ἀφ' ἑκάστης φυλῆς κλήρῳ κατὰ διαδοχὴν διοικούντων καθ' ἕκαστον μῆνα, καὶ ἐλέγοντο οἱ πρυτάνεις κύριοι αὐτοὶ οἱ ν ἐν ἐκείνῳ τῷ μηνὶ, ἐν ᾧ ἐπρυτάνευον καὶ διῴκουν τὰ τῆς πόλεως. ἀπὸ δὲ ν πάλιν ὁμοίως προεβάλλετο καὶ ἐκαλεῖτο πρόεδρος, ὡς εἶναι ἐκ τῶν ι φυλῶν ι προέδρους. τούτων δὲ τῶν προέδρων εἷς ἕκαστος αὐτῶν κατὰ διαδοχὴν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐγίνετο ἐπιστάτης. ibid. διεχειροτόνησεν] ἀντὶ τοῦ ἐσκέψατο. ult. αὐτὸ (sic) τοὐναντίον] τὸ σχῆμα περιτροπή.

595. 7. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν] ἐνστάσει καὶ ἀντιπαραστάσει ἐνταῦθα κέχρηται, ἐνιστάμενος μὲν πρῶτον καὶ λέγων, ὅτι μάλιστα μὲν ψεύδεται. οὐδεμίαν γὰρ νομίζω βουλὴν ἀπροβουλεύτως ἐστεφανῶσθαι. εἶτα ἀντιπαραστάσει. εἰ δὲ καὶ δοίημεν τοῦτο ἀληθὲς εἶναι, ὡς σὺ λέγεις, οὐ καθ' ὃ καὶ ἄλλοι ἡμάρτησαν, ὀφείλεις καὶ σὺ ἀκολουθῆσαι τῇ ἐκείνων ἁμαρτίᾳ. 26. ἐγὼ δὲ, εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ] εἴποι ἄν τις, τί γὰρ ἐν αὐτῷ ἦν τὸ δοῦναι; λέγομεν, ὅτι ἔδωκα λέγει ἀναίτιος ἐγενόμην τοῦ δοῦναι τὸν δῆμον τῇ βουλῇ τὸν στέφανον αἰτούσῃ. ὅρα, πῶς ἀφελῶς ἐνταῦθα περιέθηκε τὸ ῥῆμα τῷ Ἀνδροτίωνι τοῦ εἰπεῖν, ὅτι ᾔτησα. ἵνα δόξῃ ὥσπερ ἐναντία ἑαυτῷ λέγειν Ἀνδροτίων ἐν οἷς λέγει μετὰ μικρὸν, ὅτι οὐκ ᾔτησα.

596. 23. τὰς τριήρεις] ἀποστροφὴ ὡς ἀπὸ τοῦ νομοθέτου. τὸ δὲ σχῆμα μάχη. τὸ δὲ, ὅπου δὲ αἰτεῖν οὐκ ἐᾷ, τοῦτο οὐκέτι ὡς ἀπὸ τοῦ νομοθέτου, ἀλλ' ὡς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ῥήτορος.

597. 3. θάτερα] ἀντὶ τοῦ φαῦλα. 8. εἰ βούλεσθε] τὸ σχῆμα ἀποκοπή. λείπει γὰρ τὸ ἀκούσατε. ibid. οἱ τὰ προπύλαια] προπύλαια λέγονται οἱ μέγιστοι πυλῶνες τῶν ἱερῶν. Παρθενὼν ναὸς ἦν ἐν τῇ ἀκροπόλει παρθένου Ἀθηνᾶς, περιέχων τὸ ἄγαλμα τῆς θεοῦ, ὅπερ ἐποίησεν ὁ Φειδίας, ὁ ἀνδριαντοπλάστης, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος. γ γὰρ ἀγάλματα ἦν ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Ἀθηνᾶς ἐν διαφόροις τόποις. ἓν μὲν ἐξ ἀρχῆς γενόμενον ἐξ ἐλαίας, ὅπερ ἐκαλεῖτο πολιάδος Ἀθηνᾶς, διὰ τὸ αὐτῆς εἶναι τὴν πόλιν. β δὲ τὸ ἀπὸ χαλκοῦ μόνου, ὅπερ ἐποίησαν νικήσαντες οἱ ἐν Μαραθῶνι. ἐκαλεῖτο δὲ τοῦτο προμάχου Ἀθηνᾶς. γ ἐποιήσαντο ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, ὡς πλουσιώτεροι γενόμενοι ἀπὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης, ὅσῳ καὶ μείζων ἡ νίκη. καὶ ἐκαλεῖτο τοῦτο παρθένου Ἀθηνᾶς. 11. πάντες] δηλονότι ὡς παῖδες ὄντες καὶ ἀπόγονοι ἐκείνων τῶν ταῦτα πραξάντων. caret hoc Wolfiana. 17. εἶεν] παρακελευσμὸς τὸ σχῆμα, ὡς ἀναμιμνησκομένου ἐφ καὶ οὕτως ἔχει [videbatur. caetera legi non poterant. caret hoc quoque Wolfiana].

18. ἑωράκατε] πάλιν λείπει τὸ ἀκούσατε. [caret item hoc, et in sequente proximo.] 25. πόσα δεινὰ] τὸ σχῆμα ὑπερβολὴ καὶ παρένθεσις. 26. τοῦ Δεκελικοῦ] praesectus est primus versus. secundus sic incipit: ἱστορίαν ἐν τῷ Εὐαγόρᾳ Ἰσοκράτης. τότε χρ [videbatur. fort. χρόνου.] ὅτε καὶ ταῖς ἰδίαις χερσὶ κατηνάγκασεν ὁ Λύσανδρος τοὺς Ἀθηναίους κατασκάψαι τὰ ἴδια τείχη καταλύσας αὐτῶν τὴν δύναμιν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς. καὶ οὕτω πέρας ἔσχεν ὁ Πελοποννησιακὸς, ὁ καὶ Δεκελεικὸς λεγόμενος πόλεμος, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατέστησαν τῶν λ ὀλιγαρχίαν ἐν ταῖς Ἀθήναις ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων τινὰς ὀλιγαρχίᾳ χαίροντας. ult. παρέστησαν] ἀντὶ τοῦ ἐχειρώθησαν, ἑάλωσαν.

598. 2. τὸν τελευταῖον] ὁ γενόμενος περὶ Κερκύραν, οὗ καὶ μέμνηται Ξενοφῶν ἐν τῇ ς [id est ἕκτῃ] τῶν Ἑλληνικῶν. 20. ἀκούω δ' αὐτὸν] ἐπὶ μεταστατικὴν ἀντίθεσιν χωρεῖ. μετάστασις δέ ἐστιν, ὅταν ἐγκαλούμενός τις περί τινος ἐγκλήματος ὁμολογῇ μὲν τὸ ἁμάρτημα γεγενῆσθαι, μεταφέρῃ δ' αὐτὸ εἰς ἄλλον, ἐλευθερῶν ἑαυτὸν, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα εἰσάγει τὸν Ἀνδροτίωνα ἁμάρτημα μὲν γεγενῆσθαι τὸ μὴ ποιῆσαι τὰς τριήρεις ὁμολογοῦντα, μεταφέροντα δὲ τὴν αἰτίαν ἐπ' ἄλλον τινὰ, λέγων δὴ τὸν ταμίαν, τὸν ὥσπερ ἀποδέκτην τῶν χρημάτων τῶν ἀναλισκομένων τοῖς κατασκευάζουσι τὰς τριήρεις, φάσκων αὐτὸν δεξάμενον τὰ χρήματα πεφευγέναι. 23. ἀποδρὰς ᾤχετο] ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ σημαίνει. τὸ δὲ ἰδίωμα Ἀττικόν.

599. 14. πικρῶς μὲν ἀντὶ τοῦ δικαίως, ἁπλῶς δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπανουργεύτως. penult. περὶ χιλίων ἐκινδ.] δηλονότι δραχμῶν. ἐκράτησε γὰρ τοῦτο παρ' Ἀθηναίοις λέγεσθαι τὸ ἀπροσδιορίστως, τεῦτο [sic claris litteris] οὕτω νοεῖσθαι.

600. 5. Videtur ad h. l. pertinere scholium, quod Wolf praetermisit, nescio an propterea, quod primus ejus versus esset praesectus, an, quod leve esset. ἰστέον ὅτι αἰτίαν

τὴν μέμψιν ὅταν τὸν φίλον αἰτιᾶται ὡς κακῶς πεπραχότα. ἢ αἰτίαν τὴν πρόφασιν καὶ ἀφορμήν τινος γενομένην. ὡς ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι αἰτία τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἡ ἁρπαγὴ τῆς Ἑλένης, ἤ τι τοιοῦτο. 9. τεκμήριόν ἐστι τὸ ἐπὶ πράγματος. οἷον παρέστηκέ τις νεοσφαγεῖ σώματι ἐπ' ἐρημίας καὶ ὑπονοεῖται ὡς φονεύς. ησο δετ [sic. fort. εἰκὸς δὲ] τὸ περὶ πρόσωπον. οἷον εἰκὸς τὸν συνεχῶς καλλωπιζόμενον κίναιδον εἶναι. 22. ἐπαγγέλλειν] κατηγορεῖν.

601. 19. ἰστέον ὅτι τῶν δυσχερεστάτων σφόδρα καὶ ἀσαφῶν τὸ χωρίον. οὐ γὰρ μόνον κατὰ τοῦτό ἐστι δυσχερὲς, διότι κατὰ λέξιν ἔχει τι ἀσαφὲς, καὶ δοκοῦν ἀλλόκοτον, ἀλλ' ὅτι καὶ πόλλαὶ ἐξηγήσεις φέρονται περὶ αὐτοῦ ἀνοίας μεσταί· βουλομένου τοῦ ῥήτορος λέγειν περὶ ἰσχύος σωματικῆς, ἐν τῷ λέγειν ἔῤῥωσαι, ἀντὶ τοῦ ἰσχύεις τῷ σώματι, ἄπαγε διὰ σαυτοῦ τὸν κλέπτην ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, εἶτα ἐπάγοντος, εἰ δὲ ἀσθενὴς εἶ, τοῖς ἄρχουσιν ἐφηγοῦ. ἄρχοντες μὲν λέγονται πάντες οἱ μετα,

χειριζόμενοί ἀρχήν τινα, ὅμως ἀπροσδιορίστως ἄρχοντας ἐκάλουν τὴν ἀρχὴν τῶν δεσμοφυλάκων. αὕτη δὲ ἦν τὸν ἀριθμον ια ἄνδρες. λέγει οὖν, εἰ μὴ ἰσχύεις σαυτῷ ἀπαγαγεῖν τον κλέπτην, ὡς ἰσχυροτέρου ὄντος σοῦ ἐκείνου, ἐφηγοῦ, ὅ ἐστι προηγοῦ τῆς ὑδοῦ τοῖς ἄρχουσι τοῖς ια, καὶ δείκνυε αὐτοῖς τὸ οἴκημα, ὅπου συνέκλεισεν ἑαυτόν. φοβῇ καὶ τοῦτο, ἵνα μὴ καὶ ἐν τῷ ὑφηγεῖσθαι τοῖς ἄρχουσιν, ἐὰν μὴ δυνηθῇς ἀποδεῖξαι, καταθῇς τὰς χιλίας, κατηγόρει αὐτοῦ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἢ γράφου, ὅ ἐστιν, ἐγγράφως αὐτοῦ κατηγόρει. καταμέμφῃ σεαυτὸν, ὅ ἐστιν, αἰτιᾷ σαυτὸν, ὡς ἀτυχῆ καὶ μὴ ἔχοντα χρήματα πρὸς τὸ ἐκτῖσαι, ἐὰν μὴ ἀποδείξῃς, δικάζου κλοπῆς, καὶ οὐχὶ κινδυνεύσεις. τὸ γὰρ δικάσασθαι παρὰ διαιτητῇ ἀκίνδυνον ἦν. 24. οὐδέτερον βούλει τούτων] πάλιν κἀνταῦθα πολλή τις ἐστὶν ἀμφισβήτησις. ζητοῦσι γάρ τινες, πῶς δ πράγματα εἰπὼν, οἷον τὸ ἀπάγειν, τὸ ἐφηγεῖσθαι, τὸ γράφεσθαι, τὸ δικάζεσθαι πρὸς διαιτητὰς, (sic) εἶπεν οὐδέτερον, ἀεὶ τοῦ οὐδετέρου μὴ λεγομένου εἰ μὴ ἐπὶ δύο πραγμάτων. ὥσπερ λέγομεν τὸ ἑκάτερον καὶ ἀμφότερον. οὐδὲν γὰρ τούτων δύναται ἐπὶ πολλῶν λέγεσθαι, εἰ μὴ μόνον ἐπὶ δύο. ὅταν δὲ ἐπὶ πολλῶν θέλομεν λέγειν, ἕκαστος λέγομεν. τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς τοῦτο; φάσκομεν, ὅτι μάλιστα μὲν Ἀττικόν ἐστι λέγειν οὐ μόνον ἐπὶ δύο, ἀλλὰ καὶ πολλῶν. γράφου] πάλιν κἀνταῦθα ζητῆσαι ἄξιον, πῶς εἰπὼν ἄνω τὸ γράφου καὶ τὸ ἐφηγοῦ, ταῦτα πάλιν ἐπήνεγκεν. λέγομεν, ὅτι συνελθόντων τῶν ἄνω τῶν δ πραγμάτων εἴς τε τὸ γράφεσθαι ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ εἰς τοὺς δεσμοφύλακας, διδάξας ἄνω ὡς περὶ δύο ὄντων πραγμάτων κατὰ τὸ ἀληθὲς, ἐνταῦθα ὥσπερ ἀνακεφαλαιοῦται, καὶ ἐρωτᾷ, ποῖον βούλεται τῶν ἤδη δύο εἰρημένων τὸ ἕτερον. tum sequebantur pauca quaedam a nova manu vetustiori scripturae erasae superinscripta, a Wolfio haud fideliter repraesentata, haec puta: δεῖ δὲ ἐν ὑπομνηματισμῷ [sic videbatur, quamquam pro certo haud equidem affirmem, id a librario scriptum fuisse] αὐτὸ νοῆσαι· οὐ βούλει δὲ τῶν β ὧν εἶπον τὸ ἓν, τὸ γράφεσθαι, οὐκοῦν ἑλοῦ τὸ ἐφηγεῖσθαι, τὸ ἕτερον. εἰ δὲ τοῦτο οὐ θέλεις, τὸ ἐφηγεῖσθαι, οὐκοῦν ἑλοῦ τὸ ἕτερον, τὸ γράφεσθαι. 26. πληρώσας τὸ περὶ κλοπῆς παράδειγμα, μετέρχεται καὶ ἐπὶ ἄλλο, εἰς τὸ περὶ τῆς ἀσεβείας κατὰ τὰ αὐτά. εἴποι δ᾽ ἄν τις [hic interposui δ’, quod praesectum erat]· καίτοι οὐκ ἔστιν ὅμοια τὰ παραδείγματα τῆς ἀσεβείας, ὥσπερ τὸ κλοπῆς. οὐδὲ γὰρ
διαιτητὰς, οὐδὲ τὸ ἐφηγεῖσθαι λέγομεν ὅτι λέγει καθ᾽
ὃ καὶ ἑκα . τερον τρόπους διαφόρους ἀπάγει πάλιν
ἐπὶ τ τὸ ἀπάγειν λέγει πρὸς τοὺς Εὐμολπίδας
γε ἐκεῖ αὐτὸν γράψηται πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ γὰρ βασιλεὺς ἐπεμελεῖτο τῶν ἱερῶν πραγμάτων, καὶ ἐπῆγε τὰς τῆς ἀσεβείας γραφὰς πρὸς τοὺς Εὐμολπίδας. caret hoc scholio misere lacunoso Wolfiana.

602. 3. λαχεῖν] ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν λέγουσιν Ἀττικοί. 11.

ἐπαγγελία] ἀντὶ τοῦ κατηγορία. 13. τοιοῦτος ὢν] δηλονότι τὸ γράφειν ὄντι ἡταιρηκότι. 17. ἄξιον τοίνυν] τὸ ἐπιχείρημα γνώμη νομοθέτου. β [id est δευτέραν] γὰρ ἔταξε τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.

603. 5. δεινοὺς μὲν δυνατοὺς ἐν τῷ λέγειν, θρασεῖς δὲ διὰ τὸν τρόπον. τὸ δὲ τοιούτων ὀνειδῶν, οἵων μετέχει Ἀνδροτίων. τὸ δὲ κἀκείνους [vers. 7.] ἀντὶ τοῦ ἡταιρηκότας. 7. καταλῦσαι τὸ παράπαν τὸν δῆμον] ἐνταῦθα δύο προτάσεις εἰσίν· ἡ μὲν παράδοξος, ὅτι καταλῦσαι προέλοιντο ἂν τὸν δῆμον· ἡ δὲ πιθανή, ὅτι προαγαγεῖν ἅπαντας ὁμοίους ἑαυτοῖς ἐστιν. ὁ δὲ ῥήτωρ αὐτόθεν ἐδεήθη κατασκευάσαι τὴν προτ [sic. Wolf προτέραν edidit, haud improbabiliter.] πρὸ τοῦ τὴν β προτεῖναι. καθόλου γὰρ δεῖ τὰς κατασκευὰς εὐθέως ἐπισυνάπτειν ταῖς ἀπιθάνοις καὶ παραδόξοις προτάσεσιν, ἵνα διὰ τῆς ἀποδείξεως τῆς προτέρας συναρπάσωμεν τὸν ἀκροατήν, ὡς περὶ (sic) πιθανῆς καὶ τῆς β. 10. τοὺς ἄρχοντας] οὐχ ἁπλῶς λέγει ἄρχοντας, ἀλλὰ τοὺς προϊσταμένους τῶν πραγμάτων καὶ τοὺς δυναμένους τι, ὥσπερ νῦν ὁ Ἀνδροτίων δυνατός ἐστιν ἐν τῇ βουλῇ. 14. ὀλιγωρήσας] τοῦ συμβουλεύειν καὶ δημηγορεῖν, τοῦ νόμου αὐτὸν ἀπείργοντος. 17. περὶ τοίνυν τοῦ νόμου] Ο ΠΕΡΙ ΕΝΔΕΙΞΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (sic).

604. 7. πληρώσας τοὺς ἀγῶνας διὰ τῶν δ νόμων, μετέρχεται ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους. 13. ἐπειδὴ διὰ τὸ πλῆθος τῆς βουλῆς δυσωπῆσαι τοὺς δικαστὰς ὁ Ἀνδροτίων ἐπεχείρει, ἀντιτίθησι καὶ αὐτὸς τῷ πλήθει ἕτερον πλῆθος πολὺ πλέον ἐκείνου, τοῖς φ τοὺς μυρίους. 18. ὄνειδος] τοῦτο λοιπὸν στάσιν καὶ ἀντιπαράστασιν οὕτω μάλιστα μὲν οὐκ ἔστιν ὄνειδος τῇ βουλῇ, μόνῳ δὲ τῷ Ἀνδροτίωνι. εἰ δὲ καὶ δοίημεν μὴ μόνῳ τῷ Ἀνδροτίωνι, ἀλλὰ καὶ πάσῃ τῇ βουλῇ, βέλτιόν ἐστι λυπῆσαι μίαν βουλήν, ἢ πᾶσαν βλάψαι τὴν πόλιν. 19. μηδὲν γράφοντος] ἀντὶ τοῦ μὴ δημηγοροῦντος. 26. καταγνοῦσιν ἢ μή] ἀντὶ τοῦ ἐὰν μὴ καταγνῶτε αὐτῶν ὡς ἁμαρτόντων, ἀλλὰ ἀπογνῶτε τῶν κατηγορουμένων ὡς μὴ ἁμαρτησάντων.

605. 3. ἐθάδας ἐκάλουν τοὺς περὶ τὰ πράγματα σχολάζοντας καὶ κακουργοῦντας διὰ τὸ κερδαίνειν καὶ ἐργολαβεῖν. 7. καλῶς εἶπε τὸ ἴσως, καὶ οὐ πάντως, ἵνα ὥσπερ μέρος ἐπιεικείας αὐτοῖς μαρτυρήσας ἀποτρέψῃ αὐτοὺς τοῦ συνηγορεῖν. 16. τὴν γραφὴν λέγει τὴν κατηγορίαν, ἣν εἰσήλθομεν κατὰ τοῦ Ἀνδροτίωνος. ἀπογνῶτε λέγει ἐνταῦθα, οὐχ ὥσπερ εἶπεν ἄνω ἐὰν ἀποδέξησθε, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἐὰν μὴ καταγνῶτε, εἰδὼς τὴν αὐτὴν λέξιν λεγομένην καὶ μεθαρμοζομένην πρὸς τὸν νοῦν τοῦ λεγομένου. δέον λέγειν ἀπογνῶτε τῆς γραφῆς, ἀπογνῶτε τὴν γραφὴν ἀττικῶς εἶπεν. 25. ἔτι τοίνυν ἀρχίαν.

[paene totus versus primus est amputatus] φιλόσοφος, ὡς μαρτυροῦσι καὶ πάντες οἱ ἐξηγησάμενοι καὶ αὐτὸς ὁ ῥήτωρ διὰ τοῦ ἐπαγα-

γεῖν ὡς ἐπιεικῆ δεήσεσθαι· φιλόσοφον γάρ ἐστι τὸ προβάλλεσθαι τὴν ἐπιείκειαν. ἐπειδὴ οὖν ἔμελλεν ὡς ἐκ φιλοσοφίας ὁρμώμενος συλλογιστικῶς κεχρῆσθαι τοῖς λόγοις, βούλεται ὁ ῥήτωρ ἀφορίσαι αὐτὸν τῶν ἄλλων, ἵνα σχολήσας (sic) πρὸς ἐκεῖνον καὶ αὐτὸς χρήσηται ταῖς πρεπούσαις κατασκευαῖς, ἵνα δείξῃ, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ αὐτοῦ περιγίγνεται, ἐν ᾧ ἐκεῖνος μεγαλοφρονεῖ. κέχρηται οὖν εὐθὺς συλλογιζόμενος. τὸν τῷ διλημμάτῳ σχήματι, καὶ οὐχ ἁπλῶς διλημμάτῳ, ἀλλ' ὥσπερ κατὰ διαίρεσιν. ἰστέον, ὅτι καὶ φιλοσόφων λόγων ἐντὸς ἦν ὁ ῥήτωρ, ἀκροατὴς γεγονὼς Πλάτωνος.

606. 10. αὐτὸν] τὸν Ἀνδροτίωνα λέγει. 12. ὀλίγους εἶπε τοὺς πλουσίους πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν πενήτων. 15. τῶν μὴ τιθέντων] τῶν μὴ καταβαλλομένων τὰ χρήματα. 24. εἰσφορὰν] videtur huc pertinere scholium, quod in summa ora praesectum et dimidia sui parte mutilatum exstat; quod sine Fabricii face non extricassem. ὅτι τὸ εἰκοστὸν τῆς οὐσίας κατεβάλλοντο ἐν ταῖς εἰσφοραῖς οἱ Ἀθηναῖοι. pen. τὰς ἀπὸ Ναυσινίκου] ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ἐπὶ ταῖς εἰσφοραῖς ταῖς γενομέναις ἐπὶ Ναυσινίκου ἄρχοντος. ibid. παρίσως] τὸ παρὰ ἀντὶ τοῦ κατὰ ἐστὶν ἐνταῦθα.

607. 18. βούλομαι] παρέκβασις ἐντεῦθεν. παρεκβαίνειν γὰρ δοκεῖ τῆς ὑποθέσεως, λέγων ἅπερ πρώην ἔπραξεν Ἀνδροτίων. ἔστι δὲ ἡ παρέκβασις καὶ αὐτὴ μέρος τῶν ἐπιλόγων.

608. 1. καταλύσας] οὐκ εἶπεν ἐλέγξας, ἀλλὰ καταλύσας, ὥσπερ ἐπὶ τυράννου. ibid. κληρωτὴν] ἐζήτησάν τινες

[paene totus primus versus est amputatus] λέγομεν, ὅτι, ἐάν τις κατὰ τὸ ἀληθὲς σκοπήσῃ, εὑρήσει τὴν κληρωτὴν βελτίονα τῆς δοκιμαστῆς, καθὸ ἡ κληρωτὴ καὶ δοκιμαστή· ἡ δὲ δοκιμαστὴ μόνον ἦν δοκιμαστή. εἰ γάρ τις ἀπὸ κλήρου ἐγένετο ἄρχων, ἀνάγκη ἦν που καὶ δοκιμάζεσθαι, εἰ ἄξιός ἐστι τοῦ ἄρχειν. εἰ δὲ ᾑρέθη καὶ ἐχειροτονήθη ἀπὸ μόνης δοκιμασίας, οὐ χρεία ἦν ἔτι τοῦ κλήρου. 3. παρέδυ] τὸ παρέδυ ὡς ἐπὶ κακούργου τινὸς καὶ λῃστοῦ εἶπεν. 4. πομπεῖα] ἀπὸ τοῦ πομπεύειν, θυμιατήρια καί τινα τοιαῦτα. haec postrema absunt a Wolfiana, nescio qui. 7. κατέχων] ἀντὶ τοῦ ἰσχύων. 8. διὰ τὸν καιρὸν, ὃς ἦν τότε] ἀντὶ τοῦ διὰ τὸν πόλεμον.

609. pen. ἔδεις] ἀντὶ τοῦ ἐδέσμευες. reliqua legi non poterant.

611. 8. προάγωνας] προπαροξυτόνως αν γρ [caetera huius primi versus erant amputata] τὸν τόνον. προάγωνες δὲ λέγονται οἱ πρὸ τοῦ ἀγῶνος λόγοι οἱ ἐν τῷ δήμῳ λογοποιούμενοι παρά τινος. ἀγὼν γὰρ ἡ κρίσις. οἷον ὡς ὅταν τις προορᾶταί τινα ἐν τῷ δίκην μέλλουσαν γίνεσθαι, περιέρχοιτο καὶ λέγοι ἀπροσποιήτως· τινές μοι φθονοῦσιν ἐν τῇ πόλει διὰ τόδε τὸ πρᾶγμα· ἵνα,

ὅταν γένηται ἡ δίκη, λέγη ὅτι προέλεγον, ὅτι μοι * [forte deest τινὲς] φθονοῦσι καὶ βούλονταί μοι ἐπιβουλεῦσαι.

612. 3. οἱ πολῖται εἰσέφερον τὸ α [videbatur: nam praesectum erat, ut totus paene hic primus versus in summa ora, ut posset tantum ex infimis litterarum vestigiis colligi. interpretor ἕν.] μέρος. οἱ δὲ μέτοικοι τὸ η. [sic. interpretor ἕκτον.] caret hoc Wolfiana. 15. εἴτε γὰρ ἦσαν] σχῆμα διλήμματον.

614. 8. πρεπῶδές ἐστι τῇ δημοκρατίᾳ τὸ μᾶλλον περιεργάζεσθαι τὰ ἀδικήματα τῶν ὀλίγων, ἤπερ τῶν πολλῶν. 21. καταφαίην ἂν] μία λέξις ἀντὶ τοῦ ναὶ ὁμολογῶ, καὶ συντίθημι, (sic) ὅτι μάτην ᾠκοδομήθη τὸ δεσμωτήριον. ἀλλαχοῦ κατὰ διαίρεσιν εὑρίσκομεν ἀναγινωσκόμενον τοῦτο καὶ διαλυόμενον εἰς δύο λέξεις, ὅταν καὶ β πράγματα θέλει σημᾶναι τὸ κῶλον. ἐνταῦθα δὲ ἕν ἐστι. 23. ἐξορχησάμενος] ἔθος ἦν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τοῖς Διονυσίοις καὶ ἐν τοῖς Παναθηναίοις, τοὺς δεσμώτας ἀφίεσθαι τοῦ δεσμοῦ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παρασχόντας ἐγγυητὰς πρὸς τὸ μὴ φυγεῖν, ἵνα καὶ τὸ εὐσεβὲς γένηται πρὸς τὸ θεῖον, καὶ ἀσφάλεια ὑπάρχῃ τοῖς χρεωστουμένοις, μὴ φευγόντων τῶν δεσμωτῶν, ἀλλὰ μετὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς πάλιν ἐμβαλλομένων εἰς τὸ δεσμωτήριον. λέγει οὖν, ὅτι ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ὁ πατὴρ τοῦ Ἀνδροτίωνος ὡς ἄδειαν ἔχων ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀπέδρα. τὸ δ' ἐξορχησάμενος ὡς πρὸς τὴν πανήγυριν ἔπαιξεν, ἐπειδήπερ ἐν ἑορταῖς ἔθος ἐστὶν ὀρχεῖσθαι, ἀντὶ τοῦ προσέπαιξε τῇ πανηγύρει, καὶ χλεύης ἀφορμὴν ταύτην ἐποιήσατο, ἵνα καὶ ἀσεβῆ αὐτὸν δείξῃ. pen. ἀλλὰ δ' ἐσθ' ἃ καλῶς διῴκηκεν] ἀντὶ τοῦ, ἐὰν συγκριθῇ τὰ μέλλοντα λέγεσθαι πρὸς τὰ εἰρημένα, οὐδαμῶς μέλλει νομίζεσθαι ἄξιος εἶναι μίσους ἐν τοῖς προειρημένοις. οὕτω, φησί, μείζονά ἐστιν, ἅπερ μέλλω ἐπιφέρειν περὶ αὐτοῦ, τῶν προειρημένων.

615. 4. τὴν καλὴν] κατ' εἰρωνείαν.

616. 1. χοινικίδας καλεῖ τὰς βάσεις αὐτάς, ἔνθα ἦσαν κείμενοι οἱ στέφανοι· χοινικίδες δὲ ἐκαλοῦντο, ἐπειδὴ σχῆμα ἔσωζον χοινίκων, τῶν μέτρων τοῦ σίτου. 27. δι' ἐκεῖνον] τὸν Φιλοκράτην λέγει. Wolf suspicatur, leg. esse Τιμοκράτην. pen. σκαιὸς] μωρὸς καὶ ἀπαίδευτος. διαβάλλων αὐτὸν εἰς κακίαν ἐν τοῖς προειρημένοις βούλεται αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιλόγοις καὶ εἰς ἀπαιδευσίαν καὶ ἄνοιαν κωμῳδῆσαι.

Hactenus edidit Wolf haec scholia codicis Augustani. Quae deinceps sequentur, videbimus cuiusmodi sint. Pars eorum in editione Parisina quoque reperitur. Juvat tamen varietatem lectionis quoque cognoscere. Ego quae reperi exhibebo. Comparent alii ista inter se.

AD ORATIONEM PRO CORONA.

225. 1. *εὐκτικὸν τὸ προοίμιον, ἐπειδήπερ περὶ εὐνοίας καὶ αἰτήσεως στεφάνου ὁ πᾶς ἐστιν ἀγών.* (131. 8.)

226. 2. *τὸ ἔπειτα ἐνταῦθα ἰσοδυναμεῖ τῷ δὲ συνδέσμῳ. ἵνα πάλιν μὴ ζήτησις γένηται, διὰ τί εἰπὼν τὸν μὲν οὐκ ἐπήγαγε τὸν δέ.* (131. 27.) 5. Adscriptum quidem huic loco erat insequens scholium: ego tamen arbitror, ad p. 225. pen. *ὅσην εὔνοιαν* etc. referendum esse. *ἰστέον, ὅτι κατασκευὴν οὐκ ἐποιήσατο, ἵνα ὡς ὁμολογουμένην δείξῃ τὴν εὔνοιαν, ἣν ἔχει πρὸς τὴν πόλιν.* Parisina p. 131. 27. 11. *τῇ τάξει] τῶν κεφαλαίων φησί.* 13. *πολλὰ μὲν οὖν] προοίμιον β.* 16. *τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας] ἐβούλετο εἰπεῖν τοῦ Στεφάνου. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπαχθὲς ἦν τοῦτο, ἐπὶ τὴν εὔνοιαν τῆς πόλεως μετήνεγκε τὴν λέξιν.* (132. 6.) 17. *μὴ ἑλεῖν] ἀντὶ τοῦ μὴ νικῆσαι.* (132. 8.) pen. *βαδίζω] ὅτι οὐκ ἔδει ἐν προοιμίοις τροπικῇ χρῆσθαι λέξει. λέγομεν, ὅτι οὐδὲν ἄτοπον, ὁπότε καὶ Αἰσχίνης ἐχρήσατο τῷ α προοιμίῳ παρασκευὴν εἰπὼν καὶ παράταξιν. ὁ δὲ ῥήτωρ ἐνταῦθα οὐκ εἶπε ταύτην ἐν α προοιμίῳ, ἀλλ' ἐν τελευταίοις τοῦ β.* (132. 47.)

227. 1. *ἡ ἀπόδοσις.* 4. *οἶμαι δὲ] γ προοίμιον.* 9. *πάντων γὰρ* (sic)] *κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.* 25. *μέλλων δὲ]* adscriptum hic erat scholium aliquot versuum, sed usu et contritu digitorum paene totum obliteratum: *μέλλων δὲ τοῦ*

οἱ περὶ ἐπ νέθλιον

λέγουσιν εἶναι προοίμια τοῦ λόγου τούτου

ὥσπερ ἑαυτοῦ

τοῦ ῥήτορος περκτησιφ. leguntur haec integra in vulgatis Paris. 133. 32. adscriptum hic quoque erat *δ προοίμιον.* 27. *βούλομαι δὲ] ἰστέον, ὅτι ταυτότητι ἐχρήσατο τοῦ ἐπιχειρήματος τοῦ ἐν τῷ α προοιμίῳ. εἴωθε γὰρ ὁ ῥήτωρ τοῖς ἰσχυροῖς πολλάκις κεχρῆσθαι.* (133. 51.)

228. 5. *εἰ μὲν οὖν] ε προοίμιον.* 7. *προβούλευμα καλεῖ τὸ ψήφισμα τοῦ Κτησιφῶντος, ἐπειδήπερ ἤδη ἐκυρώθη ἐν τῇ βουλῇ, καὶ ἐπήνεσαν τὸν Δημοσθένην ὡς ἄξιον ὄντα στεφανωθῆναι.* (133. antepen.) 16. *περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.* 26. *κακοήθης] ἡ ἀπόδοσις.*

229. 3. (134. 40.) *πομπείας] τῆς χλεύης τῆς περὶ τὸν βίον. ἤδη γὰρ ἔγνωμεν, ὡς ὅτι ἐν ταῖς πομπαῖς προσωπεῖά τινες φοροῦντες ἀπέσκωπτον τοὺς ἄλλους, ὡς ἐν ἑορταῖς παίζοντες, ἐπὶ ἁμαξῶν φερόμενοι. ὅθεν καὶ ἡ παροιμία· ἐξ ἁμάξης με ὕβριζεν.* ibid. (46.) *ἀναίδην] ἐὰν μὲν διὰ τῆς διφθόγγου γράφηται, τῆς ἀναισχύντου λέγει· ἂν δὲ διὰ τοῦ ε, ὅπερ καὶ βέλτιον, τῆς πολλῆς, ἀπὸ τῆς ἀνέσεως.* 5. (antep.) *τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα] ς προοίμισν, καὶ ἐνταῦθα β πρότασις.* (sic) *ἡ μὲν α, τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα. ἡ δὲ β, τοῦ δὲ παν-*

τὸς ἀγῶνος. 16. (135. 19.) ἀλλ' ἐφ' οἷς] παραγραφικὸν ἐκ τρόπου [vel ἀπὸ τρόπου. non enim satis assequebar siglam.] διὰ τὸ εἰδὼς μείζονα ἀδικοῦντα ἥττονα κατηγορεῖς νῦν. ἰστέον δὲ, ὅτι πολὺ τὸ παραγραφικόν ἐστιν ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. εἰσὶ γάρ τινες τῶν ὑπομνηματιστῶν εἰρηκότες, ὡς ὅτι ἠριθμήσαμεν τὸ παραγραφικὸν καὶ εὕρομεν αὐτὸ οβ κείμενον.

230. 6. (135. 32.) συμφορήσας] συναγαγών. ὑποκρίνεται] ἀντὶ τοῦ ψευδῶς κατηγορεῖ· ὑπόκρισις γάρ ἐστιν ἡ προσποίησις ἡ ἐκτὸς οὖσα τῆς ἀληθείας. 17. (135. 48.) δώσομεν] δέον εἰπεῖν δώσεις, εἶπε δώσομεν, οὐχ ὅτι ὡς καὶ αὐτοῦ τοῦ Δημοσθένους κακόν τι ποιῆσαι τῷ Κτησιφῶντι βουλομένου, ἀλλ' ὡς ἄλλου λέγοντος περὶ ἀμφοῖν, περί τε αὐτοῦ καὶ Αἰσχίνου. 18. (54.) πάντα μὲν τοίνυν] ἕως ὧδε ἐπλήρωσε πάντα τὰ προοιμιαστικὰ, χωρεῖ δὲ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ δίκαιον κεφάλαιον. διήγησιν γὰρ οὐκ ἔχει ὁ λόγος καθαρῶς. 27. (136. 12.) τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου] ἐνόμισάν τινες τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι διήγησιν. οὐκ ἔστι δέ. πόθεν γὰρ δίκαιον; λέγομεν, ὅτι ἀντιθέσεις τινὰς εἰσάγει ἐν τούτῳ καὶ ἀγῶνας· ὅπερ οὐκ ἔχει ἡ διήγησις. pen. (20.) πω] παρέλκεται τὸ πω πρὸς χάριν τοῦ κώλου μόνον.

232. 20. εἶτ' ὦ τί ἂν εἰπών σέ τις ὀρθῶς προσείποι] διὰ τῆς ἀπορίας δείκνυσι τῆς πονηρίας τὸ μέγεθος, ὡς οὐ δυνάμενος δῆθεν δι' ἑνὸς ὀνόματος δηλῶσαι τὰ πάντα πονηρεύματα προσόντα τῷ Αἰσχίνῃ· ὡς ἂν εἰ ἔλεγε· κἂν συκοφάντην, εὐλόγως ἐρῶ, κἂν ἄλλο τι, οὐ σφαλήσομαι. ποῖον οὖν εὕρω ὄνομα ἁρμόττον τῇ σῇ φύσει; ὡς γὰρ μὴ εὑρίσκων καὶ σχετλιάζων πρὸς τοῦτο, λέγει τὸ, ὦ τί ἂν εἰπών σε ὀρθῶς (sic) προσείποι;

234. 21. (138. 24.) προσάγειν] διέβαλλεν Αἰσχίνης ὡς διὰ τούτων φιλιππίζοντα τὸν ῥήτορα, διά τε τοῦ γράψαι αὐτὸν περὶ τῶν πρέσβεων τοῦ Φιλίππου, ὡς ὅτι δεῖ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ θέαν αὐτοῖς κατανεῖμαι, ὅ ἐστι, κάθεδραν αὐτοῖς ἀφορίσαι ἐν τῷ θεάτρῳ προῖκα. δείκνυσι τὸ μὲν τοῦ προσελθεῖν ἀναγκαῖον ὄν, τὸ δὲ περὶ τῆς θέας ὑπάρχον εὐτελές. 24. (41.) ὡς ὅτι οβολον [videbatur, non τριώβολον, ut vulgo editum est. Saltim οβολον per omicron, non per omega, clare erat exaratum.] παρεῖχον οἱ θεωροῦντες, ὡς ἤδη ἔγνωμεν. ὥστε οὖν γνωτέον (sic), ὅτι οἱ δύο πρέσβεις, Ἀντίπατρος καὶ Παρμενίων, τοὺς δύο ὀβολοὺς ἐδίδοσαν, ὁ εἷς πρὸς ἕνα, ἀλλ' οὐ πρὸς δύο. διὰ τοῦτο εἶπε· τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν. σημείωσαι, διότι εὑρίσκεται καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ ἐνταῦθα τὸ θεωρεῖν ἐπὶ τοῦ θεᾶσθαι.

235. 22. (139. 10.) περὶ τοῦ τόνου λέγομεν, ὅτι προπαροξύνεται. ἐστὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ κάθημαι.

236. 5. (27.) τοὺς γ συμπεριέλαβε χρόνους, ὡσανεὶ ἔλεγε, συντεθνήξομαι τῇ δυσμενείᾳ κατ' αὐτῶν.

237. 9. (ult.) οἰκειότητας λέγει τὰς φιλίας. οἷον οὐ τὸ λέγειν τινὰ πρὸς ἄλλον, ὅτι φιλῶ σε, ἤδη τοῦτο φιλίαν ἀπεργάζεται, ἀλλὰ τὰ πράγματα συνάπτουσι (sic) τοὺς φίλους, ὅταν ἑκατέροις ὁμοίως συμφέρει (sic).

239. 16. (141. 4.) ᾤχετο λαβὼν] ἀντὶ τοῦ καταδουλωσάμενος Θηβαίους καὶ Θετταλούς. pen. (141. 10.) καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων] ὡσανεὶ ἔλεγε, μισθὸν τοῦ κατὰ Θηβαίων δράματος τὴν ἐκείνων χώραν ἐδέξατο. τὸ δὲ, τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς, ὡσανεὶ ἔλεγε, μὴ δάκρυε τὰς Θήβας, Αἰσχίνη, ἀφ' ὧν πεπλούτηκας. ult. (16.) Primus versus, qui etiam ab editione Parisina abest, erat amputatus. Supersunt adhuc haec: τὴν κατασκαφὴν τῶν Θηβαίων, ἐπελθόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ταῖς Ἀθήναις. ἐξῃτούμην ὑπ' αὐτοῦ. hactenus Augustanus. verba, quae Parisina addit, τοῦ Φιλίππου εἰς τιμωρίαν, recte ab Aug. absunt.

240. 19. (37.) Ἰλλυριοὺς καὶ Τριβάλλους] ἔθνη ταῦτα πλησίον Μακεδονίας.

242. 13. (142. pen.) ἑωλοκρασίαν] φανερὸν μὲν τὸ ὄνομα. εἴρηται γὰρ ἀπὸ τοῦ κεκραμένου οἴνου καὶ ἑώλου γενομένου, οἱονεὶ χθεσινοῦ. ἐγίνετο δὲ τὸ τῆς ἑωλοκρασίας παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις οὕτως. ἐν ταῖς πανηγύρεσι συνήεσαν πολλοὶ μετ' ἀλλήλων συμποσιασόμενοι, καὶ ἔμειναν πολλάκις πίνοντες ἕως τῆς ἄλλης ἡμέρας ὡς ἐν πανηγύρει. εἰ δέ τις τούτων μεθυσθεὶς ἐκαθεύδησε καὶ εἴασε τὸ ποτήριον αὐτοῦ, τῇ ἑξῆς οἱ λοιποὶ συμπόται λαβόντες τοῦτο ἐξέχεον κατὰ τῆς ἐκείνου κεφαλῆς, ὥσπερ ἐπεγγελῶντες, διότι οὐκ ἴσχυσε πρὸς τὸ μιμήσασθαι αὐτούς. ἀπὸ μεταφορᾶς οὖν ἐκείνου τοῦ χθεσινοῦ καὶ ἑώλου γενομένου εἶπεν ὡς ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὧν αὐτῷ ἐνεκάλεσεν Αἰσχίνης, διότι παλαιὰ αὐτοῦ κατηγόρησεν. 14. (143. 18.) κατασκεδάσας] ἐνέμεινε τῇ τροπῇ τῇ ἑωλοκρασίας.

243. 1. (23.) πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις. οἱ μὲν γὰρ λέγουσιν, ὅτι ἑκὼν ἐβαρβάρισεν εἰς τὸ μισθωτὸς, ἵνα, ὥσπερ τῶν δικαστῶν βουλομένων διορθώσασθαι αὐτὸν, αὐτὸς κακούργως τὴν διόρθωσιν ἀνθ' ὁμολογίας δέξηται καὶ εἴπῃ, ὅτι ἀκούεις ἃ λέγουσιν, ὅτι μισθωτόν σε καλοῦσιν. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι Μένανδρος ὁ κωμικὸς καί τινες αὐτοῦ φίλοι παρόντες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, χαριζόμενοι τῷ Δημοσθένει, ἅτε δὴ φίλοι, ἐρωτήσαντος αὐτοῦ τοῦτο, ἀναστάντες εἶπον, ὅτι μισθωτός ἐστιν ὁ Αἰσχίνης, καὶ αὐτῶν τῶν ὀλίγων τὴν φωνὴν ὥσπερ ἀπόκρισιν ἐδέξατο παντὸς τοῦ δικαστηρίου. Γενέθλιος δέ φησιν, ὡς ὅτι ἔθος τοῖς ῥήτορσι, καὶ μάλιστα τῷ Δημοσθένει, τὰ ἀμφίβολα ὡς ὡμολογημένα λαμβάνειν. 3. (143. antep.) αὐτῆς] ἐνταῦθα δεῖ λαβεῖν ἀντὶ τοῦ μόνης. οἷον, περὶ μόνης αὐτῆς τῆς γραφῆς, ὥσπερ ἐστὶν ὅμοιον καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅταν λέγῃ· Τυδείδης δ' αὐτός περ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη, ἀντὶ τοῦ μόνος.

244. 27. (144. antepen.) ἀπαρτῶν] χωρίζειν τὴν ἀπολογίαν

τὴν νῦν ἀπὸ τῆς γραφῆς καὶ τῆς κατηγορίας, ἧς νῦν κατηγοροῦμαι.

245. 15. (145. 15.) φορὰν προδοτῶν] τροπικῶς εἶπε. φορὰ γὰρ εἴωθε λέγεσθαι ἐπὶ σίτου ἢ ἄλλων καρπῶν, τῶν φερομένων ἐν ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ. ἐνέμεινε τῇ τροπῇ εἰπὼν, καὶ φυομένου κακοῦ.

247. 10. (146. 3.) ἤδη ἔγνωμεν, ὅτι τὸν ὀφθαλμὸν ἐπλήγη ἐν τῇ Μεθώνῃ, τὴν δὲ κλεῖν ἐν Ἰλλυριοῖς, τὸ δὲ σκέλος καὶ τὴν χεῖρα ἐν τοῖς Σκύθαις.

248. 5. (39.) Πεπάρηθος νῆσός ἐστι (sic) τῷ Αἰγαίῳ πελάγει πρὸ τῆς Θετταλίας. ταύτην ἐπόρθησεν Ἄλκιμος, ναύαρχος τοῦ Φιλίππου. 8. (48.) τουτουσὶ] δηλονότι τοὺς Ἀθηναίους. 11. (antep.) περὶ τούτων] ἅπερ ἐποίησε μετὰ τοὺς ὅρκους. 24. (147. 6.) πλέοντες οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὴν Τροίαν προσώρμισαν τῇ Μυσίᾳ, καὶ νομίσαντες αὐτὴν εἶναι τὴν Τροίαν ἐπόρθουν. Τήλεφος δὲ, ὁ τότε Μυσίας τύραννος, πολλοὺς κατατοξεύσας, ἐτρώθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ Ἀχιλλέως εἰς τὸν μηρόν. εἶθ' ὕστερον χρωμένῳ αὐτῷ περὶ ἰάσεως ἀνεῖλεν ὁ θεὸς, ὡς οὐκ ἄλλῳ θεραπευθήσεται, εἰ μὴ ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται. ἵνα μὴ οὖν ἀπελθὼν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα γνωσθῇ, λαβὼν σχῆμα πτωχοῦ, ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσῆλθεν αὐτῷ ὡς πένης ἰάσεως τυχεῖν βουλόμενος. ἐπεπαίδευτο γὰρ καὶ τὴν ἰατρικὴν ὁ Ἀχιλλεὺς, ὡς παρὰ Χείρωνι τραφείς. καὶ οὕτω θεραπευθεὶς μισθὸν τῆς ἰάσεως λέγεται δοῦναι τῷ Ἀχιλλεῖ τὸ καθηγήσασθαι τοῖς Ἕλλησι τῆς ἐπὶ Τροίαν ὁδοῦ. εἴρηται δὲ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς πασχόντων. τινὲς δὲ ἐπὶ τῶν ἀδίκως ἀπολλυμένων. ὡς καὶ ἡ Μυσία τότε ἀδίκως ἔπαθεν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πρῶτον, ὕστερον δὲ ὑπὸ τῶν ἀστυγειτόνων τῇ τοῦ Τηλέφου ἀπουσίᾳ.

251. 25. (149. 1.) ἀπὸ τοῦ ὀνόματος μὴ κειμένου [hic amputata quaedam sunt] εἰς αὐτὸν τὸν Δημοσθένην αἰνιττόμενος καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.

252. 3. (7.) παρεδύετο] ὡς ἐπὶ λῃστοῦ εἶπε τὴν λέξιν. 4. (9.) ἔξοδον λέγει ἀντὶ τοῦ στρατείαν. 7. (12.) τοὺς ἀποστόλους] τὴν ναυτικὴν δύναμιν λέγει.

254. 10. (150. 31.) ἀνωμολόγημαι μία λέξις ἀντὶ τοῦ ἀνακεκήρυγμαι.

255. 11. (151. 14.) τῆς ἐπ' Ἀλεξάνδρου φησὶ γὰρ οὐκ ἐστὶ μᾶλλον εἰρήνη, ἀλλὰ δουλεία [tum amputata quaedam] ὥστε αὐτοὺς αὐτονόμους εἶναι καὶ ἀφορολογήτους· ὅμως μέντοι ὑπακούειν αὐτῷ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. 12. (151. 20.) ἥντινα εἰρήνην τηροῦσι μὴ συγχωροῦντες ὑμᾶς Ἀλεξάνδρῳ πολεμῆσαι διὰ τὰς μελλούσας ἐλπίδας, ἐλπίζουσι γὰρ ἐπανελθόντα τὸν Ἀλέξανδρον ἀπὸ τῶν Περσῶν μεγάλα αὐτοῖς χαρίζεσθαι ὡς προδόταις. 16. (151. 26.) ὧν αὐτοὶ] τῆς δουλείας δηλονότι.

259. 10. (153. 45.) Θεμίσων τις καὶ Θεόδωρος Εὐβοεῖς ἐπιθέμενοι Ὠρωπῷ χωρίῳ Ἀθηναίων

κῆς καὶ τῆς Βοιωτίας ἔλαβον αὐτό. ὡς δὲ Ἀθηναῖοι ἔμελλον πολεμεῖν, ἔδοξε δίκῃ μᾶλλον κρίνεσθαι. τὸν δὲ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον Θηβαῖοι ἔφασαν αὐτοὶ λαβόντες φυλάξειν τὸ χωρίον. ὡς δὲ ἔλαβον, οὐδετέροις ἀπέδοσαν, μέχρις οὗ Φίλιππος ὕστερον σπενδόμενος Ἀθηναίοις ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐπὶ Μακεδονίαν ἐχαρίσατο αὐτοῖς τοῖς Ἀθηναίοις παρὰ Θηβαίων λαβών.

262. 17. (155. 30.) Μουνυχία τόπος περὶ τὸν Πειραιᾶ ἠδικοῦντο ἢ ναῦται, ἤ τινες τῶν ἐξεταζομένων ἐν τῷ Πειραιεῖ. ἐκλήθη δὲ Μουνυχία, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος παραφέρων τὰ Ἑλληνικὰ λέγων, ὡς ὅτι Θρᾷκές ποτε στρατεύσαντες κατὰ τῶν οἰκούντων τὸν Μινύϊον Ὀρχομενὸν τὸν τῆς Βοιωτίας, ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκεῖθεν. οἱ δὲ ἐξαναςάντες ἦλθον εἰς Ἀθήνας ἐπὶ Μουνύχου βασιλέως. ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς οἰκῆσαι τὸν τόπον τοῦτον, τὴν Μουνυχίαν, ὅστις οὕτως ὠνομάσθη. 18. (155. 47.) ἀποστολεῖς ὄνομα ἦν ἀρχῆς παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἔργον ἔχουσα πρὸς τὸ φροντίζειν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως πρὸς τὸ ταχέως ἐξελθεῖν.

263. 27. (156. 21.) τὸ νόμιμον τοῦτο λύει τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ. ἐκείνου γὰρ λέγοντος, ὅτι ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν, οὗτος τῇ διανοίᾳ κέχρηται, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ τὰ ἑαυτοῦ ἀναλίσκειν δέδωκα τῷ δήμῳ, ἐν τῇ τειχοποιΐᾳ γὰρ ἐπέδωκεν, ὡς ἔγνωμεν.

264. 11. (156. 31.) τοῦτο ὡς ἀπὸ Αἰσχίνου λέγοντος, ὅτι ἀπατηθεῖσα ἡ βουλὴ ὑπ' αὐτοῦ ἐπῄνεσεν αὐτὸν, καὶ ἐστεφάνωσεν ὑπεύθυνον ὄντα. 13. (156. 47.) ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς] καὶ τοῦτο ὡς Αἰσχίνου.

266. 8. (157. 45.) νὴ Δία] οὐ τοῦτο πάλιν Αἰσχίνης κατηγορεῖ, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ νῦν αὐτὸς προστίθησιν, ἐπειδὴ θαῤῥεῖ ἑαυτῷ μὴ κεκλοφέναι.

268. 9. (159. 21.) κατὰ συγγραφὴν] λέγει κατὰ πρόσταξιν, οἷον ὡσανεὶ προσέταξας ἀνδριαντοποιῷ ἀνδριάντα ποιῆσαι κατά τινα ἐπιταγήν. οἷον ἐπιτάξας αὐτῷ, ὅτι βούλομαι εἶναι τὸν ἀνδριάντα τοιῶσδε, τὴν χεῖρα αὐτὸν ἔχειν τοιῶσδε, καὶ τοὺς πόδας τοιῶσδε, καὶ τὴν κεφαλὴν ὁμοίως, εἶτα μὴ δεξάμενος αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα, ὥσπερ ἐπέταξας, ἐνεκάλεις ὕστερον τῷ ἀνδριαντοποιῷ.

269. 2. (159. 46.) εὐθύναις] εὔθυνα ἦν ὧν δημοσίᾳ τις ἐπιστεύθη. γραφὴ δὲ κυρίως ἡ ἐπὶ τῶν παρανόμων. κρίσις δὲ ἡ ἐπὶ ἐγκλημάτων. 9. (159. antepen.) ζητοῦσί τινες, καὶ ποῦ ἐςιν ἡ ἀπόδοσις τούτου τοῦ κώλου. οὐδὲν γὰρ ἐπήγαγε περὶ τούτου πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀπολογήσασθαι, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν, πάντες ἀπέσχον. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔφασκον, ὡς δεῖ ἐν ὑπερβάτῳ ἀναγινώσκειν, ἄλλοι δὲ διέστρεφον τὴν φράσιν ἐναλλάττοντες τοὺς συνδέσμους, ζητοῦντες στῆσαι τὴν ἀπόδοσιν. ἡμεῖς δὲ φαμὲν, ὡς ὅτι Ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν ἐμπεσὼν εἰς τὸ ἐξηγήσασθαι τοῦτο τὸ κῶλον, οὕτως αὐτὸ ἀν-

σεν, ὅτι ἀποθύμως ὁ Δημοσθένης ἐνταῦθα οὐδὲν ἐπήγαγε. 17. (160. 13.) οὗτοι οἱ τρεῖς διαβεβόηντο ἐπὶ δικαιοσύνῃ.

270. 5. (160. 50.) οὐκ ἀπορῶν δὲ] ὃ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι οὐκ ἀπορῶ τοῦ εἰπεῖν πολλὰ κατὰ σοῦ, ἀλλ' εὐπορῶν ἐν τούτῳ, δοκῶ ἀπορεῖν ἐν τῷ μὴ εἰδέναι με, ποῖον πρῶτον προτάξω αὐτῶν τῶν πολλῶν. 7. οὗτος ὁ Ἐλπίας χαμαιδιδάσκαλος ἦν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὑπόσχολον ἔχων τὸν πατέρα τοῦ Αἰσχίνου. 14. (160. ult.) τῆς καλῆς ταύτης ἐργασίας] κατ' εἰρωνείαν. λέγει γὰρ τῆς πορνείας. 8. πέδας καλεῖ τὰς χοίνικας. (sic.) 20. (161. 7.) οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται] ἵνα λέγῃ τοῖς προδόταις. τοῖς τοιούτοις δὲ καταρᾶται ὁ δῆμος διὰ τοῦ κήρυκος. 21. (161. 10.) δεῖ λαβεῖν τὸ μὲν α ὀψὲ, ὥσπερ διηγουμένου, τὸ δὲ β, ὡς κατ' ἐρώτησιν, καὶ ὡς ἐκπληττομένου, ὅτι ἐλησμόνησεν εἰπεῖν. τὸ ἐχθὲς μὲν οὖν καὶ τὸ πρώην ἀντὶ τοῦ ὀψέ. κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ ἦν. 22. (161. 16.) δύο συλλαβὰς προσθεὶς] μίαν μὲν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, μίαν δὲ εἰς τὸ ὄνομα τῆς μητρός.

319. 17. οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς] παροιμία ἐστὶν ἐλλειπτικῶς λεγομένη. προσυπακουστέον οὖν ἔξωθεν τὸ ἀγκύρας.

320. 2. οὗτος] ἀντὶ τοῦ τοιοῦτος.

321. 25. περίδειπνον] ἡ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσιν ἑστίασις γενομένη.

AD ORAT. DE FALSA LEGATIONE.

341. 1. (194. 32. et 41.) συγκρουστικὸν εὐθὺς τὸ προοίμιον ἐκ διαβολῆς τοῦ τε ἀντιδίκου καὶ τῶν συνηγόρων αὐτοῦ, οἷον τοῦ Εὐβούλου καὶ τῶν περὶ αὐτόν. ἀεὶ γὰρ ὁ Εὔβουλος ἐπολέμει τῷ Δημοσθένει ἀπὸ τῆς αἰτίας τῆς κατ' Ἀρίσταρχον, ὡς ἔγνωμεν ἐν τῷ κατὰ Μειδίου. 3. ἑωρακότες ὅτι] κατασκευὴ τῆς προτάσεως. ἄρτι ἀντὶ τοῦ πρὸ [F. deest ὀλίγου]. τοὺς συνηγόρους λέγει τοῦ Αἰσχίνου. 5. (195. 2.) τὸ δεήσομαι συμπέρασμα τῆς προτάσεως. 7. (195. 3.) τὸν ἄνδρα] τὸν Εὔβουλον λέγει. οὐκ ὀνομάζει δ' αὐτὸν φανερῶς. 9. ἀντιπαρατίθησιν ὅπως ἀφελεῖτο (sic) αὐτοῦ. [F. ὠφελεῖ τὰ αὐτοῦ.] τὰ δὲ Αἰσχίνου πῶς βλάπτει. 10. (21.) ἡ εὐθεῖα τοῦ πλήθους οἱ παράκλητοι ἀπὸ τοῦ ὁ παράκλητος. λέγει δὲ τοὺς ἐκ παρακλήσεως ἐλθόντας συνηγορῆσαι, ἀλλ' οὐ τοῦ δικαίου ἕνεκεν. 13. (35.) τοὺς μὲν οὖν ἄλλους] β προοίμιον. τοὺς μὲν ἄλλους εἰλημμένον καὶ αὐτὸ διαβολῆς τοῦ Αἰσχίνου ἐκ παραθέσεως ἑτέρων προσώπων. 15. (27.) ἀειλογία ἐστὶ τὸ ἀεὶ προτείνεσθαι λόγον, καὶ λέγειν, τίς ἡμῶν κατηγορεῖ; τοῦτο δὲ ποιοῦσιν οἱ συνειδότες, ὅτι, ὁσάκις κρίνονται, καθαροὶ τοσαυτάκις καὶ θαυ-

μάζονται. φησὶ δὲ ὁ Γενέθλιος, ὅτι πεποίηται ἡ λέξις τῷ ῥήτορι τῆς ἀειλογίας. σπανίως γὰρ εὑρίσκεται παρ' ἄλλῳ. 16. πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν] κατασκευὴ καὶ συμπλοκή. 18 τὸ ἀνήρηκεν ἀντὶ τοῦ ἄτιμον ἐποίησε τὸν Τίμαρχον. β γὰρ κατήγοροι ἐπέστησαν Αἰσχίνου, ὅ τε Δημοσθένης καὶ Τίμαρχος. καὶ τὸν μὲν Τίμαρχον παρεγράψατο ὡς ἡταιρηκότα, πρὸς δὲ τὸν Δημοσθένην ἐγράψατο ἀπολογίαν πρὸς τὴν κατηγορίαν τοῦ λόγου.

342. 2. (195. 56.) γ προοίμιον μεταληπτικὸν ἢ ἀπὸ τοῦ χρόνου. ἔστι δὲ ἡ σύνταξις οὕτως· ὅπερ δὲ φοβοῦμαι καίπερ ὑπειληφὼς ὅ ἐστι θαῤῥῶν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ὅπερ προεῖπε τοῦτο φράσω, φησί, πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποτρέψομαι. διὰ τί δὲ εἶπε φοβοῦμαι; ἐπειδήπερ ἔμελλεν ὥσπερ ἐλέγχειν τοὺς δικαστὰς μὴ σφόδρα προσέχοντας τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἐπιλανθανομένους τῷ χρόνῳ· καίπερ οὖν, φησί, φοβούμενος τοῦτο, οὐκ ἀποτρέψομαι εἰπεῖν τῷ φόβῳ τῷ πρὸς ὑμᾶς. γράφεται δὲ καὶ ἀποκρύψομαι. 11. τὸ ἐμπεποιήκη ὑποτακτικῆς ἐστιν ἐγκλίσεως παρακειμένη καὶ ὑπερσυντελὴς, ἐὰν ἐμπεποιήκω, ἐὰν ἐμπεποιήκῃ. διὸ καὶ ὑποτακτικὸν ἔχει προσγραφόμενον τὸ ι. ibid. συμπέρασμά ἐστι τὸ προοίμιον. ὡς γὰρ ὡμολογημένην λαβὼν τὴν πρότασιν οὐκ εἶπεν κατασκευὴν, εὐθὺς δὲ εἰσβάλλει εἰς τὴν προκατασκευὴν ἀπὸ τοῦ εἰ σκέψασθε (sic) παρ' ὑμῖν. 18. (197. 47.) καλῶς ἐπήγαγε τὸ ἀδωροδοκήτως μετὰ τὰ ὅλα ὡς ἰσχυρότερον. ἀεὶ γὰρ ἐν τοῖς ἄκροις τάττεται τὰ ἰσχυρά. τὰ δὲ ἥττονα καὶ ἀσθενῆ ἐν τῷ μέσῳ. ἐπεὶ πρὸς ἕκαστον τῶν προειρημένων ἐστί τις αὐτῷ ἀπολογία, οἷον ἐπὶ τῆς ἀπαγγελίας, ὅτι ἠπατήθην ὑπὸ Φιλίππου· ἐπὶ τοῦ πεῖσαι, ὅτι ἀγνοῶν οὕτως ὑμᾶς ἔπιθον (sic) ὡς νομίζων τὰ παρ' ἐκείνου εἶναι ἀληθῆ· τὸν χρόνον, ὅτι ἄκων ἐβράδυνα ἢ διὰ νόσον, ἢ δι' ἄλλο τι. ἐπὶ δὲ τοῦ δωροδοκεῖν οὐδὲν ἔχει ἔτι εἰπεῖν.

343. 23. (198. 6.) πληρώσας τὴν προκατασκευὴν εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν προκατάστασιν.

344. 12. (199. 20.) τοὺς καλοὺς λόγους] οὐκ ἔστιν ὡς ἐν εἰρωνείᾳ, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν. ὕστερον γὰρ μέλλει ἐπιφέρειν τὸ κατ' εἰρωνείαν. 14. (15.) Ἱερώνυμον] προδότην τινὰ λέγει Ἀρκάδων ἐναντιούμενον αὐτῷ ἐν Ἀρκαδίᾳ περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Φίλιππον, μαθητὴν γενόμενον Ἰσοκράτει (vel Ἰσοκράτους).

345. 16. (200. 11.) δεῖν] ἀντὶ τοῦ ἀναγκαίους εἶναι. 17. (19.) μετρίους] ἀντὶ τοῦ φιλανθρώπους. 26. (26.) ἰστέον, ὅτι σοφίζεται ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ. ὁ μὲν γὰρ Αἰσχίνης . . . . amputata τεσθαι αἰνιττόμενος τοὺς ἐν Σικελίᾳ μόνους. οὐ γὰρ ἔλεγε περὶ πάντων τῶν προγόνων. ὁ δὲ ῥήτωρ τῷ καθολικῷ ὀνόματι τῶν προγόνων διαβάλλει τὸν λόγον.

346. 9. (12.) τὸ εἶδος τοῦ λόγου περιβλητικὸν κατὰ μέθοδον. τὸ γὰρ ἀναστρέφειν τὰ πράγματα καὶ τὰ δεύτερα πρῶτα λέγειν, εἶτα ἐπεμβάλλειν τὰ πρῶτα, περιβολῆς ἴδιον. 14. (48.) ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστόδημον λέγει καὶ Νεοπτόλεμον καὶ τού-

των ἕτερα τὴν Θρᾴκην λ . . . . 16. (51.) πρῶτον γὰρ ἔδει εἰσελθεῖν ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα ἐν τῷ δήμῳ. 20. (58.) οὐ λέγει περὶ πάντων τῶν πρέσβεων, ἀλλὰ περὶ τῶν αἰτίων. 27. (201. 19.) Θηβαίων καὶ Φωκέων πολεμ . . . . amputata μᾶλλον ἱεροσύλησαν τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἥπερ οἱ Φωκεῖς, εἰ καὶ οἱ Φωκεῖς κατὰ τὸ ἀληθὲς τοῦτο πεποιήκασιν. πρῶτοι γάρ, φησίν, ἐπεχείρησαν οἱ Θηβαῖοι τοῦτο ποιῆσαι, καὶ οὐδὲν ἧττον ἠσεβήκασιν οἱ βεβουλευκότες τῶν ταῖς χερσὶν διαπραξάντων, ὡς ἐπιφέρει μετὰ μικρὸν λόγον μακρόν.

347. 25. (45.) Scholium a verbis ἄλλο ἐστὶν ἐπικ . . . . . totum erat ita abrasum, ut paucae quaedam reliquiae agnosci possent. Quare non potui exscribere, etiamsi voluissem. De sinebat in verbis καὶ ἐπὶ ἰδιωτῶν τοῦτο ἐγίνετο. Paucas quasdam varietates solummodo annotabo, quas potui dignoscere. vers. 50. Parisinae ὅταν πόλις, et vers. 52. ἐβούλετο, et 53. ἐκήρυττε χρήματα κατ' αὐτοῦ τῷ βουλομένῳ. ult. (55.) τοῦτο ὥσπερ ἠθοποιΐα ἐστὶν ὡς ἀπὸ τῶν Εὐβοέων λεγόντων πρὸς τὸν Αἰσχίνην καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις, καὶ πῶς εὑρέθησαν αὐτοὶ οἱ πρέσβεις ἐν τῇ Εὐβοίᾳ; λέγομεν, ὅτι δι' αὐτῆς παρῆλθον ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. οὐ γὰρ ἠδύναντο διὰ τῆς Βοιωτίας ἐπανελθεῖν διὰ τὴν ἔχθραν, ἣν εἶχον πρὸς τοὺς Θηβαίους. ἦσαν δὲ οἱ Εὐβοεῖς Ἀθηναίων ἀποστάντες ἀπὸ τῶν ὑστέρων Θουκυδίδου μέχρι τοῦ νῦν χρόνου.

348. 10. (202. 19.) παραγραφικὸν λύει, καὶ διὰ τί οὐκ ἀντέλεγες; 14. καθάπτεται τῶν πολιτῶν . . . . . φενακίζουσιν τὴν πόλιν ἐπίστευον, τὸν δὲ φιλόπολιν καταγέλαστον ἐποίουν. 16. καθαψάμενος τῶν πολιτῶν πάλιν αὐτοὺς θεραπεύει. 25. (16.) πληρώσας τὴν διήγησιν εἰσβάλλει ἐντεῦθεν εἰς τὸ ᾱ κεφάλαιον τοῦ στοχασμοῦ, ὅπερ ἐστὶ τὸ παραγραφικόν. λαμβάνει δὲ αὐτὸ ἀπὸ χρόνου, οἷον καὶ διὰ τί μὴ τότε ἀντέλεγες;

349. 25. (33.) πληρώσας τὸ παραγραφικὸν εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ β̄ κεφάλαιον τοῦ στοχασμοῦ, ὅπερ ἐστὶν ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις.

350. 6. (203. 22.) διὰ τοῦ εἰπεῖν ἠβουλήθη ἐσήμανεν τὴν βούλησιν. τὴν γὰρ δύναμιν εἰπὼν ἐπήγαγε τὴν βούλησιν. alio loco (15.): διὰ τί ἐπ' ἐλάχιστον χρῆται νῦν τῇ βουλήσει; λέγομεν, ὅτι τεχνικῶς τοῦτο ποιεῖ. βούλεται γὰρ αὐτὴν τηρῆσαι ἐν τῷ β̄ στοχασμῷ. β̄ γὰρ ἐμπίπτει μεταξὺ τοῦ λόγου ἀπ' ἀντιθέσεως, οἷον καὶ πόθεν δῆλον, ὅτι ταῦτα ἠβουλόμην ποιεῖν. 17. (44.) εἰσβάλλει ἐπὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν, πληρώσας τὸ δυνάμεως (videbatur: nam e summa parte erat hic versus amputatus). προβούλευμα δὲ λέγει τὸ ἀκοῦσαι τὴν βουλὴν πρὸ τοῦ δήμου Δημοσθένους κατηγοροῦντος τοῦ Αἰσχίνου καὶ τῶν ἄλλων πρέσβεων παραπρεσβείαν καὶ κατη . . . . [non poteram agnoscere, sed non erat id, quod est in vulgata, πα-

ταψηφίσασθαι] ὡς ἀδικησάντων καὶ γράψαι καὶ ψήφισμα ἵνα αὐτῶν τῶν βουλευτῶν, ὥστε μὴ κληθῆναι εἰς τὸ πρυτανεῖον πρὸς δεῖπνον. αἰεὶ (sic) γὰρ οἱ πρέσβεις ἐπανερχόμενοι ἐκαλοῦντο εἰς δεῖπνον ἔθει τινὶ τιμῆς χάριν. τοῦτο οὖν παραφέρει εἰς ἔλεγχον αὐτῶν τῆς προδοσίας, ὅτι ὡς προδοτῶν καταγνοῦσα ἡ βουλὴ οὐκ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς δεῖπνον.

351. 5. (204. 14.) λύει οὖν τοῦτο διλημμάτῳ σχήματι, ὅτι εἰ μὲν πάντες οἱ πρέσβεις ταὐτὰ ἐπρεσβεύομεν, ὅ ἐστιν, εἰ πάντες ἐγενόμεθα προδόται, δικαίως ἂν πάντες οὐκ ἐκλήθημεν, εἰ δὲ παρεπρέσβευσαν, διὰ τοὺς παραπρεσβεύσαντας συνέβη καὶ τοὺς ἄλλους μὴ κληθῆναι. 20. (26.) ἐντεῦθεν ἄρχεται τῶν σημείων, ὅπερ κεφάλαιον καλεῖται ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους.

352. 12. ἀπολειφθεὶς ἡμῶν] ἀντὶ τοῦ χωρισθεὶς ἡμῶν. 17. (205. 25.) ἤδη ἔγνωμεν ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς, ὅτι αἱ δύο πόλεις αὗται Θετταλίας ἐστασίαζον πρὸς ἑαυτάς, ἡ μὲν Φάρσαλος φίλη οὖσα τοῦ Φιλίππου, ὁ δὲ Ἅλος τῶν Ἀθηναίων.

353. 11. (52.) οὐδὲ γρὺ] ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὅλως. εἴρηται δὲ τὸ γρὺ τὸ μικρὸν ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ ῥύπου τοῦ γινομένου ἐν τοῖς ὄνυξιν, τοῦ οὕτω καλουμένου. 22. (ult.) ὃ τοίνυν μέγιστον] ἀποκοπὴ τὸ σχῆμα ἀντὶ τοῦ ἀκούσατέ μου.

354. 11. (206. 1.) ἐπαγγείλασθαι] ἀντὶ τοῦ
amputata
αἰτῆσαι. 17. (39.) λύσις ἰσχυρ . . . . σαν. εἶτα λύει αὐτὴν σχήματι διλημμάτῳ. ἔμελλε κατὰ τὸ ἀληθὲς ταῦτα ποιεῖν ὁ Φίλιππος, ἢ οὔ. εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἔμελλε ποιῆσαι, ἀλλὰ σὺ ἠπάτας, εἰκότως ἐφλυάρεις ταῦτα ἀπατῶν ἡμᾶς, εἰδώς, ὅτι οὐ γενήσεται. εἰ δὲ διὰ τὸ προαίσθεσθαι (sic) κεκώλυται, διὰ τί μὴ ἐσιώπας; εἰ μὲν γὰρ ἐγίνωσκες, ὅτι, ἐὰν καὶ ἀκούσωσιν οἱ Θηβαῖοι, οὐ δυνήσονται φυλάξασθαι, ὡς ὄντες ἀσθενεῖς, τί οὖν μὴ διεφθάρησαν; εἰ δὲ ἐγίνωσκες, ὅτι ἰσχυροί εἰσι, καί, ἐὰν προακούσωσι, φυλάττονται, τί ἐφλύαρεις; ult. (antepen.) ἐσπαθᾶτο] ὑφαίνετο, κατεσκευάζετο, ἢ ἐπεδαψιλεύετο, ἀπὸ τοῦ σπαθᾶν καὶ πολλὴν κρόκην ἐμβάλλειν τῇ ἐσθῆτι, ὡς ἔχομεν τὴν χρῆσιν παρ' Ἀριστοφάνει ἐν ταῖς Νεφέλαις· ὦ γύναι, λίαν σπαθᾷς.

355. 7. (ult.) σιωπᾶν] Primus huius scholii versus est amputatus. Supersunt adhuc haec: εἴπερ ἐμέλλομεν αὐτοὺς σῶσαι καὶ μὴ τὸ (sic) ἐκσπόνδους ἀφεῖναι καταστρέψασθαι. 15. (207. 3.) ἐπειδὴ ὥσπερ ἐδόκει ἀπεύχεσθαι τὰ ἀγαθὰ τῇ πόλει τῷ μὴ προσδοκᾶν. 20. (7.) οὐ νῦν ὀφείλεις ἀποστῆναι τοῦ δοκεῖν κεκοινωνηκέναι ἡμῖν τῆς πρεσβείας, ἀλλὰ τότε ἀφίστασο, καὶ μὴ προσποιήσῃ κοινωνεῖν ἡμῖν, ὅταν ταῦτα γένηται, καὶ ἡμεῖς μέλλομεν (sic) στεφανοῦσθαι διὰ ταῦτα. 27. (57.) μετὰ ταῦτα] μετὰ τὸ σκῶψαι.

356. 3. τὼ χεῖρε] ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν Φωκέων. 6. (ult.) ὅσων] ὅσων ἔγραψε, φησίν, ὁ Φιλοκράτης περὶ τοῦ Φιλίππου. 10. (208. 1.) εἴποι ἄν τις, ὅτι ἐναντιοῦται ἑαυτῷ λέγων, ἀλλ'

οὐδὲν ἐπηγγέλλετο. λέγομεν, ὅτι αὕτη λύσις ἐστὶ τοῦ ἐναντίου, ἵνα, ὅταν λέγῃ τὸ οὐδὲν ὑπισχνεῖτο, νοήσωμεν ὡρισμένως, ὅταν δὲ λέγῃ, ὅτι ὑπισχνεῖτο, ἵνα λάβωμεν, ὅτι ἀορίστως. 19. διὰ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Αἰσχίνου. 22. (6.) τοῦτο, φησί, τεχνικῶς ἐξεῦρεν· παρέδωκε γὰρ τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν εὐφημίαν τῷ κοινῷ ὀνόματι χρησάμενος τῶν Ἀμφικτυόνων. penult. (14.) ὁ Πρόξενος στρατηγὸς ἦν Ἀθηναίων, διέτριβε δὲ περὶ Πύλας ἐπιτηρῶν τὴν Φιλίππου πάροδον.

357. 2. (208. 28.) πωμάλα] ὑφ' ἓν ἀναγνωστέον. λέγουσι δὲ, ὅτι Συρακοσίων εἶναι τὴν φωνὴν, ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς. ἔμαφον δὲ αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τῶν φυγάδων.

358. 14. ἰστέον, ὅτι πολλὰ χρώματα λέγει, ἐπειδὴ πολλὰ καὶ τὰ σημεῖα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μερικά· ἐκεῖνο δὲ κυριώτερον καὶ πρὸς τὸ ἔγκλημα τὸ κατὰ Φωκέας τὸ τῆς ἀπάτης. 20. εἰ γὰρ ἠβουλήθη, φησὶν, ἡ τύχη εὐεργετῆσαι ἡμᾶς διὰ τοῦ ἀνελεῖν τὸν Φίλιππον, ἄχρηστος αὐτῆς γίνεται ἡ δωρεά, ὡς εἰ ἔλεγεν, προδόται καὶ τῆς τύχης γεγενήμεθα.

359. 4. λογιοῦμαι] ἀντὶ τοῦ ἀπαριθμοῦμαι. 6. (210. 30.) ἀριθμοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἕως τῆς ιβ, ὡς ἡμεῖς, ὡς ἔχομεν τὴν χρῆσιν ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, ἐν οἷς λέγει, ια καὶ ιβ τὸν νόμον εἰσήνεγκεν τὸν τῶν Κρονίων. εἶτα λοιπὸν οὐκέτι ὁμοίως ἡμῖν, ἀλλὰ κατὰ προσθήκην ἀριθμοῦσιν, οἷον οὕτως, τρίτη ἐπὶ δέκα, τετάρτη ἐπὶ τὰ πλείονα προτιθέντες (sic) τὰ ἥττονα, ἕως ἁπλῶς τῆς εἰκάδος. εἶτα λοιπὸν ἀπὸ τῆς ᾱ καὶ εἰκάδος ἐξ ὑποστροφῆς λέγοντες τὴν ᾱ καὶ εἰκάδα ὑστέραν δεκάτην, καὶ τὴν β̄ εἰκάδα ἐνάτην, καὶ τὴν γ̄ εἰκάδα η̄, καὶ ὁμοίως οὕτως ἕως τριακάδος, ἐπειδήπερ, ὡς ἔγνωμεν, κατὰ σελήνην ἀριθμοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀπὸ τῆς ᾱ καὶ εἰκάδος τὰ πλεῖστα αὐτῆς φῶτα μειούμενα φαίνεται. τὸ δὲ γ̄ ἐπὶ δέκα καὶ τὰς ἄλλας ἕως εἰκάδος Ἀττικῇ συνηθείᾳ λέγουσιν. ἃς δὲ εἴπαμεν λέγεσθαι ἐξ ὑποστροφῆς, ταύτας καὶ φθινούσας καλοῦσι μετὰ τοῦ προσθεῖναι τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἀπὸ ᾱ ἀρξαμένης, οἷον ᾱ φθίνοντος, καὶ β̄ ἀκολούθως, ἀεὶ χρήσασθαι τῇ προσθήκῃ, ἐπειδήπερ, ὡς εἴπαμεν, φθίνειν ὥσπερ καὶ φθείρεσθαι δοκεῖ τὰ φῶτα. τὴν δὲ τριακάδα καλοῦσιν ἕνην τε καὶ νέαν.

360. 5. αὐτὸ συμβαίνει] ἀντὶ τοῦ ἀκριβῶς. 11. (211. 15.) ἄρδην] ἀντὶ τοῦ παντελῶς. παρὰ τὸ αἴρειν δθ (sic) καὶ λαμβάνειν ἐν εἱρκτῇ.

361. 19. (212. 5.) διατύπωσις τὸ σχῆμα, ὅταν ὥσπερ διατυποῖ καὶ εἰς ὄψιν ἄγει τὰ πράγματα διὰ τῶν λόγων. διαφέρει δὲ ἡ διατύπωσις τῆς ἐκφράσεως τῷ τὴν μὲν διατύπωσιν διὰ πάθος τι λέγεσθαι, τὴν δὲ ἔκφρασιν ὥσπερ διήγημά τι εἶναι. 26. (46.) μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον κατακρατήσαντες ἰσχυρῶς οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν Ἀθηναίων προέθεντο ψῆφον περὶ τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἰδίοις συμμάχοις, ὥστε ἀποκρί-

νασθαι ἕκαστον, τί βούλεται παθεῖν τοὺς Ἀθηναίους. εἶτα Εὐανθός τις Θηβαῖος ἐψηφίσατο, τὴν μὲν πόλιν αὐτῶν κατασκαφῆναι, τὴν δὲ χώραν μηλόβοτον γενέσθαι, ἵνα ἐκεῖ νέμωνται τὰ πρόβατα τῶν Βοιωτῶν. οἱ δὲ Φωκεῖς, ὄντες καὶ αὐτοὶ τότε ὑπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀντέλεξαν, συμβουλεύοντες μὴ ἑτερόφθαλμον τὴν Ἑλλάδα ποιῆσαι, αἰνιττόμενοι, δύο ὀφθαλμοὺς εἶναι τῆς Ἑλλάδος, τήν τε Ἀθηναίων πόλιν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων. καὶ οὕτω πεισθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ κατέσκαψαν λοιπὸν τὴν πόλιν.

363. 21. (213. 18.) βούλεται λεληθότως δόγματα ἀνύσαι ἐνταῦθα Πλατωνικά, ὅτι περὶ ὧν δυνάμεθα πρᾶξαι, καὶ ἐν ἡμῖν τοῦτο, οὐ δεῖ ἀφέντας ἡμᾶς τὸ πράττειν σχολάζειν ταῖς εὐχαῖς, ἐν οἷς δ' οὐ δυνάμεθα, δεῖ εὔχεσθαι, οἷον, εὐτυχεῖν, ὑγιαίνειν. 27. (214. 1.) ἰστέον, ὅτι πληρώσας τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐπὶ τὰς ἀντιθέσεις αὐτοῦ τοῦ Αἰσχίνου μετέρχεται. πρῶτον γὰρ ἔδειξε τὰ σημεῖα τὰ αὐτοῦ οἷς κατηγορεῖ, εἶτα καὶ τὰ ἀντιλεγόμενα ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου θέλει λῦσαι. οὐ γὰρ δεῖ μόνον τὰ ἴδια συνιστάναι, ἀλλὰ καὶ ἐκβάλλειν τὰ παρὰ τῶν ἀντιδίκων. χωρεῖ οὖν ἐπὶ τὰς ἀντιθέσεις αὐτοῦ τοῦ Αἰσχίνου ὁμοῦ γ̄ οὔσας, οἷον περὶ Λακεδαιμονίων καὶ περὶ Φωκέων καὶ Ἡγησίππου, καὶ τὰς μὲν Λακεδαιμονίων καὶ Ἡγησίππου μεταστατικὰς οὔσας, τὴν δὲ Φωκέων ἀντεγκληματικήν.

364. 15. (67.) οὐ λέγει τὴν πᾶσαν, ἀλλ' ἃς κατέσκαψαν οἱ Θηβαῖοι μὴ βουλομένας αὐτοῖς ὑπακούειν. φημὶ δὴ Θεσπιὰς καὶ Πλαταιάς. κατέσκαψαν δὲ αὐτὰς ἰσχύσαντες μετὰ τὰ ἐν Λεύκτροις.

365. 11. ἀντὶ τοῦ τοὺς Λακεδαιμονίους φίλους ποιήσωνται. 19. τὸ ἀντιστατικόν ἐστι κεφάλαιον τῆς ἀντιστάσεως. ἔστι δὲ καὶ ἐνθύμημα ἀντιστατικόν. διαφέρει δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀντιστάσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματός ἐστι τὸ εὐεργέτημα, ἐν δὲ τῷ ἐνθυμήματι ἄλλο τὸ ἀδίκημα καὶ ἕτερον τὸ εὐεργέτημα.

366. 5. (216. 3.) τοῦτο εἶπε διὰ τὴν ἀντίθεσιν τὴν λέγουσαν, ὅτι ἔχετε τὴν Χεῤῥόνησον ἀντὶ Φωκέων. καὶ πρῶτον μὲν ἔλυσε λέγων, ὅτι ἀντὶ Φωκέων ἔχομεν τὴν Χεῤῥόνησον· εἴχομεν γὰρ αὐτὴν καὶ ἤδη σωζομένων. εἶτα καὶ ὅτι νῦν οὐδὲ τὴν Χεῤῥόνησον ἔχομεν ἀσφαλῶς· κινδυνεύει γὰρ καὶ αὐτὴ ἀπολέσθαι ἀπολομένων Φωκέων. 6. . . . . ἔφη, ἐσώζοντο οἱ Φωκεῖς . . εἰς αὐτὴν τὴν Χεῤῥόνησον τούτων τῶν Φωκικῶν πόλεων (sic omnia). 8. (19.) τίς οὖν ἡ ταύτης περιουσία] τί οὖν χρηματεύει ὑμῖν τὸ σώζεσθαι τὴν Χεῤῥόνησον, ὁπότε ἀφῃρέθησαν οἱ φόβοι ἐξ αὐτῆς τῷ Φιλίππῳ τῷ βουλομένῳ αὐτὴν ἀδικῆσαι. 10. (24.) ἀντίθεσις μεταληπτικὴ ἀπὸ προσώπου. διαφέρει δὲ τῆς παραγραφῆς ἐν τῷ δοκεῖν ἑκατέρας ἐκβάλλειν τὰς κρίσεις, καθὸ ἡ μὲν παραγραφὴ παντελῶς ἐκβάλλει τὴν κρίσιν, ὅτι οὐ δεῖ περὶ τῶν αὐτῶν ἀγωνίζεσθαι, ἡ δὲ μεταληπτικὴ οὐ πάντως ἐκβάλλει τὴν κρίσιν, ἀλλὰ μεταλαμβάνει, ὅτι ἄλλως ἔδει αὐτὴν

γενέσθαι, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ προσώπου Δημοσθε (sic) μεταλαμβάνει καὶ λέγει, ὅτι οὐ σύ μου ὀφείλεις κατηγορεῖν, ἀλλ' οἱ Φωκεῖς οἱ παθόντες. 24. ἀντίπτωσίς ἐστιν' ἀντὶ τοῦ περὶ τῶν Ἀθήνησιν. pen. (217. 1.) παρῃρημένοι] ἀντὶ τοῦ ἀφῃρημένοι. ἡ δὲ σύνταξις πρὸς τὰ ἄνω· ὅτι διὰ τί Δημοσθένης μου κατηγορεῖ, Φωκέων δὲ οὐδείς.

367. 4. (6.) ἐν τοῖς ἄνω ἔλεγεν, ὅτι πάρεισιν ἐν ταῖς Ἀθήναις (sic) ἐπὶ τῷ συνηγορῆσαι μὲν τῷ Δημοσθε (sic) καὶ καταμαρτυρῆσαι τοῦ Αἰσχίνου. 14. (57.) ἵνα σημαίνῃ τὸν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν πόλεμον. 23. (pen.) ἰδίας] ἀντὶ τοῦ ἰδιωτικάς, ὅτι οὐ δημόσια μόνον χρήματα ἀνάλωσαν τότε, ἀλλὰ καὶ εἰσφορὰς ἐποιήσαντο ἐκ τῶν ἰδίων οὐσιῶν.

368. 16. (218. 1.) ψήφισμα Διοφάντου, οἷον τὸ θῦσαι τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τοῦ διῶξαι Φίλιππον. 18. ψήφισμα Καλλισθένους, οἷον τὸ σκευαγωγεῖν . . . . amputata. εἰς τοὺς Φωκέας. 23. θαυμάσια] ἐπὶ καλοῦ τέθεικε τὴν λέξιν.

369. 11. φανερῶς ἐνταῦθα προκαλεῖται τὸ κεφάλαιον τὸ λεγόμενον χρῶμα, εἰ καὶ διέσπαρται ἐν τῷ λόγῳ. 14. ἐκ παραθέσεως λύει τὴν ἀντίθεσιν πλείονα τὸν Φίλιππον λέγων κτησάμενον ἀπὸ τῆς εἰρήνης. 23. ἡ μὲν ἡμετέρα] λέγει δὲ τὴν εἰρήνην.

370. 15. διηγηματικῶς ἐνταῦθα.

371. 7. (219. 47.) εἰς ἑαυτὸν αἰνίττεται τῷ Φιλοκράτει. 18. ἐκδεξάμενοι] οἱονεὶ διαδεξάμενοι τοὺς περὶ τὸν Ἀριστόδημον εἰς τὸ φενακίσαι ὑμᾶς.

372. 1. ἐπὶ πολλῷ] λείπει κακῷ (sic. voluit τόκῳ). 20. (220. 19.) λύσις τοῦ χρώματος τοῦ περὶ (videbatur) τὰς ἐπαγγελίας. 24. (pen.) ἰστέον, ὅτι ἐκλείπει ἡ πιθανὴ ἀπολογία.

373. 17. (221. 6.) ἕως ὧδε ἐπλήρωσε τὸν πρῶτον στοχασμόν, καὶ ἄρχεται ἐντεῦθεν τοῦ β̄. δείξας γὰρ ἐν τῷ ᾱ, ὅτι ἀπώλεσε Φωκέας, καὶ ἐλθὼν ἕως τοῦ χρώματος, ἐμπεσόντος ἄλλου ζητήματος, ὅτι διὰ δῶρα ταῦτα ἐποίησεν. (hactenus: plura non habet Augustanus.) 26. ἡ σύνταξις. ἔστι δὲ τὸ νόημα παραγραφικὸν τοῦ β̄ στοχασμοῦ. ἐκ γὰρ τῶν παραλελειμμένων αὐτῷ παραγράφεται ἐξ ὧν ἔδει αὐτὸν ποιῆσαι καὶ οὐκ ἐποίησεν.

374. 8. εἰσαγγελία ἐστὶ τὸ παρέχειν εὐθύνας ὡς ὑπὲρ καταλύσεως τοῦ δήμου. 15. ἀσφαλῶς εἶπεν ἰδίᾳ. ἠδίκηνται γὰρ κοινῇ πάντες οἱ Ἀθηναῖοι νῦν παρ' αὐτοῦ, οὐ μέντοι ἰδίᾳ, ἀλλὰ γενικῶς. 27. τρὶς ἀντὶ τοῦ πολλάκις. ἔστι γὰρ ἀρτισμός, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ τρὶς μάκαρες Δαναοί.

375. 7. πρὸς τῷ μὴ σῶσαι Φωκέας καὶ Θεσπιάς, ὡς ὑπέσχετο, καὶ ἄλλα ἠδίκησε. προσεξηνδραπόδισε γὰρ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν, ὅπερ πάλιν συνέφερε Θηβαίοις, ἐπειδὴ αὗται ἦσαν αὐτῶν ἀφεστηκυῖαι. 26. (223. 21.) ἐν ἤθει τοῦτο ἀναγνωστέον. εἰσβάλλει εἰς τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν. βού-

λεται δὲ εἰπεῖν, ὅτι εἰ μὴ ἦν τὰ πράγματα καταμαρτυροῦντα αὐτοῦ βασάνους καὶ τὰ τοιαῦτα. (hactenus.)

376. 8. (224. antepen.) ἅπερ εἰλήφει ἀπὸ Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ Φιλίππου, ἀντικατήλλασσεν εἰς Ἀττικὰ νομισμάτια, ἵνα ἔχῃ ταῦτα ἀναλίσκειν εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας.

377. 5. (225. 8.) ὁ μὲν] ἀντὶ τοῦ ἐγὼ Δημοσθένης. ibid. ὁ δὲ] εἷς τῶν πρέσβεων, τοὔνομα Ἰατροκλῆς, οὐ παρῆν. ibid. τῷ δὲ] τῷ Φρύνωνι λέγει. οὗτος γὰρ ἐποιήσατο κηδεστὴν ἑαυτῷ τὸν Φίλιππον, ἐκδοὺς ἑαυτοῦ υἱὸν τῷ Φιλίππῳ. 11. (20.) ὅτι κἂν ὑμεῖς αὐτὸν ἐάσητε (sic) τῆς τιμωρίας, αὐτὸς οὐκ ἀφίσταται τῆς Φιλίππου φιλίας. 15. καὶ τίς μου] ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις ἐνταῦθα πάλιν.

378. 3. ἀπόκριναι] δύο βήματα ἦν, τοῦ κατηγόρου καὶ τοῦ ἀπολογουμένου, καὶ τοῦ ἑνὸς λέγοντος ἐκαθέζετο ὁ ἕτερος, ἕως οὗ εἴπῃ. τὸ δὲ ἀπόκριναι εἰπὼν οὐκ ἀπέδωκεν, ἀλλ' εὐθὺς πρὸς ἄλλο ἐτράπη. λέγομεν, ὅτι πρὸς τὸ ἀνώτερον πάλιν ἀπέδωκεν οἷον τῇ προνοίᾳ αὐτῇ ησχτ ς φιλοκρ α (est ὑπὲρ τοῦ Φιλοκράτους). 5. διὰ Τίμαρχον λέγει, διότι κατηγόρησεν ἀνδρὸς γέροντος ὡς ἡταιρηκότος. 7. αἱρεῖς] ἀντὶ τοῦ νικᾷς. παροξυτόνως ἀναγνωστέον. [Sed tenendum, novam manum καὶ ac- perscripsisse: vetus enim manus ὀξυτόνως solummodo scripserat. Pari modo in texto vetus manus dederat αἵρεις, nova correxit αἱρεῖς.] 10. (226. 39.) δοκεῖν] ἀντὶ τοῦ φαίνεσθαι. 14. (47.) ὅτι τὸ αὖθις οὐκ ἐπὶ δύο λέγεται μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις. σημαίνει γὰρ τὸ πάλιν. 15. καλαῖς καὶ μεγάλαις] κατ' εἰρωνείαν. 18. τί διαφέρει ἐξωμοσία καὶ ὑπωμοσία. ἐξωμοσία μὲν γάρ ἐστιν ἡ παντελὴς ἄρνησις μεθ' ὅρκου, ὑπωμοσία δὲ ἡ ἔνορκος ἀναβολή, ὅταν ὀμνύῃ τις, ὅτι νῦν μὲν οὐ δύναμαι τόδε ποιῆσαι, ὕστερον δὲ αὐτὸ ποιήσω. διωμοσία δὲ ἡ γιγνομένη ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ὅταν ὄμνυσι καὶ ὁ κατήγορος καὶ ὁ φεύγων. αὕτη δὲ καὶ ἀντωμοσία λέγεται. 26. (53.) ὅτι τρεῖς ἐκκλησίαι τοῦ μηνὸς γ' χ [interpretor γίνονται] ὡρισμέναι. ἡ δὲ σύγκλητος οὐχ ὡρισμένη. pen. (56.) οἷον τὸ κατασκάψαι Φωκέας. ὅρα δέ, πῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν ἐνταῦθα, ὅτι καὶ τῆς τρίτης πρεσβείας καταφθείσης παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἔτι ἐσώζοντο οἱ Φωκεῖς.

379. 9. (pen.) ᾕρει] ἀντὶ τοῦ ἐλάμβανε καὶ ἐχειροῦτο. ἔστι δὲ ὡς ἀπὸ τοῦ αἱρῶ ῥήματος περισπωμένου. 12. (227. 3.) τί λέγεις] ἀποστροφὴ πρὸς αὐτὸν ὡς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. 14. (4.) ἔδει δὲ μένειν] τοῦτο ὡς ἀπὸ Δημοσθένους. τὸ δὲ πῶς οὖν κατ' ἐρώτησιν. 22. (11). ἐκκλησιάζουσιν] δηλονότι συνιόντων αὐτῶν ἢ περὶ τοῦ νεωρίου ἢ περὶ ἄλλου τινός. παρατήρησαι δὲ ἐκ τούτου, ὅτι, ὡς ἤδη ἔγνωμεν, οὐ μόνον ἐν Πυκνὶ ἐκκλησίαζον, ἀλλὰ πολλάκις ἐν Πειραιεῖ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις. καὶ λοιπὸν, ὅπου συνήγοντο, ἐκκλησία ἐκαλεῖτο, οὐχ ὅτι οἱ τόποι ἐκαλοῦντο ἐκκλησίαι, ἀλλὰ μόνον ὅτε συνήγετο ὁ

δῆμος, παρὰ τὸ αὐτὸν ἐκεῖσε ἐκκλησιάσαι. ἡ δὲ Πνὺξ ἐκαλεῖτο διὰ τὸ ἀεὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖ τὸν δῆμον ἐκκλησιάζειν.

380. 6. ἥρετο (sic est in texto)] ἀντὶ τοῦ ἡρέθη καὶ ἐχειροτονήθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. σχῆμα [an χρῶμα, nam non poterat discerni, ita locus erat obliteratus] δὲ λύει ἐνταῦθα. ἔμελλε γὰρ λέγειν ὁ Αἰσχίνης, ὅτι ῥᾷον ἔσχηκεν, ὕστερον δὲ τοῦτο ἐπρέσβευσα χειροτονηθεὶς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ τρίτῃ πρεσβείᾳ. λύει οὖν τοῦτο ὁ ῥήτωρ λέγων, ὅτι ἦν ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθεὶς, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. 9. ἰστέον, ὅτι ἐνταῦθα ἐνέπεσεν ἡ πιθανὴ ἀπολογία. ἔμελλε γὰρ λέγειν ὁ Αἰσχίνης, ὅτι καίτοι, εἰ συνῄδειν ἐμαυτῷ τὴν προδοσίαν, οὐκ ἐβάδιζον τότε πρὸς Φίλιππον, ἵνα μὴ γένωμαι κατάδηλος. λύει οὖν ὁ ῥήτωρ λέγων, ὅτι ἡ δωροδοκία οὐκ ἀφῆκεν ἰδεῖν τὸ δέον, ἀλλ' ἔκφρονα κατέστησε τοῦ γινώσκειν, ὅ τι ποιεῖς. ibid. (33.) ὅπερ ἔλεγεν ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅτι οὕτως αὐτὸν ἐμίσουν οἱ Θηβαῖοι, ὅτι (sic) καὶ χρήματα κατ' αὐτοῦ ἐπεκήρυξαν. 14. ἅπαντα ταῦτα (sic)] τὸ προφασίζεσθαι ἀῤῥωστεῖν καὶ τὰ ἐφεξῆς. 20. (48.) ἔθος ἦν κατὰ τὰ πάτρια πέμπειν τῷ Ἀπόλλωνι ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν Πυθίων τοὺς θεωροὺς καὶ τοὺς θεσμοθέτας, ἵνα μεῖζον ᾖ τὸ ἀξίωμα τῆς θυσίας. pen. (228. 1.) καὶ φιλοτησίας προὔπινεν] ἅπερ φιλεῖ γίγνεσθαι ἐν τοῖς συμποσίοις, τὸ δεξιοῦσθαι ἀλλήλους τοῖς ποτηρίοις, πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ ποτήρια χαρίζεσθαι τὸν βασιλέα οἷς προπίνει χρυσᾶ ὄντα. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ προπίνειν. ταῦτα πάλιν ὡς ἐγκλήματα καὶ σημεῖα προδοσίας πεποίηται.

381. 7. (9.) τὸ ψήφισμα] ὅπερ τις ἐψηφίσατο τῶν πολιτῶν, ὅτε ἐξωμόσατο Αἰσχίνης ἀῤῥωστεῖν. 9. τοὺς μάρτυρας] οἷον τοὺς συμπρεσβευτὰς τοῦ Αἰσχίνου τὴν τρίτην πρεσβείαν. 13. τοῖς συμμάχοις] φησὶ τῶν Φωκέων, ἵνα αἰνίξηται εἰς Ἀθηναίους. 27. τοῦτο εἶπε προλαβὼν, ὅτι οὐκ ἔπεμψαν ἐν τοῖς Πυθίοις οὔτε τοὺς θεωροὺς οὔτε τοὺς θεσμοθέτας.

382. 10. ὃς ἐκ πολέμου ποιούμενος εἰρήνην (sic)] εἰ γὰρ, φησὶ, καὶ ὁ Φίλιππος ἡμᾶς ἠδίκει, ἀλλ' οὖν γε εἶχέν τινα συγγνώμην, καθ' ὃ πολέμιος ἦν. 15. (52.) τάχα τοίνυν] ἀντίθεσις ἐπιλογική. χρησίμως δὲ ταύτην ἔπλασεν ὁ ῥήτωρ, ἵνα δείξῃ Φίλιππον μέγαν διὰ τοῦ λέγειν, ὅτι μέλλομεν αὐτὸν κινῆσαι πρὸς ὀργὴν, ἐὰν τὸν φίλον αὐτοῦ τιμωρηθησόμεθα (sic), ἵνα διὰ τούτου κινήσῃ τοὺς δικαστὰς πρὸς τὸ αἱρεῖσθαι μᾶλλον τιμωρήσασθαι τὸν Αἰσχίνην. 20. ἀναλώσας] τοῖς περὶ Ἀριστόδημον.

383. 4. (229. ult.) ἀντεῖπεν] ὡς ἐμοῦ ψευδομένου ἐφ' οἷς τε [sic. forte voluit τότε.] εἶπον. 6. (ib.) ἀσυνθετώτατον (sic)] ἀπὸ τοῦ τὰ συντεθειμένα εὐτάκτως κεῖσθαι. 14. τοὺς περὶ τὸν Αἰσχίνην ὁ Φίλιππος. τῷ βασιλεῖ δὲ λέγει τῷ Ἀρταξέρξῃ, πρὸν ὃν ἀνῆλθεν ὁ Τιμαγόρας καὶ ὁ Λέων πρεσβευταὶ, ὡς ἔγνωμεν.

384. 1. ἀντιπίπτον λύει, ἵνα μή τις εἴπῃ, καὶ διὰ τί μὴ

καὶ ἐπὶ τῶν Θηβαίων τὸ ὅμοιον ἐποίησε καὶ εἵλετο μᾶλλον τοὺς πρεσβευτὰς αὐτῶν μᾶλλον θεραπεύειν ἤπερ τὴν πᾶσαν πόλιν. 16. Φίλων] ὄνομα κύριον. 20. φίλοι καὶ ξένοι] ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό.

385. 5. Ὀρχομενὸς] ὀξυτόνως, ὡς Θεσπιαί. 12. ταῦτα ἐστιν, ἃ λέγει ὁ Αἰσχίνης κακοήθη ἀντίθετα εἶναι ἐν τῷ ἰδίῳ λόγῳ. ult. τὸ μὴ μετέχειν τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἄλλους τῆς εἰρήνης. τὸ δὲ πολλὰ ἔτι τὸ μέχρι τῶν ἐκγόνων εἶναι τὴν εἰρήνην.

386. 7. τριάκοντα μνᾶς] τὸ ἥμισυ οὗ ἐχαρίσατο τῷ Φιλοκράτει. 19. ἀντίθεσις μεταστατική.

387. 11. Ἡδυλείῳ] ὄρος Φωκίδος. 12. κακῶν Ἰλιὰς] ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν τὰ δεινότατα πασχόντων ἀπὸ τῶν ἐν Ἰλίῳ συμφορῶν. φησὶ δὲ ὁ Γενέθλιος, ὅτι ἐνήλλακται ἡ πτῶσις· ἔδει γὰρ εἰπεῖν Ἰλιάδος κακά. ult. ἀπῄρκεσαν] ἀντὶ τοῦ ἀπέπλευσαν, ἀπὸ τοῦ ἀπᾶραι.

388. 4. τὰ θαυμάσια] κατ' εἰρωνίαν.

389. 12. ἐκκλησία] ἐκ τῶν γ̄ ἐκκλησιῶν λέγει τῶν ὡρισμένων, ὡς ἤδη ἐκείνων προαναλωθεισῶν τῶν γ̄.

390. 1. Πέλλῃ] ἰστέον, ὅτι Πέλλη ἐκλήθη διὰ τὸ ὑπὸ βοὸς εὑρῆσθαι τὴν προσηγορίαν πέλλης τὸ χρῶμα, ὅ ἐστι τεφρώδες κατὰ τὴν Μακεδόνων φωνήν, ἢ παρὰ τοὺς πέλλας τοὺς λίθους κατὰ Μακεδόνων φωνήν. 5. θρυλοῦντος (sic)] ἠρέμα αὐτοῦ λέγοντος.

393. 17. εὕρηται τὸ διακωδων. . . . . amputata . . . . . . λακας διὰ κώδωνος, εἰ καθεύδουσιν. 22. εὐήθως] οὐ λέγει μωρῶς, ἀλλ' ἀκακούργως.

394. 2. τὸ διεκρούσατο ἀντὶ τοῦ ὑπερέθετο. 24. (237. 26.) ἀφῆκα λέγει amputata . . . . δωρεάν, ἅπερ ἐχαρίσατο τοῖς αἰχμαλώτοις.

395. 5. (40.) ἀντιπίπτον λύει, ἵνα μή τις εἴπῃ· ἀλλ' ἠδύνου (sic) καὶ ἐν τῇ β̄ πρεσβείᾳ ἐξομόσασθαι, ὥστε μὴ ἀπελθεῖν μετὰ τῶν πρέσβεων, ἀλλὰ ἰδίᾳ. ἐπάγει οὖν, ἀλλ' οὐκ ἦν μοι ἀσφαλὲς τὸ ἰδίᾳ ἀπελθεῖν καὶ πλανᾶσθαι ἐκεῖσε μὴ ἔχοντι τὸ ἀσφαλὲς τὸ ἀπὸ τῶν πρέσβεων. 7. (ult.) τί ἐστιν ἐξώλης καὶ προώλης; ἐξώλης ἐστὶν ὁ ἀπολούμενος ἐκ τῆς πατρίδος, προώλης ὁ πρὸ τῆς εἱμαρμένης τελευτῶν. 24. παράλληλα] ἀντὶ τοῦ παρατιθέμενα καὶ συγκρινόμενα.

396. 22. ὡς σχετλιάζων λέγει διὰ τὸ τοὺς πρέσβεις ἐξομόσασθαι μὴ εἰδέναι. 26. ἀνακεφαλαίωσις μερική.

397. 21. (239. 39.) ὅτι οὐκ ἔστι συγκατασκευαζόμενον . . . στοχασμοῦ, ἀλλὰ ἐμπίπτει amputata . . . . ὡς συγκατασκευαζόμενον διὰ τὸ ὥσπερ β̄ ἐγκλήματα εἶναι τὰ περὶ Θρᾴκην καὶ τὰ κατὰ Φωκέας. ἡμεῖς δὲ λέγομεν, ὅτι οὐκ ἀπὸ ἑνὸς ῥήματος δεῖ χαρακτηρίζειν πᾶσαν τὴν στάσιν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πλειόνων. εἰ γὰρ ἦν συγκατασκευαζόμενον, διὰ τί μὴ ἔταξε τὰ κατὰ Θρᾴκην μήτε ἐν τῇ διηγήσει, μήτε ἐν τοῖς ἀγῶσι;

λέγομεν, ὅτι εἰς σημεῖον μόνον τῆς προδοσίας λέγει τὰ κατὰ Θράκην, ὥσπερ καὶ ἄλλων σημείων ἐμνήσθη.

398. 15. ἀντίθεσις ἀναληπτική, ἥντινα λύει ὁ ῥήτωρ μεταληπτικῶς. τοῦ γὰρ Αἰσχίνου λέγοντος, ὅτι ἐξῆν μοι συμβουλεύειν, ἅπερ ἐνόμιζον εἶναι συμφέροντα, λύει ὁ ῥήτωρ· ἀλλ' ἐξῆν σοι, φησί, λέγειν ἐν ἄλλοις, ἀλλ' οὐκ ἐν οἷς ἔβλαπτες τὴν πόλιν δῶρα δεξάμενος.

399. 25. ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος.

401. 12. διηγηματικὸν χωρίον. 17. ἐπαγγέλλεται] ἀντὶ τοῦ αἰτεῖ. 26. ξένος ὁ φίλος ὤν τινος ἀπ' ἄλλης πόλεως, ὁ φίλος δὲ ἀπὸ αὐτῆς τῆς πόλεως. (sic.)

402. pen. κάλει] βέλτιον παροξύνειν, ἵνα ᾖ προστακτικόν. ult. (243. 43.) ῥυτῆρα οἷον μάστιγα. κυρίως δὲ λέγεται ῥυτὴρ ὁ χαλινὸς ἀπὸ τοῦ ῥύεσθαι καὶ ἕλκεσθαι εἰς τὰ πάντα παρὰ τῶν ἡνιόχων. ἀνέρυσαν μὲν πρῶτα.

403. 1. ἰστέον, ὅτι ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ ἀνέστησαν οἱ δικασταί, καὶ εἴασαν τὸν ῥήτορα λέγοντα, τοῦ Εὐβούλου συμπράττοντος τῷ Αἰσχίνῃ, μισοῦντος δὲ τὸν ῥήτορα εἰπόντος αὐτοῖς· τοιούτων αἰσχρῶν ἀνέχεσθε λέγοντος τοῦ ῥήτορος. 4. τὸ συνέδριον τῶν Ἀρκάδων μυρίων ὑπῆρχεν ἀνδρῶν. 22. ἐν χορηγίοις ἀλλοτρίοις] πρὸς ἑαυτὸν ἀντιδιαστέλλει τοῦτο, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἐχορήγησεν, Αἰσχίνης δὲ ἐν ἀλλοτρίοις ἐν τῷ μισθοῦσθαι τραγῳδῶν.

404. 11. (244. 56.) ἕως ὧδε ἐπλήρωσε τὸ περὶ κατηγορίας τοῦ Φιλίππου. ἐντεῦθεν δὲ καὶ βούλεται ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολογήσασθαι εἰς ἃ αὐτοῦ κατηγόρησεν Αἰσχίνης. καλῶς δὲ ἐποίησεν, ὅτι ἐν τοῖς ἐπιλόγοις ἔταξε ταῦτα, καὶ οὐκ ἐν τοῖς ἀγῶσιν. ἢ γὰρ ἂν ἐδόκει ἑαυτοῦ κατηγορεῖν.

406. 2. Scholii primus versus est amputatus. Supersunt adhuc haec: τὸ δοῦναι εὐθύνας. ἀρχὴ γὰρ ἦν καὶ αὕτη ἡ τῶν λογιστῶν. pen. ὅτι ἐμοῦ βουλομένου δοῦναι εὐθύνας ἐκεῖνος οὐ συνεχώρει.

407. 19. καθ' ὑπόθεσιν τὸ σχῆμα.

411. 4. ἐκλελῦσθαι] οἷον ὑπὸ τροφῆς (sic) χαῦνοι γεγενημένοι. κατὰ κοινοῦ γὰρ τὸ δέδοικα. τὸ δέ, παντάπασιν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκλελῦσθαι, ἐπεξηγεῖται, τί ἐστιν ἀναπεπτωκότες. 13. ἵνα μὴ διαβληθῇ πρὸς Φίλιππον. 26. ἐκλήθησαν ἀλετήριοι ἐξ ἀρχῆς οἱ κλέπται καὶ ἄδικοι ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας ἀπὸ λιμοῦ γεγενῆσθαι παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἁρπάζειν τινὰς τὰ ἄλευρα. (sic.)

412. 17. ὡς τινος Ἕλληνος ἐρωτῶντος, ἄλλου δὲ ἀποκρινομένου.

413. 12. οὐκέτι ἀπὸ τοῦ ἄλλου προσώπου τ' πλάσε (sic), ἀλλ' ὡς ἀπὸ τοῦ ῥήτορος.

414. pen. ἐκβολὴ συνηγόρων. amputata.

415. 4. ἀλάβαστρα λέγεται . . . . θήκη δὲ τὸ

γλωσσόκομεν αὐτοὺς τοὺς βίκους. τούτων οὖν αὐτὸν λέγει γε[...]σθαι γραφέα. ibid. ὅτι τὸ σὲ μὲν οὐ πρὸς τὸν Ἀφόβητον ἀπ[...]τησεν, ἀλλὰ πρὸς τὸν Φιλοχάρην, ὑπογραμματέας δὲ τὸν Ἀφό[...]βητον καὶ Αἰσχίνην. 23. εἰ μή, φησίν, ἀδικεῖ ἡμᾶς, κἀγώ, φησί, σώζειν αὐτὸν λέγω.

416. 25. ἰστέον, ὅτι τῷ μὲν κατηγόρῳ ἔξεστι κατηγορεῖν ὃ βούλεται, τῷ δὲ ἀπολογουμένῳ μόνον τῶν κατηγορηθέντων ποιεῖσθαι τὴν λύσιν.

417. 25. παρῴδησε τὸ ἰαμβίον (sic) ἐκ τοῦ ὁμοίου. ὁ γὰρ ὁ φαύλοις συνὼν φαῦλος, οὐκοῦν καὶ ὁ δωροδόκοις συνὼν δωροδόκος.

419. 12. ἐῤῥῶσθαι] ἀντὶ τοῦ οἰμώζειν. τῶν διαφορουμένων γὰρ ἡ λέξις καὶ ἐπὶ καλοῦ λέγεται. 18. (253. 20.) τελοῦσα] τινὲς ἐνόμισαν μίαν λέξιν εἶναι [scil. ἐπὶ et τελοῦσα], οὐκ ἔστι δέ, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ amputata

. . . . τὸ ταύτης, καὶ τὸ τελοῦσα καθ' ἑαυτό, ἵνα ᾖ ἐπὶ ταύτης τελοῦσα. ἤδη δὲ ἔγνωμεν, ὅτι ἐπῳδὸς ἦν ἡ μήτηρ αὐτοῦ κατὰ τὸν τοῦ Δημοσθένους λόγον, καὶ καθαίρουσα τοὺς μέλλοντας μυεῖσθαι. 22. (56.) οὕτως ἐκαλεῖτο ἥρως ἰατρός τις παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις. ἐκλήθη δὲ ἥρως διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος. τὸ δὲ κύριον ὄνομα αὐτοῦ Ἀριστόμαχος. 26. (ult.) ἡ θόλος τόπος ἐστίν, ἔνθα ἐσιτοδοτοῦντο ἀπὸ τοῦ δημοσίου γραμματεῖς οἱ χειροτονηθέντες ἀπὸ τῆς πόλεως. ἐκλήθη δὲ θόλος διὰ τὸ θολοειδὲς καὶ στογγύλον εἶναι τὸ σχῆμα. ult. ἐνέμεινε τῇ τροπῇ τοῦ πλοίου.

420. 22. (254. 16.) Ἴομεν εἰς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου Ἱμερτῆς χαλεπὸν αἶσχος ἀπωσάμενοι. ἀμφισβητούντων δὲ Μεγαρέων καὶ Ἀθηναίων περὶ Σαλαμῖνος, ὁ Σόλων ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν τὴν ἀπόδειξεν ἐποιήσατο στίχον παρενθεὶς πεπλασμένον· Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας. καὶ προσέθηκε τόνδε τὸν στίχον· Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες. τοῦτον πλάσας τὸν στίχον ἐνίκησεν ἐν τῇ δίκῃ τοὺς Μεγαρέας. ἔδειξε γάρ, ὅτι Ἀθηναίων ἦν ἡ Σαλαμὶς ἐκ παλαιοῦ.

421. 25. Distichum primum et tertium pro scholio erat in summa ora scripta: reliqua plane aberant, et in texto, et in margine.

423. 17. τὸν Τίμαρχον λέγει.

424. 11. ὑποκορίζεσθαί ἐστι κυρίως τὸ τοῖς παισὶν amputata

. . . . . . λέγειν τινὰ ὀνόματα, οἷον ὡς Διόνυσός ἐστιν ὁ βασιλεύς, καὶ τὰ τοιαῦτα. καταχρηστικῶς δὲ τὸ εὐφήμοις ὀνόμασιν κλέπτειν τὴν ἀτοπίαν.
amputata sunt haec, ut colligi potest ex infimis literarum quae reliquae sunt partibus: πρὸς ψυχαγωγίαν καὶ ἀπάτην. 19. κοινὸν γὰρ ἀξίωμα ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων.

430. 26. οὗτοι δέ γε] ὡς παρ' Αἰσχίνου τοῦτο λαμβάνει.

431. 25. (260. 10.) ἐφ' οἷς φαρμάκοις καὶ ἄλλη ἱέρεια τέθνηκε. λέγει δὲ τὴν Νίνον λεγομένην. κατηγόρησε ταύτης Μενεκλῆς ὡς φίλτρα ποιούσης τοῖς νέοις.

433. 19. κηδεστὰς ἐνταῦθα καλεῖ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. 22. τὸ ἀναίσχυντον αὐτοῦ βουλόμενος δεῖξαι τοῦτο εἶπεν. οἷον γὰρ ἐν ταῖς ἑορταῖς τότε βουλόμενοι σκώπτειν τινὰς, ἐφόρουν προσωπεῖα, ἵνα μὴ αἰσχύνωνται. † ἰστέον, ὅτι οἱ νεώτεροι λέγουσιν αὐτὸ προσωπεῖον, ἐν δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις βιβλίοις εὑρίσκεται τὸ πρόσωπον. 24. ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν ἐναντίων. φησὶν οὖν, ὅτι ἐναντία ταῦτα ἐγίνετο. πορνείας κατηγορεῖ ὁ Αἰσχίνης πᾶσαν αὐτὸς τὴν ἑστίαν ἔχων πόρνων. τὸ ἐῤῥύησαν. περὶ ποταμῶν λέγων ἐνέμεινε τῇ τροπῇ.

434. 14. κατὰ κοινοῦ τὸ φοβεῖ με. εἰς Εὔβουλον δὲ ἀποτείνεται, ὡς ἐπάγει. 24. ἀντὶ τοῦ εἰς δέος καταστήσας, ὡς ἀπὸ θέματος τοῦ δεδείξω (sic).

435. ult. σύστημα ἦν τὸ τῶν τ οἱ τὰ κοινὰ διοικοῦντες, ὥσπερ ἐν Ἀρκάσιν οἱ μύριοι.

436. 8. εἰς τὸν Εὔβουλον πάλιν αἰνίττεται. μὴ πρὸς χάριν, φησὶ, τοῦ Εὐβούλου σωζέσθω ὁ Αἰσχίνης, μηδ' ἀπολλύσθω. 14. ὁ Καλλίστρατος τῶν πάνυ δεινῶν ἦν ῥητόρων, ὃς καὶ ἐφυγαδεύθη διὰ τὴν δεινότητα, οὗ καὶ ἀκούσας ὁ ῥήτωρ ἐπεθύμησε καὶ μετελθεῖν τὴν τέχνην. ibid. πολλάκις καὶ περὶ Ἀριστοφῶντος εἴπομεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τὰς τὸ (sic) γραφὰς διαφυγών. 24. ἰστέον, ὅτι ἡ μὲν Πυθία ἔφησεν ἀμφιβόλως, ὡς δεῖ φυλάττεσθαι τοὺς ἡγεμόνας, ὅπερ δυνατὸν ἁρμόσαι καὶ κατὰ τῶν δημαγωγῶν καὶ κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ κατὰ τῶν ῥητόρων.

437. 21. προεστηκότα] τινὲς λέγουσι περὶ τοῦ Αἰσχίνου. βέλτιον δὲ λαβεῖν αὐτὸ περὶ Εὐβούλου.

438. 4. οὐ μὴν] ἀνακεφαλαίωσιν ποιεῖται τῶν προειρημένων ἐν τῇ καταστάσει πάντων. 13. συσκευάζεσθαι] ἀντὶ τοῦ ἐπιβουλεύεσθαι. 16. οἱ δύο ἔγραψαν, ἀλλ' ἑκάτερος αὐτῶν προτρεπόμενος τοὺς Ἀθηναίους πρὸς ἀρετὴν καὶ ἐλευθερίαν. ὁ μὲν γὰρ Μιλτιάδης, ὅτε ἐπῆλθον οἱ Πέρσαι, ἔγραψεν, ὥστε εὐθὺς ἀπαντῆσαι τοῖς πολεμίοις· Θεμιστοκλῆς δὲ, καταλιπεῖν ἐρήμην τὴν πόλιν, καὶ εἰς τὰς τριήρεις μεταβιβασθῆναι, ὅτε τὰ ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. 18. (264. 48.) Ἄγραυλος καὶ Ἕρση καὶ Πάνδροσος θυγατέρες Κέκροπος, φησὶν ὁ Φιλόχορος. λέγουσι δὲ, ὅτι πολέμου συμβάντος παρ' Ἀθηναίοις, ὅτε ὁ Εὔμολπος ἐστράτευσε κατὰ Ἐρεχθέως, καὶ μηκυνομένου τούτου ἔχρησεν ὁ Ἀπόλλων ἀπαλλαγήσεσθαι, ἐάν τις ἀνέλῃ ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως. ἡ τοίνυν Ἄγραυλος ἑκοῦσα αὐτὴν ἐξέδωκεν εἰς θάνατον· ἔῤῥιψε γὰρ ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τείχους. εἶτα ἀπαλλαγέντος τοῦ πολέμου, ἱερὸν ὑπὲρ τούτου ἐστήσαντο αὐτῇ περὶ τὰ προπύλαια τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖσε ὤμνυον οἱ ἔφηβοι μέλλοντες ἐξιέναι εἰς πόλεμον.

439. 3. οὗτος Ἀτρεστίδας προδότης ἦν Ἀρκάσιν.

440. 16. ἐντεῦθεν ἡ τοῦ ἐλέου ἐκβολή.

442. 14. θοιμάτιον] τὸν τρίβωνα φησί.

443. 17. καλῶς προσέθηκε τὸ σὺν, ἀντὶ τοῦ σὺν αὐτοῖς πορθεῖν.

446. 5. τὰ πάτρια ἔθη λέγει, οἷς ἐκέχρηντο οἱ πατέρες. 7. Ἀμφικτύονας τοὺς Φωκέας λέγει. 12. ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων. εἰ γὰρ καὶ οἱ Φωκεῖς εἶχον ταύτην, ἀλλ' οὖν γε κατὰ τιμὴν παρεχώρουν τοῖς Ἀθηναίοις ὡς μείζοσιν. 13. αἰνίγματα γάρ ἐστι τὰ διὰ τῶν ἐναντίων δηλούμενα.

447. 17. πάλιν ἡ ἀντίθεσις αὕτη μεταστατικὴ ἐπὶ τοὺς στρατηγούς.

449. 18. ἀντὶ τοῦ τὸν Θυέστην τὸ δρᾶμα.

AD ORATIONEM IN TIMOCRATEM.

700. 1. ἡ ὑπόθεσις τοῦ λόγου αὕτη. Μαύσωλος, τῆς Καρίας σατράπης, ὑπήκοος ὢν τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, βουλόμενος αὐτὸν πρὸς πλείονα εὔνοιαν ἑλκύσαι, ἐπεχείρησε καταδουλώσασθαι αὐτῷ τὰς γ̄ ταύτας νήσους, Χίον καὶ Ῥόδον καὶ Κῶν. εἶτα μαθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν πρέσβεις ἐγκαλοῦντες αὐτῷ. ἦσαν δὲ οἱ πεμφθέντες Ἀνδροτίων, Γλαυκέτης, Μελάνωπος. οὗτοι περιτυχόντες ἐν τῷ πλῷ Ναυκρατικῷ πλοίῳ ἥρπασαν τὰ χρήματα. ibid. μὲν] ἐπειδὴ τὰ προοίμια χαίρουσιν ἀεὶ τοῖς συνδέσμοις, τὸ ἐναντίον δὲ οἱ ἐπίλογοι, διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸν μὲν ἕνεκα μόνης προοιμιακῆς ἐννοίας. περιττοῦ δὲ ὄντος τούτου, ἄλλον τάξαι σύνδεσμον περιττὸν ἦν. 3. (441. 18.) οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ φεύγοντες αἰτιῶνται τὸν κατήγορον ὡς αἴτιον ὄντα τοῦ ἀγῶνος. τοῦ μὲν ἀγῶνος τοῦ παρόντος οὐκ ἔστιν αἴτιος ὁ κατήγορος, ἀλλ' ὁ φεύγων. 4. (32.) χρημάτων γὰρ] ἡ κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. ἐξ αὐτοῦ δὲ νοεῖται καὶ τὸ συμπέρασμα ἐν τῇ ἐπαγωγῇ. 9. (39.) τὸ τάχα ἀντὶ τοῦ ταχέως. 14. τὸ σχῆμα ἐξ ἀναιρέσεως καὶ καταθέσεως. 21. ῥᾷον ἀντὶ τοῦ ἀσφαλές.

701. 1. (52.) φησὶ γὰρ, ὅτι, ἐὰν ἡττηθῶ ὡς συκοφάντης, παρέχω τὰς χιλίας. ὁ δὲ Τιμοκράτης, εἰ καὶ ἐζημιώθη, οὐ κάν τι ἐφρόντιζεν, εὐπορῶν δοῦναι ἐξ ὧν ἔλαβε παρὰ τῶν περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα ὑπὲρ ὧν λέγει. ὁ δὲ Διόδωρος, ἐὰν ἡττηθῇ, οὐκ ἔχει τὴν πόλιν παρέχουσαν ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ αὐτὸς ποιεῖται τὸν λόγον. 2. (55.) τὸ εἰώθασι μὲν οὖν β̄ προοίμιον. τὸ δὲ, εἴπερ τοῦτο τινὶ, τοῦτο εἰς τὸν Ἰσοκράτην αἰνίττεται, ἐπειδὴ κἀκεῖνος οὕτως ἐλογίσατο ἐν τῷ προοιμίῳ τῷ περὶ τῆς εἰρήνης, εἶτα ἐπειδὴ διδάσκαλος ἦν αὐτοῦ, προσέθηκεν, ὅτι προσηκόντως εἴρηται ἐκείνῳ. 9. (57.) κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. κατασκευάζει γὰρ, πῶς σπουδῆς ἄξιά ἐστι τὰ παρ' αὐτοῦ τὰ λεγόμενα, καὶ δεῖ προσέχειν αὐτῷ τοὺς δικαστάς. 11. (pa.)

αἰτιώτερον καλῶς τὸ συγκριτικόν. εἰσὶ γὰρ καὶ ἄλλαι β αἰτίαι τοῦ τὴν δημοκρατίαν καὶ ἐλευθερίαν φυλάττεσθαι, οἷον τὸ καλῶς βουλεύεσθαι, τὸ προκινδυνεύειν τῆς πατρίδος, πλέον δὲ τούτων οἱ νόμοι σωζόμενοι. 18. (ult.) ὡς ἐν συντόμῳ. 28. (442. 38.) παραδιήγησις. παραδιηγεῖται γάρ, διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθεν ἐπὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα.

702. 12. (pen.) ἡ γὰρ πόλις ἐλάμβανε τὸ διπλοῦν, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ τὸ δέκατον, οἱ δὲ ἐπώνυμοι τὸ πεντηκοστόν. ἐπώνυμοι δὲ ἐκαλοῦντό τινες ἀνδριάντες ἡρώων, ἐξ ὧν ἐκαλοῦντο καὶ αἱ δέκα φυλαὶ ἐπ' ὀνόματι τούτων εἰς ἰδίας τινὰς θυσίας. τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ἡρώων ταῦτα, Ἀθηναίων ὄντων ἐκτὸς Αἴαντος τοῦ Σαλαμινίου, Πανδίων, Ἐρεχθεύς, Κέκροψ, Αἰγεύς, Οἰνεύς, Λέων, Αἴας, Ἀκάμας, Ἀντίοχος, Ἱπποθόων. 21. (443. 3.) ἐνταῦθά ἐστιν ἡ προδιήγησις. οἰκονομεῖ γὰρ τὴν μέλλουσαν διήγησιν γίνεσθαι αὐτοῦ τοῦ πράγματος. 25. (17.) ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ ἐσπουδασμένοις πράγμασιν συνήρχοντο ἐκ β δικαστηρίων πληροῦντες ἀριθμὸν χιλίων καὶ ἑνός. διὰ τοῦτο δὲ ὁ εἷς προσετίθετο ἀεὶ τοῖς δικασταῖς, ἵνα μὴ ἴσων γινομένων τῶν ψήφων ἐξ ἴσης ἀπέλθωσιν οἱ δικαζόμενοι, ἀλλ' ἐκεῖνος δόξῃ νικᾶν, ᾧ ἂν ὁ εἷς προσετέθη.

703. 7. (30. et 52.) ἐνταῦθα εἰσβάλλει εἰς αὐτὴν τὴν διήγησιν. † ζητοῦσί τινες, πῶς ἐνταῦθα πραγματικῆς οὔσης τῆς στάσεώς ἐστι διήγησις. ἀεὶ γὰρ ἡ πραγματικὴ περὶ μελλόντων ἔχει τὴν σκέψιν, ἡ δὲ διήγησις γεγονότων ἐστὶν ἀφήγησις. λέγομεν, ὅτι ἐν τῇ συμβουλῇ πραγματικῆς οὔσης τῆς στάσεως εἰκότως ἐκλείπει ἡ διήγησις. οἶδε γὰρ ὁ ἀκροατής, περὶ τίνος συνῆλθεν. ἐν δὲ τῷ δικανικῷ λόγῳ ἀγνοοῦσιν οἱ δικασταὶ τὸ πρᾶγμα. οὐκοῦν οὐδὲν ἄτοπον καὶ ἐνταῦθα δικανικοῦ ὄντος τοῦ λόγου τάξαι διήγησιν. 15. (40.) Ναυκρατιτικὰ (sic)] ἀπό τινος Ναυκράτεως τῆς κατ' Αἴγυπτον, ἥτις καὶ νῦν οὕτω καλεῖται. 20. (pen.) ἔλαβεν] ἀντὶ τοῦ ἐσύλησεν. διαφέρει ἡ τριήρης τοῦ πλοίου τῷ τὴν μὲν εἶναι πολεμίαν, τὸ δὲ φορτηγὸν καὶ ἐμπορικόν. 33. (ult.) ἀπεχειροτονήσαθ' (sic) ὑμεῖς] ἀντὶ τοῦ κατεψηφίσασθε.

705. 13. (444. 10.) πληρώσας τὴν διήγησιν εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ νόμιμον κεφάλαιον, καὶ τούτου πρῶτον ἐπὶ τὸ παράνομον, ἑξῆς δὲ αὐτοῦ τάττει τὸ ἐναντίον τοῖς νόμοις. 19. (24.) τὰ περιστατικὰ θέλει usque ad τοιῶσδε ταῦτα ποιεῖν (445. 1.). Locum hunc exscribere nolui, quia macula et vetustate et contritu manuum et rasura obliteratus erat, ut paucæ possent agnosci, hactenus tamen, ut satis appareret, hoc idem scholium esse.

706. 7. (445. 4.) ἐπιχειροτονία ἐστὶν ἡ διάσκεψις, ὅ τι δεῖ ποιεῖν περὶ τῶν νόμων ἐν τῇ πρώτῃ πρυτανείᾳ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ ᾱ μηνί. 8. (8.) κατὰ μῆνα γ̄ ἐκκλησίας ἐποιοῦντο βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πραγμάτων, πλὴν εἰ μὴ καὶ ἀνάγκη

τις κατέλαβε πολέμου, ὥστε καὶ περὶ ἐκείνου ἄλλην ἐκκλησίαν ποιῆσαι πλέον τῶν ὡρισμένων. καὶ ἐγένετο ἡ πρώτη ἑνδεκάτη τοῦ μηνός, ἡ δὲ β̄ περὶ τὴν εἰκάδα, ἡ δὲ γ̄ περὶ τὴν λ̄. 10. (21.) βουλευτικῶν] περὶ τῆς βουλῆς τῶν Πεντακοσίων, ὅτι δεῖ λαμβάνειν αὐτὴν στέφανον, ἐὰν ποιήσηται τὰς τριήρεις. ibid. β̄ περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων. ibid. (25.) ἄρχοντες θ̄ ἐλέγοντο οἱ ἓξ θεσμοθέται, οἵτινες εἰσῆγον τὰς τῶν παρανόμων γραφάς· εἶτα εἷς βασιλεύς, περὶ οὗ ἔγνωμεν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος, τί ἦν αὐτῷ ἔργον· εἶτα ὁ πολέμαρχος, ὅστις ἐπεμελεῖτο τοῦ τρέφεσθαι ἐκ τοῦ δημοσίου τοὺς παῖδας τῶν ἀποθανόντων γονέων ἐν τῷ πολέμῳ· εἶτα ὁ ἄρχων ὁ ἐνιαύσιος, ὅστις ἐπεμελεῖτο τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ ἄλλων τινῶν. 17. τοὺς πρυτάνεις] τοὺς ν̄, οὓς εἴπαμεν ἀεὶ προβαλλομένους ὑπὲρ τῆς ἰδίας φυλῆς ὡς πρυτανεύοντας τὸ μέρος αὐτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. 19. (37.) ἀποχειροτονηθέντων] ἀντὶ τοῦ ἀποδοκιμασθέντων. 20. (38.) προέδρους] τοὺς ι̅ τοὺς πρωτεύοντας τῶν φ̄. τὸ δὲ, οἳ ἂν τυγχάνωσι (sic), εἶπε διὰ τὸ ἄδηλον τοῦ κλήρου ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅ ἐστιν ἐν τῇ γ̄. 21. (44.) χρηματίζειν] ὃ ἐστιν ὑποβάλλειν. ἔγνωμεν γάρ, ὅτι οἱ μὲν πρυτάνεις συνῆγον τὴν ἐκκλησίαν, οἱ δὲ πρόεδροι ὑπέβαλλον, περὶ τίνος συνῆλθον. 22. (48.) μετὰ τὰ ἱερὰ] ἀντὶ τοῦ τὰς θυσίας. 25. (50.) ὀμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὅρκον] ἀντὶ τοῦ τῶν ἤδη ὀμοσάντων τὸν ὅρκον τὸν ἡλιαστικόν, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, ἵνα ὦσιν ἀπὸ δικαστῶν ἤδη γενομένων. ἰστέον δέ, ὡς ὅτι Ἡλιαία λέγεται αὐτὸς ὁ τόπος τοῦ μεγάλου δικαστηρίου καὶ τὸ ἄθροισμα αὐτὸ τῶν ἐκεῖ δικαζόντων. Ἡλιαία δὲ ἐκλήθη ὁ τόπος παρὰ τὸ ἐκεῖσε ἁλίζεσθαι καὶ συναθροίζεσθαι τὸ πλῆθος τῶν δικαστῶν. τὸ γὰρ ε̄ εἰς η̄ μεταβέβληται, ὡς καὶ πολλαχοῦ. τινὲς λέγουσιν ἀπὸ τοῦ ὕπαιθρον εἶναι τὸν τόπον καὶ τὸν ἥλιον ἐκεῖ ἔνδον προσβάλλειν. 27. (446. 3.) κατὰ τὰ προγεγραμμένα] κατὰ τοὺς νόμους τοὺς τοὺς κειμένους. τὸ δὲ χιλίας δραχμὰς ἄξιον ζητῆσαι διὰ τί οὕτως ἀνώμαλον ἔταξαν οἱ νόμοι τὴν ζημίαν κατά τε τῶν πρυτάνεων καὶ τῶν προέδρων. λέγομεν, ὅτι βαρύτερον ὅλως τὸ μὴ συνάξαι τὸν δῆμον εἰς ἐκκλησίαν τοῦ μὴ ὑποβάλλειν. διὸ ἐπὶ τῶν πρυτάνεων τῶν μὴ συναγόντων τὸ πλέον ἔταξαν.

707. 13. (14.) εἰς λεύκωμα] οἷον ὥσπερ ἐν πυξίῳ. τὸ δὲ, ἕως ἂν ἡ ἐκκλησία γένηται, ἐστὶν ἡ γ̄. τὸ δὲ αἱρεῖσθαι καὶ κοινοῦ τὸ κελεύειν, ὅ ἐστιν χειροτονεῖν. τὸ δὲ τοὺς συναγορεύσοντας (sic?) γησομένους, τοὺς μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ τῶν μελλόντων λύεσθαι. εἰκὸς γάρ, ὅτι βελτίους ἦσαν τοῦ εἰσαγομένου καὶ χρείᾳ τῶν λεγόντων ὑπὲρ αὐτῶν ἐνομίζοντο εἶναι φαῦλοι. 17. (24.) Ἑκατομβ.] οὗτος γὰρ ἦν ὁ ᾱ μήν, ὅτε καὶ ἡ ᾱ πρυτανεία ἐγίνετο τῇ ι̅ᾱ, ὅ ἐστι τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ. προευτρέπιζον γὰρ ἀπὸ τῆς ᾱ ἐκκλησίας τοὺς μέλλοντας ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ἀποδοκιμαζομένων νόμων ἐν αὐτῇ τῇ ᾱ ἐκκλησίᾳ, καὶ με-

θόντες ἐν ταύτῃ τῇ ᾱ, πόσοι ἀπεδοκιμάσθησαν νόμοι, πρὸς αὐτοὺς ἐχειροτόνουν καὶ τοὺς ἀπολογουμένους ε̄ ἄνδρας καθ' ἕκαστον νόμον ἐχειροτόνουν. 25. (35.) εἰσοιστέος] ἀντὶ τοῦ εἰσενεκτέος.

708. 1. (36.) ἐν δὲ τῷ μεταξὺ] λέγει τῆς ᾱ ἐκκλησίας καὶ τῆς γ̄. 13. ἀντὶ τοῦ, ὅτε πάντες ἐν τῇ ἑορτῇ ἀφειμένοι ἦσαν, καὶ οὐδεὶς συνήρχετο εἰς ἐκκλησίαν τῆς βουλῆς. 17. τὸ νικήσαν] ἐμφατικῶς κατ' εἰρωνείαν συνταξάμενοι ἀντὶ τοῦ φρατριάσαντες καθ' ὑμῶν καὶ οὐδὲν ἀπὸ ταὐτομάτου, οἷον οὐχ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς κακουργίας. 19. λάβε τὸ ψήφισμα] τὸ ψήφισμα λέγει, ὅπερ ἔγραψεν ὁ Ἐπικράτης, φίλος ὢν τοῦ Τιμοκράτους, λέγων, ἐπειδὴ ἐγγύς ἐστι τὰ Παναθήναια, συναχθῶμεν ἐπὶ τῷ σκέψασθαι περὶ αὐτῶν. ὡς δὲ συνήχθησαν, τότε εἰσήγαγεν ὁ Τιμοκράτης τὸν νόμον, ἵνα μὴ καταγνωσθῇ τὸ πρᾶγμα. εἰ γὰρ κατὰ τὰ δύο ἐποίησεν ὁ Τιμοκράτης, ὕποπτος ἂν ἐγίγνετο. τὸ λάβε ἀττικῶς ὀξύνεται. 22. (57.) δεῖ ὑποστίξαι εἰς τὸ πρώτης, ἵνα τὸ ῑᾱ καθ' ἑαυτὸ νοήσωμεν, ἵνα μὴ ὁ νοῦς οὕτως. ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης πρυτανείας τῇ ῑᾱ αὐτῆς, ὅ ἐστιν αὐτοῦ τοῦ μηνός. εἰ δὲ οὐδὲ ἐνταῦθα καλῶς προσέθηκε τὴν φυλὴν Πανδιονίδα, ἐπειδὴ ἔτυχε τότε αὐτὴν κληρωθῆναι πρώτην πρυτανεῦσαι, ἀνωτέρω δὲ, ἐπειδὴ τὴν ἐπιχειροτονίαν τῶν νόμων ἀνεγίνωσκεν, εἰκότως οὐχ ὥρισεν, ποίας πρυτανευούσης πρώτης, ἐπειδὴ ἄδηλον ἦν, ὡς εἴπομεν, ποία κληροῦται ἀεὶ κατὰ τὸν ᾱ μῆνα πρώτη πρυτανεῦσαι.

709. 13. (447. 13.) ὅ εἶπεν ἄνω ἀφειμένης τῆς βουλῆς, ἐν τῇ πανηγύρει. 15. (16.) οἱ μὲν γὰρ νόμοι ἐκέλευον ἀναμεῖναι τὴν γ̄ ἐκκλησίαν, τὸ δὲ ψήφισμα τὸ Ἐπικράτους τῇ ιβ̄ τοῦ μηνὸς ἐκέλευε ποιεῖν ἐκκλησίαν. 21. (21.) ἵνα μὴ πάλιν καταφύγῃ εἰς ἄγνοιαν, ὡς ἂν εἰ ἔλεγε πρὸς τὸ γινώσκειν αὐτὸν τοὺς νόμους. ult. (23.) αὐτὴν] τὴν πόλιν. τὸ δὲ ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἱερομηνίᾳ. ὁρᾶτε δὲ τὴν δεινότητα τοῦ ῥήτορος, πῶς τὸ κατὰ τὸν χρόνον ἁπλοῦν ἔγκλημα δοκοῦν εἰς διπλοῦν περιέστησε, δεικνὺς, ὅτι οὐ μόνον παρέβη τὸν χρόνον τὸν ὡρισμένον, ἀλλὰ καὶ ἱερομηνίας οὔσης ἐνομοθέτησεν, ἵνα ἐξ ἀμφοτέρων ἀδικῶν Τιμοκράτης φαίνηται καὶ ὑπὲρ ὧν οὐκ ἐποίησεν, ὅ ἐστι, μὴ φυλάττων τὸν χρόνον τῆς γ̄ ἐκκλησίας, καὶ ὑπὲρ ὧν ἐποίησεν, ἐν Κρονίοις τολμήσας.

710. 14. γράφεσθαι] ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖσθαι.

711. 7. (448. 5.) πρῶτον τὸ περὶ τῆς εὐορκίας τῶν δικαστῶν παρείληφεν, ἵνα οἰκεῖον ἀποφαίνῃ τῶν δικαζόντων τὸν νόμον, καὶ οὕτως ὡς περὶ οἰκείου πείσῃ συναγωνίζεσθαι. τοῖς γὰρ οἰκείοις ἅπαντες συμπράττειν πεφύκαμεν. 11. (11.) εἰ γὰρ ψηφιζόμενοι τὸν νόμον ἐν τῷ ἑτέρῳ δοκεῖτε ἐπιορκεῖν μὴ ἐκείνῳ ψηφιζόμενοι, εἴγε καὶ οἱ δύο νόμοι κύριοι εἰσίν. 14. (15.) ἀντὶ τοῦ ἡ κρίσις, ὅ ἐστιν, συμβαίνει τὴν κρίσιν ὑμῶν παραβαίνειν τὸν ἕνα νόμον καὶ ταῦτα ὄντα κύριον. 24. (19.) ὅρα, πῶς ἀξιοπίστως εἰς μίαν τῶν φυλακῶν ἑαυτὸν ἔταξεν ὁ ῥήτωρ.

712. 3. καλῶς εἶπε τὸ ἀπαντᾷ ὡς ἐπὶ ἐμποδίσματός τινος καὶ προβολῆς. διὸ καὶ ἐμμενῶς τῇ τροπῇ ἐπήνεγκε καὶ τὸ βαδίζειν. 7. (25.) ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀληθὲς οὐκ ἠφάνισεν, οὐκ ἐξήλειψε, προσέθηκεν τὸ ὅσον ἧκεν εἰς τοῦτον. 9. παραγνοὺς (sic)] οὐ παραθεὶς τὸν νόμον τὸν ἑαυτοῦ τοῖς ἄλλοις νόμοις, οἷς ἔμελλεν ἐναντιοῦσθαι, ὃ ποιοῦσιν οἱ εἰσφέροντες καινὸν νόμον, διὸ καὶ ἐπάγει οὐ λύσας. 13. εἰδῆτε] ὅταν ἐπὶ τοῦ γινώσκειν λαμβάνηται, καὶ διὰ τῆς διφθόγγου γράφεται ἡ πρώτη συλλαβὴ καὶ παροξύνεται, ὅταν δὲ ἐπὶ τοῦ θεάσασθαι, διὰ τοῦ ῑ γράφεται καὶ προπαροξύνεται.

713. 3. (449. 15.) ὠνουμένων λέγει ἐνταῦθα, οὐκ ἠγοραζόντων, ἀλλὰ μισθουμένων. οὐδεὶς γὰρ τὰ δημόσια ἠγόραζεν. 4. (18.) ἐκλεγόντων] τεταγμένων τινῶν ἀπαιτεῖν αὐτοὺς τοὺς τελώνας. ibid. (21.) ἰστέον, ὅτι ἐγγυητὰς παρεῖχον οἱ τελῶναι ἐξ ἀρχῆς, ἵνα ἕως $\bar{\theta}$ πρυτανείας, εἰ μὴ καταβάλοιεν τὰ ὀφειλόμενα, ἀνάγκην ἔχοιεν ἢ οὗτοι ἢ ἐκεῖνοι καταβάλλειν. καὶ γὰρ καὶ πάντες οἱ χρεωστοῦντες τοῦτο ἐποίουν, ὡς εὐθὺς ἐχρεώστουν τῇ πόλει, ἀνάγκην εἶχον δοῦναι ἐγγυητάς, ὅτι πρὸ τῆς $\bar{\theta}$ πρυτανείας καταβάλλουσιν, καὶ (sic) ἔμενον ἄτιμοι, ἕως οὗ καταβαλοῦσι. εἰ δὲ παρεγένετο ἡ $\bar{\theta}$ πρυτανεία καὶ μὴ κατέβαλον, τότε καὶ ἐδεσμοῦντο καὶ τὰ διπλᾶ κατέβαλλον, καὶ ἐγγυητὰς οὐκέτι ἐξῆν αὐτοῖς παρέχειν περὶ τῶν διπλῶν, ἅπερ νῦν βούλεται λῦσαι ὁ Τιμοκράτης λέγων μὴ ἐγγυητὰς παρέχειν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐν τῇ $\bar{\theta}$ πρυτανείᾳ, ἵνα ἐν αὐτῷ τῷ μηνὶ ὅλοι δυνηθῶσι καταβάλλειν, καὶ μὴ τὰ διπλᾶ, ἀλλὰ τὰ ἁπλᾶ. ἐὰν δέ, φησί, μὴ καταβάλλωσι μηδὲ ἐν τῇ $\bar{\theta}$ πρυτανείᾳ, τότε δεσμεῖσθαι (sic). 19. (43.) Διοκλῆς εἶπεν] ὄνομα νομοθέτου τινός. ibid. (44.) πρὸ Εὐκλείδου] Εὐκλείδης ἄρχων ἐγένετο παρ' Ἀθηναίοις μετ' ὀλίγον χρόνον τῶν $\bar{\lambda}$. ἄξιον δέ ἐστι ζητῆσαι, διὰ τί εἶπε τοὺς πρὸ Εὐκλείδου νόμους καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ἄρχειν δεῖν καὶ κυρίους εἶναι. λέγομεν, ἐπειδήπερ, ὡς εἴπαμεν, μετ' ὀλίγον χρόνον τῶν $\bar{\lambda}$ οὗτος ἐγένετο, μεταξὺ δὲ αὐτοῦ καὶ τῶν $\bar{\lambda}$ ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀλίγῳ χρόνῳ δημοκρατία ἦν παρ' Ἀθηναίοις καὶ μετ' αὐτὸν πάλιν δι' ὅλου, διὰ τοῦτο οὖν ὀρθῶς εἶπε τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτόν. 24. (ant.) τοῦτο μέμφονταί τινες, ὅτι τὸν Τιμοκράτους νόμον μεμφόμενος αὐτὸ τοῦτο νῦν ἀποδέχεται τοῦ παλαιοῦ νόμου. λέγομεν, ὅτι ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μέλλοντος εἶπεν ὁ Δημοσθένης, ὁ δὲ Τιμοκράτης καὶ περὶ τοῦ παρελθόντος, καὶ ἐπαινεῖ τὴν αἰτίαν ὁ ῥήτωρ, δι' ἣν τινες χρόνον προσγράφουσι τοῖς ἰδίοις νόμοις τὴν ἀνάγκην προσθείς.

714. 8. (450. 8.) ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τούτοις τοὺς λέγουσι περὶ τοῦ νομοθετεῖν. pen. (11.) ἐπιτίμους] τὸ ἐναντίον τοῦ ἀτίμου, ὅ ἐστιν ὁ ἐπίτιμος. κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ κελεύει ὁ νόμος.

715. 8. (14.) ἀφέσεως] ἄλλο καλεῖ ἄφεσιν, καὶ ἄλλο καλεῖ τάξιν· ἄφεσιν μὲν, οἷον ὅταν τι ὁ χρεωστῶν προφασίζηται πενίαν, καὶ βούληται παρακαλέσαι τὸν δῆμον μὴ περὶ παντελοῦς ἀπαλλαγῆς τοῦ χρέους, ἀλλὰ περὶ μέρους, ἵνα μέρος μὲν καταβάλῃ, τὸ δὲ ἄλλο μέρος συγχωρηθῇ. τοῖς οὖν περὶ τούτων φησὶ παρακαλοῦσι μὴ ἐξεῖναι τοὺς προέδρους τούτοις χρηματίζειν ἐκκλησίαν, ἤγουν ὑποβάλλειν τῷ δήμῳ. τὰ δύο γὰρ σημαίνει ἡ λέξις, καὶ τὸ πράττειν, καὶ τὸ ὑποβάλλειν. 9. (27.) ἑξακισχιλίων] οὐ λέγει δικαστῶν, ἀλλὰ ἐκ τοῦ δήμου τινῶν μιμουμένων δικαστάς. διὸ καὶ ἐπάγει τὸ οἰκεῖον τῶν δικαστῶν τὸ κρύβδην. 13. (31.) οὐ προτεθέντος] οὐ συναχθείσης ἐκκλησίας τῶν περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα. 20. (33.) ἐν παραβύστῳ] ἀντὶ τοῦ λάθρα. ἀπὸ τῆς μεταφορᾶς τῶν παραπληρωμάτων τῶν ἐμβαλλομένων ἐν ταῖς οἰκοδομίαις ἔνδον καὶ κρύφα τοῦ φαινομένου βύσαι τὸν στόμα τῶν ῥητόρων. pen. (451. 4.) τοὺς χρόνους] τὴν γ̄ ἐκκλησίαν.

716. 3. (5.) γνώμῃ] ὅ ἐστιν ἀπὸ λήθης τοῦτο ποιεῖν καὶ ἐκ τοῦ ἐκκρουσθῆναι. 5. (7.) ἐμβαλεῖν] ἐμφατικὴ ἡ λέξις ὡς ἐπὶ λῃστοῦ τινος βουλομένου λάθρα ἐμβαλεῖν τι καὶ φυγεῖν. παρενέβαλεν οὖν καὶ ὁ Τιμοκράτης τὸν αὑτοῦ νόμον τὸν μὴ ὄντα νόμον τοῖς οὖσι κυρίοις. 9. (14.) ὑπερτίθεται εἰς ὕστερον εἰπεῖν, εἴτε ἄκων, εἴτε ἑκὼν τοῦτο ἐποίησεν. τοῦτο γὰρ ὕστερον τοῦ νομίμου ὀφείλει τάξαι. νῦν γὰρ περὶ τοῦ ὅλως, εἰ ἔννομός ἐστιν αὐτοῦ ὁ νόμος, πρόκειται αὐτῷ δεῖξαι. 10. (20.) ἰστέον, ὅτι οὗτος νόμος οὐκ ἔστιν ἄλλος παρὰ τὸν προειρημένον, ἀλλὰ μέρος αὐτοῦ. βουλόμενος δὲ ὁ ῥήτωρ δεῖξαι τὸν Τιμοκράτην ὥσπερ πολλοὺς παραβεβηκότα νόμους, μερίζει τὸν ἕνα εἰς δύο, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις.

717. 19. (452. 26.) δίκην καλεῖ τὴν περὶ ἐγκλημάτων, οἷον περὶ μοιχείας. εὔθυνα δὲ ἀπολογία ὧν τις δημοσίᾳ πιστευθεὶς διῴκησεν, οἷον πρεσβείαν ἢ ἱερωσύνην. περὶ δὲ τοῦ τόνου τῆς εὐθύνης ἤδη εἴπαμεν, ὅτι προπαροξύνεται. 23. (11.) ἐώντων] ἀντὶ τοῦ μὴ ἐάτωσαν. Ἀττικὴ δὲ ἡ φράσις.

718. 4. (14.) οἱ γὰρ πρόεδροι ἐν τῷ δήμῳ εἰσῆγον, οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ θεσμοθέται ἐν τῷ δικαστηρίῳ. 7. (17.) ἰστέον, ὅτι ἐνταῦθα καταχρηστικῶς καλεῖ τὰς δίκας τὰς κριθείσας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, εἴτε δημοσίας, εἴτε ἰδιωτικάς, διαίτας δὲ τὰς παρὰ τῶν διαιτητῶν πέρας λαβούσας. 14. (22.) ἐπίσχες] πρὸς τὸν γραμματέα λέγει, οἷον ὅτι ἐπίσχες τὴν ἀνάγνωσιν. οὔτε γὰρ χρεία ἐστὶ τὰ πάντα ἀναγνῶναι νόμον, ἀλλὰ τὰ συμβαλλόμενα αὐτοῦ πρὸς τὸν νῦν ἀγῶνα. εἰσὶ δὲ αὗται προσποιήσεις ῥητορικαί. καὶ γὰρ πολλάκις καὶ μηδὲν ἔτι ἔχοντος τοῦ νόμου προσποιεῖται κωλύειν τὸν γραμματέα, ἵνα δόξῃ χαρίζεσθαι τοῖς δικασταῖς φεύγων τὸ μῆκος τοῦ λόγου. 25. (ult.) κατ' ἐρώτησιν λαμβάνει ὧδε τὸ σχῆμα τὸ διλήμματον.

719. 12. (453. 2.) τὸ χεῖρον ἐνταῦθα οὐ λέγει κακὸν, ἀλ-

λὰ ἔλαττον. 14. (4.) περὶ τῶν τελωνῶν] ὁ μὲν Τιμοκράτης πάλιν καὶ ἐν τούτῳ καλῶς γράφων ἔλεγεν περὶ τούτων μὴ ἐγγυητὰς εἶναι, ἀλλὰ εὐθὺς ἀπαιτεῖσθαι, ἐπειδὴ τέλη ἀπῄτουν καὶ ἅπερ ἐλάμβανον παρεῖχον. οἱ δὲ ἄλλοι οὐκέτι ὁμοίως. ὁ δὲ ῥήτωρ πάλιν ὡς κατήγορος σοφίζεται. 23. οἷον οἱ φονῆς.

720. 16. (53.) σιωπήσομαι] ἀντὶ τοῦ οὐκ ἔτι μου ἐν τούτῳ χρεία ἐστὶ τοῦ κατηγόρου. ἔνθα γὰρ αὐτὸς ἑαυτοῦ Τιμοκράτης κατηγορεῖ καὶ τὴν ἐμὴν τάξιν ἀναπληροῖ. 19. (57.) εἰσαγγελία ἐστὶν ὄνομα δίκης κατὰ τῶν καταλυόντων τὴν δημοκρατίαν καθ' οἷον δή ποτε τρόπον.

721. 10. ὡσανεὶ ἔλεγε· Τιμοκράτης Τιμοκράτους κατηγορεῖ ἀντιθεὶς τῷ νόμῳ τὸν νόμον· καὶ περιττὸς ὁ κατήγορος. 13. (454. 34.) ὃ θέλει εἰπεῖν, τοιοῦτόν ἐστιν. εἰ διὰ κέρδος, φησίν, ᾑρήσατο ἐναντία ἑαυτῷ θεῖναι, τῶν νόμων κελευόντων μηδὲ ἄλλοις ἐναντία γράφειν, τί προσεδοκᾶτε αὐτὸν ποιεῖν, εἰ μηδὲ ἐκωλύετο ὑπὸ τῶν νόμων τὰ ἐναντία γράφειν; 15. (40.) τοῖς ἄλλοις] ἀντὶ τοῦ τοῖς ἤδη νομοθετήσασι. 18. τοὺς ὁμολογοῦντας οὐδὲ τῆς φωνῆς, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων. ἕτερον τιθεὶς ἐναντίον τῷ προτέρῳ νόμῳ τῷ ἑαυτοῦ. 23. ἡ ἀνακεφαλαίωσις ὡς ἐν μέσῳ λαμβάνεται.

722. 6. χαριεντισμὸς πάλιν. 10. (455. 6.) ἐκ παραλλήλου λέγει τὸ αὐτό. 14. (8.) τὸ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ σαφῶς καὶ μὴ πανούργως.

723. 3. (456. 2.) ὑπερβολικῶς εἴρηται. οὐ γὰρ εἶπε τὰ ῥήματα ἢ τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ καθεκάστην συλλαβήν. 12. (4.) δεῖ ὑποστίξαι ἐν τῷ Μυῤῥινούσιος, ἵνα τὸ Τιμοκράτης εἶναι ἀπόλυτον καθ' ἑαυτὸ λάβωμεν. pen. (8.) κατὰ συγχώρησιν δέδωκε τοῦτο τεχνικῶς, ἵνα διὰ τούτων δείξῃ τὸ περὶ τῶν παρελθόντων νομοθετεῖν ὡς ἄτοπον. τοῦτο καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους πεποίηκε. συγχωρήσας γὰρ τῷ Χαριδήμῳ πολίτην εἶναι ἐκ τούτου πλέον αὐτὸν ἔβλαψεν.

725. 6. (447. 1.) ἐπειδὴ οὐδὲν ἐδόκει ἄτοπον καταστήσαντι τοῦ δεσμοῦ ἐγγυητὰς ἐπάγει τι συγκρουστικὸν, βουλόμενος αὐτὸν συγκροῦσαι τῷ δήμῳ. τὸ δὲ μηδενὶ προστιμᾶν, ἐχρῆν αὐτὸν, φησὶ, γράφειν, μηδὲ ὅλως τινὰ δεσμεῖσθαι, ἐὰν παράσχῃ ἐγγυητάς. 8. (9.) μὴ προλαβόντα] κατὰ κοινοῦ πάλιν τὸ ἐχρῆν. τὴν δὲ πρόθεσιν δεῖ ὑπερβιβάσαι πρὸς τὸ κατεγνωκότας, ἵνα ᾖ οὕτως. οὐδὲ ἐχρῆν αὐτὸν λαβόντα ἡμᾶς ἤδη προκατεγνωκότας τινός. τὸν δεσμὸν τότε λέγειν ὡς δεῖ καταστῆναι ἐγγυητάς. 16. (27.) τοῖς ἀνωμότοις δὲ λέγει τοῖς νῦν δικασταῖς. διὰ τί αὐτοὺς καλεῖ ἀνωμότους; καθὸ οἱ εἰσιόντες δικασταὶ περὶ ἐκείνου τοῦ πράγματος ὤμνυσαν, περὶ οὗ ἡ κρίσις ἦν, οὐ μέντοι περὶ τῶν ἤδη κριθέντων. τοῦτο οὖν θέλει εἰπεῖν, ὅτι παρακελεύεται ὑμᾶς λῦσαι τὰ πρώην γενόμενα, περὶ ὧν οὔτε εἰσήλθετε, οὔτε γινώσκετε ἄλλων ὀμοσάντων περὶ ἐκείνων δικαστῶν. 23. (46.) Δημοσθενικῆς βίας τὸ νόημα τὸ κα-

ριτρέπειν τοῦ ἀντιδίκου τὸ ἰσχυρὸν εἰς τοὐναντίον. ὁ γὰρ Τιμοκράτης ὡς φιλάνθρωπον εἰσάγων τὸν νόμον, εἶπε, τὴν ἄφεσιν τοῦ δεσμοῦ, εἰ καταστήσειεν ἐγγυητάς. ὁ δὲ ῥήτωρ βιαίως ἀνατρέπει τοῦτο λέγων, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ οὐδὲ ἐγγυητὰς βούλεται παρασχεθῆναι, ἀλλὰ ἀπατῆσαι ὑμᾶς.

726. 8. (54.) ἕνδεκα λέγει ἀντὶ τοῦ τῶν δεσμοφυλάκων. ἐξέκλεψεν οὖν, φησί, τὸν δεσμὸν τὸ μὴ δεδέσθαι παρὰ τοῖς ῑᾱ καὶ φυλάττεσθαι, ἕως ἂν ἐγγυητὰς παράσχῃ ἐν τῷ δήμῳ, ἵνα ἐν τοσούτῳ δυνηθῇ φυγεῖν. 22. (458. 6.) ὅτι ἐνταῦθα καὶ ἐνταυθοῖ λέγεται, οὐ μὴν ἐνταυθί. 26. (1.) τίμημα καλεῖ αὐτὸ τὸ προστιμηθὲν αὐτῷ ἐκ τοῦ χρόνου τῆς θ̄ πρυτανείας, ὥστε καταβαλεῖν διπλᾶ. ἀργύριον δὲ αὐτὸ τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ ἀρχαῖον.

727. 3. (8.) αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον. 16. (9.) εὐτελεῖς κατὰ τὴν τύχην. οὓς ἀντὶ τοῦ οὕστινας ἐγγυητάς. ἐὰν ἀποχειροτονήσητε ἀντὶ τοῦ ἀποδοκιμάσητε καὶ μὴ δέξησθε αὐτοὺς ὡς μὴ ὄντας ἱκανοὺς εἰς τὸ ἐγγυήσασθαι ἀπαλλάξετε.

728. 6. (15.) πειρᾶται λῦσαι αὐτοῦ τὴν δόξαν, ἣν ἔχειν νομίζεται παρὰ τοῖς πολίταις ὡς φιλάνθρωπον εἰσάγων νόμον. ἔστι δὲ ὥσπερ λύσις ἀντιπίπτοντος. ἵνα μή τις εἴπῃ, ἰδοὺ οὖν καὶ αὐτὸς κελεύει εἶναι δεσμόν. ἐπάγει, ὅτι τῷ ὀνόματι μόνον καταλιμπάνει ὑμῖν τὴν τιμωρίαν τοῦ δεσμοῦ τὸ λέγειν ὡς δεῖν δεσμεῖσθαι. τῇ δὲ ἀληθείᾳ καὶ τῷ ἔργῳ ἀφαιρεῖται παρέχων καιρὸν φυγῆς τοῖς μὴ βουλομένοις καταβαλεῖν, ὡς εἶπεν ἄνω. ἀλλ' ὁ τὸν καιρὸν ἐκκλέψας. κατὰ κοινοῦ τὸ ᾤετο δεῖν. 11. παρ' ἀκόντων] ἀντὶ τοῦ καὶ ἡμῶν μὴ βουλομένων ἔδωκεν ἄφεσιν τοῦ δεσμοῦ. 26. (459. 2.) πῶς γὰρ ὁ μὴ καταστήσας ἐγγυητὰς μέλλει ἔχειν ἐγγυητάς; οὐκοῦν φησι κατὰ τοῦ μὴ καταστήσαντος ἐγγυητὰς οὐδὲν ἔγραψε. 28. (5.) τὸ καθίζουσιν ἀντὶ τοῦ καθίστανται.

729. 2. (10.) συμπεραίνει τὸ συμφέρον κεφάλαιον. δεύτερον δὲ ὥσπερ ἀνακεφαλαιοῦται τὰ εἰρημένα. εἰ δέ τις ζητήσοι, διὰ τί ἐν μέσῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαίωσιν ἔταξεν; ἴδιον γάρ ἐστι τῷ ἐπιλόγῳ τὸ ἀνακεφαλαιοῦσθαι. λέγομεν, ὅτι αὕτη λέγεται ἀνακεφαλαίωσις μερικὴ ἑνὸς ἑκάστου κεφαλαίου, οὐ τελέως αὐτοῦ τοῦ λόγου καὶ τῶν ἀγώνων. 15. φιλοτιμίαν] τὴν δόξαν λέγει.

731. 4. (460. 1.) κυρίως μὲν τέλη ἐπὶ τῶν λιμένων λέγεται, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν προσόδων τῆς χώρας. τὰ προσκαταβλήματα, οἷον αὐτὰ τὰ προστιμήματα τοῖς χρεωστοῦσι καὶ μὴ βουλομένοις καταβάλλειν. (sic.) 10. (6.) ἕως γὰρ τῆς θ̄ πρυτανείας, ὡς ἤδη ἔγνωμεν, κατέβαλλον τὰ διπλᾶ. καὶ προσκαταβλήματα λέγεται διὰ τὸ καταβάλλειν. 13. ὀκτὼ] ἀντὶ τοῦ πρυτανείας. 16. (11.) οὐ μόνον οἱ δικασταὶ ἐλάμβανον μι-

σθὸν, ἀλλὰ καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐξ ὧν ἐπιφέρει, ἀλλ' ἀμισθὶ ταῦτα ποιήσομεν.

732. 3. (26.) διὰ τοῦτο οὐ προσέγραψε τοῦτο, ἐπειδὴ δεσμὸν ἠπείλει ὁ τῶν τελωνικῶν νόμος. 6. (28.) καὶ γὰρ οἱ ἱππεῖς μισθὸν ἐλάμβανον καὶ ἐν εἰρήνῃ ὑπὲρ τοῦ τρέφειν τοὺς ἵππους. 11. (ult.) οὐχ ὅτι ὑπὲρ τούτων τέθεικεν, ἀλλὰ ὑπὲρ (erat ἀπὸ superscriptum) τοῦ δεσμοῦ καὶ τοῦ καταδικάζεσθαι πολλάκις χρήματα τούτους ἠδυνήθη σοφίσασθαι. διὸ καὶ ἐπάγει τοῦτο, ἐπειδὴ σοφισμοῦ πλῆρες ἐδόκει εἶναι τὸ σόφισμα. pen. (461. 14.) οἷον τοῖς περὶ τὸν Τάνταλον καὶ Τιτυὸν καὶ τὸν Ἰξίονα. ἐπειδὴ οὖν ᾔσθετο, ὡς ὅτι τὰ τοιαῦτα τολμηρὰ ποιητικῆς μᾶλλόν ἐστι, ἀλλ' οὐ ῥητορικῆς, ὥσπερ συγγνώμην ᾔτησεν εἰπὼν, καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον. ἀνόητον, ὥσπερ φησὶν Ἀθανάσιος.

733. 6. (26.) βασανιστήριόν τί ἐστιν ὄργανον, εἰς ὃ στρεβλοῦταί τις δεσμούμενος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. τοῦτο καλεῖται καὶ ποδοστράβη. 9. (30.) ὅ ἐστι περὶ τῆς τιμωρίας. 14. (36.) εἴποι ἄν τις, πῶς λέγεις ἐὰν ἁλῷ, καίτοι προειπὼν, ὅτι εἰσαγόντων αὐτὴν εἰς τὴν Ἡλιαίαν. πῶς δὲ ἐδύναντο αὐτὸν εἰσαγαγεῖν, μὴ κατασχεθέντος αὐτοῦ; λέγομεν, ὅτι τὸ ἐὰν ἁλῷ ἐνταῦθα λέγει οὐκ ἂν κατασχεθῇ, ἀλλ' ἐὰν ἁλῷ διὰ τῆς κρίσεως ποιήσας ἐφ' ᾧπερ συνελήφθη. τὸ δὲ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι ἀντὶ τοῦ παθεῖν εἰς τὸ σῶμα, ἀποτῖσαι δὲ χρήματα. 18. βελτίους ποιεῖ] οὐκ εἶπε κολάζει, καίτοι ἐν τοῖς προειρημένοις περὶ κολάσεως διεξερχόμενος, ἀλλὰ βελτίους ποιεῖ σωφρονισμὸν εἰπὼν τὴν κόλασιν, ὥστε τὴν Τιμοκράτους δοκοῦσαν φιλανθρωπίαν βλαβερὰν εἶναι, τὴν δὲ Σόλωνος τιμωρίαν οὐ κόλασιν, ἀλλὰ ὠφέλειαν. 26. τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ] τὸ σχῆμα ἀποκοπή.

734. 5. (462. 2.) ἀνακεφαλαίωσις πάλιν τελεία (videbatur) τῶν β κεφαλαίων, τοῦ τε νομίμου καὶ τοῦ συμφέροντος. 9. (12.) ἰστέον, ὅτι οὐ λέγει ἐνταῦθα περὶ τοῦ γ̄ κεφαλαίου, ὅ ἐστι τοῦ δικαίου, ἀλλὰ περὶ τυῦ συμφέροντος. τρίτον δὲ αὐτὸ ἐκάλεσεν ἐνταῦθα τὸ συμφέρον οὐ πρὸς τὴν τάξιν τῶν κεφαλαίων, ἀλλὰ πρὸς τὴν διαίρεσιν. τὸ γὰρ νόμιμον κεφάλαιον εἰς δύο διεῖλεν, εἰς τὸ παράνομον καὶ τὸ ἐναντίον τοῖς νόμοις. οὐκοῦν ὡς πρὸς τὰ δύο μέρη τοῦτο εἶπε γ̄. ἐπεὶ πρὸς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ νομίμου κεφαλαίου πάλιν β̄ λέγει τὸ συμφέρον. 28. (42.) ἐντεῦθεν τὸ δίκαιον κεφάλαιον, ὅπερ καταγίνεται καθαρῶς εἰς τὴν καταδρομὴν τῶν περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα, ἣν ἔφησεν ὁ Μένανδρος δευτέραν εἶναι ὑπόθεσιν.

735. 10. ἀγορανόμος ὁ τῆς ἀγορᾶς τῶν ὠνίων ἐπιμελούμενος, ὃν τινες καλοῦσι λογιστὴν ἢ ἔφορον. ἀστυνόμος δὲ ὁ τῶν δημοσίων ἐπιμελούμενος καὶ τοῦ καθαρὰν εἶναι τὴν πόλιν, ὃν καλοῦσί τινες πατέρα τῆς πόλεως ἢ δικαστὴν κατὰ δήμους γενόμενον. 18. (463. 33.) οὐχ ἁπλῶς τοῦτο λέγει, ἀλλὰ μόν-

λέται σημᾶναι τὴν θ πρυτανείαν, ἵνα δείξῃ αὐτοὺς διὰ τοῦτο χρεωστοῦντας τὰ διπλᾶ. pen. (51.) μεθ' ἡμέραν λέγει ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ.

736. 1. (ibid.) ἐν νυκτὶ μείζονα τὴν τιμωρίαν ἔδειξε. ἐπειδήπερ τὸ ἔγκλημα μεῖζον τῆς νυκτός. ἐν γὰρ ἡμέρᾳ δύναταί τις καὶ βοηθοὺς καλέσαι ἑαυτῷ, ἐν δὲ νυκτὶ οὐκ ἔτι. 3. (53.) ἀντὶ τοῦ καθ' ὧν ἀπαγωγαί εἰσιν, ἵνα δηλώσῃ τῶν ὑπὲρ τῶν ν δραχμῶν. οἱ γὰρ κλέπτοντες ἧττον τῶν ν δραχμῶν ἥττονα ἔπασχον. 6. (54.) γ ταῦτα γυμνάσια παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις. ἦν δὲ καὶ ἱερὰ, ἐπὶ μὲν τοῦ Λυκείου λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος, ἐπὶ δὲ τοῦ Κυνοσάργους τοῦ Ἡρακλέους, ἐπὶ δὲ τῆς Ἀκαδημίας αὐτοῦ τοῦ Ἀκαδήμου τοῦ ἥρωος, ἐξ οὗ καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη. ἐκλήθησαν δὲ οὕτως διὰ τοιαύτας αἰτίας. ἡ μὲν Ἀκαδήμεια ἀπὸ ἥρωός τινος Ἀκαδήμου κτισαμένου τὸν τόπον, ἔνθα καὶ διατριβὴν εἶχεν ὁ Πλάτων. ὁ δὲ τόνος τῆς εὐθείας τῆς Ἀκαδημείας προπαροξύνεται, ἐπειδὴ καὶ ἡ εὐθεῖα τοῦ Ἀκαδήμου, ἐξ οὗ ἐκλήθη, προπαροξύνεται. τὸ δὲ Κυνόσαργες ἀπὸ τοῦ ποτε θύοντας τῷ Ἡρακλεῖ κύνα λευκὸν ἁρπάξαι τὰ μηρία τοῦ ἱερείου καὶ ἀποθέσθαι αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἔνθα ἐστὶ τὸ γυμνάσιον. ἡ δὲ εὐθεῖα τοῦ Κυνόσαργες καὶ αὐτὴ προπαροξύνεται. ἡ σύνθεσις γὰρ πάλιν ἀνέπεμψε τὸν τόνον. τὸ δὲ Λυκεῖον λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος, ἢ ὅτι νόμιος ὁ θεὸς νομίζεται ἀπὸ τοῦ θητεῦσαι Ἀδμήτῳ, καὶ ἀνάγκη ἦν ἀνελεῖν ὡς νόμιον τοὺς λύκους τοὺς ἐχθροὺς ὄντας ταῖς ποίμναις. ἢ ὅτι λύκων ποτὲ ἐπελθόντων τῇ πόλει τῇ τῶν Ἀθηναίων καὶ πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων ἀναιρούντων, ἔχρησεν ὁ θεὸς θύειν μάλιστα ἐν τῷ τόπῳ· καὶ λοιπὸν ἐκ τῆς ὀσμῆς ἀπώλλυντο οἱ λύκοι, καὶ ἐκ τούτου χάριν ὁμολογοῦντες οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Ἀπόλλωνι ἱερὸν ἐκεῖσε αὐτοῦ κατεστήσαντο, καλέσαντες αὐτὸ λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος.

737. 25. ὅτι λιποτάκτης οὐ λέγεται.

738. 11. (465. 1.) εἴποι ἄν τις, οὐκοῦν οὐκ ἄξιοι ἐγκλήματος οἱ περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα, εἴγε οὐχ οὗτοι αἴτιοι, ἀλλ' ἡ θεός. λέγομεν, ὅτι τοῦ τοιούτου πρῶτος ἡμῖν Ὅμηρος γεγένηται, εἶτα Πλάτων, διδάσκοντες ἡμᾶς, ὅτι, ἐπειδὰν ὁρῶσιν οἱ θεοί τινα πονηρὸν, ἐμβάλλουσιν αὐτῷ τοιαύτην τινὰ ἐπιθυμίαν πρὸς τῷ δι' αὐτῆς δοῦναι τὴν τιμωρίαν ὑπὲρ ὧν ποιῶν ἐλάνθανεν· ὥσπερ τὸν Πάνδαρον ἐπίορκον ὄντα ἀνέπεισεν ἡ Ἀθηνᾶ παρασπονδῆσαι, ὅθεν καὶ κατὰ τῆς γλώττης τέτρωται. 14. (14.) ἀκρωτήρια λέγει οἱονεὶ τὰ πτερά. οὕτω γὰρ γράφεται ἡ νίκη. τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται· νίκης Ἀθηνᾶς ἐστιν ἄγαλμα ἐν τῇ ἀκροπόλει. ταύτης δὲ τὰς πτέρυγας χρυσᾶς οὔσας ἐπεχείρησάν τινες κακοῦργοι ἀφελέσθαι, καὶ ἀπώλοντο αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν οἱ κακοῦργοι, στασιάζοντες πρὸς αὐτοὺς, τίς πλέον λάβοι ἀπὸ τῆς κλοπῆς, ἐμβαλούσης αὐτοῖς τοῦτο τῆς Ἀθηνᾶς, ἤλεγξαν ἑαυτούς. ἄλλοι δέ φασιν· ἕκαστος τῶν κακούργων ἐφιλονείκει

τὸ πλέον λαβεῖν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔλεγον, αὐτοῖς προσήκειν τὸ πλέον λαβεῖν, ὅτι αὐτοὶ τοὺς ἑτέρους ἐβάσταξαν πρὸς τὸ εἰσελθεῖν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἔλεγον, ἀλλ' ἡμεῖς εἰσελθόντες πλείονι κινδύνῳ ἐξηταζόμεθα, ἡμᾶς γὰρ δέος ἦν ἔνδον ὄντας ἁλῶναι, ἤπερ ὑμᾶς τοὺς ἔξω. 18. πάλιν αἱ προσποιήσεις αὗται ῥητορικαί, καί εἰσιν προσποιεῖσθαι ἐν τῷ μεταξὺ αὐτὸ σχεδιάζειν, ἵνα φανῇ τις πανουργίας ὕποψις.

739. 7. (56.) ἐκκλησιάζει (sic) ἀντὶ τοῦ εἰσέρχεταί τις τῶν πενήτων ἄτιμος γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λαβεῖν βουλόμενος χρήματα ὡς ἐκκλησιάζων. 12. (ult.) ὅπως δὲ οὗτοι, ἀντὶ τοῦ οἱ ῥήτορες οἱ περὶ τὸν Τιμοκράτην. ὅρα δέ, πῶς ἐνταῦθα δηλοῖ, ὅτι ἰδιώτης ἐστὶν ὁ Διόδωρος, διότι τῶν ῥητόρων ἐνταῦθα κατατρέχει. οὐ γὰρ ἂν ὁ Δημοσθένης ταῦτα ἔλεγεν. 24 (466. 4.) ἀλλὰ νὴ Δία. κατ' ἐρώτησιν. ἔστι δὲ ἀνθυποφορὰ ἐκ τοῦ ἀπρεποῦς.

740. 1. (6.) πεντετηρίδας οὐχ ἁπλῶς τοῦτο εἶπεν, ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ ε ἔτη ἤγετο τὰ Παναθήναια. τὸ δὲ ἐξῆν ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ τοὺς δεσμώτας διὰ τὴν πανήγυριν, ὡς ἔγνωμεν ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος. δέον δὲ εἰπεῖν πεντετηρίδα εἶπε πληθυντικῶς ἐπὶ τὸ ἐπαχθέστερον φέρων τὸν λόγον. 4. (15.) τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ οἷον τὰ ἐν τῇ νεότητι, ἵνα πάλιν σκώψῃ αὐτὸν εἰς κιναιδίαν. 25. (21.) ἔοικεν οὗτος ὑπὸ τῶν ἐν Δεκελείᾳ Πελοποννησίων γεγενῆσθαι. εἰ γὰρ ἦν αὐτομολήσας, οὐκ ἂν ἔζησεν ὑπ' Ἀθηναίων ὕστερον ἐπανελθών. ὁ δὲ ῥήτωρ πάλιν ὡς κατήγορος τὸ ἐκ τύχης συμβὰν εἰς τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ ἀνάγει. εἰς Δεκελείαν δεῖ νοῆσαι τοῦτον πάνυ γεραίτατον, εἴπερ λέγει αὐτὸν γεγενῆσθαι ἐν τῷ τέλει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ νῦν ζῆν ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς χρόνοις. sic. haec desunt vulgatis. antep. (34.) ἰστέον, ὅτι βουλόμενος βιαιότερον ποιῆσαι τὸν λόγον τοῦτο εἶπεν. ὡμολόγηται γάρ, ὅτι καὶ τὰ τῶν παιδίων καὶ τὰ τῶν γυναικῶν ἦν πάλιν. ἀλλ' ἵνα τὴν ἁρπαγὴν αὐτοῦ δηλώσῃ, τοῦτο λέγει. δὲ λαβεῖν κατὰ πάντων τούτων κοινὸν τὸ οὐχ οὗτός ἐστιν. (vers. 30.) ult. (41.) ἁρμοστῇ τῷ Λακωνικῷ ἄρχοντι τῷ ὄντι ἐκεῖσε. ὅτι οἱ ἐν Δεκελείᾳ ἁρμοσταὶ συνεχώρουν τοὺς αὐτῶν στρατιώτας λαμβάνειν, ὧν κλέπτουσι παρὰ τῶν Ἀθηναίων, τὰ θ μέρη, καὶ αὐτοῖς καταβάλλειν μόνον τὸ δέκατον, ὅ ἐστι τῇ πόλει τῶν Λακεδαιμονίων, ἵνα διὰ τούτων καὶ πολλοὺς παροξύνωσι καὶ προθύμως δῃοῦν καὶ συλᾶν τὰ τῶν Ἀθηναίων.

741. 2. ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ ὧν ἐσύλα ἐξ ὑμῶν. 6. (55.) δίφρον] ἐπὶ τούτου ἐκαθέζετο ὁ Ξέρξης ἐν τῷ Αὐγαλέῳ ὄρει τῆς Ἀττικῆς θεωρῶν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν. ibid. (57.) ἀκινάκην] ὄνομα ξίφους Περσικοῦ. 7. (pen.) ὄνομα νομίσματος παρὰ τοῖς Πέρσαις. 15. (467. 1.) ἐγὼ μὲν γὰρ] πάλιν ἐνταῦθα εἰπὼν τὸν μὲν οὐκ ἐπήγαγε τὸν δὲ διὰ τὸ ὡμολογημένον εἰ-

ναι, ὅπερ ἔμελλεν ἐπιφέρειν. ἔμελλε γὰρ ἐπάγειν· νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν τοῦτο συνδοκεῖν. τὸ ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδὲν πρὸς τὸ ἄνω ἐστί, πρὸς τό, τί κωλύσει ἅπαντας εἶναι πονηρούς; 19. (9.) εἴ τις ἥλω παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἀποκρινόμενος εἶναι πολίτης μὴ ὢν Ἀθηναῖος κατὰ τὸ ἀληθές, καὶ τὰ αὐτὰ ποιῶν τοῖς πολίταις, πρὸ μὲν κρίσεως ᾤκει τὸ δεσμωτήριον, ἁλοὺς δὲ ἐν τῇ κρίσει ὕστερον ἐπωλεῖτο.

742. 15. (16.) ὅ ἐστι τῶν δημοτικῶν τῶν φυγόντων τὴν πόλιν ἐπὶ τῶν λ καὶ καταλαβόντων Φυλήν. 16. (18.) τόν τε Ἀγύῤῥιον καὶ τὸν Φιλέψιον ὁ Ἀριστοφάνης ὡς ἐχθροὺς αὐτοῦ σκώπτει ἐν τῷ Πλούτῳ. 23. (21.) Καλλίστρατος] οὗτός ἐστιν ὁ ῥήτωρ, οὗ ζηλωτὴς ἐγένετο ὁ Δημοσθένης, περὶ οὗ ἔφη ἐρωτηθεὶς ὁ Δημοσθένης, τίς ἀμείνων ῥήτωρ, σὺ ἢ Καλλίστρατος; ἐγὼ μὲν γραφόμενος, Καλλίστρατος δὲ ἀκουόμενος. ἦν γὰρ ἐπιδεικτικὸς σφόδρα ὁ Καλλίστρατος. ὅθεν καὶ ἀκούσας αὐτοῦ ἐπιδεικνυμένου ὁ Δημοσθένης εἰς ἐπιθυμίαν ἦλθε λόγων, ὡς εἰρήκαμεν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ.

743. 1. (31.) ἰστέον, ὅτι χρήματα καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν τῶν θεῶν καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἔκειτο ἔν τινι οἰκήματι ὀπίσω τῆς ἀκροπόλεως τοῦ καλουμένου ὀπισθοδόμου, καὶ ἦσάν τινες τεταγμένοι ταμίαι ἐπὶ τῇ φυλακῇ τούτων. ποτὲ οὖν πολλῶν χρημάτων ἀνενεχθέντων ἐκεῖσε, ἔδοξε τοῖς ταμίαις, ὥστε λάθρα τῆς πόλεως δανεῖσαι ταῦτα τοῖς τραπεζίταις, ἵνα αὐτοὶ κερδάνωσιν ἐκ τούτου. ὡς δὲ τοῦτο ἐποίησαν, ἔτυχεν ὕστερον ἀνατραπῆναι τὰς τραπέζας. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἐμπρῆσαι τὸν ὀπισθόδομον, ἵνα δόξῃ τὰ χρήματα ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀναλωθῆναι καὶ μὴ ὑπ' αὐτῶν. 4. (468. 6.) ἐξηγοῦνται περὶ ἐμπόρων τινῶν Ἀθηναίων, ὅτι ἥλωσαν σιτηγοῦντες εἰς ἄλλον λιμένα παρὰ τὸν τῶν Ἀθηναίων νόμον. νόμος δὲ ἦν παρ' Ἀθηναίοις τιμωρεῖσθαι τὸν Ἀθηναῖον ναύκληρον σιτηγοῦντα ἀλλαχοῦ, ἐπειδὴ λεπτόγεως ἦν ἡ Ἀττική. 21. (21.) ἀντιτιμωμένου] ἤδη ἔγνωμεν, ὅτι ἐν τῷ λόγῳ τῆς τιμωρίας προσετίμα ὁ δικαστής, εἶτα ἐξῆν τῷ φεύγοντι ἀντιτιμῆσαι αὐτῷ, ὅτι τοῦδε εἰμὶ ἄξιος. λοιπὸν παρὰ τῷ δικαστῇ ἦν ἡ κρίσις περὶ τοῦ ἀνασχέσθαι ἢ οὔ. 24. (18.) καθ' ὑπόθεσιν ἔννοια. βούλεται γὰρ ἐκ τῶν ἤδη γεγονότων δίκας αὐτὸν εἰσπράξασθαι.

745. 12. (469. 14.) τοῦτο προάγει ὁ Τιμοκράτης ὡς νόμον παλαιὸν συμφωνοῦντα ᾧ αὐτὸς ἔγραψε. ὁ δὲ Δημοσθένης λύει λέγων, ὅτι ὁ μὲν Τιμοκράτης λέγει αὐτὸν εἶναι νόμον, οὐκ ἔστι δὲ νόμος, ἀλλὰ ὅρκος τῶν βουλευτῶν. ὁ γὰρ νόμος, φησί, παραγγέλματα ἔχει καθολικά, οἷον, τόδε μὲν ποιεῖν, τόδε δὲ μὴ ποιεῖν. τὸ δέ, οὐ δήσω Ἀθηναῖον οὐδένα, οὐκ ἔστιν ὥσπερ φωνὴ νόμου, ἀλλ' ἀνθρώπου τινὸς ταῦτα λέγοντος. ἐζήτησαν δέ τινες, διὰ ποίαν αἰτίαν οὐκ ἔταξε ταύτην τὴν ἀντίθεσιν ἐν τῷ παρανόμῳ κεφαλαίῳ· ἐκεῖ γὰρ ὀφείλει ταχθῆναι. λέγομεν,

ὅτι, ἐκεῖ εἰ ἐτέθη, ὑπὲρ τοῦ Τιμοκράτους ἂν ἐτίθετο. ἰσχυρὰ γὰρ ἦν ἀντίθεσις. ἐνταῦθα γὰρ μετὰ τοὺς ἀγῶνας καὶ μετὰ τὰς ἀποδείξεις τοῦ δειχθῆναι βλαβερὸν τὸν νόμον τὸν Τιμοκράτους σαθροτέρα ἐγίγνετο ἐν τοῖς ἐπιλόγοις τεττομένη, καὶ οὕτως οὔτε ἐδόκει αὐτὴν φεύγειν ὡς ἄπορον καὶ δύσλυτον, καὶ πάλιν διὰ τῶν ἐπιλόγων ἐντελῆ αὐτὸν ἐπιδείκνυσι. ibid. (38.) τῶν γ ἐγγυητῶν ἐχόντων τὴν ἴσην οὐσίαν ἐκείνῳ, ᾧπερ ἐγγυῶνται, ἵνα ἔσονται ἱκανοὶ γ ἐγγυήσασθαι αὐτόν. 20. (43.) κατὰ ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν ἐνταῦθα λύει. ἰστέον δὲ, ὅτι πρώτην ἔταξε τὴν ἀντιπαράστασιν, β δὲ τὴν ἔνστασιν, διὰ τὸ ἀναιδὲς μᾶλλον. ult. (57.) ἡ ἔνδειξις δίκη ἐστὶ κατὰ τῶν ἀτίμων καὶ πολιτευομένων, ἡ δὲ ἀπαγωγὴ ἐπὶ κλεπτῶν.

746. 8. (ult.) ἐνταῦθά ἐστιν ἡ ἔνστασις. αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ ὡσανεὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φωνῆς ἔξεστι στοχάσασθαι, ὅτι οὐκ ἔστι νόμος. 18. (470. 3.) ἰστέον, ὅτι τὸν ὅρκον τοῦτον τῶν ἡλιαστῶν ἐν τοῖς ἐπιλόγοις τέθεικεν, ὡς ἐπιλογικὸν μᾶλλον ὄντα, ἀλλ' οὐ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς μέρος ὄντα καὶ τῶν ἀγώνων. 19. (8.) ἰστέον, ὅτι ψηφίσματα ἐνταῦθα λέγει τὰ παλαιὰ τὰ νομισθέντα εἶναι καλά. 24. (10.) οὐδὲ νομοθετῆσαι περὶ τῶν ἰδιωτικῶν χρημάτων, ὥστε μὴ ἀπολαμβάνειν τοὺς ἰδιώτας τὰ χρέα, ἅπερ ἐδάνεισαν. τοῦτο γὰρ τυραννίδος ἐστίν. ibid. (17.) οἷον ἀναμερισμόν. τοῦτο γὰρ εἴωθε γίνεσθαι ἐν ταῖς ἀταξίαις δημοκρατίαις. οἱ γὰρ πένητες πολλάκις καθ' ἑαυτοὺς γινόμενοι στασιάζουσι πρὸς τοὺς πλουσίους, λέγοντες, ὡς οὐ δίκαιόν ἐστι τούτους μὲν ἔχειν γῆν πολλὴν, αὐτοὺς δὲ μὴ, ἀλλὰ δίκαιον εἶναι καὶ αὐτοῖς ἐξ ἴσου μερίσασθαι τὴν γῆν ὡς οἰκείας. (f. ὡς οἰκίαν ἑκάστην.) erat adhuc aliud quid, quod non poteram legere. 26. (25.) οὐδὲ τοὺς μένοντας, φησὶν, ἐν τῇ πόλει καὶ μὴ ἡμαρτηκότας παρανόμως ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλεῖ. ult. (29.) ἠδύνατο γάρ τις μὴ ἁμαρτάνειν αὐτὸς, ἄλλον δὲ ὁρῶν ἀδικοῦντα περιορᾷν, ὅπερ ἐστὶν ἀληθέστερον ἀδικεῖν, ὥς φησιν ὁ Θουκυδίδης.

747. 2. (14.) ὅτι ὁ ἱερομνήμων ἐκαλεῖτο ὁ πεμπόμενος σύνεδρος εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως. 3. (44.) κυαμεύονται] κληροῦνται. κύαμον γὰρ ἐκάλουν τὸν κλῆρον αὐτὸν καὶ τὴν ψῆφον τοῦ λαμβάνειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄρχειν. ἦσαν δὲ αὗται ποτὲ μὲν τετρημέναι καὶ ἄτρητοι, ποτὲ δὲ μέλαιναι καὶ λευκαί. αἱ μὲν γὰρ μέλαιναι καὶ τετρημέναι ἦσαν καταψηφιζόμεναι. φασὶ δέ τινες τῶν ἐξηγησαμένων, ὅτι ἀπὸ χοιρείων ὀστῶν αὗται ἐγίνοντο. αἱ δὲ λευκαὶ ἄτρητοι ἦσαν αἱ σώζουσαι. 4. (50.) καὶ κήρυκος καὶ πρέσβεως, ἀντὶ τοῦ τῶν οὕτως εὐτελῶν. εὐτελῶν δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους ἄρχοντας τοὺς μεγάλους. ἰστέον δὲ, ὅτι ἄλλος ἦν ὁ κῆρυξ τοῦ δήμου, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ πολέμου, ὁ προηγούμενος τῶν πρέσβεων πρὸς τῷ αὐτοὺς σπείσασθαι εἰρήνην πρὸς τοὺς πολεμίους βαστάζων σύμβολον τὸ

κηρύκιον. 5. (33.) νόμος ἦν δὶς τὸν αὐτὸν μὴ ἄρχειν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ μὴ δόντα εὐθύνας τῆς προτέρας ἀρχῆς, μηδὲ ἄρχειν τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἵνα μὴ οἱ βουλόμενοι κατηγορεῖν αὐτοῦ ἄρχοντος, προσδοκῶντες αὐτὸν πάλιν ἄρχειν τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, ἀναγκάζοιντο σιωπᾶν πολλάκις ὄντες τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ὑπηρέται οἱ δυνάμενοι αὐτοῦ κατηγορεῖν διὰ τὸ συνειδέναι οἷς ἔπραξεν. 8. (ult.) ἔστι γὰρ πολλάκις αὐτὸν μὲν μὴ λαμβάνειν τινὰ διὰ τὸν ὅρκον, ὑποβάλλειν δὲ ἢ ἄνδρα ἢ γυναῖκα λαμβάνειν ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ δι' ἄλλης τέχνης ἢ μηχανῆς.

748. 3. (471. 3.) ἐνέμεινε τῇ τροπῇ τοῦ σπέρματος, ὡς ἂν εἰ ἔλεγε, μὴ καταβάλωμεν, φησὶ, σπέρμα τοιοῦτον πονηρίας, εἰ καὶ μὴ μέλλει ἀναβλαστῆσαι πώποτε καὶ αὐξῆσαι. 23. (15.) νομίζεται γὰρ τὸ νομοθετεῖν ὑπὲρ τῆς πόλεως εἶναι, ὅμως εἰσὶν αἱ (videbatur) παρανόμων γραφαὶ, ἀλλ' οὖν γε αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ νομοθετεῖν νομίζεται καλόν τι εἶναι.

749. 10. (28.) βούλεται δὲ ὥσπερ ἐκβολὴν ἐνταῦθα ποιήσασθαι συνηγόρων. διὰ τί δὲ οὐκ ἔστιν ἀκριβῶς ἐκβολὴ συνηγόρων, ἤδη εἴπαμεν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. 18. (33.) ἀντὶ τοῦ σχολάσαντα καὶ ἀργήσαντα ἀπὸ τῶν ἄλλων πραγμάτων, ἵνα σκέψηται ταῦτα. ὅρα, πῶς αὐτὸ (sic) φθόνον συνάγει διὰ τούτων. 22. (pen.) τοῦ μὲν εἰ καλεῖ] τοῦ Τιμοκράτους. τοῦ δ' εἰ πάρεισι] τοῦ Ἀνδροτίωνος. 25. (472. 7.) παρέκβασις πάλιν ἐπὶ τὰ πολιτεύματα Ἀνδροτίωνος. pen. (12.) ἐζήτηται, διὰ ποίαν αἰτίαν τὰ αὐτὰ μέλλει ἐπιφέρειν, ἅπερ εἶπεν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. οἱ μὲν λέγουσιν· οὐχ οἱ αὐτοὶ ἦσαν δικασταὶ καὶ οὐδὲν ἦν ἄτοπον πρὸς τοὺς μὴ ἀκηκοότας ἐκεῖνα πάλιν τὰ αὐτὰ λέγειν ἐνταῦθα. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἠθέλησεν ἐνδείξασθαι ὁ Διόδωρος, ὅτι ἰδιώτης ἐστὶ καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἄλλως σκέψασθαι τὰ αὐτά. βέλτιον δὲ λέγειν μᾶλλον τὴν αἰτίαν, ἣν εἴπαμεν ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς.

750. 21. (25.) ἀντὶ τοῦ δηλάτορι, ἀπὸ τοῦ προσαγαγεῖν αὐτῷ καὶ ὑποβάλλειν τινὰς ἀπαιτῆσαι ἀδίκως. τὸ δὲ ἀποδέκτας ἀντὶ τοῦ ὑποδεχομένους τὰ χρήματα.

754. 20. (474. 2.) οἶδεν ὁ ῥήτωρ παλαιὰ πράγματα ἐγκαλῶν τὰ τῶν εἰσφορῶν καὶ ἃ προείρηκεν. ἐπειδὴ οὖν ἀνέκυπτεν αὐτῷ παραγραφικὸν ἀπὸ χρόνου, διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται λῦσαι αὐτό. 27. (7.) τὸ οὔκουν παροξύνεται, ἐπειδὴ πάλιν ἐπὶ ἀρνήσεώς ἐστιν.

757. 7. νῦν περὶ Ἀνδροτίωνος λέγει, ὅπερ εἶπεν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος περὶ Τιμοκράτους.

758. 27. ὁ Τιμοκράτης. ibid. (44.) τινὲς βούλονται ἐντεῦθεν εἶναι τοὺς ἐπιλόγους, ἐπειδή φησιν ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ κώλῳ ἐπελογίσατο τὰ γ̄ κεφάλαια. ibid. (56.) ὡς ἐκτέτισται τὰ χρήματα] τινὲς λέγουσιν ἐκ τούτου νομίζεσθαι τὸν λόγον ἀσύστατον. εἰ γὰρ ἐκτέτισται τὰ χρήματα, καὶ ὁμολογεῖ καὶ ὁ Δη-

μοσθένης ἐνταῦθα τοῦτο αὐτὸ, οὐκοῦν περιττῶς κατηγορεῖ. λέγομεν, πρῶτον μὲν καὶ αὐτὸς ὁ ῥήτωρ ἐπισημαίνεται τοῦτο, ὅτι οὐ περὶ τούτων ἐστὶν ὁ ἀγὼν νῦν, ἀλλὰ περὶ τοῦ εἴτε ἐννόμως ἐγράφη ὁ νόμος ὁ Τιμοκράτους, εἴτε παρανόμως. nil praeterea.

759. 3. (ult.) οὐδὲ καθ' ἓν] ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὅλως. ibid. (ibid.) εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τούτων] τὸ διλήμματον πάλιν σχῆμα. 15. (477. 1.) ὅρα, πῶς τὴν λύσιν ἐκ τῶν γ̄ περιείληφεν, ἀπὸ τοῦ αἰτίου, ἀπὸ τοῦ συνέχοντος, ἀπὸ τοῦ κρινομένου. 20. (5.) τὸ ἀναίσχυντον αὐτοῦ δείκνυσιν. 25. (36.) πρὸς τοὺς λόγους, οὓς λέγει ὁ Τιμοκράτης.

760. 10. (37.) ὅτι εἰς δύο μεμέρισται τὰ τῶν πόλεων, εἰς τὰ ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια.

761. 9. (478. 1.) τῶν συνηγορούντων αὐτῷ] ἀντὶ τοῦ οὐκ φίλος. 20. (11.) τὰ χρήματα τῶν πολιτῶν, ἅπερ ὀφείλει ἡ πόλις διπλᾶ λαβεῖν ἀπὸ τὸν (sic) περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα. 23. (16.) ἀντὶ τοῦ καταβάλλειν μετὰ τοσοῦτον χρόνον προβάλλονται λέγοντες, δεινὸν εἶναι, εἰ δεθήσονται.

762. 4. (35.) καὶ διάκονον] τὴν πόρνην, ἀπὸ τοῦ διακονεῖν ταῖς ἡδοναῖς, ἵνα αἰνίττηται εἰς τὰς περὶ Σινώπην καὶ Φανοστράτην. 10. (38.) πράττονται ἀντὶ τοῦ εἰσπράττονται. 14. (49.) τὸν λόγον λέγει, οἷον αὐτὰς τὰς εὐθύνας, περὶ ὧν ἔμελλεν ἀπαιτεῖσθαι, τί εἰσέπραξεν καὶ ἐκ τίνος. ταῦτα δὲ ἐστι οἷον εἰς ἃ ἀνάλωσεν. 26. (479. 11.) νόμος γὰρ ἦν, εἴ τις ὀφείλων πρὸ τῆς ἐκτίσεως τελευτήσει, τοὺς παῖδας ἀποδιδόναι τὸ ὄφλημα. εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοὺς ἀτίμους εἶναι, ἕως ἂν ἀποδῶσιν.

763. 5. (45.) οὐχ ἁπλῶς ταῦτα πάντα διαβάλλει αὐτ' ἐκ τοῦ ἐξ . . . . ἀεὶ τοῦτο ποιεῖ ὁ ῥήτωρ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔγνω, ὅτι τινὲς τῶν κρινομένων, εἰ καὶ ἁλίσκονται ἐν τῇ κρίσει, ἀλλ' οὖν γε πολλάκις προβαλλόμενοι τὸν ἔξωθεν ἑαυτῶν βίον δύνανται σωθῆναι, εἰκότως ἐξεῦρεν ὁ ῥήτωρ τὸ καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ βίον καὶ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις διαβάλλειν, ἵνα μὴ εἰς τοῦτον καταφεύγωσιν. 8. (56.) ἀντὶ τοῦ πρὸς γάμον οὐκ ἐκδέδωκεν, ὡς ἐλευθέραν, ἀλλὰ ὡς δούλην πέπρακεν. εἶτα ἐπιφέρει, πῶς αὐτὴν ἐπώλησε καὶ τίνι. 12. (57.) ὥσπερ σχετλιάζοντος, διότι ἐπὶ ξένης ἐκδέδοται ἀστὴ οὖσα, τοῦ νόμου τοῦτο ἀπείργοντος. τὸ δὲ ἐπ' ἐξαγωγῇ τὸ πραθῆναι ἔξω τῆς πόλεως.

764. 9. (480. 16.) οἱ βουλόμενοι, φησὶν, καταλ . . . . . . ειν τοὺς νόμους καὶ τὴν πολιτείαν, ἐξ οὕπερ ἐδέθησαν.

765. 15. (36.) ἰστέον, ὅτι ὁ μὲν Σόλων ἐγένετο ἐπὶ τοῖς χρόνοις τῶν τυράννων ἐν ταῖς Ἀθη . . . . ὁ δὲ Δράκων πρὸ αὐτοῦ ζ̄ καὶ κ̄ ἔτεσιν, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος. ἀντὶ τοῦ συνθέσθαι, ὅτι καλῶς ἔχει ὁ νόμος ὁ περὶ τοῦ νομίσματος. καὶ κοινοῦ δὲ πάλιν τὸ λέγεται.

766. 2. (481. 12.) ἀπὸ τοῦ ἥττονος τὸ ἐπιχείρημα. 5. (15.) ἀντὶ τοῦ δεῖ κολάζειν ἐκεῖνον, εἴ τις διαφθείρει τὸ νόμισμα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐστὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνον τὸν διαφθείροντα τὸ τῶν ἰδιωτῶν. εἰσὶ γὰρ καὶ ἰδιωτικοὶ νόμοι, οἷον μὴ λαμβάνειν πολλοὺς τόκους, καὶ ἄλλοι τοιουτότροποι. ἀλλ' οὐχ οὗτοι καταλύειν εἰσὶν ἱκανοὶ τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ δημόσιοι. 20. (23.) μικρὰν μὲν, ἐὰν καταλύωνται, μεγάλην δὲ, εἰ σώζωνται.

767. 8. (25.) δῆλον, ὅτι ἐὰν μὴ σώζωνται οἱ νόμοι. 9. (27.) δι' οὗ νόμου ἔγραψεν ὁ Τιμοκράτης ὑπάρχουσιν αἱ τιμωρίαι τοῖς βουλομένοις ἐμμένειν αὐτῷ καὶ μὴ ποιοῦσιν, ὥσπερ οἱ παλαιοὶ νόμοι.

Hic finiebant scholia codicis Augustani, neque ad insequentes orationes aliquid adscriptum memini, ab illa quidem primigenia manu. Duo aut tria quaedam adscripsit manus recentior ad Leptineam.

1278. 4. (697. 18.) χλῆδον] antiqua manus τὸ πλῆθος τῆς ἰλύος. nova manus: τὸ τῶν καθαρμάτων καὶ τῶν ἀπο γρ . . . καὶ ἡ τῶν ποταμῶν προ . . . . . καὶ πολὺ μᾶλλον . . . . . χειμάῤῥων, ὃ καὶ χλῆδος καλεῖται νῦν. ἴσως ὁ ῥήτωρ λέγει, ὅτι χοῦν καὶ φρυγανώδη τινὰ ἐκ τοῦ χωρίου ὁ Καλλικλῆς εἰς τὴν ὁδὸν ἐμβέβληκε. v. scholium codicis Bavarici. 27. (31.) ἀτίμητος ἀγὼν, ἐφ' ὃ [sic] τίμημα ὡρισμένως ἐκ τῶν νόμων οὐκ . . . . δικάζοντες ἐτιμῶντο, τί δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι. ὁ δὲ τιμητὸς, ᾧ πρόσεστιν ἀπὸ τῶν νόμων ὡρισμένως. v. Harpocr. v. ἀτίμητος.

In Aldina Lessingiana reperi haec scholia. Ad p. 51. 3. quod item in Augustano primo reperi, (v. supra) cum his varietatibus lectionis: vers. 1. ἐστιν abest a Lessingiano exemplo. 2. ἐπέστειλε τοῖς Εὐβοεῦσι μὴ δεῖν συμβουλεύων ἐλπίζειν εἰς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν, τῶν μηδὲ αὐτοὺς σώζειν δυναμένων.

58. 5. Initium hujus scholii hoc est in Lessingiano: ἔκ τινος παλαιοῦ ἀντιγράφου. Πλούταρχος etc. 1. pro ἐπανέστη est in Less. ἐπανεστήκει. 2. καὶ secundum abest a Lessing. ibid. pone συνετίθεντο addit Less. αὐτῷ. 3. ἔπεμψε πρὸς etiam in Less. est sine οὖν, quod Wolf de suo addidit. et in caeteris quoque consentit Less. apographo meo, ubi ab edit. Wolfiana scholiorum Augustanorum meum apographum discedit, etiam ubi nominatim non indico. 4. post πεισθέντες ἀπέστειλαν sic procedit exemplum Lessingianum: μετεπέμψαντο καὶ μισθοφόρους ξένους, οἷς μετὰ τὸν πόλεμον ἀπαιτοῦσι τὸν μισθὸν, Ἀθηναίων λογάδας δήσας . . . δωκε. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πεντήκοντα τάλαντα πέμψαντες ἐλύσαντο αὐτούς.

44. 2. ἐπιτιμητικὸν] ἠθικόν.

70. ult. ad v. *Ποτίδαιαν δ' ἐδίδου*] *Ποτίδαιαν ἐκπολιορκήσας ὑπ' Ἀθηναίων φρουρουμένην, τοὺς Ἀθηναίων φρουροὺς ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς, νέμων μέρος τι χάριτος καὶ Ἀθηναίων δήμῳ. τὴν δὲ πόλιν ἐξανδραποδισάμενος καὶ ἄψας, Ὀλυνθίοις ἀστυγείτοσιν οὖσι νέμεσθαι τὰς κτήσεις ἔδωκε.*

75. 1. In argumento ad voc. *Ἁλοννήσου* est in codice Lessing. hoc scholium: *ταύτην τὴν νῆσον οὖσαν περὶ τὴν Θρᾴκην Σώστρατος λῃστὴς ἐσφετερίσατο, ὃν Φίλιππος πολεμήσας ἀπέσπασεν.* Sed est hoc idem in Augustano ad p. 48. 9. 75. 28. ad v. *τοῦ ῥήτορος* hoc legitur scholium in Lessingiano: *καὶ ἐπειδὴ Κρώβυλος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐδημηγόρει.*

77. 1. *τὴν παῤῥησίαν*] *ἣν οὐκ ἀνεῖλον αἱ παρὰ Ξέρξου καὶ Δαρείου, ὧν οἱ διακομισταὶ ἀνῃροῦντο.*

79. 17. Ad scholium vulgatae et Bavarici ad v. *σύμβολα*] pro *ἐμπόρων* (vers. 3.) est *ἐμπορίων* in Lessing.

84. 25. *Ἀλεξάνδρῳ*] *τῷ Μολοττῷ, ἀδελφῷ τῆς Ὀλυμπιάδος.*

88. 13. Ad argumentum orationis Cherrhonesiticae. *Καρδία πόλις Μιλησίων ἄποικος ἐν Χεῤῥονήσῳ, καὶ τοὔνομα ἔσχεν ἐντεῦθεν. Ἑρμοκράτους τοῦ Μέλητος* (videbatur) *οἰκίζοντος αὐτὴν καὶ θύοντος, κόραξ ἁρπάσας τοῦ ἱερείου τὴν καρδίαν ἀφ....* [fors. *ἀφῆκεν*] *εἰς τὴν γῆν.*

100. 22. *μήποτεδὲ γρ. Βάστηραν ἢ Πίστειραν ἢ Ἐπίμαστον.* (v. schol. Bavar.)

103. 2. *ἐπὶ πολλῷ*] *κακῷ δηλονότι.* 3. *τούτων*] *τῶν ἡμῖν συμβεβηκότων κακῶν.*

106. 27. *δημεύει*] *τό τινος οὐσίαν δημοσιεῦσαι.* alia manus: *τὰ τοῦ δήμου μετέρχεται.*

107. 5. *ὃ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ὁ τὰ ῥᾷστα βουλόμενος λέγειν ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ κινεῖται, ἵνα τι κερδάνῃ. ὁ δὲ τὰ βέλτιστα καὶ μὴ τὰ ταῖς τῶν πολλῶν ἀκοαῖς ἥδιστα, ἐκεῖνος τῇ τύχῃ ἑαυτὸν ἐκδίδωσι, κἂν εἴ τι ἄρα ἐπ' αὐτῷ συμβῇ. ποιεῖ οὖν κρείττονα τὴν τύχην, ἤπερ τὸν λογισμόν. ἀντὶ τοῦ πλεῖον ἑαυτὸν ἐκδίδωσι τῇ τύχῃ, ἤπερ τῷ λογισμῷ.* 16. *τῶν τοιούτων*] *οἷα οὗτοι οἱ ῥήτορες.* 20. *προήχθην*] *διεγέρθην.*

108. 1. *ἐπὶ τοῦτο*] *τὸ βέλτιστον.* 2. *προάγεσθαι*] *ἀντὶ τοῦ προάγειν. παθητικὸν ἀντὶ ἐνεργητικοῦ.* 19. *τούτων*] *ἤγουν ἐκ τοῦ ἐκεῖνον εἰπεῖν καὶ ὑμᾶς πρᾶξαι.* 23. *τι τῶν τότε*] *τὸ ἐκβαλεῖν τοὺς Θηβαίους ἐκ τῆς νήσου.* 27. *ἐν κεφαλαίῳ*] *ἐν συντόμῳ λόγῳ.*

112. 9. In scholio ad voc. *ἀτόπως* dat Less. pro voc. *κακῶς, ἀτόπως.*

117. 21. *ἐῶ*] *παράλειψις μηδὲν ἧττον λέγουσα.*

121. 5. *ὥσπερ νῦν πρίαται ὁ Φίλιππος παρὰ τῶν λεγόντων καὶ τῶν στρατηγούντων.* pen. *ἄτιμος, ὁ ἀτιμώρητος, ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν φονεύσῃ, μηδεμία τιμωρία γίνηται ὑπὲρ αὐτοῦ τελευτῶντος κατὰ τοῦ φονεύσαντος αὐτόν.*

122. 16. *εὐαγὲς*] *εὐσεβές. ἄγος γὰρ ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ ἀκά-*

ἀρτον. ibid. ὑπὲρ τίνων πραγμάτων φόνου δικάζεσθαι παρέονται φόνου δίκας, ἐὰν φονεύσῃ. ἔστι γάρ τινα πράγματα, ἔνθα ὁ ποιήσας φόνον τιμωρεῖται. 23. στηλίτας ἐποίουν τοὺς προδοκοῦντας. ἀεὶ τοῦ ἐνέγραφον αὐτοὺς ἐν ταῖς στήλαις. st etiam in Augustano.

131. 11. περὶ αὐτῶν] τῶν προσαγγελθέντων.

133. 1. μανδραγόρας] βοτάνης ὑπνωτικὸν καὶ λήθην ποιτικόν. Confer scholia Bavarica. 21. ἐπετείχισεν] καθ' ἡμῶν ἠργάσατο.

135. 18. χωρία Θρακικὰ περὶ τὸν Ἴστρον καὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

145. 24. ἀχθεσθῆναι] διὰ μίσους γενέσθαι. 27. κεκηληένοι] ἀπατώμενοι.

146. 2. παραθεὶς] εἰς σύγκρισιν ποιήσας.

182. 27. μερίδας δηλονότι κατὰ πέντε καὶ δέκα, ὡς γίεσθαι ἑβδομήκοντα πέντε ναῦς.

229. 8. ἐπήρειαν] ἐπήρεια κυρίως ἡ ἐν τῷ πολέμῳ ἀπειλὴ αὶ καταδρομή. ἐκ τοῦ Ἄρης, ἄρεια, καὶ μετὰ τοῦ ἐπὶ, ἐπήρεια.

237. 13. ἀναλγησίας] ἀναισθησίας καὶ σκληρότητος.

241. 24. σχῆμα τῆς κατὰ κῶλον ἐπαναφορᾶς. ὅπερ ἐστὶ αὶ παρισώσεως εἶδος.

242. 13. ἑωλοκρασίαν] ὅτι πράγματα ἀρχαῖα συγκεράσας Αἰσχίνης κατηγορεῖ αὐτοῦ. τὸ γὰρ ἕωλον ἀρχαῖον σημαίνει.

248. 23. παροιμία ἐπὶ τῶν μάτην καὶ ἀναιτίως ἀπολλυμένων.

258. 6. ἁρμοσταῖς] οἱ εἰς τὰς ὑπηκόους πόλεις ἄρχοντες εμπόμενοι ὑπὸ Λακεδαιμονίων.

288. 17. βάταλος βδελυρὸς καὶ αἰσχρός. Εὔπολις δὲ τ.... τον βάτταλον λέγει. μήποτε οὖν ἔνθεν τοὺς κιναίδους βατάους καλοῦσι.

341. 9. ἐνθυμούμενος] .... [praesecta haec rant a cultello bibliopegi, scripta in summa pagina]. μετ' εὐνοίας κροῦσαί μου λέγοντος, ὑπολογιζομένους τό τε μέγεθος τοῦ ινδύνου καὶ τὸ πλῆθος τῶν αἰτιῶν, πρὸς ἃς ἀπολογήσασθαί ε δεῖ, καὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς κατασκευὰς τοῦ κατηγόρου καὶ ἣν ὠμότητα.

344. 3. σημείωσαι, ὅτι τὸ πέμπτον μέρος ἐν τῇ προκατασκευῇ ἐθειμένον πρῶτον περαίνει τῶν ήσεων προάγων δυνάμεις. 2. ἐξ Ἀρκαδίας] οὗτος ἦν ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἥτις οὕτω Μεγάλη όλις ἐκαλεῖτο, ὅθεν ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν Δημοσθένης φει.

355. pen. οὑτωσὶ] ἁπλῶς καὶ μὴ μετ' ἐπιστασίας.

357. 14. καλοῦσιν] τὸ τάχος δηλοῖ διὰ τῆς καλοῦσιν. ἴον ἤπειγεν ἡμᾶς ἐξιέναι ταῖς ἐπιστολαῖς ὁ Φίλιππος, τοῖς ργοις ἐναντιούμενος.

361. 15. σημείωσαι, ὅτι ἐπιλογίζεται ἅμα καὶ ἀγωνίζεται. πίλογος γὰρ αὔξων τὰς συμφοράς. ἐπαγωνίζεται δὲ πάντας πολύων, πλὴν Αἰσχίνου, τῶν ἐγκλημάτων. αὔξει δὲ τὸ πάθος ῃ δεινώσει χρώμενος. ἡ δὲ δείνωσις ἐξ ἀγαθῶν. (videbatur.)

αἱ γὰρ συγκρίσεις εἰσὶ τῶν αὐξήσεων. αὔξομεν δὲ οὐ τὰ ἀγαθὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία, ἵν' ὄγκον ἡ δείνωσις λάβοι. ἐμέρισε τὸν χρόνον εἰς ἐνεστῶτα καὶ παρῳχηκότα, καὶ τὰ πράγματα εἰς πηλικότητα καὶ ποιότητα καὶ δεινότερα εἰπὼν καὶ μείζονα. ἵνα δὲ μὴ ψιλὸν ποιήσῃ τὸν λόγον, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ δεινολογούμενος, παραμίγνυσι καὶ τὸν αὐτῶν πραγμάτων παρεπόμενον φόβον, ἵνα καὶ ὁ τῆς πόλεως κίνδυνος προτεθεὶς χαλεπώτερον τὸ πάθος ἐργάσηται. v. Scholia Bavarica.

364. 13. ἴσως ἐσώθησαν κατὰ τὸ εἰωθὸς παρὰ τοῖς Λατίνοις. ὡς Αἴβιος milites vicimus. pro ut certum quoddam institutum esse videatur.

365. 3. τὸ ἀσύνδετον, ὅπερ εἶναι τῆς γοργότητος δοκεῖ εἶναι κατὰ ταὐτὰ τῷ ferte citi flammas. date tela. scandite muros.

378. 24. σύγκλητος ἐκκλησία ἡ γενομένη διὰ τὸ ἐξαίφνης κατεπείγειν.

384. 8. δηλονότι ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ μηδενὸς ἄλλου διδόντος δέξασθαι τὸ διδόμενον ἢ πεμπόμενον.

387. 11. Idem est scholium in Lessingiano, quod in Bavarico ad h. l. cum hac varietate lectionis. σύνεγγυς τῶν ποταμῶν Ἡδύλιόν. et ὑπὲρ τὸν Ὀρχομενὸν ὅρμ (caeteris praesectis).

411. 3. ἀναπεπτωκότες] ὕπτιοι καὶ νυστάζοντες, ἀλλ' οὐκ ὀρθοὶ καὶ νήφοντες.

428. ult. ὅρος τῆς Ἑλλάδος. ἐκ δὲ τῶν τῆς πόλεως ἀγώνων καὶ ἀποστόλων εἰς τοῦτο κατῆλθεν, ὥστε ὡμολόγησε δυοῖν μὲν ὅροιν μηκέτι πλευσεῖσθαι, πρὸς μεσήμβρίαν μὲν Χελιδονέας, πρὸς δὲ ἄρκτον Κυανέας θέσθαι.

465. 23. περὶ τῶν εἰσφερόντων μόνον εἰς τὸν πόλεμον, καὶ περὶ τῶν τριηραρχούντων ἅμα καὶ εἰσφερόντων.

491. 4. Ad hunc locum adscriptus erat in Lessingiano locus ex Aeschinis oratione adversus Ctesiphontem, qui est in editione H. Stephani p. 80. initio: ἦσάν τινες κατὰ τοὺς τότε καιρούς. unde has excerpsi varietates lectionis. vers. 2. pro πόνον ibi est χρόνον. vers. 3. τὸν δῆμον absunt. vers. 5. pro verbis ἐφ' ᾧ τε μὴ ἐπιγράφειν est in Lessingiano ἔφη τε μήτε ἐπιγρ. ibid. τρεῖς ἦσαν Ἀθήνῃσι στοαί, ἡ μὲν βασίλειος, ἡ δὲ τῶν Ἑρμῶν, ἡ δὲ Πεισανακτὶς, ἀπὸ Πεισάνακτος τοῦ κτίσαντος. αὕτη δὲ, γραφέντων ἐν αὐτῇ τῶν ἐν Μαραθῶνι καὶ ἄλλων τινῶν, ποικίλη ἐκλήθη.

593. 6. ταῦτ' εἶναι] τὰ τοῦ Εὐκτήμονος.

594. 17. ὀμωμοσμένοις] ἐγχειρεῖ ἀπὸ τούτου, ὅτι οἱ μέλλοντες . . . . . ὤμνυον πρότερον δικαίως . . . . . εἶτα ἔκρινον.

401. In argumento altero, quod est in Aldina, diversum ab eo, quod est in Parisina, orationis in Aristocratem, vers. 18. pro ὢν, ἐθελήσει dat corrector Lessingianus ὢν, οὐκ ἐθελήσει. item vers. 21. οὐκ addit ante ἐναντιωθῶσι.

T A B E L L A

INDICANS

CONSENSUM PAGINARUM

DEMOSTHENIS NOSTRI

CUM

PAGINIS ALIARUM EDITIONUM

ORATORIS NOBILIORUM,

PARISINAE PUTA, ALDINAE, ET UTRIUSQUE WOLFIANAE, TAM BASILEENSIS, QUAM FRANCOFURTANAE.

ips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Francof.		
9			1	1	1	a.	1	1		1
10			1	14	ib.	b.	4	ib.	c.	2
11			1	33	ib.	c.	14	2	a.	10
12			2	11	2	b.	2	ib.	d.	9
13			2	30	ib.	c.	10	3	a.	10
14	6	17	3	3	3	a.	15	ib.	d.	9
15	7	15	3	22	ib.	c.	2	4	a.	9
16	8	13	3	41	4	a.	9	ib.	d.	8
17	9	9	4	14	ib.	b.	15	5	a.	9
18	10	1	4	34	5	a.	1	21		1
19	11	8	5	10	ib.	b.	9	ib.	e.	8
20	12	6	5	29	ib.	c.	15	22	b.	8
21	13	6	6	3	6	b.	1	ib.	e.	6
22	13	30	6	20	ib.	c.	4	23	b.	3
23	14	ult.	6	38	7	a.	9	ib.	d.	9
24	16	4	7	10	7	b.	15	24	a.	10
25	16	pen.	7	28	8	a.	1	ib.	d.	7
26	17	25	8	1	ib.	b.	9	25	a.	8
27	18	12	8	20	ib.	c.	14	ib.	d.	5
28	19	1	9	1	9	a.	15	35		1
29	20	4	9	11	ib.	c.	1	ib.	b.	8
30	21	7	9	30	10	a.	8	ib.	e.	5
31	22	6	10	7	ib.	b.	15	36	b.	8
32	23	2	10	27	11	a.	2	ib.	e.	5
33	23	28	10	ult.	11	b.	9	37	b.	7
34	24	12	11	18	11	c.	17	ib.	e.	5
35	25	4	11	37	12	b.	2	38	b.	6
36	25	pen.	12	11	12	c.	9	ib.	e.	5
37	26	24	12	30	13	a.	16	39	b.	7

	Lips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Franco		
p.	38	27	18	13	3	13	c.	3	39	e.	
	39					14	a.	10			
	40	29	1	14	1	14	b.	11	47		
	41	30	15	14	18	14	c.	16	ib.		pe
	42	31	10	14	37	15	b.	12	48	c.	
	43	32	3	15	12	15	c.	9	ib.	f.	
	44	33	1	15	32	16	a.	13	49	c.	
	45	33	26	16	5	16	b.	19	ib.	e.	1
	46	34	12	16	24	17	a.	1	50	c.	
	47	34	31	16	42	17	b.	8	ib.	e.	
	48	35	8	17	15	17	c.	14	51	b.	
	49	35	29	17	33	18	a.	18	ib.	e.	
	50	36	12	18	6	18	c.	3	52	b.	
	51	36	31	18	24	19	a.	10	ib.	e.	
	52	37	9	18	42	19	a.	14	53	b.	
	53	37	29	19	15	19	c.	ult.	ib.	e.	
	54	38	8	19	34	20	b.	8	54	b.	
	55	38	27	20	7	20	c.	14	ib.	e.	
	57	39	1	21	1	21	b.	ult.	59		
	58	40	4	21	18	22	a.	3	60	b.	
	59	40	29	21	37	22	b.	10	ib.	e.	
	60	41	12	22	13	22	c.	16	61	b.	
	61	41	28	22	31	23	a.	3	ib.	e.	
	62	42	22	23	4	23	c.	10	62	b.	
	63	43	5	23	23	24	a.	18	ib.	e.	
	65	44	1	25	1	25	a.	18	64		
	66	44	7	25	7	25	b.	4	ib.	b.	
	67	44	27	25	26	25	c.	10	ib.	b.	
	68	45	5	26	2	26	a.	15	65	a.	
	69	45	22	26	21	26	b.	ult.	ib.	d.	
	70	45	39	26	39	27	a.	4	66	a.	
	71	46	14	27	12	27	b.	9	ib.	d.	
	72	46	32	27	32	27	c.	16	67	a.	
	73	47	7	28	4	38	b.	2	ib.	d.	
	74	47	24	28	24	28	c.	8	68	a.	
	77	48	5	30	4	29	c.	ult.	69		
	78	49	4	30	23	30	b.	5	ib.		p

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Francof.
79	49 25	30 ant.	30 c. 11	70 c. 5
80	50 1	31 16	31 a. 16	ib. f. 3
81	50 21	31 37	31 c. 1	71 c. 2
82	50 pen.	32 10	32 a. 7	ib. e. 10
83	51 16	32 29	32 b. 13	72 c. 2
84	51 13	33 2	32 c. pen.	ib. f. 3
85	52 8	33 21	33 b. 4	73 c. 4
86	52 26	33 41	33 c. 8	ib. e. 10
87	53 2	34 14	34 a. 14	74 b. 9
90	54 1	36 1	35 b. ant.	76 1
91	54 22	36 16	35 c. pen.	ib. c. 7
92	55 9	36 35	36 b. 3	ib. pen.
93	55 30	37 8	36 c. 13	77 c. 7
94	56 9	37 26	37 a. 16	ib. pen.
95	56 36	37 pen.	37 c. 1	78 c. 6
96	57 18	38 17	38 a. 8	ib. antep.
97	58 7	38 36	38 b. 15	79 c. 4
98	58 31	39 8	39 a. 1	ib. f. 1
99	59 14	39 27	39 b. 7	80 c. 3
100	59 pen.	39 ult.	39 c. 15	ib. f. 1
1	60 24	40 19.	48 a. ult.	8 c. 4
2	61 7	40 38	40 e. 9	ib. f. 2
3	61 28	41 11	41 a. 16	82 c. 5
4	62 10	41 31	41 b. ult.	ib. antep.
5	62 34	42 4	42 a. 6	83 c. 5
6	63 17	42 23	42 b. 12	ib. f. 2
7	63 pen.	42 42	42 c. ant.	84 c. 3
8	64 17	43 15	43 b. 5	ib. f. 3
9	64 24	43 33	43 c. 11	85 c. 5
110	65 1	44 9	44 a. ult.	86 1
1	65 22	44 25	44 b. ult.	ib. c. 8
2	66 9	45 1	45 a. 3	ib. f. 2
3	66 28	45 20	45 b. 6	87 b. 10
4	67 5	45 38	45 c. 12	ib. e. 4
5	67 22	46 11	46 a. 17	88 b. 5
6	67 39	46 30	46 b. ult.	ib. e. 1
7	68 16	47 2	47 a. 4	89 a. 9

Lips.	Paris.	Aldina	Basileens.	Franco
p. 118	68 36	47 21	47 b. 10	ib. d.
9	69 13	47 48	47 c. 15	90 a.
120	69 32	48 12	48 a. ult.	ib. d.
1	70 9	48 31	48 c. 5	91 a.
2	70 26	49 4	49 a. 11	ib. d.
3	70 ult.	49 22	49 b. 16	ib. u
4	71 17	49 41	50 a. 1	92 c.
5	71 34	50 13	50 b. 7	ib. pe
6	72 10	50 32	50 c. 11	93 c.
7	72 25	51 4	51 a. 17	ib. f.
8	72 ult.	51 22	51 c. 3	94 b. 1
9	73 13	51 41	52 a. 8	ib. e.
130	73 34	52 14	52 b. 14	95 c.
1	74 1	53 1	53 a. 4	96
2	75 15	53 14	53 b. 4	ib. c.
3	76 10	53 38	53 c. 10	ib. f.
4	76 39	54 11	54 a. 15	97 c.
5	77 24	54 30	54 c. 1	ib. e. 1
6	78 15	55 3	55 a. 6	98 b. 1
7	79 10	55 23	55 b. 12	ib. e.
8	80 1	55 41	55 c. 15	99 b.
9	80 26	56 13	56 a. ult.	ib. e.
140	81 14	56 31	56 c. 3	100 b.
1	81 pen.	57 5	57 a. 9	ib. d.
2	82 25	57 23	57 b. 13	101 a.
3	83 6	57 42	57 c. 18	ib. d.
4	83 32	58 15	58 b. 3	102 a.
5	84 12	58 33	58 c. 8	ib. c.
6	84 36	59 6	59 a. 13	103 a.
7	85 18	59 25	59 b. 18	ib. c.
8	85 40	59 44	60 a. 3	ib. p
9	86 22	60 16	60 b. 8	104 c.
150	86 ult.	60 35	60 c. 12	ib. e.
1	87 17	61 8	61 a. ant.	105 b.
2	88 1	62 1	64 a. 13	117
3	88 14	62 10	65 a. 6	ib. pen
4	89 19	62 29	65 b. 12	118 c.

Lips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Francof.		
155	90	5	63	6	65	c.	17	ib.	penult.	
6	90	31	63	26	66	b.	2	119	c.	4
7	91	14	63	pen.	66	c.	10	ib.	f.	2
8	91	pen.	64	18	67	a.	15	120	c.	3
9	92	5	64	35	61	c.	13	114	b.	3
160	93	2	65	10	62	a.	19	ib.	d.	10
1	93	20	65	30	62	c.	5	115	b.	2
2	93	37	66	3	63	a.	11	ib.	d.	10
3	94	13	66	21	63	b.	17	116	a.	9
4	94	30	66	40	64	a.	1	ib.	d.	6
5	95	5	67	13	64	b.	5	117	a.	5
6	96	1	68	1	67			123		1
7	96	11	68	13	68	a.	6	ib.	c.	4
8	97	14	68	33	68	b.	13	124	b.	7
9	98	1	69	1	68	c.	pen.	ib.	e.	4
170	98	28	69	31	69	b.	5	125	b.	2
1	99	16	70	2	69	c.	10	ib.	d.	6
2	99	37	70	22	70	a.	17	126	a.	7
3	100	20	70	40	70	c.	2	ib.	d.	4
4	1	5	71	12	71	a.	8	127	a.	6
5	1	27	71	30	71	b.	14	ib.	d.	3
6	2	2	72	3	71	c.	ant.	128	a.	3
8	3	1	73	1	72	c.	4	133		1
9	3	25	73	18	73	a.	7	ib.	c.	9
180	4	22	73	39	73	b.	10	ib.		ult.
1	5	12	74	13	73	c.	17	134	a.	6
2	6	6	74	32	74	b.	2	ib.	f.	1
3	6	33	75	5	74	c.	4	135	c.	4
4	7	19	75	25	75	a.	12	ib.	antep.	
5	7	pen.	75	43	75	b.	18	136	c.	3
6	8	15	76	16	76	a.	3	6	e.	11
7	9	1	76	35	76	b.	8	137	c.	3
8	9	27	77	2	76	c.	12	ib.	e.	9
9	110	5	77	28	77	a.	ant.	138	b.	9
190	1	1	79	1	78	a.	4	141		1
1	1	7	79	4	78	a.	9	ib.		6
2	2	12	79	23	78	b.	17	142	c.	2

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Franco
p. 193	112 pen.	79 pen.	79 a. 3	142 e.
4	3 26	80 18	79 b. 8	4 c.
5	4 20	80 37	79 c. 14	ib. e.
6	5 17	81 9	80 a. ant.	6 b.
7	5 ult.	81 27	80 c. 5	ib. e.
8	6 27	81 ult.	81 a. 9	7 b.
9	7 11	82 18	81 b. 13	ib. e.
200	7 pen.	82 37	81 c. ult.	8 b.
1	8 19	83 10	82 b. 5	ib. d.
2	9 1	84 1	82 c. 9	154
3	9 25	84 17	83 a. 18	5 b.
4	120 20	84 41	83 b. pen.	ib. e.
5	1 6	85 14	84 a. 6	6 b.
6	1 32	85 33	84 b. 13	ib. e.
7	2 12	86 6	84 c. pen.	7 b.
8	2 40	86 25	85 b. 6	ib. e.
9	3 25	86 pen.	85 c. 11	8 b.
210	4 17	87 17	86 a. 15	ib. e.
1	5 1	88 1	86 c. 14	163
2	5 9	88 6	86 c. ult.	ib. b.
3	6 21	88 24	87 b. 4	ib. e.
4	6 pen.	88 ult.	87 c. 9	4 b.
5	7 25	89 19	88 a. 12	ib. e.
6	8 3	89 38	88 b. ant.	5 b.
7	8 20	90 12	89 a. 2	ib. d. 1
8	8 38	90 31	89 b. 9	6 a. 1
9	9 18	91 4	89 c. 11	ib. d.
220	9 ult.	91 22	90 a. 16	7 a.
5	131 1	93 1	313 a. 4	472
6	1 5	93 3	3 a. 7	ib.
7	2 20	93 22	3 b. 15	3 c.
8	3 18	93 pen.	3 c. ult.	ib. f.
9	4 15	94 18	4 b. 6	4 c.
230	5 12	94 38	4 c. 12	ib. f.
1	6 2	95 11	5 a. 19	5 c.
2	6 29	95 33	5 c. 3	ib. f.
3	7 14	96 3	6 a. 8	6 c.

Lips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Francof.		
234	137	39	96	21	316	b.	15	476	e.	10
5	8	22	96	42	6	c.	ult.	7	b.	10
6	9	9	97	14	7	b.	4	ib.	e.	7
7	9	36	97	33	7	c.	8	8	b.	6
8	140	17	98	6	8	a.	11	ib.	e.	3
9	40	38	98	25	8	b.	15	9	b.	5
240	1	21	99	4	9	a.	3	ib.	e.	7
1	2	3	99	23	9	b.	9	480	b.	7
2	2	31	99	ant.	9	c.	16	ib.	e.	7
3	3	16	100	17	320	a.	pen.	1	b.	7
4	4	4	100	36	20	c.	7	ib.	e.	4
5	4	31	1	12	1	a.	11	2	b.	6
6	5	21	1	32	1	b.	ant.	ib.	e.	6
7	5	pen.	2	4	2	b.	3	3	b.	8
8	6	28	2	23	2	b.	8	ib.	e.	7
9	7	14	2	42	2	c.	14	4	b.	5
250	7	39	3	16	3	a.	18	ib.	e.	2
1	8	23	3	35	3	c.	2	5	b.	4
2	9	4	4	16	4	a.	6	ib.	e.	2
3	9	30	4	34	4	b.	10	6	b.	1
4	150	15	5	9	4	c.	15	ib.	d.	6
5	50	pen.	5	28	5	a.	pen.	7	a.	10
6	1	24	6	2	5	c.	5	ib.	d.	7
7	2	1	6	21	6	a.	8	8	a.	8
8	2	28	6	39	6	b.	14	8	d.	6
9	3	17	7	14	6	c.	ant.	9	a.	6
260	4	6	7	33	7	b.	4	ib.	d.	4
1	4	31	8	6	7	c.	7	490	a.	4
2	5	2	8	24	8	a.	12	ib.	c.	10
3	5	37	8	pen.	8	b.	17	1	a.	2
4	6	23	9	17	9	a.	1	ib.	c.	10
5	7	8	9	36	9	b.	6	2	a.	1
6	7	31	110	7	9	c.	10	ib.	c.	9
7	8	12	10	26	330	a.	15	3	a.	1
8	8	37	1	3	30	b.	pen.	ib.	c.	10
9	9	20	1	22	1	a.	6	4	a.	1
270	160	19	1	42	1	b.	14	ib.	c.	10

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Franco
p. 271	161 12	112 13	331 c. 17	495 a.
2	2 8	2 32	2 b. 3	ib. d.
3	2 34	3 6	2 c. 7	6 a.
4	3 20	3 24	3 a. 12	ib. d.
5	3 38	3 pen.	3 b. pen.	7 a.
6	4 21	4 18	4 a. 2	ib. d.
7	4 ant.	4 37	4 b. 9	8 a.
8	5 25	5 10	4 c. 15	ib. c. 1
9	5 pen.	5 27	5 a. 18	9 a.
280	6 19	6 1	5 c. 8	ib. c.
1	6 36	6 19	6 a. 6	ib. ul
2	7 18	6 38	6 b. 10	500 c.
3	7 39	7 15	6 c. 16	ib. pe
4	8 21	7 34	7 b. 2	1 c.
5	8 38	8 14	7 c. 10	ib. ul
6	9 19	8 33	8 a. 15	2 c.
7	9 36	9 5	8 c. 12	ib. ul
8	170 20	9 24	9 a. 4	3 c.
9	70 37	9 antep.	9 b. 8	ib. pen
290	1 18	120 18	9 c. 13	4 c.
1	1 35	20 37	340 a. 17	ib. e. 1
2	2 17	1 9	40 c. 3	5 c.
3	2 35	1 18	1 a. 9	ib. f.
4	3 19	2 1	1 b. 16	6 c.
5	3 39	2 21	2 a. 2	ib. pe
6	4 20	2 41	2 b. 9	7 c.
7	4 39	3 13	2 c. 13	ib. f.
8	5 21	3 33	3 a. pen.	8 c.
9	5 39	4 7	3 c. 3	ib. f.
300	6 24	4 26	4 a. 10	9 c.
1	6 ult.	5 2	4 b. ant.	ib. e.
2	7 25	5 21	5 a. 3	510 c.
3	7 ult.	5 39	5 b. 8	ib. f.
4	8 25	6 12	5 c. 14	1 c.
5	8 ult.	6 31	6 b. 1	ib. f.
6	9 24	7 4	6 c. 7	2 c.
7	9 ult.	7 23	7 a. 14	ib. f.

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Francof.
308	180 25	127 42	347 b. pen.	513 c. 4
9	80 ult.	8 14	8 a. 4	ib. e. 9
310	1 23	8 31	8 b. 9	4 b. 9
1	1 pen.	9 4	8 c. 19	ib. e. 9
2	2 23	9 22	9 b. 2	5 b. 10
3	2 pen.	9 41	9 c. 8	ib. e. 9
4	3 25	130 14	350 a. 15	6 b. 5
5	4 4	30 32	50 b. ult.	ib. e. 4
6	4 28	1 6	1 a. 8	7 b. 3
7	5 4	1 24	1 b. 12	ib. d. 9
8	5 25	1 pen.	1 c. 18	8 a. 9
9	6 1	2 17	2 b. 4	ib. d. 7
320	6 22	2 45	2 c. 11	9 a. 8
1	6 39	3 7	3 a. 12	ib. d. 6
2	7 20	3 26	3 c. 4	520 a. 6
3	7 ult.	4 2	4 a. 11	ib. d. 5
4	8 23	4 20	4 b. 16	1 a. 4
5	6 40	4 34	4 c. pen.	ib. d. 1
6	9 22	5 12	5 b. 6	2 a. 3
7	9 40	5 31	5 c. 13	ib. d. 1
8	190 21	6 7	6 b. 2	3 a. 2
9	90 38	6 25	6 c. 9	ib. d. 1
330	1 20	6 ant.	7 a. 15	4 a. 1
1	1 37	7 16	7 b. ult.	ib. d. 1
2	2 19	7 36	8 a. 7	5 a. 2
341	194	143 1	200 b. 4	294 1
2	6 1	3 16	200 c. 9	ib. c. 7
3	7 13	3 35	1 a. 14	ib. ult.
4	8 16	4 12	1 b. ant.	5 c. 7
5	9 25	4 31	2 a. 4	ib. pen.
6	200 14	5 4	2 b. 10	6 c. 4
7	1 1	5 23	2 c. 13	ib. e. 12
8	1 29	5 41	3 a. ult.	7 c. 3
9	2 20	6 18	3 c. 4	ib. f. 1
350	3 5	6 29	4 a. 7	8 b. 8
1	4 13	7 1	4 b. 11	ib. e. 4
2	4 36	7 19	4 c. 15	9 a. 10

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Franc
p. 353	205 19	147 37	205 a. ant.	299 d.
4	6 5	8 8	5 c. 4	300 a.
5	6 34	8 26	6 a. 8	ib. d.
6	7 23	8 ant.	6 b. 14	1 a.
7	8 23	9 16	6 c. ant.	ib. d.
8	9 13	9 34	7 a. 2	2 a.
9	9 pen.	150 6	7 c. 5	ib. d.
360	210 26	50 23	8 a. 9	ib. ul
1	1 20	50 41	8 b. 14	3 c.
2	2 14	1 12	8 c. 19	ib. f.
3	3 23	1 31	9 b. 4	4 c.
4	4 1	2 4	9 c. 8	ib. f.
5	5 7	2 22	210 a. 13	5 c.
6	6 5	2 41	10 b. 19	ib. f.
7	7 2	3 13	1 a. 3	6 b.
8	7 30	3 32	1 b. 9	ib. e.
9	8 20	4 7	1 c. 13	7 b.
370	9 9	4 25	2 a. 18	ib. e.
1	9 38	4 ant.	2 c. 4	8 b.
2	220 22	5 15	3 a. 8	ib. e.
3	1 2	5 34	3 b. 14	9 c.
4	2 ult.	6 6	3 c. ant.	ib. e.
5	3 27	6 25	4 b. 3	310 b.
6	4 5	6 ant.	4 c. 7	ib. e.
7	5 9	7 15	5 a. 13	1 b.
8	5 38	7 33	5 b. ant.	ib. e.
9	6 22	8 6	6 a. 3	2 b.
380	7 17	8 25	6 b. 8	ib. d.
1	8 3	8 ant.	6 c. 15	3 a.
2	8 31	9 16	7 a. ant.	ib. d.
3	9 17	9 35	7 c. 5	4 a.
4	230 17	160 7	8 a. 7	ib. d.
5	30 35	60 27	8 b. 14	5 a.
6	1 17	60 ult.	8 c. ant.	ib. c.
7	1 39	1 19	9 b. 2	6 a.
8	3 2	1 36	9 c. 4	ib. c.
9	3 28	2 9	220 a. 8	ib. f.

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Francof.
390	234 9	162 20	220 b. 12	317 c. 1
1	5 5	3 4	20 c. 16	ib. e. 10
2	5 33	3 22	1 b. 2	8 b. 8
3	6 12	3 40	1 c. 1	ib. d. 10
4	6 40	4 14	2 a. 7	9 a. 10
5	7 26	4 34	2 b. 11	ib. d. 8
6	8 11	5 8	2 c. 18	320 a. 10
7	9 7	5 27	3 b. 2	ib. d. 8
8	9 35	6 2	3 c. 10	1 b. 2
9	240 18	6 21	4 a. 15	ib. d. 10
400	1 5	6 41	4 c. 2	2 b. 4
1	1 33	7 15	5 a. 6	ib. d. 10
2	2 18	7 33	5 b. 13	3 b. 3
3	3 pen.	8 6	5 c. 18	ib. e. 1
4	4 26	8 24	6 b. 2	4 a. 9
5	5 15	8 ant.	6 c. 8	ib. d. 7
6	5 33	9 16	7 a. 13	5 a. 8
7	6 13	9 34	7 b. 19	ib. d. 5
8	6 ult.	170 8	8 a. 4	6 a. 9
9	7 20	70 19	8 b. 12	ib. d. 8
410	7 40	70 pen.	8 c. ant.	7 b. 1
1	8 22	1 18	9 b. 5	ib. e. 2
2	8 pen.	1 36	9 c. 14	8 b. 5
3	9 24	2 10	230 a. 17	ib. e. 1
4	250 2	2 28	30 c. 3	9 b. 2
5	50 pen.	2 ult.	1 a. 7	ib. d. 10
6	1 27	3 19	1 b. 15	330 b. 2
7	2 12	3 32	1 c. pen.	ib. d. 8
8	2 37	4 9	2 b. 8	1 b. 1
9	3 19	4 29	2 c. 13	ib. d. 10
420	4 6	5 6	3 a. ant.	2 b. 2
1	4 30	5 25	3 c. 3	ib. d. 9
2	5 7	5 ult.	4 a. 9	3 b. 3
3	5 36	6 29	4 b. pen.	ib. c. 2
4	6 23	7 6	5 a. 3	4 b. 6
5	6 ult.	7 25	5 b. 11	ib. e. 5
6	7 24	7 ant.	5 c. 19	5 b. 8

Lips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Fran
p. 427	258	1	178	20	236	b.	5	335 e
8	8	21	8	39	6	c.	11	6 c
9	8	40	9	12	7	a.	15	ib. e.
430	9	20	9	31	7	c.	1	7 d.
1	9	39	180	4	8	a.	5	ib. e.
2	260	24	80	23	8	b.	11	8 b.
3	1	2	80	41	8	c.	17	ib. e.
4	1	31	1	14	9	b.	2	9 d.
5	2	16	1	33	9	c.	8	ib. e.
6	2	pen.	2	7	240	a.	14	340 b.
7	3	23	2	26	40	b.	ult.	ib. e.
8	3	40	2	ant.	1	a.	4	1 b.
9	4	pen.	3	17	1	b.	9	ib. e.
440	5	27	3	37	1	c.	16	2 b.
1	6	8	4	9	2	a.	ult.	ib. e.
2	6	35	4	28	2	c.	6	3 b.
3	7	16	4	ult.	3	a.	10	ib. d.
4	7	36	5	19	3	b.	14	4 a.
5	8	12	5	37	3	c.	ant.	ib. d.
6	8	35	6	9	4	b.	2	5 a.
7	9	18	6	28	4	c.	7	ib. d.
8	270	4	7	1	5	a.	12	ib. ul
9	70	24	7	19	5	b.	17	6 c.
450	1	5	7	39	6	a.	3	ib. pe
1	1	25	8	12	6	b.	11	341 c.
7	3	1	191	1	372	a.	10	541
8	4	18	1	17	2	b.	9	ib. c.
9	5	20	1	35	2	c.	11	2 a.
460	6	16	2	11	363	a.	ant.	ib. d.
1	7	15	2	30	3	c.	1	3 a.
2	8	2	3	3	4	a.	8	ib. c.
3	9	14	3	21	4	b.	10	4 a.
4	280	7	3	39	4	c.	13	ib. c.
5	1	5	4	11	5	a.	ant.	ib. ul
6	2	4	4	28	5	b.	ult.	5 c.
7	3	15	5	2	6	a.	6	ib. ul
8	4	2	5	20	6	b.	8	6 c.

Lips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Francof.		
469	284	30	195	38	366	c.	8	547	a.	1
470	6	5	6	10	7	a.	17	ib.	c.	7
1	6	ant.	6	27	7	b.	ult.	ib.	f.	2
2	7	26	7	1	8	a.	8	8	c.	5
3	8	19	7	19	8	b.	7	ib.	f.	1
4	9	8	7	37	8	c.	12	9	c.	3
5	290	1	8	11	9	a.	16	ib.	e.	10
6	90	27	8	30	9	c.	3	550	c.	3
7	1	5	9	3	370	a.	8	ib.	f.	2
8	2	3	9	22	70	b.	15	1	c.	5
9	2	36	9	41	70	c.	ult.	ib.	e.	12
480	3	25	200	13	1	b.	5	2	c.	1
1	4	19	200	30	1	c.	12	ib.	e.	8
2	4	39	1	2	2	a.	16	3	b.	7
3	5	21	1	20	2	b.	pen.	ib.	e.	5
4	5	ult.	1	38	3	a.	4	4	b.	5
5	6	ant.	2	11	3	b.	9	ib.	e.	2
6	7	19	2	28	3	c.	14	5	b.	1
7	8	7	2	ult.	4	a.	ant.	ib.	d.	7
8	9	1	3	18	4	c.	3	6	a.	8
9	9	30	3	37	5	a.	8	ib.	d.	8
490	300	22	4	10	5	b.	16	7	a.	8
1	1	20	4	31	6	a.	2	ib.	d.	10
2	2	12	5	4	6	b.	10	8	b.	2
3	3	6	5	23	6	c.	15	ib.	d.	8
4	3	pen.	5	42	7	a.	ult.	9	b.	2
5	4	28	6	16	7	c.	4	ib.	e.	2
6	5	22	6	34	8	a.	10	560	b.	4
7	6	8	7	7	8	b.	14	ib.	e.	1
8	7	4	7	25	8	c.	18	1	b.	2
9	7	33	7	43	9	b.	1	ib.	d.	10
500	8	26	8	15	9	c.	4	2	a.	10
1	9	21	8	34	380	a.	10	ib.	d.	8
2	310	11	9	6	80	b.	16	3	a.	8
3	10	ult.	9	27	80	c.	pen.	ib.	d.	5
4	1	28	9	pen.	1	b.	7	4	a.	6
5	2	13	210	17	1	c.	12	ib.	d.	2

	Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Francof.
p.	506	312 pen.	210 36	382 a. 17	565 a. 2
	7	4 4	1 9	2 c. 3	ib. d. 2
	8	4 27	1 27	3 a. 10	6 a. 6
	514	7 1	5 1	5 b. 1	603 1
	5	8 1	5 10	5 b. 15	ib. b. 7
	6	9 9	5 28	5 c. ult.	ib. b. ult.
	7	320 12	6 6	6 b. 7	4 c. 8
	8	1 10	6 23	6 c. 10	ib. pen.
	9	2 2	6 39	7 a. 15	5 c. 7
	520	3 24	7 15	7 b. ult.	ib. pen.
	1	4 2	7 35	8 a. 7	6 c. 4
	2	4 40	8 7	8 b. 13	ib. f. 3
	3	5 25	8 26	8 c. pen.	7 c. 7
	4	6 15	8 ult.	9 b. 7	8 a. 1
	5	7 16	9 20	9 c. 16	ib. c. 9
	6	8 17	9 40	390 b. 3	9 a. 3
	7	8 ult.	220 13	390 c. 9	ib. d. 2
	8	9 28	220 31	1 a. 15	610 a. 5
	9	330 17	1 4	1 b. ult.	ib. d. 2
	530	1 12	1 22	2 a. 6	1 a. 3
	1	2 9	1 42	2 b. 14	ib. d. 1
	2	2 33	2 13	2 c. ant.	2 a. 2
	3	3 14	2 31	3 b. 3	ib. c. 9
	4	4 9	3 3	3 c, 9	ib. ult.
	5	5 6	3 22	4 a. 13	3 c. 7
	6	5 35	3 41	4 b. pen.	ib. f. 4
	7	6 26	4 15	5 a. 6	4 c. 6
	8	7 25	4 34	5 b. 14	ib. ult.
	9	8 21	5 7	5 c. pen.	5 c. 7
	540	9 15	5 25	6 b. 5	ib. pen.
	1	341 1	5 ant.	6 c. 11	6 c. 7
	2	2 2	6 14	7 a. 15	ib. f. 2
	3	3 11	6 32	7 b. ult.	7 c. 2
	4	4 7	7 4	8 a. 5	ib. e. 9
	5	4 35	7 22	8 b. 10	8 c. 3
	6	5 18	7 40	8 c. 17	ib. e. 9
	7	6 24	8 12	9 b. 3	9 c. 1

Lips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Francof.		
548	347	12	228	32	399	e.	8	619	e.	10
9	8	pen.	9	2	400	a.	15	620	c.	1
550	9	27	9	19	400	b.	ult.	ib.	e.	8
1	350	26	9	35	1	a.	4	1	b.	10
2	1	19	230	9	1	b.	10	ib.	e.	7
3	2	22	30	26	1	c.	15	2	b.	10
4	3	25	30	ant.	2	a.	ult.	ib.	e.	6
5	4	18	1	17	2	c.	6	3	c.	1
6	5	3	1	35	3	a.	12	ib.	e.	8
7	6	1	2	8	3	b.	18	4	c.	1
8	6	32	2	27	4	a.	2	ib.	e.	8
9	7	25	2	ult.	4	b.	8	5	c.	2
560	8	18	3	19	4	c.	13	ib.	e.	9
1	9	13	3	37	5	a.	17	6	b.	7
2	360	14	4	9	5	c.	3	ib.	e.	4
3	1	5	4	28	6	a.	6	7	b.	5
4	2	3	5	1	6	b.	14	ib.	e.	2
5	2	30	5	19	6	c.	ant.	8	b.	4
6	3	27	5	38	7	b.	5	ib.	e.	3
7	4	19	6	11	7	c.	13	9	b.	4
8	5	17	6	29	8	a.	17	ib.	e.	1
9	6	11	7	1	8	c.	1	630	a.	9
570	6	40	7	20	9	a.	6	ib.	d.	6
1	7	26	7	38	9	b.	12	1	a.	5
2	8	22	8	12	9	c.	18	ib.	d.	3
3	9	19	8	31	410	b.	3	2	a.	3
4	370	16	9	4	10	c.	10	ib.	d.	1
5	1	6	9	24	1	a.	15	3	a.	2
6	1	33	9	42	1	b.	ult.	ib.	c.	8
7	2	23	240	15	2	a.	8	4	a.	1
8	3	20	40	34	2	b.	14	ib.	c.	8
9	4	13	1	7	2	c.	ant.	ib.		pen.
580	5	15	1	25	3	b.	3	5	c.	4
1	6	13	1	43	3	c.	7	ib.	f.	1
2	7	18	2	16	4	a.	14	6	c.	2
3	7	39	2	34	4	b.	pen.	ib.	e.	9
4	8	22	3	6	5	a.	5	7	b.	8

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Francof.
p. 585	378 40	243 24	415 b. 13	637 e. 6
6	9 22	3 ant.	5 c. pen.	8 d. 10
593	381 1	8 1	8 b. 9	699 1
4	2 8	8 17	8 c. 14	ib. c. 9
5	3 3	8 35	9 a. 17	ib. pen.
6	5 3	9 10	9 b. ant.	700 c. 7
7	5 ant.	9 30	420 a. 8	ib. pen.
8	6 26	250 2	20 b. 14	1 c. 5
9	7 13	50 22	20 c. pen.	ib. f. 2
600	7 pen.	50 41	1 b. 4	2 c. 4
1	8 27	1 13	1 c. 8	ib. e. 10
2	9 18	1 32	2 a. 14	3 b. 10
3	390 18	2 6	2 b. ult.	ib. e. 8
4	1 16	2 25	3 a. 5	4 c. 1
5	2 24	2 pen.	3 b. 11	ib. e. 9
6	2 ult.	3 18	3 c. 18	5 b. 8
7	3 28	3 37	4 b. 1	ib. e. 4
8	4 13	4 10	4 c. 7	6 b. 6
9	5 14	4 28	5 a. 11	ib. e. 2
610	6 10	5 1	5 b. 17	7 b. 2
1	6 37	5 19	5 e. ult.	ib. d. 9
2	7 21	5 38	6 b. 6	8 a. 9
3	7 pen.	6 11	6 c. 11	ib. d. 5
4	8 27	6 30	7 a. 15	9 a. 5
5	9 11	7 3	7 b. ult.	ib. d. 2
6	9 32	7 21	8 a. 4	710 a. 3
7	400 11	7 41	8 b. 9	10 d. 2
8	400 29	8 13	8 c. 14	1 a. 1
621	1 1	261 1	9 b. 4	725 1
2	2 ult.	1 11	9 b. pen.	6 a. 5
3	3 28	1 30	430 b. 7	ib. d. 3
4	4 15	2 8	30 b. 14	7 a. 6
5	4 34	2 26	30 c. ant.	ib. d. 3
6	5 15	2 pen.	1 b. 2	8 a. 2
7	5 pen.	3 16	1 c. 7	ib. c. 8
8	6 24	3 34	2 a. 10	ib. pen.
9	6 ult.	4 7	2 b. 14	9 c. 5

Lips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Francof.		
630	407	27	264	27	432	c.	pen.	729	f.	2
1	7	38	4	pen.	3	b.	3	730	c.	2
2	8	16	5	18	3	c.	10	ib.	e.	10
3	8	34	5	36	4	a.	15	1	b.	10
4	9	12	6	9	4	b.	ant.	ib.	e.	7
5	9	32	6	26	5	a.	3	2	b.	6
6	410	13	6	pen.	5	b.	12	ib.	e.	5
7	10	33	7	16	5	c.	ant.	3	b.	9
8	1	14	7	34	6	b.	3	ib.	e.	8
9	1	33	8	8	6	c.	11	4	b.	10
640	2	24	8	30	7	a.	ant.	ib.	e.	10
1	2	34	9	1	7	c.	2	5	c.	2
2	3	15	9	20	8	a.	9	ib.	f.	2
3	3	34	9	38	8	b.	16	6	c.	1
4	4	10	270	10	8	c.	pen.	ib.	e.	5
5	4	28	70	29	9	b.	5	7	b.	9
6	5	5	1	2	9	c.	12	ib.	e.	8
7	5	13	1	20	440	a.	17	8	b.	10
8	5	40	1	38	40	e.	1	ib.	e.	7
9	6	19	2	10	1	a.	5	9	b.	7
650	6	36	2	28	1	b.	11	ib.	e.	4
1	7	19	3	ult.	1	c.	15	740	b.	5
2	8	12	3	18	2	a.	ult.	40	e.	1
3	8	38	3	36	2	c.	4	1	b.	2
4	9	19	4	7	3	a.	10	ib.	d.	9
5	9	36	4	25	3	b.	16	2	a.	10
6	420	17	4	42	3	c.	pen.	ib.	d.	8
7	20	35	5	14	4	b.	6	3	a.	6
8	1	16	5	34	4	c.	9	ib.	d.	3
9	1	35	6	6	5	a.	16	4	a.	4
660	2	19	6	24	5	c.	1	ib.	d.	1
1	2	38	6	ant.	6	a.	9	5	a.	4
2	3	16	7	18	6	b.	16	ib.	d.	4
3	3	34	7	35	7	a.	1	6	a.	5
4	4	15	8	9	7	b.	7	ib.	d.	4
5	4	33	8	28	7	c.	14	7	a.	4
6	5	13	9	1	8	a.	pen.	ib.	d.	2

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Franco
p. 667	425 33	279 20	448 c. 5	748 a.
8	6 14	9 39	9 a. 12	ib. d.
9	6 ult.	280 12	9 b. ant.	9 a.
670	7 24	80 31	450 a. 4	ib. d.
1	7 ult.	1 4	50 b. 10	750 a.
2	8 22	1 24	50 c. 16	ib. d.
3	8 40	1 43	1 a. ult.	1 a.
4	9 17	2 15	1 c. 8	ib. d.
5	9 35	2 31	2 a. 11	2 a.
6	430 11	3 4	2 b. 17	ib. d.
7	30 29	3 22	2 c. ult.	ib. u
8	1 5	3 41	3 b. 7	3 c.
9	1 23	4 14	3 c. 11	ib. u
680	1 pen.	4 34	4 a. 16	4 c.
1	2 24	5 5	5 c. 1	ib. f.
2	2 ult.	5 23	5 a. 6	5 c.
3	3 19	5 41	5 b. 11	ib. e.
4	3 38	6 13	5 c. 16	6 b.
5	4 19	6 31	6 a. 19	ib. e.
6	5 8	7 3	6 c. 5	7 b.
7	5 35	7 23	7 a. 9	ib. e.
8	6 18	7 43	7 b. 16	8 b.
9	6 34	8 16	8 a. 1	ib. e.
690	7 13	8 36	8 b. 8	9 b.
1	7 31	9 9	8 c. 15	ib. e.
2	8 11	9 27	9 a. ult.	760 b.
700	440 1	293 1	461 c. 16	773
1	1 20	3 16	2 a. 19	ib. f.
2	2 17	3 33	2 c. 1	4 c.
3	3 11	4 8	3 a. 8	ib. e.
4	4 3	4 25	3 b. 12	5 c.
5	4 27	4 42	3 c 17	ib. e.
6	5 3	5 15	4 a. ult.	6 b.
7	5 30	5 34	4 c. 5	ib. e.
8	6 19	6 7	5 a. 3	7 b.
9	7 5	6 25	5 b. 14	ib. e.
710	7 34	6 ant.	5 c. ant.	8 b.

Lips.	Paris.		Aldina.		Basileens.			Francof.		
711	448	15	297	17	466	b.	4	778	e.	1
2	8	37	7	36	6	c.	9	9	b.	1
3	9	19	8	7	7	a.	ult.	ib.	d.	9
4	450	3	8	25	7	b.	19	780	a.	8
5	50	30	8	antep.	8	a.	1	ib.	d.	7
6	1	8	9	16	8	b.	5	1	a.	5
7	1	34	9	34	8	c.	9	ib.	d.	3
8	2	18	300	7	9	a.	14	2	a.	3
9	2	38	300	24	9	b.	pen.	ib.	c.	10
720	3	21	300	43	470	a.	1	3	a.	1
1	4	7	1	16	70	b.	7	ib.	c.	10
2	4	35	1	34	70	c.	11	ib.		ult.
3	5	pen.	2	17	1	a.	17	4	c.	8
4	6	21	2	25	1	b.	ult.	ib.	f.	3
5	6	40	2	pen.	2	a.	5	5	c.	6
6	7	25	3	18	2	b.	11	ib.		pen.
7	8	10	3	36	2	c.	17	6	c.	4
8	8	33	4	10	3	a.	ult.	ib.	f.	2
9	9	12	4	29	3	c.	5	7	c.	6
730	9	33	5	2	4	a.	11	ib.	antep.	
1	460	14	5	20	4	b.	17	8	c.	4
2	60	34	5	39	5	a.	1	ib.	f.	1
3	1	13	6	10	5	b.	7	9	c.	3
4	2	1	6	28	5	c.	12	ib.	f.	3
5	2	32	7	2	6	b.	1	790	c.	6
6	3	18	7	19	6	c.	5	ib.	antep.	
7	4	14	7	37	7	a.	10	1	c.	6
8	4	38	8	9	7	b.	15	ib.	f.	3
9	5	20	8	27	8	a.	1	2	c.	4
740	6	8	8	pen.	8	b.	7	ib.	f.	4
1	6	36	9	17	8	c.	12	3	c.	4
2	7	22	9	34	9	a.	pen.	ib.	f.	1
3	7	ult.	310	6	9	c.	3	4	c.	2
4	8	26	10	24	480	a.	10	ib.	e.	10
5	9	3	10	43	80	b.	17	5	c.	4
6	9	30	1	15	1	a.	1	ib.	f.	5
7	470	17	1	33	1	b.	8	6	c.	3

Lips.	Paris.	Aldina.	Basileens.	Francof.
p. 748	471 3	312 5	481 c. 14	796 a. 10
9	1 30	2 23	2 a. ult.	7 b. 10
750	2 9	2 41	2 c. 4	ib. e. 8
1	2 31	3 11	3 a. 7	8 b. 6
2	3 7	3 29	3 b. 18	ib. e. 3
3	3 25	3 ult.	3 c. antep.	9 b. 6
4	3 ult.	4 18	4 b. 4	ib. e. 4
5	4 23	4 36	4 c. 8	800 b. 4
6	4 pen.	5 7	5 a. 14	ib. e. 1
7	5 19	5 25	5 b. pen.	1 b. 1
8	5 36	5 42	6 a. 3	ib. d. 9
9	6 20	6 14	6 b. 11	2 b. 1
760	7 14	6 31	6 c. 15	ib. d. 8
1	7 38	7 2	6 b. pen.	3 a. 8
2	8 21	7 21	7 c. 7	ib. d. 6
3	9 10	7 40	8 a. 13	4 a. 10
4	9 ult.	8 18	8 b. antep.	ib. d. 8
5	480 28	8 32	9 a. 5	5 b. 1
6	1 7	9 5	9 b. 11	ib. d. 10
7	1 31	9 25	9 c. 18	6 b. 1
770	2 1	T.II. 1 1	491 a. 4	828 1
1	3 2	1 15	1 b. 4	9 a. 6
2	3 19	1 33	1 c. 10	ib. d. 2
3	3 37	2 12	2 a. 13	830 a. 2
4	4 13	2 31	2 b. 18	ib. c. 10
5	4 32	3 5	3 a. 2	ib. ult.
6	5 8	3 24	3 b. 7	1 c. 8
7	5 28	3 42	3 c. 11	ib. pen.
8	6 1	4 14	4 a. 14	2 c. 5
9	6 19	4 33	4 c. 2	ib. f. 2
780	6 38	5 6	5 a. 8	3 c. 3
1	7 14	5 25	5 b. 13	ib. f. 1
2	7 33	5 43	5 c. antep.	4 c. 4
3	8 9	6 15	6 b. 5	ib. f. 1
4	8 28	6 35	6 c. 11	5 c. 3
5	9 3	7 7	7 a. 15	ib. f. 1
6	9 22	7 26	7 c. 1	6 c. 1

Lips.	Paris.		Aldin. T. II.		Basileens.			Francof.		
787	489	39	7	43	498	a.	5	836	e.	10
8	490	16	8	16	8	b.	11	7	c.	1
9	90	33	8	34	8	c.	15	ib.	e.	7
790	1	10	9	6	9	b.	1	8	b.	6
1	1	28	9	26	9	c.	6	ib.	e.	1
2	2	4	9	pen.	500	a.	11	9	b.	3
3	2	22	10	17	500	b.	15	ib.	d.	8
4	2	40	10	36	500	c. ult.		840	a.	10
5	3	15	1	9	1	b.	6	ib.	d.	8
6	3	34	1	28	1	c.	12	1	a.	10
7	4	9	1	ult.	2	a.	16	ib.	d.	8
8	4	26	2	19	2	c.	1	2	a.	6
9	5	2	2	37	3	a.	4	ib.	d.	4
800	5	20	3	9	3	b.	9	4		1
1	5	antep.	4	4	3	c.	14	ib.	e.	1
2	6	16	4	22	4	a. antep.		5	b.	3
3	6	34	4	ant.	4	c.	2	ib.	d.	10
4	7	11	5	18	5	a.	8	6	b.	2
5	7	29	5	37	5	b.	12	ib.	d.	10
6	8	5	6	9	5	c.	18	7	a.	10
7	8	23	6	29	6	b.	2	ib.	d.	8
8	8	pen.	7	1	6	c.	5	8	a.	8
813	9	1	8	1	547	b.	15	895		1
4	500	2	8	14	7	c.	13	ib.	c.	4
5	500	19	8	32	8	a.	16	ib.	e.	10
6	500	37	9	9	8	b. pen.		6	b.	9
7	1	12	9	27	9	a.	2	ib.	e.	4
8	1	29	9	penult.	9	b.	7	7	b.	6
9	2	7	20	17	9	c.	11	ib.	e.	6
820	2	25	20	35	550	a.	16	8	b.	5
1	3	2	1	9	550	b. ult.		ib.	e.	1
2	3	20	1	27	1	a.	4	9	b.	1
3	3	37	1	ult.	1	b.	9	ib.	d.	8
4	4	14	2	16	1	c.	12	900	a.	5
5	4	30	2	35	2	a.	14	ib.	c.	9
6	5	5	3	7	2	b.	18	ib.	pen.	
7	5	24	3	24	2	c. ult.		1	c.	4

Lips.	Paris.	Aldin. T.II.	Basileens.	Franc.
p. 828	505 41	23 41	553 a. 24	901 e.
9	6 17	4 13	3 c. 6	2 b.
830	6 34	4 31	4 a. 9	ib. e.
1	7 22	5 3	4 b. 14	3 b.
2	7 27	5 21	4 c. 17	ib. d.
3	8 2	5 39	5 b. 1	4 a.
4	8 21	6 12	5 c. 5	ib. d.
5	8 40	6 30	6 a. 10	5
6	9 4	7 4	6 b. ult.	ib.
7	9 23	7 23	7 a. 5	6 a.
8	510 12	7 ult.	7 b. 10	ib. d.
9	10 32	8 19	7 c. 14	7 a.
840	1 11	8 37	8 b. 3	ib. d.
1	1 29	9 9	8 c. 8	8 a.
2	2 5	9 26	9 a. 9	ib. c.
3	2 23	9 ant.	9 b. 14	ib. f.
4	3 1	30 9	560 a. 4	9
5	3 14	30 23	60 b. 3	910 a.
6	3 31	1 1	60 c. 7	ib. d.
7	4 10	1 18	1 a. 10	1 a.
8	4 28	1 37	1 b. 14	ib. c.
9	5 4	2 9	1 c. pen.	ib. pe
850	5 22	2 27	2 b. 3	2 c.
1	5 40	2 pen.	2 c. 8	ib. f.
2	6 16	3 17	3 a. 11	3 c.
3	6 35	3 36	3 b. 17	ib. a
4	7 10	4 8	4 a. 1	4 c.
5	7 28	4 26	4 b. 5	ib. c.
6	8 3	4 antep.	4 c. 10	5 b.
7	8 20	5 16	5 a. 14	ib. e.
8	8 38	5 35	5 b. pen.	6 b.
9	9 15	6 8	6 a. 4	ib. e.
860	9 32	6 26	6 b. 9	7 b.
1	520 10	6 pen.	6 c. 13	ib. e.
2	20 28	7 16	7 a. 16	8 b.
4	1 1	8 1	7 c. 18	9
5	1 17	8 17	8 a. 19	ib. e.

Lips.	Paris.		Aldin. T. II.		Basileens.			Francof.		
866	522	7	38	35	568	c.	3	920	b.	7
7	2	27	9	12	9	a.	8	ib.	e.	5
8	3	3	9	31	9	b.	13	1	b.	7
9	3	22	40	2	9	c. antep.		ib.	e.	8
870	3	40	40	21	570	b.	4	2	b.	5
1	4	16	40	39	70	c.	8	ib.	e.	3
2	4	34	1	11	1	a.	13	3	b.	4
3	5	11	1	30	1	b. antep.		ib.	e.	2
4	5	31	2	2	2	a.	3	4	b.	4
5	6	7	2	20	2	b.	7	ib.	e.	3
6	6	1	3	1	2	c.	12	5		1
7	6	ult.	3	17	3	a.	14	ib.		25
8	7	18	3	35	3	b.	ult.	6	c.	2
9	7	36	4	11	4	a.	3	ib.	e.	7
880	8	12	4	29	4	b.	9	7	c.	1
2	9	1	5	1	5	a.	14	8		1
3	9	14	5	13	5	b.	24	ib.	e.	5
4	9	32	5	33	5	c.	18	9	b.	9
5	530	13	6	9	6	b.	1	ib.	e.	6
6	30	33	6	28	6	c.	6	930	b.	3
7	1	8	6	ult.	7	a.	9	ib.	d.	10
8	1	27	7	28	7	b.	12	1	a.	9
9	2	4	7	37	7	c.	ult.	ib.	d.	7
890	2	21	8	9	8	b.	13	2	a.	7
2	3	1	9	1	9	b.	1	3		1
3	3	8	9	8	9	b.	9	ib.	d.	6
4	3	ult.	9	26	9	c.	14	4	a.	8
5	4	18	50	1	580	a.	16	ib.	d.	5
6	4	36	50	18	80	b. pen.		5	a.	3
7	5	13	50	36	1	a.	2	ib.	d.	1
8	5	31	1	8	1	b.	7	6	a.	1
9	6	7	1	27	1	c.	13	ib.	c.	9
900	6	25	1	pen.	2	a.	17	ib.		ult.
1	7	1	2	17	2	b.	ult.	7	c.	7
2	7	18	2	34	3	a.	7	ib.		ult.
3	7	38	3	8	3	b.	10	8	c.	7
4	8	14	3	26	3	c.	15	ib.	f.	3

	Lips.	Paris.		Aldin. T.II.		Basileens.			Francof.		
p.	907	539	1	54	1	585	a.	4	940		1
	8	9	15	4	15	5	b.	3	40	e.	5
	9	540	4	4	34	5	c.	8	1	b.	9
	910	40	22	5	13	6	a.	13	ib.	e.	8
	1	40	ult.	5	32	6	b.	21	2	b.	9
	2	1	18	6	4	7	a.	1	ib.	e.	8
	3	1	37	6	23	7	b.	8	3	c.	1
	4	2	14	6	ant.	7	c.	12	ib.	e.	10
	5	2	33	7	17	8	a.	ant.	4	b.	8
	6	3	8	7	35	8	b.	ult.	ib.	e.	4
	7	3	26	8	7	9	a.	4	5	b.	4
	8	4	2	8	25	9	b.	9	ib.	e.	3
	9	4	22	8	pen.	9	c.	14	6	b.	2
	920	4	40	9	15	590	a.	ant.	ib.	d.	9
	1	5	16	9	36	90	c.	1	7	a.	10
	2	5	34	60	8	1	a.	5	ib.	d.	8
	3	6	1	1	1	1	c.	4	8		1
	4	6	6	1	6	1	c.	11	ib.	d.	6
	5	7	2	1	25	2	a.	15	9	b.	1
	6	7	19	1	ult.	2	b.	ant.	ib.	d.	9
	7	7	37	2	18	3	a.	2	950	a.	7
	8	8	13	2	37	3	b.	8	ib.	d.	6
	9	8	30	3	9	3	c.	11	1	a.	4
	930	9	5	3	26	4	a.	15	ib.	c.	10
	1	9	23	3	pen.	4	b.	ant.	ib.		ult.
	2	9	41	4	17	5	a.	5	2	c.	10
	3	550	17	4	36	5	b.	11	ib.		ult.
	4	50	34	5	8	5	c.	15	3	c.	7
	5	1	11	5	27	6	a.	18	ib.		pen.
	6	1	30	5	pen.	6	c.	4	4	c.	7
	7	2	8	6	18	7	a.	8	ib.		pen.
	8	2	26	6	37	7	b.	13	5	c.	7
	9	3	2	7	9	7	c.	15	ib.		ant.
	940	3	19	7	27	8	b.	1	6	c.	3
	1	3	37	7	pen.	8	c.	4	ib.	e.	10
	2	4	13	8	18	9	a.	9	7	c.	1
	4	5	1	9	1	600	a.	8	8		1

Lips.	Paris.		Aldin.T.II.		Basileens.			Francof.		
945	555	10	69	10	600	b.	1	959	a.	10
6	5	27	9	27	600	c.	6	ib.	d.	6
7	6	9	70	3	1	a.	10	960	a.	4
8	6	26	70	20	1	b.	13	ib.	c.	8
9	7	3	70	38	1	c.	18	ib.		pen.
950	7	21	1	11	2	b.	2	1	c.	7
1	7	40	1	30	2	c.	6	ib.	f.	3
2	8	16	2	3	3	a.	10	2	c.	4
3	8	35	2	21	3	b.	14	ib.	e.	11
4	9	11	2	40	3	c.	ant.	3	c.	1
5	9	28	3	11	4	b.	2	ib.	e.	7
6	560	4	3	29	4	c.	7	4	b.	7
7	60	21	4	1	5	a.	10	ib.	e.	4
8	60	41	4	21	5	b.	18	5	b.	5
9	1	16	4	38	5	c.	ult.	ib.	e.	4
960	1	33	5	11	6	b.	8	6	b.	5
1	2	8	5	29	6	c.	13	ib.	e.	3
2	2	28	6	2	7	a.	ult.	7	b.	7
3	3	4	6	20	7	c.	4	ib.	e.	5
6	4	1	7	1	624	a.	17	987		1
7	4	15	7	15	4	b.	16	ib.	c.	5
8	4	33	7	34	4	c.	pen.	8	b.	6
9	5	12	8	11	5	b.	5	ib.	e.	4
970	5	30	8	29	5	c.	9	9	b.	4
1	6	6	9	2	6	a.	24	ib.	e.	3
2	6	24	9	20	6	b.	ant.	990	b.	4
3	7	1	9	39	7	a.	4	ib.	d.	10
4	7	22	80	11	7	b.	11	1	b.	2
5	7	ult.	80	29	7	c.	ult.	ib.	e.	4
6	8	19	1	2	8	b.	7	2	b.	5
7	8	37	1	18	8	c.	13	ib.	e.	4
8	9	13	1	34	9	a.	17	3	b.	4
9	9	30	2	4	9	c.	1	ib.	e.	1
980	570	7	2	20	630	a.	6	4	b.	1
1	70	24	2	36	30	b.	9	ib.	d.	6
2	1	1	3	8	30	c.	13	5	a.	6
3	1	19	3	25	1	a.	ult.	ib.	d.	6

Lips.	Paris.		Aldin.T.II.		Basileens.			Francof		
p. 985	572	1	84	4	632	a.	8	996		
6	2	22	4	21	2	b.	16	7	b.	
7	3	9	4	38	2	c.	pen.	ib.	e.	
8	3	26	5	11	3	b.	3	8	b.	
9	4	4	5	28	3	c.	10	ib.	e.	
990	4	22	5	pen.	4	a.	15	9	b.	
1	4	40	6	16	4	b.	ult.	ib.	e.	
2	5	15	6	33	5	a.	4	1000	b.	
3	5	32	7	4	5	b.	11	ib.	d.	
5	6	3	7	3	6	a.	14	1		
6	6	22	7	22	6	b.	19	2	a.	1
7	7	12	8	14	7	a.	3	ib.	d.	
8	7	30	8	32	7	b.	7	3	a.	
9	8	6	9	4	7	c.	11	ib.	d.	
1000	8	25	9	22	8	a.	17	4	a.	
1	9	1	9	41	8	c.	2	ib.	d.	
2	9	19	90	12	9	a.	6	5	a.	
3	9	36	90	30	9	b.	10	ib.	d.	
4	580	11	1	2	9	c.	15	6	a.	
5	80	28	1	20	640	a.	pen.	ib.	c.	
6	1	4	1	36	40	c.	3	ib.		ul
7	1	22	2	10	1	a.	7	7	c.	
8	2	1	3	1	1	c.	2	8		
9	2	10	3	10	1	c.	14	ib.	b.	
1010	2	28	3	28	2	a.	18	ib.		ar
1	3	7	4	5	2	b.	ult.	9	c.	
2	3	25	4	24	3	a.	3	ib.	e.	
3	4	1	4	43	3	b.	7	1010	b.	
4	4	18	5	14	3	c.	11	ib.	e.	
5	4	36	5	33	4	a.	14	1	b.	
6	5	11	6	6	4	b.	18	ib.	d.	
7	5	29	6	24	4	c.	ult.	2	a.	
8	6	6	6	aut.	5	b.	5	ib.	d.	
9	6	24	7	17	5	c.	11	3	a.	
1020	7	1	7	36	6	a.	15	ib.	c.	
1	7	19	8	8	6	b.	pen.	ib.		u
2	7	38	8	28	7	a.	5	4	c.	

Lips.	Paris.		Aldin.T.II.		Basileens.			Francof.		
1023	588	13	98	ult.	647	b.	7	1014	e.	12
4	8	30	9	18	7	c.	7	5	b.	10
5	9	6	9	36	8	a.	14	ib.	e.	8
6	9	24	100	8	8	b.	17	6	b.	5
8	590	1	1	1	9	b.	4	7		1
9	90	18	1	17	9	c.	5	ib.	c.	4
1030	1	8	1	35	650	a.	8	8	b.	5
1	1	25	2	10	50	b.	12	ib.	e.	3
2	2	2	2	28	50	c.	18	9	b.	1
3	2	20	2	ult.	1	b.	1	ib.	d.	9
4	2	38	3	19	1	c.	4	1020	a.	9
5	3	14	3	38	2	a.	10	ib.	d.	6
6	3	32	4	10	2	b.	16	1	a.	5
7	4	10	4	28	2	c.	pen.	ib.	c.	12
8	4	1	5	1	3	b.	pen.	2		1
9	5	1	5	7	3	c.	6	ib.		9
1040	5	19	5	27	4	a.	11	3	a.	9
1	5	36	6	3	4	b.	14	ib.	d.	4
2	6	12	6	21	4	c.	17	4	a.	1
3	6	30	6	39	5	b.	2	ib.	c.	6
4	7	8	7	10	5	c.	7	ib.	e.	11
5	7	26	7	28	6	a.	10	5	b.	8
6	8	2	8	1	6	b.	25	ib.	e.	6
7	8	21	8	21	6	c.	ult.	6	b.	4
8	8	ult.	8	41	7	b.	8	ib.	e.	3
9	9	18	9	13	7	c.	12	7	b.	3
1050	9	1	110	1	8	b.	4	8		1
1	600	4	10	9	8	b.	15	ib.	b.	7
2	600	22	10	28	8	c.	ult.	ib.	e.	5
3	600	39	1	5	9	b.	4	9	b.	5
4	1	14	1	23	9	c.	8	ib.	e.	3
5	1	32	1	43	660	a.	24	1030	b.	1
6	2	9	2	17	60	b.	ult.	30	d.	10
7	2	27	2	36	60	c.	ant.	1	a.	7
8	3	2	3	9	1	b.	7	ib.	d.	4
9	3	20	3	27	1	c.	10	2	a.	3
1060	3	38	3	pen.	2	a.	16	ib.	d.	1

Lips.	Paris.	Aldin.T.II.	Basileens.	Fran
p. 1061	604 14	114 16	662 c. 1	1032
2	4 33	4 33	3 a. 9	3 c.
3	5 9	5 5	3 b. 14	ib.]
4	5 32	5 26	4 a. 1	4 c.
5	6 9	5 pen.	4 b. 9	ib. I
6	6 27	6 18	4 c. 15	5 c.
7	7 4	6 36	5 a. ult.	ib. f.
8	7 22	7 10	5 c. 6	6 c.
9	7 41	7 28	6 a. 10	ib. f.
1070	8 16	7 pen.	6 b. 14	7 b.
1	8 34	8 18	6 c. antep.	ib. e.
2	9 10	8 36	7 b. 2	8 b.
3	9 27	9 7	7 c. 7	ib. d.
4	610 3	9 25	8 a. 10	9 a.
5	10 23	9 antep.	8 b. 15	ib. d.
6	10 40	120 17	8 c. ant.	1040 a.
7	1 17	20 36	9 b. 4	ib. c.
8	1 35	1 8	9 e. 9	ib. p
9	2 11	1 28	670 a. 13	1 c.
1081	2 pen.	2 5	70 c. 16	2
2	3 17	2 23	1 b. 1	ib. ı
3	3 35	2 pen.	1 c. 3	3 c.
4	4 11	2 17	2 a. 7	ib. e.
5	4 28	3 35	2 b. 11	4 b.
6	5 6	4 8	2 c. 15	ib. e.
7	5 24	4 26	3 a. 17	5 a.
8	5 41	4 pen.	3 b. antep.	ib. d.
9	6 16	5 15	4 a. 2	6 a.
1090	6 34	5 35	4 b. 7	ib. c.
1	7 11	6 7	4 c. 13	ib. u
2	7 29	6 25	5 a. 16	7 c.
3	8 4	6 ant.	5 c. 1	ib. e. 1
4	8 23	7 17	6 a. 5	8 c.
5	8 ult.	7 35	6 b. 10	ib. e. 1
6	9 18	8 8	6 c. 16	9 b.
7	9 37	8 28	7 a. pen.	ib. e.
8	620 14	9 1	7 c. 6	1050 b.

Lips.	Paris.		Aldin. T.II.		Basileens.			Francof.		
1099	620	32	129	21	678	a.	11	1050	e.	6
1100	1	8	9	40	8	b.	16	1	b.	3
1	1	1	130	1	608	a.	12	968		1
2	2	1	30	9	8	b.	4	ib.	d.	8
3	2	18	1	2	8	c.	8	9	b.	1
4	2	37	1	22	9	a.	14	ib.	d.	8
5	3	13	1	40	9	b.	pen.	970	a.	9
6	3	31	2	13	610	a.	3	ib.	d.	6
7	4	8	2	31	10	b.	10	1	a.	7
8	4	25	3	5	10	c.	16	ib.	d.	8
9	4	39	3	25	1	b.	1	2	a.	1
1110	5	21	3	42	1	c.	3	ib.	d.	7
1	5	40	4	14	2	a.	9	3	a.	8
2	6	17	4	34	2	b.	14	ib.	d.	8
3	6	35	5	7	2	c.	ant.	4	a.	9
4	7	11	5	25	3	b.	2	ib.	d.	6
5	7	30	5	43	3	c.	8	5	a.	5
6	8	5	6	14	4	a.	8	ib.	c.	10
7	8	23	6	33	4	b.	13	6	a.	1
8	8	ult.	7	5	4	c.	18	ib.	c.	9
9	9	18	7	23	5	a.	ult.	ib.		pen.
1120	9	39	7	ant.	5	c.	6	7	c.	7
1	630	14	8	16	6	a.	11	ib.		ant.
2	30	32	8	34	6	b.	15	8	c.	3
3	1	8	9	6	6	c.	pen.	ib.	f.	1
4	1	25	9	24	7	b.	3	9	b.	10
5	2	1	9	43	7	c.	9	ib.	e.	6
6	2	19	140	16	8	a.	13	980	b.	6
7	2	37	40	34	8	b.	pen.	ib.	e.	3
8	3	13	1	8	9	a.	5	1	b.	5
9	3	1	2	1	9	b.	9	ib.		1
1130	4	7	2	17	9	c.	14	2	b.	1
1	4	25	2	36	620	a.	ant.	ib.	d.	8
2	5	5	3	13	20	c.	5	3	b.	2
3	5	21	3	32	1	a.	12	ib.	e.	3
4	5	40	4	5	1	b.	pen.	4	b.	3
5	6	17	4	24	2	a.	4	ib.	e.	2
6	6	36	4	43	2	b.	11	5	b.	2

	Lips.	Paris.	Aldin. T.II.	Basileens.	Franco
p.	1137	637 14	145 15	622 c. 17	985 d.
	9	8 1	6 1	679 b. 1	1052
	1140	8 15	6 16	9 b. ult.	ib. d.
	1	8 33	6 33	680 a. 2	3 a.
	2	9 12	7 10	80 b. 8	ib. d.
	3	9 31	7 29	80 c. 14	4 a.
	4	640 8	8 2	1 a. ant.	ib. d.
	5	40 27	8 21	1 c. 4	ib. ul
	6	1 4	8 41	2 a. 10	5 c.
	7	1 22	9 13	2 b. 15	ib. a
	8	1 41	9 32	2 c. ant.	6 c.
	9	2 19	150 4	3 b. 4	ib. a
	1150	2 36	50 22	3 c. 9	7 c.
	1	3 11	50 42	4 a. 13	ib. e.
	2	3 29	1 14	4 b. 16	8 b.
	3	4 6	1 31	5 a. 3	ib. e.
	4	4 24	2 4	5 b. 9	9 b.
	5	5 1	2 24	5 c. 16	ib. e.
	6	5 19	2 43	6 a. 18	1060 b.
	7	5 37	3 15	6 c. 1	ib. d.
	8	6 14	3 34	7 a. 6	1 a.
	9	6 32	4 6	7 b. 10	ib. d.
	1160	7 8	4 25	7 c. 15	2 a.
	1	7 27	4 43	8 a. pen.	ib. d.
	2	8 3	5 16	8 c. 3	3 a.
	3	8 22	5 35	9 a. 10	ib. c.
	4	8 39	6 7	9 b. 15	ib. u
	7	9 1	7 1	690 c. 1	5
	8	650 10	7 16	1 a. 2	ib. e.
	9	50 29	7 36	1 b. 10	6 b.
	1170	1 6	8 13	1 c. 15	ib. e.
	1	1 24	8 31	2 a. pen.	7 b.
	2	1 41	9 3	2 c. 3	ib. e.
	3	2 17	9 22	3 a. 7	8 a.
	4	2 38	9 41	3 b. 12	ib. d.
	5	3 10	160 13	3 c. 17	9 a.
	6	3 30	60 35	4 b. 4	ib. d.
	7	4 5	1 6	4 c. 9	ib. pe

Lips.	Paris.		Aldin.T.II.		Basileens.			Francof.		
1178	654	24	161	26	695	a.	15	1070	c.	8
9	4	ult.	1	ant.	5	b.	pen.	ib.		pen.
1180	5	17	2	16	6	a.	3	1	c.	7
1	5	36	2	34	6	b.	8	ib.		ant.
2	6	13	3	7	6	c.	14	2	c.	6
3	6	31	3	25	7	a.	19	ib.	e.	12
5	7	4	4	1	8	a.	8	3		ant.
6	7	22	4	23	8	b.	11	4	c.	5
7	8	12	4	ult.	8	c.	17	ib.	e.	11
8	8	32	5	18	9	a.	pen.	5	b.	9
9	9	7	5	36	9	c.	3	ib.	e.	5
1190	9	24	6	9	700	a.	7	6	b.	3
1	660	1	6	27	700	b.	12	ib.	e.	1
2	60	18	6	pen.	700	c.	16	7	a.	8
3	60	36	7	17	1	a.	pen.	ib.	d.	6
4	1	14	7	37	1	c.	5	8	a.	6
5	1	33	8	9	2	a.	10	ib.	d.	5
6	2	9	8	28	2	b.	14	9	a.	3
7	2	28	9	1	2	c.	ant.	ib.	d.	3
8	3	3	9	19	3	b.	1	1080	a.	1
9	3	20	9	35	3	c.	4	ib.	e.	6
1200	3	37	170	6	4	a.	7	ib.	e.	12
1	4	13	70	34	4	b.	10	1	b.	8
2	4	31	70	43	4	c.	15	ib.	e.	5
3	5	8	1	16	5	a.	ult.	2	b.	4
4	5	26	1	35	5	c.	5	ib.	e.	3
5	6	1	2	6	6	a.	9	3	b.	2
6	6	1	2	1	6	b.	12	ib.		1
7	6	16	2	16	6	c.	16	4	b.	6
8	7	11	3	9	7	a.	ult.	4	e.	6
9	7	29	3	27	7	c.	4	5	b.	3
1210	8	5	4	1	8	a.	9	ib.	d.	10
1	8	23	4	19	8	b.	13	6	a.	10
2	8	pen.	4	37	8	a.	18	ib.	d.	7
3	9	16	5	11	9	b.	1	7	a.	5
4	9	34	5	29	9	c.	5	ib.	d.	2
5	670	12	6	3	710	a.	9	8	a.	2
6	70	30	6	22	10	b.	16	ib.	d.	3

Lips.	Paris.		Aldin.T.II.		Basileens.			Francof.		
p. 1217	671	6	176	42	710	c. ult.		1089	a.	1
8	1	23	7	15	1	b.	4	ib.	c.	8
9	1	41	7	35	1	c.	8	ib.		ant.
1220	2	18	8	8	2	a.	12	1090	c.	3
1	2	36	8	27	2	b.	16	ib.	e.	10
2	3	11	8	pen.	2	c. ult.		1	b.	8
3	3	28	9	18	3	b.	6	ib.	e.	5
4	4	5	9	38	3	c.	12	2	b.	5
5	4	25	180	12	4	a.	16	ib.	e.	5
6	5	1	80	31	4	c.	2	3	b.	5
7	5	19	1	3	5	a.	6	ib.	e.	2
8	6	1	1	1	5	b. pen.		4		1
9	6	12	1	12	5	c.	14	ib.	e.	4
1230	6	29	2	3	6	a. ult.		5	b.	8
1	7	8	2	22	6	c.	5	ib.	e.	6
2	7	25	2	39	7	a.	8	6	b.	4
3	8	1	3	12	7	b.	14	ib.	c.	3
4	8	19	3	31	7	c. pen.		7	b.	5
6	9	4	4	4	8	c.	6	8		5
7	9	22	4	22	9	a.	10	ib.	e.	3
8	680	1	4	pen.	9	b.	15	9	b.	2
9	80	20	5	19	9	c. pen.		ib.	d.	10
1240	80	39	5	37	720	b.	5	1100	a.	7
1	1	16	6	9	20	c.	9	ib.	d.	4
2	1	35	6	29	1	a.	15	1	a.	4
3	2	12	7	2	1	c.	1	ib.	d.	4
4	2	31	7	22	2	a.	7	2	a.	5
5	3	6	7	40	2	b.	13	ib.	d.	4
6	3	1	8	1	3	a.	5	3		1
7	3	ult.	8	15	3	b.	1	ib.		20
8	4	18	8	33	3	c.	6	4	c.	1
9	4	37	9	10	4	a.	3	ib.	e.	9
1250	5	12	9	34	4	b.	16	5	b.	8
1	5	30	190	6	4	c. pen.		ib.	e.	6
2	6	6	90	24	5	b.	4	6	b.	5
3	6	26	90	pen.	5	c.	11	ib.	e.	4
4	7	8	1	15	6	a.	15	7	b.	4
5	7	22	1	33	6	c.	1	ib.	e.	2

Lips.	Paris.		Aldin. T. II.		Basileens.			Francof.		
1256	688	1	192	1	727	a.	11	1108		1
7	8	14	2	14	7	b.	14	ib.		19
8	8	32	2	32	7	c. pen.		9	b.	4
9	9	11	3	7	8	b.	7	ib.	e.	1
1260	9	30	3	28	8	c.	13	1110	b.	2
1	690	4	3	antep.	9	a. ant.		ib.	d.	8
2	90	23	4	17	9	c.	3	1	a.	7
3	90	42	4	35	730	a.	8	ib.	d.	4
4	1	17	5	7	30	b.	13	2	a.	3
5	1	36	5	25	30	c. ant.		ib.	c.	10
6	2	11	5	43	1	b.	3	ib.	pen.	
7	2	29	6	16	1	c.	11	3	c.	9
8	3	5	6	34	2	a.	17	4	a.	1
9	3	23	7	6	2	c.	3	ib.	c.	10
1270	3	41	7	24	3	a.	6	ib.	ult.	
2	4	1	8	1	4	a.	4	6		1
3	5	9	8	17	4	b.	4	ib.	d.	3
4	5	26	8	36	4	c.	12	7	a.	1
5	6	2	9	14	5	a.	16	ib.	c.	9
6	6	21	9	32	5	b. ult.		ib.	pen.	
7	6	38	200	4	6	a.	4	8	c.	4
8	7	15	200	24	6	b.	13	ib.	antep.	
9	7	33	200	43	6	c. pen.		9	c.	4
1280	8	10	1	16	7	b.	5	ib.	antep.	
1	8	28	1	35	7	c.	11	1120	c.	4
3	9	3	2	1	8	b. pen.		1		4
4	9	22	2	23	9	a.	3	2	a.	4
5	700	16	3	6	9	b.	7	ib.	d.	1
6	700	35	3	25	9	c.	13	ib.	ult.	
7	1	11	3	ant.	740	a.	16	3	c.	7
8	1	29	4	16	40	b. pen.		ib.	antep.	
9	2	5	4	34	1	a.	4	4	c.	3
1290	2	23	5	9	1	b.	8	ib.	e.	10
1	2	41	5	27	1	c.	11	5	b.	8
2	3	17	5	pen.	2	a.	13	ib.	e.	5
3	3	35	6	16	2	b.	17	6	b.	4
4	4	11	6	36	2	c. ult.		ib.	e.	3
5	4	29	7	10	3	b.	5	7	b.	2

Lips.	Paris.		Aldin.T.II.		Basileens.			Francof.		
p. 1296	705	4	207	27	743	c.	8	1127	d.	8
7	5	22	7	ult.	4	a.	12	8	a.	7
9	6	1	9	1	536	a.	4	882		1
1300	6	16	9	16	6	b.	6	3	a.	2
1	7	3	9	33	6	c.	11	ib.	c.	7
2	7	21	210	12	7	a.	15	ib.	pen.	
3	7	39	10	31	7	b.	ult.	4	c.	4
4	8	15	1	4	8	a.	6	ib.	f.	2
5	8	34	1	23	8	b.	11	5	c.	4
6	9	12	1	41	8	c.	18	ib.	f.	2
7	9	30	2	14	9	b.	4	6	c.	5
8	710	7	2	32	9	c.	9	ib.	f.	1
9	10	26	3	1	540	a.	11	7	c.	2
1310	1	1	3	18	40	b.	14	ib.	e.	5
1	1	19	3	35	40	c.	18	8	b.	7
2	1	37	4	7	1	b.	1	ib.	e.	5
3	2	14	4	25	1	c.	6	9	b.	3
4	2	33	4	antep.	2	a.	12	ib.	d.	10
5	3	9	5	17	2	b.	18	890	b.	2
6	3	26	5	34	3	a.	1	ib.	d.	7
7	4	1	6	6	3	b.	5	1	a.	8
8	4	20	6	23	3	c.	8	ib.	d.	2
9	4	38	6	42	4	a.	11	2	a.	3
1320	5	16	7	15	4	b.	16	ib.	c.	9
2	6	1	8	1	507	b.	11	849		1
3	6	18	8	19	7	c.	17	ib.	d.	10
4	6	37	8	39	8	b.	2	850	a.	10
5	7	17	9	15	8	c.	9	ib.	d.	10
6	7	34	9	34	9	a.	13	1	b.	1
7	8	12	220	8	9	b.	ult.	ib.	e.	1
8	8	30	20	26	510	a.	6	2	b.	2
9	9	8	20	ult.	10	b.	12	ib.	e.	3
1330	9	26	1	20	10	c.	18	3	b.	2
1	720	1	1	38	1	b.	1	ib.	d.	7
2	20	19	2	10	1	c.	3	4	a.	8
3	20	38	2	30	2	a.	11	ib.	d.	7
4	1	16	3	4	2	b.	18	5	a.	8
5	1	35	3	23	3	a.	3	ib.	d.	7

Lips.	Paris.	Aldin.T.II.	Basileens.	Francof.
1336	722 12	223 antep.	513 b. 9	856 a. 8
7	2 30	4 16	3 c. 15	ib. d. 7
8	3 7	4 35	4 b. 1	7 a. 8
9	3 28	5 10	4 c. 5	ib. d. 10
1340	4 4	5 29	5 a. 12	8 a. 10
1	4 22	6 4	5 b. ant.	ib. d. 9
2	4 40	6 23	6 a. 5	9 a. 9
3	5 17	6 43	6 b. 10	ib. d. 9
5	6 1	8 1	7 b. 1	860 1
6	6 16	8 16	7 c. 4	1 b. 3
7	7 3	8 33	8 a. 8	ib. e. 1
8	7 21	9 10	8 b. 15	2 b. 1
9	7 39	9 28	8 c. antep.	ib. e. 1
1350	8 17	230 2	9 b. 6	3 b. 3
1	8 36	30 20	9 c. 14	ib. e. 4
2	9 12	30 38	520 a. 18	4 b. 4
3	9 30	1 9	20 c. 2	ib. e. 2
4	730 5	1 26	1 a. 7	5 b. 2
5	30 24	1 pen.	1 b. 13	ib. e. 3
6	1 1	2 18	1 c. ant.	6 a. 2
7	1 19	2 36	2 b. 4	ib. e. 1
8	1 36	3 8	2 c. 7	7 a. 9
9	2 13	3 27	3 a. 13	ib. d. 7
1360	2 32	3 ult.	3 b. antep.	8 a. 9
1	3 8	4 18	4 a. 2	ib. d. 6
2	3 25	4 37	4 b. 9	9 a. 9
3	4 2	5 9	4 c. 14	ib. d. 8
4	4 21	5 28	5 a. pen.	870 a. 8
5	4 39	5 ult.	5 c. 2	ib. d. 6
6	5 17	6 20	6 a. 8	1 a. 7
7	5 36	6 38	6 b. 13	ib. d. 4
8	6 12	7 11	6 c. 17	2 a. 3
9	6 30	7 31	7 b. 1	ib. d. 1
1370	7 8	8 4	7 c. 9	3 a. 5
1	7 26	8 24	8 a. 14	ib. d. 4
2	8 4	8 antep.	8 b. antep.	4 a. 5
3	8 22	9 17	9 a. 4	ib. d. 1
4	8 40	9 36	9 b. 10	5 a. 1

Lips.	Paris.		Aldin.T.II.		Basileens.			Franco		
p. 1375	739	16	240	9	529	c.	15	875	c.	
6	9	34	40	27	530	a.	ult.	ib.		u
7	740	9	40	ant.	30	c.	3	6	c.	
8	40	27	1	17	1	a.	6	ib.	e.	
9	1	2	1	35	1	b.	10	7	c.	
1380	1	20	2	7	1	c.	15	ib.	e.	
1	1	39	2	25	2	a.	ult.	8	b.	
2	2	15	2	42	2	c.	5	ib.	e.	
3	2	32	3	14	3	a.	10	9	b.	
4	3	8	3	32	3	b.	14	ib.	e.	
5	3	27	4	6	3	c.	pen.	880	b.	
6	4	3	4	25	4	b.	6	ib.	e.	
7	4	22	4	ult.	4	c.	14	1	b.	
8	4	40	5	18	5	a.	ult.	ib.	e.	
9	5	4	6	4	152	b.	6	240		
1390	5	23	6	23	2	c.	14	1	c.	
1	6	12	6	pen.	3	a.	ult.	ib.		pe
2	6	30	7	17	3	c.	3	2	c.	
3	7	6	7	35	4	a.	9	ib.	e.	
4	7	24	8	8	4	b.	16	3	b.	
5	7	41	8	25	4	c.	pen.	ib.	e.	
6	8	17	8	43	5	b.	3	4	b.	
7	8	35	9	15	5	c.	9	ib.	d.	
8	9	11	9	33	6	a.	13	5	a.	
9	9	28	250	4	6	b.	18	ib.	d.	
1400	750	4	50	22	7	a.	4	6	a.	
1	50	1 N.o.	1	1	7	b.	10	ib.		
2	50	17	1	17	7	c.	15	7	a.	
3	1	16	1	36	8	a.	pen.	ib.	d.	
4	1	34	2	11	8	c.	6	8	a.	
5	2	10	2	30	9	a.	10	ib.	d.	
6	2	28	3	2	9	b.	15	9	a.	
7	3	4	3	21	9	c.	ult.	ib.	c.	
8	3	22	3	40	160	b.	4	ib.		a
9	3	39	4	12	60	c.	8	250	c.	
1410	4	15	4	30	1	a.	13	ib.	e.	
1	4	33	5	3	1	b.	19	1	b.	
2	5	10	5	20	2	a.	2	ib.	d.	

Lips.	Paris.	Aldin. T. II.	Basileens.	Francof.
1413	755 27	255 38	162 b. 7	252 b. 6
4	6 3	*4 10	2 c. 13	ib. e. 2
5	6 21	*4 28	3 a. ant.	3 b. 3
6	6 39	*4 ult.	3 c. 5	ib. e. 1
7	7 15	*5 13	4 a. 12	4 b. 3
8	7 33	*5 37	4 b. 18	216 1
9	8 8	6 8	132 a. 1	7 a. 6
1420	8 25	6 26	2 b. 9	ib. d. 4
1	9 4	7 3	2 c. pen.	8 a. 10
2	9 22	7 21	3 b. 7	ib. d. 10
3	9 pen.	7 40	3 c. 12	9 b. 3
4	760 17	8 11	4 b. 2	ib. e. 3
5	60 34	8 28	4 c. 8	220 b. 5
6	1 13	8 ult.	5 a. 14	ib. e. 4
7	1 30	9 18	5 b. pen.	1 b. 7
8	2 7	9 37	6 a. 6	ib. a. 6
9	2 26	260 9	6 b. 14	2 c. 2
1430	3 1	60 25	6 c. pen.	ib. e. 9
1	3 18	60 42	7 b. 5	3 c. 2
2	3 35	1 14	7 c. 10	ib. f. 1
3	4 11	*Hic magna	8 a. 16	4 c. 3
4	4 30	in Aldina	8 c. 4	ib. pen.
		conturbatio.		

Lipsiensis.	Parisina.	Basileensis.	Francofurtana.
1435	765 6	139 a. 9	225 c. 7
6	5 24	9 b. 14	ib. ult.
7	5 ult.	140 a. 2	6 c. 9
8	6 18	40 b. 8	7 a. 1
9	6 36	40 c. 15	ib. c. 10
1440	7 12	1 b. 1	8 a. 4
1	7 30	1 e. 8	ib. d. 2
2	8 5	2 a. 15	9 a. 6
3	8 23	2 b. pen.	ib. d. 3
4	8 pen.	3 a. 7	230 a. 7
5	9 17	3 b. 16	ib. d. 7
6	9 34	4 a. 3	1 b. 2
7	770 10	4 b. 12	ib. e. 2
8	70 27	4 c. ult.	2 b. 6
9	1 2	5 b. 5	ib. e. 3
1450	1 20	5 c. 12	3 b. 5
1	1 38	6 a. pen.	ib. e. 3
2	2 14	6 c. 5	4 b. 7

Lipsiensis.	Parisina.	Basileensis.	Francofurti
p. 1453	772 31	147 a. 9	234 e.
4	3 9	7 b. 17	5 b.
5	3 27	8 a. 6	ib. e.
6	4 4	8 b. 15	6 c.
7	4 22	9 a. 2	ib. p
8	4 40	9 b. 8	7 c.
9	5 16	9 c. ant.	8 a.
1460	5 34	150 b. 3	ib. c.
1	6 9	50 c. 11	9 a.
2	6 26	1 a. 17	ib. c.
3	7 4	107 c. 10	189
4	7 22	8 a. pen.	190 c.
5	8 6	8 c. 6	ib. u
6	8 23	9 a. 13	1 c.
7	9 1	9 c. 7	ib. a
8	9 14	110 a. 10	2 c.
9	9 32	10 b. ant.	3 a.
1470	780 14	1 a. 5	ib. d.
1	80 31	1 b. 11	4 a.
2	1 6	1 c. 17	ib. c.
3	1 24	2 b. 2	5 a.
4	2 1	3 a. 5	ib. c.
5	2 11	3 b. 3	6 a.
6	2 29	3 c. 11	ib. d.
7	3 11	4 a. 15	7 a.
8	3 29	4 b. ult.	ib. d.
9	4 5	5 a. 8	8 a.
1480	4 23	5 b. 15	ib. d.
1	4 pen.	6 a. 3	9 b.
2	5 17	6 b. 12	ib. e.
3	5 35	6 c. pen.	200 a.
4	6 10	7 b. 4	ib. d.
5	6 27	7 c. 7	1 a.
6	7 1	8 b. 4	ib. d.
7	7 12	8 c. 3	2 a.
8	7 29	9 a. 9	ib. d.
9	8 14	9 b. 16	3 a.
1490	8 3	120 a. 9	ib. e.
1	9 5	20 b. 17	4 b.
2	9 7	1 a. 1	ib. e.

I N D E X

ECTIONUM AB EDITORE IN ORATIONEM DEMOSTHENIS, AUCTORE SE, IMMISSARUM, CUM PRAEMISSIS LECTIONIBUS VULGARIUM LIBRORUM.

ıg. vers. voluminis secundi.

:3 3 τοῖς οἰκείοις] interposui γ'.

ı4 24 τὴν οἰκίαν] τῇ οἰκίᾳ.

ı6 1 ταύτην ἠξίουν] interposui δ'.

20 ἄξια] ἀξίαν.

ı1 20 προσήκει] προσῆκε.

ı5 2 τοῦτο] τοῦτον.

:6 11 μισθώσοιτο] μισθώσουσι.

ı9 1 ἀπέφηνεν] ἀναπέφηνεν.

ı1 11 αὐτὸν] αὐτῶν.

ı5 5 λαβόντες] διαλαβόντες.

ıo 20 λόγον δέδωκε] interposui ἑαυτῷ.

ı1 14 δέκα ταλάντων] δεκαταλάντῳ.

18 ψηφίσεσθε] ψηφίσαισθε.

ı2 13 ἀποδέξασθαι] ἀποδέξεσθαι.

ı3 pen. ἀποκρύψασθαι] ἀποκρύψεσθαι.

ı1 17 ἑταιρείαν] ἑταιρείᾳ.

20 ἔχθραν] ἔχθρᾳ.

ı6 12 σκέψασθε] σκέψαισθε.

ı9 2 αὐτὸν] αὐτῶν.

10 ἂν] νῦν.

ı4 16 ἀποστερεῖται] συναποστερεῖ τε.

ı7 14 ταῦτα λέγων] interposui νῦν.

ı9 25 τούτου] τούτῳ.

ı0 4 ἐπεὶ τἄμα] interposui εἷς.

ı1 6 καταλῦσαι] καταδῦσαι.

18 αὐτῶν] αὐτῷ.

Pag.	vers.	voluminis secundi.
882	11	*τῷ ναυκλήρῳ*] articulum addidi.
887	17	*προήσομεν*] *προησόμεθ'*.
888	8	*ἔμελλον*] *ἐμέλλομεν*.
895	27	*τούτοις*] *τούτων*.
907	15	*χρήματα ἐν*] interposui *τά*.
912	3	*οὐδεπώποτ'*] *οὐδέπω τότ'*.
916	24	*λέγει δὲ ὡς*] *λέγει δὲ πῶς*.
918	5	*ἄλλοθί που*] *ἄλλοθί ποι*.
927	3	*μείναντες ἐπὶ νηΐ*] *μείναντες τὴν ἐπὶ κυνί*.
931	8	*καὶ ἀπεδείξαντο*] *καὶ μάλιστα ἐπεδ*.
	14	*ἡμεῖς τ'*] *ἡμεῖς δ'*.
933	7	*ἠγανακτοῦμεν ἐπὶ*] interposui *μέν*.
	17	*αὐτὰ*] *αὐτοί*.
934	20	*οἰκούντων*] *οἴνου*.
938	6	*ὅπου*] *ὅποι*.
952	6	et 15. *εἶναι δίκας*] interposui *δεῖ*.
954	25	*μεμαρτύρηται*] *μεμαρτύρηκας*.
957	3	*βιβλίον* addidi.
958	16	*αἰσθάνεσθαι*] *αἰσχύνεσθαι*.
965	6	*ἐπιγράφοντες*] *ἐπιγραφόμενος*.
973	13	*ἐγκλήματος τούτου*] *ἐγκλ. αὐτοῦ τοῦτο*.
979	5	*τὸν βίον*] praeposui *διά*.
980	15	*ψῆφον εἶχον*] interposui *οὐκ*.
982	14	*ἀνθρώπους*] *ἄνθρωπος*.
	22	*ἐμαυτῷ*] *ἑαυτοῖς*.
983	18	*ἀκουσίου*] *ἑκουσίου*.
	23	*ἁλίσκωνται*] interposui *δ'*.
986	2	*εἶναι δίκας*] interposui *δεῖ*.
991	26	*καὶ μὴ*] transposui.
993	2	*δικαίως τὸ λαγχάνειν ἔτι*] *δίκαι ἢ ὡς εἰκοστῷ λα νειν ἔτει*.
996	9	*τοῖς δικαίοις, καὶ*] *τοισδὶ, δικαίως καί*.
	18	*ἡμῖν*] *ἐμοί*.
997	27	*κοινὰς*] *καινάς*.
999	1	*ἐγγεγράφθαι*] *ἐγγεγράφη*.
1001	18	*ἀλλὰ πρὶν*] interposui *καί*.
1009	1	*ἀποστεροῦμαι δὲ καὶ*] postremam vocem addidi.
1010	26	*μεθ' ὧν*] *μεθύων*.
1011	10	*δέξασθαι*] *δέξεσθαι*.
1016	12	*ἂν* de meo addidi.
1017	ult.	*ἀποδιαιτηθεὶς*] *καταδιαιτ*.
1025	23	*τοῦ Θορικίου*] articulum addidi.
1030	10	*αὐτῷ*] *αὐτῶν*.
1031	23	*ἕτερα πολλὰ*] *ἕτερ' ἄττα πολλά*.
1032	18	*οὐδ' ὀμόσαντας*] particulam infitiantem addidi.

ig. vers. voluminis secundi.
34 7 σκέψασθε δή] interposui δέ.
24 αὐτά] αὐτῷ.
35 17 ὡμολόγει τότε] ὡμολογεῖτό τε τότε.
38 13 ὀφείλει πραττομένῳ] ὀφείλειν πλαττ.
39 15 ἥδιστα] ἥδιστ' ἄν.
40 14 αὐτοῦ] αὐτούς.
23 ἄλως] ἄλῳ.
41 15 ὥσπερ ἄλλον] interposui ἄν.
16 ἀφαιροῦντος] ἀφαιροῦντας.
48 5 ὀφείλοντ' αὐτὸν] ὀφείλονθ' αὐτὸν.
52 2 ἐπιχειροῦντες] ἐπιχειροῦσιν.
57 1 καὶ θυγάτηρ] interposui articulum ἡ.
66 20 addidi ὁ.
67 1 νόμος] νόμοι.
4 δ'] μέν.
6 παῖδες ἐξ] interposui οἱ.
12 ἦν] ἢ.
69 6 καὶ εἴσῃ οἱ ἐφέται] καὶ εἰς, [ἢ οἱ ἐφέται].
72 6 τοῦ Προσπαλτίου] τῆς Προσπ.
73 4 μόνον τὰ] interposui τό.
19 οὐδὲν] οὐδενός.
74 13 πρεμνιζομένας] ἐκπρεμν.
78 4 ἄρα addidi.
26 περὶ] παρά.
79 3 ἀναγκάσατε εἰς τὸν] ἀναγκάσητε τὸν (sine praepos.).
10 ἂν addidi.
81 21 ὡς] ἧς.
25 τὸ πραγμ.] τῷ πρ.
83 20 αὐτοῦ] αὐτῶν.
84 14 ἡ] ἦν.
27 αὐτὸν τοῖς] interposui τόν.
85 11 ἦν] νῦν.
87 10 πραγμάτων περὶ] interposui τῶν.
90 12 ὡς ἔχει] interposui καί.
93 18 καταλειφθεὶς] ἐγκαταλ.
95 26 οὐχὶ τὸν] interposui ἤ.
96 9 ἡμῶν] ὑμᾶς.
12 περὶ τοῦ αὐτοῦ] πρὸς τοὺς αὐτούς.
17 πιστεύσετε] πιστεύσαιτε.
23 ἡλικίαν λέγοντος] interposui τοῦ.
ult. πιστεύετε] πιστεύσετε.
01 2 Φορμίωνος] Ἀπολλοδώρου.
pen. μεμαρτυρηκότα ψευδῆ] interposui τά.
02 18 δὲ γιγνομένου] δ' ἐγγιγνομ.

Pag. vers. voluminis secundi.

1103 2 ὑμᾶς] ἡμᾶς. sed ista saepissime tacite inter se mutavi.

1104 4 ἦ μὴν] εἰ μή.

7 παρείχετο] παρεῖχε.

1105 14 ταῦτ' ἐνῆν] ταὐτὰ ἐνῆν.

1107 pen. γεγράφθαι] ἐπιγεγράφθαι.

1110 20 οὐκ ἄλλην] οὐ καλὴν.

1111 pen. διοικοῦντα ἐπὶ] interposui τά.

1112 16 ὄνειδος. τυχὼν] interposui ὅς.

1113 13 τῷ μαρτυρεῖν] τὸ μαρτυρεῖν.

1114 4 πιστεύετ'] πιστεύσαιτ'.

16 τούτου τοῦ τρόπου] τοῦ τούτου τρόπου.

1115 25 in columnas dispescui olim ordine continuata, et columna priore pro Στέφανος Μενεκλεὺς de Στεφάνῳ Μενεκλέους, in posteriore addidi ha verba: Στέφανος Μενεκλέους Ἀχαρνεύς.

1116 2 τοὺς ἐξ ἀπάτης] τοὺς ἐπ' ἐξαπάτῃ.

1117 6 φήσει] φήσειν.

15 γραφῆς] παραγραφῆς.

1118 20 ὃς addidi.

21 εἰς μηδένα] εἰ καὶ μηδένα.

22 γε addidi.

1119 4 ἀρχὴν] Ἀρχίππην.

1120 21 ὑμῖν addidi.

1121 7 τὸ addidi.

1123 24 ἡγεμόνα] ἡγεμόνας.

1124 4 τί γὰρ αὐτὸν] τί γάρ; μάτην αὐτὸν.

6 ὅσα ἐστὶν] interposui ἔνδον.

21 τοὺς μὲν ἄλλους] τῶν μὲν ἄλλων.

1125 3 καὶ ὡς] transposui.

11 ἠξιώθης] ἠξιώθην.

18 ἧς τὸν] ᾗ καὶ τὸν.

1126 pen. δὲ addidi.

1127 11 ἐπίχαρτον γενόμενον] ἐπιχάρτους γενομένους.

15 ε addidi, h. e. notam numeri *quinque*.

1128 9 δὲ addidi.

1130 16 ἃ] ὅ.

1131 4 διαμαρτυρήσαντες] dedi simplex μαρτυρήσαντες, detr cta praepositione.

8 ζῶντος addidi.

1132 5 προβαλλόμενος] detraxi λ alterum.

1133 12 πειθόμενος ὑπὸ τούτων τοῦ παρανόμων] πειθόμεν ἢ ὑπὸ τῶν του (enclitice) παρανόμων.

22 οὔτε] οὐδὲ.

1134 3 τῷ] ᾧ.

vers. voluminis secundi.

4 δόντι] δοίη.

4 καὶ ἅμα] transposui.

1 τὸν κλῆρον] τῶν κλήρων.

13 ἐνέτειναν καὶ αἰκίας καὶ κατ' ἀλλήλων] ἐνέτειναν πληγὰς καὶ αἰκίας κατ' ἀλλήλων.

1 παρὸν] παρών.

13 καὶ τὴν] καίτοι τήν.

ibid. ἐχρῆν addidi.

23 ἐποιήσαντο] ἐποιήσατο in singulari.

17 περὶ τοῦ δικαίου] περὶ αἰκίας.

14 οὐκ addidi.

16 verba καθ' ὃν αἱ συμμορίαι post nomen Periandri collocavi, quae in vulgatis pone τὰ σκεύη versu 18 leguntur.

5 καὶ τὰ] interposui διά.

2 τὰς addidi.

19 ἤ τινα] εἴ τινα.

4. secundum καὶ addidi.

23 οὖν addidi.

15 ἐπὶ addidi.

20 ἀναβαλλομένου] detraxi alterum λ.

2 αὕτη] αὐτή.

12 ἐπὶ addidi.

16 verba καὶ πάλιν αὐθήμερον εἰσεληλύθεσαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἔκτινον τὴν δίκην, quae vulgo pone ἐνέχυρα versu 18 leguntur, huc deduxi, et praeterea pro vitioso ἔκτινον dedi ἐκτίνοντος.

22 ἐφρόντιζον] ἐφρόντιζεν.

2 et 1164. 5 ex ἀναβαλλομένου et ἀναβαλλόμενοι detraxi alterum λ.

3 αὐτῶν τὴν διαδικασίαν] αὐτὸν τῆς διαδικασίας.

26 ὑπάρχοντα φανερὰ] interposui τά.

17 τὸ ἀργύριον] τοῦ ἀργυρίου.

26 πρόκλησις] πρόσκλησις.

1 ὡς γνώσεσθε] ᾧ καὶ γνώσεσθε.

22 πείσατε] πεῖσαι.

8 δὲ] δή.

24 εἰς addidi.

21 περιμένωσι] παραμένωσι.

4 τοῦ τούτου] articulum addidi.

23 τὴν τιμὴν] articulum item addidi.

4 τῷ δὲ] ἐγὼ δέ.

16 αὐτὸν] αὐτῶν.

pen. παραλήψεσθαι addidi.

4 τὸν ὅρκον] τὸ (in neutro) ὅρκον.

Pag. vers. voluminis secundi.

1205 in argumento 5 παραμένειν] περιμένειν.
1209 2 οὐδὲ] οὔτε.
1212 1 verba ὅς ἔτυχεν ὢν ἐν Σηστῷ ἐπόγδοον retraxi a ἐπὶ τόκον, quae vulgo leguntur pone ἀνειλ
1213 11 τῶν] τὴν.
1220 14 παραμένει] παραμένοι.
1222 24 τὴν — τριήρη] τῆς — τριήρους.
1226 16 ὅπου] ὅποι.
1228 7 ἐστεφάνωσεν] ἐστεφανῶσθαι.
1231 20 τὸ addidi.
1233 16 τοῦ addidi.
26 οὐκ addidi.
21 ἀλλ' οὐ] ἀλλὰ sine negatione.
1236 12 οὗτος ὃν καὶ] ὃν καὶ οὗτος.
1238 4 δὲ addidi.
1240 18 θέλων] θέλοντος.
27 addidi οὐ.
1243 15 addidi ἄν. item 1244 1.
1250 25 verba νέος ὢν, quae vulgo pone τοῖς πράγμασι l tur, ante ea collocavi.
1251 13 ὀφείλοντα] ὀφείλοντος.
1252 17 ἐμοῦ] ἐμέ.
1254 6 οὔτε] οὐδὲ.
1256 11 ἔχων] ἔχω, ὤν.
1261 22 οὐ addidi.
1262 19 διὰ τοῦτο γέγονεν] διὰ τί οὕτω γέγονεν.
1268 25 ἐπαράσασθαι] ἐπαράσεσθαι.
1269 23 προσυβρισθῆναι. ὡς οὐ κατεπιορκησόμενος] προ παρὰ τῶν, ὡς σὺ, κατεπιορκησομένων.
1271 argum. 2. διώκων] φεύγων.
8 ἀποικοδομήσας] ἀποικοδομηθεῖσαν.
1278 15 δὲ] δή.
1280 21 τῶν ἐμῶν δούλων] τὸν ἐμὸν δοῦλον.
1282 17 ὀλίγον codex Bavaricus, unde verba haec addidi] λ
1283 2 huc retuli μὲν, quod vulgo legitur pone ἐκεῖνο ve
1286 2 ἀποδίδοται] ἀποδίδονται.
1288 21 ὑπολαμβάνομεν] ὑπολαμβάνοιμεν.
1290 15 κύριοι, αὐτοὶ δ' οὐ ταῦτ'] κύριοι οὗτοι, οὐδὲ ται
1307 pen. μου] μοι.
1308 1 περὶ τὴν ἀγορὰν] περὶ τῆς ἀγορᾶς.
1312 26 αὐτὴν ἡμετέραν] ἀστὴν τὴν ἡμετ.
1315 27 ὁ ἐμὸς πατὴρ] ὁ ἐμὸς, ὁ πατήρ.
1316 12 ἀποστερεῖτε] ἀπεστερεῖτε.
1317 24 γε δέον] γ' ἔδεον.
1319 22 ἐν ὑμῖν] praepositionem addidi.

g. vers. voluminis secundi.

21 17 εἰς addidi.
23 18 ἔστι] ἔτι.
25 8 τὰ addidi, et εἰδὼς vers. 14.
21 οὐ μόνον τὸν πρότερον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀρτίως] εἰ καὶ μὴ τὸν πρότερον, τόν γ᾽ ἀρτίως.
26 7 ᾧ addidi.
29 25 ἐν addidi.
34 3 ψήφισμα] ψηφίσματα.
13 ὃ] ἢ.
36 2 ἀλλὰ μεῖζον] interposui καί.
39 ult. τουτουσὶ κατὰ] transposui.
42 19 διασώσασθαι] διώσασθαι.
46 23 βουλεύσειν] συμβουλ.
47 11 καὶ τοὺς παῖδας] articulum addidi.
48 14 ἀρώμενος] ἐπαρώμ.
49 1 προσιόντων τ᾽ ἐμοὶ] expunxi copulam.
10 δὴ addidi.
50 5 εἶναι addidi.
22 ἡ ξένη] detraxi articulum.
52 25 αὕτη] αὐτῇ.
55 10 αὕτη] αὐτὴ.
ult. πανταχοῦ et ὅποι] πανταχοῖ et ὅπου.
58 14 τι] τινα.
62 9 εἰς] ὡς.
64 14 ἔπειτ᾽ ἤδη] ἐπεὶ ἔθετ᾽ ἤδη.
21 δὲ] δὴ.
65 7 ἑαυτοῦ addidi.
68 6 αὐτὸν] αὐτοὺς.
24 τοὺς καὶ διαιτητὰς] articulum addidi.
69 14 ὥστε ἐτόλμησαν μὴ] mediam vocem expunxi.
71 5 τῷ addidi.
12 ἢ addidi.
72 2 δρώσαις] δρῶσαις.
5 ἐπιδείξω] ἐπιδείξουσαν.
74 13 ἱκανὸν, quod vulgo ante voc. φόβον legitur, posui pone παρασκευάζων.
14 διδάσκων] διδάσκαλον.
75 19 ἀναιρεῖν] ἀναίρειν.
78 3 τὴν ἐν Ηλατ.] praepositionem sustuli.
8 τε addidi.
15 τῶν addidi.
81 5 τοὺς addidi.
13 ἐᾷ] εἴα.
22 εἰ addidi.
25 διορίσασθαι] διωρίσασθε.

Pag. vers. voluminis secundi.

1383 10 σωφρονέσταται] σωφρονέστεραι.

13 ταύτας codex Bavaricus, unde pronomen hoc ad tum est] ταύταις.

1385 17 αὐτῷ] ἀστῷ.

1391 7 οὐδ'] οὖθ'.

1395 15 locus hic vulgo sic legitur: ἀρεταῖς, ἢ τῇ παραι καὶ χαλεπῇ τύχῃ κατωρθωκέναι, καὶ τῇ τοῦ κ στηκότος αὐτῶν ἐμπειρίᾳ καὶ τόλμῃ καὶ ψι οὐδένα οὔτ' —.

1397 2 ἦν et τοῦ addidi.

1398 23 αὐτοῦ] αὐτὸν.

1400 9 αὐτοὺς huc retraxi, quod vulgo pone proximum φυκότας legitur.

1402 10 ὁρᾶσθαι addidi.

21 ἔθος] ἔθνος.

1405 10 σου] σοι.

1406 8 ἐπαινέσαι ἔχω] ἐπαινέσας, ἐῶ.

23 εἶναι] ἐστι.

1407 pen. οὐ addidi.

1410 5 τῇ τοῦ ζεύγους ὁρμῇ] τῆς τ. ζ. ὁρμῆς.

1411 6 μόνους ὀρθῶς] interposui σ' (id est σε).

10 ἐξαπατηθῆναι] ἐνεξαπ.

1412 14 ἑκατέρων] ἑκάτερον.

27 οὐκ addidi.

1415 27 πολλῶν] πόνων.

— ἄλλων] ἄθλων.

1417 13 παρεκαλοῦμεν] παρεκαλούμην.

1421 ult. ἀκούσετε] ἀκούσαιτε.

1422 1 κωλύσετε] κωλύσαιτε.

1423 11 παραδέξασθαι] παραδεῖξασθαι.

1424 11 ἥπερ ἃ] ἢ παρ' ἃ.

1430 22 ὑπομείνειτε] ὑπομείνητε.

1434 10 ἔχοντι] λέγοντι.

11 πλεῖον εἶχε] ἥδιον εἶπε.

27 τἄλλα] ἄλλα litera minus.

1435 14 δοκῇ] δοκεῖ.

1436 21 ταῦτα καὶ δοκοῦντα] τὰ δοκοῦντα.

ibid. καὶ ὄντων ἀληθῶς] καὶ εἶναι ὡς ἀληθῶς.

26 verba ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, quae vulgo pone συμβουλεύοι leguntur, collocavi pone αἰσχρόν ἐστι.

1437 12 ἔργων] εὔνων.

1438 23 ἐμὲ addidi.

1439 6 οὐδὲν αὐτῶν ἑτέρων ἀκούσετε] οὐδενὸς αὖ τῶν ἑτ ἀκούετε.

10 τοῦτό μοι] ταὐτό μοι.

Pag.	vers.	voluminis secundi.
1440	6	τῆς ἀμελείας articulum addidi.
1441	pen.	ἡγουμένους] ἱπουμένους.
1442	1	τὰ βελτίω] articulum addidi.
	6	ἐκρίνετο] ἐκρίνετε.
	21	δεινῶς] δεινός.
	ult.	ποιήσαντα] ποιῆσαι ἄν.
1445	19	μήτε] μηδὲ.
	27	τὸ] τῷ.
1444	3	ἔχων] ἔχον.
	17	αὐτοὶ] αὐτὸ.
1447	10	μὲν addidi.
	17	ἐκπεπληγμένους] ἐκπεπληγμένως.
	21	αὐτοὺς] αὐτοῖς.
	ibid.	προσῆκον καὶ τῆς] προσῆκον καὶ σύμφερον ἅμα καὶ τῆς.
	22	ὃν addidi.
	27	ἀπέκειτο] ἀπένειμεν.
1448	18	ἁπάντων] ἀπ' αὐτῶν.
1451	19	οὔτ' ἂν παρῆλθον] prima duo vocabula, ut supervacanea, praecesserant enim modo, expunxi.
	20	ὅταν ᾖ] οὔτ' ἂν ἦν.
	24	ἄλλοις] ἄλλους.
1456	15	πράττειν, ἢ εἰ καὶ] πράττειν εἴη, καὶ.
1457	21	αὐτῶν] αὐτῷ.
1458	2	ἐπὶ τῶν — συμφερόντων] ἐπὶ τῷ — συμφέροντι.
1459	9	ἂν δέῃ] ἀνέδην.
	26	ἀῤῥωστείας ἀπηλλάγητε] ἀῤῥωστίας ἀπαλλαγῆτε.
1462	7	ὅ, τι τισιν] ὅ τισιν syllaba minus.
1471	21	ἂν addidi.
1477	5	δῶρον] nam sic est in Bavarico, unde lacunulam hanc vulgatarum explevi. Ego correxi δ' ὁρῶν.
1478	23	προσήκει] προσῆκεν.
1481	1	μηδέ πω] μηδ' ἔστω.
	24	ἀνέξεσθαι] ἀνέχεσθαι.
1484	1	εἰ addidi.
	16	addidi ὑφ' ὧν.
1489	3	γὰρ addidi.
	15	ἀπὸ τούτων μνησθεὶς] ἀπὸ τοσούτων, ἃ μν.
1490	15	περὶ addidi.
	20	ἃ] δι' ἅ.
1491	9	προστρέψειαν] ἀποστρέψ.

INDEX

LECTIONUM, QUAS EDITOR A VIRIS DOCTIS EXCOGITATAS IN ORATIONEM DEMOSTHENICAM IMMISIT.

(Vbi nomen nullum est additum, illa est Hieronymi Wolfii coniectura.)

Pag.	vers.	voluminis secundi.
844	1	αἰ μὴ πρότερον] εἰ μὴ καὶ πρ.
873	18	αὔτη] αὐτὴ.
	24	ειλεγμένης] ειληγμ.
898	9	Εὐρυξίας] Ἐρυξίας.
918	5	προστεθεικότων] προτεθ.
926	6	τὰς τρισχιλίας] τὰς χιλίας.
948	25	ἀφεῖσαν] ἀφῆκαν.
973	13	τούτου] τοῦτο.
975	24	πρατῆρας ἔχων] πρατῆρα σ' (id est σε) ἔχων.
979	4	καταπεπλῆχθαι] μὴ καταπ.
984	3	in argumento: ἐπιτρόπου] ἐπιτροπῆς.
	4	αὐτῷ] αὐτὸν.
	9	γράφονται] παραγρ.
986	3	ὧν ἔνεστιν] ὧν ἔν ἐστιν.
990	6	χρήσασθαι] χρήσεσθαι.
	11	λεχθεισῶν] ληχθ.
994	4	ἐξ αὐτῆς] ἐξ αὐτοῦ.
1064	2	ἀδελφὸν] ἀνεψιὸν Palmer.
1075	3	ἐγγραφῶσιν] ἐγγράφωσιν.
1088	6	οὐκ ἀντιλέγομεν] οὐκ ἂν ἀντελέγομεν.
1108	pen.	ἐκεῖνος] ἐκείνως.
1109	pen.	ὥσπερ] ὑπὲρ.
1113	15	ἑκατέροις] ἑκάτερος.
1114	16	αὐτῷ] αὐτὸ.
	25	αὐτὸ] αὐτὸς.
1118	1	ἐκείνης] ἐκείνου.
	19	οὑτοσὶ] οὑτωσὶ.

. vers. voluminis secundi.
2 19 ἀπαγγείλειεν] ἐπαγγ.
9 18 ἔχειν] ἔχων.
0 23 ἂν] ἃ ἂν index Lambini.
2 ult. προσεπηλάκισε] προεπηλ.
3 16 παρεγένετο] παρεγένοντο.
5 24 ξένων ἀστῶν] ξ. καὶ ἀστῶν.
6 2 ἐπίδικον] ἀνεπίδικον.
6 αὐτῆς] ἀστῆς.
7 1 συνδικάζῃ] συνδεκάζῃ.
3 διδοῦσαν δεχόμενος] διδοὺς ἢ δεχόμενος.
8 2 φησιν] φήσειν.
9 3 οἷς] οἷος.
0 5 ἀναγωγῆς] ἀναγωγὴν.
13 παραδιδόντας καὶ ὀφείλοντας] παρ. τοὺς ὀφ.
3 21 ὅτε] τότε.
0 pen. ἀποφύγῃς] ἀποφύγῃ σε.
5 7 οὐκ] οὗτος.
6 7 πάλιν δ' ἐκεῖνο] παλινδικία.
3 26 ἐπεὶ] ἔτι.
7 5 in argum. κατέχοντα] παρέχ.
2 12 τὰ τῶν αὐτῶν τρόπων] τὰ παρὰ τὸν αὐτῶν τρόπον.
5 6 in argum. ὡς οὐκ ὄντας] ὡς ὄντας, detracta negatione.
· ibid. μεταποιεῖται] ὁ δὲ Νικόστρατος μεταποιεῖται.
8 23 Κηφισέως] Κηφισιέως Palmer.
9 10 τὰς ὄρνις τὰς ἐκ τῶν χωρῶν, οἷς] τοὺς ὄρχεις τοὺς ἐκ τῶν χοίρων, οἷς Hemsterhusius.
3 13 ἡμῖν] ὑμῖν.
8 3 κατηγορίᾳ] κακηγ.
4 24 φήναντι] φήναντα.
2 ult. ἀνείλετο] ἂν ἀνείλετο Taylor.
4 7 et 15 ἐνίους] Αἰνίους Taylor.
9 12 πλοῖον addidi e Wolfii sententia.
7 7 φέρομεν] ἐφέρομεν Taylor.
8 22 et 23 Κιριάδην] Κειρ. Meurs. Vales.
26 Εὐροιάδην] Ἐρσιάδην iidem. et sic quoque p. 1365 25.
2 24 εἰς ᾠδεῖον τῆς προικὸς κατὰ τὸν νόμον] vocabulum secundum cum tertio delevi Salmasio auctore.
5 5 δηλώσω] δηλώσει.
1 2 σοι] Διονύσῳ Taylor.
9 13 Πλαταιέσιν] Πλαταιεῦσιν.
7 27 κατὰ additum auctore Wolf.
7 4 οὔτε ὁ μόνος τἀληθὲς] οὔτε μόνος ὁ τἀληθές.
8 22 λεγόμενος] λεγόμενον.
9 25 πᾶσαν] πᾶσα.
4 17 θνητὸν] θνητῶν.

Pag.	vers.	voluminis secundi.
1409	8	νομίζω] νομίζων.
	21	ταῦτα] πάντας.
1419	8	τούτων] τοῦτον.
1426	15	οὐ τὸ] οὕτω.
1430	8	ἢ addidi ex auctoritate Wolfii.
	15	βουλευόμενος] βουλευσόμενος.
1432	18	κρίνετε δὲ ὧν ἂν] κρινεῖτε δὲ ὃν ἄν.
1433	6	ὅσην ὑπὲρ] ὅσηνπερ.
1434	22	λέγειν addidi ex indice Lambini.
1436	18	ἐσπουδακότας] ἐσπουδακότος.
	pen.	τῶν πεπραγμένων] articulum addidi ex auctori Wolfii.
1439	15	αὐτοὺς] αὐτὸς.
1440	24	αἳ] οἵ.
1442	20	ἐστὶ] ἐστὲ.
1445	25	φιλαπεχθήμων] φιλαπέχθημον.
1446	7	ὑμεῖς] ὑμᾶς.
	8	συγκρύψητε] συγκρύψηται.
	pen.	τὸν] τό.
1448	7	ἐὰν] κἂν.
	14	τοὺς] αὐτούς.
1454	15	κατ' αὐτὸ] κατὰ ταὐτό.
1455	20	ἔπληξεν] ἐξέπληξεν.
1458	6	ἢ] τί.
1464	17	ἐν addidi, item μηδενὶ versu 18 e Wolfii sentent
1477	12	ἀτυχήμασιν] ἀτυχήσασιν.
1480	2	ἄλλοις] ἄλλην.
1483	1	ἐγκαθέντων] ἐγκαθέτων.
	15	ἀλλὰ τὸ τῆς] ἀλλ' ἀπὸ τῆς.
1484	10	εἰς addidi ex ed. Wolf.
1488	16	δεδουλωκέναι] δεδουλευκέναι.
1490	12	τῆς] τήν.

